Nr. 79 Sibiiu, Sâmbătă 1/13 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Nr. 3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante și pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțământul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au să-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu, a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români grecoorientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, 31 Iuliu.

Multe sunt necasurile fraților nostri maghiari. Și ele sunt multe, pentru că ei însiși și le fac adeseori numai pentru ca să aibă un titlu de a se cătrăní. Intocmai ca omul nervos de fire, care se aprinde, se irită pentru ori ce nimica — și dacă din întêmplare nu i-se dă ocasiune să-și verse cătranul din vreun incident legitim, o face și din bun senin.

Tocmai așa și pressa maghiară. Au apucat întreaga societate maghiară a călărí pe idea de stat maghiar ca din bun senin, — tot ca din bun senin s'au trezit cu tendința maghiarisărei cu forța, și din bun senin au aflat, că naționalitățile agitează în contra statului, că au aspirațiuni rebele și în sfêrșit, din bun senin începură să spună urbi et orbi, că patria aceasta a fost, este și va fi numai maghiară.

Toate acestea, ca să aibă cu ce să-și frêmênte apoi crerii un veac de om.

Dar o lucrare, care e contrară firii, trebue să 'și dea falsitatea mai curênd ori mai târdiu pe față Cu cât o ții mai tăinuită, mai ascunsă, cu atât se nisuesce mai mult să iesă la lumină; și o muncă nemulțêmitoare e aceea, când în loc de fericirea visată, seceri ură și aversiune între frați

Pressa maghiară earăși e foc și pară, de ce firea sfêrtică ear un colț din mreaja înșelării de sine a maghiarilor, scoțind la iveală esistența unei puteri de viață și tendințe naționale acolo, unde toate acestea se credeau prin a tot prevedętoarele măsuri ale guvernului înăbușite, și strivite.

Am luat și noi notiță, că slovacii au arangiat o esposițiune industrială, un lucru mai laudabil din punct de vedere cultural și mai inocent nici că s'ar putea, — dar pe când noi astfel judecăm asupra acestei intreprinderi pentru pressa maghiară așa ceva înseamnă nici mai mult nici mai puțin, decât o manifestare în contra idei de stat maghiar.

Și în ce chip anume manifestează slovacii tendințele lor contra ideei de stat?

Întrun chip ne mai pomenit de infam. Limba lor, scolile lor, „Matița" lor, toate fură strivite; numai o reuniune de femei le-a mai rêmas, și hidra aceasta cu 7 capete a deschis la Turócz-Szt.-Márton o esposițiune de industrie de casă a slovacilor. Ear la deschiderea ei cuvêntul festiv nu s'a rostit în limba maghiară, ci în cea slovacă, la banchet nu s'a vorbit unguresce, ba mai mult, pe edificiul de esposițiune nu era de vędut, decât un singur stindard maghiar și în sfêrșit Hurban, conducętoriul agitațiunii panslave din nordul Ungariei, a cutezat să afirme într'o cuvêntare adresată connaționalilor sei, că slovacii esistă și nu vor înceta să esiste.

„Egyetértés" în nobila s'a indignațiune provoacă direct pe dl ministru president Coloman Tisza, ca ori să maghiariseze momentan tot mediul, în care se petrece esposiția slovacă, ori dacă numai poate, s'o închidă fără pregetare, căci o astfel de palmă încă nu i-s'a dat ideii de stat în Ungaria, nici chiar sub guvernul inalt aceluiaș.

Ar fi o încercare zădarnică din partea noastră a reproduce fidel toate acele frase ale indignațiunii nobile, ce se esprimară din acest incident prin foile maghiare la adresa bieților slovaci si celoralalte naționalități.

Pentru noi are afacerea aceasta o însemnătate îndoită. Una e, că maghiarii cu toate opintirile lor nu sunt în stare să stingă forța de resistență din popoarele Ungariei, ci că tocmai din contră, cresce aceea din ți ce merge, — ear alta, că maghiarii ne cruță osteneala pentru de a mai informa streinătatea asupra împregiurărilor interne dela noi. Din cele ce s'au scris în țilele acestea în pressa maghiară asupra esposițiunei industriei de casă a slovacilor resultă în mod evident, că:

1. limba maghiară trebue să fie mijlocul de înțelegere al cetățenilor nu numai în afacerile lor oficiale ci și în cercurile și afacerile lor private;

2. că naționalitățile, cari se afirmă în calitatea lor, agitează contra statului.

Este tristă starea aceasta de lucruri, fiindcă nu e firească, — dar ce e mai regretabil este, că maghiarii și-o crează cu tot dinadinsul, că ei înăspresc situațiunea din ți în ți, și în loc de a cerca să alineze durerile naționalităților, sădesc ura și desnădăjduirea în inimi, atunci, când Europa întreagă privesce îngrijată la viitoriul cel mai apropiat.

Revista politică.

În momentele, în care scriem aceste șire, principele Ferdinand de Coburg s'a despărțit din patria mamă, de care 'l leagă multe suveniri și alină focul asteptărei, unui popor tinêr, ce a dovedit fapte de eroism și a cules lauri pe câmpul de luptă. In speranță, că cestiunea cea atât de încurcată a Bulgariei se va aplana cu încoronarea lui în Tirnova, principele fără a mai băga în seamă atitudinea puterilor a urmat dorinții poporului bulgar.

Și poporul bulgar pregătesce numai drumuri de flori noului ales. Pretutindenea, pe unde trece principele s'au făcut pregătiri mărețe; arcuri și porți de triumf s'au ridicat la Vidin, Lom-Palanca, Sistova și Rusciuc, și în întreagă călętoria lui principele va fi salutat în mod entusiasmat de deputațiunile bulgare.

In Sofia s'au cheltuit 40,000 de franci pentru primirea principelui; s'au ridicat porți de triumf în stil gotic. In laboratoarele chemice s'au pregătit mii de rachete și material pentru focurile bengalice.

Incoronarea principelui se va întêmpla la 21 August, adecă tocmai în ți, în care principele Alecsandru a fost detronat și a fost silit să se despartă de bravii sei soldați.

Cu prilegiul sosirei principelui Alecsandru „Nesawissima Bolgaria", organul regimului scrie următoarele: „Noul principe țise în răspunsul seu către deputațiune, că e gata a-și sacrifica vieața pentru binele poporului bulgar. Și el va și împlini încurênd aceste vorbe Ministrul Stoilow avea drept, când țisese în cea din urmă adunare a sobraniei: starea noastră e acum cu 80 procente mai bună decât în toamna trecută. Acum putem afirma cu mândrie, că situațiunea s'a îndreptat cu totul. Incă numai câte-va țile și îmbucurătoarea veste: *„Principele a sosit!" ca un fulger va străbate prin întreaga Bulgaria și prin întreaga lume. Atunci serbarea și bucuria Bulgariei va fi mare, atunci poporul cu consciința sa linistită va țice regenții și ministeriului: „Ve mulțu-*

FOIȚA.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

(Urmare.)

II. Har, rêsbunătoriul.

Încă în aceeași noapte duseră conjurații cosciugul la Nil, îl aruncară în apă și se întoarseră unul câte unul pe căi deosebite la casele lor. Dimineața următoare dar regele nu era nicăiri. El fu căutat mai dintâi la Set. Acesta se arętă foarte uimit și asigură, că frate seu a mers pe deplin sănętos la mięlul nopții acasă; dar se angagià a lua informațiuni dela ceialalți oaspeți. Îndată fu trimis și un curier la Keft, pentru de a însciința pe regina despre cele întêmplate. Încă în țiua aceea se întorse Isi. Vaietele, bocetele și lacrămile ei măriră și mai mult iritațiunea generală. Căci din capitală se răspândì cu iuțeala fulgerului în toate direcțiunile fâima întristătoare: „Regele a dispărut" La toți le era, par'că ar fi perdut un părinte iubitoriu, un frate credincios, o rudenie bună; plânsul răsuna în toată casa. Dar cu jalea se împreună și indignarea, dorul de rêsbunare; căci tuturor le era clar, că la mijloc trebuia să fie un secret, poate o crimă oribilă. Dacă ar fi murit Osiri la rentoarcerea sa dela banchet de o moarte grabnică, totuși l-ar fi adus cei ce l'au petrecut până la palat; nu numai, dar dacă s'ar fi rentors numai singur, — ceeace nu se putea admite — dela festivitate, — cadavrul tot trebuia să se găsească. El fu dar ucis cu voia de oameni rĕutăcioși. Cine puteau să fie acești miserabili? Cine putea să aibă folos după moartea atât iubitului rege în țara întreagă a Egiptului?

De alta nici nu se mai vorbia; cu alta nimeni nu se ocupa. Fiește care 'și împărtășia cugetele cu alții și asculta presupunerile altora. Prepusul luà o direcție hotărită: in curênd era toată lumea pe urma cea adevĕrată.

Set simula cea mai profundă durere; dar privirile pline de suspițiune ale reginei îl făceau perples, de ochii ei ageri îi era teamă; miile de întrebări, ce i-se adresau îl aducea în prea mare încurcătură. Își luà deci concediu, căci . . . . arangiase o vênătoare mare, care nu putea să fie cu una cu două amânată. Astfeliu scăpà de alte întrebări molestătoare; două-țeci și șase de inși dintre companionii sei îl însoțiră, ceilalți au rêmas în capitală, spre a observa, ce se întimplă.

Într'aceea cosciugul înnotà pe Nil la vale și se oprí în sfêrșit în trestia malurilor.

Trestia Nilului, pe care o numim noi *„papyrus„* o numiau elinii: *Byblos.* Dacă scria acum vr'un scriitor grec, că cosciugul s'a oprit în „Byblos" (adecă în trestia de „papyrus"), cetitoriul putea să înțeleagă din eroare ușor: în cetatea Byblos. Probabil, că astfeliu s'a născut narațiunea curioasă din Plutarh, unde se țice între altele, că cosciugul a înnotat până la cetatea Byblos în Fenicia. — De altfeliu se affă în Egiptul de jos o localitate lângă mare, care purta numele acesta, și asemenea și o insulă pe Nil lângă Sai. — Sciri egiptene despre viața lui Osiri până acum nu s'au găsit.

Niște băieți, ce se jucau aproape de mal, vędură cosciugul minunat în trestie; spuseră părinților și încurênd se trimise scirea la Tape. Isi venì cu grabă, sparse acoperișul și recunoscu pe nenorocitul ei soț. Cu lacrimi sgomotoase se aruncă asupra iubitului cadavru, ear mulțimea sta cuprinsă de fiori.

Regina plecà apoi cu cosciugul, în care zăcea iubitul ei. De oarece însĕ era aproape de Ptenet unde era la scoală fiul seu Har, se hotărì, pe unicul ce-i mai rêmase, a-l cerceta. Cosciugul fu ascuns în desișul unei păduri, și Isi grăbì să stringă la pept iubitul seu copil.

Din nenorocire însĕ venì Set în vênătoarea sa tocmai în acel loc tăinuit și regăsì ací cadavrul

mim, v'ați purtat ca patrioți adevărați și a-ți salvat patria. Aceasta ți va sosí în curênd și trădătorilor și inimicilor le va astupa gurile."

Toate acestea sunt lucruri bune și frumoase, numai cât „Fremden Blatt" din Viena aduce scirea, că principele se duce în Bulgaria numai ca om privat. — Ori cum s'ar duce, ovațiuni mari i-s'au pregătit. Nu scim numai cum îi vor prií acestea. Foile germane, pentru esemplu, aprețiază călĕtoria principelui în termini de tot rĕci și „Natz. Ztg." ție, că întreaga lume să se intereseze mai mult, cum va eșí principele din Bulgaria, decât cum se duce el. Numita foae împărtășesce scirea, că o persoană foarte însemnată a accentuat călĕtoria principelui: „necuviință grobiantă." — Țiarul parisian „Gaulois" publică părerile unui mare diplomat, care se esprimă față de cestiunea bulgară în următorii termini: Întrarea principelui Ferdinand de Coburg în Bulgaria însemnează probabilitatea unui rĕsboiu încă până a nu sosí primăvara. Fiind-că contele Kalnoky n'a lucrat nimic, ca să rețină pe principele de Coburg, a angajat politica austriacă într'un mod de tot critic.

Germania stă pe picior de ceartă cu Danemarca. Ministrul de rĕsbel din Danemarca, a rostit un cuvênt , care a produs mult sânge rece în cercurile din Germania și „Kreutz Ztg." atacă cercurile înalte din Danemarca, căci ele sunt focariul, de aținare în masele poporului, care voesce să traească în pace și în pretinie cu Germania. Resultatul final al înțelegerei ruso-franco-danese ție numita foae, poate să ne aducă la convingerea, că o anecsare a Danemarcei la Germania poate să fie pentru germani o necesitate maritimă. În cearta celor mari, cei mici, cari s'au amestecat, au plătit adesea cu viața amestecul lor. Câtă vreme mai domnesce pacea, zeloșii de revanș din Danemarca, cari n'au învĕțat nimic din istorie, să nu peardă din vedere acest lucru.

Convocare.

Adunarea generală a reuniunei învĕțătorilor români gr. or. din districtul Zarand va ținé ședințele la *28*, *29* și *30 August v. a. c.* în Sĕcărâmb.

Membrii ordinari și toți, cari se interesează de afaceri scolari, sunt învitați a participa la adunarea generală din cestiune.

Program:

Ședința I. (Vineri la 28 August nainte de ameadi.)

1. Participarea învĕțătorilor la biserica gr. or. din Sĕcărâmb.
2. Intrunirea membrilor în localitatea scoalei de acolo și deschiderea adunărei prin presidiu.
3. Constatarea numĕrului membrilor presenți
4. Raportul general al comitetului central.
5. Alegerea comisiunilor.

Ședința II-a (Vineri p. m.)

6. Pertractarea cuvêntului „spic", prelegere practică ținută de Pavel Vraciu.
7. Pertractarea noțiunilor „colină, deal, munte" de Alecsandru Vlad.
8. Împletirea „pălăriilor de paie" etc. de Alesandru Florea.

Ședința III-a (Sâmbătă 29 August a. m.)

9. Rapoartele comisiunilor esmise.
10. Pertractarea casurilor, cu aplicare la deprinderile gramaticali. „Copii buni dau ascultare părinților" etc. prelegere de Petru Rimbaș.
11. Cari sunt causele, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc, și pentru ce unii învĕțători, avênd pământ pentru grădina de scoală, nu l cultivează pentru instruirea scolarilor în grădinărit, și ce mĕsuri ar fi de a se lua, pentru de a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositoriu?, disertațiune de George Foraș.
12. Inmulțirea cu multiplicatoriul din o cifră ciclul numerilor până la 1000, verbal și în scris, de Alesandru Draea.

Ședința IV-a (Sâmbătă p. m.)

13. Cari sunt causele, pentru cari absențiile scolare sunt prea numeroase, și prin ce s'ar putea delătura acest înconvenient impedecător în instrucțiunea poporală? — Disertațiune de Ioan Germân.
14. Articolul 8 al simbolului „credinții" prelegere practică de Petru Gabor.
15. „Descrierea cărții" prelegere practică din limba maghiară, ținută de Aron Muntean cu elevii despĕrțământului VI-a.

Ședința V-a (Duminecă 30 August a. m.)

16. „Luptele împĕratului Traian cu Decebal" prelegere cu despărțĕmântul al VI a de Simion Cibianu.
17. Pertractarea poesiei „Scolariul îndreptat" din punct de vedere logic de Alesandru Iovan.

Ședința VI (Duminecă p. m.)

18. Propuneri eventuali.
19. Verificarea protocoalelor.

Încheere.

Din ședința comitetului central, ținută în Brad la 16 Iuliu st. v., 1887.

Ioan German, v. președinte. — *Petru Rimbaș*, secretar.

Varietăți.

* „(Néptanitok lapja" în Nr. 61, din 30 Iuliu a. c. în rubrica: „Evenimentele din și afară de țară, scrie următoarele:

„Societatea istorică din Deva și-a ținut adunarea sa generală cu bun succes. Între multele-i obecte cel mai interesant a fost „Epoca Huniadeștilor" de Dr. Csanky Dezső". Ioan Huniade (Corvin). — după disertant n'a fost de origine maghiară; el a fost descendent al walachilor și sânge slav (?) a circulat prin vinele lui; părintele lui soldat fiind, l'a crescut în jurul familiei regesci; apĕrarea religiei creștine, învingerea turcilor păgâni a fost însuflețitorii curajului seu; ca guvernator a făcut multe donațiuni, ca domn cu influință a esoperat multe daruri regesci, înmulțind astfel posesiunile nemeșesci independente.

Posesiunile strĕbune a-le familiei Huniade au fost: Huniădoara și Deva, ce le-a obținut dela regele Sigismund. Documentul de donațiune și astădi se păstrează în archiva țĕrei. Cea mai interesantă parte a discursului a fost: despre incolatus-ul walach.

Olachii sau românii de astădi în evul de mijloc se numiau walachi și ca păstori de vite au strĕbătut dela o păsune la alta tot mai spre nord de cătră peninsula balcanică, în veacul al XIII. Strĕbaterea lor urma ne'ntrerupt. Intraceea s'au ivit pe terenul Europei și turcii. Regii maghiari spre a sporí puterea națiunei maghiare, și au dat silința să câștige pe walachii vagabunzi (kobor), cari s'au și domiciliat (stabilit,) ba au început a cultiva și pământul și despre coloniile lor se face amintire în veacul al XIV, ca aparținĕtori proprietăților nemeșesci. Urmează apoi rĕsboaiele crâncene dintre turci și maghiari. Walachii se poartă cu cea mai mare vitejie sub stindardele regilor, se fac părtași grațiilor regesci și de aci încolo începênd, aflăm mulți walachi ridicați la rangul de nobil. Una dintre famiile walache ridicate la nemeșie a fost și cea a Huniadeștilor.

Adevĕrul în întregimea sa nu-l pot admite maghiarii nostrii dintr'odată. O părticică însĕ — referitor la Huniadești — precum se vede a strĕbătut și în ferbințații lor creri. Noi sperăm, că cu timpul vor accepta și adevĕrul referitor la descendența noastră, precum au făcut cei mai mulți dintre învĕțații strĕini.

Ce va ție acum Horváth etc. despre aserțiunile fraților sei dela Deva? X.

* Monumentul lui Bolitinean. Comitetul constituit pentru ridicarea monumentului marelui poet D. Bolintinean s'a început lucrările. — Dl Niță Dimitresc, ferar român va face grilajul de fer. Bustul marelui poet și pedestalul 'l va efeptuì eminentul sculptor Carol Stork. Lucrurile s'au orênduit astfeliu, ca în ția de 26 Octombre să se poată sĕvîrșí solemnitatea actului desvălirei bustului.

* (Lumina electrică.) După cum se anunță din Deva, Dr. Maurițiu Darvai s'a angagiat a introduce iluminarea electrică în acest orășel și sperează, că realisarea proiectului se va putea efeptuí fără mari greutăți.

* (Postal) Direcțiunea telegrafică-postală, din Sibiiu pentru ocuparea mai multor posturi de servitori în mod provisor pe lângă oficiile postale din acest cerc, a escris concurs cu termin până la 17 Septembre a. c. st. n. Aceste posturi — pe lângă depunerea cauțiunei de 100 fl. — sunt impreunate cu salariu anual de 300 fl. și relut de cuartir 60 fl. precum și un rênd de vesminte, cererile de concurs sunt a se instruí în sensul articolului de lege II din 1873.

* Aniversarea luptei dela Mohaciu. S'a constituit un comitet special, ca să facă pregătiri mari pentru serbarea cu mare solemnitate a 200-a aniversare a victoriei dela Mohaciu, raportată la 12 Aug. 1687 de ducele Carol de Lotaringia.

* Propaganda cehă. Praga a fost în țilele trecute locul de întrunire al tinerilor cehi, cari se nisuesc a reconstituí regatul Boemiei în Austria. Herold deputat în parlamentul imperial, a rostit un discurs înfocat, atăcênd pe șeful partidului, că e prea moderat și slab față cu ministrul Taaffe. Ceilalți oratori toți au acusat pe Rieger, ca pe un trădătoriu al causei naționale. La sfîrșit adunarea cu multă însufleție a luat conclus, ca deputații cehi să ceară formarea de glotași, la cari comanda să se facă în limba cehă

* (Colera). „Națiunea" scrie: In comuna Cojeana, județul Dâmbovița, plasa Jolomița s'a constatat, că din țiua de 22 Iuniu până la 26 Iuliu au fost 34 decese de coleră. In 24 Iuliu au sosit d-ni doctori Dobrescu și Popescu și au ordonat ca să pună pasă în jurul satului.

* (Frumos testament) „Regele tunurilor" Krupp, după cum anunță „Rhein-Westf.-Ztg." a testat un milion de mărci pentru înființarea unui fond de ajutorare pe seama lucrătorilor sei.

* (Duelul Boulanger-Ferry.) Fiindcă martorii acestor doi bărbați francesi nu s'au putut înțelege asupra condițiunilor de duelare, duelul nu s'a întêmplat. Martorii lui Boulanger au stăruit ca duelanții să împușce mereu fără comandă, până ce unul din doi va cădé; ear ai lui Ferry au propus o singură împușcătură la comandă și în depărtare de 25 de pași. Neputênd se ajungă la o înțelegere, Boulanger a adresat martorilor o scrisoare de următoriul cuprins: Opiniunea publică va scí pronunța sentința asupra aceluia, care insultă lăturiș pe un general, și caută să-i dea numai o satisfacțiune ridicolă și asupra mea, care am fost gata să-mi dau vieața pentru apĕrarea onoarei mele de soldat.

* „Rĕsboiul" scrie: Mare activitate domnesce în porturile Brăila și Galați, unde grânele noastre de ĕst timp au mare trecere, fiind superioare în calitatea tuturor. Sunt ani, de când în țeara noastră nu s'a produs un grâu așa de frumos și bun.

* (Palat.) In Brașov se plănuesce ridicarea unui palat măreț, ce să cuprindă toate oficiile statului, precum și locuințele șefilor dela diferitele

---

fratelui seu, pe care îl crețu de mult cufundat în mare.

— Vedeți, — strigă dênsul, — cadavrul regelui s'a găsit. Vai de noi! Acum numai unitatea strînsă între noi ne mai poate susținé, credința în viață și moarte și o lucrare hotărîtă și bărbătească.

Cu aceste cuvinte își trase spada, tăià cadavrul în bucățele mărunte, îi dădù fiește căruia dintre tovarășii sei o părticică și grăì:

— Acesta e sigilul legăturii noastre pe moarte și pe viață, — ear acum mergeți și ve căutați prietinii, alegeți și angajați oameni, împărțiți-le arme; trebue să adunăm o oaste în pripă și să ne opunem forții cu forță.

Conjurații risipiră apoi bucățelele cadavrului, ce le-au fost primit, prin împregiurime, și cutrierară apoi țara cu promisiuni amăgitoare pentru de a-și acuira participanți planurilor sale.

Când se întoarse Isi dela Pteneto, află cosciugul spre marea sa uimire gol. Desperată rătăcì încoaci și încolo; uită, aci găsì o mână tăiată Desnădăjduită luá această relicue și cutrierà plângênd întreg ținutul, spre a căuta prețioasele rĕmășițe. În curênd găsì capul, — un braț, — ea nu se obosì și nu se odichnì, somnul nu o mai recrea, nu mai avea odichnă, în sfêrșit găsì totuși din cele 26 bucăți, douăzeci și cinci. Bucățica ce lipsia a fost căzut în Nil și aci o mâncară pescii.

Regina pregătì acum atâtea cosciuguri nouă, câte orașe mari erau în țeară, — 20 la numĕr, unul ca altul. Într'unul dintre ele fu așezat cadavrul dărăburit, în celelalte se băgară păpușe de mărime naturală. După aceea fură chiemați preoții orașelor numite; Isi le puse cosciugurile în față și le spuse:

— Ve predau aci pe Osiri mort. Într'unul dintr'aceste cosciuguri zace adevĕratul lui trup; luați-le cu voi; așezați-le în templele voastre; ridicați marelui rĕposat altare și îi jertfiți; fiți fie care convinși, că posedeți cu toții adevĕratul trup a lui Osiri, astfel el ve va duce darul seu tuturor.

Așa s'a întêmplat. Fiesce-care oraș mare avea câte un mormênt a lui Osiri și se lăuda, că posede trupul cel adevĕrat al marelui rege.

Multă vreme a fost așa. Încetul cu încetul, în decursul timpului se formà totuși tot mai mult părerea, că adevĕratul mormênt se află în templul cel mare de pe insula Pilak, la granița Etiopiei. Pe atunci se socotia încă anul cu 360 de țile, de aceea fură așezate 360 vase pentru jertfă în jurul mormêntului și preoții aveau să umple în fiescecare ți una din ele cu lapte. Cel mai sfânt și mai mare jurământ al egiptenilor era acesta: „Jur pe marele Osiri, care zace la Pilak!"

(Va urma.)

oficii. Iniţiativa a luat-o comitele suprem şi inspectorul de dare, şi după cum se spune, ministrul de finanţă e învoit cu planul, dar cu nimic sĕ nu contribue statul. Locul sĕ l cinstească comuna Braşov. Idea nu e rea, dar e altă întrebare, dacă e şi oportună?

* (Încă o cântăreaţă română.) Ḑiarul musical „Laterne“ din Milan, dând seamă de representanţiile operei *Trovatore* la Livorno, vorbesce în următorii termini măgulitori de d-şoara Aurelia Kiţu, care a debutat în aceea operă şi care şi-a făcut studiile musicale la conservatorul din Milan, unde a fost medaliată:

„D-şoara Kiţu nu păru nici de cum debutantă, ci o artistă, care calcă pe scenă deja de mai multă vreme. Are o figură frumoasă şi simpatică, voce de adevĕrat *soprano* dramatic; e actriţă foarte vioaie şi cântăreaţă inteligentă. Acestea sunt calităţile, pe care le-a arătat îndeplinind rolul *Eleonorei*, calităţi, ce fură pe dată apreţuite şi recunoscute de public, de oare ce pe dată ce a sfĕrşit *cavatina*, dobândì ca rĕsplată aplausele cele mai călduroase şi spontanee, aplause ce s'au repetat în tot restul operei şi care în actul din urmă, mai ales, luaseră proporţii vaste.“

* Căile ferate ungureşci de stat au adus în primele şepte luni ale anului curent 4,300,000 fl. în cassa centrală a statului.

* (Congresele şi conferinţele esposiţiunei universale din Paris.) Ministrul de comerciu din Francia, scrie „Telegraphul“ a instituit comitete a presida organisarea de congrese şi conferinţe, cari vor avea loc în timpul esposiţiunei universale. Cestiunile, cari se vor tracta, fiind foarte variate, s'au format mai multe comitete avênd a tracta fie care subiecte de ordin limitat.

Subiectele tractate vor fi următoarele: artele frumoase, literile, istoria şi archeologia, sciinţele matematice, fisice, chemice şi naturale, geografia, economia politică şi socială, geniul civil, agricultura, industria şi comerciul.

* (Un nou canal proiectat.) Nu trece nici o singură ḑi fără ca în Paris sĕ nu se vorbească de câte un proiect estraordinar. Acum se vorbesce despre un canal între marea mediterană şi între sinul persic; aşa dară un duplicat al canalului de Suez. Eude, autoriul proiectului interesant urmăresce o ţintă duplă: crearea unui al doilea drum de navigaţiune între Europa şi India, şi adecă unul cu mult mai scurt, decât cel de acum de peste marea roşie, şi a doua, inzestrarea cu apă şi desţelenirea de odinioară a bine-cuvêntatei ţĕri Mesopotania. Cheltuelile le a socotit Eude că ating numai suma de 1200 milioane marce.

(Un arbore colosal.) „Curierul“ din Iaşi spune, că în apropiere de oraşul Iaşi, cale de o oară în Podgoria Vişan, com. Bucium esistă un copac stezar, ce în adevĕr merită a fi vĕḑut. El este la trunchiu de o grosime, ce nu se poate cuprinde decât de braţele a 5 inşi, are 56 crăci şi acestea încă de o grosime enormă, astfel că s'ar putea intemeia pe dênsul nu câte-va paviloane, dar chiar o casă cu mai multe camere, de desuptul lui s'ar putea umbrí sutimi de mese garnisite cu persoane, căci întinderea ramurilor trece peste 40 paşi. Se ḑice, că ar avea o etate de 400 ani. Călĕtorii şi oamenii cunoscĕtori, cari a avut ocasiunea a vedé acest arbore uriaş, au susţinut, că dacă s'ar putea transporta şi planta în întregimea lui în una din grădinile Parisului sau ale Londrei, ar preţuí peste o sută mii franci In alte state sunt copaci mult mai inferiori, dar cu toate astea sunt remarcaţi, păziţi şi intreţinuţi de stat ca un lucru antic şi rar, şi ca o podoabă a ţĕrei. La noi însĕ habar n'au: nimeni nu-şi bate capul cu de astea, ba nici măcar au curiositate de a vedè un asemenea fenomen, de şi e destul de aproape de oraş.

* (Ploaie de furnici.) Acum câte-va ḑile oraşul Nancy, din Francia, fu teatrul unui curios fenomen meteorologic.

O adevĕrată ploaie de furnici, foarte mari, căḑu pe stradă şi pe pieţele acelui oraş. Insectele acestea căḑeau cu morman în capul trecĕtorilor surprinşi şi plictisiţi de acest eveniment straniu.

Strada Saint Dizier şi piaţa Carziére, piaţa Arsenalului şi aproape toate cartierele erau pline de grupuri din acele furnici gigantice.

Aceste furnici de sigur că au fost aduse de vêntul groasnic, ce precedă teribilul uragan venit asupra Nancyului chiar în noaptea aceea.

(Un câne vrednic.) Pela sfĕrşitul lunei trecute s'a oficiat în casa sfatului din Cardiff o solemnă sĕrbătoare publică. Căpitanul Thompson, care comandează vasul „Muley Hassan“ a fost decorat cu o medalie de argint, fiindcă cânele lui a mântuit viaţa unui om. Când adecă vasul lui trecea prin strimtoarea Gibraltar, cânele căpitanului, era cuprins de nelinişte. Matroḑii nu observau ceva neobicinuit, d'odată însĕ cânele lătrà tare şi se asvĕrlì peste bord. Aruncară iute o luntre în apă, dar îndată observară cânele, care înnota spre naie, tărînd după el un matroḑ, ce 'şi perduse simţirile. Înnecatul era aşeḑat pe douĕ rude, de care se prinsese. Se află după aceea, că era matroḑul unui vas spaniol, ce se afundase mai înainte şi că singur rĕmăsese în vieaţă din întreg ecuipagiul vasului.

* Atragem atenţiunea on. public la inseratul „*Copii de scoală.*“

Insemnătatea predicei în biserică.

Cum vor crede, dacă nu le veţi spune, şi cum vor crede în acela, de care nu au auḑit? Şi cum vor auḑí fără de predicatori? (Rom. X, 14.) Te jur drept acea ..... predică cuvêntul .... (II Tim. IV, 1, 2.)

Multe obiceiuri şi formalităţi introduse în decursul timpului în biserica noastră se păstrează cu cea mai mare stricteţă şi a; roape cu ignorarea părţii celei mai esenţiale din serviţiul bisericesc adecă a *predicei.*

Cumcă predica este o parte foarte însemnată din serviţiul Ḑeesc, şi totodată tot aşa de veche ca şi creştinismul, ne vom încerca a arăta în cele următoare.

Predica, adecă cuvêntul de învĕţătură, rostit din partea preotului, are menirea a introduce adevĕrata vieaţă în biserică. a arăta şi esplica toate tainele, ce se săvîrşesc la anumite ocasiuni.

Durere însĕ, că puţini preoţi avem, cari sunt conscii de aceasta, şi cari prin urmare şi predică. Cei mai mulţi privesc predica numai ca un lucru secundar, ne reflectând la însemnătatea predicei şi la motivul pentru care s'a introdus în biserică.

Vĕḑênd acest rĕu mulţi bărbaţi erudiţi, cărora le zace la inimă înaintarea bisericei şi prin urmare şi a naţiunei noastre şi cunoscênd însemnătatea graiului viu în biserică, au început cu toată energia a stărui din toate puteriie ca amvonul sĕ resune în toate Duminecile şi sĕrbătorile, pentru-că poporul însetat a auḑí pe preotul seu vorbind, ascultă cu cea mai mare atenţiune la predică; ca sĕ câştige vre-o învĕţătură morală, de care sĕ se servească în vieaţă; sau sĕ audă vre-un cuvênt de mângăiere pentru mântuirea sufletească.

Ghieaţa încă e groasă şi abia ici colea începe a se rupe. Numai unde şi unde s'a început a se predica şi numai la sĕrbători mai mari precum: la naşterea Domnului nostru Iis. Chr. la sântele paşti, rusalii etc.

Astfel stăm noi cu predica în biserica noastră. În bisericile noastre, ce e drept, este obiceiu, ca în Dumineci şi sĕrbători sĕ cetesce cazania în loc de predică. Sĕ vedem, ce folos moral şi intelectual are poporul din astfel de cetire. — Dela început am curagiu a afirma, că forte puţin, dacănu cumva chiar nimic.

Eată causa: Este câte un cantor bĕtrân, care după ce încalecă ochelarii pe nas şi se apucă de cetit cazania de abia silabiseză, de cum sĕ o cetească la înţeles şi în mod logic Afară de aceasta cazania se cetesce de regulă pe timpul când preotul, unge poporul cu unt de lemn sânţit, un timp, când tot poporul se află în mişcare, se produce cel mai mare sgomot în biserică, încât şi cei ce ar voí sĕ asculte nu pot, fiind conturbaţi.

Aceasta este starea actuală a predicei în biserica noastră. Ne întrebăm acum, oare tot în acest mod se predica şi pe timpul sânţilor părinţi ai bisericei?

Apostolii după înalţarea la ceriu a mântuitoriului nostru Iisus şi după pogorîrea Duchului Sânt preste dênşii îndată au început a predica în public şi a vestí la toate popoarăle învĕţăturile cele sublime şi mântuitoare ale evangeliei, după cum le-a poruncit Mântuitorul, pe când se afla cu ei: „*mergênd învĕţaţi toate neamurile ....*“

Predica, sau cuvêntul viu era deci, prin care apostolii sciau convinge pe păgâni despre învĕţăturile mântuitoare ale evangeliei.

Faptele apostolilor ne spun, cum în urma cuvêntărei ţinute de Petru în Ierusalim, — în o singură ḑi s'au botezat ca la trei mii de oameni, primind credinţa în Christos şi arḑênd toţi de dorul de a propaga şi ei mai departe evangelia dreptăţii şi a bunĕtăţii. (Fapt. Apost. c 2. v. 14—34). Prin graiul viu s'a propagat creştinismul cu iuţeala fulgerului în toată lumea, după cum ḑice Apost. Pavel; „*în tot pământul au eşit vestirea lor şi cuvintele lor la marginea lumei*“ (Rom. X. 18.)

Acest apostol, care în zelul seu de a propaga cât la mai multe popoare cuvêntul lui Ḑeu străbătuse prin toată Asia până şi în Europa, arată însemnătatea predicei, când ḑice; *Cum vor crede, dacă nu le veţi spune, şi cum vor crede în acela, de care n'a auḑit? Şi cum vor auḑì fără de cuvêntător?*“ (*Rom. X. 14*). Iar cătră Timoteiu ḑice: „*Te jur drept aceea înaintea lui Ḑeu şi Domnului Iisus Christos, care va sĕ judece pe vii şi morţii întru arătarea sa: predică cuvêntul ..... îndeamnă cu toată îndelunga răbdare şi învĕţătura.*“ (*II. Tim. IV. 1, 2,*).

Şi întru adevĕr apostolii rĕspândindu-se în toate părţile cu atâta convingere şi entusiasm predicau, încât cu miile treceau păgânii la crestinism, lăsând cele mai gădelitoare plăceri ale acestei lumi şi consacrându-se vecinicului şi preabunului Ḑeu, suferiau cele mai crâncene torturi. Sublime deci şi convingĕtoare a fost cuvintele apostolilor, când din cei mai desfrênaţi oameni făceau tipuri de vieaţă morală şi caractere de statornicie şi martiriu.

De aici se vede, că predica a fost înainte de toate adevĕratul mijloc, prin care se convĕrtiau păgânii la creştinism.

După ce creştinismul a început a se mai consolida, predica era, care îi întăresce pe creştini şi mai mult în credinţa primită, de aceea nici când nu lipsia cuvêntul de învĕţătură din adunările lor. Pe timpul grelelor persecuţiuni numai predica a putut sĕ întărească credinţa în creştini, numai predica a putut sĕ-i înflăcăreze şi sĕ-i încurageze astfel, încât cu faţa suriḑêndă 'şi dau vieaţa pentru Christos.

In acele timpuri creştinii se adunau înainte de rĕsăritul soarelui în case private, spelunci şi alte locuri. Aici 'şi făceau rugăciunile lor — şi după cum ḑice Pliniu cel tinĕr, guvernatorul Bitiniei în un raport al seu cătră împĕratul Traian, care îi dase ordin sĕ oprească strict intrunirile secrete ale creştinilor — se sfătuiau, ca sĕ ţină tare la credinţa în Iisus Christos şi sĕ nu facă nimenui nici un rĕu.

Din aceasta mărturie a unui păgân şi din alte mărturisiri, pre cari le aflăm în istoria bisericească se vede, că la toate întrunirile crestinilor pe la începutul veacului al doilea predica era partea cea mai esenţială, aceasta se vede şi de acolo, că cel mai aprig şi mai înfocat vrăşmaş al creştinismului împĕratul Iulian Apostata (361—363), nepotul lui Constantin cel mare, crescut în biserica creştină, scia bine, ce însemnătate are predica de aceea puse, ca sĕ se predice şi în têmplele păgâne, ba ce e mai mult el însuşi în calitate de Pontifex maximus predica foarte des (Compendiu de istoria bisericească de N. Nitzulescu pag. 70—71) Incercarea lui Iulian firesce a rĕmas zădarnică, dar pentru noi e o îndoită dovadă; una despre însemnătatea predicei, şi altă, că pe acel timp se predica în toate bisericile creştine foarte des şi că fie-care păstor sufletesc 'şi ţinea de sântă datorinţă ca sĕ predice.

Sânţii Părinţi au cultivat predica în un grad foarte mare, pe timpul lor a fost predica în floare. Unde mai sunt predicatori ca St. Ioan Chrisostomul. Retorii nostri bisericesci erau admiraţi de toţi chiar şi de păgâni.

Efectul, ce au avut cele cinci omilii ale lui Grigoriu de Nissa (supranumit teologul) ţinute în Constantinopol, pecând ortodocsia bisericei era periclitată prin Arianism dovedeşte puterea nemărginită a predicei, în care sciau acei bărbaţi de Ḑeu sânţiţi a convinge şi entusiasma pe ascultători.

Deci predicei este a se datorí, că biserica creştină a înaintat cu paşi atât de gigantici la începutul ei şi tot predicei este a se mulţumí, că ori unde biserica a pus piciorul, acolo îndată s'a simţit o înaintare spre bine a moravurilor şi a culturei preste tot.

(Va urma.)

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 11 August n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.60	100.45
Renta ung. de hârtie	87.45	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.50	150.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.—	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 40	115.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.30
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	—.—	104 75
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100.50	100.—
Sorţi ungureşti cu premii	123.50	122.50
Sorţi de regularea Tisei	123.80	123.50
Renta de aur austriacă	112.90	112.50
Sorţi de stat dela 1860	136.—	136.25
Acţiuni de bancă austro-ung.	884.—	884.—
Acţiuni de bancă de credit ung	287.25	287.—
Acţiuni de credit austr.	281.25	280 90
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.95	5.95
Napoleon	9 99	9.96
100 marce nemţesci	61.72½	61.77
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	125.95

[1638] 1—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în ședința comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoșului, ținută în Lugoș în 5/17 Martiu 1887 v. și în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoșului.

I. Competenții au să dovedească, cumcă posed minimum cualificațiunea normată în §-ul 15 lit. a. din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificațiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsități teologice și a abținut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotațiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu și parochul Alecsandru Ursulescu, care dotațiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala și *c)* și din birul usitat în Lugoș.

2. Birul protopresb. anual dela preoți conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru ședulele de cununie după usul și în mĕsura de până acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalți 1 fl.

4. Pausal de căletorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl. anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înșirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subșterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral și protopresbiteral în Iám petițiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificațiunea lor de până acuma în termin de 30 de dile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeș.

Lugoș, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conțelegere cu **Filip Adam,** comisar cons. și protopresbiter în Iám.

Nr. 367. [1635] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

1. Bacifalĕu, cu salariu anual din banii încassaveri din repartițiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire să fie și notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-și arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat și cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. și pentru scoala de repetiție 35 fl.

8. Cărpiniș, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanții vor avea a-și aștorne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisu lui până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 322. [1636] 1—3

CONCURS.

Pentru stațiunile învĕțătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Brașovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și anume:

1. Lișnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate și lemne, parte pentru serviții ca cantor, parte ca învĕțător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral și din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apața, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru serviții de cantor, și jumĕtate în bani gata pentru serviții de învĕțător, pe lângă care este speranță, că se vor mai oferì ajutoare din fondul protopresbiteral și archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-și subșterne petițiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului al II lea.

În conțelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 293. [1633] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci, dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

1. Furcșoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădină de legumi în mărime de 400□ stângini, și lemne de foc.

2. Almășel, cu salariu de 150 fl. v. a. și 3 stângini lemne pentru foc.

3. Gialăcuta, cu filia Căbești, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosința grădinei dela scoală și 3 stângini de lemne.

4. Micănești, cu salariu de 150 fl. v. a. și lemne de foc de ajuns.

5. Têrnava, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosința a două grădini și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste stațiuni își vor aștorne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 24 Iuliu, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informațiuni mai de aproape dă redacțiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 1—3

Nr. 266. [1634] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. st. v.

1. În Vidra de sus, un post de învĕțător cu un salariu anual de 250 fl. v. a. solvit în rate lunare din fond și repartiție, cuartir liber și 4 stângini lemne de foc, din cari să se încălzească și sala de învĕțământ.

2. În Neagra de jos, un post de învĕțător cu un salariu de 200 fl. v.-a. solvit în rate trei-lunare din repartiție, cuartir liber și lemne de încălzit.

3. În Ponorel, un post de învĕțător împreunat cu un salariu de 200 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemnele trebuincioase de foc.

4. În Lăpuș, un post de învĕțător cu salariu de 200 fl. solvit în rate trei-lunare din repartiție și lemne pentru încălzire.

5. În Sohodol, un post de învĕțător cu salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne trebuincioase pentru foc.

6. În Poiana, — Peleș și Lazesci, — în fie-care câte un post de învĕțător cu câte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiție și lemnele trebuincioase pentru încălzire.

7. În Certegea și Valeaverde, în fiecare câte un post de învĕțător cu un salariu de 100 fl. solvit în pătrare de an din repartiție, cuartir și lemne de încălzit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi să-și trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 21 Iuliu, 1887.

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr. 769. [1637] 1—3

EDICT.

Elena Balteș, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani și-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără să se scie ubicațiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* să se înfățișeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorțiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I a instanță.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricațiune și mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere și suflare,

numai de cualitate escelentă.

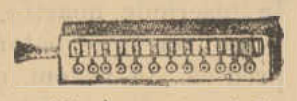

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Prețul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine și eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustrațiuni la cerere se trimit gratis și franco. Pentru harmonică și harmonium Preț-curante separate cu ilustrațiuni. [1582] 17—20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necrĕdutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 24—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 80 Sibiiu, Marți 4/16 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Joi, „Schimbarea la față,“ numĕrul procsim va apărĕ Sâmbătă în 8 August v.

Nr.3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante și pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl.* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărțământul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenții au sĕ-și presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu*, *a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparțin, despre aceea, că sunt români greco-orientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posițiunea socială a părinților și despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Ḑiua Împĕratului.

Ḑiua împĕratului nostru se serbează de toate popoarĕle din monarchie, — dar nu credem, sĕ fie nici un popor sub sceptrul Maiestății Sale, care sĕ se bucure mai mult ca poporul român de îndelunga sănĕtate, de fericita și neconturbata domnire a gloriosului nostru Domnitoriu. Poate alții o sĕ serbeze aceasta ḑi cu mai mare pompă, poate o sĕ dea sĕrbătoarei un lustru mai solemn, dar inimile românilor și simțemintele lor pentru Înalta casă domnitoare și în special pentru Maiestatea Sa, n'au fost întrecute în iubire și sinceritate de nimenea. Din coliba cea de pe urmă și până în palat — așa ḑicênd — serbează românii și înalță rugăciuni ferbinți pentru Maiestatea Sa, ca bunul Dumneḑeu sĕ-i lungească încă mulți fericiți ani firul vieții spre fericirea popoarĕlor de sub blândul seu sceptru. Lasă, că în fie care sĕrbătoare și Duminecă în toate bisericile noastre — cu o evlavie proprie românului și preotului român — se înalță rugăciuni ferbinți ca sĕ învingă Maiestatea Sa pe toți inimicii vĕḑuți și nevĕḑuți, și sĕ-i ajute sĕ pună sub picioarele Lui pe toți contrarii, dar în aceasta ḑi rugăciunile românilor pare că sunt și mai festive, cugetele și mai înălțate spre ceriu pentru Acela, căruia avem sĕ-i mulțămim, că putem resufla mai liber și ne putem adăpostí sub zidurile unor citadele din bună voința celui mai glorios Domnitoriu și demn descendent al dinastiei Habsburgice.

Simțemintele noastre de loialitate poate nu o sĕ ajungă la Înaltul tron, căci mulți comiți supremi și alți funcționari înalți, încredințați cu aceste agende, poate nu dau pe la satele noastre, nu vĕd pe copilașii nostri mergênd în aceasta ḑi mai cu plăcere spre dealul, ce sue la biserică, nu vĕd pe romăncuțele noastre în costumuri serbătoresci albe ca neaua, și nu vĕd pe bĕtrânii, cari se bucură, că s'a învrednicit a mai ajunge aceasta ḑi de bucurie.

Ca și o întêmplare rară în feliul seu, coincide însemnata ḑi a nascerii Maiestății Sale cu „Schimbarea la față“ a Mântuitoriului nostru, ca și când ar fi fost scris în analele poporului român, că au sĕ se schimbe la față lucrurile din trecut cu nascerea Acestui prea bun și luminat Părinte din monarchia noastră, ca și când o dispositie divină ne ar fi dat sĕ înțelegem, că viitoriu trebue sĕ aibă un popor, care e credincios dinastiei, care e plin de vigoare, în care vîrtuțile strĕbune au putut fi amorțite, ear nu stinse de tot, ca renviind eară-și după o iarnă grea, întocmai ca mugurii de pomi sĕ înflorească și sĕ dea fructe imbelșugate, din care sĕ se îndulcească și cei ce le-au sădit, dar și cei ce se apropie de pomi, — precum se apropie și poporul român de treapta Tronului, pe care îl încungiură pompa deopotrivă cu iubirea tuturor popoarĕlor.

Nu avem tunuri, cari sĕ bubue în ḑiori de ḑi și sĕ vestească bucuria noastră, dar avem nesce clopote, cari din vêrfurile turnurilor bisericilor noastre vestesc lumei, — ce vrea sĕ ne vadă, — că cu mic cu mare alergăm spre a ne ruga lui Dḑeu, ca sĕ privească spre noi cei umiliți, se asculte rugăciunile noastre, cari le înălțăm pentru Augustul nostru împĕrat și rege și pentru îndelungata Sa domnie. Noi nu putem trimite deputațiuni pentru manifestarea simțemintelor noastre de supunere și loialitate, dar am dat dovadă despre acestea cu toată ocasiunea, și când a cerut necesitatea chiar și cu sacrificarea vieții pentru Înaltul tron și patrie.

Românul e vesel, când serbează, și veseli trebue sĕ fim, când sub fericita stăpânire a Împĕratului Francisc Iosif I am scuturat lanțurile robiei, ce atârnau de brațele vênjoase ale românului, și astăḑi cultivă și românul pămênt propriu, industrie și comerciu și cu brațele lui libere prinde totodată pușca în mână sĕ apere patria și pe Împĕratul. Veseli trebue sĕ fim, când scoalele noastre părăsite, aḑi sunt îndesate de odrasle tinere, ear bisericile noastre se înmulțesc și înfloresc. Veseli trebue sĕ fim, când preotul român nu mai are sĕ hrănească cânii domnilor de vênat, ci are sĕ servească la altariul Domnului, și de acolo sĕ spună credincioșilor, ce misiune are omul, dacă se înarmează cu armele sciinții și ale luminei, și ce soarte tristă 'l așteaptă, dacă nu-și înavuțesce inima și mintea și în genere, dacă nu jertfesce pentru scopuri culturale.

Nu credem sĕ fie o ocasiune mai binevenită pentru preoții nostri de a vorbí creștinilor la inimă ca tocmai la ḑiua Maiestății Sale, când bisericile sunt pline, poporul este entusiasmat. Inima românului este accesibilă ori și când pentru de a porní spre calea binelui și a spriginí, ce se întreprinde pentru fericirea lui și sporirea așeḑĕmintelor culturale; despre aceasta nici nu ne îndoim, dar îndoit va fi efectul, dacă se ține cont și de alți stimuli interni și împregiurări favorabile.

Suntem după seceriș. Deși sunt multe și grele poverile, ce se vin pe umerii românilor, totu-și dacă e vorba ca sĕ se pună temeiu la un fond scolar sau parochial, atunci preotul nostru sĕ ia inițiativa la ḑiua Împĕratului. Bogatul va contribuí cu claia, seracul cu snopul, vĕduva cu dinariul ei, și toți într'un cuget și o simțire vor fi convinși, că voia Maiestății Sale este sĕ avem, fonduri scolari, sĕ avem biserici frumoase pentru a căror edificări nu este ḑi, sĕ nu contribue Maiestatea Sa cu sume însemnate din șatula sa proprie și dacă confesiunea noastră — după cum cetim în foaia oficioasă — se pare a se împărtăși cu mai puțin, sĕ nu o trecem aceasta în contul celui ce scim și suntem convinși, că ne iubesce și doresce prosperarea și înflorirea noastră, ci sĕ o trecem în contul celor ce par a se bucura, când ni se dărimă biserica, când ni se părăginesce scoala, și când disciplina începe a se rupe de baerile cele tari și puternice, cari ne au strins la olaltă în timpuri mult mai grele.

Deci preoților, sus la amvon! și de acolo sĕ se spună poporului bunătățile, de care ne-am împărtășit sub stăpânirea a celui mai bun Domnitoriu. Sĕ se scie, că românii sunt dinastici, și că dela simțĕmintele de alipire cătră Tron nu-i va abate nici foc, nici sabie, nici moarte. Căci de ce sĕ nu o scie aceasta

FOIȚA.

Din mitologia vechilor egipteni.

(După Dr. Carol Oppel.)

II. Har, rĕsbunătoriul.

(Încheere.)

După ce s'a îngropat mortul, avea sĕ urmeze pedepsirea criminalului. Fapta cruntă a lui Set era evidentă; numai că tragerea lui la rĕspundere nu era tocmai așa ușoară, de oare ce el și cu soții sei adunară o oaste mare și se opuneau reginei. Atunci chiemă și dênsa pe credincioșii sei la armă; Har cel tinĕr se puse în fruntea bravilor ostași; generalii esperți, cari cutrierară lumea cu Osiri, îi steteau într'ajutoriu; lângă Tcon se ciocniră oștile inimice într'o luptă sângeroasă, Set fu prins și dus legat în fere înaintea reginei.

Dar dênsa îi ertă: „Set, Set,“ ḑise ea „tu ți-ai ucis pe fratele teu, ai răpit fiului meu pe părintele seu, ear pe mine mai vĕduvit. Nici o pedeapsă n'ar fi destul de aspră pentru tine; dar nimic nu e în stare a mi-l mai reda pe cel perdut. Mergi, ești în destul pedepsit; dute în pace!“

Har era iritat foarte pentru prea marea bunătate a maicii sale; dar decisul adus nu-l mai putea schimba.

Ear Set? „Ha,“ strigă el triumfând, tot am sĕ ajung eu rege în Chemi!“ Grăbì deci în Ethiopia și înduplecă pe regina Aso, de a face treabă comună cu dênsul; căci Egiptul este o țeară bogată, capitala căreia posede avuții și scumpeturi fără seamă; că-i o pradă valoroasă, asemenea căreia nicăiri n'ai putea găsí alta. Astfeliu porni el și cu regina în fruntea unei oaste alese spre Tape. Dar Har îl întimpină eară-și cu ostașii sei.

Atunci se întêmplă, că pe când Aso se primbla într'o ḑi în apropierea taberii etiopice, sări deodată un șerpe sisăind din earbă spre dênsa. Aso o tulì, strigând după ajutoriu la fugă, și șerpele o urmăria în salturi lungi. Regina era pe acì sĕ cadă la pămênt de oboseală, atunci sări un june egiptean, care venia pe cale. Ea își adună forțele din urmă și alergà spre dênsul, ca acesta s'o scape. Tînĕrul își scoase spada și tăià șerpele în două.

După ce se liniști puțin regina tălbăcită de spaimă, recunoscu, că cel ce a scăpat-o de perirea sigură a fost Har, același Har, împrotiva căruia s'a ridicat ea cu oastea. Îndată făcu pace și alianță cu dênsul. Dar ciocnirea oștilor tot nu o mai putù împedeca, căci Set comanda trupele și-i făcù pe toți aviḑi după comorile Egiptului. Lupta erupse și a fost mai crâncenă ca pentru primadată. Set scia prea bine, de ce e vorba, de aceea încuragia ne'ncetat pe ai sei și se lupta cu curagiul desperării. Nu cu mai puțină bărbăție se luptau și aderenții lui Har, cari erau cu toții amărîți de infamia sceleratului Set. Timp îndelungat se clătina norocul îndreapta și în stânga; oare întregi a ținut uciderea și omorul; săgețile și-au făcut deja datorința, acum se luptau singuraticii pept la pept cu săbii și sĕcuri, cu pumnale și secere, cu buzduganul și cu grozavul Tem. — „Tem“-ul, o armă special națională de a egiptenilor, era o combinație de buzdugan și sĕcure: în vêrful unei măciuci de circa 2 urme în lungime, sta un glob de metal provĕḑut cu un tăiș puternic într'o latură

În sfêrșit după o resistență încăpăținată, etiopii nu mai puteau sĕ continue lupta; ci o luară la sănĕtoasa și alergară în cea mai sĕlbatică disordine p'aci încolo, — învingĕtorii le erau cu strigătele lor triumfale în călcâie. Set se luptase ca un viteaz, până când nu fu răpit și dênsul în goana generală. Ca furtuna alerga în carul seu de bătaie, — pas de pas înapoia lui îl urmăria Har.

— Stăi, trădătoriule, stăi! — răchnì dênsul învêrtindu și cu nesaț temul în mâni.

Atunci se întoarse Set puse o săgeată pe arcul seu și împușcă spre Har.

— Eată-ți partea băete; strigà dênsul și mână mai departe.

Dar mâna-i tremura-se și săgeata nu nimerì. Har striga de bucurie.

— Loc, loc! răchnì Set, căci fugarii se îndesară înaintea lui astfeliu, încât nu putea nici cum

și străini, ca cu sfială sĕ-și acopere fața de câte ori ne acusă, că gravităm în afară și că nu suntem buni și fideli cetățeni ai monarchiei.

Călătoria principelui Ferdinand I de Coburg.

Când principele de Coburg s'a hotărît sĕ părăsească teritoriul austro-ungar, s'a gândit și la o notă circulară către puteri, prin care le esplică împrejurarea, ce îl face sĕ se pună în fruntea poporului bulgar. Circulara emisă puterilor cu prilejul plecărei lui din Viena e de următoriul cuprins: Alegêndu-me marea sobranie din Tîrnova cu unanimitate de principe al Bulgariei, am declarat deputațiunei, carea îmi presentase actul de alegere, că *recunosc pe sultanul de suveran*, și până la întărirea definitivă voesc sĕ aștept rĕspunsurile, ce le vor împărtăși puterile signatare ale tractatului de Berlin la circulara, prin care înalta Poartă le face cunoscută alegerea mea. Din aceste rĕspunsuri, cari mi s'au împărtășit oficios, am putut constata, *că nici un regim al marilor puteri nu arată vrășmășie față cu persoana mea*, și că dacă s'au ivit diferințe de vederi, se referesc la *legalitatea menționatei sobranie*, prin urmare la o cestiune *privitoare la afacerile interne ale Bulgariei*. Când am promis poporului bulgar, că-i dau o dovadă a devotamentului meu, dacă momentul a sosit, m'am hotărît, sĕ ascult strigătul de disperare al unei națiuni, ce nu pretinde alta, decât sĕ trăiască și sĕ se desvoalte pacinic între marginile constituțiunei. Aplecat, ca sĕ iau în mână soartea unui popor brav, căruia i-am promis, că 'mi voiu jertfi vieața pentru soartea și binele lui, ocup tronul bulgar, la care me chiamă vocea națiunei cu cea mai statornică hotărîre: *a lucra la consolidarea ordinei și a păcei* și în speranța neîndoioasă, că sultanul, voind a pune cât mai îngrabă capĕt crisei bulgare, va sancționa alegerea mea. Incredințat pe causa sfêntă, ce o am primit și pe vederile mele nobile și loiale, am cea mai mare speranță, că Atotputernicul va binecuvênta pașul meu, și 'mi va ajuta la împlinirea datoriinței mele.

Păsind principele în noua sa țeară, a adresat poporului bulgar următoarea proclamațiune:

Sobrania cu unanimitate m'a ales de principe al națiunei. Am primit această alegere și m'am străduit sĕ câștig pe domnitorii lumei pentru causa noastră. Năsuința mea în aceasta direcțiune n'a fost încoronată de succes. In circulara mea trimisă puterilor am mărturisit, că alegerea căḑută asupra mea o voiu primí și fără consensul lor. Națiune bulgară! Cu brațele deschise, cu inimă ferbinte vin la voi, ca sĕ împărțesc cu voiu viitorul și cu voi și în fruntea voastră sĕ progresăm pe calea civilisațiunei. Mare și nobilă e misiunea, ce o am primit din mânile voastre, nori grei se adună pe orisont; dar mai mare este credința în coragiul vostru, și în perseverança voastră, și sfântă e voința națiunei, care în tot timpul a dus la victorii. Cu ajutoriul lui Dḑeu și cu voi voesc sĕ me lupt pentru causa voastră.

Sultanului i-a adresat principele următoarea notă telegrafică: Cu profund respect împărtășesc înaltei Porți, că tronul princial, oferit mie de sobrania bulgară, l'am acceptat și acum îl ocup. Sperez, că aceasta hotărire a mea va întêmpina consensul înaltei Porți. Fie încredințată Maj. Voastră, că mi voi ține de cea mai mare datorință, ca tuturor supușilor mei fără deosebire de credință și de rasă, le păstrez cea mai mare dreptate.

După aceste pregătiri principele mai mult basat pe loialitatea poporului bulgar a călĕtorit incognito prin Austro-ungaria și la Orșova a părăsit monarchia noastră. Aici a fost primit cu mult entusiasm de deputațiunea bulgară în frunte cu ministrul Nacevici. La 5½ oare dimineață principele s'a îmbarcat pe „Scava“, care trece cu înlesnire porțile de fer. Când vaporul se depărtá noul oaspe privi mult timp spre coasta austriacă. La 7 oare sosiră la gura-Văii, unde astepta vaporul „Orient“. Drapelul bulgar se înalță și oficerii companiei fluviale salutară pe Alt. Sa. Câțiva soldați români, ce eran așeḑați pe coastă *nu purtau arme*. Către 1 oară se ivesce pe orisont „Yachtul“ guvernului pavoasat; regenții, ministri, și delegațiunea erupseră în strigăte de „hura.“ După presentarea regenților Stambuloff, foarte mișcat, cetì următoriul discurs de bună primire în limba francesă: In numele guvernului bulgar am onoare a ura Mărei Tale bună-venire la fruntăria bulgară și a-ți *supune espresiunea simțemintelor* de adênc devotament și de iubire nemărginită, de cari e pĕtruns *poporul și armata bulgară*, cari așteaptă cu nerăbdare de a vedea printre ei pe alesul lor mult iubit.

Poporul bulgar nu va uita nici odată, că în împregiurări așa de critice Maria-Ta. arătându-ne încrederea, ce ai în viitoriul seu, ai binevoit sĕ iei în mână drapelul onoarei și al independenței bulgarilor. — Provedința d ḑeească vegheze, asupra vieții prea scumpe a Mărei Tale și sĕ-ți fie întru ajutoriu spe a conduce viteaza națiune bulgară către propășire, mărire și glorie. *Trăiască Ferdinand I.* — La aceste principele a mulțămit printr'o frumoasă alocuțiune pentru primirea, ce i-se face și a promis, că-și va sacrifica vieața pentru apĕrarea libertății și drepturilor Bulgariei.

Ca rĕspuns la bineventarea episcopului dela Vidin principele Ferdinand a rostit următoarele: Ales în unanimitate de representanții națiunei bulgare ca suveran al seu, am socotit de o sacră datorie sĕ pun piciorul cât mai îngrabă pe pământul nouei mele patrii și sĕ mi consacrez vieața pentru fericirea, mărirea și prosperitatea poporului mult iubit. — Mulțămind din adêncul inimei valorosului popor bulgar pentru încrederea, ce a pus'o în mine și pentru sentimentele de devotament, ce le nutresce față cu mine, sunt pe deplin convins, că el me va ajuta în silințele mele întru înălțarea și desvoltarea țĕrei noastre și întru prepararea unui viitoriu strĕlucit și fericit. Atotputernicul Dḑeu sĕ ne ajute la împlinirea datoriilor noastre.

La Vidin a ajuns principele la 6 oare seara. Un bastiment cu o mulțime de locuitori la întîmpinat cu urale entusiastice și 100 de tunuri a salutat sosirea lui. Tot așa la Sofia 101 de tunuri a anunțat sosirea principelui în Vidin. Principele în uniformă a fost primit de prefect, de comandatul garnisoanei și de alți demnitari în aclamațiunile mulțimei, care încunjara clerul întrunit sub un portic decorat cu colorile bulgare, apoi a inspectat batalionul și s'a continuat călĕtoria spre *Lom-Palanka*, unde earăși a fost primit cu aclamațiuni entusiastice. In Rusciuc a sosit în 1 August la 7 oare și 20 minute dimineața. Nu se auḑiau decât strigăte de: trăiască Bulgaria, trăiască Ferdinand. Principele a trecut printr'un arc de triumf, împodobit cu colorile naționale și la vêrf cu portretul prințului și cu inscripțiuni în onoarea lui. La banchetul dat, comandantul militar din Șumla rostì următoarele: Nu sunt nici diplomat, nici orator. De prima oară vĕd pe principele, dar îi mărturisesc, *ca armata 'și pune credința în el* și *'și sacrifică vieața pentru el și pentru îndependența Bulgariei. Mai curênd*, încheà comandantul, *va acoperí cu cadavre Balcanul, decât sĕ-i succeadă inimicului a pĕtrunde în Bulgaria*. Principile mulțumì și ridica păharul pentru garnisioana din Rusciuc și Șumla. Oficerii purtară pe umeri pe principele și entusiasmul era la culme. — La Sistova a sosit principele întovărășit de regență și de toți ministri pela prânḑ. Sute de deputațiuni l'au salutat ca pe salvatorul Bulgariei. Din Sistova a fost asteptat la Tirnova.

Foile rusesci parcă vorbesc mai moderat despre călătoria principelui: „Petersb. Wjedomosti“, scrie, că Europa sĕ nu uite, că Battembergianul a fost depărtat numai prin puternicul cuvênt al Rusiei, fără amenințare și fără scoaterea săbiei. Pentru depărtarea Coburgului e de ajuns proverbiala tăcere a Rusiei. Nime nu poate sta pe tronul bulgar, fără a fi și pretin Rusiei.

Musica vocală în scoalele rurale.

S'a vorbit în unul din numerii ultimi ai acestui ḑiar pentru întroducerea musicei vocale în scoalele noastre rurale.

Fiindcă acel articol tractează o cestie atât de însemnată mai revenim și cu aceasta ocasiune sĕ studiăm cu cetitorii acestui ḑiar aceasta propunere și sĕ aliăm toate puterile noastre pentru realisarea ei.

E lucru constatat, că trebuința de cultură musicală se simte mai mult chiar la populația rurală. Și de ce? Fiindcă nimeni nu s'a îngrijit sĕ facă ceva în aceasta direcțiune

La toate popoarele, chiar în timpurile cele mai vechi, studiul musicei era privit ca ceva indispensabil, ca cel mai necesar element pentru nobilitarea caracterului, pentru conservarea sentimentului de naționalitate și pentru păstrarea obiceiurilor strĕbune.

Dar avem noi nevoe de acele timpuri? nu avem probe la popoarele de aḑi? cu câtă sirguință lucră pe acest teren, pentru lățirea musicei naționale?

În Francia sunt institute, a căror menire e a învĕța pe cetățeni cântece naționale patriotice. Germanii încă sunt și ei un popor serios si muncitor ca și noi, și ei încă nu au soarele Italiei, și nici trei recolte pe an și cu toate acestea, toți locuitorii, dela mic până la mare sciu sĕ cânte cântece naționale, ei sciu sĕ însuflețească la un moment toată suflarea nemțească. La ei nu este scoală, unde musica sĕ nu fie obligătoare, ea — musica — a ajuns sĕ fie un fel de lege a naturei. Nu e tot astfel și la italieni? Poporul italian însuși e musica. Cântarea la ei în acea frumoasă țară e o manifestare ḑilnică a vieții, e de un caracter propriu vieții obiceiurilor, și limbei acelui popor.

Ce s'a făcut însĕ la noi până acum? Nimic. Musica cu impresiuni naționale e schimonosită, încât numai românească nu e.

Noi nu o am aprețiat până acuma, fiindcă nu ne am întrebat nici odată, că ce e musica? Noi nu scim, ce e musica. Cu atât mai puțin scim, ce e o musică bună. Ce e drept cântări auḑim noi destule, dar că ele și esercită vre o influință asupra noastră me îndoesc foarte mult.

Dar musica e mai mult. Ea e elementul necesar, prin care se pot crea cetățeni de caracter, cetățeni buni, însufleți ți de credință și iubire către patrie și națiune.

Ea este mijlocul cel mai puternic de a ne forma unitate în limba noastră națională, fiind că ea se respândesce cu iuțala fulgerului, în toate unghiurile țĕrei și puterea ei s'a probat în toate vremile, începênd dela cele mai vechi și până aḑi.

Sĕ ne gândim deci serios la aceasta cestiune și sĕ ne dăm seamă, dacă acest măreț scop sĕ se și poată realisa.

Noi credem, că pentru respândirea culturei musicale în popor, ar fi modul cel mai practic:

ca copii sĕ se poată familiarisa cu musica în mod practic și fără nici o greutate;

ca ei sĕ poată învĕța după auḑ și pe lângă acea sĕ se și distragă, cântând fel de fel de cântece;

ca copii mai măricei (cl. 4) sĕ poată învĕța numele, cheile, figurile și valorile notelor și a pauselor, apoi mĕsurile simple pe scurt și fără multe definițiuni:

Veneratul consistoriu archidiecesan ca for suprem scolar sĕ publice un concurs pentru compu-

---

sĕ treacă peste dênșii. Dar tot înzadar. Încă o clipă — Har l-a ajuns — „Te rĕsbun tatăl meu!“ — și Set căḑu cu capul sfărmat la pământ.

Deoarece fiul ei încă era prea tinĕr, guvernarea o luà mama Isi însași. Ani îndelungați a mai domnit ea asupra Egiptului fericită și fericind. La moartea ei, țara întreagă a jelit-o, și memoria ei s'a păstrat cu veneraținea cea mai mare, ce se poate închipuì. Pretutindenea fură ridicate în cinstea ei temple, altare și portice. În cinstea ei, care a inventat cultura bucatelor, se serba o festivitate de 10 ḑile la seceriș; cei dintâiu snopi se puneau pe altarele ei; grâul și orzul se ducea în procesiuni până la templele ei. Diferite plante oficinale fură numite după numele ei, și steaua cea mai frumoasă de pe ceriu, pe care o numim noi aḑi Sirius, egiptenii o numiau „Sat-Isi,“ adecă steaua Isi-ei. Când mai târḑiu, când anului de 360 de ḑile se mai aduseră 5, se serba în fiește care an ḑiua nascerii lui Osiri în 1-a, Isi-ei în a 4-a dintre ḑilele acestea.

Ḑiua nascerii lui Osiri era una dintre cele mai mari sĕrbători a anului și se ținea în fie care oraș cu mare pompă și alai. Dintâiu se făceau rugăciuni în templu, se cânta și se aduceau jertfe; apoi se îmbrăca statua îndumneḑeitului Osiri cu haine scumpe, se așeḑa sub un baldachim și se purta în procesiune festivă prin tot orașul. Înainte mergeau lăutari și cântăreți, urmau preoții, apoi statua împodobită, ear în sfêrșit poporul. După încheiarea sĕrbării erau petreceri pretutindenea, jocuri, musici și producțiuni de tot soiul; veseliile durau până noaptea târḑiu.

Însemnătatea sĕrbărilor acestora era cu deosebire aceea, că în vremea, când se țineau, alergau locuitorii orășelelor și satelor dimprejur în centre; Nilul era calea cea mai potrivită, și în astfel de ḑile rîul era plin de gondole pistrițe, bărci și luntrițe. Căci în orașele mari erau multe de vĕḑut, acrobați și escamotari de tot soiul; chiar și lupte de gladiatori și mai târḑiu chiar de tauri. Taurii se țineau anume pe ocasiunea aceasta.

În ḑiua morții marelui rege, la 17 Athir, se începeau misteriile Iși-ei, la cari însĕ nu puteau participa decât puțini inițiați. Aci se presenta prin preoți în mod teatral moartea regelui, aflarea cadavrului seu, bucătirea lui prin Set, plângerea și căutarea îndoiosatei regine și celelalte. Nimic nu lipsia, nici chiar șerpele, care urmărise pe Aso, — el era representat printr'o funie groasă.

După ḑisa preoților Egiptului antic au trecut de atunci și până în ḑilele de aḑi cam la 25 de mii de ani.

Despre Osiri și Isi vorbiră și timpuri târḑie cu veneraținne și dragoste, de Set cu dispreț; el era numit pretutindenea „Tufe,“ adecă ticălosul. Dar aḑi nimeni nu-și mai bate capul la țĕrmurile sfântului Nil cu trecutul cel mare; căci aḑi locuesce acolo un neam străin, care nu cunoasce pe Osiri; poporul cel vechiu a dispăru'

Trad. de *Yff.*

nerea unei colecţiuni de poesii potrivite cu firea şi mintea copiilor din scoalele elementare, punerea lor pe musică, şi astfel învĕţătorii, iniţiaţi în un curs supletor, ar avea un reportuar hotărit, şi în toate scoalele s'ar cânta aceleaşi cântări, aceleaşi arii, vor cultiva prin urmare aceleaşi cugetări, aceleaşi sentimente; contribuind astfel la fala, şi mândria noastră naţională la înaintarea şi înflorirea dulcei noastre naţiuni şi a limbei ei. *C. A. S.*

Varietăţi.

* (Recolta în Ardeal.) Din rapoartele întrate până la 8 Aug. n. la ministrul de comerciu industrie şi agricultură asupra stărilor semănăturilor, resultatul recoltei, înfăţişază următoarea icoană a situaţiunei economice: Grâul: In comitatele din Transilvania s'a secerat şi în cele mai multe locuri s'a şi cărat. Recolta în general nu e mulţumitoare şi cuantitativ e departe de asteptările agricultorilor, în privinţa cualitativă cu escepţiunea comitatului Albei inferioare, unde grâul a fost noroit şi e tăciunos, în general e bunişoară. Grâul primăvĕratic se mai seceră încă. În comit. Albei de jos e tăciunos, ear în comit. Solnoc-Dobâca e noroit. — Orzul: Recolta emijlocie — Ovĕsul: Recolta va fi îmbucurătoare. — Cucurudzul a dat îndărăt, şi promite o recoltă slabă, — afară de comitatele Târnavelor, unde a ploat, şi unde se spereadă o recoltă mulţumitoare.

* (Limba francesă.) În anul acesta se vor trimite la Paris din partea ministerului comun de rĕsboiu austriac doi oficeri, cari, perfecţionându-se în limba francesă, o vor propune apoi în scoalele militare austro-ungare. Cei ce vor sĕ meargă, trebue sĕ fie puţin esercitaţi în vorbire şi scriere şi sĕ poseadă cunoscinţe gramaticale. Cei aleşi pe basa unui esamen vor petrece în Paris 10 luni şi vor primí pe langă salariul obicinuit 150 fl. bani de călĕtorie, 300 fl. pentru vesminte civile şi încă un adaus 120 fl. pe fie-care lună.

* Patriarchul serbesc German Angyelici este greu morbos şi asta e şi causa, ce l'a silit a se rentoarce dela Gleichenberg.

* (Incă un resboiu vamal în prospect.) Guvernul din Switzera — după cum se dice — se ocupă cu idea sĕ abdică monarchiei noastre convenţiunea vamală încheiată la 14 Iuliu 1868. Motivul principal, ce dispune pe Switzera la acest pas, este, că vama caşului prin convenţiunea austro ungară din vigoare s'a ridicat dela 10 fl. la 20 fl.

* (Escursiune de plăcere la Sinaia). Ziua adormirei Sf Măria 15/27 Aug., la Sinaia se serbează într'un mod pompos şi solemn. Cu ocasiunea acestei serbări biroul orăşenesc din Braşov arangează un tren de plăcere tour şi retour cu preţuri de tot reduse.

* (Casinul austro-ungar din Bucuresci.) Intre membrii acestui casin s'a escat neînţelegeri. Maghiarii au înaintat preşedintelui o petiţie iscălită de 32 membri, ca orchestra sĕ cânte şi ciardaşe. Austriacii vĕdĕnd aceasta şi ei au înaintat o petiţie iscălită de peste 70 membri, ca orchestra sĕ esecute numai bucăţi classice şi cântece românesci. Acum e mare tulburare între membri şi una şi alta din partide au promis că se vor retrage, decum-va nu li se va satisface. Preşedintele s'a dat demisiunea şi astfel casinul e în ajun d'a se desfiinţa.

* (Invitare) la *„Representaţiunea teatrală“* ce se va ţiné sub conducrea Dlui Petru Rimbaş de către tinerimea studioasă din tractul ppteral Zarand, Joi la 6/18 August 1887 în localitatea „Societăţii de lectură“ din Brad cu următoriul program:

„Un leu şi un zlot.“

Comedie într'un act de D. R Rosetti.

Persoanele: Eudochie Trifan — Dl Aurel Trif; Tasache Sărăcilă — Dl Teodor Baianţ; Mişu Anesti — Dl Nicolau Vraciu; Tertipof — Dl Petru Todoran; Dna Tarsiţa Trifan — Dna Rimbaş; Nataliţa fiica sa — Dra E. Impĕrat; Lina servitoare — Dra Eugenia Cutean; Mai mulţi învitaţi.

„Polipul Unchiului.“

Comedie într'un act de I. Slavici.

Ciocănel — Dl Inocenţiu Bogdan; Vespian — dl Teodor Baianţ; Iulian — Dl Andron Bogdan; Verigă, serv. — Dl Alesandru Draia.

„Un tutor.“

Comedie în 2 acte şi un tablou de M. Ponţi.

Redean — Dl Aurel Trif; Dornescu — Dl Inoc. Bogdan; Buzdugan — Dl Ioan Sina; Ioniţă — Dl Ioan Bocaniciu; Leonora Steria — Dra V. Stanciu; Dna Renon — Dna Rimbaş; Rariţa, servitoare — Dna F. Olariu. Servitori, ţerani, ţerance.

După representaţiune va urma joc.

Jumĕtate din venit e destinat pentru bibliotecele scolari din tract, ear ceealaltă jumĕtate, pentru fondul elevilor morboşi dela gimnasiul român gr.-or. din loc.

Intrare de persoană locul I, 70 cr.; locul II, 50 cr., parter 30 cr., pentru prunci 20 cr.

Biletele de întrare se pot căpĕta din 3—6 August a. c. la Dl Ioan Germân vis-á-vis de gimnasiu şi seara la cassă. Începutul la 7 oare seara.

Ofertele marinimoase se vor primí cu mulţămită şi cuita publice. *Comitetul arangiator.*

* Unomor îngrozitor. Sigismund Varadi, cismariu în Gŏdŏlŏ, un om în vĕrstă ca de vreo 46 de ani, desperat de boala îndelungată, în care căduse şi de lipsa ce o va duce familia după moarte-i, se aruncă asupra copiilor sei şi omorî 3 din opt, apoi se spânzură.

* (Nenorocire pe calea ferată.) Firul telegrafic din Newyork anunţă, că o mare nenorocire s'a întĕmplat la podul staţiunei Blămington (Illinois) Trenul de plăcere consta din 2 locomotive şi 15 vagoane, în care se aflau 960 de persoane, cari călătoriau la Niagara. Podul era peste o groapă, de 10 picioare de adâncă şi de 15 de lată. Se presupune, că podul în urma secetei celei mari s'a aprins din scânteile locomotivei. Conducterul trenului de plăcere a observat puntea că arde, dar nu putea oprí trenul. Podul se rupse, cele mai multe vagoane s'au rĕstornat, mai mult de o sută de persoane au murit şi peste patru sute sunt greu rănite.

* (Atentat.) Pe scările ministeriului de interne din Madrid au esploadat în 11 a. l. c. trei patroane cu dinamită. Atentătorul se presupune a fi un oficiant demisionat.

* (Remediu pentru pĕr.) Un medic iscusit rĕspunde la întrebarea, ce e de făcut, pentru a şi conserva pĕrul capului: Foarte puţin. 1 Căderea pĕrului condiţionează dela morburile câştigate, astfel e sfatul unui medic espert. 2. Un mediu mai rece are o înfluinţă mai bună, pentru aceea căciulile şi cuşmele călduroase trebuesc delăturate. 3. Cel mai bun mijloc a păstra pĕrul sănătos şi neîncărunţit până la adânci bătrâneţe, este curăţenia. — Pĕrul trebue în toată dimineaţa curăţit cu un pepten des, apoi lin periat. Pĕrul aspru ori uscat se poate freca în sĕptĕmână odată seara cu gălbinuş de ou, apoi curăţit frumos cu apă călduţă şi svântat cu un stergariu. Toate celelalte unsori de pĕr şi pomeţi, — cari cu cât sunt mai mirositoare sunt şi mai periculoase — trebuesc cu totul înlăturate; prin întrebuinţarea lor pĕrul devine unsuros, urît şi sein.

* Cu ocasiunea venirei Maj. Sale la Cluş se fac pregătiri ca archidiecesa ev. ref. transilvană sĕ salute prin delegaţi pe împĕratul. Delegaţii vor purta *costumul naţional maghiar în uniformă.*

* (Mulţĕmită publică.) Cu ocasiunea petrecerei de vară a „Societăţei Concordia“ din Blaş, ţinută la 7 l. c. care a reuşit foarte bine au încurs şi câteva suprasolviri; venim deci a mulţĕmi călduros onoratului public spriginitor pentru zelul şi marimositatea sa cu care s'a arătat faţă de această societate binefăcĕtoare; şi adecă Domnilor:

Basil Oltean, advocat 1 fl.; Dumitru Turcu, jun. comerciante 1 fl.; Ioan Bela, timariu 1 fl.; Dumitru Marginean, pantofar 1 fl.; Nicolau Pepelovici, masariu 1 fl.; Alesandru Szabo, pantofar 1 fl.; Ioan Rusu, pantofar 1 fl.; Vasil Barna, faur 1 fl.; Bekŏ Carol, curelariu 1 fl.; Andrei Marele, măsariu 60 cr.; Biro Iosef, măsariu 60 cr.; Nicolae Marginean, măsariu 60 cr.; Ioan Botezan, măsariu 60 cr.; Ana Cadar propriet. 1 fl.; Augustin Streza, cojocariu 1 fl.; Teodor Onişor, fabricant 1 fl.; Henerich Bach, croitor 1 fl.; Aurel Trifan, croitor 60 cr.; Iuliana Manfi, propriet. 60 cr.; Constandin Raţ, cojocariu 1 fl.; Dr. Iacob Brĕndueşan, advocat 1 fl.; Octaviu Macelariu, tipograf 60 cr.; Iuliana Darvoş rotărit. 1 fl.; Iosif Ganz, maşinist 60 cr.; Ioane Stregian, şapcar 1 fl.; Spatariu Iuliana, vĕduva 60 cr.; Ana Muntean, vĕduva 60 cr.; Ioane Janza, cismar 1 fl.; Ioane Turc, timar 60 cr. Dr. Alesandru Pop, 1 fl.; Iosif Salmen, comerciante 1 fl.; Ana Rus, propriet. 1 fl.; Basil Stregian, şapcar 1 fl.; David Clain, calfă de boltă 1 fl.; Basil Turcu, comerciante 1 fl.; Alesandru Popa, medicinist 1 fl.; A. Nistor, iurist 60 cr.; Ioane Iclodan, cojocar 1 fl.; N. Salusziszki, pantofar 1 fl.; Ioan Furnea, proprietar 1 fl.; Octaviu Corvin, croitor 60 cr; László Ianoşné, bucatar. 1 fl.; Szekely Mihai, zidar 1 fl.; Câmpian Iosif, zidar 60 cr.; Iosef Blum, calfă 60 cr.; Bernhard Fischer, măsariu 60 cr.; Georgiu Bărbat, capelan 1 fl. — Suma 40 fl. 60 cr. — Spesele petrecerei 25 fl. 89 cr. — Remâne venit curat 14 fl. 71 cr.

Blaj, 10 August, 1887.

Pentru comitetul arangiator

T. Onişor.

Insemnătatea predicei în biserică.

Dar sĕ vedem, ce rol a jucat şi joacă predica în biserica creştină după desbinarea acesteia în orientală şi apusană.

Este adevĕrat, că biserica noastră catolică de rĕsărit a păstrat cu scumpĕtate doctrina genuină şi toate datinele bisericei primtive, cea ce o recunosc chiar şi unii dintre romano catolici precum episcopul Ludovic Porta Giurleo în enciclica sa, unde se dice, că toate celelalte biserici, se înţelege afară de biserica orientală — şi confesiuni s'au abătut mai mult ori mai puţin dela aceasta.

Aceasta este adevĕrat, o recunoascem şi noi, dar de altă parte trebue sĕ recunoascem, că atât biserica romano-catolică cât şi celelalte confesiuni au pus mai mare pond pe predică, decât biserica gr. orientală

Predica fără îndoială contribue în mod însemnat la cultură şi religiositate şi astfel sĕ nu ne mirăm dar, dacă popoarăle din orient sunt atât de rĕmase în cultură deşi vitregitatea împrejurărilor politice, fără îndoială încă a contribuit foarte mult la remânerea în dĕrept a acestor popoară.

Nu se poate afirma aceasta în mod absolut despre biserica română ortodocsă din Transilvania. Căci nu-i a lipsit românului preoţi, cari au sciut, — sĕ înţelege după feliul de învĕţătură de pe timpul acela, — sĕ-l întărească în credinţa strămoşească în contra atâtor încercări proselitistice şi sĕ-i dea mângăiere sufletească în suferinţele lui.

Cumcă pe timpul Răcoţescilor aici în metropolia Ardealului se predica românesce în biserici avem dovadă diploma unui protopop din Maramureş, Simeon Petraşcu, în care se dice apriat în tomul 2, că catechismul impus de Georgiu Racoţi I sĕ fie întors pe românesce şi sĕ-l introducă în biserică, nefiindu-i iertat decât în consonanţă cu acesta a predica.

Despre ce dice fericitul Sincai: vedi cum sĕ nevoiau calvinii sĕ amăgească pe români dela credinţa cea adevĕrată!

Mai târdiu însĕ avem date sigure despre predicători chiar ambulanţi, cari umblau din sat în sat şi întăriau poporul în credinţa strămoşească. Pe timpul unirei au fost predicatori zeloşi, cari îndemnau la statornicia în credinţă precum au fost Ioan Circa, Visarion, Sofroniu, Ioan din Sadu ş. a.

Dar soartea acestora a fost funestă, precum şi altor preoţi, cari îndrăsniau a-şi ridica glasul contra uneltirilor iesuiţilor.

Din cele espuse până aici se poate vedé, ce însemnătate a avut predica în biserică, începĕnd de pe timpul apostolilor până în timpul de grea cercare a bisericei noastre naţionale.

Dacă în trecut predica a fost de o însemnătate atât de mare, apoi astădi însemnătatea ei nu se poate preţuí Cuvêntul de învĕţătură din partea preoţilor astădi tocmai aşa este de necesar, ca pânea de toate dilele. Precum nu poate trăí cineva fără pâne şi precum nu poate fi cineva creştin fără de botez, tocmai aşa preotul fără de a avea în gura lui cuvênt de învĕţătură nu mai poate fi conducĕtorul poporului, lumina lumei, ear biserica fără învĕţătură nu poate sĕ îndeplinească marea s'a misiune: de a aduce lui Dzeu pe fii lui Dzeu.

Recunoscênd deci însemnătatea predicei atât în timpul apostolilor şi a sfinţilor Părinţi cât şi în dilele noastre: e timpul suprem, ca noi, cari voim a fi lumina poporului sĕ lucrăm cu toată tăria sufletului, ca cu o dí mai curênd sĕ resune în toate bisericele amvonul, sĕ dăm prin aceasta bisericei adevĕrata vieaţă, consciinţă esactă despre tainele, ce se sĕvêrşesc şi despre principiile cele sublime ale creştinismului. — De aceea cu drept cuvênt sĕ susţine, că predica face sĕ străbată lumina cea Dzeească în intunerecul lumei cei trecĕtoare.

Deci fraţilor în Christos, fiind mai întâiu pildă de virtute cu vieaţa voastră, fiţi şi cu cuvintele voastre, căci prin aceasta veţi avea pe tĕrêmul moral o superioritate necontestabilă înaintea tuturora.

Acum este acel timp, pe care îl profeţesce stul apostol Pavel, unde dice: Că va fi vreme, când învĕţătura cea sănĕtoasă nu o vor suferí, ci după poftele sale 'şi vor grâmădí loru-şi învĕţători, cari întărită audul; şi îşi vor întoarce audul dela adevĕr, ear la fabule se vor pleca. (II Tim: IV, 3, 4.)

Făcênd aceste veţi putea dice, ca şi acel apostol în vremea despărţirei. Lupta cea bună m'am luptat, călĕtoria am sĕvêrşit, credinţa am păzit. De acum mi s'a păstrat cununa dreptăţii, care 'mi va da mie Domnul, judecătorul cel drept, în ziua aceea şi nu numai mie ci tuturor celor ce doresc învierea lui. (II. Tim. IV, 7, 8.) *V. D.*

La preumblare întâlnim pe mulţi cu faţa galbină, cu privirea posomorîtă, cu paşii obosiţi etc. şi ce e causa? Nu e altceva de cât suferirea de nervi, şi chiar pe lângă buna îngrijire boala nu se mântue; folosesci însĕ elicsirul de nervi al Dr. Lieber remâi uimit despre influinţa vindecătoare a acestui preparat binecuvêntat. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 13 August 1887.

Buda: 88 9 74 42 63

Nr. 276. [1640] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 □°, şi 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura şi filia Topliţa, cu 200 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare. cu 160 fl. salariu anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne de foc.

5. Certeşul-superior, cu 150 fl. salariu anual, cuartir gratuit, şi lemne de foc după trebuinţă.

6. Voia, cu 150 fl. salariu anual cuartir gratuit şi lemne de foc după trebuinţă.

Concurenţii au a-şi adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 şi normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Pipoşiu,
protopresbiter.

[1641] 1—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăştie, sunt de ocupat 2 posturi învĕţătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei şi 2 stĕngini de lemne. Devenind vacant postul de învĕţătoriu diriginte, unul dintre învĕţătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este împreunată o remuneraţiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí şi învĕţătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remuneraţiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subşterne până la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orĕştie.

Orĕştie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

Nr. 448. [1642] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul inferior, salariu 220 fl., cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salariu 200 fl.

3. Spring, salariu 200 fl. şi cuartir natural.

4. Cinadie, salariu:

a) 9 jugĕre de pămĕnt, parte arător, parte fĕnaţ, pentru care învĕţătoriul va avea să plătească contribuţiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfirmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosinţa pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) două cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salariu 100 fl.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi îşi vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protopresb.

Nr. 49. D. f. G. [1643] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal şi latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal şi celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl. v. a. cu prospect de a se urca, şi decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §-30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

[1638] 2—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în şedinţa comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoşului, ţinută în Lugoş în 5 Martiu 1887 v. şi în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoşului.

I. Competenţii au să dovedească, cumcă posed minimum cualificaţiunea normată în §-ul 15 lit. a din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificaţiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsităţi teologice şi a abţinut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotaţiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu şi parochul Alecsandru Ursulescu, care dotaţiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala şi *c)* şi din birul usitat în Lugoş.

2. Birul protopresb. anual dela preoţi conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul şi în mĕsura de până acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalţi 1 fl.

4. Pauşal de călĕtorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înşirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subşterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral şi protopresbiteral în Iám petiţiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificaţiunea lor de până acuma în termin de 30 de ḑile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeş.

Lugoş, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conţelegere cu **Filip Adam,** comisar cons. şi protopresbiter în Iám.

Nr. 367. [1635] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bacifalĕu, cu salariu anual din banii încassaveri din repartiţiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, şi 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire să fie şi notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, şi 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-şi arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat şi cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. şi pentru scoala de repetiţie 35 fl.

8. Cărpiniş, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanţii vor avea a-şi aşterne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisului până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului I.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Nr. 322. [1636] 2—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. Lişnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apaţa, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pe lângă care este speranţă, că se vor mai oferí ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-şi subşterne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II lea.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric,
protopresb.

Nr. 293. [1633] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci, dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Furcşoara, cu salariu anual de 200 fl. v. a. cuartir, grădină de legumi în mărime de 400□ stângini, şi lemne de foc.

2. Almăşel, cu salariu de 150 fl. v. a. şi 3 stângini lemne pentru foc.

3. Gialăcuta, cu filia Căbeşti, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa grădinei dela scoală şi 3 stângini de lemne.

4. Micăneşti, cu salariu de 150 fl. v. a. şi lemne de foc de ajuns.

5. Têrnava, cu salariu de 150 fl. v. a. cuartir, folosinţa a două grădini şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreuna din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 24 Iuliu, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 769. [1637] 2—3

EDICT.

Elena Balteş, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani şi-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără să se scie ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* să se înfăţişeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I-a instanţă.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 1—3

Publicaţiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, şi adecă: pentru regularea representării, alegerea înginerului şi facerea preliminariul de spese, se defige ḑi de petractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Măgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toţi interesaţii cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pnntru judele referent *Georgiu Kelemen*,

Dominic Imre m. p.,
jude reg. de trib.

Singur veritabil să află
sub
aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor
a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din păcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pămêntul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Desluširi mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dupla fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 20—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 81 Sibiiu, Sâmbătă 8/20 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr.3885 Sc.

CONCURS.

Au devenit vacante şi pentru anul viitoriu scolar 1887/8 se vor conferí pe calea concursului *14 stipendii* câte de *60 fl* destinate din fondurile archidiecesane pentru elevii din despărţământul pedagogic al seminariului archidiecesan de aici.

Concurenţii au sĕ-şi presenteze suplicele la consistoriul archidiecesan inclusiv până în *15 August st. vechiu, a. c.* instruate cu documentele următoare:

a) atestat dela oficiul parochial din comuna, la care aparţin, despre aceea, că sunt români grecoorientali;

b) testimoniu scolastic despre progresul făcut în studii în anul din urmă;

c) atestat dela primăria comunală despre posiţiunea socială a părinţilor şi despre starea lor materială;

d) eventual alte atestate recomândătoare.

Sibiiu, 16 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 7 August.

În unul din numerii precedenţi ai ţiarului nostru ne am ocupat cu afacerile economice ale statului vecin român aşa, după cum le am aflat din un raport adresat de consulul austro-ungar din Tulcea cătră guvernul nostru.

Voim sĕ continuăm în obiectul acesta şi sĕ punem sub ochii cetitorilor nostri raportul consulului din Ploeşti, ca sĕ putem trage conclusiunile noastre:

„Starea economică a României în anul 1886 nu se presentează în un colorit îmbucurător.

Esportul de grâu în anul trecut a fost 299,000 toanne faţă cu 383,000 toanne din anul 1885.

Diferinţa aceasta de 84,000 toanne este de a se ascrie în contul rĕsboiul vamal cu Austro-Ungaria.

Tot asemenea a scăţut esportul de orz cu 85,000 toanne şi cel de ovĕs cu 32,000, pe când cucuruzul s'a esportat cu 59,000 toanne mai mult şi sĕcara deasemenea cu 32,000 mai multă ca în anul trecut.

Preţurile în bucate au fost cu mult mai scăţute, ceea ce a dat ansă la multe bănueli din partea cultivĕtorilor.

Cultura vitelor încă nu a făcut progrese în spre bine, şi aceasta tot din causa, că graniţele austro-ungare pentru vitele române sunt de mult închise.

Cu toate acestea esportul de vite a progressat faţă de anul trecut cu 5,798 capete — care resultat îmbucurător este de a se atribuí legăturilor, ce are România în privinţa aceasta cu Italia.

Esportul acesta însĕ departe de a fi adus venite în ţeară şi aceasta din motiv, că preţurile pe piaţele italiane sunt cu mult mai mici ca preţurile de pe piaţa Vienei, cumpĕrătorii italieni ofer pentru o păreche de boi de calitatea primă 19½ napoleondori în aur, cari fac circa 195 fl. v. a. ear pentru o păreche de boi clasa a doua 14 napoleoni circa 140 fl., până când în piaţele Vienei tot aceea-şi marfă avea căutare până la 400 fl. resp. 300 fl. calitatea a doua, şi aşa după detragerea speselor de transport totuşi este o diferinţă în preţ de 150—160 fl.

Isvorul acestei calamităţi cu privire la reducerea preţurilor pe piaţele italiane este de a se căuta în călĕtoria cea lungă pe mare, — în care vitele se slăbesc cu desĕvârşire şi scad cel puţin în cuantitate şi calitate cu 10% Mai vin apoi şi spesele de transport, cari sunt întreit aşa de mari, ca cele pentru piaţa din Viena. Esportul de rîmători s'a înmulţit cu 9,000 capete, până când esportul de oi şi capre a scăţut cu 67,000. Tot asemenea a scăţut esportul de pei brute cu 5,300 măji metrice.

Folosul din rĕsboiul vamal între Austro-Ungaria şi România l trage Germania, şi cu deosebire aceasta şi-a asigurat în România o pieaţă sigură pentru ferul brut din Silesia, cuiele de păpuci, cuiele de drot, potcoave, vase de cusitor, pălării, mănuşi, cămesi, strimfi, ace de cusut, hârtie, ferărie pentru uşi, ferestri, lăcate şi sticlărie şi tot feliul de colorituri de anilin. Tot asemenea Francia a cucerit terenul în negoţul cu zăhar, liqueur, mĕtasă, şi tot feliul de ţesături de lână. Nu mai puţină silinţă şi dă Italia şi Rusia ca sĕ întroducă în piaţele române unii articuli importaţi până aci de Austro-Ungaria şi silinţa lor este până aci încoronată de succese destul de mari.

Dorinţa românilor de a crea o industrie poprie nu s'a putut realisa cu întroducerea tarifului autonom. E drept, că în anul curinte s'a stabilit aici o fabrică de postav a consorţiului din Braşov „Reisz, Scheer şi consoţii,“ care pe an poate prelucra la 200,000 oca de lână şi poate da la 150 de lucrători ocupaţiune ţilnică, dar aceasta e departe de a putea corespunde producţiunei celei mari în acest ram de economie, de unde urmează, că preţurile lânei au scăţut tare, fără ca în schimb sĕ poată produce atât postav, cât e de lipsă pentru ţinut.

De asemenea s'a aseţat un stabiliment de funărie în Buzĕu şi în Pitesci, în cari lucră câte 6—10 oameni şi mai mulţi pielari cu deosebire în Ploesci, fără sĕ poată susţiné concurinţa cu neguţătorii francesi şi germâni.

Pe terenul economiei de câmp încă nu se observă îmbunătăţiri şi afară de maşinile de sĕmânat alte maşini agricole nu au prea cuprins teren.

Proprietarii lucră pământul cu spese tare puţine, căci plata unui ţileriu e la ţi numai un franc şi victul, ear semĕnarea unui hectar întreg costă 12 franci şi seceratu] 29 franci.

România acopere trebuinţele în cai din Ungaria, deoarece statul nu are decât la Nucet o herghelie de 26 armăsari şi 400 iepe şi alta mai puţin însemnată la Poscani.

Vitele cornute sunt de tot neglese, de o statură mică slăbuţă şi de coloare sură, a căror întreţinere cu tulei de cucuruz şi vara la păşune nu prea costă mult, de unde urmează, că vacile dau prea puţin lapte.

Cea mai mare îngrijire sĕ pune pe rîmători, cari în România sunt de 3 soiuri şi aduc frumoase venite, când le e asigurat esportul.

Dintre turmele de oi, — cele mai multe sunt aduse aici din Transilvania şi esportul aţi e nimicit prin rĕsboiul vamal, pe când înainte cu un an doi se esportau 20—30 mii capete de oi.

În ţinutul Prahovei sunt şi 9 mori de făină, cari macină la an peste 247,500 măji metrice de grâu şi aşa fiind acum vama de 12 franci pentru o maje metrică, făinile austro ungare şi-au perdut aici piaţa.

Tot în ţinutul Ploescilor sunt 11 fabrici de spirt, dintre cari 2 lucră pentru esport, ear celelalte pentru consumul din ţeară şi la ţi produc peste 50 hectolitre spirt. Darea care era până aci de 38 franci, pentru un hectolitru s'a urcat la 76 franci, dar în schimb a primit favoruri la tariful căilor ferate pentru transport aşa, că după 10 maji metrice din Ploesci până peste Budapesta—Kelenföld abia sĕ vine 499 lei şi astfeliu e înlesnită concurinţa cu spirtul austro-ungar.“

Până aici raportul consulatului austro-ungar din Ploesci. Din acesta ne putem convinge, că România nu putea sĕ facă concurinţa vitelor austro-ungare pe piaţele din Viena, fiind soiul vitelor române cu totului tot altul, decum e soiul vitelor unguresci, şi a fost o nebunie a susţiné, că agricultura în Ungaria ar avea sĕ sufere la cas de a se re'noí convenţiunea Pe când lucrul sĕ are astfeliu, monarchia noastră sufere mari perderi în productele ei industriale, saşii din giurul Braşovului, românii din giurul Sibiiului, precum şi sĕcuii stau sĕ ia lumea în cap, fără ca sĕ fi vĕţut noi vr'un ciocoiu de ai nostri îmbogăţîndu-se din vite ori din grâne, — deoarece astăţi preţul bucatelor şi al vitelor nu-l mai stabilesce nici Ungaria nici România, ci America, India şi Rusia şi dacă acolo recoltele sunt bune, preţurile la noi au sĕ dea înapoi, ear dacă acolo recoltele sunt rele, atunci aceste se urcă şi la noi, ori stau în legături de contract cu statele vecine ori ba.

Incăpĕţinarea agrarilor nostri a avut deci drept resultate, că în România domnul plătesce un rînd de vestminte aduse din Francia cu 120 franci, ear postovarii din Brün falimentează, şi cei din Braşov

---

FOIŢA.

Păţĕnii din viaţa unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situaţiei interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împĕrătesc şi urmările lui.

În anul 1869 dăruise împĕratul Rusiei Alecsandru al II-lea un teritor de mare estindere în Rusia sudică pentru o dreaptă împĕrţire între coloniştii germani. Din acest teritor între alţii trebuia sĕ se împĕrtăşească şi vre-o 1563 familii mennonite*).

Ucasul împĕrătesc, prin care s'a dispus aceasta, s'a comunicat organelor administrative din cele 56 comunităţi mennonite şi s'a introdus totodată în protocolul fie-cărui comune. Bucuria coloniştilor însĕ, precum cu puţin după aceea cu amar a trebuit sĕ se convingă, a fost prea înainte de vreme, pentru că 300 familii din cele 1563 au rĕmas cu totul eschise dela bine facerea amintită. Între acestea me numeram şi eu cu ai mei. Ear cei mai mulţi ceva mai norocoşi adecă 1200 familii primiseră numai ⅔ din pământul promis. Astfeliu cam 20,000 jugĕre, dacă nu mai bine au rĕmas în mânile şarlatanilor, cari prin pactul secret făcuseră cel mai bun câştig. Deoarece, până când aceştia pentru câte un jugĕr pământ arător s'au lunci — fênaţe, plătiau numai câte 10 până la 25 Kopjek-i*), coloniştii plătiau pentru nesce parţele cu mult mai mici şi poate şi mai nefructifere câte 5 până la 10 ruble.

Aşa dară era o mare diferinţă la mijloc, ba chiar colosală diferinţă, dacă vom mai socotí şi nefavorabilele relaţii, în care se aflau coloniştii.

Surprinşi de nedreptatea, ce li s'a făcut, căpeteniile celor înşelaţi, se pun în curênd în înţelegere unii cu alţii şi hotăresc, ca sĕ-şi aleagă doi representanţi, cari sĕ facă paşii trebuincioşi pentru procurarea informaţiunilor necesari în aceasta afacere. Ei erau deplin convinşi din capul locului, că aci este vorba de o mare greşală cu voie sau fără voie, pentru că darul împĕrătesc nu se poate detrage nimeruia Ear dacă cumva împĕratul şi-ar fi schimbat hotărirea sa, aceasta împrejurare la toată întêmplarea li s'ar fi făcut cunoscut celor interesaţi. Aşa resonau ei.

Comunităţile mennonite şi-au ales de plenipotenţiaţii lor pe predicatorul Franz Janak şi pe mine însumi. Pe atunci eu eram econom. Predicatorul însĕ nu se putea decide spre nici un pas mai resolut, pentrucă îi era teamă sĕ se pună pe picior de luptă cu oficialii sei. Întraceea se lăţise pretutindenea credinţa despre falsificarea mandatului împĕrătesc cu privire la împĕrţirea teritoriului dăruit. Dar predicatorul a mărtusit-o espres, că din pricina familiei sale nu poate sĕ se pună în conflict cu organele politice. Eu cu toate aceste nu m'am înfricoşat a urmărí şi a cerceta mai departe după adevĕratele cause a numitei întêmplări, — reţimat pe noua ordinaţiune iuditială, proclamată cu cea mai mare pompă la 1864, în sunetul căreia fie care cetăţean se bucură de acelea-şi drepturi în faţa judecătoriilor din întreagă împărăţia rusească. Înainte de toate am îndreptat două rugăminte în scris cătră ministeriu, cerênd deslusirile cuviincioase în afacerea noastră. Acestea au rĕmas fără rĕspuns. După aceea m'am hotărît a-me presenta în persoană la Petropolea.

Într'o audienţă mi-a declarat ministrul, generaladjutant Selenoj, că nici o rugare nu i-a venit până acum din partea coloniştilor germani în scris. Trebue sĕ fie la mijloc vre-o eroare sau vre-o intenţionată înşelăciune, ce uşor a putut obvení în îndelungata cale din sudul Rusiei până în Petropolea. In persoană am aşternut ministrului o nouă rugare în scris.

(Va urma.)

---

*) O sectă religioasă.

*) „К О П Ѣ Й К Ъ“ un ban rusesc în valoare de 1½ cr. v. a.

și Cisnădie sistează munca, deoarece aḑi o majă metrică de lână variază dela 80—90 floreni, și în România, unde e destulă, e cu preţuri bagatele.

Economii nostri de oi aici sunt buni numai sĕ plătească dări mari pentru vitele, ce le au în România, dar ca sĕ și poată aduce lâna de acolo sĕ o prefacă în bani, de aceea nu se mai îngrijesce părintescul guvern, ci o lasă în mâna lui Dḑeu.

E destul de trist, că trebue sĕ simţă România pagube înfricoșate din causa acestui rĕsboiu vamal, și e destul de trist, că industrieșii cei dela noi mor de foame pe timpul secerișului, dar aceasta așa e; așa e resonul de stat, dacă e vorba că statul nu e totalitatea cetăţenilor, ci numai a lor câţiva proprietari și nescari evrei, cari fac trebșoare în contul tuturor fără pic de scrupuli și remușcare de consciinţă.

Sĕ avem însĕ speranţă în înţelepciunea celor din Viena și sĕ ne facem ḑile bune, dacă va fi sĕ se întâlneasscă regele Ungariei cu al României la Cluș.

Revista politică.

Mare ferbere domnesce încă în castrele populaţiunei din Boemia. Foile cehice de o parte atacă ḑilnic și vehement nu numai pe ministrul Gautsch, dar pe întregul cabinet austriac și în atacurile lor aruncă câte o săgeată otrăvită și în guvernul maghiar. Dealtă parte cearta între partidul ceh și cel german se continuă cu înverșunare. Cu prilejul esmiterei unei ordinaţiuni pentru alegerea nouilor deputaţi în locul celor ce au părăsit dieta, Dr. Schmeykal a adresat în numele colegiului membrilor de încredere poporului german din Boemia un manifest, în care se aduce aminte de nedemnele purtări, ce germanii au trebuit sĕ le sufere în earna trecută din partea cehilor, apoi continuă: că maioritatea cehică, care singură a rĕmas în parlament, în loc sĕ apreţieze cererile germanilor, în grabă și cu mare bucurie a declarat mandatele celor ce au repâșit de vacante, și cehii în enunciaţiunile lor și acum ca și mai înainte s'au pus pe terenul separatismului. Cu nimic nu s'a îmbunătăţit starea de mai înainte, nimic nu s'a întêmplat, ce i-ar putea face pe germani sĕ părăsească politica de abstinenţă. Poporul german trebue sĕ aleagă numai astfel de bărbaţi, cari vor esercita aceasta politică.

Mandatul marei Sobranie și al regenţii bulgare s'a încheeat cu ḑiua de 2 August, și Bulgaria s'a pus soartea în mânile mult doritului principe Ferdinand I de Coburg. A fost mare curajul acestui bărbat, pe care foile 'l consideră numai de un aventurier. Cine mai credea, că pe lângă atâtea ameninţări, principele se va duce în Bulgaria, dar a făcut-o, după cum ḑice, el pentru recunoscinţa, ce o păstrează naţiunei Bulgare. Și tot pentru naţiunea bulgară principele a sĕvârșit actul solemn al depunerei jurĕmêntului și sĕrutând evangelia și crucea s'a așeḑat pe tronul ţarilor bulgari.

La sĕvârșirea acestui act solemn entusiasmul a fost la culme, dignitarii Bulgariei sosiau grămadă din toate părţile, ca în numele poporului sĕ felicite pe Ferdinand I; ear oficerii purtară pe umere pre supremul lor comandant.

Deodată cu sosirea lui pe tronul ţarilor bulgari, principele a adresat poporului bulgar următoarea proclamaţiune: Noi, Ferdinand I, din graţia lui Dḑeu și din voinţa poporului principe al Bulgariei! In momentul serbătoresc, în care Noi am depus jurămêntul marei adunări în vechia capitală bulgară, facem cunoscut poporului nostru mult iubit, că am luat în mână regimul ţĕrei și că o vom ocârmuí pe basa constituţiunei spre gloria, mărirea și desvoltarea ei, spre care scop ne vom pune toate silinţele și vom fi totdeauna gata a ne jertfi viaţa pentru fericirea ei.

Ocupênd vestitul tron al ţarilor bulgari, considerăm de sfêntă datorie a mărturisí bravului popor mulţămita noastră sinceră pentru încrederea, ce ne-o a dovedit-o prin alegerea noastră de principe al Bulgariei, precum și pentru atitudinea sa înţeleaptă și patriotică în cursul grelelor timpuri, prin care a trecut ţara. Nisuinţele energice ale naţiunei pentru apĕrarea independenţii, onoarei și intereselor sale i-au câștigat simpatia întregei lumi civilisate și a umplut de încredere pe fie carele, că naţiunea merită un strălucit viitor. Aduc mulţumiri regenţilor și ministrilor pentru conducerea înţeleaptă și fericită, apĕrând astfel în cele mai critice momente independenţa ţĕrei noastre. Avênd deplină convingere, că poporul nostru și brava armată se vor grupa împregiurul tronului nostru și ne vor sta în ajutor în toate silinţele noastre pentru fericirea patriei, învocăm binecuvêntarea lui Dḑeu la toate întreprinderile noastre. Trăiască Bulgaria liberă și îndependentă.

Principele călĕtoresce acum cruciș și curmeḑiș prin Bulgaria, bucurându-se în tot locul de simpatiile poporului bulgar.

Călĕtoria principelui e comentată de toate foile europene, unele se esprimă favorabil, altele de tot nefavorabil, și e lucru misterios, că chiar și foile austriace și germane condamnă întreprinderea principelui. „Nord“ publică o vehementă notă oficioasă contra principelui Coburg și declară, că aventura lui va avea în curênd un sfârșit de tot tragic. Un corespondent al acestei foi și pretin al lui Giers declară, că Rusia nici acum nici mai târḑiu nu va recunoasce pe Ferdinand nici chiar ca regent provisor. Călĕtoria principelui e numai un mijloc de întrigă „Nowoje Wremja“ scrie: Fără Rusia cestiunea bulgară nu se va descurca, căci nu e altă basă de descurcare de cât cunoscutul program rusesc.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S-Sebeș, în 3 August 1887 (*Absenţiile scolari.*) Venerabilul consistoriu archidiecesan gr. or. prin cercularíul seu Nr. 2972 Scol. 1887 sub p. 2, întreabă pe conferinţele învĕţătoresci:

„Cari sunt causele, pentru cari absenţiile scolari sunt prea numeroase? și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucţiunea poporală?

Aici sub absenţiile scolari au a se înţelege: atât pruncii cei obligaţi la scoală și nu cercetează de loc scoala, cât și cei ce frecuentează scoala însĕ lipsesc dela scoală mai mult ori mai puţin.

Încât privesce instrucţiunea obligatorică, aceea la popoarĕle culte de aḑi s'a început încă cu secoli înainte și anumit: în Sacsonia încă cu începutul seclului al 16-lea s'a proclamat pentru prima oara doctrina că: educaţiunea individuală este cea mai mare datorie socială; în Sacsonia mai întâiu s'a dat în mâna puterei publice dreptul de constringere pentru părinţi, faţă cu educaţiunea pruncilor lor.

Încă în anul 1573 electorele Ioan George dede o ordonanţă, carea cuprindea aceste cuvinte memorabile;

„Voim și ordonăm, ca autorităţile fie cărei comune sĕ ridice scoli regulate; ca fie care (părinte) după îndemnul păstorilor (preoţilor) sĕ i trimită la scoală copii, îndată ce vor avea vêrsta recerută, pentru a învĕţa a se depărta dela rele și trândăvie și ai face se creaḑă în frica lui Dumneḑeu, precum și în aptitudinea disciplinei.“

Ear în Prusia încă s'a luat mĕsuri energice faţă cu obligarea învĕţămêntului sub Frideric cel mare.

Regulamentul general al scoalelor de Friderich al Prusiei promulgat la 12 August 1763 începe astfeliu:

„*Frideric*, rege etc. etc.

..... „Credem dar util și necesar de a pune fundamentul fericirei obstesei, întocmind o instrucţiune raţionabilă și totodată și cristiană, spre a se da tinerimei și frica lui Dumneḑeu și cunoscinţele folositoare.

Drept aceea recomandăm tuturor (celor competenţi) de a esecuta cu o îngrigire scrupuloasă acest regulament, care s'a făcut pentru binele supușilor nostri; și de a face, ca ignoranţa cea atât de prejudiciabilă sĕ dispară.“

Cu astfel de preambul își începe regulamentul Friderich cel mare.

În acest regulament se prescrie, că fie-care părinte tutor și stăpân au sĕ trimită la scoală pe băeţi și băete dela al 5-lea an împlinit până la al 13-lea și 14-lea an. Ear absenţiile se pedepsiau cu 16 groschen (30 cr.), fără nici o deosebire și cu cea mai mare stricteţă.

Astfel, pe când la noi s'a început obligătatea instrucţiunai numai de câteva decenii, în statele cele culte de aḑi s'a început cu unul până la 3 secoli.

Scim — după date — că la noi și aḑi cam douĕ cincimi adecă 40% din numĕrul celor obligaţi a frecuenta scoala nu o frecuentează de loc.

După legea noastră scolară „Normativul“, care e basat pe legea positivă art. 38 din 1868, sunt esmiși dela îndatorirea de a frecuenta scoala 1. Cei ce dovedesc, că primesc o instructiune privată corespunḑĕtoare, și 2. Cei atacaţi de vre-o boală incurabilă trupească sau spirituală.

Instrucţiune privată se scie, că poporul român nu da copiilor sei, remâne dar numai p. 2.: cei atăcaţi de morburi incurabile.

Faţă cu acest punct scim cu toţii, că românul nu stă pe o treaptă mai slabă, ca alte popoară, ba putem ḑice, că ocupă un loc de frunte. Și la nice un cas — luând terminul general — nu va trece preste 6% din numĕrul celor obligaţi.

Incât privesce micimea unora? nice decât nu e causă de escusare; căci dacă în Germania sunt obligaţi a frecuenta scoala dela 5 ani, pentru ce sĕ nu poată cerceta băeţii români dela al 6-lea an?

Lordul Brugham, carele era poate unul din cei mai învĕţaţi ai timpului seu, ḑicea în 1835 în camera lorḑilor: „Acela care nu a observat bine pe copii, nu scie, că ei sunt mult mai capabili de a învĕţa mai înainte de 6 ani ai vêrstei lor decât mai târḑiu. Copilul înaintea acestei vêrste nu este nici lenеș, nici îndolent, nici viţios; din a sa natură el este un animal mic activ, curios, întrebător și dispus de a învĕţa . . Pentru mine (adaugă lordul) mai că aș îndrăsní a ḑice, că am învĕţat mai mult dela 2—6 ani, chiar mai înainte de a merge la scoală, decât aș fi putut sĕ învĕţ mai în urmă, chiar de aș trăí până la 80 de ani.“ —

Me a cuprins mirarea, când am cetit datele publicate dela scoala din Boiţa.

Boiţa un sat-oraș, unde oamenii se ocupă puţin cu agricultura. Aci din vreo 200 elevi obligaţi a frecuenta scoala, s'a eliberat de a o frecuenta 50 băeţi și băete. Pe când după împregiurările, în cari se află aceasta comună, din punct de vedere sanitar și al ocupaţiunei, și 5 percente a se elibera de scoală e prea mult, ear nu 25%.

Dacă în Boiţa s'au eliberat de a frecuenta scoala 25% din băeţii obligaţi, atunci ar fi în aproape jumĕtate comunele române a se elibera 50% de băeţi dela frecuentarea scoalei.

După starea de aḑi a românului la nici un cas nu poţi lua mai mult ca cel mult 5% a se elibera legalminte dela frecuentarea scoalei. Ear celelalte vre-o 35—40%, cari nu frecuentează scoala, sunt absentări nelegale.

Causele pentru cari aceasta sumă mare absenteza neeliberaţi dela scoală, vor fi, că: 1. învĕţătoriul cu preotul și comitetul parochial nu-și vor face datoria în deajuns și 2. că organele politice, nu sprijinesc causa noastră scolară conform legei.

Scim cu toţii, că se află încă și aḑi părinţi români, cari nu voesc a și trimite copii la scoală. Causa e nesciinţa, simţul de sclăvie, carele nici aḑi nu a perit cu totul din el; e apoi firesce și sĕrăcia.

Încât pentru cei sĕraci, cei competenţi conform legei au a se îngrijí de ei, ca sĕ poată cerceta scoala; necercetarea firesce ar putea fi scusată numai iarna și nu și vara.

Ear faţă cu ceialalţi părinţi, cari nu-și trimit copii la scoală, preotul și învĕţătoriul prin învĕţături și îndrumări blânde, arĕtându le însemnătatea și folosul, ce l'ar avea fiilor dela cercetarea scoalei, sĕ-i îndemne a-și trimite pruncii la scoală; ear când toate acestea nu vor ajuta, atunci sĕ nu fim cu nice o cruţare.

Dacă Germania cea cultă de aḑi nu ar fi luat cu seculi înainte mĕsuri aspre contra celor ce nu-și împlineau datorinţele, contra părinţilor, ce nu-și trimeteau copii la scoală, sigur aḑi nu ar sta pe treapta, care sta. Ba chiar și aḑi se vedu casuri în Germania de e silită a lua mĕsuri aspre de pedepsă faţă cu părinţi nepăsători, renitenţi și încă pedepse mai aspre ca la noi.

Dacă în Germania unde cultura a ajuns la un grad așa de mare de desvoltare, așa s'a făcut și așa se face și aḑi, atunci și noi nu putem sĕ facem alt ceva, decât sĕ lucrăm din toate puterile noastre înta'racolo, ca faţă cu părinţii cei trândavi, renitenţi și nepăsĕtori, cari nu îngrijesc de interesele cele mai scumpe ale fiilor lor, dându-i la scoală, — când nu este încătrău, sĕ se aplice mĕsuri constringĕtoare.

Dacă organele noastre își fac datorinţa ear organele politice nu ne sprijinesc, pedepsind pe cei nepăsători, nu avem altă cale, decât sĕ arătăm starea lucrului organelor superioare, totdeauna la têmpul seu.

În S-Sebeș d. e. sunt obligaţi a frecuenta scoala rom. gr. or. cam 700 — (șepte sute) dela 6—15 ani; din cei dela 6—12 cam 500, vre-o 20—30 numai nu frecuentează scoala, adecă cam 5%; absenţiile s'au dat totdeauna regulat; s'a pedepsit însĕ numai în anii trecuţi și numai unii, și aceasta de regulă se întêmplă după finea anului scolar. De doi ani însĕ nu s'a pedepsit nimenea, deși s'au făcut arătările cuvenite organelor superiori.

Dacă astfel stă lucrul și în alte multe locuri, atunci cred, că ar fi de lipsă ca Ven. Cons. sĕ întrevină la organele politice competente, ori chiar la In. Ministru de culte, pentru a îndruma organele politice competente ca cu toată seriositatea și punctual sĕ se intereseze de causa noastră scolară, acomodându-se strict legei.

Căci în forma aceasta scoala noastră faţă cu acest punct e privită de un ce de tot neînsemnat, ba eu o privesc chiar luată în un feliu de batjocură.

Atât faţă cu băeţii, cari nu frecuentează de loc scoala.

(Va urma.)

Haţeg, 13 August, 1887 st. n. Dle redactor! Subscrişii conduşi de idea de a promova simţul de păstrare şi economie la poporul nostru, — convinşi fiind, că ori-ce scopuri salutari se pot ajunge mai cu înlesnire prin asociaţiuni, am luat iniţiativa înfiinţărei unei asociaţiuni de anticipaţiune şi credit cu reşedinţa în Haţeg, cu următoriul program:

I. Durata asociaţiunei e pe timp nedeterminat.

II. Titlul asociaţiunei: „Haţegana" asociaţiune de anticipaţiune şi credit.

III. Scopul e: a da împrumuturi, a primí bani spre păstrare şi fructificare.

IV. Capitalul asociaţiunei se va compune din cel puţin 100 părţi fundamentali (acţiuni) á 50 fl. v. a.

V. Ca membru al asociaţiunei poate fi ori-cine cu caracter nepătat, care va plăti la subscriere tacsa de înscriere cu 2 fl. după fie-care parte fundamentală (acţiune) — şi 2 fl. ca rata primă din o acţiune, restul se va plăti conform dispoşiţiunilor făcênde de adunarea generală constituantă în rate lunare de câte 2 fl. v. a.

Fie-cărui membru îi sta însĕ în voe liberă a solví şi de odată suma întreagă, ori deodată mai multe rate din părţile fundamentali (acţiuni.)

Tacsa de înscriere, şi rata primă e a se solví inmediat la subscrierea coalei.

VI. Fundatorii asociaţiunei nu-şi reservă nici un drept prerogativ faţa de ceialalţi membri.

VII. Cu privire la art. de lege XXXVII din 1875 § 152 subscrişii primesc pentru plătirile vacante până la adunarea generală constituantă responsabilitatea solidară, — asemenea şi membrii fundatori prin subscrierea lor pe coala de sub-scriere, dechiară, că iau asupra-le obligamentul prevĕdut în §. 153 al citatului art. de lege.

Drept aceea încă în 12 Iuniu a. c. în conţelegere cu mai mulţi cetăţeni, am esmis o coală pentru subscriere de acţiuni.

Zelul, cu care a fost îmbrăţişate subscrierile de acţiuni ne-a procurat convingerea firmă, că basa înfiinţărei acestei asociaţiuni şi până acum e deplin asigurată.

Ne ţinem însĕ de datorinţă şi pe calea publicităţii a trage atenţiunea P. T. Domni, cari voiesc sĕ între ca membri în sînul asociaţiunei noastre sĕ binevoiască pentru subscriere şi celelalte a se adresa la dl advocat Michail Bontescu în Haţeg.

Tot cu aceesta ocasiune, conformându-ne legilor şi prescriptelor sustătătoare, — ne permitem cu toată stima a învita pe P. T. domni membrii, subscribenţi ai asociaţiunei noastre, sĕ binevoiască a participa sau în persoană sau prin plenipotenţiaţi la adunarea generală constituantă, ce se va ţiné în 29 Septembre 1887 st. n. la 11 oare antemeridiane în casa domnului B. Popoviciu din pieaţa Haţegului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul iniţiatorilor.
2. Constituirea adunărei.
3. Desbaterea şi votarea statutelor.
4. Alegerea directorelui asociaţiunei şi a funcţionarilor.
5. Alegerea comisiunei de supraveghiare.
6. Alegerea consiliului administrativ.
7. Desemnarea foilor pentru publicările asociaţiunei.
8. Eventuale propuneri.

Michail Bontescu. adv. *Alesandru Serafim.* *Ioan Muntean.*

Varietăţi.

* (Serbarea ḑilei nascerei Maiestăţii Sale.) In biserica noastră din cetate, la sfĕrşitul s. liturgii Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, a cetit frumoasa rugăciune bisericească, întocmită anume pentru astfel de ocasiuni

Miliţia a serbat înalta ḑi astfel: In preseara ḑilei a fost retragere cu musica regimentului de infanterie Nr. 82. Dimineaţa la 5 oare o baterie uşoară din reg. art. de corp Nr. 12 a descărcat în intervaluri de câte 7 secunde 24 împuşcături de tun; tot pe vremea aceea musica militară eşi din căsarma cea mare şi percurse, cântând, stradele principale ale Sibiiului. La 8 oare toate trupele dislocate din Sibiiu au eşit pe locul cel mare de eserciţiu, la 9 oare se începu missa militară, la care luară parte toate trupele sub comanda colonelului baron Pach de Hausenheim şi Hohen Eppau. Parada a fost de tot solemnă şi pompoasă, o mulţime de public a luat parte, chiar şi de prin satele vecine. La o oară după ameaḑi s'a ţinut un banchet festiv, la care s'a ridicat toast pentru Maj. Sa şi pe acel timp s'au descărcat puşcături de tun pe locul cel mare de eserciţiu.

* (Petreceri în lagĕrul din Bruck.) — Cu datul 4/16 August din Bruck ni se scrie: Din incidentul serbărei ḑilei nascerei Maiestăţii Sale, Alteţa Sa archiducele Rudolf, a spendat o sumă de 30,000 fl. pentru îmbunătăţirea menagiului în aceasta ḑi pentru întreaga garnisoană, ce se află în Bruck. Totodată Alteţa Sa şi-a esprimat dorinţa, ca fiecare naţionalitate din armată sĕ se producă cu ceva naţional cu aceasta ocasiune. Astfel regim. 84, compus din nemţi de prin Austria de jos, se va produce cu un joc ţĕrănesc şi cântece poporale. Regim. 12, slovaci de pe la Komorn, — se va produce cu nisce jocuri naţionale. Regim. 83, sêrbi de prin Bănat, se va produce cu jocul naţional „Colo" şi „Grenadiermarsch," Regim. 31, români din ţinutul Sibiiului, 13 inşi, între cari 3 sunt voluntari — vor juca „Căluşerul" „Bătuta" şi jocul „Turca"; ear ungurii se vor produce cu jocuri de ale lor naţionale şi unele scene din viaţa de „betyári" de prin puste. Alteţa Sa archiducele va asista la toate aceste producţiuni.

* Pentru sosirea Maj. Sale în Deva se fac o mulţime de pregătiri. Supra-locotenentul Iosif Benkő dela garda de corp a cavaleriei ces reg. a fost în Deva pentru a îngrijí de graşduri. Cu prilegiul venirei Maj. Sale vor sosí 92 de cai şi 6 cară; şi decumva regele României ar vení la Deva se vor mai procura încă 8 ecuipage. — Cuartirul archid. Iosif va fi în casa dlui Hollaky. Măestrii de cuartir ai archiducilor Albrecht şi Wilhelm încă n'au sosit.

* Ministeriu de rĕsboiu din România a dat un ordin circular tuturor comandanţilor pentru concentrarea reserviştilor. Concentrarea se va face dela 10 Septembre până în 10 Octobre.

* (Medici scolari.) Pentru medicii scolari şi profesorii de higienă la scoalele medii se va ţiné un curs special dela 15 Septembre până la 15 Decembre la universitatea din Pesta. Cei ce vor sĕ fie admişi la acest curs îşi pot înainta petiţiunile până la 10 Septembre n. la decanatul facultăţii de medicină.

* (Convocare.) Membrii comitetului central al reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand P. T. DD. Vasiliu R. Dămian, preşedinte districtual, Sabin Piso, preşedinte al despărţĕmêntului Secărêmb, G. Foraş preşedinte al despărţĕmêntului Hondol, I. German, v pres. al reuniunei districtuale, P. Rimbaş, secretar din Brad, Ales. Vlad, secretar din Banpatak I. Anghel, bibliotecar din Brad, P. Mihuţ din Sĕcărêmb, Avram Mihuţ din Boiţa, G. Ignaton Ormindea şi Alesandru Iovan din Hondol — membrii în comitet sunt învitaţi a participa la şedinţa comitetului, ce se va ţiné la 14/26 August 1887 în sala gimnasiului din Brad la oarele 10 antemeridiane.

Obiectele.

1. Censurarea raportului comitetului central despre activitatea desparţemintelor reuniunei.
2. Censurarea raţiociniului pro 1886/7.
3. Staverirea bugetului 1887/8.
4. Cetirea şi censurarea disertaţiunilor şi a temelor date membrilor spre lucrare pentru adunarea generală.
5. Eventualia.

Dela comitetul central al reuniunei învĕţătorilor români din districtul Zarand, Brad la 31 Iuliu v., 1887.

Vasiliu R. Damian, preşedinte al reun. *I. German,* v-preşedinte.

* (Têrgul de ţeară.) Têrgul anual de ţeară din Sibiiu se începe în luna lui Septembre st. n. şi anume: têrgul de oi în 2 Septembre; têrgul de vite cornute şi de cai în 9 Septembre. Têrgul principal în 14 Septembre.

* (Sinaia şi „csárdás"-ul.) . . . .!? Cetim în jurnalul „Hermannstädter Zeitung" de aici, că în 14 l. c. n. capela naţională din Cluş a lui Ludovic Pongrácz, atât a încântat pe înalţii oaspeţi dela Sinaia, încât din o deosebită dorinţă prea înaltă s'a cântat numai *ciardaşuri,* valzere şi polci, dintre cari unile au fost acompaniate de solo pe cimbal. Maj. Sa regele Carol şi înalţii oaspeţi erupseră de mai multe ori în aplause, pe lângă cari s'au mai adaus, se înţelege şi o remuneraţiune regească. — De i aşa, mai scii, dacă nu se va muta capela maghiară, care la Sibiiu nu s'a cam prea bucurat de aşa vestite simpatii, la Sinaia, ca sĕ esecute tot *ciardaşuri.* Asta n'o scim, scim însĕ, că plaiurile românesci sunt poetice numai când rĕsună *doinele* şi cântecele române... şi sunt de tot posomorite la auḑul ciardaşilor. Sĕ vorbiască *„Peleşul"* în povestile lui. . . .!?

* (Timpul.) Ḑilele lui Cuptoriu au adus un zăduf de nesuferit. Ḑiua căldura era peste mĕsură, ear noaptea vremuri tari cu fulgere şi trăsnete fără însĕ sĕ plouă. Joi în 6 Aug. zăduful s'a ajuns culminaţiunea. După prânḑ s'a lăsat un întunerec teribil şi un înfricoşat orcan a rupt arbori din rădăcină, a descoperit case, a dărîmat coperişe şi a causat daune enorme. Noaptea s'a repetat din nou înfricoşata privelisce cu tunete şi trăsnete. Acum vremea s'a rĕcit.

* (Concert.) Artista Julia Cocorescu, care se bucură de o vază mare la concetăţenii sei bucuresceni, a dat un concert în Tuşnad. Numitei artiste i-a oferit concursul dşoara Olga Grigorovici violinistă, şi d-na Prager. Toţi cei ce petrec în Tuşnad au luat parte la acest concert cu program foarte variat şi bine întocmit. Succesul a fost strălucit.

* (Căldurile cele mai mari.) — Eată o statistică despre căldurile cele mai mari, ce s'au simţit în diferitele epoci în Europa. In 627, căldura fu atât de mare în Francia şi Germania, în cât fântânele secară şi un mare numĕr de persoane muriseră de sete. In 870, munca câmpului fu suspendată, muncitorii, cari voiau sĕ persiste în munca lor sub cerul liber, fură loviţi în foarte scurt timp de insolaţie mortală. In 903, razele soarelui fură atât de tari, încât vegetaţia fu cu totul arsă ca sub acţiunea focului. In anul 1000, rîurile secară, peştii putreziră, din care cause se născu ciuma. In 1122 şi 1132 fu o căldură toridă în Italia, unde vegetaţia fu cu totul distrusă. In bătălia de la Bela, 1260, mai mulţi oameni fură omoriţi mai mult de căldură de cât de armele inimicilor; toţi muriau de insolaţie. In 1277, 1303, 1304, 1615, şi 1765, verile fură atât de călduroase, încât oamenii abia mai puteau trăí. In 1718, prăvăliile şi teatrele se închiseră. Nici o picătură de apă nu căḑu. In 1779 căldura fu atât de mare în Bolonia încât o mulţime foarte mare de persoane muriră sufocate. In Iuliu 1793 căldură devenì insuportabilă, legumele şi fructele se uscară. In mai puţin de o oară, carnea se descompunea. In 1822, căldura fu însoţită de numeroase cutremure de pământ, cari causară pagube însemnate în Alsaţia. Căldura din 1832 aduse colera în Francia. La Paris muriră 20,000 persoane. Verile din anii 1845, 1846, 1849, 1860, 1870, şi 1874 fură de asemenea foarte călduroase, dar ele nu presentară aceleaşi inconveniente ca cele ce le precedară.

* (O lecţiune celor ce despreţuesc meseria.) Foaia săsească din Braşov „Krons. Ztg." ne surprinde cu următoarea veste: Fiul directorului cassei de economii din Braşov, tinĕrul Aug. Schwarz, a depus în anul acesta esamenul de maturitate la gim. ev. cu discuţiune. După depunerea esamenului a întrat ca învĕţăcel în fabrica de pele din Braşov a lui Iosef Dück.

* (Dare de seamă.) Petrecerea de vară arangiată la 7 August în favorul reuniunei femeilor române din Abrud şi giur a fost bine cercetată şi tare animată, deşi numai cu 2 sĕptĕmêni mai înainte a mai fost o petrecere la „Detunata" — tot în favorul acestei reuniuni. La petrecerea din 7 August au încurs 208 fl. v a. S'a spesat 57 fl. 43 cr. v. a. prin urmare a resultat ca venit curat una sumă de 150 fl. 55 cr. v. a.

În numele comitetului venim a ne esprima cea mai călduroasă mulţămire tuturor on. domni, doamne şi domnişoare, cari au binevoit a contribuí şi cu aceasta ocasiune.

Abrud, în 16 August, 1887.

Anna Gall, preşedintă. *Alecsandru Ciura,* secretariu.

* (Mişcări în Germania.) Fortificarea poşiţiunilor la graniţa ruso-germană şi mai ales la Thorn şi Posen se continuă cu o mare activitate. In Bavaria renană se fac mari concentrări de trupe. La Wen-Ulm a sosit un regiment de ulani. La fortăreaţa Landau se vor aşeḑa 8 baterii de câmp. La Spire şi Kaiserlautern vor mai sosí încă trupe.

* La scoala normală superioară din Bucuresci sunt de a se ocupa 6 burse şi anume: trei pentru secţiunea de litere şi trei pentru sciinţe. Concursul se va ţiné la 25 Sept. 1887. —

* (Bibliografic.) *„Românische Revue"*, pol. lit. Zeitschrift. Direction: Resicza, Banat. Herausgeber Dr. Cornelius Diaconovich. Heft VIII. pro August 1887 (III. Jahrg.) *Inhalt*: Die gr. or. românische Kirche in Ungarn und Siebenbürgen. — Rundschau. (Die Românen hüben und drüben. — Vom Culturverein. — Sachsen und Românen. — Die românische Nationalität im ungar. Staate. — Der Ausflug des ungarischen Schriftstellervereins nach Siebenbürgen. — Irredentistisches.) — Dunăre Voinicul. Eine românische Volkssage, erzählt von P. Ispirescu, deutsch von Alexander Diaconovich. — Geographisches über Siebenbürgen, die Moldau und Walachei aus dem Jahre 1597. — Die Chronik des Huru und din grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus *ad reducendos Cumanos fugitivos.* (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Sim. Mangiuca. (Forts.) — Literatur. („Die românischen Gesetze und ihr Nexus mit dem byzantinischen und slavischen Recht von Dr. J. L. Piç. — „Zur Geschichte der Bucowina" von Dr. D. Onciul. — „Pädagogicum în Arad" von J. Vuia.)

Loterie.

Mercuri în 17 August 1887.

Sibiiu:	**60**	**28**	**72**	**82**	**63**

Vineri în 19 August 1887.

Buda:	**68**	**36**	**4**	**38**	**63**

Nr. 49. D. f. G. [1643] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal și fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal și latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal și celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 dile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl v. a. cu prospect de a se urca, și decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenții 'și vor adresa petițiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificațiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §-30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanții gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
președinte.

[1641] 2—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăștie, sunt de ocupat 2 posturi învățătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei și 2 stêngini de lemne. Devenind vacant postul de învățătoriu diriginte, unul dintre învățătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este împreunată o remunerațiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí și învățătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remunerațiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subșterne până la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orăștie.

Orăștie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

Nr. 367. [1635] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

1. Bacifalău, cu salariu anual din banii încassaveri din repartițiune de 300 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 2 stângini de lemne.

2. Dêrste, cu salariu anual de 200 fl. și cuartir în edificiul scoalei.

3. Satulung, biserica S. S. Archangeli, scoală capitală cu salariu anual de 300 fl.

4. Satulung, biserica Sf. Adormiri cu scoală capitală, cu salariu anual de 350 fl. cu îndatorire sĕ fie și notariu al comitetului parochial.

5. Tărlungeni, cu salariu anual de 200 fl. cuartir în edificiul scoalei, și 3 stângini de lemne, avênd într'o Duminecă a-și arăta desteritatea sa în cântări.

6. Zizin, cu salariu anual de 111 fl., în care este computat și cuartirul.

7. Purcăreni, cu salariu de 200 fl. și pentru scoala de repetiție 35 fl.

8. Cărpiniș, filie la Tărlungeni, salariu 60 fl. v. a.

Reflectanții vor avea a-și aștorne suplicile concursuali, instruite cu documentele prescrise de lege sub-scrisu lui până la terminul indicat.

Oficiul protopresbiteral al Brașovului I.

Brașov, în 21 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu resp. comitete parochiale.

Ioan Petric,
protopop ca adm.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informațiuni mai de aproape dă redacțiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 2—3

Nr. 3803—887 civ. [1645] 1—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscință, că întrând la acest tribunal o petițiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiș (Bürkös), ca și de pertractare asupra acestei petițiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ține în comuna Bîrghiș în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toți posesori interesați cu aceea adaugere, că în înțelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfățișa la pertractare, se privesc ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole, ținută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preș. subs. **Tatár,** m. p., notariu.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 2—3

Publicațiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, și adecă: pentru regularea representării, alegerea îngineriului și facerea preliminariul de spese, se defige di de pertractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ține în comuna Măgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toți interesații cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pentru judele referent *Georg Kelemen*,

Dominic Imre m. p.,
jude reg. de trib.

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înștiința că de doi ani întrebuințez preparatul d-voastre *balsamul de viață al D-rului Rosa*, care în călătoriile mele, în diferite clime, are o influință binefăcătoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călătorie va fi la Vidin, Giurgiu și Galați, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz.**
Conductor la societatea navigațiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic și sigur
pentru boale de stomach și consecințele lor.

Conservarea sănătății

se basează numai pe **conservarea** și **promoțiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiția fundamentală** a sănătății și a **bunei stări corporale și spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obține o **composiție de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părților sângelui stricat și rĕu, este **mult cunoscutul și plăcutul**

Balsamul de viață al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune și mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, râgăială cu acrime, flatuosități, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach și prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeești, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbațiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* și *sĕnătos* și redă *corpului bolnav puterea și sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însușiri escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur și probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoștință stau la dispositie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcțiile pentru plata prin *mandate postale.*

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toți bĕgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viață al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea și cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R.“ în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decorațiuni puse una lângă alta, și prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuințare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părțile longitudinale cu

„Balsamul de Viață al Drului Rosa“

din farmacia „la vulturul negru“ a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** și e în limba germană, boemă, maghiară și francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: **Balsamul de vieață al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru,“ în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III și în depositele mai jos însemnate Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluș: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Brașov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieață.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur și probat pentru vindecarea tuturor inflamațielor, rănilor și umflăturilor.

Aceasta se întrebuințează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui și împietrirea pieptului femeilor la înțărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beșicuțe puroioase, la umflăturile unghiilor, la așa numitul vierme la deget, la petrificațiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamații cronice la glezuele picioarelor, la scrinteli, la asudarea picioarelor și ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamațiunile, petrifacțiunile și umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgênd atențiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori și în diferite moduri, me ved obligat a face pe toți atenți, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original n u m a i eu singur o produc și că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală“ din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru“ Praga Nr. 205—III în limba germană și boemă. — Dosele se învăluie în hartie roșie, care arată întrebuințarea (în 9 limbi) și e provĕdută în carton vĕnăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană și boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se privească de fals și sĕ se retrimită.

Balsam de auș.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit și mai eficace pentru vindecarea aușului greu și dobĕndirea aușului perdut de tot.

O sticluță 1 fl. v. a. [1528] 19—20

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinții sănĕtoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Prețul

Pastă de dinți aromatică în dăraburi 35 cr.
Pastă de dinți anatherină 1 fl. 22 cr.
Pravuri de dinți vegetabile à 63 cr.
Pastă de dinți à fl. 1.—
Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conține amestecături pagubitoare sănĕtății.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum și în toate **farmațiile drogueriile** și **parfumăriile** din Transilvania și România. [1595] 7—16

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 82 Sibiiu, Marți 11/23 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 10 August.

Sunt lucruri în viața de toate ḑilele, asupra cărora au oamenii o părere formată printr'o logică ori observațiune mai superficială, dar întărită prin tradițiune, prin us, prin dedare astfel, încât ne-am dedat a nu mai resona asupra lor; le privim a priori de esacte, de firesci, de lucruri, cari nici că pot să fie altfel, decât cum sunt.

Și pot să fie astfel de păreri de o capitală importanță pentru întreg sistemul desvoltărei unei sciințe, ori al unui popor. De o capitală importanță ḑicem, — de-oare ce tocmai păreri înrădăcinate în consciința omenească, ca firesci, ca atari, dela cari contrariul pare a fi imposibil ori mai bine, la contrariul cărora nimănui nu-i trece nici prin cap a se cugeta, — astfel de păreri greșite, adeseori au lipsă de ḑeci și ḑeci de ani, până se pot desrădăcina din consciința omenimii și până se poate relua firul desvoltărei culturale ori scientifice dela punctul, de unde începuse a se falsifica.

Un esemplu.

Tot omul observă, cum soarele răsare dimineața de către răsărit, cum pare că se ridică tot mai sus și făcênd o cale de semicerc, apune la orizontul apusean.

Aceasta e observațiunea de toate ḑilele. Ear oamenii au primit-o ca firească au primit-o ca pe una, care nici că se poate altfel, deoarece părea lucru palpabil, că așa și nu altfel este.

Ear când se iví în crerii unui geniu ca Copernic idea, că lucrul este tocmai întors de cum ni se arată, că părerea firească și generală a oamenilor este falsă, că soarele este fics și pământul se învêrte în jurul lui, — unii 'l-au dechiarat de nebun, ear alții de eretic, vrednic de a fi ars de viu. Și un veac a trebuit să treacă, până să devină teoria genială a lui Copernic recunoscută, un veac, până ce a putut stêrpí din consciința omenimii părerea falsă, ce s'a păstrat în decurs de sute de mii de ani.

Răspândirea sublimelor învățături ale Mântuitoriului despre iubirea deaproapelui, față cu ubirea cea îngrădită față de unele caste, ori de singuratice popoară, — desvoltarea și afirmarea ideilor de umanitate, de dreptul libertății personale, de egalitate, față cu sistemul feudalist, — sunt tot atâtea esemple, în ce privesce cele amintite mai sus.

Vor fi încă multe astfel de păreri greșite înrădăcinate și aḑi în consciința, în sentimentul nostru public, cari ar trebuí desrădăcinate cu o ḑi mai curênd, dacă e vorba să nu ne împedecăm în desvoltarea firească.

Nu voim să reflectăm decât la una, care credem noi — este de cea mai mare însemnătate în viața noastră.

Ea se refere la învățământul nostru public și la modul, cum ne-am dedat a judeca asupra lui.

E ușor de înțeles interesul, cu care urmărim noi mersul învățământului nostru public; el este, care are să ne dea sucrescența de lipsă în viitor, el este, care ne ridică nivelul cultural, pentru de a ne putea afirma ca popor cu drept de esistința în noianul popoarelor, ce ne încunjură

Nimeni nu va putea trage la îndoială, că de nimic nu ne interesăm mai mult decât de scoalele noastre, decât de sporiul, ce l face generațiunea noastră în instrucțiune.

Ocasiunea cea mai potrivită în această privință — după părerea dominantă — sunt esamenele scolare. Aceste sunt publice; fiesce-care om cu tragere de inimă pentru scoală poate să participe la dênsele, ca să vadă, ce sciu băieții, — ce li s'a propus, — și că ce metod au învățătorii.

Așa se și întêmplă.

Oamenii merg la esamene și se întorc de regulă încântați. Băieții sciu foarte multe, — li s'a propus multe, de tot multe, — ḑic părinții cu părere de bine. Și numai cei mai puțini, cu o pregătire pedagogică oare-care 'și mai dau câte o părere superficială asupra metodei de propunere, asupra cestiunii: cum au ajuns băieții la cunoscința atâtor lucruri frumoase.

Apoi este o dedare tare greșită a controla resultatele activității scolare la elevi, din esamenele anuale. Nu au esamenele scopul să ne arete noauă, că ce sciu băieții, ci aceea, ce sciu învățătorii.

De ce? Pentru că masa de cunoscință a băiatului este ca și „luna mendax," de obiceiu te înșală. În vreme ce controla asupra modului de procedere, asupra sistemului de propunere al învățătoriului, este un ce sigur, care nu te poate înșela.

Să ne chiarificăm cu un lucru.

De ce nu poate să fie masa de cunoscințe reale ale elevului criteriul, după care să se controleze, dacă scoala și-a împlinit misiunea ori ba?

Pentru că nu aceea este misiunea scoalei, a da elevului multe cunoscințe, pe cari să le scie spune la esamen. Misiunea ei este, — așa ne învață cea mai răspândită pedagogie aḑi în Europa, — de a forma: 1) caractere firme religios-morale; 2) a desvolta în elev un *interes* multilateral, spre tot ce-i poate înavuți mintea și inima.

Nu credem ale spune cetitorilor nostri nimica nou prin aceasta. Acestea sunt resultatele unei lucrări pedagogice de sute de ani, cari au ajuns a să cristalisa în crerii unui Herbart, care a sciut să facă, ca ele să fie primite în Germania, în Austria de cei mai însemnați bărbați de scoală; ele sunt representate — putem ḑice — într'un mod destul de perfect și în seminariul nostru „Andreian," care ne dă contingentul seu de învățători pentru scoale.

Un merit neperitor și-ar face aceea dintre reuniunile noastre, care ar porní o mișcare în această direcțiune, o mișcare nu de reforme, nu de înnoiri, ci o mișcare, care să tindă a esecuta în faptă aceea ce s'a primit în teorie, — o mișcare, care la ori-ce cestiune, ce atinge scoala, să nisuiască a ține mereu în evidență scopul final al învățământului public, să ni-se crească o generațiune de oameni cu suflet și cu inimă, adecă cu interes pentru tot ce e nobil și frumos. — Am dorí ca cuvêntul nostru rostit să afle cuvenitul răsunet.

Revista politică.

În capitala monarchiei noastre petrec acum și ministri maghiari: Tisza, Fejérvári și Orczy. E vorba de mai multe conferințe, în cari să se mai reguleze multe din afacerile interne ale monarchiei și ca lucru principal se va discuta asupra concluselor luate cu privire la înarmarea cu pușca de repetiție. Ministrul de răsboiu contele Bylandt, care, se înțelege e chemat în prima linie la aceste conferințe, încă s'a întors la Viena. Din partea cabinetului austriac vor lua parte contele Taaffe și contele Velsersheimb.

După cum anunță foile berlineze, parlamentul german se va deschide la începutul lunei lui Novembre și dieta prusiană va fi conchemată pe la mijlocul lunei lui Ianuariu. In viitoarea sesiune a parlamentului se va discuta de sigur, dacă nu vor obvení alte lucruri sensaționale, un proect pentru îngrijirea invaliḑilor și a bătrênilor. Despre un nou proect bisericesc-politic se dă cu socoteala, că nu va fi vorba.

Consulul german din Sofia a rupt toate referințele cu regimul bulgar și ast-fel Germania, după cum se poate vedè, a urmat dorinții Rusiei, înaintea tuturor celorlalte puteri; căci despre consulul frances până acum nu se vorbesce să fie făcut asemenea. Poate nu s'ar fi întêmplat aceasta, dacă principele era mai precaut și în proclamațiune ar fi observat un ton mai potrivit. *„Trăească Bulgaria liberă și independentă"* a fost prea mult ḑis, și proclamațiunea

FOIȚA.

Pățenii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.")

I. Un dar împărătesc și urmările lui.

(Urmare.)

În urma acesteia ministrul a ordonat o strictă cercetare, transpunênd actele „Comitetului pentru îngrijirea coloniștilor germani din sudul Rusiei," — care 'și avea reședința în Odessa. În fruntea acestui comitet era consilieriul de stat Ettinger. Dl Ettinger încă n'a aflat de necesar a răspunde la întrebările ministrului. Scurt timp după aceea ministrul Selenoj a închis ochii pentru totdeuna, ear portofoliul ministerial a trecut în mod provisor în mânile prințului Lieben, căruia ca ajutor i-s'a dat în secțiunea colonială br. Medem iar ca șef al secțiunei Tscherniawski. Cu un an mai târḑiu m'am presentat din nou la ministeriu. După re'noirea plânsoarei mele prințul Lieben a ordonat numai decât să se scrie dlui Ettinger. Răspuns însă n'a urmat. În decursul unui an și jumătate patru asemene provocări s'au adresat din partea ministrului către dl Ettinger, toate însă înzădar. Într'aceea am esperiat, că chiar dl Ettinger mult respectatul consilier de stat din Odessa are cea mai mare parte din înșelăciunea, ce s'a comis cu darul împărătesc. El adecă a pitulat documentul original și în deosebi carta geografică pentru împărțirea teritoriului. Dar ministrului totuși a așternut, în persoană un document falsificat la 1 Februariu 1870. În acest document era introdus cu 300 familii mai puțini coloniști, afară de aceea în esecutarea împărțirei teritoriului 1200 jugere au rămas neinduse, pentru care faptă dl Ettinger a primit prin pactul amintit 20,000 ruble.

Colectarea paralelor pentru dl Ettinger se esecuta pe față în public, fără cea mai mică sfială. Doi pactanți, Wiens și Driedinger, mergeau dela curte la curte adunând paralele.

Cum mi a venit la cunoscință aceasta a lor purcedere, numai decât am făcut o arătare pe cale telegrafică la ministeriu. Acesta a trimis pe neașteptate un oficial cu numele Korvalski spre investigare, care a și prins pe Wiens cu fapta. Astfel Wiens a devenit arestat, colecta făcută s'a declarat drept șarlatanie și banii s'au confiscat și asupra tuturor premerselor s'a luat un protocol, învitați fiind șase mennoniți spre al subscrie ca martori. Paralele deținute și protocolul s'au transpus anume la comitetul pentru îngrijirea coloniștilor în Odessa. Acolo posibil să fie și astăḑi, dacă nu și paralele, cel puțin protocolul.

Wiens însă și Driedinger natural, că s'au eliberat fără a fi pedepsiți, dar consilierul de stat Ettinger și-a primit paralele sale cu vre-o câte-va săptămâni mai de timpuriu, ceea ce fără acest eveniment nu se putea întêmpla. El tăcea cu mulțămire.

Trei ani de ḑile trecuseră după aceste certe. Într'aceea se denumi-se de ministrul domeniilor contele Walujeff. Eu earăși m'am re'ntors la Petropolea, am înaintat o scrisoare la noul ministru și provocându-me la documentele și carta topografică alăturate, am arătat, că dl Ettinger, s'a folosit de documente false și că banii confiscați i a reținut pentru sine. Ministrul m'a făcut atent asupra gravamenelor acusei mele, observându-mi, că numai lucruri, ce le pot și dovedí se aduc în memorandul meu. Îi am așternut scrisoarea fără modificări, pentrucă aveam la mână doveḑi pentru toate cele susținute. Ministrul a transpus apoi causa guvernului general din Odessa, pe lângă însărcinarea de a se face cercetările mai departe.

(Va urma.)

a umplut de mâchnire pe toate guvernele. Că e așa, i-sa declarat principelui lămurit în epistolele oficioase vienese. „Ceea-ce principele ar fi putut aștepta în cel mai bun cas — se ḑice într'una din epistole, — era, ca puterile sĕ împace lucrurile, căci pe el deși nu-l recunosceau, dar întrau în referințe cu regimul bulgar. Regența a fost precaută și zeloasă, și încât a putut a lucrat conform tractatelor și s'a purtat bine cu Poarta și cu celelalte puteri. Aceasta nu se poate afirma și după ce principele a rĕspândit proclamațiunea de pe corabie. Prin aceasta principele s'a angajat la un joc periculos și prima consecuență este, că în cercurile mari politice causa sa sĕ se trăgăneze multă vreme.“

Cumcă Rusia intreveni-va în Bulgaria, sau nu, se discută aḑi în toate unghiurile și mai înfocat în Viena. Cu privire la amenințările ei, că nu va mai recunoasse tractatul de Berlin, dacă puterile nu se vor alătura protestului ei contra principelui Ferdinand, sunt două păreri diferite. Foile liberale din Berlin cum e d. e. „Voss. Ztg.“ ḑic, că amenințările sunt o literă moartă și espresiunea amênărei rusesci. Nemai avênd valoare tractatul de Berlin, Bulgaria ar devení simplu provincie turcească. Din Paris însĕ se scrie, că amenințările Rusiei sunt foarte serioase și retragerea ei dela tractatul de Berlin nu va avea urmări numai pentru Bulgaria, ci și pentru Sêrbia și Bosnia, deoarece ocuparea Bosniei de Austro Ungaria s'a făcut pe basa tractatului de Berlin. Foile germane comentează mult vorbele țarului: „Nu voesc rĕsboiu pentru Bulgaria.“ Din isvor sigur se anunță însĕ, că Rusia a propus Turciei o ocupare micstă a Bulgariei. Artin Efendi sĕ meargă la Sofia și acolo sĕ aducă lucrurile în ordine, ear dacă principele nu va părăsí Bulgaria, rușii și turcii sĕ ocupe aceasta provincie.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

S-Sebeș, în 8 August, 1887 *(Absențiile scolari).*

(Urmare.)

După-ce în partea primă a corespondenții am tractat absențiile scolari față cu pruncii, cari de loc nu frecuentează scoala, sĕ purcedem acum la elevii, cari sunt înmatriculați la scoală și cercetează scoala, însĕ lipsesc dela prelegeri în decursul anului mult, ba unii foarte mult; poate jumĕtate anul, ori chiar și mai mult.

Este sciut, că nimic nu poate impedeca pre un învĕțător întru activitatea sa așa de tare, ca absentările cele dese.

Rĕul, ce provine din acestea absentări, îl simte tot învĕțătorul; căci e lucru natural că copii, cari nu frecuentează regulat scoala, rĕmân cu cunosciințele îndereptul celor ce frecuentează regulat.

Ce se facă învĕțătorul, când d. e are 60 elevi în clasa sa și în lunile de lucru la câmp: Septembre, Octobre, April, Maiu și Iuniu, îi lipsesc regulat câte 20 elevi pe rênd în fiecare sĕptĕmână?

Numerul de 20 din 60 elevi e încă prea mic, căci lipsesc de multe ori poate din 60 elevi 40 ori chiar și 50 — Se repeteze cele propuse în absența unora? Atunci de o parte ar negliga pre cei ce au cercetat regulat scoala și totodată în trei sĕptĕmâni ar propune tot numai materialul din sĕptĕmâna întâiu; prin o astfel de purcedere, cei ce au frecuentat regulat scoala și-ar perde gustul a mai asculta tot la acelea propuneri, ceea ce e o daună foarte mare pentru scoală; sau sĕ continue învĕțătorul cu propunerea mai departe. Desconsiderăm pe cei ce au absentat două septĕmâni, adecă pe 40 din 60 elevi? Atunci acestia foarte puțin profit ar avea din cele propuse, fiindcă propunerile stau în legătură — și nu se poate ca se nu stea — cu altele de mai nainte.

Efectul acestei proceduri va fi, că elevii acestia 'și vor perde gustul și paciința de a mai învĕța și ședea în scoală, vĕḑênd, că pe lângă toate ostenele și diligința lor tot nu pot ajunge a se ținé pe acea treaptă cu cei ce au frecuentat regulat, deși acestia poate sunt cu mult mai debili în toate privințele.

Ce sĕ facă acum învĕțătoriul? Cum sĕ iasă din o astfel de încurcătură?

Trebue sĕ cugetăm de tot serios asupra acestei cestiuni, asupra acestui rĕu? căci în adevĕr în câteva luni din cele amintite mai sus, învĕțătorul perde timpul numai înzădar în scoală, când din 50 — 60 elevi are în clasa 5 și 6.

Trebue sĕ vedem, cari sunt causele acestui rĕu, și cum s'ar putea delătura.

Causa principală a absentărei copiilor dela scoală e: Întrebuințarea lor din partea părinților anume: pe unii îi întrebuințează la păstoritul vitelor, pe alții mai mărișori îi aplică la economie și alții grigesc pe frații lor mai mici acasă ori la câmp.

Mai sunt ele și alte cause, cari dau ansă la absentări d. e. morbul, lipsa de încălțăminte, casuri escepționale în casă s. a. însĕ toate acestea sunt casuri singuratice, cari durează o ḑi ori două și astfel acestea după părerea mea nici nu au a se lua în considerare la tractarea acestei cestiuni puse de Veneratul Consistoriu cu atât mai mult nu, căci acestea toate sunt absentări legali și ca atari escusate.

Aflu de consult a lua de esemplu și aici pe Germania precum am luat-o și față cu băeții cei ce illegal nu frecuentează de loc scoala.

Acolo decând s'a declarat instrucțiunea de obligătoare, s'au luat mĕsurile cele mai potrivite, pentru a putea cerceta scoala toți pruncii.

Așa d. e. față cu pruncii, ce se întrebuințează în multe locuri la păstoritul vitelor s'a dispus a se face ciurḑi, resp. sĕ se îngrijească de un păstoriu comun.

Ear față cu timpul lucrului la economie de câmp, — care este la noi causa celor mai multe absentări — s'a luat mĕsurile cele mai potrivite ce se pot, și cari vor trebuí negreșit a se lua și la noi. Acestea mesuri sunt: În întreaga Germania unde oamenii se ocupă cu economia de câmp, se ține numai preste earnă scoală și dimineața și după ameaḑi. Aceasta durează lunile: Novembre, Decembre, Ianuariu, Februariu și Martie, ear în celealalte luni de scoală, ține scoală numai dimineața trei oare, ori după împregiurările locali, seara trei oare în toate ḑilele sĕptĕmânei; când fie care are a cerceta și și cercetează scoala.

Ce mĕsuri potrivite și ușurătoare, pentru a-și putea părinții trimite regulat pruncii la scoală!

Ce fericit trebue sĕ se poată simți un învĕțător, când în întreg anul de scoală își vede clasa plină de elevi! Ce mulțămit trebue a se simți el, când scie, că nici când nu a perdut timpul înzădar în scoală, și că cu finea anului scolastic întreaga clasa sa îi servesce spre laudă pentru progresul făcut.

(Va urma.)

Avis.

Înscrierile la scoala elementară de fete a „Reuniunei femeilor române“ din Sibiiu se pot face în ḑilele de *28 August — 1 Septembre a. c. st. n.*, între oarele *8—10 a. m.*, în localul direcțiunei scolare (*strada Morii Nr 8*). Tacsa de înmatriculare este de *2 fl. v. a* Elevele cari au cercetat această scoală în anul trecut, nu solvesc tacsă de înmatriculare Didactrul e de *2 fl. v. a. pe lună* și este a se plătí anticipative.

Părinții din provincie își pot adăpostí copilele în internatul Asociațiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de *22 fl. v. a.*, în care se cuprinde și didactrul.

Prelegerile se încep în 1 Septembre st. n. a. c.

Sibiiu, în 21 August st. n., 1887.

Pentru Comitetul reuniunei:

Ioana Bădilă, v. presidentă. — *V. Bologa*, secret.

Invitare.

Membrii Asociațiunei transilvane și stim. lor familii, cari vor participa la adunarea generală din estan în Sibiiu, sĕ învită prin aceasta cu toată stima la balul, ce se va da în *29 August a. c.* în sala dela otelul la „Împĕratul roman“ în favorul Asociațiunei transilvane.

Începutul balului la 8 oare seara.

Prețurile de întrare sunt: pentru singuratici precum și pentru familii până la 3 persoane câte 1 fl. 50 cr. v. a. de persoană: familii peste 3 persoane, solvesc începênd dela a patra persoană încolo 1 fl. de persoană.

Biletele se vênd în ḑiua balului dela 9—12 oare a. m. și dela 4—6 oare p. m. în localul societății române de lectură, strada Cisnădiei Nr. 7 (în curte, mezzanin) și seara la cassă.

Suprasolviri se vor cuita pe calea publicității.

Pentru comitetul arangiator:

V. Bologa, președinte. — *Vict. Roșca*, secret.

Bilete cu prețuri scăḑute.

Cu apropierea adunărei generale a Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român membrii esterni și alte persoane voesc sĕ afle de timpuriu, dacă li se va acorda ca și în alți ani și ca la nenumĕrate alte reuniuni recunoscute de guvern favoarea de a putea călătorí la Sibiiu cu prețuri scăḑute. Noi aflarăm cu părere de rĕu, că dupăce comitetul asociațiunei a înaintat petițiunea sa în 11 Iuliu la direcțiunea centrală a căilor ferate în Budapesta, eară în 15 August a urgiat pe cale telegrafică, abia în 19 August îi venise rĕspunsul tot telegrafic, că cererea comitetului s'a înaintat la ministeriu. Urmarea este învederată. Comitetul neavênd permisiunea mai înaltă, nu poate sĕ împarță dela sine blancuette justificative, lucru ce nu i-sa mai întêmplat nici odată în 26 de ani. Așa rĕmâne ca dd. membrii locuitori (pela orașe) aproape de stațiuni mai mari sĕ-și ia bilete de venire și întoarcere (tour et retour), care se dau pe câte 10 ḑile inclusive.

Într'altele ni se scrie, că adunarea generală are sĕ fie cu atât mai bine cercetată, cu cât este dorința mai mare a multor părinți, ca sĕ se convingă în persoană despre organisarea internatului de fete, în care voesc sĕ-și așeḑe fiicele lor. Se mai adauge, că clasa complementară, pe care comitetul a decis a o adauge conform legei la celelalte patru superioare, va avea de scop mai vêrtos deprinderea practică în economia casei, în comptabilitate ș. a., despre care se va ținé și o cuvêntare, ce se adressa mai ales cătră mame.

Condițiunile de primire în scoala civilă de fete cu internat din Sibiiu.

Considerând, că peste câteva ḑile se vor face înmatriculările la saoala civilă de fete cu internat susținută de Asociațiunea transilvană, ne vedem îndemnați a publica condițiunile de primire după programa edată din partea direcțiunei:

Pentru primirea în scoala civilă se cere atestat de botez, atestat despre absolvarea claselor scoalei elementare, sau atestat despre clasa corespunḑĕtoare premergătoare dela o altă scoală de categoria scoalei civile. În lipsa unui astfel de atestat primirea se face pe basa unui esamen de primire.

Didactrul e ficsat cu 2 fl. v. a. pe lună, plătiți anticipando, și pentru elevele, ce întră acum pentru prima dată în această scoală, o tacsă de înmatriculare de 2 fl. v. a.

Pentru elevele cursului complementar provĕḑut în §. 6 al. penultim din statut, didactrul este de 5 fl. pe lună, și la prima înscriere tacsa amintită de înmatriculare.

Elevele, cari voiesc sĕ fie primite în internat, fie eleve ale scoalei civile, sau ale scoalei elementare a reuniunei femeilor, au sĕ se însciințeze de timpuriu, în tot casul înainte de începerea anului scolastic, prin părinți sau tutori la direcțiunea scoalei, pentru a se putea face dispositiile necesare. Tacsa este pentru elevele, ce urmează cursul normal 22 fl. v. a., ear pentru cele ce urmează cursul complementar 25 fl. v. a. pe lună. plătiți înainte, cuprinḑêndu-se în această sumă și didactrul, și adaugêndu-se și aici, pentru cele ce întră pentru întâia oară în internat, tacsa de înmatriculare, amintită mai sus. Cărțile trebuincioase, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână, se înțelege, nu sunt cuprinse în tacsa amintită, ci cheltuelile reclamate în această privință se poartă de părinți, întocmai precum tot de dênșii se poartă și cheltuelile pentru îmbrăcăminte și încălțăminte, pentru instrucțiune în musica instrumentală și în limba franceză.

Tacsele pentru instrucțiunea în piano sunt de 2 categorii:

a) dacă o elevă voiesce sĕ ia oarele singură, se compută, la 2 oare pe sĕptĕmână, tacsa de 9 fl. pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucție în aceeași oară, tacsa se compută, la 2 oare pe sĕptĕmână, cu 6 fl. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesce sĕ ia oarele singură, se compută, la 2 oare pe sĕptĕmână, tacsă de 6 fl. pe lună; dacă se întrunesc 2 eleve în aceeași oară, tacsa se compută, la 2 oare pe sĕptĕmână, cu 5 fl. pe lună de elevă.

Pentru instrucțiunea în limb francesă, câte 2 oare pe sĕptĕmână, se compută pe lună câte 1 fl. 50 cr. de elevă.

Toate tacsele se plătesc direcțiunei scolare, care remunerează pe instructori.

Fiind eleve mai multe în internat, cari reflectează la conversație în limba francesă, se va angaja o persoană capabilă pentru conversațiunea aceasta, fiind pentru conversație în limba germână și maghiară, chiar până acum făcute dispositiunile necesare.

Elevele, cari vor sĕ fie primite în internat mai au sĕ aducă cu sine: 1 țol pe saltea, un covoraș la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee,) 6 ștergare, 6 servete, apoi: cuțit, furculiță, lingură, linguriță, perie de dinți, săpun și doi pepteni, cari toate rĕmân proprietatea elevei. Afară de aceste schimburile de trup sau albiturile, câte $^1/_2$ duzină din fie-care, ciorapi și batiste (mărămi) câte 1 duzină și încălțămintea trebuincioasă. Cât pentru toalete nouĕ, părinții și tutorii sunt consiliați a nu face de aceste pentru copilele lor, căci pentru a obținé o uniformitate în îmbrăcăminte pentru toate internele, acelea toalete, cu prețuri moderate, se pot face aici, prin îngrijirea direcțiunei internatului.

Sibiiu, în Iuniu, 1887.

Direcțiunea
scoalei civile de fete cu internat.

Varietăți.

* Ḑiua Maj. Sale s'a serbat în Alba-Iulia cu o pompă deosebită. In preseara ḑilei a fost retragere cu musică militară. S'a cântat „doamne ține și protege“. In 6/18 August a fost mare paradă; ficiori bravului regiment român din loc au esecutat multe jocuri naționale.

* (Himen.) Dl Aureliu Millea, notar în Poplaca și d-șoara Lucreția Horsia din Bia 'și vor serba actul cununiei în ḑiua de sf Măria (15/27 Aug a. c.) în biserica română din Bia.

* (Numiri.) După absolvarea scoalei militare au fost numiți de cadeți la infanterie: Iulian Marțianu la 4; Francisc Mihalovici la 71; Candid Trebeț la 82; Aurel Căpitanu la 43; Eugen Pipoșiu la 33; Ioan Brad la 43.

* (Concert.) Duminecă seara reuniunea germână de cântări de aici „Hermannstädter Männerge sangverein" a arangiat un concert în pavilonul din grădina „Hermann," care ca și celelalte concerte ale ei, a reeșit foarte bine. Programa a fost aleasă, și esecutată cu mare acurateță și fineță. Și trebue sĕ și facă efect un cor puternic de peste 50 de bărbați, cu voci bune și disciplinate. Cu un deosebit farmec mlădiază glasurile, după cum comandă bastonul mic din mâna dirigentului, și aci se topesc în un pianissimo, încât crezi, că e o lină adiere de vênt, care aduce acordurile plăcute ale unui cor de ḑine, colea cresc până la fortissimo puternic, care impune prin maiestatea frumseții sale.

In concertul de Duminecă seara reuniunea a fost tare norocoasă, și abstragênd dela o mică greșeală, provenită pareni se din neatențiunea unui solist, toate piesele au produs efectul dorit. In special vom amintí, că mai multe au trebuit repetate la aplausele fără de sfêrșit ale publicului.

Domnul Isaia Popa a cântat „Călugărul dela Pisa," de Löwe, și l'a cântat bine. Publicul numai înceta cu aplausele, la cari apoi domnul Popa a rĕspuns cu o a doua cântare: Der Tod und das Mädchen, de Fr. Schubert. Acompaniat și condus a fost și de astădată de domnul Dima, iscusitul dirigent al acestui reuniuni de cântări.

Între piesele pentru cor a cântat capela orașului sub conducerea domnului P. Hermann.

Reuniunea, de care vorbim aici din ḑi în ḑi face progrese tot mai îmbucurătoare, cea ce e a se atribuí fără îndoilă stăruinții dirigentelui ei, a dlui G. Dima.

Cu plăcere luăm notiță despre acest progres do vedit și cu acest concert.

* (Stipendii.) Comisiunea economică a comitatului Sibiiu, escrie concurs cu termin până la *29 August 6 oare d. m a. c. st. n.* pentru conferirea a lor 6 stipendii câte de 50 fl., pentru elevi dela scoala de lemnărie; 5 stipendii câte de 30 fl. pentru elevi dela scoala de pantofărie și 3 stipendii câte de 50 fl. pentru elevi dela scoala de țĕsut din Sibiiu. Documentele recerute la instruirea petițiunilor sunt: *a*) atestat de indiginitate; *b*) atestat scolastic; *c*) atestat de paupertate; *d*) eventual atestat dela măestru și *e*) atestat despre primirea într'una din scoalele amintite. Cererile sunt a se adresa comisiunei economice a comitatului Sibiiu.

Concurenții din comitatul Sibiului vor fi preferiți.

* (Postal.) Direcțiunea postală din Sibiiu face cunoscut, că comunicațiunea postală între Sibiiu și Cisnădioara se va sista cu ḑiua 31 Aug. n.

* (Banderiu de magnați.) La apelul baronului George Bánffy pentru formarea unui banderiu, care sĕ facă și mai strălucită primirea Maj. Sale la Cluș, s'au insinuat până acum 26 de magnați. În Cluș se vor lua dispositiuni în această cestiune.

* Comitetul central al comitatului Sibiiu aduce la cunoscință publică, că listele alegĕtorilor, ce se vor lua de basă la alegerea nouă a camerii comerciale și industriale din Brașov, ordonată prin ordonanța înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură, industrie și comerciu din 13 Ianuariu a. c. Nr. 70713/1886, vor fi espuse din *23* până în *31 August* a. c. spre vedere publică în birourile magistratelor din Sibiiu și Sas Sebeș, ale primăriilor comunelor mari și resp ale notariatelor cercuali ale comunelor mici. Contra acestor liste poate reclama ori cine în timpul din *23 August* până în *8 Septembre* a. c. cerênd, sĕ se steargă unul sau mai mulți din liste, sau sĕ se înducă în liste de aceia cari nu sunt înduși, sau sĕ se rectifice listele în privința timpului purtării negoțului (comerciului sau industriei). Reclamațiunile trebue înaintate vice-comitelui comitatului Sibiiu. Se observă, că conform §-lui 8 și 9 din art. de lege VI: 1868 numai aceia au dreptul de alegere activ, cari după listă poartă negoțul de cel puțin *un* an; și numai aceea pot fi aleși, cari după listă poartă negoțul de cel puțin *trei* ani.

* *Tempestăți*: Din giurul Albei-Iuliei ni se scriu următoarele: În 6 August o furtună înspăimêntătoare a amenințat cu peire toată esistința. Un întunerec teribil împrăscia groaza și frica în toate părțile. Credea-i că-i sfirșitul lumei. Furtuna a nimicit o mulțime de arbori, a dĕrîmat edificii ș'a periclitat pe mai mulți oameni. Fulgerile și tunetele se succedeau necurmat. Pe când orcanul era mai îngrozitor, clopotariul comunei Mesentea, un june cam de 20 de ani, Nicolau Ionaș, s'a suit în turnul bisericei, în credința oarbă, că trăgênd clopotul, se va linistí furtuna și norii se vor împrăscia, însĕ sermanul a fost lovit de trăsnet și a picat pe pământ mort cu funia clopotului în mână. Turnul a rĕmas găurit. — Tot în ḑiua aceea în comuna Benic a trăsnit într'o casă, ce s'a aprins îndată, focul s'a lățit repede și a prefăcut în cenușă încă vr'o 4 case, 3 șuri, 4 stoguri, în o șură a fost trăsnit un bou. Pagubele sunt mari și oamenii se îngrozesc, aducêndu-și aminte de înfiorătoarea privelisce. — Ear din Mediaș ni se scrie: În 6 curent după ameaḑi între 5 – 6 oare a venit o tempestate asupra orașului Mediaș, care după cum se aude aḑi a fost estinsă preste 3 mile. Un vênt cumplit premergĕtor ploii torențiale a descoperit mai multe coperișe, a frânt pomi în multe locuri, a resturnat turnul pompierilor de aici, în care-și țineau recuisitele, cucuruzele sunt plecate la pământ și vițele în vii resturnate — multe și în diferite locuri. — Numai vêntul a făcut daună, ploaia a fost folositoare.

* Dl Dr. Manolescu a plecat din România la Paris; acolo se va întâlní cu Dr. Asaki și vor pleca la Washington în America, unde vor lua parte la congresul medical, ce se va ținé în luna lui Septembre.

* (Descoperirea templului de la Bubastis) – Egiptologul Naville a descoperit în munții Tell-Basta, în apropierea calei ferate, între Cairo și Ismailia ruinele templului Bubastis, pomenit în sfânta scriptură subt numirea de Pi-Beseth. Dênsul a și început desgropările, cari au produs până acum cele mai interesante și prețioase resultate. A putut constata, că templul de la Bubastis a fost una din cele mai mărețe contracțiuni ale Egipetului vechiu; a găsit până acum un mare numĕr de statue de coloane și de petre sculptate, toate sparte și dărămate, dar acoperite de inscripțiuni și represintațiuni ieroglifice. De la inscripțiunile coloanelor d. Naville a putut descifra numele suveranilor din aceste epoci, de la care resultă, că acest templu a fost fondat și construit subt dominațiunea lui Pepi-Merira, un rege din a șesea dinastie, care a trăit pe la anul 3300 înaintea nascerei lui Christos și că a fost reconstruit și mărit aproape două mii de ani mai târḑiu supt faraonul Ramses II. Domnul Naville a găsit în aceste ruine multe statue ale acestui rege și între ele două statue colosale de granit negru, de a căror mărime își poate face cine-va o idee, avênd în vedere, că ochii lor mĕsură în lungime șepte țoluri (aproape 19 centimetri.)

* (Un bolnav ciudat,) — Ḑiarele berlineze semnalează o boală curioasă, de care a fost atins un lucrător și asupra căreia profesorul Mendel a făcut un raport interesant la societatea de medicină din Berlin. Lucrătorul în cestiune pierde auḑul și vorbirea dimineața la 9 oare și rĕmâne surdo mut până a doua ḑi la 6 oare. De la șease până la 9 oare el vorbesce și aude fără greutate. Pacientul a fost atins de boala sa în anul trecut, in urma unui atac de apoplecsie. Facultățile sale mintale nu s'au micșorat, memoria a rĕmas bună. Cu familia și cu stăpânul lui comunică în scris. Când apasă cine-va pe acest bolnav la un punct oare care al mânei, el are nișce erampe destul de violente; când îl apasă la un punct oare-care al brațului drept, erampele încetează. Profesorul Mendel a declarat, că se simte incapabil a da esplicarea acestui fenomen.

* (Încurcătură de neam.) — Un ḑiar provincial publică o veste tristă asupra unei sinucideri, care s'a întêmplat acum de curênd. Motivul sinuciderei e următorul, după o scrisoare lăsată de către nenorocit:

— M'am căsătorit cu o vĕduvă, care avea o fată mare. Tatăl meu me visita des și astfel se înamorà de fata mea vitrigă și o luà de soție. In chipul acesta tatăl meu mi-a devenit și ginere, fata mea vitrigă mi-a devenit mamă, de oare-ce era nevasta tatălui meu.

După un an de ḑile soția mea născu un băiat — acesta devenì cumnatul tatălui meu și tot-d'odată mie unchiu, căci era fratele mumei mele vitrege. Nevasta tatălui meu, adecă fiica mea vitrigă născu și ea un fiu; el devenì, se înțelege, fratele meu și tot-d'odată nepotul meu, căci era fiul fiicei mele. Nevasta mea 'mi era și bunică, deoare ce era mama maicei mele. Eu eram bărbatul nevestei mele și tot în acelaș timp și nepotul ei; de oare-ce bărbatul bunicei de la o persoană e bunic — eu nenorocitul eram propriul meu bunic.

* (Sfêrșitul unui joc de copii.) „N. P. Journal" primesce din N. Maroș cu data de 17 l. c următoarea veste: Trei copi ai unor cetățeni de aici se jucară aḑi după ameaḑi mai multe jocuri, în urmă unul dintre ei anume Francisc Ainzinger propuse sĕ se joace dea „călăul" și toți primiră. Unul s'a numit „gâde", altul a fost delicuentul și unul martorul. Gâdele a înghilțat gâtul delicuentului cu un streang, strînse îngrabă așa de tare încât copii nu mai putură sĕ-l desfacă. Strigară după ajutor, dar până veniră vecinii delicuentul a rĕmas mort.

* (Mijloc de a scăpa de coleră.) O telegramă din Catania aduce următoarea scire înfricoșată: Într'o familie din Bianca-villa s'a întêmplat o bolnăvire de coleră. Când s'a lățit în oraș vestea acestui cas, poporul s'a adunat, a năvălit cu furie asupra casei, a omorît pe toți locuitorii acestei case și în urma i-a dat foc.

Loc deschis.*)

Vĕrd, în 24 Iuliu, 1887. Dle Redactor! În anul trecut s'a publicat în „Telegraful Român" un șir lung de articlii atât contra persoanei mele cât și contra socrului meu Grigorie Maier, la cari articlii subscrisul n'a respuns, fără singur numai prin o notă, prin care am spus corespondentului mascat, că eu la astfel de calumnii nu pot sĕ respund, fără numai prin un dispreț meritat; aș putea face aceasta și acuma față de corespondența publicată în „Telegraful Român" Nr. 60 din 11/23 Iuniu a. c., nu o fac însĕ, căci voiesc ca publicul cetitor sĕ fie informat pre deplin, ca astfel sĕ poată judeca imparțial în cestiunea pusă earăși pe tapet de corespondentul G. B.

Ve rog așadară a da loc și respunsului meu la corespondența menționată.

Preste alegerea de protopresbiter deocamdată trec, căci voiu sĕ fiu scurt, amintind numai atâta, că mulți dintre alegĕtorii actualului nostru protopresbiter astăḑi se căesc urit de hotărirea lor, nu cum afirmă corespondentul G. B. Ce se ține însĕ de denunțările pretinse de corespondentul G. în sus și în jos, me provoc în sus la toți superiorii nostri sĕ spue aceia, denunțatam eu pe cineva cu atât mai puțin pe protopresbiterul nostru și cu ce? și când? în jos la corespondentul G. sĕ spună dênsul către cine? și când? și cum? am denunțat pe protopresbiterul nostru Cumcă eu și socrul meu am voi sĕ îngreunăm positiunea actualului protopresbiter, ca sĕ se disguste și în sfêrșit sĕ fie silit a se retrage, nu este drept și me provoc chiar la persoana protopresbiterului nostru, rugându-l, sĕ spună nu am fost eu totdeauna gata a-i da mâna de ajutor, când a avut lipsă de mine, dacă între noi s'a ivit vre-odată vre-o divergință de păreri, nu am alergat la corespondentul G. sĕ ne lumineze, căci vai! bine se potrivesce față de dênsul acsioma „doftore curează-te pe tine însuți."

Cumcă s'a făcut arătari ale particularilor la Preavenerabilul Consistoriu la inițiativa mea, este o minciună deamnă de persoana corespondentului G., carele scie sĕ mintă și în față și în alte cestiuni, pentru că eu nu am sĕ îndem pe nime la pâri, ca îi indeamnă, îi silesce nĕcasul la pâri. Eu nu am lipsă sĕ îndemn la pâri, căci aș putea pârí eu însumi și înca cu alte lucruri și eată totuși am tăcut și tac. Am tăcut ca sĕ nu me judece nimene de un om, cum se nisuesce corespondentul G. a me descrie, am tăcut, căci voiam sĕ vĕd ține-și protopresbiterul nostru actual, atât de laudat de G. cuvêntul dat chiar mie de a nu asculta, și de a nu se lăsa purtat de nas de corespondentul reutăcios G, însĕ vĕd, că parola dênsului este „Dăți mantaua după vênt"; vĕd, că dênsul pe după culise se înțelege cu G. și-l indeamnă a me descrie pe mine omni et orbi de un om reutăcios, de un om fără caracter; dacă însĕ voiu fi scris cuiva ceva pe plată se poate, că vai mult am scris în viața mea de până ací fără plată, se poate ḑic, însĕ atuncia nu sunt eu pâritoriul sau denunțătorul dle G., ci cel ce subscrie pâra sau rugarea, nu îndemn eă la atari pâri pe nime, ci chiar pâritul dle corespondent G., căci eu nu sciu de causă, până ce nu-mi istorisesce pâritoriul.

Nu este capace actualul protopresbiter a comite abusuri, ca mine când eram la putere! va fi!! întreb însĕ pe corespondentul G., ce abuzuri am făcut atât eu cât și socrul meu? și pentru ce nu m'a arătat la Preavenerabilul Consistoriu? pentru ca toate acestea aserțiuni sunt minciuni și ficțiuni ca sĕ poată vení la scop, de a ne discredita pe noi, ear pe tovareșul seu a-l ridica până la al 3-lea ceriu. Ai de grije însĕ dle corespondent, că cu minciuna prânzesci, dar numai cini, ai de grijă, că lauda, ce te nisuesti sĕ o pui pe șeful tractului în fine se prefăce în rușine, nu me siliți sĕ es din reserva-mi de până ací, și sĕ încep și eu cu pâri și arătări, nu calumniați, ci ve scoateți bârna din ochii vostrii, apoi priviți și judecați pe vecinul nostru, eu am tăcut până aci ca sĕ fie bine și sĕ trăim în dragoste unul cu altul, dacă me siliți însĕ, fiți siguri, că nu ve voiu remâné datoriu.

(Va urma.)

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Nr. 379. [1646] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învĕţătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. şi prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenţii cu cualificaţiunea egală vor fi preferiţi, cei ce vor documenta cunoscinţa tipicului şi a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidenţiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei şi 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑí şi scoala.

2. Sântandreş, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi 16 metrii de lemne pentru sine şi pentru scoală.

3. Cherges, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu şi cucuruz, cuartir şi lemne 30 metri.

5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir şi lemne.

6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne şi cuartir.

7. Batiz, cu salar anual 150 fl cuartir şi 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 280. [1647] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, două posturi de învĕţători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;

2. Porcesci, postul de învĕţător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;

3. Sebeşul-superior, postul de învĕţător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir şi lemne de foc;

4. Arpaşul-inferior, două posturi de învĕţători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir şi lemne;

5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate şi dela fie-care prunc de scoală la Crăciun şi Pasti un colac, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-şi substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenţii la posturile de sub 1, 2 şi 3 sĕ fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 323. [1650] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. şi lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑí şi scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei şi folosinţa grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preţ de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanţii la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕţător, cunoscênd cântările bisericesci, va avea sĕ cânte şi în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgileşti, cu salar de 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Certejul de jos şi Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.

4. Godineşti cu Petreşti, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir şi 4 stângini de lemne.

5. Braşeu, cu salar anual 110 fl. şi lemnele de lipsă în preţ de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învĕţătoriul va avea sĕ ţină şi strana în ḑile de Duminecă şi sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August. 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 741. [1648] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiţie în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161½ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în faţa locului în o Duminecă sau sĕrbătoare până la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blăşel, cu salar 175 fl anume: din repartiţie în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preţ de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. şi 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — şi anume:

a) ca învĕţător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiţie pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr şi 78 □° cu venit la 20 fl.. terţialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. şi câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl.

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăţí stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câştigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică, spre a-şi arĕta desteritatea în tipic şi cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. şi anume 180 fl. bani, cuartir şi lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosinţa unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. şi din repartiţie 70 fl. acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu şi 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea staţiuni au a-şi aşterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülövár.)

In conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înşirate, din protopresbiteratul Lupşei, se escrie concurs .cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare şi anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. şi jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala din Ocolişul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate şi 60 punţi legumă.

3. La scoala din Sartăş-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.

4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.

5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.

6. La scoala din Mogoş-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., şi 10 ferdele grâu.

7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu şi 40 funţi legumă.

8. La scoala din Ocolişul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate şi 60 funţi legumă.

9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate şi 65 funţi legumă.

10. La scoala Şasa cu salar în bani 200 fl.

11 In Valea Lupşei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învĕţător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit şi diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învĕţătoresci.

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi sĕ-şi aştearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org.“ respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenţii necunoscuţi au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului şi prin desteritatea în cântările bisericeşti

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupşei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 322. [1636] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Braşovului II-lea, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“ şi anume:

1. Lişnĕu, cu salariul de 134 fl. în bani, bucate şi lemne, parte pentru serviţiile ca cantor, parte ca învĕţător.

2. Nou, cu salariul de circa 100 fl., prestat parte dela comuna bisericească, parte din ajutoare din fondul protopresbiteral şi din ale archidiecesei pentru care s'a suplicat deja.

3. Apaţa, cu salariul de 90 fl., constătătoriu jumĕtate din bucate pentru serviţiile de cantor, şi jumĕtate în bani gata pentru serviţiile de învĕţător, pe lângă care este speranţă, că se vor mai oferí ajutoare din fondul protopresbiteral şi archidiecesan.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a-şi subşterne petiţiunile lor instruite conform prescriptelor legilor din vigoare sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Braşov, în 21 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Braşovului al II lea.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Ioan Petric, protopresbiter.

Nr. 448. [1642] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul superior*), salar 220 fl., cuartir natural şi lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salar 200 fl.

3. Spring, salar 200 fl. şi cuartir natural.

4. Cinadie, salar:

a) 9 jugĕre de pămênt, parte arător, parte fênaţ, pentru care învĕţătoriul va avea sĕ plătească contribuţiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfîrmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosinţa pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) două cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salar 100 fl.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi îşi vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc, protopresbiter.

---

* În Nr. 80 s'a publicat greşit *Apoldul inferior.*

Nr. 276. [1640] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 □°, şi 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura şi filia Topliţa, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare. cu 160 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii lemne de foc.

5. Certeşul-superior, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit, şi lemne de foc după trebuinţă.

6. Voia, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi lemne de foc după trebuinţă.

Concurenţii au a-şi adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 şi normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Pipoşiu,
protopresbiter.

Anunciu!

Fetiţe de scoală se primesc cu întreaga provisiune la **Maria Gheorgevici,** în **Sibiiu strada Măcelarilor Nr. 23,** pe lângă remuneraţiune lunară de 10 fl. v. a. Se dă totodată instrucţiune din *lucru de mână, din carte* şi *economia casei.* [1651] 1—1

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 83 Sibiiu, Joi 13/25 August 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Adormirei Născătoarei de Dumneḑeu“ numĕrul procsim va apărĕ Marţi în 18 August v.

Sibiiu, în 12 August.

Încă câteva ḑile şi porţile scoalelor se vor deschide din nou, încă câteva ḑile, şi profesorii 'şi vor relua activitatea, conducênd junimea studioasă spre ţinta cătră care aleargă. Suntem datori deci, ca din nou sĕ ridicăm cuvêntul pentru orientarea publicului român în interesul desvoltărei noastre naţionale.

În numĕrul precedent am publicat avisul direcţiunei dela scoala de fete din Sibiiu, care este împreunată cu internat, şi are chemarea sĕ înlocuească în crescerea fetiţelor noastre institutele strĕine, cari au fost încredinţate până acuma cu crescerea tinerei generaţiuni a secsului femeesc.

Între multele neajunsuri, cu cari am avut sĕ luptăm până acuma fără îndoeală un loc de căpetenie a ocupat neajunsul simţit de toată suflarea românească, lipsa de internate pentru scoale, şi lipsa de scoale mai înalte pentru fetiţe. În lipsa de scoale proprii naţionale nevoiţi am fost sĕ ne trimitem fetiţele acolo, unde am aflat internate, acolo, unde am aflat scoale, şi aceasta ori ne convenia, ori nu.

A trebuit sĕ treacă mult timp, până sĕ ajungem a vedé şi la noi o scoală românească pentru fete, şi un internat, unde sub ochii nostri, sub supravegherea noastră, sub nemijlocita noastră influinţă sĕ se pună basa, şi sĕ se continue desvoltarea sufletească a fiitoarei mame române.

Urmarea a fost, că gingaşul suflet al copilelor noastre şi-a însuşit o bogătie de comori, cu cari impodobită fiitoarea mamă, a păşit în vieaţa de toate ḑilele, şi cât de amară a trebuit sĕ fie impresiunea ei, când s'a vĕḑut în o lume strĕină, pe care ea nu o cunoasce, cât de amară a fost decepţiunea noastră, când am vĕḑut, că între poporul nostru, şi fiicele noastre eşite din scoală nu esistă nici o legătura spirituală.

Şi cumcă aceasta aşa a fost, o scim cu toţii, şi nu odată ne-am căit pentru neajunsul cu scoale proprii naţionale.

Judecând superficial, mulţi vor crede, că jeluirile noastre pentru trecut sunt neîndreptăţite, deoare-ce un suflet bogat în cunoscinţe, bogat rĕmâne în întreaga viaţă omenească, şi din această bogăţie sufletească trebue sĕ urmeze roade în feliul lor.

Aşa este: din bogăţia sufletească urmează roade în feliul lor. Şi în crescerea femeei noi am făcut trista esperinţă, că, da, roadele cresc în feliul lor, după cum e sĕmênţa lor, şi çă pentru noi multe roade nu au fost roditoare, multe bogăţii sufletesci s'au sfêrşit fără folos pentru noi ca români, căci nu ne-am putut înţelege.

Viaţa sufletească a poporului nostru pentru fetiţele eşite din internatele strĕine a fost întru toate teren necunoscut. Viaţa noastră naţională, bisericească, literară asemenea a fost necunoscută fetiţelor noastre, şi de aci a urmat în mod foarte natural actuala stare de lucruri, că noi până acuma am admirat productele literare ale strĕinilor, la ale noastre însĕ nu ne-am gândit; de aici provine, că fetiţele noastre nu cunosc modul de judecată al poporului nostru un bogăţia lui de povesti, care ar putea forma un isvor nesecat pentru delectarea fantasiei fetiţelor în frageda lor copilărie; nu bogăţia de poesii poporale, care stoarce admiraţiunea strĕinilor; cu un cuvênt de aici provine, că noi nu suntem în stare sĕ susţinem un unic ḑiar beletristic cel puţin, şi suntem siliţi a priví, cum muerile noastre rĕmân la ḑiarele, pentru cari au fost crescute — nemţesci — în parte şi unguresci, şi din aceste scot hrană pentru sufletul lor sĕtos de lectură bună şi folositoare.

Toate acestea au fost din destul simţite, din destul considerate de cătră bărbaţi, pe cari Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român i-a pus la cărma sa. Şi acesti bărbaţi într'un moment de inspiraţiune au luat asupra lor nobila misiune, căreia s'au dedicat femeile române din Sibiiu cu deschiderea scoalei de fetiţe.

Au fost mari jertfele aduse de Asociaţiunea transilvană cu ridicarea frumosului edificiu din strada Morii, mari jertfele pentru înzestrarea lui cu cele necesarii, mari cele cu susţinerea lui, însĕ ele dispar în faţa foloaselor legate de acest institut.

Asociaţiunea transilvană în anul acesta 'şi ţine adunarea sa generală în Sibiiu. Se dă deci ocasiune publicului român, ca el sĕ se convingă din propria intuiţiune despre chipul şi modul, cum este înzestrat internatul dela scoala română de fete cu cele necesare.

Despre necesitatea acestui institut nime nu a mai stat la îndoială. Cu ocasiunea esamenelor din Iuniu a. c. ne am convins noi, cei cari am fost norocoşi a asista la esamene, ne-am convins despre sporiul în studii, şi l'am apreţiat după cum au fost vrednic sĕ-l apreţiem.

Asociaţiunea transilvană dă bună ocasiune publicului din patrie şi afară de patrie sĕ se convingă despre buna arangiare a lucrurilor la această unică scoală românească de fete.

Comitetul a făcut ce a fost posibil, ca petrecerea aici sĕ fie cât mai eftină şi cât mai cu tignă.

Ridicăm deci, din nou ridicăm glasul în interesul publicului român pentru scoala română de fete şi internatul Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, şi suntem tari în credinţă, că oamenii cu inimă ne vor înţelege.

Revista politică.

Negoţierile între monarchia noastră şi România pentru încheerea convenţiunei vamale au rĕmas o literă moartă. Din nici o parte nu se vĕḑ lucrări favorabile pentru încheerea convenţiunii. România 'şi asigură esportul în alte părţi şi impoartă dela alte state în paguba monarchiei noastre. Foile din Viena dau espresiune tot mai tare pagubei, ce sufere industria Austriei din acest resbel vamal şi încep a face imputări, că bărbaţii chemaţi, nu se ocupă destul de energic cu negoţierile şi lasă de sufer aşa de tare sermanii industrieşi. „N Fr. Presse“ crede, că totuşi se va încheia convenţiunea, deoare-ce legătura întereselor între aceste două state, e mai presus de ori ce îndoială.

Bulgarii primesc în toate părţile cu porţi de triumf pe principele Ferdinand şi parcă nici nu vor sĕ bage în seamă amestecul celorlalte puteri. Protestul rusesc, prin care regimul rusesc face cunoscut marilor puteri, că nu recunoasce de valabilă alegerea principelui Ferdinand şi nici legalitatea venirei lui în Bulgaria, e de următoriul coprins: Regimul imperial nu poate recunoasce validitatea alegerei principelui Ferdinand de Coburg. Principele a făcut cunoscută ţarului alegerea. El a cerut sĕ vină aici; pentru de a primí sfaturile Maj. Sale mai nainte de a pâşí în Bulgaria. Impĕratul a încunosciinţat pe principele, că alegerea lui nu poate fi recunoscută şi călĕtoria lui în Bulgaria în nici un cas nu se poate legitima. Astfel de instrucţiuni i-s'au împĕrtăşit principelui încă de mult din partea cea mai mare a marilor puteri şi în prima linie de Poarta suserană. Voind însĕ Alteţa Sa a satisface dorinţelor representanţilor naţiunei bulgare şi cu tot d'adinsul a sta în fruntea principatului, ne vedem siliţi a declara, că Rusia nu recunoasce nici validitatea alegerei prinţului de Coburg, nici legalitatea venirei lui în Bulgaria pentru de a se aşeḑa în fruntea regimului ţĕrei Noi avem speranţă, că regimul . . . va împĕrtăşí aceste vederi şi nu va îngăduí violarea flagrantă a tractatului de Berlin. Rusia nu se poate face singurul

FOIŢA.

Păţĕnii din viaţa unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situaţiei interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împĕrătesc şi urmările lui.

(Urmare.)

Puţin după re'ntoarcerea mea din Petropolea, eu cu alţi doi mennoniţi, am fost provocaţi a-ne presenta în faţa guvernorului. Aceasta a fost în anul 1873. La guvernor am aflat şi pe consilieriul de stat Ettinger. Acestuia în presenţa noastră i-a cetit guvernorul acusa, ce eu înaintasem ministrului. La aceasta Ettinger declară scurt şi lămurit, că în a lui cancelarie nici documente, nici cartă geografică nu i-s'a fost trimis, el nu scie despre nimic şi declară de simple aiurări gravaminele ridicate asupra lui.

Eu încă am avut o ocasiune cu trei luni mai înainte, de a face cunoscinţă cu secretariul lui Ettinger, care se chiema Korvische. Acesta fără sĕ presupună ceva despre şeful seu, mi-a dat o copie despre documentul din chestie, pe o estensiune de 24 coale de hârtie, pe care eu păstrându-l cu multă îngrijire, l'am adus cu mine sub vestă. Şi când Ettinger sus şi tare întăria cu jurămênt nevinovăţia sa, scot copia numită, care avea chiar şi sigilul cancelariei lui Ettinger, şi o predau guvernorului. Îndată apoi s'a schimbat ţinuta dlui consilier de stat. Sta acum nemişcat ca un băiat de scoală amenințat de învĕţătoriul seu cu vergeaua. Palid şi tremurând şoptì câteva cuvinte franţozesci Guvernorul, care singur se părea a fi penibil atins de această scenă, repede îi făcu un sfêrşit, trimiţindu-ne pe noi. Pe ḑiua următoare însĕ ne-a citat de nou. Şi ce sĕ veḑi a doua ḑi, când ne am presentat în birou, erau deja pe masă atât documentul original cât şi carta geografică, după cari atâta amar de vreme căutasem. Ambele le-a presentat Ettinger. Şi noi plini de bucurie am constatat, că aceste sunt scrisorile de sub întrebare. Guvernorul le-a transpus apoi numai decât ministrului în Petropole. Aceasta s'a întêmplat în 19 Ianuariu 1873. Scriptul guvernorului adresat ministrului, primise numĕrul 345, din biroul seu. Ear noi trei, în credinţa deplinei învingere, am călătorit de odată cu aceste la Petropole. Aici ajungênd, a trebuit sĕ ne presentăm primadată la baronul Medem, care înainte de aceste 'şi înaintase ministrului raportul seu asupra acestei afaceri. Medem declară, că întreaga aceasta afacere nu aparţine ministeriului, ci guvernorului din Tauria. Aşa ḑisese şi în presenţa noastră ministrul Valujeff cătră Medem: „trimite acolo hârtiile.“ Ear noauĕ ne-a ḑis cu mare bunăvoinţă: „călĕtorţi numai acasă, la guvernorul d-voastre veţi afla hârtiile şi carta geografică. Eu am dat porunca, şi toate se vor aduce în ordine.“ Dar mare ne-a fost surprinderea, când peste puţin timp după ce sosise epistola dela ministeriu la guvernorul din Tauria, nici documentele noastre, nici carta geografică nu le-am mai vĕḑut. Acum ambii mei colegi descurajaţi s'au retras dela luptă. Eu însĕ îmbărbătând vecinii, le-am promis, că voiu mai agrăí odată ministrul, îndată ce voiu încheia cu lucrul câmpului. Dar a trebuit sĕ urmeze altcum.

Într'o ḑi frumoasă lucram tocmai la câmp. O mică părticică a unui agru al meu era de lucrat încă. Drept 13 ani a trecut dela acel timp. Aici m'a prins repede doi oficiali de poliţie, m'au legat chinuindu-me şi m'au condus cu ei. Causa acestei tractări nu mi-s'a fost împărtăşit. Înzădar a aşteptat aici după mine fiul meu de şase ani, a cărui mamă puţin înainte de aceea murise. Nimeni nu scia, unde am rĕmas eu. Înzădar alergă servitoarea dela un vecin la altul, nimeni nu scia, sĕ dee scire despre mine.

(Va urma.)

protector al acestor stipulaţiuni, pe cari se basează o stare de lucruri ameninţătoare de o definitivă resturnare.

Germania şi Francia par cele mai aplicate, a satisface dorinţelor Rusiei şi în aceasta privinţă se vede o adevărată emulaţiune între aceste două state. Mai întâiu representantul Germaniei din Sofia a rupt referinţele cu guvernul bulgar, esemplul lui l'a urmat consulul frances. Mai înainte părea, că Germania nu se interesează de afacerile Bulgariei, dar ea lucră în interesul Rusiei şi a avut drept jurnalul „Soleil," când a afirmat, că între Petropole şi Berlin domnesce înţelegere în privinţa Bulgariei.

O scrisoare oficioasă din Berlin adresată „Cor. Polit." asigură, că bunele relaţiuni politice între Rusia şi Germania, în butul tuturor insinuărilor panslavistice şi şovinismului presei francese, vor rămâné neschimbate şi proectele rusesci, încât acelea nu vor viola interesele austro-ungare, ceeace nici nu e de temut, de sigur se vor bucura de sprijinul politicei germane.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

S-Sebeş, în 8 August, 1887 *(Absenţiile scolari).*

(Urmare şi încheere.)

Dacă cercetăm starea şi ocupaţiunea poporului român de aci, vedem, că el fără deosebire e agricultor cu posesiune mică. Noi românii aci încă nici nu putem vorbí de orăşeni, adecă de comercianţi, măiestrii, amploaţi ş. a.

Timpurile sunt grele şi rele. Bietul român nu numai cel mai sărăcuţ cu 3—5 ori 10 jugere o duce rău de tot, ci şi cel cu 20—50 jugere, nu scie, cum să se învârte, ca să o poată scoate la cale, şi să nu fie silit a ajunge în datorii.

Şi apoi oare datoria scoalei care e? să mai îngreuneze şi împedece susţinerea familielor!. Căci aceasta însemnează, când noi în timpul lucrului celui mai puternic, inpedecăm pe tată ori pe mamă dela lucru. D. e. N. N. are 5 copii, cel mai mare e de 10 ani, ceilalţi dela 6 în jos; dacă copilul seu cel de 10 ani ar sta acasă cu copii cei mai mici să-i grijească, N. N. ar merge la lucru cu soţia lui cu tot, căci la noi românii femeile iau parte la toate lucrurile câmpului, la din contră va merge numai singur, şi singur va agonisí numai jumătate pentru familie.

Oare nu împedecăm şi ingreunăm susţinerea familiilor, când noi silim pe copii să vină la scoală în loc de a-i lăsa să meargă la lucrul câmpului, — anume pe cei mai mari —? Văḑut-am destui copii dela 10—12 ani, cari săpau mai bine ca un lucrător de ḑi, carele capătă 70 de cruceri pe ḑi şi de mâncare.

Poate-se oare pretinde in astfel de împregiurări şi casuri, ca să ne vină băieţii la scoală?

Cu inima linistită am ḑis, că nu.

Însă legea, „Normativul scolar" nu escusă astfel de absentări, deşí chiar şi în art. de lege 38 din 1868 e provăḑut, că în dricul lucrului de câmp copii dela 10—12 ani să se lase dela scoală, pentru a ajuta pe părinţi.

Va să ḑică noi cu legea noastră scolară am voit a ne arăta „mai papă ca papa."

Dar să luăm cas concret; noi am ţinut în Sas-Sebeş scoală în 1886/7 din 1 Septembre până în 30 Iuniu v. În cele două luni din urmă în clasele cele mai mari nu cerceta mai mult de jumătate din elevi scoala; ba s'au dat casuri, că au fost presenţi şi numai 10%. Ḑiceam lui N. şi P. etc. daţi-ve copii la scoală, atragêndu-le atenţiunea asupra îndatoririlor lor ca părinţi. Dar ce respunsuri auḑiam: „De vii dta la sapă în locul lui, îl trimit la scoală;" altul; „Cum poţi gândí să-l trimit la scoală pe Ioan şi să-l iau dela sapă şi el sapă ca mine, ear lucrătorii (de ḑi) să se ascundă." Altul: „Dacă nu vi milă de noi, faceţi ce voiţi" şi alte respunsuri, cari de cari mai atingătoare.

Însă acestea absentări după normativ nu se pot escusa.

Ce e de făcut acum? Să aplici legea.

Aşa am făcut am încărcat pe bieţii oameni cu absenţii; şi fiindcă nu s'a pedepsit în anul scolastic nici o absenţie, se poate întêmpla ca să iasă să le esecueze acum în ḑilele acestea, precum s'a făcut şi în alţi ani. Şi vin cam la 300—400 familii câte 5 fl. până la 10 şi 20 fl. v. a. de pedepsit — cari au avut câte 2—4 copii obligaţi la scoala de toate ḑilele.

Ce vor ḑice bieţii oameni, când vor vedé pre esecutor la uşile lor?

Nu le e de ajuns esecuţia pentru dare, pentru aruncuri comunale, şi pentru alte multe datorii, le mai trimitem pe cap şi esecuţia pentru scoală?

Oare nu înveninăm prin o atare procedură spiritul şi inima poporului asupra scoalei? Oare nu ridicăm un mur despărţitor ear între familie şi scoală? Oare atunci va putea produce scoala fructe sănătoase? Ori doară am câstigat ceva folos scoalei, respective fondului ei prin pedepsirea absenţiilor? Nu, nimic din toate acestea, fără părinţii copiilor pedepsiţi odată de două ori cu mulcte banale, în casurile cele mai multe se indignează şi urăsc pe toată viaţa scoala şi pe învеţător.

Deci: considerând, că absentările cele mai multe dela scoală se întêmplă în lunile de lucru de câmp Septembre, Octobre, April, Maiu şi Iuniu, — în celelalte luni în tot locul se cercetează scoala regulat, — când întreg poporul român se ocupă cu lucrul câmpului, la care îi dau ajutor şi pruncii sei cei obligaţi la scoală, unii în măsură mai mare, alţii în măsură mai mică;

Considerând, că datoria scoalei e uşurarea şi susţinerea familiilor, ear nu împedecarea şi îngreunarea lor;

Considerând, că prin constringerea băieţilor şi băietelor a frecuenta scoala în forma de aḑi în lunile amintite mai sus lucrăm tocmai la îngreunarea susţinerei familiilor;

Considerând, că prin pedepsirea părinţilor, că nu şi-au trimis copii la scoală în lunile amintite dăm ansă la înveninarea poporului asupra scoalei, dăm ansă la ura din partea părinţilor asupra scoalei şi a învăţătoriului;

Considerând de altă parte, că în statele cele mai culte Prusia, Sacsonia s. a., statele cele mai dintâiu în cultură şi totuşi — unde poporul se ocupă cu agricultura — a luat măsuri potrivite pentru ca părinţii să-şi poată trimite regulat copii la scoală;

Considerând, că acestea popoară culte, dacă au luat acestea măsuri, le au luat din motive foarte binecuvêntate, anume: de o parte a ajuta pe părinţi, ear de alta a ajuta progresul în învăţământ; că cine e învăţător scie, că mai mult spor poate face în 3 oare, când îi sunt presenţi toţi elevii, decât în 30 de oare, când îi lipsesc câte o terţialitate din elevi, ceea ce în lunile de vară se întêmplă prea des şi în măsură mai mare.

Din toate acestea considerări nu atât din punct de vedere al ajutoriului părinţilor din partea elevilor, cât mai cu seamă din al progresului în învăţământ e de neincungiurat de lipsă, ca Venerabilul Consistor să binevoiască a schimba timpul ţinerei prelegerilor în lunile: Septembre, Octobre, April, Maiu şi Iuniu şi a se ţiné numai dimineaţa dela 6—9 ca în Germania, şi precum ţin şi confraţii sasi dela noi pe satele agricole; şi atunci să se cerceteze regulat scoala. Şi fie sigur Ven. consistor, că în chipul acesta se va face sporiu îndoit şi întreit mai mult ca în forma, cum se cercetează aḑi scoala.

Singur numai în chipul acesta s'ar putea delătura absenţiile cele prea numeroase şi prea împedecătoare în instrucţiunea poporală.

Mai sunt şi alte împregiurări, cari în parte pot contribuí la o cercetare a scoalei în cât mai regulată, şi prin aceasta firesce ajungerea la un progres mai mare, cum ar fi d. e. interesarea de scoală din partea preoţilor, cari sunt totodată şi directori; visitarea scoalelor de inspectorii districtuali; ceremoniile dela esamene s. a., despre ce cu alte ocasiuni.

Z. Mureşan.

Avis.

Prin aceasta se aduce la cunoscinţă, că *bilete de întrare* pentru **„Banchetul"** ce se va da cu ocasiunea adunărei generale a Asociaţiunei transilvane din est an se pot căpéta la dl Dr. Octavian Rusu, advocat al institutului de credit şi economii „Albina" în oarele dela 9—12 a. m. şi 3—5 d. m. până la 16/28 August a. c. 12 oare a. m. inclusive.

Sibiiu, 12/24 August, 1887.

Pentru comitetul arangiator:

Dr. I. Moga, preşed. — Dr. *R. Roşca*, secret.

Avis.

Inscrierile la scoala elementară de fete a „Reuniunei femeilor române" din Sibiiu se pot face în ḑilele de *28 August — 1 Septembre a. c st. n.*, între oarele *8—10 a. m*, în localul direcţiunei scolare (*strada Morii Nr. 8.*) Tacsa de înmatriculare este de *2 fl. v. a.* Elevele, cari au cercetat această scoală în anul trecut, nu solvesc tacsă de înmatriculare. Didactrul e de *2 fl. v. a. pe lună* şi este a se plătí anticipative.

Părinţii din provincie îşi pot adăpostí copilele în internatul Asociaţiunei transilvane pe lângă o tacsă lunară de *22 fl. v. a.*, în care se cuprinde şi didactrul.

Prelegerile se încep în 1 Septembre st. n, a. c.

Sibiiu, în 21 August st. n., 1887.

Pentru comitetul reuniunei:

Ioana Bădilă. v. presidentă. — V. *Bologa*, secret.

Invitare.

Membrii Asocaţiunei transilvane şi stim. lor familii, cari vor participa la adunarea generală din estan în Sibiiu, se învită prin aceasta cu toată stima la balul, ce se va da în *29 August a. c.* în sala dela otelul la „Împăratul roman" în favorul Asociaţiunei transilvane.

Începutul balului la 8 oare seara.

Preţurile de întrare sunt: pentru singuratici precum şi pentru familii până la 3 persoane câte 1 fl. 50 cr. v. a. de persoană: familii peste 3 persoane, solvesc începênd dela a patra persoană încolo 1 fl. de persoană.

Biletele se vênd în ḑiua balului dela 9—12 oare a. m. şi dela 4—6 oare p. m. în localul societăţii române de lectură, strada Cisnădiei Nr. 7 (în curte, mezzanin) şi seara la cassă.

Suprasolviri se vor cuita pe calea publicităţii.

Pentru comitetul arangiator:

V. Bologa, preşedinte. — *Vict. Roşca*, secret.

Varietăţi.

* (Necrolog.) Cu inimă plină de jale aducem la cunoscinţa tuturor rudeniilor, amicilor şi a cunoscuţilor trecerea din viaţa aceasta în mod repentin, a soţului respective tatălui nostru **Alesandru Herbay,** notar la sedria orfanală a comitatului Huniadoarei, ce a urmat aḑi noapte, în etate de 55 de ani, după scurtă suferinţă.

Înmormêntarea remăşiţelor pământesci va avea loc Mercuri în 24 l. c. d. p la 4 oare dela fosta lui locuinţă la progadia gr. or. din loc.

Deva, în 23 August, 1887.

Maria Herbay născ. *Schokander*, soţie; *Iuliu Herbay*, inspector al bancii „Transilvania" în Arad; *Silviu Herbay*, c. r. supralocotenent în reg. 64 de inf. în Alba-Iulia; *Alesandru Herbay*, comerciant în Cincul-Mare; *Demetriu Herbay*, c. r. subst. de oficier în reg. de inf. 82 în Sibiiu; *August Herbay*, c. r. militar în Orăştie; *Minerva Herbay* şi *Emil Herbay* în Deva ca fii,

Fiei ţărîna uşioară

* (Oficerii de gloate.) Cu prilejul deprinderilor de arme, cari se vor face la toamnă, vor lua parte şi aspiranţii de oficeri, cari au ascultat cursul de oficeri la gloate. Participarea nu i obligătoare, dar o provoacă ministrul de honveḑi în interesul deprinderilor. Spesele le poartă respectivi aspiranţi şi pot întrerupe ori şi când serviţiul. Armatura şi uniforma o dă statul, cavaleriştii eventual vor căpéta şi folosirea unui cal erarial, cât timp durează eserciţiile de arme.

* (Convocare.) Ni se comunică convocarea următoare:

Prea Stimate Domnule!

Pentru a combina asupra celei mai omagiale şi loiale întimpinări a Maiestăţii Sale, Prea graţiosului nostru Împărat şi Rege apostolic, ne luăm voia a te învita cu tot respectul, să binevoiesci a participa la o consultare amicală, care va avea loc în *30 August a. c. st. n. la 4 oare p. m.* în cancelaria advocatului Dr. Lazar Petco.

Profitând şi de aceasta ocasiune, te rugăm să primesci asigurarea distinsei noastre stime.

Deva, în 22 August, 1887 st. n.

Dr. Lazar Petco, *Ioan Papiu*,
Alesiu Olariu, *Georgiu Nicoara*,
Francisc Hossu Longin, *Alesandru Moldovan.*

* *(Pro litteris et artibus.)* Cu ocasiunea aniversărei nascerei Maj. Sale, monarchul nostru a creat o nouă distincţiune: „Ehren Zeichen für Wissenschaft und Kunst." — *„insignii de onoare pentru sciinţă şi artă,"* şi totodată au şi fost distinse câteva persoane.

* (Un dar al sultanului) Amiciţia între sultanul turcesc şi regele României e cordială. În ḑilele trecute sultanul a dăruit regelui Carol un armăsar de rasă curat arabică.

* (Avis.) Reuniunea română de cântări din Sibiiu din incidentul adunărei generale a Asociaţiunei transilvane etc. va arangia Duminecă seara un concert în pavilonul din grădina „Hermann."

Detaiuri vor urma prin placate.

După cum suntem informaţi la acest concert 'şi va da sucursul domnişioara Elena Florian, drăgălaşa noastră pianistă, domnişoara Adela şi dl Victor de Heldenberg.

Preţurile: locul prim 1 fl. 50 cr.; locul al doilea 1 fl. Stalul 50 cr.

Biletele să împart Duminecă dela 11—1 şi dela 3—5, seara la cassă unde se vor împărţi şi programele.

* (Serbarea ḑilei s. Stefan în Budapesta.) Serbarea naţională poporală arangiată în ḑiua s. Stefan în Budapesta, pentru ajutorarea celor păgubiţi prin foc şi inundări a oferit multe şi varii petreceri mulţimei adunate în păduricea oraşului

(város lüget.) Afară de esposiţiunea de tablouri, concert, bal, tombolă ş. a. foarte interesante au fost punctele din programul festivităţilor relative la emulaţiunea femeilor frumoase, jocul „Csárdás," nasurile cele mai mari, oameni pitici, oameni urieşi, mari, oameni cu părul cel mai roşu şi emulaţiunea oamenilor pleşuvi. Premiile la concursul femeilor celor mai frumoase le a obţinut: Gizella Schulcz din Orosházá, Mariska Kolozsi şi Ida Torónyi din B.-Pesta. Toate trei a căpătat câte un măr de aur, care purta inscripţia: „Celei mai frumoase. 20 August, 1887." La concursul jocului „Csárdás", premiul prim l'a obţinut servitorul Emeric Selyem din Rákospalota, premiat cu un galbin, care a jucat cu ţiganca Sofia Berkes, premiată cu un eventaliu. In linia a doua s'a distins în arta dansărei csárdás-ului primaşul ţigan, premiat cu un baston, care a dansat tot cu o descendentă de a lui Faraon, anume Maria Berkes, care asemenea a fost premiată cu un eventaliu. Punctul al treilea l'a format concursul celor cu nasul cel mai mare. Cel mai dotat dela natură în privinţa nasului, s'a dovedit Mauriciu Blumenfeld, un măcelar din Körmend, în etate de 32 de ani, a cărui nas a fost premiat cu un galbin. În locul al doilea a urmat Carol Virág, un negutător de 28 de ani din Budapesta, în al treilea Samoil Blayer; ear în al patrulea Menyhért Hunger. Leopold Fried din B.-Pesta, de 23 de ani, a câştigat un galbin, drept recompensă pentru că era cel mai mic din mulţimea de faţă. Francisc Herok, un măsar de 24 de ani din B.-Pesta, a fost premiat de asemenea cu un galbin, fiind cel mai mare om dintre concurenţi. Numĕrul concurenţilor dotaţi dela natură cu pĕr roşu, încă au fost destul de numĕros. Premiul constătătoriu dintr'un galbin, i a competat unei femei tinere din Budapesta, cu numele Terezia Neustadt,. Cel mai pleşuv s'a dovedit dintre toţi concurenţii Simeon Pál, un faur de 68 de ani din Teglás, carele drept merit pentru pleşuvie a primit un galbin.

* (Artista Vesseli.) Lumea vienesă jelesce pe renumita actriţă Iosefina Vesseli. Artista de curte a murit în Carlsbad şi cadavrul i-s'a adus la Viena. Cosciugul a fost împodobit cu cele mai frumoase cununi. Cea dintâiu şi mai bogată cunună a fost a vestitei actriţe române Agata Bârsescu, şi avea inscripţiunea: „*Iubitei mele colegă Iosefina Vesseli.*" Înmormêntarea a fost splendidă şi jalea a cuprins întreaga lume vienesă. Conductul funebral dela cuartirul defunctei şi până la locul de odichnă numai pe încet putea străbate prin mulţimea cea îndesuită. Pe toate feţele cetiai tristeţe şi durerea isvora lacrimi din ochii tuturor; astfel sciu vienesii sĕ se despartă, de cei ce le lasă dulci şi plăcute suveniri.

* (Cursuri pentru învĕţăcei de construcţii, măsari, maşinişti şi lăcătari în Cluş.) Aceste cursuri susţinute de stat se vor începe cu 3 Octombre n. durând fiecare curs 3 ani. Se vor primí 25 de scolari ordinari: şi anume 10 pentru construcţii, 5 măsari, 10 maşinisti şi lăcătari. Dintre concurenţi se vor preferí fii industriaşilor. Instrucţiunea va fi teoretică şi practică. Reflectanţii sĕ-şi înainteze următoarele documente: *a*) testimoniu de botez; *b*) testimoniu despre absolvarea classei a 2 gimn. ori reală, sau apoi classa a 3 civilă; se primesc însĕ şi cei-ce se vor supune unui esamen; *c*) la suplică se poate alătura şi un eventual testimoniu de meseriaş. Cererile le primesce direcţiunea cursului din Cluş până la 5 Sept. a. c. Detaiuri se pot primí şi dela vice-comitele comitatului Sibiiu.

* (Incedii.) — În 18 l. c. au ars în Lugoş 3 case şi un grajd. Focul se crede, că a provenit din jocul unor copii cu jaratec în apropierea grajdului. Un copil a primit o rană; au perit 9 purcei, 1 mânz şi grâul de pe 2 lanţuri de pământ.

— În Voila au ars în 19 l. c. la 68 familii în mare parte casele şi toate edificiile economice cu întreagă recolta câmpului. Asiguraţi au fost foarte puţini. Oamenii abia au scăpat cu ce a fost pe ei, căci focul ajutat de vênt vehement, s'a lăţit cu iuţimea fulgerului. Numai zelului miliţiei dela institutul reg. ung. de herghelii din Sâmbăta inf. şi pompierilor din Cincul-mare şi Cincşor e de a se mulţămí, că nu s'a prefăcut în cenuşă întreaga comună. Focul nici a doua ḑi dimineaţa nu era cu totul stins. Paguba e enormă. Bieţii păgubiţi au lipsă de ajutor.

— În Herman au ars Luni 27 edificii cu bucatele din ele. Focul a provenit dela o maşină de îmblătit, care şi ea a devenit prada focului dimpreună cu altă maşină. Paguba e mare.

În Mândra au ars 13 case şi edificiile economice la 13 agricultori.

* (Esposiţiunea din Brussela.) Pentru esposiţiunea cea mare internaţională de litere, industrie şl arte din Brussela, ce se va arangia în 1888, se face cunoscut, că acelaşi apartament austro-ungar, care s'a folosit şi la esposiţia cea mare din Antwerpen — 1885 — corespunde şi pentru esposiţia, din Brussela. Acest apartament este oglinda estinsei industrii, şi feluritelor arte austriace precum şi a frumoaselor simpatii, ce păstrează Belgia pentru monarchia noastră şi familia Habsburgică, pentru prosperarea Belgiei. — Biroul pentru austro-ungaria s'a deschis sub firma: „*Délégation du grand concours international pour l'Autriche-Hongroie*" în Vebgasse, 18.

* (Caracterul judecat după unghii.) Aceiaşi observatori, cari au căutat a ghîci caracterul omului după ridicăturile craniului sau după lungimea nasului, asigură acum, că caracterul se poate cunoasce şi după unghii şi anume: unghiile lungi subţiri şi înguste dovedesc imaginaţiune şi poesie, iubire de arte şi lenevie; unghiile lungi şi lătăreţe dovedesc înţelepciune, raţiune şi toate facultăţile mari ale spiritului; unghiile late şi scurte arată mânie, mojiciie, controversă, opositiune şi încăpăţinare; unghiile bine colorate arată virtute, sănĕtate, fericire, curagiu, libertate; unghiile dure şi fragile dovedesc mânie, ceartă, omor; unghiile incovoiate în formă de ghiare dovedesc ipocrisie, rĕutate; unghiile moi arată slăbiciune de corp şi de spirit; unghiile scurte şi rotunḑite până în carnea vie arată dobitocie, libertinagiu.

* (Fenomene naturale.) Se scrie din Laibach: În ḑilele trecute pe la 9 ½ oare a. m o ploae bunicică a rĕcorit pământul nostru fără sĕ se vadă pe ceriu cel mai mic nouraş. Ploaia începu cu stropi de tot frumoşi, formând un învĕliş de negură, apoi ploă tot mai vehement şi dură câteva minute, în fine ploaia formă iară un învĕliş de negură cu picături de tot frumoase. Înaintea fenomenului şi după ce a trecut nu s'a observat nici cea mai mică adiere de vênt.

Analele fundaţiunei Gozsdu.

„*Analele fundaţiunei lui Gozsdu pe anul 1885 — fasciculul VII.* Ediţiunea representaţiunei fundaţiunei lui „Gozsdu." Budapesta 1887. Cuprinsul: Prolog. Adnecse: — I Protocolul representanţii din 28 Iuniu, 1886. — II. Protocolul representanţii din 15—20 August, 1886. — III. Raportul comitetului. — IV. Socoteala sumară pro 1885. — V. Inventariul averei pro 1885. — VI. Preliminariul pro 1887. — VII. Lista stipendielor pro 1885/6. — VIII. Raportul advocatului. — IX. Lista concurenţilor la stipendii pro 1886/7.

Din aceste anale estragem următoarele date: Representanţa fundaţiunei lui „Gozsdu" a ţinut în decursul anului 1885 două adunări generale cu 9 şedinţe, în cari a adus 36 concluse.

Comitetul esecutiv a ţinut 23 şedinţe, în cari a adus 201 concluse.

Dintre esecutorii testamentari mai trăesce dl. George Ioanovici. — Deasemenea trăesce vĕduva fundatorului Melania Dumcea, acum măritată după Iosif Nemeshegyi.

Cancelaria representanţii se dirigează de secretarul ei George Szerb.

Socotelile finale arată la finea anului 1885:

Percepţiuni	63,156 fl.	47 cr.
Erogaţiuni	59,487 „	86 „
Rest de cassă .	3,668 fl.	61 cr.

Inventariul arată cu fiinea anului 1885:

Active	983,579 fl.	29 cr.
Pasive	260,715 „	88 „
Rest activ .	722,863 fl.	41 cr.

În decursul anului 1885/6 s'au împĕrţit stipendii şi ajutoare la 87 insi în suma de 13,042 fl. 15 cr. între minimul de 60 fl. şi macsimul de 500 fl. — Dintre stipendiştii anului acestuia au absolvat cursurile academice 8 inşi, 1 a murit, eară 8 necorespunḑênd recerinţelor, sau părăsind studiile s'au şters din lista stipendiştilor. – Dintre stipendişti cad 2/3 pentru studiile mai înalte, 1/3 pentru clasele medii şi elementare.

Pentru anul scolastic 1886/7 au concurs la stipendii dintre vechii ştipendişti 72 inşi, concurenţi noi 122 inşi, — la olaltă 194 inşi. — Dintre acestia: *a*) li s'au susţinut sau li s'au mărit stipendiile la 59 insi; *b*) s'a reservat stipendiul pentru depunerea rigoroaselor la 14 inşi; *c*) s'au dat stipendii nouĕ la 9 inşi (5 maturisaţi, 3 gimnasişti şi 1 stud. de scoala comercială.) — Suma stipendiaţilor pe 1886/7 e de 82 inşi.

Analele fundaţiunei se pot procura dela cassa metropolitană în Sibiiu, şi dela cancelariile episcopesci din Arad şi Caransebeş, precum şi dela cancelaria fundaţiunei lui „Gozsdu" din Budapesta (Király utcza 13) pe lângă preţul de 50 cr. Tot cu acest preţ se pot procura fie-care fascicol dela Nr. I până la VI din timpul trecut.

Loc deschis.*)

(Încheere.)

Te miri cum de n'a îmbrâncit protopresbiterul nostru de atâta lucru negles de antecesorele seu, dar te întreb, dacă esti drept?! şi cunosci totodată şi lucrul prestat de protopresbiterul lăudat? care este acel lucru? raţiociniile pretinse de Dta? cari? căci eu sciu, că şi raţiociniul fondului protopopesc s'a făcut cu ajutoriul membrilor din comitet! Concubinatele, care le stirpesce? după cum aţi lăţit faima în toate părţile? sau le înmulţesce după cum ve pot dovedí eu însumi cu casuri concrete, dar sciu, că nici protopresbiterul şi nici altul, cu atât mai puţin dta vei putea sĕ-mi areţi un singur cas, unde protopresbiterul actual ar fi stirpit concubinatul. In Săsăuş s'a înmulţit, în Alţina tot aşa cu vre-o 4 părechi, dar chiar şi în parochia dtale dle corespondent G. s'a înmulţit; lucrurile curente oficioase? poate în ale Albinei, căci urme de progres în tract de biserică şi scoală ţinĕtoare nu se vĕd.

N'a îmbrâncit de atâta lucru protopresbiterul nostru, este drept, căci este nepăsător de oficiul seu, căci eu pot dovedí cu acte nu cu cuvinte goale negligenţa dênsului, nu după cum afirmi dta dle G., căci conclusele comitetului protopresbiteral zac baltă, sinodul protopresbiteral usitat şi prescris prin §-ul 45 din statutul organic este păpat şi pentru ce? o sciu eu, dta însĕ nu, căci nu voiesci sĕ o scí, procese divorţiali încă nu s'au pertractat unul în scaunul protopresbiteral în decursul anului acestuia deşi mulţi asteaptă deliberatele, o sciu ear eu şi toţi asesorii scaunului protopopesc, pentru acestea şi altele asemenea şi mai mari, cari tot eu le sciu, dar şi dta cascăţi gura şi vorbesce. Le ḑic toate acestea bazat pre aserţiunea dtale, că nu ve veţi mănia nici dta nici părintele protopop, fiind că sunt drepte. Ce se ţine de aserţiunea dtale, că noi agităm pre sub ascuns, ḑicênd, ca sĕ nu-i-se plătească protopopului tacsele prescrise, este earăşi o minciună, este însĕ drept, că eu din parochia mea i-am trimis relaţia la unele căsătorii cu tacsa pentru licenţia prescrisă de 2 fl. 35 cr. şi dênsul a voit sĕ-mi facă albul negru, ḑicênd, că tacsa este de 3 fl. 50 cr. sau 5 fl., cum cere dela unii nupturienţi, la ce eu nu m'am învoit, şi nici că me voiu învoí, până când acea tacsa nu se va ridica la suma pretinsă de dênsul, de sinodul şi comitetul protopopesc.

Că cei asupriţi aleargă la Vĕrd şi Nocrichiu pentru dreptate o iau spre sciinţă, căci nu aflu nici o scădere în aceea a putea da cuiva sfat onest. Cum că protopresbiterul scie representa tractul înaintea ori-cărei judecătorii, se poate, însĕ până la moment încă nu i sa dat nice o ocasiune a representa tractul pela judecătorii nici civile nici politice, dta vrei sĕ ḑici că este pretin cu oficianţii statului politici şi civili, dar eu ḑic şi mai mult, că este pretin cu toată suflarea ungurească şi cu finanţii şi cu gendarmii.

Ce se ţine de progresul din scoalele noastre din anul acesta, care a pus în uimire şi pe străini, după cum îţi place a afirma, eu me mir de atâta cutezanţă, când însuşi protopresbiterul 'mi ḑice mie, că esamenele preste tot afară de foarte puţine au fost slabe de tot.

Eată deci unele îmbunătăţiri, puţine, căci celea multe pot urma, dacă aveţi plăcerea dela instalarea protopopului nou în tractul nostru, legate de limba clopotului dintre Vĕrd şi Chirpĕr. Ḑici mai departe, că dacă vei cunoasce, că noi lucrăm după drept şi dreptate ne vei spriginí, fie chiar şi în publicitate nu numai la forurile competente bisericesci, cu atât mai puţin ne vei combate, te iau de cuvênt, sĕ nu mi denegi spriginul, căci poate aproape este timpul se-ţi dovedesc şi aceasta, dar atunci sĕ te stergi pe la nas.

Veḑi dle corespondent G. dta ai cugetat sĕ te faci plăcut protopresbiterului prin scrierea dtale fictivă, dar te-ai făcut crede-me din contră neplăcut, căci tăcênd dta, tăceam şi eu şi toate erau pecum erau, dar atacêndu mi persoana mea, am fost silit, cred, că nu-mi va lua în nume de rĕu protopopul nostru, a destăinuí adevĕrul în unele părţi şi a atinge şi o coardă a dênsului, şi aceasta şi din punct de vedere, căci dênsul până nu cetisem eu încă corespondenţa dtale a declarat'o de necuviincioasă, ḑicêndu-mi chiar mie, că va respunde dênsul rectificând totul, declarând, că nu are lipsă de advocaţi nechemaţi ca dta, şi eu i-am promis serbătoresce a nu respunde în 8 ḑile, dar n'am rĕspuns nici în 40 de ḑile, vĕd deci, că sunteţi înţeleşi bine, vĕd, că dta figurezi ca advocat al dênsului, bucură-te de clientelă-ţi, dar spunei ca sĕ nu-ţi dea informaţiuni false.

Bucuraţi-ve ve ḑic, însĕ fiţi siguri, că nici eu nu me supĕr, deci la revedere!

N. Moldovan.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Sĕ nu se înşele nime. În timpul din urmă s'au auḑit multe plângeri din partea publicului, ca sĕ se cerceteze, deoarece în locul adevĕratelor piluri de Svitzera ale farmacistului R. Brandt se fac imitări şi sunt foarte defectuoase. În toate casurile acestea oferă bune preveniri dl farmacist R. Brandt în Zürich, pentru ca publicul în mod corĕspunḑĕtor sĕ fie în stare a delătura rĕul. Cu aceasta ocasiune se atrage deosebita atenţiune, că veritabilele piluri de Switzera nici odată nu se vênd fără numai în dose de tinichia, cari poartă ca ettiquettă o cruce albă în pământ roşu şi are iscălitura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 24 August 1887.

Brünn: **59 75 34 81 9**

Nr. 266. [1634] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci vacante dela scoalele române gr. or. în parochiile gr. or. mai în jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Câmpenilor, se escrie concurs cu termin până la 25 August a. c. st. v.

1. În Vidra de sus, un post de învĕţător cu un salariu anual de 250 fl. v. a. solvit în rate lunare din fond şi repartiţie, cuartir liber şi 4 stângini lemne de foc, din cari sĕ se încălḑească şi sala de învĕţământ.

2. În Neagra de jos, un post de învĕţător cu un salariu de 200 fl. v. a. solvit în rate trei-lunare din repartiţie, cuartir liber şi lemne de încălḑit.

3. În Ponorel, un post de învĕţător împreunat cu un salariu de 200 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemnele trebuincioase de foc.

4. În Lăpuş, un post de învĕţător cu salariu de 200 fl. solvit în rate trei-lunare din repartiţie şi lemne pentru încălḑire.

5. În Sohodol, un post de învĕţător cu salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne trebuincioase pentru foc.

6. În Poiana, — Peleş şi Lazesci, — în fie-care câte un post de învĕţător cu câte un salariu de 150 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie şi lemnele trebuincioase pentru încălḑire.

7. În Certegea şi Valeaverde, în fiecare câte un post de învĕţător cu un salariu de 100 fl. solvit în pătrare de an din repartiţie, cuartir şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa vr'unul din aceste posturi sĕ-şi trimită cererile lor concursuale instruite conform legilor din vigoare până la terminul mai sus indicat la:

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Câmpenilor.

Câmpeni, 21 Iuliu, 1887.

Romul Furduiu, protopresbiter.

Nr. 49. D. f. G. [1643] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de profesor la gimnasiul român gr. or. din Brad, avênd specialitatatea matematica ca studiu principal şi fisica ca studiu ausiliar, sau limba germână ca studiu principal şi latina ca ausiliar, eventual în aceste 2 grupe din cele 2 obiecte ori care poate fi principal şi celalalt ausiliar, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Salariul anual împreunat cu acest post e 600 fl. v. a. cu prospect de a se urca, şi decenale de câte 100 fl. v. a.

Concurenţii 'şi vor adresa petiţiunile lor subsemnatului comitet gimnasial instruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religiune gr. or.

b) că au purtare bună;

c) că au cualificaţiunea prescrisă de art. XXX. din anul 1883 §-30 în combinare cu §-61.

Comitetul representanţii gimnasiului român gr. or. din Brad.

Brad, la 17 Iuliu, 1887.

Vasiliu Damian,
preşedinte.

[1641] 3—3

CONCURS.

La scoala capitală gr. or. din Orăştie, sunt de ocupat 2 posturi învĕţătoresci cu salariu de câte 300 fl. cuartir în edificiul scoalei şi 2 stêngini de lemne. Devenind vacant postul de învĕţătoriu diriginte, unul dintre învĕţătorii ordinari definitivi se va alege de director, cu care post este împreunată o remuneraţiune de 150 fl. pe an; asemenea va primí şi învĕţătoriul, carele va fi cualificat a propune cântările corale o remuneraţiune de 100 fl. pe an.

Concursele instruate cu documentele prescrise sunt a se subşterne până la 15/27 August a. c. comitetului parochial din Orĕştie.

Orĕştie, la 18/30 Iuliu, 1887.

Pentru comitetul parochial:

Mihaiu,
presid. subst.

Aurel Popovici Bărcian,
notariu.

[1638] 3—3

CONCURS.

Pe basa decisului adus în puterea §-lui 63 din stat. org. în şedinţa comitetului protopresb. gr. or. român al Lugoşului, ţinută în Lugoş în 5 Martiu 1887 v. şi în urma aprobărei Veneratului Consistoiu diecesan ddto 8 Maiu 1887 Nr. 386 B. prin aceasta se escrie concurs pentru postul de protopresbiter rom. gr. or. în tractul Lugoşului.

I. Competenţii au sĕ dovedească, cumcă posed minimum cualificaţiunea normată în §-ul 15 lit. a. din regulamentul pentru parochii de clasa I-mă, va fi preferit între asemenea cualificaţiune acela, care va comproba, că a făcut studiile sale la o facultate a unei Univĕrsităţi teologice şi a abţinut gradul de Dr. în teologie, sau a frecuentat la o Universitate studii filosofice sau juridice.

II. Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Dotaţiunea împreunată cu parochia protopresbiterală constătătoare *a)* din cele 2 sesiuni paroch. folosite mai nainte de în Domnul adormitul protopresbiter George Pesteanu şi parochul Alecsandru Ursulescu, care dotaţiune se va asigura întreagă după espirarea anului intercalar socotit dela repausarea protopresbiterului resp. parochului sus numit, *b)* din stoala şi *c)* şi din birul usitat în Lugoş.

2. Birul protopresb. anual dela preoţi conform punctului al 32 din rescriptul declaratoriu iliric.

3. Tacsele pentru şedulele de cununie după usul şi în mĕsura de până acuma dela cei cu stare 2 fl. dela ceialalţi 1 fl.

4. Pauşal de călĕtorie ce se va presta din partea Venerat. Consistoriu diecesan în suma de 200 fl anual.

Se observă, că escrierea de concurs pentru acest protopresbiterat se face între marginile decisiunei Consis. din 15 Maiu, anul 1886 Nr. 416 B. publicată în numĕrul 23 din anul trecut al „Foaiei diecesane“ cu comunele înşirate în aceea decisiune.

Doritorii de a ocupa acest post vor avea a subşterne recursele lor P. O. D. Filip Adam comisariu consis. denumit pentru conducerea actului electoral şi protopresbiteral în Iám petiţiunile lor recursuale instruite cu documente în forma autentică despre cualificaţiunea lor de până acuma în termin de 30 de ḑile, socotite dela prima publicare a concursului în „Foaia diecesană“ (Red. Nr. 30 a. c.) din Caransebeş.

Lugoş, 20 Iuliu, 1887 v.

Comitetul protopresbiteral

În conţelegere cu **Filip Adam**, comisar cons. şi protopresbiter în Iám.

Nr. 769. [1637] 3—3

EDICT.

Elena Balteş, gr. or. din Tălmaciu, carea de 12 ani şi-a părăsit pe legiuitul ei bărbat Constantin Sîrbu, gr. or. din Tălmaciu, fără sĕ se scie ubicaţiunea ei, prin aceasta se citează, ca în *termin de 3 luni dela prima publicare a acestui edict* sĕ se înfăţişeze înaintea sub-semnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului ei se va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de I a instanţă.

Sibiiu, 27 Maiu, 1887

Simeon Popescu, protopresbiter.

Nr. 4132/87. civ. [1644] 3—3

Publicaţiune.

Pentru regularea afacerilor pregătitoare în cestiunea comasărei hotarului comunei Măgărei, şi adecă: pentru regularea representării, alegerea îngineriului şi facerea preliminariul de spese, se defige ḑi de petractare **27 Septembre a. c. 8 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Măgărei în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se provoacă a participa toţi interesaţii cu acea adaugere, că neparticiparea unuia sau altuia nu va împedeca decurgerea pertractărei.

Elisabetopole, 3 August, 1887.

Pentru judele referent *Georgiu Kelemen*,

Dominic Imre m. p.,
jude reg. de trib.

Nr. 3803—887 civ. [1645] 2—3

Publicaţiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscinţă, că întrând la acest tribunal o petiţiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiş (Bürkös), ca şi de pertractare asupra acestei petiţiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ţiné în comuna Bîrghiş în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toţi posesori interesaţi cu aceea adaugere, că în înţelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfăţişa la pertractare, se privesc ca învoiţi cu comasarea.

Din şedinţa tribunalului reg. din Elisabetopole, ţinută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preş. subs. **Tatár**, m. p., notariu.

Copii de scoală

se primesc cu **întreaga provisiune** la o familie solidă din Sibiiu.

Informaţiuni mai de aproape dă redacţiunea „Telegrafului Român.“ [1639] 3—3

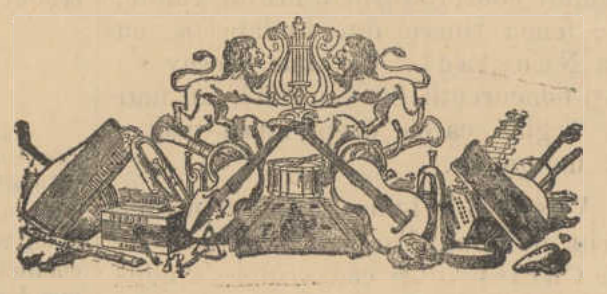

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 18—20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 25—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 84 Sibiiu, Marți 18/30 August 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 12 August.

După o activitate de un pătrar de secol, „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“ poate privi cu mândrie la resultatele dobândite de ea pe câmpul cultivărei neamului nostru și nu este român în Transilvania, care, ținênd cont de numele seu și de reputațiunea sa de om de omenie, să nu fie membru al acestei asociațiuni, menită a contribuí la prosperarea unui popor, de a cărui fericire afară de fii lui proprii, doar nimenea pe lume nu se bucură. Asociațiunea noastră lucră încet dar sigur, lucră fără sgomot, dar cu tact și după un program precisat bine, ca să-și ajungă scopurile sale. — Și ce scopuri urmăresce ea?

Doresce să vadă pe fii românilor îmbrățișând meseriile, cercetând scolile înferioare și cele mai înalte, zidind institute de cultură și lumină, ca femeea română să câștige în acelea cunoscințe, cari să o facă deamnă de a fi fică, soție și mamă română; propagă progresul în toate păturile societăților locuite de români. Ea nu cunoasce confesiune, — ci cunoasce un popor român, pentru a cărui fericire se simte obligată a contribuí din toate puterile sale. Capitalul, de care ea dispune, e prea neînsemnat, pentru ca să-și poată împliní misiunea ei civilisatorică cu scumpătate, — și cumcă așa este, nu avem să ne facem ilusiuni. E puțin, ce am jertfit până acum pentru aceasta societate cu un scop atât de sublim și de aceea e datorința fie cărui român, să pună o mână pe inimă și ceialaltă în busunar, dacă voesce ca Asociațiunea noastră să corespundă numelui seu. Esemplu 'l avem la frații maghiari.

De doi ani de ḑile 'și au înființat „Kulturegyletul,“ a cărei adunare generală s'a ținut în Sepsi-Sz.-György, și a fost de ajuns ca în doi ani să adune mai mulți bani ca noi în 26 ani. Noi suntem săraci, e drept, — dar departe de a fi așa săraci, ca să nu ne putem împliní datorința față de unica instituțiune românească, ce o avem aḑi înființată încă în un timp, când se credea, că e bine ca românul să fie scos din întunerec și când fericirea românului era tot atât de valoroasă pentru țeară, ca și fericirea ungurului și a sasului și când murii chinesesci ai urei încă nu despărțiau pe popoarele din monarchie, așa cum le despart aḑi.

Ilustritatea Sa domnul Iacob Bologa, consilieriul și cel mai democratic român, ajuns prin diligința și vrednicia lui proprie la ceeace e, — vorbeasce deodată cu contele Bethlen, în direcțiune opusă, unul strigă românilor din patru unghiuri fiți treḑi, conservați virtuțile strămoșesci, simplicitatea antică romană, și ve iubiți unul pe altul, căci ce e mai frumos decât a trăí frații împreună; pe când cel mai înflăcărat maghiar la aceasta voce respunde în capitala Treiscaunelor, „foc și sabie celor ce nu vor recunoasce, că a noastră e țeara, a noastră cultura superioară, a noastră istoria milenară, a noastră moșia, apele și pădurile, morile și cârcimele, administrația și justiția, limba în oficii și afară de oficii, noi suntem domni și cei ce vor să fie cu noi le întindem mâna, ear pe cei ce nu se vor entusiasma pentru noi și causa noastră, să nu alegem nici un mijloc de ai nimicí și pune sub picioare.“

„Sate și ținuturi întregi s'au valachisat și acestea trebue aduse ear la cunoscința de sine, că ce va să ḑică aḑi a fi maghiar și român, domn și serv, viță nobilă sau sânge stricat și amestecat cu daci, goți, gepeḑi, avari și alte soiuri blăstămate de oameni, ce au cutrierat țara aceasta și au lăsat urmele lor pe aici în nisce oameni, cari nu sunt accesibili nici pentru cultură, nici buni pentru altă treabă, decât a ne face drumuri, de a ne lucra moșiile, de a ne scăpa viile, ca noi să bem vinurile, de a ne mâna caii, ca noi să ne putem legăna în drosce, de a păzí oile, ca noi să mâncăm carnea de miei, și cu lână să ne îmbrăcăm ca ei să umble sdrențuroși, amorțiți de frig și de foame.“

Împetrit la inimă ar trebuí să fie românul, care locuesce pe acest pământ și nu s'ar înfiora la auḑul acestor două contraste. Unii propagă pacea, cultura cea adevărată, ceialalți remaghiarisarea popoarelor, cari au rêvnit după sărăcie și jug și s'au lepădat de maghiari în un timp, când principii Transílvaniei erau maghiari, cand reformațiunea nu alegea în mijloacele, cu cari cucerea la suflete și când unii trăiau din sudoarea altora, unii purtau poruncile statului și ceialalți se îndulciau de ticnă din muncă streină. Dar chiar să admitem, că în adevăr românii s'ar fi înmulțit, asimilând popoare străine, oare nu tocmai aceasta e cea mai puternică dovadă despre superioritatea românilor în dulceața limbei lor, în bunătatea inimei lor și în datinele lor nefalsificate.

Lupta ni s'a impus și noi nu avem să ne ferim de ea, — ci trebue să luptăm aḑi mai mult ca ori când pentru limba noastră, care nici când nu a fost mai amenințată ca acum. Să lăsăm drepturi și tot la o parte pentru vremi mai bune și mai binecuvêntate, când cei din Sepsi-Sz.-György vor veni la convingere, că noi avem drept să ne cultivăm limba, avem drept să fim jalusi de frumseța și dulceața ei, și avem drept ca în scoalele noastre și la vetrîle românesci să se întoneze limba noastră în rugăciuni și în imnuri. Să jertfim chiar și hainele de pe noi, să prefacem obiectele de lucs în bani și să cumpărăm cărți românesci, să ridicăm scoale, să plătim dascăli și să nu lăsăm, ca sub masca de cultură să se furișeze la noi datine străine.

Ceeace fac alții, putem și noi, numai voință să avem și credință în sânțenia și triumful causei noastre românesci.

Să ne opintim din toate puterile, să întindem toate coardele până unde nu mai să poate, ca să scăpăm limba română din ghiarele celor ce o amenință cu cutropire și nimicire.

Revista politică.

În loc ca în Boemia să se aplaneze neînțelegerile între cehi, se face tot mai mare turburare. Ministrul Gautsch se nisuesce să-și aducă în îndeplinire cât se poate mai curênd planurile sale; și anume, până a nu se începe regulat prelegerile, pentru ca delegațiunea cehică să nu aibă destul timp, ca să înainteze protestul contra planurilor ministrului. Toate cluburile cehilor s'au împăcat și lucră unite, ear poporul repețesce mereu deputaților: „Nu ve zădărniciți ci lucrați din resputeri.“ Nu i de ajuns scrie „Narodni Listy“ un simplu protest pe hârtie, ori un memorand, ce să fie predat în taină regimului. Deputații trebuesc conchemați și prin o publicațiune să protesteze solemn și să facă cunoscut, că mănușa aruncată o ridică și că declină a mai da sprijin amical, și credêmênt regimului. Vorbelor să urmeze și faptele. La ordinațiunea lui Gautsch, referitoare la primirea copiilor cehi în scoalele nemțesci, ce țintesce direct contra *„lex cviczala“* trebue să i-se răspundă în sesiunea aceasta cu conținutul acestei legi. Deputații cehi în sesiunea cea mai de aproape a dietei imperiale *să lupte pentru un proiect de lege, care să cionteze din cercul absolutistic de putere al ministrului de instrucție și după care fie-care naționalitate să fie representată în ministeriul de instrucțiune prin un șef de secțiune, care să poată esercia o anumită activitate.*

În unele orașe cehice se și observă o lucrare opositională ordinațiunilor ministeriali. Astfel în Kuttenberg magistratul a făcut cunoscut, că chiar contra dispositiunilor ministeriale înscrierea pentru clasele superioare reale se va face deodată cu cea pentru clasele inferioare.

FOIȚA.

Pățenii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.“)

I. Un dar împărătesc și urmările lui.

(Urmare.)

Mai de aproape am fost transportat o cale îndepărtată spre răsărit. Aceea se numesce Siberia. Se ḑice, că după câteva săptămâni ar fi sosit o telegramă cu ordinul de a fi predat guvernamentului Archangelsck. Cu toate acestea am fost adus în Siberia și internat în apropiere de Smolensk. Așa mi s'a întêmplat mie Întâia dată am venit in orașul Borofsk, după aceea la Masalsk și mai târḑiu la Iisdra. Asupra tractării în decursul călătoriei impuse și preste tot n'am mult de a me plânge. Se înțelege de sine, mijloacele traiului meu trebuia să le procur din propriul meu, și nu numai ale mele, ci în partea cea mai mare și a conducătorilor mei. În localul deținerei am fost pus cei drept pe picior liber, în apropierea mea erau totuși, neîntrerupt doi străjuitori.

Scrierea epistolelor mi-a fost oprită. Curajul însă nu mi l'am perdut și am trimis mai multe rugăciuni în scris atât către împăratul, cât și către ministrul și trăiam în convingerea, că o greșală a trebuit să se întêmple referitor la persoana mea. Pentrucă temeiul prinderei și încărcerării mele era neesplicabil pentru mine. Dacă rugările mele au fost refusate sau resultatul n'au voit a mi-l comunica, nu pot scí positiv. Destul atât, că doi ani de ḑile am așteptat în zădar. În acest restimp 3,000 familii mennonite au părăsit Rusia sudică, trecênd în America. Deoare-ce scirea, că eu am dispărut grabnic, s'a lățit, se poate presupune causa acestui eveniment. Frica a cuprins pe oameni. Și-au recunoscut acum, că dreptul lor nu o să-l mai afle. Pentru călătorie s'au decis toate rudeniile mele, cari luaseră cu sine și pe fiul meu. Eu însă despre toate nu aveam nici o cunoscință.

În decursul incarcerării mele avuí ocasiune a studia limba rusească. Pentru că noi coloniștii germani în sudul Rusiei trăisem până la acel timp ca un stat în stat. Cu totului tot feriți de ori ce atingere cu rușii, avusem scoalele noastre nemțesci, serviciul divin în limba germană, judecătorii germane, coatingerile cu oficianții statului tot germanesce. Jurnale n'am cetit, așa, că noi cu totul neorientați eram în ce privesce relațiile lumei din afară. Cât pentru politică nu era îngrijat nimenea. Linisciți și cu mulțămire căutam de trebile economiei noastre. Acum veniau adese-ori țerani ruși la localul deținerei mele. Acestia vindeau pești, cartofi etc. și adeseori se interesau la ocasiuni anumite, informându-se despre relațiunile mele și despre causa deținerei mele. „Ah — ḑiceau ei — aicea 'ți vei afla un sfârșît, fără îndoială înainte de vreme. „Speranța lor de eliberare era nereușibilă. Mai bine să cauți D-ta a te mântuí prin fugă și cu cât mai îngrabă cu atât mai bine.“ Mai veniau la mine și femei și fete lăptărițe, precum se vede și cusătorițe. Acestora se părea, că le zace tare la inimă soartea mea și îndeosebi se interesau de vederile mele politice și religioase. Odată pronunță una dintre aceste fete în presența mea cuvêntul „Nihilist.“ Ce va să însemne aceasta? Întrebaiu eu și era tare cuprinsă de mirare și de o mare emoțiune precum se arăta. „Aceasta e o societate în Rusia — respunse ea, — care voesce să delăture toate neajunsele, de cari ei și cu ei sute de mii de apăsați și mâltratați sufer. Ei voesc să întemeieze un stat patriarchal. Și despre aceasta nu ai auḑit D-ta nimica? Și D-ta nu scii nici aceea, ca în Petropole nihilistele sunt cu sutele arestate, desbrăcate și sbiciuite?“

Adeseori vêḑuí această fată pela mine. Ea se arăta ca o țerană, vorbia totuși — foarte bine limba germană și francesă. Odată la despărțire m'a rugat să nu o tradez cui-va, că ea vorbesce mai multe limbi. Și alte fete veniau la mine. Toate se siliau a me convinge, că unica mea mântuire e fuga. Ele voiau să-mi fie spre ajutorare în fugă. In urmă m'am hotărît și eu pentru fugă. Doi ani stătusem în Siberia. Unul dintre vecinii mei în Mascalsk,

Despre întâlnirea, ce va avea loc între ministrul nostru de esterne contele Kalnoky și între principele de Bismarck nu s'a mai vorbit de multă vreme. Deoare-ce ministrul Kalnoky va însoți pe Maj. Sa împĕratul la manevrele împĕrătesci din Transilvania, visita ce o va face principele de Bismarck, după cum se accentuează în Berlin, se va întêmpla în tot casul înainte de 11 Septembre n. Aceasta este cu atât mai dorită din partea cercurilor politce, cu cât s'a observat mai mult în timpul din urmă, că aceste două state iau poziţiuni diferite în cestiunea bulgară, ceea ce dă ansă la o mulţime de comentarii. Astfel „N. Freie Presse“, ocupându-se într'un articlu de fond de această cestiune, scrie între altele: Ceea-ce ne doare mai mult și ne îngrijesce mai serios este deosebita aparițiune, că Germania și Austria se găsesc în două tabere contrare. Cât de proaspetă e încă în amintirea noastră glorificarea, ce se făcea alianţii austro-germane cu prilegiul întâlnirilor dela Gastein și cât de tare se vorbia atunci în Berlin, că Germania va scí considera și interesele orientale ale aliatei sale. Și abia se ivesce manifestarea alianţii acestor două puteri în cestiunea orientală și apoi de loc le vedem despărţite. Germania e cu inimica ei naturală cu Francia și cu Rusia; ear Austria cu Anglia și cu Italia. Aceasta nu-i prevestire îmbucurătoare. Soartea prinţului de Coburg nu ne zace așa la inimă și noi am fi cei din urmă, care am cere Austriei să-l susţie, *dar ne mâhnesce, că ne oferă ocasiunea să vedem, că aliata noastră, Germania, sprijinesce cu toată puterea politica rusească în orient.*

Principele Ferdinand n'are să lupte numai cu greutăţi esterne, dar îi stau încale și o mulţime de greutăţi interne. Mai bine de două săptămâni e, de când principele a luat regimul ţĕrei și încă nu-i a succes ca să-și formeze un ministeriu. Ministeriul de până acum, Stoilow, și-a dat demisiunea și principele se vedu silit a se adresa la bărbaţi noi. El rugà mai întâiu pe fostul regent Stambulow, care cu toate că e rĕu vĕdut în Rusia a declinat formarea cabinetului. O altă încercare cu Tontschew ca president al consiliului earăși n'a succes, și principelui nu i a remas altceva, decât să se adreseze către Stransky pentru a forma un ministeriu neguţătoresc fără colorit politic.

„Pet. Wjedemosti“ scrie un articol destul de serios cu privire la crisa bulgară: Fiindcă ne aflăm acum în faţa categoricelor hotăriri rusesci, trebue să se decidă, ca Rusia să se retragă dela tractatul de Berlin, în casul, când puterile europene n'ar păsí ca apĕrătoare al aceluia; atunci va fi interesant a privi la consecuenţele violărei acestui tractat. Acelea ar fi următoarele: Bosnia și Herţegovina, cari pe basa articlului 25 s'au dat în administrarea Austro-Ungariei, trebuesc reînapoiate; Dobrogea, care pe basa art. 46 a fost adnecsată la România, o va primí Rusia, tot astfel Rusia va primí în Asia mică întreaga vale dela Alaschkert și fortăreaţa Bajazid, care pe basa articlului 60 s'au restituit Turciei. În fine cu delăturarea tractatului de Berlin, se va viola și tractatul dela Paris și cel din Londra (13/25 Martiu 1871), care legitimează articlul 63 al tractatului de Berlin.

O telegramă oficioasă din Paris anunţă, că al 7-lea corp de armată staţionat în Toulose, e destinat să facă proba de mobilisare. Ministrul de resboiu generalul Ferron a luat toate dispoziţunile necesare, Mobilisarea se va face la 31 August (medul nopţii) și va dura până în 15 Septembre; după trecerea acestui termin se va concentra tot corpul inarmat pentru rĕsboiu la Castelnandary.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu, 17/29 August. Ḑile sĕrbătoresci și frumoase sunt în vieaţa unui popor acelea, în cari fii lui, pĕtrunși de inalta chemare a perfecţionării, se nisuesc a pune temeiu puternic progresului în civilisaţiune și cultură.

De ḑile sĕrbătoresci și frumoase am fost părtași noi Sibieni și în anul acesta Mărețul scop, ce-l urmăresce Asociaţiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, a adunat pe fii neamului nostru aici în Sibiiu, ca să afle și să adune mijloacele de lipsă, și ca cu puteri unite să conlucre la prosperarea și fericirea poporului românesc.

Era frumos și pĕtrunḑĕtor a privi Sâmbătă seara, cum românii veniţi din toate părţile se bineventau cu vorbe dulci și plăcute, și stringêndu-și mânile, sigilau amiciţie intimă, urându-și sporiu spre ajungerea mărețului scop, ce-l urmăresc.

Duminecă dimineaţa oaspeţii s'au adunat sĕrbătoresce în biserica catedrală din cetate, unde Escelenţia Sa, I. P. S. Dl Archiepiscop și Metropolit al nostru, Miron Romanul, asistat de Preacuviosia Sa Părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, Preacuviosia Sa dl protosincel Nic. Frateşiu, dd. protopresbiteri și ases. cons.: Moise Lazar, Nicolau Cristea; prof. sem. I. Ghibu și protodiaconul Sergiu Medean, au oficiat în mod solemn serviciul dumneḑeesc.

La 11 oare în sala cea mare a comitatului era un numeros public, care primì pe Escelenţia Sa în mod de tot simpatic, apoi vice președintele Asociaţiunei, dnul consilier aulic în pens. Iacob Bologa, prin o vorbire pĕtrunḑĕtoare, binevêntând pe membrii întruniţi și după ce cu durere aduce la cunoscinţă, că președintele Asociaţiunei marele bărbat literal dl T. Cipariu nici de astădată nu poate lua parte la conducerea adunărei generale, declară ședinţa de deschisă.

Conform punctului 2 din program, se esmite o comisiune constătătoare din d-nii: Dr. C. Albu Dr. N. Olariu si I. Preda, pentru inscrierea de membri noi și încassarea de tacse.

Cetindu-se apelul nominal, s'a constatat, că 446 de membrii au drept de a participa cu vot deciḑĕtor la desbaterile Asociaţiunei. Între acesti membrii nu se cuprind și aceia, cari s'au înscris după ținerea adunărei generale din anul trecut.

Secretariul al doilea, Dr. I. Crișian, a cetit raportul general al comitetului despre activitatea sa în decursul anului 1886 dimpreună cu adnecsele sale; ce s'a dat unei comisiuni spre censurare.

Comisiunea esmisă pentru înscrierea de membri noi și încassarea de tacse, cetesce pe membrii înscriși, între cari dl inginer Onoriu Tilea, s'a făcut membru pe vieaţă cu 100 fl. v. a.

Ne fiind nici o propunere s'au interpelare se purcede la Nr. 7 din program: alegerea unei comisiuni de trei pentru esaminarea raţiociniilor pro 1886 și a proectului de budget pro 1888 și a unei comisiuni de trei pentru propuneri. In comisiunea primă s'au ales domnii: Nicolau Fekete-Negruţ, Ioan Moldovan și I Coroian; ear în a doua d-nii: V. Babeș, I. Crișan și Andrei Cosma.

Dl președinte prin câte-va cuvinte alese, accentuà zelul românilor, cum pe întrecute din mai multe locurì au sosit învitări, ca Asociaţiunea să-și ţină adunarea generală la ei, dar comitetul central a aflat de bine a o ţiné în anul acesta aici și roagă pe dl secretariu I, ca să dea o informaţiune preababilă în acest respect. Dnul G. Bariţ, dibaciul orator, n'a pregetat a-ne purta și prin lumea tinereaţelor sale.

Spre combaterea temerilor ce poate ar esista faţă de scoala civilă de fetiţe susţinută de Asociaţiune, indigitează, că pe când s'a înfiinţat gimnasiul din Brașov striga lumea, că-i vai de noi, ridicăm palate, ce să facem noi cu palate, și eată că în aceste scoli, 'și caută hrană sufletească acum peste 800 de tineri, cu toate, că în acel oraș mai e gimnasiu săsesc, și de stat. Se găsesc oameni, cari ḑic, că prea multe jertfe se fac pentru crescerea femeilor, o femee să scie cetí, și nimic mai mult. Dacă s'ar fi ḑis înainte de 100 de ani tot mai era, căci și fraţii sași cei mai sirguitori în cultivare încă ḑiceau: o femee să scie cetí, de va scí și scrie nu-i strică, aḑi spiritul timpului cere progres. Ni se împută, că facem lucs, apoi lucs după cum cetim în Biblie făcea și Avram. Lucs a făcut Cleopatra, când s'a rĕmăsit cu Antoniu, cari vor da prânḑuri mai bogate și fiind că Antoniu a întrecut o, Cleopatra de ciudă ș'a luat diadema de pe cap și a trântit-o pe masă, pentru ca masa ei să fie mai bogată. Lucs fac și astăḑi femeile noastre, cari prăpădesc sume enorme pentru fabricaţiuni strĕine. A scí coase, și chindisi, a-te împodobí cu haine, cari răpesc ochii strĕinilor, a-te purta în vestmintele pitoresci, clasice, făcute de mână românească, nu-i lucs. Și aceste podoabe ar trebuí introduse în saloanele noastre. E deci lucsul de două feliuri lucs necesar, și lucs condamnabil. Lucs este în biserica orientală în ornamentele bisericesci, hainele preoţesci dela serviciul divin, cari mai de mult nu se cumperau dela negustori, ci se făceau de mânile femeilor. Impĕrăteasa Bizanţului scia să chindisească astfel de ornamente și sciu aḑi în România damele din familiile cele mai înalte. Biserica de Argeș a fost dăruită cu o podoabă rară, eșită din mâna unei adevĕrate femei române. Un astfel de lucs nu-i de condamnat.

Ni se strigă earăși, că ne crescem fetiţele în palate, dar apoi pe tineri, unde i crescem? gimnasiile și academiile nu-s tot palate. Au trecut vremile vechi. Tinerii, cari se preoţesc absoluţi de gimnasiu și absoluţi de trei, — patru ani de teologie și la astfel de tineri le trebuesc preotese demne; avem medicinisti, avem iuristi, technici, etc. etc. și apoi vreţi doar ca toţi acesti tineri să-și încerce norocul la strĕini etc. etc.

După acestea se închee ședinţa, ear membrii în corpore merseră să vadă frumosul edificiu al scoalei și arangiarea lui.

Concertul „reuniunei române de cântări din Sibiiu“ dat Duminecă seara, a fost splendid. Pavilonul dela „Hermanns Garten“ era îndesuit de lumea, care cu atâta dor aștepta să audă un concert al acestei reuniuni. Și concertanţii, doar ca nici odată, au fermecat publicul așa de tare, încât pe lângă tot zăduful cel mare și îmbulzala strivitoare, publicul nu mai înceta din aplause. Programul a fost ales, și bine arangiat, așa cum numai dl diriginte Dima scie să aleagă și să arangeze. Punctul prim „*Ouvertura*“ la opera „*Wilhelm Tell* de I. Rosini, a fost esecutat cu multă precesiune de capela orășenească și a fost un fel de pregătire a publicului pentru adevĕratul concert. „*Arie*“ pentru *alt* din poema romantică „*Cruciaţii*“ de N. W. Gade a format punctul al doilea din program. D-na Agnes Brote prin sonora-i voce și prin presentarea-i maiestoasă, a secerat aplause frenetice și nesfârșite. Vedea pe „Rinaldo“ și 'l fermecă înaintea ochilor nostri. — Punctul 4 „*Cânturi de iubire*“ de I. Brahms compuse pentru cor micst au fost acompaniate pe piano de dl și d-șoara Heldenberg; variaţiunile lui a procurat plăcute și încântătoare momente, și pe cât de greu e, a fost esecutat cu cea mai mare precisiune. Tot așa succes a secerat corul în „*Cântece toscanice*“ de R. Weinwurm, compuse pentru cor, soli și acompaniare de piano. Soliștii: *alt*, dna Agnes Brote și *tenor*, cunoscutul tenorist George Popp, au cules multe aplause din partea publicului. „*Arie*“ pentru *Bass* din oratoriul „*Paulus*“ de F. Mendelssohn-Bartholdi a fost punctul al șaselea, cu care s'a presentat înaintea numĕrosului public dl Isaia Popa; și ca totdeauna a făcut mare furoare dl Popa, doar pentrucă aceasta a fost un fel de adio, ḑis publicului așa cum dlui Popa e dat să poată ḑice, ear publicul l'a priceput și i-a rĕspuns prin nesfârșite aplause.

S'ar fi căḑut să vorbim la început de tot despre un deosebit factor, ce a contribuit la succesul splendid al concertului, de oarece astfel de meteori numai rar și rar se arată. E vorba de amabila d-șoară, Elena Florian, care a cules premiile cele dintâiu la conservatoriul din B.-Pesta și pe care toate jurnale din capitală n'aveau cuvinte să o înalţe. S'a dus vestea în lume despre această artistă română și vestea se rĕspândea din partea strĕinilor, ear noi români ne bucuram numaí de spusele altora. Am fost însĕ norocoși acum a vedé pe artista la pian, dar mărturisim, că nu avem cuvinte să apreţiăm talentul acestei rari aparițiuni. Trebue să aibă omul o memorie deosebită, deosebită fantasie, deosebit trebue să simțească, cu un cuvênt deosebite facultăţi să l împodobească, ca să culeagă lauri așa străluciţi cum a cules d-șoara Florian. Punctul trei din program „*Sonată*“ op. 57 (appassionata) pentru piano de L. v. Beethoven *a) alegro assai, b) andante con moto, Allegro ma non troppo*, a fost esecutată de rost cu desteritatea, ce-i dăruită numai d-șoarei Florian, și publicul fermecat s'a pomenit într'o larmă de aplause vii, cari n'au încetat pân ce artista n'a rĕspuns cu o piesă, care înalţă inima și pĕtrunde tot sufletul românesc. „*Valse*“ de l'opéra „*Faust*“ de Gaunod pour le piano par F. Liszt; a răpit publicului cele mai dulci sentimente de simpatie ș'a fost încoronat cu cele mai vii aplause. — Până acum nu ne-a fost dat la toţi să purtăm dulci suveniri dela graţioasa d-șoară, acum le avem și le vom păstra cu

---

un german cu numele Streicher, — chiar în asemenea relaţii ca și ale mele, a stat 24 ani în Siberia. Împĕrtășirile ţĕranilor și a ţĕranelor — de acestea ţineam eu cunoscuţii mei atunci — m'a adus la îndoială cu privire la eliberare. Acum a călĕtorit una dintre acele fete în locul nașterii mele, de unde mi-a adus bani. Dar înainte de a intreprinde fuga, călĕtorise o altă fată la Petropole, s'a presentat acolo ministrului internelor Timaszow ca mireasa mea și i-a comunicat, că dênsa a voit să se căsătorească cu mine, înainte de a putea erua ceva despre causa arestării mele.

Ministrul a fost gata, aplecat a da informaţiuni, și — dacă mi-s'a spus adevĕrul — i-a respuns următoarele: „Thiessen e un om escelent. „Cununăte cu el fără grijă, D-ta vei avea o fericită căsătorie. Eu pot pentru aceasta numai să-ţi gratulez.“ Și stăruind ea mai departe să-i spună totuși causa arestării mele, a observat pe scurt ministrul: „El avea o prea mare influinţă asupra împregiurimei sale.“ La acestea a rĕspuns fata: Bine mĕ voiu decide a me cununa cu dênsul. Dară el trăesce acolo fără nici un venit. Și totuși a încheia o căsătorie între nește relaţiuni fără nici o perspectivă, nimeni nu va face. Permis mi-a fi să știu, cât timp anume va fi în arest? rĕspunsul ministrului fu: „Asupra acesteia nu ţi pot d-tale împĕrtăși nimic hotărît!“ (Va urma.)

scumpĕtate ear talentul nu putem decât sĕ-l admirăm.

Noi înregistrăm concertul de Duminecă seara ca unul dintre cele mai bine succese şi lăsăm pe seama publicului, care a fost de faţă, sĕ apreţieze după merit şi efect perfecţiunea la care a ajuns reuniunea de cântări de aici sub conducerea dlui diriginte George D i m a.

Bruck, a/L 26 August, 1887. Dle redactor! În lagĕrul Bruck a/L, din incidentul sĕrbărei ḑilei Maiestăţii Sale festivităţile s'au început dimineaţa cu o paradă militară, la care au luat parte 18 batalioane infanterie, cavaleria şi artileria presentă în Bruck. Deşi era o ploaie torenţială parada totuşi ş'a urmat cursul, încheindu-se cu defilarea tuturor trupelor înaintea Alteţii Sale archiducelui Rudolf. După defilare, Alteţa Sa şi-a esprimat mulţĕmirea pentru ţinuta şi precisiunea, cu care au defilat soldaţii. După ameaḑi la 4 oare s'a dat un „dineu," la care au luat parte tot corpul oficerilor aflător în lagĕr. Pe lângă prinţul de coroană mai erau de faţă archiducii: Frideric şi Leopold Salvator, ducele Filip de Coburg şi mai mulţi generali. Dineul ţinu mai bine de o oară. După aceasta Alteţa Sa luà cuvêntul şi ţinu următorul toast:

„Noi soldaţii ca cea dintâiu şi cea mai aleasă „clasă avem dreptul şi datoria ca cu atât mai „mult, — sĕ serbăm solemn, cea mai mare ser„bătoare a noastră. Deaceea sĕ urăm cu o gură: „Prea înălţatul nostru Domn, căruia îi aparţinem „cu trup şi suflet, cu averea şi sângele nostru, „căruia i-se cuvine lucrarea noastră „seriosă în timp de pace, ca şi în oara „decisivă, Maj. Sa prea înălţatul nostru împĕrat „şi cap al armatei sĕ trăiască! Sĕ trăiască! Sĕ „trăiască!"

Douĕ ḑeci-şi-una salve de tun respunseră la acest toast, musica întonă imnul împĕrătesc iar soldaţii, cari se aflau în baracele din apropiere, eşiră afară ca la un signal dat fie-care cu câte o sticlă de vin în mână şi în urări de „sĕ trăiască Maj. Sa."

După dineu cam pe la 5 şi ½ se începură petrecerile soldaţilor; mare sensaţiune a făcut un tun sistem mannlicher, construit în dimensiuni uriaşe din care eşia o muniţiune unică în felul ei ca d. e. cârnaţi, prăjituri etc. iar un artilerist, ce se afla în lăuntrul tunului îngrija aruncarea afară a muniţiunei. Pe o livadie se produseră soldaţi dela reg. 83 şi 31 ca granadiri vechi austriaci. Ungurii dela reg. 12 cu o nuntă ţerănească şi ceeace anunţasem deja mai nainte. Dar sĕ vedem cum sau produs românii.

Doispreḑece soldaţi români între cari 2 voluntari în costume naţionale împrumutate dela soc. „Petru Major" în frunte cu un vĕtav tot voluntar au esecutat „Romanul" şi „Bătuta." Al. Lor, archiducii Frideric şi Leopold, ducele Filip de Coburg, împreună cu generalităţile au asistat până la finea jocului „Romanul" şi priviau cu mult interes. Este de amintit aici, că pentru români n'a fost lucru uşor a se produce cu aşa ceva, şi trebue sĕ fim recunoscători faţă de cei 3 voluntari şi în deosebi vĕtavului precum şi unui domn locotenent român dela 31, care deşi nu a aparţinut comitetului aranjator, totuşi n'a pregetat a desvolta un deosebit zel pentru ca producţiunea noastră sĕ aibă un efect atât de satisfăcĕtor înaintea fiitorului nostru monarch. Era în adevĕr ceva frumos a privi colorile noastre naţionale în toată splendoarea, — chiar pe pământ unguresc.

Mult humor au mai produs jocurile „Turca," precum şi un bal la ţerani esecutat de soldaţi nemţi dela reg. 84, cu o capelă ce era îmbrăcată în costum de dame şi cu neşte pălării aşa numite „Manila." Au mai fost şi alte producţiuni dar de mai puţină importanţă. Seara o lumină feerică se respândia în lagĕr din miile de lămpioane, ce erau atârnate de arbori.

La 9 şi ½ s'a început balul, cu care s'au gătat festivităţile din Bruck a/L.

Ca adaus la toate acestea ar fi pĕcat de a ignora o mare representaţie de gală dată de nişte strănepoţi d'ai lui Arpad. Adecă sĕ veḑi posnă: nişte unguri îmbrăcaţi în costume naţionale produseră pe „betyári", cari după ce se îmbătară luară la hărţueală pe cărciumar, ce era ovreu, îi smulseră barba şi îl mai şi cârtojiră cu pumnii cum trebue, luându-i în fine banii. O astfel de representaţie nici că s'a mai pomenit, aceste Vi le împărtăşesc în mod ulterior, că ar fi pagubă se nu cunoască lumea acest lucru nobil

—X—

Varietăţi.

* Din incidentul onomasticei Escel. Sale I. P S. Dlui archiepiscop şi metropolit M i r o n R o m a n u l, eri s'a oficiat în biserica din cetate s. liturgie prin Preacuvioşia sa dl archim. Dr. Il. Puscariu, asistat de P. O. dd. M. Lazar ases. cons. I. Ghibu prof. sem. şi protodiaconul S. Medean, ear după serviţiul Dḑeesc aproape toţi ases. cons. şi mai mulţi onoraţiori s'a presentat spre a da espresiune felicitărilor lor.

* P r e g ă t i r i l e pentru primirea Maj. Sale în Cluş, se urmează cu mare diligenţă. Representanţa orăşenească a luat hotărirea, ca sĕ se formeze 4 comisiuni şi anume: pentru curăţenia, împodobirea şi luminatul oraşului, cât şi pentru arangiarea unei festivităţi poporale.

* În adunarea estra-ordinară a comitetului comitatens al Cojocnei s'a discutat mult modul, cum sĕ se primească Maj. Sa. Comitele suprem a făcut propunerea sĕ salute pe Maj. Sa 32—36 persoane în frunte cu dênsul şi toţi sĕ poarte costumul n a ţ i o n a l - m a g h i a r. Aceasta propunere a combătut o cu succes dl C o r o i a n, într'o vorbire ţinută în limba română, arătând, că în acest comitat locuesc mai mult de ⅔ români şi că se cade ca în mĕsură cu acest numĕr sĕ fie representaţi şi românii în comisie. Vorbirea domnului C o r o i a n a fost susţinută şi de Ladislau V a j d a, cu toate acestea însĕ în numele a 140—150,000 de români va saluta pe Maj. Sa o comisie maghiară

* (A n i v e r s a r e a ḑ i l e i n a s c e r e i M a i e s t ă ţ i i S a l e.) „Gazeta Transilvaniei" scrie: Joi în 6/18 August, s'a serbat în Braşov într'un mod deosebit aniversarea din ĕst an a ḑilei nascerei Maiestăţii Sale. Dimineaţa s'a oficiat un serviţiu divin pe promenada de jos sub cerul liber, unde trupele eşiseră în mare ţinută.

După ameaḑi întreg regimentul 2 de infanterie a eşit la Fântâna popii (Honteruswiese), unde i-a urmat numĕros public din oraş. Amintim în genere, că conductul festiv a succes de minune, ear publicul s'a distras foarte bine. In special observăm, că comandantul regimentului, d. colonel S o o s, a ţinut o scurtă vorbire în toate trei limbile ţĕrii: germană, română şi ungurească, arătând însemnătatea ḑilei. Soldaţii români au cântat apoi imnul împĕrătesc, fiind acompaniaţi de musică. In constume naţionale românesci cu eşarpe şi panglice tricolor; roşu-galben-vênĕt au fost îmbrăcaţi vr'o 12 soldaţi români din regiment. In timpul conductului au defilat toţi soldaţii români, cântând cântece eroice românesci, ear după conduct au întins nisce jocuri: brêul călueşerul, bătuta, chindia, hora ş. a. de credeai, că nu mai iau sfârşit, pe când ceilalţi oştaşi se odichniau. Apoi s'au produs cu diferite cântece românesci înaintea publicului. precum s'au produs şi soldaţii germani şi unguri. Dl locotenent N e g r e a, a contribuit foarte mult ca sĕ se distingă soldaţii români la aceasta festivitate.

Seara a fost foc de artificii. Musica militară a cântat tot timpul, cât a ţinut festivitatea. Regimentul a întrat în oraş după ce a înoptat.

* (H i m e n.) Dl Dr. Andreiu M o n d a s'a fidanţat cu d-şoara Rafila Ş a n d o r.

* (C ă l ĕ t o r i i l e M a j. S a l e p e n t r u m a n e v r e l e d e t o a m n ă.) Dispoşiţiunile de călĕtorie ale împĕratului cu prilejul manevrelor de toamnă s'au stabilit până la plecarea din Neutra astfeliu: Împĕratul pleacă la 31 August 11 oare 30 minute a. m. din Viena cu trenul de nord la O l m ü t z, de acolo la D r o h a n o v i t z şi apoi cu trăsura la castelul L a s c h a u, unde se va etabla tabera de curte. In 3 Sept. va călători din Drahanovicz prin Olmütz, G ä n s e n d o r f, M a r c h e g g, T o t m e g y e la N e u t r a. In călĕtorie 'l vor însoţí archiducii: A l b r e c h t şi W i l h e m. Din Neutra va pleca la 7 Sept. seara.

* Înmatriculările la gimnasiul de stat de aici s'au început în 28 a. l c. şi în urma unei ordinaţiuni ministeriale în clasele I şi a II numai 60—70 elevi pot fi inmatriculaţi. E în interesul elevilor noştri sĕ grăbească a se insinua la inmatriculare, ca sĕ nu întîmpine şi pe aceasta cale greutăţi, căci ne ajunge urcarea didactrului ş. a.

* (F i n a n ţ e l e u n g a r e.) De vr'o câţiva ani se obicinuesce a se profeţii mereu sciri îmbucurătoare despre budgetul următor, şi toţi ministrii de finanţă din Ungaria până acum au fost cuprinşi de acest pĕcat. Acum ear se află o astfel de espunere oficioasă: „Cu privire la budgetul pro 1888 se poate constata încă de acum, că budgetele ministeriul de honveḑi, de cultură şi instrucţiune publică, precum şi al ministeriului de interne vor încerca o mică urcare, din contră însĕ se vor face mari şi însemnate reducţiuni în budgetul ministrului de comerciu şi de finanţă şi mai ales cu privire la cheltuelile estra-ordinare. Budgetul ministrului de iustiţie va trebuí sĕ remână nealterat. Întregul budget pro 1888 se va arĕta mai favorabil, de cât cel de pe 1887, numai când proectele privitoare la urcarea acoperirei cheltuelilor nu se iau în considerare, deoarece deficitul, în butul urcărilor intereselor datoriei statului la 4 milioane de fl., în cas când nu întră o schimbare a situaţiunei, va fi preliminat cu mult mai puţine milioane, decât în 1887." — Noi nu voim sĕ tragem la îndoială adeverul acestor împĕrtăşiri. Aceste apreţieri însĕ au premers fiecărui budget ungar, şi deficitul totuşi a crescut mereu. Ce folosesc frumoasele calculaţiuni, când fie-care an nou aduce câte un nou împrumut.

* (G r i n d i n ă.) După cum ni se comunică din Alba-Iulia, Luni în sĕptĕmâna trecută o grea lovitură a căḑut peste Bălgrĕḑeni. O grindină de mărimea ouĕlor de porumb a devastat hotarĕle, în vii n'au mai rĕmas fără parii şi cotoarele.

* (T ê r g u r i l e p e n t r u c a i i l a a r m a t ă.) Fiind lipsă de cai în armată, se face cunoscut, că acei proprietari, cari posed cai bine formaţi şi puternici, cu un cuvênt cai corespunḑĕtori pentru de a fi întrebuinţaţi la miliţie, îi pot duce la târgurile de cai pentru miliţie, ce ministrul de agricultură şi de comerciu le-a orênduit în următoarele locuri, în cari vor vení câte o comisie militară: la S e p s i s z e n t - g y ö r g y 18 Septembre; S i g h i ş o a r ă l a 20 Septembre; S z é k e l y U d v a r h e l y la 22 Septembre; S i b i i u la 25 Sept; M a r o s - V á s á r h e l y la 27 Septembre; C l u ş la 29 Sept.; D e ş la 17 Octombre. Caii sĕ fie dela 4—7 ani şi sĕ aibă 15 pumni în înălţime (158 centm.) Cu aceasta ocasiune se vor cumpĕra şi mânze de câte trei ani, cari vor fi bine formate şi de rassă nobilă, pentru de a fi întrebuinţate de prăsilă.

* (U n i v e r s i t a t e a d i n V i e n a.) La universitatea din Viena s'au încris pentru semestrul de vară 5456 de studenţi, dintre cari la facultatea teologică 204 ordinari şi 17 estra-ordinari, la drepturi 1806 ordinari şi 192 estra-ordinari; la facultatea de medicină 2178 ordinari şi 490 estra-ordinari; la facultatea filosofiică 372 ordinari şi 271 estra-ordinari. Din străinătate au fost 91 din România, 90 din Sêrbia, 60 din Rusia şi 71 din statele americane; cei străini au fost înscrişi cu deosebire la medicină.

* (D e l a c u r t e a c h i n e z ă.) Tinĕrul împĕrat al Chinei umblă sĕ se însoare, mireasa şi o a aflat, dar cheltuielile sunt enorme. Se vorbia în ḑilele trecute, că cheltuelile pentru serbările căsătoriei s'ar urca cel puţin la 40,000,000 de franci. Această sumă avea sĕ o dee toate provinciile. Posta nouă chineză aduce acum scirea, că căsĕtoria împĕratului Chinei din pricina sdruncinatei sănĕtăţi şi *mai ales* din pricina, că casa statului e goală, s'a amênat încă pe doi ani. Tatăl împĕratului Chinei, prinţul Chun, premier şi primul admiral al împeriului a întreprins o călĕtorie maritimă pela diferitele porturi nordice spre a înspicia întăriturile nouĕ şi arsenalele ţĕrei. Prinţul Chun ş'a glorificat călĕtoria prin o mulţime de poesii, dintre cari unile sunt traduse şi în înglezesce. Intr'o strofă 'şi bate joc prinţul chinez de ceremoniile consulilor europeni din Tietsin, cari nu sciu făr sĕ-şi ia pălĕria, şi sĕ poarte un băţ de preumblare (sabia.) O odă adresată admiralului englez Hamilton sună: „Din timpuri vechi relaţiunea diplomatică a format mândria noastră. Sĕ nu ne punem mândria noastră în violenţe resboinice. Onoare ţie, celui ce la porunca patriei tale te ai depărtat aşa de tare. Fii sincer şi 'ţi vei căştiga oameni sinceri, ai tu însĕ dorinţe ascunse, vei înstrăina oamenii!" Împĕrăteasa aşa s'a entusiasmat de poesiile cumnatului ei, încât a chipzuit sĕ întreprindă şi ea o astfel de călătorie maritimă.!

* (I n t u n e c i m e a d e s o a r e.) Intunecimea de soare, cea mult asteptată de astronomi, nu a cam satisfăcut pe oamenii sciinţii, de oare ce ceriul a fost mai în toate părţile acoperit de nori. Din Berlin se scrie: Pentru a observa întunecimea soarelui s'au adunat multe mii prin giurul oraşului. Trenurile nu puteau rĕsbí cu masele indesuite ale mulţimei. Norii însĕ au fost vrăşmaşi asteptărilor. Inceputul şi finitul totalităţii nu s'au putut marca astronomic. Cercuitul soarelui acoperit de nori arĕta o privelisce palidă şi posomorîtă. Când a fost întunecimea totală, s'a lăsat mare întunerec. Pe timpul întunecimei soarele era acoperit cu un norişor subţire aşa, că abia se putea observa secerea strălucitoare, cum se întunecă pe încetul, apoi dispare cu totul şi apoi earăşi se vĕḑu. Partea vestică a ceriului arĕta o adoua auroră. Balonului militar nu-i-a succes sĕ se ridice peste nori spre a-se putea observa bine întunecimea. Din Petersburg se cumunică: După rapoartele de până acum întunecimea de soare în Rusia europeană, din causa timpului nefavorabil, abia s'a observat. O încercare făcută la Twer, întrun balon ca sĕ se înalţe peste nori, n'a succes. In Klin, i-a succes profesorului Medelejen ca cu balonul ministeriului de rĕsboiu sĕ observe bine câteva minute. El s'a coborît norocos pe pământ. In Nowarstcherkask a fost timpul frumos. Din Siberia vin sciri favorabile şi s'a adunat câtva material scientific.

Loterie.

Sâmbătă în 27 August 1887.

Buda: 58 48 75 42 12

Nr. 3746. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar în comuna *Bungard*. Cu acest post sunt împreunate următoarele venite:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Relut de lemne 10 fl. și dreptul de a avea soarte la lemne ca ori și care locuitoriu al comunei.

Cererile reflectanților cualificați să se astearnă până *în 12 Septembre a. c.*

Sibiiu, în 24 August, 1887

Oficiul pretorial central.

Nr. 379. [1646] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învățătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. și prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenții cu cualificațiunea egală vor fi preferiți, cei ce vor documenta cunoscința tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidențiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încălți și scoala.

2. Sântandreș, cu salar anual de 300 fl., cuartir și 16 metrii de lemne pentru sine și pentru scoală.

3. Cherges, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne.

4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu și cucuruz, cuartir și lemne 30 metri.

5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir și lemne.

6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne și cuartir.

7. Batiz, cu salar anual 150 fl. cuartir și 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-și aștorne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 323. [1650] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. și lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑi și scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei și folosința grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preț de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanții la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învĕțător, cunoscênd cântările bisericesci, va avea să cânte și în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgilești, cu salar de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Certejul de jos și Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

4. Godinești cu Petrești, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

5. Brașeu, cu salar anual 110 fl. și lemnele de lipsă în preț de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învĕțătoriul va avea să țină și strana în ḑile de Duminecă și sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni, au a-și aștorne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August, 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 280. [1647] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕțătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, două posturi de învĕțători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;

2. Porcesci, postul de învĕțător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;

3. Sebeșul-superior, postul de învĕțător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir și lemne de foc;

4. Arpașul-inferior, două posturi de învĕțători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir și lemne;

5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate și dela fie-care prunc de scoală la Crăciun și Pasti un colac, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să-și substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenții la posturile de sub 1, 2 și 3 să fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înșirate, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs .cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare și anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. și jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala din Ocolișul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate și 60 punți legumă.

3. La scoala din Sartăș-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.

4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.

5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.

6. La scoala din Mogoș-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., și 10 ferdele grâu.

7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu și 40 funți legumă.

8. La scoala din Ocolișul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate și 60 funți legumă.

9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate și 65 funți legumă.

10. La scoala Șasa cu salar în bani 200 fl.

11 In Valea Lupșei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învĕțător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit și diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învĕțătoresci.

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi să-și aștearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org." respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenții necunoscuți au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului și prin desteritatea în cântările bisericești

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 741. [1648] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învĕțătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom."

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiție în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161½ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Concurenții la acest post au să se presenteze în fața locului în o Duminecă sau sĕrbătoare până la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blășel, cu salar 175 fl. anume: din repartiție în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preț de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. și 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — și anume:

a) ca învĕțător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiție pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosința alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr și 783 □° cu venit la 20 fl.. terțialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. și câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăți stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câștigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenții la acest post au să se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică, spre a-și arĕta desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. și anume 180 fl. bani, cuartir și lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosința unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. și din repartiție 70 fl. acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre una din acestea stațiuni au a-și aștorne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülövár.)

In conțelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 448. [1642] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos însemnate se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Apoldul superior*), salar 220 fl., cuartir natural și lemne de încălḑit.

2. Brosceni, salar 200 fl.

3. Spring, salar 200 fl. și cuartir natural.

4. Cinadie, salar:

a) 9 jugĕre de pămênt, parte arător, parte fênaț, pentru care învĕțătoriul va avea să plătească contribuțiunea,

b) una sută ferdele de cucuruz sfirmit dela popor;

c) una sută ḑile de lucru dela popor;

d) folosința pe jumĕtate a grădinei scolare;

e) două cară de lemne din pădurea bisericei.

5. Gusu, salar 100 fl.

Doritorii de a obține unul din aceste posturi își vor adresa cererile de concurs, instruite în sensul legilor în vigoare, sub-semnatului oficiu protopresbiteral până la terminul mai susindicat.

Mercurea, la 22 Iuliu, 1887

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurei.

Ioan Droc, protopresbiter.

Nr. 276. [1640] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Gioagiului I. se deschide concurs cu termin de 30 de ḑile dela întâia publicare.

1. Hărău, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, și 2 orgii lemne de foc.

2. Suligete, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, grădină pentru pomărit de 1 jug. 130 □°, și 2 orgii lemne de foc.

3. Măgura și filia Toplița, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit, și 2 orgii lemne de foc.

4 Dealu-mare, cu 160 fl. salar anual, cuartir gratuit și 2 orgii lemne de foc.

5. Certeșul-superior, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit, și lemne de foc după trebuință.

6. Voia, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit și lemne de foc după trebuință.

Concurenții au a-și adresa cererile lor, provĕḑute cu documentele recerute de st. org. §. 13 și normativul scolariu §. 73 oficiului protopresbiteral al Gioagiului I. până la terminul sus indicat.

Hondol, 17 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Vasiliu Pipoșiu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuințează ca mijloc spre deplină și sigură lecuire contra tuturor suferințelor de stomach și de nervi, chiar și contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Aetra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde și aḑi fie-care se întrebuințează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuințarea picăturilor resultat sigur.

Prețul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignațiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 18—26

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 85 Sibiiu, Joi 20 August (1 Septembre.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 August.

Multe și grele sunt nĕcasurile noastre ale românilor din Transilvania și Ungaria și din multe ce sunt, din ḑi în ḑi se mai sporesc. Se culcă bietul român cu frica în spinare, că ḑiua de mâne ear îl va surprinde cu ceva neasteptat, pentrucă tot de mai rĕu dă.

Aḑi îi prinde arêndașul jidan vitele, pentrucă au întrat în cucuruzul lui și le lasă sĕ peară de foame, dacă nu le rescumpĕră cu bani scumpi, luați imprumut; mâne un domnișor de ungur scăpĕtat, îi torturează băiatul sub cuvênt, că a furat; poimâne vine esecutorul pe capul lui pentru o restanță de dare și îi ia perina de sub cap, și altele și altele.

Adecă: *„nulla dies sine linea."*

Dar când vine rĕul pe capul omului, nu vine singur, ci întovărășit de alte nĕcasuri sute și mii. Neplăcerile, ce i-le fac oamenii, se imbină cu alte calamități. Bunul Dḑeu ne cearcă și el des, cât de des, pentru că așa-i place înțelepciunii sale atotputernice.

Și e grozav, când ne cearcă Dḑeu.

Lucră bietul om din revĕrsatul zorilor și pănă seara, un an de ḑile de a rêndul, ca sĕ-și facă pentru hrana muierii și a copilașilor sei. Holdele cresc și înverḑesc de'ți ride inima vĕḑêndule. Bietul om trage nădejde, că doară-i va fi cu putință sĕ facă un seceriș bun, sĕ-și plătească nĕcasurile și sĕ-i rĕmână și de hrană pentru earnă. Când însĕ holda începe a se îngălbini, a se coace, bate piatra și nimicesce în câte va momente rodul ostenelilor sale. Mulți scapă din grindină, dar nu de vr'o esundare și cu deosebire de vr'un foc, care-i preface în cenușă, casa șura și tot ce are.

Se întâmplă, nu-i vorbă, pretutindenea pe rotogolul pământului calamități, desastre, dar în numĕr așa de mare ca la noi, anevoie credem, sĕ se ivească undeva.

Grindina și focul, acestea sunt plăgile economilor nostri, cari în anul acesta par'că ne-au lovit mai aspru ca vr'odată. Și ele se ivesc de obiceiu acolo, unde oamenii sunt mai indolenți și mai neingrijitori. Între ḑecile de localități, ce au ars în anul acesta în Ungaria, nu este aproape nici una săsească, partea coversitoare sunt comune curat românesci. Toate nĕcasurile tot pe noi ne ajung!

Dḑeu ajută pe om; — așa-i, asta o scie și crede tot creștinul cu frica lui Dḑeu. Dar bine sĕ se scie, că e nebun omul, care 'și pune mânile în sin și așteaptă scăpare dela Dumnḑeu, fără ca sĕ fi cercat el însuși a mișca toate petrile pentru mântuința lui. Dḑeu nu-i stă nici leneșului, nici nepăsătoriului într'ajutor, el ajută numai pe oamenii harnici, pe oamenii de trăit.

Și cum mișcă oare oamenii nostri toate petrile pentru de a se scutí de relele, cu cari îl bântue înțelepciunea nemărginită a provedinții?

Sĕ suie clopotarul în turnul bisericei și bate clopotele într'o dungă! . . . . .

Apoi așa nu mai poate sĕ meargă.

Trebue sĕ petrundă odată în consciința poporului nostru necesitatea de a se scutí în mod mai lucrativ de calamități, necesitatea de a-și asigura avutul, casa și șura, holdele, recolta, în contra pietrii esundărilor, în contra focului.

Sasii ne pot fi esemple splendide în aceasta privință. De ce sĕ nu facem și noi ca dênșii? De ce sĕ fim noi și totdeuna noi victimele bătăii lui Dumnḑeu?

Asigurările de aḑi în contra focului și a grindinei se fac cu nisce prețuri foarte bagatele la băncile de asigurare, chiar și aici în Sibiiu, cu caracter mult puțin național.

In fața focurilor grozave, cari au pustiit ĕst an comunele rurale, ne apucă într'adevĕr spaima, cu atât mai vêrtos, că ajutoarele, ce se colectează, nu pot sĕ acopere nici pe de parte perderile suferite. Ne facem deci o datorință impunĕtoare, dacă mai ales în vederea, că economii nostri acum spre toamnă sunt ingrămădiți de toate părțile, cu fên, stoguri, paie și altele, tot material ușor combustibil, — atragem eară și eară atențiunea companionilor nostri culturali de la sate, a preoților și a învĕțătorilor sĕ se asigureze și dênșii, și toți economii în contra focului ca în cas de o calamitate elementară sĕ nu remâie lipsiți de tot, așa ḑicênd peritori de foame.

Aceasta este totodată o cestiune de interes public. Ea împedecă două lucruri: desvoltarea proletariatului, — a oamenilor, cari nu mai au ce perde, — și emigrările în massă, — cari ne răresc rêndurile.

Sĕ scutim cel puțin pe cei ce ne-au remas, dacă nu putem ajuta pe cei ce s'au nimicit! Și suferința lor sĕ ne fie de pildă și învĕțătura la toți, ca sĕ nu o pățim și noi ca dênșii!

Revista politică.

Ḑiariul „Die Presse" se ocupă cu visitarea Transilvaniei de cătră monarchul nostru cu ocasiunea manevrelor de toamnă. Este posibil, ḑice numita foae, că cu aceasta ocasiune sĕ se manifeste într'o formă oare care o consciință deosebită ardelenească. Aceasta consciință particulară cu toată unirea Transilvaniei cu Ungaria a început sĕ iasă la iveală. În special românii au de gând a presenta direct coroanei un memoriu arătênd suferințele și dorințele poporului român. Din incidentul, că d'odată cu împĕratul va veni și dl Tisza, conchidem, ḑice „Die Presse," că în cercurile guvernamentale se atribue mare importanță politică mergerei monarchului în Transilvania.

La ordinea ḑilei este și călĕtoria țarului rusesc. Cu toate manifestațiunile nihilistice și cu toată nesiguranța, ce domnesce în Rusia, țarul s'a hotărît sĕ mai iasă din prinsoarea sa. Din Vinerea trecută petrece împĕratul colosului de Nord dimpreună cu soția lui la castelul Fremdenborg în Danemarca. Călĕtoriei lui nu i-se atribue un colorit politic, cu toate acestea însĕ nu lipsesc și comentarii asupra politicei țarului. După cum anunță „Journal de Débats" se așteaptă aici și regele Svediei, Oscar, care va fece țarului o visită.

Incordatele relațiuni vrășmașe dintre Germania și Rusia, cari se ventilau atâta prin foi, încep ca sĕ mai slăbească, și după cum se observa din atitudinea politică a lor, ambele state caută a încheia din nou pretinie și alianță. După cum i-se vestesce ḑiarului „Köln. Ztg" din Petersburg, acolo se vorbesce cu mare siguranță în cercurile diplomatice, că după ce țarul se va întorce din călĕtoria sa de prin Danemarca va avea o întâlnire cu împĕratul Wilhelm al Germaniei. Întâlnirea se va face în Danzig pe la 15 Novembre și cu astă ocasiune se vor încheia din nou relațiunile de amiciție și alianță, care în curênd espiră între acestea două state.

Afacerile bulgare se încurcă mereu. Mare sensațiune a produs în cercurile diplomatice o telegramă din Constantinopol, în carea se face cunoscut, că Poarta în noua ei circulară, trimisă, constată, că Rusia i-a declarat, că generalul rusesc Ernroth va merge în Bulgaria în calitate de singur regent și ca guvernor al Rumeliei orientale și totodată Poarta sĕ trimită un comisar special, care sĕ reguleze afacerile și mai ales sĕ concheme o noauă sobranie legitimă, care sĕ aleagă apoi un principe. Poarta rĕmâne în pasivitate la toate acestea, ea a mărturisit, că nu va intreprinde nimic, și se va mărginí la aceea, că toate propunerile, ce le va face una s'au altă putere, le va împĕrtăși simplu cabinetelor.

Principele Victor Napoleon s'a hotărît din nou a ridica steagul agitațiunei bonapartistice. El și'a și desfășurat programul lui de acțiune. Principele ventilează din nou idea lui Napoleon și 'și reorganisează partidă, pentru a restabilí earăși monarchis-

FOIȚA.

Pățĕnii din viața unui colonist german din Rusia sudică.

(Spre ilustrarea situației interne din Rusia scrie Thiessen în „Deutsche Zeitung.")

I. Un dar împĕrătesc și urmările lui.

(Încheere.)

În urma acesteia am fost pe deplin convins și eu, că pentru mine nu era de sperat nimic. Îndată s'a aflat remediile pentru fugă. S'a procurat pentru mine un roc țĕrănesc și un sac mare, în care se pusese o anumită cantitate de pâne neagră. Acestea s'au ascuns în pădure și anume într'un loc mai de înainte prefipt.

Era în sara unei Dumineci pela mijlocul lui April, când eu de trei ori pe ḑi trebuia sĕ me present în biroul poliției, spre a-mi introduce numele în un protocol. În Dumineca aceea scrisesem numele ca de obiceiu în limba rusască, n'am putut însĕ întrelăsa, fără sĕ adaug cu litere foarte mici nemțesci următoarea observare: „Dar astăḑi pentru ultima dată!" Fata m'a petrecut până afară de sat, după aceea s'a re'ntors și eu am mers mai departe. Multe ḑile, multe nopți, am străbătut apoi prin păduri. Compasul mi-a arăta direcția. Pânea, ce luasem, era unica mea hrană. De apă'mi servia zăpada topită. Două revolvere de un mare calibru erau scutul meu față de lupi, urși și în cas de lipsă și față de poliție. Dar mulțamită admirabilei provedințe, că n'am fost silit a face întrebuințare de aceste arme. În sfêrșit ajunseiu la o cale ferată Iute me orientaiu, ajungênd la ștația cea mai de aproape, me rețineam ferit până lă trecerea trenului, după aceea mi-am adunat și pachetat hainele țĕrănești și m'am înfățișat pe peronul garei în obicinuita mea îmbrăcăminte germană. Trenul conducea acum spre Orel. Cu noroc am ajuns la acest oraș, unde două oare a pausat trenul. Am folosit ocasiunea, am cercetat un etalier de vestminte și m'am ecuipat într'un mod cât se poate mai elegant. N'am uitat nici chiar de un cilindru. Brillante vinetii și mustețe false completau îmbrăcămintea mea, care me costase nimic mai puțin decât 145 ruble. După aceea într'un elegant ecuipagiu m'am re'ntors la ștație. Jendarmul de serviciu cu grabă mare mi-a deschis ușile și pentru bacșiș bun mi-a adus și calabalicul, în care se afla depuse îmbrăcămintea țĕrănească, îmi scoase apoi și un bilet de clasa primă spre Kursk. În cupeu se apropiase de mine o damă strĕină. Ea me întrebà, dacă e permis, sĕ se dea în nemijlocita mea apropiere astfel sĕ apară ca o părechе conjugală. „În chipul acesta — ḑise ea — vei apărea cu mult mai puțin suspicios." Adênc mișcat întreb, de unde are ea scire, că eu preste tot aș avea vre-un interes de a fi ne-suspicios; la aceasta ea mi-a rĕspuns: „Eu te cunosc pe d-ta și cu atâta fii îndestulit!"

Ajungênd în Kiew, trenul a pausat de asemenea timp mai îndelungat, ear noi spre a înconjura convenirile am cercetat renumita mănăstire de acolo. În urmă am ajuns în Odessa, unde eu am petrecut la un prietin al meu două sĕptămâni, până ce am putut fi încredințat pe deplin, că au încetat cercetările telegrafice. Lămuririle despre călătoria mea mai departe spre graniță sunt nevoit a le întrerupe de astă dată, de oare ce persoanelor, ce m'au ajutorat, s'ar putea sĕ le fac multe neplăceri prin aceste. În 9 Maiu 1876 ajunseiu în pace la Viena, unde un jurnalist, cu care din întêmplare fĕcusem cunoscință, m'a sfătuit sĕ nu petrec fără folos timpul. Așa m'am dus mai departe spre Zürich. În Zürich m'am însinuat înainte de toate la poliție, unde presidentul Schlatter mi-a stat în ajutoriu cu multă bunăvoință, mijlocindu-mi obținerea unui pass pe 3 luni de ḑile. Într'aceea am călătorit la Bern la consulul rusesc Gortschakoff, pentru a-l ruga sĕ întrevină spre validitarea dreptului meu. Gortschakoff pretinse dela mine o rugare în scris, ce numai decât i-am înaintat. Această rugare s'a transpus la Petropole. Două sĕptămâni după aceea am fost ci-

mul în Francia. El nu vrea să mai scie de așa numita „*Union de conservatrice.*“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Sibiiu 18/30 August. A doua ședință a Asociațiunei s'a ținut Luni. După cetirea și autenticarea protocolului ședinții prime, presidiul cetesce telegramele de felicitare, ce au venit; dela Șomcuta-mare, Sas-reghin, Șimleu, Deș, Cluș, Viena — trimisă de protopresbiterul milit. Sava Popovici, — și Abrud, învitându-se totodată Asociațiunea, ca adunarea generală în anul viitor să o țină în Abrud.

La ordinea ḑilei se pun rapoartele comisiunilor esmise.

Dl V. Babeș, ca raportorul comisiunei esmise pentru censurarea raportului comitetului, după o espunere orală în numele comisiunei face următoarele propuneri:

1. Să se recunoască, că a fost necesar, ca comitetul să treacă preste preliminări în ceeace privesce reparatura edificiului celui vechiu al Asociațiunii din strada morii. 2. Cestiunea fundațiunei pentru înființarea unei scoli capitale a fostului comitat Dobâca să se tracteze separat. 3. Pentru organisarea și conducerea scolii civile de fete a Asociațiunii să se voteze mulțumită protocolară comitetului Asociațiunei și delegatului acestuia, dlui Dr. D. P. Barcianu, director onorar al numitii scoli. 4. Comitetul să facă dispositiunile necesare, ca scoala să poată dobândí cât se poate de îngrabă dreptul de publicitate. 5. Eventualele deficite ale scolii, resp. ale internatului să se acopere din mijloacele speciale, menite spre acest scop, cari mijloace sau că stau la dispositiune, sau că se vor aduna de acum încolo. 6. Propunerile făcute de comitet în raportul seu, să se primească. 7. Să se ia la cunoscință alegerea de substituți în biroul Asociațiunii în persoanele dlor Dr. I. Crișan, secretar al II-lea și Nicanor Fratesiu, controlor și să se declare aleși definitivi acesti doi domni în posturile, cari le-au ocupat ca substituți. 8. Să se ia la cunoscință punctul din raportul comitetului, care amintesce despărțemintele Asociațiunei, cari mai ales au escelat prin activitatea lor și să o aducă aceasta și la cunoscința despărțemintelor, despre care nu s'a putut face aceasta onorifică amintire, cu scop de a le ambiționa pe toate la zel și activitate. Aceste propuneri se primesc unanim, numai la punctul 7, referitor la alegerea secretariului al II-lea și a controlorului, dl P. Cosma face propunerea, ca acest punct să se pună separat la ordinea ḑilei. resp. să se facă alegerea în sensul statutelor, ceea ce nu eschide să se facă prin aclamațiune, precum propune comisiunea. Se primesce.

Punându-se la desbatere cestiunea fundațiunii fostului comitat Dobâca, în privința căreia comitetul e de părere, ca să se abțină cu totul, nefiind nici un punct sigur de mânecare pentru recâștigarea acelei fundațiuni, comisiunea propune, ca adunarea să nu decidă definitiv aceasta afacere, ci comitetul să se însărcineze a-și câștiga actele originale și date autentice în aceasta cestiune, și numai apoi să se decidă definitiv în adunarea generală viitoare asupra acestei afaceri.

După o desbatere mai indelungată pro și contra, la care au luat parte dnii: Barițiu, V. Mangra, I. V. Rusu, Iosif Pușcariu, Onoriu Tilea, Andrei Cosma, G. Pop din Basesci, At. Cimponeriu și Ios. Crișan — se primesce propunerea comisiunii.

Urmând la desbatere raportul comisiunei financiare pentru censurarea rațiociniului și a proectului de budget, dl Iuliu Coroian ca raportorul comisiunei propune: aprobarea rațiociniului și primirea proectului de budget, ear comitetului și respective cassariului să i-se dea absolutor pentru rațiociniul de pe 1886, și totodată să se esprime mulțămită protocolară atât comitetului, cât și în special dlui Br. D. Urs și dlui E. Brote pentru deosebitul zel, dovedit cu ocasiunea clădirei și arangiărei scolii cu internat.

Punându-se la ordinea ḑilei alegerea secretariului al II-lea și a controlorului, se aleg prin aclamațiune dl Dr. Ioan Crișian, de secretar, ear dl Nicanor Fratesiu, de controlor.

Presidiul constată, că punctul din urmă al programului ar fi defigerea locului pentru ținerea adunărei generale în anul viitor. Luând cuvêntul dl advocat Iosif Crișan din Abrud, atât în numele seu cât și a întregului popor din Abrud și giur în conformitate cu dorința esprimată în telegrama dela Abrud, roagă adunarea se binevoiască a decide ca adunarea generală a Asociațiunei în anul viitoriu să se țină în orașul Abrud. Se primesce cu viu entusiasm.

Prin aceasta fiind programul eshauriat, presidiul în cuvinte bine alese mulțămesce membrilor și întreg publicului present pentru interesul dovedit și cu aceasta ocasiune față de instituțiunea atât de salutară pentru cultura și prosperarea poporului nostru și declară ședința de încheiată.

La 2 oare după ameaḑi s'a ținut *Banchetul*, la care a luat parte aproape 200 de persoane, domni și dame. Departe de noi să facem complimente comitetului arangiator, un lucru însă rămâne constatat, că față cu arangiamentele din trecut se poate ḑice, că banchetul a succes în mod satisfăcător, nu, poate în ce privesce lucsul obicinuit, dar cu atât mai vêrtos în abundanța de mâncări cu gust și servițiu promt, ce în trecut totdeuna a fost o adevĕrată calamitate. Se înțelege de sine, că dispositiunea bună a oaspeților n'a lipsit. Românul, e serios din fire, dar 'și scie și petrece. A început, așa ḑicênd, o inundare formală de toaste. Primul toast la ținut dl vice-președinte al Asociațiunei I. Bologa, pentru Maiestatea Sa, la care publicul a rĕspuns, cu viue strigăte de „Să trăiască“, a urmat: dl Dr. Ioan Rațiu pentru președintele Asociațiunei, comitetul și toți factorii Asociațiunei; Domnul Vincentiu Babeș pentru orașul Sibiiu, la care a respuns domnul primar al orașului Hochmeister în termini foarte aleși, dorind prosperare și succese strălucite Asociațiunei. Dl Dr. A. Mureșan, pentru tinerimea română, viitoriul națiunei. După atâtea toaste de un colorit mai mult serios, cu deosebire elementul mai tinĕr din public, a început a insista cu inteție ca să vorbească „Calicul“ Domnul advocat Ioan Popa, prin toastele sale humoristice, și-a câștigat un renume oarecare și efectul n'a lipsit nici de astădată. A mai toastat dl I. Barițiu, pentru clerul român, I. Ghibu pentru popor, talpa țĕrii, A. Cosma pentru damele resp. reuniunea femeilor din Sibiiu, A Vlaicu pentru consolidarea tinerilor și bĕtrânilor, I. Hannia pentru membrii Asociațiunei. Fără îndoială că șirul toastelor ar fi fost fără sfêrșit, judecând după dispositiunea, ce se desvoltase, dacă nu ne sta înainte balul.

Se ḑice, că: „*finis coronat opus.*“ Dacă s'a putut aplica aceasta ḑicere cândva cu drept cuvênt, apoi fără îndoială, se poate aplica la *Balul* arangiat cu aceasta ocasiune. Nu putem ḑice, că a fost chiar mult public, dar cu atât mai mult suntem îndreptați să ḑicem, că a fost un public ales și în ce privesce eleganța balului nimic n'a lasat de dorit. Costumul național, care grație inițiativei, provenite dela locul cel mai competent, a devenit toaletă de salon a fost representat în mod însemnat și elegant totodată, dar eleganța celorlalte toalete încă n'a lipsit. Spațiul nu ne permite să facem o aprețiare mai amenuntă, dar credem, că eshauriem totul, când ḑicem: că avem cu un numĕr mai mult în cronica balurilor române de elită.

Băcăinți u, la 12 August a. c. Mult Stimate Dle redactor! Se pare, că în ḑilele de acum, chiar și elementele naturei s'au conjurat asupra noastră a agricultorilor. Și se pare, că se întrec unele pe altele a zădărnicí truda și speranța sermanului popor. În primăvara aceasta, prin multa versare a ploilor, esundând Mureșul, o parte considerabilă a hotarului nostru a fost cu totul înecată, noroind și nimicind grânele, cucuruzele și fênațele. Ear recolta, ce a mai remas neînecată, — în primăvară prin rĕceală, și în vară în urma secetei prea mare, a rĕmas tare îndĕrăpt. Grânele au fost nesuficiente atât cuantitativ cât și cualitativ; ear cucuruzele în locurile mai espuse secetei, s'au uscat și au rĕmas fără rod.

Abia la 31 Iuliu căpĕtarăm puțină ploaie. — Și pe când speram cumcă în urma aceleia o să se mai cârpească, eată la 10 August, ridicându-se nesce nouri grei întunecoși din spre apus asupra comunei noastre, și a celor din vecinătatea noastră; după-ce au premers un vênt teribil, carele au culcat la pĕmênt pomi, și au descoperit edificii, a vĕrsat în toată furia sa grindină în mărimea oauelor și a nucilor, în măsură așa de mare, încât la moment au fost toate șesurile și dealurile acoperite de grindină, întocmai ca și earna de zăpadă, spărgênd țiglele și șindilele de pe acoperemêntul caselor, rupênd ramuri groase de pe pomi, despoindu-i de frunză și oborêndu-le fructele, cari de și în anul acesta au fost puține — totuși poporul o mare parte a lipselor și neajunsurilor sale prin acelea o delătură. Ear valea, care curge prin mijlocul comunei crescênd, mai mult ca o oară a dus cu sine două terțialități numai grindină. Paguba causată prin această grindină e enormă, viile sunt totalminte nimicite. Și fiind acum toate despoiate de podoabele, cu cari le-au înzestrat Dḑeu, dau un aspect foarte trist. Bun e Dḑeu, însĕ prin aceasta calamitate nu numai recolta anului acestuia, ci și a anului viitoriu sau zădărnicit în pomi și vii. Astfel fiind, suntem foarte îngrijați, deoarece greutățile ḑilnic cresc și devin insuportabile, pentru că miseria e la culme.

N. M.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

Onorată adunare generală!

În conformitate cu dispositiunea statutelor din §. 32 lit. g. și a conclusului adunării generale din anul 1882 dela Deș, p. prot. 33 comitetul instituit în adunarea generală din anul 1886 din Alba-Iulia, 'și i-a voie a presenta adunărei generale următoriul raport despre activitatea sa în timpul dela 1-ma Ianuarie până la 31 Decembre n., 1886.

I.

În decursul anulu 1886 s'au ținut 21 ședințe. Atât în ședințele până la adunarea generală din Alba-Iulia, cât și în ședințele urmate după această adunare, care reconstituind comitetul prin noua alegere, n'a făcut schimbare în conducerea comitetului, presidiul l'a purtat vice-președintele, Iacob Bologa, fiind președintele Timoteu Cipariu, parte din depărtarea locului, parte prin starea sănătății debilitate, împedecat a conduce însuși afacerile Asociațiunei.

Aici va fi locul să ve aducem la cunoscință o schimbare, ce în decursul timpului s'a întêmplat cu privire la comitet.

Schimbarea s'a făcut în una din ședințele anului curent și ar fi prin urmare să fie cuprinsă numai în raportul despre anul curent, câre e a se presenta adunărei generale din anul 18⁸⁸; fiind ea însĕ de natură a reclama o decisisiune mai grabnică prin conclusul adunărei generale presente, comitetul își permite a o aduce, în legătură cu raportul asupra cestiunei anului trecut, înaintea adunărei generale din anul acesta. Schimbarea indicată s'a făcut în funcționarii Asociațiunei: Anumitu dl. profesor seminarial Dr. D. P. Barcianu, membru suplent al comitetului, secretar II al Asociațiunei, numit delegat al acesteia în afacerile scolare și director onorariu al scoalei civile de fete susținute de Asociațiune, simțind în urma unei grele boale, de care fu cuprins în toamna anului trecut, tot mai mult trebuința de linistea, pe care în anii din urmă, din causa multelor ocupațiuni, nici în timpul feriilor nu o a putut afla, și avênd mai departe în vedere înmulțirea agendelor secretariatului la cancelaria Asociațiunei, precum și a acelor împreunate cu directoratul scoalei civile de fete, cari, mai ales din causa internatului au devenit mai grele decât s'a putut prevedé la început, a cerut să fie dispensat sau dela afacerile secretariului, sau dela cele ale direcțiunei scolare sau și dela amêndouĕ, deoarece, fără a-și păgubí sănĕtatea, n'ar putea să le mai împlinească, după cum ar voi și după cum trebuința cere, ear comitetul, aprețiind motivele cererei, cu regret a primit abḑicerea dênsului dela postul de secretar al II, mulțămindu-i pentru servițiile și sacrificiile aduse în decurs de 6 ani în acest post în interesul Asociațiunei și rugându-l, să funcționeze și mai departe în calitate de director al tinerei scoale și să o conducă cu cunoscutu-i tact spre scopul, la care țintesce.

Încât pentru afacerile secretariatului comitetul s'a vĕḑut necesitat a îngriji, în mod provisor, prin substituirea în aceasta funcțiune a bibliotecariului Asociațiunei Dr. I. Crișian.

Tot cu privire la comitet, și anumit la funcționarii Asociațiunei s'au mai întêmplat, de asemenea în una din ședințele anului curent, și o altă schimbare. Domnul jude reg. în pensiune, I. St. Șiuluț, cerênd din respect la starea sdruncinată a sănĕtății, să fie dispensat dela afacerile de controlor, comitetul s'a vĕḑut cu regret necesitat a i primí abḑicerea, mulțămindu-i pentru servițiile aduse în aceasta funcțiune în interesul Asociațiunei. Încât pentru afacerile de controlor, comitetul a aflat a se îngrigí și în acest cas

---

tat la numitul consul. Rĕspuns dela Petropole a sosit, asta era scirea. Eu să călătoresc numai mângăiat la Petropole, că afacerea va fi cu toată stricteța supusă investigării. Mi-a oferit Gortschacoff chiar și parale pentru călĕtorie. Eu totuși ceream ca să cetesc însumi rĕspunsul venit în urma rugărei mele, El însĕ mi-a denegat aceasta. Scurt timp după aceea o persoană de înaltă demnitate, anume presidentul Welti, avênd un deosebit noroc de a-l putea agrăí, m'a desfătuit de a intreprinde vre-o călĕtorie în Rusia pe basa unor simple comunicări verbale. Așa m'am îndreptat eu pe calea, ce duce la America.

Trei ani după aceea am lucrat în America susținêndu-me din recompensele muncei mele. Apoi mi-am înființat bunul meu propriu. Și norocul mi a suris. Mi-a mers lucrurile bine și astădi posed bunul meu în Nebsaska și me ocup cu economia de câmp, de vite, de mătasă și cu grădinăritul.

Vle.

---

* Șirul conferințelor învĕțătoresci din România s'a închis. Se asigură din toate părțile reușita acelor conferințe că a fost de tot bună și progresul se constată în toate părțile și pe toate terenele.

în mod provisor prin substituirea în aceasta funcțiune a membrului suplent al comitetului, Dl Nicanor Frateșiu, protosincel și asesor consistorial.

Onorata adunare generală va binevoi dar a dispune la timpul seu cele trebuincioase prin o nouă alegere, dând totodată și din parte-și espresiune mulțămitei sale pentru zelul și abnegațiunea, cu care fostul secretar și actual director onorar al scoalei civile susținute de Asociațiune a provedut în decurs de 6 ani afacerile secretariatului și care și adi continuă a lucra întru promovarea intereselor Asociațiunei fără sĕ cruțe ostenele și sacrificii.

Tot la acest loc ne luăm voia a face amintire și de o altă schimbare, și aceasta din motivul, că ea 'și are reflecsul în raționiciniul, ce se presenta onoratei adunări generale.

Schimbarea privesce casa proprie a Asociațiunei, unde comitetul 'și are localul seu stabil. Urmând adecă comitetul concluselor luate în adunările generale din Brașov și Orĕștie, a făcut toate pregătirile de lipsă și a dispus esecutarea adăptărilor și reparaturilor la aceasta casă. Sub decursul esecutării constatându-se defectuositatea plafondurilor din partere spre etagiul I. la odăile dinspre stradă și trebuința de a fi înlocuite prin construcțiune nouă, comitetul s'a vĕdut necesitat a urca preliminariul cel stabilise dintr'un început la suma indusă în raționiciniul presentat. Sumele necesare s'au coperit din averea Asociațiunei și sunt a se considera ca investițiune. (Va urma.)

Varietăți.

* (Întrunirea consistoriului metropolitan.) Astădi s'a întrunit consistoriul metropolitan în ședințe ordinare, spre care scop a sosit în mijlocul nostru P. S. Dl episcop din Arad Ioan Mețian, și mai mulți ases. cons. esterni din amêndoaue diecesele sufragane precum și din archidiecesă.

* Locuitorii comunei Dumbrava, cari au suferit pagube prin ruperea de nori și prin căderea grindinei au primit din șatula privată a Maj. Sale 300 fl. v. a.

* (Pregătiri pentru primirea M. S. în Deva.) La gară va fi salutat Maj. Sa de fruntașii autorităților. În 26 August a fost acolo comandantul corp. 7 de armată, contele Degenfeld Schönburg, însoțit de un colonel, un căpitan și un supra-locotenent. De acolo s'au dus la Piski (Petrojeni). Ministrul de interne a numit de comisar rural pe Béla Barcsay pentru corp. 12 de armată, cât timp vor ține manevrele. Pentru ca iluminatul orașului sĕ fie cât mai intensiv s'au aședat în piață și în ulița Király 8 lampe de magnesiu. Ruinele fortăreței se vor ilumina cu facle de magnesiu.

* La felicitările, ce le a adresat marele Sultan monarchului nostru din incidentul ḑilei nașterei, Maj Sa i-a trimis o telelegramă de mulțumire.

* (Manevrele.) În 14 Sept. va pleca Maj. Sa din Terebeș și va ajunge în Deva la 15 Sept. înainte de ameadi. Manevrele cele mari ale corpurilor de armată se vor ține, după cum se afirmă, la granița României și nu după cum se vorbia mai înainte, că se vor face pe teritoriul dintre Deva și Orĕștie. Spre scopul acesta vor circula pe linia Simeria-Petrojeni trenuri separate în ḑilele din 16, 17, 18, 19 și 20 Septembre, și vor duce pe regele și suita Sa la locul manevrelor. In Deva se vor da 6 dineuri, apoi la 22 Sept. regele va pleca la Cluș, unde va petrece până în 24, de acolo va pleca la B-Pesta.

* (Necrolog.) **Ioan Șandor,** preot gr. or. și proprietariu în Cuiesdiu nu se mai află între cei vii, el și-a dat nobilul seu suflet în mâna creatorului, astădi la 1 oară d. m.

Despre carea perdere ireparabilă cu profundă durere încunosciințăm pe consângenii, amicii și pe mulții stimători ai defunctului.

Rĕmășițele pământesci ale iubitului nostru repausat în Domnul se vor aședa la 18/30 August 1 oară d. m. în cimiterul din Cuiesdiu pentru repaus etern.

Cuiesdiu, la 16/28 August, 1887.

Anastasia Șandor, mamă. *Livia Șandor* n. *Pop*, soție. *Georgeta Optimia*, fică, *Maria* m. *Șagău*, *Georgiu Șandor*, *Rafila Șandor*, frați. *Iosif Pop*, socru, *Galacteon Șagău*, cumnat. *Zoe Pop*, cumnată.

* Em. Sa mitropolitul primat al României s'au întors din strĕinătate și în ḑilele trecute s'a presentat regelui în castelul Peleș dela Sinaia. Tot la castelul Peleș au fost peste o 100 de eleve din asilul Elena Doamna, cari la dorința reginei au luat parte la un prând, apoi au fost în corpore primite în salonul de recepție al castelului Peleș, unde se produseră în cor cu mai multe cântece înaintea M. M. Lor.

* (Petrecere.) Marți după prând familiile române din Sibiiu, dimpreună cu toți oaspeții. cari se mai aflau aici, au eșit în Dumbrava Sibiiului, unde s'au întins frumoase și vesele petreceri, cari ținură până noaptea târḑiu.

* (Grindină.) Comunele Saracsău și Acmariu au suferit pagube enorme. O grindină ne mai pomenită au nimicit de tot grânele primăvăratice, așa că locuitorii mult cercați și prin apele cele mari de adi primăvară, au rĕmas cu totul lipsiți de hrana de toate ḑilele. După cum spun bĕtrânii, așa grindină n'au mai pomenit. Era cât oul de găină și și mai mare, așa că multe animale lovite fiind, au căḑut pe loc moarte. Așa s'au aflat omorite o mulțime de paseri, epuri prin pădure, oi, capre, purcei, galițe etc.

* (Puscile cu repetiție.) Fabrica societății de arme austriacă a primit definitiv liferarea pustei cu repetiție pentru armata comună, landverul austriac, și honvezimea ungară. Liferările cuprind cam 1,200,000 de pusci, cari trebue efeptuite în decurs de 3 ani. Cu finea anului 1890 toate corpurile de armată ale monarchiei vor fi înarmate cu pusci de repetiție. Prețul unei pusci la statorit ministrul de resbel în sesiunea ultimă la 36 fl; ear cheltuelile pentru toate puscile la 43 milioane fl. Plătirea banilor se va face în ḑece rate anuale.

* (Universitate slaveană.) Organul slovenilor de pe teritoriul Triest, „Edinost," provoacă pe deputații sloveni ca cât mai grabnic sĕ stărue pentru ridicarsa unei universități slavone în Triest și anume cu toate facultițile. Lacunele, ce se află în limba slavonă nu pot fi pedecă, de oare-ce se pot întrebuința spre ușurare espresiuni latine și grecesci.

* În Petersburg emigranții bulgari s'au întrunit la un bachet în 9/21 August, și au serbat cu alaiu ḑiua detronărei principelui Alecsandru de Battemberg. Cu aseasta ocasiune au făcut manifestațiuni contra principelui de Coburg, trimițându-i următoarea telegramă: „Principi Ferdinando Coburgio:" „*Memento novem Augusti.*" — Emigrantes Bulgariae. (Principelui F. Coburg: „Adu-ți aminte de 9 Aug. — Emigranții bulgari.)

(Verdeață în casă) — Pentru ca cine-va, să aibă în camera lui fără pământ și fără var, verdeață, sĕ urmeze următoarea procedere destul de lesnicioasă:

Sĕ ia un burete eftin; care cu cât va fi mai mare cu atât va fi mai bine. Buretele se înmoae în apă caldă, până ce el se umflă pe deplin. Apoi se strânge buretele în mână, până ce el se stoarce pe jumĕtate și după aceea se introduc în găurile lui semințe de diferite specii de plante, cari cresc ușor și dau multe frunze de diferite colori. Buretele astfel preparat se așeadă după aceea pe un vas sau mai bine se atârnă la fereastră, unde bate soarele. In toate diminețele, în timp de o sĕptămână, se stropesce ușor pe toată lsuprafața buretelui. In curând semințele se umflă, cresc și dau nisce frunze mici, astfel că în puțin timp buretele se transformă într'o bulă de verdeață presentând varietăți de colori, după semințele ce s'au întrebuințat.

* (Bibliografic.) In ḑilele acestea vor apăré în editura *Librăriei* N. I. Ciurcu în Brașov următoarele cărți didactice pentru scoalele române:

I. Dariu, „*Elemente de Fisică*", pentru scoalele poporale cu mai multe figuri intercalate în tecst

Prețul unui esemplar legat 30 cr.

I. Dariu, „*Geografia patriei*", și elemente din geografia universală, pentru scoalele poporale române. Cu 12 figuri și cu mapa Ungariei colorată și împărțită în comitate.

Prețul broșat 25 cr., legat 30 cruceri.

I. Dariu, „*Istoria patriei*" și elemente din istoria universală pentru scoalele poporale române, tractată după metodul biografic în douĕ cursuri concentrice cu portretele mai multor regenți și bărbați alesi.

Prețul broșat 20 cr., legat 25 cr.

Aceste cărți didactice pentru scoalele poporale române sunt lucrate după cerințele celui mai nou plan ministerial.

Dare de seamă și mulțămită publică.

În conformitate cu conclusul adunărei generale estraordinare ținută în 12 Iuliu a. c. comitetul „Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrud-sat, și jur," spre a putea procura mobilele și recuisitele necesare, pentru scoala de fetițe, ce se va deschide în 6 Septembre a. c. fără a atăca fondul, a deschis 3 liste pentru contribuiri benevole, alegênd de colectante în Abrud, pe doamnele: Elena Adamovici și Iosefa Ciura, în Abrud-sat: Anna Gall și Aurelia Drumar, în Bucium: Elisabeta Danciu și Anna Lobonț, în Roșia: Eufania Caian și Florentina Șuluț; și în Câmpeni: Eufimia Albescu.

Din Abrud s'a colectat și administrat la cassă dela următorii d-ni și d-ne:

Alecsandru Filip, 50 fl.; Anna Lobonț, 6 fl.; Georgiu Ivascu, 5 fl.; Florentina Tîrnovean, 5 fl.; Elena Adamovici, 4 fl.; Iosefa Ciura, 2 fl.; Maria Marțiuș, 2 fl.; Iosif Crișan, 2 fl.; Aron Cioran, 2 fl.; Petru Fizesan, 2 fl.; Gregorie Suciu, 2 fl.; Mali Kővári, 2 fl.; Eugenia Ciura, 2 fl.; Iohana Baloș, 1 fl.; Alecsandru Lazar, 1 fl.; Elena Jurchescu, 1 fl.; Carol Tobiaș, 1 fl.; Sofia Teleki, 1 fl.; Lucreția Raczkövi, 1 fl.; Nicolae Faur, 1 fl.; Elisaveta Leac, 1 fl.; Rozalia Danciu, 1 fl.; Sofia Danciu, 1 fl.; Elena Simina, 50 cr.; Rozalia Pascu, 1 fl.; Anica Balta, 60 cr.; Eva Tomuș, 1 fl.; Francisca Morariu, 50 cr.; Iulia Boer, 1 fl.; Elisaveta Haz, 1 fl.; Elisaveta Pavel, 50 cr.; Sofia, 50 cr.; Marta Pasca, 1 fl.; Saveta Deoanca, 1 fl.; Elena Leter, 1 fl.; Mali Danciu, 1 fl.; Mali Tuhuț, 1 fl; Augustin Meteș, 50 cr.; Georgiu Mogoș, 50 cr.; Maria Glüksel, 1 fl.; Mali Tobiaș, 1 fl.; George Roman, 1 fl. — Suma 161 fl. 60 cr.

Din Abrud-sat, a întrat dela următorii d-ni și d-ne:

Anna Gall, 10 fl.; Ioan Gall, 3 fl.; Ioniță Gall, 2 fl.; Sudmila Draia, 3 fl.; Elena Bariț, 2 fl.; Iuliana Văsii, 5 fl.; Maria Ciora, 1 fl.; Margareta Balta, 2 fl.; Luisa Cioica, 2 fl.; Sofia Drumariu, 1 fl.; Iulia Jurchescu, 3 fl.; Aurelia Drumariu, 2 fl.; Elena Teleguț l. Ioan, 1 fl.; Gaftia Popovici, 50 cr.; Ditia Deoanca, 2 fl.; Nicolae Tuhuț, 1 fl.; Eva Chișa, 1 fl.; Maria Coroiu, 1 fl.; O binefăcĕtoare, 5 fl.; Ilaria Sturza, 50 cr.; Elena Boldoș, 50 cr.; Iulia Rus, 1 fl.; Agaftia Rus, 1 fl.; dela „Cassa P. S. Maria," 5 fl.; Maria Dan, 1 fl.; Nica Anca, 2 fl.; Elisaveta Cioară, 1 fl. — Suma 59 fl. 50 cr.

Din Bucium, dela următorii d-ni și d-ne:

Alecsandru Danciu, 6 fl.; Niculae Adamovici, 5 fl.; Ioan Ianc, 5 fl.; Aviron Macavei, 5 fl.; Ioan Macavei 5 fl.; Simeon Ciura, 3 fl.; Alecsandru Macavei, 3 fl.; Candiu David, 3 fl.; Iosif Ciura, 2 fl.; Dr. Chișbah, 2 fl.; Ioan David, 2 fl.; Ievuța David, 2 fl.; Ioan Macavei sen. 2 fl.; Moise Macavei, 2 fl.; Nicolae Macavei, 2 fl.; Simeon Jurca, 2 fl.; Ioan Jurca 1 fl.; Alecsandru Bogdan, 1 fl.; George Bembea, 1 fl.; Teodor Țandrău, 1 fl.; Sofia Cosma, 1 fl.; Simeon Trifa, 1 fl.; Ioan Jurca, 1 fl.; Petru Ianc, 1 fl.; Ioan Colda, 1 fl.; Simeon Trifa l. Ioan, 1 fl.; Nicolae Crâsnic, 1 fl.; George Trifa a Albului, 1 fl.; Nicolae Ceteraș, 1 fl.; Nicolae Țandrău 1 fl.;, Ioan Trifa Ciusca, 1 fl.; Macarie Jurca, 1 fl.; Culiță Costinaș, 1 fl.; Nicolae Costinas, 1 fl.; Lazar Ceteraș, 1 fl.; Nicolae Ciora, 40 cr.; Ioan Țandrău, 10 cr.; Macarie Culda, 1 fl.; Macarie Țipței, 1 fl; George Lup, 1 fl.; Ionuț Nicolae Cioaba, 1 fl.; Georgiță David, 1 fl.; Nicolae David, 1 fl.; Nicolae Băeșan, 1 fl. — Suma 81 fl. 50 cr.

Din Roșia, dela următorii d-ni și d-ne:

Eufemia Cajan, 5 fl.; Dr. Simeon Cajan, 10 fl.: Ajtay Iános, 2 fl.; Catarina Jurca, 3 fl.; Gruber Iózsef, 2 fl.; Georgiu Bocănici, 1 fl.; David Iános, jun. 1 fl.; Apverger Vilmos, 1 fl.; Simeon Henzel, 1 fl.; Iustina Cosma, 2 fl.; Kornya Györgyné, 1 fl.; Silvia Maior, 2 fl.; Schett Lipot, 1 fl.; Pompiliu Șuluț, 2 fl.; Amos Popescu, 2 fl.; Dregan Iános, 3 fl.; Ienei Irma, 2 fl.; Emilia St. Șuluț, 1 fl.; Kremnitzky Fülöp, 2 fl. — Suma 44 fl.

Din Câmpeni, dela următorii d-ni și d-ne:

Sidonia Muntean, 1 fl.; Anna Furdui, 2 fl.; Sabina Preda, 2 fl.; Roza Decian, 1 fl.; Maria Candrea, 1 fl.; Lucreția Dascalovici, 50 cr.; Otilia Gerasim, 1 fl.; Otilia Morariu, 50 cr.; Ana Ioanetea, 1 fl.; Ana Manovici, 1 fl.: Zorița Cristea, 50 cr.; Carolina Andreica, 1 fl.; Elisabeta Candrea, 50 cr.; Fani Weirather, 1 fl.; Eufemia Albescu, 2 fl. — Suma 16 fl. — Suma generală a colectei este 362 fl. 60 cr.

S'a mai primit la cassa reuniunei dela dl Paul Stoica cancelist la judecătoria cercuală din Abrud, 30 fl. și anumit 10 fl. ca tacsă de membru fundator, și 20 fl. ca ajutor spre mărirea fondului; dela d-na Aurora Chișbah 10 fl. ca tacsa de membră fundatoare, și dl Ioan Pop cu soția Roza au donat 16 tabele pentru istoria naturală.

Aflându-ne dar acum în plăcuta posițiune de a dechiara că: cu ajutoriul bunului Dḑeu și a oamenilor binevoitori, scoala sĕ va deschide la 6 Septembre a. c. n., venim a ne esprima cea mai călduroasă mulțămită și profundă recunoscință atât onorabilelor doamne colectante cât și tuturor On. doamne și domni contribuitori.

Anna Gall, președ. — *Alecsandru Ciura*, notar.

Loterie.

Mercuri în 31 August 1887.

Sibiiu: **26 77 20 80 15**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 30 August n. 1887.

	Viena	*B.-pesta.*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	101.10	101.10
Renta ung. de hârtie	87.45	87.45
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.75	150.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	98.20	98.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	126.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	115 25	—.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.50	104.50
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.50	104.75
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	100.50	100.—
Sorți ungurești cu premii	121.50	121.50
Sorți de regularea Tisei	124.60	125.—
Renta de aur austriacă	112.80	112.75
Sorți de stat dela 1860	136.50	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acțiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acțiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri foncțiare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.95
Napoleon	9 94½	9.93
100 marce nemțesci	61.47½	61.45
London pe (poliță de trei luni)	125.65	125.80

Nr. 209. [1651] 1—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinațiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porțiunea canonică cu grădina parochială și cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaț și arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.

2. Birul anual 48 vici cu grăunțele, vica mică, sau 48 fl. v. a.

3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.

4. Îngropăciuni și cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenți, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului și sânțirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosința preotului 2 jugere pădure de lemnărit și fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, până la finirea aceleia, comuna închiriază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiți de a-și înainta suplicile lor instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii, până la terminul mai sus arătat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conțelegere cu comitetul parochial

Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Ungurașului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 140. [1652] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică arătoriu 9 jugere 122 □°.
2. Liveḑi 6 jugere 873 □°.
3. Una pădure 2 jugere 647 □°
4. Cimiteriu de 2 cară de fên.
5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.
6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.
7. Venitele stolare ameliorate și regulate de comitetul parochial în 5 Septembre, 1886.
8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-și așterne petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordășan,
protopr. gr. or.

Nr. 248/887. [1653] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învețător în clasa a III-a și a IV-a la scoala capitală din Dobra, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

Salar anual 400 fl. solvinḑi în rate lunare decursive cu prospectiva de a se încredința alesului eventual și afacerile direcțiunei, după ce va da probă de destoinicie, pentru care va primí o remunerațiune de 50 fl.

Concurenții au a-și așterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigoare §. 122 p. 11 al stat. org. la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei ce vor documenta cunoscință de musică instrumentală și o pregătire superioară, — vor fi preferiți.

Dobra, 24 Iuliu, 1887.

Comitetul protopresbiteral.

Romul de Crainic, protopresbiter. *I. Popp.,* not. comit.

Nr. 379. [1646] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea posturilor învețătoresci vacante la scoalele poporale gr. or. mai jos însemnate din protopresbiteratul Devei, se escrie concurs cu termin până la 31 August v.

1. Deva, cu salar anual de 300 fl. și prospect a se urca la 350 fl.; dintre concurenții cu cualificațiunea egală vor fi preferiți, cei ce vor documenta cunoscința tipicului și a cântărilor bisericesci, pentru cari vor avea accidențiile stolare circa 50—60 fl., pe lângă acestea cuartir în edificiul scoalei și 24 metrii de lemne, din cari se va încălḑí și scoala.

2. Sântandreș, cu salar anual de 300 fl., cuartir și 16 metrii de lemne pentru sine și pentru scoală.

3. Cherges, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne.

4. Bătrâna, cu salar anual de 150 fl., 54 mĕsuri bucate grâu și cucuruz, cuartir și lemne 30 metri.

5. Nandru Vale-Josani, cu salar anual de 300 fl., cuartir și lemne.

6. Lelese, cu salar anual de 240 fl., 20 mĕsuri grâu á 30 litre, 10 mĕsuri cartofi, 2 mĕsuri fasole, 24 metrii lemne și cuartir.

7. Batiz, cu salar anual 150 fl. cuartir și 2 stângini de lemne.

Doritorii de a reflecta la vre unul din aceste posturi au a-și așterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deva, la 31 Iuliu, 1887.

In conțelegere cu comitetele parochiale.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 323. [1650] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învețătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Ilia, cu salar anual de 250 fl. și lemnele de foc trebuincioase, din care se va încălḑí și scoala, — ori în bani 20 fl., cuartir în edificiul scoalei și folosința grădinei dela aceasta, ambele din urmă computate în preț de 30 fl. cu totul 300 fl. v. a.

Reflectanții la acest post vor avea până la espirarea terminului din concurs a se presenta în biserică într'o Duminecă ori sĕrbătoare.

Fiitoriul învețător, cunoscênd cântările bisericesci, va avea sĕ cânte și în strană în casuri de lipsă.

2. Glodgilești, cu salar de 200 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Certejul de jos și Coaja, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

4. Godinești cu Petrești, cu salar anual de 200 fl. în bani, cuartir și 4 stângini de lemne.

5. Brașeu, cu salar anual 110 fl. și lemnele de lipsă în preț de 8 fl. cu totul 118 fl. v. a., învețătoriul va avea sĕ țină și strana în ḑile de Duminecă și sĕrbători.

Doritorii de a ocupa vre-una din aceste stațiuni, au a-și așterne suplicele instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M. Ilia, la 3 August. 1887.

Avram Pecurariu,
protopresbiter.

Nr. 280. [1647] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învețătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului gr. or. al Avrigului, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

1. Avrig, scoală capitală, două posturi de învețători cu salar anual de câte 300 fl. val. austr.;

2. Porcesci, postul de învețător primar cu salar anual de 300 fl. din cassa bisericei;

3. Sebeșul-superior, postul de învețător cu salar anual de 250 fl. v. a. cuartir și lemne de foc;

4. Arpașul-inferior, două posturi de învețători: unul cu salar anual de 150 fl., altul cu salariul de 100 fl., solvite în patru rate, pentru ambele posturi cuartir și lemne;

5. Feldioara, cu salar anual de 105 fl. în bani, 3 hectl. bucate și dela fie-care prunc de scoală la Crăciun și Pasti un colac, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sĕ-și substearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului (posta Avrig-Felek) până la terminul susindicat cu aceea observare, că concurenții la posturile de sub 1, 2 și 3 sĕ fie absolvat cursul teologic sau pedagogic.

Avrig, 31 Iuliu, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale concernente

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului.

Ioan Cândea,
protopresbiter.

Nr. 502. [1649] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci dela scoalele poporali confesionali din comunele mai jos înșirate, din protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu terminul 30 de ḑile dela prima publicare și anume:

1. La scoala din Ofenbaia, cu salar în bani 200 fl. și jumĕtate din venitul cantoral.

2. La scoala din Ocolișul mare, cu salar în bani 230 fl., 20 ferdele vechi bucate și 60 punți legumă.

3. La scoala din Sartăș-Brăzesci, cu salariul în bani 160 fl.

4. La scoala din Buru, cu salar în bani 70 fl.

5. La scoala din Muncel, cu salar în bani 100 fl.

6. La scoala din Mogoș-Mămăligani, cu salar în bani 100 fl., și 10 ferdele grâu.

7. La scoala din Vidolm, cu salar în bani 80 fl., 12 ferdele grâu și 40 funți legumă.

8. La scoala din Ocolișul-mic, cu salar în bani 130 fl., 12 ferdele bucate și 60 funți legumă.

9. La scoala din Runcul cu salar în bani 134 fl., 15 ferdele bucate și 65 funți legumă.

10. La scoala Șasa cu salar în bani 200 fl.

11 In Valea Lupșei cu salar în bani 125 fl.

Lângă acestea fie-care învețător va avea cuartir liber, lemnele de încălḑit și diurnele pentru participarea la adunările reuniunilor învețătoresci.

Cei ce doresc a ocupa unul din acestea posturi sĕ-și aștearnă cererile instruite cu documentele recerute de „stat. org.“ respective normativul scolar din 1882 la acest oficiu până la terminul prefipt; concurenții necunoscuți au a se presenta în comună, spre a se recomanda poporului și prin desteritatea în cântările bisericești.

Ofenbaia, în 15 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Lupșei ca inspectorat scol. districtual.

Nr. 3803—887 civ. [1645] 3—3

Publicațiune.

Tribunalul reg. din Elisabetopole aduce la cunoscință, că întrând la acest tribunal o petițiune pentru concederea comasărei hotarului comunei Bîrghiș (Bürkös), ca ḑi de pertractare asupra acestei petițiuni se defige **26 Septembre a. c. 9 oare a. m.** ce se va ține în comuna Bîrghiș în localitatea cancelariei comunale, la care pertractare se citează a se presenta toți posesori interesați cu aceea adaugere, că în înțelesul instruc. regulărei posesiunei § 36, cei cari nu se vor înfățișa la pertractare, se privesc ca învoiți cu comasarea.

Din ședința tribunalului reg. din Elisabetopole, ținută la 8 August, 1887.

Br. Zoltán Apor, m. p., preș. subs. **Tatár,** m. p., notariu.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 26—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.** Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 86 Sibiiu, Sâmbătă 22 August (3 Septembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 August.

Procesele politice totdeauna sunt dovadă despre starea anormală a lucrurilor din viaţa de stat. Se presupune pe de oparte o nemulţămire oarecare cu starea esistentă de lucruri, şi tendenţa de a se susţiné prin puterea publică starea de lucruri, care a dat nascere, şi dă nutremênt nemulţêmirei.

Cumcă statul are datorinţă a susţiné ordinea legală în interesul cetăţenilor pacinici şi a bunei sale reputaţiuni, aceasta nu mai poate vení sub discusiune. Este adevĕrat lucru şi aceea, că lucrurile departe au trebuit sĕ ajungă, când statul pă şesce cu forţa publică pentru pedepsirea singuraticilor, în interesul păcei comune şi a bunei sale reputaţiuni.

Ţiarele din Budapesta ne aduc amĕnunte despre un proces politic de mare importanţă, proces politic, cu care se aduc în legătură tendinţele politice ale românilor din statul nostru; proces politic, îndreptat contra direcţiunei politice a românilor de sub coroana sântului Stefan, şi chemat a lumina situaţiunea, a clarifica, încât apărarea noastră în cele naţionale a subminat basele statului unguresc, şi alipirea poporului cătră această patrie.

Voim sĕ vorbim de arestarea domnului Dr. Vasiliu Lucaciu sub cuvêntul, că s'a făcut vinovat de agitaţiuni, pentru cari codicele penal prescrie pedeapsă aspră.

Din capul locului ne vom lămurí punctul nostru de mânecare, ca sĕ fim scutiţi de suspiţionări atât din partea presei maghiare, cât şi din cea a presei române, care în mare parte nu odată a năvălit asupra noastră, restĕlmăcindu-ne.

Nu cunoascem încă actele autentice, pe basa cărora tribunalul competent a dat ordin sĕ se aresteze domnul Dr. Lucaciu. Scim însĕ din ţiarele unguresci, că ordinul s'a dat din incidentul raportului făcut de Dr. Lucaciu despre resultatul conferenţii politice a românilor, ţinute în vara aceasta aici în Sibiiu.

Dacă ţiarele unguresci din capitală s'ar fi mărginit numai la aceasta constatare în general, noi n'am avea deocamdată cuvinte de a apreţia lucrul, deoarece sciut lucru este, că ţiariul nostru nici odată n'a aprobat ţinuta politică a românilor ardeleni înaugurată cu conferinţa dela Mucurea mai acuma 20 de ani, ţinută politică, care ne duce din desastre tot în mai mari desastre. În această privinţă am fi clarificaţi. Ţiarele din capitală însĕ aduc amenunte. Ele ne spun: că arestarea s'a făcut pentru cuvêntul, că Dr. Lucaciu a înşirat o serie de gravamine ale românilor contra administraţiunei, contra justiţiei în parte, şi contra reuniunilor de maghirisare rĕsărite în timpul din urmă ca ciupercile pe timp de ploaie, reuniuni, pe cari guvernul le a luat sub aripile sale.

Gravaminele românilor, ţiarele din capitală le consideră de crime, aduc în legătură cu acestea proclamaţiunea irredentistă de acum 2 ani, şi prin aceasta combinaţiune plesnesc în faţa românilor trădarea de patrie.

Astfel presentat lucrul, trebue sĕ protestăm contra legăturei, în care ne mai pune încă şi acuma ţiaristica ungurească cu irredentistii de acum 2 ani, deşí sciut lucru este, că noi nu am stat în legătură cu ei, trebue sĕ ne indigneze judecata ţiaristei unguresci, când înşirarea de gravamine o declară de crimă contra intregităţii statului, şi pentru acestea cere întrevenirea procurorului.

În special ne supĕră procedura ţiarului „Budapesti Hirlap", care în numĕrul de Marţia trecută cere luminarea situaţiunei cu agitaţiunile dacoromanice, şi se bucură, că justiţia a pus mâna pe dl Dr. Lucaciu; ne supĕră modul de judecată al acestui ţiar, de oarece din estrasul protocolar despre cuvêntarea lui Lucaciu, publicat de acest ţiar la locul prim, nimica n'am aflat, pentru care, după teoriile celor dela „B. H." ar trebuí clarificată posiţiunea românilor.

Că suntem apăsaţi în administraţiune, e faptă; că la justiţie ne e desconsiderată limba, e faptă; că ni se pun fel de fel de pedeci contra nisuinţelor noastre culturale, e faptă; că voesc sĕ ne maghiariseze cu forţa, e faptă, şi cumcă spre acest scop trebue sĕ mai plătim şi bani, dovadă ne este comitatul Satmar şi Târnava mică.

Aceste gravamine se aud ţi de ţi din gura fiecărui român, şi dacă aceste gravamine ne cualifică pentru irredentism dacoromanic, şi pe unguri îi îndreptăţesc la punerea în temniţe, atunci mănoasă lucrare se deschide pentru procurori, şi mare delectare şi mulţumire sufletească pentru oameni cu convingeri liberale, ca şi cei dela „Budapesti Hirlap."

Deocamdată atâta pe basa informaţiunilor de până acuma.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Mediaş, 16 August, 1887. Dle redactor! Am tot asceptat ca o mână mai dibace sĕ se resoalve şi se dea publicităţii un raport despre sinodul nostru protopopesc dar nevĕţêndu-se îndemnat nime a o face aceasta, Ve rogse-'mi daţi voie sĕ o fac eu.

În fruntea sinodului protopresbiteral vedem pe dl Ioan Chendi, paroch în Frĕua, şi adm. protop., de altă parte pe dl Dionisiu Roman, c. adv. şi nu departe pe dl Ioan Mărian, paroch în Velţ; toţi trei — precum se vorbesce pe aici — aspiranţi la postul de protopresb. gr. or. al tractului Mediaşului, şi unul mai cualificat (?!) de cât celalalt.

Pe dl Ioan Chendi 'l vedem prima dată presidênd în fruntea unei corporaţiuni mai mari; cu purtarea şi maniera dlui Roman suntem dedaţi, 'l cunoascem de 16 ani; Ioan Mărian e o figură nouă pe terenul bisericesc, nu cunoascem încă direcţiunea desvoltărei sale.

Alte persoane de oare-care trecere mai însemnez pe dl Demeter Perţa, asesor la sedria orf. din Sighişoara şi socru al părintelui I. Mărian, de confesiunea gr. cat, apoi pe dl Vasiliu Chendi paroch gr. or. în Dârlos, aparţinĕtor protopresbiteratului Târnavei de sus, şi cumnat al dlui Perţa şi frate cu preşedintele părintelui adm. protop., Ioan Chendi.

Mai adaug, că dl Ioan Mărian şi Vas. Chendi nu sunt membrii ai sinodului şi cu atât mai puţin dl Perţa ca gr. cath.

Dacă mai observ, că între membrii sinodului erau amestecaţi muieri şi copii, uniţi şi neuniţi, 'şi poate face on. cetitor o închipuire despre aspectul esterior al sinodului nostru.

Nu voesc însĕ se fac satiră, din contră 'mi voiu da silinţa a ţiné strict la obiectivitate, la curatul adevĕr, şi voiu înşira numai momentele cele mai însemnate.

Dintre cei 24 membri ai sinodului protop. până la 2 oare d a. se presentară numai 10—11 inşi.

Inainte de a începe şedinţa sinodului s'a ţinut vecernia şi spun drept, că mie mi a venit strĕin lucru, când am vĕţut, că întră în altar părintele Ioan Mărian, eu am asteptat ca unul dintre preoţii cei mai bĕtrâni, pentru că — cel puţin pe unde am umblat eu, — aşa am vĕţut, că bătrâneţele în atari casuri au întâietate, şi spun drept, că mie 'mi mai place sĕ aud în biserică „duchul" în loc de „spiritul". Dar treacă, ducă-se, i a succes păr. Mărian celui mai tênĕr preot în acest protopopiat a arată, că scie rostí ecteniile şi cunoasce tipicul vecernii.

Ce vor fi tot şoptit la ureche dl adm. prot. Chendi cu dl Roman în decursul vecernii, nu sciu, destul că se vede, că se înţelegeau despre mai multe lucruri

FOIŢA.

Ceva despre poesie*).

Fără îndoială, că voind cineva sĕ cunoască cu temeiu viaţa unui popor, dator e sĕ-i studieze şi poesia, căci precum originea primitivă a poesiei ne închipuesce leagănul civilisaţiunii popoarĕlor, tot aşa şi avêntul ei imaginează gradul de perfecţiune, la care a ajuns un popor.

Norocit va fi deci neamul, în al cărui sin se vor afla genii, talente poetice, căci genii şi talentele poetice vor lăsa generaţiunilor viitoare mosceniri scumpe, cari înalţă pe un popor şi îi câştigă un făimos nume. Din contră, nenorociţi vor fi fii unui popor, când în loc de a se îndeletnicí cu productele unor sdraveni representanţi ai poesiei, îşi vor îmbogăţí fals spiritul cu productele unor pigmei, s'au mai bine, unor epigoni, cari „în nimic nu vor sĕ creadă" şi în loc de moşteniri scumpe, dăruesc pe urmaşi cu monstruosităţi limbistice, ear urmaşii se deprind cu ele.

A avut şi are neamul nostru românesc genii în arta poetică, adecă poeţi... prin urmare şi adevĕrate poesii; se află însĕ şi versificaţiuni, prin urmare avem şi versificatori, epigoni, cari fără a-i mustra consciinţa, că păcătuesc, aruncă umbră asupra limbei estetice şi ciungăresc din armonia poetică a graiului românesc.

Şi cu durere constatăm, că sunt mulţi bărbaţi pretensivi de sciinţă, sunt apoi mai ales învĕţătorii nostri, cari lasă la o parte, adevĕrul, logicul, frumosul şi în locul acestora caută hrană fantasiei lor şi a copilaşilor în versificaţiuni. Aşa se întêmplă la declamare, aşa se întêmplă la cântare etc. etc.

Socotesc de un lucru destul de preţios, ca acum mai ales, când versificatorii rĕsar ca bureţii, ca sĕ amăgească lumea, a espune pe scurt condiţiunile necesare, cari le întrunesce o poesie bună. —

După cum însuşi cuvêntul ne arată, ποησις însemnează creaţiune, prin urmare poetul dator e a-şi crea mai întâiu materialul. Materialul în arta poetică nu se manifestează prin aşa numitul mehanism al artelor, după cum în celelalte arte se poate întrupa idea autorului. Noi aflăm materialul poetului în consciinţa noastră, numai grija poetului e, ca prin cuvintele sale, nu numai sĕ ne atragă atenţiunea şi astfel sĕ caute numai sĕ intereseze pe cetitor, dar sĕ câştige tot deodată şi o hrană plăcută fantasiei sale, ear hrana fantasiei e realitatea, isvorul impresiunilor şi al imaginilor, ce trebue poetul sĕ-şi le însuşască.

Imaginile odată formate le transpune poetul în consciinţa auditorului, însĕ prin astfel de cuvinte, cari deşteaptă imagini sensibile, căci la din contră modularea regulată a vorbirei prin *arsis* şi *tesis* nu ne înfăţişază fără o prosă stricată prin cadenţe, s'au mai bine ţis, „*drept geniul, ce formează dorinţa multora a rima.*"

La început ori-ce cuvênt era sensibil, de oarece fie-care vorbă însemna o noţiune, după cum noţiunea se manifesta simţurilor prin fenomenele ei materiale. Prin urmare ori-ce imagine a unuia manifesta aceeasi imagine sensibilă — transmisă fiind prin vorbe, — dar cu vremea vorbele manifestează noţiuni tot mai abstracte şi mai abstracte, deşi armonia în natură tot aşa a fost şi aşa va fi. Natura adecă presenta tot aceleaşi fenomene: câmpii întinse, codrii deşi şi întunecoşi, flori gingaşe, femei frumoase, copilţe drăgălaşe etc., s'au după cum M. Eminescu frumos se esprimă:

Toate-'s vechi şi nouă toate
Ce e rĕu şi ce e bine
Tu te întreabă şi socoate!

Şi tocmai pricina abstracţiunei cuvintelor, respective a noţiunilor, pune aţi mari pedeci poetului în crearea materialului; căci cuvintele poetului trebue sĕ fie determinate, apoi ele, ca sĕ provoace în fantasie imagini sensibile, dator e poetul sĕ se împodobească cu epitete, sĕ personifice şi sĕ facă comparaţiuni, tot mijloace pentru a-şi putea crea materialul.

Poetul va căuta aşa dar, ca prin cuvênt, — productul cugetărei, respective prin puterea măe-

*)] Tractat după dl T. Maiorescu

La finea acestui serviciu dḑeesc roagă dl adm. I. Chendi pe cei „chemaţi“ cât şi „nechemaţi“, cari nu erau membri ai sinodului a părăsí pentru câteva momente biserica, până ce sinodul se va fi constituit şi se va fi constatat, că e capace, sau nu, de a aduce concluse valide.

„Chemaţii“ şi „nechemaţii“ se îndepărtează, ear în biserică remân 14—15 inşi, despre cari dl preşedinte afirmă, că sunt membri ai sinodului. — Neavênd nime vre-o obiecţiune, sinodul se dechiară de capace a aduce hotărîri; deci on. presidiu deschide şedinţa prin o cuvêntare potrivită, arătând, că ţinerea acestui sinod estraordinar a fost de mare lipsă; după aceea presintă programa, care nu mai mult nice mai puţin, era scrisă des pe o faţă întreagă a unei coli de hârtie şi aşa de bogată, încât ar fi oferit obiect de desbatere pentru două ḑile, cel puţin.

D. Roman face amintire despre dureroasa perdere a protopopului, prin trecerea din viaţă a dlui Dionisiu Chendi, aceasta tristă amintire se petrece la protocol. — Se alege un notar ad hoc şi trei verificători ai protocolului.

Punct. III. al programei: alegerea notarilor ad hoc, şi verificarea membrilor precum şi alegerea comisiunilor speciale, nu cred, că va avea înţeles în seclul actual în protopopiatul Mediaşului; nu sciu, când vom avea lipsă de mai mulţi notari şi de comisiuni speciale. — Dovadă despre această chiar şi sinodul actual estraordinar.

Punct IV. al programei sună: desbaterea după alfabet asupra rapoartelor a singuratecelor comune bisericesci.

Dl Roman laudă intenţiunea presidiului şi însuşi doresce din toată inima ameliorarea stări materiali a bisericelor gr. or. din acest tract, care stare aḑi este puţin măgulitoare. Deoare-ce însĕ, puţine oficii parochiale a aşternut rapoartele cerute, aşa sinodul de aḑi nu are informaţiune despre starea dotaţiunei preoţilor în întreg tractul protp. şi nu poate decide despre un lucru atât de important, propune alegerea unei comisiuni de aici, căreia sĕ se predea toate rapoartele, atât cele deja incurse cât şi cele cari vor sosí până la 1 Septembre a. c. şi apoi sĕ vie această comisiune la procsimul sinod ordinar cu o părere positivă şi clară, cu o propunere motivată asupra acestor rapoarte.

Aceasta propunere se primesce, — dar cam cu neplăcere din partea presidiului, care a dorit hotărirea în ruptul capului, barem cel puţin asupra rapoarteler întrate.

Punctul V. al programei: consultarea asupra cumpĕrării unui edificiu în Mediaş, ca locuinţă pentru protopresbiterul tractual, a fost ploiţă de primăvară, după care resar feliuri de feliuri de erburi; la acest punct am vĕḑut binişor încolţând sămênţa interesului individual.

Dl Roman ḑice cam următoarele: Deşi protopresbiterul e şi paroch, ear parochia gr. or. a Mediaşului posede casă parochială, unde destul de comod a locuit rĕposatul protop. Androne ḑeci de ani, deşi acum sĕrăcia e mare şi mijloace nu avem de loc, ci ne răzimăm speranţa numai pe un ajutor, dela Ven. Consistor, dela nesce colecte şi dela o mică repartiţie, — totuşi e de părere, ca sinodul sĕ se enunţe în principiu pentru procurarea unei locuinţe, ear cu aflarea mijloacelor trebuincioase pentru edificarea eventual procurarea atârei case, sĕ se însărcineze comitetul protopresbiteral.

Oleu pe foc această propunere.

Presidiul perḑêndu-şi paciinţa, accentuează un indiferentism vĕdit şi insistă, ca spre acest scop sĕ se decidă a se încassa ḑijmă în bucate.

Membrul Samoilă Peţerea la aceasta respunde: dăm ḑijmă, ori câte 10 cr. D. Perţa de lângă masa presidială cu alt sfat, ginerile seu I. Mărian din tinda bisericei încă cu altă părere, încât propunerile resăriau ca bureţii după o ploaie caldă; sĕ fi fost acestea păreri şi propuneri cărămidă, lemn etc. etc. era casa gata.

În invăluiala aceasta babilonică de propuneri şi păreri d. Roman ameninţa a părăsí sinodul, dacă celor „nechemaţi“ ?! nu li se va interḑice libertatea vorbirei. Se face tăcere, dl Perţa se retrage în tinda bisericei

Restabilindu-se linistea, întră altceva la mijloc, dl Roman, cu toată tăria susţine, că aflarea mijloacelor pentru edificarea unei case protop. se ţine de agendele comitetului protopresbiteral, ear presidiul afirmă, că se ţine de a sinodului protopresb. „Stat. organic“ ca în palmă se poate, că se află şi cred, că se şi află la casa părintelui Ioan Bozoşan, George Mărian, Teodor Roman, Zacharia Ivanovici, adm. prot. I. Chendi, pentrucă acestia sunt preoţi mai bĕtrâni şi încă nu au primit prin pretorele câte 50 fl. subvenţiune. Destul că în fine se primesce propunerea dlui Roman.

Acum prinde petroleul flacără, — vine punct VI al programei, care sună: Alte obiecte obveniende şi propunênde din partea membrilor.

Dl Roman se roagă şi i se şi concede a cetí o rugare a sa, îndreptată cătră Escelenţia Sa Dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul şi cătră prea Ven. Consistor, pentru a fi primit la teologie în anul III-lea şi se roagă, ca onoratul sinod sĕ şi esprime protocolarminte dorinţa, ca aceea rugare sĕ se încuviinţeze.

Ca dl Roman sĕ fie fericit, sĕ i-se pregătească calea a întra în statul clerical, aceasta o doresc toţi chiar şi părintele Isailă; esprimêndu-se aceasta dorinţă la protocol, dl Roman e deplin mulţămit şi pune rugarea în buzunar.

Urmează cuvêntările stereotipe: *a)* presidiul mulţămesce pentru observarea liniscei şi a bunei ordine; *b)* D. Roman mulţămesce presidiului pentru conducerea cu tact bun a sinodului.

O scurtă învĕţătură morală totuşi îmi permit a deduce din toate aceste înainte de ce a şi închea şi adecă, părintele adm. dl I. Chendi: sĕ-şi aducă aminte de: „quid, quid agis prudenter agas,“ ce va sĕ ḑică, ca pe viitor sĕ se pună în conţelegere şi cu alţi membrii ai sinodului la facerea programei, căci fâcênd-o numai singur ori cu „streini,“ uşor i-se va putea întêmpla: parturiunt montes, nascitur ridiculus mus; ear

Dlui Perţa îi ḑic: „noli conturbare circulos meos,“ sau pe românesce; nu te amesteca unde nu-ţi ferbe oala, pentru că sinodul protop gr. or. din Mediaş, căḑênd în vre o greşală ori nepricepênd ceva, are destuí bărbaţi „duhovnicesci“ cari 'l vor îndrepta cu duchul blândeţelor şi nu după chipul şi asemênarea dtale; şi în fine părintelui Ioan Mărian: modestia juventutis decus. Nizuestete a-ţi câştiga simpatia românilor gr. or. din acest tract prin purtare modestă, prin inmulţirea cunoscinţelor pe terenul bisericesc şi atunci fii sigur, că în posesiunea acestor virtuţi vei şi afla considerare binevoitoare şi nu vei avea lipsă de nici o apucătură.

Domnului Roman, despre care a ḑis cineva aḑi, că e sinodul protop. şi propunerile sale sunt conclusele sinodului, şi tuturor ceioralalţi membri ai sinodului le ḑic: când veniţi la sinod, ḑiceţi întâiu: „Spăla-me voiu şi mai vêrtos . . . . inimă curată zidesce întru mine, Dumneḑeule.“

Dacă voiţi a fi membrii respectaţi a acestui organism bisericesc, lăsaţi interesele personale şi individuale a casă şi aici în sinod ţineţi înaintea ochilor numai cele ale chemărei. Atunci binecuvêntarea lui Dumneḑeu va fi preste munca voastră şi veţi vedé progresul dorit. *Un privitor.*

Craiova, 16/28 Aug. 1887. Dle redactor! Ve scriu precum arată datul de sus — din Oltenia românească. Mişcarea economică, industrială, carea se petrece aici, m'a făcut sĕ me scutur pentru câteva momente de toate nĕcazurile de acasă, sĕ sar ginganticii Carpaţi şi sĕ alerg la acest loc pentru de a me putea face părtaş în realitate de bucuria, ce o simţiam în idee şi care o simţesc bravii cooperatori români din această ţeară la a treia încoronare a operei lor economice industriale: a esposiţiunei din Craiova. Impresiunile câscigate aici îmi sunt foarte vii şi bucuria, ce o simt, îmi încăldesce peptul într'o astfel de mĕsură, încât — ḑĕu nu sciu, ce sĕ scriu, ce sĕ încep şi cu ce sĕ sfĕrşesc.

De astă dată abia voiu putea face o privire generală şi fugitivă preste întreg; ulterior nu voiu întârḑia a ve comunica şi amenunte.

Sâmbătă, la 15/27 August a. c. se întêmplă deschiderea esposiţiei cooperatorilor din ţară. Îmi permit de astă-dată a descrie pe scurt acest act. Încă în preḑiua deschiderii se aştepta sosirea cooperatorilor (a membrilor societăţii cooperative) din toate părţile ţĕrii. La sosirea trenurilor din aceea ḑi s'a făcut primire sĕrbătorească, intimpinând-se numeroşii cooperatori sosiţi cu cuvêntări foarte însufleţitoare În ḑiua deschiderii se oficià liturghia şi sfinţirea apei în frumoasa biserică „Madona Dudu“ de aici prin Prea Sfinţia Sa Părintele episcop local Ghenadie, cu numerasă asistenţă de protopresbiteri şi preoţi. Ce poate fi mai imposant, decât o mulţime numeroasă la astfel de solemnităţi ca cea din cestiune? Nu numai biserica dar chiar şi întreagă curtea bisericei gemea de public atât din depătare cât şi din loc. Pe la oarele 11 a. m se porni convoiul dela biserică spre localul esposiţiei. În frunte mergea musica regimentului I de dorobanţi, apoi cooperatorii într'un şir foarte lung, după aceea urmà corul bisericei „Madona Dudu“, P. S. S. P. Episcop împodobit cu toate ornatele bisericesci şi precedat de toţi preoţii slujitori, în fine un public numeros. Am percurs strada „Madona Dudu“, calea unirii şi strada esposiţiei. Atât marşurile orchestrei militare cât şi cântările rituale ale corului au fost esecutate cu o precesiune, deamnă de toată consideraţiunea, — o dovadă aceasta despre buna organisare a acestor corporaţiuni. Corul a cântat: „Aceasta este ḑiua, carea a făcut-o Domnul, sĕ ne bucurăm şi sĕ ne veselim într'rênsa.“ Nuanţele variante ale acestei cântări precum şi esactitatea esecutării mi au produs o însufleţire nedescriptibilă şi aceasta cu atât mai mult, căci sopranul şi altul au fost cântate de băeţi din scoala primară. Ajunşi în localul esposiţiunei se săvêrşiră cele rituale apoi urmà deschiderea propriu ḑisă. Laboriosul şi vrednicul preşedinte fundator al cooperatorilor din ţeară, dl D. C. Butculescu rostì o cuvêntare ocasională foarte potrivită şi pătrunḑetoare. Regret, că nu sum stenograf, ca sĕ o fi putut prinde pe hârtie în tot cuprinsul ei.

Dl C. Peşacov, primarul oraşului, apoi viceprimarul rĕspunseră cu aceeaşi însufleţire la întimpinarea d-lui preşedinte şi urară prosperitate activităţii d-sale şi lucrărilor cooperatorilor, cari au dat până acum doveḑi de frumoase resultate ale muncei lor.

După încheerea deschiderii festive se împrăscià publicul pentru a priví obietele espuse. Musica militară cântà toată ḑiua şi în ḑilele următoare cele mai alese piese, între cari trebue sĕ admir foarte mult frumosul repertoriu de cântece naţionale.

Primiţi, dle redactor, aceste împărtăşiri cu însufleţirea, cu care vi-le şi trimit.

Un strĕin.

---

triei organisaţiunei limbistice sĕ provoace imagini, apropiindu-ne lăuntric de adevĕratele noţiuni. Un esemplu ne va lămurí şi mai bine. Eată cum se înfăţişează cugetările prin cuvinte „determinate“ în poesia „*Sila*“ de C. Boliac:

Când am luat pe tat-'o, pe când erai tu mică,
Eram mai fericiţi,
Aveam căsuţa noastră, aveam cuprinsuri bune,
Aveam frumoase holde şi turme la păşune
Aveam argaţi plătiţi.
Şi vite în bătătură, şi plugul lângă casă
Ş'un călĕtor ori-care afla ceva pe masă,
Când s'abătea la noi.
Era fruntaş bĕtrânul, ca el puţini cu stare
Abia învêrtia prin curte cu carul seu cel mare
Un car cu şase boi. —

Eminescu, cel dintâiu între poeţii lirici, căruia i-a fost dat a întrupa adênca simţire şi înaltele gândiri într'o formă încă neîntrecută şi chiar ne ajunsă scrie:

Ce e amorul? E un lung
Prilej pentru durere,
Căci mii de lacrămi nu-i ajung
Şi tot mai multe cere. —
Sau:
Ce te legini, codrule,
Fără ploae, fără vênt
Cu crengile la pământ?
— De ce nu m'aş legĕna,
Dacă trece vremea mea!
Ḑiua scade, noaptea cresce
Şi frunḑişul mi-l răresce.
Bate vêntul frunḑa în dungă —
Cântăreţii mi-'i alungă;
Bate vêntul dintr'o parte —
Iarna-i ici, vara-i departe.
Şi de ce sĕ nu me plec,
Dacă păsĕrile trec!
Peste vêrf de rămurele
Trec în stoluri rêndunele,
Ducênd gândurile mele
Şi norocul meu cu ele.
Şi se duc pe rênd pe rênd
Zarea lumii întunecând.
Şi se duc ca clipele,
Scuturând aripile,
Şi me lasă pustiit
Vestejit şi amorţit
Şi cu doru-mi singurel,
De me îngân numai cu el!

Fantasia lui V. Alecsandri în „Imnul religios“ plăsmuesce versuri ca acestea:

Etern Atot-puternic o, creator sublime,
Tu ce dai lumii viaţă şi omului cuvênt,
În tine crede, speră întreaga românime,
Glorie ţie în ceriuri, glorie pe pământ.

(Va urma.)

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

În ședințele sale comitetul a făcut dispositiunile pentru esecutarea concluselor adunărei generale, pentru folosirea sumelor votate în budget cu privire la administrațiune, la spriginirea de studenți și învățăcei de meserii, pentru foaia Asociațiunei și pentru scoala de fete, resolvind în acelaș timp și curențiile întrate. Sumele votate în budget de adunarea generală, pentru anul 1886, după cum onorata adunare generală se va convinge din raționiniul alăturat, s'au folosit întocmai indigitărilor primite. Stipendiile conferite în anii premergători s'au lăsat în folosirea respectivilor stipendisti și ajutorați, cari n'au terminat încă cursul învățăturei, dar au dovedit progres îndestulitor și purtare morală corăspundătoare, ear încât pentru stipendiile devenite vacante în anul 1886 și pentru ajutoarele date în favorul învățăceilor de meserii din partea societății „Transilvania“ s'a escris concurs și ele au fost conferite tinerilor însemnați în conspectul alăturat, la acest raport.

Din spendiile amintite mai sus unul de 20 fl. din fundațiunea „Tofaleana,“ menit pentru tineri descendenți dintr'o familie din fosta comună „Tofaleu,“ cari ar voí să se aplice la meserii, nu s'a putut conferí din causa, că unicul concurent, ce s'a presentat, n'a întrunit condițiunile stipulate în concurs, și astfel suma acelui stipendiu s'a adaus la fond.

Însemnăm mai departe tot cu privire la acest obiect, că din stipendiile devenite vacante în decursul anului 1886 nu s'au mai conferit, nefiind provăzute în cadrul budgetului votat de adunarea generală dela Alba-Iulia din anul 1886 și anumit un stipendiu de 100 fl. menit pentru studenți dela scoalele reale, un stipendiu de 100 fl. menit pentru studenți dela scoalele comerciale și în fine două stipendii de câte 100 fl. menite pentru ascultătoare de pedagogie, toate din fondul Asociațiunei, fiind a se reduce în înțelesul concluselor adunărilor generale din anii trecuți în special a celei dela anul 1883 din Brașov împărțirea de stipendii la fundațiunile speciale; s'a creat însă de altă parte si conferit un stipendiu nou de 40 fl. v. a. din „fundațiunea reposaților frații Radu și George M. Riureanu.“

Ajutor s'a putut da în anul 1886 numai într'un singur cas. Din cruțările făcute în budgetul anului 1885 la positiunea pentru spese neprevăzute s'a votat adecă studentului în drepturi, Ilie Cismașiu, fost cancelist al Asociațiunei, suma de 60 fl. v. a. pentru înlesnirea studiilor sale. Toate celelalte cereri pentru ajutorarea scoalelor și privaților, mai ales studenților, între acestea și cele transpuse de către adunarea generală din anul 1886, comitetul s'a văzut necesitat ale resolva de astădată în mod negativ, în deosebi în considerarea speselor, ce le-a avut cu adjustarea edificiului scoalei de fete și cu provederea învățământului în aceea scoală, precum și cu întocmirea corăspundătoare a internatului împreunat cu acest institut, spese, a căror mărime, după cum e ușor de înțeles, nu s'a putut provedé dela început.

În causa lăsămintelor Asociațiunei transilvane încă pendente, comitetul continuă a ține evidința recerută și a urmări resolvirea cât mai grabnică a acelora.

Însărcinărei primite în causa fundațiunei scoalei centrale române, care ar fi să se înființeze în Gherla, comitetul a satisfăcut prin câștigarea datelor necesare despre aceea fundațiune, din care resultă, că acelea nu obligă pe Asociațiune și pe comitetul ei la nimic și că afacerea nu cade de loc în competința comitetului Asociațiunei.

II.

Edificiul scolar ridicat și pus sub coperiș în decursul anului 1885 apoi peste earna anilor 1885—1886 lăsat în stare crudă, pentru ca să se svânte pe deplin, a fost în decursul anului 1886 cu totul terminat și toate celelalte pregătiri astfel înaintate, încât comitetul a putut lua toate dispositiunile necesare pentru deschiderea scoalei împreunate cu internat a Asociațiunei.

Încă în ședința sa ordinară din luna lui Iuniu comitetul conformându-se, în urma îndelungatelor pertractări asupra acestui obiect, prescriselor art. de lege XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16 lit. b, și cap. V §. 67 și acceptând sistemul unei scoale civile cu 4 classe, în care copilele vor avea să între după-ce vor fi terminat cursul elementar de 4 classe, a stabilit în mod definitiv statutul de organisare, precum și planul de învățământ, conformându-l pe cest din urmă legii statului și ordinațiunilor mai înalte, a stabilit în fine budgetul scoalei și condițiile pentru primire în scoala civilă în conformitate cu dispositiile legilor regnicolare, apoi amenuntele pentru primirea în internat și darea, pentru acum, în întreprindere în ceea ce privesce alimentarea elevelor interne și a personalului de supraveghiere și de serviții.

În legătură cu statutul de organisare s'a instituit pentru afacerile de învățământ personalul didactic, de camdată trei învățători în persoanele dlor.: Enea Hodoș, Septimiu Albini și Sabin P. Barcian, toți cu studii academice, și o învățătoare în persoana domnișoarei: Aurelia Filipescul.

Văzând comitetul, că nici unul din concurenții luați în considerare la numire, nu întrunesc condițiunea necesară, pentru a i-se încrede conducerea scoalei, și având în vedere, că în conformitate cu statutul de organisare al scoalei, un delegat al comitetului are să poarte inspecțiunea asupra tuturor afacerilor de scoală și de internat, a numit pe membrul suplent al comitetului, secretariu II. al Asociațiunei și profesor la seminariul Andreian din loc, Dr. D. P. Barcian, delegat al comitetului în afacerile scolare și ale internatului cu caracterul și de director onorar al institutului pentru anul scolar 1886/7.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Deputațiuni.) Comitatul Făgăraș va saluta pe Maj. Sa la Cluș prin următorii domni sub conducerea comitelui suprem Mihail Horváth: Daniil Grămoiu, Ioan Turcu, Dr Stefan Popp, Alecsandru Micu, Ilariu Duvlea, C. Panczél, Dr. Nicolau Motoc, Antoniu Boér, Alec. Ullman, L. Policarp, Eugen Simon, Mich. Wolf, Ios. Rottler, Fr. Schreiber, Mihaiu Tibald, Iuliu Dan, Nicolau Garvin, Ios. Pușcariu, Toma Gal, Alec. Belle, Dr. Jancu Mețian, Alec. Cosy, Basil Stanciu, Anton Keresztény Dr Andreiu Micu, Iuliu Benedec, Iosif Zaharia, Gabriel Cornea, Em. Herszényi, George Boér, Nicolau Chiorniță, Fr. Abraham, Teodor Max, I. Fleissig, Iul. Kőnczey, Pavel Bretei, George Borzea, Nic Borzea, Ioan Dan, Nicolau Pinciu, Maximilian Recean și Dr George Szabo.

* (Inscrierile la universități.) La universitatea Francisc Iosif din Cluș durează inscrierile pentru I semestru al an. scol. 1887/8 din 1 până în 12 Sept. Din 12—15 incl. numai cu concesiunea decanului facultății, din 15—23 inclusive numai cu concesiunea rectoratului, ear cele ulterioare cu concesiunea ministrului. Cei-ce sunt în serviținl activ militar se pot înscrie până în 5 Oct. In B-Pesta durează până în 12 Sept. până în 16 cu concesiunea decanului, din 16—24 cu a rectorului și cele ulterioare numai cu concesiunea ministeriului de instrucție publică.

* Ministrul de resbel din România a adresat prefecților o circulară, ca să înscrie pe tablele de recensiune pe toți tinerii cu vârsta dela 21 până la 30 de ani, cari pretind, că sunt supuși străini, și cari n'au mai fost înscriși nici odată, sau cari au fost scutiți, fie pe baza simplei presentări a pasapoartelor ori matriculilor, fie în urma declarațiunilor date de dânșii, că sunt supuși străini.

* (Avis.) La redacțiunea noastră se poate da informațiune în privința unei *umbrele* pentru dame, aflate cu ocasiunea petrecerei de Marți d m. în Dumbravă.

* Comitetul permanent al adunărei comitatense din comitatul Sibiiu, a hotărît în ședința din 31 Aug. n. ca să se aleagă o deputațiune de 10 membrii, cari să aducă omagiile Maj. Sale la Clus. Adunarea comitatensă din 7 Septembre va avea să aleagă aceasta deputațiune.

* (Anunciu.) Se aduce la cunoscința tuturor onorabililor părinți, cari doresc a-și înscrie copii la scoala capitală gr. or. din Veneția inf. pentru anul scolastic 1887/8, cumcă inscrierile se vor face cu începutul lunei lui Septembre a. c. st. v. la direcțiunea scoalei amintite în Veneția inferioară, ear prelegerile se vor începe după aceea conform Normativului scolastic.

Și pentru ca acest anunciu să ajungă la cunoscința fie-cărui locuitor, cu deosebire din cercul scoalei capitale amintite, sub semnatul am onoare a ruga cu tot respectul pe onorabilii domni parochi gr. or. din cercul respectiv și adecă din comunele: Mateiaș, Bogata olteană, Fântâna, Cuciulata, Lupșa, Comana infer. Comana super. Veneția infer. Veneția sup. Părău, Grid, Perșani, Șinca nouă și Șercăița, ca să binevoiască a publica fiecare în biserica sa parochială acest anunciu, pentrucă astfel conformându-se cei interesați după el, causa învățământului să nu sufere.

Veneția inferioară, în 15 August. 1887.

Ioan Capătă,
înv. dir.

* (Convocare.) După §. 18 a statutelor „Reuniunei femeilor române“ din Abrud, Abrudsat și jur pentru înființarea unei scoale române de fetițe în Abrud, — se convoacă adunarea generală a acestei reuniuni pe 8/20 Septembre 1887 la 3 oare d. p. în localul subscrisei; la care adunare se invită a lua parte toți membrii precum și aceia, cari se interesează de ajungerea scopului acestei reuniuni.

Abrud 18/30 August, 1887.

Ana Gall,
președintă.

* (Divorțul părechei regale din Sârbia.) „Epoca“ scrie: condițiunile asestei despărțiri au făcut obiectul unei convențiuni, semnată de ambele părți, și prin care, pe de oparte Regina Natalia se angajează a nu reîntra în Sârbia pe cât timp soțul seu se va afla pe tron, ear pe de alta regele Milan lasă pe prințul moștenitor sub îngrijirea reginei până la maioritatea constituțională a A. Sale. Regina se obligă încă a face ca prințul moștenitor să fie condus lângă părintele seu, ori de câte ori acesta va voí să-l vadă, însă nu pe teritorul sârbesc. Regele lasă în dispositiunea reginei tot venitul măestral al ei și osebit îi va serví o pensiune pentru educațiunea moștenitorului.

* (Diar nou.) După cum se anunță, L. Ürmössy are de gând a scoate un nou diar cuotidian politic, lipsit de colorit de partidă. Noul făt se va chiema „Erdélyi Hiradó“.

* (Iubileul Papei.) — De oare-ce membrii clerului unguresc și ai societății distinse catolice voesc să participe personal la iubileul papei Leo XIII, s'a decis, ca la 8 Decembre să se aranjeze un convoiu de pelegrini la Roma, la care au de gând să participe ca la 500 persone. În urma învitării directorului de seminar din Budapesta, Wolafka, se va ține acolo o întrunire în această afacere în săptămâna viitoare.

* (Pretențios) De curând a murit șeful Mormonilor; reposatul a lăsat un testament, prin care esprimă ultima sa dorință atingătoare de înmormântarea lui: voiu ca cadavrul meu să fie bine spălat, îmbrăcat în rufe desevârșit nouă; cu botine lustruite nepurtate, c'un frac negru nou, cu o cravată nouă elegantă, cu o giletă nouă, cu pantaloni negri noi; afară de aceasta cer ca corpul meu să fie împodobit cu ceasornicul și lanțul meu de aur, cu nasturile de cămașă de aur.

Voiu să fiu depus într'un cosciug mare și spațios, pe o saltea de lână, capul pus pe o perină de puf și corpul meu acoperit de o plapomă de mătase pe care toate soțiele mele să brodeze cu mânele lor cu fire de aur monogramul meu. Să mi se pue în buzunar portofolul meu cu banii, ce se vor găsí într'ênsul. Asemenea să se depue în cosciug și ceva de mâncare.

* (Țarul Petru I:) Alecsandru Kikin, consilier rus de admiralitate, crescut la curtea țarinei Eudocsia din Moscva, avea o ură ascunsă contra familiei țarului, pentru că fusese rău tractat, și de aceea a încercat să asasineze pe țarul Petru I. Ca fost camarad de joc al țarului, el s'a folosit de libertatea de a pătrunde și noaptea întrá în iatacul monarchului spre a-și esecuta planul. Intr'o noapte se apropiá, cu un pistol în mână, de patul țarului și țântind spre pieptul acestuia, trase, dar arma nu luà foc. El încordà cocoșul din nou, dar pistolul îl minți din nou. Monarchul se deșteptà. Însă Kikin nu își perdu presența de spirit, ci căduin genunchí și dise cu voce firmă: „Sunt trimes de Dumnedeu, spre a ți face cunoscut, că stai sub protecția divină. Vedi acest pistol, cari nici odată nu m'a mințit și acum de două ori n'a luat foc, când am tras spre pieptul teu.“ Fără să răspundă, Petru se sculà încet și începu să umble prin casă pe gânduri. In fine se oprì, măsurà cu ochii pe asasin și dise: „Trimișii sunt inviolabili, Dumnedeu căreia me încred acum, să te ierte!“

* (Bibliografic.) **Rumänien**, *eine Darstellung des Landes und der Leute von* Rudolf Bergner. *Mit 26 Illustrationen un einer Karte.* Breslau 1887 I. U. *Kern's* Verlag (Max Müller.) Prețul 10 Marce.— Asupra însemnatului și interesantului op vom revení.

Cine afirmă și caută a combate leacurile solide ale poporului, nu face și celor săraci serviciu. Încă de când ne aducem aminte s'au aflat mijloace, cari în fie-care familie s'au folosit ca medicamente casnice. Cu progresul sciinții sau mai adaus și îmbunătățiri și astfel în locul alifiei ciobănesci și a „beuturei femeei bătrâne“ s'au introdus mijloace, cari au fost esaminate și recomandate de esperți. Cu deosebire de mulți ani folosesce publicul cu plăcere pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brandt. Cele dintâiu autorități medicale și sute dintre medicii practici le-au recomandat ca cele mai plăcute, sigure și nevătămătoare mijloace vindecătoare. Nimenea să nu se încreadă gurilor rele, ci să facă o încercare cu pilurile de Svitzera — cari se pot căpăta în farmacii o schatue 70 cr. — și va legitima judecata medicilor.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 1 Septembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	100.85	100.75
Renta ung. de hârtie	87.50	87.40
Împrumutul drumurilor de fer ung.	150.75	150.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.50	104.25
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.75	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	100.50	100.—
Sorți unguresti cu premii	121.50	121.50
Sorți de regularea Tisei	124.60	125.—
Renta de aur austriacă	112.80	112.75
Sorți de stat dela 1860	136.50	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acțiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acțiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.91	5.92
Napoleon	9.95	9.93
100 marce nemțesci	61.50	61.45
London pe (poliță de trei luni)	125.60	125.70

Nr. 405. [1656] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. mai jos însemnate ale protopresbiteratului, Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salar anual de 112 fl. dela:

a) 64 familii à 1 fl. . .	fl.	64.—
b) 32 familii una merţă veche de bucate à 50 cr. .	fl.	16.—
c) usufructul dela grădina scoalei	fl.	5.—
d) usufructul dela grădina de poměrit	fl.	2.—
e) cuartir şi lemnele de încălḑit computate . . .	fl.	25 —
Suma . .	fl.	112.—

2. Gurariului:

a) salar anual de 300 fl.

b) salar anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile sus amintite au a-şi aşterne cererile lor concursuali instruite conform legilor în vigoare pănă la terminul sus indicat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Se observă, că dela aleşii învĕţători se pretinde ca sĕ ţină Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi scoala de repetiţie.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 18 Iuliu, 1887.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Nr. 255. [1657] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos numite, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste staţiuni sunt:

1. La scoala confesională din comuna Şugag, salar 200 fl. cortel în edificiul scoalei şi lemne de foc.

2. La cea din comuna Vingard 200 fl. ca salar prin repartiţie, cortel şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele inzestrate conform legilor în vigoare pănă la supra-indicatul termin subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 22 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. **Tipeiu,**
prot.

Nr. 140. [1654] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică arătoriu 9 jugere 122 □°.
2. Liveḑi 6 jugere 873 □°.
3. Una pădure 2 jugere 647 □°
4. Cimiteriu de 2 cară de fên.
5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.
6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.
7. Venitele stolare ameliorate şi regulate de comitetul parochial în 5 Septembre, 1886.
8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-şi aşterne petiţiunile instruite conform statutului organic şi regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- **Pastă de dinţi aromatică** în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 8—16

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

şi de construcţiunea cea mai nouă

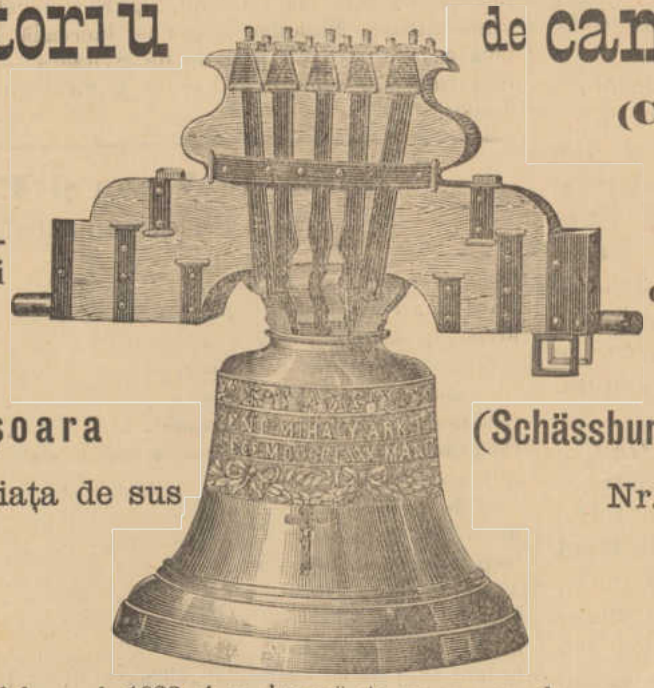

cu sul sucitoriu

în Sighişoara (Schässburg-Segesvár)

piaţa de sus Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primi şi în rate. [1536] 8—10

Domnului Fragner, Praga!

Cred că e datoria mea a ve înştiinţa că de doi ani întrebuinţez preparatul d-voastre *balsamul de viaţă al D-rului Rosa*, care în călĕtoriile mele, în diferite clime, are o influinţă binefăcĕtoare. Ve rog deci a-mi trimite patru sticle mari la Semlin. Proxima mea călĕtorie va fi la Vidin, Giurgiu şi Galaţi, unde *balsamul Dr. Rosa* 'mi e indispensabil.

Cu profund respect **Toma Turinaz,**
Conductor la societatea navigaţiunei pe Dunăre, la Semlin.

Mijloc grabnic şi sigur
pentru boale de stomach şi consecinţele lor.

Conservarea sănătăţii

se basează numai pe **conservarea** şi **promoţiunea** unei **digestiuni bune,** căci aceasta este **condiţia fundamentală** a sĕnătăţei şi a **bunei stări corporale şi spirituale. Cel mai bun medicament de casă** pentru regularea **mistuirei** spre a obţine o **composiţie de sânge** adevĕrat, pentru depărtarea părţilor sângelui stricat şi rĕu, este **mult cunoscutul şi plăcutul**

Balsamul de viaţă al Drului Rosa.

Acesta, e preparat din plantele cele mai bune şi mai vindecătoare, este probat ca foarte escelente la *toate boalele digestive*, adecă *la lipsă de apetit, rĕgăială cu acrime, flatuosităţi, vărsături, dureri de stomach, cârcei de stomach şi prea îngreunarea lui cu bucate, flegmă, hemoroide, boale femeeşti, ipohondrie, melancolie* (în urma *conturbaţiunei digestiunei*); acesta împrospătează *întreaga activitate a mistuirei*, produce *sânge curat* şi *sĕnătos* şi redă *corpului bolnav puterea şi sĕnătatea de mai nainte.* În urma acestei însuşir escelente, acesta a devenit un *medicament de casă* sigur şi probat poporal, dobândind o *întindere universală.*

1 sticlă 50 cruceri, o sticlă dublă 1 fl. v. a.

Mii de scrisori de recunoştinţă stau la dispoziţie. Balsamul la cereri francate se trimite în toate direcţiile pentru plata prin *mandate poştale.*

Pentru de a depărta falsitatea

fac pe toţi băgători de seamă la aceea, că fie-care sticlă pregătită de mine după prescrierea originală.

Balsamul de viaţă al Drului Rosa

pe o parte e imprimată în sticlă cu firma mea şi cu legala lipire a marcei (vultur cu literele „Dr. R." în scutul de piept) — pe partea diametral opusă însĕ cu decoraţiuni puse una lângă alta, şi prin mijlocirea unui dop de metal, pe care se află împreunată marca, se astupă. Sticlele sunt învălite în anunciurile de întrebuinţare. Pachetarea se face în carton vînĕt, care e scris pe părţile longitudinale cu

„Balsamul de Viaţă al Drului Rosa"

din farmacia „la vulturul negru" a lui **B. Fragner, Prag Nr. 205—III,** şi e în limba germană, boemă, maghiară şi francesă, ear muchile sunt provedute cu chipurile legale ale marcelor.

Ori-ce preparat lipsit *bater numai în parte* de vr'unul din lucrurile espuse, sĕ se considere de fals.

În original se află: Balsamul de vieaţă al Drului Rosa în principalul depot al fabricantului **B. Fragner,**

apotecă la Vulturul negru," în **Praga,** cornul dela Spornergasse 205—III şi în depositele mai jos însemnate

Sibiiu: **Karl Müller,** apotecar, **W. F. Morscher,** apotecar; — Cluş: **Iohann Wolff,** apotecar, **Nicolau Széky,** apotecar, **Adolf Valentini,** apotecar; — Braşov: **Eduard Kugler,** apotecar; — Torda: **Gabriel Wolff & Sohn,** apotecar.

Toate apotecele din Austria, au în deposit acest balsam de vieaţă.

Tot acolo se află:

Alifiă de casă universală din Praga.

Mijloc sigur şi probat pentru vindecarea tuturor inflamaţielor, rănilor şi umflăturilor.

Aceasta se întrebuinţează cu succes sigur la *inflamarea, oprirea laptelui şi împietrirea pieptului femeilor la înţărcarea copiilor*; la abscese, umflături sanquilare, beşicuţe puroioase, la umflăturile unghiilor, la aşa numitul vierme la deget, la petrificaţiuni, umflături de ghinduri, la perios, la umflături reumatice, înflamaţii cronice la gleznele picioarelor, la scrînteli, la asudarea picioarelor şi ochiuri (bătături), la mâni crepate, la umflături provenite din împunsătura insectelor, la răni puruioase, rac, aprinderea periosului etc.

Toate inflamaţiunile, petrifacţiunile şi umflăturile se vindecă în timpul cel mai scurt; dacă rana are deja materie în timp scurt se vindecă după ce s'a tras toată aceea materie.

O doză mică 25 cr., una mare 35 cr.

Prevenire!

Trăgând atenţiunea, că acest mijloc de cură se imitează adese ori şi în diferite moduri, me ved obligat a face pe toţi atenţi, că ceastă alifie de casă din Praga după adevĕratul original n u m a i eu singur o produc şi că se află umplută în dose galbine de metal, care pe capac are depusă marca aceasta

pe lângă aceea încă scris cu negru „Alifie de casă universală" din Praga B. Fragner, farmacia „vulturul negru" Praga Nr. 205—III în limba germană şi boemă. — Dosele se învălnie în hartie roşie, care arată întrebuinţarea (în 9 limbi) şi e provĕḑută în carton vĕnăt pe care afară de marcă se află pe partea de deasupra imprimat Alifia de casă universală din Praga etc. în limba germană şi boemă.

De cumva P. T. cumpĕrătoriu va afla altă împachietare a doselor de cât, care e descrisă, preparatul sĕ se priveascâ de fals şi sĕ se retrimită.

Balsam de auḑ.

Cunoscut ca mijlocul cel mai nimerit şi mai eficace pentru vindecarea auḑului greu şi dobĕndirea auḑului perdut de tot.

O sticluţă 1 fl. v. a. [1528] 20—20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 87 Sibiiu, Marți 25 August (6 Septembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 24 August.

La Cluș și la Deva se fac mari pregătiri pentru întimpinarea și primirea Maiestății Sale.

Ungurii 'și dau toată silința, ca sĕ pună lumina sub obroc și sĕ astupe sĕrăcia proverbială a poporului din Ardeal cu calpacuri, attilă și pinteni, și aceasta o fac foarte rĕu.

Maiestatea Sa este cu mult mai înțelept, decum sĕ nu scie, că în Transilvania sunt mai mulți oameni, cari poartă opinci de cât attilă, și că tot acei oameni sunt oameni de ordine, oameni supuși și fideli dinastiei și tronului, plătesc dare în bani și în sânge, și au drept ca și ei sĕ vadă fața Maiestății Sale prin representanții lor, prin fii poporului român.

Unicul comitat din Transilvania, în care se pare a mai fi considerat și elementul român este comitatul Făgărașului, care a reflectat și la fii români ai comitatului și la preoții români ca sĕ salute pe monarchul; pe când cei din comitatul Clușului și al Albei de jos au hotărît, ca românii sĕ stea acasă, sĕ vadă de alte trebi, deoarece trebile acestea de salon le isprăvesc dlor, cum trebue și cum cer interesele specifice unguresci.

Și apoi 'și vor fi mai cugetând oblâduitorii acestor comitate și aceea, că e bine ca monarchului sĕ i-se pară, că în aceste comitate nu mai sunt români, că aceia și-au părăsit limba, portul și credința de dragul maghiarilor și așa după o fericită domnie de 28 ani, maghiarii moderni de ați au făcut, ceeace nu au putut face maghiarii cei bĕtrâni dela Sftul Stefan încoace, — au asimilat pe români, i-au maghiarisat și i-au fericit așa, că nu mai rêvnesc a mai fi români, ci le place, le vine bine de a putea fi și ei maghiari, căci ați e onoare a fi maghiar și e rușine a mai fi român, ori sas, ori slovac etc.

Numai cât calculii celor din fruntea comitatelor sunt greșiți. Poporul român se va presenta în masse, fie pe la cornurile ulițelor, fie pe la toate cotiturile drumurilor, prin căi și dealuri, cu plugurile, cu sapele, cu coasele și Maiestatea Sa, care distinge mai bine, va vedé, că acesti oameni sunt români, va vedé, că sunt locuitori pacinici, va vedé, că sunt oameni muncitori și va scí, că ei lucră drumurile, ei pardosesc stradele, ei fac podurile, ei dau cel mai valoros contingent pentru armată; și feciorii români în marșurile lor vor cânta doine românesci, ca sĕ dea de gol pe cei ce cred, că se poate falsifica opiniunea publică și pe cei ce în orbia lor vor sĕ facă sĕ creadă cel mai bun domnitoriu, că nu are ochi și urechi decât pentru un popor privilegiat. Mai ḑilele trecute o pățise polonii cu îngânfarea lor față de rutenii din Galiția și noi le stăm buni fraților maghiari, că au sĕ o pățască și ei la Cluș și la Deva, dacă nu și vor modera procederea lor față de români, — fie chiar și dl Tisza de față.

Au greșit cei de la Cluș, au greșit cei de la Alba inferioară, când au crednt, că e bine, ca românii sĕ fie eschiși din deputațiuni și monarchul singur va întreba, că unde sunt românii, cine ne-a împedecat de nu am putut da față cu Acela, căruia noi îi suntem etern adicți, 'l iubim, și strigăm totdeuna: dați cele ce se cuvin lui Dḑeu lui Dḑeu, și cele ce sĕ cuvin împĕratului împĕratului!

De ce dar dlor le-au fost rușine sĕ fie la olaltă cu noi, unde e frățietatea, egalitatea și dreptatea cea bucinată de pe buzele ungurilor.?

Unde e acum dl Trefort, sĕ le spună maghiarilor, că în călĕtoria sa prin Svițera a aflat pe francesi tot așa de mulțămiți ca și pe nemți și italieni și că nici unul din aceste popoară nu doresce nici Francia, nici Italia, nici Germania cea mare, căci toți se află deopotrivă bine, toți sunt considerați unul ca altul, toți cântă în scoalele lor imnul poporal sau alte cântări naționale, — fără ca sĕ vateme urechile celuialalt, cum bunăoară ar vătăma „Deșteaptăte române" al nostru urechile, celor ce strigă: „Itt az idő, most vagy soha!" — Greșită și condamnabilă e procederea celor ce nu vĕd, că barem acum în momente de sĕrbătoare, când monarchul vine la noi sĕ ne vadă pe toți, ear nu numai pe unii, pe cari îi mai vede și prin Budapesta și prin Viena, ne ignorează, și avem firma convingere, că sufletul și inima cea nobilă a Maiestăți Sale se va umplé de mâhnire și indignațiune, când va vedé, că cel mai numĕros popor din Transilvania este mai puțin representat în deputațiunile, ce au sĕ aducă omagiile lor monarchului. Este trist, că ungurii vĕd numai până dinaintea nasului, ne asupresc pe toate terenele, încât ne fac viața nesuportabilă.

Va vedé însuși monarchul cu ochii sei, că drepte și juste sunt plângerile noastre, va vedé, că nici la un act de curtuasie nu suntem considerați și nu ni se permite sĕ luăm parte, decum sĕ fim considerați, dacă e vorba de a ne împărtăși și noi de vr'un bine, din multul, ce dăm noi, ce prestăm noi, barem cu un puțin, ce ni s'ar putea da de la masa bogaților, și vĕḑênd starea aceasta anormală, va da sĕ înțeleagă puternicilor de ați, că nu e bine, că ne mĕsură dreptatea noauĕ românilor din Transilvania cu mĕsura de ați.

Revista politică.

În cercurile diplomatice domnesce o mare îndoială în privința întâlnirei, ce avea sĕ se facă la Stettin între împĕratul Germaniei și al Rusiei. Cel puțin din capitala colosului imperiu de nord se rĕspândesc sciri tot mai multe, că întâlnirea cu greu se va putea face: După cum stau împregiurările de acum, spun scirile, nu se poate aștepta un astfel de pas din partea împĕratului Alecsandru. În societățile rusesci ar fi privită cu ochi de tot rĕi o astfel de convenire, de oarece aici nu ardem de dorul unei re'noiri a alianții celor trei împĕrați, sau chiar și al unui antant germano-rus, fiind-că se crede pe aici, că din tripla alianță? numai Germania și Austro-Ungaria au luat smântâna, pe când Rusia a avut numai perderi. În ori ce cas în cercurile bine informate de aici nu se scie nimic despre o intențiune a țarului, ca sĕ facă visită împĕratului german, și multe împregiurări vorbesc, că nici o intențiune nu esistă pentru un astfel de pas. — Comparând acum cele ḑise cu ceea-ce a scris necontenit „Kölnische Zeitung," despre referințele între Germania și Rusia și luând în considerare și alte fenomene, venim la convingerea, că în adevĕr s'a proiectat o întâlnire a ambilor împĕrați, dar acum împĕratul rusesc nu-i dispus a o și efeptuí.

În legătură cu acestea putem de altcum aduce și o enunciațiune din Berlin adresată ḑiarului „Pester Lloid": Ḑiarele austro-ungare au provocat în Berlin o impresiune deosebit de ciudată. Ele din causa atitudinei Germaniei în cestiunea afacerilor bulgare afirmă, că esistă un fel de răceală între Germania și Austro-Ungaria. Tot ele pretind, că principele Bismarck s'a înțeles cu cabinetul din Petersburg, ca sĕ arunce Bulgaria ca pradă la picioarele rușilor, ear monarchia dunăreană sĕ privească aceasta cu indulgență.

Putem asigura, ḑic cei din Berlin, că înaltele cercuri politice de aici se uimesc de astfel de aserțiuni pline de pesimism; deoarece, sciut lucru este, că persoanele politice, cari se pot lua în cosideratiune, din Viena și B.-Pesta sunt bine informate despre politica Germaniei și nu se pot barem un moment îndoí în loialitatea cabinetului din Berlin. Dar sĕ lăsăm sĕ vorbească faptele, și ele spun: *că Germania și acum ca în totdeanna va ține cu credință la programul ei de mijlocire obiectivă și binevoitoare între interesele opuse ale Rusiei și ale Austro-Ungariei.* Pesimistii din Viena cu anevoie pót sĕ și dovedească

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

(Urmare).

Dacă în descrieri adiectivele și adverbele sunt o *necesitate,* căci numai prin aplicarea lor se poate croí o adevĕrată descriere, tot un astfel de rol — ca sĕ nu ḑicem poate și mai mare — joacă epitetele la facerea unei poesii. Ele însuflețesc fantasia autorului, prin urmare și productul fantasiei sale. Și cu cât mai multe și *mai potrivite* „epitete ornante" vor împodobí substantivele, cu atât e mai mare siguranța în succesul productului.

Fenomenul acesta se observă încă și în cele mai vechi stihuri, și cu atât de mai mare necesitate este el astăḑi în nemărginita „abstracțiune." Și acest fenomen e de tot firesc, pare a-și avea causa chiar în dispositiunea sufletului nostru, cu alte cuvinte, în dispositiunea consciinții noastre. Nu poți sĕ nu numesci p'o copiliță: „*îngeraș,*" „*zimbitoare*", „*drăgălașă*", — dacă ochiul ca aparatul unei fotografii a întipărit în inima ta chipul ei, dacă o iubesci, — dar tot așa de bine îi poți atribuí alte epitete, dacă spre pildă nu ș'a păstrat promisiunea.

Sĕ ascultăm pe poetul Bolintinian în „Fată din Dafin":

Regina bălae cu dulcele stele
Adorme pe nor!

Sau:

Într'o sală întinsă, printre căpitani
Stă pe tronu-i Mircea încărcat de ani.
Astfel printre trestii tinere, înverḑite
Uu stejar întinde brațe vestejite.
Astfel după dealuri verḑi și numai flori
Stă *bĕtrânul munte albit de ninsori.*

Béranger esclamă:

Adieu, charmant pays de France,
Que je dois tout cherir
Berceau de monheureuse enfence
Adieu, te quitter c'est mourir.

V. Alecsandri:

Balcanul cel fanatic muncit de aspră ură,
Nu scie sĕ îngrădească selbatica lui gură.

Ori:

Turnul geme în temelie
Ca de aspră vijelie,
Clopotul dogit rĕsună
Clătinat ca de furtună;
Și pe iarba vestejită
Cade crucea aurită.

Sau descriind pe viteazul Ursan:

Om aspru, care ḑace culcat pe buzdugan,
Ursan pletos ca zimbru, cu peptul gros și lat,
Cu brațul de bărbat, cu pumnul apĕsat
E scurt, la graiu năprasnic, la chip întunecos.

Eminescu:

O, vin odorul meu nespus
Și lumea ta o lăsă,
Eu sunt luceafărul de sus;
Ear tu sĕ-mi fii mireasă.
O, vin în pĕrul teu bălaiu
S'anin' cununi de stele
P'a mele cercuri sĕ rĕsai
Mai mândră decât ele.

Cât de sublime sunt aceste versuri, și ce imagini sensibile desteaptă în noi. Numai se înțelege, ideile aperceptive sĕ nu ne lipsească, căci atunci vorba lui Pan: de geaba cânți surdului de jale!

Frumos esclamă Murĕșan:

Înalță-ți lata frunte.

Cât de măreț se esprimă Lăpădat:

Lăudați-l, că e mare Dumneḑeu,
Ce a păḑit cu mâna tare pe român poporul seu!

Fie-ne permis a arăta și alte împodobiri, cum se obicinuesc o mulțime de falsificători de versuri

afirmațiunea, că Germania e mai mult în partea Rusiei de cât în partea Austro-Ungariei. Rușii n'au înaintat cu nici un pas și ori-ce împlinire a dorințelor lor se lovesce pe deoparte de barierele tratatului de Berlin, ear de altă parte îi pune stavilă considerațiunea, ce o are Germania, pentru apărarea intereselor vitale ale monarchiei danubiane.

Lumea interesată în cestiunea bulgară așteaptă acum verdictul din Berlin. Se afirmă adecă, că înalta Poartă s'a adresat principelui Bismarck, prin o notă deosebită, ca să mijlocească în privința misiunei generalului rusesc Enroth și să ducă în îndeplinire această sarcină. Făcut-a îndată pașii necesari cancelariul german, de a câștiga consimțemêtul puterilor, după cum anunță o depeșă din Sofia, nu se scie încă; cel puțin până acum n'au sosit sciri autentice din nici o parte.

În Sofia domnesce mare îngrijire, că principelui Bismarck i-ar putea succede să câștige pe diferitele puteri pentru proectul rusesc. Cei din Sofia însă nu desperează și se pregătesc chiar și pentru a opune resistență. Regimul bulgar a hotărît, ca pe generalul Ernroth să-l oprească la graniță, decumva va veni în uniformă. Ministrul president Stambuloff a declarat mai multor representanți străini, că Bulgaria în cas de lipsă va apuca și armele.

Punctul mai interesant însă încă nu-i deslegat. Nu se scie păși-va generalul rusesc cu programul originar, ori va veni cu un alt program. Cumcă Turcia se învoesce cu mergerea generalului nu mai încape îndoială. Tot așa de neclar e, ce va face Rusia, dacă bulgarii vor alunga pe generalul rusesc peste graniță O scire foarte sensațională aduce „Jurnalul de Débats," ce se poate aplica aici. Din Bucuresci adecă i-s'a telegrafat numitului ḑiar, că în Odessa se pregătesc lucruri mari. În 30 și 31 August a sosit acolo cu năile o divisiune completă de infanterie, cu cavalerie și artilerie, pentru a merge la Sevastopol. După ce vor manevra și a merge la Sevastopol. După ce vor întoarce earăși la Odessa.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Ilimbav, în August, 1887. Dle redactor! Ḑiua de 6 August „Schimbarea la față a Domnului nostru Iisus Christos" și ḑiua nascerei Majestății Sale, a fost serbată de creștinii comunei noastre cu cea mai mare evlavie. Creștinii cu mic cu mare au mers la biserică, ca să audă minunata schimbare a Domnului nostru Iisus Christos, și rugăciunile pentru Augustul nostru monarch.

După finirea serviținlui divin s'a retras fie-care pe la ale sale, ducênd în inimă simțeminte de evlavie către tatăl ceresc și fidelitate către înaltul Tron. Timpul era frumos și oamenii petreceau vorbind despre sărbarea ḑilei. După prânḑ deodată schimbându-se timpul, ne pomenim cu un vênt de tot vehement. Vêntul era atât de înfiorător, încât resturna coperișele clădirilor și rumpea pomii din rădăcini. Trebue să fac amintire despre aceasta întêmplare neașteptată, fiind-că ne-a causat pagube foarte mari.

Comuna noastră, domnule redactor, e înzestrată cu o mulțime de pomi de tot feliul, și în anul acesta fiecare grădină a fost binecuvêntată de Ḑeu cu o mulțime de poame, și bucuria era mare între oameni, căci fie-care credea, că prin aceasta 'și va mai ajuta nĕcazului și trebuințelor de toate ḑilele, și nu va mai fi nevoit a și vinde tot numai din grâu și cucuruz.

Dar și în celelalte fructe ale economii suntem binecuvêntați de Dumneḑeu, căci secerișul a fost bogat și timpul ne-a favorisat de l'am adus în pace acasă. Vêntul acesta atât de vehement a zădărnicit însă multe din speranțele economilor.

Acestea se refer la comuna noastră, auḑim însĕ, că în alte părți s'ar fi făcut pagube și mai mari, cu deosebire în edificii.

După ce am premis acestea, permiteți-m dle redactor, să ḑic ceva și despre alt obiect, despre care s'a făcut amintire și în „Telegraful Român" Nr. 80 și adecă despre fundațiunile scolare. — Membrii parochiei noastre gr. or. încă in ḑiua de sf. Petru și Pavel a luat o decisiune privitoare la înființarea unui fond scolar, fiind îndemnați la aceasta de P. O. D. protopresbiter Sabin Piso, care a fost în aceea ḑi în parochia noastră anume spre acest scop. Decisiunea aceasta s'a pus pe hârtie și a subscris-o toți câți au fost presenți afară de unul sau doi. Cuprinsul ei pe scurt este, a se folosí un pământ comunal sau prin esarêndare sau prin lucrarea lui de toți locuitorii comunei, și venitul lui anual să se capitaliseze până atunci, până când acel capital va aduce atâtea interese anuale, încât să se poată acoperí salariul învĕțătoriului și alte trebuințe scolare.

Această voința și decisiune a credincioșilor bisericei noastre gr. orient. a stărnit sânge rĕu în frații nostri gr. cat. Și pentru ce? li se face vr'o nedreptate, sau doară ne facem fundațiune nouă și ei sunt închiși dela ea? Nu, — căci prin folosirea acelui pământ spre scopul indicat nu sufere de loc comună, ear gr. cat. se vor împărtăși asemenea cu cei gr. orient. de binefacerile acelei fundațiuni, căci scoala o avem la olaltă, înțeleg instrucțiunea dar nu și edificiul, căci acela e numai al gr. orientarilor și aceasta așa va trebuí să și rĕmână; abia suntem în stare să o susținem la olaltă necum să zidim două scoale. — Li s'a spus gr. cat. că la fundațiunea scolară și ei vor avea parte, dar în zădar, căci fruntașii lor au agitat pe toți aceia, cari nu au luat parte la aceasta hotărire și i au îndemnat să o nimicească. In urma acestora mulți și din cei ce s'au învoit odată la înființarea fundațiunei, s'au crediut seduși de protopopul și începeau să creadă, că s'a făcut numai ca protopopul să aibă de unde 'și trage diurnele, când vine în parochie. Ce era de făcut alta, decât să ținem o a două consultare, la care am învitat și pe gr. cat. în frunte cu preotul lor.

A venit și preotul lor și iată ce a ḑis: atunci ne învoim noi gr. cat. la înființarea unei fundațiuni scolare, când ne veți face parte în edificiul scoalei și în comitetul parochial gr. ort. care este totodată și scaun scolar. Dar pretensiunea aceasta a lor a rĕmas nucă aruncată în părete, căci poporul în majoritate s'a învoit, ca să se facă, după cum s'a amintit mai sus și s'a luat dispositiuni ca aceasta hotărire să se pună în lucrare.

De asemenea și representanța comunală, văḑênd voința poporului, a luat conclus tot în sensul arătat mai sus In modul acesta credem, că deși poate noi nu, dar copii sau nepoții nostri vor ajunge că să aibă un frumos capital, din care să se acopere toate trebuințele scolare. — O calamitate din cele mai mari pentru progresul nostru cultural este rumperea noastră în două confesiuni, căci de câte ori o parte voesce să ajungă la un scop sublim cu mijloace comune și mai lesnicioase, ceialaltă se opune și zădărnicesce. In zădar susțin gr. cath. că unirea ar fi fost factorul principal la rĕspândirea luminei în poporul român, căci în present ia ne dovedesce chiar contrariul. Dovadă și încercarea noastră, carea în loc să fie îmbrățoșată cu căldură de frații nostri gr. cath. ea a fost rĕspinsă cu cea mai mare indignațiune. Dar cu toată resistința preotului și a altor rĕuvoitori ai progresului nostru, totuși chiar și dintre parochieni gr. cath. mulți s'au învoit și a subscris protocolul acestei hotăriri.

Dea Dumneḑeu ca să dispară acest rĕu dintre noi și să ne uităm mai cu drag unul la altul, lucrând cu puteri unite la edificiul culturei, unicul sub care ne mai putem adăpostí.

Inițiatoriul.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

Încât pentru învĕțătoare, comitetul a preferit a alege, pentru acum, numai una, ear postul de directoară a internatului, ca unul, ce are însemnătate pentru întreaga desvoltare ulterioară a scoalei și a internatului, l'a oferit domnișoarei Elena baronesa Pop. În fine în legătură cu dispositiile §. 57. Art. de lege XXXVIII din 1868 și cu cele normate în ord. ministerială ddto 26/8 1877 Nr. 21678 II comitetul s'a adresat la veneratul consistoriu archidiecesan din Sibiiu și la veneratul ordinariat din Blaș pentru comunicarea unui plan de învĕțământ din religiune și morală pentru scoala civilă, precum și pentru numirea persoanelor încredințate cu predarea acestui obiect de învĕțământ.

Acestea terminate, ișe defipse și terminul deschiderei scoalei pe 15 Septemvrie n. 1886, aceasta în deosebi în vederea hârtiei inspectoratului reg. ung. de scoale al comitatului Sibiiu ddto 27/8 n. 1886 Nr. 905/1886, prin care dispune, că deoare-ce statutul de organisare și planul de învĕțământ al scoalei s'a presentat din partea comitetului administrativ al comitatului în 8 August 1886 la in. ministeriu, cu deschiderea să se aștepte până la 8/9 n. pentru a se susține astfel timpul de 30 de ḑile pentru eventualele observări ale autorității superioare.

Observăm la acest loc, că pentru a face o înlesnire părinților, cari ar dorí, ca și în cursul celor 4 classe primare să se facă tot în limba română, comitetul a adăpostit în edificiul scolar, pe lângă anumite condițiuni bine precisate și acceptate de ambe părțile, și scoala primară, susținută de reuniunea femeilor române din Sibiiu, pentru de a da instrucțiunea primară recerută, oferind în internatul Asociațiunei și elevelor acestei scoale îngrijirile trebuincioase, întocmai ca și elevelor scoalei civile și în aceleași condițiuni.

După premergerea actului ritual obicinuit, scoala și internatul se deschise în sfĕrșit la terminul indicat mai sus, la 15 Septemvre n., funcționând deocamdată până la împlinirea unor formalități, respective până se va fi satisfăcut condițiunilor prevĕḑute în §§. 17 și 103 ai Art. de lege XXXVIII din 1868 conform esmisului înalt. ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică ddto 4 Faur a. c. Nr. 1948 ca scoala civilă de fete cu caracter privat fără dreptul de publicitate.

Atât statutul de organisare cât și planul de învĕțământ au primit aprobarea autorității superioare, și astfel comitetul a putut cu plăcere constata, că din aceasta parte scoala întemeiată de Asociațiuue e pe deplin asigurată.

Inteținea, cu care în cele din urmă a trebuit să se facă dispositiunile pentru deschiderea scoalei, și necesitatea, în care comitetul s'a aflat de a face dispositiunile cu privire la conducerea scoalei cu abatere dela prescrierile statutului aproape în oara din urmă, a îngreunat pregătirea în toată liniștea a tuturor afacerilor scolare, astfel, că chiar după deschiderea scoalei a trebuit să se facă lucruri, care ar fi fost să fie terminate înainte de deschidere.

Aceste greutăți învinse, s'au ivit în curênd după deschiderea scoalei altele. Scoala întemeiată de Asociațiune, fiind cea dintâiu de categoria aceasta la noi românii de aici din patrie, au fost lipsită de spriginul ce-l dau esperiențele anterioare, și de tradițiuni pedagogice bine întemeiate, cari să-i servească de îndreptar la începerea și continuarea lucrării sale; apoi sĕrăcia literaturei noastre scolastice etc. au contribuit a îngreuna lucrarea.

Zelul însă și abnegațiunea delegatului Asociațiunei Dr. D. P. Barcian, care după cum am amintit, a fost însărcinat a conduce scoala în calitate de director onorar, apoi zelul laudabil și diligința, cu care corpul profesoral s'a nizuit a-și îndeplini chemarea, au făcut să dispară încetul cu încetul toate greutățile atinse mai sus și resultatele îmbucurătoare, ba pentru începutul lucrării surprinḑĕtoare chiar, au dovedit aevea, că scoala Asociațiunei și în direcțiunea aceasta este asigurată, și că susțiitorii pot privi cu liniște în viitorul ei.

Asemenea scoalei ca atare a fost la culmea misiunei și internatul împreunat cu ea.

Disciplina, ordinea și curățenia, ce au domnit în internat, au făcut conducĕtoarei aceluia, domnișoarei Elena Br. Pop, toată onoarea. Mersul regulat în funcționarea scoalei și a internatului, și resultatele surprinḑĕtoare obținute în primul an scolar cu privire la scopul, ce se urmărește: de a da elevelor o cultură generală, decât care mai înaltă nu se poate da femeei în scoalele esistente în patrie, a le oferí ocasiune pentru câștigarea de cunoscințe folositoare în ceea-ce privesce practica vieții, și, ceea-ce este mai pre sus de toate, de a le da o crescere în conformitate cu cerințele vieții poporului român în limba română, toate ace-

---

ale făurí și ale espune și pe cari de multe ori le auḑim cântându-se, mai ales în scoalele noastre:

Era noaptea *întunecoasă*
Alba lună luminând,
Era valea recoroasă
Glas de bucium rĕsunând.

Poate-se închipuí o composițiune mai monstruoasă: logică, limbistică și ori cum o vei numí:

„Noapte întunecoasă, și alba lună lumina"; aici se vede drept geniul de a rima sau mai bine ḑis, a spune neadevĕrul.

Cu câtă grație cântă însĕ Alecsandri:

Latina gintă, e regină
Într'ale lumii ginte mari;
Ea poartă în frunte-o stea divină
Lucind prin timpii seculari.
Menirea ei tot înainte
Măreț îndreaptă pașii sei;
Ea merge în fruntea altor ginte
Vĕrsând lumină în urma ei. —

Latina gintă-i o virgină
Cu farmec dulce, răpitor,
Stremu în cale i-se închină
Și pe genunchi cade cu dor.
Frumoasă, vie, zimbitoare
Sub ceriu senin, în aer cald
Ea se oglindă în splendid soare
Se scaldă în mare de smarald. —
Latina gintă are parte
D'ale pământului comori
Și mult voios ea le împarte
Cu celelalte a ei surori.
Dar e teribilă în mănie,
Când brațul ei liberator
Lovesce în cruda tirănie
Și luptă pentru al ei onor. —

În ḑiua cea de judecată,
Când față în ceriu cu Domnul sfânt,
Latina gintă a fi întrebată
Ce ai făcut pe acest pământ?
Ea va rĕspunde sus și tare:
„O Doamne, în lume cât am stat
În ochii sei plin de admirare
Pe tine te-am representat!"

(Va urma.)

stea au dat comitetului nouĕ dovedi, că unei adênc simţite trebuinţe a corespuns Asociaţiunea transilvană atunci, când. apreţiind însemnătatea deosebită a femeei pentru intreaga crescere şi pentru viitoriul unui popor, a decis înfiinţarea unui astfel de institut.

Comitetul, consciu de altfel de multele sarcini şi jertfe materiale, ce Asociaţiunea a trebuit sĕ şi le impună, jertfe, care numai încetul cu încetul se vor recompensa, are deplina convingere — că capitalele cheltuite cu înfiinţarea acestui lăcaş al muselor, sunt sigur elocate, şi că timpul nu e departe, când productivitatea lor se va manifesta în toate păturile poporului nostru mult cercat.

Sĕ vedem, care şi cât de mari sunt acelea capitale!

Edificiul scoalei se urca conform documentelor justificătoare la cassa Asociaţiunei la suma de	62,643 fl 21 cr.
Obiectele inventariului scoalei representă suma efectivă . . . . . . ; . . .	7407 fl. 66 cr.
În total costă edificiul scoalei dimpreună cu toate întocmirile trebuincioase, mijloace de învĕţămênt şi mobiliar suma de . .	70.050 fl. 87 cr.
În ceea-ce privesce spesele avute cu scoala în decursul anului scolar 1886/7 inclusive 31 Iuliu a. c. acelea se ridică la suma de	8651 fl. 07 cr.
Ear venitele incurse din tacsele prescrise dau suma de	5332 fl. 60 cr.
Remâne deci de pe anul trecut scolar un deficit de	3318 fl. 47 cr.

Spesele împreunate cu zidirea, întocmirea şi în parte cu susţinerea scoalei s'au acoperit prin împrumuturi, despre a căror acoperire se vor face propuneri la budgetele respective.

Încât pentru deficitul de 3318 fl. 47 cr. resultat din mica frecuenţă, de care s'a bucurat scoala în decursul primului an al funcţionării ei, acela se esplică mai ales prin întârdierea cu deschiderea scoalei provenită, după cum am arătat la alt loc, din împrejurări neatârnătoare de comitet şi se va putea acoperí din contribuirile în favorul scoalei, ce în urma apelului esmis cătră publicul român din toate părţile continuă a întra la cassa Asociaţiunei.

Fiind pe viitor, după cum avem puternice cuvinte a spera, frecuenţa mai mare — nu numai vor lipsí deficitele — ci ne vom putea presenta înaintea onoratei adunări generale chiar şi cu prisoruri. Conscie de multele greutăţi financiare, ce le va întimpina, Asociaţiunea nu şi-a făcut câtuşi de puţine illusiuni, ci se poate, că nici când mari peste mĕsură nu vor fi câştigurile materiale, şi aceasta se esplică prin starea materială a poporului nostru, carele altfel, însetat după cultură, nu cruţă — după cum noi cei de faţă, aproape toţi o scim din propria ne esperienţă — nici ostenele, nici jertfe, ba, când vede lipsa 'şi trage dela gură chiar, numai ca sĕ-şi adape fragedele-i mlădiţe cu a culturei dulceaţă; cu atât mai mari şi mai satisfăcătoare vor fi însĕ câştigurile morale, şi aceasta este, credem noi, ceea-ce mai ales dorim, la ceea-ce mai ales ne aşteptăm. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Diua nascerei Escel. Sale D-nului archiepiscop şi metropolit Miron Romanul.) Din incidentul dilei nascerei Escel. Sale D-lui archiepiscop şi metropolit, asesorii consistoriului metropolitan în frunte cu P. S. D nul episcop Ioan Meţian, precum şi asesorii consistoriului archidiecesan, Dumineca la 23 August după serviţiul ddeesc, s'au presentat în corpore la Escel. Sa, dând espresiune simţemintelor lor de felicitare; ear în decursul prândului, — la care au luat parte 24 persoane, s'a ridicat mai multe toaste de felicitare.

* (Maiestatea Sa în Ardeal.) Maiestatea Sa va sosí la Deva Joi în 15 Septembre n. 10 oare şi 50 minute înainte de ameadi. La gară va fi întimpinat de şefii tuturor autorităţilor locale. La 12 oare va fi primirea diferitelor deputaţiuni. Vineri şi Sâmbĕtă vor fi manevre. Dumineca pausare. Luni, Marţi şi Mercuri manevre în giurul Devei; ear Joi la 12 oare va călătorí Maiestatea Sa la Cluş, unde va sosí la 5 oare d. m. La gară va fi întimpinat asemenea de şefii autorităţilor, şi va fi condus până în cetate de un banderiu de magnaţi. Vineri la 10 oare va fi primirea diferitelor deputaţiuni. Sâmbătă la 10 oare audienţă generală, ear seara la 9 oare va călătorí spre B-pesta.

* (Părechia princiară.) După cum se comunică din Gőrgeny Sz.-Imre, părechia princiară va vení în Transilvania. In 3 Oct. a. c. se va începe vênătoarea, în 2 Oct. părechia principară va sosí cu suita la gara din Sas-reghin şi apoi va călătorí cu trăsura la castelul de vênătoare, unde se fac pregătiri mari.

* (Necrolog.) Capitolul metropolitan gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş cu adêncă întristare anunţă adormirea în Domnul a iubitului confrate Reverendisimului domn **Timoteu Cipariu,** preposit şi canonic al bisericei catedrale metropolitane din Blaş, decan catedral, vicariu general archiepiscopesc, preşedinte al tribunalului matrimonial de a II-a instanţă pentru diecesele sufragane, preşedinte şi membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, membru al academiei române, membru ordinariu al societăţii germane-orientale, şi asesor al sântului scaun metropolitan, urmată după un morb scurt adi-dimineaţă la 4 oare în anul 83 al etăţii şi 60 al preoţiei sale.

Osămintele adormitului se vor înmormênta în 5 Septembre st. n. la 3 oare după ameadi.

Blaş, 3 Septembre, 1887.

Fie-i ţerina uşoară şi memoria binecuvêntată! — Asupra vieţii ilustrului bărbat vom reveni.

* (Invitare.) Despărţĕmêntul IV (Sebeş) al Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român îşi va ţiné în ĕst an adunarea sa generală în opidul Mercurea, la 2 Octombre a. c. st. n. —

La această adunare se invită cu toată onoarea toţi membrii Asociaţiunei aparţinători acestui despărţĕmênt precum şi alţi iubitori de progresul poporului român.

Sebeş, în 2 Septembre, 1887.

Dela direcţiunea desp. IV.

I. Piso, director. *D. David,* secretar.

* Universitatea săsească 'şi va ţiné adunarea generală în diua de 3 Noembre n. c.

* Sultanul turcesc Abdul Hamid a serbătorit a 11-ea aniversare a suirei lui pe tron. El s'a născut la 21 Sept. 1842 (12 Şaban 1258,) a succedat fratelui seu, sultanului Murad V la 31 Aug. 1876. Actualul suveran al Turciei este al 34 lea sultan din familia Osman şi al 28-lea suveran dela cucerirea Constantinopolului.

* (Alegere de învĕţători.) La scoalele noastre capitale din Orestie s'au ales de învĕţători pentru cele două posturi vacante dmnii: Branga şi Baicu. Alegerea, care s'a ţinut Dumineca, a decurs în cea mai bună ordine.

* (Maghiarisare cu ori ce preţ.) Ministrul de comunicaţiune a adresat oficiilor postale ungare următoarea ordinaţiune: Avênd în vedere o mai bună controlare a pachetelor şi a scrisorilor, ce se trimit pe poste scutite de porto, în ceea ce privesce îndreptăţirea d'a fi scutite, adresa cu numele trimiţătoriului şi a adresantului, apoi însemnarea obiectului, clausula scutirei de porto, şi însemnarea locului destinaţiunei sĕ se facă clar şi legibil în *limba maghiară.* Pachetele, cari nu corespund acestor cereri sĕ se restitue trimiţătorului cu adausul: întreastfel de imprejurări nu se poate acorda scutirea de porto. Decumva trimiţătoriul insistă, ca pachetul sĕ se trimită şi cu adresă în altă limbă, oficiile postale sĕ satisfacă, *cerênd şi tacsa de porto.*— Din ce în ce tot mai departe.

* (Logică muscălească.) Ministrul de instrucţie Deljanov din Rusia,a emis o ordinaţiune, prin care copiilor din clasa poporului mai de jos se opresce sĕ frecuenteze clasele gimnasiale, afară numai dacă vre un elev s'ar distinge prin un talent deosebit. Ministrul Deljanov resonează astfel: atari individi sunt uşor de sedus, pe părinţii lor îi desconsideră, devin oameni malcontenţi, nemulţămiţi cu soartea lor, şi aşa se crează o clasă de oameni, cari cu referinţele sociale de adi nu se pot împăca şi provocă o agitaţiune perpetuă între cetăţeni. Aceasta agitaţie sigur va fi nihilismul.

* Directorul general al serviţiului sanitar din Romania, dl Sergiu, prin o circulară, cere dela toţi medicii din judeţe, ca sĕ-i trimită probe din toate beuturile alcoolice pentru a fi supuse unei analise chemice serioase. În chipul acesta va înceta falsificarea şi se va pune stavilă ruinărei sănĕtăţii.

* (Postal.) Direcţiunea postală şi telelegrafică din Sibiiu, notifică, că concentrându-se afacerile postale cu cele telegrafice, incepênd cu 1-a Septembre a. c. toate agendele telegrafice din districtul Transilvaniei se vor resolví în viitor prin aceasta direcţiune.

* (Anticităţi.) Din Laibach se scrie, că aproape de satul Smarata s'au descoperit mai multe statue romane, cosciuge şi schelete, o monetă de bronz şi un inel de argint cu o peatră, scumpă avênd săpate gravuri etc. — Făcându-se mai multe săpĕturi la Cozia în România, lucrătorii au dat peste anticităţi. S'au descoperit ruinele unor băi de pe vremea romanilor; cuptoare, basin conducte etc. precum şi mai multe monede romane.

* (Portretul amorului) — Într'o di amorul fugi de la buna lui mumă; deiţa Venus în disperarea ei îl striga cât putea de tare:

„Dacă a vĕdut cineva pe Amor, pribegind pe drumuri, sĕ ştie că este fiul meu, care a fugit de la mine; sĕ vie sĕ me vestească şi'l voi rĕsplătí. Acel care va vení sĕ-mi spue, unde se află, va primí de la mine o sĕrutare; iar dacă mi'l va aduce chiar, îi voiu acorda o favoare mult mai măgulitoare de cât numai o sĕrutare. Copilul meu se poate cunoasce după următoarele semne şi se poate deosebí între o mie alţii: faţa pielei nu e albă ci ca para locului; ochiul e viu, scânteetor, vorba dulce, spiritul viclean; sentimentele nu-i sunt nici odată în acord cu vorbele, glasul lui e dulce ca mierea, când se nĕcăjeşte ajunge perfid, crunt, sĕlbatic; este mincinos, înşelător, crud chiar în jocurile lui; capu e acoperit cu un pĕr, care i-l flutură vêntul; chiar pe frunte vedi neruşinarea. Deşi îi sunt mânile prea mici, însĕ aruncă cu ele foarte departe săgeţile lui: le asvêrle până chiar pe malurile Aheronului, unde rănesce pe regele iadurilor. Corpul seu este gol şi sufletul este nepĕtruns; aripat ca o pasăre, sboară dela un secs la altul, şi se ficsează în inimi; îşi încarcă arcul lui mic cu săgeţi, cari, de şi sunt mititele, pătrund până în ceruri: tolba 'i e de aur şi plină cu săgeţi ascuţite, cu cari chiar el singur se răneşte uneori. Dacă'l veţi întâlní, legaţil, ca sĕ nu cumva sĕ ve scape. Fiţi fără milă; dacă plânge, sĕ nu ve încredeţi lacrimilor lui, sunt amăgitoare; dacă va ríde sĕ-l legaţi mai strîns; dacă vrea sĕ vĕ sărute, fugiţi! sărutările lui sunt primejdioase, buzele-'i sunt otrăvite. Dacă ve va dice cumva: „Luaţi săgeţile astea, vi le dau pe toate", sĕ ve feriţi de a pune mâna pe ele, fiind că darurile lui frig.

* (Visul unui croitor.) Un croitor fiind pe patul de moarte, avu un vis neobicinuit. Vedea un steag fâlfâind în aer de o dimensiune mare, compus din toate bucăţile din diferitele stofe, ce a economisit de pe la muşterii. Îngerul morţii ţinea acest steag şi cu mâna ceealaltă îl lovia cu o vergea de fer. Deşteptându-se croitorul se jurà, că pe viitor dacă nu va mai oprí nici cel mai mic petecel, şi pentru-ca sĕ se ţină de cuvênt, dise unui copil al seu, sĕ-i aducă aminte totdeauna, când îl va vedé croind, de vorba steag.

Câtva timp, croitorul nu se depărtă de jurămêntul seu. Într'una din dile, un bogat venind cu o materie scumpă şi frumoasă sĕ-şi facă un costum, virtutea croitorului dete de mal.

În zădar copilul îi aduse aminte în mai multe rênduri de steag.

— Te ai trecut cu steagul teu cu tot! — strigă croitorul afară din sine. O asemenea stofă nu se afla în acela, pe care 'l-am vĕdut în vis, şi apoi îi lipsiau câteva petece, pe care le voiu completa din această stofă!

* (Incă o palmă.) Negoţierile între Turciia şi România în privinţa unei convenţiuni comerciale au ajuns aşa de departe, încât peste curênd covenţia va fi semnată. Convenţia va devení definitivă după aprobarea camerilor. — Ai nostrii au amuţit cu totul. . . !?

* (Mulţămită publică.) In urma nenorocitei întêmplări din 18/30 Maiu a. c., nimicindu-se atunci prin un foc cumplit — pus de mâni rĕutăcioase necunoscute — supra-edificatele parochiale ale bisericei noastre ortodocs-orientale din Doboli inferiori, onorabila Redacţiune a „Telegrafului Român," distribuind colecta intreprinsă de dênsa, a binevoit a împărtăşí şi comuna noastră bisericească cu 20 fl. douĕdeci fl. v. a., carea sumă încurgênd la oficiul parochial s'a transpuns imediat comitetului, respective epitropiei parochiale spre a fi folosită la reedificarea edificielor parochiale arse. Cuitând prin aceasta deci suma susindicată, primească atât contribuitori marinimoşi, cari prin ofertul lor pios au alergat întru ajutorarea suferindilor, cât şi onorabila redacţiune, espresiunea profundei mulţămiri din partea miserei noastre comune bisericesci. Căci comună miseră bisericească ca aceasta nu e nici una din archidiecesa transilvaniei, şi carea nici odată nu a fost atât de lipsită, şi niciodată nu a fost avisată la ajutoriul pioşilor conaţionali şi corligionari ca acum, când prelângă paguba suferită prin foc e constrinsă a-şi reedifica şi ediciul bisericei sale ruinate, carea după informaţiunile primite va deveni în timpul cel mai scurt închisă, ameninţând astfel esistenţa credincioşilor greco-orient., cari uitându-şi limba maternă sub înfluinţa apĕsătoare a trecutului trist numai în biserica ortodocs-orientală, la aceasta mamă dulce şi ocrotitoare mai află mângăiere.

Dea ceriul ca simţul human sĕ înflorească şi mai departe în sînul românilor generoşi, ca sĕ poată ajuta totdeauna acolo, unde pericolul e mai mare pentru biserică şi popor.

Doboli infr., la 25 Iuliu (6 Aug.), 1887.

În numele comitetului parochial,

Nicolau Puian,
preot ort. orient.

Loterie

Sâmbătă în 3 Septembre 1887.

Timişoara:	**82**	**60**	**45**	**31**	**48**
Viena:	**85**	**40**	**71**	**8**	**56**

Nr. 190. [1658] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate din tractul protopresbiteral al Clușului, sĕ escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar în bani 67 fl., bucate 20 merţe mari, loc arătoriu și de cosit, venitele cantorali preţuite în 113 fl., cuartir și lemne de foc pentru învĕţătoriu și încălḑitul scolii.

2. Bedeciu, cu salar de 200 fl. din rapartiţiune pe popor, cuartir și lemne de foc pentru învĕţător și scoală.

3. Cara, cu salar de 200 fl. în cari sĕ compută banii repartiţiaţi pe popor, folosirea locului arător și de coasă, și cuartir în edificiul scoalei.

4. Călian, cu salar de 200 fl. din repartiţiune dela popor, și cuartir în edificiul scoalei.

5. Mănăsturul ung., cu salar de 200 fl. din repartiţiune și cuartir liber în edificiul scoalai.

6. Mociu, cu salar de 200 fl. din repartiţiune pe popor.

7. Panic, cu salar de 200 fl. din repartiţiune și cuartir în edificiul scoalei.

8 Someșfalĕu, cu salar de 100 fl. din repartiţiune și cuartir în edificiul scoalei.

9. Șomeșul-rece, cu salar de 120 fl. banii și 80 fl. din bucate, ḑile de lucru, loc arătoriu, grădină de legumi, pentru cari învĕţătoriul e îndatorat a face și serviciul cantoral.

10. Sebeșul-mare, cu salar de 250 fl. dela popor, plătiţi în cuartale, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-și așterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Cluș, 10 August, 1887.

Oficiul ppresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiali.

Vasiliu Roșescu,
protopresbiter.

Nr. 225. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învăţĕtoresci, dela scoalele confesionale gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, devenite vacante, în protopresbiteratul Ungurașului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salar de 276 fl. v. a. grădină de 1½ juger, pomĕt, fênaţiu și arător, lemne de foc 2 orgii și cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Dol, cu salar de 90 fl. v. a., 40 vici de cucuruz vica vechiă, lemne de foc 2 orgii, și cuartir în edificiul scoalei și grădina de legumărit.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-și asterne suplicele instruite în sensul statului organic, la subscrisul oficiu protobresbiteral, până la terminul sus indicat, — posta ultimă Hidalmás.

Fizes St. Petru, 14 August, 1887.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Petru Roșca,
protopresbiter.

Nr. 53. [1657] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător, la scoala poporală din comuna Runcșor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕșene, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu și jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi □ lemne, de unde are a se încălḑí și scoala; 4. folosirea grădinei scolare și cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate și purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula și că poșede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕţător are pe rênd a ţiné strană într'o biserică și cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subșterne la P. O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureșană până la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conţelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcșor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preș com. scolar.

Nr. 1001. [1658] 1—3

CONCURS.

Pentru două posturi învĕţătoresci dela scoala gr. or. din Poplaca, anume: postul pentru clasa I și II, se escrie concurs cu terminul 19 Septembre a. c.

Emolumentele sunt.

Pentru învĕţătorul clasei I, 210 fl. 3° de lemne, cuartir în edificiul scoalei; pentru învĕţătorul clasei a II 250 fl. 3° lemne, cuartir și folosirea grădinei scolare. Salariile în bani se eliberează anticipative în rate treilunare.

Invĕţătorul clasei prime e obligat a ţiné strana în dumineci și sĕrbători; ear al clasei a doua a provedé instrucţiunea în scoala de repetiţiune.

Reflectanţii au sĕ-și prezenteze petiţiunile sub-semnatului în terminul indicat, fiind totodată poftiţi a-se presenta la biserica din Poplaca înainte de alegere.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 315. [1659] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Făgăraș, cu salar anual de 150 fl. în bani gata solvibili în rate lunari anticipative, folosirea a două grădini scolare și a unei delniţe cu venit anual de 18 fl., cuartir liber și 3 orgii de lemne pentru încălḑitul scoalei și al cuartirului. Învĕţătorul fiind și ca cantor la biserică, va avea o remuneraţiune anuală de 30 fl. v. și venitul dela umblarea cu icoana la Nascerea Domnului.

2. Veneţia inferioară, postul secundar, cu salar anual de 200 fl., cuartir liber și lemne de foc.

3. Breaza, două posturi, unul primar cu salar anual de 300 fl., altul secundar cu salar anual de 200 fl. pentru amêndouĕ cuartir și lemne de foc.

4. Șinca-nouă, cu salar anual de 200 fl. și lemne de foc necesare.

5. Perșani, cu salar anual de 150 fl. în bani și 4 cupe de bucate dela fiecare copil umblător la scoală.

6. Luţa, cu salar anual de 120 fl. și lemnele de foc necesare.

7. Șona, cu salar anual de 120 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Hurez, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc.

9. Dridif, cu salar anual de 110 fl. cuartir liber și lemne de foc.

10. Veneţia-superioară, cu salar anual de 80 fl. cuartir și lemne de foc.

11. Riușor, cu salar anual de 80 fl, cuartir liber și lemne de foc.

12. Grid, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber și lemne de foc.

13. Rucăr, cu salar anual de 120 fl. și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a și așterne suplicile lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu până la terminul sus indicat.

Făgăraș, 10 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărașului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 248/887. [1655] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător în clasa a III-a și a IV a la scoala capitală din Dobra, se escrie concurs cu termin până la 28 August a. c. st. v.

Salar anual 400 fl. solvinḑi în rate lunare decursive cu prospectiva de a se încredinţa alesului eventual și afacerile direcţiunei, după ce va da probă de destoinicie, pentru care va primí o remuneraţiune de 50 fl.

Concurenţii au a-și așterne suplicele lor de concurs instruite conform legilor în vigoare §. 122 p. 11 al stat. org. la subscrisul până la terminul sus indicat. Cei ce vor documenta cunoscinţă de musică instrumentală și o pregătire superioară, — vor fi preferiţi.

Dobra, 24 Iuliu, 1887.

Comitetul protopresbiteral.

Romul de Crainic, protopresbiter. *I. Popp.,* not. comit.

Nr. 741. [1648] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci mai jos însĕmnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Tel. Rom.“

1. Boian, cu salar 300 fl: anume din repartiţie în 2 rate egali: 127 fl. 10 cr.; bucate 161½ mĕsuri de cucuruz á 1 fl. 161 fl. 50 cr., lemne de foc câte vor fi de lipsă, evaluate cu 11 fl. 40 cr., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în faţa locului în o Duminecă sau sĕrbătoare până la ḑiua alegerei spre a-i cunoasce poporul.

2. Blășel, cu salar 175 fl anume: din repartiţie în rate egale 150 fl., folosirea unui agru de aproape 2 jugere cu venit de 15 fl., un stângin de lemne de foc în preţ de 10 fl., cuartir în edificiul scoalei și grădină de legumi.

3. Chesler, cu salar de preste 250 fl. și 50 cr., acest post e împreunat cu cantoratul — și anume:

a) ca învĕţător: din alodiul comunal 20 fl., din fondurile bisericesci 50 mĕsuri cucuruz á 1 fl. = 50 fl., din repartiţie pe popor 80 fl. în 2 rate egli;

b) ca cantor: folosinţa alor 3 grădini în comună, una cu prunet frumos, cu venit de 25 fl; — un agru de 1 jugĕr și 783 □° cu venit la 20 fl.. terţialitatea din stola preotului computată minimum 27 fl. 50 cr., dela preste 80 fumuri à 4 cupe cucuruz 20 mĕsuri à 1 fl. = 20 fl. și câte o cupă must de vin toamna à 10 cr. = 8 fl

Toate computate la olaltă dau suma de 250 fl. 50 cr. cu prospect de a se îmbunătăţí stola cantoratului, afară de aceea e în prespectivă câștigarea prin proces a unei vii cantorale de 50—80 vedre, ce a întabulat o pe numele seu defunctul cantor.

Concurenţii la acest post au sĕ se presenteze în o Duminecă sau sĕrbătoare la biserică, spre a-și arĕta desteritatea în tipic și cântările bisericesci.

4. Deag, cu salar 200 fl. și anume 180 fl. bani, cuartir și lemne de foc, computate în 20 fl.

5. Sĕlcud, cu salar 150 fl anume: Folosinţa unui agru de 8 jugere classa I în o massă, care aduce venit anual de 80 fl. și din repartiţie 70 fl. acesti din urmă solvinḑi în 6 Ianuariu și 23 Aprile a fie cărui an.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni au a-și așterne suplicile lor, instruite conform legilor în vigoare la sub semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Kükülövár.)

In conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 27 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava inf.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 209. [1653] 2—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică cu grădina parochială și cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaţ și arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele, vica mică, sau 48 fl. v. a.

3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.

4. Îngropăciuni și cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenţi, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului și sânţirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosinţa preotului 2 jugere pădure de lemnărit și fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, până la finirea aceleia, comuna închiriază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi de a-și înainta suplicile lor instruite conform statutului organic și a regulamentului pentru parochii, până la terminul mai sus arĕtat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conţelegere cu comitetul parochial

Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Ungurașului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 140. [1654] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa III-a Gârbova de sus, în protopresbiteratul, gr. or. al Albei-Iuliei, se escrie a treia oară concurs, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Porţiune canonică arătoriu 9 jugere 122 □°.
2. Liveḑi 6 jugere 873 □°.
3. Una pădure 2 jugere 647 □°
4. Cimiteriu de 2 cară de fên.
5. Dela 140 familii câte 1 ferdelă (16 cupe vechi) cucuruz în boambe.
6. Dela 140 familii câte una ḑi de lucru.
7. Venitele stolare ameliorate și regulate de comitetul parochial în 5 Septembre, 1886.
8. Casa parochială cu grădina de legumi.

Toate aceste emolumente aduc la an un venit curat aproape 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au de a-și așterne petiţiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, la acest oficiu protopresbiteral până la terminul sus amintit.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 26 Iuliu, 1887.

Alesandru Tordășan,
protopr. gr. or.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 88 Sibiiu, Joi 27 August (8 Septembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători „Tăerea Capului S. Ioan" numĕrul cel mai de aproape va apăré Marți în 1 Septembre.

Sibiiu, în 26 August.

De mult nu am mai reflectat la pressa din Clus.

Lucrul s'a esplicat ușor. Ḑiarele ungaresci din Cluș sunt fanatice în direcțiunea șovinistică inaugurată cu era dualismului, și cu deosebire în nebunia lor ele sunt fanatice, când e vorba sĕ esprime vederile celor puși în fruntea reuniunei de maghiarisare cu centrul în Cluș.

Mintea sănĕtoasă ne-a dictat sĕ fim în reservă, și sĕ lăsăm ḑiarelor din Cluș nobila misiune de a îmbĕta pe cetitorii lor cu apă rece.

De astădată revenim asupra unui articol publicat de ḑiarul „Kolozsvár" în numĕrul de eri, la locul prim, și care e semnat cu S., sub care literă se ascunde neobositul secretar al reuniunei de maghiarisare.

Revenim asupra acestui articol, ca sĕ arătăm, la ce țintesc compatrioții nostri prin tendințele lor de maghiarisare, și cât de ușor se fac ei de rîs în ochii oamenilor, cari judecă și nu trăesc sub boldul primelor impresiuni momentane.

Articolul de care vorbim, se ocupă cu o bisericuță jidovească de rit nou și unică în feliul seu.

Mai mulți jidovi din lumea de adi s'au deslipit de coreligionarii lor, acesti jidovi moderni au zidit o biserică nouă, dar cu totul nouă, in stil cu totul modern.

Credința acestei biserici este: maghiarisarea, nădeșdea, mărimea, la care e destinată reuniunea de maghiarisare.

În rugăciunile sale secta de jidovi din biserica aceasta se opresce la sânții naționali jidovesci: Árpád și Hunyady, și acesti jidani de ritul celor din Cluș, când se roagă, se întorc cu fața spre Budapesta

Psalmii lor sunt: „Szózat" și „Hymnus". Aceste le esecută corul de câte ori fac slujbă dumneḑeului lor.

Pe altarul lor, pe ușa bisericei lor cu litere vĕdite stă numele noului Iehova: Emke, al căruia simbol adecuatul înțeles e: reuniunea ardeleană ungurească de cultură, rectius: reuniunea pentru maghiarisarea Ardealului.

În ușa acestei biserici s'a oprit domnul S. Sufletul i s'a umplut de mărirea Dumneḑeului Sabaot: Emke și răpit de această dumneḑeire, cu duchul de iubire, inspirat de dogmele credinții sale, dă năvală asupra bisericelor din patrie.

Sunt biserici, — ḑice S., în cari Dumneḑeu nu se preamăresce în limba maghiară, sunt biserici, în cari credincioșilor nu li se vorbesce de Árpád și Hunyady, nu de religia nouă Emke, ai căror credincioși, când se închină, nu fac mĕtanii spre Budapesta, ci unii vorbesc despre Sfinți părinți din rĕsărit, alții despre bărbații reformatori, cari au fost fala Germaniei.

Răpit de duchul seu, domnul S. scrie în pilde biblice, pe urmă apoi blastĕmă, imitând chipul de blăstĕm din psalmii lui David.

Ca cele două paseri din corabia lui Noe, așa sboară cuvintele eșite din gura preoților lor. Preste ruina potopului cutropitor ele sboară, și una se opresce pe turnurile cupolelor bisantine, ceealaltă pe turnuri vechi reformate. Una se adapă din apa din Dîmbovița, cealaltă din Spreer. În patria, de unde au eșit ele nu se mai întorc, ci se hrănesc din stĕrvurile cele rătăcite în urma ruinelor.

Ne oprim aici.

Din spiritul religiunei sale a vorbit scriitorul dela „Kolozsvár", și din spiritul religiunei noastre vom vorbí noi. Ura, cu care vorbesce el despre cultul bisericei noastre, la noi se va schimba în iubire creștinească: Iubiți pe vrășmașii vostri.

Și noi din toată inima ertăm lui S. insulta, care ni-o face, aceasta o vor urma de bună seamă și frații, ale căror predici se rătăcesc pe la rîul Spreer.

Voim însĕ sĕ constatăm, că reuniunea de maghiarisare ar da sărindare pentru sufletele acelora, cari în locul Cherovicului ar cânta Szózat-ul unguresc, și în loc de Priceasnă nota lui Kossuth.

Raportul între Dumneḑeu și om nu poate fi degradat la specula. Și dacă totuși în locul Dumneḑeului Sabaot pe altarul bisericei din Cluș stă simbolul Emke, pentru noi aceasta este o nouă dovadă, că pe unguri și prin nonsensuri îi poți trage pe sfoară, că jidanii și cu religia fac specula.

Noi nu facem nici una, nici alta.

Revista politică.

Încă n'a trecut nici o lună de ḑile, de când principele Ferdinand a pășit pe teritoriul Bulgariei, și a luat în mână ocărmuirea acestei țĕri nenorocite. Nu se poate afirma, că în constelațiunea politică sau făcut vre-o schimbare și că sarcina principelui s'ar mai fi ușurat dintr'o parte sau din alta. Tot așa de puțin se poate afirma, că soartea Bulgariei e mai favorabilă; dar, trebue sĕ recunoascem, că regimul bulgar e în mare activitate și lucrează în ordine și pacinic.

Bulgaria are un ministeriu nou, și cele dintâiu concluse, ce le a luat, au fost însuflate de spirit liberal așa, că principele se poate felicita pentru bărbații, cari și i-a ales în ministeriu.

Censura, ce opria de a da informațiuni ḑiarelor strĕine despre afacerile bulgare s'a șters și în curênd va dispăré și starea de asediu, în care se află mica țĕrișoară. În 9 Octombre se vor face alegerile pentru sobrania cea mică și se sperează d'acum, că alegerile vor eșí cât se poate mai bine. Principele e primit în tot locul cu simpatii și mai mult ca ori și când se bucură de credința și pretenia oficerilor dela garnisoana din Sofia. Acestia au dat o soarea strălucită, la care au luat parte și representanți d'ai puterilor strĕine.

De cât-va timp se părea, că Rusia nu mai face nimica în cestiunea bulgară, și că cu timpul se va retrage din politica, ce o urmăria. Nu stă însĕ lucrul așa, era credință deșartă aceasta. Rusia 'și urmărește pacinic planurile sale și lasă ca afacerile bulgare sĕ se desvoalte ele de ele. Ea nu va trimite pe generalul Ernroth, până nu se va face ordine în această țeară, dar nu incetează a îndemna pe sultanul, ca sĕ grăbească cu trimiterea unui comisar, care sĕ aducă lucrurile în ordine. O telegramă din Petropolea, adresată jurnalului des Débast afirmă, că Rusia nici odată nu-și părăsesce dreptul asupra Bulgariei, drept câștigat prin sângerosul rĕsboiu din anii 1877/8. Se pare, că Porții nu i-a succes, ca sĕ împace puterile nici prin aceea, că a încredut afacerea bulgară principelui de Bismarck. Cercurile diplomatice sunt de părere, că aceasta a făcut-o Poarta numai ca sĕ mai zădărnicească lucrurile, deoarece ea scia de mai înainte, că nici principele Bismarck n'a fi în stare sĕ facă pe toate puterile sĕ consimtă, și astfel sĕ se aplaneze cestiunea bulgară.

†

Timoteu Cipariu.

Sunt rari bărbații providențiali, a căror vrednicii sĕ fie așa de puternice, încât sĕ se mĕsoare cu fatala moarte, și sĕ rĕmână vii ca o scumpă moștenire urmașilor. Și fiind că sunt rari, ei apar ca fenomene deosebite în viața unui popor, storc admirațiunea, ear apunerea lor lasă în jale inima admiratorilor.

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

(Urmare).

Al treilea mijloc indispensabil spre a provoca imagini sensibile este „prosopopea" sau „personificațiunea." De multe ori poetul se folosesce de acest trop pentru a-și ajunge scopul, căci de multe ori vine în posițiune, de noțiunile „abstracte" dator e sĕ le personifice. Și când îi succede a aduce după mĕsura recerută lucruri din neființă în ființă, i-a succes tot d'odată o parte esențială în câștigul materialului.

Cum ar fi putut spre pildă pune V. Alecsandri pe „Carpatul" în luptă cu „Balcanul." Balcanul sĕ strige cu trufie:

„Carpatule" vecine, de nu pleca-vei fruntea, amar va fi de tine.

Ear „Carpatul" sĕ-i rĕspundă:

„Balcane" a ta trufie arată, că tu astădi căḑut ești în pruncie.

Dar ca sĕ fim și mai lămuriți, sĕ vedem, cum ne presentă Bolitinean cuvêntul abstract „pisma":

Pismă tu esci rĕsplătirea, faptelor celor mai mari,
Tu stîngi pacea și iubirea și faci ḑilele amari.

S'au:

Luna doarme grațioasă
Peste rose peste crini,
Și tu dulcea mea frumoasă
Ești deșteaptă și suspini.

Alecsandri scrie:

Moldova la dreptate pe soartea ei stăpână
Mi-a pus pe cap coroana și buzdugan în mână!

Într'alt loc:

Riul 'l cunoasce și scade a sale valuri.

S'au:

Soarele și luna mi-au ținut cununa,
Brași și paltinași, i-am avut nuntași,
Preoți munții mari, paseri lăutari. . .

Eminescu scrie:

Doar isvoarĕle suspină,
Pe când codrul negru tace
Dorm și florile în grădină
Dormi în pace.

Bolintinean în „O noapte la morminte":

Mergeam pe căi sĕlbatice
Căutăm adăpostire;
Ear umbrele lunatice
Rîdeau p'o mănăstire.

Urla departe tunetul;
Arama gemătoare
Vĕrsa prin aer sunetul
Ca harpa plângĕtoare.

Lătra mai colo cânele
La neguri fumegoase;
Scotiau din groapă mânile
Scheletele hidoase.

Amarul glas al vêntului
Cânta doioase cântece,
Și vermele mormêntului
Rodea pe morți de pântece.

Pe munte steaua nopților
Păruse suferindă,
Așa cum fruntea morților
Se vede gălbenindă.

Fumau pădurea, văile
De neguri fumegoase;
Umplu-se toate căile
Fantasmele sclipoase.

În aer glasul elelor
Vestia a lor venire
Urla asupra stelelor
Demonii cu scrășnire.

Un fulger!... norul fumegă,
Și tunetul rĕspunde;
Ear ploaia cade, spumegă
Ca turburoase unde.

Ca deosebit luceafăr pe orisonul filologiei şi al literaturei noastre, ca deosebit luceafăr în viaţa noastră naţională a strălucit *Timoteu Cipariu.*

Timpuri de grele cercări, veacuri vitrigi au pus stavilă progresărei şi cultivărei românului; focul şi sabia erau urgisitele mijloace, cari disputau esistenţa românului. Mai urgisită însă decât ele era tendinţa de a ne desnaţionalisa, tendinţa de a nega unui popor originea, tendinţa de a-i răpí, ce are el mai scump: *limba.*

Un popor însă al cărui viitor e scris cu litere de aur în cartea vieţii, a cărui trăinicie e mai puternică, decât să poată fi sdrobită de mijloace urgisite, rămâne viu şi legitimează tot mai mult vorba veche românească: *apa trece, petrile rămân.*

„Apa trece petrile rămân," aşa strigau în luptele lor neobosite pentru esistenţa românului Samuil (Klein) Micul, Enache Văcărescu Radu Tempea, apoi Petru Maior şi George Lazar, nume sfinte, nume de scumpă aducere aminte.

Luptele inaugurate în timpul întunerecului de acesti apostoli ai românismului au trebuit purtate în veacul luminilor de alţi fii ai neamului nostru, tot cu atâta dor, tot cu atâta tărie, căci valurile vrăşmaşe şi cutropitoare, nici când n'au încetat din furia lor sălbatică.

A trebuit ca la opera începută de George Lazar să clădească mereu neobositul Eliade; ear inceputul lui Petru Maior să 'l termine *Timoteu Cipariu.*

Acest bărbat neobosit s'a născut la 1805 în comuna Pănade, comitatul Târnavei-mici. Încă de mic, înzestrat cu un zel deosebit, a fost dat la scoală şi în anul 1826 a terminat toate scolile din Blaş. In anul următor a şi ocupat funcţiunea de profesor la gimnasiu, apoi la teologie şi în aceasta calitate a avut teren şi ocasiune ca în inimile tinere să sădească simburile iubirei pentru limba românească; ear mai târdiu ca canonic al capitulului metropolitan, a propagat mereu simţul de religiositate.

Anul epocal 1848 îl găsesce pe Timoteu Cipariu pregătit pentru toate eventualităţile, luptând alăturea cu cei mai înflăcăraţi români.

Diarul seu politic-literar „Organul luminărei", vestia în toate părţile, că a sosit timpul ca poporul să scuture grelele lanţuri, să părăsească viaţa ruşinoasă de sclav şi să se arete demn de pământul străbun; poporul românesc să şi reocupe drepturile politice şi să nu slăbească din tăria lui naţională; ear în anul 1860 a călătorit ca deputat la senatul imperial din Viena, ca să contribue la îmbunătăţirea soartei neamului seu.

Opurile lui literare sunt o comoară pentru literatura noastră. Ca pe cele mai însemnate amintim: In 1854 a scos de sub tipar „Gramatica limbei române," a cărei ediţiune nouă, amplificată a eşit la 1869. In anul următor, 1855, s'a tipărit însemnata sa lucrare „Acte şi fragmente;" ear la 1860 „Elemente de poetică." Doi ani mai târdiu 'şi tiparì „Cuvênt la inaugurarea Asociaţiunei transilvane," care 'l rostise la anul 1861, combătând falsele păreri ale scriitorilor vrăşmaşi, cari căutau să ne denege romanitatea limbei şi a originei noastre. Edete apoi „Archivul pentru filologie şi istorie"; ear la 1887 „Sintacsa limbei române" premiată de academia română.

Am însemnat numai pe scurt aceste opuri, cari fac onoare neamului nostru românesc şi cari au fost studiate de străini cu seriositatea, ce li se cuvine.

Vieaţa eruditului bărbat a fost pacinică, cuprinsă de un curent deosebit: *a studia mereu până în ultimul moment.*

El e întemeietoriul şi sistemisătoriul fonologiei, scoalei etimologice, scoală care în anii trecuţi a provocat o mare şi intensivă activitate în cercurile scriitorilor nostri filologi.

Străinii, apreţiind vredniciile acestui erudit bărbat, l'au prîmit de membru în societăţile lor; ear Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român l'a ales în mai multe perioade de preşedinte al ei.

Sunt rari bărbaţii, cari se pot măsura cu Timoteu Cipariu, şi astfel e naturală jalea, ce a cuprins toată inima românească la apunerea lui, provenită chiar şi la o vârstă atât de frumoasă; dar neputênd schimba rêndul firei, îi dicem: *Dormi în pace luceafăr al naţiunei, Tu ai sciut întoarce înţelepţesce foile vieţii, generaţiunile 'ţi vor fi recunoscătoare!!* —*B.* —

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Agnita, în 20 August v. 1887. Dle redactor! În Nrii 82 şi 83 din anul curent ai „Tel. Român", s'a publicat un răspuns al părintelui N. Moldovan din Vărd, menit a combate corespondinţa mea, publicată în Nr. 60 al „Telegrafului Român". În interesul adevărului, ve rog deci, a da loc următoarelor observări:

Părintele N. Moldovan dice: „În anul trecut s'a publicat în „Tel. Român" un şir lung de articlii, atât contra mea, cât şi contra socrului meu Gr. Maier etc. . . În cari Nrii ai „Tel. Român" din anul trecut s'au publicat menţionaţii articlii, la cari dta ai fi răspuns corespondentului mascat numai cu un dispreţ meritat? Dta chiar la începutul răspunsului spui un neadevăr; căci eu 'ţi pun la dispoziţiune toţi numerii „Tel. Român" din anul 1886 — pentrucă sciu, că nu-i ai, — şi 'ţi pot proba, că în anul trecut nu s'au publicat nimica din partea mea în contra dvoastre, cu atât mai puţin vreun şir lung de articlii. Dta mistifici adevărul, numai ca să poţi scăpa teafăr, vrei să areţi, că din anul trecut, de când a venit actualul protopresbiter, eu l'aş fi lăudat continuu, atăcându-ve pe dvoastră.

Am scris în Nrii 38, 58 şi 152 ai „Tel. Român" din anul 1884. Am scris mai departe în Nrii 10 şi 22 ai „Tel. Român" din anul 1885 în causa acestui protopopiat; ce am scris atunci, şi astădi să poate vedé şi judeca.

Dta susţii, că eu, când am scris corespondinţa din Nr. 60 am stat în serviţiul protopresbiterului; apoi afirmi, că chiar dênsul ar fi declarat aceea corespondenţă de necuviincioasă, şi că dênsul n'are lipsă de advocaţi nechemaţi. Apoi nu-ţi a fost aceea destulă satisfacţiune? pentru ce dară în răspunsul dtale te ocupi mai mult de persoana dênsului, decât de mine ca corespondent?

În al cui serviţiu, şi al cui advocat am fost, p. Moldovan, când am scris corespondinţele — sau cum le numesti dta, articlii, — din anii 1884 şi 1885? atunci când, pe actualul protopresbiter nici după nume nu l cunosceam?

Să scii dar, că toate cele ce am scris, şi le voi mai scrie, le fac pe socoteala mea.

Te provoci, p. Moldovan, la toţi superiorii dtale în sus, să-ţi spună, dacă ai denunţat dta pe cineva şi cu atât mai puţin pe protopresbiterul nostru; în jos la mine, ca să-ţi spun către cine? când? şi cum? Provocarea către superiorii dtale nu este la loc; superiorii dtale n'au să dea seamă de cuvintele mele, ci eu însumi, pentru aceea să-ţi servesc cu câteva casuri concerte, unde ai figurat ca factor principal în aceasta privinţă. *)

L'ai denunţat în jos către cine? către poporul de rênd, către toţi aceia cărora le-ai lucrat pe plată şi aceia către alţi semeni, şi apoi vorba rea prinde mai curênd rădăcină ca un sfat bun. Cred, că nu vei fi uitat încă casul cu vecinul dtale din Veseud, căruia i-aţi concipiat o rugare pentru un ajutor cu ocasiunea unui maslu, în care respectivul cere, ca ajutorul să nu i se împărtăşească prin protopresbiterul seu. Acela este sprijinul ce te gereḑi a-l fi dat protopresbiterului? acelea sunt sfaturile cele bune, cari le scí împărtăşí celor ce au lipsă, precum afirmi?

Preste raţiociniile multor parochii, cari au fost neglese sau încurcate de dta treci, fără să-mi contraḑici la cele afirmate de mine, şi amintesci numai de raţiociniul protopopesc; pare că făcênduse raţiociniul protopopesc s'au făcut toate celelalte din comunele unde au fost neglese de d-voastră.

Cumcă concubinatele s'au înmulţit în Alţina cu 4, în Săsăuş cu unul, sau şi pe airea, eu pot să-ţi dovedesc, că nu este adevărat; aceea stă, că protopresbiterul 'şi dă toată silinţa să le stârpească, şi fiindcă şi organele politice'l sprijinesc cu încetul lucrul îi va şi succede; dară cumcă sub conducerea din trecut ele s'au înmulţit preste măsură, încă e prea adevărat.

Dta părinte Moldovan ḑici: că nu veḑi urme de progres în tract dela venirea actualului protopresbiter! lucru foarte firesc, căci dta nu te interesezi de alte dela venirea dênsului, fără ca să-ţi afli clienţi, prin care să-l poţi calumnia. Poftesce însă părinte şi te convinge că în Alţina, Ghijasa, Merghindeal, Fofeldea, Săsăuş, Ilimbav şi Rodbav s'au înfiinţat fonduri biserico scolare prin actualul propresbiter. Poftesce în Şulumberg şi te convinge, că cu toate agitaţiunile dtale prin individul Muscă, s'au zidit acolo scoală frumoasă, care e speranţă a se deschide în toamna aceasta. Intreabă şi te vei convinge, că în Coveş au cumpărat protopresbiterul cu banii sei — ca să nu-i scape ocasiunea din mână — porţiunea canonică în sumă de 400 fl. v. a.

Mai afirmi părinte Moldovan, că protopresbiterul e pretin cu oficialii civili şi politici, e pretin cu toată suflarea ungurească; apoi cu finanţii şi gendarmii. Afirmaţiunea dtale despre finanţi şi gendarmi e calumnie goală; căci nici cel mai prăpădit om, care cunoasce pretiniile protopresbiterului nostru, nu-ţi va da drept. Multă suflare ungurească nici nu este pe aici, afară de vre o câţi-va nobili şi proprietari în Coveş şi Bîrghiş, şi apoi numai preteniei protopresbit cu acesti proprietari au să mulţămească Coveşenii succesul cu moşia cumpărată. Dta însă cu pretenia suflărei ungaresci vrei să lovesci airea, — vrei să denunţi lumii, că protopresbiterul nu-i român mare, precum bunăoara esti dta. Apoi nu uita, că dta ai fost care ai luat parte la banchetul lui Bausner după alegere!

*) Aci corespondentul enumeră câteva casuri concrete, unde se constată, că păr. Moldovan ar fi concipiat unele acuse în diferite afaceri ale particularilor, ceeace nu poate fi de interes a se publica, cu atât mai vêrtos nu, căci însuşi păr. Moldovan recunoasce, că a lucrat şi lucră în atari cause. Red.

În preşma mănăstirilor
Umblând me rătăcisem,
În locul cimiterelor
Cu morţii me oprisem.

Atunci din sinul norilor
Vulturi cu negre pene,
De ţipetul prigorilor,
Ţipau şi ei a lene.

Apoi s'aud răsunete
De triste mult suspine;
Un mort gonit de tunete
Venì urlând spre mine.

Poetul 'şi esprimă de multe ori cugetările prin icoane, cari provoacă o plăcere deosebită. El e adeseori artistul, care prin alte imagini, caută să deştepte şi să ne înfăţişeze adevărata icoană sensibilă. Mijlocul, prin care 'şi ajunge acest scop este: compararea. Ea mai uşor se poate face prin aşa numitele „espresiuni figurate," cari formate în momentul vorbirei, câştigă poetului material şi îi înlesnesce a concretisa în mod estra-ordinar chiar gândirile sale.

Astfel, când cugetul poetului e preocupat de o copiliţă, carea 'l iubia, dar o întêmplare fatală s'au chiar şi moartea a nimicit momentul fericirii vremelnice, — îi desparte pentru totdeauna, — el va trebuí să scrie cam aşa:

Tu care eşti perdută în neagra vecinicie
Stea dulce şí iubită a sufletului meu... *V. A.*

Astfel „speranţa" o căutăm în o „stea," ce licurresce într'o noapte întunecoasă; „căinţa" e un „verme," ce roade... etc. etc...

La cele mai sus ḑise, ne poate fi esemplu şi „Visul" de M. Cugler:

Astă noapte te-am visat
Cu flori albe încoronat
Şi ca dênsele era
Palidă şi faţa ta.

Peptul fără semn de viaţă
Mâna rece ca de ghiaţă,
Palid pe un pat zăcea-i
Eu plângeam, căci mort erai.

Şi de mult, de mult, ce-am plâns,
Parcă soarele s'a stîns,
Parcă luna a perit
Şi d'odată m'am treḑit!

Se înţelege, că nu ori ce fantasie plăsmuesce comparaţiuni sensibile. Sunt mulţi versificători, cari îţi îndrugă la figuri, fără a produce frumosul, şi astfel în loc de a deştepta plăcere, provoacă disgust, de oarece figurile lor sunt sau prea des întrebuinţate prin urmare vechi, s'au nejuste, nelogice p. e. „i-a stîns lampa vieţii" — a eşit din modă, tot aşa: floricelele, stelele, filomelele. Grija poetului e deci, a fi inventios în figurile comparative.

Să ascultăm pe Eminescu, cum ne face să gustăm dulceaţa frumosului:

A fost odată ca în povesti,
A fost ca nici odată
Din rude mari împărătesci
O prea frumoasă fată.

Şi era una la părinţi
Şi mândră în toate celea,
Cum e Fecioara între sfinţi
Şi luna între stele.

Sau pe Bolintinean:

Pe malul Jalomiţii eterne lăcrămioare,
Ce din Carpata geană se varsă cetinel,
În fundul unei silve cu dese frunḑişoare
Se înalţa odată un mititel castel.
Acolo sub o leasă pe mâni rădimată
Ca floarea, ce se pleacă pe lăstărica sa,
Fioriţa se gândesce, şi în geana sa bogată
O lină lăcrămioară, plăpând, se legăna.

Dar să aducem şi alte stihuri, în cari comparaţiunile sunt „false" „greşite" etc. spre esemplu:

Belă copilă de graţii plină,
Musă sublimă, înger d'amor
Coruri de nimfe pe buza-ţi lină
Le văd, cum joacă înceţişor! etc.

Aceasta este un fel de dedicaţie, ce respectiva d-şoară o primesce şi se crede cea mai fericită,

Dta și nu protopresbiterul suplici în tot anul după ajutor la ministru. Acestea sunt fapte ear nu ficțiuni.

Cu acestea cred a fi satisfăcut asteptării on. public cetitor față de rĕspunsul p. N. Moldovan din Vĕrd, publicat în Nrii mai sus citați; dacă însĕ dĕnsul nu va fi mulțămit cu atâta, și onorabila redacțiune va binevoí a ne pune și mai departe la dispositiune coloanele diariului seu, asigur pe p. Moldovan, că me va afla totdeuna la postul meu *G.*

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

III.

Privitor la administrarea averei Asociațiunei amintim, că începĕnd cu anul 1886 s'a pus în lucrare o nouă contabilitate și un nou mod de raționcinii la cassa Asociațiunei, care are evidență la toate titlurile budgetului și controla corespundĕtoare.

Tot cu privire la administrare amintim, că după ce tacsele de membrii ordinari chiar și cu modul circumscris în normativul pentru încassarea acelora de dto 31 Octomvrie 1884, aprobat de adunarea generală din Gherla dela 1885 au întrat nespus de greu, comitetul, considerând mulțimea cererilor și pretensiunilor, câte se fac din mijlocul publicului către Asociațiune resp. către cassa prea modestă pe an ce merge în proporțiune crescĕndă, a acceptat dela începutul anului curent, modalitatea de a se încassa prin mandate postale, precum se face și de către alte institute, societăți și reuniuni în țară și în afară.

Practicabilitatea sau nepracticabilitatea acestei dispositiuni, fiind lucrul acum în curgere, se va putea constata cu siguranță numai în viitor; atâta putem anticipa, că — după cât s'a putut esperia în scurtul timp, de când este pusă în lucrare, noua modalitate de încassarea tacselor, promite un resultat cu mult mai favorabil decât dispositiunile anterioare în direcțiunea aceasta.

Din raționciniul, ce se presentă pentru anul administrativ 1886 resultă, ca la venite positiile budgetare: tacse dela membrii, preliminate cu 2000 fl., au realisat cu 1221 fl. 91 cr. mai mult.

Pe de altă parte însĕ interesele după efecte publice, preliminate cu 1459 fl. au dat cu 472 fl. 16 cr. mai puțin, aceasta din motiv, că pentru acoperirea sumelor recerute pentru adaptările și reparaturile făcute la casa Asociațiunei și a sumelor recerute pentru plătirea ratelor architectului pentru zidirea scoalei, comitetul s'a vĕdut necesitat a face un împrumut la fondul Asociațiunei, procurând sumele recerute prin vĕndarea de efecte de ale numitului fond, care se ținu în evidență ca împrumut dat scoalei de fete, apoi suma preliminată pentru tacsele de administrație cu 160 fl. 91 cr. a rĕmas cu 31 fl. 30 cr. mai jos, decât preliminarul, de asemenea a remas mai jos decât preliminarul cu 72 fl. și suma preliminată cu 100 fl. pentru prenumerațiuni la „Transilvania" și la chirii, în loc de 1472 fl. preliminați sau realisat cu 566 fl. 44 cr. mai puțin din causa, că mai multe localități, ce mai nainte erau închiriate, au trebuit sĕ fie deșertate în favorul esecutărei reparaturilor și adaptărilor.

In rubrica speselor s'a spesat mai puțin la positia „Trebunțe neprevĕdute" cu 53 fl. 41 cr., la contribuțiune și spese diverse cu 41 fl. 83 cr., la reparaturi mĕrunte cu 143 fl. 52 cr. la spese de tipariu pentru foaia „Transilvania" cu 433 fl. 85 cr. (care s'au reservat însĕ pentru anul 1887;) la dotațiunea bibliotecei cu 191 fl, 04 cr, la stipendiile pentru studenți dela scoalele reale cu 100 fl., la stipendiul pentru studenți dela scoalele comerciale cu 50 fl., la stipendiile pentru ascultătoare de pedagogie cu 100 fl., preste tot dară mai puțin cu 1113 fl. 65 cr. v. a.

Starea averei Asociațiunei a fost, conform raționciniului la 31 Decemvrie 1886 109597 fl. 98 cr. adecă cu 9213 fl. 18 cr. mai mult, decât în anul precedent.

Întreaga avere administrată de comitetul Asociațiunei a fost la acelaș termin 123918 fl. 64 cr. mai mult ca în anul precedent cu 9608 fl. 11 cr.

Suma depositelor s'a urcat cu 31 Decemvrie 1886 la 3846 fl. 26 cr.

Comisiunea însărcinată cu revisuirea raționciniului l'a aflat esact și în conformitate cu registrele și documentele justificative.

Scontările făcute au constatat la cassa Asociațiunei toate în bună ordine.

La cele espuse cu privire la raționciniu adaugem, ca în decursul anului 1886 au întrat la cassa Asociațiunei 100 fl. din lăsămêntul lui Teodor Moldovan Bucsia din Mediaș.

De asemenea s'a trimis comitetului Asociațiunei prin zelosul membru advocatul A. Cosma din Supur din lăsămêntul lui I. Conțiu din Ghiurcut, o sumă de 600 fl. v. a. care până la regularea fundațiunei se administrează în deposit fructificător.

S'a transpus mai departe acestui comitet prin Dl Basiliu Groze și Dănilă Sânjon din Maier cu datul 28 Februarie 1886 o parie a testamentului reposatului Gregoriu Hangea din Maier, fost c. r. cancelist în pensiune cu datul 21 Februariu 1886 și un codicil la acest testament, în puterea cărora din rĕmasul reposatului se lasă în administrațiunea Asociațiunei transilvane suma de 1000 fl., depuși în cassa de păstrare „Aurora" din Năsĕud, pentru înființarea unui fond de stipendii cu numele Gregorie Hangea după moartea soției sale, și 50 fl. v. a., în favorul fondului academiei române de drepturi.

Cât pentru suma din urmă se dispune în codicil, ca ea sĕ se folosească ca un mic temeiu pentru înființarea unei reuniuni române de sodali, sau de industrie preste tot, sau sĕ se dea ca ajutor unei asemenea reuniuni esistente.

Cu privire la suma de 1000 fl., depusă la cassa de păstrare „Aurora" s'a dispus vincularea, avênd a se plăti vĕduvei, pe cât timp va fi în viață dela cassa numitului institut numai interesele după acel capital.

În legătură cu raționciniul pro 1886 presentăm proiectul de budget pro 1888 [2]/. Acesta arată la venite suma de 4512 fl. 40 cr., între cari sumele mai considerabile sunt 2500 fl., tacse dela membrii și 1450 fl. chirii dela cassa din strada morii Nr. 8.

La spese suma totală, după reducere în înțelesul dispositiilor adunărilor generale anterioare a stipendiilor devenite vacante și prin reducerea positiei la spese cu realitățile, contribuțiune, reparaturi mĕrunte, și diverse este 2950 fl.

Membrii ai Asociațiunei pro 1886 au fost:

a) fundatori 76;

b) ordinari pe viață 108;

c) ordinari cu tacse anuale 582.

Între acestea se află și cei însemnați în lista alăturată [3]/. ca insinuați dela adunarea generală din Alba-Iulia încoace până la finea anului 1886 și dela 1 Ianuariu 1887 până la aceasta adunare generală.

Dintre membrii Asociațiunei au reposat în decursul anului 1886 și până la presenta adunare generală cei însemnați în lista alăturată [4]/. (Va urma.)

Varietăți.

* Consistoriul metropolitan și-a încheiat sedințele Luni.

* Esamen de cualificațiune preoțesc). Pentru depunerea esamenului de cualificațiune preoțesc la terminul din *25 August* s'au insinuat 12 candidați. Scripturisticul l'au făcut Marți, ear verbalul Mercuri. În comisiunea censurătoare atât la defigerea temei scripturistice cât și la verbal a presidat Escel. Sa Dl archiepiscop și motropolit Miron Romanul.

* Locuitorii comunei Sâncraiu, cari au suferit pagube prin foc, au primit din șatula privată a Maj. Sale 400 fl.

* (Deputațiune.) Adunarea generală a comitatului Sibiiu a ales o deputațiune de 12 membrii pentru de a-'și presenta omagiile Maiestății Sale în Cluș. Dintre români sunt aleși în aceasta deputațiune: Ilust. Sa dl cons. aul. în pens. Iacob Bologa, dl I. Cioran, primar în Reșinari și dl Comșa, primar în Sĕliște

* La Sinaia se fac pregătiri pentru o mare festivitate, ce se va întîmpla în 11 Sept. st. n. În ziua aceea se vor oficia în mod solem serviții religioase în mânăstirea „Sinaia", se va ilumina cu lumină electrică castelul „Peles", parcul regal și întreg orașul. Un tren de plăcere va circula între Brașov și Sinaia cu prețuri reduse.

* (Foc.) Un foc mare a nimicit o parte a orașului Vesprim. Au ars o mulțime de animale și de mobile scumpe. Paguba se urcă până acum la 200,000 fl.

* Probele de mobilisare în Francia rees de minune. După depeșile sosite din Toulouse locuitorii sunt entusiasmați și primesc pe soldați foarte bine. Numai la recuisițiunea de cai s'a făcut câteva împotriviri din partea posesorilor de cai frumoși.

* (Emisiuni austro-ungare. — Pentru trebuințele anului curent, miniștrii austriaci și unguri au esmis până acum prin grupul Rotschild 94 milioane fl. renta 5[1]/[0], din care 46 milioane rentă hărtie ungară și 48 milioane rentă austriacă 5 %. In momentul, când s'a dat grupului Rotschild această operațiune, el mai avea în portofoliu 13 milioane rentă ungară și 8 milioane austriacă, adecă în tot 59 milioane ungară și 56 milioane austriacă de plasat. Din aceasta grupul a realisat, prin vêndarea începută în Februariu, 57 milioane rentă ungară și 41 austriacă, așa, că mai are în portofoliu 2 milioane din cea dintâi și 15 din cea de adoua.

Osebit de acestea, dl Tisza mai are de emis 32 milioane fl. rentă, ear ministrul austriac va trebuí sĕ emită în rentă 10 [1]/[2] milioane pentru fondul de amortisment și 8 milioane în rentă argint. Dacă toate aceste operațiuni se vor face în acest an, apoi totalul emisiunilor în 1887 va fi de 175 milioane fl.

* La espositiunea secuească din S.-Sz. György au încurs 1700 fl. Venitul curat a fost de 1050 fl.

* Deficitul cetății Vienei se urcă la finea anului 1886 la un milion, recte 1,092,273 fl. v. a.

* (Circulațiunea monetară în China.) O telegramă primită în zilele trecute anunță, că guvernul chinez a hotărît sĕ modifice actualul lui sistem monetar. Un atelier întreg monetar a fost cumpĕrat spre acest scop la Londra și'l va transporta în curênd la Pekin, unde va începe a bate monedă de argint, care va fi și cea dintâiu monedă chineză modernă. Aci, argintul circulă în China numai sub formă de lingouri, care se cântărește și se evaluează fie-care operațiune.

Osebit de această reformă, guvernul chinez a decis sĕ formeze la Pekin o mare bancă de stat a cărei administrație se va încredința americanilor.

Actulamente, organisația financiară și monetară a Chinei se distinge printr'o libertate absolută, în cea ce privește circulația financiară. Cât pentru circulația monetară, singurul amestec al statului consistă în aceea, că agenții speciali constată greutatea și titlul lingourilor de argint, pe care le marchează.

Primele urme ale unei circulațiuni monetare în China se ridică la anul 119 înainte de Christ. Sub domnia împĕratul *U ti*, se puse în circulație piese de piele tare, de un picior pătrat, acoperită cu picturi lucsoase lucrate pe marginele lor. Aceste piese represintau o valoare de 40.000 dolari sau 300 franci; ele nu circulau de cât la Curte printre personagele înalte. Mai târziu, pe la al 800 an al erei creștine, sub împĕratul *Hian-Tsrung*, se fondară bănci de emisiune și de deposit, unde familiele bogate erau ținute a-și depune avuțiile, primind în schimb certificate, care circulau ca monetă.

Două secole mai târziu băncile emiseră direct bilete de circulație fără garanție directă. Aci în fiecare oraș al Chinei esistă bănci pe acțiuni sau particulare, care emit asemenea bilete.

* (Foc.) Din România vine trista scire, că cea dintâiu și unica fabrică de hărtie, ce era în țeară, a ars, în noaptea din 21 spre 22. In orașul Bacău, depărtare de 2 chilometre de Letea, s'a vĕdut flacările pela 11 oare noaptea și până la 5 oare; orașul era dominat de lumina flacărilor, cari au distrus unicul stabiliment național de felul lui, și care se bucura de deosebite favoruri și era întemeiat de o societate de acționari. — Fabrica a fost asigurată la societatea Dacia-România cu 860,000 lei.

---

căci iubitul ei e poet. Și „îngerul de amor" îi urzesce o melodie, o cântă c'o pasiune deosebită, chiar și în somn o visează. Ea nici nu se gândesce, cum *joacă* pe „buza-i lină" „coruri de nimfe," dar în fericirea-i prea mare nici nu simte buza-i sdrobită d'atâtea jocuri. Și nici nu poate simți, căci eul i-s'a prea ridicat, mai ales, când iubitul mai spune Elenei lui, că: *talia* ei înaltă și subțirică, ochii de abanos, și mâna albă îi „închipuesce" „un ceriu *stelos.*" Dar numai cuvêntul „*belă,*" cât i-a înălțat eul: i-a zis belă, e belă, altele 's numai frumoase, drăgălașe.....; dar dacă-i *belă*, hai sĕ-i zicem și noi în stihurile lui V. Alecsandri:

Ah dragă, esci belă ca rosa, ce cresce,
Și fruntea-ți divină treptat se belesce
Ah lasă-me a-ți spune, că sum fericit,
Vĕdênd dulcea-ți față, ca astfel s'a belit.

Ce ar zice „ceriul stelos," dar ce ar zice stihuitoriul, de sigur, dacă ar judeca, ar înceta d'a mai face dedicațiuni, folosind pe lângă alte monstruosități limbistice, logice, și barbarisme.

(Va urma.)

Legalisat de primariul Gaya (Moravia.) M. stim. Dle! Cu bucurie ve împĕrtășesc, că sum cu plăcere gata, a Ve împlini dorința. În urma unei șederi continue ca cusătoreasă am pătimit încă de mult timp de dureri de stomach, de nemistuire și de gustul apetitului. După ce însĕ mi-am procurat o schatue din pilurile de Svitzera ale d-voastre, me simt cu mult mai bine, și cu plăcere ve aduc aici mulțămirea mea. Recomandând preparatul mântuitor al d-voastre cu cea mai mare căldură tuturor celor ce sufer, remân a d-voastră recunoscătoare, Emma Prohaska, cusĕtoreasă. Veritabilitatea acestei iscălituri prin Emma Prohasca se legalisează. Oficiul primarial al cetății reg. Gaya 16 Octombre 1886, primariul Valenta. (L. S.) Pilurile de Svitzera ale farmacistului R. Brand se capĕtă o schatie cu 70 cr. în farmacii; se trage atențiunea la crucea albă în pămêntul roșu cu iscălitura R. Brandt's

Loterie

Mercuri în 7 Septembre 1887.

Brünn: **83 34 36 84 78**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Septembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6 %	—.—	—.—
Galbin	5.91	5.92
Napoleon	9.96	9.94
100 marce nemțesci	61.55	61.55
London pe (poliță de trei luni)	125.05	125.20

Nr. 126. [1663] 1—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei-Iuliei cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Gârbova de sus, cu salar 160 fl.,; 100 fl. din arênda crîşmăritului bisericei şi 60 fl. dela copii apţi de scoală, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

2. Inuri, cu salar de 250 fl. din fondul bisericei, în rate lunare anticipative solvinde, cuartir liber, lemne de foc suficiente şi folosirea grădinei scoalei.

3. Craiva, cu salar în bani 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

4. Cricău, cu salar de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

5. Meteş cu Poiana şi Găureni, la scoala din Meteş cu salar de 160 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc suficiente.

6. Ţelna, cu salar de 140 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

7. Tibru, cu salar 120 fl. în bani şi 6 ferdele bucate, cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci, au a substerne petiţiunile lor instrnate conform legilor din vigoare subsemnatului oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
Alba-Iulia, 8 August, 1887.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Nr. 477. [1664] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţător la scoala populară gr. or din Apoldul inferior, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea pentru fiecare din aceste posturi e de 300 fl.

Acela dintre concurenţi, carele se va alege şi denumí de învĕţător diriginte sau director, primesce pe lângă salariul de 300 fi., un adaus de 100 fl., cuartir natural în edificiul scoalei şi 2 orgii de lemne de foc.

Ceice vor reflecta la aceste posturi au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, sub-semnatului Oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 9 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 350. [1665] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Bucheşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.

3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protppresbiter.

Nr. 343. [1666] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului sĕ escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Cărăstău, cu salar anual de 160 fl. cuartir gratuit şi 2⁰ de legumi.

2. Criscior, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 3⁰ lemne.

3. Ruda, cu salar anual de 100 fl.. şi 2⁰ lemne.

4. Şesuri, cu salar anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2⁰ lemne.

5. Vaca, cu salar anual de 180 fl., cuartir gratuit şi lemnele de lipsă pentru încălḑit.

6. Valea-brad, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2⁰ org. de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se tremite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 9 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 405. [1656] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. mai jos însemnate ale protopresbiteratului, Sĕliştei, se escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Amnaş, cu salar anual de 112 fl. dela:

a) 64 familii à 1 fl. . .	fl.	64.—
b) 32 familii una merţă veche de bucate à 50 cr. .	fl.	16.—
c) usufructul dela grădina scoalei	fl.	5.—
d) usufructul dela grădina de pomĕrit	fl.	2.—
e) cuartir şi lemnele de încălḑit computate . . .	fl.	25.—
Suma . .	fl.	112.—

2. Gurariului:

a) salar anual de 300 fl.

b) salar anual de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre-unul din posturile sus amintite au a-şi aşterne cererile lor concursuali instruite conform legilor în vigoare până la terminul sus indicat subscrisului oficiu protopresbiteral.

Se observă, că dela aleşii învĕţători se pretinde ca sĕ ţină Dumineca şi sĕrbătoarea o strană în biserică şi scoala de repetiţie.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sĕliştei.

Sĕlişte, 18 Iuliu, 1887.

Dr. **Nicolau Maier,**
protopresbiter.

Nr. 255. [1657] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos numite, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste staţiuni sunt:

1. La scoala confesională din comuna Şugag, salar 200 fl. cortel în edificiul scoalei şi lemne de foc.

2. La cea din comuna Vingard 200 fl. ca salar prin repartiţie, cortel şi lemne de încălḑit.

Doritorii de a ocupa aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele inzestrate conform legilor în vigoare până la supra-indicatul termin subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Sebeş, în 22 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 190. [1660] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci la scoalele populare gr. or. din comunele mai jos însemnate din tractul protopresbiteral al Clușului, sĕ escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Agribiciu, cu salar în bani 67 fl., bucate 20 merţe mari, loc arătoriu şi de cosit, venitele cantorali preţuite în 113 fl., cuartir şi lemne de foc pentru învĕţătoriu şi încălḑitul scolii.

2. Bedeciu, cu salar de 200 fl. din rapartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de foc pentru învĕţător şi scoală.

3. Cara, cu salar de 200 fl. în cari sĕ compută banii repartiţiaţi pe popor, folosirea locului arător şi de coasă, şi cuartir în edificiul scoalei.

4. Călian, cu salar de 200 fl. din repartiţiune dela popor, şi cuartir în edificiul scoalei.

5. Mănăsturul ung., cu salar de 200 fl. din repartiţiune şi cuartir liber în edificiul scoalai.

6. Mociu, cu salar de 200 fl. din repartiţiune pe popor.

7. Panic, cu salar de 200 fl. din repartiţiune şi cuartir în edificiul scoalei.

8 Someşfalĕu, cu salar de 100 fl. din repartiţiune şi cuartir în edificiul scoalei.

9. Şomeşul-rece, cu salar de 120 fl. banii şi 80 fl. din bucate, ḑile de lucru, loc arătoriu, grădină de legumi, pentru cari învĕţătoriul e îndatorat a face şi serviciul cantoral.

10. Sebeşul-mare, cu salar de 250 fl. dela popor, plătiţi în cuartale, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-şi aşterne suplicele de concurs instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul sus indicat.

Cluş, 10 August, 1887.

Oficiul ppresbiteral în conţelegere cu comitetele parochiali.

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

Nr. 209. [1653] 3—3

CONCURS.

Devenind vacantă parochia de clasa a III-a Dânc, protopresbiteratul Ungurașului, pe basa ordinaţiunei consistoriale dto 5 Maiu 1887 Nr. 1027 B., se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în foaia „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică cu grădina parochială şi cimiteriul 16 jugere, 670 orgii fênaţ şi arătoriu, a cărora venit anual s'a constatat în 320 fl. v. a.

2. Birul anual 48 vici cu grăunţele, vica mică, sau 48 fl. v. a.

3. Ḑile de lucru cu palma 64, luate per 30 cr., aduc suma de 19 fl. 20 cr. v. a.

4. Îngropăciuni şi cununiile, luate după anul mijlociu din anii 5 precedenţi, aduc venitul anual de 22 fl. 80 cr.

Toate la olaltă cu venitul dela Botezul Domnului şi sânţirea pascilor, aduc venitul anual în suma de 412 fl. 20 cr.

În fine dă comuna spre folosinţa preotului 2 jugere pădure de lemnărit şi fiindcă casa parochială are a se edifica din nou, până la finirea aceleia, comuna închiriază casă pe seama preotului.

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, sunt poftiţi de a-şi înainta suplicile lor instruite conform statutului organic şi a regulamentului pentru parochii, până la terminul mai sus arĕtat subsemnatului oficiu cu posta ultimă Hida (Hidalmás).

In conţelegere cu comitetul parochial

Fizes-Sânpetru, 26 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. român al tractului Ungurașului.

Petru Rosca,
protopresbiter.

Nr. 53. [1657] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător, la scoala poporală din comuna Runcşor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕşene, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu şi jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi □ lemne, de unde are a se încălḑí şi scoala; 4. folosirea grădinei scolare şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate şi purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula şi că poşede atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕţător are pe rênd a ţiné strană într'o biserică şi cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subşterne la P. O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureşană până la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conţelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcşor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preş. com. scolar.

Nr. 3746. [1652] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar în comuna *Bungard*. Cu acest post sunt împreunate următoarele venite:

1. Salariu 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Relut de lemne 10 fl. şi dreptul de a avea soarte la lemne ca ori şi care locuitoriu al comunei.

Cererile reflectanţilor cualificaţi sĕ se astearnă până *în 12 Septembre a. c.*

Sibiiu, în 24 August, 1887

Oficiul pretorial central.

Nr. 5597. [1667] 1—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sĕ liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 50 fl., resp sĕ-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orășenesc.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 89 Sibiiu, Marți 1/13 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 31 August.

Mai ḑilele trecute s'a instalat la Oradea-mare nou denumitul episcop Laurențiu Schlauch, cunoscutul președinte și protector al reuniunilor de maghiarisare din părțile Satmarului.

Instalarea aceasta pe noi nu ne ar priví tocmai direct, dacă în rĕspunsul seu episcopul Schlauch adresat cătră clerul gr. catolic, nu ar fi accentuat unele vorbe, pe cari noi nu odată am avut ocasiune a le audí din gura prelaților catolici, și de multe ori chiar și din gura preoților catolici cu ritul grecesc.

Eată cam cum se esprimă noul prelat de la Oradea-mare cătră clerul greco-catolic:

„Pe noi ne unesce o legătură intimă, avem un cap al bisericei, o credință și o patrie."

Ori-ce om nepreocupat va vedé în respunsul acesta laconic raportul, ce esistă între biserica romano-catolică și cea greco-catolică.

Până bine de curênd biserica greco catolică mai avea și un caracter național oare-care, dar încetul cu încetul acest caracter începe a dispăré și a face loc cosmopolitismului întrupat în sinul bisericei catolice.

Despre aceea, că românii greco-catolici ar avea un cap cu romano-catolicii, noi nu avem să ne îndoim, și nici le stricăm gustul, dacă nu au destul cu căpetenia diecesei, ci trebue să mai alerge și pe la Roma și Strigoniu, dar cumcă credința românilor greco-catolici este și ar fi tot una cu a romano-catolicilor noi tare ne îndoim, și aici de basă nu avem să luăm pe cei ce au peregrinat prin institutul de propaganda fide, ci pe poporul român de confesiunea unită cu biserica Romei.

Este în genere cunoscut, că românului în biserică îi place să-și audă limba lui, — ear frumseța ritului oriental și a ceremonialului din biserica rĕsĕriteană nu a fost trasă la îndoială până acuma nici de cei ce le place a avea o credință cu catolicii.

Se scie, că atât Atanasiu cât și următorii lui de pe scaunul metropolitan din Blaș, s'au ferit de a face causă comună cu catolicii, ei din contră au susținut lupte mari și grele contra iesuiților, cari și puseseră piciorul în mănăstirea din Blaș și nu unul din episcopii greco-catolici a trebuit chiar să ia lumea în cap de denunțările iesuitice și să părăsească scaunul episcopal. Trecutul este oglinda viitorului, și dacă astădi oamenii nu se mai uită în oglinda trecutului noi nu avem, ce le face.

Avem și noi greco-orientalii multe de făcut și de dires în biserica nostră, dar pareni-se, că frații greco-catolicii încă nu au mai puțin de deres de cât noi. Cu toate acestea tocmai acum a întreprins archidiecesa greco-catolică o colectă între români, ca să adune bani pentru iubileul papei de la Roma Leone al XIII-lea.

Că la loc este, ca tocmai acum, când scoalele și bisericile române greco-catolice, nu stau nici cu un fir de pĕr mai pe sus de ale noastre, o lăsăm să o judece acele ḑiare, cari și-au făcut un idol de a preamări și a se închina celor din Blaș. Vorba e, că colectele se fac și preoții greco-catolici emulează în vorbiri și 'și dau mare silință, ca fie-care să escelleze mai mult întru adunarea de sume, cari să le pună la dispositia Vaticanului, ca apoi de acolo să le împartă la missionari, cari au frumoasa (?) chemare de a reintoarce la catolicism pe schismatici.

Încât ne este nouĕ cunoscut, în lumea toată, sunt mai mulți oameni necreștini ca creștini și dacă Preasânțitul dela Roma și-ar îndrepta privirile spre aceia, ca să-i ducă în sinul bisericei creștine, nu am avea cuvinte de a-i lăuda prevederea și silința, ce și-o dă, ca să corespundă înaltei sale chemări, dar când scim, că cu banii adunați de pe valea Mureșului, a Têrnavelor și a Oltului se vor întreprinde în Romania, prin Bulgaria și Sêrbia încercări fatale de a desbina pe fii unui și a celui popor, atunci desaprobăm pe cel ce a inițiat colectele și desaprobăm pe cei ce lucră la realisarea unor planuri deșerte și pĕcătoase. Noi scim, că nu este o biserică creștină, ca să nu propage învĕțăturile sublime a-le lui Christos, nu este una singură, care să nu fi scris pe altariul seu pacea, buna înțelegerea și iubirea deaproapelui și tocmai de aceea dureros ne atinge lupta întreprinsă în favorul catolicismului, chiar și între noi între români, ai cărei fii din popor și ași ḑic și le place a ḑice, că: sunt de legea românească. Erau timpuri, când stindardele române purtate de flăcăi români reportau victorii pe câmpul de lupte și domnitorii ridicau biserici și mănăstiri în amintirea acelor lupte si atunci românii erau toți de o lege, ba mai mult, românul sub espresiunea „pe legea mea" apela la cuvêntul seu de onoare și era rar român, care să nu se țină de cuvênt, când odată el apela pe legea lui.

Oare de ce era tocmai necesar ca aceea lege, la care românul ținea așa de mult, să se dărăburească, ca să se demoralizeze un popor încărcat cu atâtea vîrtuți strămoșesci, — și sfășiat odată să nu mai fie capace, de fapte glorioase, cum fusese el, când era în toată splendoarea lui în întregitatea legei lui. — Și dacă totuși a trebuit să se întêmple sub presiunea unor machinațiuni diavolesci o spargere și o rumpere, de ce să nu recunoascem cu toții, că ea numai fatală a fost și va fi în veci, și odată puși pe acest teren, să nu-i mai dăm putere nouă, să nu mai încălḑim cu căldura inimei noastre românesci o lucrare, care ne a adus toate desastrele și ne a sfășiat, ca cu înlesnire să ne sdrobească și să ne facă aproape de ris; ca mai târḑiu tot noi să contribuim cu dinari storși din pungi românesci spre a continua opera distrugerei între noi și mai departe.

Ni se vor spune multe de toate, ni se vor face cai verḑi per părești, că banii acestia, numiți fileri de ai lui Petru per abusum, au să fie designați pentru biserici și scoale sĕrace, dar noi scim și din isvoare sigure avem cunoscință deplină, că ei au să fie întrebuințați pentru lățirea catolicismului în orient și încă tocmai poporul român este ținta cea mai deaproape a uneltirilor Vaticanului.

Face se-vor încercări nouă aici, încerca-se-vor chiar în Bucuresci să pescuiască în tulbure și dacă nerușinarea va fi chiar plesnită în față, cum fusese mai astă iarnă la Atheneu, — ea tot nu va înceta de a fi și rĕmâné nerușinare, fie chiar și sub masca credinții, fie sub ori ce mască va căuta să se vîrască între noi și între fii neamului nostru.

Sufletele cumpĕrate pe bani, — ași au puțină valoare și o biserică trebue să considere misiunea sa de îndeplinită, dacă ea fericesce pe fii ei, mulți puțini, câți are, dar nu de îndeplinită atunci, când de aceia nu îngrijesce, ci caută după alții necunoscuți.

Multe biserici stau să le ducă vêntul, ear scolile lipsesc în multe locuri cu desevêrșire și dacă filerii lui Petru s'ar aduna pentru acelea, atunci am sărí și noi în ajutoriul lor, — dar încât scim noi, pentru acelea încă nu s'a trimis nici un crucer din vestitul Vatican și precum pe la anii 1850 veniau în Transilvania călugări și colectau pentru sântul munte Athos colecte, pe cari le sistase fericitul Șaguna și oprise sub grea rĕspundere preoților și poporului de a contribuí la ele, așa ar trebuí episcopii greco-catolici să sisteze colectele printre români, cari seamănă cu: a cără apă în mare, și mai bine să adune bani, pentru scoalele și bisericele din eparchia lor.

Primind sfatul nostru, vor dovedí, că mai întâiu sunt români, apoi papistași.

Revista politică.

Ḑiarele germane se ocupă tot mai serios cu svonul, ce se făcuse despre o întâlnire a împĕratului Germaniei cu Țarul rusesc. După cât s'a scris

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

II.

E adevĕrat, că figurile ca product al fantasiei împodobesc abstracțiunile, le fac mai sensibile, măresc frumseța și crează materialul; dar ĕst fenomen 'l aflăm chiar și în poesiile cele mai primitive.

Nu ajunge însĕ ca poesia să vorbească numai fantasiei, ci adevĕrata poesie vorbesce în aceeași mĕsură și i n i m e i. Așa dar ea ca lucs al rațiunei țintesce a nobilita inima.

O poesie ne înfățișază totdeauna un obiect, ce ne desfășură cuprinsul poesiei, s'au cu alt cuvênt: *condițiunea ideală a poesiei*, care e tot atât de n e c e s a r ă ca și condițiunea materială. Nici fără una, nici fără alta, nu se poate închipuí măcar o poesie în adevĕratul înțeles al cuvêntului.

Ideile esprimate deci de poet alcătuesc o a doua condițiune a poesiei. — Horat se esprimă astfel art. poet:

Scribendi recte sapere et principium et fons.

Condițiunea ideală a poesiei o vor forma deci sentimentele. Și pentru ce ele? — Pentru că sunt fenomene caracteristice ale tuturor oamenilor!

Ca să ne lămurim și mai bine să ḑicem — si licet —: că un învĕțat, care are pretensiune de poet, ar stihuí toate regulile din matematică în cuvinte frumoase, alese — se înțelege cam cu greu, — și culminațiunea stihuirei o ar ajunge în logaritmul, lui Brigg sau în minunata descoperire proaspĕtă a unei legi naturale; o să numim stihuirea aceea „poesie," — *nu.*

Dl T. M a i o r e s c u astfel definesce: ideea sau obiectul esprimat prin poesie e totdeauna un simțĕmênt sau o pasiune și nici odată o cugetare esclusiv intelectuală, s'au care se ține de tĕrimul scientific, fie în teorie, fie în aplicare practică; ear Klopstok se esprimă astfel: *Ein Gedicht ohne Handlung und Leidenschaft ist Leib ohne Seele.*

E necesar ca ideea să fie cât mai mărginită, pentru ca să câștigăm un avantagiu poesiei, căci numai astfel esprimându-se frumosul sub o formă sensibilă, ne nutrim spiritul, se îmbogățesc ideile și procură rĕpaus inteligenții, și asta e și chemarea poesiei și a celorlalte arte.

Dar ca poetul să poată provoca, el însuși trebue să fie cuprins de sentimente, căci altcum cuvintele vor închipuí un ce: sec, rece și fără viață. Klopstok scrie: *Die Dichter, die nur spielen, verstehen nicht was sie, und was die Leser sind — der rechte Leser ist kein Kind; er mag sein männlich Herz viel lieber fühlen als spielen.*

Ori cât ar fi de puternic curentul de sentimente, care a cuprins inima poetului, dacă poetul va psalmodia mereu și nu va trece *grabnic* dela un moment la altul, poesia e greoae, și deșteaptă disgust; poetul să mai observe apoi ca obiectul poesiei să apară *interesant* și spre scopul acesta să se folosască de puțină e s a g e r a ț i u n e; ori să-și ficseze un *punct de culminațiune*, unde fantasia, rațiunea și inima să-și manifesteze influința lor într'un astfel de mod, ca fenomenul să ne înfățișeze iscusința poetului.

Pentru ca poetul să nu psalmodieze în continuu, adecă, ca poetul să nu tot îndruge la o idee, e de lipsă a-și statorí un raport între idei și cuvinte. Puține idei: puține vorbe, multe idei: ear puține vorbe, dacă se poate, așa, ca nici o vorbă să nu fie de prisos, căci vorbele de prisos nu sunt de folos!

Să aducem de esemplu și următoarea strofă a lui I. V ă c ă r e s c u:

Într'o grădină
Lâng'o tulpină
Zări o floare, ca o lumină.
S'o taiu să strică,
S'o las mi-e frică
Că vine altul și mi-o ridică.

și s'a vorbit până acum, reese, că țarul n'ar fi tocmai dispus sĕ meargă la Stettin, cu toate, că cei din Berlin anunță, că împĕratul Wilhelm se află de tot bine și ar fi aplicat a se duce la Stettin. „Nord Alg. Ztg.“ vorbind despre această convenire, amintesce numai, că și prin jurnalele engleze se vorbesce mult despre o pretinsă intrevedere a împĕratului Germaniei cu al Rusiei la Stettin. — Cu privire la observațiunea făcută din Viena în jurnalul „Daily Telegraf,“ că adecă neparticipărei împĕratului Austriei la acea intrevedere nu trebue sĕ se atribue o mare importanță, de oarece nu esistă nici cel mai mic motiv, ce ar produce o neințelegere între Germania și Austria, referitor la cestiunea bulgară; tot „N. Allg. Ztg. împĕrtășesce vestea, că în cercurile bine informate din Berlin nu se scie nimic despre o intrevedere a celor doi monarchi.

Se vede deci, că încurcăturile cele mai mari și mai greu de descurcat se află în orient. Bulgaria joacă acum rolul prim De ea se isbesc toate chipzuințele diplomaților. „Nat. Ztg“ ḑice: că acum e imposibil un amestec direct în cestiunea bulgară, de oarece politica germană în fond o consideră ca o afacere, ce cade în competința Rusiei și așa dar numai Rusia e chemată sĕ facă începutul pentru aperarea intereselor ei. Tot acest ḑiar vorbesce cu siguranță, că Rusia a sondat pe principele de Bismarck, dacă binevoesce a da vr'un sfat Rusiei privitor la cestiunea bulgară. Cancelarul însĕ n'a satisfăcut, el a respins cererea colosului imperiu de Nord și de aceea e probabil, că nici Poarta nu va isbutí cu cererea ei, adecă, ca principele de Bismarck sĕ primească rolul de mijlocitor.

După scirile cele mai nouĕ putem spune, că principele a și refusat acest rol El a rĕspuns Porții, că ar primí însărcinarea d'a câștiga pe Austria, Italia și Englitera pentru proectul rusesc, dacă mai întâiu de toate ar primí necondiționat ele acest angajamĕnt.

De altcum, după cum se poate vedé, Turcia stă foarte slab în afacerile politice. Și nu e destul cu boldurile, ce i le dă Rusia, dar mai are o bubă și mai mare: finanțele. Se afirmă chiar, că Poarta otomană a refusat a mai plătí funcționarilor leafă precum și oficerilor din armată de naționalități strĕine. Motivul e de tot simplu: nu mai sunt bani. Aceasta stare de lucruri a provocat mari îngrijiri în Yldir-Kiosk, și numai relei stări financiare se poate atribuí pasivitatea Porții.

De aceea nu trebue sĕ se mire „Coresp. Polit.“ când scrie: Atitudinea, ce a luato în timpul din urmă Rusia față de Turcia e de mare însemnătate.

Vĕḑênd adecă Rusia, că Turcia stă la îndoială și nu ia nici o mĕsură hotărîtă, guvernul rusesc a declarat, că va privi tractatul de Berlin de violat, din pricină, că chiar Turcia lucră contra tractatului și de aici urmează, că ea, Rusia va lucra, după cum îi place. Și astfel lucrând în primul loc va simți Turcia amarul greutății acestei acțiuni; căci intregitatea Turciei nu e garantată prin nimic, de nu se va ține cont de tractatul de Berlin. — Turcia va fi rĕu pedepsită pentru continua ei șovăire. Amenințarea a fost trimisă direct Porții și acum se așteaptă ca guvernul turcesc sĕ-și schimbe atitudinea.

Fără îndoială mare sensațiune va fi produs în națiunea săsească din Transilvania înțelepciunea politică, în cestiunea naționalităților, ce din timp în timp o espune Francisc Pulsky cetitorilor jurualului „Neue Pester Journal“. Suma sumarum a părerilor lui ḑice organul național săsesc din Sibiiu. „Siebenbürgisch-Deutsches Tgblt“, se poate contrage că: La noi în Ungaria trăesc germanii și maghiarii în deplină pace și concordie. „Numai sasii din Ardeal“, scrie d-l Pulsky, se mai plâng necontenit pentru perderea privilegiilor strĕvechi, prin cari ei formează un stat în alt stat. Pe încet însĕ încep și ei a se convinge, că întreaga Ungarie e un câmp mai mulțumitor activității lor, decât mărginitul fond regiu“.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mediaș, 26 August 1887. În numĕrul 86 al prețuitului ḑiar „Telegr Rom.“ a apărut o corespondență datată din Mediaș și subscrisă de „Un privitor“; în care în termini cam puțin cuviincioși și nepotriviți cu demnitatea și seriositatea obiectului, se descrie decurgerea sinodului estra-ordinar al protopresbiteratului Mediașului atăcênd în termini măgulitori (?) și persoana mea.

Ve rog, dle redactor, ca în interesul adevĕrului sĕ binevoiți a da loc în prețuitul ḑiar, ce aveți onoare al redigé următoarelor rectificări:

Înainte de toate, ca on. public sĕ fie orientat despre bunele sau relele intențiuni, ce am avut, când m'am decis a cere concesiune dela Preaveneratul Consistoriu pentru conchemarea sinodului protopopesc estraordinar, îndigitez, că indemnul la aceasta mi-a fost: regularea unor cestiuni vitale și urgente în interesul bisericei, respective a credincioșilor nostri din acest protopopiat; consciu fiind despre responsabilitatea, ce zace asupra celor ce se află în fruntea afacerilor bisericesci, în ce privesce fericirea s'au nefericirea generațiunei presinte și viitoare, și față de autoritatea superioară bisericească.

Ca poporul nostru sĕ poată merge spre bine și propășire, trebue sĕ i-se arete calea, sĕ i se deschidă ochii prin cineva; dar cine e chemat sĕ-i facă acest serviciu? strĕinul? Nu, factorul principal este preotul. Preotul este omul poporului, și pe lângă preot persoanalele, cari au învĕțătură și inimă pentru popor. Acestia sunt factorii, cari pot aprinde lumină în popor și din atari persoane se compune un sinod protopopesc.

După aceste premise, fie-mi permis sĕ presentez programa statorită de sub-semnatul și las sĕ fie aprețiată de onoratul public nepreocupat, dacă această programă cuprinde ceva absurd, după cum d-l corespondent 'și dă silința a o presenta.

Obiectul I a fost:

1. Desbaterea asupra rapoartelor diferiților parochi din tract, precum: asupra fondurilor, de care dispune biserica și scoala; și dacă lipsesc acelea, pe ce cale s'ar putea înființa?

2. Despre leafa preotului și a învĕțătoriului, deunde, dela cine, o primesce? Pe ce cale s'ar putea ameliora starea preotului și a învĕțătorului?

3. Eruarea și motivarea corectă de unde, dela cine contrag preoții și învĕțătorii confesiunilor din comună leafa lor? și ce se distribue din averea comunală pentru alte confesiuni din comună? și cât au primit acestea dela 1868 încoace dela comuna politică? și cât a primit în proporțiune biserica și scoala, preotul sau învĕțătoriul față cu celelalte confesiunii din comună.

4. Procesele, ce le are comuna politică cu cea bisericească.

Obiectul al II-lea a fost:

Consultarea asupra (cumpĕrării,) procurărei unui edificiu în Mediaș ca locuință pentru protopresbiterul tractual.

Obiectul al III-lea a fost:

Alte obiecte obveniende din partea membrilor, obiecte politice nu sunt admise și sunt oprite.*)

Aceasta este programa, de care amintesce „privitoriul“, că o am făcut singur, dându-mi totodată înviațiune, ca de altădată sĕ întreb și pe vre un membru al sinodului.

Mărturisesc, că în vieața mea n'am avut plăcere a atăca pe cineva, nefiind însu-mi atăcat din partea cuiva. Nu o fac nici de astădată cu plăcere, dar silit sum, a eșí din reservă, când vĕḑ cum poate un om, care s'a bucurat de sprijinul bisericei sĕ atace fără cruțare vada și nimbul unui sinod protopopesc, ceeace la tot casul numai în detrimentul bicei poate fi.

Domnul „privitor“, pe care 'l cunoascem, după fĕt, membru al sinodului protopopesc, de care voesce sĕ-și bată joc, pentru că nu s'a putut ajunge scopul intenționat al interesului propriu. “Privitorul“ nostru îmbrăcat în frac și manuși de salon, lipsindu-i numai ochelarii, ca semn, că e un om savant și cu cunoscințe vaste, începu sĕ vorbească din lumea idealelor, despre: aspiranți de protopopie, — pentru că aceasta afacere 'l interesează mai de aproape, — vorbì apoi despre neamuri, despre secoli, despre mueri, prunci, prunce, uniți și neuniți, a ĕtând calea, ce ne poate duce la cer, sau după cinstitul privitor la noroc! Din ce motiv și cu ce scop, dênsul va scí.

Sunt unii oameni, cari ar dorí cu ori ce preț sĕ treacă de oameni învĕțați și apoi pe lângă aceasta polta gloriei sau poate chiar a câștigului adeseori îi scoate din sărită. Astfel și d l „privitor“ vĕḑênd, că-i succed intențiunile, ce a dorit sĕ și le validiteze în acest sinod, nu s'a mulțămit numai cu atâta, ci află de bine ca scălând pe alții, sĕ iasă și în publicitate, ca să fie glorificat de toată lumea, că a fost contrar la toate obiectele din programă, numai și numai ca acelea sĕ nu se supună unei desbateri meritorice.

Se plânge savanatul nostru „privitor“, că n'a avut la îndemână statutul organic; îl încredințez, că i-am putut pune la dispositiune nu unul, ci mai multe, însĕ cui?

Se plânge privitorul, că d-l Roman ar fi fost gata a părăsí sinodul, când i s'ar fi dat cuvênt membrului I. Mărian. Drept ar fi și avut, căci fără domnia sa puteam fi.

Trebue sĕ scii, dle corespondent, că n'am meritat astfel de împutări, căci te asigurez, că sum și am fost cu cele mai bune intențiuni, față de interesele și prosperarea afacerilor noastre bisericesci și scolare și e destul de trist, că dta ca om învĕțat, ce te ții, și binevoitor față de biserică și scoală, — la primul pas, ce am cugetat sĕ l facem cu puteri unite, afli de consult a-me persifla în public.

Eu nu 'ți neg dle „privitor“ frumoasele însușiri, cu cari te laudi, și 'mi reserv dreptul a-ți le enumera și cu altă ocasiune, când voi scí cu positivitate, că cu cine am de lucru. Una o constat, că o calitate, un mărgăritar prețios: „cultura inimii“ îți lipsesce.

Asigurêndu-ve etc. *Ioan Chendi,*
adm. prot.

Raportul

comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român despre activitatea sa în decursul anului 1886.

(Încheere.)

IV.

Biblioteca Asociațiunei cu finea anului 1886 a constat din 5828 tomuri, cu 98 tomuri mai mult decât în anul precedent, un sporiu provenit din donațiuni și întrari în schimb, dela Academia română din Bucuresci, dela Academia de sciințe din Budapesta, dela Universitatea săsească din Sibiiu, dela Academia de sciințe din Viena, dela societatea „Verein für Siebenbürg. Landeskunde“ în Sibiiu, dela biblioteca națională din Florența și Roma, dela societatea geografică română din Bucuresci, dela Dl Meitani din Bucuresci etc.

Dintre scrierile periodice au incurs gratuit: „Telegraful Român,“ „Gazeta Transilvaniei,“ „Luminătorul,“ „Familia“, „Amicul Familiei,“ „Gazeta Săteanului,“ „Romänische Revue,“ „Biserica ortodocsă română,“ Gazeta poporului,“ „Scoala și Familia,“ „Meseriașul român,“ ear „Literarisches Centralblatt“ s'a procurat din suma votată pentru bibliotecă.

Inventariul Bibliotecei s'a sporit cu 307 esemplare din „Transilvania“ pro 1886 și a scădut cu 2 colecțiuni de câte 1 esemplar din organul Asociațiunei dela începutul aparițiunei sale donate bibliotecei dela universitatea c. r. din Cernăuți și spitalului Francisc Iosefian din Sibiiu.

V.

„Transilvania“ organul Asociațiunei a continuat a se eda și în anul 1886 sub redacțiunea Dlui prim-secretar al Asociațiunei.

*) Se înțelege de sine. Red.

Deparațian scrie:

Mie dați-mi valea verde,
Unde perde
Omul negrele gândiri;
Unde uită de urgia
Și sclăvia auritelor zimbiri.

E rĕu însĕ cum psalmodiasă unul:

Cât de frumoasă și încântătoare
Erai aseară, când te-am vĕḑut, . . ,

Și tot spune și îndrugă la vorbe de prisos: c'o „ameazĕ“ (dela amare), că „îi place zimbetul“ apoi devine obrasnic, — și e cântăre de salon asta — „îi cere sărutări“ și cu asta ai crede, că s'a încheiat socoteala; dar de unde, poetul a fost prea fermecat și începe din nou:

Vin'o în brațe, fi curagioasă,
Cearcă odată și vei vedé,
Cât e de dulce viața amoroasă,
Căci eu sunt sigur, că 'ți va plăcé.

Vorbe de prisos sunt în strofa:

Cât de dulce armonie
Dormia cândva în peptul meu,
Cum sciau toate sĕ ție
Nesmintit acordul seu.

Dacă era armonie, e de prisos a mai spune, că era și acord. T. M.

Unul strigă:

Ai diamante, ai uităturĕ,
Ai ochi negri, ochi îngeresci....

Și câte numai are sêrmana.... dar lungimea versificațiunei ne dispensează: a-i mai adauge și „înholbăturĕ!“

Un esemplu din Heine ne va dovedí de sigur, că cu puține vorbe poți esprima o mulțime de idei, respective ideile se sulevează în consciința noastră prin măestria poetului:

D'odată eu am disperat,
Că voiu putea răbda,
Și-în fine toate le-am răbdat
Dar cum? nu me-întreba. *T. M.*

Bolintinean:

Dar eată noaptea trece! .... bălaia dimineață
Trimite înainte-i un dulce foc ceresc.
Sĕ stingă lampa d'aur, ce arde încă în ceață
Noroasa com'a nopții, ce visele împletesc ....
Colo se sparge unda de undă alungată
Colo din frunză sună ai nostri călĕtori;
Colo priveghitoarea suspină înamorată,
De vênturi legănată pe patul ei de flori . . .
Rĕsai, o dimineață! și fie ca sĕ pare
Ca tine bucuria în suflet omenesc!
Desfășură în aer cosița ta bălae,
Pe care flori de aur și rose strălucesc!
Sburați minute blânde cu arip'auriclă!
Versați-ve, o flacări dintr'al ḑilei sîn!
Ear în coroana lumei, o soare te ridică
În calea-ți sĕmênată cu mândre flori de crin!
Vin, vin de dă lumină la cei ce vor viață,
La cei ce fericirea în lume moștenesc!
Cât pentru mine, soare, tu n'ai nici o dulceață
De aceea dela tine nimica nu voesc!...

(Va urma.)

Ea s'a tipărit în 600 esemplare, din care s'au trimis membrilor ordinari pe viață 174 esemplare, la prenumeranți 28 esemplare, la despărțăminte 18 esemplare, la biblioteci scolare și în schimb 45 esemplare, oficioase 8 esemplare.

Aici este locul să observăm, că comitetul conformându-se conclusului adunărei generale din Alba-Iulia ședința II pt. 39 a dispus, ca cu începerea dela 1 Ianuariu a. c. organul Asociațiunei să se trimită gratuit membrilor, cari plătesc tacsele regulat.

VI.

Cu privire la despărțămintele Asociațiunei relevăm, că cele mai active întru promovarea scopurilor Asociațiunei mai tot numai pe cele amintite și în rapoartele anilor trecuți, anumit pe al Sibiiului, Brașovului, Dejului, Clujului, Sebeșiului, Abrudului, Albei-Iulici, Blajului, Simleului, Reghinului și ca de nou reconstruit al Făgărașului.

VII.

Supunênd raportul acesta apreciărei onoratei adunări generale în legătură cu aclusele:

a) raționiniu pro 1886;
b) budget pro 1888;
c) consemnarea membrilor noi insinuați;
d) consemnarea celor ajutorați prin stipendii;
e) consemnarea celor răposați dintre membrii asociațiunei;

adunarea generală să binevoiască:

1. a da comitetului absolutoriu pentru activitatea sa din anul 1886;
2. a aproba budgetul propus pentru anul 1888;
3. a declara de membrii pe cei consemnați în lista presentată;
4. a face amintirea obicinuită pentru membrii reposați și
5. a alege pe secretarul comitetului și pe controlorul.

Din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, ținută la Sibiiu, în 16 August, 1887.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Isaia Popa, cand. de preot, care la deferite ocasiuni ne a desfătat cu sonora-i voce de bas, și-a serbat cununia cu afabila d-șoară Ana Romanul, Duminecă în 30 August la 12 oare a. m. Ca dovadă eclatantă despre simpătiile, de cari s'a bucurat dl Popa, la Sibieni, — fără considerare de națională, — servească numerositatea publicului, ce a luat parte la actul cununiei, ear de altă parte împregiurarea, că reuniunea de cântări germană „Männergesangverein" de aici — al cărei membru a fost și dl Popa, — sub conducerea dlui prof. G. Dima, dirigent al reuniunei, l'a întimpinat la întrarea în biserică cu o frumoasă cântare ocasională. Felicitările noastre cordiale tinerei părechi.

* (Deputațiunile la Maiestatea Sa în Deva.) După cum am înțeles, Maiestatea Sa la Deva va primí numai deputațiunile locale, ear deputațiunile celelalte, ce 'și vor presenta omagiile Maiestății Sale, se vor primí la Cluș. Aceasta scire ne vine cu atât mai de crezut, cu cât cetim în foile din capitală, că dl ministru president Tisza, va însoți pe Maiestatea Sa numai la Cluș.

* Lucuitorii comunei Herman, cari au fost păgubiți prin foc au primit din șatul privată a Maj. Sale 500 fl. v. a.

* Pentru primirea Maiestății Sale în Deva se fac mari pregătiri. Pentru încuartirarea oaspeților, locuitorii Devei arată mare ospitabilitate. Pentru suita regelui sunt destinate casele „Magna curia." Arch. Albrecht 'și va avea cuartirul în preparandia de stat și suita Sa în mai multe case din piață. Cancelaria militară va fi în scoalele reale de stat. Pentru suita principelui de coroană sunt destinate șirul de case dela gară. Ordinea s'au angagiat a o susține pompierii comunelor din apropiere.

* (Necrolog.) — **Teodor St. Blebea** comerciant, după o scurtă suferință, împărtășit cu sf. taine, încetă din viață Joi în 27 August (8 Septembre la 8 oare seara în etate de 32 de ani. Despre această tristă perdere încunosciințează pe toate rudeniile și petoți cunoscuții răposatului neconsolabila sa soție, mamă, surori și frați. Rămășițele pământesci se vor ridica din casele părintesci Strada aței Nr. 402 și se vor înmormênta în cimiterul din Groaver, Sâmbătă în 29 August (10 Septembre) la oarele 4 p. m. — Brașov, în 28 August (7 Semtembre) 1887.

În „Gazeta Transilvaniei" scrie un vechiu amic al reposatului: Incă un suflet nobil ne părăsesce pentru vecie. Un caracter blând, o inimă bună s'a stins din mijlocul nostru.

Comerciantul Teodor S Blebea, în floarea vieții, după un morb scurt, a repausat aici în Brașov în casa părintească. Joi după ameadi.

Pe reposatul îl plânge jalnica și neconsolabila soție, numeroasele rudenii, numeroșii amici și cunoscuți.

O trăsătură nobilă de inimă a repausatului se eternisează și în testamentul făcut în dilele din urmă ale vieții sale. In acesta, după ce asigură prea iubitei sale, care în viață i-a fost un adevărat înger păzitor, o rentă anuală, dispune ca din considerabila sa avere îndată după moarte, să se numere Eforiei scoalelor române de aici, respective să se asigure acesteia un venit anual pentru scopuri scolastice în sumă de *una mie lei noi.*

Se poate oare o faptă mai nobilă ca aceasta? Se poate oare ca cineva să-și eterniseze și să-și ilustreze mai bine numele și familia, decât prin o faptă atât de frumoasă, atât de umană și românească?

Dute în pace suflet nobil, pretine iubit, memoria ta va fi în veci neperitoare între noi!

Fie i țărîna ușoară!

* D-l ministru român Sturdza, care a presidat la înaugurarea monumentului ridicat lui Ovidiu la Constanța a primit următoarea telegramă dela d. Coppino din Italia: Bine voesce a primí, Escelență, urările Italiei pentru prosperitatea și mărirea nobilei națiuni române, în această di, în care ea onorează cu un monument pe marele poet dela Sulmona. — Leagănul seu și mormêntul strîng și mai bine legăturile de consângenitate dintre cele 2 popoară.

* Vestita cântăreață Elena Pădure din Brașov, va debuta pentru stagiunea de earnă la teatrul din Pilsen, ear pentru cea de vara e angagiată la teatrul din Marienbad.

* (Iarăși un teatru ars.) Din Londra se telegrafează despre teribila catastrofă a teatrului din orașul Exeter: Focul a isbucnit pe la 10 oare și jumătate. Intr'un ceas teatrul a fost prefăcut în cenușă și peste o sută persoane au perit în flacări. Focul s'a întins cu atâta iuțală, încât n'a fost chip de scăpare, mai ales pentru publicul din galerii. Erau sfășiitoare țipetele publicului, bărbați, copii, femei, care se luptau unii cu alții, se striviau spre a ajunge la ușă. Pe la 11 oare s'au scos 12 morți de pe scara ce duce spre galerie. Aci a fost învălmășeala cea mai crâncenă. Cele mai multe cadavre zăceau turtite și arse într'un colț. La miezul nopții erau scoși 70 morți.

Unii dic, că au fost deschise ușile de scăpare, alții contestă aceasta. Adevărul este, că s'a făcut puțin pentru a prevení unor asemenea catastrofe îngrozitoare. Cifra oficială a morților o de 140, însă se dice, că numĕrul victimelor trece preste 200. Mai mult a suferit publicul din galerie, unde a fost numai o eșire. Acest teatru era zidit numai la 1885, după arderea teatrului de mai nainte, când însă n'au fost accidente de persoane.

* Luni dimineața au părăsit Sibiiul toate trupele, ce erau concentrate aici. Drumul 'l vor face pe la Vințul de jos, de unde vor pleca apoi spre Deva.

* (Castel de vară pentru Maj. Sa împĕrăteasa Elisabeta). Maj. Sa împĕrăteasa și regina noastră, având de cuget a cerceta în tot anul băile Herculane a proectat ridicarea unui măreț castel în acele locuri romantice, departe de sgomotul lumii, unde va gusta aerul curat de munte. Architectul de curte a și sosit din Viena, ca să aleagă locul potrivit.

* Cheltuielile pentru repararea stavilelor Tisei, se urcă până acum la suma de 158,000 fl. și repararea încă se continuă.

* (Cehii și ungurii.) Dușmănia între cechi și unguri se vădesce tot mai tare. Cehii continuă cu furie rĕsboiul contra făinei din Ungaria. Din Brünn se face cunoscut, că representanța comunală din Trebitsch în Moravia a hotărît, că pentru fie-care sac de făină, fie de hemeiu, gris etc. dacă e de proveniență gin Ungaria să ia 1 fl. dare de consum, și tot atât pentru fie-care porc importat din Ungaria și vêndut în Trebitsch. Reuniunea țĕranilor cehi a publicat un apel, în care învită și pe celelalte comune a purcede tot în chipul acesta.

* (Rouvier a călătorit prin Svitzera) Călătoriei lui i-se atribue o mare importanță. Se vorbesce, că între Francia și Svitzeră s'ar afla negoțieri diplomatice. La cas, dacă Francia ar purta resboiu cu Italia, trupele din Svitzera să ocupe părțile centrale ale Savoei.

* (Bulgaria.) Un ucas al principelui a ridicat starea de asediu în Bulgaria și opositiunea și năvălesce cu foile ei din toate părțile, atăcând actualul regim.

* (Ceva nou.) Din Brusela se telegrafează, că după serbătorescile ședințe ale congresului catolicilor socialiști în Lüttich, s'a dat sara un meeting al locuitorilor sub presedința cardinalului archiepiscopal Reims și a episcopilor din Lüttich și Tournay. Prelați bisericesci, se presideze adunări de ținleri și proletari spre scopuri . . . e ceva nou.

* (Mulțămită publică.) Biserica gr. or. din Criscior protopresbiteratul Zarandului în anul 1886 și în 1887 a fost frumos împodobită cu mai multe ornamente bisericesci, de către următorii marinimoși domni:

Dl George Bocan, a procurat din bani sei proprii un clopot cu 75 fl. v. a. și totodată a dat pentru repararea biserici 50 fl.; Dl George Almășan, a procurat pe bani sei proprii un rênd întreg de vestminte preoțesci cu 55 fl.

Dl Nicolae Moțu, a procurat cu 30 fl. o perdea pentru acoperirea prestolului.

Tot pe seama sf. biserici s'a colectat prin zelosul preot Ioan Perian dela credincioșii acestei comune o sumă de 60 fl.; cu care sumă s'au procurat două sfetnice mari înaintea fruntariului.

Tot cu aceasta ocasiune subscrisul învĕțător în numele comitetului parochial, me vĕd plăcut îndemnat a aduce pe aceasta cale mulțĕmită călduroasă următorilor p. t. domni, cari au binevoit a contribuí la colecta, ce o am deschis-o pentru înmulțirea bibliotecei scolare din loc, și anume:

Dl Ioan Perian, preot 1 fl.; George Almășan, 1 fl.; Ioan Marc, 1 fl.; Nicolae Moț, 1 fl.; Lazar Toderaș, 2 fl.; Dan Candiu, epit. 50 cr.; Nicolau Elec, 1 fl.; Petru Trif, 50 cr.; Opra Nicolae, 90 cr.; Kristyori István, 1 fl.; Perian Anastasie, 20 cr.; George Bocan, 1 fl.; Lăscuț Feier, 50 cr.; Ionaș Toderaș, 1 fl; Lörnicz Ferencz, 1 fl.; Ioan Tuliciu, 60 cr.; Nicolau Grama, 60 cr.; Dumitru Dărăbanț, 1 fl.; George Bedea, 80 cr.; Roșca Frigyes 2 fl.; George Flora, 60 cr.; N. N. 40 cr.; Ioachim Flora, 1 fl.: Kristyori Lajos, 1 fl.; Kristyori Albert, 1 fl.; Vaizel Ioan, 1 fl.; Gerasim Toda, 1 fl; Nicolau Moț, 1 fl.; Alesandru Elec, 50 cr.; Nicolau Faur, 1 fl.; Lazar Pleșa, 1 fl.; Fodor Sofia 80 cr.; Avram Stefan, 80 cr.; Iosif Borza, 50 cr.; Ioan Tomodan, 1 fl.; Petru Moț, 1 fl.; Vagzsinai Ludovica, 50 cr.; Nicolae Codrean, 60 cr.; Tovie Pleșa, 1 fl.; Roman Ioan, 50 cr.; Emil Koszperda, 1 fl.; Ioan Varga, 1 fl.; Ioan Opra, 80 cr; Constantin Pleșa, 50 cr.; Toderaș Nicolae, 1 fl.; Eugenia Devian, 50 cr. — Fie ca aceste oferte să le fie spre mângăerea sufletească și ca o jertfă bine primită înaintea Dlui.

Criscior, 23 August, 1887.

Pentru comitetul parochial din Criscior.

Alesandru Draia,
învĕțător rom. gr. or.

* (Frideric cel mare și Voltaire.) — Voltaire, petrecând mai mult timp la curtea regelui prusian Friederic cel mare, a scris un op poetic, pe care îl citì înaintea regelui. Tot pe acel timp era la curte și un engles, care avea memorie estra-ordinară și care vorbia bine franțuzesce. Când citea Voltaire opul seu, Frideric cel mare ascunse după un părete italian pe englesul, ca să asculte citirea lui Voltarie, fără ca acest din urmă să fi sciut ceva despre aceasta, ba nici nu cunoscea pe engles. După două dile regele chemă pe Voltaire și îi spuse, că e un înșelător, căci opul, pe care l'a cetit mai nainte nu este lucrarea lui originală, ci o compilație din vorbă în vorbă a altui învĕțat. La această observare Voltaire devenì așa de confus, încât nu se mai putu scuza. Atunci regele declară, că-i va dovedí aceasta și chemă îndată pe adevĕratul autor. Englezul se presentă îndată și declară, că acea operă poetică a scriso el, ceea-ce poate îndată documenta și cu aceea, că o scie pe dearostul. Apoi îndată începu a recita din vorbă în vorbă opul întreg ceea ce vĕdênd Voltaire, devenì atât de confus, încât numai putu grăí nimica; abia într'un târdiu putu declara puternic, că numai el singur e adevĕratul autor și această înșelăciune a englesului nu o poate pricepe. Regele ne mai putênd ținea rîsul de această confusiune a poetului, îi descoperì gluma.

* (O mașină minunată). Un ceasornicar din Amsterdam a făcut un cap de operă rar în feliul seu și foarte original. Prin mecanism foarte perfect face să se vadă o tablă, pe care să vede în miniatură icoana orașului, în lungime de 20 urme și în lățime de 15 urme. Pe această tablă se ridică palaturile, casele, stradele, bisericile și piețele pline de oameni și diferite prăvălii cu mărfuri de vêndare. Acì se vĕd oameni mergênd la preumblare, colo alții lucrând pe întrecute; călăreți și trăsuri cutrieră stradele, omnibusuri uruesc în mersul lor, flotele merg în sus și în jos pe valurile rîului, luntrile se opresc la port, roatele dela mori se învêrtesc cu repediciune. Pe piață se vĕd soldați făcênd manevre pe strade potcovarii potcovesc caii. Într'o grădină cântă musica, publicul cântă și joacă; pe o piață se vĕd fântâni artesiane, aruncênd rațe de apă, pe când împrejurul lor cântă musica militară.

* (După bal.) Scumpă Antonie, tu nu sci cum sĕ te porţi. Cu domnul cel blond ai dus-o prea departe. Sci bine, că tu eşti, măritată..!

D'a în adevĕr; dar el n'a ştiut-o!

* (Adam şi Eva.) Costica şi Marioara veniau dela scoală. În o fereastră vĕdură pe „Adam şi Eva în paradis", desemnaţi. Stătură curioşi în loc şi descifrară cu multă osteneală inscripţiunea.

— Aş voí sĕ sciu totuş, Costică, ḑise Marioara, care 'i Adam şi care Eva?

— O, proasto! ḑise băeţelul, întâiu trebue sĕ sĕ se îmbrace şi atunci se poate sci, care e Adam şi care Eva.

* (D'ale copiilor.) Vasilică aici ai un mĕr, împarte-l creştinesce cu sora ta.

— Cum se împarte crestinesce mamă?

— Sĕ dă jumĕtatea mai mare la celalalt. — Atunci Vasilică dă mĕrul sorioarei sale şi îi ḑice:

— Împarte-l tu creştinesce.

* (Bună recunoscinţă.) Ve recomând pe dl N. pentru postul de cassar în afacerile Dv.

Ce avantagii posede acest domn?

Este olog de amêndouĕ picioarele şi umblă cu cârji.

* (Bibliografic.) În ḑilele acestea va apăré în editura lui H. Zeidner, librar în Braşov:

„*Fisică pentru scoalele poporale,*" lucrată pe basa normativului scolar din 1882 de Dionisie Făgărăşan protesor. Cu preste 70 de ilustraţiuni intercalate în tecst.

„*Geografiă pentru scoalele medii,*" lucrată pe basa planului ministerial, după Dr. Laky de Dionisie Făgărăşan şi Andreiu Bârsan profesori, tom. II. Europa afară de regiunea Mării-Mediterane.

Imediat după aparițiunea acestei părți se va pune sub tipar din „*geografia pentru scoalele medii,*" tom. III. geografia Asiei, Africei, Americei şi Australiei.

— A apĕrut în Gherla: „*Cuvêntări funebrale şi iertăciuni,*" din autori renumiţi, prelucrate de Titu Budu paroch protopop în Sat-Şugatag. Tom. II. Preţul 1 fl. v. a.

— „*Scoala şi familia,*" foaie pentru părinţi şi învĕţători, apare în Braşov. Nr. 10 cuprinde următoarele: Cum sĕ fie învĕţămêntul religiunei. — Cum petrec unii învĕţători în vacanţele de vară? — Din „Fisica pentru scoalele populare" de prof. Dionisiu Făgărăşan. — Sentinţe — Bibliografie. — Diverse. — Posta redacţiunei.

— „*Ţara nouă,*" revistă scientifică, politică economică şi literară, apare în Bucuresci. Nr. 4 are următorul sumar: Discursuri pedagogice ale d lui D. A. Sturdza. — Tu ce încriptă întunecoasă, poesie. — Documente de limba şi literatura Macedo-română. — Alăvdarea a Occitanieliei, traducţie. — Studiul religiunei, conferinţă. — Ali-Paşa di Jannina; Doru-lu a Patridălliei. — Cătră Pind, poesie. — Câteva cântece vechi populare române. — Bibliografie

„*Amicul Familiei,*" ḑiar beletristic şi enciclopedic literar cu ilustraţiuni, apare în Gherla Nr. 17—18 are sumariul: Scoala civilă de fete cu internat ridicată în Sibiiu prin Asociaţiunea transilvană pentru literatura română şi cultura poporului român — Literatura provensală. — Ultimul sihastru, fine. — Străda Carmen Sylva, roman — urmare. — Economia domestică. — Diverse.

Loterie

Sâmbătă în 10 Septembre 1887.

Buda: 21 16 67 75 70

Nr. 350. [1665] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Bucheşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.

3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protppresbiter.

Nr. 53. [1657] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de învĕţător, la scoala poporală din comuna Runcşor cu filia Vica, în protopresbiteratul Iliei-murĕşene, se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. 120 fl. v. a. în bani; 2. 120 ferdele (à 16 cupe vechi), jumĕtate grâu şi jumĕtate cucuruz în boambe; 3. 3 stângini lungi □ lemne, de unde are a se încălḑí şi scoala; 4. folosirea grădinei scolare şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa acest post au sĕ producă următoarele documente:

a) Atestat de moralitate şi purtare bună.

b) Testimoniu scolar, că au absolvat preparandia în toată regula şi că posĕde atestatele de cualificaţiune recerute prin legea scolară.

c) Atestat medical cumcă este deplin sănătos.

Alesul învĕţător are pe rênd a ţiné strană într'o biserică şi cealaltă în întreg anul scolar.

Concursele instruite în modul arătat sunt a se subşterne la P. O. oficiu protopresbiteral în Ilia mureşană pănă la terminul mai sus indicat.

Comitetul scolar gr. or. în conţelegere cu P. O. Domn protopresbiter tractual.

Runcşor, 18 August, 1887.

Ioan Iacob,
preş com. scolar.

Nr. 5597. [1667] 2—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sĕ liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 50 fl., resp sĕ-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orăşenesc.

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

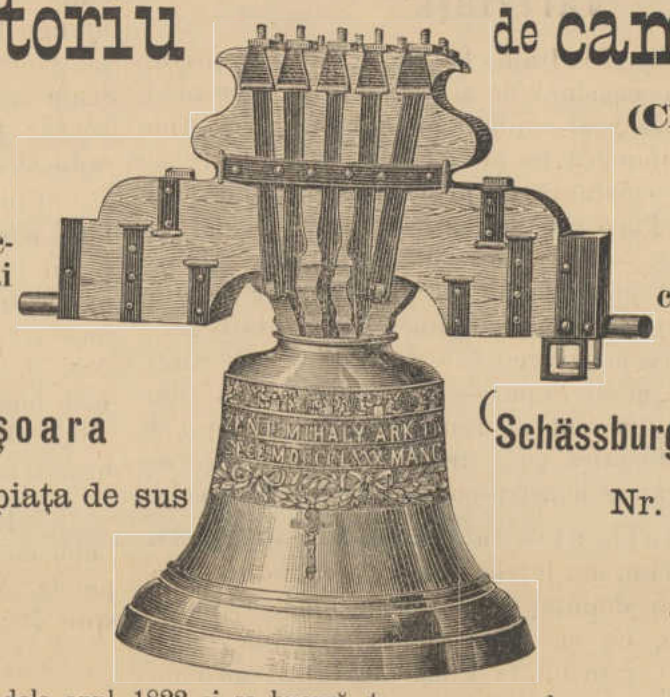

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primí şi în rate. [1534] 9—10

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

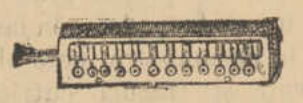

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 19—20

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 27—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 90 Sibiiu, Joi 3/15 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Septembre

Precând vor primí cetitorii nostri acest număr al diarului „Telegraful Român," Maiestatea Sa împĕratul și regele nostru se va afla în Deva, primind omagiile de loialitate și supunere ale acelor puțini norociți, cărora resonamentele politice li au permis ca în Deva sĕ se presenteze înaintea monarchului, ca la primul loc în Ardeal, unde Maiestatea Sa va avea timpul fisic, sĕ și manifesteze fericirea, de cari sunt părtași supușii coroanei și ai tronului, când îi cercetează capul statului.

Maiestatea Sa preabunul nostru monarch s'a îndurat a cerceta locurile noastre din incidentul marelor manevre ale armatei noastre comune, dicem armată comună, care este unica noastră garanție materială în rapoartele cu statele vecine.

Sufletul nostru în aceste momente este cuprins de mare bucurie, de bucurie este cuprins în aceste momente sĕrbătoresci sufletul fiecărui român din patrie. Această bucurie o vor manifesta conducĕtorii bisericesci ai poporului nostru, cari se vor presenta înaintea Maiestății Sale, datori suntem sĕ o manifestăm noi cei dela pressă, cari esprimăm, fiecare cum crede mai cu cuviință, simțemintele, de cari e pătruns poporul nostru, de câte ori este vorba de tron, de dinastia Habsburg, de patrie.

În aceste momente de rară fericire pentru noi punem la o parte toate nĕcazurile, toate lipsele, toate calamitățile, de cari am fost, și suntem necontenit bântuiți, ne spălăm fața, îmbrăcăm haine de sĕrbătoare și veseli pășim, salutând cu iubire pe monarchul nostru: Cu pace ai venit la poporul teu, cu pace sĕ petreci în sinul poporului teu.

Trăim între anormale împregiurări politice. Nu noi le am provocat, nu noi contribuim, ca ele din anormale ce sunt, sĕ devină și mai anormale, nu noi suntem de vină, că o nemulțămire generală domnesce dela un capĕt al țĕrei până la celalalt.

Consilierii Măiestății Sale vor presenta actualele împregiurări politice, după cum vor crede mai cu cuviință. Noi nu avem cuvinte, pentru cari în aceste momente sĕ nu dicem cetitorilor nostri, bucurați-ve, căci împĕratul și regele nostru se află în mijlocul vostru. Nu avem cuvinte, nu putem oprima în peptul poporului simțemintele de bucurie. Suntem deci pentru libera manifestare ale acelora. Se vadă pĕcătoșii, că uneltirile de tot soiul n'au putut sĕ instrĕineze pe român de tron și dinastie, sĕ vadă pĕcătoșii, că noi nu ne-am perdut speranța, credem încă în îndreptarea lucrurilor.

Sĕ ne esplicăm.

În îmbuibarea lor cea fără sațiu, diarele din Budapesta au tras persoana sacrosanctă a Maiestății Sale în lupta valurilor politice, și de după spatele acestei sacrosante persoane au lăsat săgeți veninoase asupra noastră, cari facem front politicei actuale de maghiarisare.

În special diarul „Budapesti Hirlap," predică doctrine de tot ciudate, ale căror tendențe nu sunt cu greu de esplicat. Îndată ce Maiestatea Sa a călcat pe pământul comitatului Hont, acest diar ne-a adus scirea, că în acest comitat cu diua păsirei Maiestății Sale pe pământul comitatului s'a promulgat numirea ungurescă, sau mai bine ungurisată, a comunelor. Purcedênd dela rĕspunsul Maiestății Sale la felicitările poporațiunei din aceste comitate, în care s'a accentuat alipirea cătră tron și iubirea de patrie, diarul acesta vestesce cetitorilor sei, că Maiestatea Sa iubesce numai aceea, ce este unguresc și nimica ceea-ce nu este unguresc. Sĕ o scie deci aceasta sêrbii, sasii și românii. Acesta e modul de judecată al diarului din capitala Ungariei.

Tendența este vĕdită. Voesc adecă politicii dela Budapesti Hirlap sĕ identifice coroana cu politica de cutropire urmărită de societatea ungurească, adecă maghiarisarea, și cred, că noi suntem aplicați a identifica coroana în sensul enunciațiunilor ungaresci. Consecuențele din asemenea enunciațiuni noi nu le mai enumerăm.

Este lucru neonest a insinua cu atâta nesocoteală o asemenea rolă capului statului.

Noi scim, că Maiestatea Sa, prea bunul nostru monarch este părintele tuturor. Mai presus de toate iubesce pe fii devotați tronului și dinastiei. Scie, că în această patrie sunt români, cari voesc sĕ se desvoalte în direcțiunea croită de firea lor, sunt sași, cari voesc sĕ remână sasi și sêrbi, cari voiesc sĕ fie sêrbi.

Noi scim, că capul statului pe toți ne iubesce, și nu credem celor din Budapesta, când insinuă, că capul statului nu iubesce pe cei ce nu voiesc sĕ se maghiariseze.

Salutăm din inimă sosirea Maiestății Sale în mijlocul poporului român.

Sfințirea bisericei din Apoldul superior.

Apoldul-superior, 1 Septembre.

Sunt rari momentele, cari însufletesc condeiul istoric sĕ mai lase câte o literă, în care urmașii sĕ cetească: sĕ fim vrednici ca părinții nostri, sĕ îngrijim de trăinicia urmașilor, după esemplul bĕtrânilor.

De această bine-cuvêntare se pot bucura românii apoldeni, ei au adaus o literă de aur în istoria vieții lor; vor fi binecuvêntați de urmași sute de ani, urmașii lor vor povestí cu mândrie despre hărnicia și evlavia părinților și a strĕbunilor; ear sfințenia faptei le va fi un esemplu viu pururea.

Apoldenii adecă au ridicat un sfânt monument, un frumos lăcaș dumnedeesc și vĕdêndu-și cu ochi rodul muncii lor, mai era de lipsă sĕ se sevêrșască cel din urmă și mai solemn act: *sfințirea bisericei.*

Escelența Sa Înalt Prea Sânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, voind sĕ procure liniște sufletească credincioșilor harnici din Apoldul superior cât mai îngrabă, n'a pregetat a delătura toate greutățile, ce îi stăteau în cale și Sâmbătă la 29 Aug cătră seară, a sosit în mijlocul apoldenilor.

Apoldul este un orășel, al comitatului Sibiiu, aședat în regiunea spicoaselor tomnatice, nu departe de orașul Mercurea. Drumul de țeară din Sibiiu apucă în direcțiune vestică prin o regiune de tot plăcută, ce-'ți lasă adênci impresii.

Un brĕu de munți acoperiți de păduri dese și întunecoase, din cari se înalță unde și unde câte o stâncă plesuvă, pe care a înegrit-o din veacuri arșița soarelui 'ți răpesc ochii, și dus pe gânduri, te pomenesci binecuvêntând viața liberă muntenească.

La dreapta drumului sunt presărate o mulțime de delucene, cari închid văi frumoase și roditoare.

Prin aceste locuri romantice a trecut Escelența Sa, dimpreună cu Preacuvioșia Sa părintele Dr. Ilarion Pușcariu într'o trăsură, cu patru cai, urmată de o altă trăsură, în care se afla Preacuvioșia Sa părintele protosincel Nicanor Fratesiu și protodiaconul ceremonial dl Sergiu Medean, toți veniau pentru ca sĕ sevêrșască mărețul act al sfințirei bisericei.

Sub dealul Apoldului priveliscea, ce se desfășura, era de tot mișcătoare. Aici un convoiu măreț de călăreți, de trăsuri, de bărbați și femei din toate părțile tractului Mercurei, a sosit sĕ întimpine cu cuvinte de laudă și de bineventare pe iubitul lor Archiereu.

Voinicii românași și strĕinii, făcură un frumos spalir, ear câțiva călăreți cu steaguri nevinovate ca la comandă încungiurară trăsura Escelenției Sale. Tot în acest moment păsesce cu mândrie în fruntea preoțimei tractuale părintele protopresbiter tractual I. Droc, care în termini bine aleși, și în cuvinte determinate, descrie bucuria, ce a cuprins inima tutu-

FOIȚA.

Ceva despre poesie.

(Încheere.)

O însușire caracteristică, ce deosebesce poesia de prosă, e fără îndoială și esagerațiunea, adecă un fel de espunere superioară, ce la părere dă lucrurilor o infățișare supra naturală, și provoacă plăcere, ear obiectele în adevĕr numai la „părere" apar supra naturale; fenomenul acesta câștigă foarte mult stilului poetic. Esagerațiunea manifestează chiar entusiasmul artistic. — Un fir de pĕr de aur — esagerat — din capul lui Joe punea în admirațiune pe popoarele cele mai înaintate în cultură pe vremea lor. Așa rĕmâniau uimiți grecii, așa romanii, așa rĕmânem noi adi înaintea unui product adevĕrat artistic.

O esagerațiune:

Dori de diuă se revarsă
Și eu ochii n'am închis,
Cum sĕ-i închid, când ei varsă
Părae de foc nestins. *M.*

V. Alecsandri scrie:

Ear Hanu 'și smulge barba,
'Și smulge șalul verde,
Privind urdia întreagă
Sub ochii cum se perde.

Dar sĕ ascultăm o comedie, un poet — hai sĕ dicem amorez — „vorbesce plângênd" iubitei sale și între altele dice:

Sĕ plâng sĕ rîd tot-odată,
Îmi vine ades neîncetat,
Gândind la viața-mi întristată
La dorul meu neîmpĕcat....

Noi nu putem, decât sĕ compătimim pe sĕrmanul versificator.

Cât de frumos ne face Nicolescu o esagerațiune chiar nesimțită:

La gât purta o cruce, simbol de sĕrăcie
Și în inimă durerea eternă bogăție
Acelor ce pe lume se dic desmoșteniți.
Vai, negrești alesii sunt cei mai fericiți.

I. Eliad Rădulescu:

Stă marele Archangel, cu degetul la gură
Privia în mărmurire și buzele 'și mușca;
Ferbea trufia 'ntr'ênsul, ferbea friguri de ură:
Bătea têmplelei groasnic și chipu-i se roșia.

O groasnică durere de cap 'l stăpânesce,
Și fruntea i-se umflă și ochii 'n flacări joc. —
Svâcnesce a lui gândire și 'ntr'ênsa zămislesce
Turbează apostatul, o spuma e, un foc!
Plesnesce a lui creștet. — Născu Pĕcătuirea;
Frumoasă, zimbitoare îi sboară împrejur. —
Archangelul rĕsuflă, 'și vede zămislirea;
Se încântă d'al ei farmec întâiul Duch sperjur.

. . . . . .

La acest loc amintim, că greșesc poeții, cari se îndeletnicesc în prea multe diminutive și mai ales „ascuțite." Rea impresie fac diminutivele in „iță", și tot așa de mult detrag din valoarea poesiei numele proprii, ce le stichuesce poetul.

Așa scarțăe d. e.

În frumoasa grădiniță
Păscea vesela căpriță
Și cu blânduța oiță.

Unul cântă:

Foae verde lobodă: Țață
Gura lumii slobodă: Țață

Altul oftează:

Și mai mult Mariță mor, me prăpădesc.

Sau:

Foae verde de risipă
Costică batista 'ți pică.

Sau:

Scumpa mea Mariță, dina mea din ceriu,
Ia dămi o guriță, asta-i tot ce-ți cer. —
Nu pot Ioniță etc. etc.

De ce fetiță, așa crudă esci
Pe al teu Ioniță nu compătimesci....

Doamne cât e de frumoasă Lizișoara mea...
Nu pot dragă Lină...

ror credincioşilor, că sunt norocoşi a întimpina şi a aduce omagiile lor la marginea tractului bunului lor archiereu. Credincioşii acestui tract nu vor pregeta, a urma sfaturilor înţelepte şi părintesci ale Escelenţiei Voastre; inimile lor sunt aşa de curate încât, sfaturile bune prind afundă rădăcină, şi încheià cu cuvintele: Fii binecuvêntat, cel ce vii întru numele Domnului. . .

Dl proto-pretore Branisce, în fruntea autorităţilor comunale de asemenea bineventă pe Escelenţia Sa cam în terminii următorii: Înţelegênd, că Archiereul românilor gr. or. din Transilvania şi Ungaria, care e totodată şi Consilier intim al Maj. Sale bunului nostru rege, va cerceta locurile aceste frumoase, ne-am adunat în şedinţă estra-ordinară şi am hotărît, ca toate comunele sĕ-şi trimeată reprepresentanţii lor, ca sĕ salute pe Consilierul Maj. Sale. Noi ne aflăm tare măguliţi, că în acest sĕrbătoresc moment Ve putem saluta în mijlocul nostru. Biserica şi statul se ajutorează reciproc şi binevoind a ne onora cu presenţa Escelenţii Voastre, Ve urăm cu o gură şi inimă: sĕ trăiţi mulţi fericiţi ani.

Atât dlui protopop, cât şi dlui proto-pretor Escelenţia Sa li a rĕspuus prin vorbe dulci, vorbe mângăitoare. Au fost grele şi mari stavilele, ce am înfruntat, dar cu toate aceste mi-am dat nizuinţa ale învinge, pentru ca sĕ mângăiu inimile credincioşilor. Cu ajutorul prea bunului Dumneḑeu am sosit deci, ca sĕ împlinim, ceea ce mai lipsia. Primirea solemnă, cu care me întimpinaţi aḑi, 'mi e o nouă dovadă de iubire; în întreaga viaţa mea nu voiu pregeta a lucra pentru consolidarea bisericei, păzirea sfintelor noastre aşeḑăminte şi pentru înflorirea scumpei noastre patrii.

La toate vorbirile urările de „Sĕ trăească" numai încetau; şi în urări de bucurie ale publicului o cunună de nobile dame, mame adevĕrat române, cu îngeraşii lor, au predat Escelenţii Sale o mulţime de buchete compuse cu multă dibăcie din flori naturale şi artificiale

E mândru şi curat românul în portul lui, e împunĕtoriu în momente serbătoresci, dar aşa mândru, cum s'a arĕtat cu aceasta ocasiune, arare-ori îl poaţi vedé. În bucurie săltau pruncii, în bucurie flăcăii şi fetele, de bucurie era cuprinsă inima bĕtrânilor; lumea toată părea numai bucurie.

Suindu-se apoi Escelenţia Sa în trăsură, mândrii călăraşi 'şi opintiră caii, în urmă se înşirară o mulţime de trăsuri şi peste cât-va timp oaspeţii din nou au trebuit sĕ se oprească la capĕtul Apoldului.

Aici un arc minunat de triumf se ridica măiestos ca un curcubeu de pe o margine a drumului până la cealaltă. Tot flori frumoase de munte, flori curate ca inima românilor compuniau această măestrită lucrare. Înaintea arcului de triumf, parochul local, Vasiliu Necşa, cu sf. evangelie şi cruce în mână, îmbrăcat în ornatele bisericesci aştepta în fruntea numĕrosului public, români şi sasi, şi bineventă pe Escel. Sa prin cuvinte potrivite, esprimând dorul înteţit al apoldenilor pentru sfinţirea locaşului d ḑeesc. După ce Escelenţia Sa promite din nou, că cu ajutoriul lui D-ḑeu va oficia actul sfinţirei, după ce dă câteva sfaturi înţelepte poporului şi mulţămesce pentru frumoasa întimpinare, publicul erumpe în „Sĕ trăiască," necurmat . . . . . .

Călăreţii din nou se aşaḑă în ordine, publicul se îndesuesce prin tot locul şi convoiul pleacă în sunetul armonios al capelei săsesci, al clopotelor dela biserica românească şi evangelică. Strada cea mare era împodobită sĕrbătoresce. Stejărei verḑi şi braḑi tinerei se închinau de o parte şi de alta până la casa frumoasă a harnicului proprietar Ivan. Aici se ridica un alt arc de triumf mândru şi frumos, manifestând bucurie; arcul era încunjurat d'o altă mulţime de oameni. Entusiasmul era la culme şi strigătele de „Sĕ trăească" nu mai încetau.

Musica mai întonă câteva cântece românesci, ce 'ţi înălţau sufletul şi abia după aceea lumea s'a mai liniştit.

Curênd după sosire Escelenţa Sa primì visita decanului evangelic, care bineventă pe Escelenţia Sa în numele bisericei ev. lut. şi a locuitorilor sasi, se mai făcură încă câteva visite şi clopotul bisericei anunţà începerea serviciului divin.

Publicul se adunà din toate părţile earăşi şi Escelenţia Sa încunjurat de preoţime purcese la biserica cea vcche, respective în edificiul scoalei, — unde se începu cu mare solemnitate serviciul d-ḑeesc. Ca preoţii asistenţi la oficiarea vecerniei au fost împodobiţi în ornatele bisericesci: Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu; Preacuvioşia Sa părintele protosincel Nicanor Frateşiu; Preaonoratul domn protopresbiter tractual Ioan Droc presbiterii: Ioan Şerb din Poiana, Nicolau Topârcian din Apoldul inferior, Nicolau Maneguţ din Poiana, Ioan Moga din Rod şi Vasiliu Necşa din Apoldul superior.

E frumos serviţiul bisericesc în biserica noastră, frumos şi împunĕtor e el, când îl îndeplinesc singuratici preoţi, când însĕ 'l servesce archiereul, şi mai ales când 'l servesce Escelenţia Sa cu deosebitu-i tact şi evlavie, rĕmâi uimit, şi nu scii admira vei mai mult sfinţenia şi podoaba actului, ori iscusinţa indeplinitorului; şi mai ales la sfinţirea unei biserici. Numai cel ce a asistat la un asemenea act sfânt 'şi poate face închipuire despre sublimitatea ritului din biserica noastră.

Incă nu sosise amurgul cum se cade, când începu vecernia în edificiul scoalei, un loc, unde apoldenii înălţau rugăciuni Dumneḑeului ceresc, până în momentul, în care s'a sfinţit biserica cea nouă; cu toate acestea însĕ oficiul de seara durà până către meḑul nopţii. În bisericuţă publicul stetea indesuit şi lipit umĕr la umĕr, căldura era înăduşitoare. Dar oamenii rĕmaseră neclintiţi, indeletnicindu-se în sfintele rugăciuni, rĕmaseră statornici, şi răbdători, căci aveau esemplu pe marele archiereu. După ce îndecursul rugăciunilor, la cântarea antifoanelor Esc. unse cu unt de lemn sfinţit fruntea tuturor asistenţilor până chiar şi a copiilor celor mici, pecetluind astfel tăria în credinţă şi pogorârea darurilor celui prea înalt, după ce s'a oficiat vecernia, litia şi utrenia, earăşi în sunetul clopotelor, încungiurat de preoţi Escelenţia Sa s'a reîntors la cuartir.

Odichnă multă însĕ n'a fost. Sosind dimineaţa, măreţul soare strălucea mai dulce apoldenilor ca altă dată şi lume şi mai multă se adunà înaintea locuinţii Escelenţiei Sale. Clopotul din nou vestea începerea continuărei serviciului dumneḑeesc. Asistenţii de seara ai archiereului 'şi luară binecuvêntare, apoi în ornate bisericesci se înfăţişară la locuinţa Escelenţiei Sale şi publicul urma uimit de conductul grandios pe Archiereu la biserica cea veche, de unde în mod sĕrbătoresc s'au luat elementele de sfinţire: moaştele, evangelia şi antimisul, trebuincioase pentru sfinţirea bisericei, şi se făcu o solemnă procesiune la biserica cea nouă.

După ce se ocolì biserica, cetind Escelenţia Sa trei evangelii se facu stropirea cu apă, aşeḑarea moastelor, pregătirea şi sfinţirea prestolului şi după ce toate au fost isprăvite Escelenţia apăru înaintea publicului şi ţinu o frumoasă şi pătrunḑĕtoare cuvêntare. Accentuà credincioşilor bunătatea monarchului nostru, sub a cărui stăpânire sa ridicat şi această sfintă biserică; le puse la inimă loialitatea românului către tron şi casa domnitoare; ii învrednicì cu sfaturi blânde şi înţelepte şi laudând apoi hărnicia apoldenilor şi spiritul de armonie, ce domnesce între acesti locuitori, cari deşì de confesiuni şi naţionalitate deosebită şi-au dat mână de ajutor, ca sĕ poată ridica acest lăcaş sfânt.

Îndată apoi se începu oficiul obicinuit în decursul căruia s'au tuns întru ceteţi clericii: Nicolau Neamţ, şi I. Broju; N. Neamţ s'a chirotesit întru ipodiacon şi tot dênsul a fost chirotonit întru diacon: d'asemenea s'a chirotonit întru presbiter, Iuliu Suceava.

Biserica era îndesuită, îndesuit era cimiterul şi toate locurile erau pline de lume. La actul divin au luat parte pe lângă poporul cel numĕros, representanţii clerului din tract apoi representanţele comunelor şi mulţi alţi oaspeţi, veniţi anume spre acest scop.

Trebue sĕ aibă omul o răbdare deosebită, deosebit trebue sĕ-i fie cuprinsă inima de sentimentele iubirei ca de dimineaţa până la 2 oare d. m. în continuu sĕ conducă cu un deosebit tact şi deosebită desteritate serviciul d-ḑeesc, şi apoi sĕ împĕrtăşească pe fiecare credincios până şi pe micile mlădiţe cu sfinţita anaforă.

Intre 2 şi 3 oare primí Escelenţa Sa visita decanului cu soţia, şi a mai multor onoraţiori.

La prânḑul bogat, la care au participat un frumos public a deschis şirul toasturilor Escelenţia Sa pentru sănĕtatea Maj. Sale, care ne-a asigurat prosperitatea noastră; apoi pentru înaltul regim şi pentru harnicii apoldeni, cari l'au făcut părtaş la aceasta frumoasă serbare. A urmat părintele protopop tractual, care arătà însĕmnătatea bisericei şi rolul ei în timpul de acum; apoi vorbì de părinteasca îngrijire a Esc. S. pentru fii sei sufletesci nepregetând nici o jertfă pentru fericirea credincioşilor; mai vorbì apoi despre meritele proprietariului Ivan sub al cărui sprijin s'a ridiat sf. biserică Impresie deosebită şi mare furoare a produs o versificaţiune românească, a decanului Krasser, în onoarea Esc. Sale predată în formă de toast. Preacuvioşia Sa părintele archimandrit Dr. Puşcariu ridică păharul pentru frumoasa cunună de dame, cari şi de astădată au arĕtat, că sunt accesibile pentru lucrurile cele mai nobile şi estetice pentru simţul de religiositate, ce e un ornament pentru fie-care om şi în deosebi pentru secsul femeesc. A vorbit frumos şi potrivit de 2 ori d l proto-pretor Brenisce pentru Esc. Sa, apoi pentru prosperarea scoalelor din tract, espunênd în o frasă a unui inspector german de scoale, condiţiunile necesari de propăşire ale scoalei. Încă după un toast masa se ridică şi la ½ 5 oare. Esc. Sa şi ceilalţi oaspeţi sibieni părăsiră Apoldul în urări neîncetate de „Sĕ trăiască."

Măreaţa şi mândra biserică, podoaba oraşului, ce o au ridicat apoldenii va fi mult timp martoră harniciei lor, a energiei protopopului şi a vredniculuiproprietar Ivan; dar mai mult va legitima ea buna unire şi iubire a locuitorilor sasi şi români, ear sfin-

---

Diminutivele însĕ încă au loc, când sunt potrivite, dulci etc. d. e.

Feţişoara lui, spuma laptelui,
Mustăcioara lui, spicul grâului,
Perişorul lui, peana corbului,
Ochişorii lui, mura câmpului. *V. A.*

Cât de frumos şi poetic aici şi cât de greţos în imaginile scandaloase de mai sus.

Ordinea caracterisează o poesie bună, întocmai ca şi pe un om harnic: Ordo est anima rerum. Poetul în închipuirea sa sĕ caute deci ca punctul, ce-l ţintesce prin „figuri gradate," sĕ-i fie totodată şi punctul de culminaţiune. E necesar dar, ca poesia sĕ aibă un punct de culminaţiune, sau mai bine ḑicênd: „frasa cea dintâiu, inima poetului şi manifestarea cea mai înaltă a simţemintelor."

Toate celelalte frase se crează pentru a determina întru cât se poate mai mult frasa aceea, ce poetul mai întâiu şi-a format în fantasie şi care esprimă totodată sentimentul sau pasiunea isvorîtă din inima poetului.

Desvoltarea tuturor fraselor, cum le am numí „secundare" sĕ fie grabnică. —

E incorect şi nici nu se poate admite, ca un poet sĕ aibă multe puncte de culminaţiune, respective nici unul. —

Sĕ vedem spre pildă frumosul tablou a lui Gr. Alecsandrescu:

Ascultaţi... marea fantomă, face semn, dă o poruncă
Oştiri, taberi fără numĕr împrejuru-i înviez,
Glasul ei se întinde... cresce, repetat din stâncă 'n stâncă.
Transilvania 'l aude, ungurii se înarmează.....

Sau cum scrie Eminescu:

Multe trec pe dinainte,
În aud ne sună multe,
Cine ţine toate minte
Şi ar sta sĕ le asculte;
Regăsindu-te pe tine,
Când cu sgomote deşarte
Vremea trece, vremea vine.

Alecsandri:

Ursan tresare, geme, s'aprinde în gândul seu.

Ca esemplu vom aduce şi următoarele vorbe de Gautier:

Sultana vrea sĕ între în baia-i din grădină,
Ea, ultima sa haină acum a asvêrlit
Şi păru-n libertate ca o manta divină
Pe corpul seu cel fraged voios s'a rĕspândit.
De sus eată sultanul la dênsa că privesce,
Şi barba 'şi desmeardă, ḑicênd în gândul seu:
Pe turn Enuncul aprig se primblă şi păzesce
Şi nime p'astă lume n'o vede decât eu.
Dar lucru de mirare, un nor din ceriu rĕspunde
Ḑicênd: şi eu, o Doamne, o vĕd colo de sus
Vĕd sinu-i ce se umflă sub limpedele-i unde,
Şi corpul, ce nud şede sub ochii mei espus. —
Achmet se făcu galbin ca luna întristată,
Scoate din brâu hangerul cu artă ciselat....
Sultana favorită în sânge stă înecată
Ear norul cel fantastic pe ceriuri a sburat. *T. M.*

Pentru ca sĕ fim mai scurţi de vorbă la întrebarea: Ce sĕ nu mai fie idealul poetului? ne rĕspunde M. Eminescu astfel:

Noi avem în veacul nostru acel soiu ciudat de barḑi,
Cari încearcă prin poeme sĕ devie cumularḑi,
Închinând ale lor versuri la puternici la cocoane,
Sunt cântaţi în cafenele şi fac sgomot în saloane,
Ear cărările vieţii fiind grele şi înguste
Ei încearcă sĕ le treacă prin protecţie de fuste etc. etc.

Acest mic tractat l'am espus şi pentru ca sĕ am prilej a constata, că mulţi români — cei mai mulţi — oameni cu dare de mană, oameni luminaţi sunt de tot nepăsători faţă cu scriitorii nostri românesci. Comoara cea mai bogată a unui dascăl harnic, preot harnic ori a altora, ar trebuí sĕ o formeze o bibliotecă a scriitorilor nostri, pentru -ḑcă astfel îi încurajăm în lucrările lor.

Opurile lui *V. Alecsandri*, *Bolintinean*, *Eminescu*, scrierile lui *T. Maiorescu*, *B. P. Haşdeu*, *Petru Maior*, *Xenopol*, *Negruzi*, *Odobescu* şi ca sĕ nu facem un pomelnic prea lung a *noveliştilor adevĕraţi*, ar trebuí sĕ împodobească casa ori cărui român. Din ele înveţi limbă, judeci, ele 'ţi întăresc simţul de naţionalitate şi al iubirei de ţeară. Sunt un mijloc, cu care clădesce românul la viitoriul seu de aur.

I. Broju.

ţirea solemnă, ca coroana operei, va rĕmâné pururea testimoniu etern despre părinteasca îngrijire a Esscelenţii Sale pentru fii sei sufletesci. — Apolḑenii în astă privinţă pot fi esemplu viu. Au avut mult sĕ îndure locuitorii, căci mult i-a costat acest edificiu, au învins însĕ toate greutăţile, căci sciau, că numai: *Per asper' ad astra!* *Coresp.*

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor greco-orientali din districtul Sas-Sebeşului îşi va ţiné adunarea generală Mercuri, Joi şi Vineri în 9, 10 şi 11 Septembre 1887 st. v. în S.-Sebeş, la care sunt prin aceasta invitaţi a lua parte P. T. Domnii membrii reuniunei, cât şi alţi binevoitori ai causei scolare.

Programa.

Sedinţa I-ă, Mercuri în 9 Septembre a. m.

1. Deschiderea şedinţii.
2. Cetirea apelului nominal.
3 Raport general despre activitatea reuniunei în decursul anului scolar 1886/7.
4. Alegerea unei comisiuni pertru censurarea raportului.

Şedinţa a II-a Mercuri d. m.

5. Raport special al comitetului central asupra temelor pertractate în despărţĕminte.
6. Tractat general asupra temei „Cât şi cum are sĕ se propună din studiul religiunei în Curs. I şi II de scoală“

Şedinţa III-a, Joi în 10 Septembre a. m.

7. Prelegeri practice.
8. Discutarea temei prescrisă de Măritul consistoriu archidiecesan: „Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc şi pentru ce unii învĕţători, avênd pământ pentru grădina de scoală, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit, şi ce mĕsuri ar fi a se lua pentru a se da un avênt mai mare în instruarea acestui ram folositor.“

Şedinţa IV-a Joi d. m.

9. Raportul comisiunei esmise sub punct 4.
10. Poměritul, tractat teoretic practic.

Şedinţa a V-a, Vineri în 11 Septembre a. m.

11. Discutarea temei prescrise de Măritul consistoriu archidiecesan; „Care sunt causele, pentru care absenţiile scolare sunt prea numĕroase şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instructiunea poporală?“
12. Statorirea bugetului pro 1887/8.
13. Propuneri de sine stătătoare.

Din şedinţa comitetului central, ţinută la 14 August 1887.

I. Droc, preş. — *Ioan Moga*, secr. I.

Adunarea din Oraviţa

a societăţii pentru fondul de teatru român se va ţiné după următorul program interesant la 25 Septembre n.: 1. Întimpinarea reuniunilor de cântări esterne dimineaţa la 8 oare. 2. Deschiderea sedinţii I a adunării generale, dimineaţa la 10 oare. 3. Banchet după şedinţă. 4. Concert şi representaţiune teatrală seara la 7 oare, când se vor produce: *a)* Reuniunea de cântări din Ticvaniul mare cu „Marşul cântăreţilor“ cor bărb. de Porumbescu. *b)* Reuniunea de cântări din Biserica albă cu „Eată ḑiua triumfală“ cor bărb. de W. Humpel. *c)* Reuniunea de cântări din Cacova cu „Fântâna cu trei isvoară“ cor mestecat, de G. Dima. *d)* Reuniunea de cântări din Mercina cu „Junimea parisiană“ cor bărb. de Adam. *e)* Reuniunea de cântări gr. or. din Vărădia cu „Sus opincă“ cor mestecat de I. Vidu. *f)* Reuniunea de cântări din Oraviţa cu „Cor final“ din opera „O noapte în Granada“ cor mestecat de Kreuzer. *g)* Reuniuea de cântări „Unirea“ din Vărădia cu „Marseillaise“ cor bărb. de Ruge de Lisle. *h)* Earăş reuniunea de cântări din Biserica albă cu „Germania junâ în Africa“ piesă teatrală comică cu cântece în 2 acte, de S. Wenzel, trad. de C. Strîmbei. — 26 Septembre st. n. I. Dimineaţa la 9 oare şedinţa a II-a a adunărei generale. 2. Seara la 8 oare bal în sala otelului „Corona ung.“ — Ordinea jocurilor: Nainte de pausă: 1. Ardeleana. 2. Valse. 3. Quadrile. 4. Măzărica şi Colo. 5. Polka tremblente. 6. Hora. 7. Csárdás. 8 Quadrile După pausă: 1. Hora. 2. Valse. 3. De doi, pe picior şi Colo. 4. Quadrile. 5. Polka mazur. 6. Ardeleana şi de doi. 7. Quadrile. 8. Polka repede. Atât concertul cu representaţiunea teatrală, cât şi balul se dau în favorul fondului de teatru. Suprasolvirile se vor cuita public. Preţurile de întrare: La concert şi representaţiunea teatrală: loja 1 fl., loc de şedut 60 cr., de stat 40 cr., galeria 30 cr., de persoană. La bal: de familie 2 fl., de persoană 80 cr., Bilete înainte se pot căpĕta la domnii: Şandor Paulovici, I. E. Ţieran, Georgiu Apostolescu, Demetriu Pocrean junior, Ioan Mateserean în Oraviţa montană şi Ales. Bercean în Oraviţa română; ear seara, la cassă. Oraviţa, în 6 Septembre, 1887. *Comitetul.*

Varietăţi.

* (Primirea Maj. Sale în Cluş). Primirea se va face după următoarea programă publicată a comitetului: La gară îl vor primí pe Maj. Sa magistratul şi municipalitatea cetăţii Cluş, apoi corpurile oficiilor şi membrii comitetului comitatens. În numele comitatului va saluta pe Maj. Sa comitele suprem Br. Józsika, ear în numele cetăţii primariul Géza Albach. În 22 cetatea va fi splendid iluminată; în 23 audienţa tuturor deputaţiunilor, seara va fi „Théâtre paré“ şi iluminaţiunea cetăţii; în 24 audienţă gereralĕ, după ameaḑi petreceri populare. Venitul curat al petrecerei populare se va adauge fondului pentru ridicarea unui institut de surdo-muţi. La 9 oare va pleca Maj. Sa însoţit de deputaţiuni şi autorităţi. poporul va forma un spalir, şi pe unde trece convoiul stradele vor fi iluminate.

— *La petrecerea populară*, din Cluş vor lua parte 250 de persoane din diferitele ţinuturi ale Ardealului în grupe de câte 12 sau 24, fete şi feciori şi anume: din comitatul Cojocnei va fi presentat portul: unguresc, românesc şi săsesc; din comitatul Murĕş-Turda, şi Udvarhely portul secuesc; din comitatul Sibiiului o grupă din Sĕliste; din comitatul Braşovului ciangăi din Săcele; din comitatul Albei de jos porturile dimprejurul dela Abrud, Zlatna şi Roşia; din comitatul Turda-Arieş portul din Trascău. Pentru diferitele grupe vor îngriji comiţii supremi respectivi sub conducerea bar. Samuil Jozsika.

* Maiestatea Sa împĕratul a conces archiducelui Rudolf sĕ poarte decoraţiunile: ordul regesc britanic de Iaratière, medalie comemorativă de aur a reginei Angliei şi Irlandei, precum şi ordul regioprusian de Hohenzolern.

* (Deputaţiune.) In comisiunea pentru a presenta Maiestăţii Sale omagiile comitatului Turda-Arieş în Cluş, precum suntem informaţi între cei 56 membrii s'a ales numai 5 români şi anume: Petru Roşca protopresb gr. or., Nicolau Solomon protopresb. gr. or. Dionisiu Şuluţiu jude reg. în pens., Gerasim Candrea advocat şi Constantin Cotişel primar comun

* (Învitare.) Reuniunea femeilor române din Zernești și jur, din incidentul espositiunei agricole, ce se ţine la 6/18 Septembre a. c. în Zernești — va aranja Duminecă în 6/18 Septembre a. c. în sala edificiului scolar din loc un bal. Damele sunt rugate a se presenta după posibilitatea în costume române. Iuceputul la 8 oare seara. Bilet de întrare 1 fl.

NB Suprasolvirile sĕ primesc cu mulţămire şi se vor cuita prin jurnale.

Pentru comitet:

Maria N. Garoiu născ. *Meţian*, preşedintă.

* (Serbarea ḑilei de 30 August în Bucuresci) Aniversarea luărei redutei Griviţa s'a serbat în 30 August cu mare solemnitate în întreagă România. În Bucuresci s'a ţinut la Metropolie serviciu divin pontificând metropolitul Primat. Au asistat aproape toţi miniştrii. După serviciul divin a defilat garda de onoare. Însufleţirea soldaţilor la amintirea ḑilei glorioase, era la culme. Entusiastice strigări de: „Ură! Trăiască M. S. Regele!“ au urmat urărei ministrului de resboiu pentru şeful armatei.

* (Recursul dlui Dr. Vasiliu Lucaciu.) Tabla regească a aprobat decisiunea tribunalului din Sătmar, prin care s'a ordinat punerea în arest preventiv al dlui Dr. Lucaciu pentru delict politic, dar a ordonat totodată, ca procesul sĕ se pertracteze în mod final cu posibila grăbire.

* (Iubileul cancelariului Bismarck.) Cancelariul Bismarck la 23 Septembre a. c. împlinesce 25 de ani, de când e ministru, şi naţiunea germană face mari pregătiri ca aceasta ḑi de mare însemnătate pentru mărirea Prusiei, sĕ se serbeze conform însemnăţii ei.

* (Defraudare.) Consilierul de compturi Tomicici, totodată şef al secţiunei croate de compturi din ministerul de honveḑi, în conţelegere cu căpitanul de manipulaţiune Schmidler dela semibrigada din Agram, începênd din anul 1882 sistematic a comis o defrandaţiune, şi aceasta numai acum — mai mult din întêmplare — o a descoperit un oficial de secţiune. Ambii complici au fost deţinuţi şi Tomicici a recunoscut faptul fără cel mai mic scrupul. Ce e mai inieresant, că ambi treceau de nisce amploiaţi onești și laborioși. Suma defrandată încă nu se scie.

* (Dr. David Starcevici dejudecat.) Cunoscutul matador al scenelor turbulente din dieta croată, Starcevici, în urma unui proces pentru înşelare, a fost dejudecat la 6 ani închisoare, grea şi perderea diplomei de Doctor şi advocat; ear concipistul dênsului Dr. Ioan Starcevici la 2 ani închisoare grea şi perderea diplomei de Doctor.

* Din Alba-Iulia ni se scrie: Călătorind într'o afacere privată în părţile Turdei, m'a prins mirarea vĕḑênd, că Trăscăul e reedificat deplin, aşa, că acolo, unde eri alaltăeri era cenuşe se vĕd edificii tot noauă din lemn şi cărămidă coperite cu şindele. Cei mai mulţi dintre arşi au fost şi asiguraţi, ear darurile incurse sunt pupăză pe colac.

În Ciugud însĕ puţine semne de reedificări, — cu toate aceste la cei din urmă nu se cugetă nici „Segitség“ nici oblăduitorii comitatului Albei de jos. Unii sunt români alţii unguri şi apoi cei ḑintâiu fiind destui — mai pot şi perí din ei — tot rĕmân destui, e parola ḑilei.

* România şi Italia. Dl Sturdza ministru al regelui României, a rĕspuns telegramei d-lui Coppino, ministru al regelui Italiei, următoarele: Binevoiţi a primí mulţumirile cele mai vii pentru călduroasa telegramă a E V., cu ocasiunea solemnităţii înaugurării la Tomi a statuei marelui cetăţean din Sulmona. — Mintea noastră ne-a transportat repede la originea comună a marei naţiuni italiene cu a românilor. Coloniile deciḑente ale lui Traian au fost însufleţite cu această ocasiune de sentimentele celor mai adênci simpatii pentru surora lor cea mare, Italia.

* (O faptă nobilă.) Direcţiunea institutului pedagogic din Caransebeş scrie în „Foaia Diecesană“: Domnul colonel ces. reg. Teodor Seracin, staţionat în Cernăuţi, a binevoit a dărui pe seama cabinetului de naturalii al institutului pedagogic diecesan din Caransebeş o colecţiune foarte preţioasă, constătătoare din 398 piese de caloptere şi lepidoptere. Colecţiunea conţine indivizii arangiaţi după genul, specia şi varietăţile lor şi este rodul unei lucrări perseverante, îndelungate şi minuţioase. Însemnătatea cea mare, ce o are pentru învĕţământ înfăţişarea în natură a corpurilor naturale este mai pe sus de ori ce întrebare. Cine cunoasce succesul dubios la folosirea ilustraţiunilor, fie acelea ori cât de esacte, acela va putea sĕ preţuiască valoarea donaţiunei dlui colonel Seracin. Primească dl colonel şi pentru aceasta repetită dovadă de interesul nobilil, ce-l are pentru înaintarea învĕţământului scoalelor noastre cea mai adêncă recunoscinţă.

* Esamenul de cualificaţiune preoţesc în diecesa Aradului se va ţiné în 21, 22, 23 şi 24 Septembre st. v. a. c.

* (Despre femeile abissine) o foae italiană povesteşte următoarele: Femeea unui abissin avut locueşte despărţită de bărbatul seu, avênd odăile ei. Ea trăeşte acolo, fără a muncí ceva. Locuinţa ei are un vătav, care îngrijeşte de toate; dênsa nu se gêndeşte la nimic. Copii sunt daţi în grija doicelor şi mama lor stă la taifas şi glumeşte cu roabele şi amicele sale, rîde, cântă, bea şi se îmbată. Când pleacă d'acasă, intenţia 'i este, sau sĕ visiteze pe o amică, sau sĕ asiste la o ceremonie religioasă. Dar piciorul ei nu e permis sĕ atingă pământul şi de aceea umblă călare pe un catâr, condus de frâu de către un sclav, pe când un alt sclav ţine umbrela şi apără pe damă de razele soarelui.

De ordinar soţul mănâncă singur, numai câteodată la soţia sa, când se anunţă solemn, ca dênsa sĕ se poată gătí şi parfuma. — Aceste dame distinse nu prea trăesc mai bine de cât claselo sĕrace; deosebirea e numai, că cele avute nu muncesc, dar mănâncă bătae dela cruzii lor soţi. Femea bătută n'are cui se plânge. Aşa 'i soartea femeii, ea sufere şi tace, neavând, ce face. — Superstiţia între Abisine este colosală. Dacă unei mume îi mor copii d'intâiu, causa se ḑice a fi ochiul rĕu al mumei. Eară dacă naşte iarăşi un copil, nu i permis sĕ'l vadă; el e dus la o doică şi numai după 11 ani se întoarce la mumă-sa. Îndată după naştere se taie mici bucăţi din urechea copilului, pe care le mănâncă mumă-sa, după ce au fost puse într'o bucată de pâne.

* (Dispariţiunea unui lac.) — În momentul, când turiştii au părăsit Alpii, s'a întêmplat un fenomen foarte curios. În noaptea de 4 Septembre apa lacului Merjelen a dispărut cu desĕvêrşire.

Acest lac alpestru este situat d'asupra înălţimei stâncoase Eggechirn, la sud de Jungfrau, în Valais. În anul trecut o comisiune a consiliului naţional visitase acest lac, şi se vorbia, că se fie secat. Pare însĕ, că o vie sguduire de cutremur de pământ, resimţită la Valais în noaptea de 4 Septembre, este causa acestei scurgeri de apă şi a secărei neaşteptată a lacului.

Loterie.

Mercuri în 14 Septembre 1887.

Sibiiu: **55 1 7 28 89**

Nr. 779. [1668] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c. st. v.

1. Bobohalma, cu salar de 155 fl.; care constă din 145 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Botez, cu salar de 225 fl. şi anume: din fondul scoalei 40 fl.; din fodul bisericei 20 fl.; folosirea unui agru de 1 jug. 1529 □° cu venit de 20 fl.; folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 □° cu venit de 15 fl. a dela popor repartiţie de 45 metrete de cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregărei păşunatului în preţ de 85 fl.. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumă.

3. Cerghidul-mare, cu salar de 200 fl. şi anume: 116 fl. 25 cr. bani din repartiţie pe popor; — în bucate 77 1/2 mĕsuri de cucuruz à 1 fl.; cuartir în edificiul scoalei, grădină de legumi şi lemnele de foc, preţuite în 6 fl. 25 cr.

4. Cuştelnic, cu salar 100 fl. din repartiţie pe popor în bani şi cucuruz, cuartir în casa cantorală, fiind postul împreunat cu cantoratul.

5. Heria, cu salar de 250 fl. şi anume: folosinţa a lor 10 jugere 172 □° pământ comasat, cu venit de 100 fl.; în bani 65 fl.; în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl; venitele stolari şi accidentali 42 fl.; cuartir în edificiul scoalei, folosinţa grădinei scolare cu pomĕt frumos în preţ de 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

6. Şilea-maghiară, scoală micstă cu gr. cat. — cu salar 260 fl. şi postul împreunat cu cantoratul gr. or.; salariul constă: ca învĕţătoriu din 143 metrete cucuruz à 1 fl.; în bani 10 fl. 40 cr.; — ca cantor: casa şi grădina cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 □° şi a cimiterului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz à 1 fl.; 27 ţile de lucru à 30 cr. şi venitele stolari şi accidentali 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

În conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava-inferioară.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 151. [1669] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Mediaş, se escrie concurs cu termin pănă la 20 Septembre st. v. a. c.

1. Haşag, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

2. Şaroş, cu salar anual de 170 fl. dintre cari 41 fl. din alodiul comunal, ear restul prin repartiţiuni.

3. Frêua, cu salar anual de 150 fl. dintre cari 50 fl. din cassa bisericei, eară restul prin repartiţiuni à 1 fl. de familiă, cuartir în edificiul scoalei şi lemne de foc.

4. Moşna, cu salar anual de 150 fl., în care sunt computate şi lemnele de foc.

5. Buzd, cu salar anual de 150 fl. prin repartiţiuni à 2 fl. de fie care familiă şi dela fie-care copil de scoală o jumĕtate ferdelă de bucate, cuartir şi lemne de foc.

6. Richişdorf, cu salar anual ;şe 100 fl. din cassa bisericei, cuartir di lemne de foc.

7. Brateiu, cu salar anual de 150 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Vorumloc, cu salariu anual de 150 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a competa la vreuna din aceste staţiuni, îşi vor aşterne petiţiunile instruite cu documentele prescrise de lege subscrisului oficiu pănă la terminul indicat.

Mediaş, 20 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediaşului.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 389. [1670] 2—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Cohalmului în subsemnatele comune, sĕ escrie concurs cu terminul de 30 de ţile dela prima publicare.

1. Paloş, cu salar anual de 190 fl. solvinţi în 3 rate decursive, cuartir şi lemne de foc.

2. Merchiaşia, cu salar anual 180 fl., cuartir şi lemne de foc.

3. Bogata-Olteană, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc de ajuns.

4. Ticuşul-român, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne de foc.

5. Felmer, cu salar anual 150 fl, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-şi aşterne concursele lor instruite conform legilor în vigoare, pănă la terminul susindicat la adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalmului, în conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 20 August, 1887.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 1001. [1661] 3—3

CONCURS.

Pentru două posturi învĕţătoresci dela scoala gr. or. din Poplaca, anume: postul pentru clasa I şi II, se escrie concurs cu terminul 19 Septembre a. c.

Emolumentele sunt.

Pentru învĕţătorul clasei I, 210 fl. 3° de lemne, cuartir în edificiul scoalei; pentru învĕţătorul clasei a II 250 fl. 3° lemne, cuartir şi folosirea grădinei scolare. Salariile în bani se eliberează anticipative în rate treilunare.

Invĕţătorul clasei prime e obligat a ţiné strana în dumineci şi sĕrbători; ear al clasei a doua a provedé instrucţiunea în scoala de repetiţiune.

Reflectanţii au sĕ-şi prezenteze petiţiunile sub-semnatului în terminul indicat, fiind totodată poftiţi a-se presenta la biserica din Poplaca înainte de alegere.

In conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 225. [1659] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învăţĕtoresci, dela scoalele confesionale gr. orientale române din comunele mai jos însemnate, devenite vacante, în protopresbiteratul Ungurăşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ţile dela prima publicare.

1. Bălan, cu salar de 276 fl. v. a. grădină de 1 1/2 juger, pomĕt, fênaţiu şi arător, lemne de foc 2 orgii şi cuartir liber în edificiul scoalei.

2. Dol, cu salar de 90 fl. v. a., 40 vici de cucuruz vica vechiă, lemne de foc 2 orgii, şi cuartir în edificiul scoalei şi grădina de legumărit.

Doritorii de a ocupa vreunul din acestea posturi, au a-şi asterne suplicele instruite în sensul statului organic, la subscrisul oficiu protobresbiteral, pănă la terminul sus indicat, — posta ultimă Hidalmás.

Fizes St. Petru, 14 August, 1887.

In conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Petru Roşca,
protopresbiter.

Nr. 315. [1662] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu terminul 20 de ţile dela prima publicare.

1. Făgăraş, cu salar anual de 150 fl. în bani gata solvibili în rate lunari anticipative, folosirea a două grădini scolare şi a unei delniţe cu venit anual de 18 fl., cuartir liber şi 3 orgii de lemne pentru încălţitul scoalei şi al cuartirului. Învĕţătorul fiind şi ca cantor la biserică, va avea o remuneraţiune anuală de 30 fl. v. şi venitul dela umblarea cu icoana la Nascerea Domnului.

2. Veneţia inferioară, postul secundar, cu salar anual de 200 fl., cuartir liber şi lemne de foc.

3. Breaza, două posturi, unul primar cu salar anual de 300 fl., altul secundar cu salar anual de 200 fl. pentru amêndouĕ cuartir şi lemne de foc.

4. Şinca-nouă, cu salar anual de 200 fl. şi lemne de foc necesare.

5. Perşani, cu salar anual de 150 fl. în bani şi 4 cupe de bucate dela fiecare copil umblător la scoală.

6. Luţa, cu salar anual de 120 fl. şi lemnele de foc necesare.

7. Şona, cu salar anual de 120 fl. cuartir şi lemne de foc.

8. Hurez, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

9. Dridif, cu salar anual de 110 fl. cuartir liber şi lemne de foc.

10. Veneţia-superioară, cu salar anual de 80 fl. cuartir şi lemne de foc.

11. Riuşor, cu salar anual de 80 fl, cuartir liber şi lemne de foc.

12. Grid, cu salar anual de 120 fl. cuartir liber şi lemne de foc

13. Rucăr, cu salar anual de 120 fl. şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au a şi aşterne suplicile lor instruite conform legilor în vigoare subscrisului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Făgăraş, 10 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făgărăşului.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 126. [1663] 3—3

CONCURS.

Pentru staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul gr. or. al Albei Iuliei cu termin de 30 de ţile dela prima publicare.

1. Gârbova de sus, cu salar 160 fl.,; 100 fl. din arênda crîşmăritului bisericei şi 60 fl. dela copii apţi de scoală, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

2. Inuri, cu salar de 250 fl. din fondul bisericei, în rate lunare anticipative solvinde, cuartir liber, lemne de foc suficiente şi folosirea grădinei scoalei.

3. Craiva, cu salar în bani 70 fl., din repartiţiune, cuartir liber şi lemne de foc suficiente.

4. Cricău, cu salar de 150 fl. cuartir şi lemne de foc suficiente.

5. Meteş cu Poiana şi Găureni, la scoala din Meteş cu salar de 160 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc suficiente.

6. Ţelna, cu salar de 140 fl. din repartiţiune, cuartir şi lemne de foc.

7. Tibru, cu salar 120 fl. în bani şi 6 ferdele bucate, cuartir şi lemne de foc suficiente.

Doritorii de a ocupa aceste posturi învĕţătoresci, au a substerne petiţiunile lor instruate conform legilor din vigoare subsemnatului oficiu pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Alba-Iulia, 8 August, 1887.

În conţelegere cu respectivele comitete parochiali.

Alesandru Tordăşan,
protopr. gr. or.

Nr. 343. [1666] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din mai jos însemnatele comune ale protopresbiteratului Zarandului sĕ escrie concurs cu termin de 20 ţile dela prima publicare.

1. Cărăstău, cu salar anual de 160 fl. cuartir gratuit şi 2° de legumi.

2. Criscior, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 3° lemne.

3. Ruda, cu salar anual de 100 fl.. şi 2° lemne.

4. Şesuri, cu salar anual de 200 fl., cuartir gratuit şi 2° lemne.

5. Vaca, cu salar anual de 180 fl., cuartir gratuit şi lemnele de lipsă pentru încălţit.

6. Valea-brad, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2° org. de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare, sunt a se tremite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

In conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 9 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învêrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 4 Timişoara, Fabrică.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 91 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sf. sĕrbători a „Nascerii Născătoarei de Dumneḑeu" numĕrul procsim va apăré Joi în 10 Septembre v.

Sibiiu, în 4 Septembre

Fericiți oameni sunt frații maghiari.

Nu-i supĕră pe ei aḑi nici starea cea sdruncinată a finanțelor țĕrii, nu-i neliniștesce nici mĕsurile, ce au luat statele vecine, ca sĕ împedece întrarea productelor lor în țĕrile acelea, ci pe ei aḑi îi supĕră numai două lucruri, cari în fond sunt atât de neînsemnate, încât omului serios i vine a compătimí modul lor de cugetare.

Cea mai mare supĕrare li o au căsunat însuși Maiestatea Sa prin rĕspunsul, ce l'a dat banului Croației în limba germană.

Limba germană nu le sună fraților maghiari bine la urechi, și de câte ori o aud, totdeauna le vine în minte era lui Bach și a lui Schmerling și apoi în furia primă în enunciamentele lor nu cunosc margini, ci dau năvală asupra consiliarilor Măiestății Sale, că pentru ce nu intrevin ca pe teritoriul statului unguresc Maiestatea Sa sĕ nu se folosească de o limbă, pe care ei nici de nume nu vor sĕ-i audă, pe care o au scos din scoale și din familii, ca tot ei sĕ se plângă, că tinerii maghiari nu pot face cariere, nu pot întra în rêndul oficerilor armatei comune, și nu pot fără ea a-și însuși, cultura europeană.

Cu totului tot altfel le ar convení, dacă d. e. Maiestatea Sa ar fi tras la îndoială loialitatea poporului croat, dacă le ar fi spus, că nu sunt buni patrioți, cât timp își mai aduc aminte de Jelachich și mai venerează cultul limbei lor; ci dacă ar fi fost îndemnați sĕ sufere pajorele maghiare, sĕ se înfrățască cu ei, și sĕ se dea legați la toate pretensiunile maghiare, fie ele drepte ori nedrepte, căci aḑi cel mai valoros popor este poporul maghiar și în afacerile monarchiei lui îi compete rola conducĕtoare.

Dacă acesta ar fi fost rĕspunsul dat banului Croației, atunci poate, că nici limba germană nu-i ar fi supĕrat așa de rĕu, dar noi vedem, că nu limba, ci esența rĕspunsului i-a scos din sărită și toată pressa oposițională s'a făcut interpretele sentimentului public maghiar, otensat.

O altă durere cu mult mai mare li-a causat intendantul teatrului național din Budapesta, contele Keglevich, prin o scrisoare adresată cu multe reserve, cătră Maurițiu Jokai, cunoscutul publicist și romanțier. Jokai purceḑind din principiul, că poeților le sunt multe permise, s'a pus și a scris o dramă, care tractează evenimentele anului 1848/9. Rola ungurilor la 1849 nu s'a finit așa, după cum ar fi dorit maghiarii, sau cum ar fi dorit Kossuth, exdictatorul dela Turin.

Ce era mai natural și ce este mai natural decât, ca ungurii sĕ ascrie tot rĕul în contul camarilei din Viena.

Contele Keglevich a creḑut, că nu e bine și consult, ca o dramă de atare cuprins sĕ se poată preda în teatrul național unguresc din Budapesta, unde nu merg numai unguri, ci merg germani, ba câte odată participă chiar și membrii din casa domnitoare, și apoi de o piesă cu un atare cuprins s'ar putea indigna, respective ar putea ca ranele vechi abia vindecate sĕ se reînproaspete și ar putea strica mult, foarte mult tocmai causei maghiare.

'Și va fi mai cugetat contele Keglevich și aceea, că nu-i stă tocmai bine poetului Jokai, ca el, care cochetează mai mult pe lângă clironomul nostru, sĕ desfășure pe bină un subiect neplăcut și reservat istoriei; și chiar în interesul lui Jokai i-a fi dat sĕ înțeleagă, că nu e bine, ca drama sĕ vină pe bină. Atâta i-a trebuit omului calm și cu sânge rece. Dat'a năvală asupra lui pressa, și în urmă apucatu-s'a de demonstrațiuni tinerimea universitară, care ca de regulă trebue sĕ contribue și ea la toate, unde e vorba de scandal, de tumulturi și de neorêndueli.

Poliția a trebuit sĕ-și încordeze toate puterile, ca sĕ poată înfrâna pasiunile, ce erupseră cu putere vulcanică, făr' ca sĕ i-se fi strîmbat un fir de pĕr de pe capul intendantului contele Keglevich, și făr' ca sĕ i-se fi dat și lui Jokai satisfacțiune pentru un refus destul de motivat și corect.

Într'aceea Bölönyi de curênd denumitul intendant din Cluș, ca sĕ paralizeze și emuleze în patriotism pe colegul seu dela Budapesta, a cerut pe cale telegrafică concesiune dela autor de a putea preda „Keresd a szived" pe bina teatrului din Cluș.

Aceste sunt durerile cele închipuite ale fraților maghiari și apoi dorințele închipuite, se scie cât de greu se pot realisa.

Ar avea și ei am avea și noi cu toții la olaltă multe dorințe, am voí ca sĕ domnească la noi binele în țeară, am dorí ca sĕ avem o administrație bună, o iustiție dreaptă și promptă, funcționari cinstiți și soliḑi, dar aceste dorințe trebue sĕ dispară, când e vorba de lucruri copilăresci, cum sunt bunăoară cele înșirate mai sus, din cari mai bine și mai lesne va putea judeca omul asupra temperamentului sanguinic al fraților maghiari și faptele, ce le pot ei sĕvêrși în prima furie.

Ca cronicari trebue sĕ înregistrăm și noi aceste lucruri, ce se petrec în giurul nostru și apoi sĕ ne facem conclusiunile noastre. Dela Jokai și din maniera lui de a serví la doi domni putem ori ce învĕța, numai lucruri reale putem învĕța mai puțin, și aceasta o dovedesce mai bine „Keresd a szived„ față de „Östereich-Ungarn in Wort und Bild!"

Revista politică.

Luptele electorale între cechii și germanii din Boemia curg cu mare înverșunare S'ar părea până acum, că germanii vor fi învingĕtori. Cel puțin ḑiarele oficioase austriace, cari mai înainte erau pline de îngrijire și îndemnau pe nemți la mare precauțiune, acum manifestă mare bucurie. Astfel oficiosul austriac „Deutsche Zeitung" scrie următoarele: Onoare țĕranilor germani din Boemia; alegerile de până acum dovedesc, că partidul german raportează o strălucită învingere. Clericalii și feudalii din partidul cechic au desvoltat mare luptă pentru ajungerea de scopuri personale și pentru desbinarea poporului german. Conducĕtorii germanilor sunt rĕsplătiți pentru ținuta lor patriotică și pentru zelul, ce l'au deșteptat în popor, ca sĕ-și jertfească totul pentru apĕrarea intereselor naționale. Lucru și mai îmbucurător e, că chiar oficianții dela curțile feudale au luat parte activă și însemnată la luptele electorale, au amenințat și au făcut mari presiuni asupra proprietarilor mici, ca acestia sĕ nu-și apere interesele naționale, ci sĕ lupte dimpreună cu vrășmașul, voind ca astfel sĕ slăbească partidul democratic. Nu s'a ajuns însĕ scopul, deoarece toți germanii sunt conscii de dreptul ce'l pot esercita: a se guverna ei de ei, a alege adecă deputați, cari sĕ le apere interesele naționale.

Întâlnirea ministrului nostru de esterne cu principele de Bismarck dă mult material de comentat. Mai ḑilele trecute „Pester Lloyd" scriea, că în privința politică va avea puțină însemnătate. Vor avea cei drept însĕ cu toate acestea mult de spus bărbații de stat, mai ales, că în timpul din urmă puterile, ce le representă acesti doi ministrii, au combinat mult, cum sĕ clarifice încurcătura și sĕ evite și un conflict serios, ce era sĕ isbucnească între marile puteri. Cu anevoie se poate crede, ce se vorbia despre dl de Bismarck în ḑilele trecute, că va părăsí adecă reserva de până acum. Se mai

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o pesteră.

a). Calea.

Mai în toate feriile de vară, când me aflam acasă auḑiam dela unii și dela alții, că în comuna vecină Luncani este o ruină de cetate pe un vêrf de deal, numită „Peatra roșie", unde au aflat oamenii ce locuesc în apropiere diferite obiecte vechi, precum monete, unelte de fer și de peatră, eară un om sĕ fi aflat un coif cu totului tot de fer. Se mai vorbia și despre o pesteră mare, în care n'a putut ajunge nimeni până la fund. — M'am decis a cerceta aceste locuri și am căutat tovarăși de călĕtorie. Dintre câți mi-au promis a participa la escursiunea proiectată, m'am ales numai cu trei, și adecă: vĕrul Niculiță, fratele meu Toma și Tănase al crâsnicului din Luncani, ca un fel de călăuz, care cunoscea calea până pe la locurile, ce voiam a cerceta. Provĕḑuți cu cele de lipsă pornirăm într'o Duminecă dimineața pe la 6 oare cătră Luncani.

Comuna Luncani este situată pe poalele munților dintre Retezat și Surul, si se estinde pe dealurile dintre Streiu și apa Orĕștiei. Casele sunt situate în depărtări însemnate unele de altele, abia în câteva locuri se află 2—3 case la olaltă. Fiind locul muntos și în partea lui cea mai mare acoperit cu păduri, locuitorii se ocupă esclusiv cu crescerea vitelor. Comuna este împărțită în trei părți. Partea despre rĕsărit se numesce Târsa, cea despre apus Urșici, eară cea despre miaḑăḑi Cioclovina. Între Târsa și Urșici curge valea sau rîul Luncanilor, cu o mulțime de văi laterale. Pe această vale încă se află câteva case, fără însĕ de a avea numire deosebită. Fiind comuna tare împrăștiată și neputându-se aduna oamenii la un loc, s'au făcut 2 biserici, una în Târsa, ceealaltă în vale pentru Cioclovina și Urșici. — Pădurile de pe teritorinl Luncanilor sunt ale grofului Horvát-Toldy din Bretea.

Așadară noi o luarăm pe valea Luncanilor. Această vale, în care abia îți poți uda piciorul, face stricăciuni grozave pe timpul, când sunt ploi multe sau când se topesce zăpada. Astfel astă primăvară a șters de pe fața pămêntului casa pădurariului, care era zidită din material solid la gura acestei văi și la adăpostul unor stânci, încât ai fi cugetat, că până-i cucul nu o va putea lua apa, și astăḑi curge rîul pe locul ei.

Înaintând pe această vale, pe la oarele 7 ajunserăm la locuința lui Tănase, unde fiind cam osteniți ne odihnirăm puțin și beurăm — ce? — un ulcior de apă rece de isvor. Intr'aceea fratele Tănase se gătì de drum și punênd pușca pe umĕr ḑise: „putem pleca". Pornirăm deci mai departe. Deși mai la fiecare pas ne împedecam de petrile împrăștiate de apă, totuși mergeam cam iute uitându-ne în toate părțile la locurile acele frumoase, adecă la dealurile și la văile de pe ambele părți ale rîului. Va fi poate de interes pentru cei ce adună numiri geo- și topografice sĕ înșir aci și numirile văilor, pe la gura cărora am trecut. Astfel înainte de a ajunge la casa lui Tănase am trecut pe la gura văii Scândurelei în stânga noastră și în dreapta rîului, apoi valea Lungii tot în partea aceea. Din sus de casa lui Tănase se scurge în riu din dreapta noastră valea Văcării. Inaintând mai în sus este părĕul Lăbii apoi valea Oțapocului, o vale lungă cu multe cotituri. Ceva mai în sus de a stânga este părĕul Ogârbovului apoi valea Scaiului. Intre aceste două văi se află pe un loc frumos, ridicat una din bisericile Luncanilor, o bisericuță mică construită numai din lemn, de altcum bine conservată și frumos împodobită, ceea-ce arată că locuitorii de aici au interes față de casa lui Dumneḑeu. — Nu departe dela biserică am părăsit valea principală, numită valea mare și am luat'o în stânga pe valea Stângului, care e aproape tot așa de lungă ca și valea mare. Pe această vale locul dintre dealuri se strêmtează într'atâta, că în unele locuri cărarea merge pe coasta dealului, nefiind loc pe lângă apă. Apa curge aproape numai pe stânci formând o mulțime de cascade mai mici și mai mari, precum

vorbesce, că cu acest prilej cei doi bărbaţi vor hotărí şi acţiunea comună şi respunsul referitor la nota, ce o a trimis Turcia puterilor şi la care Germania n'a respuns până acum. Tot aşa se vorbesce, că programul, ce-l vor formula acesti doi bărbaţi va fi astfel compus încât interesele austriace şi germane să nu sufere şi cu aceste interese să se împace şi Rusia.

Din România se scrie, că după cum se vorbesce, principele Ferdinand de Coburb va veni prin Bucuresci la moşia sa din Ungaria; dorinţa lui e, ca alegerile pentru noua sobranie să se facă în lipsa lui şi se ceară, că apoi aceasta sobranie să l realeagă şi apoi dênsul se va reîntoarce în Bulgaria. Comitetul central al ligei „Bolgaria sama za se“ — Bulgaria pentru sine — a deschis campania electorală prin un apel de un ton foarte moderat, în care ḑice între altele: Acum nu există conservatori, nu liberali, nu radicali ci numai bulgari, cari reclamă Bulgaria pentru bulgari. — Organul lui Carawelow „Tirnovska Constitutia“ însă într'un lung articlu atacă vehement pe exregenţii şi pe regenţii, ḑicênd, că sosirea prinţului de Coburg nu limpezesce de loc cestiunea bulgară. Stipulaţiunile contractului de Berlin nu suut împlinite. Prinţul nu-i principe al naţiunei, ci a lui Stambulow, Zah. Stajanow şi alui Mutkurow.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bârghiş, 31 August, 1887. Domnule Redactor! De câţi-va ani încoace am cetit mai mulţi articlii din diferite comune ale tractului protopresbiteral Agnita, şi cu deosebire până a nu ne alege protopresbiter, dar din comuna noastră Bârghiş nici odată.

De şi nu sum bine vĕrsat a scrie în ḑiaristică, unele lucruri ce s'au intêmplat şi se întêmplă în comuna noastră, me îndeamnă a Ve ruga, ca să binevoiţi a da loc acestor puţine şiruri, în coloanele preţuitului ḑiar, ce redigiaţi.

Comuna noastră Bârghiş e locuită de populaţiune română, maghiară şi câteva familii sasi. Români sunt un popor harnic în lucrul economiei câmpului, însă durere că în ceea ce privesce cultura şi educaţiunea a cam rĕmas îndĕrăpt, şi aceasta din lipsa de conducĕtori bisericesci, până ce dumneḑeeasca provedinţă ne-a trimis în mijlocul nostru, pe un bărbat harnic şi anume pe P. O. D. protopresbiter Sabin Piso, carele acum trecut de un an de ḑile lucră din rĕsputeri, spre a-şi aduce lucrurile în ordine,

Lipsa cea mai simţită pentru un popor e scoala şi aceasta ne-a lipsit noauă, nu edificiul, pentru că acela după împregiurări e destul de bun, ci sufletul scoalei, adecă un învĕţător harnic.

Vina lipsei de învĕţător în prima linie o a purtat parochul nostru Nicolae Roman, ear în a doaua linie fostul administrator protopopesc. Acest din urmă a fost sistemizat un salar învĕţătoresc de 200 fl. şi aşa s'a şi publicat concursul pentru postul învĕţătoresc pe anul 1885/6 scolar; însă aceasta a rĕmas scrisă numai pe hârtie, căci preotul nostru ca om cu puţin interes de înaintarea tinerei generaţiuni în cultură şi educaţiune, însă cu mare interes cătră „rachiu“, a lăsat în voia poporului de a-şi tocmí după usul cel vechiu un învĕţător de ai lui *Az buche* pe o merţă de cucuruz, fără de a intrevení fostul şef al tractului ca acest post să nu se intregească cu un astfel de individ.

Învĕţătoriul tocmit a şi întrat în scoală şi a propus cum a propus până ce i s'a poruncit ca să nu mai ţină prelegeri, de oare ce nu e cualificat, şi aşa scoala s'a declarat de necorespunḑĕtoare.

Oamenii au fost siliţi a-şi trimite copii la scoala de stat, ce se află în comuna noastră şi la care au fost primiţi cu braţele deschise, deoarece la acea scoală erau puţini elevi, — ba ce e mai mult, copii nostri căpĕtau şi premie la esamene, dacă sciau număra: egy, kettő, căci mult nici aici nu învăţau şi senatul scolar maghiar se îngrija ca să aibă numai elevi români, apoi de progres nici vorbă. Ba ce e mai trist, că chiar preotul nostru îndemna, sub diferite titluri, ca oamenii să-şi trimită copii la scoala de stat.

Espirând anul scolar 1885/6, fostul învĕţător nolens, volens, a părăsit scoala şi pe anul 1886/7 s'a publicat de nou concurs pentru postul învĕţătoresc cu leafa de 200 fl. v. a.

În anul acesta nu s'a mai urmat ca în anul precedent. Şi de ce nu? pentru că avem conducĕtor pe actualul protopresbiter, care încă înainte de a se publica concursul a eşit în faţa locului şi informându-se despre starea lucrului, ne a promis, că se va îngrigi de un învăţător harnic, ceeace s'a şi întêmplat, alegêndune de învĕţător pe tinĕrul Emil Mandocia.

Înainte de a sosí învĕţătorul cel nou, antistele comunal — care se înţelege este maghiar — însoţit de gendarmi a umblat pe la casele românilor cu copii, pemnorându-i, ca să-şi trimită copii la scoala de stat, de oare-ce acolo s'a început învеţământul.

Începênd învĕţătoriul prelegerile şi aflând părinţii copiilor, care aveau înscrişi copii la scoala de stat încă din anul trecut, cumcă învĕţătoriul îşi împlineşte cu scumpĕtate chemarea 'şi au adus toţi copii dela scoala de stat la scoala noastră, afară de a fostului învĕţător, care avea un copil la acea scoală. Vĕḑênd aceasta fraţii maghiari se uitau cu ochi cam rĕi cătră învĕţătoriul român.

În decursul anului acesta învĕţământul, carele abia vegeta până acuma în scoala noastră a luat cu totul alt curs şi învĕţătorul s'a dat toată silinţa, încât resultatul esamenului a fost preste asceptare bun.

A şi mai avea foarte mult de vorbit despre scolă, dar ca să nu disgust pe onoratul public cetitor voi trece la alt obiect însă tot în legătură cu scoala.

Încă în decursul anului scolar 1886/7 dl protopresbiter Sabin Piso, cercetând scoala în mai multe rênduri şi convingêndu-se despre sporiul ce lau făcut învĕţătoriul cu elevii, ocasional conchemând pe popor în sinod estra-ordinar, au sfătuit părintesce pe popor la înfiinţarea unui fond din care mai târḑiu să-se solvească leafa învĕţătoriului ca bietul popor se nu mai fie silit a solví tot prin repartiţiune, care este un ce greu, — şi adecă locuitorii ortodocsi se contribue începênd din vara anului 1887 din procreaţiunea de grâu şi cucuruz a 15-cea parte până atunci, până când suma acestui fond se va urca aşa de mare, încât din interese să se poată plăti leafa învĕţătoriului.

Ca să-şi poată împliní dl protopresbiter scopul a promis şi dênsul, că 'şi va lăsa toate venitele câte le va avea din aceasta comună spre crescerea acestui fond, până atunci până când locuitorii vor contribuí la crescerea lui.

Vĕḑênd poporeni inima cea bună a dlui protopresbiter faţă de înaintarea învĕţământului scolar din aceasta comună, au urmat sfaturilor părintesci, aducându-se şi conclus în acest respect, care conclus era să se aştearnă Măritului Consistor spre aprobare.

La acest frumos act s'a învoit şi preotul nostru din gură, — denegând însă subscrierea, ca să poată ḑice mai apoi, că s'a făcut „de mihi sine mihi“. Aceasta curênd s'a şi dovedit, căci lucrând pe sub ascuns cu „rachiu“ ca să nu-şi poată împliní dl protopresbiter scopul, partea cea mai mare din popor n'a vrut să mai recunoască conclusul subscris de ei şi toată stăruinţa dlui protopresbiter a fost zadarnică, deci cu tot dreptul s'ar putea ḑice: „De a cap se împute pescele“.

Se vede, dle redactor, că preotul nostru Nicolae Roman n'a cetit în sfânta scriptură: „*Eu sum păstorul cel bun, păstorul cel bun sufletul 'şi pune pentru oile încredinţate lui*“, căci de ar fi cetit n'ar lucra pentru regresarea turmei sale şi nu ar zădărnicí toate ostenelile şi bunele intenţiuni ale acelui bărbat, carele ḑiua şi noaptea lucră — după cum vedem — pentru înflorirea acestui tract.

Şi dacă în mai multe comune se vor afla astfel de preoţi ca preotul nostru Niculae Roman, carele crede mai mult în „rachiul“ jidanului, decât în protopopul seu, atunci nu-i de mirat, că toate năḑuinţele şi încercările dlui protopresbiter de a aduce în ordine afacerile scolari şi bisericesci rĕmân fără efect.

Acest paroch spre scandalisarea fruntaşilor poporului român din Bârghiş, a ḑis cătră preotul reformat: „Ce ne trebue nouĕ dismă, pentru că noi avem scoală de stat în comuna noasră, pot merge copii nostri, să înveţe în aceea, că şi alt cum în scoală trebue se locuesc eu, căci casa mea proprie vreu s'o vênd preotului romano catolic spre a preface din ea biserică catolică.

Mâhnirea noastră este cu atât mai mare, cu cât din ḑi în ḑi ne convingem, că parochul nostru pe lângă aceea, că e stăpânit de patima beţii, are şi slăbiciunea, că în toate lucrările şi afacerile noastre asculta mai mult de strĕini decât de conducĕtori noştri.

Ve asigur dle redactor, că m'am resolvit a da publicităţii acestea fapte scandaloase, silit de adênca noastră mâhnire sufletească faţă de purtarea preotului nostru.*)

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August 1887 în Sĕcărâmb.

Cari sunt causele, pentru cari absenţiile scolari sunt prea numeroase, şi prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucţiunea populară?

Onorată adunare! Venerabilul Consistor archidiecesan prin circulariul seu Nr. 2972 Scol. 1887 prescrie ca obiect de discusiune pentru reuniunile noastre învĕţătoresci — pentru ĕst timp — tema de mai sus.

Datori suntem deci cu toţii, care pe cât ne ajung puterile a arăta, cari sunt causele pentru cari absenţiile scolari sunt prea numeroase, şi prin ce mijloace sar putea delătura.

Absenţiile pruncilor obligaţi a frecuenta scoala, sunt cel mai de căpetenie impedecământ în desvoltarea învĕţământului poporal. — Despre esistinţa acestui rĕu, ce există nu de aḑi sau de ieri, se vede, că suntem pĕtrunşi nu numai noi învĕţătorii, cari ḑi şi noapte lamentăm contra absenţiilor, ci şi forul superior scolar, Consistoriul. Sunt numeroase absenţiile, remâne îndĕrăt poporul nostru românesc în sciinţă şi cultură faţă de conlocuitori. Aceasta însă ar aduce cu sine perirea noastră. Dacă există un rĕu undeva, trebue să esiste şi causa provenirei acelui rĕu. Delăturând causa, se delătură şi rĕul. Trebue să se cerce deci cu d'amĕnuntul causele absenţiilor scolari, şi încă cu atât mai vêrtos, cu cât unele sunt ascunse, şi nu es la lumină cu una cu două, ear altele le vedem şi cu toate aceste nu se delătură Ni se întêmplă pare-mi-se cu absenţiile ca şi cu medicul, carele nu a putut face bine diagnosa, şi acum prescrie un medicament acum altul, sau apoi ni se întêmplă ca şi medicului, carele însuşi pătimesce, şi cunoasce morbul, dar nu cutează a pune mâna pe cuţit, ca să taie rana, ci umblă în coace şi în colo, luând unele şi altele palitive cu cari nu-şi ajunge scopul.

Ḑiceam, că unele din causele absenţiilor sunt ascunse şi nu es cu una cu două la lumină.

Bună-oară, te cuprinde mirarea, că mergênd cu deosebire la esamenele de vară în comune mari, unde numĕrul celor obligaţi a frecuenta scoala trece peste sute, dai de câte 20—25 elevi, eară numĕrul absenţiilor este leghion. Ce e causa de sunt atâtea absenţii?

Învĕţătoriul este cel dintâiu, carele-ţi spune în unele locuri 'ţi şi arată, că a dat absenţiile regulat, dar nime nu a pedepsit pe cei-ce a absentat sau apoi dacă s'a pedepsit cineva, atunci aceasta s'a făcut la finitul anului, carele este perdut pentru instrucţiune. Urmează apoi directorul scolar parochul şi-ţi declară pe conscienţa sa, că a întrevenit din toate puterile, ca să micşoreze numĕrul absenţiilor — dar în deşert.

Tot astfel se petrece lucrul la oficiile protopresbiterali, şi în sinoadele protopresbiterali — cu puţine escepţiuni.

Pe urmă vin sinoadele eparchiali, şi din când în când congresul ne aduce date statistice despre absenţiile scolari. Despre aceste dai de urmă pretutindenea. Ne ia o groază pe toţi despre absenţii. Dar apoi să facem puţină reflecsiune şi să ne întrebăm, cum se poate ca toţi factori chemaţi a lucra pentru delăturarea absenţiilor te asigură, că au lucrat, cât au putut; şi totuşi fără de nici un spor.

În alte locuri apoi ese la iveală, ba nici nu se poate acoperí, că începênd dela învĕţătoriul şi până la protopresbiter nimic nu s'a făcut pentru delăturarea absenţiilor, şi aceasta merge şi trece din an în an, fără de a se îndrepta lucrul.

Pe asta cale am ajuns acolo, că după datele statistice din protocolul congresual din 1886:

În archidiecesă au cercetat scoala pro 1884/5 nu tocmai deplin dintre pruncii dela 6-12 ani 65 %, fete 56 %. — În diecesa Aradului numai 35¾ %, fete 26⅔ % În diecesa Oradiei 36 %, fete 27½ %. — În diecesa Caransebeşului 53⅔ % fete 38 %.

Între percentele, cari sunt puse, că au frecuentat scoala ⅓ (parte), sunt cari au rĕmas jumĕtate anul dela scoală şi

---

şi tot atâtea basenuri, cari par'că ne chemau să ne spălăm sudorile şi să ne recorim în apa lor cristalină. Cam pe la mijlocul acestei văi în stânga se află părĕul Scurtelor. Intrebând aci pe Tănase ca şi la celelalte văi şi părae, că pentru ce se numesce părĕul acesta al scurtelor, mi-a rĕspuns: „pentru-că aşa-i ḑic oamenii“. Mai în sus tot în stânga să află valea Tisei, la gura căreia am vĕḑut prima şi singura locuinţă omenească pe această vale lungă, eară in faţa acesteia este părĕul lui Afinei, la marginea căruia ne puserăm la odihnă pe o colină verde în umbra unui fag secular. (Va urma.)

---

* (O răbdare supra umană.) — Ḑiarele franceze spun, că un savant însemnat, cel puţin prin marea lui răbdare, după ce s'a procurat pĕrul dela patru persoane de diferite colori de aceea-şi greutate, s'a pus să numere firele din fie-care. Iată resultatul, la care a ajuns.

In pĕrul roşiu a găsit 90,000 fire de pĕr, în cel negru 108,000; în cel castaniu, 109,000 şi în cel blond, 140,000.

De unde resultă, că blondele au mai mult pĕr decât brunetele.

---

*) Dacă întra'devĕr starea lucrului este, după cum se descrie, de ce nu faceţi arătare asupra preotului la autoritatea noastră bisericească competentă. Red.

astfel numĕrul absenţiilor în realitate este mai mare decât se arată prin datele statistice; de oarece în datele statistice sunt induşi ca frecuentanţi şi aceia, cari au lipsit cu lunile sau cu sĕptĕmânile dela scoală, dar e vorba, că au cercetat scoala.

Vorbesc elocuent datele statistice în ce privesce cercetarea scoalei — şi în ce privesce absenţiile; — tocmai de aceea pe vorbe, şi pe asigurări, provină acele din ori-ce parte, puţin pond putem pune. Rĕul trebue descoperit în toată golătatea.

Vorbind despre absenţiile scolari trebue sĕ deosebim următoarele categorii:

1. Sunt prunci obligaţi a frecuenta scoala, cari absentează întreg anul, ba ce e mai mult, sunt şi de aceea, cari până la etatea de 12 ani nu întră de loc în scoală cu deosebire fetele.

2. Sunt prunci, cari nu cercetează scoala câteva luni, sau sĕptĕmâni.

3. Sunt prunci, cari o ḑi vin, una nu la scoală.

4. Sunt prunci, cari vin târḑiu la scoală, şi aceasta sĕ întêmplă nu odată sau de două ori, ci mai în tot deuna.

Ceste patru specii de absenţii obvin mai numeroase, sau mai rar, după cum obvin şi causele lor.

Causele, pentru cari absenţiile sunt prea numeroase ar fi următoarele:

1. Puţinul interes, şi lipsa de controlă faţă de absenţiile scolari din partea organelor, cari stau în nemijlocita atingere cu scoala — organele parochiali — directorul şi comitetul.

2. Lipsa de o controlă şi inspecţiune rigoroasă din partea oficiilor protopresbiterali, şi a Veneratului consistor, precum şi neaplicarea de pedepse din partea forului superior asupra celor negligenţi.

3. Indiferinţa, ce o observează organele administrative politice, faţă de scoalele noastre confesionale, ba chiar persecutarea acestora — în unele locuri — pe toate căile posibile din motive nejustificavere.

4. Nesciinţa şi sĕrăcia poporului nostru, ca resultat al unui trecut destul de dureros.

5. Nesuficienţa organelor superioare bisericesci pentru controlarea strictă a scoalelor.

6. Însuşi învĕţătoriul.

7. Nestabilitatea învĕţătoriului.

8. Raportul dintre directorul scolar şi învĕţător.

9. Miseria materială a învĕţătorilor, şi modul de încassare al salarelor învĕţătoresci — direct dela primăria comunală.

10. Împrejurări locali precum lipsa de comunicaţiune, depărtarea locuinţei pruncilor dela scoală etc.

11. Lipsa de scoale.

12. Lipsa de învĕţători cualificaţi.

13. Părinţii pruncilor.

14. Înşişi pruncii.

15. Neobservarea regulamentului — întru estradarea absenţiilor la oficiile comunale.

16. Puţina îngrigire ce s'a purtat din partea organelor noastre bisericesci-scolare — până acum — faţă de viitoriul învĕţătoriului ajuns la bĕtrâneţe, în cas de morb, sau la cas de moarte, faţă de familie.

17. Morburile, ce grasează din când în când, precum şi defectele corporali şi alte cause scusabile

Mai sunt şi alte cause, cari obvin mai rar, cari însĕ sunt de natură transitoriă. Eu am amitit pe cele mai generali.

(Va urma.)

Maiestatea Sa în Ardeal.

După cum am anunciat în numĕrul trecut al ḑiariului nostru, călĕtoria Maiestăţei Sale a împĕratului şi regelui nostru se întêmplă conform programei. Alaltăeri înainte de ameaḑi a ajuns M. S. la Deva.

Primirea a fost foarte entusiastică.

La locul acesta publicăm cuvêntările deputaţiunilor bisericesci şi rĕspunsurile date de Maiestatea Sa.

P. S. episcopul gr. cat. al Lugoşului, Dr. Victor Mihalyi a rostit următoarea cuvêntare:

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică! Preagraţioase stăpâne!

Şi preoţimea română catolică de rit grecesc a diecesei Lugoşului în numele credincioşilor sei cu cea mai profundă supunere salută pesoana încoronată (felkent) a Maiestăţii Voastre în capitala nobilului comitat Huniedoara, în Deva Ca pe fundatorul cu rêvnă apostolică al diecesei Lugoşului, acest cler Ve primesce pe Maiestatea Voastră cu cele mai intime simţeminte de recunoscinţă şi cu plăcere se folosesce de fericita ocasiune, a-şi esprima nestrămutata loialitate înaintea regelui seu încoronat. Cu devotament ne rugăm: binevoiesce Maiestatea Voastră a primí în graţia prea înaltă sincerile noastre nisuinţe desvoltate în interesul sfintei noastre biserici. Prin lăţirea credinţei întărim biserica, care în luptele sale are lipsă de sprigin, şi în aplecarea (hajlandóság) de patron Preaînalt a Maiestăţii Voastre aflăm indemn în ajungerea nobilului scop al înflorirei; prin aceasta după puterile noastre servim şi statului, ale cărui importante interese promovându-le credem de asigurat scutul legal pentru biserica noastră. Dumneḑeul cetelor se conducă pe Maiestatea Voastră pe calea glorioasei Domniri; cele mai ferbinte rugăciuni ale acestei preoţimi şi ale credincioşilor ei urmăresc toţi paşii Maiestăţei Voastre şi Măiestatea Voastră între ori ce împregiurări pute-Ţi conta la sacrificiul din partea lor, căci ei de cel mai mare bun pământesc recunosc aceea, ca sĕ se consolideze Tronul regal, se înflorească Înalta casă Domnitoare şi Maiestatea Voastră se trăiţi la mulţi ani pentru apĕrarea patriei şi a noastră a tuturor!

P. O. D. protopresbiter, Ioan Papiu, conducĕtoriul deputaţiunei bisericei noastre din comitatul Huniadoarei a rostit următoarea cuvêntare:

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică! Prea graţioase stăpâne! În absenţa archipăstoriului nostru, mĕ învrednicesc de distinsa onoare estraordinară, ca în numele bisericei greco-orientale române din comitatul Huniădoarei, se dau cu această ocasiune sinceră espresiune simţĕmintelor de fidelitate şi alipire a preoţimei şi a credincioşilor nostri cătră Maiestatea Voastră şi tronul cel prea înalt, totodată sĕ rog pe a Tot-puternicul, ca în deplină sĕnătate se Vĕ ţină pe Maiestatea Voastră întru mulţi ani spre gloria patriei noastre, spre fericirea tuturor popoarĕlor ei şi a bisericei noastre.

Sĕ trăiască Maiestatea Sa!

La cuvêntarea episcopului greco catolic al Lugoşului Victor Mihályi Maiestatea Sa a rĕspuns:

„Mĕ voiu bucura totdeauna aflând, că activitatea D Voastre are în vedere numai singurul scop de a cultiva cu zel în credincioşii ce Ve sunt încredinţaţi pe lângă viaţa religioasă credinţa cătră Tron, credincioasa alipire cătră patrie şi cătră legile ei, şi frăţeasca bună înţelegere între toate confesiunile şi naţionalităţile. Stăruiţi neîncetat spre acest scop şi contaţi în activitatea aceasta atât la ocrotirea cât şi la aceeaşi recunoascere călduroasă, cu care primesc omagiile de devotament ce ni le aduceţi acum.

La deputaţiunea clerului nostru din comitat Maiestatea Sa s'a îndurat a da următoriul rĕspuns:

Me aştept, că, avêndu-Vĕ în vedere numai cheamarea preoţească, prin esemplul D-Voastre şi prin influinţa D Voastre la credincioşii D-Voastre atât de numĕroşi în acest ţinut, veţi cultiva numai credinţa cătră Tron, sentimentele religioase şi cele patriotice, precum şi înţelegerea frăţească, şi prin aceasta Vĕ veţi face vrednici de recunoascerea mea, precum şi de graţia mea şi pe mai departe.

Varietăţi.

* Maj. Sa monarchul nostru a trimis M. Sale regelui României o scrisoare, prin care îi notifică, că A S. I. şi R. Archiducesa Maria Josefa, soţia A. S. I. şi R Archiducelui Otton, a dat nascere unui principe.

* Escel. Sa Dnul comandant de corp baron de Schönfeld a plecat cu trenul de a seară dimpreună cu statul major al corpului, la manevre.

* (Un profesor nou la scoala de cadeţi din Sibiiu.) Dl Arthur Mayer de Starkenthurm, fost căpitan la al 50 reg. de inf. în Alba Iulia, a fost transferat la Sibiiu ca profesor la scoala cer. reg. de cadeţi din Sibiiu.

* (Alegere de protopresbiter.) După cum cetim în „Luminătoriul," pentru protopresbiteratul Lugoşului, Luni în 12 Septembre s'a ales de protopresbiter, tinĕrul doctor în sciinţele teologice dela universitatea din Cernăuţi, Georgiu Popoviciu.

* Redacţiunea ḑiarului „Luminătoriul" notifică, că de aci înainte ḑiariul va apăré regulat de două ori pe sĕptĕmână escepţionându se sĕptămânile în cari cad sĕrbători de ale noastre.

* Târgul de ţeară al Sibiiului a trecut ca şi cum n'ar fi fost. Tot ce am putea pune la rĕvaş e: târgul de ţeară legitimează crescerea sĕrăciei: — Vite nu s'au putut vinde şi şi cele vêndu-te s'au cumpĕrat pe preţ bagatel. La târgul mare a fost cei drept mult alaiu dar industriaşii au mai adaus la suma deficitelor.

* (Publicaţiune.) În sensulu §. 25 din art. de lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoscinţă publică, cumcă comisiunea chemată de a rectifica lista contribuabililor celor mai mari (ale viriliştilor), 'şi va ţiné şedinţele în cancelaria protonotariului comitatens din Sibiiu dela *23 până în 26 Septembre a. c.*, că sub timpul sus atins vor fi listele menţionate espuse întuiţiunei publice, şi cumcă în decursul acestui termin se por primí eventuale reclamări pentru înducerea îndreptăţiţilor în liste. — În sensul §. 27 din citatul art. de lege se provoacă toţi aceea, cari voiesc a profita de favoarea §. 26 a legii menţionate, ca în decursul şedinţelor sĕ şi documenteze îndreptăţirea, căci în casul contrariu vor rĕmâné cu asta ocasiune lipsiţi de favoarea §. 26, de a li se socoti contribuţiunea duplu. — Totodată se face cunoscut, cumcă conspectele dela perceptorat, cari servescu de basă la rectificarea consemnarii viriliştilor sunt espuse în biroul potonotariului şi cumcă din ḑiua de astăḑi până în 23 Septembre se pot subşterne eventuale reclamări contra acelor conspecte.

* (Cassa unui regiment dispărută.) Comanda reg. 89 de infant. tace cunoscut, că casseta, ce continea 7225 fl şi anume 2300 fl în bancnote de câte 50 fl; 300 fl în bancnote de 1 fl. şi restul în bancnote de câte 5 fl. apoi 41½ % rentă de hărtie à 100 fl etc. s'a furat în timpul din 31 Aug. 3 Sept. n. în lagĕrul de barace dela Bruck.

* (Regularea graniţelor.) O comisiune micstă, compusă din delegaţi austriaci şi ruşi vor regula linia din partea rusească dela Milcow Olkutz şi apoi cea austriacă dela Cracovia şi Czarnow.

* (Dale timpului.) Până în luna lui Septembre, a domnit zădufurile, pe la noi, acum vremea s'a mai rĕcorit. O bună ploaiă caldă a astâmpĕrat pământul. Ceriul promite ploae mai multă, ceeace o şi doresc toţi.

* (Scurtatul Februariu.) — Poate că mulţi oameni nu cunosc causa pentru ce s'a dat lunilor Iuliu şi August câte 31 ḑile şi lui Februariu numai 28. Eacă cum s'a înavuţit aceste două luni în contul lui Februariu: Inaintea suirei pe tron a lui Cesar, luna lui Iuliu n'avea decât 30 de ḑile. Spre a face onoare marelui împĕrat roman astronomi de atunci răpiră lui Februariu o ḑi adăogând'o lui Iuliu. Apoi venind domnirea împĕratui August astronomii nu puteau face pentru dênsul mai puţin ca pentru Iuliu Cesar şi vĕḑênd că Februariu suferise fără a protesta ciupirea, îi luară o ḑi dăruind'o lui August. Drept rĕsplătire pentru marea lui răbdare acordă lui Februariu câte o ḑi suplimentară la fiecare an bisectil.

* (Un crap nebun.) „Romanul" scrie: La 2 Septembre s'a întêmplat la Rudolfsheim în târgul pescilor o mare agitaţiune. O mulţime de oameni a încunjurat un vênḑĕtor de pesce. Între alţi pesci espuşi spre vênḑare se afla un crap, care provoca esclamaţiunea: „Ia, vedeţi un crap nebun!" Era de fapt un esemplar curios: în lungime de 25 centimetri şi în grosime de 7 centimetri avea trupul şi coada de o formă normală, dar capul crapului nu era cap de pesce, ci al unui câne de măcelar „Bulldog." Acest cap înfăţişă un pătrat regular, ochi scânteitori şi sub dênşii nările caracteristice ale unui Bulldog. Remarcabilă este şi gura, care deschisă fiind, arăta deslușit o limbă. Comisariatul târgului a făcut achisiţiunea animalului curios spre a-'l păstra în spirt.

* (Un evantaliu preţios.) — D-na Patti are un evantaliu unic în felul seu. Diferiţi suverani din Europa au scris pe dênsul câteva cuvinte.

Iată unele din aceste preţioase autografe:

Împĕratul Rusiei: Nimic nu liniscesce ca cântecul d-tale.

Împĕratul Germaniei: Priveghitoarei din toate timpurile.

Regina Christiana: Spaniolei, o regină care este mândră sĕ o numere printre supuşii ei.

Regina Victoria: Dacă regele Lear spune adevĕrat ḑicênd: „O voce dulce este un dar preţios pentru o femee," d-ta esci, scumpa mea Adelină, cea mai bogată dintre femei.

Împĕratul Austriei şi regina Elisabeta n'au făcut decât sĕ se iscălească.

Regina Belgiei a scris primele mĕsuri din Il Baccio.

Şi în mijlocul frunzei se află aceste cuvinte:

„Regină a cântului, 'ţi întind mâna. — (A. Thiers preşedintele Republicei franceze).

Atragem atenţiunea asupra anunţului „Curs de moşit."

Neocupaţiunea este începutul tuturor viţiilor şi lenevirea e o ispită, care ori-ce noroc statornic trebue sĕ-l nimicească. Ea lancedesce puterea voinţii, ea manifestează aplicări amăgitoare şi conduce pe fie-cine, care nu îndrăsnesce a se da la o parte din calea ei, la ruinul moral ori material şi de multe ori la amêndouĕ. Cum va putea cineva presta energică activitate, căruia membrele trupului 's grele ca plumbul seu, care trebue sĕ se lupte cu o oboseală ne învinsă şi în cele din urmă e condemnat la o lenevie, ce a fost la început strĕină caracterului seu. Această lene şi greutate a tuturor membrelor lui nui altceva de cât o suferinţă corporală, ce o causează stagnarea circulaţiunei sângelui şi cu ea schimbarea tuturor materiilor. Cu ajutoriul pilurilor de Svitzera ale farmacistului R. Brandt (o scătue 70 cr. în farmacii) se poate pune sângele ear în circulaţiune nouă şi se regulează mistuirea; lenea din membre va dispăré şi din nou însĕnătoşatul 'şi poate continua activitatea. Se atrage atenţiunea la iscălitura R. Brandt în cruce albă de Etiquette.

Nr. 1029. [1678] 1—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învĕţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învĕţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Până la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o duminecă sau sĕrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

Nr. 289. [1679] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sĕvârşí şi alegerea.

1. Rĕhău, un învĕţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însĕ dela acestia ca în dumineci şi sĕrbători sĕ cânte în strană şi cultive grădina de poměrit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortĕl şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral până la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 361. [1680] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 1—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învĕţătoresci din protopresbiteratul Orĕstiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salariu anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învĕţătoresc sunt poftiţi a-şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei (Sászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 1022. [1684] 1—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna inferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Invĕţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sĕ-şi presenteze cererile subsemnatului până în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 318. [1682] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boholt, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 293. [1683] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 mĕsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 °□ lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a două grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 °□ lemne; apoi pentru serviţiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 °□ lemne.

6. Răduleşti-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

7. Panc-Sĕlişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

8. Sĕcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 mĕs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8° □ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învĕţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 320. [1676] 2—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele gr orient. mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 20 Septembre a. c. şi anumit:

1. Bozi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiile Cerna şi Păroasa, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salar anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salar anual 200 fl. în bani; în naturale: 10 (zece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Băreşthi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne.

7. Nucşoara, cu salar anual 240 fl. cuartir şi lemne.

8. Grid, cu salar anual 200 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs instruite conform prescriselor din vigoare la subscrisul.

Haţeg, la 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Nr. 477. [1664] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea a două posturi de învĕţător la scoala populară gr. or din Apoldul inferior, protopresbiteratul Mercurei, se publică concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Dotaţiunea pentru fiecare din aceste posturi e de 300 fl.

Acela dintre concurenţi, carele se va alege şi denumí de învĕţător diriginte sau director, primesce pe lângă salariul de 300 fi., un adaus de 100 fl., cuartir natural în edificiul scoalei şi 2 orgii de lemne de foc.

Ceice vor reflecta la aceste posturi au a-şi aşterne cererile de concurs, instruite conform legilor în vigoare, sub-semnatului Oficiu ppresbiteral în terminul deschis.

Mercurea, la 9 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei.

Ioan Droc,
protp.

Nr. 350. [1665] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însĕmnate ale protopresbiteratului Zarandului, se escrie concurs cu termin de 20 de ḑile dela prima publicare.

1. Bucheşiu, cu salar anual de 150 fl. şi 2 orgii de lemne.

2. Cebea-Caraciu-Rişca, cu salar anual de 210 fl., cuartir liber, folosirea grădinei scolare şi 3 orgii de lemne, din cari are a se încălḑí şi scoala.

3. Peştera, cu salar anual de 80 fl., cuartir liber şi 2 orgii de lemne.

4. Ribicioara de jos şi de sus, cu salar anual de 160 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 17 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

[1685] 1—3

Curs de moşit.

Din partea direcţiunii clinicei r. u. de obstetrice şi a institutului peutru moaşe din Sibiiu se anunţă prin aceasta

deschiderea cursului pentru moaşe.

Instrucţiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** şi se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatuiui de moralitate şi de botez **la direcţie, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcţiunea.

☞ Spre a face cualificarea de moaşe posibilă şi persoanelor mai sĕrace ale poporaţiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Deslușiri se pot da totdeauna din partea direcţiunii.

Nr. 5597. [1667] 3—3

Publicaţiune.

Licitaţiunea pentru arêndarea păşunatului iernatic de oi pe hotarul Sighişoarei pro 1887/8 se va ţiné în **1 Octombre n. a. c. la 11 oare a. m.,** în cancelaria locală a magistratului.

Cei ce vor sĕ liciteze sunt datori ca înainte de începerea licitaţiunei sĕ depună un vadiu de 50 fl., resp. sĕ-l alăture ofertei lor scrise.

Condiţiuni mai detaiate despre licitaţiune, se pot primí în oarele de oficiu obicinuite la oficiul local.

Sighişoara, 1 Septembre, 1887.

Magistratul orăşenesc.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 92 Sibiiu, Joi 10/22 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Septembre

Luptele politice dintre naţionalităţile din patria noastră nu odată au turburat în mod neobicinuit pe publicistii unguri, încât ei au trecut marginile bunei-cuviinţe, tractând cestiunile interne din un punct de vedere, care noi nu-l vom admite nici odată. Turburat este modul de judecată al publiciştilor unguri şi acuma din incidentul rĕspunsurilor date de Maiestatea Sa deputaţilor preoţimei românesci, şi publiciştii dela presa ungurească în nesocotinţa lor au mestecat în luptele politice şi persoana sacrosanctă a monarchului, identificându-l cu tendenţele de maghiarisare, de care sunt pĕtrunse mai cu seamă păturile societăţii ungaresci.

Este caracteristică procedura ḑiarelor ungaresci, când identifică persoana Maiestăţii Sale, a împĕratului şi regelui nostru cu tendenţele de destrucţiune urmărite de întreagă societatea ungurească, şi spriginite încâtva şi de guvernul ţĕrei, e caracteristică această ţinută a presei ungaresci, şi în casul cel mai bun, judecată, cât se poate de cu cruţare, este tare necavalerească, căci ea se ascunde la spatele persoanei sacrosancte a monarchului, şi nouă cu cunoscuta noastră fidelitate cătră tron şi dinastie, cu cunoscuta noastră adevĕrată iubire de patrie nu ne este permis sĕ rĕstălmăcim cuvintele monarchului, adevĕrata iubire de patrie nu ne îndeamnă, ca pe terenul ocupat de presa nngurescă sĕ ḑicem poporului român: că împĕratul nostru ar fi ḑis: nu mai ţineţi la individualitatea voastră ca români.

Şi nu o ḑicem.

Regretăm mult, că ḑiarele din Cluş s'au pus pe terenul inclinat „*a király mondotta*“ sau pe limba românului: Împĕratul voesce aşa.

Ne pare rĕu, că presa ungurească s'a pus pe asemenea teren alunecos cu tendenţa de a provoca o luptă de condeiu asupra împregiurărei, ce voesce sau ce nu voesce Maiestatea Sa împĕratul.

Şi ne pare rĕu, că presa din Cluş ne-a pus cursă chiar şi cu risiculul de a trage în discusiune persoana monarchului plesnind, în faţa preoţimei noastre, aceasta este voinţa împĕratului, şi ea este contra pornirilor voastre în cele politice.

Discusiunea pe acest teren noi nu o începem, şi nu o vom purta.

Noi ne păḑim mai pre sus de toate de a fi neloiali faţă cu capul statului, care prin constituţie este scutit de valurile politicei de partidă, de valurile luptei de rassă, care bântue la noi fără cruţare, consumând puţinele puteri, ce le avem, şi cari altfel ar putea fi întrebuinţate.

Noi scim, care este voinţa impĕratului, scim care este şi datorinţa noastră, şi între ori ce împregiurări noi, dela ţinuta noastră loială nu ne abatem.

Scim, că avem legi croite în regulă de corpurile legiuitoare, şi sancţionate de Maiestatea Sa impĕratul.

După sciinţa şi consciinţa noastră, voinţa capului statului este, ca aceste legi sĕ fie respectate. Avem deci datorinţa sĕ respectăm legile sancţionate şi sĕ grijim, ca ele sĕ fie respectate, făcênd gravamine, de câteori vom observa, că ele nu sunt respectate.

În legile sanţionate de bună seamă se cuprinde şi aceea, ca credincioşii monarchului sĕ fie cu credinţă cătră tron, sĕ aibă simţeminte religioase şi patriotice, şi sĕ cultive înţelegerea frăţească. Cumcă preoţimea după oficiul seu este chemată a escela „*per eminentiam*“, în alipire cătră tron, simţĕminte religioase şi patriotice, cumcă ea „per eminenţiam“ trebue sĕ iubească pacea, se înţelege de sine, şi e lucru firesc ca unei preoţimi acestea sĕ-i fie principiile în viaţă, căci la noi la români preotul este oglinda, în care se uită poporul, ea este esemplul, după care se orientează poporul român.

În fine scim şi aceea, că dacă cineva greşesce contra legei, trebue sĕ se supună pedepsei.

Ne doare deci, tare ne doare, când vedem, că din cuvintele monarchului ḑiarele ungaresci caută a făurí arme contra preoţimei noastre, ca şi când ea n'ar mai avea dreptul sĕ stea sub scutul legilor.

Revista politică.

În ḑilele trecute mare svon şi mare turburare a produs între partidele politice din Francia un manifest al comitelui de Paris, adresat monarchistilor. Acest manifest a fost primit cu mare entusiasm de cătră jurnalele monarchistice şi ḑic ele, că acesta e unul dintre cele mai valoroase documente ale monarchistilor actuali. Mari şi multe trebue sĕ fie neînţelegerile între partidele republicane pentru ca sĕ îngădue monarchiştilor a păşí aşa pe faţa contra actualelor stări de lucruri, după cum au pâşit. — A trecut pericole şi lupte grele — ḑice între altele manifestul — şi în urmă domnesce o linisce aparentă. Meritul, că o avem aceasta linisce se atribue monarchiştilor din cameră. Deşi destul de numeroşi pentru a înfluinţa asupra decisiunilor adunării naţionale, totuşi nu aveţi conducerea afacerilor în mâni, şi astfel aḑi sunteţi siliţi numai sĕ apĕraţi interesele de conservare naţională şi institu ţiunile publice, însĕ fără a înmulţí crisele parlamentare, ce atât de des le inscenează republica. Asta aţi făcut-o monarchiştilor, cu un rar patriotism, luptând cu împregiurări grele şi importante totdeodată. V'aţi făcut demni de Francia conservatoare. Liniscea însĕ, după cum s'a spus, e numai aparentă şi nu putem de loc deduce din aceasta linisce, că viitorul apropiat nu ascunde pericole. — Arătând apoi, că camera se ocupă numai cu alegerile viitoare şi că prea multe schimbări se face în puterea esecutivă, ceea ce isolează Francia de Europa continuă. Situaţiunea aceasta impune o altă datorie monarchiştilor: a nu se mărginí numai cu rolul de a protesta contra acestor stări de lucruri, ci a arĕta poporului, cât de necesar este monarchia în Francia şi cât de lesne s'ar putea efeptuí. În zădar a proclamat congresul mare, că republica are sĕ fie vecinică. Ceea ce a făcut un congres, altul poate sĕ nimicească. Francia trebue sĕ scie de mai nainte, că ce este monarchia. Momentul favorabil ca sĕ-i spunem şi sĕ-i arătăm, că monarchia nu este după cum spun inimicii, ci intenţiunile ei sunt bune, ea lucră pentru ca sĕ ridice poporul şi ţeara în lăuntru şi în afară.

A trecut terminul de întâlnire între împĕratul Germaniei şi Ţarul rusesc, dar întâlnirea nu s'a făcut Împĕratul Wilhelm s'a re'ntors la Berlin şi acum foile germane, ca sĕ arunce un fel de vĕl al uitărei preste acest eveniment spun, că chiar sĕ se fi realisat întâlnirea ea n'ar fi avut importanţă politică. Deci ea era de prisos, căci de un tractat între Rusia şi Germania nu mai poate fi vorbă, câtă vreme Rusia urmăresce o politică liberă, corespunḑĕtoare intereselor sale, de alt-cum şi aşa e lucru sciut, că întâlnirile suveranilor nu mai au importanţă, căci fără resultat au rĕmas întâlnirea dela Kremsier şi chiar cea dela Skiernievice.

La ordinea ḑilei însĕ este întâlnirea principelui de Bismarck cu ministrul nostru de esterne Kalnoky. Toată lumea prevede, că urmările acestei întâlniri vor forma o schimbare radicală în constelaţiunea politică. Cu deosebire foile germane şi austriace vestesc cu mare bucurie, că garanţiile ambilor aliaţi se întăresc şi că se va chiarifica lucrul în cestiunea bulgară, căci alta era atitudinea Austriei şi altcum lucra Germania. Nisuinţele acestor două state vor fi d'acum încolo: a se ajutora reciproc. — „Nat. Ztg“ crede, că Austria şi Germania ar putea indupleca pe celelalte puteri ca sĕ provoace pe principele Ferdinand de Coburg, ca sĕ părăsească Bulgaria. Cu aceasta părere însĕ foile austriace de loc nu se unesc... principele sĕ remână în Bulgaria.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

b). Cetatea.

După o pausă de 20 minute, — în care timp omul, ce locuesce în casa amintită avu bunătatea a ne aduce o oală de apă, — pornirăm acum pe deal în sus cătră ruinele cetăţii. Calea pe deal în sus relativ e destul de bună şi se ḑice, că pe aci a fost odinioară drum cum se cade, prin care cetăţuia noastră a fost în comunicaţie cu altă cetate, ale cărei ruine se vĕḑ şi astăḑi în satul Grădiştea fiscală. Ajunşi pe culmea dealului am vĕḑut urmele unui şanţ, pe care se ḑice că s'a condus apa prin ţevi de lut până în vîrf la cetate. Astfel de ţevi au aflat oamenii pe aici săpând după comori, în giurul cetăţuiei şi în însaşi cetatea. Mergênd pe culmea dealului, ajunserăm la nesce stânci colosale, în vêrful cărora abia ne puteam uita, şi cari păreau zidite de mâni omenesci, fiind straturile de peatră aşeḑate unul peste altul în ordine ca petrile unui zid. Drumul cătră cetate duce pe partea din dreapta pe sub aceste stânci. Eu însĕ atras de grandiositatea acestei ziḑiri a naturei o luai în stânga, pe unde încă mi se părea, că este cărare. Dar m'am înşelat. Aceea a fost numai urmă de capre şi oi, ce se gătă numai decât, eară eu continuai a me suí când în două când în patru picioare şi uneori chiar tărîndu-me pe stâncă în sus, de frică sĕ nu-mi las oasele pe acolo. Deodată ajunsei la un loc, care 'mi luà toată speranţa de a mai eşí întreg şi cu viaţă de acolo. A me întoarce înapoi însemna, a'mi pune în joc capul, eară a merge înainte însemna a merge în faţa morţii. Ce sĕ fac? Îmi luaí inima în ḑinţi, îmi făcuí de trei ori cruce, ḑisei un „Doamne ajută“ şi porní înainte. În stânga mea se ridica stânca ca un zid la o înălţime de vr'o 20 metri, eară în dreapta era prăpastia pare-că fără fund şi eu mergeam, — adecă ce ḑic? — atêrnam deasupra ei şi me târiam pe o punte de peatră îngustă ca de vr'o 2 decimetri şi lungă de vr'o 1·5 metri. Când m'am vĕḑut trecut dincolo am dat mulţămită lui Dḑeu şi m'am aşeḑat pe o stâncă lată ca masa, că sĕ odihnesc puţin, căci îmi secaseră toate puterile. Pentru toate comorile lumei nu a-şi mai cerca a trece preste această prăpastie.

De aci încolo nu mai era nici o greutate. Păşiam de pe stâncă pe stâncă, înaintând mereu ca pe nesce trepte, până ce ajunsei în pădure, deasupra stâncilor preste cari am venit. Tovarăşii mei de drum s'au dus pe calea cea bună şi acum ne întâlnirăm în pădure, dar ne împrăştiarăum curênd, căci am ajuns la ruine. O mulţime de petri cioplite erau rostogolite şi împrăştiate pe aici, cari ne vestiau apropierea cetăţii. Apaductul aci se împărţia în trei părţi, mergênd un canal spre mijlocul cetăţii, ear celelalte două spre marginile ei. Cetatea e dărimată până la faţa pământului şi urmele zidului de pe margini nu se vĕḑ pretutindenea, eară cele interne nu se vĕḑ de loc. Întreg cuprinsul cetăţii e prefăcut în tênaţ, care acum era cosit, eară giur împregiur este pădure. Căutând în toate părţile aflarăm într'un loc o săpătură mare în care am putut vedea zidul. Aci au fost săpat nisce oameni după comori, dar neputând sparge zidurile şi neputând scoate afară petrile ce erau acolo, nu au putut străbate mai afund de 2 metri. Această săpătură ne înfăţişează — cred eu — o pivniţă mică patru unghiulară, căci zidurile se vĕḑ de toate părţile. Ea are lungime de 3 metri şi lăţime de 2 metri. Ziḑurile sunt făcute din petri cioplite, aşeḑate una peste alta simplu, fără nici o tinciuială. Petrile sunt de diferite mărimi: în lungime de 55—65 cm, lăţime de 42—45 cm, şi grosime (înălţime) de 35—40 cm. Fie-care peatră are o crestătură, la mijloc s'au la margini; petrile sunt aşeḑate în zid aşa, că crestătura petrei deasupra vine tocmai pe crestătura celei de desubt şi astfel sunt în zid o mulţime de găuri. Ce scop sĕ fi avut găurile acelea eu nu pot scí.

(Va urma.)

Tot în cestiunea bulgară ḑiarul de „Débats“ a primit o depeşă din Viena, în care se spune, că comitele Kalnoky ar fi declarat în mod hotărît, că Austria nu va îngădui sĕ între nici o armată în Bulgaria. Aşa cer interesele ei, ear celelalte puteri n'au sĕ ia aceasta în nume de rĕu.

Interveniri militare nu se vor face şi se observă încă şi aceea, că dispare şi ideea a resolví cestiunea bulgară pe cale diplomatică în vre-un congres; deoarece nimeni nu stărue sĕ se facă aceasta.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Abrud, 3/15 Septembre 1887. Dle Redactor! Deschiderea solemnă a scoalei de fetiţe române din Abrud s'a făcut Duminecă în 11 Septembre a. c. st. n. După finitul cultului divin s'a celebrat sânţirea apei în sala de propunere, fiind presente membrele comitetului şi un frumos public compus din membrele reuniunei, mai mulţi bărbaţi inteligenţi şi din popor şi vr'o 49 copile insinuate ca eleve. La sânţirea apei s'a făcut rugăciune pentru toţi, cari au contribuit în vr'un mod spre scopul reuniunei; terminându-se rugăciunile şi ceremoniile rituale, preşedinta a ţinut o vorbire acomodată despre activitatea reuniunei cam cu acestea cuvinte:

Onoraţi domni! Stimate doamne!

Lipsa unei scoale de fetiţe române în Abrud s'a simţit de mult! ... Încă pe la anul 1868 se ventilase idea de a se înfiinţa o atare scoală, sau aranjat mai multe petreceri şi representaţiuni teatrale, spre a se înfiinţa un fond spre acel scop.

Vĕḑênd însĕ, că pe această cale nu se poate ajunge resultatul dorit aşa curênd, m'am pus în conţelegere cu doamnele din Abrud şi jur, şi ne am constituit într'o reuniune pentru înfiinţarea unei scoale de fetiţe române în Abrud. Prima adunare de constituire s'a ţinut la 26 Decembre 1880, presentându-se tot atunci şi un proiect de statute, ce, primindu-se cu unele modificări, s'a subşternut înaltului ministeriu spre aprobare. După mai multe rugări făcute pe la oameni mai cu influinţă, la doi ani le-am primit, fiind provĕḑute cu clausula de aprobare de către înaltul ministru de culte. După aprobare constituindu-ne definitiv, într'o adunare generală ţinută la 7 Maiu 1882, s'a ales un comitet de 15 membre, între cari o preşedintă, vice-preşedintă, şi o cassariţă, lângă aceste un secretar şi 4 bărbaţi de încredere.

Acest comitet n'a lăsat nici o ocasiune binevenită, ci a cercat toate mijloacele cuviincioase aranjând: baluri, maialuri şi tombole în favorul acestei reuniuni. Astfel prin stăruinţă neîntreruptă, prin o lucrare continuă, cu abnegaţiune deamnă de o causă atât de sântă, fiind sprijinite la ajungerea scopului sublim ce l urmăream şi de către toţi Onorabilii domni şi Stimatele doamne şi domnişoare, cari sciu a se interesa de cultura femeei române, precum şi de către Onorabila societate a fodinei „Concordia“ din Bucium şi a altor fodine minerarie, aproape de 7 ani am ajuns la plăcuta posiţiune de a ni se realisa scopul dorit. În 27 Iuniu a. c. s'a publicat concursul pentru postul de învĕţătoare, la care au concurs 4 inse. În şedinţa din 10 August, s'a ales cu unanimitate de învĕţătoare domnişoara Maria Cunţan, care primind cu mulţămire alegerea noastră, s'a presentat în mijlocul nostru.

Frumoasele documente, ce 'şi le-a subşternut la concurs, precum şi informaţiunile, ce le-am primit pe cale privată, me îndreptăţesc a crede, că domnişoara învĕţătoare, va scí sĕ-şi împlinească oficiul cu abilitatea şi diligința recerută, aşa, că resultatul, ce-l va arăta cu finea anului scolastic îi va serví spre onoare, ear noauă şi părinţilor spre bucurie. Ca pe atare vi o recomând, rugându-Ve atât pe Stimatele membre, cât şi pe Onoraţii părinţi, ca sĕ o întimpine cu cuvenita încredere, sinceritate şi bunăvoinţă, şi cu acestea dechiar scoala de fetiţe elementară română din Abrud deschisă pentru Abrud, Abrud sat şi jur.

(Urmează repetite urări de: „Sĕ trăiască“!)

După aceea se adresează către domnişoara învĕţătoare, ḑicênd:

Amabilă domnişoară!

Astăḑi încredinţându-ţi oficiul de învĕţătoare, ţi-l leg de consciinţă, amintindu-ţi, că instruarea tinerimei şi în special a copilelor, este pe cât de grea, pe atât şi de nobilă. 'Mi place a crede, ba sunt deplin convinsă, că Domnia Ta, prin o diligință deamnă de oficiul ce-l ocupi, Te vei nisuí a satisface pe deplin dorinţelor noastre juste, fiind pururea la înălţimea chemărei Domniei Tale; şi noi din parte-ne 'ţi promitem sincer tot concursul nostru potibil. Ear voauĕ copiliţe! ca eleve ve recomând cu soată căldura ca sĕ stimaţi, iubiţi şi ascultaţi pe părinţii vostrii, cari şi-au dat osteneala la înfiinţarea acestei scoli; rugaţi pe bunul Dumneḑeu, ca sĕ vii susţină întru mulţi ani, sĕ le dăruiască sănătate deplină şi ajutor de sus, spre a ve putea cresce şi fericí. Asemenea sĕ stimaţi şi iubiţi şi pe d-şoara învĕţătoare, ascultându-o, ca pe una, care de astăḑi înainte are sĕ ve conducă, instruându-ve aşa ḑicênd, ca şi o mamă adevĕrată, pentru că numai aşa veţi putea sĕ ve însuşiţi toate cunoscinţele, ce ve sunt de lipsă, ca cu timpul, sĕ fiţi şi voi stimate şi fericite în societatea omenească.

Şi acum după ajungerea scopului dorit, pĕtrunsă de cele mai călduroase sentimente de mulţămire ve ḑic: onoare vouĕ membre! onoraţi domni şi doamne! şi tuturor poporenilor din loc şi jur, cari la toate ocasiunile, ne aţi sprijinit cu toată încrederea şi bunavoinţă întru ajungerea scopului cultural, ce l-am urmărit. — Bunul Dḑeu sĕ Vĕ trăiască încă mulţi ani fericiţi, spre a putea conlucra în armonie deplină pentru atari scopuri măreţe şi salutare...“ (Urmează urări de: „Sĕ trăească.“)

La vorbirea presidentei a rĕspuns dl paroch Dionisiu Adamovici arătând, că dacă popoarele antice şi ca păgâne au sciut sĕ preţuiască vîrtutea femeei, cu cât mai vîrtos sĕ cuvine aceasta nouĕ, cari suntem luminaţi cu lumina principiilor creştinesci, şi mai ales aflându-ne în seclul al XIX, secolul luminei şi al civilisaţiunei. Arată mai încolo ce binefacere este pentru poporul român, aceasta scoală de fetiţe, şi de aceea mulţămind în termini tare măgulitori, doamnelor membre din comitet şi cu deosebire doamnei presidentă — pentru jertfele aduse spre înfiinţarea acestei scoale, lucrând cu abnegaţiune rară, de multeori cu espunerea sănĕtăţii, o asigură despre stima, simpatia şi încrederea, ce şi o a câştigat la poporul român din Abrud şi jur, prin atari fapte nobile şi salutare, şi că şi pe viitor, în nisuinţele sale pentru atari fapte măreţe va fi ajutată şi sprijinită de către toţi. (Urmează repetite urări de: „Sĕ trăiască“) După care ceremonia deschiderei s'a terminat, ducênd cu sine unul fie-carele cele mai dulci suveniri de satisfacere şi mulţămire pentru trecut şi speranţă în viitor.

Până în presinte sunt înscrise 52 eleve, şi înscrierea se continuă mereu. Înainte cu Dḑeu!

Alecsandru Ciura,
secretar.

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărâmb.

(Urmare.)

Ad. 1. Sunt mulţi, foarte mulţi directori scolari, cari atât de puţin interes arată faţă de cercetarea scoalei, ca şi când pruncii, cari es din scoală ar fi tot atâţi inimici personali ai dênsului, ca şi când acestia nu ar venì mai târḑiu sub conducerea sa. Controlarea scoalei este aproape nulă. Sunt mulţi, cari după-ce au dat registrul pruncilor obligaţi a frecventa scoala pe anul, ce e în curgere, apoi tot anul trec în sus şi în jos pe lângă scoală, dar nu într'odată în scoală, ca sĕ vadă, cum este de frecuentată scoala, nici nu vorbesc în biserică sau la alte ocasiuni poporului.

Comitetele parochiali, — fiind în cele mai multe comune compuse din oameni fără carte, puţin, sau aproape de loc, nu se interesează. Trece anul şi comitetul nu se convoacă nici odată de către presidiu — în cause scolari. — Sĕrmanul învĕţător, lună de lună pregătesce conspectele absenţiilor pentru organele administrative şi pentru oficiile ppesci, le duce la directorul pentru subscriere şi subşternere, dar acesta dela un timp se uresce a le mai subşterne, ci îi ḑice învĕţătorului, că aceea e treaba lui. Pe aceasta cale lucrul a ajuns acolo, în cât în unele protopresbiterate, sunt învĕţători, cari dau absenţiile pe blanchete maghiare, ceea-ce vatămă cel mai sânt drept garantat prin lege, — de a ne folosí de propria-ne limbă în biserică şi scoală. Sunt rari escepţiunile, unde directorii 'şi fac datorinţa, dar acolo şi absenţiile sunt puţine.

Ad. p. 2. Cum 'şi eserciază oficiile protopresbiterali controla şi inspecţiunea asupra absenţiilor scolari? Protopresbiterii es odată eventual de douĕ ori pe an în comune. Unii nu es cu anii în tract — din ce cause, nu este locul a cerceta aci. — Controla şi inspecţiunea aici se reduce numai la conspectele lunari, cari şi dacă se aştern regulat — tot nu au nici un resultat practic. Altcum nu ne putem esplica, cum nici directorii scolari, nici comitetele, cari nu-'şi fac datoria, nu sunt trase la rĕspundere, şi în fine nu sunt pedepsiţi de către nimenea. Acolo, unde directorii şi comitetele au fost trase la respundere — absenţiile au devenit mai puţine. — Sunt însĕ rari tractele protopresbiterali, unde se observă o controlă riguroasă şi o inspecţiune regulată.

Multă abnegaţiune, multă tragere de inimă, multă activitate se recere dela atari protopresbiteri.

Ce sĕ mai ḑic apoi de sinoadele şi comitetele protopresbiterali, când poţi cetí în ḑiare, că în cutare protopresbiterat nu s'a ţinut comitetul, nu s'a ţinut sinodul cu anii de arêndul! — Aici nici vorba nu poate fi de controlă sau de inspecţiune.

În fine urmează Consistoriul — ca for superior. Acesta primesce rapoartele lunari din întreaga archidiecesă, în unele locuri după multe recercări — dar se întâmplă, că nici aici nu se trimet regulat rapoartele — de oarece nu încurg la protopresbiterul. — Se trimit admonieri, dar lucrul se tragănează de pe o ḑi pe alta şi admonierile se pun ad acta, eară absenţiile scolari, cresc pe ḑi ce merge. Cu durere trebue sĕ constatăm, că este prea multă indulgenţă faţă de cei-ce 'şi negleg oficiile şi datorinţele.

Lipsesce rigoare în controlă, şi fără aceasta ori-ce afacere administrativă întră în amorţeală cu timpul, şi pe urmă în o totală neactivitate.

Mai vine la mijloc şi un alt rĕu. Din sinul consistoriului scolar nimenea nu controlează în persoană scoalele.

Numai o astfel de controlă ar putea scoate la iveală, cari dintre protopresbiteri, cari dintre directorii scolari 'şi fac datoria. Ar fi destul a merge în cancelaria oficiului ppesc, a cere actele, prin cari a făcut dispositiuni faţă de absenţiile scolari, ar fi destul sĕ mergi sĕ veḑi cronicele scolari — că de câte ori a cercetat directorul scoala, sau apoi a cere parochului archivul seu şi a cerceta ce a făcut în causa scoalei, cum a întrevenit la organele — cu cari stă în atingere, ca sĕ promoveze progresul în scoală.

Dar sĕ ḑicem, că deocâmdată aceste sunt imposibile, atunci, cum de rĕmân nepedepsiţi, cum de nu se trag încercetare începênd dela învĕţătoriu până la protopresbiter cei-ce nu se pot justifica prin acte, că şi-au făcut datoria?

Ad. 3. Cine a fost învĕţător pe timpul nemţilor cu plăcere 'şi aduce aminte, că scoalele erau pline de pruncì, şi nimenea nu se putea plânge, că absenţiile remân nepedepsite. De pe câmp se aduceau pruncii la scoală. Dar acum? Lucrurile sunt anapoda, ori dai ori nu dai absenţiile regulat, ele remân nepedepsite, ba ce e mai mult, sunt unii notari, cari însişi fac atenţi pe învĕţători sĕ nu dea prea multe absenţii. Astfel în multe casuri absenţiile merg tot false. Juḑii comunali nici că-şi bat capul cu pedepsirea absenţiilor, ba ce e mai mult unii sumuţă poporul contra învĕţătoriului, dacă acesta 'şi face datoria, 'şi dă absenţiile regulat. 'L pun pĕcatele pe învĕţător, de 'şi are şi el convingerile sale politice ca şi ori-care cetăţan liber, şi la alegerile comunali, municipali, şi dietali, nu joacă cum îi cântă domnul pretor, atunci fie sigur, că poate tot da la absenţii, pot tot face la arătări şi nimic nu va putea esopera. Dacă se mai întêmplă se fie în comună şi scoală de stat, atunci nu numai că absenţiile nu se pedepsesc, dar pruncii sunt cu forţa duşi la scoală de stat fără nici un motiv. Învĕţătorii noştri confesionali sunt persecutaţi, va sĕ ḑică se lucră din temelii la surparea scoalelor noastre. Curentul şovinist, ce domnesce în administraţiunea ţĕrei, care aduce cu sine sau indiferentismul sau persecuţiunea scoalelor noastre, este causa cea mai principală a înmulţirei absenţiilor, stagnărei învĕţământului. Multe s'ar mai putea ḑice asupra administraţiunei, bine ar fi însĕ, când noi ne-am putea regula trebile şi nu am avea lipsă de spriginul lor.

(Va urma.)

Convocare.

Reuniunea învĕţătorilor rom. gr. ort. din districtul Făgăraşului 'şi va ţiné adunarea sa generală districtuală în ḑilele 20 şi 21 Septembre a. c. st. v. în comuna Beclean. La aceasta sunt învitaţi toţi membrii ordinari (activi), ajutători, onorari precum şi toţi binevoitorii acestei corporaţiuni. — Neparticiparea membrilor ordinari se va pedepsí conform §-lui 9 lit. *a)* din statute.

Programul obiectelor de desbătut e următorul:

Şedinţa I-ă Duminecă 20 Septembre, 1887 a. m.

1. Asistarea în corpore la serviţiul divin.
2. Deschiderea şedinţii prin presidiu.
3. Apelul nominal.
4. Alegerea comisiunilor revĕḑĕtoare şi de scontrare.
5. Raportul general al comitetului central şi tot d'odată raportul cassariului general şi al bibliotecariului.

Şedinţa a II a Duminecă 20 Septembre, 1887 p. m.

6. Industria domestică în scoalele poporale disertaţiune de George Dobrin.
7. Eserciţii libere din gimnastică cu elevii dela scoala din Beclean de George Tăflan.

Şedinţa a III-a Luni 21 Septembre, 1887 a. m.

8. Raportul comisiunilor.
9. Care este causa, pentru care grădinile scoalelor nu se sporesc şi pentru ce unii învĕţători, avênd pământ pentru grădina de scoală nu-'l cultivă spre instruirea scolarilor în grădinărit şi ce mĕsuri ar fi de a se lua pentru de a se da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor? — de Ioan Bonea.

Şedinţa a IV-a Luni 21 Septembre, 1887 p. m.

10. Cari sunt causele, pentru care absenţiile scolare sunt prea numeroase şi prin ce s'ar putea

delătura acest inconvenient împedecător în instrucţiunea poporală? de Ioan Capĕtă.

11. Propuneri diverse. . . —

Din şedinţa comitetului central, ţinută la 21 August, 1887 v.

Vincenţiu Grama, preşedinte. *Nicolau Ludu*, secret.

Varietăţi.

* Escelenţia Sa I. P. S. D nul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, a plecat cu trenul de Marţi seara la Cluş, pentru a conduce deputaţiunea clerului nostru înaintea Maj. Sale. —

* Maj. Sa monarchul a trimis pe seama comunei bisericesci gr. or. din Cetate de baltă 50 de fl., ca ajutor spre înfrumseţarea din lăuntru.

* Maj. Sa monarchul a lăudat într'un mod deosebit pe câmpul eserciţiilor de arme trupele bravului corp al XII de armată.

* (Asistenţii dlui Dr. V. Babeş.) După cum cetim în „Epoca“, de asistenţi ai dlui prof. Dr. V. Babeş la institutul bacteriologic a fost numiţi Dr. Emil Puşcariu şi Dr. Constantin Radulescu.

* (Cursul de industria de casă din Braşov.) Acest curs — după cum am fost anunţat şi noi la timpul seu, — a fost predat de bravii nostri învĕţători din Braşov G. Moian şi C. Muşlea, şi după o durată de trei sĕptĕmâni, s'a încheiat la 30 August cu oare-şi care solemnitate în presenţa P. O D. protopresbiter concernent Ioan Petric şi a altor amici ai instrucţiunii.

„Gazeta Transilvaniei“, descriind solemnitatea închiderei acestui curs, continuă:

„Urmă visitarea obiectelor lucrate în timpul acestui curs. Mărturisim, că diferitele feluri de coşuri, împletiturile de scaune pot rivalisa cu cele lucrate de măestri, cari au învĕţat această meserie ani întregi. Dela cele mai simple coşuri de papură, până la cele mai fine de nuele, colorate şi aurite, precum se vĕd în magasinurile de manufacturi de fabrice mari s'a putut vedé la această mică esposiţiune a unui curs de trei sĕptĕmâni. Tot aşa de fine sunt şi împletiturile de scaune de salon din trestie fină, îmbrăcămintea sticlelor, ş. a. Amu vĕdut lână frumos văpsită în diferite colori, cadre prea frumos aurite, maşină de stors miere din fagur, etc. Nu mai puţin vrednice de amintit sunt pălăriile de paie lucrate la acest curs, pălării foarte bine şi frumos lucrate.

Asistenţii au rĕmas pe deplin mulţămiţi şi încântaţi de frumoasele lucruri espuse, şi fiecare îşi esprima deja de acum bucuria, gândindu-se la frumoasa perspectivă, ce i se deschide poporului nostru pentru viitor, dacă va scí apreţia adevĕrata valoare a acestui isvor de venite, ce se poate îmbrăţişa şi folosí fără a avea nevoie de vre un capital.“

Preste tot a cercetat acest curs 25 indivíduí.

* Poetul M. Eminescu s'a reîntors din Viena. Toată cura puţin i-a ajutat. Liricul poet e de tot slăbit şi e puţină speranţă de scăpare cu toate îngrijirile, ce-i dau medicii.

* Cu ocasiunea manevrelor dela Neutria în Ungaria, Maj. Sa a distins pe comandantul regimentului al IX-lea de dragoni român bucovinean pentru bravura, ce a arĕtat-o.

* (Cas de moarte.) In „Voinţa Naţională“ cetim: Aflăm cu mare părere de rĕu despse moartea filologului nostru Alecsandru Cihac, decedat la 10 August st. n. la Nieder-Inghelheim, un sat lângă băile din Wiesbaden. **Alecsandru Cihac,** colaboratorul neobosit al Convorbirilor liberare şi membrul Academiei, a fost premiat de cătră Academia franceză pentru lucrările sale asupra limbei române şi decorat de cătră M. Sa regele Carol cu medalia „Bene merenti“ cl. I.

* Dl vice-comite al comitatului Sibiiu, aduce la cunoscinţă publică, cumcă decisiunile comitetului central de alegere al comitatului Sibiiu asupra reclamaţiunilor întrate contra listelor provisorice de alegĕtori pro 1888 se află confor. legei (§. 49 a XXXIII a. de leg. din 1874) depuse în cancelaria oficiul central comitatens din 20 până 30 Septembre 1887 n., în care timp se pot vedé.

* (Înscrieri.) „Rev. Politică“ aduce scirea, că înscrierile la universitatea din Cernăuţi încep în 23 Septembre n. şi durează până în 8 Octombre.

* Desvălirea statuei lui Deák, se va face în presenţa Maiestăţii Sale la 29 Septembre a. c. st. n. 3 oare d. m. în Budapesta.

* (Incă o distincţiune a unui român.) Dnul Ioan Ch. Atanasiu din România, inginer mecanic, eşit din scoalele din Berlin şi de present inginer al societăţii generale de electricitate din capitala Germaniei, a fost însărcinat cu conducerea instalaţiunei electrice în Residenz Theater din Berlin.

* Principele Pálffy a suferit mari daune din pricina focului; după o telegramă din Pojon i-au ars 25 jugere pădure de pe moşia dênsului.

* (Un tribunal de model.) Ministru de iustiţie Teofil Fabiny, cu ocasiunea inspecţionărei mersurilor afacerilor iudiciale în mai multe părţi din ţeară, la tribunalul din Chichinda mare a constatat o restanţă neînsemnată de 20,000. Se înţelege de sine, că lauda meritată n'a rĕmas ne accentuată din partea ministrului.

* (Frecuenţa la universitatea din Cernăuţi.) „R. Pol.“ scrie: La facultatea teologică au fost însrişi: 58 studenţi ordinari 1 estraordinar, dintre cari 49 au fost români; la facultatea juridică 124 ordin. şi 14 estraord., dintre acestia 32 români; la facultatea filosofică au fost înscrişi 15 studenţi ordin. 23 estraord. şi 14 farmacisti, dintre cari 10 români.

* (Bibliografic.) La tipografia archidiecesană de aici va apăré încă în decursul sĕptĕmânei: *„Curs de limba maghiară“* pentru scoalele poporale de Ioan Molnár. Partea I. (Abecedar şi legendar.) Preţul 20 cr., la care este de observat, cumcă jumĕtate din venit va fi destinat pentru scopuri culturale române.

— Acum de curênd a eşit de sub tipar manualul: *„Fisică“* pentru scoalele poporale de Dionisiu Făgărăşan, profesor. Cu 74 ilustraţiuni intercalate în tecst. Braşov, editura lui H. Zeidner, 1888. Preţul unui esemplar 40 cr. Tiparul tipografiei archidiecesane din Sibiiu.

Şi până când vom revení cu o apreţiare meritorie asupra acestui manual, în cele următoare publicăm în toată estensiunea

„Prefaţa“:

Cărticica de faţă cuprinde materialul din fisică prescris în normativul scolar din 1882. La tractarea acestui material am avut în vedere atât partea formală cât şi partea practică a instrucţiunei; am avut în vedere, că instrucţiunea în fisică nu are sĕ desvoalte numai în genere mintea elevilor, ci sĕ-le dea totodată cunoşcinţe,cari sĕ-i *pregătească pentru viaţa practică şi sĕ le fie de folos în diferitele împrejurări ale vieţii.* — Spre acest scop a trebuit sĕ iau în deosebită considerare două puncte şi anume: esperimentele şi aplicarea legilor respective aplicarea cunoscinţelor câştigate pe basa esperimentelor. Fiind că esperimentele formează basa instrucţiunei în fisică şi fără de ele nici nu se poate cugeta o adevĕrată instrucţiune intuitivă, nu m'am mulţămit a deduce conclusiunile şi legile numai din un singur esperiment, ci am lăsat sĕ urmeze în tot locul mai multe esperimente, pentru-că prin aceasta şcolarii îşi vor câştiga o convingere mai firmă despre adevĕrul, ce voim al demonstra prin trênsele. — Esperimentele ca atari sunt simple şi uşoare şi învĕţătoriul le poate esecuta, fără ca sĕ fie silit a-şi procura aparate costisitoare. Cele mai grele sunt descrise mai pe larg şi am dat unele îndrumări, cum sĕ se esecute şi cum sĕ se întocmească unele aparate, şi pentru-ca resulsatul sĕ fie şi mai sigur, n'am întrelăsat de a analisa esperimentele adecă de a da esplicările de lipsă. —

Am arătat apoi cum sĕ aplică legile fisicale în viaţa practică, am esplict fenomenele de căpetenie, ce obvin în viaţă, şi unde mi-a fost cu putinţă, am dat conform normativului şcolar, reguli sanitare. Mare pond am pus pe esplicarea fenomenelor naturale şi fiind-că poporul nostru se ocupă mai cu samă cu agronomia şi ocupaţiunea lui este dependentă de umblarea timpului, am arătat şi momentele acelea, din cari se poate deduce umblarea timpului. — Tractarea ceva mai amĕnunţită a acestor momente este totodată causa, c'a eşit cărticica ceva mai voluminoasă; dar cred, că prin aceasta lucrul d-nilor învĕţători nu s'a îngreuiat, ci din contră s'a uşurat, fiind-că află în carte tot materialul de lipsă la propunere.

Cu privire la propunerea materialului din fisică 'mi permit a observa următoarele. — *Invĕţătoriul sĕ-'şi câştige înainte de toate desteritate în esperimentare şi sĕ esecute toate esperimentele, care voiesce sĕ le facă în scoală, mai întâi singur, pentru că astfel nu va scăpa nimic esenţial din vedere şi nu va venî în neplăcută posiţie, de a nu 'i succede vre-un esperiment. — In clasă sĕ esecute esperimentele înaintea tuturor şcolarilor, sĕ dea esplicările de lipsă, sĕ tragă atenţiunea şcolarilor asupra momentelor esenţiale, din cari sunt a se deduce conclusiunile şi legile, şi sĕ aducă în legătură cu esperimentele fenomene analoge din viaţă. Dar toate acestea sĕ nu le dea scolarilor de-a gata ci sĕ îi înducă prin întrebări potrivite, ca sĕ-şi esplice ei singuri lucrurile, ce le observă, şi sĕ afle legătura dintre esperimente şi fenomenele din viaţă; învĕţătoriul sĕ facă numai îndreptările de lipsă. Tot prin întrebări potrivite sĕ înducă pe şcolari, ca sĕ afle legea, şi aceasta sĕ o repeteze ei, până când şi o vor întipări bine în minte; şi urmând în modul de mai sus, trece apoi la aplicarea legii. — Nisuinţa învĕţătoriului sĕ fie, ca scolarii sĕ-şi însuşească materialul de lipsă în şcoală, şi acasă sĕ nu le dea de repetat decât numai legile. Dar sĕ-i îndemne, ca sĕ facă acasă ei singuri esperimentele, cari s'au făcut în şcoală. Prin aceasta sĕ desvoaltă simţul de observare al scolarilor, şi totodată ei se dedau a se ocupa şi în timpul liber cu lucruri folositoare, îşi însuşesc oareşi-care desteritate şi un spirit practic, care le va fi în viaţă de folos. — Instrumentele descrise în carte sĕ le arete învĕţătorul şcolarilor, încât este cu putinţă, în realitate, sĕ le descrie şi sĕ le esplice modul lor de întrebuinţare. Sĕ facă apoi o schiţă despre ele pe tablă şi sĕ pretindă, ca şi şcolarii sĕ o facă. Spre uşurinţă s'a întercalat în tecst toate ilustraţiunile de lipsă.* Purcedênd învĕţătoriul în modul acesta, ostenelele dênsului nu vor fi zădarnice, elevii vor fi totdeuna cu atenţiune şi în continuă lucrare spirituală, vor căpĕta interes şi iubire faţă de învĕţătură şi astfel toate greutăţile, ce se vor întêmpina la început, vor fi delăturate. —

In fine observ, că legile şi conclusiunile sunt tipărite cu litere garmond cursive, aplicările practice cu litere garmond rotunde, ear esperimentele sunt tipărite cu litere garmond ceva mai lungăreţe. — Domnilor învĕţători le recomând următoarele opuri: die Physik in der Volks-und Bürgerschule 2 tom. de Prof. Dr. Eugen Netoliczka; Schule der Physik von Dr. Iohannes Crüger; Vorschule der Experimentalphysik von Dr. Adolf E. Weinhold, cari le-am consultat şi eu la compunerea acestei cărticele.

Braşov, August, 1887. *Autorul*

Dare de samă.

Binevoind On. redacţiune a „Telegrafului Român“ a-mi pune la dispositiune din colecta făcută pentru cei păgubiţi prin apă şi foc suma de 80 fl. spre distribuire între cei nenorociţi din ţinutul Aiudului, pe lângă călduroasele mulţemite ale celor împĕrtăşiţi, 'mi iau voie a raporta, că aceasta sumă a fost împărţită precum urmează:

1. În comuna Măgina următorilor:

Todor Paul 3 fl.; Văsălie Rusu blaga 2 fl.; Iuon Suciu sen. 2 fl. 80; Mihăilă Irimie 8 fl.; Petru Avram 6 fl.; Simeon Cristea 4 fl.; Silvestru Cristea 2 fl.; Iuon Crişan 3 fl.; Iacob Paul 3 fl.; Iuon Paul l. Indrei 2 fl.; Petru Rusu 3 fl.; Sia Groza 2 fl.; Macsim Rusu 2 fl. şi Todora Onea 1 fl. 20 cr.

2. In comuna Mesentea următorilor:

Pavel Moldovan 5 fl.; Iuon Crişan 5 fl. şi Vasilie Chirilă 5 fl.

3. In comuna Tibru următorilor:

Vasilie Faur 8 fl.; Raveca Rusan 5 fl. şi Simeon Faur 8 fl.

Nu pot retacea sĕ nu amintesc dle redactor impresiunea, ce a făcut asupra mea acesti nenorociţi când le-am împărţit această sumă.

E lucru aproape de necredut cu câtă mulţĕmire a primit acesti nenorociţi modesta sumă, ce li s'a obvenit; din rugăciuni, ca Dĕeu sĕ le resplătească insutit şi înmiit binevoitorilor contribuitori nu încetau şi într'adevĕr, că o faptă mai mare de caritate creştinească nici nu puteau face, decât ca sĕ vină într'ajutorul acestor nenorociţi *).

Aiud, 25 August, 1887.

Nicolau Ivan, preot.

*) Mulţĕmind O. D. N. Ivan, spiritual la institutul penitenţiar din Aiud, că a binevoit a lua asupra Dsale sarcina de a distribuí aceasta sumă, totodată cu plăcere constatăm, că ne-a presentat un raţiociniu documentat în modul cel mai autentic. Red.

Atragem atenţiunea asupra anunţului „Curs de moşit.“

Di de di încurg epistole, ca cea publicată mai jos şi esprimă din ce în ce mai mult influenţele favorabile lecuitoare ale elicsirului de întărire de nervi al Dr. Lieber. Astfel scrie dl A. Gesecus în Verden i. H. Ve recerc amicabil pentru o sticlă de elicsir de nervi; ve pot îneunoscinţa, că jumĕtatea de sticlă întrebuinţată mi-a procurat o îndreptare mare, şi sperez a fi după aceasta cu totul mântuit. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) 1/2 sticlă = 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 17 Septembre 1887.

Timişoara:	48	77	3	83	37
Viena:	12	44	66	39	32

Mercuri în 21 Septembre 1887.

Brünn:	82	53	36	41	10

Nr. 406. [1687] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, și anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „Marinovici“ pentru studenți de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundațiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenți la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundațiunea „E. D. Basiota“ pentru gimnasiști, cu preferința celor din munții apuseni sau din fostul district al Năsăudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundațiunea „Tofaleană,“ pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí să învețe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887.*

Cererile întrate mai târdiu nu se vor considera.

Aspiranții la vre-unul din stipendiile amintite sub *A)* 1—3 au să acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergător.

c) Atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanții la ajutorul amintit sub *B)* 4. au a să presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decișí a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învețătură până se vor perfecționa pe deplin.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crișian,** secretar II.

Nr. 581. [1673] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învețători în comunele mai jos inferate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriței, să escrie concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. st. v.

1. Coșna, cu salar anual 200 fl. din lada comunală, cuartir și lemne de foc.

2. Borgo-Suseni, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

3. Borgo-Rus, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

4. Blașfalăul de sus, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.

5. Blașfalăul de jos, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.

6. Galați, cu salar anul 200 fl. dela popor, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a obține unul din aceste posturi, au a-și aștorne suplicele instruite conform legei până la terminul sus indicat la subscrisul.

Borgo-Bistrița, în 16 August, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiali

Simeon Monda, protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 1—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stațiuni de învețători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învețător din Poiana-Mărului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învețător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. și anume: 150 fl. din cassa comunală și 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învețător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. și anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii și 30 fl. accidenții cantorale.

4. Pentru postul de învețător în Șirnea, cu salar anual de 150 fl. și anume: 70 fl. din cassa comunală și 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învețătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală și 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vre-una din aceste stațiuni, vor avea a-și aștorne suplicile lor instruite conform dispozițiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu până la terminul susindicat.

În conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zărnești, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meția, protopresbiter.

Nr. 311. [1677] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învețătoresc dela scoala cu învețământ ambulant în comunele gr.-orientale Fizesti și Federi, la cari se afiliază și comuna greco-catolică din Ohaba-Ponorului, protopresbiteratul trat. Hațegului, — se deschide prin aceasta concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. pe lângă salariul anual de 360 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a competa la acest post învețătoresc, au a-și aștorne cererile lor concursuali bine instruate conform prescriselor legali până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului

Hațeg, la 15 August, 1887.

Ioan Rațiu, protopresb.

Nr. 171. [1675] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci dela scoalele gr. or. confesionale din comunele mai jos scrise ale protopresbiteratului gr. or. al Orăștiei, să escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicațiune în foaia „Telegraful Român.“

1. Bincinți u, cu salar anual 200 fl. cuartir și lemnele trebuincioase.

2. Pricaz, salar anual 200 fl. și lemnele necesare.

3. Vaideiu, cu salar anual 240 fl., cuartir și lemnele de lipsă.

4. Toltia, salar anual 150 fl, cuartir și lemnele necesare.

5. Gelmariu, salar anual 100 fl. cuartir și lemnele trebuincioase.

Voitorii de a ocupa unul din acestea posturi, au a-și aștorne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare în terminul scris oficiului protopresbiteral gr. or. al Orăștiei.

Orăștie, 20 August, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiale.

Nicolau Popovici, protopresbiter.

[1672] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci dela scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos enumărate în protopresbiteratul Abrudului, să escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Buciu m-sat, cu salar anual de 200 fl., cuartir și lemne.

2. Buciu m-Isbita, cu salar anul de 150 fl., cuartir și lemne.

3. Buciu m-Muntari, cu salar anual de 150 fl., cuartir și lemne.

4. Zlatna, cu salar anual de 200 fl., cuartir și lemne.

5. Roșia-montană, cu salar anual de 160 fl., cuartir și lemne.

6. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., cuartir și lemne.

7. Valea dosului, cu salar anual de 150 fl., cuartir și lemne.

8. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., cuartir și lemne,

9. Petroșeni, cu salar anual de 200 fl., cuartir și lemne.

10. Galați afiliat cu Presaca, scoală ambulantă cu un salar anual de 200 fl, cuartir și lemne.

11. Cărpiniș, cu salar anual de 150 fl., cuartir și lemne.

12. Vêrtop, cu salar anual de 200 fl.. cuartir și lemne.

13. Buninginea, cu salar anual de 150 fl., cuartir și lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni învețătoresci, au de a și subșterne petițiunile instruite conform legilor din vigoare la subscrisul, până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 18 Iuliu, 1887.

Ioan Gall, protopresbiter.

Nr. 389. [1670] 3—3

CONCURS.

Spre ocuparea posturilor de învețători la scoalele din protopresbiteratul gr. or. al Cohalmului în subsemnatele comune, să escrie concurs cu terminul de 30 de ḑile dela prima publicare.

1. Palo ș, cu salar anual de 190 fl. solvinḑi în 3 rate decursive, cuartir și lemne de foc.

2. Merchiașia, cu salar anual 180 fl., cuartir și lemne de foc.

3. Bogata-Olteană, cu salar anual 150 fl., cuartir și lemne de foc de ajuns.

4. Ticușul-român, cu salar anual 150 fl, cuartir și lemne de foc.

5. Felmer, cu salar anual 150 fl, cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre unul din aceste posturi, au a-și aștorne concursele lor instruite conform legilor în vigoare, până la terminul susindicat la adresa subscrisului oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Cohalmului, în conțelegere cu comitetele parochiale respective.

Cohalm, în 20 August, 1887.

Nicolau D. Mircea, protopresbiter.

Nr. 151. [1669] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Mediaș, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre st. v. a. c.

1. Hașag, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne.

2. Șaroș, cu salar anual de 170 fl. dintre cari 41 fl. din alodiul comunal, ear restul prin repartițiuni.

3. Frêua, cu salar anual de 150 fl. dintre cari 50 fl. din cassa bisericei, eară restul prin repartițiuni à 1 fl. de familiă, cuartir în edificiu scoalei și lemne de foc.

4. Moșna, cu salar anual de 150 fl., în care sunt computate și lemnele de foc.

5. Buzd, cu salar anual de 150 fl. prin repartițiuni à 2 fl. de fie care familiă și dela fie-care copil de scoală o jumătate ferdelă de bucate, cuartir și lemne de foc.

6. Richișdorf, cu salar anual șe 100 fl. din cassa bisericei, cuartir di lemne de foc.

7. Brateiu, cu salar anual de 150 fl. cuartir și lemne de foc.

8. Vorumloc, cu salariu anual de 150 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a competa la vre-una din aceste stațiuni, își vor aștorne petițiunile instruite cu documentele prescrise de lege subscrisului oficiu până la terminul indicat.

Mediaș, 20 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului.

Ioan Chendi, adm. protopresbiteral.

„Albina“

Institut de credit și de economii în Sibiiu

„În sensul §§-lor 107 și 108 ai statutelor societății, **a șeptea tragere la sorți** publică a scrisurilor fonciare de **6 %** ale institutului nostru, se va efeptuí în **prima Octombre a. c. st. n. la 4 oare d. m.,** în biroul institutului *(Sibiiu, strada Baier Nr. 1.)* în presența unui notar public.“

Sibiiu, 18 Septembre 1887.

[1686] 1—3 **Direcțiunea.**

[1685] 2—3

Curs de moșit.

Din partea direcțiunii clinicei r. u. de obstetrice și a institutului pentru moașe din Sibiiu se anunță prin aceasta

deschiderea cursului pentru moașe.

Instrucțiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** și se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatuiui de moralitate și de botez **la direcție, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcțiunea.

Spre a face cualificarea de moașe posibilă și persoanelor mai sărace ale poporațiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Deslușiri se pot da totdeauna din partea direcțiunii.

Singur veritabil să află sub **aceasta marcă de deposit**

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical și cel mai sigur leac dintre toate, chiar și contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din păcatele tinerețelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritațiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach și mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul și aprobat din partea unei autorități moderne a sciinței; speră prin urmare si cea mai deplină garanție pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Prețul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dublă fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignațiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 21—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 93 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători a „Înălțării Sântei Cruci" numĕrul cel mai de aproape va apăré Joi în 17 Septembre v.

Sibiiu, în 11 Septembre

Lumea susține, că acele sunt cele mai bune femei, despre care sĕ vorbesce mai puțin.

Astădi și la acest loc, nu voim sĕ ne ocupăm cu această temă, ci cu călĕtoria episcopului reformat din Transilvania, a dlui Dominic Szász.

Ilustritatea Sa a creḑut, că e de ajuns dacă își procură un pasport cu timbru de 1 fl., și apoi cu acela în buzunariu poate trece granița Ardealului și poate face în țara românească aceia, ce-i place — în mod oficios, fără ca sĕ notifice aceasta guvernului și respective ministrului de culte al respectivei țĕri. Noi așa suntem informați, că dl episcop al reformaților din Ardeal, nu a ținut de demn pe un ministru al unei țĕri vecine, ca sĕ-notifice, că a întrat în țară și a început visitațiune canonică, ci simplu a încunoscințat pe credincioșii reformați despre programul călĕtoriei sale, ca apoi aceștia sĕ-l întimpine și sĕ-i aducă ovațiuni, cari sĕ satisfacă vanității sale episcopesci. Procederea aceasta a dlui episcop nu a fost corectă, așa ḑicem noi, si tocmai de aceia s'a escat conflictul între D-Sa și ministrul Sturza, și ori cum vor presenta ḑiarele maghiare lucrul, — dreptatea va fi pe partea ministrului și nu pe a episcopului.

Țara românească e drept, că e asilul multor oameni și între acești oameni sĕ ḑice că ar fi și 300,000 de maghiari.

Cumcă aceștia toți sunt reformați nu ne este dată sĕ scim, dar abia ne vine a crede. Că însĕ regimul de acolo numai bucura sĕ poate, dacă maghiarii reformați 'și vor cultiva simțemintele religioase după perceptele bisericei lor, nu avem cuvênt de a ne îndoí, dar tare trebue sĕ ne îndoim, dacă i va puté convení, ca preoții reformați se stea sub inspecțiunea episcopului din Ardeal, și este o slăbiciune a acelui guvern, că nu a cercat sĕ dea o soluțiune acestei întrebări anticanonice, ce s'a susținut până acum în vigoare, fără nici o rațiune.

Gimnasiul românesc din Brașov primea mai anii trecuți o subvențiune din România, și statul nostru i-a interḑis eforiei de a mai primí acel ajutoriu. Sĕ presupunem însĕ, că în țara românească sunt mulți credincioși de ai bisericii reformate, — și că ei ar avea lipsă de o organisare și ajutorare, despre guvernul român nu putem presupune, că ar interḑice ungurilor de a aici ai ajutora, după cum de fapt sĕ și întêmplă. Vedem deci deosebirea între un guvern și celalalt.

Ce ar ḑice însĕ frații maghiari, când primatele țĕrei românesci, sau un alt episcop de acolo ar vení pe la noi, ar ține cuvêntări și ar începe a promite ajutoare bisericei ortodocse? Oare nu l'ar suspiționa, că umblă cu ruble muscălesci și că e un spion rusesc sau mai scie Dumneḑeu ce, și în forma aceasta ar pune mâna pe el? Deci se fim odată drepți. Guvernul român a suferit ca episcopii din Ardeal sĕ esercieze iurisdicțiune asupra preoților reformați din România, sĕ esercieze un feliu de protectorat bisericesc asupra credincioșilor din altă țară și totul ce a cerut și cere e, ca episcopul sĕ trimită acolo oameni de ordine, ear când episcopul merge sĕ-i visiteze, sĕ-i notifice aceasta în mod prealabil. Episcopul Szász Domokos, după cum scim noi nu o a făcut aceasta, că nu ar fi sciut, că trebue se o facă, ci pentru că a voit sĕ provoace scandalul, ca lumea sĕ scie, că D-Sa este episcop al Ardealului, căci altcum puțini o sciau aceasta, afară de credincioșii sei. Și apoi trebuia se o facă aceasta, poate și pentru aceea, ca sĕ se presenteze cei de dincolo ca un popor barbar și netolerant, ca re'ntors acasă se o buciume aceasta în ḑiare și sĕ se pretindă, ca aici în țeară la noi sĕ se urmeze tot așa cu românii gr. orientali fără considerare la aceea, că românii de aici sunt moșteni și talpa țĕrii, ear ungurii din România sunt parte mare oameni, cari caută ca ḑileri sĕ-și câștige pânea de toate ḑilele, făr' ca unul din ei sĕ fie proprietariu sau alegĕtoriu acolo și se-și poată revindeca pentru sine drepturi politice și cetățenesci. Ar mai fi și alt soiu de oameni de cari nici că vorbim, — și ungurii singuri vor fi sciind, că mai sunt și ăst soiu de oameni, ori se vor supĕra ori ba.

Cumcă ungurii de acolo 30 prestează aceea ce prestează 70 de români, ne îndoim și dacă ei ar fi așa de harnici ar putea rĕmânea și aici nu ar avea lipsă sĕ treacă granița și aceasta o scim despre ai nostri chiar, că ei de regulă numai atunci emigrează, când aici și-au păpat totul de au rĕmas fără casă și masă.

Escepțiune formează inteligința, care trece acolo ca sĕ capete ocupațiune pe care aici înzădar o caută și ca dovadă eclatantă accentuăm, că numai din giurul Sibiiului sunt vro 6—10 ingineri trecuți acolo atunci, când la drumul de fer sunt cei mai mulți jidani aplicați.

Departe de noi a da inviațiuni celor din țara românească, că cum au sĕ-și întocmească trebile pentru viitor, dar tot ce ḑicem aici e, că tare gresesc frații maghiari, când sĕ pun sĕ apere pe episcopul, care de loc nu a purces corect în visitațiunea sa canonică, când nu a încunosciințat pe ministrul cultelor despre mergerea sa oficioasă în țara românească. Cumcă preoții reformați cu ce idei vin dincoace și ce faime rĕspândesc despre românii din România, am putea sĕ le servim cu unele casuri concrete, dar nu o facem, ci remânem pentru astădată în reserva, care ne am obicinuit a o observa față de celelalte biserici și față de ceialalți credincioși. Aceasta e programa ḑiarului nostru și între marginile acestei programe ne ținem până este cu putință. De aceea nici n'am luat notiță despre toată afacerea până când am fost deplin orientați, vĕḑênd, că chiar ḑiarele maghiare mai serioase desavuază aventurile dlui episcop Szász. Înăsprirea relațiilor între noi aici acasă nu o am ținut de consult nici odată și nu o ținem nici acum, când frații maghiari vor sĕ tragă ca de pĕr conflictul între ei și între noi, conscii că ași ei sunt tari și mari.

Telegramă.

Cluș, 23 Septembre, 1887. Maiestatea Sa a sosit eri la 5 oare seara. La gară fù întimpinat între alți archierei și de Escelența Sa metropolitul Miron Romanul cu episcopul Ioan Mețian. La diner dintre episcopi au luat parte metropolitul Romanul și episcopul reformat. Aḑi la 10 oare s'a presentat deputațiunea clerului ortodocs român, sub conducerea metropolitului. La vorbirea conducĕtorului Maiestatea Sa a rĕspuns:

Primesce cu bucurie omagiile preoțimei gr. or. române, și biserica aceasta poate conta totdeuna la spriginul puternic al Maiestatei Sale. Nu-i face neplăcere când vede, că supușii de diferite biserici și limbi se alipesc la religiunea și naționalitatea lor, și legile din vigoare dau teren de ajuns pentru desvoltarea acestor interese; tot așa însĕ doresce, ca fiecare confesiune fără deosebire de naționalitate, reținêndu-se dela ori-ce agitațiune, sĕ se simtă una și se fie una în credința neînfrântă cătră tron, în iubirea cătră patrie șt implinirea datorințelor patriotice. Cunoasce înfluința clerului asupra poporului, așteaptă și va vedea cu bucurie, dacă demnii archipăstori credincioși cuvintelor acum descoperite, vor întrebuința înfluința lor numai pentru nutrirea credinței și a vîrtuților adeverat patriotice, și astfel pentru promovarea intereselor credincioșilor, dorită sincer și de Maiestatea Sa.

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o pesteră.

b). Cetatea.

(Urmare.)

Întrebând pe vecinii, ce veniseră aici cu noi, despre originea cetății ei mi-a spus, că cetatea aceasta a făcut-o împĕratul verde, eară pe cea dela Grădiște împĕratul alb. Am mai aflat apoi și următoarea legendă:*)

„Ḑice că în vremile de demult nu locuiau oamenii pe munți și pe dealuri, ci locuiau cu toții la șes și lucrau pământul. Le-a venit însĕ odată în scris dela Dumneḑeu, că ei vor ajunge sĕ mănânce de pe masă de fer. Ei nu sciau ce o fi însemnând aceasta, ca ei sĕ mănânce de pe masă de fer. A venit însĕ vremea, când a fost potop și au fost crescênd apele și oamenii umblând prin apă n'au avut pe ce sĕ-și pună bucatele ca sĕ mănânce. Atunci au împlântat toți sapele cu coada în pământ una lângă alta și au pus bucatele pe ele și au mâncat. Atunci au înțeles ei, că a venit vremea sĕ mânânce de pe masă de fer. Vĕḑênd că apele tot cresc, oamenii cei mai cu putere și cu dare de mână și-au căutat locuri ridicate și s'au socotit cum ar face ca sĕ scape de potop. Astfel au ales câți-va și vêrful acesta dela peatra roșie, care fiind numai de peatră nu putea fi teamă, că îl va strica apa. Ei apoi s'au pus și au mai zidit și din vêrf în sus ca sĕ fie și mai departe de apă. În chipul acesta s'a făcut cetatea aceasta ca și altele de pe alte locuri"

E de însemnat, că stâncile, ce formează acest deal sunt peatră de var foarte tare, pe când petrile cioplite din zidul cetății sunt cu totului tot de altă construcțiune, de cari nu se află nicăiri în giurul acestei cetăți. Aceste petri au structură grăunțoasă, ele sunt compuse din mici grăunțe opace galbine-roșietice pe dinafară, albe pe dinlăuntru. De unde s'au adus aici nu se scie.

La săpătura amintită în dosul zidului am aflat un hârb mare de vas de lut, care avea grosime de 22 mm. — Credința poporului, că aci s'ar afla comori este încâtva basată, de oarece s'au aflat în apropiere multe monete vechi de aramă și de argint. Mi-a succes a câștiga 2 monete de argint din deosebite timpuri, ceeace o deduc de acolo, că figura de cap nu e una și aceeași la amêndouă.

Una din ele e cioplită pe margini, capul însĕ se vede foarte bine avênd un coif puternic mai înnalt decât larg îndreptat cu vêrful înapoi și acoperind urechile. Pe ceealaltă parte se vede o figură înfățișând 2 cai mânați de un om, ce șade în trăsură și ține frânele în mână. Capul cailor, precum și al omului l-a tăiat cel ce a cioplit moneta. Sub această figură se află și o înscripție, din care însĕ nu poți descifra mai mult decât literele următoare. . . . . CILANVS . . ori SILANVS . . eară din jos de ele . . . OM . . . probabil ROMA.

Ceealaltă înfățișază pe o parte un cap cu nas mare aquilin, purtând un coif mai mult larg decât înalt situat tot ca la cel de pe moneta primă. Pe ceealaltă parte înfățișază mai multe (3—4) figuri de cai. Din jos de aceste figuri am putut distinge o singură literă tocmai la mijloc și adecă: V. Dacă s'ar afla cine sĕ facă săpături, eu cred, că ar afla aci o mulțime de lucruri vechi, deoarece și fără săpături a aflat un om nu coif de fer, după cum am amintit, dar acest coif nu se mai află la el, căci l'a înșelat un șvab de i la dat lui. Unde se va fi aflând acum nu sciu. Eu pun timpul zidirei acestei cetăți pe timpul romanilor, dacă nu va fi fost zidită cumva chiar de daci . . . .

Ocupându-ne cu aceste idei am părăsit cetatea și ne am pogorît în valea roșiei, unde ne am pus la umbră lângă un isvor și am prânḑit cât șapte.

După ce prânḑirăm și odihnirăm nițĕl, o luarăm mai departe spre Cioclovina. Acum am vĕḑut partea de cătră valea Roșiei, a dealului pe care sunt ruinele cetății și ne am putut esplica numirea de „Peatra

*) Comunicată de Constantin Rîmbetea.

Disertațiune

de Ioan German învețător și catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ținută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărâmb.

(Urmare.)

Ad. 4. Nu sĕ poate nega, că cu cât poporul este mai necult și mai sĕrac, cu atâta în o atare comună cercetarea scoalei întimpină greutăți mai mari.

Sunt părinți, cari în nesciința lor dic: cum am trăit eu, poate trăi și copilul meu, după ce sĕ-l mai dau la scoală. Alții încredîndu-se în averile lor 'și dic: pruncul meu are cu ce trăi, și așa sunt prea mulți învețați de e plină lumea.

Alții fiind sĕraci lipiți, nu au de unde, și nu pot câștiga atâta, cât sĕ-și îmbrace preste earnă pruncii, și sĕ-i poată provede cu cele de lipsă în scoală.

Ad. 5. Pe când la afacerile curat bisericesci, sunt mai mulți asesori salarisați, pe atunci la afacerile scolari este un singur referent scolar, deși afacerile scolari, pe di ce merge sĕ înmulțesc. Este imposibil, că acesta sĕ lucre și în cancelarie, și se facă și visitațiuni scolari în fiecare an, prin comune. Nu este de ajuns personalul consistorial încredințat cu afacerile scolari — înțeleg personalul, carele are cunoscințele recerute în acest resort după împregiurările, între cari trăim și față de lupta continuă cu indiferentismul organelor inferioare confesionali, de altă parte în luptă continuă cu organele statului.

Ad. 6. Am vĕdut câte o aschie, câte o bârnă în ochii altora, dar sĕ căutăm în ochii nostri, sĕ vedem nu este în foarte multe casuri învețătoriul causa absențiilor. Trebue sĕ respundem afirmativ, că de multe ori învețătorii poartă vina și ei sunt causa causarum.

Sunt învețători, cari mor de bĕtrâni în aceea-și comună și mor lamentându-se contra absențiilor.

Unii ca acestia ei sunt toată vina. Și cum pot sĕ fie ei vina? Că au tractat foarte dur și neuman cu scolarii, și astfel au alungat pruncii din scoală.

În câte scoli, nu fug pruncuții dela scoală numai pentru-că învețătoriul îi bate tirănesce, îi batjocoresce mai rĕu ca pe nesce vite. Altădată învețătorii nu sĕ sciu pune înatingere cu părinții pruncilor, nu-i cercetează, sĕ poartă cu sumeție față cu ei, sau chiar îi desprețuesc și nu stau de vorbă cu ei, și prin aceasta îi înstrĕinează de scoală. Cu deosebire de acest pĕcat pătimesc învețătorii tineri. Se recere mult tact, multă prudință, multă iubire față de popor ca sĕ-i poți câștiga încrederea lui. Și având odată încrederea unui popor din comună, toate 'ți vor fi cu putință.

Nu voiu uita în veci o scenă, ce mi s'a întêmplat pe calea ferată. Călătoriam la Sibiiu. Eram la stațiunea Blașului, când sĕ suie în vagonul meu un om din comuna Sâncel — cu numele paremise Vintilă. Am dat în vorbă cu el, între altele și despre scoală — fiindcă Sâncelul e comună avută, cu scoală bună, și preot foarte harnic.

Cine este învețător? Pop Reteganul 'mi rĕspunde omul. Cunosciam personal pe acest coleg și doriam sĕ sciu ce poate face în scoală. Ei! cum ve lăudați cu Reteganul? D'apoi uite domnule, la noi au fost mulți învețători, dar sau cam dus curênd. Dar acesta ne dă de cap. Cum vĕ dă de cap? D'apoi Domnule, ne fug copii de pe câmp la el la scoală, nu încap copii în scoală, șed pe jos, că nu le ajung băncile de când a venit dl învețător. Se miră oamenii ce poate sĕ fie. Mai nainte sub alți învețători eram pedepsiți ca sĕ ne dăm copii la scoală, și totuși absentau mulți, acum nu ne pedepsesce nime și în scoală numai încap pruncii. Harnic și iubit la popor este învețătoriul nostru.

Eata un esemplu destul de elocuent.

Alți învețători nu-și țin oarele regulat, întră și easă din scoală când îl taie capul, merge în scoală nepregătit, și sĕ lasă numai pe ce dă Dĕeu ca sĕ propună, ba unii și până sunt în scoală sunt cu cugetul tot pe airea, caută pe ferestre și îi este mult un pătrar de oară în scoală.

Și încă de acestia sunt mulți între învețătorii cualificați. Se ocupă cu ori-ce, numai în scoală nu le place, sunt prea comoți, ca se nu dic leneși, întru instruarea elevilor. De sine sĕ înțelege, că atari învețători nu pot face progres. Pruncilor le devine scoala urîcioasă, și cred, că precum 'și permite învețătoriul a absenta jumĕtate oarele, de ce sĕ nu lipsească și el. — Mai vîrtos produce derangiarea în scoală și dă ansă și pruncilor sĕ absenteze învețătoriul, când însuși el absentează prea mult dela scoală tără nici un motiv — d. e. în fiecare sĕptămână merge la oraș, cercetează apoi ospețele, cu care ocasiune mai rĕmâne o di două, sau apoi mai merge la cârcimă. Pe încetul părinții observă, că învețătoriul nu stă de scoală, și cumcă lucrul merge rĕu. De aceea și cugetă ce sĕ-mi mai dau pruncul la scoală, că și așa nu învață nimica nu mai se bate cu pruncii.

Alți învețători au fire certăreață și pentru lucruri bagatele ușor devin în conflict cu părinții sau cu directorul scolar — firesce resultatele sunt, că părinți numai au atragere cătră scoală — și nu-și trimit pruncii la scoală, aceasta încă cu atât mai vîrtos, că oamenii noștri nu-și pot închipui ca învețătoriul sĕ fie mănios pe tată și nu și pe prunc. Fac pĕcate de moarte apoi învețătorii, cari din ura ce poate o au asupra unui părinte, 'și resbună și asupra pruncilor lui.

Mult tact se recere dela învețător acolo, unde sunt partide, în comune, căci îndată ce ar deveni cap la o partidă, devine în conflict cu cealaltă și o înstrĕinează de cătră scoală.

Multe mai sunt casurile, când însuși învețătoriul încă e vina absențiilor prea numeroase. Unde sunt învețători bĕtrâni, dacă absențiile tutuși sunt numeroase, el încă poartă totdeuna o mare parte din vină. Kellner dice: „Dacă un învețător a lucrat mai mult ca 10 ani în un loc, și dacă totuși se plânge despre prea multe absenții, atunci are omul causă, a fi cu neîncredere față de valoarea și activitatea lui.“

Ad. 7. Nestabilitatea învețătoriului. În unele comune mai în fie-care an se schimbă învețătorii. Astfel nici nu au putut învețătoriul sĕ arete ce e în stare sĕ facă, și vine altul, eară el trece pe aci încolo. Pe când pruncii apucă a sĕ deda cu învețătoriul pe atunci pleacă și se duce.

Sĕ mai întêmplă apoi și partide la alegerile de învețători și atunci rĕul e și mai mare. Mulți părinți din rĕsbunare nu-si trimit pruncii la scoală.

În scoală sĕ scie, că dacă nu e linisce nu e proges.

Învețătoriul trebue cel puțin atâta linisce se aibă în sufletul seu, că părinții nu din rancoară nu-și trimet pruncii. Schimbându-se des învețătorii nu se poate stabili iubire între învețător și prunci precum și între învețător și părinți. Nu sĕ poate stabili nici un fel de legătură, nici în învețĕmênt, unul poate a proces în o formă, vine altul și procede în altă formă. Sĕ produce o adevĕrată confusiune.

(Va urma.)

---

roșie“. Stânca ce se înalță din vale până sus la cetate e formată din peatră de var și în multe locuri disolvându-se diferite materii și curgênd pe stâncă în jos au roșit'o. De ací numirea ei.

Calea cătră Cioclovina duce pe sub un pisc înalt format din peatră de var, ce se numesce Țifla. Acest pisc a trebuit sĕ-l ocolim, deoarece pe partea unde este cărarea nu se poate suí nimeni pe el. Ne-am dus deci de ceealaltă parte, unde este cătunul Cioclovina, compus din vr'o 20 case, îndepărtare de $^1/_4$—$^1/_2$ oară una de alta. Pe partea aceasta ne-am suit cu mare ușurință spre Țifla și ajungênd în vêrf ne-am suit călare pe câte o stâncă și am privit asupra lumei. De ací se vede întreagă valea Streiului și până dincolo de Deva. De-asemenea se vede o parte din valea Hațegului. — Pogorându-ne de aci cu cuget de a merge încă în acea di până la pesteră am fost împedecați în esecutarea acestei intențiuni, căci omul, ce locuesce sub Țifla ne învită la „pomană“ și refusul nostru nu avu nici un resultat; trebui deci sĕ rĕmânem la pomana ce o pusese omul întru pomenirea soției și ficei sale.

La această pomană a venit și un vecin, care fusese prin peștera, ce voiam a cerceta. Fiind timpul înaintat nu mai puteam merge în diua aceea la pesteră, rugarăm deci pe omul nostru sĕ meargă cu noi a doua di. El ar fi mers foarte bucuros, — dicea, — dar are o trebuință neapĕrată sĕ plece încă în seara aceea la Hațeg. Ne recomandă însĕ pe un bĕtrân cu numele Ion Monu, carele a fost de mai multe ori prin peșteră. — După pomană chemarăm pe „mosul“ — cum l'am numit noi pe Ion Monu — și el venì numai decât. Cerând informațiuni despre peșteră „mosul“ ne povesti următoarele, după ce ne puseserăm pe earbă lângă o corfă cu cireșe.

(Va urma.)

Convocare.

Conform conclusului staverit din partea comitetului central în ședința sa din 3/15 Maiu a. c. adunarea generală a reuniunei învețătorilor români gr. or. din districtul „Sighișoarei“, sĕ convoacă pe dilele 20 și 21 Septembre a. c. v. în localul scoalei române din „Danes“, la care sĕ învită toți P. T. D-nii membrii ai reuniunei și alți iubitori de progres.

Programa:

Ședința I-ă Duminecă a. m.

1. Servițiu divin cu învocarea Sf. Duch, în biserica română din Danes.
2. Deschiderea ședinței prin președinte.
3. Constatarea celor presenți.
4. Cetirea raportului comitetului central al reuniunei, al cassariului și al bibliotecariului, apoi alegerea de comisiuni.

Ședința a II-a Duminecă p. m.

5. Verificarea procesului verbal din ședința I-ă.
6. Tema *a)* Ce e causa de unii dintre scolari sunt lenoși cu năravuri rele; și cum sĕ pot sana acelea? prelector Ioan Herțioga învețător în Sighișoara.
7. Tema *b)* prescrisă de Prea Venerabil Consistor Archidiecesan: Care este causa pentru care grădinile școlare nu sĕ sporesc și pentru ce unii dintre învețători avênd pământ pentru grădină, nu-l cultivă pentru instruirea scolarilor în grădinărit; și ce mĕsuri ar fi a sĕ lua pentru a sĕ da un avênt mai mare în instruirea acestui ram folositor? prelector Ioan Muntean învețător în Sighișoara.

Ședința a III-a Luni a. m.

8. Verificarea procesului verbal din ședința a II-a.
9. Tema *c)* Ridicarea autorității învețătoriului înaintea poporului și a scolarilor (prelegere practică) de Ioan Florea învețător în Hetur.
10. Tema *d)* Prelegere practică din Comput despre mĕsurile metrice, de Filon Necșa învețător în Mediaș.

Ședința a IV-a Luni p. m.

11. Verificarea procesului verbal din ședința a III-a.
12. Tema *e)* prescrisă de Prea Venerabil Consistor Archidiecesan: Cari sunt causele pentru cari absențiile scolare sunt prea numĕroase, și prin ce s'ar putea delătura acest inconvenient împedecător în instrucțiunea poporală? prelector Dimitrie Stuchirean învețător în Bertan.
13. Rapoartele comisiunilor esmise.
14. Încassarea tacselor dela membrii.
15. Propuneri.
16. Încheierea adunărei prin președinte.

Din ședința comitetului central al reuniunei învețătorilor români gr. or. din districtul Sighișoarei., ținută în Sighișoara, la 3/15 Maiu, 1887.

Președintele reuniunei: *Demetriu Moldovan* adm. prot.

Notariul reuniunei: *Ioan Herțioga*

Varietăți.

* (Maiestatea Sa în Cluș.) Pentru o cuviincioasă primire a Maiestății Sale împĕratului și regelui, s'a făcut în Cluș mari pregătiri și cu multă îngrijire. Clerul român e representat prin ambii metropoliți și suita lor. Diarele din Cluș ne vestesc, că la rêndul al 16-lea va fi primită și deputațiunea reuniunei de maghiarisare Emke, care promite a fi cea mai numeroasă și mai pompoasă.

* (Principele de coroană Rudolf în Ardeal.) După scirile mai proaspete programa pentru vênătoarea clironomului nostru în Ardeal este stabilită. Principele va vení spre acest scop ear la Gurghiu în diua de 6 Octobre. Castelul va fi renovat din nou pentru această ocasiune.

* (Distincțiune.) Dl Avram Cazan, vicecolonel dela reg. Nr. 31, care regiment în 1-a Octombre ear va veni din Viena la Sibiiu, a fost distins prin Maiestatea Sa cu conferirea titlului de „*nobil*“.

Felicitările noastre la aceasta distincțiune meritată.

* „*Reuniunea română de cântări din Sibiiu*“ și-a început Joi în 22 a lunei curente probele. Ca și în trecut probele reuniunei se vor ținea Lunia și Joia dela 6—8 seara în localitățile seminariului Andreian. Aceia, cari doresc sĕ fie primiți ca membri activi ai reuniunei, au sĕ se însinue la dirigentul reuniunei dl G. Dima.

În legătură cu aceasta se aduce la cunoscință, că reuniunea de cântări a hotărît sĕ înființeze, sub propriile sale auspicii o scoală de chor pentru fetițe, sub conducerea dirigentului seu, dl Dima. Frecuentantele vor avea sĕ solvească la an ca tacsă 4 fl. v. a. Tacsa aceasta sĕ poate depune odată sau în rate treilunare anticipative.

Însinuările pentru scoala de chor sĕ fac deasemenea la dl diririgent G. Dima. Scoala se va deschide fără amânare.

* (Dela manevre.) După cum ne comunică diarele germane din loc, Maiestatea Sa la incheierea manevrelor din anul acesta a ținut următoarea cuvêntare:

Domnilor! cu bucurie putem repriví cu toții la perioda de trei dile a manevrelor ținute tocmai acuma, și am deosebita satisfacțiune a putea lăuda favorabilele resultate, pe cari pretutindenea le-am observat.

Înainte de toate mulțămesc domnului archiduce Albrecht, pentru cunoscuta lui îngrigire și marea cunoscință de causa, cu care a îndeplinit conducerea supremă a acestor manevre.

Asemenea multămesc șefului dela statul maior pentru însemnatul lui succurs. Mai departe mulțămesc și celorlalți domni dela conducerea supremă, asemenea domnilor din juriu și ajutătorilor lor, apoi ambilor domni comandanți de corp, domnilor generali și tuturor comandanților pentru iscusita conducere documentată la trupele lor.

Prestațiunile ambelor corpuri m'au mulțămit în mare grad. Ținuta, perseveranța în umblare pe locuri grele, purtarea în luptă, în atac și în retragere au fost brilante.

Cu astfeliu de trupe, cari aşa de bine eserciază pe câmp, — espres dic eserciază, — cari aşa de bine stau la dispositiunea comandanţilor, poate ispráví omul toate. Cu laudă trebue se amintesc la infanterie escelentele ei prestaţiuni, cari s'au observat mai special; asemenea cu laudă trebue se me esprim şi despre cavalerie; tot asemenea trebue se esprim cuvinte de laudă pentru activitatea artileriei.

Reasum, cele vĕdute, m'au mulţămit de astădată cu deosebire, mi-a procurat adevĕrată bucurie, şi încă odată ve esprim domnilor cea mai cordială mulţămită şi recunoscinţă. Adio domnilor."

* (Ministrul Tisza în Oradea-mare.) Miuistrul president Tisza totodată deputatul dietal al Orăḑii-mari, la 22 Septembre 'şi a ţinut obicinuita dare de samă faţă de alegĕtori. Vorbirea ţinută se referesce mai mult la starea financiară şi economică a Ungariei. Accentuează, că guvernul sperează, că va putea ţiné ecuilibrul în economia statului fără a restringe progresul cultural, prin cruţare statornică şi prin esploatarea conscienţioasă a monopolului de tutun şi a dăriii de consum. Regularea finanţelor e îngreunată prin budgetul armatei. După ţinerea vorbirei s'a dat banchet, şi apoi dl ministru a plecat la Cluş.

* Lugoşului, care până acum avea caracterul numai de comună mare, în urma unei petiţiuni, Ministrul de interne i a conces a se constitui ca oraş cu magistrat regulat.

* (Tĕrg de ţeară.) Ministrul de agricultură, industriă şi comerciu a conces, ca Cernatul-Săcelelor (comitatul Braşovului) pe viitoriu în tot anul la 4 Maiu şi 21 Septembre sĕ ţină tĕrg de ţeară, ear tĕrgurile de septămână, ce se ţin în fiecare Luni, în viitoriu vor fi împreunate şi cu tĕrg de vite.

* (Necrolog.) **Ana Ungur** născ. **Nopcia,** soţia preotului gr. or. Leontin Ungur din Zlasthi, a repausat la 8/20 Septembre în etate de 27 ani, după o fericită viaţă conjugală abia de 4 ani. Pe repausata o deplânge neconsolabilul ei soţ dimpreună cu un micuţ fiu de 2 ani şi jumĕtate.

Fie-i ţerina uşoară, şi memoria binecuvêntată.

* (Adevĕrat se fie?) Mai multe foi maghiare a adus scirea, că cu ocasiunea manevrelor dela Deva archiducele Albrecht 'şi a trimis înainte prin un servitor un cal de călărit la Sas-Sebeş. Servitoriul obosit de fatigiul drumului, trecênd pe lângă o crismă a întrat în lăuntru sĕ-şi mai oţelească puterile, legând calul de un stêlp, ne reflectând la eventualitatea, că mai sunt şi pe acolo călăreţi buni, cari 'l pot substituí preste voia dênsului. Pe când a eşit din crişmă, cal ca în palmă. Ne mai întrebăm odată: adevĕrat se fie? Ca glumă e bună, ear dacă e faptă e mai mult interesantă decât pagubă pentru stăpânul calului.

* (Cholera.) Aceasta boală greţoasă şi ingrozitoare, ear a erupt în Italia cu toată vehemenţa, cu deosebire în Messina, unde se ḑice, că se întîmplă la ḑi peste 100 casuri de moarte.

* (Liberalism.) Procurorul general din Budapesta Kozma, a adresat în ḑilele trecute o circulară cătră toţi procurorii din ţară, ca se privegheze cu mare atenţiune asupra productelor literare şi mai ales — se înţelege de sine — asupra ḑiarelor naţionalităţilor, şi dacă vor descoperi cea mai mică tendinţă ostilă faţă de statul maghiar, cu toată energia se facă paşii judecătoresci de lipsă. Aceasta e o dispositiune de tot lacsă, pentru de a afla nod în papură. O se vedem cum se va aplica.

* (Postal.) Direcţiunea postală-telegrafică din Sibiiu, escrie concurs pentru ocuparea mai multor posturi de magistri postali cu termin de trei sĕptămâni, adecă până în 8 Octombre a. c. st. n. şi anume:

1. în Huniădoara, pe lângă depunerea unei cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 840 fl., ear ca pauşal: 110 fl. pentru cancelariă, 84 fl. pentru inmanuări şi 240 fl. pentru transport.

Denumitul magistru postal este obligat, ca mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, sĕ le rescumpere cu preţul estimat de 486 fl.; afară de aceasta e dator ca se primească localul oficiului postal actual închiriat cu suma de 300 fl., restituind erariului chiria obveniendă dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

2. în B. Huedin (Bánffy-Hunyad), oficiul postal concentrat cu cel telegrafic pe lângă o cauţiune de 600 fl. cu un salar anual de 1070 fl., ear ca pauşal: 140 fl. pentru cancelariă, 92 fl. pentru inmanuări şi 540 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al incassărilor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal este obligat, ca mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acum prin erariu, sĕ le rescumpere cu preţul estimat de 579 fl.; pe lângă aceasta e dator sĕ primească localul oficiului postal actual închiriat cu suma de 150 fl., restituind erariului partea obveniendă dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

3. în Dicső-Sânmărtin, oficiul postal concentrat cu cel telegrafic, pe lângă o cauţiune de 600 fl., cu un salar anual de 1010 fl., ear ca pauşal: 140 fl., pentru cancelariă şi 86 fl pentru inmanuări; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a rescumpĕra mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estimată de 518 fl.; pe lângă aceasta e obligat sĕ primească localul, închiriat pentru oficiul postal cu suma de 280 fl., restituind erariului partea obveniendă pe timpul dela intrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

4. în Elisabetopole (Ibaşfalĕu), oficiul postal şi telegrafic împreunate, pe lângă depunerea unei cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 1110 fl., ear ca pauşal: 150 fl. pentru cancelariă, 96 fl pentru inmanuări şi 700 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fiecare depeşă inmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a rescumpĕra mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estimată de 501 fl.; pe lângă aceasta e obligat sĕ primească localele închiriate pentru oficiul postal cu suma de 192 fl., restituind erariului chiria obveniendă pe timpul dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

5. În Christurul-sĕcuesc, oficiul postal şi telegrafic împreunate, pe lângă cauţiuni de 600 fl., cu salar anual de 830 fl., ear ca pauşal: 110 fl. pentru cancelariă, 68 fl. pentru inmanuări şi când se va deschide linia ferată dintre Héjasfalva (Hasfalĕu)-Székely-udvarhely, pauşalul pentru transport, care se va statorí atunci, în proporţiune cu numĕrul trăsurilor postale, ce vor comunica la gara din Christurul-sĕcuesc; afară de aceasta din venitul brut al întratelor la oficiul telegrafic 10% şi pentru fie-care depeşă, înmanuată afară de timpul oficios, o competinţă de 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator se rescumpere mobiliarul şi preste tot acuisiţiunea oficiului postal, administrat până acuma prin erariu, cu suma estinată de 403 fl.; afară de aceasta e obligat a primí localul oficiului postal actual, inchiriat cu suma de 250 fl. restituind erariului chiria obveniendă pe timpul dela întrarea în oficiu până la 1 Aprile 1888.

* (Clopotul Metropoliei.) În ḑiarele din România cetim, că returnarea marelui clopot al sf. Metropolii a fost comandată la marea fabrică de turnătorie din Pesta, pentru suma de aproape 25,000 lei. Lucrarea se va face la Pesta. Clopotul va fi predat în 1 Ianuariu 1888. Va fi astfel instalat ca sĕ poată fi pus în mişcare de un singur om. In vechime se trăgea de 30 de oameni, câte 15 d'o parte şi 15 de alta.

* (Bibliografic.) A apărut de curênd următoarele manuale:

Geografia patriei şi *Elemente din geografia universală*, pentru scoalele poporale române, de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu 12 figuri intercalate în tecst împreună cu mapa Ungariei. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 25 cr.

Istoria patriei şi *Elemente din Istoria universală*, tractată după metodul biografic în două cursuri concentrice, pentru şcoalele poporale române de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu portretele mai multor regenţi şi bărbaţi aleşi. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 20 cr.

Elemente de Fisică, pentru scoalele poporale de Ioan Dariu, învĕţător la scoalele centrale române din Braşov şi membru al mai multor corporaţiuni. Cu mai multe figure întercalate în tecst. Braşov, 1888. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu. Tipariul tipografiei archidiecesane în Sibiiu. Preţul 30 cr.

— „*Românische Revue,*" politisch-literarische Monatsschrift. Direction in Resicza. Herausgeber Dr. Corn. Diaconovich. Heft IX. pro September, III. Iahrg. Inhalt: *Timoteu Cipariu.* — *Parasitenthum.* — *Ein verhafteter Agitator.* — *Rundschau*: (Der König in Siebenbürgen. Zur Nationalitäten Frage. Zur Haltung der Romänen. (Magyarisirung.) — *Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungar. Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos.* (Ein in der Geschichte Ungarn's sowie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum.) Von Simeon Mangiuca (Fortsetzung). — *Bergner's Rumänien.* — *Von der Strasse.* Von Nestor V. Urechia. Autorisirte Übersetzung aus dem Romänischen von Leon Schönfeld. — *Peter Vancea.* Historische Erzählung aus dem Temeser Banate. Von P. Brosteanu. — *Literatur.* (Revue du Monde Latin.)

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, cătră On. comitet de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilor sĕraci dela scoalele române rurale, cu reşedinţa în Rodna veche Transilvania.

On. Comitet! La începutul anului scolastic 1886/7, se gândi primul secretar al acestui Comitet, care atunci era învĕţător al scoalei române din Sâncel, lângă Blaşiu, cum s'ar puté face ca elevii scoalelor române rurale sĕ nu fie lipsiţi de cele mai necesare cărţi de învĕţămênt: de abecedare şi legendare? A meditat mult asupra lucrului, a întrebat în dreapta şi în stânga, unde? ce s'a făcut în astă causă? şi a venit la convingerea, că chiar în astă privinţă s'a făcut atât de puţin, încât putem ḑice că nu s'a făcut nimic. A mai făcut trista esperienţă, că la multe şcoale române rurale maioritatea elevilor sunt lipsiţi de mijloacele prin cari sĕ poată ajunge la cereasca împĕrăţiă a scris-cetitului, sunt lipsiţi de abecedare şi legendare, spre ruşinea veacului în care trăim. S'a gândit, că oare ce poate fi causa de conducĕtorii destinelor naţiunei noastre s'au cugetat atât de puţin asupra acestei teme atât de adênc tăietoare în viaţa culturală a poporului nostru mult cercat, dela a cărei resolvire folositoare atêrnă în mare parte succesul binefăcĕtor al învĕţămêntului şi instrucţiunei poporale? Căci, şi-a ḑis acest raportor, dacă în adevĕr am dori progresarea neamului nostru, ar trebui ca fiecare din noi sĕ se intereseze de această causă, ar trebui ca fiecare, în cercul seu de activitate, sĕ tindă la luminarea acelora, cari mâne — poimâne vor fi urmaşii noştri, vor forma continuitatea genului, ca membri ai naţiunei noastre celei atât de părăsite de soarte.

Vĕḑênd însĕ trista stare în care se află maioritatea elevilor scoalelor noastre rurale, creḑênd, că ori ce întârḑiare la curarea rĕului ar fi un pĕcat strigător la cer; vĕḑênd, că alţi membri de ai scumpei noastre naţiuni sunt atât de ocupaţi şi îngreunaţi cu alte afaceri încât causa aceasta — deşi, după mine, ar merita cea mai mare atenţiune, sunt siliţi deocamdată a o lăsa altora; creḑênd, că nu voi comite un pĕcat strigător la cer, dacă voi apela la marinimositatea bunilor conaţionali, m'am pus, la începutul anului scolastic 1886/7, şi am făcut un apel public în toate foile noastre de dincoace, în care m'am rugat, ca fiecare după voinţă şi putinţă sĕ contribue câte ceva pentru crearea unui fond, din care sĕ se provaḑă în mod gratuit elevii sĕraci ai scoalelor române rurale cu abecedare şi legendare. Asemenea rugasem în acel Apel pe d-nii învĕţători sĕ-mi notifice: ce cărţi folosesc? de care autor? le sunt impuse, ori le folosesc ca cele mai bune după convingerea d-lor? de câte esemplare ar avea lipsă pentru sĕracii elevi ai scoalei ce o conduc?

Şi apelului aceluia numai decât au început a rĕspunde unii binesimţitori, felicitând ideea, parte contribuind câte ceva, parte arătând lipsele de cari sunt bântuite unele scoale, de unde m'am convins că apelul meu a fost cetit şi apreţiat baremi în parte.

Ocupând apoi postul de învĕţător al scoalei române de aci, ca sĕ pot lucra mai cu succes la opera începută, mi-am comunicat ideile cu d-voastră şi v'am rugat ca toţi în companiă sĕ formăm un comitet spre acel scop, care va purta numele:

Comitetul de ajutorare cu abecedare şi legendare a elevilor sĕraci dela scoalele rurale române de sub coroana St. Stefan. In acest comitet mi s'a oferit onorificul post de secretar primar, imputernicit fiind a aduna însumi ofrandele, din care în conţelegere cu dl preşedinte şi cu domnii membri ai acestui comitet, voi aduce şi distribui cărţile de lipsă şi voi purta evidenţă despre tot ce se referesce la acest fond.

Acum, vĕḑênd că de un timp încoace nu ne mai sosesce nimic referitor la acest fond, vĕḑênd, că am ajuns deja şi la încheierea anului scolastic 1886/7, sunt liber a-mi da seamă de tot ce s'a întêmplat în această causă, din Septembre 1886 până la finea lui Iuniu 1887.

(Va urma.)

Nr. 352. [1688] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus şi de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiţie 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir şi 4 °□ lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.

2. Cărmăzĕneşti, cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, cu prospecte de a se ameliora.

3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir şi lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele lor concursuálí instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 1039. [1692] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanţii sĕ-şi aştearnă petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 301. [1691] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însĕmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase şi folosinţa unui agru de 400□; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel şi lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeşel cu salar de 130 fl. cortel şi un stânjin de lemne pentru foc şi folosinţa grădinei de pomĕrit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi subşterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunţat.

Sebeş, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 789. [1696] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci împreunate cu cantoratul dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare sĕ escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

1. Chinceş, cu salar anual de 182 fl. v. a. constătător din:

ca învĕţător în bani 10 fl.;

cucuruz sfârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;

ca cantor 28 pui de găină à 20 cr. 5 fl. 60 cr.;

ḑile de lucru 28 à 30 cr. 8 fl 40 cr.;

folosinţa a 4 jugere pământ parte arător parte fênaţ 40 fl.;

venite stolari şi accidentali 14 fl.

2. Herepea maghiară, cu salar anual de 150 fl. v. a. care constă din:

ca învĕţător în bani 7 fl. 50 cr.;

cucuruz sfârmit 70 litre à 1 fl = 70 fl.;

folosinţa casei şi grădinei cantorale 10 fl.;

folosinţa a 4 jugere 1212 °□ por-ţiune canonică 20 fl.;

terţialitatea ferdelelor 21 à 1 fl. 21 fl.;

ḑile de lucru 21 à 30 cr. 6 fl. 30 cr.;

venite stolari şi accidentali 15 fl. 20 cr.;

3. Păucea, cu salar anual de 170 fl. v. a. care constă din:

cucuruz sfârmit ca învĕţător 116 litre à 1 fl. 116 fl.;

şi ca cantor terţialitatea ferdelelor 25 à 1 fl. 25 fl.;

folosinţa a două locuri 15 fl.;

venite stolari 14 fl.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile instruate conform legilor în vigoare, până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükülővár) şi a se presenta înainte de alegere în o duminecă sau sĕrbătoare spre a-si arăta desteritatea în cântări şi tipic.

Cetatea de baltă, 3 Septembre, 1887.

Oficiul protobresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 1053. [1689] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din:

a) Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi 3° lemne din cari sĕ se încălḑească şi scoala de învĕţământ.

b) Ruşi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învĕţătorii aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné o strană în biserică.

Reflectanţii sĕ şi presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Slbiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 1029. [1678 2—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învĕţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învĕţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Până la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o duminecă sau sĕrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

Nr. 289. [1679] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sĕvârşí şi alegerea.

1. Rĕhău, un învĕţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însĕ dela acestia ca în dumineci şi sĕrbători sĕ cânte în strană şi cultive grădina de pomĕrit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortel şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral până la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 361. [1680] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 2—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învĕţătoresci din protopresbiteratul Orĕstiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învĕţătoresc sunt poftiţi a şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei (Szászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orĕştiei.

Nr. 779. [1668] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Târnavei inferioare, se escrie concurs cu termin până la 20 Septembre a. c. st. v.

1. Bobohalma, cu salar de 155 fl.; care constă din 145 metrete de cucuruz sfărmit à 1 fl. şi din 10 fl. bani, cuartir şi lemne de foc.

2. Botez, cu salar de 225 fl. şi anume: din fondul scoalei 40 fl.; din fodul bisericei 20 fl.; folosirea unui agru de 1 jug. 1529 °□ cu venit de 20 fl.; folosirea unui fênaţ de 1 jug. 800 °□ cu venit de 15 fl. a dela popor repartiţie de 45 metrete de cucuruz à 1 fl.; folosirea a lor 8 jug. pământ căpĕtat cu ocasiunea segregărei păşunatului în preţ de 85 fl.. cuartir în edificiul scoalei şi grădină de legumă.

3. Cerghidul-mare, cu salar de 200 fl. şi anume: 116 fl. 25 cr. bani din repartiţie pe popor; — în bucate 77 ½ mĕsuri de cucuruz à 1 fl.; cuartir în edificiul scoalei, grădină de legumi şi lemnele de foc, preţuite în 6 fl. 25 cr.

4. Cuştelnic, cu salar 100 fl. din repartiţie pe popor în bani şi cucuruz, cuartir în casa cantorală, fiind postul împreunat cu cantoratul.

5. Heria, cu salar de 250 fl. şi anume: folosinţa a lor 10 jugere 172 °□ pământ comasat, cu venit de 100 fl.; în bani 65 fl.; în cucuruz 10 mĕsuri à 1 fl.; venitele stolari şi accidentali 42 fl.; cuartir în edificiul scoalei, folosinţa grădinei scolare cu pomĕt frumos în preţ de 13 fl.

Acest post e împreunat cu cantoratul.

6. Şilea-maghiară, scoală micstă cu gr. cat. — cu salar 260 fl. şi postul împreunat cu cantoratul gr. or.; salariul constă: ca învĕţătoriu din 143 metrete cucuruz à 1 fl.; în bani 10 fl. 40 cr.; — ca cantor: casa şi grădina cu venit de 20 fl., folosinţa porţiunei canonice de 1 jug. 1291 °□ şi a cimiterului cu venit de 30 fl., 27 metrete de cucuruz à 1 fl.; 27 ḑile de lucru à 30 cr. şi venitele stolari şi accidentali 21 fl. 50 cr.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la sub-semnatul oficiu protopresbiteral până la terminul indicat (u. p. Küküllővár).

În conţelegere cu comitetele parochiali concernente.

Cetatea de baltă, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Târnava-inferioară.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 320. [1676] 3—3

CONCURS

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci din comunele gr orient. mai jos însemnate din protopresbiteratul Haţegului, se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 20 Septembre a. c. şi anumit:

1. Bozi, cu salar anual 200 fl.: în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

2. Zlasthi, cu salar anual 200 fl. în naturale: 5 ferdele grâu, 5 ferdele cucuruz, 5 ferdele cartofi, 2 ferdele mazere, cuartir şi lemne.

3. Cincişiu, cu filiile Cerna şi Păroasa, cu salar anual 220 fl. cuartir şi lemne.

4. Teliuc, cu salar anual 220 fl., cuartir şi lemne.

5. Valea-Sângeorgiu, cu salar anual 200 fl. în bani; în naturale, 10 (zece) ferdele grâu, cuartir şi lemne.

6. Băreşthi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne.

7. Nucşoara, cu salar anual 240 fl. cuartir şi lemne.

8. Grid, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste posturi, au a-şi aşterne cererile de concurs instruite conform prescriselor din vigoare la subscrisul.

Haţeg, la 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 94 Sibiiu, Joi 17/29 Septembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sünt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Septembre

În cele următoare publicăm vorbirile deputaţiunilor bisericesci, ce şi-au esprimat omagiile Maiestăţii Sale în Cluş, precum şi rěspunsurile Maiestăţii Sale la aceste vorbiri în rêndul, după cum au fost şi primite din partea Maiestăţii Sale.

I. Deputaţiunea statului şi a clerului rom.-catolic.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Nevrednicul episcop al diecesei ardelene, capitulul, clerul lumesc şi cel călugăresc, şi representanţii statului catolic ardelenesc cu autonomie legală, cu cea mai adêncă stimă s'au presentat înaintea persoanei sacrosancte a Maiestatei Voastre ces. reg. apostolice, ca şi în numele credincioşilor încredinţaţi îngrigirei lui pastorale cu cea mai intimă stimă se dee espresiune celei mai adênci loialităţi, nestrămutatei credinţe de supuşi şi a celei alipiri, care din adêncul inimei o simte faţă cu preaînalta familie regală a Maiestatei Voastre şi pe care a o esprima în viaţă prin fapte, o consideră de a sa bucurie şi fericire. În rugăciunile de toate ḑilele şi în sluşbele noastre am obicinuit a chema nemărginita milă şi darul lui Dumneḑeu asupra persoanei apostolice regie a Maiestatei Voastre şi asupra preaînaltei familii domnitoare. Cu plăcere o vom face aceasta şi de acum înainte, şi cu atât mai cu rêvnă, cu cât e mai mare recunoscinţa, cu care suntem faţă de Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică ca regele nostru apostolic şi nemoritoriul binefăcětoriu al diecesei ardelene. Primesce Maiestate prea graţios espresiunea loialităţei noaste din inimă şi a recunoscinţei noastre împreunate cu cea mai profundă stimă, cu care recomandându-ne în modul cel mai supus pe noi şi pe credincioşii nostri în preaînalta graţie a Maiestatei Voastre ces. reg. apostolică din suflet şi din inimă dorim, ca Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică sě ajungeţi la cele mai estreme hotară ale vieţei omenesci.

La această cuvêntare Maiestatea Sa a rěspuns următoarele:

Cu bucurie şi cu cea mai adêncă mulţămită primesc bineventarea şi manifestarea statului şi a clerului rom. cat. Sciu, cât de importantă şi gravă Ve este chemarea în aceasta parte a ţěrei locuite de deosebite confesiuni şi naţionalităţi, însě nu me îndoesc, că cu principiele religiunei noastre, basate pe dreptate, pace şi iubirea deaproapelui, şi cu conlucrarea vechei instituţiuni de aici, cu a statului romano-catolic, esemplar veţi fi gata totdeuna a ve împlini aceasta chemare pentru ridicarea moralităţii precum şi pentru susţinerea înţelegerei frăţesci, dorind adecă din inimă, ca intre credincioşii DVoastre şi concetăţenii DVoastre de alte confesiuni, afară de credinţă se nu esiste alt părete despărţitoriu.

În aceasta lucrare graţia Mea Ve este sigură; graţia şi binecuvêntarea ceriului însě împreună voim se o cerem dela cel atotputernic.

II. Deputaţiunea clerului român gr.-catolic.

Dintre toţi conducětorii deputaţiunilor, numai P. S. dl metropolit gr. cat. I. Vancea a fost, care n'a voit, ca vorbirea ţinută sě-i iasă în publicitate şi aşa numai rěspunsul Maiestăţii Sale 'l putem reproduce, care sună astfel:

Cu mulţămită primesc cuvintele DVoastre dovedi toare de simţemênt credincios şi sperez, că DVoastre şi în faptă veţi dovedi aceasta credinţă prin aceea, că pětrunşi de misiunea DVoastre sântă şi împăciuitoare, în poporaţiune veţi nutri şi întări numai astfeliu de simţeminte, cari corěspund intereselor religiunei, ale tronului şi ale patriei. Înaintând pe această cale, precum acuma, aşa şi in viitoriu bucuros me voiu întâlni cu DVoastre şi apreţiind activitatea DVoastre, voiu păstra neschimbata mea graţiă pentru biserica DVoastre şi instituţiunile DVoastre bisericesci.

III. Deputaţiunea clerului bisericei gr. or. române. condusă de Esc. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit M i r o n R o m a n u l.

Maiestatea Voastră imperială şi apostolică regească!
Preagraţioase Doamne!

Preoţimea din părţile nordice ale archidiecesei transilvane greco-orientale române, împreună cu cea învecinată din diecesa Aradului, representată prin noi, se folosesce cu dor ferbinte de aceasta ocasiune, ca şi în numele credincioşilor încredinţaţi conducerei sale, sě esprime cu reverinţă omagială înaintea feţei preagraţioase a Maiestatei Voastre nestrămutabila credinţă şi alipire, ce o nutresce către strălucitul tron al Maiestatei Voastre, preagraţiosului nostru Domn şi Rege, şi către iubita noastră patriă.

Aici în capitala părţilor transilvane ale ţěrei, progresul eminent pe terenul culturei generale, anume pe al sciinţei, artei şi industriei, care în prima liniă are al mulţămí părintescei îngrigiri a Maiestatei Voastre avêntul seu îmbucurătoriu, ne servesce şi nouă de impuls, ca pe poporul de naţionalitatea română, încredinţat grijei noastre spirituale, dar din causa referinţelor vitrige rěmas înděrěpt în cultură, sě l atragem tot mai mult în generalele nisuinţe culturale, şi ţinênd neadormită şi desvoltând consciinţa lui de religiunea şi naţionalitatea sa strămoşească, sě nutrim într'ênsul vîrtuţile adevěratului patriotism; ear în aceasta problemă a noastră ne luăm însufleţire din graţia părintească a Maiestatei Voastre, esperiată cu gratitudine, carea se manifestează totdeauna pentru bunăstarea spirituală şi materială a supuşilor de diferite confesiuni şi naţionalităţi.

Sub durata fericitoarei petreceri a Maiestatei Voastre, ca supuşi credincioşi, sěrbăm şi noi aici ḑile jubileare dimpreună cu compatrioţii nostrii, cu cari dorim sě trăim în iubire frăţească şi în bună înţelegere; şi drept espresiune a bucuriei — recomandându-ne biserica noastră graţiei preaînalte a Maiestatei Voastre — ne rugăm ferbinte din adêncul sufletului pentru vieaţa Maiestatei Voastre scumpă şi revěrsătoare de graţiă, esclamând în dulcea limbă maternă a poporului nostru: Sě trăiască Maiestatea Sa preagraţiosul nostru monarch!

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rěspuns:

Primesc cu bucurie omagiile preoţimei române greco-orientale şi Ve asigurez, că biserica DVoastre poate se conteze totdeuna la protecţiunea Mea eficace. Privesc fără displăcere, dacă sudiţii Mei de deosebită religiune şi naţionalitate se alipesc către religiunea şi naţionalitatea lor, şi legile esistente şi lasă destul teren pentru desvoltarea acestor interese; dar tot astfel doresc, ca ori-care confesiune fără deosebire de naţionalitate ţinênd ori ce agitaţiune departe de sine, sě se simtă una şi sě se contopească într'una în neclintita credinţă către tron, în iubirea către comuna ţeară matre şi în împlinirea datorinţelor patriotice. Cunosc influinţa DVoastre asupra poporului şi de aceea ascept şi voiu vedea cu bucurie, dacă credincioşi cuvintelor acum rostite de vrednicul DVoastre archipăstoriu, această influinţă a DVoastre o veţi întrebuinţa numai spre cultivarea fidelităţii şi a virtuţilor adevěrat patriotice, şi astfel promovând binele dorit şi de mine a credincioşilor încredinţaţi purtării de grijă a DVoastre, 'mi veţi serví ocasiune îmbucurătoare spre mulţămirea Mea şi spre graţia ce totdeuna bucuros o am manifestat.)*

IV. Deputaţiunea bisericei ev. reformată.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Am onoare a interpreta Maiestatei Voastre preagraţiosului nostru rege dimpreună cu colegii mei curatori supremi, cea mai adêncă supunere a districtului reformaţilor din părţile ardelene. Cu dulce bucurie ne-am folosit de ocasiunea, care ne permite

*) Constatăm la acest loc, că în telegrama publicată în numěrul precedent, poate din greşală la telegrafare, s'a strecurat unele inesactităţi. Red.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o peşteră.

(Urmare.)

C. Peştera.

„Auḑiţi cum urlă apa colo sub stâncile cele albe?! Acolo ese rîul nostru de sub deal, căci trebue se sciţi, că dincolo de dealul acela, la Ponorele se face o peşteră largă şi prin aceea întră rîul sub deal. Dela un loc încolo peştera se face tot mai îngustă, încât nu mai poţi merge pe ea încolo. Apa însě îşi are locul seu şi Dḑeu scie pe unde şi cum curge, căci noi o vedem numai, că easă aici dincoace de sub deal. Veţi vedea dvoastră dimineaţă, când vom merge pe acolo, că şi din partea aceasta se lărgesce peştera şi acolo în lărgimea aceea zac la isvoare oile şi caprele vara când e cald.

Deasupra locului pe unde easă apa se află peştera, pe care vom cerceta-o mâne. Eu am fost de vr'o 3 ori în ea, dar cine a putut ajunge la fundul ei.... cine scie unde va fi acela pe aci încolo, poate că străbate până de ceealaltă parte a dealului, dar aceasta nu o scie nimeni. Peştera aceasta e largă şi înaltă şi are o mulţime de chilii pe amêndouě laturile şi dacă nu vei băga de samă şi rětăcesci prin vre o chilie, apoi nu mai eşi de acolo până i lumea. Mulţi vor fi perit pe acolo, căci se află oase multe.

Pe păreţii peşterei sunt ţiţe de capră, de vacă şi de oaie toate de peatră şi câte şi mai câte minunăţii făcute tot din peatră. La un loc este şi isvor şi pe jos este măturat frumos ca în casă; se vede, că acolo au trăit când va oameni."

„Ḑice, că pe vremea hoţiei o ceată de hoţi şi-a ales aceste locuri şi trăiau pe aici prin codri fără nici o frică. Ei apoi au umblat şi prin peşteră şi şi-au făcut acolo locuinţă de earnă. Comorile ce le-au adunat ei încă le-au pus pe aci. Poate, că sunt şi în peştera de care ve vorbesc, dar cele mai multe sunt într'alt loc. De-asupra peşterei, uitaţi-ve tocmai colo sub piscul cela, încă este o gaură prin stâncă la vale şi acolo e comoara cea mare. Pe vremea hoţilor era un fag mare acolo, care se ridica până în dreptul gaurei aceleia şi din vêrful fagului până la gaură 'şi au făcut ei punte, pe care mergeau acolo, căci altcum puiu de om nu se poate sui acolo. Când au věḑut hoţii, că nu mai pot trăi pe aci, s'a suit unul şi a băgat toate comorile în gaura aceea, eară după ce s'a pogorît jos a dat foc fagului, ca nime se nu poată afla comorile lor."

„Şi în Custură *) este o peşteră ca aceasta, dar în aceea sunt grozav de mulţi bani. Numai cât nu prea sciu oamemnii unde e peştera, şi cari sciu nu pot lua banii de acolo până nu aduc earba ferelor. Acu's doi ani au fost nisce feciori acolo şi au întrat în peşteră. Acolo era o cătănuţă mică cu cibică roşie pe cap; pasămite acela era necuratul. Cătănuţa întrebat că ce caută?

— Am venit sě vedem ce e pe aici — au rěspuns ei.

— Puteţi sě ve uitaţi, dar nu i ertat sě luaţi nici măcar un ban — ḑise cătănuţa — până nu veţi aduce earba ferelor. Atunci când veţi aduce-o puteţi scoate de aici în timp de trei ciasuri cât vreţi, eară dacă trec cele trei ciasuri nu mai este ertat sě luaţi nimic.

De atunci umblă ei după earba ferelor şi s'a înţeles cu ei şi feciorul meu ca se meargă şi el cu ei. Am auḑit, că au căpětat earba dela un orěştian, dar nu sciu dusu-s'au ori nu, că feciorului meu nu i-au spus nimic. Mě tem că se duc fără el, că lumea i rea în ḑiua de aḑi...."

„Moşul" nostru vorbia cu predilecţie despre comorile ascunse prin peşteri şi avea firma convingere, că în peştera, ce voiam a cerceta încă se află bani. După ce mai filosofă „moşul" despre comori, cătănuţe şi mai sciu eu câte comedii, se duse acasă; eară noi ne aşeḑarăm sub un şopru pe nisce fên proaspět şi...... adurmirăm.

*) Un munte lângă Retezatul.

(Va urma.)

se păşim înaintea feţei părintesci a regelui maiestatic, care prin preaînalta resoluţiune, ce sancţionează unirea singuraticelor districte din biserica universală ungurească reformată, a permis realisarea înoirei autonomiei noastre bisericesci, ereditе dela strămbunii nostri. Biserica noastră totdeuna nestrămutat s'a alipit către casa ces. reg. a Maiestatei Voastre, şi ne ţinem fericiţi, că acuma şi cu cuvinte vii putem rostí recunoscinţă Maiestatei Voastre a cărei glorioasă şi binecuvêntată domnire V'a eternisat binecuvêntatul nume prin esemple strălucitoare nu numai în analele iubitei noastre patrii, ci şi în cele ale bisericei noastre. Primesce Maiestate prin graţia preaînaltă espresiunea loialităţei şi a recunoscinţei noastre, şi Te rugăm (esdeklünk) dăruiesce şi pe viitoriu bisericei noastre celei totdeauna credincioase scutul şi graţia Maiestatei Voastre, care nici odată nu Vi le putem rĕsplătí. Cu rêvnă ne rugăm bunului Dumneḑeu, ca pe Maiestatea Voastră gloriosul nostru rege, înalta casă regală, familia Maiestatei Voastre se o binecuvinte, vecinic se o binecuvinte.

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns:

Vîrtuţile patriotice ale reformaţilor ardeleni 'mi sunt cunoscute, şi din manifestaţiunea de loialitate primită acuma cu plăcere vĕd, că între aceste vîrtuţi e şi credincioasa alipire către tron şi persoana mea o pot înşira în linia primă. Primiţi pentru aceasta graţioasa mea recunoscinţă, şi fiţi convinşi, că îndestulirea (megelégedését) coreligionarilor DVoastre, şi îmbucurătoarea desvoltare a afacerilor DVoastre bisericesci le voi urmări totdeuna cu cele mai bune dorinţe ale mele.

V. Deputaţiunea bisericei ev. luterană.

Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică!

Permite Maiestate ces. reg. apostolică preaumilitei representanţe a bisericei evangelice de confesiunea Augsburgică din Ardeal espresiunea adênc simţitei bucurii, pentru că graţia dumneḑeească ne-a făcut părtaşi se putem saluta şi bineventa din nou pe Maiestatea Voastră în pace şi în aşa de îmbucurătoare sănătate în patria noastră mai îngustă. Acea sântă fidelitate către rege şi patrie, care — scumpă moştenire a sute de ani — *sub umbra alarum tuarum* a însufleţit inimile poporului nostru, nu poate permite, ca biserica noastră se uite vre'odată, cât dar, binecuvêntare, drept şi graţie are ea se mulţămească tocmai graţiei Maiestatei Voastre. Cu atâta mai intim şi mai adênc este devotamentul de loialitate, pe care-l aducem cu toată supunerea Maiestatei Voastre în numele bisericei noastre şi al organelor ei mai înalte, şi pentru al cărei preagraţioasă primire cu toată supunerea ne rugăm, adaugând la aceasta îndată prea supusa rugare, îndurați-Ve Maiestatea Voastră ces. reg. apostolică a onora şi mai departe această biserică a noastră cu prea înalta bunăvoinţă, preaînaltul scut de drept şi cu preaînalta graţie.

La aceasta cuvêntare Maiestatea Sa a rĕspuns:

Vĕ mulţĕmesc pentru asigurarea alipirei credincioase despre care totdeuna am fost convins. Tot astfel cred, că pot fi convins, cumcă, dupăce biserica evangelică de aici sub scutul legilor ţĕrei, cu care acuma este unită Transilvania, neconturbată se bucură de drepturi atât de estinse şi de libertăţi, coreligionarii DVoastre sunt bine conscii şi despre datorinţele patriotice faţă cu această ţară. In special este dorinţa mea, ca toţi locuitorii, fără a fi împedecaţi în folosirea şi cultivarea limbei lor, pĕtrunşi de simţĕmêntul de omogenitate, sĕ fie uniţi în concordia, care în ḑile de lucrare pacinică tocmai aşa este de necesariă pentru promovarea binelui lor, precum în ḑile grele dă cel mai puternic scut fiecărui singuratic. Cultivaţi deci această concordie în toate afacerile DVoastre bisericesci, prin ce nu numai interesele proprii ale DVoastre le promovaţi, dară totodată satisfaceţi şi dorinţei mele, şi asiguraţi pe coreligionarii DVoastre, că simpatia mea binevoitoare o vor avea şi pe viitor, asemenea vor avea îndreptăţitele lor pretensiuni şi dorinţe scutul şi apărarea mea.

Cuvintele regelui.

Sub acest titlu a publicat „Pesti Napló“ în numĕrul 255 următoriul articlu:

„*Ascept,* ca avênd în vedere numai chemarea păstorirei sufletesci, prin esemplul şi influinţa Dvoastre veţi îngrigi a cultiva în credincioşii Dvoastre, — cei mai numeroşi în acest ţinut, — numai credinţă către Tron, simţemintele religioase şi patriotice, şi frăţească bunaînţelegere.“

Aşa a grăit regele către deputaţiunea bisericei gr. or. Încheind cu aceea, că numai aşa se pot face vrednici şi mai departe de recunoscinţa şi graţia regelui.

Referinţele estraordinare aşadară, ce domnesc în Transilvania între români, politica pasivistă, prin care neagă idea statului maghiar, propagarea măestrită a separărei şi nemulţĕmirei, conspirarea latentă, care se desfată în mape contrare statului: — toate acestea şi-a primit admoniţiunea de pe buzele regelui maghiar, prin atari cuvinte, ce va fi bine sĕ şi le creste românii în inimă şi sĕ nu le uite nici odată.

În cuvintele regelui e eschisă ori ce escusare, şi nu e lăsat nici o cale de scăpare. Dar e ḑis, că fără îndreptare completă şi fără re'ntoarcere, la graţia regelui nici odată nu pot conta.

Şi cu deosebire i dau mare însemnătate cuvintelor regesci acel unic cuvênt: „Ascept.“

Ar fi putut ḑice „şi aşa, că doresc, sau aşa, că 'mi place a crede sau sperez; şi şi în forma aceasta ar fi fost foarte inţelegibile intenţiunile, ce a voit regele sĕ fie simţite.

Dar regele aşa a ḑis:

Ascept! Şi cuvêntul acesta e asttel, ca lupa ce măresce înmulţit.

Prin acest cuvênt, tot cuvêntul ce urmează, apare mai ponderos.

Nu trăiască dară nici într'o iluziune acei preoţi (pópák) români şi agitatori, cari cu aceea înnebunesc pe sĕracul şi necultul popor, că fac lucruri plăcute pentru împĕratul, când agitează în contra ideii de stat maghiar. Nu trăiască nici într'o iluziune în privinţa aceea, că împĕratul austriac va desavua pe regele maghiar. Pentrucă acum l'a putut auḑi pe dênsul. Chiar de pe buzele lui a putut auḑi admoniţiunea, ce le-a poruncit patriotism. Ce fel de patriotism? Nu altul, de cât fidelitate către ideea de stat maghiar.

Şi declaraţiunea scurtă şi categorică a regelui, li-a mai spus încă şi altceva. Şi aceea li o au dat respicat sĕ o înţeleagă, că scie totul şi că le desaproabă procederea.

Pentru aceea a ḑis, că ascept.

Aceasta atâta însemnează, că: aşa poruncesc! Şi când regele unui popor constituţional vorbesce aşa, atunci în cuvêntul lui se esprimă voinţa naţiunei întregi. Şi unde regele şi naţiunea voesce una, acolo tacă ori ce provocare şi cerbicie (dacz), pentrucă se arunca în perire înşişi.

Cuvintele Maiestăţii Sale adresate românilor gr. or., le ţinem de o însemnătate foarte mare; şi cu deosebire e evidentă însemnătatea acestei enunciaţiuni atunci, dacă o compĕrăm cu enunciaţiunile ḑise tot în Deva.

Aşa pentru esemplu cuvintele regesci adresate românilor gr. cat. sunt pline de graţie regească şi căldură.

„Urmăresc şi particip cu căldură la activitatea Dvoastre.“ Aşa a grăit către dênşii.

„Totdeuna 'mi va servi spre bucurie a auḑí, că scopul activităţii Dvoastre numai spre aceea e îndreptat, a îngriji cu zel pentru credinţa către Tron, credincioasa alipire către patrie şi legile acesteia, şi frăţeasca bunaînţelegere între toate confesiunile şi naţionalităţile.“

Şi în urmă i-a învrednicit de cea mai înaltă graţie şi recunoscinţă când a grăit astfel:

„Contaţi la graţia şi recunoseinţa mea cu care Ve primesc omagiile şi de astădată.“

Aceste două declarări atât sunt de opuse, ca şudul cu nordul. Aceasta e toată căldură, cealaltă e toată răceală.

Dar corespunde şi realităţii, pentrucă românii aparţinători bisericei gr. cat. sunt cu totul alţii, decât cei aparţinĕtori bisericei orientale neunite.

Credincioşii bisericei gr. cat. întocmai ca şi preoţii — şi dacă se află între ei tăciune (konkoly), sunt oameni cărora te poţi încrede. Şi dacă se ţin de naţionalitatea lor, nu lucră în contra ideii de stat şi nu gravitează în afară.

Dar neuniţii sunt cu mult mai tare stricaţi, decât, ca fără de o politică energică de guvernare şi administrare sĕ ne putem folosi de dênşii.

Aceasta o şi urgăm de ani încoace; şi acum sperăm, că nici nu va întârḑia mai departe. Pentrucă ce ḑice regele trebue sĕ fie considerată de faptă.

La ceea-ce ḑice regele ascept, nu-i permis se aştepte mult.

De sine însĕ astfel de lucruri nu se realisează.

Admoniarea regală e foarte ponderoasă, şi dacă e numai cuvênt, şi pentru aceea e foarte ponderoasă, pentrucă nu poate remânea numai cuvênt.

Cu amêndouĕ declaraţiunile conglăsuesce foarte frumos şi se întregesce escelent rĕspunsul, ce l'a dat regele deputaţiunii autorităţilor politice.

În acest rĕspuns regele cu un tact estraordinar şi cu o înţelepciune regească apriat ḑice, că dênsului nu-i destul acea fidelitate, cu care rivalisează fiesce care naţionalitate faţă de Tron, fără tot aşa voesce a crede, că „întreg poporul fără deosebire de confesiune şi naţionalitate rivalisează în frăţeasca buna înţelegere şi alipire către patria mamă.““

La aceste cuvinte întradevĕr, că nu trebue comentar, şi la aceste cu o inimă şi cu o gură cu toţii numai aceea putem striga: Trăiască regele!

La acest articlu Escel. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit al nostru Miron Romanul, a rĕspuns tot în „Pesti Napló“ Nr. 260, astfel:

Sibiiu, 19 Septembre.

Onorată Redacţiune! — Nu pot lăsa sĕ treacă, fără a grăí la el, articulul de fond al preţuitului DVoastre ḑiariu din numĕrul de dimineaţa din Sâmbăta trecută, care vatemă adênc simţul patriotic al românilor greco-orientali din patriă. Este adecă, că acel articlu de o parte ridică pe românii greco-catolici, că ei în cele politice sunt oameni, cărora te poţi încrede; pe când de altă parte însinuă pe cei greco-orientali, că aceştia agitează în contra ideii de stat maghiar, că gravitează în afară; şi mesura acestei ţinute politice divergente o vede esprimată în rĕspunsul preagraţios, ce s'a dat mai pe urmă în Deva la bineventările omagiale ale ambelor confesiuni.

Ce e drept, eu prea sum dedat sĕ vĕd pe coreligionarii mei greco-orientali, respective însaşi biserica espusă persecuţiunilor din pas în pas în interesul unei alte biserici, cea ce dealtmintre este o aparitiune de colorit curat bisericesc, respective religionar; însĕ pe terenul politic, şi anume în „Pesti Napló,“ la care până acum n'am esperiat vre-o preocupaţiune religionariă, într'adevĕr nu m'am aşteptat la astfel de atac, şi o mărturisesc, că sum foarte curios a sci: de unde şi-a luat onorabilul autor al articulului de fond informaţiunile, pe basa cărora pune în aprig deosebirea cea mare de mai sus între românii de cele două confesiuni.

Eu aşa sciu, şi om nepreocupat până acum nu a afirmat contrariul, că în ţinuta politică a românilor din patriă religiunea nu face deosebire, nu face cu atât mai puţin, pentru că românii de cele două confesiuni topografice aşa sunt de amestecaţi între sine, încât nici că se poate cugeta între dênşii vre un părete de despărţire în viaţa publică; şi dacă totuşi din punct de vedere politic esistă între dênşii oarecare deosebire, ea zace în aceea: că în politica de naţionalitate individualităţile române, care dau directive şi poartă cuvêntul, sunt şi astăḑi în precumpenire greco-catolice.

Nu voiu se amintesc nume cunoscute pentru ca se dovedesc aceasta stare faptică, nu voiu se anumesc pe autorii bietei pasivităţi, nici pe redactorii de astăḑi şi pe cei mai de demult ai foilor politice românesci înregistraţi după confesiune; cel puţin nu de astădată, pentru că vreau se încungiur pe cât se poate ori ce susceptibilitate personală; însĕ despre adevĕrul, ce-l afirm eu sĕ poate convinge ori şi cine, dacă va căuta puţin se vaḑă de el. Nici nu este intenţiunea mea, ca se acus, ci este, ca în interesul de a putea încăpea frăţesce unul cu altul, sĕ moderez pe cât e posibil, tonul tendenţios, care zeu prea tare se lăţesce contra românilor greco-orientali.

Dealtmintre precum în general la toate naţionalităţile, aşa în deosebi şi între români, fără diferenţă de religiune, se pot aflá — ca sĕ nu ḑic că sunt ultristi într'una s'au alta direcţiune; aceştia însĕ sunt numai escepţiuni singuratice; acestia — cu toate că vuetul lor ajunge îndeparte, dar nu representă vederile şi simţul totalităţii celei mari, şi nu este admisibil, ca pentru unii ca acestia sĕ fie timbrată una s'au alta naţionalitate ori confesiune, nu sĕ fie acusată cu lipsa de patriotism sau chiar cu acea, că gravitează în afară, pe cum face articulul de fond al foiei DVoastre de altfel foarte stimabile. De acea protestând şi în numele celor ce-mi aparţin mie, în contra insinuaţiunei grave ce se cuprinde în acela, rog pe onorata redacţiune, sĕ binevoiască a da loc în stimabila sa foaiă acestei apărări. Miron Romanul, metropolit.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluş, 12/24 Septembre, 1887. Domnule Redactor! Ḑilele de 10, 11 şi 12 ale lunei curente au fost pentru noi românii din Cluş şi ţinut ḑile de veselie şi bucurie, şi încă de bucurie dublă. În aceste ḑile avurăm rara fericire a primí în mijlocul nostru pe iubitul şi preagraţiosul nostru Monarch, Înalt carele în părinteasca îngrijire de popoarele sale credincioase, se îndură preagraţios a cerceta oraşul nostru, spre a se convinge în persoană despre starea poporului din aceste părţi; — dar' totodată cu această ocasiune am fost norocoşi a vedé în mijlocul nostru şi pe bunii archipăstori; de aceea ḑiseiu mai sus, că de astădată bucuria noastră a fost dublă, şi neştearsă va rĕmână în inimile noastre amintirea acestor ḑile.

Încă în 9 a curentei cu trenul de dimineaţă sosì Escelenţia Sa dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, însoţit de dl secretariu consistorial şi protosincel Nicanor Frateşiu. Înaltul prelat fù întimpinat la gară de fiii sei spirituali din loc în frunte cu dl capelan protopopesc Tuliu Roşescu, suplinind pe bunul seu părinte, dl protopop Vasiliu Roşescu, care de un timp îndelungat sufere de un morb greu. De sigur Escelenţia Sa află de bine a vení aici cu o ḑi mai înainte, ca sĕ aibă timp a căuta şi de nĕcasurile noastre, sĕ ne dee poveţile şi îndrumările de lipsă cu privire la afacerile noastre bisericesci, scolare şi fundaţionale, sĕ ne vadă durerile şi după putinţă sĕ caute mijloacele pentru îndreptarea celor de îndreptat. Tot în această ḑi cu trenul de seara sosì şi Escelenţia Sa dl metropolit Ioan Vancea, însoţit de dl canonic Ioan Mel-

dovan și de secretariul seu Simeon P. Mateiu, și fù întimpinat la gară de fiii sei spirituali din loc; ear, a doua ḑi în 10 a curentei cu trenul de dimineață venì dela Arad Ilustritatea Sa dl episcop Ioan Meţian, însoţit de dnul asesor referinte Augustin Hamsea.

În 10/22 a curentei precis la 5 oare după ameaḑi sosì trenul Maiestăţii Sale în gară. Musica militară întonà imnul poporal. Pe peron se aflau dignitarii bisericesci civili și militari, magnaţii și membrii deputaţiunilor din ţeară. Maiestatea Sa fu primit cu ovaţiuni entusiastice, salutà foarte cordial pe dl ministru president Tisza, pe generalul prinţul Lobkovitz, pe archipăstorii nostri Romanul și Vancea și pe alţi dignitari bisericesci și civili. După vorbirile de binevenire ţinute de comitele suprem Baronul Józsika și primariul orașului Albach, și după rĕspunsul dat la aceste vorbiri, Maiestatea Sa se suì în trăsură, luând lângă sine pe ministrul preşedinte, și conductul pornì cătră oraș condus de doi amploiaţi orășenesci călări, de căpitanul orașului în trăsură și apoi de banderiul magnaţilor; nemijlocit înaintea trăsurei regesci mergea în trăsură comitele suprem al comitatului Cluşului și primariul orașului, după suita Maiestatei Sale veniau trăsurile episcopului romano-catolic, a metropolitului gr. cat. și a celui greco-oriental, a episcopului reformat, luteran și unitariu și în urmă trăsurile deputaţiunilor. Sub tot decursul conductului Maiestatea Sa fù neîntrerupt salutat cu vii esclamări de „éljen“. Ajuns la cuartirul pregătit în palatul baronului Bánffy, Maiestatea Sa după vr'o câteva minute se arĕtà pe balcon și mulţumì mulţimei celei mari de popor, care nu mai înceta a da espresiune bucuriei prin esclamări de „éljen“. Tot în aceea ḑi la 7 oare seara a fost diner de curte, la care furà învitate 53 de persoane, între cari dintre prelaţii nostrii Escelenţia Sa Domnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

Ḑiua următoare era destinată pentru presentările deputaţiunilor înaintea Maiestatei Sale. Pe mine mai mult me interesa a afla, cum se va presenta clerul nostru, căci acesta singur representa pe poporul românesc. Me sculai deci des de dimineaţă și căutai a me informa despre cele ce au sĕ urmeze. Înţelesei, că în biserica greco-orientală se va ţiné la 8 oare de dimineaţă serviţiu dumneḑeesc pentru buna sosire, sănătatea și îndelunga viaţă a preabunului nostru Monarch; îmi îndreptai deci paşii cătră acea biserică. Ajuns acolo, aflai biserica îndesuită de preoţi evlavioși, aşteptând în rugăciuni sosirea archiereului. Nu trecù mult timp, și eată mai mulţi preoţi îmbrăcaţi în ornate bisericesci de sĕrbătoare, după ei toţi ceialalţi preoţi se îndreptară cătră casa parochială, unde avea cuartirul demnul Archipăstoriu, apoi de aici în sunetul melodios al clopotelor și între cântări bisericesci conduseră pre Archiereul în biserică, și după ce acesta se îmbrăcà în ornatul archieresc, se începù serviţiul divin prin întonarea cântărei „Împĕrate ceresc...“ Era înălţătoriu de inimi, când auḑai chorul preoţilor cântând frumoasa rugăciune: „Împĕrate ceresc, Mângăitoriule, Duchul adevĕrului...“ În strana archierească ședea P. S. dl episcop Ioan Meţian, ear I. P. S. Dnul archiepiscop și metropolit Miron Romanul celebrá cu mare evlavià serviţiul divin, la fiinea căruia apoi cetí din genunchi rugăciunea pentru Maiestatea Sa Monarchul. Terminat serviţiul divin pela 9 oare de dimineaţă, preoţimea noastră se puse în ordine și porni cătră cuartirul Maiestăţei Sale, unde avea la 10 oare a se presentá și a depune omagiile de credinţă și alipire cătră tron și patriă. Era împunĕtoriu, a vedea preoţimea noastră dela sate, nĕcăjită și trudită cu lucrul câmpului pentru susţinerea și crescerea familiei, cum acum în ḑilele acestea de bucurie părea că și uitase de necazurile vieţii, și îmbrăcată în frumosul costum preoţesc mergea în rênd frumos, doi cu doi, în frunte cu protopresbiterii tractuali, cu demnitatea cuvenită și seriositatea înnăscută românului. Publicul strĕin pe strade și în ferestri sta uimit, și depe feţe judecând ţi se părea, că și el se bucură de aceasta deamnă înfăţișare a preoţimei noastre rurale. De departe priveam și eu, și cu lacrămi de bucurià în ochi 'mi ḑisei: Sĕrmană preoţime română! Tu deși cea mai reu dotată și cea mai trudită dintre toate clerurile patriei, totuși 'ţi cunosci sublima ta chemare, și te arăţi vrednică de frumoasa ta posiţiă în viaţa privată și publică. Păşesce numai tot aşa înainte, și Dumneḑeul milelor nu te va lăsa în nĕcazurile tale, Tu ai fost scutul și mângăierea poporului român, tot aceea eşti și acum și vei fi, cât timp va trăi poporul, din sinul căruia ai eşit. — Ajunsă la cuartirul Maiestăţei Sale preoţimea se puse sub conducerea Escelenţiei Sale dlui archiepiscop și metropolit Miron Romanul. La 10 oare urmară presentările. Mai întâiu se presentà clerul romano-catolic în numer mare sub conducerea Esc. Sale dlui episcop Lönhardt, clerul gr. catolic asemenea în numĕr mare sub conducerea Escelenţiei Sale Dlui metropolit Ioan Vancea, apoi venì clerul ortodocs cu Ecselenţia Sa domnul metropolit Miron Romanul în frunte, după acea preoţimea reformată, luterară și cea unitară. Vorbirile conducĕtorilor și respunsurile Maiestăţei Sale nu ţi le pot împărtăși, acelea le vei aflá, dle redactor, în foile locale de aici, atât însĕ pot asigurá pe ori și cine: că, ḑică lumea și ḑică jurnalele maghiare ce vor vrea, Maiestatea Sa ca un preabun părinte a primit toate deputaţiunile în modul cel mai graţios, ba după cum sum înformat, Maiestatea Sa s'a îndurat a se adresá mai cătră toţi protopresbiterii nostri, înfo.mându-se indetaliu despre starea poporului, despre numĕrul parochielor, al credincioșilor, și altele.

Cu mare satisfacţiune amintesc aici și aceea, că preoţimea gr. or. tot în ordinea cea esemplară, în care o am vĕḑut mergênd la Maiestatea Sa, se întoarse și merse acum la cuartirul conducĕtoriului metropolit, aici se presentà preabunului ei archipăstor, și prin rostul veteranului și vredniculuì protopresbiter al tractului Ungurașului dl Petru Roșca, i adusă omagiile de mulţămită pentru deamna conducere și cu aceasta ocasiune, dorindu-i între vii esclamări de „Sĕ trăiască“ sănătate și viaţă îndelungată. Eu în semn de recunoscinţă pentru deamna ţinută a preoţimei noastre și cu aceasta ocasiune, care cu deosebire aici ne a făcut mare onoare, mi-am însemnat — după putinţă — cu numele pe toţi domnii protopresbiteri și preoţi, cari au luat parte în aceasta deputaţiune, și o consemnare o trimit și dtale, dle redactor, ca dacă afli de bine, sĕ o publici în preţuitul nostru ḑiar spre aducere aminte de aceste ḑile festive.*)

Eri la prânḑul de curte a luat parte și Escelenţia Sa dl metropolit Vancea și ceialalţi domni episcopi.

Aḑi Maiestatea Sa la 9 oare seara părăsì orașul nostru mergênd la Budapesta. La gară 'l petrecură toţi dignitarii bisericesci, civili și militari.

Tot cu trenul de aḑi se întoarserĕ cătră casă Escelenţia Sa Dl meiropolit Miron Romanul și Ilustritatea Sa dl episcop Ioan Meţian, petrecuţi la gară de mai mulţi fruntași de ai nostri din loc.

Astfel petrecurăm aceste ḑile festive, cari vor remânea adênc întipărite în inimile noastre. Bunul Dumneḑeu se ţină în deplină sănătate pe Augustul nostru Monarch mulţi, mulţi ani spre fericirea credincioaselor Sale popoare din întreaga monarchiă.

Corespondentul.

*) Din lipsa de spaţiu nu o putem publica până în numĕrul procsim. Red.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa Înalt Prea Sănţitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul a plecat cu trenul de Marţi seara la Budapesta, pentru de a participa la deschiderea dietei.

* Un autograf al Maiestăţii Sale, adresat ministrului president Tisza, dă espresiune preaînaltă bucuriei pentru fidelitatea și alipirea observată de Maiestatea Sa atât în Ungaria propriu ḑisă, cât și în părţile ardelene.

* (Necrolog.) Ved *Sofia Miculescu* ca cumnată, *Virgil* și *Romulus Miculescu* ca nepoţi și *Iuliu Christian Miculescu* ca strănepot, cu inima dureroasă anunţă, că **Ioanichiu Miculescu,** paroch român gr. or. în Budapesta, și asesor consistorial, după un morb scurt, Mercuri în 21 Septembre n., seara la 10 oare, în etate de 64 ani în comuna Albert-Irsa a repausat în Domnul. Scumpele rĕmăşiţe pămêntesci a le defunctului se vor depune după ritul gr. or. spre eternă odihnă în Budapesta Sâmbătă la 24 Septembre a. c. la 4 oare d. m. din capela cimiteriului de lângă calea Kerepeşului.

Budapesta, în 23 Septembre, 1887.

Fie-i ţerina uşoară și memoria binecuvêntată!

* (Archiducele Albrecht la Sinaia.) Sâmbătă în 12 Septembre, Alteţa Sa archiducele, Albrect, însoţit de măestru suprem al curţii br. Piret, sosí la Sinaia. Regele Carol îl întimpinà la Predeal și apoi a călătorit impreună până la Sinaia. Aici i se facură onorurile cuvenite. Alteţa Sa însoţit de regele României a fost și la Bucuresci, unde visità palatul regesc și casarmele garnisoanei. Ḑiarele din România își fac comentariile lor, cari de cari mai varii, în ceea ce privesce însemnătatea visitei Alteţei Sale.

* În onoarea princesei de coroană Stefania, contimporanele ei din Brüssel pregătesc o festivitate intimă. Cu aceasta ocasiune se va presenta o piesă ocasională, care va conţiné mai multe pose din viaţa copilărească a sĕrbătoritei. Sĕ ḑice, că numai dame vor fi învitate la aceasta festivitate. Danţul va lipsí cu totul.

* (Bineventarea I. P. S. Domnului archiepiscop și metropolit Miron Romanul din partea tinerilor universitari rom. gr. or. din Cluș.) Din Cluș ni se scrie: O nespusă bucurie a cuprins inimile tinerilor români gr. or. dela universitatea de aici, când au înţeles, că vor fi fericiţi a poté da espresiune vie simţemintelor lor de adêncă reverinţă și mulţĕmită faţă de capul bisericec al românilor gr. or. din Transilvania și Ungaria, preabunului lor părinte sufletesc. Drept aceea, s'a și înformat de timpuriu despre timpul sosirei Escel. Sale la Cluș; și astfel Mercuri în 9/21 l. c. în frunte cu capelanul protopresbiteral Tuliu Roșescu, — fiind greu morbos protopresbiterul tractual Vasiliu Roșescu, — cu inimile palpitânde ascepta la gară sosirea trenului.

O deosebită bucurie puteai ceti de pe faţa întregului public ce a bineventat pe Înaltul archiereu, dar în special de pe faţa tinerilor când I. P. Sa prin cunoscuta-i afabilitate mulţemia pentru sincera întimpinare.

Joi la 10/22 l. c. o deputaţiune de 6 membrii esmisă din partea tinerilor universitari sub conducerea asc. de drepturi Ioan Popescu, s'a presentat la Escel. Sa, dând espresiune adevĕratei alipiri și iubiri ce nutresc faţă de preabunul lor părinte sufletesc. Escel. Sa mulţemí pentru acest semn de dragoste fiească, accentuà buna înţelegere, ca basa progresului, asigurându-i totodată, că părintească îngrijire ce o are faţă de o tinerime cu tendiţe nobile, precum în trecut aşa și în viitor, va fi totdeuna dintre cardinalele îngrijiri, ce le are faţă de fii sei sufletesci.

* Înscrierile la universitatea din Viena pentru anul scolastic 1887/8 s'au început în 23 Sept. n. Înscrierile ordinare durează conform dispositiunei din urmă a ministrului de instrucţiune până la finea lunei curente. După acest termin înscrierile se pot face numai cu încuviinţarea decanului, respective rectoratului și senatului universitar. Prelegerile se încep cu 1. Octombre.

Avis tinerilor nostrii, cu deosebire celor ce voesc a cerceta facultatea medicală, unde înscrierile de timpuriu numai spre folos le pot serví!

* (O dorinţă a împĕratului german). La gratulările mai recente ale numĕroaselor personagie, împĕratul a rĕspuns: „De present me aflu de minune bine, căci am o dorinţă a cărei îndeplinire m'ar însufleţí.“ La auḑul acestor cuvinte toţi își îndreptează privirile cătră împĕratul, care continuă: „O! dacă aș mai auḑí încă odată ca în anii trecuţi, vocea sonoră a fiului meu, principelui de coroană!“ Se scie, că clironomul german sufere de un timp îndelungat de o boală de gât.

* (Schimbări de garnisoană.) Regimentul de infanterie Schönfeld Nr. 82, Duminecă la 4 oare d. m. a plecat la Triest, ear aici a venit dela Viena regimentul de infanterie Mecklenburg-Strelitz Nr. 31, ce se recrutează din ţinutul Sibiiului.

* (Sesiunea Reichsratului) se va deschide în 11 Octombre. n. Primul object care se va lua la discusiune e legea privitoare la cassele de păstrare postală.

Tot în această sesiune va ajunge la desbatere proiectul de lege contra falsificărei mijloacelor de traiu.

* (Congresul higienic) care se ţine în anul acesta în Viena sub protectoratul clironomului Rudolf va fi peste asceptare bine cercetat. Notabilităţile cele mai renumite vor lua parte la desbaterile lui. Cu congresul e împreunată și o esposiţiă pentru aparate higienice. Congresul s'a început în 26 Sept. n. Locul destinat pentru ședinţe și esposiţiă e universitatea.

* (Esposiţiune.) Din Mediaș ni se scrie: În 24 n. sa deschis în Mediaș esposiţiunea de agricultură și industriă, sĕrbătoresce. Merită a fi vĕḑute diferitele obiecte și a se cerceta această esposiţiune, chiar și numai pentru esteriorul arangiat cu gust. — Maşine de agricultură după cel mai nou sistem, poame de nenumerate soiuri; aşișderea seminţe, plânte și fructele lor, lucruri de mână femeească — și română — se pot vedé în abundanţă, fiind întru adevĕr foarte atrăgătoare etc.

* Primariul Dr. Langer din „Algemeines Krankenhaus“ din Viena, care se otravise cu morphium prin întrevenirea doftorilor, a fost scăpat de moarte. Causa sinuciderei e încă necunoscută. Se susţine că un conflict ivit între dênsul și directorul spitalului Böhm l'ar fi îndemnat la aceasta.

* (Rectificare.) Suntem recercaţi a rectifica, că disertaţiunea de sub punctul 9 al programului adunărei generale a reuniunei învĕţătoresci din districtul Făgăraşului, va fi ţinută nu de Ioan Bonea precum s'a anunţat, ci de învĕţătoriul Filaret Dăișorean.

Loterie.

Sâmbătă în 24 Septembre 1887.

Buda: 47 38 61 72 49

Mercuri în 28 Septembre 1887.

Sibiiu: 2 50 83 19 8

Nr. 318. [1682] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boholt, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.

3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 278. [1674] 2=3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele din comunele mai în jos numite, se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

1. Cioara, cu salar anual de 200 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc.

2. Vurper, cu leafă la an de 160 fl., cortel şi lemne.

3. Laz, cu salar de 120 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc

Doritorii de a ocupa numitele acum staţiuni învĕţătoresci, au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legii, subsemnatului oficiu ppresbiteral până la arătatul termin.

Şebeş, în 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-orient.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 293. [1683] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 mĕsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 °□ lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a două grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 °□ lemne; apoi pentru serviţiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 °□ lemne.

6. Rădulești-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 °□ lemne.

7. Panc-Sĕlişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

8. Sĕcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 mĕs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕs. falsole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 °□ lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8°□ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învĕţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învĕţător din Poiana-Mĕrului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învĕţător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. şi anume: 150 fl. din cassa comunală şi 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învĕţător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii şi 30 fl. accidenţii cantorale.

4. Pentru postul de învĕţător în Şirnea, cu salar anual de 150 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învĕţătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vreuna din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicile lor instruite conform dispoziţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu, până la terminul susindicat.

În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zĕrneşti, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Nr. 581. [1673] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor vacante de învĕţători în comunele mai jos inferate din protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei, sĕ escrie concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. st. v.

1. Coşna, cu salar anual 200 fl. din lada comunală, cuartir şi lemne de foc.

2. Borgo-Suseni, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

3. Borgo-Rus, cu salar anual 200 fl. din fondul scolar.

4. Blaşfalĕul de sus, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

5. Blaşfalĕul de jos, cu salar anual 150 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

6. Galaţi, cu salar anul 200 fl. dela popor, cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a obţiné unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicele instruite conform legei până la terminul sus indicat la subscrisul.

Borgo-Bistriţa, în 16 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1022. [1684] 2—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 250 fl.*) cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna inferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Învĕţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sĕ-şi presenteze cererile subsemnatului până în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

*) În 91 s'a publicat greşit 220. Red.

[1672] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţĕtoresci dela scoalele poporale gr. or. din comunele mai jos enumĕrate în protopresbiteratul Abrudului, sĕ escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Bucium-sat, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

2. Bucium-Isbita, cu salar anul de 150 fl., cuartir şi lemne.

3. Bucium-Muntari, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

4. Zlatna, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

5. Roşia-montană, cu salar anual de 160 fl., cuartir şi lemne.

6. Trêmpoele, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

7. Valea dosului, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

8. Ciuruleasa, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne,

9. Petroşeni, cu salar anual de 200 fl., cuartir şi lemne.

10. Galaţi afiliat cu Presaca, scoală ambulantă cu un salar anual de 200 fl, cuartir şi lemne.

11. Cărpiniş, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

12. Vêrtop, cu salar anual de 200 fl.. cuartir şi lemne.

13. Buninginea, cu salar anual de 150 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni învĕţătoresci, au de a-şi subşterne petiţiunile instruite conform legilor din vigoare la subscrisul, până la terminul mai sus prefipt.

Dela oficiul protopresbiteral gr. or. al Abrudului.

Abrud, în 18 Iuliu, 1887.

Ioan Gall,
protopresbiter.

Nr. 311. [1677] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc dela scoala cu învĕţămênt ambulant în comunele gr.-orientale Fizesti şi Federi, la cari se afiliază şi comuna greco-catolică din Ohaba-Ponorului, protopresbiteratul trat. Haţegului, — se deschide prin aceasta concurs cu terminul până în 15 Septembre a. c. pe lângă salariul anual de 360 fl., cuartir şi lemne.

Doritorii de a competa la acest post învĕţătoresc, au a-şi aşterne cererile lor concursuali bine instruate conform prescriselor legali până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al tractului

Haţeg, la 15 August, 1887.

Ioan Raţiu,
protopresb.

Nr. 171. [1675] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. confesionale din comunele mai jos scrise ale protopresbiteratului gr. or. al Orĕştiei, sĕ escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicaţiune în foaia „Telegraful Român.“

1. Bincinţiu, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

2. Pricaz, salar anual 200 fl. şi lemnele necesare.

3. Vaideiu, cu salar anual 240 fl., cuartir şi lemnele de lipsă.

4. Toltia, salar anual 150 fl., cuartir şi lemnele necesare.

5. Gelmariu, salar anual 100 fl. cuartir şi lemnele trebuincioase.

Voitorii de a ocupa unul din acestea posturi, au a-şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor din vigoare în terminul scris oficiului protopresbiteral gr. or. al Orĕştiei.

Orĕştie, 20 August, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiale

Nicolau Popovici,
protopresbiter.

---

137 szám. 1887. [1693] 1—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** a Honterus ḑutcza 6 ik házszám alatti pinczehelyiségben. becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

[1694] 1—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8.-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határozottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy későn beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 Szeptember hó 25-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 19—26

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 95 Sibiiu, Sâmbătă 19 Septembre (1 Octombre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 18 Septembre

Infrățirea maghiarilor cu polonii, ear este la ordinea ḑilei. Ne aducem aminte, că cu ocasiunea esposițiunei din Budapesta tot aceasta scenă s'a petrecut, ce s'a petrecut mai ḑilele trecute la Cracovia.

Aceste două popoară unice în felul lor în Europa, au multă vreme în pretinie, au avut rege comun, și așa este tare natural ca să-i vedem cochetând pe maghiari cu polonii și vice-versa.

Ḑiarele nu pot lăuda din destul primirea strălucită, ce li s'a făcut în vechea capitală a Poloniei maghiarilor celor vr'o 200, cari și-au luat osteneala de a cerceta esposițiunea, și noi ne bucurăm, că frații maghiari pot afla pe rotogolul pământului un popor, care să se declare pentru pretenia lor pe față așa, după cum o fac polonii.

Această pretenie însă precum se vede, esistă cam numai între pahare, pentru că în realitate o vedem noi cu totului tot altmintrea și tot așa cum o vedem noi, o vede și „Pester Lloyd", cel mai acreditat organ unguresc scris în limba germână, care din incidentul acestei pretinii, nu poate să nu scape câteva suspinuri.

Durerile lui „Pester Lloyd" sunt motivate.

La 1867 nemții au dat mâna cu maghiarii și au compus din monarchia Habsburgilor un dualism, care asigura acestor două popoare egemonia în stat. Dincoace de Laita la noi, egemonia aceasta stă de 20 de ani neconturbată, progresează și am putea ḑice face minuni.

Popoarele celelalte sunt trântite la părete, ca se ne folosim de espresiunea primariului actual al Ungariei, vocea lor a amuțit începênd din comună, până la legislativa țĕrei, și aceasta încă nu are se rĕmână la atâta, ci după cum să vĕd trebile, lucrurile vor se ia o desvoltare cu mult mai periculoasă.

Sub titula de cultură, au început a li se impune oamenilor dări, legea comunală din 1871 art. XVIII a fost înlocuită prin alta cu mult mai absolutistică, așa, că pretorele cercului pe basa acelei legi poate să impună de primariu chiar și în Sĕliște ori în Rĕșinari pe un maghiar venetic acolo, fără ca să i se poată imputa, că calcă legea.

Deci după lege are să se întêmple, ca se nu mai aibă comunele nici o umbră de autonomie, după lege are să se impună dări culturale, cari să ne maghiariseze scoalele, după lege are să se întêmple ca românul în limba lui să nu mai poată da o rugare la judecătorie sau la tribunal — cu un cuvênt, după legi croite de liberalismul modern avem să îndurăm o mulțime de suferințe, pe cari numai noi le scim, cari trăim în nemijlocită apropiere cu poporul și cari scim plânsorile lui, suferințele lui și durerile lui.

Ce este deci mai natural, de cât dacă vedem pe „Pester Lloyd" nemulțămit cum merg trebile dincolo de Laita și că, la aceasta stare de lucruri poartă și polonii vina.

Polonii s'au aliat cu boemi, cu rutenii și cu românii din Austria, și au trîntit pe ministrul Auersperg și cu el egemonia germană. Aceasta este un păcat din punct de vedere unguresc și acest păcat nu li se iartă ușor polonilor, nici chiar atunci, când ei primesc pe maghiari cu brațele deschise, când le întind mâna și masa. Au făcut rĕu polonii, că s'au aliat cu cehii, cari sunt rusofili și cari la cea dintâiu bubuitură de tun între colosul dela nord și monarchia noastră au să treacă pe partea celui dintâiu, și atunci cere să urmeze ultimatul „*finis Poloniae*". Aceste sunt cam în formă de denunciațiune descoperite de „Pester Lloyd" la adresa cechilor, ear la a polonilor, ca să se lase de păcatul alianței cu ceialalți și să dea mâna cu nemții, ajutându-i pe acestia, ca ear să pună mâna pe cârma afacerilor, și apoi unii dincoace alții dincolo să poată călării fără pinteni pe celelalte popoară. Polonii însă nu vor să primească acest sfat al lui „Pester Lloyd" și așa federalismul va face în ceealaltă parte a monarchiei progrese, dreptatea va fi asigurată tuturora nu numai unuia, și ori să vor supera frații maghiari ori nu, dar odată și aici va trebuí să se spargă ghiața și să asigure și celorlalți cetățeni drepturi politice în stat.

Aceasta este speranța noastră și noi nu avem motive de a despera, ci tare ne încredem în puterile noastre ori cât de mici să vor părea ele că sunt în ochii fraților maghiari.

Dar ne încredem și de aceea, căci ne vine a susține, că singuri maghiarii vor trebuí să vină la convingere, că așa cum merg trebile acum nu merg bine, și că chiar în interesul statului este, ca cetățenii să fie mulțumiți și ajutați pe cât numai să poate, și apoi noi până aḑi scim, că suntem cetățeni ai statului unguresc, scim că aici suntem moșteni, scim că plătim dări în bani și în sânge, scim că susținem din sudoarea noastră comunele, municipiile, statul și organele lor, facem drumuri și de e vorbă în pepturile feciorilor nostri au să se oprească odată gloanțele dușmanilor din afară și tot ei vor să apere întregitatea monarchiei cum bună-oara la Solferino Magenta și airea.

Orbi ar trebuí să fie politicii din Ungaria, cari ar persevera a trăi în dușmănie cu românii, ca cel mai valoros popor după unguri, și nu ar căuta toate punctele de întâlnire, ca să-i împace și să le facă viața plăcută aici în stat.

Poate să aibă și românii păcatele lor în politica urmărită dela 1867 încoace, poate să poarte și ei în câtva vina, că s'au înăsprit relațiile între unguri și ei, dar la tot casul, că în cea mai mare parte ungurii singuri sunt, cari au puterea în mână și dacă ei erau drepți și doresc binele nostru și numai în parte, atunci organele lor nu ne nemulțĕmiau și societatea maghiară nu ar fi dat cu atâta vehemență năvală asupra noastră ca să ne soarbă în o lingură de apă, după cum o face aceasta acum spre mâhnirea noastră și spre cea mai mare nefericire a ungurilor și a românilor deopotrivă.

Revista politică.

După o odihnă de mai multe luni, legislațiunea noastră ear și-a început activitatea. Joi în 17/29 Septembre la 12 oare a. m. s'a deschis dieta Ungariei prin Maiestatea Sa cu observarea ceremoniilor îndatinate. Mesagiul de tron accentuează bunele relațiuni în cari se află monarchia noastră cu toate puterile. Indigitează o posibilă economisare, dar fără a a se perde din vedere interesele statului, și în legătură cu aceasta anunță mai multe proiecte pentru înmulțirea venitelor statului, între cari și rĕscumpĕrarea regaliilor mici. Se va desvolta și pe viitoriu o deosebită îngrigire pentru îmbunătățirea iurisdicțiunii, administrațiunii, comunicațiunii, agriculturii și culturii publice. De asemenea se va ocupa legislațiunea și cu puterea armată a țĕrii. Acesta ar fi pe scurt cuprinsul mesagiului de tron.

În 23 a. l. c. st. n. și-a sĕrbat prințul de Bismarck jubileul de 25 de ani dela păsirea sa ca ministru al Germaniei. E rar norocul pentru un muritor, carele în decurs de un pătrar de secul, să scie și să poată lucra atâta pe terenul politic, încât o lume întreagă să-l admire, și să-l încununeze cu cununa în veci nevestejită, de lauri. Germania a căutat, ca să-și serbeze ḑiua aniversară a marelui ei cancelar într'un mod demn, ceea-ce însă, din causă, că dl de Bismark a voit ca să se îndeplinească într'un cerc cât mai restrins, a putut-o face numai prin simple felicitări și sute de telegrame. Jurnalele din toate unghiurile Germaniei, în special cele conservative, foarte entusiasmate de incidentul

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o pesteră.

C. Peștera.

(Urmare.)

A doua ḑi la 5 oare eram în picioare. După ce nenea Stan, la care sălășluiserăm peste noapte, ne omenì cu ce avea el mai bun la casă, și după ce mulțămindu-i ne luarăm rĕmas bun dela dênsul, pornirăm cătră pesteră avênd a merge pela „mosul" să-l luăm cu noi. „Mosul" era gata și luându-și săcurea pe umĕr porni înainte, ear noi o luarăm după dênsul unul câte unul pe cărăruia îngustă.

— Uite, că „mosul" s'a provĕḑut cu traistă, ca se aibă în ce pune banii, ce-i va afla în pesteră — ḑise Niculiță, ear „mosul" păsia maiestos înainte, făcêndu-și planuri — după cum ḑicea Niculiță — cum se scoată banii și ce se facă cu ei.

După o cale de ½ oară ajunserăm la „gura rîului", adecă la locul unde ese rîul de sub deal. Gura pesterii pe unde ese rîul e foarte largă și înaltă, dar curênd se strîmtează. Inaintând pe lângă apă în sus am dat de un basin mare, în care cade apa dela o înălțime de vr'o doi metri dintr'o gaură foarte strîmtă. A străbate până acolo e cu neputință.

Intorcêndu-ne de aci o luarăm spre stânga rîului și încungiurând stânca de lângă — respective deasupra apei, începurăm a ne urca spre pesteră. Cu mare nĕcaz ajunserăm la nisce fagi, din cari ne tăià „mosul" fie-căruia câte o bâtă, căci altfel era cu neputință a ne urca, din causă, că locul e tare pieḑiș și acoperit cu frânturi de stâncă. Dacă din nebăgare de samă păsesci pe o astfeliu de peatră nu sciu zeu cum vei face să nu te duci pe-aci la vale până în rîu. „Mosul" ne-a spus aceasta înainte. Niculiță vrênd se vadă cum s'ar duriga la vale dacă ar cădea, căutà o peatră mare și întepenindu-se bine ca se nu cadă și el, o mișcà cu bâta. Pornind peatra la vale mișca și lua cu sine tot ce atingea în cale-i așa, că dela o vreme se părea că toate petrile au pornit la vale. „Niculiță stai pe loc, căci te faci făr' de noroc," — îi ḑiseiu eu, ear el rîdea de se prăpădea, vĕḑênd ce lucru mare a putut el pune la cale.

Cu chin, cu vai și cu frica 'n oase ajunserăm în fine la gura pesterei. Aci se formează puțin loc șes pe care a așeḑat natura neste bolovani, cari ne-au servit de scaune și de masă.

După atâta osteneală, de sine să înțelege, că ne apucase setea. Numai acum vĕḑurăm că noi nu ne-am cugetat la o astfel de eventualitate, ear acolo nu era apă nicăiri.

— Nu vĕ amăriți — ne ḑise Tănase, — am sciut eu că așa o să fie și de aceea eată ce am adus!

El adecă seara a cules o mulțime de cireșe pe cari le-a adus cu sine și acum ni le puse înainte. Ca lupii ne aruncarăm asupra lor și ne potolirăm setea cu ele. După-ce odihnirăm puțin, pornirăm să întrăm în pesteră.

Uitam să amintesc, că „mosul" culesese o mulțime de burueni și încărcase cu ele pe doi băeți, ce veniserà cu noi și astfel pregătit porni înainte.

— Ce ai de gând să faci cu buruenile „mosule"? — întrebăm noi.

— Apoi, dragii mei, trebue să pun semne pe unde mergem, ca să scim pe unde să eșim și să nu ne perdem pe acolo, c'apoi nu mai vedem soarele.

Gura pesterei e largă de 2 m. și înaltă de 1 metru. Îndată ce întrí însă se lărgesce puțin formând un fel de antișambră. De aci se formează adevĕrata întrare în pesteră. Din antișambră am întrat pe un fel de tunel îngust în jos, care conduce în peștera propriu ḑisă. — Numai cel ce a vĕḑut pesteri își poate face idee despre această pesteră. A o descrie nu me simt destul de destoinic; cu toate acestea me voi încerca a da câteva amĕnunte asupra ei, ca cetitorul să-și poată face o idee cât de palidă despre aceasta grandioasă pesteră.

Ea se compune din două părți mari, legate una de alta prin o întrare îngustă; fiecare din aceste părți are câte trei despărțăminte mai mari, pe cari le-am numit noi „sale." — Așadară din tunel am întrat în sala Nr. 1 din p. I. „Mosul" pâsia înainte cu precauțiune, ținênd o făcliă în mână, dar noi, nerăbdători, nu mai așteptarăm să ne conducă mosul,

acesta, căuta care de care a raporta mai splendid faptele și succesele marelui bărbat. După consolidarea Prusiei și unirea Germaniei prin prințul de Bismarck, scrie „Post“, în locul batjocurei de odinioară în afară a păsit ura și temerea, deși politica lui Bismarck atât în lăuntru cât și în afară a fost totdeuna într'acolo îndreptată, a cruța pe foști protivnici, și a stabili un imperiu pacinic. Între felicitările din afară, care au sosit în un număr mai mare din Austro-Ungaria, Italia și Anglia, ale regelui Italiei și ale ministrului Crispi, sĕ par a fi dintre cele mai călduroase.

Relațiunile încordate dintre Francia și Germania se dau pe față cu toată ocasiunea. Incidentul întêmplat în ḑilele din urmă aproape de granița franceză la Raon-sur-Plaine, între niște vĕnători francezi și pandurii germani dela graniță, a produs o adêncă sensațiune în inima sanguinică a francesului, pe de o parte, ear' pe de alta o consternare în toată Germania. Casul nu este de tot neînsemnat, și mai cu seamă atunci când are de a se pertracta între Francia și Germania. Un oficer frances de dragoni din garnisioana fortăreței Luneville fù pușcat în picior, și gonaciul seu omorît, eată incidentul grav, asupra căruia presa din toate părțile — vorbind cu îngrigire — face diferite combinațiuni, prorocind grave urmări. Strigătele iritate ale poporațiunei de pe bulevardul Parisului: „Doi francesi omoriți de germani“, au rĕsunat departe, — până în Germania, care îndata pe cale diplomatică a promis, că dacă în urma cercetărei se va adeverí, că vina cade asupra ei, va fi îndată gata a da satisfacțiunea cuvenită.

Casul, care atât după firea lui, cât și după relațiunile dintre cele două puteri între care s'a întêmplat, e grav, poate după cum esistă temerea generală sĕ aibă urmări serioase de tot. Se poate cualifica eventual de un *casus belli* între aceste două puteri, ce stau față în față cu atâta ură, și poate ca cea mai mică scânteiă se dee ansă la un foc îngrozitor.

Starea lucrurilor din Bulgaria după scirile cele mai recente nu promite nici de cum o descurcare mai grabnică a cestiunii, după cum o doresc puterile europene, cu atât mai puțin o mulțămire a poporului mult cercat al bulgarilor. Nota porței trimisă în Petersburg la cererea Rusiei, conține unele propuneri, cari poate cu greu se vor putea realisa.

Se cere în acea notă mai întâiu trimiterea unui comisar rusesc, carele se fie sprijinit de un comisar suprem turcesc, apoi trimiterea unui al treilea comisar din partea unei alte puteri, și în fine regularea cestiunei bulgare prin o comisiune internațională. Chemarea acestor comisari ar fi, a silí regența bulgară spre repăsire, a prescrie alegeri pentru sobranie, cu eschiderea Rumeliei orientale, și în fine de-a constrînge noua sobranie, a ridica pe tron pe unul din cei trei principi propuși de puteri.

E evident, că în fața acestor propuneri nici pe departe nu se pune în prospect deslegarea cestiunii, și afacerea bulgară va da încă mult timp de lucru diplomației.

Autograful Maiestății Sale

adresat ministrului president Tisza, de care am făcut amintire în numĕrul precedent al foii noastre, este următoriul:

„*Iubite Tisza!*

„Adênc impresionat, Me întorc acum în ca„pitală, după ce cu ocasiunea marelor manevre „din acest an, am cercetat mai multe părți ale „țĕrii.

„Pretutindenea cu bucurie am observat, că „fidelitatea tradițională și patriotismul în ori ce „parte a iubitului Meu regat Ungaria — atât în „Ungaria propriu ḑisă, cât și în părțile ardelene — „se află adênc imprimate în inimile poporațiunii, „ceea ce s'a dovedit eclatant prin numeroasele „manifestări de iubire cătră persoana Mea și ali„pire neclintită față de ton.

„Această bucurie sĕ potențează și prin aceea, „că în toate regiunile, unde au fost trupe, nu „numai autoritățile locale și organele acestora „ș'au dat silință ca sĕ satisfacă cu cea mai mare „prevenire și sacrificii tuturor pretensiunilor tru„pelor și de a arăta cea mai mare simpatiă sol„dățimei, — ci și întreaga poporațiunea; lucru de „care M'am convins nu atât din rapoartele sin„guraticilor comandanți, ci din observările Mele „proprii.

„Dorind a da deci espresiune recunoscinței „Mele adevĕrate, Te însărcinez, ca pretutindenea „în regiunile sciute și tuturora sĕ le esprimi „mulțămita și satisfacțiunea Mea pentru noua do„vadă de credință și patriotism, cu care popora„țiunea și de astădată întări aducerea Mea aminte „de ḑilele petrecute cu plăcere, în iubitul Meu „regat Ungaria.

„Cluș, 12 Septembre, 1887.

Francisc Iosif m. p.“

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 26 Septembre 1887. Dle Redactor! Ḑiua de 21 Septembre a. c. a adus parochiei bisericesci gr. or. greco-române din Budapesta o dureroasă perdere. În ḑiua aceasta Ioanichiu Miculescu, paroch român al acestei parochii și asesor consistorial, după un morb abia de trei ḑile a încetat din viață în etate de 64 ani, în comuna Albert-Irsa, unde defunctul avea proprietatea sa.

Ca preot la înălțimea chemării sale și ca adevĕrat fiu al națiunei, el a sciut sĕ-și câștige stima și iubirea tuturor, cari l'au cunoscut. Deci n'a fost numai o formă de convenință, ci eflucsul adevĕratei iubiri, ce a îndemnat pe un public numĕros, fără deosebire de naționalitate, a da onoarea cuvenită defunctului, petrecêndu l la locașul etern.

La ordinul organelor competente ale orașului, reposatul a fost depus până la înmormêntarea sa, care avu loc la 24 l. c. — în capela cimiteriului de lângă calea Kerepeșului, din „cause sanitare.“

La 3 oare d. m. tinerimea română plecă „in corpore“ din localul societății „Petru Maior“ spre cimiteriu, ducênd cu sine o frumoasă cunună cu inscripțiunea: „Societatea „Petru Maior“ în semn de recunoscință.“ În capelă aștepta un public distins începutul ceremonialului funebral. Au fost de față din partea parochiei greco-remâne dnii: Szaczelary, curatorul bisericei, Dr. Constantin Agoraszta, Petru Adamovski. Mai departe: Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Pușcariu, Dr. Atanasie Marienescu, Avram Bêrlogia județi la tabla regiă, dl Alecsandru Roman, profesor de universitate, Avram Dragonescu comis. minist. de finanțe și Gerasim Rațiu, secretar ministerial, și alții.

La 4 oare se începù servițiul înmormêntării. Au celebrat în limba grecească Preacuviosia Sa dl Gregoriu Gogos, archimandritul paroch grecesc de aici, Ieremia Magiareviciu, protopresbiterul din Buda, Mihaiu Costici, parochul sêrbesc din Pesta cu diaconul episcopesc din Buda, toți îmbrăcați în cele mai frumoase odăjdii bisericesci. Cântările funebrale au fost esecutate cu frumos succes în limba românească din partea unui cor împrovisat din tinerimea română dela universitatea din loc.

După finea ceremoniei conductul se puse în mișcare, pentru de a depune remășițele pământesci ale reposatului în așa numita: „Cripta comunei bisericesci greco-române pentru preoți.“ Ajunși aci, dl Ioan Suciu, candidat de advocat, ținù o cuvêntare adênc simțită, făcênd amintire de meritele reposatului ca fost redactor al primei foaie beletristice române „Aurora“ și întemeietoriul societății „Petru Maior“.

Da, preotul Ioanichiu Miculescu a fost cândva sufletul tinerimei române din Pesta, în casa lui 'și țineau ei „conferințele“ lor, conduși de nobilul simț de a-și cultiva aici, departe de caminele părintesci, limba și datinile strămoșesci, ear resultatul acestor conferințe a fost: înființarea societății de lectură „Petru Maior“. Deci voi, care ați aflat cândva adăpostire în casa lui, care v'ați împărtĕșit de ospitalitatea lui, aduceți tributul cuvenit de iubire și pietate, ḑicênd: „Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvêntată“.

Sub sunetele cântărei: „In planul cel secret,“ cântată de tinerimea întreagă, se lăsà încet cosciugul jos în criptă.

O presimțire dureroasă ne cuprinse pe toți; că cu Ioanichiu Miculescu s'a înmormentat cel din urmă preot român dela biserica greco-română din Pesta. Și temerea aceasta nu e nebasată, căci relațiunile dintre români și greci par a nu fi cele mai bune. Caracteristic e în privința aceasta împregiurarea, că din partea comunei bisericesci s'a tipărit „anunțiile de moarte“ numai în limba grecească. Era, ce e drept vorba, sĕ se tipărească și în limba română, dară grecii pretindeau, ca în anunții sĕ se ḑică: „preotul valach“ și nu preotul „român“. În zădar s'au încercat nepotul reposatului, dl Romul Miculescu și dl advocat Atanasiu Bărian a capacita pe greci, că nici țeranul, care ține de coarnele plugului, nu se numesce pe sine „Valach“, ci „Român“.

Astfel s'a întêmplat, că numai din partea familiei reposatului s'a tipărit „anunții de moarte“ în limba română.*) *Gh.*

Viena, 14/26 Octobre, 1887. Congresul internațional pentru higienă și demographiă, despre care a-ți luat deja notiță, s'a deschis aḑi prin protectorul seu prințul de coroană Rudolf, în presența ministrilor, atașaților tuturor puterilor europene și a altor numĕroși onorațiori. Acesta e al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă și se susține a fi cel mai bine cercetat. Dovadă, că necesitatea lui e din ḑi ce merge tot mai mult simțită. 2250 de bărbați, dintre cari unii de mult au atras asuprale atențiunea lumei au grăbit din toate părțile lumei, ca prin schimbarea reciprocă a vederilor individuali se contribue la prefecționarea sciinței higienice, care e chemată a promova starea sanitară a întregei omenimi.

Cumcă veacul nostru, în care sau încuibat atâtea rele sociali, cari amenință generațiunea cu estirpire, are lipsă de aceasta sciință, a fost de mult recunoscut. Austria înainte de aceasta cu 100 ani a numĕrat în sinul seu bărbați, ca Frank și Van Swieten, cari încă atunci au pus peatra fundamentului sciinței higienice. Necesitatea a crescut tot mai tare în decursul timpului. Dovadă țĕrile mai înaintate în cultură și după ele toate celelalte, cari au în vedere adevĕrata prosperare a cetățenilor lor. Ele au întrodus această sciință în scoalele lor. „Catechismul higienic“ e de mult obiect obligat.

Și nu e mirare! Sarcinele ne mai pomenite, cari apasă omenimea, boalele periculoase, cari progresează alăturea cu cultura, au trebuit sĕ deștepte luarea aminte a tuturor celor ce voesc a conserva omul.

E generală deci lipsa acestei sciințe. Și dacă țeranii cărora cel puțin agenții admosterici: lumina soarelui, aerul

---

ci o luarăm înaintea lui și ne oprirăm în mijlocul salei concentrând aci amêndouĕ făcliile ca sĕ ținem mai întâi o revistă asupra formei, mărimei etc. salei. — Basa e rotundă, păreții se înalță apropiinduse unii de alții până ce la o înălțime oare-care se întâlnesc. Ca sĕ ve puteți face o idee despre mărimea ei vĕ spun, că seminariul „Andreian“ ar încăpea în ea foarte comod.

Sala aceasta stă în legătură prin o poartă mare cu sala Nr. 2, care e și mai mare ca cea dintâiu. În dreapta dela întrare se află un deal mare de peatră. Aci sunt „țițele“ de capră, vacă etc. despre cari ne povestise moșul. Sala Nr. 3 e cea mai mare între aceste trei, dar nu e așa înaltă ca celelalte. Ajungênd aci ni se părea că am dat de fund, căci nu mai vedeam nici o întrare spre vre-o altă sală.

În mersnl nostru până aci am cutrierat toate „chiliile“ de jos de laturi, dari nici una nu era fără fund, cum ḑicea moșul, din contră fie-care își are fundul seu. Sunt însĕ câteva, cari comunică la fund una cu alta astfel, că dacă mergeam pe una ne pomeniam că eșim earăși în sala, din care am pornit, eventual în sala următoare.

Ajunși în sala Nr. 3 începurăm a căuta mai cu deamĕnuntul, nu cumva se mai află vr'o trecere în altă sală, ce se va mai fi aflând. Căutând astfel aflarăm în partea dreaptă o gaură în părete la înălțime de 1 metru. Urcându-me ocolo me vêrîi cu mare greutate pe ea încolo și vĕḑui, că se lărgesce dela un loc, dar earăși se strimteză. Apoi mai era și neajunsul, că nu puteam întra în ea fiind situată foarte jos, ară de unde eram eu nu aveam cum sĕ mĕ pogor în ea, fiindcă păretele de peatră era ca și cioplit și nu aveam de ce mĕ prinde ca sĕ me slobod. Aici dar nu-i treabă, haidem mai departe.

În păretele din fund, cam la stânga aflarăm altă gaură, aceasta însĕ nu era sus, ci la basa păretelui și mergea drept în jos. Vĕḑênd, că nu e afundă, — neascultând de admoniarea „moșului,“ — me slobozii în ea și întorcândume încolo cu făclia în mână vĕḑuì, că de aci încolo încă este peșteră destulă. Aceasta era sala Nr. 4.

„După mine copii!“ strigai eu plin de bucurie. Sala aceasta e cam tot așa de mare ca Nr. 3. dar e cu mult mai înaltă. Din aceasta — pe aci nu mai sunt „chilii“ — am trecut în Nr. 5 care e cea mai mare dintre toate. Ea are formă lungăreață. Vêrful ei nu l'am putut vedea, căci făcliile nu erau în stare sĕ lumineze până acolo. Pe jos în partea cea mai mare e numai pământ, pe când în cele de până aci este mai numai peatră. Când am tras odată cu bâta în pământ s'a produs un sunet așa de puternic, încât deodată au stat ceialalți încremeniți, cugetând, că se surpă peștera pe noi.

(Va urma.)

---

*) Noi așa scim, că biserica greco română din Budapesta — deși din punct de vedere canonic e un lucru tare anormal, dar totuși este organisată pe basa unui statut aprobat de guvern, în care pentru ambele națiuni e normat un fel de paritate, și astfel nu putem crede, că românii se receadă dela dreptul lor. Aceasta ar fi un lucru ca și care mai trist nici că s'ar putea. Ne întrebăm sĕ se poată și aceasta.? Red.

curat și apa cea sănătoasă, numai pot rămânea fără cunoscințe higienice, desigur că nu e ertat sĕ remână locuitorii cetăților, pe cari sciința omenească prin punerea puterei focului, aborului și fulgerului în serviţiul seu, totodată ia lipsit în mare parte de influința binefăcĕtoare a agenților atmosferici, indispensabili pentru prosperarea omenească. Ne mai amintind rĕul ce-l aduce fumatul prin gustarea lui prea de timpuriă, șederea prea multă pe bancele scoalei, lucsul, corupțiunea și alte neajunsuri, cari adese conduc la omor și sinucideri.

Delăturarea acestor rele e chemarea congresului higienic.

Congresul s'a început prin primirea protectorului, pe care presidentul comisiunei organisătoare prof. din Viena, Dr. Ludvig l'a întimpinat cu următoarea vorbire:

„Alteța Voastră cesară și regească!

Comisiunea organisătoare a congresului al VI pentru higienă și demographiă mi-a încredințat misiunea onorifică de a saluta pe Alteța Voastră cesară și regească în numele acestei ilustre adunări.

Abia a decurs un deceniu, de când s'a ținut primul congres internațional pentru higienă și demographiă sub protectoratul Maiest. Sale regelui Belgiei în Brüssel. În durata acestui timp s'a ținut după olaltă congresele din: Paris, Turin, Genf, Hoag și în fine acesta e al șaselea congres, care se ține în frumoasa noastră reședință imperială.

Aproape din toate țĕrile civilisate ale pământului s'au presentat bărbați specialiști spre a participa la aceasta serioasă lucrare scientifică, regime și comunități și-au trimis aici numĕroși representanți, ca nici când înainte de aceasta — dovadă îmbucurătoare, că cunoscința despre marea însemnătate a îngrigirei sănătății progresează iresistibil.

Și cum se și fie altcum? Higiena și demographia au înțeles mai bine a învinge relele sociali, cari cu deosebire s'au încuibat în veacul nostru, prin folosirea metoadelor esact scientifice întru scrutarea lor — s'au ajuns în ambe direcțiunile resultate durabile și importante.

Aceste congrese urmăresc, — conform unui curs caracteristic și binecuvêntat al timpului nostru, probleme, cari interesează întreagă omenimea; scopul lor e: a promova sciința prin schimbarea reciprocă a vederilor individuali — prin lățirea din ce în ce a interesului pentru îngrijirea sănătății.

Al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă va desbate, conform tradițiunei din vigoare, numeroase probleme, cari aparțin ambelor terene ale acestor sciințe; materialul de discusiune e pregătit de cătră cei mai escelenți specialiști, cu cea mai mare îngrigire. Cu respect la aceste pregătiri, mai vîrtos însĕ întru cât privesce marea valoare scientifică a acestor bărbați, cari participă la acest congres, trebue sĕ sperăm cu încredere, că și această reuniune va contribui pentru omenime prin deslegarea unor probleme de atâta importanță.

Alteța Voastră cesară și regească a-ți oferit acestui congres *cea mai mare splendoare* prin grațioasa primire a protectoratului și *a-ți promovat în mod însemnat nisuințele noastre.* Pentru aceasta grație *datorim cu cea mai adêncă mulțĕmită.*

Îmi permit prea umilit a Vĕ ruga: Alteța Voastră cesară și regească sĕ Ve îndurați a primí prea grațios espresiunea acestei mulțĕmite și a deschide al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă.

La aceste cuvinte răspunse protectorul, clironomul Rudolf cu următoarele:

„Onorați Domni!

Mulțĕmind din inimă presidentului comitetului organisător al DVoastre, care s'a adresat cătră mine cu cuvinte atât de simpatice, Vĕ rog pe toți, domnii mei, a fi convinși că-mi servesce spre *bucurie* și *onoare*, a sta, ca protector, în frunte la al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă. *Cel mai prețios capital al statelor și al societății e omul.* Fie-care viață individuală representă o anumită *valoare.* Aceasta a o conserva și a o păstra intactă până la cele mai estinse bĕtrânețe e nu numai o recerință a *umanității*, ci totodată *datorința fie-cărei ființe* chiar în interesul seu propriu.

Individul, fie cât de varii mijloacele, cari îi stau la dispositie spre a-și apăra bunul seu propriu, totuși nu e în stare a da pept cu toate înriurințele prejudițiabile ale întregei naturi, ce ne încungiură pe toți. Aci trebue sĕ vină într'ajutor *conlucrarea comună.* Aceasta e problema higienei, care spiginită de demographiă, așezate pe baze scientifice, marchează căile legislațiunei și ale ordinațiunilor statelor și comunităților întru ajungerea scopurilor practice pe întreg terenul cel vast al îngrijirei sanitari.

Se privim numai asupra referatelor singuraticelor rapoarte ale acestui congres ne va prinde mirarea vĕdênd, că sciința, căreia DVoastre domnii mei, îi serviți cu atâta zel plin de devotament, cuprinde în sine toate terenele: casa și scoala, producțiunea și resbelul, cetățile și satele, comunicațiunea si industria.

Participarea atâtor *representanți ilustri* ai tuturor națiunilor și statelor la adunarea de față e dovadă despre adevĕrata *importanță internațională* a higienei. — *Sum pe deplin satisfăcut a Ve putea saluta, Domnii mei, în aceasta cetate, care e centrul unei vii activități scientifice și serioase scrutări.*

În numele Maiest. Sale cesare și regesci apostolice, a preagrațiosului meu Domn, declar al șaselea congres internațional pentru higienă și demographiă de deschis.

Eată programa, eată misiunea cea sublimă a congresului!

În legătură cu congresul se află și o esposiție pentru obiecte higienice și demographice. Aceasta e în localitățile universității unde se țin și ședințele congresuali. Despre aceasta de ăltădată.

Varietăți.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, s'a re'ntors cu trenul de adi de dimineață în mijlocul nostru.

† (Cas de moarte.) Editorul „Gazetei Transilvaniei“ și neobositul publicist

IACOB MUREȘIANU

a reposat Joi în 17 Septembre a. c. Înmormêntarea se va face Sâmbătă în 19 l. c. Asupra vieții publice a defunctului vom revení.

* (Cas de moarte.) **Maria Iosof** născ. **Ioanovici** soția învĕțătoriului Dimitrie Iosof din Tilișca, a repausat Joi în 17/29 l. c. Fiei țĕrîna ușoară!

* (Archiducele Albreht,) în 13 a lunei curente s'a întors din visita făcută regelui României. Până la gară acompănià pe Alteța Sa, regele și ministri, suita militară și personalul legațiunei Austro-Ungare. Despărțirea s'a făcut prin cele mai călduroase îmbrățișeri.

* (Archiducele Rudolf în România.) „Telegraful“ din Bucuresci ne aduce scirea, că clironomul nostru și-a esprimat dorința a face visită regelui României, încă în toamna aceasta.

* (Hymen.) Dl George Stefanoviciu comerciant în Brașov 'și va serba cununia cu d-șoara Eugenia Comșa, fica preotului gr. or. din Covasna, Duminecă în 20 Septembre st. v. la 12 oare m. în biserica gr. or. din Covasna. Le dorim viață fericită.

* Casa din Cluș unde s'a născut regele Matia Corvin, va fi provĕdută cu o tablă cu inscripțiune, spre care scop Maiestatea Sa a donat 400 fl,

* (Societatea pentru fond de teatru român.) Din raportul comitetului acestei societăți, presentat la adunarea generală ținută în Oravița la 25 Septembre st. n. a. c. se vede, că averea societății e de 44,700 fl. 44 cr. parte în hârtii de valoare, parte în bani gata și deposite. Tacsele restante se urcă la suma de 3,719 fl. v. a. Se observă, că membrii nu-și prea plătesc tacsele regulat; chiar și provocarea advocatului societății a remas fără resultat. Comitetul are de cuget sĕ înacționeze pe restanțierii, cari nu plătesc nici interesele. — Destul de trist, dacă am ajuns până acolo.

* (Mari pregătiri în familia Sultanului.) In chioscul Yildis din Constantinopol domnesce mare mișcare cu arangiarea trousseaului a patru prințese ale casei imperiale otomanice, scrie „Revue de'l Orient“ In fruntea acestor princese care toate se vor mărita deodată, stă fica Sultanului Abdul Hamid, dimpreună cu cele 3 fice ale Sultanului Abdul Aziz. Fica M. S. Sultanului Abdul Hamid se va căsători cu feciorul pașei Gazi Osman, eroul dela Plevna. Una dintre celelalte princese va lua de bărbat pe adjutantul sultanului, Generalul Mehmed Pașa, cea de a doua pe fiul Mareșalului Derviș Pașa, ear a treia pe Attif Bey de presant guvernorul general al provinciei Cazass și fost secretar general al reposatului Sultan, Abdul Aziz.

* (O academie de drepturi de 100 de ani.) În al doilea semestru al anului scolastic început își va sĕrba academia de drepturi din Oradeamare, jubileul de 100 de ani dela întemeierea sa. Temelia institutului a fost pusă în 1780 prin Maria Teresia, servind mai întâiu numai de facultate filosofică. La academie de drepturi a fost ridicată numai în anul 1788.

* (Deficitul Brașovului.) După bugetul statorit pro 1888 deficitul Brașovului se urcă la modesta sumă de 47,158 fl. 75 cr.

* Provederea orașului Brăila cu apă filtrată, conform licitațiunei ținute la 5/17 Septembre se va face pentru suma 1.200,000 fl.

* (Dr. Felix) representantul României e ales de vice-president în secțiunea a treia a congresului internațional pentru higienă și demografiă.

* (Procesul Zalewski) s'a finit. Defraudantul a fost condamnat de juriu la arest de opt ani, o di de post în fiecare lună și perderea rangului de nobil. Complica lui, dșoara Iohanna Nathanson, care luase pe defraundant în cuartir, a fost declarată de nevinovată și pusă pe picior liber după ce s'a constatat, că ea n'a sciut pe cine avea la sine, deoarece Zalewski i se recomândase sub alt nume. In decursul desbaterei Zalewski a declarat, că e membrul unei reuniuni panslaviste, care are de scop resturnarea regimului actual, respective germanismului. După încheerea pertractărei, foile vienese publică o telegrama anonimă adresată apĕrătoriulu lui Zalewski, în care o societate secreta promite că va elibera pe defraudant.

* Comisiunea economică a comitatului Sibiiu ne trimite spre publicare, că din stipendiile anunțate la acest loc în Nr. 82 al „Telegrafului Român“ a remas nedistribuite 2 stipendii à 50 fl., pentru scoala de țesut de lână și pentru cea de industrie de lemn, mai departe 5 stipendii à 30 fl., pentru scoala de păpucărit, pentru care sub condițiunile cunoscute deja se escrie de nou concurs cu termin până la 10 Octombre st. n. Cursul la scoalele pentru țesut de lână și industria de lemn va ținea 10 luni, ear cel de păpucărit 6 luni.

* (Deposite de marfă rusească în România.) Delegatul sindicatului industrial din Moscva Samarim, anunță „Revue de l'Orient“ a sosit în Bucuresci. Scopul venirei este de a mijlocí și de a destina în România unele localități acomodate pentru instituirea de deposit, de manufactură rusească. Până acum s'au luat în privire: Tulcea, Galați, Calafat și Bucuresci. Astfel de deposite se vor mai instituí și în Bulgaria.

Deputațiunea,

ce sub conducerea Escel. Sale I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, a presentat Maiestăți Sale omagiile bisericei noastre gr. or., după consemnarea primită a constat din următorii membrii:

1. Ilustritatea Sa P. S. Domn episcop al Aradului Ioan Mețian.
2. Preacuvioșia Sa dl secretar consistorial și protosincel, Nicanor Frateșiu, din Sibiiu.
3. P. O. Domn asesor referent Augustin Hamsea, din Arad.
4. P. O. Domn protopresbiter al tractului Ungurașului, Petru Roșca, cu următorii preoți tractuali: Ilie Roșca din Tămașa, Irodion Labo din Tresnea, Ioan Jorgia sen. din Bălan, Ioan Ghiuruțan din Unguraș, Nicolau Murĕșan din Baica, Gavril Murĕșan din Jimborul-mare, Teodor Simoc din Bosna, Antoniu Chiffa din Hida, Vasiliu Pop din Gălpâia, Pavel Roșca din Fizes-Sânpetru, Ioan Jorgia jun. din Bălan, Ioan Andreiu din Rachiș și Georgiu Olariu din Stîna.
5. O. D. capelan protopresbiteral Tuliu Roșescu, ca substitut al protopresbiterului tractual Vasiliu Roșescu, cu următorii preoți tractuali: Ilie Lungu din Sebeșul-mare, Teodor Lungu din Mărișel, Vasiliu Metea din Lona-săsească, Iosif Stănescu din Gherö-Oșorheiu, Dionisiu Roșescu din Fenești, Gavril Cârlig din Someșfalĕu și Alesandru Sava din Mărișel.
6. P. O. Domn protopresbiter al tractului Abrudului, Ioan Gall, cu preoții tractuali: Dionisiu Adamovici din Abrud și Ioan Todescu din Bucium-Cerb.
7. P. O. Domn protopresbiter al tractului Solnocului Samuil Cupșa și preotul Ioan Herman din Rogoz.
8. P. O. Domn protopresbiter al tractului Lupșei, Ioan Danciu, cu preoții tractuali: Avram Cioran din Valea-Lupșei și George Cimoca din Sălciva de jos.
9. P. O. Domn protopresbiter al tractului Bistriței, Simeon Monda, cu preoții tractuali: Teodor Vrășmaș din Borgo-Prund, Sever Orban din Coșna și Pavel Beșa din Borgo-Prund.
10. P. O. Domn protopresbiter al tractului Câmpenilor, Romul Furdui, cu preotul Petru Nicola din Vidra medie.
11. P. O. Domn protopresbiter al tractului Turdei, Petru Roșca, cu preoții tractuali: Vasiliu Orĕsan din Sânlacob, Ioan Tarca din Feldioara, Georgiu Tĕuțan, din Ruha-Agriș, Ioan Iliescu din Banabic, Vasiliu Paul din Hidiș, Vasiliu Bologa din Turda, Elià Șerban din Murĕș-Cheța și Laurențiu Muntean din Ceagz.
12. P. O. Domn protopresbiter al tractului Deșului, Teodor Herman, cu preoții tractuali: Constantin Bodea din Ciceu-Giurgești, Teodor Cotuțiu din Diug, și Teodor Purdean din Gârbou.
13. Din protopresbiteratul Murĕș-Oșorheiului preoții: Ioan Bârsan din Egerseg, Petru Morariu din Malomfalĕu și Ioan Moldovan din Vidrasĕu.

În fine a mai luat parte la aceasta deputațiune protopresbiterii: Alesandru Tordoșan din Alba-Iulia, Galacteon Șagău din Reghin, Traian Mețian din Bran și adm. protopresbiterali: Iuliu Dan din Făgăraș și Ioan Chendi din Frâua.

Spre îngrijirea dinților sănĕtoși și atacați se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite și probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinți* și *pravuri de dinți* s'au bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere și de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi și cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curățirea și conservarea dinților gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuințare regulată ḑilnică se prețuesc de cel mai strĕlucit și admirat prophilectic. Se atrage însĕ atențiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, de oarece falsificatele de cele mai multe ori conțin amestecături ruinătoare sănătății.

Nr. 425. [1695] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare până la terminul de mai sus la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 301. [1691] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însĕmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase şi folosinţa unui agru de 400□; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel şi lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeşel cu salar de 130 fl. cortel şi un stânjin de lemne pentru foc şi folosinţa grădinei de pomĕrit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-şi subşterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunţat.

Sebeş, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 1022. [1684] 3—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din următoarele parochii:

1. Guşteriţa, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

2. Mohu, cu salar anual 250 fl. cuartir şi lemne de foc.

3. Ocna înferioară, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne de foc.

Invĕţătorii aleşi vor avea a ţiné strană în biserică.

Reflectanţii au sĕ-şi presenteze cererile subsemnatului până în 22 Septembre a. c.

In conţelegere cu comitetele parochiale.

Sibiiu, 28 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 278. [1674] 3=3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele din comunele mai în jos numite, se escrie concurs cu termin până la 14 Septembre a. c.

1. Cioara, cu salar anual de 200 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc.

2. Vurper, cu leafă la an de 160 fl., cortel şi lemne.

3. Laz, cu salar de 120 fl., cortel şi 2 stângini de lemne pentru foc

Doritorii de a ocupa numitele acum staţiuni învĕţătoresci, au a-şi aşterne suplicele instruite conform prescriselor legii, subsemnatului oficiu ppresbiteral până la arătatul termin.

Şebeş, în 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral greco-orient.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 289. [1679] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunilor vacante învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu termin până la 27 Semptembre 1887 st. v., pe când se va sĕvĕrşí şi alegerea.

1. Rĕhău, un învĕţător pentru clasa începătoare cu salariu de 150 fl., ear pentru cel clasa a II-a salar 180 fl., cortel pentru ambii şi câte un stânjin de lemne de foc de unul, se cere însĕ dela acestia ca în dumineci şi sĕrbători sĕ cânte în strană şi cultive grădina de pomĕrit.

2. Daia, cu salariu de 200 fl., cortel şi un stânjin de lemne pentru foc.

3. Tărtaria, cu leafă de 150 fl., cortel şi lemne ca unuia din comună.

Doritorii de a ocupa aceste staţiuni au a-şi subşterne cererile înzestrate cu documentele prescrise de lege subsemnatului oficiu protopresbiteral până la hotărîtul termin.

Sebeş, 31 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 1053. [1689] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători la scoalele din:

a) Turnişor, cu salar anual 200 fl., cuartir şi 3⁰ lemne din cari sĕ se încălḑească şi scoala de învĕţĕmênt.

b) Ruşi, cu salar anual 150 fl., cuartir şi lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învĕţătorii aleşi vor fi îndatoraţi a ţiné o strană în biserică.

Reflectanţii sĕ şi presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Slbiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 361. [1680] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 20 ḑile dela prima publicare.

1. Bucuresci, cu salar anual de 120 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2 Căinel, cu salar anual de 100 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Grohot, cu salar anual de 160 fl. cu cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Tomnatec, cu salar anual de 200 fl. cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul susindicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, în 29 August, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 180. [1681] 3—3

CONCURS.

Pentru posturile vacante învĕţătoresci din protopresbiteratul Orĕstiei se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în foaia „Tel. Român.“, pentru următoarele comune:

1. Măgura cu filia Geledinţi (Losád) cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

2. Dâncu mic, cu salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

3. Tămăşasa, salar anual 200 fl. v. a. cuartir şi lemnele trebuincioase.

4. Mărtineşti cu filia Turmaş, salar anual 150 fl. v. a. cuartir şi lemnele necesare.

5. Acmariu, cu salar 200 fl., cuartir şi lemne de foc.

Doritorii de a ocupa unul sau altul post învĕţătoresc sunt poftiţi a şi aşterne cererile lor în sensul legilor din vigoare în terminul susindicat la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei (Sászváros).

In conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Orĕştie, 31 August, 1887.

Nicolau Popovici,
protopr. gr. or. al Orĕştiei

Nr. 1029. [1678 3—3

CONCURS.

Se escrie pentru ocuparea postului de al treilea învĕţător la scoala gr. or. din Sadu cu termin 25 Septembre a. c.

Emolumentele sunt:

Salar în bani 300 fl.; cuartir în edificiul scoalei şi 3 stânjini de lemne.

Alesul învĕţător va fi obligat în dumineci şi serbători a ţiné o strană în biserică atât la utrenie cât şi la vecernie.

Până la terminul indicat reflectanţii au a-şi înainta petiţiunile la oficiul protopresbiteral subsemnat şi a se representa în o duminecă sau sĕrbătoare în biserica din Sadu spre a-şi validita destoinicia în cântare.

In conţelegere cu comitetul parochial.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Sibiiului.

Sibiiu, 31 August, 1887.

Simeon Popescu.
protopresbitar.

[1694] 2—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határozottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy késön beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 September hó 25-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

---

137 szám 1887. [1693] 2—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** a Honterus-utcza 6 ik házszám alatti pinczehelyiségben becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

Turnătoriă
de clopote şi de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
[1605] 5 Timişoara, Fabrică.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- **Pastă de dinţi aromatică** în dăraburi 35 cr.
- **Pastă de dinţi anatherină** 1 fl. 22 cr.
- **Pravuri de dinţi vegetabile** à 63 cr.
- **Pastă de dinţi** à fl. 1.—
- **Săpunul de erburi** à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2**, precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 9—16

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 96 Sibiiu, Marți 22 Septembre (4 Octobre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Septembre

Partida liberală din Ungaria basată pe dibăcia măestrului ei conducĕtoriu, înainte de alegerile dietali pe actualul period de 5 ani, nici că a ținut țeara de deamnă ori pe alegĕtori — de ai presenta un program pentru acțiunile viitoare, ci a lăsat, ca sĕ decurgă alegerile, a asteptat sĕ se pronunțe opiniunea publică și apoi sigură fiind de învingere — a crezut, că este suficient, dacă conducĕtoriul și sufletul partidei, dl Coloman Tisza, va vorbí un discurs — program la Oradea-mare înaintea alegĕtorilor sei.

Alegerile au trecut, resultatul alegerilor este cunoscut și mult așteptatul program al guvernului a vĕzut lumina ḑilei în 21 Septembre a. c. în presența unui numeros public la Oradea mare.

Acei ce s'au așteptat, că dl Tisza va presenta situațiunea internă ori esternă a țĕrei în colorit favorabil s'au desamăgit în așteptările lor.

Dnul Tisza le-a spus alegĕtorilor sei și țĕrei întregi, că situațiunea finanțiară a țĕrei unguresci este, de și nu desperată dar serioasă, și i face mari îngrijiri. Causa este de a sĕ căuta după dl ministru nu în vre-un rĕsboiu purtat cu cheltueli mari, ci în aceia, că Ungaria la 1867 a întrat în o moștenire stearpă, a aflat o țeară fără scoli, fără institute de cultură, fără linii ferate, fără riuri regulate și pe acestea voind guvernul a le ridica și-a luat refugiu la cheltueli mari preliminate și nepreliminate numai și numai, ca sĕ ridice prestigiul moral al țĕrei în fața Europei.

Aceste sunt în esență pronunciamentele ministrului președinte al Ungariei și totodată ale conducĕtoriului partidei liberale. Sperează însĕ marele și dibaciul măestru, care singur a luat portfoliul finanțelor în mâni, că din o urcare a monopolului de tutun și darea de consum pentru spirt sĕ aducă ecuilibrul cel destrămat al finanțelor în ordine, fără însĕ sĕ poată promite mai mult.

Acesta este memorabilul program dela Oradea-mare al premierului nostru.

Va sĕ ḑică, sĕ va urca din nou darea de tăbac și spirt și de nu sĕ va ajunge cu acele, sĕ va lua refugiu la urcarea dărilor directe, numai ca sĕ se ridice prestigiul moral al țĕrei în fața lumei.

Noi credem și avem firma credință, că pe aceasta cale nu sĕ va ajunge scopul intenționat de dl ministru, și nu sĕ va ajunge pentru aceea, căci e ridicul a susține, că prestigiul unei țĕri sĕ ridică atunci, când cetățenii gem sub povara greutăților, când sunt storși până la meduvă de impositele cele mari puse pe umerii lor din partea statului, din partea municipiului, comunei și a altor instituțiuni, ce trebue sĕ le susțină cetățenii din sudoarea lor. Noi am avea multe, foarte multe de observat la acest program finanțiar, dar fiind că prudența politică din statul nostru a crezut, că e bine, ca noi sĕ nu putem avea cuvênt în afacerile țĕrei la locul seu, o facem aceasta pe aceasta cale. Nimene nu neagă, că Ungaria dela 1867 a întreprins lucruri riscate numai ca sĕ se presenteze în ochii lumei ca stat mare și puternic.

Făcutusau și susținuse din partea statului teatre unguresci, îngrijitusau ca se aibă musee naționali, vor ridica în curênd un palat pentru dieta țĕrei, reconstruitau Segedinul după modelul celor mai mari cetăți din Europa și toate acestea într'un timp când țeara nu avea mijloace și nu le are. S'au înmulțit personalul amploiaților dela administrație și li s'a înmulțit salariele cu sume nebunesci pentru lucrul ce prestează această droaie de oameni, dintre cari mulți chemați, mulți nechemați, dar aleși ca se servească unor scopuri politice, de a serví șovinismului maghiar, de a serví de agenți politici, de a denunța chiar unde cer interesele specifice unguresci, fără ca se fie responsabili nici înaintea lui Dḑeu.

Croitusau posturile sine cura ale inspectorilor de scoale ai statului fără cari ar putea esista și scoalele române gr. or., și cele catolice și cele reformate, și toate aceste ear în un timp când scoalele sătesci nu se bucură de un ajutoriu de o piṭulă din vistieria statului. De ce trebuia sĕ se facă toate acestea, va sci mai bine cel ce le pune la cale.

Unicul lucru ce s'a făcut și nu-l poate nega nici un om de omenie, sunt liniile căilor ferate, și tot ce ne doare e, că și aici a jucat politica mai mare rol, decât interesele economice și comerciale.

Dovadă e Sibiiul, care s'a legat prin o linie laterală ca în batjocură, pe când dacă prin Sibiin — Turnu-roșu sĕ deschidea o linie de comunicațiune ferată, acest oraș de mare însĕmnătate strategică s'ar fi ridicat mult, foarte mult, ear economii din giurul Sibiiului, — românii și sasii — puteau face negoațe însemnate și înlesnite în spre Pitesci cu România.

De trăiau în Sibiiu și în giurul Sibiiului sĕcui, de sigur așa se urma, căci așa cerea resoanele politice și comerciale, dar fiind că din întêmplare pe aci sunt sasi și români, apoi las sĕ le mai scânteee ochii.

Ce conclusiune ne vom putea face pentru viitoriu e ușor de înțeles. Se vor sporí dările, se vor susținè toate instituțiunile culturale maghiare, ear ale noastre vor căpĕta tot ceea ce au mai căpĕtat; bunurile statului se vor vinde pe rênd, și când vom ajunge poate soartea Turciei în cele finanțiale, atunci se vor treḑi cei cu grandomania lor din somnul de aḑi. Va fi târḑiu, — așa ḑicem noi — și am dorí, ca sĕ nu se adeverească ḑisele noastre în această privință, semnele însĕ nu arată, că ne-ar da de gol.

Mesagiul

prin care Maiestatea Sa in ¦17/29 Septembre a. c. a deschis dieta în palatul regesc din Buda, este urdesmătoriul:

„*Stimați domni magnați și deputați, iubiți credincioși!*

Cu încredere și bucurie Ve salutăm la începutul sesiunei acestei diete, în a cărei durată legală mai lungă, iubirea de patrie și înțelepciunea Dvoastre — după cum sperăm și credem, — va deslega multe cestiuni pendente.

Nu aflăm de lipsă, sĕ Ve descoperim, câte afaceri sunt de resolvit pe toate terenele vieții de stat, a căror resolvire corectă e de dorit pentru promovarea și înflorirea iubitei Noastre țĕri, Ungaria

Aceasta o sciți Dvoastră de sigur, dar sciți și aceea, că ori cât se fie de dorit un progres accelerat, în multe direcțiuni acela totuși trebue se țină pas cu puterea finanțială a statului, ca nu cumva eshauriarea acesteia sĕ pericliteze nu numai progresarea, ci și resultatele deja ajunse.

Guvernul Nostru va fi cu o deosebită considerare la aceasta împregiurare în toate proiectele sale.

În preliminariile sale de cheltueli guvernul va merge până la acele margini ale economisării, preste care nu se poate trece fără periclitarea intereselor statului, și pe lângă aceasta va face proiecte pentru urcarea venitelor statului, totdeuna însĕ cu considerare la împregiurarea, ca poverile cât numai va fi cu putință — sĕ se împartă proportionat, și ca popoarele credincioasei noastre țĕri Ungaria, se nu devină prea împovorate.

Ne încredem în aceea, că Dvoastră la staverirea cheltuelilor veți procede cu economisare rigoroasă, cu precauțiunea impusă de starea finanțială, și dacă va fi de lipsă chiar cu sacrificiu, în ce privesce îmbunătățirile dorite, ear la recerințele neapĕrat de lipsă pentru acoperirea celor mai neamĕnate lipse ale statului, și de aci înainte veți procede cu promptitudine patriotică.

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o pesteră.

C. Peștera.

(Urmare.)

După aceea am învitat pe Tănase sĕ sloboadă odată pușca, ear el învoindu-se scoase mai întâi glonțul din pușcă, lăsând numai puținul praf în ea, se uită la capsulă și-i dete drumul.

Norocul nostru că ne-am lipit de părețí și ne-am rezimat și cu bâtele, că de nu căḑeam la pământ așa de teribil a sunat pușcătura.

Mergênd înainte peștera devine tot mai îngustă formând câte-va cotituri. În aceasta strimtoare se află într'un loc o galeriă, deasupra căreia atêrnă „clopotele"; aceasta am numit'o biserică. Inmediat lângă biserică se află doi stêlpi de peatră tocmai în mijlocul strimtorii. I-am botezat Leonidas și Xerxes, ear strimtoarea: Termopile.

Dela Termopile încolo earăși se lărgesce peștera formând o sală (Nr. 6) foarte largă, rotundă, dar scundă. Părețíi parcă sunt zidiți de mâni omenesci cu o mulțime de boltituri și arcuituri, pe cari se află cremene în diferite forme. Când am întrat primadată acolo am cugetat că e scris pe arcuiturile acelea, așa e așeḑată cremenea pe ele. Aceasta cremene, ca și celelalte figuri și forme de peatră, ce se află în pesteră (cu deosebire în Nr. 2 și la Termopile) își au și ele istoria formațiunilor pe care vom vedea-o mai la vale.

Sala Nr. 6 e cea din urmă. Aci am ajuns la fundul pesterei. Dacă sar săpa în 2 locuri lângă părețele din fund al acestei sale, de sigur s'ar afla continuarea pesterei, căci se vĕd nisce găuri, dar aceste sunt aproape astupate cu pământ și petri, ce au căḑut de pe părețíi pesterei.

Lungimea pesterei preste tot nu o pot da în metri. Noi am umblat mai bine de 2 oare până am ajuns în fund, de unde se vede, că această peșteră e de o lungime considerabilă. — În partea ei cea mai mare zace deasupra pesterei, prin care curge apa. De aci deduc eu, că odinioară poate sĕ fie curs apa prin aceasta peșteră, earăși cu timpul și-a făcut alt loc mai în jos. Aceasta însĕ e numai o ipotesă, ce nu se poate dovedí de adevĕrată, decât numai după cercetări multe și prin oameni specialiști în geologie.

Se vorbim ceva și despre formațiunile de peatră.

Dealul în care se află peștera e format aproape numai din peatră de var. Apa de ploae se strecură printre crepăturile stâncilor la vale și în multe locuri se opresce în golurile ce le află în cale. Ea însĕ nu rĕmâne aci, ci 'și caută loc și sĕ strecură tot mai jos. Apa cuprinde un gaz numit acid carbonic. Acesta are însușirea, că disoalvă (topesce) varul și-l ia cu sine. Astfel, că picăturile de apă încărcate de var sosind de printre stânci în peșteră, aci în aer apa evaporează și perde o parte din acidul carbonic, eară varul se condensează, se întăresce.

Dacă apa se strecură încet și lin, picăturile nu cad de pe părețí (boltituri), ci acolo evaporează și varul tot acolo rĕmâne. Cu timpul se formează din varul rĕmas acolo un fel de sloiu, ca cei ce se formează earna pe streșinele caselor. Încetând de a se mai scurge apa sau abătându se pe alte părți, sloii aceia nu mai cresc. Acesti sloi sunt „țițele" de oaie, capră etc, după cum spunea „mosul". Aceste formațiuni se numesc „stalactiți".

Dacă însĕ apa vine în cantități mari, ea nu se poate opri, ci cade jos și aci evaporează. Formațiunile ce se nasc jos în fundul pesterei, cresc de jos în sus; ele se numesc „stalagmiți".

În peștera noastră se află atât formațiuni de stalactiți cât și de stalagmiți într'un numĕr foarte considerabil. Astfel dealul de peatră, ce se află în sala Nr. 2 nu e altceva decât un puternic stalagmit încărcat cu mulți alți stalagmiți mai mici de mărimi și forme deosebite. Am aflat pe dealul acesta între altele un cuib formal plin de apă și în el 3 oană micuțe formate din var.

Deasupra acestui deal întreagă boltitura, e acoperită cu stalactiți care de care mai minunați. Toate formațiunile de aci sunt aproape numai de var. Nu astfel stă lucrul în sala Nr. 5. Aci varul e amestecat cu foarte mult siliciu. Sunt și formațiuni numai de

Cu apreţiarea acestor puncte de mânecare, ’şi va face guvernul Nostru proiectele sale, cari vor avea menţiunea a suplini lacunele şi a asigura progresul continuu dar treptat pe terenul iustiţiei, administraţiunei, comunicaţiunei, al economiei naţionale şi al culturei generale.

Pe toate terenele, aceste proiecte ponderoase vor forma obiectul decisiunilor Dvoastre.

Cu privire la iustiţie, guvernul nostru va face proiectele de lipsă într’o ordine corĕspundĕtoare atât pe terenul dreptului penal, cât şi al dreptului privat şi preste tot în toate direcţiunile, ce pretind completare.

Pentru regularea cestiunei veterinare şi poliţiei de câmp, va presenta cât mai curênd proiect de lege.

Regularea lucrului public, modificarea legii pentru căile ferate vicinale, inarticularea dreptului de cale ferată, vor fi obiectul lucrării Dvoastre.

In decursul sesiunei dietei acesteia, guvernul nostru va face proiectele sale pentru rĕscumpĕrarea regaliilor mai mici.

Va mai face un proiect cu privire la iustiţia administrativă, prin care guvernul se va nisuí sĕ deslege întrebarea, care nicăiri încă nu e deslegată esact: cum s’ar putea da cetăţenilor scutul de drept în forma cea mai completă, fără ca prin aceasta se sufere promptitudinea şi efectul administraţiunei şi prin aceasta interesele statului.

Mai de grabă apoi va trebui se Ve ocupaţi cu re’noirea convenţiunei finanţiale încheiate cu Croaţia şi Slavonia, care espiră cu finea anului acestuia, la deciderea căreia de sigur şi de astădată veţi fi conduşi de dreptate şi ecuitate.

Înoirea legei despre puterea armată, ce espiră cu finea anului 1889, de asemenea va forma în conţelegere cu legislaţiunea celuilalt stat al monarchiei Noastre un obiect foarte ponderos al discuţiunilor Dvoastre.

Cu toate puterile stăm tot în relaţiuni amicale, bune ca şi pănă aci, şi deşi situaţiunea generală nu e chiar de atare, ca se putem abstrage dela perfecţionarea puterei armate, avem speranţe basate, că guvernul Nostru conlucrând cu factorii, cu ajutoriul cărora i-a succes a susţinea pacea pănă aci, susţinerea păcii neconturbate şi mai departe va rĕmânea asigurată.

Cu esprimarea acestei speranţe, implorăm binecuvêntarea lui Dumnedeu preste activitatea Dvoastre şi încredut în zelul, înţelepciunea şi patriotismul Dvoastre, declarăm aceasta dietă de deschisă.“

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Mediaş, 18 Septembre, 1887. Dle Redactor! Permiteţi-mi a respunde — ultima dată în această afacere — la unele afirmări cuprinse în corespondinţa de dtto Mediaş 26 parr. apărută în Nr. 89 al acestui preţuit ţiar.

Dle Chendi! Toate cu deşertăciune fiind, şi nomina odiosa, de aceea şi astădată me chiamă „un privitor,“ ca nu lumea sĕ me glorifice. — Despre fracul, mănuşile, ochelarii toate amintite în corespundinţa Dtale nu voiu face aici amintire, cu mult mai puţin despre unele espresiuni cum: „savant“, cultura inimii etc. cari însuşiri nici Dta nu le ai; ci voiu a constata mai întâiu, că Dta toate afirmările cuprinse în corespendinţa mea le ai luat de bani buni şi nimic nu ai putut nega, cu deosebire că la desbaterile sinodului a luat parte şi uniţi şi a vorbit la obiect şi de aceia, cari nu a fost membrii.

La această respundere ultimă me silesce altceva şi nu epitetele de sus date unui privitor; me silesce afirmarea Dtale, că te a-şi fi vĕtămat şi a-şi fi vĕtămat nimbul, autoritatea sinodului.

Dle Chendi! ’Ţi declar cu toată solemnitatea, că nu am avut şi nu voiu avea nici odată intenţiunea de a Te vĕtăma şi cu atât mai puţin de a vĕtăma autoritatea sinodului. Nu, şi de aceea nu, pentru că eu, de şi sum un savant, îmbrăcat în frac, un om al câştigului, şi cum me mai numesci în batjocură, totuşi sciu prea bine că vĕtămând autoritatea sinodului, ’mi vatăm interesul meu propriu şi ’mi causes daună însemnată. — Apoi, ce folos a-şi ave dacă te a-şi vĕtăma pe Dta?

Dta, dle Chendi, scii bine, cine şi ce a vorbit în şedinţa scaunului şi a comitetului prótopp. şi apoi şi în alte locuri deciđĕtoare, atunci când ai fost propus şi recomândat de administrator protopp. cu maioritate de voturi faţă de nepotul DTale; sci cine a ţis atunci, că DTa eşti cel mai apt dintre toţi preoţii din acest tract. Şi pe lângă toate acestea ţici, că ’mi lipsesce un mărgăritar preţios? Da poţi Dta afirmà publice, că DTa poseđi acel mărgăritar, care-l numesci „cultura inimii?“ — E mai greu de a vedea bârna în ochiul propriu, decât....

Da las la o parte aceste subiectivităţi necălite şi venim la obiectul neînţelegerii noastre.

DTa afirmi, că ai fost condus de cele mai bune intenţiuni. Eu aceasta nu o am tras şi nu o trag la îndoeală; numesci însĕ intenţiunile mele rĕutăcioase şi mârşav scopul corespondinţii mele. — Aici zace diferinţa între noi. — În cele următoare voiu spune scopul corespondinţii mele şi voiu descoperí unele vederi, apoi judece-mĕ cel competent în cât sum pĕcătos.

Scopul corespondinţii mele a fost: „earba rea din holdă peară,“ ce va se ţică a scoate afară pe viitor elementele strĕine şi netrebnice din sînul sinodului şi a arăta, că membrii sinodului sunt în stare de a-şi regulà afacerile lor sinodale şi fără presenţa, influinţa, semnele din ochi, umeri ai strĕinilor, că sinodul e consciu de sine şi nu are lipsă de tutorat „strĕin.“ Şi astfel scopul meu a fost şi acela, ca mai uşor sĕ între funea corăbii printre urechile acului, decât acul strĕinului în sînul sinodului.

Alt scop mai secundar a fost, ca sĕ Te scot din reservă, a-ţi face cunoscute, ca unui mai tinĕr ca mine în toată privinţa, unele calamităţi, sub cari geme tractul protopp. şi apoi a Te pune pe terenul muncei pentru delăturarea acelora.

Din reservă Te-am scos, precum însuşi mărturisesci, încât îmi voiu ajunge scopul în celelalte privinţe, ne va arăta viitoriul.

Eată dle adm. prot. Chendi, unele miserii, calamităţi şi apoi eată terenul de muncă.

1. Dela întroducerea statutului organic pănă în ţiua de aţi epitropia protopopească e cunoscută numai după nume; acea nu a ţinut nici o şedinţă de când e pe lume.

2. Dela 1870 pănă aţi comitetul protopp. a ţinut singur numai trei şedinţe una pentru escrierea concursului la postul de protopresbiter în an. 1885 sub presidiul reposatului protop. Dionisiu Chendi, alta sub presidiul Rev. domn protopresbiter Ioan Droc cu ocasiunea alegerei de protopresbiter şi a 3-a sub presidiul Dlui Ioan Bozoşan.

3. Scaunul protopp. dela 1870 pănă aţi singur numai una şedinţă plenară a ţinut în a. c. sub presidiul Dlui Zaharia Ioanovici.

Acestea Dle Chendi, DTa nu le ai sciut, pentrucă nu ai fost membru a acestor corporaţiuni.

Deci pe viitor vei lăsa cerespondinţele prin ţiare altora, şi Te vei pune la muncă cu statutul organic în mână şi vei auđi în fine „slugă bună şi credincioasă ....

4. Părintele D-Tale, dnii Ioan Pinciu consilier, Ioan Popa advocat, Ioan Bozoşan, Zaharie Ioanovici parochi cu câte 20 fl. şi alţi membrii ai sinodului protopp. cu sume mai mici a întemeiat „fondul tractuale;“ preotul George Crişian, secretarul Ioachim Năđeşan — şi cu deosebire marele archiereu „Andreiu“ a creat „Fundaţiunea Andreiană;“ directorul scoalelor rom. din Săcele dl Ioan Dorca a dat vieaţă „Fundaţiunei Sofiei Vasilie Aron“ din Agârbiciu.

Dle Chendi! Aceste fonduri a prosperat la sume considerabile pănă pe la an. 1882—3; acum însĕ samănă celor şepte vaci slabe ale lui Faraon şi dacă nu vei luá sub scut cât mai curând ce mai esistă din ele, se şterg cu totul de pe faţa pământului.

Te fac atent, că rĕul a zăcut în interesul cel material a conducĕtorilor acestor fundaţiuni.

(Va urma.)

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărêmb.

(Urmare din Nr. 93.)

Ad. 8. Învĕţătorul şi directorul ar trebuí sĕ stee în cel mai strêns raport de iubire, şi încredere, directorul ca superiorul scoalei ar trebuí sĕ lucre din toate puterile pentru binele învĕţătoriului. Durere nu sĕ întâmplă. În Ungaria învĕţătorii sĕ plâng că înşi-şi preoţii lucră adese din resputeri pentru micşorarea salarelor, şi sumuţă poporul în contra-le. — Aceasta sĕ întêmplă şi la noi în archidiecesă în multe locuri. Unii preoţi înşi-şi voesc a pune pedeci învĕţătoriului, ca sĕ poată ajunge înşi-şi şi învĕţători. Sĕ mai întêmplă şi atari casuri, unde preotul vrea sĕ-şi facă ţin învĕţător o unealtă, cu care sĕ se poată folosí în toate lucrurile sale. Toate aceste sunt în detrimentul scoalei şi au de consecinţă frecuentarea neregulată a scoalei. Pentru-că mult rĕu poate face un director, când nu-i place de învĕţător.

Ad. 9. Salariile învĕţătorilor în archidiecesă încep dela 60 fl. v. a. cele mai multe nu sĕ ridică preste 200 fl. Cu aceste sume ai sĕ ţini familie, prunci la scoală, sĕ mai procuri câte un jurnal, sĕ plătesci tacse la reuniuni, în fine sĕ te îmbraci, că te rîd pruncii umblând sdrenţos. Ei dară toate aceste sunt lucrări imposibile. Cum vei trăí cu 60—150 fl. v. a. Atâta are şi încă mai mult un stăvariu la cai, sau un porcariu la porci. Trebue sĕ se ocupe învĕţătoriul ori cu economia, ori cu vre-o specolă.

Aceste însĕ recer timp, şi pe acesta şi-l ia învĕţătorul din oarele de scoală. Sĕ nu te miri dacă veđi pe bietul învĕţător cu sapa în spate în oare de prelegere, sau după lemne în pădure cu vre-un prunc doi de scoală. De foame nu poate murí nici el. Ei absentează şi trebue sĕ absenteze dela scoală. Ei dară atunci absentează şi pruncii. Ce au sĕ caute ei în scoală singuri.

O altă împrejurare anormală este încassarea salarelor direct dela primăriă în multe locuri, şi prin aceasta ’l pune pe învĕţător, la dispoziţiunea unui jude — fără nici o cunoscinţă de carte — carele ’l torturează şi ’l sicăneză cum scie el. Am vĕđut în multe locuri pe judele ameninţând pe învĕţător că nu-i va scoate plata, dacă mai dă multe absenţii la notariul, fiind că-l face de ruşine. Cum sĕ încassează tacsele prin primar o scim cu toţii. Sciu învĕţător, carele 12 ani nu a scos un crucer din plată, şi în urmă cu advocatul şi-a scos salariul.

Dacă nu dă învĕţătoriul absenţiile regulat ele sĕ înmulţesc.

Ad. 10. Cine a cercetat comunele de munte d. e. protopresbiteratul Zarand, Hondol, Secărêmb, Câmpeni etc. acela va sci cum sunt comunicările de grele în timpul iernei. Pruncii sunt în depărtare de scoală. Când este neauă multă şi înghe̊uri, atunci nici omul mare uu poate comunica, decum pruncii. Drumurile sunt atât de rele în cât umbli pe ele cu punerea capului. Comunele sunt foarte reslăţite, aşa încât şi cale de câte 5 oare sunt prunci departe de scoală. Aici absenţiile sunt ceva natural. Nimenea nu-şi trimite bucuros pruncul la perđare.

În unele comune nu sunt locuri de păşunat vitele — în comun — şi fie-care proprietar trebue sĕ-şi pască vitele pe locul seu. Astfel fie-care econom dacă ţine vite, trebue sĕ-şi aibă păstorul seu propriu. Oamenii mai avuţi pot sĕ plătească servitori, cei seraci însĕ cu deosebire dela Sân-Georgiu pănă la finea anului scolar ’şi trimet pruncii cu vitele la păşune, şi astfel în lunile de primăvară şi vară, absenţiile se triplica, ba în multe comune nu umbla pruncii de loc la scoală.

Ad. 11. Unde nu sunt scoale, sau unde sunt localităţi închiriate necorespunđĕtoare acolo lucru natural, că absenţiile trebue sĕ fie numeroase.

Ad. 12. Lipsa de învĕţători cualificaţi. Unde învĕţătoriul este om fără nici o pregătire, acolo nu e mirare, că nu-şi trimet, şi nici nu trage inima pe părinţi sĕ-şi trimită pruncii la scoală când sciu, că învĕţătoriul nu e apt pentru scoală, sau că este un perde vară, carele neputênd face esamene pe la gimnasiu sau pedagogie s’a legat o silă de el, şi în lipsă a fost aplicat în vre-o comună mai slabă. Mai vîrtos un învĕţător — fără pregătire este causa absenţiilor când îi

---

siliciu. Acestea sunt aproape trasparente. Clopotul din „biserică,“ lângă Termopile nu e altceva decât un stalactit puternic din var-siliciu, în forma unei perdele groase. Lovindu’l cu bătul dă diferite sunete foarte tari şi frumos sunătoare, întocmai ca un clopot adevĕrat. Leonidas şi Xerxes încă sunt din acelaş material crescuţi de jos în sus (stalagmiţi) la înălţime de 2 metri. Lângă ei se află un stâlp alb aproape transparent şi pe dinlăuntru gol, care leaga plafonul cu padimentul — ca se ţic aşa —. Acesta încă sună tare lovit fiind cu ceva. Mulţimea stalactiţilor ce se află aici e enormă. Mulţi sunt rupţi şi zac pe jos. Aproape toţi sunt găuriţi prin mijloc; prin aceste găuri se strecură apa, care evaporând contribue cu varul, ce l-a adus, la crescerea stalactiţilor lor. Se întêmplă însĕ, că dela o vreme gaura se înfundă la capĕtul de din jos, şi astfel apa nu mai poate străbate prin ele în jos.

Niculiţă vrênd se ia un stalactit frumos, a dat cu bâta în el, căci era sus, şi rumpêndu-se acela, s’a pomenit cu un tuş de apă în faţă. Era apa, ce s’a adunat acolo de când s’a înfundat stalactitul.

Tot în chipul arătat s’a format şi cremenea din sala Nr. 6, care are formă de flori şi pare a fi asudată din păreţi. Formaţiunile aceste de cremene în genere nu sunt mari şi nici nu sunt tare legate de păreţi aşa, că numai atingêndu-le se desfac şi cad jos, unde se desfac în mai multe bucăţi.

Eşind afară ne-am încărcat fie-care cu o mulţime de stalactiţi şi de stalagmiţi, dar aflând alţii mai frumoşi pe cei adunaţi îi lăsam earăşi pe acolo. Când ne-am apropiat de gura peşterii încă de departe am vĕđut o lumină slabă: era lumina ţilei. Eşind afară din peşteră părea, că am întrat într’un cuptor ferbinte aşa de puternică ni s’a părut căldura de afară, cu toate că la gura peşterei era umbră şi lumina soarelui nu ajunge acolo, decât pe la 4 oare după ameaţi. În peşteră temperatura e foarte rece, aerul puţin greu.

După oboseala ce o simţiam, şi mai ales atinşi fiind de căldură, se înţelege, că ne era cam sete. Apă nu era, după cum am ţis, eară cireşele le-am fost isprăvit. Sĕ ne fim pogorît la rîu, nu ne-am mai fi întors, şi aveam de cuget sĕ mai întrăm odată în peşteră. Ce era de făcut?

Eu me apucasem se fac o sugare, ca se-mi mai treacă de sete şi de nĕcaz. Într’aceea aud pe Niculiţă strigând un puternic „vivat“ şi când me uit într’acolo ce vĕd? — Niculiţă cu faţa strălucitoare de bucurie strîngea în braţe o ..... ploscă şi se nĕcăjia sĕ-i sucească grumazii. Indată ce sĕvêrşi această operaţie o puse la gură, şi atât îi era drag de ea, încât abia s’a îndurat a o lăsa. Plosca din cestie era plină cu vin. De unde? — Dela badea Stan Armie, Dđeu se-i rĕsplătească fapta, — căci se îngrijise de noi, umplând plosca şi dându-o în grija lui Tănase, când am plecat dimineaţa dela dênsul, fără ca noi sĕ fim sciut ceva despre lucru. (Va urma.)

lipsesc zelul și bunăvoința față de scoală. Am vĕdut învĕțători bĕtrâni — cu puțină pregătire — și cu toate aceste au îndestulit pe părinți, pentru că oamenii noștri nu sunt de loc pretensivi în ale scoalei. — Sub învĕțători cualificați — nu înțeleg, doamne feresce — numai pe cei-ce ar fi în stare a face esamenul din limba maghiară!

Ad. 13. Părinții pruncilor pe lângă cele înșirate în punctele precedente, pot fi causa absențiilor când rețin pe prunci acasă la lucru. Aceasta o fac atât dintre părinții avuți, cât și dintre cei sĕraci. Sĕ scie, că pentru românul dela sate pruncii sunt un capital activ, îndată ce trec dela 7 ani. — Sunt comune unde brațele muncitoare, cari sĕ lucre pe bani sunt foarte puține, și astfel și oamenii cu stare 'și folosesc pruncii la lucrul câmpului, la săpat, arat, adunat de fên etc., cu atât mai mult își folosesc cei sĕraci pruncii — fie la lucru, fie că-i lasă acasă cu prunci mici etc. Este o bună însușire a românului, că el vede un capital activ în pruncii lui, ceea-ce și este foarte adevĕrat.

Se vĕd pe sate familii scăpătate însărcinate cu mulți prunci, dar cari crescênd pruncii, parte îi dau servitori, parte îi tolosesc la lucru și adeseori se reculeg. — Dacă românul ar vedea un greumênt în prunci ca și sasul, atunci am merge pe calea perirei. Cine are brațe multe de lucru are viitor.

Mai sunt apoi părinți, cari nu-și trimet pruncii la scoală findcă au ură nemotivată altcum — asupra învĕțătoriului. Bunăoară ar fi casul, că s'a ales un învĕțător, contra căruia au lucrat, sau a fost ales unul, care nu-i convine lui, și cu carele nu-și poate ajunge unele scopuri private.

Sunt și părinți, cari mituesc pe învĕțători, ca sĕ nu dea pruncii la scoală. (Va urma.)

Varietăți.

* (Onomastica Maiestății Sale.) Din incidentul onomasticei Maiestății Sale, astădi în biserica din cetate s'a ținut servițiu Dumnțeesc. Asesorii consistoriali în frunte cu Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul s'a presentat în corpore la acest servițiu Dțeesc. Deasemenea și elevii seminariali cu întreg corpul profesoral. La finea s. liturghi Escel. Sa a cetit rugăciunea pentru Maiestatea Sa, după care s'a cântat imnul național „Doamne ține“ etc.

* Adunarea generală de toamnă a comitatului Sibiiu este convocată pe țiua de 12 Octobre st. n. înainte de prânțiu la 9 oare. În prima linià vor avea loc statorirea preliminariilor. Ordinea de țI indică 44 cestiuni.

* Dr. Vasiliu Lucaciu, după cum cetim o telegramă în „Gazeta Transilvaniei,“ a fost pus în libertate.

* (Necrolog.) Dr. *Aurel Mureșianu*, redactor al „Gazetei Transilvanei“, în numele seu, al surorilor sale *Elena Groza* și *Sevastia C. Davidescu*, al fraților sei *Iacob Mureșianu*, profesor de musică și *Traian Mureșianu*, sculptor; al nepoților sĕi *Mariu* și *Valeria Mureșianu*, *Horia* și *Miron Davidescu*, al cumnatei sale *Elisa Mureșianu*, al cumnaților sei locotenent colonel *Moise Groza* și inginer *Constantin Davidescu* precum și al tuturor celorlalte rudenii din loc și din depărtare, anunță cu adêncă întristare și durere, că scumpul și neuitatul seu Tată

IACOB MUREȘIANU,

director gimnasial în retragere, editor, proprietar și fostu redactor al „Gazetei Transilvaniei“, membru onorar al Academiei române, membru fundator al Asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român și al Asociațiunei meseriașilor din loc, membru în consiliul orașului și în consiliul comitatului Brașov etc. etc.

și-a finit cursul neobositei sale vieți după o suferință scurtă în al 75-lea an al etății.

Rĕmășițele pămêntesci ale scumpului decedat se vor ridica Sâmbătă în 19 Septemvre st. v. (1 Octobre st. n.) din casa sa, piața mare Nr. 22, și sĕ vor așeța la oarele 3 p. m. pentru eternă odihnă în mormêntul familiar din cimiteriul din Groaver.

— *Ofelia Pap* ca soție, *Catharina Pap* marit. *Stiru* ca sora, și *Carolina Popoviciu* ca socră cu inimă infrêntă și dureroasă anunță, că **Teodor Pap,** proprietariu mare, după un morb mai îndelungat Joi în 29 September seara la 8 oare, în etate de 66 ani a repausat în Domnul.

Scumpele remășițe pămêntesci ale defunctului se vor depune după ritul gr.-orient. în 1 Octobre d. a. la 3 oare în cimiteriul din Lugoșiu, de unde apoi spre eternă odichnă se vor muta în cripta familiară din Békés-Gyula.

Lugoș, în 30 Septembre, 1887.

Fie-i țerina ușoară și memoria binecuvêntată.

— Din partea familiei primim următoriul:

Ilie Iosof, preot și învĕțător greco oriental în numele seu, al fiilor și părinților cu inima frântă de durere anunță trecerea din vieață a iubitei sale soții **Maria Iosof** născ. **Aldea** urmată după lungi și grele suferințe adi la 18 Septembre, oarele 7 d. a. în anul al 25-lea al vieței și al 10-lea al fericitei căsătorii. Rĕmășițele pĕmêntesci ale defunctei se vor petrece spre eternul repaus în cimiterul din loc în 20 Septembre la 2 oare d. a.

Fie i țerina ușoară!

* (Comite suprem nou.) Pentru comitatul Caraș Severin s'a denumit de comite suprem Iakabffy Imre, fostul până aci vice-comite al acestui comitat.

* Pentru ocuparea postului de magistru postal în Nadeșul-Săsesc (comit. Têrnavei-mici), direcțiunea postală-telegrafică din Sibiiu, escrie concurs cu termin până la 17 Octobre a. c. unde sunt a se trimite și cererile de concurs.

Acest post pe lângă depunerea unei cauțiuni de 100 fl. e împreunat cu un salar anual de 150 fl., 40 fl. paușal de cancelariă și 300 fl. pentru transport.

* (Postal). Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu, publică concurs pentru ocuparea mai multor posturi de oficiali de postă și telegraf eventual practicanți, ce sunt de a se aplica în cercul direcțiunei postale — telegrafice a Sibiiului pe lângă depunerea unei cauțiuni de 300 fl. cu salar anual de 700 fl. și 150 fl. relut de cuartir, eventual 400 fl. remunerațiune.

Cererile de concurs sunt a se trimite direcțiunei postale-telegrafice până la 19 Octombre, a. c.

* (A șeptea tragere la sorți publică) a scrisurilor fonciare de 6% ale *Institutului de credit și de economii „Albina“* a urmat *în 1 Octobre 1887* în presența Domnului notar reg. public. Dn. *Friedrich Gundhardt* și a doi membrii ai comitetului de supraveghiare al institutului. S'au tras, în valoarea totală *de fl. 55,600* următorii numeri:

à fl. 100: Nr. 5, 7, 28, 36, 37, 49, 62, 88, 104, 157, 169, 176, 189, 193, 199, 213, 218, 225, 228, 229, 240, 283, 286, 291, 299, 311, 317, 332, 336, 399, 401, 402, 416, 421, 427, 440, 443, 461, 462, 464, 465, 487, 493, 541, 544, 549, 551, 564, 570, 581, 612, 614, 627, 656, 658, 659, 661, 662, 667, 686, 687, 701, 712, 714, 718, 721, 724, 728, 732, 734, 748, 751, 754, 767, 768, 771, 773, 779, 791, 794, 796, 797, 814, 824, 825, 837, 839, 840, 844, 858, 865, 870, 881, 882, 891, 894, 902, 905, 920, 938, 940, 941, 948, 954, 957, 962, 990, 1002, 1011, 1016, 1023, 1024, 1026, 1029, 1054, 1060, 1073, 1074, 1095, 1133, 1170.

à fl. 500: Nr. 9, 14, 17, 70, 101, 134, 141, 190, 202, 217, 221, 341, 342, 348, 371, 373, 395, 423, 440, 444, 492, 523, 538.

à fl. 1000: Nr. 10, 33, 61, 72, 102, 111, 160, 193, 231, 232, 244, 249, 286, 301, 307, 309, 359, 368, 370, 418, 437, 464, 498, 555, 558, 571, 575, 635, 662, 670, 696, 722.

Cu începere dela *1 Aprile 1888* aceste scrisuri fonciare se rĕscumpĕră la *cassa institutului în Sibiiu*, la *Filiala sa în Brașov* și la *„Banca comercială ungară pestană“* în întreaga valoare nominală împreună cu interesele curente; aceleși sĕ rĕscumpĕră și mai nainte ori-când prin escomptare, sau se pot schimba cu alte scrisuri fonciare după cursul țilei.

Cu *1 Aprile 1888* înceată interesele lor mai departe și cuponii de interese scățĕtori mai târțiu, dacă la presentarea scrisurilor fonciare lipsesc, se subtrag din suma acestuia.

Din scrisurile fonciare eșite la sorți la tragerile de mai nainte nu s'au presentat încă pentru rĕscumpĕrare următoarele.

à fl. 100: Nr. 56, 128, 142, 177, 232, 322, 345, 346, 351, 379, 530, 547, 548, 573, 651, 657, 666, 672, 711, 749, 750, 769, 781, 803, 812, 903, 904.

à fl. 500: Nr. 231, 383.

Sibiiu, în 1 Octobre, 1887.

Direcțiunea.

* (Bibliografic.) A apărut „Transilvania.“ Nr. 17—18 Foaia Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român cu următorul sumar: Proces verbal luat în ședința I-a și a II-a a adunărei generale a XXVI-a a Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului ținută în Sibiiu la 28 și 29 August st. n. 1887. — Discurs despre scoala superioară română de fete din Sibiiu. — † Timoteu Cipariu, necrolog. — Cuvênt de deschidere rostit prin Alimpiu Barboloviciu, vicariul Silvaniei și directorul despărțământului XI. al „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român“ cu ocasiunea adunărei generale ținută la 4 August st. n. în Buciumi. — Raportul anual al comitetului despărțământului XI. (Selăgian) al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, cătră adunarea generală ținută la 4 August 1887 în comuna Buciumi. — Procese verbale ale comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului, luate în ședința dela 23 August, 3 Septembre și 9 Septembre st. n. 1887. — † Iacob Mureșianu, necrolog. — Bibliografiă. — Concurs.

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, cătră On. comitet de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilor sĕraci dela scoalele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

1. Bani au incurs dela următorii binefăcĕtori: a) înainte de constituirea Comitetului: D-nii 1. Nicolau Rusan, mare posesor în Sâncel 1 fl.; 2. Elie Dopp, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl. 10 cr.; 3. Dănilă Gabor, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl.; 4. Petru Lenghel, adjunct de inginer în Sâncel 1 fl.; 5. Ein Unbecanter 20 cr.; 6. Ioan Frățilă, primar comunal în Sâncel 1 fl.; 7 Artemiu Blăjan, preot în Obrejea Têrnav. 1 fl; 8. Ioan Filip, preot gr. cat. în Libotin 1 fl.; 9. Dr. Ioan Pop de Bichis, med. de reg. în Sibiiu 1 fl.; 10. Redacțiuuea dela „Ludimagister“ în Reșița 50 cr.; 11. Aron Lupean, amploiat militar la direcțiunea de geniu în Przemysl 1 fl.; 12. I. Pop Regetanul 1 fl. 45 cr.; 13. Constantin Iuga, preot în Negrilesci 30 cr.; 14. Ioan Oltean, notar cerc. în Negrilesci 40 cr.; 15. Nicolau Mihăescu, învĕțător în Negrilesci 31 cr.; 16. Vasiliu Bodea, preot în Negrilesci 24 cr.; 17. Vasiliu Gaborfi, subnotar în Negrilesci 20 cr.; 18. Nicolau Vladu, econom în Negrilesci 20 cr.; 19. Biserica gr. cat. din Negrilesci 20 cr. 20. Ioan Marcu, preot în Viena (Augustineum) 1 fl.; 21. Emanuil Ungurean, advocat în Timișoara 5 fl; 22. Doamna Terezia Zsianu în Reșița 1 fl.; 23. D-șoarele: Dora Bălănescu în Reșița 1 fl.; 24 Sofia Nicolaevitsch 1 fl.; 25. Ida Grenian 1 fl.; Caterina Nicolaevitsch 1 fl.; D-nii: 27. Gregoriu Drăghiciu 1 fl.; 28. Iosif Pocrean 1 fl.; 29. Simion Pătășan 50 cr.; 30. Petru Jivi 30 cr.; 31. Iuliu Crăciun 1 fl.; 32. Carol Janu 50 cr.; 33. Mihaiu Savescu 50 cr. (toți din Reșița); 34. St. d-nă colectantă Lucreția Frenț 1 fl.; 35. Petru Mohor înv. în Tutova (România) 80 cr. Suma 30 fl. 70 cr.

b) După constituirea comitetului: Un Bucurescean 3 fl., d-nii: Florian cav. de Porcius din Rodna 1 fl., Inocențiu Clain Porcius din Rodna 50 cr., doamna Susana Porcius vĕd. Marcuși din Rodna 50 cr., d-șoara Rafila Porcius din Rodna 50 cr, domnii Iosif Nemeș, preot în Lugoșul-rom. 1 fl., Mihaiu Domide direct. scol Sân-Georgiu 1 fl., Clemente Lupșan casar. banc. Transilv. Arad 1 fl., Candin David dir. de mine Bucium-Seasa 80 cr., d-na Lucia Grapini, preoteasă în Rodna nouă 1 fl., d-l Stefan Cardan din Rodna veche 20 cr., Gerasim Domide, preot în Rodna veche 1 fl, Solovestru Mureșian înv. 1 fl., d-na Luisa Issip 50 cr., d-nii Ioan Issip proto-jude 1 fl, Dionisiu Login sub-not. 1 fl., din Rodna veche, d-șoara Sabina Grapini din Rodna nouă 10 cr, și d-nii: Frații Stănescu 20 fl., Dimitrie Ioncioviciu 10 fl., Gr. Birea 10 fl., P. M Zănescu 10 fl., G. M. Zănescu 5 fl.; Verdul (colectantele) 20 fl., din Brașov. Teodor Indre preot în Șomcuta mare 1 fl., Ioan Petrișor preot în Șomcuta mare 1 fl., Alecsandru Nestor preot 40 cr., Ioan Nestor preot 40 cr.; Alecsandru Petri paroch 40 cr., Ioan Mureșan 50 cr., Nicolau Nilvan advocat 50 cr., Vasiliu Dragoș advocat 50 cr., Vasile Marcu advocat 50 cr., Dionisiu Bran paroch 50 cr., Bocsanczy comerciant 20 cr., Herskovics Moise 20 cr., Hersch M. Iosef 20 cr., Ludovic Man apotecar 50 cr., Augustin Sabo subprefect 50 cr., Hirsch Nathan 20 cr., Elie Pop colectantele dela mai multe persoane, solvì posta și 40 cr. N. Mâneguț paroch în Poiana Sibiiului 1 fl. 20 cr., Pantelimon Domide c. r. cap. pens. în Rodna 1 fl, d-na Elisabeta Domide soția d-lui căpitan Rodna 1 fl., d-nii: Leon Domide c. r. maior la reg. 5 Bosnia 1 fl., Iosif Bal paroch în Ilva mare 1 fl., Prin colectantele Petru Poenariu înv. în Mercina, p. u. Varadia 1 fl. 80 cr. Dela Clericii din Gherla 5 fl. 40 cr. Prin colectantele Iuliu Crainic din Urisiul inferior 5 fl. 20 cr. Suma 115 fl. 70 cr. Cu cei adunați înainte de constituirea comitetului, în sumă de 30 fl. 70 cr., Suma totală 146 fl. 40 cr. (Va urma.)

Loterie.

Sâmbătă în 1 Octombre 1887.

Timișoara:	**73**	**13**	**11**	**35**	**65**
Viena:	**14**	**62**	**3**	**5**	**55**

[1696] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săsească, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, sĕ repeţesce, conform ordinaţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu douĕ încăperi, o bucătărie, douĕ pivniţe, toate din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, graşd, şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu . . . . . fl. 62.—

2. Porţiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat şi 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu fi. 150.—

3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, mĕsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu . . . . . fl. 60.—

4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală . fl. 14.—

5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu . . . . . fl. 32.—

6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . . fl. 14.—

7. Dela botezul copiilor preste an preste tot . fl. 8.20

8. Dela înmormêntări fl. 15.—

9. Dela slugirea sântului maslu preste an . . fl. 3.—

10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . . fl. 20.—

11. Dela cununii . . fl. 5.—

12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii) . . . . fl. 4.—

13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi . . . . . fl. 12.—

14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face . . . . . fl. 3.—

Suma . . . . fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-şi aşterne cursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului sĕ se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii, pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântăre, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi sĕ recere şi concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 317. [1697] 1—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte

Iuliu Dan,
adm. prot.

[1698] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca sĕ fie versaţi şi în cântările bisericesci şi sĕ ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zernesti.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 4724. [1699] 1—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 318. [1682] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci din comunele mai jos însemnate, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boholt, cu 200 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
2. Uroiu, cu 200 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
4. Nevoeşi, cu 150 fl., salar anual cuartir gratuit în localitatea scoalei, grădină de legumi şi 2 orgii de lemne.
3. Fizes-Barbura, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
5. Porcurea, cu 150 fl. salar anual, cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
6. Boiu, cu 150 fl. salar anual cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.
7. Cigmău, cu 80 fl. salar anual, care se va solví în 2 rate la 6 Decembre şi 25 Martiu, cuartir gratuit şi lemnele necesare pentru încălḑit.

Cererile de concurs instruite conform legilor din vigoare sunt a se adresa la subsemnatul oficiu protopresbiteral, până la terminul susindicat.

Hondol, 29 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractului Geoagiu I.

Vasilie Pipoş,
protop.

Nr. 293. [1683] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele gr. or. române din comunele mai jos însemnate se escrie concurs cu terminul până la 16 Septembre a. c. st. v.

1. Baştea-Holdea Coşeşti, cu salar anual de 254 fl. 40 cr. şi adecă: *a*) în bani 120 fl.; *b*) 112 mĕsuri cucuruz în boambe, computate după calculul de mijloc à 1 fl. 20 cr. = 134 fl. apoi cuartir liber în ori-care din aceste comune şi 24 □° lemne.

2. Brisnic, cu salar de 224 fl. şi adecă: *a*) în bani 100 fl.; *b*) 80 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕsuri fasole = 8 fl.; *d*) folosirea a douĕ grădini cu venit anual de 20 fl. apoi cuartir liber şi 4° cubici de lemne.

3. Lăpuşnic, cu salar de 150 fl solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 25 cară de lemne.

4. Lăpugiul-superior, cu salar de 300 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 10 □° lemne; apoi pentru serviţiul de cantor câte 40 cr. dela înmormêntarea oamenilor în vêrstă şi câte 20 cr. dela înmormêntarea pruncilor.

5. Lăpugiul-inferior-Ohaba, cu salar anual de 208 fl. şi adecă: *a*) în bani 94 fl.; *b*) 95 mĕs. cucuruz = 114 fl. cuartir liber şi 16 □° lemne.

6. Rădulești-Stregoane, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunari anticipative, cuartir liber şi 8 □° lemne.

7. Panc-Sĕlişte, cu salar de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8 □° lemne.

8. Sĕcămaş, cu salar de 157 fl. şi adecă: *a*) în bani 70 fl.; *b*) 50 mĕs. cucuruz = 60 fl.; *c*) 4 mĕs. fasole = 8 fl; *d*) folosirea a 2 grădini cu venit de 15 fl. apoi cuartir liber şi 8 □° lemne.

9. Stănceşti-Ohaba, cu salar de 130 fl. şi adecă: *a*) în bani 120 fl. *b*) folosirea a 2 grădini 10 fl. apoi cuartir liber şi 8 □° lemne.

10. Tissa, cu salar de 214 fl. şi adecă: *a*) în bani 110 fl.; *b*) 10 mĕs. cucuruz = 96 fl.; *c*) 4 mĕs. falsole = 8 fl. apoi cuartir liber şi 8 □° lemne.

11. Fintoag, cu salar anual de 200 fl. solvinḑi în 4 rate trei lunare anticipative, cuartir liber şi 8° □ lemne.

În comunele de sub 1 şi 5 fiind scoale în fie-care comună, învĕţătorul va fi îndatorat a ţiné prelegeri în comunele de sub 1) tot a 3-a, ear de sub 5) tot a 2-a ḑi.

Doritorii de a ocupa una din aceste staţiuni au a şi aşterne suplicele lor instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu, până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobrei.

Dobra, la 26 August, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 1039. [1692] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanţii sĕ-şi aştearnă petiţiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 719. [1671] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele staţiuni de învĕţători în protopresbiteratul Branului, prin aceasta se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Pentru postul de învĕţător din Poiana-Mĕrului cl. I. cu salar anual de 200 fl. v. a. din cassa comunală.

2. Pentru postul de învĕţător din Holbav, cu salar anual de 200 fl. şi anume: 150 fl. din cassa comunală şi 50 fl. din fondul bisericei.

3. Pentru postul de învĕţător din Fundata, cu salar anual de 190 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală; 90 fl. tacse dela copii şi 30 fl accidenţii cantorale.

4. Pentru postul de învĕţător în Şirnea, cu salar anual de 150 fl. şi anume: 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse dela copii.

5. Pentru postul de învĕţătoriu din Moeciul-superior, cu salar anual de 150 fl., — 70 fl. din cassa comunală şi 80 fl. tacse.

Cei ce doresc a reflecta la vreuna din aceste staţiuni, vor avea a-şi aşterne suplicile lor instruite conform dispoşiţiunilor în vigoare la subsemnatul oficiu, până la terminul susin dicat. În conţelegere cu comitetele parochiale respective.

Oficiul protopresbiteral al Branului.

Zĕrneşti, la 14 Iuliu, 1887.

Traian Meţian,
protopresbiter.

Sz. 7227/887 tkvi. [1700] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzé teszi hogy nagyszebeni Ghibu János végrehajtató 200 frt. töke ennek 1886 február 2-ától folyó 6% kamatja 21 frt. 10 kr. költség kielégitése végett, ugyszintén a nagyszebeni elölegezési egyletnek 150 frt. és járulékai iránti követelése, és Sztánciu Vaszilie 160 frt. s jár. iránti követelése felhajtására a végrehajtást szenvedők sinai, Iosif Miklós és neje Iosif Elena szül. Kaikutz és utóbbinak hagyatékát képező a nagyszebeni 1282 sz. tjkvben A + 1 rendsz. 1859 és 1860 h. sz. alatti fekvőségei melyekre Kaikutz Péter és neje Trimbitzoiu Mária érethosziglani haszonélvezeti joga van bekebelezve 1449 frtra megállapitott kikiáltási árban a kebli telekkönyvi hivatalban **1887 évi Oktober hó 31 d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881 LX t. cz. 42 §-ában és ezt kiegészitő rendeletekben jelzett árfolyam és ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni: kivéve a végrehajtatókat.

A mennyiben a tkvi rdts 163 §-a szerint az ingatlan a szolgalmi jog fentartásával olyan árban adatnék el: mely a szolgalmat megelőző tehertételek fedezése végett megállapitott 1420 frtot meg nem ütné az arverés hatálytalanná vállik és az ingatlan a szolgalmi jog fentartása nélkül, a kitüzött határnapon ujabban elárvereztetik.

A vételárt pedig vásárló az árverés napjától számitandó 3 egyenlő részletekben a nagyszebeni kir. adó mint letéti hivatalhoz szabályszerüen szerkesztett kéréssel letétbe helyezni 6% kamatjával együtt.

Az árverés megállapitott további feltételei alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a nagyszebeni városi tanácsnál megtekinthetik.

A nagszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság egyesbirójától.

Nagyszeben 1887 augusztus hó 2-ik napján.

Vén András s. k.
kir. törvényszéki biró.

---

137 szám. 1887. [1693] 3—3

Árverési hirdetmény.

Alulirott királyi közjegyző ezennel köztudomásra hozom, hogy néhai nagyszebeni lakós Matza János hagyatékához tartozó 2442 frtra becsült borkészlet és hordók folyó évi **oktober hó 6-án d. e. 10 órakor** aHonterus uteza 6 ik házszám alatti pinczehelyiségben becsértéken felül vételárban azonnali készpénzbeli fizetés mellett, — árlejtés utján elfognak adatni.

Az árverési feltételek irodámban (fleischergasse 29 h. sz.) a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Nagy-Szeben 1887 Szeptember 25-én.

Zágoni Gábor,
kir. közjegyző.

[1694] 3—3

Árlejtés.

A nagyszebeni m. kir. országos tébolyda intézet reszére 1887/8.-évre szükséges 1222 köbmeter tüzifa szállitására pályázat nyittatik.

Felhivatnak mindazok, kik vállalkozni óhajtanak, hogy a magyar nyelven szerkesztett 50 kros bélyeggel és 400 frt. bánatpénzzel felszerelt zárt irásbeli ajánlataikat, melyben határozottan megjelölendő a szállitásra szánt fa vastagsága és hossza, valamint az is, hogy a bükkfának és tölgyfának köbméterit külön-külön mennyiért hajlandó szállitani folyó **évi Oktober 18-án d. e. 11 óráig** alulirott helyen nyujtsák be; megjegyezvén, hogy a jelen hirdetménynek meg nem felelő, vagy késön beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Nagyszeben 1887 Szeptember hó 2ĕ-én.

Magy. kir. országos tébolyda igazgatósága.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 97 Sibiiu, Joi 24 Septembre (6 Octobre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 23 Septembre

Sĕptămâna trecută capitala monarchiei noastre a adăpostit între zidurile sale o sumă de bărbați, cari adunați în un congres — congresul higienic — au chipzuit asupra mijloacelor prin cari se poate alunga miseria dintre oameni, prin cari vieața devine plăcută, și omul adevĕrat membru folositoriu al omenimei. Îi cade bine omului se mai vadă și activitatea nepretențioasă a oamenilor puși în servițiul societății, îi cade bine sĕ vadă o activitate condusă de binele comun, ferită de frecările de tot soiul, de combinațiuni politice, luptă de rassă, luptă de interese și de partidă, îi cade bine se vadă o clasă de oameni adunată din toate părțile lumei spre a-și comunica unul altuia cunoscințele basate pe esperimentele lor, a chipzuí reciproc, și a comunica lumei resultatele sciinței cu privire la higiena trupului. Și cu deosebire i cade bine aceasta cronicariului, care și el ca om, are inimă pentru societate, pentru ai sei și pentru sine, și-i cade bine în ḑilele noastre, când întreagă Europa zace sub greutatea armatelor, acestea sub greutatea armelor, când ḑi de ḑi publicul cetitoriu, cetățeanul pacinic este alarmat cu sciri care de care mai îngrijitoare, care de care mai sensaționale, din cari însĕ mai puțin profită adevĕratele interese ale omenimei.

Puținul spațiu de care dispunem în ḑiarul nostru, nu ne permite sĕ urmărim pas de pas binecuvêntata activitate a congresului higienic, care și-a încheiat activitatea sa tocmai acuma în Viena.

Datori suntem însĕ sĕ luăm act despre desbaterile, ce avură loc în acest congres cu privire la pericolul cel mare, la care omenimea este espusă, prin prea multa folosire a beuturilor spirituoase, și suntem datori sĕ luăm act despre constatările bărbaților de sciință, cari constatări bine trebuesc accentuate la poporul nostru, care și el sufere în mare parte de patima beției, ba în unele ținuturi aceasta patimă a luat caracterul unei epidemii contagioase, care a infectat păturí intregi din societate.

Dintre toate pĕcatele beția este pĕcatul cel mai mare, pentru-că el este capul tuturor rĕutăților, isvorul, din care ese șirul lung al celorlalte pĕcate. Barbații erudiți din congresul dela Viena au crecut de cuviință sĕ se ocupe cu cestiunea alcoholismului, și în marea lor erudițiune se constate inriurința cea rea a lui, asupra organismului omenesc.

Noi suntem datori se constatăm, că în un organism stricat de prea multa folosire a alcoholului, nu mai poate locuí spirit sănătos, prin urmare pe nici un teren al vieței publice nu mai putem folosí pe omul căḑut în patima beției.

Noi avem mare trebuință de toată puterea de vieață a poporului nostru, și ea trebue se formeze obiect de serioase îngrigiri în fața pericolului, care ne amenință din partea beuturilor spirituoase. Și trebue se constatăm, că la noi prea puțin se lucră pentru delăturarea acestui rĕu. Din contră am putea afirma, că indirect el este promovat chiar prin protecționarea acelora, cari și-au făcut problemă de vieață se ruineze țeara prin alcoholism.

Eclatantă dovadă despre aceasta ne dau desbaterile din Vinerea trecută la congresul higienic din Viena. În șirul celor mulți învĕțați, cari au vorbit despre stricăcioasa influință a alcoholului vom face amintire despre Dr. Mauritiu Gauster din Viena. An de an cresce în Austria numĕrul bețivilor, — așa se plânge acest om al sciinței. Dacă va merge tot așa, Austria e împinsă la perire. În Austria alcoholismul se susține cu puterea: în loc de a stirpí crișmele, ele se înmulțesc, căci arênda lor — după cum se crede — aduce foloase statului. Concesiunile cele mari făcute crișmelor ar fi bine se fie esaminate de câtră parlamente, nu din punct de vedere financiar, ci mai mult din punct de vedere higienic. În Austria nu ne putem aștepta la o limitare a producțiunilor de alcohol, căci producerea e pusă în mâna unor cercuri politice cu mare influință, cari din această industrie trag enorme foloase.

Așa se plânge germanul din Austria, și nu fără cuvênt. Ne-ar fi plăcut mult sĕ fie fost de față la această epocală ședință a congresului higienic și vre-un bărbat cu inimă, de prin părțile noastre, sĕ spună el ce face guvernul nostru pentru stîrpirea alcoholismului, ne ar fi plăcut se auḑim vre-o voce cu autoritate despre efectele alcoholismului la noi, numai din incidentul alegerilor dietali din vara trecută, ca sĕ vedem, întru cât sunt și la noi oameni de sciință, cari condiționează viața și consolidarea statului dela o populațiune sănătoasă, și nu dela o populațiune stricată, trecută prin toate boalele, care nu mai e bună de nimica, decât puținele ḑile ce le mai are sĕ le petreacă în desfrânare în onoarea curentului bolnăvicios de aḑi, care se numesce maghiarisare.

Nu este bine sĕ ne perdem speranța în îndreptarea lucrurilor spre bine. Avem nădeșdea, că se vor întoarce toate spre bine, curentul sănătos, propagat de oamenii de sciință va străbate în cele din urmă și la noi, și statul, societatea, biserica, toate și toți vor lucra contra alcoholismului, care începe a lua dimensiuni tot mai înspăimêntătoare.

Revista politică.

Frica ce domnia în toate părțile pentru urmările incidențului dela granița franceză a dispărut. Lucrul s'a aplanat în grabă, și încă spre mulțămirea ambelor părți. Aceasta prietinească înțelegere între Francia și Germania, față de incidentul de curênd întêmplat, a dĕrimat mult din părerea esagerată, ce o avea lumea despre ura neîmpĕcată ce nutresc țĕrile vecine una față de alta. Acum se așteaptă, că Francia și Germania chiar în urma acestui incident, vor stabilí între ele o bună înțelegere în ce privesce comunicațiunea preste frontieră, prevenind astfel repețirea unor casuri de natura celui de curênd întêmplat. Din cuvintele trimisului Germaniei, contelui Münster, ce le a rostit cătră ministrul de esterne Flourens sĕ poate destul de clar cunoasce intențiunile Germaniei de a mantinea pacea. Acela a mărturisit adecă, cum Germania cu părere de rĕu a luat la cunoscință casul întêmplat la graniță și că, la tot casul vĕduvei Brignon i-se va vota o pensiune, și că el din toate puterile va căuta, ca lucrul sĕ nu se prea încordeze. In Paris tot cursul lucrului precum și eliberarea tinĕrului Schnaeble a mulcomit foarte mult spiritele agitate. În Germania mulțămirea e generală, escepțiune făcênd „Kreuzzeitung", care în un ton vrășmășesc numesce condițiunile de împăciuire impuse de Francia: „nerușinate pretensiuni franțozesci!"

Întâlnirea ministrului Crispi cu prințul Bismarck, ca toate întâlnirile dintre diplomații mari, preocupă foarte mult presa din toate părțile. Neliniscea, ce a scornit'o această întêlnire, provine numai din împregiurarea, că oamenii nu cunosc adevĕrata causă a întâlnirei. Din multe părți sĕ susține, că convenirea ministrului Crispi cu Bismarck are de scop a se mijloci împăciuire între Italia și Papa. După cum esplică lucrul însĕ foile din Paris, împăciuirea aceea este o cestiune, care atinge numai pe italieni, și în care deci cancelariul Bismarck nu se prea poate amesteca. Apoi dacă chiar ministrul Crispi voesce sĕ cerceteze pe cancelariul german, atunci n'ar avea lipsă sĕ călĕtorească incognito. Această întâlnire nu-i convine de loc Franței, precum nici chiar Rusiei.

Ceriul Bulgariei nu s'a mai înseninat. Puterile, care stăruiau cu tot dinadinsul, ca sĕ se pună odată capĕt stărei neliniscite, ce de atâta timp domnesce în Bulgaria, acum se pare, că tot ele prelungesc acea stare. La nota Porții de curênd trimeasă cabinetului din Petersburg nu se va putea rĕspunde, după cum se asigură, până nu se va reîntoarce țarul Alecsandru la Petersburg. Dealtcum cabinetul rusesc

FOIȚA.

Escursiune la o cetate și la o pesteră.

C. Peștera.

(Urmare.)

După ce ne stêmpărarăm setea cu cuprinsul ploscei și mai odihnirăm nițel, luarăm hotărîrea a mai întra odată în pesteră, ca se căutăm nu se mai află cumva vre-o pesteră laterală, eventual continuarea pesterei celei mari. Pornirăm. Căutând în toate părțile, mai cu deamĕnuntul ca la prima întrare, ajunserăm la gaura din părețele din dreapta al salei Nr. 3. Ne mai uitarăm odată cu toții pe rênd dar se esprimă părerea, că aci nu putem întra.

— Stați aci, că me duc eu — ḑisei eu, și luând o făclie în mână m'am vîrît cum am putut până la lărgămênt, aci am aruncat bâta jos și am sărit după ea la o afunḑime de vr'o 2 metri. Norocul meu, că a fost pămênt moale de desubt și astfel nu mi s'a întêmplat nimic. Aci jos era locul larg. Căutând spre dreapta am vĕḑut o grămadă mare albă, dau cu bâta prin ea și vĕd că e var stîns în formă de praf. Înainte! Mergênd pe această pesteruță înainte, încurênd începu a deveni tot mai strîmtă până ce abia mai încăpeam pe ea. Acum era îngustă, dar înaltă și cu cotituri foarte multe. Ici-colea se lărgea apoi earăși devenea strîmtă. — Într'o lărgăminte am dat de o grămadă de oase rupte și mâncate de dintele timpului. De unde au venit aceste oase aci, eu nu sciu. Poate că dela animale sĕlbatece rĕtăcite pe aci, cari nu au mai putut eși și acolo au perit. Dela o vreme n'am mai putut înainta din causă, că strîmtoarea — ca sĕ nu-i ḑic pesteră — pe care am venit, aci lua o direcțiune verticală drept în sus și-mi era imposibil să me urc pe ea.

— Poate că aceasta corespunde cu gaura, pe care și-a băgat hoții comorile — cugetai eu și me întorsei înapoi la gaura pe care am întrat și unde îmi rĕmaseră tovarășii, cari într'aceea au tot strigat după mine, dar eu n'am auḑit nimic eară ei, cugetând că eu m'am prăpădit pe acolo, erau desperați. Bucuria lor când m'au vĕḑut.

Dar acum alt nĕcaz! Când am întrat mi-a fost ușor a sărí în jos, dar acum cum se sar în sus, căci de suit nu era vorbă, ne avênd de ce me prinde, de-oarece stânca forma un adevĕrat părete luciu, fără nici un colț. Tănase își scosese capul pe gaură, ca se vadă ce fac. Eu am pus făclia în vêrful bățului și i-am întins'o lui. După aceea i-am întins bâta, ca se o apuce bine, eară eu m'am tras pe ea în sus, cu mare nĕcaz. Ajungênd sus unde zidul forma un fel de scaun la gura gaurei, am șeḑut pe el până ce s'a retras Tănase din gaură, apoi am eșit și eu. — Numai după aceea mi-a venit în minte, că ḑeu! foarte ușor s'ar fi putut întêmpla sĕ nu mai pot eși de acolo.

După ce am căutat înzădar și n'am mai aflat alte găuri mai mari sau pesteri, am eșit afară și am pornit cătră casă. Adecă nu! Mai întâiu trebuia sĕ prânḑim, căci era la o oară și eram flămânḑi. Ne pachetarăm colecțiunile și pornirăm în jos. „Moșul" luase un stalagmit puternic, ca sĕ-l folosească de pisoiu, cu care sĕ sdrobească sarea în piuă, și-l ducea pe umĕr.

— Veniți până colea mai la vale, că acolo este un isvor și umbră bună lânga el. Acolo sĕ prânḑim.

Sosind la isvor „moșul" își puse sarcina jos; dar fiind că-i apĕsase umerii prea tare, el o durigă numai de pe umĕr în jos, eară bietul pisoiu, supĕrat de această necomplesanță, sĕ rupse în două. „Moșul" surprins de această cutezanță a pisoiului, se uita la el a milă și a pagubă și clătina din cap.

— Uite! Apoi pentru asta mi-am rupt eu ûmerii cu tine? — ḑise el. Eară noi glumind asupra întêmplărei ne gruparăm pe earbă lângă mâncare și în preajma isvorului. În decursul mâncării nu ne-a lipsit nici musica. Nisce păsărele cântau in apropiere, eară din depărtare se auḑia sgomotul apei.

(Va urma.)

nici nu ţprea grăbesce cu rĕspunsul, deoarece aşteaptă se vadă, ce faţă vor căpĕta lucrurile în urma nouei alegeri. Alegerile s'au început şi e ceva firesc, — ca în mijlocul învălmăşelei celei mari ce domnesce în toată Bulgaria, şi ele sĕ fie de tot sgomotoase. Ministrii sĕ candidează unul după altul. Contra candidatul ministrului president Stambulow în Sofia este fostul ministru president Radoslavow. Zankow ataţă oposiţiunea, ca sĕ nu ia de loc parte la alegerile ce se urmează. Membrii oposiţiunei pe de altă parte sĕ plâng, că lor nu le este permis a merge prin povinciă, precum şi în contra unei censuri aşedate în contra constituţiunei, care a reţinut pe Zancowişti, pentruca sĕ nu participe la alegeri. Regenţa a declarat, că legile o împuternicesc, de-a lua mĕsuri poliţienesti.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

(Încheere.)

5. Din lipsa de o instrucţiune, vine de călătoresc dela ven. Consistor la oficiul protopp. o mulţime de coli grase de mancitate.

6. Când s'a deschis concursul pentru postul de protopresbiter pentru a ajunge la leafa de 800 fl. în adevĕr a trebuit a-şi lua comitetul refugiu la: „Suta mărită muta, suta împacă soacra“ — adecă la venitele dela cununii şi din procese divorţiale, pentruca celelalte venite de abia se urcau la 400 fl. — Apoi DTa cunosci bine productul ḑisei de sus adecă: sfiala tinerimei de căsătorie şi concubinatele cele multe.

7. Neputând pretinde nime dela preotul George Crişan, că fără de nici o remuneraţiune sĕ-şi petreacă mai multe oare cu instrucţiunea „moralei catechisaţiei“ pentru numĕroasa tinerime dela scolile normali, reali-gimnasiali etc. de aici, şi de 28 de ani lipsind protopresbiterul cu locuinţa de aici — nu e mirare, că tinerimea studioasă nu are de unde suge laptele credinţii.

8. DTa dle Chendi ai rupt biserica cea veche din deal şi ai zidit una frumoasă în mijlocul satului Buzd, după aceea ai mers la Frâua lăsând bisericei cuvêntătoare din Buzd o mie şepte sute florini după cap, la a cărei sumuliţă muncesc sĕraci Buzdeni până mai îmbrâncesc şi numai cu prea vener. Consistor mai au noroc, că acum a 2—3 oară li-a dat mână de ajutor.

9. Asupra averii nemişcătoare a bisericii din Bratei e ordinată licitaţiunea pentru contribuţiune; averea bisericei din Aţel e ajunsă acuşa de acea soarte, — parochul Vasilie Lazar e materialminte ruinat prin procesul jidanului Abraham contra bisericei din Şoala. — Biserica din Copriţa de lângă linia ferată vĕḑută de trecĕtori nenumĕraţi samănă mai mult unei ţiglării.

Reparaturile bisericei, scoalei, casei parochiale din Frâua plătite's?

Despre ce avere activă dispune biserica gr. or. din Elisabetopole? Te vei convinge cu ocasiunea visitaţiunei canonice despre deşertăciunea şi golătatea casselor bisericesci din întreg tractul şi Te vei convinge, că am avut eu drept când am ḑis, că momentan nu e cu putinţă dar nici consult a pune una douĕ mii florini pentru locuinţa fiitorului protopresbiter, cu atât mai puţin nu, deoarece o atare casă esistă şi dacă DTa, — precum dorim, cel puţin eu, — vei deveni protopresbiter, atunci ai casa DTale proprie. — Ori ai cugetat: acum o vênd tractului, şi devenind eu protopresbiter locuesc în ea ca chiriaş tot pe spesele tractului. Aşa ai calculat? Nu aştept rĕspuns.

10. Archivul protoppesc, când l'ai primit, a fost un chaos, ca cel dinainte de facerea lumii şi cred că-Ţi trebue muncă serioasă al aduce în ordine.

11. Reuniunea învĕţătorilor, numai ce e drept o ai adus în viaţă, o ai condus bine până în ultimii ani, dar aḑi nu e ea vestejită şi acuşi deplin amorţită, dacă nu i-se va da ceva mâna de ajutor?

Şi vai câte alte calamităţi şi neajunsuri Ţi-aş mai putea înşira! — Me mărginesc însĕ la cele numĕrate până aici şi vin acum aŢi spune Dle Chendi, că mĕ supun fără temere verdictului on. cetitor, dacă am atăcat fără cruţare vaḑa şi nimbul sinodului protoppesc, spunênd părerile mele de sus.

Susţin şi aḑi cu toată tăria, că mai urgentă ar fi fost desbaterea în sinod despre mijloacele delăturării calamităţilor de sus, decât despre rapoartele după alfabet a diferitelor comune, despre procurarea unui edificiu în Mediaş pentru fiitorul protopresbiter, şi dela aceasta convingere nu me abaţi de mi-ai ḑice de o mie de ori, că sum un „savant,“ om al câştigului, fără „cultura inimii“ etc.

Resping cu indignaţiune afirmarea DTale, că am căutat a-mi bate joc de sinodul protoppesc, că aş fi fost contrar la toate obiectele din programă, numai şi numai, ca acelea sĕ nu se supună unei desbateri meritorice. — Care obiect din programă nu s'a desbătut şi rĕsbătut? Mai cetesce odată corespondinţa mea şi Te vei convinge, că afirmarea DTale e fără sâmbure.

Cumcă sinodul a putut fi şi fără de Dl Roman, aceea stă, dar că eu mam plâns în corespondinţa mea de una şi alta, aceea nu e adevĕrat; eu am descris fidel toată decurgerea acelui sinod şi DTa dle Chendi nici un cuvênt din corespundinţa mea nu l'ai dat de neadevĕrat.

Scopul sus indicat doresc a mi-l ajunge pe deplin în curênd şi cred, că mi-l voiu şi ajunge mai ales dacă DTa de ici încolo vei rĕmânea însufleţit de acelea intenţiuni, cari le-ai nutrit până în ḑiua de aḑi şi le-am cunoscut de salutare binelui comun al bisericei noastre.*)

Dixi et salvavi animam meam.

Un privitor.

Disertaţiune

de Ioan German învĕţător şi catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ţinută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărĕmb.

(Urmare.)

Ad. 14. Absenţiile pot sĕ provină şi din causa pruncilor. Cu deosebire pruncii desmerdaţi în familie, şi nedaţi a fi sub controlă. Acestia îndată ce dau în scoală de greutate şi de disciplină, sub un pretecst sau altul absentează dela scoală odată că-i doare capul, odată că au întârḑiat, odată că au avut oaspeţi, altădată din alte cause.

Alţi prunci sunt petulanţi şi dedaţi a petrece la jucării, sau a umbla fără nici un căpătâiu, acestia încă lipsesc adese-ori, earna că merg la ghiaţă, vara la scaldă etc.

Sunt apoi şi prunci foarte simţitori, cari nelăsându-i părinţii acasă, ca sĕ poată studia, sau neputându-şi face unele ocupaţiuni domestice mai bine nu vin la scoală, decât sĕ nu fie în regulă.

Mai sunt şi prnnci cu deosebire dela 6—8 ani, cari în urma traiului rĕu nu sunt deplin desvoltaţi, şi astfel deşi almintrea detectuoşi — nu sunt fisice în stare se supoarte frigul iernei şi sĕ frecuenteze scoala. — În comunele de munte atari prunci dau un contingent foarte însemnat de absenţii. — Chiar şi între cei bine desvoltaţi dela 6—8 ani, când sunt iernile grele nu pot sĕ frecuenteze.

Ad. 15. Negreşit conspectul de absenţii are sĕ-l pregătească învĕţătoriul, şi-l predă directorului, de aci încolo ar fi treaba directorului şi a comitetului parochial, ca sĕ-l substearnă mai departe la forurile superiori bisericesci, sau la cele comunali; şi astfel nu ar veni învĕţătoriul în conflict cu oamenii pentru absenţii — în casul când sunt pedepsiţi.

Lucrul însĕ merge anapoda, învĕţătoriul pregătesce, el subşterne conspectele, asupra lui vine toată ura pentru darea de absenţii. Unde întrevine odată conflict, acolo am finito cu cercetarea regulată.

Ad. 16. Pe când în administraţiune, cel din urmă servitor 'şi are viitoriul asecurat; pe atunci învĕţătoriul român — cu foarte puţine escepţiuni — este lăsat în scirea lui Dḑeu, în cas de morb, în cas de bătrâneţe, în cas de neputinţe, eară la cas de moarte, Dḑeu scie ce va fi cu familia lui. Sĕ nu mi se vorbească de pensiunea dela stat, căci mor destui de foame cu ea.

Grija pentru viitoriu face pe mulţi învĕţători de nu sunt cu destulă tragere de inimă către scoală, nu cu destul zel şi bunăvoinţă, multora le smulge din inimă entusiasmul, ce trebue sĕ-l aibă pentru luminarea tinerilor mlădiţe, date sub îngrijirea lor. Amărala ia locul bunului umor în inimile multor învĕţători, vĕḑêndu-se greu ameninţaţi la ḑile negre. Nu le este dată posibilitatea învĕţătorilor nostri, ca ei sĕ-şi poată consacra viaţa numai şi numai scoalei, şi aceasta încă este o causă, că scoalele noastre remân goale de prunci adese-ori.

Ad. 17. Adese întrevin şi morburile, sau defecte corporali şi spirituali, precum şi unele împrejurări — când absenţiile nu sĕ pot încunjura. Atari casuri le prevede şi regulamentul nostru — şi le escusă.

Dar mi sĕ pare că, în înşirarea causelor absenţiilor m'am estins destul de departe — deşi fără nici o pretensiune de a fi esauriat tema. Me reîntorc acum sĕ vedem mijloacele, prin cari s'ar putea delătura absenţiile — acest inconvenient împedecătoriu în instrucţiunea populară. — Mijloacele ce voiu înşira mai în jos sĕ refer la absenţiile de ori-ce categorie, fie absenţiile anuali, lunari, de câteva ḑile sau chiar şi întârḑierile, cari nu sunt scusabile după regulamentul scolar ce posedem.

Primul mijloc ar fi: Directorii nostri scolari, parochi ar trebui sĕ poarte un mai viu interes faţă de scoală.

Sunt nenumĕrate ocasiunile, unde parochul convine cu părinţii pruncilor, şi poate sĕ le vorbească. Îu biserică, la cununii, la botez, la înmormântări, la taina mărturisirei. Ce nu poate face un preot harnic? Altcum este un interes bine înţeles şi al preotului, ca pruncii sĕ cerceteze scoala, pentru că numai atari prunci pot sĕ devină parochieni harnici, cari umblă la scoală. Mai este şi o datorie sântă a preotului de a griji de turma încredinţată în ce privesce sufletul ei. Deci mai mult interes dela directori, mai multă inimă pentru oile dela cari iau şi ei înşişi folosul, şi după cari trăesc.

Relativ la comitetele parochiali — aceste cu puţine escepţiuni, pe la oraşe — sunt ceeace este şi preotul, qualis rex, talis grex. Şi comitetele ar trebui sĕ fie însufleţite mai mult pentru scoală.

Al doilea mijloc ar fi:

Controlarea şi inspecţiunea severă a scoalelor din partea directorului, a oficiilor protopresbiterali, precum şi din partea vre-unui membru din consistoriul scolar. Firesce aceasta controlă trebue sĕ fie bine stabilită prin un regulament congresual, în carele sĕ fie prescrise şi pedepsele aplicânde faţă de cei negligenţi, tot în acest regulament ar trebui sĕ fie indicate normele, după carí sĕ se ţină în evidenţă controla si inspecţiunea de sus până jos — sĕ nu mai poată fi nime la îndoială, că controla şi inspecţiunea nu e esactă. Cât de lăcsa e controlă şi inspecţiunea sĕ poate vedea de acolea, că consistoriul nu are nicí o cunoscinţă de câte-ori cutare director, sau protopresbiter a cercetat scoalele sale.

Îndată ce controla ar fi strictă, nu am întimpina atâtea absenţii, s'ar putea cura rĕul mai iute.

Trebue sĕ se întrebe omul în multe locuri pentru ce poartă parochul numele de director, eventual protopresbiterul numele de inspector, când unul şi altul nu întră cu anul în scoală, şi despre acesta nime nu-i ia la rĕspundere.

Al treilea mijloc faţă de indiferentismul organelor administrative ar fi:

Arĕtarea fără cruţare la forul superior bisericesc a ori cărui cas de indiferentism sau persecuţiune, păşirea în ḑiaristică, precum şi în adunările comitatense, ca cel puţin sĕ demascăm falsul constituţionalism.

Al patru-lea mijloc faţă de nesciinţa poporului ar fi: predicile în biserică, eară faţă de sĕrăcia poporului ar fi: introducerea industriei în scoale. Prin aceasta am putea câştiga mijloace şi celor sĕraci.

(Va urma.)

*) Cu aceasta declarăm aceasta cestiune încheiată în ce privesce discusiunea în foaia noastră, şi dacă corespundentul nostru nu suleva unele afaceri ce reclamă regulare, nici acestui rĕspuns nu-i mai dam loc. Red.

Varietăţi.

* (Denumire.) Cetim în „Românul,“ că dl Dr. Petru Dulf, cunoscut şi ca poet, este numit de profesor de pedagogie la institutul asilul „Elena Doamna.“

* (Eminescu). Starea renumitului poet Eminescu nu este tocmai aşa critică cum ni o comunică „Curierul Român“, „Liberalul“ ne spune, că poetul continuă cu întrebuinţarea medicamentelor, prescrise de medici, înşurma cărora suferinţele i-sĕ alină pe ḑi ce merge.

* (Credem că „Telegraful Român“ voesce se amăgească publicul român.) Cu acest compliment ne onorează „Românul“ în numerul din 2 Octobre, în care într'o notiţă trage la îndoială, că tinerimea română gr. or. dela universitatea din Cluş, a bineventat resp. s'a presentat la I. P. S. dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, cu ocasiunea conducerei deputaţiunei clerului nostru înaintea Maiestăţii Sale în Cluş.

De unde şi pe ce cale autentică 'şi ia „Românul“ informaţiunile pe basa cărora 'şi formează o părere atât de sinistră despre capul bisericei noastre o scim noi, şi dacă îi convine se accepteze acel isvor, nu-i putem sta în cale, dar ne surprinde, când vedem, că fără de a fi în cunoscinţă de causă, ne insinuă cu uşurinţă o atare mişelie. Noi am apreţiat totdeuna foarte mult ţinuta serioasă a „Românului“, şi tocmai aceasta ne face se simţim atât de tare o astfel de insinuaţiune luată — credem noi — ca din vênt, şi ne ar face numai serviţiu, dacă — poate pentru îndreptarea noastră în viitor — ne-ar arăta vre un cas concret prin care am amăgit publicul român, pentru că casul subversant 'l vom proba în mod autentic nu pentru ca se ne justificăm faţă de „Românul“, ci pentru publicul, care cetesce „Românul“.

* (Sciri militare.) Batalionul al 3-lea al regimentului Nro 31, care de present e staţionat în Sibiiu, mâne în 7 Octobre st. n. la 4 oare după prânḑ, va pleca cu tren separat la Foca în Bosnia.

* Adunarea generală a pompierilor din comitatul Sibiiului se va ţiné la 12 Octobre n. a. c. la 2 oare d. m. în sala cea mare a comitatului. Obiectele luate în program sunt următoarele: 1. Cetirea protocolului ultimei adunări generale; 2. Raportul comitetului despre activitatea sa; 3. Desbaterea asupra mijloacelor, ce sunt de lipsă pentru stîngerea focului în comunele comitatului; 4. Alegerea noului comitet.

* (Bustul poetului Dimitrie Bolintineanu.) Lucrările pentru restaurarea mormêntului şi bustul poetului Bolintineanu, fiind aproape terminate, comitetul roagă atât onor. redacţiuni de ḑiare din ţeară cât şi pe prietini cărora li s'au trimes liste de subscripţiune sĕ binevoiască ale înapoia cât mai curênd posibil, însoţite de sumele, ce s'au putut aduna până acuma.

* (Foc). În Şimonul Branului în noaptea de 18 spre 19 Septembre a. c. un foc pus de mâni rele prefăcu în cenuşe clădirea de firestreu a parochului Ioan Moşoiu, causând o dauuă de aproape 400 florini. E de însemnat că acest paroch numai în anii trecuţi a mai suferit daune de felul acesta.

* (Archiva familiei Bethlen.) Numĕrul archivelor familiare depuse în timpul din urmă în museul naţional unguresc s'a înmulţit foarte tare. Acum de curênd comitele suprem al comitatului

Brașov și Sibiiu, contele Andrei Bethlen și contele Paul Bethlen au trimis și ei la acelaș muzeu archiva lor familiară aflătoare în posesiunea lor. E de interes pentru scrutătorii istoriei această bogată colecțiune de documente, care conține multe date de mare însemnătate, mai cu seamă din periodul când s'a întêmplat catastrofa dela Mohaciu. Însemnătatea cea mai mare a acestei archive predată de o familie ai cărei strămoși au fost oare-când căpetenii în această țeară, zace într'aceea, că ea este prima archivă voluminoasă, care conține date referitoare esclusiv la istoria Transilvaniei.

* Esportul cailor din Austro-Ungaria e permis de aci înainte nu numai prin locurile arătate în ordinațiunea circulară din Iuliu, ci și pela punctul Buch dintre granița austriacă-elvețiană.

* (Noul lordmajor din Londra.) Mare svon a produs denumirea posesorului dela „Hotel Royal" a d-lui Polydor de Keysers, de lordmajor al Londrei. Keysers, de nascere belgian, e catolic, și casul acesta este cel dintâiu de când cu reformațiunea, ca un catolic să se pună în fruntea administrațiunei comunale a Londrei. Ce e mai mult, alegerea a fost făcută cu unanimitate.

* (Popoare pitice la Congo). — Un agent al statului Congo (în Africa), doctorul Wolff, a pătruns în ținuturile locuite de pitici și le-a studiat moravurile. A dat peste sate întregi, locuite de bărbați și femei mici, de o înălțime cel mult de 1 metru 4 centimetri. Toți piticii din acel ținut poartă numele de Batuas. Ei trăesc numai cu vênătoarea și cu vin de palmieri. De ordinar ei se căsătoresc numai între dênșii și se încrucișează rar cu alte rase mai mari. Ei se urcă cu mare ușurință până la vîrfurile palmierilor spre a culege fructele și sunt foarte abili în prinderea fearelor sălbatice cu lanțuri s'au curse. Batuas sunt de o constituție foarte robustă; au părul scurt și lânos. Barbă n'au de loc. Indigenii spun însă, că mai departe spre nord sunt câte-va popoare de pigmei, cari poartă bărbi lungi și unsuroase. Toate aceste neamuri de pitici nu formează un popor compact, ci se găsesc isolate printre alte popoare de o statură mai înaltă și par a fi ultimele resturi s'au urmași ai unei rasse primitive.

* (Un bărbat somnoros.) — În dilele trecute plecà cu calea ferată o jună păreche îndată după cununia lor, dela Timișoara la Wiesenhald locuința soțului. Juna căsătorită se despărțea cu lacrămi de părinții ei, pe cari n'avea să-i mai vadă până în primăvara viitoare. Abia se puse trenul în mișcare și soțul începu a căsca din gură, un lucru, care nu plăcea de loc soției sale; după câteva minute urmà o nouă căscare ș'apoi junele căsătorit nu întârdià se adoarmă. Trenul trecuse deja două stațiuni, când în fine junele căsătorit se deșteptà din somnul seu. Deschidênd ochiii se uità în jurul lui căutând pretutindeni soția, fără s'o găsească. In locul ei descoperì un bilet prins cu un ac de gămălie pe haina lui, care avea următoarea cuprindere: „Scumpul meu soț, ai durmit atât de bine, că n'am voit să te deștept din somn. Un bărbat, care poate durmí atât de bine în diua cununiei sale, merită a se bucura de dulceața somnului seu neconturbat de nimeni și mai puțin de soția lui. Adio! Îți urez visuri plăcute!"

Juna doamnă părăsise trenul la Merczydorf și se întoarse la casa părintească, declarând, că nici o putere omenească n'o poate îndupleca se trăiască cu un om atât de somnoros.

* (Rectificare.) În Nr. 94 al foaiei noastre, pe basa recercărei orale a dlui învețător Filaret Dăisorean am făcut rectificarea, că p. 9 din programul adunărei generale a reuniunei învețătorilor din districtul Făgărașului va fi esecutat de dênsul; astădi primim o epistolă din partea dlui învețător Ioan Bonea, în care pe larg ne desfășură, că am fost seduși prin recercarea învețătoriului F. Dăisorean astfel facem rectificarea: că programul e genuin așa după cum s'a publicat în Nr. 92, și regretăm, că am fost seduși să facem rectificarea amintită. Red.

* (Bibliografic.) „Candela", foaie bisericească-literară, Nr. 9 are următoriul cuprins: 1. Omiliile s. Ioan Chrisostom la epistola către Romani. 2. Personalitatea preotului ortodocs. 3. Morala testamentului vechiu în periodul evraistic. 4. Cuvêntare la înălțarea cinstitei și de viață făcătoarei cruci. 5. Cuvênt ținut în Crasna de par. Samuil Pietroschi în diua sântului Ilie a anului 1887 cu ocasiunea sânțirei locului adaus la cinterimul morților. 6. Cronica.

— A apărut în tipografia Alexi din Brașov „*Noul călindar de casă*" pe anul bisect 1888. Anul VIII. Prețul unui esemplar *30 cr.*

— „*Cuvêntări funebrale și iertăciuni*" din autori renumiți prelucrate de Titu Budu, paroch-protopop în Satu Șugatag. Tomul II. Gherla, 1887.

Multe sunt causele, cari împedecă pe preoții nostri a-și împlini una din cele mai esențiale părți ale chemării lor de părinți sufletesci: predica. Abstragênd dela nedestoinicia unora sau altora în compunerea de predici. — împregiurarea, că cei mai mulți fiind siliți a lucra cu brațele, ca să-și câștige cele de lipsă pentru traiu, îi împedecă, nu le lasă la dispositie timpul și liniscea recerută pentru compunerea predicilor. Între astfel de împregiurări, se înțelege, că cei ce pot și vor, aduc mare serviciu causei prin compunerea și prin publicarea predicilor lor.

Cartea de care ne este vorba, are menirea de a veni în ajutoriul preoților și a le face posibilă rostirea de cuvêntări bune și folositoare la înmormêntări — Ea cuprinde 36 predici funebrale pentru diferite ocasiuni și 13 iertăciuni. — Ocasiune bună pentru a da sfaturi părintesci și învețături morale, află preotul la înmormêntări, când inimile credinciosilor sunt mai accesibile. — Ținênd cont de această împregiurare dl Titu Budu, în cuvêntările sale s'a nisuit a scoate din casuri concrete și esemple, învețături folositoare. Modul cum o face aceasta este destul de ușor, totodată plăcut și convingător.

Prin aceasta nu voim să dicem, că preotul să cetească la ocasiuni diferite, cuvêntările așa cum le a lucrat autorul fără nici o modificare. Este de lipsă, ca înainte de a folosí cutare sau cutare predică, preotul să o cetească acasă, să o prelucre acomodat împregiurărilor locale și lipselor morale ale fiilor sei sufletesci. Numai astfel cartea își va ajunge scopul, pentru care e menită. *P.*

Raportul

primului secretar Ioan Pop Reteganul, către On. comitet de ajutorare cu abecedare și legendare a elevilor săraci dela scoalele române rurale, cu reședința în Rodna veche, Transilvania.

(Încheere.)

II. Din banii acestia s'au spesat: S'a cumpărat un protocol de evidență 1 fl. 10 cr. S'a spesat cu posta 7 fl. 48 cr. Domnilor: Petri în Năsăud pentru abecedare 10 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru abecedare 6 fl., tipografiei seminariale în Blaș pentru abecedare 12 fl., d-lor: Petri în Năsăud pentru legendare și abecedare 25 fl., I. Popescu în Sibiiu pentru legendare și abecedare 20 fl, tipografiei seminariale în Blaș pentru abecedare și legendare 20 fl., dlui Petri în Năsăud pentru abecedare 6 fl., tipografiei din Blaș pentru abecedare 8 fl., d-lor: Drotleff în Sibiiu pentru abecedare de Petri 6 fl., Petri în Năsăud pentru abecedare 2 fl. Spese cu scoaterea pachetelor, material de pachetat 8 fl. 32 cr. Suma 131 fl. 90 cr.

Mai sunt deci bani gata 23 fl. 50 cr., cari formează cassa rest. pro 1887/8.

III. Cărți cerură: 1. de Vasilie Petri: Ignat Grigorescu, învețător în Cernesci 24 abecedare 6 legendare; Nicolae Michaescu, învețător în Negrilesci 15 abecedare 10 legendare; George Brătean, învețător în Vama 20 abecedare; Simion Moldovan, învețător în Betlean 26 abecedare 20 legendare; Ioan Budelecan, învețător în Guratelecul-Hodolului 40 abecedare 30 legendare; George Măcelar, învețător în Desmir 10 abecedare 10 legendare; Nechita Leșan, învețător în Cizer 20 legendare; Vasilie Drăgan învețător în Bicaz 15 abecedare 10 legendare; Nicolau Trimbițoniu, înv. în Grădisce 24 abecedare; Simeon Bedelean, înv. în Bonțida 10 abecedare; I. Marcu, preot în Nadeșul-român 12 abecedare; Iosif Nemeș, cooperator în Lăpuș 20 abecedare 5 legendare; Vasilie Cosma, învețător în Imbuz 10 abecedare 4 legendare; Ioan Sălăgian, învețător în Cățelul-român 10 abecedare; Andron Petri, învețător în Dej 8 abecedare; Iosif Vaida, învețător în Șomcuta mică 20 abecedare 15 legendare; Vasilie Aram din Felkuyad 4 legendare; Samson Oprea din Chiuza (cere prea târdiu și nu spune câte). Suma 264 abecedare 124 legendare.

c) Cărți de acest autor se distribuiră: Celui de întâiu 8 abecedare și 5 legendare. Celui de al 2-lea 5 abecedare, și 5 legendare, celui de al 3-lea 6 abecedare celui de al 4-lea 8 abecedare, 10 legendare, celui de al 5-lea 7 abecedare, celui de al 6-lea 4 abecedare și 5 legendare, celui de al 8-lea 4 abecedare și 10 legendare. Lui Ipate Todoran în Domnin 6 abecedare. Celui de sub 9=24 abecedare, celui de sub 11=12 abecedare, celui de sub 14=15 abecedare și un esemplar Stupărit de Costin *), celui de sub 12=15 abecedare și un esemplar Stupărit de Costin și 5 legendare, celui de sub 18—4 legend., celui de sub 13=10 abecedare, celui de sub 14=10 abecedare, celui de sub 15=8 abecedare, celui de sub 16=10 abecedare. Suma 152 abecedare, 2 esemplare Stupărit, 44 legendare.

*) D-l Ioan Costin preot în Baia mare donà 10 es. din opul seu Stupăritul, spre a se distribuí gratuit scoalelor misere. I. P. R.

2. Cărți din tipografia Blașului cerură: 1. Ioan Suciu, înv. în Solovestru 30 abecedare, 20 legendare; 2. Ioan Demian, înv. în Iclod p. u. Blaș 23 abecedare; 3. Basiliu Martin, înv. Băgău 15 abecedare, 18 legendare; 4. Iuliu Harșan, înv. Chiheriul-inf. 20 abecedare, 10 legendare; 5. Teodor Hogia, înv. Șura-mică 15 abecedare, 10 legendare; 6. Petru Colceriu, înv. Suciag 15 abecedare, 1 legendar; 7. Ioan Pop, înv. Șinca-veche 8 legendare; 8. Nicolau Maior, preot V. Udvarhely 8 abecedare, 5 legendare; 9. Iuliu Crainic din Urisiul-inf. 10 abecedare, 6 legendare; 10. Vasiliu Itean, înv. Caltvasser 15 abecedare, 10 legendare; 11. Nicolau Tufescu, înv. Basna 10 abecedare, 5 legendare; 12. Ioan Bucșa, înv. în Craifalău 10 abecedare, 10 legendare; 13. Atanasiu Moga, înv. Țapu 8 abecedare; 14. Petru Grama, înv. Sânte-Jude 10 abecedare. Total 189 abecedare 103 legendare.

3. Cărți din tipografia Blașului s'au distribuit: 1. Celui de sub 1=23 abecedare (folosite, donate de 'scoala din Rodna-veche). 2. Celui de sub 1—9 abecedare, 9 legendare. 3. Celui de sub 2=25 abecedare (folosite, donate de scoala din Rodna-veche). 4. Celui de sub 3=10 abecedare și 7 legendare. 5. Celui de sub 4=10 abecedare și 5 legendare. 6. Celui de sub 5=10 abecedare și 5 legendare. 7. Celui de sub 6=10 abecedare. 8. Celui de sub 14=10 abecedare. 9. Celui de sub 7=10 abecedare 10. Celui de sub 8=13 abecedare și 4 legendare. 11. Celui de sub 9=10 abecedare și 6 legendare. 12. Celui de sub 10=10 abecedare. 13. Celui de sub 11=8 abecedare. 14. Celui de sub 12=8 abecedare. 15. Celui de sub 13=8 abecedare. Suma 170 abecedare și 36 legendare.

4. Cărți de Popescu cerură: 1. Petru Poenar, învețător în Mercina 8 Abecedare, 9 Legendare; 2. E. Crișan și A. Moldovan din Șinca-veche 8 Abecedare 4 Legendare, dar la câteva dile după aceea ne scrise învețătoriul dirig. de acolo, Ioan Pop, că numai de ale Blașului pot folosí, deci de acelea să le trimitem, ce s'a și întêmplat; 3. Ipate Todoran din Domnin cere 22 Legendare; 4. Nicolae Necrelescu din Moioș-Miclesci, 14 Abecedare, 3 Legendare; 5 Teodor Oprean, învețător în Laslăul-român 40 Abecedare, 30 Legendare; 6. Alecsandru Vlad, învețător Bánpatak 2 Abecedare, 1 Legendar; 7. Simion Câmpian, învețător în Bonțar 15. Abecedare, 5 Legendare; 8. Florian Crainic, preot în Mihileu 15 Abecedare, 5 Legendare. Suma 103 Abecedare, 81 Legendare.

5. Cărți de ale dlui I. Popescu se destribuiră: 1. Celui de sub 1=8 abecedare, 8 legendare, 1 esemplar Stupârit. 2. Celui de sub 4=15 abecedare, 5 legendare, 1 esemplar Stupărit. 3. Celui de sub 5=14 abecedare, 6 legendare, 1 esemplar Stupărit. 4. Celui de sub 3=6 legendare, 1 esemplar Stupărit. 5. Celui de sub 6=5 abecedare, 1 legendar, 1 esemplar Stupărit. 6. Celui de sub 7=15 abecedare. 7. Celui de sub 8=10 abecedare. Suma 67 abecedare, 26 legendare, 5 esemplar Stupărit.

Așa dar: 1. Bani au incurs: 145 fl. 40 cr. 2. Bani s'au spesat: 131 fl. 90 cr. Mai sunt bani gata: 13 fl. 50 cr., cari sunt depuși la cassa de economii „Rodna-veche" și formează basa capitalului pentru anul scolastic 1887/8.

3. Cărți au cerut 40 de învețători și adecă: *a*) de ale lui Petri 264 abecedare, 130 legendare; *b*) de ale Blașului 189 abecedare, 103 legendare; *c*) de ale lui I. Popescu 103 abecedare, 81 legendare. Suma cărților cerute 556 abecedare, 314 legendare.

4. Cărți s'au distribuit: 1. de ale lui V. Petri 152 abecedare, 44 legendare; 2. de ale Blașului 179 abecedare, 36 legendare; 3. de ale lui I. Popescu 67 abecedare, 26 legendare. Suma cărților distribuite: 389 abecedare, 106 legendare.

S'au mai distribuit 7 esemplare din Stupăritul d-lui I. Costin și mai sunt în deposit acì: 1 legendariu de Blaș, 1 legendariu de Popescu, 2 esemplare Stupărit, 8 abecedare de Blaș și 12 abecedare de Petri.

Aducênd acestea la cunoscința on. comitet, me rog ca ratiociniul acesta să fie studiat și aflându-se acurat — să se verifice.

Rodna-veche, 2 Iuliu, 1887.

Cu toată stima

Ioan Pop Reteganul.
primul secretar al comit. de ajutoare.

Censurêndu-se socotelile și aflându-se în deplină regulă, acest raport să ia spre sciință și se decide a se publica prin diarele române, dimpreună cu apelul ce urmează.

Rodna-veche, 2 Iuliu, 1887.

Porcius, președ. — *Gerasim Domide.*

I. Pop Reteganul, secretar primar. — *Pamfiliu Grapini.*

Loterie.

Mercuri în 5 Octombre 1887.

Brünn: 77 44 88 25 68

[1696] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săseacă, protopresbiteratul Sighișoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeș, să repetesce, conform ordinațiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu două încăperi, o bucătărie, două pivnițe, toate din material solid de peatră și cărămidă, coperite cu țiglă, șură, grașd, șopru și alte edificate economice din lemn coperite cu țiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi și de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu . . . . . fl. 62.—

2. Porțiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat și 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu fl. 150.—

3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, măsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu . . . . . fl. 60.—

4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală . fl. 14.—

5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu . . . . . fl. 32.—

6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . . fl. 14.—

7. Dela botezul copiilor preste an preste tot . fl. 8.20

8. Dela înmormêntări fl. 15.—

9. Dela slugirea sântului maslu preste an . . fl. 3.—

10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . . fl. 20.—

11. Dela cununii . . fl. 5.—

12. Pentru sânțirea caselor (sfeștănii) . . . . fl. 4.—

13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi . . . . . fl. 12.—

14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face . . . . . fl. 3.—

Suma . . . . fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-și aștterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului să se presenteze în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserica acestei parochii pentru de a-și arăta desteritatea în cântăre, tipic și cuvêntare. Pentru preoții chirotoniți să recere și concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admiși la concurs și candidațiune.

Sighișoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișoarei în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

Nr. 406. [1687] 2—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, și anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundațiunea „Marinovici“ pentru studenți de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundațiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenți la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundațiunea „E. D. Basiota“ pentru gimnasiști, cu preferința celor din munții apuseni sau din fostul district al Năsăudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundațiunea „Tofaleană,“ pentru tineri descendenți din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí să învețe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887.*

Cerérile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranții la vre-unul din stipendiile amintite sub *A)* 1—3 au să acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergětor.

c) Atestat de frecuentare dela direcțiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanții la ajutorul amintit sub *B)* 4. au să presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puțin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, și o adeverință dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverință dela părinți sau tutori, că sunt decișí a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învețătură până se vor perfecționa pe deplin.

Din ședința comitetului asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român ținută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crișian,** secretar II.

Nr. 1039. [1692] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învețător la scoala din Tălmăcel, se escrie concurs cu terminul 25 Septembre a. c.

Salariul împreunat cu acest post e 170 fl. v.

Reflectanții să-și aștearnă petițiunile în terminul indicat la subsemnatul.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Sibiiu, 2 Septembre, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 4724. [1699] 2—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racovița*, la care notariat aparțin comunele Racovița, Sebeșul de sus și de jos cu un adjunct notariul în Sebeșul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenții cualificați au a și aștterne petițiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 352. [1688] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învețătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus și de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiție 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir și 4 □° lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.

2. Cărmăzănești, cu salar de 150 fl., cuartir și lemne de foc, cu prospecte de a se amelira.

3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir și lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste stațiuni își vor așterne suplicele lor concursuálí instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral până la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 4953. [1701] 1—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competințele legali.

Concurenții cualificați să-și aștearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

Nr. 789. [1696] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învețătoresci împreunate cu cantoratul dela comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnavei inferioare să escrie concurs cu termin până la 30 Septembre a. c. st. v.

1. Chinceș, cu salar anual de 182 fl. v. a. constătător din:
ca învețător, în bani 10 fl.;
cucuruz sfârmit 100 litre à 1 fl. 100 fl.;
ca cantor 28 pui de găină à 20 cr. 5 fl. 60 cr.;
ḑile de lucru 28 à 30 cr. 8 fl 40 cr.;
folosința a 4 jugere pământ parte arător parte fênaț 40 fl.;
venite stolari și accidentali 14 fl.

2. Herepea maghiară, cu salar anual de 150 fl. v. a. care constă din:
ca învețător, în bani 7 fl. 50 cr.;
cucuruz sfârmit 70 litre à 1 fl. = 70 fl.;
folosința casei și grădinei cantorale 10 fl.;
folosința a 4 jugere 1212 □° pentiune canonică 20 fl.;
terțialitatea ferdelelor 21 à 1 fl. 21 fl.
ḑile de lucru 21 à 30 cr. 6 fl. 30 cr.;
venite stolari și accidentali 15 fl. 20 cr.;

3. Păucea, cu salar anual de 170 fl. v. a. care constă din:
cucuruz sfârmit, ca învețător 116 litre à 1 fl. 116 fl.;
și ca cantor terțialitatea ferdelelor 25 à 1 fl. 25 fl.;
folosința a două locuri 15 fl.;
venite stolari 14 fl.

Doritorii de a ocupavr eunul din aceste posturi, au a-și aștterne suplicile instruate conform legilor în vigoare, până la terminul indicat la subscrisul oficiu protopresbiteral (u. p. Kükülővár) și a se presenta înainte de alegere în o duminecă sau sărbătoare spre a-si arăta desteritatea în cântări și tipic.

Cetatea de baltă, 3 Septembre, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 425. [1695] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învețători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir și 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir și 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și aștterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare până la terminul de mai sus, la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 301. [1691] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învețătoresci la scoalele confesionale gr. or. mai jos însĕmnate se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt:

1. Pianul de jos, un post cu salar anual de 250 fl., relut de cortel 5 fl., lemnele trebuincioase și folosința unui agru de 400 □°; al doilea post cu salar de 200 fl. la an, 5 fl. relut de cortel și lemnele trebuincioase, — salariile se respund în 4 rate decursive.

2. Sebeșel cu salar de 130 fl. cortel și un stânjin de lemne pentru foc, și folosința grădinei de pomărit pentru legumi.

Doritorii de a ocupa aceste posturi au a-și subșterne suplicile instruite în mod legal oficiului protopresb. subsemnat în terminul anunțat.

Sebeș, în 7 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

I. Tipciu,
prot.

Nr. 1053. [1689] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învețători la scoalele din:

a) Turnișor, cu salar anual 200 fl., cuartir și 3° lemne din cari să se încălḑească și scoala de învețământ.

b) Rușí, cu salar anual 150 fl., cuartir și lemne, se escrie concurs cu termin 1 Octombre a. c.

Învețătorii aleși vor fi îndatorați a ține o strană în biserică.

Reflectanții să și presenteze cererile lor la oficiul protopresbiteral al Slbiiului în terminul sus indicat.

Sibiiu, 8 Septembre, 1887.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

[1685] 2—3

Curs de moșit.

Din partea direcțiunii clinicei r. u. de obstetrice și a institutului peutru moașe din Sibiiu se anunță prin aceasta

deschiderea cursului pentru moașe.

Instrucțiunea e gratuită, **începe la începutul lui Octombre 1887 st. n.** și se termină în 24 Februariu 1888 st. n.

Primirea elevelor se face **dela 1 până 15 Octombre 1887 st. n.,** după presentarea atestatului de moralitate și de botez **la direcție, strada Poplăcii mare Nr. 27.**

Direcțiunea.

☛ Spre a face cualificarea de moașă posibilă și persoanelor mai sĕrace ale poporațiunii rurale, **directorul institutului** dă pentru opt eleve **cuartir liber** pe durata cursului. Deslușiri se pot da totdeauna din partea direcțiunii.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 98 Sibiiu, Sâmbătă 26 Septembre (8 Octobre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumeraţiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu preţul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumeraţiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignaţiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, şi eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atenţiunea on. domni abonaţi, al căror abonament se sfêrşeşte cu ultima Septembre 1887, sĕ-şi înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediţiune se face prin lipirea unei tăşii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 25 Septembre

În mijlocul valurilor politice, în cari de multe ori ne consumăm o parte bună din puterile noastre, puţin têmp ne rĕmâne, ca din când în când sĕ ne ocupăm şi de mersul afacerilor noastre bisericesci.

Este adevĕrat şi nu o negăm, că parte mare din organele noastre bisericesci 'şi dau mare silinţă sĕ repareze erorile trecutului, ba unele chiar jertfesc mult pe altariul binelui şi prosperărei bisericei noastre.

Când constatăm aceste cu bucurie, atunci nu fără mâhnire trebue sĕ observăm ici coale negligînţe neiertate, din partea unor bărbaţi puşi în fruntea administraţiunei unor tracturi, a căror indiferentism şi nepăsare oarbă ne pune pe gânduri.

Am fost totdeuna cu faţa deschisă şi senină, am combătut rĕul unde l'am aflat, am tăiat de multe ori în carne vie, ca sĕ simţă cei cu pricina, dar nimica nu a fost în stare sĕ scoată pe unii oameni din oarba nelucrare la care se osêndesc pe ei şi osândesc o mulţime de organe inferioare spre ireparabila daună a trebilor noastre scolari şi fundaţionali.

Fost'a timp în care nu ne-am înfiorat nici de aceea de ai demasca pe unii trântori cu numele, făcutuneam chiar şi duşmani, avênd în vedere prosperarea binelui comun şi punênd pe acesta totdeuna mai pe sus de interesele personale.

Nu mai putem însĕ observa reserva de până acum, datorinţa de fii ai bisericei ne impune sĕ resuscităm din nou causele stagnărei afacerilor noastre bisericesci şi sĕ descoperim rĕul acolo unde el sĕ găsesce, ori sĕ vor supĕra unii din domni pe noi, ori nu.

Cu I-a Octobre ear ar trebui sĕ se înceapă mersul regulat al scoalelor noastre, şi acolo unde şeful tractului este la culmea chemărei sale, deja nu a întrelăsat nimica, chiar nimica, ca în aceia ḑi scoala sĕ fie deja pusă în posiţie de a primi în zidurile sale pe mlădiţele tinere române, şi acolo ai adăposti şi a le da hrana sufletească necesară pentru fie-care cetăţean şi indispensabilă pentru un român, care vrea sĕ mai trăiască pe acest pământ udat cu sângele strămbunilor sei. Ne am dat silinţa, ca sĕ vedem de sĕ urmează preste tot locul aşa, şi dureros ne atinse când pe unele locuri, în ţinuturi întregi nici pomană de învĕţători, de scoală, de salar, de concurs barem, cu un cuvênt chiar nici un semn din care se putem conchide vr'un bine şi vr'o fericire pentru noi şi pentru scoalele noastre.

Cu întroducerea regulamentului disciplinar, credeam că 'şi vor veni oamenii în fire, credeam că dacă nu din iubire cătră neamul nostru, cel puţin din respect cătră legea votată de congresul nostru naţional bisericesc vor pune o mână pe inimă, ceealaltă pe peană, vor scrie, vor alerga din sat în sat, sĕ vor convinge, că rĕu stăm şi convinşi odată, nu vor mai sta cu mânile în sîn.

Imputăm solgăbirăilor când administrează un cerc neregulat, aruncăm cu petri asupra lor, dar am fost cu mare reserve faţă de antestătătorii tractelor noastre bisericesci, când şi numai o umbră de activitate au arătat, — dar acum când vedem, că nici legea, nici inima lor nu-i îndeamnă la lucru şi la observarea normelor prescrise, trebue sĕ ne ridicăm vocea.

Aşa cum e, nu e bine şi nu e ertat sĕ mai rĕmânem, dacă voim sĕ nu devenim singuri complici la stĕrpirea neamului nostru şi la rĕmânerea lui îndĕrĕpt în cele culturale. Legi avem şi după ele trebue sĕ judecăm pe fie-cine, cine trăesce din sudoarea poporului, ear pe cei ce s'au îmbogăţit şi numai au lipsă de biserică, îi rugăm sĕ facă bine sĕ ne lase în pace, sĕ se ducă ca sĕ ne căutăm de oameni cu inimă şi cu suflet pentru progresul nostru. Protopresbiteri, cari sĕ dea numai ţiduli de cununii, nu ne mai trebue, dar ne trebue oameni, cărora le place sĕ se jertfească şi cari îşi făc cestiune de ambiţiune din înflorirea scoalelor şi preste tot a progresărei tractului încredinţat conducerei şi inspecţiunei lor.

Bĕtrâneţele la unii, neesperinţa la alţii, trândăvia la mulţi sunt causa de stagnează scoalele noastre şi sĕ pericliteză una după alta, până alţii cuprind terenul de sub picioarele noastre. Cu mânile în sin s'au după brîul cel roşu nu se pun la cale trebi, nu se clădesc scoale, nu se organisează salarii şi cu un cuvênt nu se fac isprăvi pentru care sĕ ne fericească următorii, ci aceste sunt menite mai mult sĕ ne aducă blăstĕm pe capul nostru al celor ce ar trebuì sĕ lucrăm.

La doi domni nu mai poate serví nimenea aḑi, şi prea mulţi sunt de cari numai rangul şi onoarea i ţine la postul lor, pe când cugetul şi inima le este la viile lor, la fênaţele lor, la sĕmĕnăturile lor, la vitele lor şi la alte trebşoare mĕrunte, ca după ḑisa proverbului din picături multe sĕ se adune lac mare — bani albi pe ḑile negre.

Ori voesce cineva sĕ se dedice cu trup şi cu suflet afacerilor bisericesci — şi atunci nu-i va lipsí nici stima nici iubirea din partea, atât a fiilor sei sufletesci cât şi autorităţilor sale, ori nu, şi atunci, sĕ nu se supere dacă dispreţ şi urgie sĕ grămădesc pe capul lui fie el chiar şi cărunt. Odată trebue sĕ fim în clar cu oamenii şi cu organele noastre, odată trebue sĕ scim cine lucră şi muncesce, şi cine trăesce numai aşa ca din bun senin de pe spatele poporului, fără sĕ presteze pentru el, pentru binele lui, lucru de o zală ruptă, şi dacă vom fi în clar nu mai avem cuvênt de a nu îmbrăţoşa cu toată căldura inimei noastre pe cei dintâiu, dar nimic nu ne va împedeca de a ḑice celor din urmă „daţine pace.“ Cu deosebire cești din urmă sunt, cari aşteaptă totul dela centru, cari ridică hulă asupra organelor superioare, ca sĕ acopere neghiobia lor, nehărnicia lor, şi am putea ḑice pĕcatele lor, cari ca un iad negru le stau înaintea ochilor fără de ale treḑí consciinţa şi a sĕ lĕpăda de firea lor, ca sĕ pună mâna pe lucru. Este aspru verdictul nostru, el însĕ sĕ referesce din norocire la puţini şi pe acei puţini voim sĕ-i treḑim din somn. Sunt unii, cari doar nici nu vor cetí rêndurile noastre, pentru că aşa le e gustul sĕ nu le cetească, dar nici unul din ei nu poate fi, care sĕ scape de verdictul opiniunei publice şi acela nu va fi favorabil numelui şi persoanei lor în vecii vecilor. Vadă deci ce vor face, dar una i rugăm sĕ se ţpue pe lucru, ear celor de sus le ḑicem sĕ-i ţină în strictă evedenţă şi sĕ nu mai lase mult ţiţa vacei pe gura viţelului.

FOIŢA.

Escursiune la o cetate şi la o pesteră.

(Încheere.)

După ce prânḑirăm bine, o luarăm mai departe. Ca se nu rĕmân de minciună faţă de dnii adunători de numiri topografice, trebue se înşir aci şi numirile văilor pe cari şi pe lângă cari am trecut la reîntoarcere până la valea Stângului.

Noi am prânḑit la dreapta rîului, ce ese de sub deal şi se numesce Valea-mare. De acolo ne-am pogorît în vale în faţa unui plaiu numit Plaiul draculi. Mergênd ceva mai la vale din dreapta se scurge Valea Cioclovinei. De aci în jos nu mai este altă vale laterală mai însemnată până departe în jos, unde vine din stânga o vale tot aşa de mare şi lungă, ca şi Valea mare. Aceasta poartă numele de Vênătoriul. Aceasta şi schimbă direcţiunea Văii mari. Mai în jos din dreapta vine valea Roşiei, preste care am trecut în ḑiua precedentă, şi care curge printre Ţifla şi Peatra roşie. De aci în colo nu mai este altă vale până la valea Stângului.

Mai în jos de valea Roşiei se formează o luncă mică. Aci este o greblă mare, în care se opresc stânginii ce vin pe apă din sus. Scoţêndu-se stânginii din greblă după ce se uscă, se aşeaḑă în „bocşe“, — vetre de ars cărbuni — şi se prefac în cărbuni, cari apoi se transportau mai nainte la Calan, ear acum la Huniădoara. Căratul cărbunilor formează un isvor de venit pentru locuitorii din comunele apropiate, ear tăerea stânginilor mai ales pentru luncănenţi (cei din Luncani.)

Se mai amintesc o episodă din calea noastră cătră casă. După ce ne-am despărţit de Tănase, care a rĕmas acasă, am rĕmas numai trei: eu, Niculiţă şi Toma. — Am spus mai nainte, că ne luaserăm fie-care câte ceva din pesteră. Niculiţă avea între altele un stalactit minunat de coloare albă, la vérf ascuţit ca un sloiu, eară spre basă lat ca de o palmă. Pe acesta îl vêrîse în busunar, dar fiind că busunarul era mic şi „plăcinta“ — cum a numit un puradeu stalactitul — era mare, sta de jumĕtate afară din busunar.

Ajungênd afară de hotarul Luncanilor, aci se află la gura a 2 văi mari, a preuteselor şi a buiacului, o colonie de ţigani „băieşi“. Lunca întreagă aci e acoperită cu petri aduse şi împrăstiate de apă. Un puradeu în costumul lui Adam, ne eşi înainte şi salută pe Niculiţă:

— Dumneḑeu sĕ te alduiască, dumnişorule!

Sĕ 'ţi dea Dumneḑeu cămaşă — îi rĕspunse Niculiţă.

— Dă'mi şi mie o ţîră de plăcintă d'ahaia, dumnişorule!

— Dar nu ai petri destule p'aci; — rĕspunse Niculiţă — de ce mai ceri şi dela mine?

— Ahaia nu-i peatră, alduiască-te!

—Vino de veḑi!

Convingêndu-se puradeul, că dumnişorul are „plăcintă de peatră“, se duse p'aci încolo, eară noi ne continuarăm drumul cătră casă, vorbind despre cele vĕḑute în escursiunea aceasta şi făcênd planuri pentru alte escursiuni.

Multe osteneli am avut în escursiunea noastră, dar acelea nu sunt nimic pe lângă plăcerile sufletesci, ce le-am simţit admirând natura în toată grandiositatea ei; ele sunt nimic faţă cu bogăţia spirituală, ce am primit'o din intuirea nemijlocită a văilor, dealurilor, stâncilor, cetăţei, peşterei, pădurei etc. etc.

Eu din parte-mi recomând cu căldură tuturor, cari numai pot, sĕ facă astfel de escursiuni, căci prin ele şi numai prin ele îşi poate omul câştiga adevĕrate cunoscinţe despre patria sa, despre popoarele, ce o locuesc, şi despre caracterul, ocupaţiunea şi gradul de cultură, la care au ajuns; numai astfel vom cunoasce cine suntem, cum stăm şi ce putem.

Septembre, 1887. *I. Popovici.*

Revista politică.

Starea tristă a lucrurilor, ce mai bine de un an domnesce în Bulgaria, şicanele cele multe la care a fost supus poporul bulgar dela detronarea prinţului Alecsandru de Battenberg, a însuflat îngrigire şi celorlalte state din peninsula balcanică, care cugetând serios asupra viitoriului lor, au venit la o idee a cărei realisare, după cum cred unele din ele, singură numai le poate garanta esistenţa independentă şi mai departe. Ideea aceasta, care de alt cum, de mult s'a format în capetele bărbaţilor, cari stau în fruntea statelor din peninsula balcanică, este idea confederaţiunei balcanice. Un club de curênd constituit în Atena a început cu toată seriositatea a rĕspândí această idee, adresându-se pentru primirea ei, mai întâiu către poporul bulgar, pentru care după cum a creḑut el, în actualele împregiurări, ar fi mai salutară. Împărtăşirea acestei idei s'a făcut prin o epistolă a unui membru din acel club, trimeasă dlui Zacharia Stoianoff fost vice-preşedinte al Sobraniei bulgare. Dl Stoianoff în rĕspunsul seu la epistola primită, laudă foarte entusiasmat această idee, măreaţă, sfântă, cerească după cum o numesce dênsul, accentuând cu toată siguranţa, că numai realisarea ei poate garanta statelor mai mici precum sunt: Grecia, România, Bulgaria, Serbia şi chiar Turcia, esistenţa printre celelalte state puternice din Europa. Aduce de esemplu patria lui, Bulgaria, descriindu-i trista stare la care au adus-o statele mai puternice, cari s'au gerat de binefăcĕtoare, protectoare ale ei, şi închee cu cuvintele: *o confederaţiune balcanică ar fi destul de tare, pentru ca sĕ nu aibă nici o teamă statele, care ar forma acea confederaţiune.*

Alegerile dietali în Serbia s'au finit, şi cu ele tot deodată, diferinţele dintre liberali şi radicali au dispărut. Organul radical Odjek împărtăşind aceste sciri, desminte totdeodată şi scirile scornite de ḑiarele opositiunei, că între liberali şi radicali ar fi o aşa mare deosebire, care i-a şi împedecat de a se presenta în cameră în numĕr egal. Ce e drept radicalii au triumfat în urma alegerilor, reuşind din partea lor 71 de deputaţi pe când din partea cealaltă numai 65. Drept programă pentru periodul dietei ,viitoare, s'a acceptat decisiunile conferinţei deputaţilor dela 4 Februar 1885. Pentru respectarea acestei programe în referinţele politice precum şi pe terenul autonomiei bisericei şi scoalei sêrbesci, s'a rucunoscut necesitatea înfiinţărei unui organ al partidului. Spre scopul acesta conferinţa a şi ales un comitet constătător din deputaţii: baronul Nikolics, Gyurkovics şi Popovics, cari sĕ facă pregătirile necesari avênd mai pe urmă de a presenta un raport despre resultatul conferinţei spre ulterioara afacere.

Asupra întrevederei dela Friedrichsruhe dintre ministrul italian Crispi şi prinţul Bismarck, sĕ vorbesce încă foarte mult prin presa din toate părţile. Cu un deosebit interes descriu foile oficioase din Berlin convorbirile dintre cei doi bărbaţi de stat, privind cu plăcere la aceăstă convenire, urmată curênd după aceea cu ministrul nostru de esterne Kalnoky, care se cualifică de o confirmare şi reînoire a alianţei triple dintre cele trei puteri din centrul Europei.

Numitele foi termină cu asigurarea ce o fac statelor Europei, că adecă, în pertractările dlui Crispi cu prinţul Bismarck, pacea Europei şi prosperarea popoarĕlor ocupă locul prim.

Nu i-a displăcut nici chiar Angliei această întrevedere, dintre cancelariul german cu ministrul italian. Legătura dintre cele trei puteri ḑice conservatoriul „Standard“ se va întări şi mai mult prin aceasta visită, şi se va susţiné şi de ací înainte. În chipul acesta Rusia nu va putea ataca nici odată Austria fără de a se tredí cu armata şi flota Italiei în faţă.

Ce se atinge de cestiunea bulgară, în convorbirile lor, cei doi ministri au făcut şi despre aceea amintire. Referitor la aceasta Crispi s'a esprimat, că Italia, ca toate statele din Europa, are sĕ împedece din toate puterile pe Rusia de a pătrunde până la Constantinopol. Marea mediterană sĕ nu devină nici odată mare rusească. Cătră bulgari şi independenţa lor, Italia nutresce toată simpatia.

Afacerea scoalei civile de fete din Sibiiu.

Au trecut mai multe ḑile, ba poate chiar sĕptămâni, de când publicul român, ce privesce cu mult interes şi încordare la prosperarea în curênd înfiinţatei scoli civile de fete a Asociaţiunei transilvane, a fost ţinut într'o febrilă agitaţiune, şi aceasta nu pentru-că scoala s'ar afla în vr'un periclu sau crisă, ci pentru că le convenia unora, ca sĕ presinte lucrul de atare.

Ca nisce muncitori mai modesti pe terenul publicităţii, ne am dat silinţa şi noi totdeuna, ca se ţinem publicul în curent cu tot ce poate fi folositoriu ca se apară în publicitate, şi încă după putinţă totdeuna şi în formă esactă, şi astfel — poate datori eram, sĕ luăm notiţă şi despre această afacere. Dar n'am făcut'o, pentru că eram convinşi că lucrul se va regula în formă corectă şi posibil în timpul cel mai scurt; n'am făcut'o, pentru că aveam deplină încredere în bărbaţii ce se află încredinţaţi cu conducerea scoalei; şi n'am făcut'o în fine, pentru că nu am aflat de cuviinţă se alarmăm atât publicul strĕin, cât şi pe cel român, neputându-i face acestuia vre-un serviciu prin aceasta.

Acum după ce afacerea deocamdată s'a regulat — şi încă într'o formă foarte satisfăcĕtoare, — fără patimă, fără preocupare, şi fără vre-un interes special, pentru clarificarea situaţiunei şi pentru orientarea publicului din afară, vom face pe scurt istoricul lucrului aşa după cum s'a întêmplat.

Trăim în viaţă constituţională de sus până jos, şi vice-versa, şi astfel, ce era mai natural din partea comitetului Asociaţiunei, decât crearea unui statut sau regulament, care de o parte sĕ reguleze organisarea internă a institutului, ear de altă parte referinţa corpului didactic şi de instrucţinne faţă de comitet şi respective iurisdicţiunea acestuia asupra persoanelor angagiate la institut.

Acest regulament — încât scim noi dela un membru al corpului profesoral — s'a elaborat în formă de proiect de însuşi corpul profesoral, şi s'a presentat comitetului Asociaţiunei spre deliberare resp. aprobare. Comitetul a aflat cu cale a face unele modificări, care a provocat susceptibilitatea directorului Dr. D. P. Barcian şi — poate din simţ de colegialitate — şi a dşoarei directoară baronesa Elena Pop.

Se vedem din ce constă aceasta susceptibilitate. In regulament comitetul şi-a reservat dreptul a denumí însuşi pe instructori şi guvernante, ca acesti factori esenţiali se nu fie lăsaţi la discreţiunea unor persoane singuratice.

Alt incident la abḑicerea a fost denumirea unui delegat al comitetului în persoana eruditului profesor sem. Ioan Popescu. Acest post până acum era concreḑut dlui Dr. D. Barcian, care era totodată şi director al institului; comitetul a făcut'o aceasta, ca se nu fie ca până aci postul delegatului concentrat în persoana directorelui şi astfel sĕ se eludeze însuşi scopul delegatului, a cărui problemă este inspecţionarea şi supraveghiarea preste întreaga viaţă a institutului.

Aceste dispositiuni în sine foarte salutare a putut provoca susceptibilitatea directorelui şi directoarei, cari ar fi dorit se vede, ca se rĕmână aceasta afacere în forma din anul trecut.

Ce trebuia se urmeze de aci mai natural decât, ca comitetul se primească dimisiunile din cestiune şi sĕ facă paşii de lipsă pentru substituirea lor prin alte puteri didactice. Nu o a făcut, şi bine a făcut, că nu o a făcut. Comitetul a stăruit, ai îndupleca la revocarea dimisiunilor, poate — credem noi — faţă de dl. Dr. Barcian şi în considerarea meritelor faţă de organisarea institutului, fiind pe timpul zidirei scoalei secretariu al II-lea al Asociaţiunei. Dar buna intenţiune a comitetului a rĕmas un pium desiderium, şi astfel a trebuit sĕ concreadă agendele directorali în mod interimal unor persoane în cari avem toată încrederea, şi cu deosebire putem avea încredere în dênşi, când scim că stau sub supraveghiarea delegatului comitetului Asociaţiunei a vrednicului prof. sem. Ioan Popescu, şi astfel putem fi siguri, ca instrucţiunea în toate direcţiunile tot aşa de bine va prospera în scoala de fete ca şi mai înainte.

Aceasta este adevĕrata stare a lucrului şi lăsăm la apreţiarea onoratului public, încât se poate cualifica aceasta stare a scoalei de „crisă“, ear noi mai accentuăm odată, că prin alarmări şi frase bombastice se pot face servicii, dar nu scoalei civile de fete a Asociaciunei transilvane la care toată suflarea română — care doresce progresul naţiunei noastre — privesce cu cea mai mare bunăvoinţă.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Viena, 3 Octobre, n. 1887.

Dela congresul internaţional pentru higienă şi demographiă.

Sesiunea congresului internaţional pentru higienă şi demographiă s'a încheeat. Membrii sei pot fi mândrii vḑênd interesul şi fiind părtaşi ovaţiunilor necontenite, ce s'au manifestat faţă de ei sub întreagă durata sesiunei de o sĕptămână. Aceasta este recunoscinţă meritată şi garanţă, că mĕsurile recomândate pentru ameliorarea sănĕtăţii omenesci vor fi binevenite, ba unele vor deveni chiar legi, după ce — conform hotărîrei congresuali — vor fi înaintate diferitelor guverne. Sunt însĕ şi de acele, cari avênd scopuri prea ideali, vor rĕmânea numai un pium desiderium!

Chestiunile desbătute tractează diferite obiecte. Cele mai esenţiali sunt cele referitoare la: apa de beut şi folosit, mijloacele de traiu, combaterea alcoholismului, aclimatisaţiune, importanţa luminei pentru viaţa omenească, supraveghiarea scoalelor prin medici, întroducerea învĕţămêntului higienic în scoalele de tot soiul, isolarea bolnavilor, desinfecţionare, choleră, turbarea cânilor etc.

N'ar strica, ca toate aceste sĕ se publice în limba noastră, dacă şi nu în toată estensiunea, barem în punctele principali. Aceasta e chemarea bărbaţilor noştri de specialitate, cari singuri sunt în stare a înţelege limba şi terminii medicali, şi ai face cunoscuţi şi publicului român. Nefiind eu în stare a o face aceasta, me mărginesc a Ve împărtăşi numai unele concluse referitoare la câteva cestiuni, cari au şi însemnătate didactică şi cari în parte au format substratul discusiunei corporaţiunilor noastre bisericesci şi desigur în viitor va fi necesitate a reveni asupra lor.

I. Învĕţămêntul higienic în scoalele poporali, medii, scoalele industriali, scoalele de fete, pedagogii pentru candidaţii de învĕţători şi învĕţătoare, seminarii preoţesci (teologie.)

La propunerea directorului dela institutul alienaţilor din Viena Dr. Moriz Gauster, congresul decide:

1. Singuraticele state au sĕ se îngrigiască, ca întreagă poporaţiune se conlucre la promovarea stărei sanitari publice. Spre aceasta e de lipsă, ca fie-care individ sĕ fie întrodus în cele mai esenţiali principii ale higienei, deoarece apĕrarea sĕnătăţii şi susţinerea abilităţii individuali e de cea mai mare importanţă pentru prosperarea comună.

2. Drept acea sĕ se întroducă în scoalele poporali învĕţămêntul despre construcţiunea şi funcţiunea corpului omenesc, despre condiţiunile principali dela cari atârnă susţinerea organismului în deplină sănătate în ori-ce împrejurări, şi toate aceste sĕ se predee într'un mod simplu şi uşor înţelegibil. În scoalele inferioare se va întroduce prin bucăţi de cetire mai mici, eară în clasele superioare prin scurte conturi sistematice, nisuind astfel, ca băeţii pe aceasta basă empirică sĕ-şi deştepte priceperea şi cugetarea adevĕrată şi cele vĕḑute, sĕ nu le servească numai spre deprinderea memoriei. În scoalele de fete sĕ se pună deosebit pond pe recerinţele higienice ale locuinţei, îngrigirea corpului şi nutrirea lui. Acest învĕţămênt în institutele superioare sĕ se amplifice din ce în ce.

3. Acest învĕţămênt e a se preda în institutele pedagogice: candidaţilor de învĕţători şi învĕţătoare de cătră specialisti, şi la esamenul de cualificaţiune candidatul sĕ se esamineze şi din acest obiect.

4. Toţi acei indivíḑi, cari voesc a se cualifica pentru scoalele medii — de ori ce categorie, — sau la alte scoale speciale, au se producă document şi despre deplina consciinţă a higienei scolare.

5. E de dorit, ca în scoalele medii în legătură cu instrucţiunea în sciinţele naturali sĕ se instrueze şi în higienă. Aceasta instrucţiune are sĕ fie o continuare a învĕţămêntului higienic elementar predat în scoalele poporali, fără a se îngreuna prin aceasta elevii mai tare. În scoalele superiaore de fete acest învĕţămênt e absolut indispensabil.

6. În seminariile teologice, şi în general în toate institutele de învĕţămênt e a se da instrucţie din principiile mai fundamentali şi mai însemnate ale bisericei şi a se cere document despre ascultarea cu succes a acestui obiect.

7. În scoalele de industrie e a se propune higiena industrială în mod intuitiv şi uşor de înţeles, în mĕsură trebuincioasă.

8. E indispensabil necesar, ca higiena sĕ fie obiect de învĕţămênt şi esaminat pentru medicinişti, şi de aceea la fiecare facultate medicală sĕ fie catedră pentru acest obiect.

9. La scoalele superioare technice, învĕţămêntul higienic are sĕ ea cu deosebire în considerare higienica industrială şi technica higienică. Dela deplina cunoscinţă a acestei sciinţe se atârne promovarea şi provederea ori-cărui elev cu diplomă.

II. Inspecţionarea scoalelor din partea medicilor.

La propunerea consiliariului ministerial din Berlin Dr. Wasserfuhr congresul decide:

1. Este în interesul statelor şi al familiilor, ca medici specialişti se ea parte la conducerea scoalelor.

2. Scopul împărtăşirei medicali în conducerea scoalei este a feri elevii şi elevele de toate stricăciunile sanitari provenite din causa cercetării scoalei sau din causa instrucţiunei.

3. Drept mijloace spre aceasta pot servi parte rapoartele, parte inspecţiunile periodice a scoalelor sĕvêrşite cu conlucrarea autorităţii scolare. Inspecţiunile sunt recomândabile şi în decursul oarei de instrucţiune.

4. Înainte de a pune aceasta în practică e de lipsă, sĕ se facă o revisiune higienică din partea statului în toate scoalele publice şi private — înţelegênd de sine aci şi scoalele pregătitoare (grădini de copii etc.). Neajunsurile constatate cu aceasta ocasiune sĕ se delăture numai decât.

5. Medicul sĕ aibă loc şi vot în fie-care corporaţiune însărcinată cu inspecţionarea scoalei.

6. Inspecţionarea scoalei e a se concrede medicilor cunoscĕtori de causă, fie acestia oficioşi ori privaţi.

7. Din consideraţiunile supra amintite împărtăşirea medicilor specialisti în afacerile scolari e a se considera, ca parte întregitoare a organisaţiunei conducerei scoalelor în siguraticele state.

III. Combaterea alcoholismului (beuturilor spirituoase).

La propunerea directorului Dr. Moriz Gauster din Viena congresul conclude:

1. Stricăciunile cele mari, ce le aduce alcoholismul sunt cunoscute pretutindeni. Numeroșii indivizi, cari umplu institutele alienaților. temnițele și spitalele, sunt în cea mai mare parte jertfa alcoholismului. Higiena se simte deci datoare a lua parte la lupta, care țintesce a delătura causele, cari promovează nimicirea corporală, spirituală și morală a omenimei și ruinează bunăstarea familiilor și a întregei societăți omenesci. 2. Pentru a delătura acest rău să se institue anchete, cari se pășească cu toată forța în contra lui. Aceste anchete se fie spriginite de state și de întreagă societatea omenească. 3. Să se înființeze reuniuni de moderare, cari se combată rĕul cel aduce alcoholismul. În locul alcoholismului să se întrebuințeze beuturi mai puțin spirtuoase (cafea și thea). Să se ajutore toate instituțiunile, cari țintesc ameliorarea nutrimêntului public. Pentru lucrători să se înființeze cuartire și bucătării comune, casse de păstrare. Să se înființeze asile unde să se vindece, cei dedați spre boala beției.

4. Statele se urce darea de consum pentru beuturile spirtuoase, și se scadă cea a celor mai puțin spirtuoase, se împuțineze crâșmele și se micșoreze timpul în care aceste se pot cerceta; să se îngrijească, ca beuturile se fie curate și să se pedepsească toți cei ce promovează beția, asemenea și bețiile publici. Acestea să se închidă în anumite institute făcute spre scopul acesta, și aci să se vindece.

Congresul al VI s'a terminat în 2 Oct. cel următor se va ținea la 1891 în London. *St.*

Disertațiune

de Ioan German învĕțător și catichet la scoala normală gr. or. din Brad, ținută în adunarea reun. înv. din districtul Zarand, dela 29 August, 1887, în Sĕcărêmb.

(Încheere.)

Al 5-lea mijloc: esmiterea în fie-care an din sînul consistoriului scolar în diecesă, a unui asesor, carele să visiteze scoalele și să facă rapoarte asupra scoalei — asupra directorilor și inspectorilor scolari. Eventual ar fi crearea unui post de secretar pe lângă referintele scolar, ca astfel acela să poată face cercetările scoalelor.

Mult bine a făcut fericitul Vasiciu ca inspector de scoale, în câte locuri nu s'au făcut scoale la indemnul lui?

Al 6-lea și unul din cele mai eficace mijloace este, învĕțătoriul se tracteze sever, — dar totdeuna uman cu pruncii, cu părinții să între în legături de amiciție, să nu fie desprețuitoriu, totdeuna gata a-și pune puterile sale în serviciul poporului — în mijlocul căruia trăiesce.

În cercetarea oarelor să fie învĕțătoriul punctuos, în scoală totdeuna să meargă pregătit, să nu-și facă ferii, când vrea să încunjure conflictele cu părinții elevilor, ear dacă a venit în conflict să nu-și descopere ura asupra pruncilor în scoală.

Curtman dice: „cel mai bun mijloc de a sterpi absențiile este să scim face pruncilor plăcută scoala.“

Al 7-lea mijloc este: stabilitatea învĕțătoriului. Un pomișor are lipsă de timp, ca să aducă roade. Schimbarea fără motive a învĕțătorilor — totdeuna aduce confusiune în scoală și este foarte desastroasă.

Al 8-lea mijloc este: Armonia pe deplin între directorul scolar și învĕțător.

Al 9-lea mijloc este: ridicarea salarelor învĕțătoresci și scoaterea lor regulată, ca învĕțătoriul să nu fie constrêns în timpul prelegerilor a se ocupa cu alte afaceri, pentru ca să nu peară de foame. Minimul 300 fl. v. a. ar trebui să aibă cel din urmă învĕțător pe sate. — Relativ la încassarea salariului trebue să se aducă lucrul acolo ca: salariul să incurgă la epitropiile parochiali, și de aici să-l scoață învĕțătoriul, eară nu dela primariul sau notariul.

Al 10-lea mijloc față de comunele dela munte unde comunicația este grea: să se țină prelegeri earna dela oarele 10 până la 2 după ameadi, pentru că de o parte pruncii să poată veni, ear de alta să poată merge seara acasă.

Tot acest mijloc se poate fôlosi cu succes și se și folosesce în comunele, unde pruncii merg la păsunatul de vite. Pe la 10 oare a. m. vin cu vitele acasă, apoi pleacă la scoală aici pot să stea până la 3 oare după ameadi când eară pot merge cu vitele. De comun între ameadi aduc vitele acasă.

Al 11-lea mijloc este: înființarea de scoale, unde lipsesc, aici trebue să întrevină consistorul cu fondurile sale — fiindcă numai în comune foarte misere lipsesc scoale.

Al 12-lea mijloc este: Crescerea de învĕțători cualificați, spre acest scop să se facă toate înlesnirile posibile celor ce să aplică la pedagogie. Punerea taxei de 100 fl. v. a. pentru cei ce vor întra la pedagogie, va fi o lovitură de moarte dată multor tineri, și multor scoale române.*)

Al 13-lea mijloc este: pedepsirea fără cruțare a părinților avuți, cari nu-și trimit pruncii la scoală. Aici nici lucrul nu e scusabil, firesce dacă cu buna nu eșim la cale; tot astfel pedepsirea părinților renitenți, cari din motive închipuite numai nu-și trimit pruncii la scoală; eară în cât privesce părinții săraci, cari reținu pruncii pentru lucru acasă, învĕțătoriul trebue să fie foarte indulgent, când observăm că bunavoință ar avea omul, — ad impossibilia nemo obligatur.

*) Dar e impusă de o necesitate imperativă. Red.

Tot astel să se proceadă și acolo, unde comunicația e periculoasă.

Al 14 lea mijloc față de pruncii petulanți și desmerdați, parte trebue să întrevină la părinți învĕțătoriul, parte să se folosească de toată dibăcia sa, ca să le facă scoala plăcută. Încât pentru pruncii dela 6—8 ani nu destuli de tari pentru a frecventa scoala earna comitetul parochial împreună cu directorul și învĕțătoriul, la începutul lui Decembre să-i aleagă și dispenseze dela scoală. Firesce aceasta să se întêmple în comunele estinse de munte.

Al 15-lea mijloc este: lista despre absenții să se dea regulat atât la oficiul ppesc cât și la comună, însĕ totdeuna prin paroch ca director, ca astfel să nu vină în conflict el cu organele administrative sau cu părinții pruncilor.

Al 16-lea mijloc este: să se asecureze venitoriul învĕțătorilor prin fond de pensiune.

Al 17-lea mijloc: întroducerea învĕțătorilor în regulele higienice, ca cel puțin morburile, cari provin din necurățiție și negrijă să le scie cum să le încungiure în scoală, și cum să dea îndrumări și pruncilor pentru viața de toate dilele.

Încheiu aceasta temă cu cuvintele: „învĕțătoriul trebue să fie sufletul scoalei.“

Varietăți.

* Maiestatea Sa pentru de a lua parte la o vênătoare de curte în 14 Octobre n. va veni la B.-Pesta, și tot pe acest timp se va re'ntoarce dela Ischl Maiestatea Sa regina și archiducesa Maria Valeria și vor merge deadreptul la Gödölö.

* (Mulțemita archiducelui Albrecht.) Regele Carol a primit dela archiducele Albrecht o scrisoare prin care Alteța Sa i mulțemesce pentru frumoasa și prietineasca primire ce i s'a făcut în România.

* (Concurs.) Comisiunea economică a comitatului Sibiiu notifică, că comitetul municipal al Comitatului a încuviințat conferirea a două stipendii de 100 fl. și adecă: unul pentru studierea economiei de lăptărie și prepărarea cașului și altul pentru băcit (prepărarea brânzei).

Stipendisti sunt obligați, ca în decurs de un an să se ocupe de ramii amintiți și practic și teoretic, și în cele din urmă să facă eventual o călătoriă, cu scop de a să perfecționa.

Pentru o pregătire practică unul dintre Stipendisti va fi trimis la Főherczeglak (stațiunea căii ferate Mohács) la domeniul Alteței Sale archiducelui Albrecht și ca practicant privat are de a lucra în stabilimentul cel mare de brânză pe moșia principială.

Al doilea stipendist va fi trimis în stabilimentul arêndașului munților statului, Zürcher-Herczog, în Sighetul-Marmației (Mármarossziget), unde și în decursul iernii are să lucre. Stipendistii au de a-și însuși cunoscința pentru îngrijirea și nutrirea vacilor, pentru tractarea laptelui, pentru preparea de caș după modul din Elveția, și pentru producerea untului. Stipendistul pentru băcit în deosebi are de a învĕța tractarea și îmbunătățirea păsunilor de munte, străformarea acelora prin gunoire, udarea livedilor și cum are de a să păsuna vita.

Amêndoi sunt supuși disciplinei și ordinei de serviciu a economii respective, au de a lua parte activă necondinaționat la toate lucrările în modul cel mai consciențios, ca și lucrătorii plătiți, și au de a trimite la inspectorul țĕrii pentru economia de lapte, pe toată luna un scurt estras din ceea ce ei au învĕțat și au esperiat.

Aspiranții, cari în tot casul trebuesc se fie din acest comitat, au de a-și asterne suplicele lor cu documente despre pregătirea lor teoretică și practică, și adecă: în special, referitoare la cunoscințele dobândite în economia de lapte, brânză și băcit, și adeverință dela antistia comunală de unde sunt de nascere, până la 21 Octobre n. a. c. 6 oare seara, la vice-comitele comitatului Sibiiu, ca președintelui comisiuni economice.

Stipendistul nesatisfăcênd pretensiunilor recerute, va fi rechemat.

Atragem îndeosebi atențiunea românilor nostri din mărginime la acest concurs, pentru că se oferă bună ocasiune de a face un pas înainte pe acest teren, ce se poate validita într'o formă foarte rentabilă.

* (Foaiă nouă.) „*Foaia bisericească și scolastică*“ este titlul unui organ al provinciei metropolitane greco-catolice de Alba-Iulia și Făgăraș, care apare în 1 și 15 st. n. a fie cărei luni. Proprietariul și editorul acestei foi e tipografia seminarială din Blaș. De partea intelectuală a foaiei se îngrigesce un consorțiu, a cărui constituire se regulează prin un statut.

* (Mutarea direcțiunei postale telegrafice la Cluș) În 3 n Octobre s'a ținut în Cluș o conferință sub presidiul primarului orașului Géza Albach în aceasta cestiune. Ministrul de comunicațiune a recercat pe orașul Cluș se designeze pe durată de 10 ani localități pentru direcțiunea postală și telegrafică ce să va strămută acolo. Conferința însĕ a constatat, că din considerație la starea financială a orașului împlinirea dorinței ministrului nu poate fi primită, deoarece în oraș nu să află localități corespundĕtoare pentru un atare scop, cu escepțiunea unui edificiu, care e propietatea ministrului de comunicațiune.

* (O bucurie adevĕrată.) Principele de coroană german, după scirile cele mai autentice, s'a mântuit de boala de grumaz; însĕ cu toate acestea trebue să evite încă cât va putea răceala. Din considerațiunea aceasta el va mai petrece în Veneția. Cele trei fiice ale sale, după cum să spune, au lucrat neobosit la pregătirea unui vesmênt pentru tatăl lor, care să fie ușor, dar călduros, care vestmênt să l ferească de inriurința aerului umed în preumblările cu gondola. Principele de coroană adecă s'a esprimat, că toate materiile de lână țesute i sunt prea grele, și cele de mătasă prea puțin călduroase. Când una dintre fiicele sale, principesa Victoria, a oferit părintelui ei, vĕstmêntul, lucrat de ele, principele esclamă: Mai nu-mi aduc aminte, că vr'odată la un dar să fi avut atâta bucurie.

* (Escursiune la Brașov și Bucuresci). În 14 și 15 a. l. c. n. să arangiază din partea biroului orășenesc al căilor ferate din Brașov, din toate stațiunilo mai mari din Transilvania, o escursiune la Brașov și de aci în 16 a aceleași luni, la Bucuresci. Biletele, cari conțin și în cuartirarea completă, să dau pentru prețuri de tot reduse. Petrecerea în Bucuresci va dura 2 dile. La rentoarcerea din Bucuresci, călătoria se va întrerupe la Sinaia, pentru ca pasagerii să aibă ocasiune a visita romanticele locuri din împregiurimea aceea. Programul întreg de călătorire, să va face cunoscut după aceasta. Prețul călătoriei dela Brașov până la Bucuresci și îndărăpt (avênd o durată valabilă de 10 dile până la reîntoarcere) dimpreună cu toată găzduirea în Bucuresci este: pentru classa II-a 23 fl., ear classa III-a 19 fl.

* (Un dar de fer.) Cu ocasiunea serbărei jubileului de 25 de ani al lui Bismarck — supra nunumit cancelariul de fer — lordul Ranelagh mare stimător al aceluia, voind să afle un present cu care să facă mai mare onoare prietinului seu, a venit la o idee originală. Presentul acela deoarece nu-l putea căpăta gata a îngrigit, ca pe diua sĕrbărei să fie pregătit negreșit. În diua sĕrbărei jubileului în curtea cancelariului german se afla o povară colosală pe care dacă ai fi socotit o după pondul ei, ai fi credut, că e vocea jubilantelui în concertul Europei. Obiectul acesta era un glonț de tun, ca toate gloanțele, — al cărui intern era astfel scobit, încât representa o masă de scris în toată forma. Lădățuele mesei erau cu mare artă aședate fie-care la locul ei. Se dice că prințul Bismarck ar fi rostit la primirea darului următoarele cuvinte: „Dee ceriul, ca și de aci înainte gloanțele de tun, să ajungă la o asemenea întrebuințare amicală.“

* (Un club escentric.) La Londra toți au cluburile lor; ecsistă chiar Clubul celor cu câte șase degete la fie-care mână (Thesixe fingered Club). În dilele trecute, presidentul Clubului celor cu câte 6 degete a cetit raport statistic asupra Societăței lor, în care a anunțat, că ecsistă în lume 2173 persoane cu câte 6 degete la fiecare mână, 431 cu câte șepte degete și o persoană în Madagascar care are 8 degete. El a adăogat, că s'au luat mĕsuri pentru a se publica note de musică pentru piano pentru musicanți cu câte 6 degete; această anunțare a fost primită cu cel mai viu entusiasm.

* (O femee care doarme de 84 dile.) — Diarele rusesci spun, că în orașul Laslawl, din guvernământul Voliniei, o țĕrancă doarme de 84 dile. Din toate părțile medici și oameni de sciință aleargă să vadă acest fenomen patologic.

Țĕranca, care este în vêrstă de 16 ani, n'a mâncat absolut nimic de când se găsesce în aceastăstare de letargi.

* (Bibliografic.) În tipografia archidiecesană a eșit de sub tipariu: „*Curs de limba maghiară*“ pentru școalele poporale de Ioan Molnár, Partea I (Abecedar și legendar). Prețul: legat *20.* broșurat *16* cr.

De curênd va apăré și partea II. (Esercitii de vorbire). Prețul ca și la partea I. Și după partea II. va fi destinat jumĕtate din venit pentru scopuri culturale române.

Boala cea mai nouă modernă „debilitatea nervală“ contra căreia s'au folosit preparatele narcotice și tare influente precum e morphium etc. se poate delătura mai sigur prin leacul cel mai bun și nestricăcios, elicsirul de nervi al drului Lieber. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă = 2 fl. v. a. o sticlă întreaga fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii și în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz.“

Nr. 632. [1702] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încălḑit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încălḑit, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-şi aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 324. [1704] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco-catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învĕţămêntului, două rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc să reflecteze la ocuparea acestui post învĕţătoresc au să-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 129. [1703] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.

2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.

3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

[1696] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei de clasa a III-a, Daia-Săseasca, protopresbiteratul Sighişoarei, devenită vacantă prin repausarea parochului Ioan Babeş, să repeţesce, conform ordinaţiunei Prea venerabilului consistoriu archidiecesan, ddto 30 Iuniu a. c. Nr. 3062 B. concursul cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele sunt.

1. Casă parochială cu două încăperi, o bucătărie, două pivniţe, toate din material solid de peatră şi cărămidă, coperite cu ţiglă, şură, graşd, şopru şi alte edificate economice din lemn coperite cu ţiglă, în stare foarte bună, grădină de pomi şi de legumi situate toate inmediat lângă biserică, calculate cu . . . . . fl. 62.—

2. Porţiunea canonică 4 jugere 1274 stângini de arat şi 7 jugere 334 stângini de cosit, calculate cu fl. 150.—

3. Dela 60 familiii române câte o ferdelă, măsură veche (16 cupe) grâu sau cucuruz sfârmat, computate cu . . . . . fl. 60.—

4. Dela 70 familii neorustice câte 20 cr. de familie ca simbrie anuală . fl. 14.—

5. Opt stângini de lemne din pădurea comunală computate cu . . . . . fl. 32.—

6. Dela 70 familii neorustice câte o ḑi de lucru computate în bani . . . fl. 14.—

7. Dela botezul copiilor preste an preste tot . fl. 8.20

8. Dela înmormêntări fl. 15.—

9. Dela slugirea sântului maslu preste an . . fl. 3.—

10. La umblarea cu sânta cruce în ajunul botezului, toate emolumentele computate în bani fac . . fl. 20.—

11. Dela cununii . . fl. 5.—

12. Pentru sânţirea caselor (sfeştănii) . . . . fl. 4.—

13. Dela 60 familii române pentru pomenire în păresimi . . . . . fl. 12.—

14. Dela 60 familii române la pasci pentru molitvă à 5 cr. de familie, face . . . . . fl. 3.—

Suma . . . . fl. 402.20

Doritorii de a concurge la aceasta parochie, au a-şi aşterne concursele lor instruate în sensul regulamentului pentru parochii, la subsemnatul oficiu protopresbiteral, cu acea îndatorire, ca sub durata concursului să se presenteze în vre-o Duminecă sau sĕrbătoare în biserica acestei parochii pentru de a-şi arĕta desteritatea în cântăre, tipic şi cuvêntare. Pentru preoţii chirotoniţi să recere şi concediu dela Prea Veneratul consistor archidiecesan, fără de care nu vor fi admişi la concurs şi candidaţiune.

Sighişoara, la 21 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighişoarei în conţelegere cu comitetul parochial concernent.

Demetriu Moldovan,
adm. prot.

[1698] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinḑi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca să fie versaţi şi în cântările bisericesci şi să ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zernești.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887.

În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 317. [1697] 2—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a.

Doritorii de a competa la acest post să-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Iuliu Dan,
adm. prot.

Nr. 4953. [1701] 2—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competinţele legali.

Concurenţii cualificaţi să-şi aştearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

Nr. 425. [1695] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor de învĕţători dela scoalele din comunele mai jos însemnate se escrie prin aceasta concurs cu terminul până la 1 Octombre st. v. a. c.

Emolumentele:

1. Sâncraiu, salar anual în bani 200 fl, cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

2. Bejan-Căienel, salar anual în bani 200 fl. cuartir şi 2 stânjini de lemne (16 metrii).

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-şi aşterne suplicile de concurs instruite în sensul legilor în vigoare până la terminul de mai sus, la acest oficiu protopresbiteral.

Deva, 15 Septembre, 1887.

Pentru comitetele parochiali.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 406. [1687] 3—3

CONCURS.

Devenind vacante următoarele stipendii, şi anume:

A) 1. Un stipendiu de 60 fl. pe an din fundaţiunea „Marinovici“ pentru studenţi de gimnasiu.

2. Un stipendiu de 40 fl. pe an din fundaţiunea „Radu M. Riureanu,“ pentru studenţi la gimnasiu.

3. Un stipendiu de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „E. D. Basiota“ pentru gimnasişti, cu preferinţa celor din munţii apuseni sau din fostul district al Năsĕudului.

Mai departe fiind vacant:

B) 4. Un ajutor de 20 fl. pe an, din fundaţiunea „Tofaleană,“ pentru tineri descendenţi din vre-o familie de ale fostei comune „Tofalău,“ cari ar voí să învеţe vre-o meserie oare care.

Prin aceasta se escrie concurs.

Cererile au a se înainta comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român în Sibiiu până la *20 Octombre st. n, 1887.*

Cererile întrate mai târḑiu nu se vor considera.

Aspiranţii la vre-unul din stipendiile amintite sub *A)* 1—3 au să acludă la suplicele lor:

a) Carte de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de pe semestrul II al anul scol. premergĕtor.

c) Atestat de frecuentare dela direcţiunea institutului, în care cercetează scoala de present.

d) Atestat de paupertate sau de orfan, dacă concurentul e orfan.

Suplicanţii la ajutorul amintit sub *B)* 4. au să presenteze următoarele documente:

a) Atestat de botez în original sau în copie legalisată.

b) Testimoniu scolastic de cel puţin 4 clase elementare.

c) Contractul încheiat cu măestrul conform §. 61 al legei industriale (art. leg. XVII 1884) în original sau în copie legalisată, şi o adeverinţă dela măestru despre succesul, cu care lucră.

d) Atestat de moralitate dela autoritatea competentă locală.

e) Adeverinţă dela părinţi sau tutori, că sunt decişi a lăsa pe fiii sau pupilii lor la învĕţătură până se vor perfecţiona pe deplin.

Din şedinţa comitetului asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român ţinută în Sibiiu, la 9 Septembre, 1887.

Iacob Bologa, v.-pres. **Dr. I. Crişian,** secretar II.

Nr. 295. [1705] 1—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

Singur veritabil să află sub această marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din păcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslușiri mai de aproape dă cerculariul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul ½ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dupla fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 22—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 99 Sibiiu, Marți 29 Septembre (11 Octobre) 1887. *Anul* XXVX

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei tăișii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 3375 Plen.

Circulariu
cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Congresul nostru național bisericesc, cerêndui-se interpretarea statutului organic relativ la membrii sinoadelor protopresbiterale, în ședința sa din 18/30 Iuniu 1886, sub Nr. prot. 128 a luat următoriul conclus normativ:

„De membru al sinodului protopresbiteral poate fi ales și acela, care nu e membru al unei comune parochiale din același cerc protopresbiteral; se recere însĕ, ca alesul sĕ fie membru al vre-unei comune parochiale din metropolia noastră ortodocsă orientală română."

Acest conclus congresual este de a se publica sinoadelor protopresbiterale și celor parochiale spre cunoscință și eventual spre acomodare.

Sibiiu, 6 Iuliu, 1887.

Consistoriul archidiecesan.

Sibiiu, în 28 Septembre.

Nu va trece multă vreme și în Ungaria se va adeveri proverbul unguresc: „több a baj mint a vaj" sau pe roșânesce: „una bună și dece rele". Sĕ grămădesc prea multe lucruri una mai neplăcută ca și alta pe capul guvernului unguresc și în genere în contul țĕrii — și e bine sĕ se scie, că nu noi le causăm nici una, dar chiar nici una din aceste rele. — În o parte a țĕrii bandele de tâlhari amenință liniscea publică, fură și omoară, jefuesc și amenință averea și viața oamenilor, și ministrul de interne și cu cel de justiție nu află alt remediu decât se publice statariul. În aceste părți ale țĕrei nu e nici un român, — deci nu noi suntem, cari dăm de lucru statului și organelor lui, nu noi amenințăm ordinea publică și cea socială, ci oamenii aparțině tori rassei domnitoare, oamenii, cari ar trebuí sĕ fie mulțumiți cu actuala stare de lucruri.

În altă parte a țĕrei ungaresci — în Fiume s'a escat un alt conflict tot așa de funest în urmările sale, ca și cel enumerat mai sus, numai cât aici nu hoții și tâlharii amenință statul unguresc, ci nisce cetățeni de frunte, oamenii până eri alaltăeri ținuți de mari patrioți, — dar cărora încă li s'a urît de actuala stare a lucrurilor.

Și ca sĕ lămurim mai bine cetitorilor nostri acest subiect aflăm cu cale și de necesar a le pune în vedere rĕul așa după cum e el în realitate, și nu după cum vor sĕ ne facă ungurii sĕ credem.

Orașul maritim Fiume este pentru Ungaria aceea ce e Triestul pentru Austria, adecă un oraș în care se concentrează tot negoțul, esportul și importul. Triestul se află bine sub domnirea austriacă și aceasta din motiv, că austriacii au vĕdut, că din italieni nu pot face nemți, odată cu capul. Ceea ce austriacii au vĕdut de mult, ungurii nu vĕd nici astădi, ci află de bine a le impune Fiumenilor limba maghiară în oficii, ba și un gimnasiu de stat le-au înființat, ca numai și numai sĕ-i dedee la viață ungurească.

Fiumenii vĕd tendințele de maghiarisare de mult, și dacă până acum nu s'a iscat vr'un conflict mai aprig între ei și guvernul maghiar, apoi aceasta este de a se căuta în procederea acestui din urmă de a jertfi mult pentru Fiume, și de ai amăgi cuasi cu bunuri lumesci, ca se uitele de altele mai înalte și mai sublime, de limba lor, de tradițiunile lor și de mândria înăscută italianului. — O au și dus multă vreme așa cam printre el — până când ministrul de comunicațiune dl Baross, prin o ordonanță ținută în ton puțin diplomatic a poruncit, ca sĕ se împreune Delta rîului Fiuma cu gara, ce este afară din oraș — prin nisce șine, ce au se conducă prin centrul orașului, prin strada cea mai pompoasă Via del Porton, așa, că nu numai parcul Fiumei se nimicesce, ci și comunicațiunea, frumsețea și liniscea orașului se conturbă în un mod bătătoriu la ochi. Toate aceste au sĕ se întêmple pentru un magazin de lemne, ce are sĕ se înființeze în portul Fiume, ca Ungaria sĕ poată transporta lemne în orient și sĕ se cruțe tot odată spesele, ce ar fi împreunate cu un alt plan de a se conduce șinele pe altă cale. Fiumenii au protestat și protestează contra ingerinței ministrului, ba mai mult, în o plânsoare cătră dietă amenință chiar pe ministrul cu proces, la cas sĕ insiste pentru realisarea planului seu.

Tot din acest incident fiind spiritele iritate și oamenii măhniți nu s'a aflat în Fiume om, care se participe la desvălirea monumentului lui Deák, drept semn de demonstrațiune, că Fiumenii nu sunt împăcați cu guvernanții lor și că nu le vine la socoteală procederea ministrului în această afacere, care seamănă mult cu a le batjocorí orașul, și a-i detrage mult din frumusețea și valoarea lui. Acest cas este destul de eclatant și e cu o dovadă mai mult, cum pricep frații maghiari de a-și face și din pretini dușmani de moarte, și casul nu e fără pereche la noi.

În Zagrabia trebile însĕ merg tot așa. Consiliul orășănesc în o ședință din sĕptămâna trecută a decis, ca se înainteze un memorand de-a dreptul Maiestatei Sale, în care se arată plângerile cetății Zagrabia și uneltirile banului Khuen Héderváry de a le nimici toată autonomia lor comunală. Nu mai puțin ca 27 puncte se înșiră, ca formă de gravamine în acel memorand lucrat de cetățenii Croației, în care cu colori drastice sĕ espune starea în care a ajuns capitala Croației sub actuala domnie și sub chivernisirea ungurilor.

Se poate, că acel memorand nu o se ajungă în mânile Maiestatei Sale, se poate și aceea, că primariul, sub al cărui presidiu s'a adus conclusul sĕ fie suspendat și alungat din oficiu, toate se pot, dar una nu se poate ascunde, că nemulțumirile cresc și se înmulțesc, ear cei chemați a le domoli și liniscí, nu-și fac mustrare de consciință din astfeliu de lucruri bagatele după conceptul lor.

Revista politică.

Ori care a fost causa întâlnirei dela Fridrichsruhe dintre ministrul italian și cancelariul german în cele din urmă s'a adeverit pe deplin, că aceea a fost și este de natură curat politică, care atinge

FOIȚA.

Mănăstirile din occident, ca foculare ale culturei în evul mediu. *)

Motto: Lumina întru întunerec luminează și întunerecul nu o a cuprins. Ioan 1. 5.

Cu drept cuvênt putem ție dice, aceea ce evangelistul Ioan a esprimat în cuvintele de mai sus, și despre mănăstirile din occident în evul mediu, cari într'adevĕr „luminau în întunerec." Mai înainte însĕ de a arată, că prin ce rĕspândiau ele lumină, prin ce luminau în întunerec, în liniamente generale voiu sĕ arăt starea monachismului în timpul acesta în occident și în legătura cu aceasta și în orient.

Începênd încă de prin secului al VIII lea ordinele monachale din orient mergeau cu pași repeți spre decădință și-și perdeau din energia, lustrul și forța lor vitală, dând uitării scopul sublim, ce aveau sĕ-l urmărească. Altfel sta lucrul pe acest timp cu monachismul în occident. Aici acesta prinde base din ce în ce mai solide și acesta cu atât mai vêrtos, căci el avea sĕ îndeplinească aici mari misiuni culturale, avea sĕ dea mână de ajutor la sforțările popoarelor spre civilisațiune, sĕ emancipeze lumea din legăturile barbari și sĕ propage în toate direcțiunile lumina adevĕrului. Și cu cât monachismul occidental în munca aceasta sĕ oțelesce, și sĕ nobilitează, prințênd o consistență cât sĕ poate mai solida, cu atât mai tare în orient posiția acestui ordin devine mai critică. Ipocrisiă, avariție și câștig personal caracterisau adesea pe monachii din orient. O mare parte din acesti monachi erau din poporul de rênd, urênd sciința, artele, studiul, și în general vorbind, ori ce erudițiune. Monachismul oriental era, pe timpul acesta, pe de parte de a corespunde intențiunilor Marelui Vasilie.

Cu totul altfel sta lucrul cu monachismul din occident pe timpul acesta. Aici monachismul, deși introdus cu mult mai târdiu prin bărbați, cari i cunoscură însemnătatea, precum au fost marele Atanasiu, Ambrosiu, Ieronim, Augustin etc. cu toate acestea sĕ lățesce repede, sĕ respîndesce, aflând o mulțime de aderenți în toate păturile societății. Mulți disgustați și obosiți de valurile lumii și înclinați cătră o viață contemplativă, sĕ retrageau în mănăstiri unde prin rugăciune, lucruri folositoare și fapte de caritate creștinească, voiau a câștiga mântuirea sufletului.

Un Bonifaciu, numit și apostolul Germanilor, un Columban, monach irlandez și alții atestă din ajuns prudența religiosității și energia, de care am vorbit, că erau pătrunși monachii din occident întru respândirea luminei evangelice.

Nu trebue însĕ trecut cu vederea, că pe lângă rumoasele calități, care le avea monachismul occidental erau și multe estravagațe, care mai târdiu degenerară în adeverate scăderi pĕcătoase ba au contribuit la discreditarea ordinului celui odinioară așa de folositoriu. Abstrăgênd dela acele estravagațe, escese de zel într'o privință sau altă privință, monachismul occidental în evul mediu a fost un factor puternic la propagarea culturei, sau dacă s'a ție dis prea mult, la conservarea acesteia într'un timp atât de înbăznit de nesciință, încât numai prin mănăstiri mai licura câte o rață de lumină. Mult a perdut omenimea din productele geniale ale anticității în acest timp de barbarià generală, de nesciință totală, dar și mai mult ar fi perdut dacă n'ar fi fost mănăstirile. De opurile clasice lumea din afară n'avea nici o cunoscință, și nici nu sciia, că odinioară a fost o lume atât de cultă, ci numai monachii de prin mănăstiri mai continuau firul întrerupt cu clasicitatea, ocupându sĕ cu studiul literaturei vechi sau cel puțin decopiind opurile unui Cicero, Horaț, Cesar, Salustiu etc. ca sĕ nu dispară fără urmă, ca și cum n'ar mai fi fost. *) (Va urma.)

*) Dăm loc acestei lucrări mai mult pentru încuragiarea dlui autor, fiind evident un studiu din partea dênsului. Red.

*) Cu ocasiunea acestei decopieri sau strecurat o mulțime de erori în autorii clasici, cari dealtmintrelea pot fi escusate, considerând vitregitatea timpului și sĕ fim mulțămiți, că ni-le a păstrat și așa cum ni le-a păstrat.

interesele Europei întregi, ear nu numai un act de curtuasie după cum să susţinè din unele părţi. Ḍiarele germane ca „Norddeutsche Allg. Zeitung“ al cărui cuprins politic este cunoscut d-lui Bismarck încă înainte de a sĕ tipări, abia acum, după ce s'a făcut visita demustră adevĕratul motiv al acelei întrevederi. Comuniunea intereselor Germaniei şi ale Italiei pe de o parte şi pacea întemeiată de care se va bucura Europa prin alianţa germano-austro-italiană pe de altă parte, a fost după numitul ḍiar motivul intrevederei dela Fridrichsruhe. Intr'alt loc ḍice acelaş ḍiar, că toţi cetăţenii iubitori de pace, cari cu plăcere salută ori ce cale nouă, care asigură pacea, privesc cu mulţămită la convenirea cancelariului prusian mai întâiu cu contele Kalnoky, şi mai în urmă cu ministrul Crispì. Acele voci însĕ, cari sĕ esprimă cu neîncredere despre acele visite, arătă prin aceea, că ele nu aparţin mulţimei celei mari a poporaţiunilor europene, care voesce pacea, ci acelui numĕr mic, care caută a aduce pe capul Europei calamitatea unui rĕsboiu mare.

Sunt şi unele ḍiare, ca „National Zeitung,“ care voind a detrage încât va din însemnătatea cea mare, ce i sa dat visitei dela Fridrichsruhe prin presa din toate părţile ḍice, că alianţa austro-gemănă cu Italia a fost reînoită încă mai dinainte şi adecă, când contele Robilant a obţinut ordinul Vulturului negru; acum la Fridrichsruhe s'a negoţiat numai pentru precisarea unui casus foederis, fiind Italia ca şi Germania necesitată în posiţiuni critice, de a face front de două părţi.

Tot în sensul acesta vorbesce şi oficiosul „Riforma“, care ḍice, că conferinţele ambilor bărbaţi de stat n'au putut avea în vedere nici vre-un scop nou deosebit, nici încheerea vre-unui arangiament politic în interesul ambelor naţiuni — deja aliate. Impresia bună, ce încă dela început a făcut asupra Angliei tripla alianţă a puterilor din centrul Europei a pus în circulare faima, că ea încă se va alipi la aceea alianţă dând nascere astfel la o „împătrită înatacabilă“ alianţă, cum se esprimă „Daily Telegraph.“ Aceasta este însĕ mai mult o ilusiune pe care şi-o face ḍiarul englez, şi pe care în urmă tot el o delătură, ḍicênd, că Anglia fiind isolată de puterile continentale, interesele ei se învêrtesc într'un cerc mai mărginit făţă de al celorlalte puteri.

Nota turcească trimisă cabinetului rusesc era considerată de toate puterile, ca primul pas făcut cu toată seriositatea spre resolvirea încurcatei cestiuni bulgare. Poate că nota a avut cea mai bună intenţiune în aceasta privinţă, respunsul sosit din partea cabinetului rusesc însĕ, nu promite nici de cât o mai grabnică resolvare a lucrurilor. Proiectele Porţii în mare parte n'au fost acceptate de cabinetul rusesc întocmai, cí pe lângă fie-carele s'a mai adaus câte ceva, conform intereselor proprii ale ţĕrii. Presupunerea, că lucrurile sĕ vor trăgăna încă multă vreme, o mai întăresce şi împrejurarea, că pe când la începutul negocierilor dintre Rusia şi Turcia, se spera şi sĕ credea, că cestiunea sĕ va resolví pe deplin prin stăruinţele acestor două puteri deaproape interesate în causă, astăḍi sĕ simte totuşi necesitatea întrevenirei unei conferinţe europene pentru regularea şi terminarea afacerilor bulgare. „Riforma“ organul dlui Crispi, privesce în proiectul unei conferinţe europene, care a fost propusă din partea comisarului rusesc de cătră Said Paşă ministrul turcesc, pasul cel mai sigur pentru resolvîrea cestiunei bulgare, căci din aceasta deduce, că în Petersburg oamenii au devenit ceva mai concesionari. După un anunţ sosit lui „Polit. Cor.“ din Londra, rĕspunsul rusesc la nota turcească s'a părut cam întunecat cercurilor politice de acolo.

E remarcabilă declaraţiunea, ce marele duce Nicolae a făcut'o cu ocasiunea călătoriei sale la Dunkerque. El a ḍis, că Francia nu trebue sĕ se lase a fi mişcată de vecsaţiunile Germaniei, de oarece ţarul este cu totul devotat Franciei. Dacă rĕsboiul va isbucní între Francia şi Germania, a adăogat marele duce, şi dacă Rusia nu va întrevení, el însuşi împreună cu numeroşii ruşi se vor angagia în armata francesă.

Testamentul fericitului Teodor Papp.

În unul din Nrii precedenţi ai ḍiarului nostru am publicat necrologul fostului mare propietariu Teodor Papp din Lugoş. Primindui testamentul din care se va vedè că aproape întreaga avere şi o a testat pentru scopuri culturali resp. ajutorarea tinerilor lipsiţi de mijloace, ne vedem plăcut îndemnaţi al publica în toată estensiunea precum urmează:

Eu Michail Bésan, notar regiu public din Lugoş, după premearsa recercare, astăḍi dimineaţa la opt şi jumĕtate oare m'am dus în persoană la dl Teodor Papp, în casa dênsului, care se află în Lugoşul român, strada podului unde locuesce numitul *Teodor Papp* locuitor şi proprietar în Lugoş, care ce e drept era bolnav în pat, dar fiind cu toată presenţa şi consciinţa de sine şi din voie liberă au cerut, ca înaintea martorilor: Matei Ignea preot, Stefan Oltean oficial comitatens şi Constantin Udrea oficial urban, toţi locuitori în Lugoş, cari în continuu au fost de faţă şi împreună, şi cari mie 'mi sunt personal cunoscuţi, se cuprind în act notarial, şi încă în limba română, voinţa sa ultimă, care şi-a esprimat'o prin cuvênt viu, întrebând la fie-care punct şi dispositiune nouă martorii, că oare au înţeles bine fie-care dispositiune, şi numai după respunsul positiv al martorilor, precum şi după acea declaraţiune a dlui Teodor Papp, că nu poftesce a face alte dispositiuni, amĕsurat dorinţei DSale s'a cuprins în act public notarial următoriul

Testament.

1. Eu *Teodor Papp*, simţêndu-mĕ morbos şi slăbit la puterile fisice, dar cu minte întreagă şi sănătoasă, pentru casul morţii, recomând sufletul meu graţiei nemărginite atotputernicului Dumneḍeu, ear trupul meu voesc sĕ se înmormênteze în mod provisoriu în cimiteriul greco-oriental român din Lugoş, de unde apoi sĕ fie transportat cât de curênd şi aşeḍat la odichnă eternă în cripta mea familiară, carea după moartea mea va trebui sĕ se zidească în Giula (Békes-Gyula) în cimiteriul greco-oriental român.

2. Toată averea mea mişcătoare şi nemişcătoare, despre carea nu fac altă dispositiune mai la vale, şi carea sĕ află la Logoş, Zsabar, Kékes şi Giula, o destinez pentru o fundaţiune greco-orientală română în Giula (Békés Gyula), carea sĕ poarte numele: *„Fundaţiunea lui Teodor Papp“*. şi adecă:

a) scopul *„fundaţiunei Teodor Papp“* este: ca din venitul curat anual a tuturor averilor mele sĕ se împărţească stipendii anuali tinerilor greco-orientali români din Giula (Békés Gyula), cari sunt sĕraci, lipsiţi de mijloacele materiale şi studiază la atare gimnasiu, academie ori universitate în Ungaria ori în străinătate;

b) aceasta fundaţiune va provedea cu stipendiu în prima linie pe neamurile mele până la strănepoţi şi strănepoate, cari sau născut dela trei surori ale mele şi umblă la ori-ce scoală, şi numai suma, ce va remânea după stipendiarea neamurilor mele se va întrebuinţa pentru tinerii români greco-orientali din Giula;

c) un stipendiu, fie pentru neamuri, fie pentru tinerii români greco-orientali din Giula, nu poate trece preste 400 fl. adecă: patrusute floreni la an pentru o persoană;

d) neamurile mele, întocmai ca tinerii greco-orientali români din Giula, dacă sunt risipitori, ori nu fac propăşire îndestulitoare în învĕţământ, sunt eschişi dela stipendii;

e) neamurile mele, rĕmase după trei surori ale mele, numai până la strănepoţii şi strănepoatele mele de soră pot avea prioritate înaintea tinerilor români greco-orientali din Giula, ear cei-ce urmează după strănepoţii si strănepoatele mele după trei surori ale mele, numai ca străini se pot lua în considerare la împărţirea stipendiilor;

f) familia amicului meu *Dr. Atanasiu Marian Marienescu* jude la tabla regească din Budapesta şi a advocatului din Lugoş *Ioane Nedelcu* are d'a fi prîvită egală cu neamurile mele până la strănepoţi şi strănepoate. Va sĕ ḍică: următorii din familia Marienescu şi Nedelcu până la strănepoţi şi strănepoate, până când umblă la altă scoală, sunt a se provedea cu stipendii în prima linie întocmai ca următorii surorilor mele;

g) toţi aceea, cari din fundaţiunea mea creată prin acest testament vor primi stipendii, au sĕ se numească de *stipendistii lui Teodor Papp*.

3. Manipularea întregii mele averi, împărţirea stipendiilor pe basa punctului 2, censurarea recurselor şi a testimoniilor, precum şi eschiderea dela stipendii, cu un cuvênt facerea tuturor dispositiunilor necesare spre acel scop, ca fundaţiunea mea se corespundă intenţiunei mele, ca adecă: neamurile mele până la strănepoţii şi strănepoatele ale surilor mele se umble la scoală, şi ca tinerii români greco-orientali din Giula se aibă mijloace materiale de a putea studia la gimnasii şi la institute mai înalte de învĕţământ, — o încredinţez Veneratului consistor greco-oriental român din Arad, pe care 'l rog cu deadinsul, ca se caute cu orice preţ a susţiné si a întrebuinţa venitul curat al fundaţiunei mele spre crescerea şi luminarea tinerimei greco-orientale române din Giula (Békés-Gyula).

Doresc totodată, ca spre orientare şi controlă, socoţile anuale ale fundaţiunei mele, precum şi numele stipendaţilor sĕ se facă cunoscut publicului român greco-oriental prin atare foaia română, socoţile însĕ spre censurare şi întărire sĕ se subscearnă în fie-care an la sinodul eparchial al diecesei Aradului, ori în cas de lipsă la consistoriul greco-oriental român al Metropoliei noastre din Sibiiu. Rog deci pe Veneratul consistor greco-oriental român din Arad sĕ binevoiască a elabora şi un statut pentru manipularea fundaţiunei mele, împărţirea şi sumele stipendiilor anuale, mai departe pentru modalitatea cum sĕ se censureze, sĕ se publice socofundaţiunei mele.

4. Bunei mele soţie *Ofelia*, dacă ea va rĕmânea în vĕduviă, până la moarte. las a i se plăti din toată averea mea suma de 30,000 fl. adecă: treiḍeci de mii de floreni valuta austriacă ca deplină escontentare, prin ce firesce înceată şi dreptul ei vidual basat pe legile patriei.

Dacă însĕ ea se va mărita şi nu va mai purta numele meu, atuncia ea în loc de treiḍeci de mii de floreni are se capete din toată averea mea numai 15,000 fl. adecă cincispreḍece mii de floreni. Ear dacă dênsa în ori ce privinţă s'ar arăta nedeamnă de numele meu, de nemulţămitoare, ori dacă ne'ndestulinduse cu dispositiunile mele testamentale, în ori ce direcţiune şi sub ori ce titlu de drept ar atăca cu proces acest testament al meu; atuncia socia mea *Ofelia* din toată averea mea numai suma de 10,000 fl. adecă ḍece mii de floreni are se o capete, adecă: suma, ce eu pentru casul morţii mele i-am fost asigurat ei în contractul nostru de căsătorie.

Tot sociei mele *Ofelia* las toată averea mea mobilă, de ori-ce natură se fie, carea la moartea mea se va afla în casa mea. Îi conced totodată, ca până când ea va rĕmânea vĕduvă, locuinţa de astăḍi din casa mea sĕ o folosească fără nici o desdaunare, ori chiriă; căci dorinţa mea este, ca soţia mea se nu sufere nici o lipsă, şi sĕ fie provĕḍută cu toate cele de lipsă şi după moartea mea.

5. Las bisericei greco-orientale din Lugoş suma de 1000 fl. adecă: una mie de floreni, a cărei interese sĕ se întrebuinţeze pentru lipse scolare şi bisericesci greco-orientale române.

6. Las sorei mele *Catarina* 5000 fl. adecă cinci mii de floreni. Ei i las şi cocia mea, şi hamurile cele noauă, precum şi maşina de trierat (Göppel,) carea se află la Kékes.

7. Fiindcă mi-a murit două surori, las următorilor acestora la olaltă 10,000 fl. adecă: ḍece mii de florini, va se ḍică: următorii după fie-care soră repausată capătă 5000 fl. ḍi cinci mii de florini.

8. Las bisericei greco-orientale române din Kékes 200 fl. adecă doauĕsute de floreni pentru pomenirea şi odichna sufletului meu, avênd a se ţinea pentru procente în tot anul un parastas la ḍiua *sântului Teodor*.

9. Las bisericei şi scoalei greco-orientale române din Giula din veniturile averilor mele câte 80 fl. adecă optḍeci de floreni la an, avênd şi acolo a se ţinea părastas pentru mine în fie-care an la *sântul Teodor*, şi din suma de optḍeci floreni a se plăti spesele părastasului, dintre cari destinez fie-cărui preot, care va funcţiona, câte cinci floreni, şi numai restul se va putea întrebuinţa pentru acoperirea lipselor bisericesci şi scolare.

10. Las corului vocal român din Giula, dacă atare se va înfiinţa, optḍeci de floreni la fie care an până când va esista un atare cor vocal.

11. Las *Teodorei Nedelcu*, fetei advocatului *Ioane Nedelcu*, sĕ i-se plătească când se va mărita, suma de 500 fl. adecă cinci sute de florini.

12. Las pruncilor advocatului *Nicolae Prostean* din Lugoş, 500 fl. adecă cincisute de floreni odată pentru totdeuna, făcêndu-se din aceasta sumă împărţire egală între ei.

13. Las preotului greco-oriental român din Kékes suma de 100 fl. adecă una sută de florini.

14. Las 200 fl. adecă: două sute de florini familiei învĕţătoriului greco oriental român din Giula cu numele *Marcus*, odată pentru totdeuna.

15. Las câte 50 fl. adecă: cinciḍeci de florini *casinei române* din Lugoş, *reuniunei române de cântări şi musică* din Lugoş, *spitalului* din Lugoş şi *copiilor sĕraci* greco-orientali români pentru vestminte, la olaltă deci 200 fl. adecă: două sute de floreni.

16. Las 100 fl. ḍi una sută de florini servitoriului meu *Vasilie*, pentru că m'a servit cu credinţă, ear *bucătăresei* mele 80 fl. adecă: optḍeci de florini.

17. Cu vestmintele mele dispune socia mea *Ofelia* după plac, ea va da după plac unele din mobilii şi surorei mele *Catarina*.

18. De esecutor al testamentului meu 'l denumesc pe dl advocat *Ioane Nedelcu* din Lugoş, care va îngrigi, ca toate dispositiunile testamentului meu sĕ se împlinească cu acurateţă, el va îngrigi asemenea si plătirea datoriilor mele şi va încassa şi pretensiunile mele, ce le am în Lugoş ori în alte locuri, însemn însĕ, că datoraşilor mei iert toate percentele decăḍute până la moarte, avênd a se încassa dela dênşii numai capitalul.

19. Doresc, ca din venitul averilor mele înainte de toate sĕ mi se facă o criptă familiară sub numele *„Cripta familiei Teodor Papp“* în cimiterul greco-oriental român din Giula română unde — precum ḍisei mai sus — trupul meu va fi transportat din Lugoş şi aşeḍat spre odihnă eternă. În urma.

20. Rog pe Veneratul consistor greco-oriental român din Arad, precum şi pe esecutorul testamentului meu *Ioane Nedelcu*, se binevoiască a face astfel de dispositiuni, ca la realisarea massei lăsămêntului meu, dintre realităţile mele, încât sĕ poate sĕ se păstreze în natură pentru fundaţiune, cele trei case ale mele din strada podului în Lugoşiul român, pentrucă aceste case, avênd o situaţiune foarte favorabilă pentru comerciu, negreşit, că din an în an vor aduce venituri mai mari fundaţiunei mele.

21. Pretensiunile mele din Boldur, Hodoş, Zsabar, Ollóság şi Ohabaforgács sĕ se încasseze asemenea fără procente şi le las *Teodorei* fetei lui *Ioane Nedelcu* advocat.

Despre ce s'a luat actul de faţă, i-s'a cetit dlui *Teodor Papp* înaintea martorilor în continuu presenţi şi împreună, şi după-ce dênsul a declarat, că întru toate consună cu voinţa DSale, s'a subscris cu mâna proprie a DSale şi a martorilor. Lugoş, în anul una mie optsute optḍeci şi şepte, Septembre douĕḍeci şi şase, după ameaḍi la cinci şi jumĕtate oare. *Teodor Papp* m. p. (adecă *Teodor Papp*) *Matheiu Ignea* m. p. *Constantin Udrea* m. p. *Stefan Oltean* m. p. *Mihail Bésan* m. p. not. reg. public (L. S.)

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Cluș, în 8 Octobre 1887. st. n. Mult stimate Domnule Redactor! In numĕrul „Românului“ din 2. Octobre, a apărut o notiță, care luând scire despre cele publicate în numĕrul 94 al „Telegrafului Român“ referitor la bineventarea I. P. S. Domnului archiepiscop și metropolit Miron Romanul din partea tinerilor universitari români din Cluș, trage la îndoială adevĕrul celor cuprinse în acea notiță a „Telegrafului Român“. Cu regret am luat la cunoscință, că sĕ află cineva, care sĕ poată trage la îndoială împlinirea unei datorințe fiesci a tinerimei române față de prea bunul ei Părinte sufletesc. Deci în interesul adevĕrului ne simțim îndatorați înșiși a aduce la cunoscință, cumcă tinerii români dela aceasta Universitate credĕnd a-și împlini o fiască datorință, prin o deputațiune esmisă din sînul ei, constătătoare din subscrișii, într'adevĕr s'a presentat înaintea Escelenției Sale, esprimându-și sentimentele de adâncă reverință, ce le nutresce junimea față de Înaltul nostru Prelat, — cea ce vĕ rugăm, M. St. Domnule redactor, spre lămurirea celor dela „Românul,“ a le da publicității.*)

Ioan Popescu, asc. de drepturi. *Enea Draia*, asc. de drepturi. *Gavril Cosma* asc de drepturi. *Victor Mihu*, asc. de medicină.

Varietăți.

* (Espresiunea unei înalte mulțămite.) Maiestatea Sa monarchul nostru a adresat cu dto I Oct. n. din Schönbrun inspectorului general de artillerie F. z. m. archiducelui Wilhelm un prea înalt autograf, în care Maiestatea Sa dă espresiune recunoscinței Sale și mulțămesce pentru succesul manevrelor anului acestuia, cari succese sunt a sĕ atribui în partea cea mai mare neobositei activități a archiducelui.

* (Vênătoarea principelui de coroană Rudolf.) Moscenitorul de tron Rudolf, acompaniat de archiducele Friedrich, de principele Leopold de Bavaria, de principele Alois Esterházi și de adjutantul baron Orsini-Rosenberg în 6 a l. c. n. sosì în Radnothfája. Spre întimpinarea clironomului eși înainte o mulțime mare și distinsă de public. Primirea oficială sĕ facù din partea comitelui suprem baron Zoltan Bánffy și din partea primariului și căpitanului cetății Szász-Régen. În Gőrgény-Szent-Imre locul de vênătoare, distinsa ceată a vênătorilor sosi în aceea zi la 10 oare a. m. În douĕ goane fură 4 urși omoriți, dintre cari unul fù pușcat de Alteța Sa. — Timpul fiind frumos, sĕ crede, că vênătoarea va avea succese mulțămitoare.

* (Personal.) Dl comite suprem contele Andrei Bethlen a sosit aici cu trenul de eri dimineața pentru a conduce adunarea generală a comitatului, ce se va ține Mercuri în 12 Octobre n.

* (Contra diphteritei.) Dr. Delthil, medic frances recomândă ca mijloc practic contra diphteritei, următoarea procedură: Pune într'un vas egale cantități de terpentin și sulfur fluid și aprinde această amestecătură. După ce 'ai aprins, vei vedé, că se desvoaltă un fum de o coloare rășinoasă, care întunecă casa, unde ai aprins amestecătura. Inspirând câteva minute bolnavul de diphterită fum de acela, și continuând a face aceasta de mai multe-ori, în trei sau patru ḑile va fi deplin sănĕtos. Respirațiunea cea greoaie a bolnavului precum și înecarea, în curênd vor fi delăturate. Fumul resp. gazul, desvoltat din amestecătura fluidelor, contribue la desfacerea și delăturarea crescĕturei, ce s'a format, care va fi și aruncată afară.

* (Constituire.) În 20 a. c. st. v. membrii societății de lectură „Andrei Șaguna“, adunați în sala cea mare a Seminarului în o ședință presidiată de dl dir. sem. Ioan Hannia, s'au constituit pentru an. scol. 1887/8. Înainte de a purcede la alegeri, presidiul prin o cuvêntare călduroasă, accentuând însemnătatea societății, ca una dintre operele fericitului metropolit Andrei Șaguna, recomândă membrilor deplin zel și stăruință întru îndeplinirea chemării lor, frățească și serioasă înțelegere în desbaterile lor, în interesul înaintării și prosperării societății din care ei fac parte.

Constituirea s'a efeptuit în următoriul mod: De președinte al societăți s'a proclamat dl prof. sem. D. Comșa; de vice-președinte al societății și președinte al comitetului s'a ales I. Teculescu, cleric an. III; redactor al foaiei societății Solomon Făgărășan cleric an. III; notar al corespondențelor D. Câmpean cleric an. III ; notar al ședințelor D. Goia, cleric an. II; cassar I. Stroia cleric an I; controlor David Chiujdea cleric an. III; bibliotecar Ieremia Iliescu cleric an. II; vicebibliotecar I. Enescu ped. an. I;

Membri în comitet: Gregoriu Nicoară cleric an. III; Alimpiu Oprea cleric an. III; N. Cărpinișan cleric an. II; G. Enescu cleric an. II; Il. Cristea cleric an. I; P. Nicolescu cleric an I; I. Brenciu ped. an. III; Iuliu Pitic ped. an. II.

*) Din aceasta corespondență credem, că e evident că nu am *amăgit* publicul și e de prisos se alergăm noi după subscrieri. Ear la notița din urmă Ve rĕspundem cu continuarea: Ție aducêndu-ți de toate și pentru toate.

* (Încă un fapt îmbucurător.) Pe ḑi ce merge vedem, că deși greutățile cu cari avem a ne lupta sunt mari, aci într'o parte a țĕrii, aci într'alta sĕ formează reuniuni culturale. Bravele femei din comitatul Huniădoara au format precum se scie o reuniune, ale cărei statute au fost provedute cu clausula de aprobare din partea ministrului.

* (Regina Angliei Victoria.) În Anglia circulă sgomotul, cumcă regina, pentru ca se fie cu adevĕrat deamnă pentru titlul ce-l poartă, de „împĕrăteasa Indiei,“ s'a apucat cu mare rêvnă de învĕțarea limbei indiane. Regina sĕ ocupă atât de mult cu studiul acestei limbi, încât se pare, că acum la bătrânețe voesce a-și repara, ce a negles pe timpul tinereței sale.

* (Convențiunea comercială între Francia și Italia.) Pertractările ținute în Paris în afacerea încheerii unei noue convențiuni comerciale între Franța și Italia au luat pănăîn timpul present o față cu totul posomorîtă. Pretensiunile italiene se par cu totul înaccesibile guvernului frances. Se sperează însă din ambele părți, că până în cele din urmă și în deosebi până in 31 Decembre a c., când convențiunea esistentă va espira, pertractările tot vor avea succesul dorit de ambele țĕri.

* (D'ale instrucțiunii.) Ministrul de culte și instrucție din Austria Dr. Gautsch, de present sĕ află în Bucovina cu scop de a se convinge personal de starea instrucțiunii din această țeară, și a-și face observările proprii.

* (Rectificare). În numĕrul precedent în varietatea despre concursul pentru studierea lăptăriei și brânzăriei, neputându-se descifra esact suma concursului din manuscriptul primit, s'a scris greșit 100 fl. pentru că după cum ne-am informat ulterior amĕndouĕ concursele sunt câte de 400 fl.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

Rudolf Bergner!

Oare este vr'un cărturariu român dincoaci și dincolo de Carpați, care sə nu cunoască numele acestui bărbat de simpatică amintire pentru români? Este un român, cine se fi cetit minunatele lui descrieri asupra Transilvaniei, a Maramurĕșului și acum earăși asupra României, fără un sentiment de recunoscință și de stimă față cu acest amic al „adevĕrului și al dreptății“? Este un român, care auḑind de aparițiunea opului seu recent, s'ar fi apucat de cetirea lui cu teama permanentă în spate, care ne însoțesce și care se justifică aproape totdeuna, de câte-ori luăm o carte străină despre poporul și țeara noastră în mâni, — ḑic, cu teama permanentă de-a descoperí noue și până acum necunoscute grozăvii despre neamul seu?

Un bărbat, care în scrutările sale scientifice-etnografice 'și pune devisa: „adevĕr și dreptate“ (Op. cit. pg. V), și ne-a dovedit totdeuna, că-i scie urma cu consecuența unui adevĕrat savant german, — un bărbat, care nu se lasă orbit de scenării Potenskinice, ci intră în coliba sĕracului, sĕ întreține cu el, bea și mânâncă din vasul lui, — un bărbat, care un ia nici o informație de ban bun, până nu o confrontă cu cele ce însuși a observat cu ochiul seu ager, — ei, un astfel de bărbat nu poate scrie mirezenii proprii unui Henke, Patrick O'Brien, și par excellence scandalografilor maghiari. Un astfeliu de bărbat când ne presintă o lucrare asupra poporului nostru, asupra țĕrilor noastre, o luăm cu satisfacție sufletească în mână, bucurându-ne de lauda meritată ce ne-o dă și înțelepțindu-ne de povețele binevoitoare și de înfruntările drepte ce ne face.

Și opul cel mai recent al dlui Rudolf Bergner ni-a întărit numai în sențimentele, în convingerile noastre isvorite din lucrările precedente ale D-lui.

Titlul complet al opului de care vom sĕ vorbim acum este: „Rumänien, eine Darstelung des Landes und der Leute. Von Rudolf Bergner. Breslau 1887. — I. U. Kern's Verlag“.

Formatul este 8° mare. Opul are 412 pagini, e provĕḑut cu o hartă a României și 26 ilustrațiuni frumoase. Tipariul mare și plăcut, esteriorul elegant.

Opul însuși este împărțit în două părți mari, Partea I poartă titlul: O călĕtorie prin țară, conținênd împresiunile și observațiunile autorului; în partea II ne dă autorul: Un tablou scientific asupra României, descriind țeara cu o vastă cunoscință de lucru din punct de vedere geografic și fisic, istoric, politic și cultural. Ca apendice ni se dă la urmă consemnarea literaturii cu deosebire străine — asupra României.

O împărțire mai norocoasă nici că se putè. Ea satisface pe fiesce-care cetitoriu, atât pe cel care caută o lectură ușoară de distracție numai, cât și pe omul, care voiesce sĕ aibă date mai temeinice asupra țĕrii dela gura Dunării.

Opul sĕ începe cu trecerea prin pasul Timișului, cu cercetarea Sinaiei, a Slănicului și apoi descrierea fugitivă a Bucurescilor, care se complectează cu desĕvêrșire numai după încheierea rutei din Moldova, Muntenia mică și de pe Dunăre, când se rentoarce autorul earăș la capitala țĕrii.

Descrierea ce ni se dă despre Bucuresci, este fără îndoială cea mai amĕnunțită și mai vie dintre toate câte le cunoascem în această materie.

Începând dela birjarii capitalei, pentru cari nu are destule cuvinte de laudă în paralelă cu colegii lor din Budapesta și Viena, dela pavagiul stradelor și viața de pe ele, dela bulgarul rahagiu, dela sacagii, miliție, popor, oteluri, condițiile de trai, până la viața mai înaltă intelectuală și socială, memorabilități, institute și alte sute și sute de amĕnunte, ni se dă un tablou viu, pe care ni se pare că-l vedem cum se mișcă, cum respiră viață din trăsurile sale.

A fost o greșală cardinală a tuturor celor ce au cercetat România și au dat schițe asupra ei, — de a lua drept punct de mânecare esclusiv numai occidentul întru judecarea așeḑămintelor și obiceiurilor române.

Un stat, care abia de câteva decenii a apucat sĕ respire mai liber după o asuprire atât de grozavă, apare prea negru, dacă nu se ține cont de trecutul și condițiile sale de desvoltare.

Ochii cei ageri și simțul de „adevĕr și dreptate“ al autorului au observat îndată această eroare și spre lauda d-lui fie ḑis, el s'a sciut ridica la un punct mai înalt de judecată. El a studiat istoricul țĕrii după isvoare autentice, și-a luat informațiuni asupra fiesce cărui moment din desvoltarea țĕrii și astfeliu părerile lui sunt de o natură cu totul diversă de cele ale înaintașilor sei. (Va urma.)

Conspectul viriliștilor comitatului Sibiiului pe anul 1888.

1. I. Habermann. 2. S. Rubinstein. 3. Miron Romanul. 4. I. Kessler. 5. Dr. D Teutsch. 6. br. E. Salmen. 7. Dr. V. Bruckner. 8. br. L. Rosenfeld. 9. M. Sonenstein. 10. Al. Müller. 11. F. Jikeli. 12. A. T. Reisenberger. 13. S. Nürnberger. 14. Dr. O. Rusu. 15. G. Schenker. 16. F. Bauman. 17. S. Ferderber. 18. M. Herberth. 19. V. Hufnagel. 20. I. Unterer. 21. E. Larcher. 22. Dr. L. Simonis. 23. I. Michaelis. 24. G. Schuster. 25. C. Iauernig. 26. C. Hannenheim. 27. I. Spilca. 28. A. Hochmeister. 29. M. Kabdebo. 30. P. Kabdebo. 31. Dr. C. Krasser. 32. C. Scheuter. 33. C. Müller sen. 34. V. Reisenberger. 35. A. Friedsmann. 36. Dr. I. Ninger. 37. S. Strasser. 38. L. Schuster. 39. F. Huttern. 40. M. Liebhardt. 41. S. Berger. 42. G. Rummler. 43. F. Reisenberger. 44. P. Cosma. 45. M. Ziegler. 46. I. Recuciu. 47. I. Drotleff. 48. I. Nussbächer. 49. N. Vidrighin. 50. S. Traugott Binder. 51. F. Rochus sen. 52. G. Mateiu. 53. Dr. S. Păcurar. 54. C. Heczberg. 55. F. Czikeli sen. 56. P. Szöcs. 57. Grof I. Schweinitz. 58. F. Binder. 59. V. Zimmerman. 60. A. Teutsch. 61. Dr. I. Werner. 62. Dr. I. Nemeș. 63. A. Kessler. 64. F. Zeibig. 65. Dr. F. Krasser. 66. F. Texter. 67. A. Rieger. 68. Dr. I. Bedeus. 69. F. Gundthardt. 70. E. Hantschel. 71. C. Bugarski 72. T. Herbert. 73. D. Roman. 74. P. Neurihrer. 75. F. Schneider. 76. C. Albrich. 77. I. Keil. 78. M. Grünfeld. 79. G. Billes. 80. S. Eder 81. F. Rochus. jun. 82. Dr. C. Conrad. 83. C. Kreutzer. 84. I. Tangl. 85. A. Török. 86. L. Felter. 87. D. Moldovan. 88. D. Artner. 89. E. Trauschenfels. 90. G. Fleisher. 91. M. Göth. 92. N. Metz. 93. I. Gabora. 94. F. Tunyogi. 95. E. Gross. 96. C. Weisörtel. 97. I. Spreer. 98. I. Preda. 99. I. Wagner. 100. C. Baumann. 101. A. Reisenberger. 102 C. Iikeli. 103. I. Billes. 104. A. Reisenberger. 105. I. Drĕgan. 106. F. Zing. 107. D. Melțer. 108. A. Markoczi. 109. F. Speck. 111. D. Schön. 112. C. Hager. 113. C. Ferenczi. 116. E. Markovinovici. 117. V. Löw. 118 F. Fülöp. 119. I. Gottstein. 120. M. Fonn. 121. I. Wagner, 122. E. Noe. 123. P. Dunca. 124. I. Wegmuth. 125. I. Hannia. 126. A. Henrich. 127. C. Leonhardt. 128. P. Klein. 129. I. Onitz. 130. S. Wagner. 131. M. Schenker iun. 132. B. Stühler. 143. A. Bieltz. 134. A. Fonn. 135. C. Schmiedt. 136. I. Ikrich. 137. F. Henrich 138. T. Muntean. 139. W. Grohmann. 140. C. Konnerth. 141. I. Roth. 142. F. Szalay. 143. I. Riemner. 144. I. Rosenblum. 145. C. Mauksch. 146. V. Krafft.

Membrii suplenți: 1. H. Kaestner. 2. F. Kraus. 3. F. Stenzel. 4. V. Nussbächer. 5. M. Breckner. 6. I. Schneider. 7. C. Markovatz. 8. F. Baumann. 9. H. Hiner. 10. F. Baumann. 11. F. Sturm. 12. A. Binder. 13. E. Borger. 14. F. Wagner. 15. D. Sadler. 16. Dr. F. Iikeli. 17. I. Iahn. 18. M. Fleșeriu. 19. F. Kochitzi. 20. C. Ott.

Din acest conspect se poate vede, că virilisti români sunt 15 și 1 membru suplent. Macsimalul contribuțiunei e 2324 fl. 34 cr., ear minimalul 205 fl. 92 cr.

Loterie.

Sâmbătă în 8 Octombre 1887.

Buda: 85 39 26 20 60

Nr. 129. [1703] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ţile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.

2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.

3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare până la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

Nr. 4953. [1701] 3—3

CONCURS.

Pentru ocupara postului notarial comunal în Tălmăcel.

Emolumentele,

1. Salariu 400 fl.
2. 4 stângini metrici lemne de foc.
3. Cuartir natural.
4. Pentru lucrările private competinţele legali.

Concurenţii cualificaţi sĕ-şi aştearnă cererile de concurs la subscrisul oficiu pretorial până la 24 Octobre a. c.

Sibiiu, 5 Octobre, 1887.

Oficiul pretorial central.

[1698] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de învĕţător la scoala capitală română gr. or. din Rĕşnov, protopopiatul Branului, se escrie concurs cu termin de 30 de ţile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt 250 fl. v. a. solvinţi în 4 rate, cu prospect de a se ameliora în viitor salariul.

Dela concurenţi se cere, ca sĕ fie versaţi şi în cântările bisericesci şi sĕ ţină strana în toate duminecile şi sĕrbătorile de preste an.

Petiţiunile instruite în sensul legilor din vigoare sunt a se aşterne până la terminul susindicat Preaonoratului Oficiu protopresbiteral al tractului Bran în Zernesti.

Din şedinţa comitetului parochial gr. or. ţinută în Rĕşnov la 6 August, 1887. În conţelegere cu oficiul protopresbiteral al tractului Bran.

Dimitriu Nan,
paroch şi preş.

Nr. 632. [1702] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încălţit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încălţit, — se escrie concurs cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-şi aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

Nr. 317. [1697] 3—3

Prolungire de concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan lângă neputinciosul paroch Ioan Marcu din Rucăr protopresbiteratul Făgăraşului, se escrie prin aceasta concurs nou, cu termin de 30 ţile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

Jumĕtate din toate venitele parochiei de clasa a III-a, cari computate la olaltă dau suma de 200 fl. v. a

Doritorii de a competa la acest post sĕ-şi aştearnă petiţiunile instruite în sensul statutului organic şi al regulamentului pentru parochii din 1878 la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Făgăraş, 30 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral al Făgăraşului în conţelegere cu comitetul parochial concerninte.

Iuliu Dan,
adm. prot.

---

752 szám 1887. [1706] 1—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibövitését az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ő nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi öszszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelőtti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvános árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyujtsák be, mert a később érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati öszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetök meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiţi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e roşie şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 1—52

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Cincia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 100 Sibiiu, Joi 1/13 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septembre 1887, să-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediținne se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 30 Septembre.

Ḑi de ḑi se înmulțesc abusurile contra legei, ḑi de ḑi se caută nouă pretecste pentru persecutarea noastră, ḑi de ḑi se pune la grea cercare bunul simț de ordine și disciplină al poporului nostru.

La atâtea tentațiuni omului îi vine a crede, că provocările de tot soiul se fac după un plan bine precisat și bine precugetat, ele se fac cu tendința de a împinge pe poporul nostru la vre-un pas nesocotit, ca apoi să se poată justifica acțiunile — de violență putem ḑice — cu cari ḑi de ḑi ne întâlnim în viața publică din statul nostru.

Încă nu s'a deschis bine parlamentul, încă nu s'a trecut preste verificare și alegerea secțiunilor în noul period de 5 ani al parlamentarismului nostru, și primul pas, care s'a făcut au fost 2 interpelațiuni în o afacere de abusuri ne mai pomenite, cu ocasiunea alegerilor de deputați.

Nu ne vom oprí la scenele turbulente din acest incident. Abusuri la alegeri am vĕḑut noi aproape pretutindenea și cum că organele dela administrațiune în multe locuri ele au înscenat, ele au condus și ele au sancționat asemenea abusuri, despre aceasta cetitorii nostri nu se mai îndoesc, precum nu se mai îndoesce în Ungaria nici un suflet de om.

Aceasta calamitate este în general cunoscută nime nu o trage la îndoială. Deosebirea numai e, că partida dela putere impută corupțiune celei opositionale, aceasta celei dela guvern, faptul însĕ îl constată ambele.

Mai mult ne interesează pe noi actele de violență îndreptate contra noastră sub pretecstele cele mai ridicole. Și ele trebue să ne intereseze, căci după cum am mai ḑis, ele pun la probă pacienta poporului de o parte, de alta isbesc în drepturile cetățenilor, asigurate prin legile sancționate de monarchul.

De categoria celor dintâiu se ține și persecuțiunea îndreptată contra noastră pentru cuvêntul, că avem predilecțiune pentru colorile vênĕt, galben, roșu, și în predilecțiunea noastră ne împodobim vesmintele cu aceste colori. Pretecstul e, că aceste colori sunt primite și in stindardul României. Se consideră deci aceste colori, ca o demonstrațiune contra statului, și pentru aceea sunt persecutați toți, câți poartă pe vesmintele lor aceste colori.

Noi ne-am mai ocupat cu cestiunea aceasta, și am arătat cât de netemeinice sunt învinuirile de soiul acesta. Am arătat, că poporul nostru de sute de ani și-a arătat predilecțiunea pentru colorile vênĕt, galben, roșu, că dacă întrí în casa țĕranului, la toate lucrurile lui observi această coloare în combinațiunea citată de noi.

Și cumcă aceasta este plăcerea românului, despre aceasta s'au putut convinge popoarele, cu cari a stat românul în contact, și i-au esploatat această slăbiciune a lui.

„Gazeta Transilvaniei" primì mai ḑilele trecute o împărtășire, că un anumit Köszegvári ar fi insultat pe o femee română din Bistrița, pentru că purta un brâu cu colorile vênĕt, galbin și roșu.

A făurí armă din împregiurarea, că românul poartă brâu în aceste colori, cămașa lui e chindesită în aceste colori, este violentare ne mai pomenită. Sub acest pretecst poate întra gendarmeria nu numai în casele noastre, ci și în bisericile românesci, ne poate conturba în serviținl dumneḑeesc, confiscându-ne praporii, ornamentele preoțesci, demolindu-ne sfinții de pe părești, pictura de pe sfêntul altar, căci pretutindenea va afla afirmativul stindard al României, pretutindenea va puté justifica demonstrațiunea contra statului unguresc.

Noi regretăm din adêncul inimei asemenea provenințe ale curentului bolnăvicios de aḑi, și le regretăm din adêncul inimei în interesul bunei înțelegeri dintre conlocuitorii acestei țĕri, cari până mai eri alaltăeri au trăit în cea mai perfectă armonie, și la cari încă nici după atâtea uneltiri n'a pătruns spiritul de discordie în cele naționale. Dacă va merge tot așa, atunci noi ușor ne închipuim o înflăcărare generală, și din rĕsboiul cel crâncen, la care ne impinge curentul bolnăvicios al maghiarisărei, încă nu se poate scí cine va eși victorios.

De soiul celor amintite la locul al doilea este și mĕsura cea nouă a comitelui suprem din comitatul Tĕrnava mare și Tĕrnava mică, ca pe teritoriul acestor 2 comitate cuitanțe scrise în altă limbă decât cea maghiară, se nu se primească.

Mai anul trecut tot sub acest comite suprem, care este presidentul reuniunei de maghiarisare din Cluș, comitatul Tĕrnava mică a fost îngreunat cu un imposit de 10,000 fl. pentru EMKE din Cluș. Cunoascem acest comitat dealungul și dealatul, și cutezăm a afirma, că poporațiune mai sĕracă, mai scăpătată nu este în întreg Ardealul. Dacă a succes un nou imposit în interesul maghiarisărei, pentru ce se nu succeadă și o călcare de lege, așa a resonat curentul de maghiarisare.

Și așa mai departe.

Cu asemenea violentări a consciinței noastre naționale în veci nu se va consolida statul ungar, în veci nu se va întări în poporul nostru credința, că lucrurile de aḑi vor avé stabilitate.

Și ori cine ne va ḑice, că așa cere patriotismul modern, așa ideia de stat unguresc, noi vom ḑice preoților și dascălilor, ca conducĕtorilor firesci ai românului: nu credeți!

Revista politică.

În ministeriul dlui Tisza, după cum se sună se vor face unele schimbări. Se ḑice adecă, că baronul Orczy se va retrage în curênd, și probabil conducerea ministeriului de interne o va lua contele Ludovic Tisza. Esemplului dlui Orczy va urma apoi contele Paul Széchenyi, în locul căruia se va numí ca ministru de comerciu Francisc Beniczky eventual contele Béla Bánffi.

Două sciri de tot sensaționale a fost condamnată Germania să ia la cunoscință, iute una după alta, în timpul mai din urmă. Una a fost cea despre evenimentul trist dela granița francesă, ear a doua despre declarațiunea marelui duce Nicolae, ambele avênd de a face cu doi — nepreteni. Afacerea cu conflictul dela graniță, pusă, cum am putea ḑice pe un teren cu totul defensiv s'a aplanat. Scirea despre

FOIȚA.

Mănăstirile din occident, ca foculare ale culturei în evul mediu.

(Încheere.)

În cele ce urmează, deși numai în trăsuri generale, voiu arăta importanța monachismului întru conservarea culturei clasice, acum însĕ voiu să arăt, că nu numai în această direcțiune ordinul monachal a fost un liman la care să adăpostea, ce era mai nobil, ci și în alte direcțiuni a conservat și a propagat cultura și humanitatea.

Cea mai îndĕmănatecă lucrare, la care să îndeletniciau monachii cu plăcere, era agricultura. În acest ram, ce e drept și făcură monachii progrese uriașe, ceea ce să poate constata din multele rămășițe de plantațiuni, cari până aḑi demonstră iscusința cea mare a lor în acest ram.

Din localități necultivate sau pustiite prin năvăliri dușmane, din terene acoperite de tufișuri sau înundate de apă, monachii prin propria lor diligință muncind neobosiți, făceau câmpii productive. Cu mâna propriă ei scoteau tufele netrebnice din locuri părăginite și pregăteau acolo locuințe pacinice pentru oameni. Ținuturile mocirloase și nesănătoase prin o cultură rațională nu numai, că le făceau sănătoase, ci ce e mai mult și roditoare.

În chipul acesta ei promovară și propagară cultura, începênd din sud și până în cel mai depărtat nord. In multe locuri, pe unde au fost mănăstiri și în deosebi mănăstiri cisterciense, cresc și astăḑi plante de acelea, cari odinioară erau cultivate numai în grădini.

Dacă Englitera, începênd încă din secul al XI-lea, să bucura de o agricultură, în comparație cu a altor țĕri destul de înaintată, aceasta are de a mulțămí în prima linie diligintei monachilor, cari aici aflară mai de mult o patrie primitoare. O deosebită îngrijire și atențiune, deteră monachii pomăritului, contribuind prin aceasta la înmulțirea și nobilitarea speciilor.

Agricultura, ce o purtau acești monachi, era într'adevĕr agricultură rațională. Cât de mult să interesau ei întru înaintarea acestui și altui ram dovedesc „Călindarele economice", în cari ei induceau consemnări ḑilnice despre observațiunile făcute la economia de vite, sĕmănat, secerat. etc.

Iată pe scurt activitatea monachilor din occident în ramul agriculturei, iată și progresele lor într'un timp, când partea cea mai mare din oameni trăiau ca vênători, cutreerând pădurile întinse ale Germaniei și a altor țĕri.

Trecênd cu vederea ramul vieritului, spre care pacinicii locuitori ai mănăstirilor încă 'și îndreptară atențiunea, nobilitând și producênd soiuri, cari de cari mai escelente, soiuri, cari până aḑi sunt cultivate pe văile Rhinului, — amintesc interesul cel desvoltară monachii întru crescerea tinerimei și întru îngrigirea sciințelor și a artelor.

Dacă monachismul evului mediu din occident are merit întru promovarea culturei și umanității, atunci acest merit în partea cea mai mare să referă la crescerea tinerimei și cultivarea sciințelor și artelor. Crescerea tinerimei era ocupațiunea cea mai predilectă a monachilor, cari cu un zel deosebit să nisuiau a înfrumseța pe tineri cu cele mai frumoase calități. Educațiunea să făcea în spirit religios, o împregiurare foarte necesară la îmblânḑirea năravurilor și nobilitarea inimei fragede a tinerimei. Abstrăgênd dela monachii acestia, cari numai în spirit religios, conform demnității lor, puteau împărtăși cultura sau mai bine ḑis puteau educa, — și astăḑi numai în acest spirit să poate educa cineva moralicesce. Religia creștină cuprinde în sine un isvor nesecat de învățături morale, espuse în formă de sentințe, cari împărtășite fiind tinerimii, contribue mult la ajungerea scopului urmărit de educațiune.

Însemnătatea învățăturilor religioase pentru educațiune, fiind deja un lucru recunoscut de toți și practicat cu atâta succes de aceea, cari să ocupă cu educațiunea, — trec la obiectul temei, care are chemarea de a arăta educațiunea copiilor și îngrigirea de sciințe și arte prin monachii evului mediu. Să întemeeză mai multe scoli mănăstiresci, cari pe tim-

toastul marelui duce rusesc însĕ, o pusă pe un teren ofensiv, căci respiră prin jurnale o sensaţiune cu mult mai mare, ca cea dintâiu. În zădar jurnalele ca „Temps“ şi „Figaro“, în urma unei depeşe sosite din Paris, caută se asigure, că vorbirea marelui duce Nicolae, n'a fost decât un toast de mulţămită adresat oficerilor de pe corabia „Uruguay“ pe care ducele a sosit la Dünkirchen, jurnalele germane cer totuşi, ca ţarul sĕ desmintă, cele rostite de duce. Nu ar fi mare greutate se o facă aceasta ţarul. Dacă însĕ prin gura marelui duce a vorbit totdeodată şi ţarul cu armata şi cu toţi rusii din Rusia, atunci situaţiunea devine mai grea.

Ţiarele rusesci vorbind despre întrevederea dela Friedrichsruhe constată, că Germania a păşit pe faţă în lagărul vrăşmaş Rusiei. De acum înainte deci şi Rusia poate se lucreze liberă conform intereselor sale ceeace sperează, că vor face şi celelalte state slave din orient. Afară de aceea scrie „Vossiche Zeitung,“ că antipatia ţarului faţă de germani e cunoscută deja de mult, de când era el încă numai mare duce, interţicênd limba germană în casa sa, aşa că ţarul Alecsandru II întimpinându-l odată cu „Guten Abend“ a trebuit sĕ depună 10 ruble drept pedeapsă.

„Neue Fr. Presse“ comentând toastul marelui duce Nicolae după „Figaro“, care mai întâiu l'a reprodus în public, ţice: că chiar dacă a rostit marele duce acele cuvinte, tot nu trebue sĕ li sĕ dee atâta importanţă politică, precum o fac aceasta jurnalele germane. Ţarul singur numai poate sĕ decidă asupra politicei Rusiei, şi dacă vreunul din duci iubesce Francia şi uresce Germania, aceasta nu poate altera nici decât ţinuta cabinetului rusesc. Nu trebue sĕ se dee mai departe aşa mare importanţă toastului, care în împregiurările în care a fost rostit, a putut fi numai un product al fantasiei înferbântate a ducelui, care petrecênd la masă cu pretini, a putut în urma vinului sĕ vorbească mai mult chiar, de cât ar fi voit.

Alegerile pentru Sobrania bulgară, au reuşit preste aşteptare. Neînţelegeri, escese, încăerări, şi alte turburări de care sĕ prevesteau prin toate jurnalele nu s'au întêmplat, afară de unele prea puţine escepţiuni. Ordinea şi liniscea cu care s'au succes toate alegerile din anul acesta sunt vie dovadă din partea mult cercatului popor bulgar, că el singur de sine e pe deplin matur sĕ se conducă şi sĕ-şi vadă de interesele sale vitale.

Avis.

Blaş, 10 Octobre, 1887.

Onorată Redacţiune! In urma relaţiunei oficioase şi îmbucurătoare a medicilor din loc, că nici în Blaş, nici în giur, nu mai sunt casuri de „dyphtheritis“, oficiul pretorial din loc, cu data 9 l. c. st. n. Nr. 2689 încunoşcinţează subscrisa direcţiune, că de astăţi se pot reîncepe prelecţiunile la toate institutele de ací, cu singura escepţiune a scoalelor primarie. — Vĕ rog dar' în interesul binelui public sĕ binevoiţi a dá loc în stimata-Vĕ foaiă următoriului Anunciu:

La gimnasiul superior gr. cat. din Blaş *se vor reîncepe prelecţiunile Vineri în 21 l. c st. n.*

Tinerimea studioasă înscrisă la acest gimnasiu grăbească a se reintoarce la scoală de témpuriu, ca pre terminul indicat sĕ fie la oare.

Antoniu Vestemean,
canonic, director gimnasial.

Varietăţi.

* M. S. Regina României a scris încă o novelă, „Fata lui Decebal,“ din care se va estrage subiectul frontispiciului palatului Anteneului român.

* (Intrunirea delegaţiunilor.) In anul acesta delegaţiunile se vor întruni în Viena la 26 Octobre.

* (Necrolog.) Dr. *Coloman Albu*, advocat în Sibiiu, — soţia sa *Victoria* născută *Măcellariu* şi mama sa *Stana Petru Albu* născută *Ciucean* în numele lor şi în numele numeroşilor consângeni, cu adêncă durere anunţă, cumcă prea iubitul lor tată, soţ, respective socru **Petru Albu**, după un morb îndelungat, a adormit în Domnul în 29 Septembre (11 Octobre) la 4 oare dimineaţa în anul 68-lea al etăţii sale. Decedatul a servit un şir lung de ani ca curator bisericesc, ca primar şi jurat al comunei Rĕşinari, — a jost membru fundator al fondului sĕracilor şi un econom dintre cei mai sîrguincioşi.

Rĕmăşiţele pământesci se vor înmormênta după ritul bisericei gr. orientale în cimiterul gr. oriental din Rĕşinari în 1/13 Octobre la 2 oare d. a.

Rĕşinarí, în 29 Septembre (11 Octobre.) 1887.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Controlă.) In 22 Octobre n. va avé loc în căncelaria cercului de întregire (Schevisgasse Nr. 34) controla celor concediaţi, a reservistilor de întregire. Controla supletoriă va fi în 19, 20, 21 Nov. n. tot în numita localitate.

* (Furnisare de sĕcară şi ovĕs.) Din partea corpului 12 din armata din Sibiiu sĕ va cumpĕra pentru magazinul de aprovisionare din loc, 3800 măji ovĕs şi 11,700 măji ovĕs alb; pentru magazinul din Alba-Iulia 800 măji ovĕs alb; pentru cel din Braşov 3800 măji sĕcară; pentru cel din Cluş 3700 măji sĕcară

* (Lecsicon de conversaţiune.) A apărut o nouă ediţiune şi anume ediţiunea a IV a lecsiconului de conversaţiune a lui Mayer. Constă din 16 volume à 6 fl. Noua ediţiune oferă totul, ce sĕ recere dela un lecsicon de conversaţiune bine întocmit.

* (Congresul kultuegylet-ului.) Duminecă s-a deschis primul congres al Kulturegylet-ului la care a luat parte aproape 400 membrii din toate părţile Ungariei şi Transilvaniei. De preşedinte 'şi a ales pe Ludovic Tisza fratele dlui ministru preşedinte. Desbaterile decurg cu mult entusiasm şi se concentrează în intenţiunea, ca ideea maghiarisărei naţionalităţilor sĕ se intrupeze în toate păturile societăţii maghiare. Membrul Dr. Kenedi Géza a făcut propunerea, ca sĕ se esmită un apel cătră damele maghiare, ca ele sĕ se pună în fruntea acestei întreprinderi, şi se înţelege de sine, că a fost întîmpinată propunerea cu viu entusiasm.

* (Cale ferată nouă.) Calea ferată Murĕs-Ludos-Bistriţa se va deschide la 20 Novembre a. c. în mod festiv.

* (Rămăşiţele pământesci ale lui Napoleon.) O foaie francesă ne spune, că sarcofagul din catedrala invaliţilor fiind stricat presupune, că numai conţine adeveratele rĕmăşiţe ale lui Napoleon, de aceia atrage atenţiunea autorităţilor, ca sĕ cerceteze cari sunt rĕmăşiţele marelui împĕrat, avênd acestea mai târţiu a fi transportate în o nouă criptă.

* (Numĕrul copiilor flămânţi din Viena.) Nu sĕ poate, ca inima unui om sĕ nu fie atinsă de sentimentul compătimirii, când după unele date statistice vedem cât de mare e numĕrul copiilor, ce flămânţesc şi încă copii, cari frecuentează scoala. O statistică edată de unii învĕţători din capitala monarchii, arătând numĕrul cel înspăimântător al acelor nefericiţi, îi împarte în următoarele categorii:

119 copii n'au de loc prânţ.
324 copii numai arareori capătă prânţ.
585 copii în general au lipsă de nutremênt.
266 copii la prânţ capătă numai o bucată de pâne.
184 copii n'au de loc prânţ de mâncări calde.
900 copii de prânţ au numai pâne şi cafea.

In cele din urmă ale acestei statistice învĕţătorii obs rvă, că numĕrul acestor nefericiţi preste earnă, sĕ urcă la cifre şi mai considerabile.

* (O scenă interesantă.) In anul precedent un cetăţean din Waldenburg a acusat la judecată pre vecinul seu, că cocoşul acestui din urmă prin cântatul de noapte îi conturbă somnul. Acusarea acestui cetăţean însă n'a rĕmas fără imitatori, ca un lucru cu desĕvârşire absurd, ci ea a aflat aderenţi şi în anul de faţă. Un alt cetĕţean tot din numita localitate acusă earăşi pe vecinul seu, că cocoşul acestui din urmă conturbă liniscea nopţii. Sentinţa judecătorească dela prima instanţă însĕ, ca sĕ aplaneze cearta escată din un lucru de ne însemnătate, aduce sentinţa pe placul acusatorului, ca adecă cocoşul sĕ fie delăturat. Acusatul însĕ află împlinirea sentinţei judecătoresci de un ce absurd şi lasă pe cocoşul seu se-l descepte şi de aci înainte din somn noaptea. Acusatorul însĕ apelează de nou şi acusatul e dejudecat a plăti o pedeapsă de 5 mărci. Contra acestei sentinţe acusatul ridică protest, care avu de urmare, că lucrul vine înaintea tribunalului. Aci însă o nouă încurcătură, căci nu se scia, că acela e cocoşul care conturbă liniscea nopţii sau altul; apoi tot aci acusatorul pîresce, că coteţul în care sĕ află conturbatorul liniscii e bine ferit de proprietar. Tribunalul nici una nici două, ci simplu trimite pe acusatoriu acasă, că cocoşiul dela natură e lăsat sĕ cânte noaptea. Apărătoriul acusatului vĕţênd ridiculositatea acusării în faţa judecătorilor din tribunal a ţis: că până acum cunoasce numai doi oameni, cari nu pot suferi cântatul de cocoş şi acela au fost, unul Napoleon I, şi acum e şi acusatorul.

* (Un fenomen ciudat.) — In ţilele din urmă s'a produs în portul de la Barcelona un fenomen foarte ciudat. Marea a decrescut îndată cu jumĕtate de metru

S'a constatat, că această scădere a nivelului mărei mediterane în portul de la Barcelona, a coincidat cu cutremurul de pământ din Grecia.

* (Bĕtrâneţe) — In Scutari lângă Constantinopol a murit nu de mult fostul maior de artilerie, Mustafa, în etate de 110 ani. El a întrat în oştirea turcească în etate de 16 ani şi a servit până după rĕsboiul din urmă ruso-turc. Corpu'i era acoperit de răni primite în rĕsboae.

---

pul lui Carol cel mare deveniră foarte renumite, aşa: la Fulda, Reichenau şi prin alte localităţi.

Un deosebit merit însĕ au ordinele monachale întru îngrijirea sciinţelor şi artelor şi în deosebi întru conservarea operilor clasice. Nu mi sĕ pare de loc esagerată părerea acelora, cari ţic, că fără mănăstiri şi ordine monachale ar fi dispărut, în anumite periode de grea încercare, toate resultatele sciinţei, dobândite de popoarele culte ale vechimei. Numai monachilor de prin mănăstirile occidentali în special suntem datori a mulţămi conservarea scriitorilor clasici păgâni şi creştini. Opurile clasice nu au fost conservate şi păstrate de acesti monachi, numai ca nisce lucruri neînţelese de ei, căci nu era ram de sciinţă, fie istorie, filosofie etc., care sĕ nu-şi fi aflat între monachi aderent. Şi într'adevĕr viaţa monachală fără îndeletnicirea în sciinţe n'ar avea nici o însemnătate. Acest adevĕr s'a şi eternisat în memorabila sentinţă: o mănăstire fără bibliotecă sĕ aseamănă unei fortăreţe fără magazin de arme.

Din propriul lor îndemn sau la provocarea egumenilor monachii făceau consemnări, referitoare parte la întêmplările timpului lor, parte la întêmplările de prin mănăstiri, (aşa numitele anale mănăstiresci). Aceste anale, conservate în archivele mănăstirilor, aruncă rade de lumină şi asupra acelor timpuri.

Monachii căutau ori-ce ocasiune pentru a înavuţi bibliotecele lor, un ce, care arată până la evidenţă interesul din partea lor. În consemnările unor mănăstiri sĕ vĕd până astăţi induse donaţiuni de pergament, de cărţi, cari în acel timp sĕ vindeau cu preţuri considerabile. Fie că monachii cumpĕrau cărţi pe propriile lor mijloace, fie că le căpătau şi ca donaţiuni, fie că le decopiau, asta prea puţin ne interesează, ceea-ce ne interează este, că monachii aveau biblioteci cu mii de opuri, de cari ei dispuneau, ca de un capital activ. Ne cuprinde mirarea când vedem, că în seculul al XI-lea abaţia Croyland (Anglia) arseră 3000 cărţi.

Am ţis, că monachii n'au negligat nici arta. Pictura pe sticlă în deosebi a luat în acest timp un avênt destul de mare. Sĕ zugrăvea cu o dibăcie esemplară pe sticlă cu colorile cele mai vii, momente mai însemnate din viaţa mântuitorului, grupe întregi de întêmplări din istoria sacră, sau sĕ înfăţişa întêmplări de importanţă pentru biserică. Dar nu numai pe sticlă sĕ eternisau atari evenimente religioase, ci şi pe covoară în brodături, cari covoară la ţile de sĕrbătoare, împodobiau biserica. Nu putem sĕ admitem nici decum, că o atare pictură ar fi fost estetică în adevĕratul înţeles al cuvêntului, şi nici nu sĕ poate pretinde aşa ceva într'un timp atât de steril şi lipsit de cultură.

Din aceste puţine liniamente se poate vedea, că instituţiunea monachismului nu a fost nefolositoare pentru promovarea binelui obştesc — după cum se presintă din partea unor scriitori, şi dacă istoria ne arată unele scăderi ale acestei rasse, aceste sĕ pot considera, ca unele degenerări ivite ici coalea.

G. E.

Mulţămită publică.

La 20 Septembre a. c. st. v. despărţământul IV (Sebeş) al asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român şi-a ţinut adunarea generală în opidul Mercurea.

În decursul „banchetului“ dat în onoarea acelei ţile, domnul director al despărţământului Ioan Piso, a bine-voit din propriul îndemn, a întreprinde o colectă în bani între oaspeţii presenţi, cu scop, ca din paralele incurse sĕ se procure pentru elevii sĕraci dela scoala noastră din Mercurea recuisite scolare.

În modul acesta au incurs 22 fl. 30 cr.

Primească deci şi pe calea aceasta atât dl colectant Ioan Piso intimile noastre mulţămiri pentru această faptă nobilă, cât şi marinimoşii contribuenţi.

Mercurea, la 24 Septembre, 1887.

Ioan Droc.
protp.

Cu ocasiunea sfinţirei biserici române gr. or. din Apoldul-superior, sevêrşite la 30 August. a. c. prin Escelenţa Sa

I. P. Sânțitul Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, după ridicarea „banchetului“ dat cu acel prilej, la inițiativa O. D. Ioan Măcelar mare proprietar în Mercurea, s'a întreprins o colectă în favorul nou edificatei biserici de aici. La acest sfânt scop au avut bunăvoință a contribuí următorii P. T. domni: I. Droc protopop 10 fl., Moise Braniste protopretore 5 fl., Vasilie Greavu subjude 5 fl., Ilie I. Măcelar 5 fl., Agapia Droc protopopeasă 5 fl., Marie Braniste 2 fl., Iustina Greavu 2 fl., Ana I. Banciu 2 fl., Marie Ilie Măcelar 2 fl., Ioan Orĕstean jude 5 fl., Ilie Topârcian 2 fl., D. Orĕstean 1 fl, Ilie Pop notar în Ludoș 5 fl., I. Blaga 1 fl., Fărcaș 50 cr., Moise Albu 1 fl., George Iridon 1 fl., Ioan Albu 1 fl., Sofron Ivan 1 fl., Ioan Lazar 2 fl., Marie Lazar 50 cr., I. Măcelar mare proprietar 5 fl., Dan Stroie 3 fl., Moise Sirbu 5 fl., Șofron Lazar 2 fl., German Antonie 2 fl., Teodor Medrea 1 fl., G. Stoița 1 fl., I. Sêrb 1 fl., V. Sêrbu 1 fl., Irina Măcelar 2 fl., G. Beu notar în Rod 2 fl., N. Nistor 1 fl.. Coman Fleaca 1 fl., Nicolae Bogdan 1 fl., N. 1 fl., Ioan Cărpinișan 1 fl., M. Man 1 fl., N. Genie 2 fl., Const. Ona 2 fl., Aron Cărpinișan 1 fl., George Muntean 1 fl., I. Muntean 20 cr. N. N. 20 cr. I. Sîrbu sen. 5 fl., I. Ivan not. în Gurariu 5 fl., Nicolae Maneguț par. în Poiana 5 fl., I. Măcelar not. în Apoldul inf. 5 fl., Ioan Moga par. 1 fl., Nicolae Topârcian 3 fl., I. M. Măcelar 1 fl., V. N. 1 fl., Ioan Șerb paroch în Poiana 5 fl., G. Babeș înv. 1 fl., Iuliu Suceava 5 fl., A. N. 1 fl., N. Tanase 2 fl., Ilie Hociotă înv. 1 fl., N. Neamț 1 fl., N. Sêrbu 3 fl., Stroie proprietar Cacova 10 fl., Iustina Oprean o icoană în valoare de 30 fl.

Suma totală în bani gata 155 fl. 40 cr.

Pentru aceste marinimoase contribuiri primească susnumiții p. t. domni și doamne, cele mai sincere mulțămiri. Dțeu sĕ le dee tărie, ca și de altă dată sĕ poată oferi sprijinul dlor spre asemenea scopuri mărețe și spre binele comun.

Apoldul-superior, în 25 Septembre, 1887.

B. Necșa, paroch. — *D. Ivan*, epitrop.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Astfeliu dl Bergner nu pregetă a spune, că progresul în România este strașnic, că nisuința spre îndreptări apare la tot pasul și că aḍi Bucurescii nu mai sunt ce au fost acum 10 ani, și așa mai departe. Miliția, poliția, politeța personalului dela gări, ieftinătatea și curățenia hotelurilor mari din Bucuresci, și-au agonisit toată lauda autorului.

Că tocmai Bucurescii sunt, asupra cărora vorbesce mai amănunțit și mai mult dl autor, este un lucru pe cât de firesc, pe atât de avantagios pentru D-lui.

Bucurescii sunt, ceea ce e Parisul pentru francesi, ori — fie și asta — Budapesta pentru maghiari, — ear nu ceeace e d. e. Berlinul pentru germani. Francesii au un Paris, românii un Bucuresci, — în vreme ce germanii au Berlin preste Berlin.

Bucurescii sunt unicul adevĕrat centru pentru întreaga activitate culturală a românilor. Alte centre culturale noi românii numai în înțeles impropriu și în mod subordinat avem.

Dl Bergner se pare a fi înțeles aceasta, pentru aceea aflăm la dênsul Bucurescii α și ω călĕtoriei sale, cu ei începe cu ei gată.

Dintre multele observări prețioase ale Dlui autor, fie-ne permis a ne oprí puțin la una, pe care Dlui nu fără temeiu pune mare pond și o espune în repețite rênduri și în mod detaiat.

Viața socială, spiritul dominant în cercurile mai înalte ale Bucurescilor, ale României!

În punctul acesta Dl autor întonează necesitatea de reforme. Lucsul estravagant, traiul indolent și referințele de o moralitate cam lacsă, care se dau pe față în cercurile elitei române, cel puțin în maioritatea ei, crescerea unilaterală a femeii, — sunt tot atâtea momente ale influinții francese asupra culturei române. Dênsul aseamĕnă viața socială a Bucurescilor cu ceea a Parisului și a St.-Petersburgului, — o asĕmĕnare aceasta, — care pentru oameni cu judecată și resoane nu se poate priví de loc măgulitoare.

Dar dl Bergner nu e omul din care se vorbiască reința; el își scie motiva și scusa totdeuna sentința cea mai aspră și caută sĕ recomânde remedii. De aceea par' că nu ne dor așa nici chiar cele mai dureroase adevĕruri, când ni le spune el.

El află, că toate acestea sunt resultatul curentului general în România, de a avé în toate modelul francesîn vedere, — un lucru, pe care îl chiar scusă înrudirea acestor două popoare. Cu toate aceste arată, că acest model este rĕu ales; căci o societate dată lucsului, apatiei și unei dărăpănări morale, nu este modelul potrivit cu superficialitatea sa, pentru avêntul și direcția de înaintare a unui po por străduitoriu spre cultură.

„Sĕ se nisuiască în țara întreagă și în toate referințele, ca esistența francesă, avută până acuma drept model, sĕ fie înlocuită prin cea germană,“ — ḍice dl Bergner la pg. 219.

„În toate referințele?“

Sĕ vedem.

Starea înaintată culturală a occidentului cu diferitele sale nuanțe după țĕri și popoare, este resultatul unei lucrări de multe-ori orbecânde și de sute-ori greșite și earăși îndreptate, a numĕroase veacuri trecute.

Pe noi românii în genere și pe frații nostri din România în special ne-au apucat aceste resultate culturale ale occidentului deodată, fără ca noi înșine sĕ fi putut face calea cea lungă a rătăcirilor de veacuri, împreună cu popoarele occidentului.

Treziți noi din letargie, ceea ce pentru apusul cult a fost un resultat, de multe-ori neprevĕḍut în trecut, — pentru noi a devenit un scop, un model, bine definiat, și astfeliu noi ne putem alege în toată clipa mijloacele potrivite, cari sĕ ne apropie de anumitul scop, fără de a rătăcí, fără de a orbeca.

Acesta a fost și este avantagiul nostru.

Dar cultura occidentului își are nuanțele sale dupa popoare și țĕri.

Era deci vorba sĕ ne alegem nuanțele acele, cari ni se păriau mai acomodate firii noastre și adevĕratei culturi.

Și îndată în alegerea aceasta ne-am desbinat în două.

În vreme ce noi, cei din Austro Ungaria ne am luat modelul temeiniciei, solidității, seriosității, ca se nu ḍicem și pedantismului german, modelul vieții mai sever ordinate atât în privința socială cât și morală a germanilor, (ea se potrivea mai bine cu firea și condițiile noastre climatice) — frații nostri de dincolo de Carpați au preferit modelul frances mai superficial, mai bizar, mai rafinat, mai pentru inimă și pentru ochi, decât pentru o minte cu cât de puțini scrupuli.

Oare care am făcut mai bine?

Noi credem, că nici unii și nici alții.

Calea de mijloc este de aur.

Și tocmai de aceea, pe câtă aplecare firească și preocupație chiar avem noi românii de dincoaci pentru modelul german, totuși ne va scusa dl Bergner, dacă nu îl vom admite „în toate referințele.“

Nu-l vom admite anume în cestiunea cultivărei limbei și astfeliu a literaturii noastre. Modelul german este în punctul acesta atât de divergent și de străin limbei române, încât a-l primí și a dirige cursul de desvoltare al limbei și literaturei noastre după el, ar însemna a-i ciunta aripile. Toți aceia dintre români, cari au scris românesce sub influința vĕḍită a acestui model, nu sunt autori consumabili pentru publicul nostru cu oare care gust. Și noi ardelenii, cari în mare parte am făcut până bine de curênd astfeliu, trecem de cei mai greoi în limbă și în stil, și autorii nostri se pot lăuda cu toate te meiniciile ideilor, dar numai nu cu ușurința și mlădiala limbei. În vreme ce frații nostri de dincolo în punctul acesta ne-au întrecut, fiind-că modelul frances, s'a dovedit mai aclimatisabil sub clima românească, decât cel german.

Apoi chic-ul și politeța, finețа în viața socială și în oficii, pe cari le laudă Dl Bergner la românii de dincolo sunt asemenea tot atâtea resultate ale modelului frances.

Facem dar aceste reserve mici la „toate referințele“ Dlui Bergner și apoi subscriem bucroși și restul, care se reduce la sistemul cultural, la viața publică, la moralitatea societății, și acompaniăm din inimă pe Dl autor, dorind, ca sĕ nu se mai treacă cu ruptul tot ce e frances, fie chiar cât de detestabil, în așeḍămintele, castele și obiceiuri române, ca și când ne ar fi destinat dela soarte sĕ cădem numai dintr'o robie într'alta.

Îi dăm deci dreptate Dlui Bergner; totul ce-am escepționat, a fost numai absoluta generalisare a necesității modelului german, un lucru, care credem că și Dl autor ni-l va concede.

Tot la cestiunea spiritului social și cultural mai atinge Dl autor un lucru de o capitală importanță, un lucru negligat în genere la noi românii, care însĕ n'a putut sĕ rĕmână ne observat și ne tras la iveală de privirile sale scrutătoare.

Eată ce se ḍice la pag. 221 a opului din cestiune:

„Nouĕ ni se pare, ca și când în România s'ar „fi făcut până acum cu mult prea puțin pentru „desvoltarea corporală a tinerimei scolare. „Grațiositatea nu se poate nici când denega dela „ambele secse, dar puterea da, și îndemânătăcia în „esercițiile trupesci, cari stau în legătură cu ea, „asemenea și dispositia la muncă și capacitatea stă„pânirii de sine, cari toate se basează pe puterea „trupească. Poți da de bărbați însurați, cari se „plâng, că femeile lor se simt nenorocite și bolnă„vicioase, pentrucă n'au nici voie, nici putere de „a-și alunga urîtul prin mișcare în casă și la câmp. „Astfeliu de calamități, neîndestulirea în căsătorie și „esteriorul bolnăvicios, — cest din urmă e numai „în parte o urmare a climei și a rassei, căci țĕranca „română e plină de vieață — toate aceste ar dis„părea, dacă s'ar pune mai mult pond pe desvol„tarea rațională și sistematică a muschilor, un lu„cru, care se poate ajunge mai ușor prin o gimna„stică diligentă a ambelor secse.“ (Va urma.)

Recensiune.

Primind și eu un esemplar din „*Fisica*“ pentru scoalele poporale de Dionisiu Făgărășan, profesor, ca unul, care me ocup cu instrucțiunea elementară me vĕḍ îndemnat a reveni asupra acestui manual unele aprețieri.

Pentru a putea judeca asupra valoarei unui manual de scoală, trebue sĕ fim mai întâiu în clar cu aceea, ce sĕ cere dela un astfel de manual, atât în privința materialului, cât și în privința modului cum este predat acel material. Dacă dela o scriere pentru adulți se cere împlinirea unor anumite condițiuni, cu atât mai vêrtos se pretinde aceasta dela o carte, ce este a se da în mâna copiilor.

Dela un manual de fisică pentru scoalele poporale se cere ca, cu privire la mulțimea materialului de fisică și la scurțimea timpului, în care are a se propune fisica, se aleagă materialul de pertractat în scoale astfel, ca din puținul ce i se dă, copilul se poată cunoasce cele mai fundamentale legi și adevĕruri fisice.

În privința modului, cum are sĕ fie predat materialul de fisică în scoală, nu mai încape nici o îndoială, că acela trebue sĕ fie cât se poate de intuitiv, adecă: acțiunile complicate ale naturei sĕ se presinte înaintea elevului prin esperimente simple, ca din acelea el însuși sĕ fie în stare a scoate legea respectivă. Dar pentruca elevul sĕ nu vină la convingerea, că numai cu aparate complicate și scumpe se pot face esperimente, și că fără de acelea e imposibil a cerceta legile naturei, e de lipsă, ca la esperimente sĕ se folosească aparate cât de simple, și învĕțătorul sĕ instrueze pe elevi cum sĕ-și facă și ei înșiși astfel de aparate fără de cheltueli.

În modul acesta elevul nu e numai privitor simplu al esperimentelor, ci și el ia parte activă la acelea atât în scoală, cât și afară de scoală. — Prin o astfel de procedere se desvoaltă în elevi spiritul de scrutare, ceea-ce la tot casul îi va fi de folos.

Învĕțătoriul sĕ conducă pe elevi prin întrebări potrivite, ca ei înșiși se afle legea. Esplicările, ce el le dă, sĕ fie scurte și precise. Dacă undeva, apoi aci e sĕrăciă, vorba multă. După-ce elevii au urmărit esperimentul și l'au înțeles, sĕ-și esprime ei cunoscințele câștigate scurt și precis. Sĕ se arete apoi cum se aplică legile acelea în viața practică, ca elevul sĕ-și scie folosi cunoscințele câștigate în scoală. Manualul de fisică are sc servească de razim al memoriei. Ceea-ce elevii au dedus din esperiment sĕ o afle și în manual, ca prin cetire și recetire sĕ li se întipărească bine în memorie. Manualul mai are menirea de a le da indigitări cum sĕ facă și ei esperimente acasă.

Sĕ vedem acum încât corespunde manualul, de care ne ocupăm, cerințelor înșirate mai sus?

În privința materialului autorul s'a silit a alege tot, ce e neapărat de lipsă pentru înțelegerea fenomenelor naturei și s'a nisuit a corespunde în privința aceasta planului de învĕțămênt din Normativul scolar. Arangiarea materialului încă e corespunḍĕtoare. Regretăm, că autorul nu s'a estins și asupra unor procese chemice, ca astfel pe lângă cunoscințele fisicale sĕ-și câștige elevii și cunoscințele elementare de chemiă cu privire la agronomie, meserii, bucătăriă etc. Sĕ sperăm însé, că la a doua ediție se va face și aceasta cu atât mai vêrtos, că manuale de chemiă, pentru scoalele poporale nu prea avem.

În privința modului predărei materialului din fisică, autorul s'a ținut strêns de principiul graduității, dela ușor la mai greu, dela simplu la compus. — Pentru fie-care lege descrie mai multe esperimente „pentru-că — ḍice dênsul cu drept cuvênt — prin aceasta scolarii 'și vor câștiga o convingere mai firmă despre adevĕrul, ce voim a'l demustra prin trênsele.“ — Esperimentele descrise sunt simple și ușoare; aparatele deasemenea; pe cele mai multe din acestea le poate face învĕțătoriul, după indigitările, ce se dau în acest manual astfel, că nime nu se poate plânge de lipsa aparatelor. — Esperimentele, deducțiunile și aplicările practice sunt descrise într'un stil ușor, simplu, precis și convingĕtor. — La aplicarea legilor în viața practică autorul a fost cu deosebită privire la ocupațiunile poporului, ceea-ce de sigur nu e un defect al cărței.

În privința adjustărei, editura și tipografia și-au dat toată silința, ca aceea sĕ corespundă tuturor cerințelor. Tipar frumos, ilustrațiuni bine esecutate, hârtie bună și formă convenabilă.

P.

Loterie.

Mercuri în 12 Octombre 1887.

Sibiiu: **15 79 16 23 14**

Nr. 324. [1704] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco-catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învĕţământului, două rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc sĕ reflecteze la ocuparea acestui post învĕţătoresc au sĕ-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 129. [1703] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos înşirate din protopresbiteratul Turdei, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Cristiş, cu salar anual de 120 fl. şi cuartir, cu care post este împreunat şi oficiul cantoral. La acest post ivindu-se concurent cualificat, Venerabilul consistor archidiecesan cu datul 2 Octobre 1886 Nr. 5205 Scol. a pus în perspectivă şi un ajutor posibil din fondurile archidiecesane.

2. Ruha-Agriş, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir.

3. Soporul de câmpie, cu salar anual de 150 fl. şi cuartir în edificiul scoalei.

Doritorii de a ocupa vre-una din acestea staţiuni, au a subşterne petiţiunile lor instruite în sensul legilor din vigoare pănă la terminul prefipt la subscrisul oficiu per Gyéres în Agârbiciu.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, în conţelegere cu comitetele parochiali respective.

Agârbiciu, 15 Septembre, 1887,

Petru Roşca,
protopresbiter gr. or.

Nr. 4724. [1699] 3—2

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a şi aşterne petiţiunile lor, pănă în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 352. [1688] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învĕţătoresci dela scoalele române gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Iliei, se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

1. Boiu de sus şi de jos, cu leafă anuală de 75 fl. v. a. în bani, din repartiţie 60 ferdele cucuruz în boambe = 60 fl., cuartir şi 4 □° lemne de foc, computate toate la olaltă dau suma de 150 fl.

2. Cărmăzĕneşti, cu salar de 150 fl., cuartir şi lemne de foc, cu prospecte de a se amelira.

3. Sîrbi, cu salar în bani 80 fl., în bucate cucuruz 100 ferdele = 100 fl., cuartir şi lemne; cari toate computate la olaltă fac suma de 250 fl.

Doritorii de a ocupa vre una din aceste staţiuni îşi vor aşterne suplicele lor concursuali instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conţelegere cu comitetele parochiale concernente.

M.-Ilia, 26 August, 1887.

Avram Pĕcurariu,
protopresbiter.

Nr. 295. [1705] 2—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

Sz. 145/1887 bir. végreh. [1708] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezzennel közhirré tesszi, hogy a Szelistyei tekintetes kir. járásbiróság 1887 évi 1093/1887 polg. sz a kelt végzésével gurarói *Rebega Iuon* és társai ellen Nagyszebeni „Albina“ hitelintézet részére 390 frt, töke ennek 1887 évi junius hó 15-től járó 6 % kamata és 53 frt. 89 kr. eddigi költségek követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1887 évi September 5-én biróilag lefoglalt és 568 frt. 60 krra becsült és gurarói *Toma Constantin* és *Rebega Coman* tulajdonát képezö több házi butor, gabona — takarmány — ruha és ágynemüek, eke — és igás szekér és több szarvas marhák és végül *Rebega Iuont* illetö egy kocsi láda, 3 tollas párna párnahajastól, egy rostáló és cseplögép és egy faszánból álló ingóságok a Szelistyei tekintetes kir. járásbiróságnak 1887 évi 1122 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladatnak, minek a helyszinén vagyis Guráró községében a heti vásár piaczán leendö eszközlésére határidöül 1887-ik, **évi Október hó 25-ik napjának délelötti 9 órája kitüzetett,** melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel meghivatnak hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107 § szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szelistyén, 1887-ik évi október hó 10-ik napján.

Butyán János,
bir. végrehajtó.

---

752 szám. 1887. [1706] 2—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibövitését az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ö nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi öszszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelötti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvanos árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevönek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett idöhatárig nyujtsák be, mert a késöb érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevö ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati öszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendö, hogy árlejtö az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetök meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfaleu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelö-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelö-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 101 Sibiiu, Sâmbătă 3/15 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Septembre 1887, să-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediținne se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 2 Octobre.

Legea naționalităților din Ungaria votată la anul Domnului 1868, dela care românii și alte naționalități așteptau mult, foarte mult, în timpii din urmă de atâtea-ori a fost nerespectată și călcată în picioare de cătră cei chemați a o observa și esecuta, încât ni se părea de multe-ori, că ar fi mai bine să se abroage, decât să se provoace oamenii la ea, fără de a obținé resultate practice.

Cetitorii nostri 'și vor aduce aminte, că încă în anul trecut representanța bisericei de confesiunea evangelico-luterană din Ungaria a decis cu o maioritate covêrșitoare de voturi, ca matriculele să se poarte în limba statului, deși slovacii aparținĕtori acelei biserici au protestat contra acelui conclus adus, ca în contra unui pericol, ce amenință limba lor în biserică, și drept scut l'au aflat în legea naționalităților § 14.

Conclusul adus de conventul general dimpreună cu protestul, s'a subșternut ministrului de interne, care pe atunci era dl Tisza. Atât slovacii cât și șovinistii maghiari așteptau cu mare încordare resultatul decisiunei ministeriale, și doar atât unii, cât și alții se vor fi interesat de causă și vor fi cautat, ca se obțină sĕ resultat favorabil.

Emisul ministerial s'a făcut cunoscut conventului ținut dilele trecute, și spre marea mâhnire a maghiarilor — dl Tisza a respectat § 14 al legei naționalităților declarând, că deși ar fi îmbucurător, ca matriculele să se poarte în limba statului, totuși conclusul, ca unul ce contradice spiritului și literei legei nu se poate aproba, fără de a vătĕma pe slovaci, cari sunt și formează un numĕr considerabil de credincioși în sînul bisericei evangelico luterane din Ungaria, și cari acum nu sunt aplicați a să învoi, ca matriculele să se poarte în limba statului pe care ei și preoții lor nu o pricep, și chiar de o ar pricepe nu urmează, ca să se lase bucuros de limba lor.

Va se dică a trebuit să se dea o lovitură de moarte, celor ce caută conflictul pe toate terenele, a trebuit, ca însuși ministrul să vină și să le spună șoviniștilor maghiari din Ungaria, că ei să-și poarte matriculele lor dacă le place unguresce, ear pe slovaci să nu-i mai atîțe, să le dea pace, ca să poată trăi în linisce și în frățietate, fiind ei fiii unei și ai acelei biserici. Unitatea limbei deci și unitatea credinței vedem, că nu mai e una. Până acum credința lega sute și mii de credincioși, — adi limba și principiul limbei a întrecut pe cel al credinței, și în biserica luterană nu e fără păreche casul din Ungaria.

Ciangăii luterani dela Brașov și Săcele tot din pricina limbei s'au desmembrat de sub inspecțiunea superintendentului din Sibiiu și s'au afiliat la cei de dincoace de Tisza, — nu că doar ar fi administrați mai bine de acolo, nu că doar le va merge mai bine și vor căpĕta preoți mai harnici și mai luminați, ca și cum bunăoară primiau de sub inspecțiunea consistoriului din Sibiiu, ci pentru că unitatea limbei i-a atras spre Ungaria, ca să părăsească pe cei din Sibiiu, deși erau mai aproape de ei.

Temerea aceasta o va fi avut și dl ministru de interne când nu a aprobat conclusul conventului. I s'o fi părut, că mai consult ar fi de a nu provoca o sguduire în sînul credincioșilor luterani, cari ar fi putut să treacă la vr'o altă confesiune, unde li s'ar fi respectat limba lor, și aceasta temere și-a aflat apoi espresiunea în neaprobarea conclusului adus, fără voia slovacilor — reservând se înțelege deciderea finală, pentru timpuri mai bune.

Semnele vorbesc eclatant pentru aceasta, și nu avem decât se urmărim mai deaproape cursul desbaterilor din ședințele conventului din ĕst an. Un învĕțătoriu, Salva Károly, de origine slovac, a edat un călindar în limba slovacă. Ca în toate călindarele și în acela s'a fi aflând doar și nisce poesii — așa după cum fantasia poeților le poate da nascere și ar fi trist, ca nici poeții să nu se mai poată însufleți pentru limba mamei lor. Superintendentul bisericei luterane din Ungaria a suspendat pe învĕțătoriu dela postul seu, sub cuvênt, că călindariul edat de el, este un călindariu, care conține multe lucruri bune și folositoare pentru slovaci, dar tocmai că acele sunt bune, nu sunt și nu se pot aduce în acord cu ideea statului unguresc.

Comuna bisericească, curatorii, preotul și tot poporul a fost pe partea învĕțătoriului, ca pe o parte unde era dreptatea — și în fine dacă călindarul conține lucruri oprite, aci e legea de presă și tribunalul, ele se pedepsească pe învĕțătoriu, ear nu episcopul. Lucrul însĕ nu s'au putut lămurí, și fie-care parte a rĕmas pe lângă părerile sale, până în ședințele din urmă a le conventului. Aci era să se aleagă untul din zĕr, ací era să se vadă de a trecut superintendentul peste cercul seu de activitate ori nu.

Maioritatea conventului o formează maghiarii și ací. Actul de suspindere a fost predat unei comisiuni, care a propus să se aproabe pașii superintendentului, deoarece învĕțătoriul Salva este un rusofil, gravitează în afară spre Moskva, stă în legături cu cei ce împart ruble muscălesci, și e pericul pentru țeara ungurească dacă s'ar susținea un om, în post de învĕțătoriu și încă un om, care cutează a scrie călindare slovăcesci. Ridicatuș'au vocea lor representanții slovaci, cetitus'au representațiunea comunei bisericesci, din care s'a constatat, că Salva este cel mai zelos învĕțătoriu, om muncitor și de omenie — toate în zadar, — și dispositiunea superintendentului a fost aprobată și omul a rĕmas pe strade, fără pâne, fără adăpost în timp de earnă, căci așa cer interesele statului unguresc, ca oamenii să renunțe dela ce au mai drag și mai scump, dela limba lor și dela aceia de a o cultiva și lucra în ea. Cumcă lumea din afară va judeca altmintrea nu ne îndoim, dar este trist, că la noi așa se urmează nu numai cu slovacii, ci cu toți ce nu au putut avea fericirea de a suge lapte din țițe maghiare. De e bine și consult, că așa să urmează, guvernanții nostrii și organele lor de sus până jos, vor să o scie mai bine, dar că nemulțămirea nu va produce fructe dulci pentru Ungaria este și remâne evident.

Oare va aproba ministrul și suspendarea învĕțătorului Salva — aceasta e, ce voim să o scim noi și vom urmărí aceasta ca să fim orientați, de să mai pot scrie călindare românesci, sêrbesci, slovăcesci, nemțesci, rutene etc. ori să ne luăm ziua bună și dela aceste producte literare, ca să putem preamărí sistemul de adi, înaugurat sub presiunea unui șovinism, care va trebuí să-și dea odată cu capul de grindă.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare din Nr. 75.)

Protopopiatul Bĕlgradului.

S'au luat înainte lucrarea visitației canonicesci în 7 Iuliu 26 Iunie 1787 în M.-Igen.

258. **... sunt și Benedic.** Popa Ioan Cașu, are singelie.
Protocolul circularelor n'are, și al bisericei are. Așa arată, cumcă mai multă hârtie n'au aflat, ca să facă și protocolul circularilor.

259. **Pojana și Găureni.** Popa Samuel Popovici ne arată nici singelia, nici dalterie; pentru aceea se opresce de patrafir și aceasta s'aŭ poruncit și protopopului, ca să privegheze și să poarte grije popa din Meties la parochia aceasta.
Protocolul cercularilor n'are pentru neajungerea hârtiilor, dară al bisericei are.

260. **Metias.** Popa Simíon Bucur are singelie.
Protocolul cercularilor n'are, pentru pricina arătată mai sus și a bisericei are.

261. **Totfălău.** P. Ioan Popovici s'au Țibanu are singelie.
Protocolul circularilor n'are din pricinele numite și a bisericei are.

262. **Ampoița** s'au **Ampoi.** Popa Zaharie German are întărire.
Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a biricei are.

263. **Sard.** Popa Petru Pecurariu are singelie, popa Petru Popovici supernumerariu are singelie.
Protocolul circularilor n'are din pricina numită și a bisericei are.

264. **M.-Igen.** Popa Ioan Dobou are singelie.
Protocolul circularilor n'are, pentru numita pricină și a bisericei are.

265. **Igen-Patak.** Popa Avram Toma.

266. **Czelna.** Popa Grigorie Popovici are singelie.
Protocolul circularilor n'are precum și alți, ear al bisericei are.

267. **M.-Boros-Bocsárt și Oláh Boros-Bocsárt.** Popa Isidor Popovici are singelie, popa Ioan Popovici ajutoriu părintelui seu.
Protocolul circularilor n'are precum și alți, dar al bisericei are.

268. **Királyi-Pataka și Tibru.** Popa Simion Popovici are întărirea.
Protocolul circularilor n'are din acea pricină, dar al bisericei este.

269. **Cricău.** Popa Ciril Popovici are singelie.
Protocolul circularilor n'are, din arătata pricină și a bisericei are.

Avênd numiții preoți protocoalele bisericilor; circularilor earăși pentru aceea ne-avênd pentru că hârtie n'au putut căpăta să cumpere, așa dară înaintea protopopului Mihail Devai s'au poruncit tuturor preoților, ca și protocolul circularilor să-și facă cât de curênd. Lângă care și învĕțătură numiții preoți primind archipăstorească, ca să-și poarte toți viața a sa cu cinste și pe creștini sei se-i învețe întru

Afacerea scoalei civile de fete din Sibiiu.

Pentru comprobarea celor scrise în aceasta afacere în Nr. 98 al ḑiariului nostru, publicăm — în lipsa de alt isvor după „Tribuna“ — hârtiile de demisionare ale fostului director dl Dr. D. P. Barcian și foastei directoare domnișoara baronesa Elena Pop precum urmează:

I. Demisionarea dlui Dr. D. P. Barcian.

Onoratului comitet al Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.

Cu provocare la hârtiile Onor. comit. de dto 16 Septembre a. c. Nr. 412, prin care se notifică numirea unui nou delegat al comitetului în afaceri scolare și se comunică cu provocare la adresa direcțiunii de dto 11 Aprile Nr. 98 1887, regulamentul intern pentru scoala civilă de fete cu internat a asociațiun ei transilvane:

1. Avênd în vedere că, Onoratul comitet n'a aflat de cuviință a satisface cererei repețite a subsemnatului de al dispensa dela afacerile de delegat și director al scoalei civile cu care îl încredințase prin concluşul de dto 12 Aug. 1886 Nr. 303;

2. avênd în vedere, că onoratul comitet acum, ocasionaliter, după ce în anul trecut și prim al funcționării scoalei cu internat, când înteițitoare era necesitatea de a se deschide odată scoala și internatul, fără ai da vre'o inviațiune specială și precisată în ce privesce conducerea și provederea scoalei și internatului, numise pe subsemnatul delegat al comitetului și director onorar al scoalei, lăsând la buna lui chipzueală cum va începe și cum va conduce afacerile scolare și ale internatului, și cum o va scoate la cale cu toate greutătile și cu toate inconvenienţele, ce le oferí o afacere atât de momentuoasă, dar' însĕ nu pe deplin pregătită de onoratul comitet, lăsând mai departe tot în sarcina lui singur sĕ-și împartă cum va sci atenţiunea și activitatea pentru provederea nu numai a afacerilor de investiri, de procurări, de administrație de bani, ci și a afacerilor de organisare de învĕțămênt, de disciplină, fără ca onoratul comitet sĕ fie simțit atunci trebuința de ai veni subsemnatului, prin vre-o dispositiune analogă celor de acum, întrajutor, pentru ca astfel sĕ-i dee răgazul și liniscea necesară materială și morală pentru a putea da și mai mai mare atenţiune desvoltării părții metodice a învĕțămêntului, după ce prin funcționare regulată de un an greutătile începutului sunt învinse, personalul disciplinat, ear terenul preparat pentru o mănoasă continuare a lucrării, — deodată simte trebuința de a numí un alt delegat, prin ceea-ce impliciter se dă celui instituit mai înainte un ivot de neîncredere, care acesta nu scie cum sĕ-l aducă în concordanță cu anunciațiunile aprobătoare anterioare ale onoratului comitet și ale adunării generale ale asociațiunii;

3. avênd în vedere că, — prin numirea altui delegat fără ca în conformitate cu cererea motivată a direcțiunii din vara trecută sĕ fie făcut vre-o dispositie pentru îngrigirea administrațiunii scoalei și a internatului prin vre o anumită persoană, a cărei instituire, în vederea multelor agende administrative și a numĕrului elevelor, față de cel din trecut, aproape duplicat, ar fi fost de urgentă necesitate, sarcina directorului actual întru nimic nu s'a ușurat, ci mai ales s'a îngreunat, deoare ce pe lângă lucrurile de administrație, cari dênsului și unuia dintre învĕțători, care din considerare personală, de bună voie a luat asupră-și, în anul trecut, sarcina de administrator, îi răpesc aproape jumĕtate din timpul, care ar putea fi întrebuințat mai cu mare folos întru promovarea scopurilor scolare de o ordine mai înaltă, — i-se impun prin dispositiile regulamentului intern, votat de comitet, și'i-se vor impune prin eventualele dispositiuni ale delegatului nouĕ și grele sarcini;

4. avênd în vedere că, noul delegat, instituit probabil și în vederea întroducerei „metodului celui mai uou“ în predarea învĕțămêntului, în vîrtutea posiției sale nu va face, decât se dee inviațiuni generale pentru punerea mai pe deplin în aplicare a acelui metod, rĕmânênd ca, tot directorul și învĕțătorii sĕ facă greul lucrului, ear pe de altă parte considerând că, acele inviațiuni, cari pot fi foarte bune, dar pot fi și nepractice și neesecutabile în împregiurări date, până sĕ treacă în realisare prin întermediarea directorului, a învĕțătorilor și a porsonalului ajutător, pot se fie din diferite cause zădărnicite, ear întreaga responsabilitate tot asupra directorului se cadă; de unde urmează că în interesul scoalei ar fi, ca acela, care avêntă vre-o idee de reorganisare, singur scie mai bine ce vrea și ce mijloace se folosească pentru a o pune în aplicare, și el sĕ aibă și rĕspunderea și satisfacțiunea reușitei;

5. avênd mai departe în vedere că, — prin dispositia comitetului, cuprinsă în regulamentul intern, de a numí el și guvernantele, cari după părerea subsemnatului și după cuprinsul și spiritul §§ 9 și 16 din statutul de organisare aparțin personalului ajutător și prin urmare ar avea sĕ fie instituiți de direcțiune, — se îngreunează de nou posiția directorului, ori care ar fi el, și mai ales a celui actual, în care comitetul 'și-a pus toată încrederea până a fost sĕ se treacă peste greutătile începutului, ear el nu și este consciu se fie făcut până acum vre-o instituire periculoasă sau dăunoasă intereselor institutului, sau dacă cumva, fără intenție ar fi făcut vre un astfel de lucru, avênd în vedere bunăvoința, ce o arătat în toată conducerea afacerilor și care nime nu i-o va putea contesta, ușor s'ar fi putut afla o modalitate mai blândă de a arangia lucrul de cum este cea adoptată de comitet și care nici în interesul unei desvoltări salutare a lucrurilor, mai ales de internat, nu poate fi, căci;

6. avênd în vedere și împregiurarea, că prin amintita dispositiune, mai ales dacă guvernantele vor mai avea și vre-un puternic sprijin particular în sau afară de comitet, direcțiunea scoalei și a internatului ușor s'ar putea vedea, la repețite ocasiuni de nou ajunsă în fața casului caracteristic pentru situațiune, întêmplat aievea în decursul anului trecut scolastic, când adecă una din persoanele internatului, instituite de comitet, s'a espectorat chiar față cu servitorul că nu'i pasă de director și de directoară, că nu ei au sĕ-i poruncească, deoarece nu ei, ci comitetul o a instituit, — ceea-ce nu va contribui a susține ci mai ales a subsăpa autoritatea direcțiunii, a cărei susținere neștirbită în interesul cursului regulat al afacerilor scolare ar trebui cu scrupulositate observată;

7. primind în fine din unele observări audite cu diferite ocasiuni și mai ales din cele audite în timpul din urmă și impresiunea că, la afacerile ce privesc scoala și internatul, părerile și propunerile direcțiunii, care ḑilnic are a face și mai aievea cunoasce trebuințele scolare, nu pot sĕ țină cumpĕna părerilor, provenite din partea altor persoane, care nu fac parte nici din comiletul Asociațiunii, nici din corpul didactic, nici altcum nu sunt mai competente a judeca în afacerile scoalei,— ceea-ce eară-și, după părerea subsemnatului, nu poate fi în favorul unei desvoltări priincioase a afacerilor scolare în viitor;

subsemnatul, numit prin decisul onoratului comitet de dto 25 August 1886 Nr. 303 delegat în afacerile scolare și director onorar, care cu plăcere a purtat până acum această sarcină, vĕḑênd că onoratul comitet, în loc de a-i satisface cererei sale, repețite, de al dispensa dela afacerile directoratului, sau dacă nu l'a dispensat, în loc sĕ i-o fi ușurat, mai ales 'i-o a îngreunat, ba în formă destul de transparentă ia dat un vot de neîncredere, pe care nu l'a meritat; vĕḑênd prin dispositiunile amintite, mărginită putință de inițiativă și întreg directoratul redus la un oficiu de înregistrare, de încassare a tacselor, la un simplu organ, ce sĕ îngrijească de procurarea de cărbuni, de lemne, de gaz etc., și la timp potrivit sĕ servească de parafulger pentru certele și insultele, al căror obiect guvernantele vor avea plăcerea al tace, fără a avea vre-o garanție, ca votul seu sĕ fie luat în prima linie în considerare, sau că pentru insultele îndurate va afla, nu atât pentru sine, cât mai ales în interesul causei, ce servesce, vre-o satisfacție și reparare; vĕḑênd, că în astfel de stare de lucruri, o petrecere mai departe a sa în oficiul de director al scoalei de fete ar fi nu numai incompatabilă cu demnitatea sa personală și cu posiția sa, ci și o causă de continue iritațiuni, care sănătății numai priincioase nu-i pot fi, și în fine o lucrare zadarnică; drept aceea cu ḑiua de aḑi abḑice de oficiul de director al scoalei și roagă pe onoratul comitet de urgență a numí timpul și persoana, căreia sĕ se poată face predarea.

Al onoratului comitet al „Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român.“

Sibiiu, în 21 Septembre n. 1887.

Cu deosebită stimă

Dr. *D. P. Barcianu*,
profesor seminarial.

II. Demisionarea dșoarei baronesa Elena Pop.

Prea onoratului comitet al „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român!“

în Sibiiu.

Prin prețuita d-voastre hârtie din 30 August 1886 ați binevoit a-mi oferi postul de directoară a internatului scoalei civile de fete.

Am stat la îndoială, dacă sĕ primesc sau nu acest ofert onorific, fiindcă postul de directoară la noul institut era împreunat cu o mare rĕspundere. După multe stăruințe din partea mai multor bărbați interesați pentru scoală, în sfĕrșit m'am hotărît a-l primi, presupunênd — de sine se înțelege — că onorabilul comitet are toată încrederea în persoana mea.

În decursul anului scolar espirat mi am dat toată silința a corespunde misiunii mele, care era cu atât mai grea, cu cât institutul se află în înființare.

Din hotărîrile comitetului, luate cu ocasiunea pertractărilor raportului direcțiunii scolare, m'am convins, că dispositiunile direcțiunii în anul espirat au aflat aprobarea, ba chiar lauda comitetului. Din această causă nici n'am aflat de necesar a pune la sfĕrșitul anului scolar postul meu la dispositiunea comitetului, precum ar fi trebuit sĕ o fac.

Din hârtia onoratului comitet ddto 16 Septombre a. c. însĕ m'am convins, că onor. comitet a luat unele măsuri, ce dovedesc o hotărîtă neîncredere în direcțiunea scolară, din care fac și eu parte. Vĕḑênd, că aceste măsuri au și provocat demisionarea dlui director onorar Dr. Barcianu, cu care am lucrat în cea mai bună conțelegere, mĕ vĕd și eu silită a-mi da demisiunea și a vĕ ruga sĕ o primiți și sĕ dispuneți cele de lipsă pentru a preda institutul în mâni mai încrețute.

A onoratului comitet cu deosebită stimă

Sibiiu, la 27 Septembre, 1887.

Elena bar. *Pop* m. p.

Epistola

dlui general Traian Doda adresată preşedintelui dietei prin care declară, că nu va participa la desbaterile dietali.

Onorate dle președinte!

Poporul român întocmai ca și celelalte popoare ale coroanei S-tului Stefan, a salutat cu bucurie și încredere restabilirea constituțiunei în Ungaria. Dar inteligința cu sentimente naționale a acestui popor curênd a trebuit sĕ se convingă, că speranțele ei privitoare la o viață liberă și constituțională au fost basate pe o amăgire. Politica statului a fost condusă tot cu mai mare botărîre într'o direcțiune, care și până aci a fost foarte stricăcioasă intereselor naționale ale poporului român, ear în urmările sale amenință cu nimicirea vieței și desvoltărei naționale a poporului diromân n Ungaria. De altă parte puterea statului aplică formele constituționale astfel, că drepturile și garanțiile constituționale devin mijloace spre oprimarea măestrită a nisuințelor naționale basate pe lege, ale acestui popor.

În urma legilor esistente și a practicei constisuționale amintite, acest popor nu s'a putut bucura nici într'o dietă de representanță corespunḑĕtoare lui și însemnătății lui politice și acest raport din dietă în dietă a devenit tot mai rĕu. Intre astfel de împregiurări nici vorbă nu putea fi de o luptă serioasă, legală și constituțională spre realisarea aspirațiunilor naționale legale, ba încă în fața politicei agresive a statului și apĕrarea era imposibilă. Luând în considerare strivirea aceasta a poporului român produsă prin măestrie, conferența națională din Sibiiu încă în 1881 s'a simțit necesitată a-și trage seama cu această stare deprimătoare și a o esprima aceasta în forma pasivității politice a românilor ardeleni; românii din Ungaria propriă au fost siliți a se îndestuli în dieta ultimă cu doi, respective trei deputați naționali. — Modul întrebuințat de guvern în conducerea alegerilor de deputați dietali, cel puțin față cu poporul român, și-a ajuns culminațiunea cu ocasiunea alegerilor trecute. Acum stăm în fața acelui fapt important politic, că al doilea popor, care cu toată împărțirea măestrită a cercurilor electorale, totuși represintă în 70—75 cercuri maioritatea, dacă nu totalitatea poporațiunei, la alegerile trecute numai într'un singur cerc s'a putut validita. Acesta e cercul Caransebeșului și eu am avut norocirea a fi ales acolo de deputat. În urma acestui raport anormal și eu me aflu într'o posiție anormală. Eu a-și fi în dietă singurul representant național al întregului popor român și între 423 deputați singur numai eu a-și avea sarcina de a representa și validita interesele naționale ale aproape 3 milioane cetățeni, interese, cari sunt greu vĕtămate și foarte serios amenințate. Aceasta sarcină ar întrece modestele mele puteri într'un așa grad, încât nici cu ideea acestei sarcini nu mĕ pot împăca. De altă parte *ar fi o tradare față cu națiunea română*, pentru care totdeuna sunt gata a murí, *dacă a-și abḑice de mandatul meu de deputat* și prin aceasta a-și părăsi acest singur cerc al poporului român.

„Între astfel de împregiurări 'mi pare rĕu că nu-mi pot trimite credenționalul, ci sunt silit a Te ruga respectuos, dle președinte, sĕ ai bunătate a aduce la cunoscința onoratei case, că *eu nu voi lua parte la desbaterile dietei, nici nu voi abḑice de mandatul meu de deputat.*“

„Făcênd această declarațiune nu pot retăcè, că fie-care deputat maghiar cu sentimente naționale, în locul meu tot așa ar face.“

---

bună lege și încă și sĕrbătorile cele poruncite sĕ le prăsnuiască, întru care totdeauna vor fi datori a slugí liturgia și în celelalte ḑile, așa sĕ urmeze, precum s'au poruncit prin circulariu. Și așa făgăduindu-se toți spre aceasta ascultarea cu blagoslovenià archierească s'au dus la parochiile sale. S'au dat precum mai sus.

Gedeon Nichitici m. p.

Mihail Devai m. p., protopopul neunit al Bĕlgradului.

Ioan Popoviciu m. p., parochul Boros-Bucerdei.

Cernovici m. p.,

(Va urma.)

---

* (Inundare.) In anul de față Nilul, din un binefăcĕtor al Egiptenilor, a devenit spaima și teroarea tuturor locuitorilor din apropierea lui. Revarsarea lui a luat dimensiuni atât de mari, încât Egiptul superior în multe locuri nu este numai inundat, ci înecat cu desĕvêrșire. Până acum mai mult a suferit Egiptul de sus, decât părțile din apropierea deltei, unde Nilul este mai bine canalisat.

Dieta în afacerea aceasta, se înţelege, nu poate procede decât conform acelei măsuri usitate până acum în alte constituţiuni, pe care legislaţiunea, — cu privire la referinţele nesănătoase ale vieţei noastre de stat — a aflat de lipsă a o decreta în 1876, prin aceasta însă totodată însaşi dieta va dovedí înaintea lumei, că poporul român nu are loc în constituţia maghiară, cel puţin nu pentru timpul de acum.

Primesce Dle preşedinte esprimarea deosebitei mele stime.

Traian Doda,
deputat ales al cercului Caransebeş.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Dle Redactor! Ve rog să binevoiţi a da loc în preţuitul nostru ţiar „Telegraful Român“ acestor câteva rînduri despre trista festivitate, ce a decurs cu ocasiunea îngropărei Mariei Iosof n. Aldea din Galeş.

Un public numëros din toate comunele învecinate era îndesuit înaintea locuinţei defunctei, când 11 preoţi îmbrăcaţi în ornatele prescrise şi un diacon, venise se sĕvêrşească actul îngropăciunei.

Era sfăşietor de inimă a vedea pe părintele Ilie Iosof cu 3 minoreni în jurul unui cosciug, ce conţinea cadavrul scumpei sale soţii resp. mame. Şi mai sfăşietor era când să scie, că el este preot; — şi ce soarte dureroasă aştepta pe preotul vĕduv şi pe copii cei nefericiţi! Cu aceasta ocasiune tristă a ţinut o vorbire P. O. D. protopresbiter Dr. Nicolau Maier — bine lucrată — cum nici că să puté altmintrea aştepta, — dar nu tot aşa de bine predată

După dênsul a vorbit învĕţătoriul din Sĕlişte N. Mircea. Dl Mircea a vorbit din inimă, şi cuvêntarea dênsului a scăldat la mulţi oameni ochii în lacrămi. Dl Mircea vorbesce bine, şi ca învĕţător român nu putea lucra mai înţelepţesce, decât să vorbească despre chemarea mamei române şi despre soartea tristă la care ajung fii fără mame, şi numai bucura ne putem, când dascălii din Sĕlişte să nisuesc a ţiné cont de progresul ce-l face lumea, şi nu să sfiesc a emula cu şeful lor în cele bune.

Unii dintre nepretenii părintelui Iosof nici cu ocasiunea aceasta nu a putut să nu-şi arete displăcerea lor, vĕdênd că fruntaşii cercului asistă în număr aşa considerabil la actul îngropărei.

Pĕcătoasa de ură nici la marginea mormêntului nu înceată de a-şi arĕta colţii sei veninoşi! Şi doamne, ce rĕu le stă ăstor soiu de oameni, cari să bucură de rĕul deaproapelui lor. Cununi frumoase au depus pe cosciugul reposatei: Doamna Maria Maier, familia, şi corpul învĕţătoresc din Sĕlişte.

Defuncta a fost un model de soţie, o mamă bună, şi drept rĕsplată pentru bunătatea inimei ei — a fost pompoasă îngropăciune ce i s'a făcut ca semn, că oamenii sciu apreţui binele şi frumosul şi după moarte.

Fie-i ţĕrîna uşoară şi memoria binecuvêntată.

—*n.*—

Varietăţi.

* Adunarea municipală a comitatului Albei-inferioare este convocată pe astădi, şi la ordinea ţilei sunt 35 piese de pertractat. Între acestea vedem earăşi aruncuri cum bunăoară 1% pentru fondul de pensiune al amploiaţilor comitatensi, 1% pentru fondul spitalului comitatens; apoi de unde să se ia încă 140 mii fl., ca să se zidească o casarmă în Abrud, 14 mii floreni ca să se rescumpere vama de peste Murĕş, şi facerea unui pod statornic, — tot lucruri la cari ear se vor angaja pungile românilor din comitat şi cari doar 'i vor tredí, ca se desvoalte o activitate mai intensivă în acel comitat locuit în mare maioritate de români, şi în care românii dau cele mai puţine semne de viaţă.

* (Interesant.) Împĕratul german Wilhelm I, odinioară rege al Prusiei şedênd pe o bancă a promenadei din Carlsbad, vĕdu într'o ţi un ungur venind către el, şi acesta de tot negenat luă loc lângă el şi fără a se mai interesa de cineva îşi fuma ţigara liniştit.

—Cine 'i acela întrebă regele puţin supĕrat de purtarea aceluia.

— Sunt N. Odry, vicecomite unguresc.

— Frumos respunse regele oarecum năcăjit.

După o scurtă pausă întrebă Odry:

— Şi cine eşti D-ta?

— Regele Prusiei.

— Şi asta-i frumos, observă vicecomitele continuând cu fumatul.

* (Archeologiă.) In Rodna veche, cu ocasiunea puĥerii temelii unui edifiiciu comunal, s'a dat preste mai multe încăperi subpământene, cari să crede, că sunt din acel timp, de când Rodna era cetate săsească.

În Bucovina, aproape de satul Hlinica s'a descoperit acolo, unde tradiţiunea poporală credea, că sunt comori ascunse, un castru, de 600 urme lung şi de 200 lat. Cu această ocasiune s'a aflat şi mai multe globuri de bronz, unelte de peatră, şi pământ ars. Aceste descoperiri au atras atenţiunea celor competenţi şi pricepĕtori de însemnătatea descoperiri, şi pentru aceia scrutările să urmează cu un zel deosebit.

* (Nevasta împĕratului Chinei.) — Nevasta împĕratului Chinei a fost aleasă de mama imperatorelui în persoana unei copile din familia unui nobil din Mantochin, anume ducele Chao.

Împĕratul Kuang-Hsi — succesiune de glorie — are acum şepte-spre-ţece ani. — După obiceiurile chineze el n'are dreptul ca sĕ-şi aleagă după plac pe tovarăşa vieţei lui, aflând numai în ţiua nunţei dacă nevasta îi este pe plac.

Aşa dar, dacă femeia ce a plăcut împĕrătesei nu place şi împĕratului, el poate să se consoleze cu altele.

De fapt, după legile chineze, nu poate să fie decât numai o împĕrătească, dar împĕratul poate, ca şi Solomon, să aibe mai multe femei secundare, de şi nu în acelaşi număr ca al înţeleptului rege al Israilului.

Împĕrăteasa crede că patru femei sunt de ajuns fiiului sĕu în loc de trei sute.

Guvernatorii generali ai celor două provincii centrale guvernatul Kuang-Si şi un membru al ministerului de finanţe — toţi de sânge Mantschu — va da fie-care câte o fiică harharemului imperial.

* (De ale servitorilor.) O damă bĕtrână rugată de un servitor pentru un present de anul nou, respunse:

— Iţi dăruesc tot, ce mi-ai furat în ĕst an.

* (Esposiţiune.) Consulul general belgian Georg Goldberger din Berlin a fost primit în audienţă de regele belgian Leopold, precum şi din partea ministrului presedinte Bernaert. Obiectul convorbirei a fost participarea industriei germane faţă cu concurenţa cea mare internaţională a industriei şi sciinţelor.

Atât regele belgian, cât şi cabinetul seu, a încredinţat consulului general afacerea, însărcinându-l de a întreprinde totul, numai ca să dobândească din partea Germaniei o participare sigură şi deamnă pentru Belgia. Nu de mult comitetul esecutiv s'a adresat camerilor de comerciu germane, cu rugarea de a-l sprigini în formarea Comitetului de onoare în Germania. La rugarea comitetului şĕ şi oferiră un numer mare de camere comerciale pentru de a numi o mulţime de persoane, distinse pe teren social şi economic, cari pot figura în comitetul de onoare. Acele camere, cari stau în legătură cu comitetul sunt cele din Dresda, Shildesheim, Altenburg, Münchem, Königsberg, Stolberg, Bielefeld, Metz, Mannheim, Ludvigshafen, Mainingen, Heidelberg şi Oppeln. Organisarea comitetului de onoare e încredinţată consulului genral belgian Goldberger. Acest comitet va da la iveală participarea oficială a Germaniei.

Să vorbesce, că guvernul frances va lua parte oficială la această dispută şi va spesa un milion pentru promovarea afacerii. Atari încercări au silit pe conducĕtorii causei de a-şi lărgi terenul prin arêndarea a 6 hectare de pământ arător. Edificiile de lipsă s'a şi proiectat şi să va lucra chiar şi noaptea la lumină electrică.

Congresul IV internaţional, staţionat în Carlsruhe al reuniunei Crucea roşie ş'a dat părerea între altele şi asupra chemării comitetului esecutiv al concurenţei, de a asemna premiul de onoare, decretat de Maiestatea Sa regina Germaniei, de 6000 mărci, acelora ce vor lua parte la dispută.

Dare de samă şi mulţămită publică.

Tinerimea studioasă din tractul protopresbiteral al Zarandului, întrunită în societate de diletanţi, — după cum se anunţase deja în jurnalele noastre, — în 6/18 August, au dat sub conducerea dlui Petru Rimbaşiu şi a stimatei sale consorta Maria, — o representaţiune teatrală, a cărei venit curat se destinase: jumĕtate în favorul fondului elevilor morboşi dela gimnasiul rom. gr. or. din Brad, eară ceealaltă jumĕtate în favorul bibliotecilor parochiali din tract.

Representaţiunea din cestiune, luându-se în considerare scurţimea timpului în carea s'a pregătit precum şi împregiurarea, că junimea tractuală a pâşit pentru prima oară pe vastul şi frumosul câmp, al „Paladei,“ se poate ţice, că a succes bine, şi a satisfăcut pe deplin aşteptărei publicului participante.

Pe lângă atari auspicii deci, junimea sus numită poate conta cu siguritate şi în viitoriu, la spriginul moral şi material al inteligenţei din loc şi jur.

Ca dovadă în privinţa aceasta îi poate servi împrejurarea că: deşi timpul a fost foarte nefavoritoriu în ţiua susnumită — căţênd o ploaie torenţială, carea a durat până către 7 oare postmeridiane, — publicul totuşi a participat la representaţiune în numĕr destul de considerabil.

Venitul brut al acestei representaţiuni a fost 86 fl. 40 cr. v. a. şi 1 # de 10 franci, din care detragându-se spesele în suma de 55 fl. 83 cr. v. a. rĕmâne un venit curat 30 fl. 57 cr. v. a. şi 1 # de 10 franci, carea sumă s'a şi distribuit, la locul menirii sale.

Dintre On. public participante au contribuit cu suprasolviri următorii:

Alesandru Danciu 1 # de 10 franci (cu totul); Dr. Georgiu Ilea 1 fl. 30 cr.; Vasiliu Dămian 1 fl.; Corneliu Tobias 90 cr.; Ioan Perian 60 cr.; Balia Ödön 50 cr.; Nicolau Bedea 30 cr.; Ioan Câmpean 30 cr.; Georgiu Copos 30 cr.; Antoniu Pietsch 30 cr.; Vilmos Sándor 30 cr.; Kristyori István 30 cr.; Pataky Iános 30 cr. şi Fr. Roşca 30 cr. v. a.

Primească atât On. DD. suprasolvenţi cât şi întreg publicul participante, cea mai călduroasă multămită.

Brad, 26 Septembre, 1887.

stimătoriu
Georgiu Părău,
prof. gimnas. cassariu.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Să nu se peardă din vedere, că autorul vorbesce de clasele culte, de oamenii ce cresc ani de ţile în odăile strîmte de scoală, nu de poporul de rênd, pe care traiul seu ţilnic îl silesce, ca să-şi desvoalte anume forţa sa trupească, de regulă chiar în contul celei spirituale.

Apoi observaţiunea aceasta este după cât scim noi pe cât de justă, pe atât de importantă şi ea sună nu numai la adresa fraţilor nostri de dincolo, ea se potrivesce tot atât de bine şi asupra noastră.

„Mens sana in corpore sano“; asta trebue să fie lozinca instrucţiunii noastre publice. Şi spre acel scop trebue să se pună pondul cuvenit pe gimnastică. Căci un corp viguros e basa curagiului personal, chiar a tăriei de caracter; el numai a ridica poate încrederea personală, şi astfeliu împedecă umilirea şi dejosirea şi lenevirea. Sau după cum a ţis nemuritoriul Rousseau, trupul bolnav e despotul spiritului, el poruncesce, pe când cel sănătos ascultă şi se supune, lăsând spiritul în domnia ce i-se cuvine.

Ce privesce poporaţiunea rurală, asuprra ei în partea I ni se dau numai observaţiuni sporadice la diferitele ocasiuni, când a venit autorul în contact cu ea. Un tablou mai sistematic şi complet ni se dă numai la partea II sub titlul „Die Bevölkerung“ (pg. 348—362).

„Românul“ — ţice dl Bergner — „este în genere uşor în mişcări (leicht beweglich), prietinos, darnic, moderat şi evlavios..... „Bărbaţii claselor de jos.... sunt cam lenevoşi, în „vreme ce femeile lor sunt foarte sîrguincioase şi nici când fără lucru. Părerea „lui Franzos şi Diefenbach, că ţĕranca română este „tractată ca sclavă a bărbatului, este falsă; femeea „română poartă adese ori banii cei mai preţioşi la „grumaţi, ea călăresce, în vremece bărbatul o pe„trece pe jos şi dispositía la regenţa de pantof şi „domnire iese destul de des la iveală. Dar românul are simţ de ordine şi disciplină, şi dă „deci soldaţi buni şi adese şi un bun consoţ.“ (pg. 353.)

La alt loc (pg. 200) earăşi admiră dl Bergner talentul şi gustul firesc al românului întru producerea de diferite lucruri, utensilii şi ţirade de lemn, care pe lângă ceva scoală s'ar puté potenţa până la o deplină artă.

Cu toate aceste nu întârţie a atrage atenţia cercurilor conducĕtoare ale României asupra înoirilor de lipsă pe terenul agriculturii şi silviculturii. Cu deosebire agricultura, dacă s'ar face numai cevaşi mai raţional şi mai cu îngrijire ar aduce ţĕranului şi ţĕrii venite întreite, ear bucatele române, mulţămită bogăţiei solului virginal, ar putea susţiné cu succes concurenţa cu America chiar.

Călĕtoria prin Moldova îi dă cele mai dese ocasiuni autorului de a vorbí asupra elementului nedeslipit de ideea ţĕrii românesci, asupra cestiunii deschisă a tuturor bărbaţilor de stat din România, — asupra jidanilor.

(Va urma.)

Numeroase falsificări şi imitaţiuni ale pilurilor de Helveţia de farmacistul R. Brandt's, cunoscute în general, ca cel mai plăcut şi mai bun, ca cel mai eficace şi pe lângă acestea nestricăcios mijloc de curăţenie precum s'a constatat în timpul din urmă, aplicându-se chiar în câte o parte pedepse pentru vătĕmarea mărcei de fabrică. Să găsesc un numĕ rîntreg de vênţĕtori, cari mai nainte au procurat preparatură veritabilă, ear aţi preterându-o pe aceea, caută să făcă trecere fabricaturei lor proprii, sub numele acela. Publicul nu poate fi totdeuna destul de prevĕţĕtor la procurarea pilurilor de Helveţia. Să se observe deci, în totdeuna eticheta, care poartă o cruce albă şi numele R. Brandt's pe câmpul roşu.

Nr. 411. [1709] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciuneşti, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Sĕlişte, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita staţiune învĕţătorească au a-şi subşterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul provĕḑut, — se poftesce mai departe dela concurenţi sĕ scie tipicul şi cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca şi sĕrbătoarea, şi sĕ poată instrua 3 oare pe sĕptĕmână pe elevi în cântări.

Sebeş, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunţe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau	fl. 115.—
2. Folosinţa casei parochiale, grădina şi progadia	fl. 30.—
3. Dela frunzĕrile ce se dau din pĕdurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de	fl. 60.—
4. Venitele stolare regulate dau pănă	fl. 42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. de familie fac	fl. 34.50
6. Dela părăstase şi alte daruri	fl. 80.—
7. Dela cununa anului şi dela pasci	fl. 32.—
8. Dela eşirea cu litia la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate	fl. 10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . .	fl. 12.—
Suma . . .	fl. 416.40

Cei ce doresc sĕ ocupe aceasta parochie au sĕ-şi îndrepte petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral pănă la terminul sus arătat.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1711] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:	
1. Porţiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014□° grădină, — 6 jug. 1299□° agrii, — 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune cu un venit anual de	fl. 100.—
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr.	fl. 6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr.	fl. 1.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 30 cr. *b*) o cununiă 2 fl.; *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d*) sânţirea apei mici 20 cr.; *e*) molitvă la Botezul şi Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de	fl. 27.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . .	fl. 3.—
II. În filia Fălcuşa:	
1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. .	fl. 50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma	fl. 20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr.	fl. 2.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 50 cr. *b*) o cununiă 2 fl. — *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d*) sânţirea apei mici 30 cr. — *e*) molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de	fl. 34.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc .	fl. 6.—
Suma	250 fl.—

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic şi regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deş, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 632. [1702] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea definitivă a posturilor învĕţătoresci la scoalele poporale din:

a) Topliţa română, cu salar anual de 300 fl. v. a. solvibil în rate lunare decursive din lada comunală, cuartir şi lemnele trebuincioase de încălḑit, şi.

b) Meşterhaza, cu salar anual de 300 fl. solvibil din repartiţiune pe popor, cuartir şi lemne de încălḑit, — se escrie concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi au de a-şi aşterne petiţiunile concursuali instruite conform legilor în vigoare, oficiului protopresbiteral subscris în Idicel posta ultimă Maros-Vécs.

Aleşii vor avea a ţinè sub decursul s. liturgii cor cu scolarii în biserică.

Oficiul protopresbiteral gr. or. tractul Reghinului.

Galaction Şagău,
protopresbiter.

---

752 szám. 1887. [1706] 3—3

Árlejtési hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. javitóintézet épületeinek kibövitését az igazság-ügyi magyar kir. miniszter úr Ő nagyméltósága f. hó 3-adikáról 30,635 sz. alatt kelt magas rendeletével 15,161 frt és 7 krnyi öszszeg erejeig engedélyezvén, ezen épitési munkálatok foganatositása a f. évi **október hó 31-én délelőtti 10 órakor** irodámban tartandó nyilvános árlejtés utján a legjutányosabb ajánlattevőnek ki fog adatni.

Fölhivom tehát mindazokat, kik árlejteni óhajtanak, hogy szabályszerüen bélyegzett irásbeli zárt ajánlataikat a fent kitett időhatárig nyujtsák be, mert a később érkezett ajánlatok tekintetben nem vétetnek. Az ajánlattevő ajánlatához a fent kitüntetett öszszeg 10%-át tartozik készpénzben, avagy óvadékképes értékpapirokban bánatpénzül mellékelni. Az ajánlatban az ajánlati öszszeg számjegyekkel és betükkel irandó ki; s az is kiteendő, hogy árlejtő az árlejtés feltételeit ismeri s azoknak magát feltétlenül aláveti. Az árlejtési feltételek, ugyszintén az épitésre vonatkozó müszaki iratok a hivatalos órákban irodámban tekinthetők meg.

A kir. javitóintézet igazgatóságától.

Kolozsvárott, 1887 október hó 10-én.

Latzkovszky Lajos s. k.,
igazgató.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află,**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 20—26

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe sĕptĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 28—50

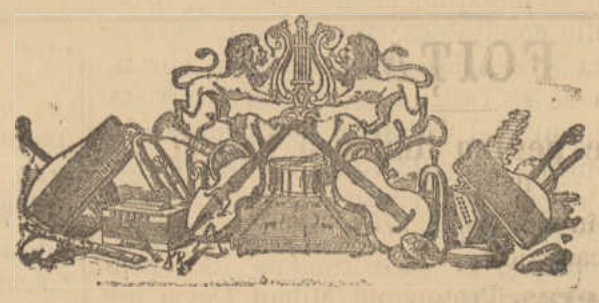

Sternberg Armin

Fabrică pentru instrumente musicale, Budapesta VII Bezirk, Kerepesi-ut Nr. 36.

Fabricaţiune şi mare magazin de

instrumente cordale, pentru batere şi suflare,

numai de cualitate escelentă.

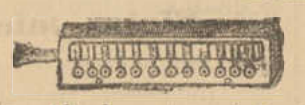

Nou! flauta-harmonică

cu 12 clape, tonuri foarte încântătoare, pentru ori-cine, tinĕr ori bĕtrân, îndată poate cânta. **Preţul 2 fl.**

Mare magazin de Ariston, Xiophon, Orpheus, Symphonion cu notele lor. Reparaturile se efeptuează iute, bine şi eftin. Instrumente vechi se cumperă. Cataloage mari, ilustrate cu circa 300 de ilustraţiuni la cerere se trimit gratis şi franco. Pentru harmonică şi harmonium Preţ-curante separate cu ilustraţiuni. [1582] 20 20

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 102 Sibiiu, Marți 6/18 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român“

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe trimestrul Octobre-Decembre al anului 1887, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșesce cu ultima Septembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediținne se face prin lipirea unei tăișii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 5 Octobre.

Congresul kulturegylet-ului și-a ținut ședințele sale la Budapesta sub presidiul contelui Ludovic Tisza mai ḑilele trecute, și am comite o mare eroare, dacă nu ne-am ocupa și noi cu cele ce se petrec în jurul nostru. Puțin ne impoartă lucrurile formale, puțin și aceea că s'au aflat oratori, cari nu au lăsat sĕ se discute lucruri politice în congres, puțin și de tot puțin, când neobositul secretariu al reuniunei din Cluș, pe la finea referadei sale și-a scos inelul de aur din deget și orologiul din busunariu, ca sĕ le jertfească pe altariul culturei, toate acestea pentru noi sunt până la un punct lucruri, cari aparțin gustului, și dacă unii zeloși muncitori din via maghiarisărei vor de aci încolo sĕ fie fără inele și fără oroloage, rĕmâne o cestiune de gust.

Noi voim sĕ ne ocupăm cu partea serioasă a lucrurilor petrecute în congres. Aci nu a fost oposiție, nu neînțelegeri, pentru că toți membrii congresului au fost pĕtrunși unul ca unul de ideea, că în Ungaria societatea nu a făcut nimica sau de tot puțin, pentru de a se rĕspândi cultura între cetățeni. Deci întrunirea pusă pe aceste base are îndreptățirea sa, și de tot bine vĕd maghiarii, că cu pasiunile lor cele cavaleresci perd averile, fără ca capitalul perdut se-l poată substituí prin un capital mai prețios, prin adevĕrata cultură.

Dacă deci lucrul s'ar fi învĕrtit într'acolo, ca sĕ se organiseze cât de multe societăți, cu scopul de a ajutora scoale, de a înființa biblioteci, de a protegia meseriile și industria de casă ori de se poate industria cea mare, atunci reuniunile de cultură ar face mare serviciu țĕrei, căci din ce se vor înmulți cetățenii cei culți, din ce nu vor mai fi ziduri despărțitoare între om și om, cei născuți și norocoși de a avea părinți conți și baroni vor fi prețuiți după serviciile, ce vor presta patriei și omenimei, ear nu ca aḑi puși în fruntea comitatelor și altor instituțiuni, ori sĕ pricep la lucru ori ba, ori au cualificațiunea recerută ori nu, — țeara a fost datoare sĕ-i țină, sĕ le dea posturi, ca se trăiască din sudoarea ei, ori merită această distincțiune ori ba.

Deci ḑicem, că dacă aceste ar fi fost obiectele de predilecțiune cu cari s'ar fi ocupat membrii congresului, atunci nu ar fi fost om cu mintea la loc, care se nu vadă, că congresul vine sĕ deslege o problemă socială, vine sĕ vindece rele din era feudalismului și în fine vine sĕ ridice pe cetățean la locul ce-i compete lui.

La o astfel de lucrare serioasă, am fi vĕḑut pe români alăturea cu maghiarii, am fi vĕḑut pe cei dela schulverein și pe cei dela desființata Matica, și le ar fi stat de tot bine, ca umĕr la umĕr cu toții în înțelegere sĕ vedem, că unde sunt mai multe lipse de potolit, unde e mai mare nĕcazul, cari ținuturi sunt mai părăsite, cari locuitori sunt mai demoralisați, cari muncesc și se nisuesc pentru de a fi cetățeni folositori și cari nu, cari au lipsă de scoale, de biserici în cari sĕ se roage lui Dḑeu — și un astfel de congres de sigur ar fi meritat frumosul nume „congres de cultură pentru țeara ungurească.“

Le-a stat bine membrilor congresului higienic, când românul din Bucuresci și francesul din Paris, muscalul din Petropole sĕ înțelegeau despre aceea ce clironomul nostru a numit „cel mai prețios capital este omul“ și s'au înțeles, cum ar fi de a se afla căile și mijloacele, ca acest capital sĕ se țină în întregitate, se facă progrese în spre bine, sĕ se întărească și înmulțească tot cu indivíḑi harnici și capaci de a muncí trupesce și sufletesce.

Nu voim sĕ fim preocupați, recunoascem, că frații maghiari au lipsele lor speciale — dar acele lipse le avem și noi ca și ei, și încă în un grad cu mult mai mare — deci, ce era mai natural decât ca se vedem, că o recunosc aceasta, că și noi avem tot aceea îndreptățire de a ne întruní, de a ocrotí limba noastră, de se poate de a ajuta scoalele noastre, de a premia pe dascălii nostri, cari lucră și ei, muncesc și ei — și toate aceste pentru ca Ungaria se aibă cetățeni mai luminați ca pân'acum, oameni mai valoroși ca până când erau sub jugul feudal, oameni, cari se nu umble numai cu coasa și lopata, ci oameni cari sĕ poată pune mâna și pe peană, oameni cari se-și însușească meseriile ca un isvor de avere națională, și recunoscĕnd aceaasta, în ochii lumei congresul din Budapesta câștiga mult foarte mult.

Dar oamenii, — căci oameni au fost și cei din Budapesta — s'au pus pe un teren periculos, pe un teren, care nu e menit a rĕspândí cultura ci ura — între unii și aceiași cetățeni, ai unei și acelei țeri, ai țĕrei unguresci. Scim și recunoascem, că ungurii sunt mai avuți ca noi, scim că până la un grad oare-care și în câte o direcținne au făcut progrese mai mari decât noi, și tocmai căci scim aceste, nu ne poate întra în minte, cum de tot ei, cari au și pânea și cuțitul în mână, strigă ca din gura șerpilor că maghiarismul e în pericol! Se poate una ca aceasta, când statul unguresc este, limba de sus până jos ungurească este, oficialii dela ministru până la cel ḑin urmă pandur mai toți sau partea cea mai mare maghiari sunt, banii țĕrei, partea cea mai mare ei 'i folosesc, ei 'i votează cui vor și cum le place, se poate ca se fie maghiarismul în pericul?

Și dacă el este în pericul, cine este cel ce periclitează elementul maghiar, cine e, ce vrea se facă din maghiari sasi ori croați? Cine le stă în cale se nu aibă scoli și în ele sĕ se propună numai unguresce, cine le stă în cale de a avea teatre unguresci, și tot ce servesce spre a-i lumina și a-i face dacă vor și pot oameni, ca și cari mai culții sĕ nu fie pe fața pĕmêntului.

Din toate plânsorile nici una, nici una chiar nu e adevĕrată, dar tot ce e adevĕrat este, că prea mulți sunt, cari ar voí sĕ fie numai domni, sĕ-i țină țeara, comuna și comitatul, fără lucru, eacă așa — de dragul sprâncenelor lor maghiare și nici la aceasta nu le stă nimene împotrivă; tocmai așa se întêmplă de 20 de ani încoace și totuși vaetele lor sunt aḑi mai dese și mai teribile, ca nici odată.

Plângerile lor nu sunt motivate, elementul unguresc în Ardeal deși puțini, îi vedem pe toți domni, și pe românii cei mulți slugi acelor domni, le lucră pĕmêntul, le sapă viile, le fac drumuri, plătesc dări considerabile, plătesc percente la fonduri de pensiune pentru amploiați dintre cari nici unul nu e român, susțin toate, dar toate instituțiunile cu sudoarea lor, una însĕ nu o fac, nu-și lasă limba și aici e buba — aici e rĕul, dar acest rĕu va fi permanent și le stăm buni fraților maghiari, că de

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

În Belgrad în 28 Iuniu 1787 s'au început lucrarea visitației canonicesci.

270. **Belgrad oraș.** Protopopul Mihail Devai are singelie, popa Ioan Balint.
Protocolul circularilor are, dară nu deplin și a bisericei încă are. Are amêndouaă protocoale.

271. **Majeri Belgradului.** Popa Nicolae Ciață, nomestnic are singelie. Popa Nicolae Georgevici are singelie.
Protocolul bisericei are, așa și a circularilor.

272. **Acmar.** Popa Thoma Balasi are singelie și protocolul bisericei are, dară al circularilor n'au avut, i sĕ poruncesce facerea.

NB. Aci lipsesce o foaie; după care întrerumpere urmează continuarea:

.... tuturor domnilor posesorilor sei și așa s'au trimis la parochiile sale a merge. S'au dat în Belgrad, precum mai sus.

Protopopiatul Luncei.

S'au luat lucrarea aceasta 22/11 August 1787 pentru visitația canonicească.

273. **Frauendorf** sive **Asszonyfalva.** Popa Ilie Popovici are singelie dela mine.
Protocolul și de circulare și de botezați au avut.

274. **Nagy-Selk** sive **Saica mare.** Popa George Banciu are singelie dela mine.
Protocolul circularilor n'au avut, fără de toată porunca pentru așeḑarea sĕrbătorilor, eară protocolul celor botezați, cununați și al morților n'au avut.

275. **Siaica mică.** Popa Mihail Jenei are singĕlie dela mine.
Protocolul circularilor au avut până la sfârșitul August 1786, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.

276. **Kaltwasser** s'au **Hideg-Viz.** Popa Ioan Popovici are singelie dela episcopul Sofronie.
Protocolul circularilor dela anul 1783 încoace n'au scris, asemenea nici protocolul botezaților n'are.

277. **Borta** sive **Mihályfalva.** Popa Constantin Popovici are singelie dela episcopul Dionysie.
Protocolul circularilor dela anu 1783 încoace n'au scris; asemenea nici protocolul botezaților n'are.

278. **Egyerbek** s'au **Agârbici'** filia **Sal** s'au **Șola.** Popa Mihail Popovici are singelie dela mine.
Protocolul circularelor au avut fără de toată porunca, ear protocolul botezaților, cununaților și morților are.

279. **Hárság.** Popa Nestor Bonta are singelie dela episcopu Sofronie și dela Bif vicarășul.
Protocolul circularilor are și de cel al botezaților și cununaților și morților are însĕmnări între hârtii, dar la protocol nimic n'au fost așezat.

280. **Sz.-Sebesdorf.**

281. **Țapu** sive **Apesdorf.** Popa Ilie Deacă.
Protocolul circularilor are, ḑară într'ênsul s'au aflat până la anul 1783 poruncile scrise, și

ar ţiné o mie de congrese, de şi-ar da toate averile, câte le mai au şi nu au pus jidanii mânile pe ele, din românii din Ardeal şi din sasi nu fac unguri.

La slovaci au aflat teren mănos, prin părţile Satmarului au făcut minuni, dar în Ardeal nu vor face în veci ceeace au făcut prin părţile ungurene, şi de aceea toată lucrarea lor este stearpă şi nu le va produce decât o jalnică desamăgire şi încă ceva — vor înstrăina pe români tot mai mult şi mai mult şi apoi doar tot nu o fi bine, ca se persevereze pe calea apucată.

Ajute ce e al lor, lumineze pe ai lor, facă-le scoli, ridicele biserici, dee-le pâne albă ori jamble, noi ne vom mânca mămăliga noastră goală, dar nu vom rêmní a le lua bucata din gura lor, numai tot ce cerem e sĕ ne dea pace, sĕ ne ajute nu o cerem, pentru că scim, că nu o pot şi de ar avea bunăvoinţă, — ceeace după semnele mai recente, ear nu o vedem manifestându-se sub nici o formă.

Revista politică.

Primul obiect de desbatere în Reichsrathul austriac, care şi-a început activitatea în ḑilele din urmă, a fost o interpelaţiune a clubului cehic privitoare la dislocaţiunea scoalelor medii, îndreptată în contra ministrului de instrucţiune Dr. Gautch. Sunt bine cunoscute nemulţămirile şi turburările ce s'au produs în urma acelei dislocări, sforţările şi manifestaţiunile cehilor în contra decisului dlui Gautch, toate însĕ au rĕmas fără resultatul dorit. Redeschiderea Reichsrathului au asceptat-o ei cu cea mai mare nerăbdare. Interpelaţiunea a şi fost în cele din urmă acceptată de majoritate, cu singura observare, ca sĕ nu sĕ ḑică, că e îndreptată numai în contra ministrului de instrucţiune; făcênd pe de altă parte responsabil pentru mĕsurile ce se vor lua în causa aceasta pe întreg ministeriul. Aceasta procedură şi ţinută a cehilor încă dela începutul dietei, a insuflat mare îngrigire bărbaţilor dela cărma statului, cari sĕ tem, ca nu cumva în cele din urmă cehii nemulţămiţi sĕ treacă cu toţii în opoşiţiă.

La ordinea ḑilei jurnalele din Europa înregistrează un fapt pe cât de regretabil pe atât şi dedejositor, care a produs în Franţa o dureroasă impresiune. Un general cu numele Caffarel, sub şef de stat major, general la ministerul de rĕsboiu, a fost acusat cu traficarea decoraţiunilor militare, înşelătorii făcute cu bani împrumutaţi, şi mai în urmă, — ca o deplină mărşăviă a caracterului seu dejosit, chiar cu trădarea unor secrete de resbel. Acusarea s'a putut face, se înţelege de sine, numai pe basa cercetărilor serioase, în urma cărora, făptuitoriul îndată a fost degradat şi aruncat în prinsoare.

În prăpastia în care s'a aruncat el, a mai tras după sine şi alte patru persoane, dintre care două sunt femei. O mulţime de epistole compromiţătoare aflate în urma cercetărilor şi perchiziţiunilor făcute cu mare sîrguinţă, adeveresc pe deplin faptul. Un mare numĕr de persoane militare şi civile, dintre cele mai distinse, ministri, generali şi înalţi funcţionari se vede din unele scrisori aflate, că au avut cunoscinţă de această faptă dejositoare. Datele din urmă s'au aflat toate din niste epistole aflate la dna Limousin, care e mai de aproape implicată în această afacere. Perchiziţiunile se continuă mereu, descoperinduse tot nouă persoane complice. Generalul Boulanger pe basa unor epistole compromiţătoare pentru dênsul, încă sĕ susţine, că a avut cunoscinţa despre aceasta afacere, ba că ar fi chiar complice în afacerea Caffarel, dar voind sĕ delăture dela sine ori ce prepus şi învinuire a declarat, că toată afacerea Caffarel este o manoperă îndreptată în contra lui, de al nimici pe el, şi că lui i pare rĕu de acei oameni, cari în ura lor 'şi iau remediul la toate mijloacele, chiar şi la acelea, care aruncă asupra armatei o discreditare ear asupra patriei neîncredere. Această declaraţiune, pe faţă a sancuinicului general Boulanger, a isbit direct în guvern şi special în ministrul de rĕsboiu generalul Ferron.

La provocarea ministrului Ferron de a declara dacă cuvintele reproduse de unele jurnale, ca rostite de el sunt adevĕrate, generalul Bulanger a rĕspuns, că n'a găsit ḑiarele, care a reprodus acele cuvinte, şi deci îl roagă ca sĕ i le trimită. Mai în urmă mărturisind totuşi, că el a rostit acele cuvinte, ministrul Ferron i-a dictat o pedeapsă în arest de 30 de ḑile, hotărînd a se lua şi alte mĕsuri disciplinare contra lui.

Ḑiarele rusesci, care visau cu totul alt resultat al alegerilor din Bulgaria, care s'au efeptuit în atâta ordine şi spre mulţămirea şi consolarea poporului bulgar, abia acum vin şi ele şi 'şi dau verdictul lor asupra acelor alegeri. „Nowoje Wremja“ numesce urnele de alegeri „o completă rescoală în contra usurpătorului puterei princiare.“ Se va întrunì în curênd şi Sobrania ḑice acelaşi ḑiar, violându-se astfel întru toate tractatul de Berlin prin prinţul de Couburg, şi atunci Rusia fără îndoială perḑêndu-şi toată pacienţa, va trebuí, — uitând de toate îndatoririle tractatului susnumit, sĕ ia mĕsuri pentru restabilirea legalităţei în Bulgaria, fără de a sĕ îngrigi cum vor fi privite acele mĕsuri din partea puterilor, care până acum nu şi-au dat acordul lor la aceasta.

Până când Rusia îşi face astfel de planuri, jurnalul „Swoboda“ constatând buna ordine în care s'au succes alegerile din ĕst an face următoarele observări: Pressa europeană, care a declarat, că resolvirea cestiunei bulgare atêrnă dela resultatul alegerilor, trebue sĕ fie în fine mulţĕmită, cu probele evidente de ordine manifestate din partea bulgarilor. Se sperează de asemenea, că diplomaţia se va convinge, că poporul bulgar e destoinic pentru o viaţă politică independentă. Mai departe ḑice aceeaşi foaie, că Turcia în perspectiva avantagiilor ce va obţiné în urma resolvirei cestiunei, va trebuí sĕ întrevină la puteri în causa aceasta. E de prisos de a mai presenta propunerile Rusiei, pe câtă vreme bulgarii nu vor admite nici când o combinaţiune, care ţintesce într'acolo, de ai despărţi pe ei de prinţul lor, de care e strins legată soartea ţĕrei lor.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Ibăneşti, în 12 Octobre, 1887. *Sosirea şi petrecerea principelui de coroană Rudolf la vênătoarea de urşi în Ghurghiu.*

Mult Onorate dle Redactor! Vĕḑênd că până acum nu a-ţi primit vre-o corespondenţă referitor la vênătoarea de urşi în ţinutul nostru a Alteţii Sale prinţului de coroană Rudolf, fiitoriul nostru monarch, — subscrisul vin a Ve descrie pe scurt aceasta vênătoare.

Alteţa Sa a sosit în Ghurghiu Joi în 6 Octobre st. n. a. c. între oarele 9—10 a. m. într'o trăsură cu 4 cai. În suita Alteţii Sale sĕ afla trei prinţi, anume prinţul Leopold de Bavaria cumnatul, prinţul Fridrich vĕrul Alteţii Sale şi prinţul maghiar Eszterházy, precum şi câţiva magnaţi unguri. În ḑiua sosirei, câţiva preoţi de ai nostri în frunte cu protopopul tractual se aflau de faţă la castelul din Ghurghiu, se mai aflau aici şi câţiva preoţi rom. cath. cu protopopul lor în frunte. Noi preoţii români ne am fost postat încă de timpuriu chiar la treptele castelului, pe unde avea Alteţa Sa înaltul oaspe sĕ între în camerile destinate spre locuire.

Între sunetele clopotelor sosesce prinţul, îmbrăcat în vestminte civile, avênd de a stânga pe Alteţa Sa prinţul Leopold. La descălecare salută mai întâiu pe toţi, a dat mâna şi a vorbit câteva cuvinte cu şeful curţii din Ghurghiu dl cav. Pausinger, apoi se întoarce către preoţii români, dând mâna cu P. O. D. protopop Galacteon Şagău din Reghin, care l'a întimpinat pe Alteţa Sa cu o vorbire în limba germână, la care vorbire mulţĕmind Alteţa Sa în câteva cuvinte călduroase, tot în aceasta limbă, s'a retras apoi dimpreună cu suita sa în apartamentele castelului.

Conform progamei statorite după luarea dejunului, numai decât tot în aceasta ḑi au eşit la vênat de urşi pe teritoriul Caşvei, unde au şi împuşcat trei urşi, dintre care unul şi cel mai mare, chiar Alteţa Sa principele Rudolf.

A 2-a ḑi au făcut vênătoare pe teritoriul Adrianului unḑe prinţul Eszterházy a împuşcat un urs.

A 3-a ḑi sau făcut vênătoare pe teritoriul Chiheriului unde s'a împuşcat 4 urşi, la goana aceasta sau vĕḑut numai puţini decât 16 ursi, dar 12 au scăpat în codru.

A 4-a ḑi au făcut vênătoare ear pe teritoriul Caşvei, unde s'a împuşcat numai un urs.

A 5-a ḑi trecênd prin comuna noastră au făcut vênătoare pe o parte a teritoriului Hodacului, aici prinţul Leopold de Bavaria a împuşcat un urs foarte mare — aproape de 5 măji, ce i-a făcut o foarte mare bucurie fiind că acesta a fost cel dintâi urs, ce la împuşcat Alteţa Sa principele Leopold.

A 6-a ḑi s'a făcut vênătoare pe teritoriul G. Orsovei, aici au împuşcat o ursoaică Alt. Sa prinţul Fridrich.

În cea din urmă ḑi au făcut vênătoarea eară pe teritoriul Adrianului — dară fără nice un resultat.

La aceasta vênătoare au luat parte în toată ḑiua 40—60 gonaci toţi români din satele vecine, primind plată pe ḑi câte 60—80 cr., mâncare şi vinars.

Astfel Alteţa Sa cu înalta suită avênd la vênătoarea din anul acesta un resultat atât de favorabil, — astăḑi Mercuri la 7 oare după ameaḑi cu întreaga suită au părăsit Ghurghiul, lăsând cele mai frumoase suveniri în poporul ţinutului.

Ioan Petru,
capelan gr. or.

Varietăţi.

* (Statua comemorativă a Maiestăţii Sale în Bosnia.) Locuitorii din Bosnia şi Herţegovina pentru eternisarea locului unde şi-a pus primadată Maiestatea Sa piciorul pe teritoriul Bosniac înainte de aceasta cu 2 ani, a decis se ridice un monument. Desvălirea monumentului se va face la 24 l. c. pe lângă următoarele festivităţi: Dimineaţă la 6 oare 24 împuşcături cu treascuri, la 11 oare se va face desvălirea statuei, după aceea alergare de cai, ear la 1 oară d. m. banchet, seara iluminarea oraşului Brod şi concert.

* (Resbunarea unui poet.) Pe când Scheffel, un poet german petrecea în Italia, cu scop de a-şi căuta sănătatea, un amic al seu din Germania i adresează o epistolă nefrancată, în care nu era scris

---

prin anul 1784 şi 1785 nu s'au aflat scris şi dela anul 1786 toate s'au aflat. Asemenea şi protocoalele despre botezaţi, cununaţi şi celor morţi n'are.

282. **Farkas-Czelne** sau **Lupu.** Popa Vasile Micu are dalteriile dela Dl episcop Sofronie şi întărire dela Bif vicariu. Protocolul circularilor până la anul 1785 are, ear de botezaţi, cununaţi şi de morţi n'au produculuit.

283. **Sz.-Csánád.** Popa Ioan Vintilă are singelie. Protocolul circularilor au produculuit până la anul 1785; eară celor botezaţi şi cununaţi are.

284. **Lunka.** Protopopu Ilie Popovici are singelie. Protocolul circularilor împreună şi cel a botezaţilor, cununaţilor şi celor îngropaţi are.

285. **Alsó-bozu.** Popa Alecsandru Horbanu dalteriile are dela Domnu episcop Sofronie şi dela Bif vicarĕş. Protocolul circularilor au produculuit, prin porunci împreună nu-s scrise ear protocoale botezaţilor, cununaţilor şi de morţi are.

286. **Alsó-Bájam.** Popa Ioan Popovici are singelie dela Domnu episcop Dionysie. Protocolul circularilor au produculuit; asemenea şi celor botezaţi, dar într'ênsul nu-s scrise.

287. **Krácsonfalva** sau **Crăciunel,** filia **Grossprobst.** Popa Nicolae . . . . . are singelie dela episcopu Sofronie. Protocolul circularilor au produculuit, dară nu-s scrise.

288. **Tatárláka.** Popa Mihail Muntean n'are singelie. Protocolul circularilor au produculuit, dară într'ênsul circulari dela anul 1785 nu sunt puşi; asemenea şi dela anu 1786 luna lui Noemvre pe urmă nici unu nu-s scrişi, asemenea şi celor betezaţi nu-s după forma lor scrişi.

289. **Micasasa.** Popa Ioan Dumitru are singelie. Protocolul circularilor au produculuit întru hârtiile însemnate, asemenea şi celor botezaţi, cununaţi şi cei morţi.

290. **Balásstelke** sau **Blasiu de sus.** Popa Vasile Crăciun, are singelie dela Domnu Dionysie. Protocolul circularilor au avut ear celor botezaţi, cununaţi şi morţi nu după formulariu scris.

291. **Kostler** sau **Tártlár.** Popa Stan Neagu are singelie dela Dnu episcop Dionysie. Protocolul circularilor n'au produculuit, spunênd cumcă szolgăbirău Komaromi Pista ar fi de dênsu luat. Eară protocolu botezaţilor, au produculuit, pentru care era scris latinesce, care s'au rupt şi s'au poruncit după formulariul lor prin protopopul dat sĕ scrie.

292. **Hásánglá.** Preotul de aicia n'au venit şi după cum înaintea soborului au arătat protopopul de aicia şi toţi au devenit satul acesta foarte departe dela protopopiatul acesta şi mai aproape către protopopiatul Mediaşului este.

alt ceva, decât numai cuvintele: „Mĕ aflu bine. Te salut al tĕu . . .“

Supĕrat Scheffel de porto cel mare, ce trebuì sĕ-l plătească pentru epistolă, sĕ hotărí, ca sĕ-şi resbune şi el tot în acel mod original asupra amicului seu. Spre scopul acesta pachetează o peatră de o greutate mare în o cutie, şi o trimite amicului seu în Germania, ear nefrancată. Primitoriul, cugetând că Scheffel ia trimis, cine scie ce dar, plătesce cu bucurie porto cel foarte mare, dar când desface cutia, vede peatra şi un bilet, pe care era scris: „La vestea despre bunăstarea ta 'mi căḑu dela inimă peatra, ce o ai primit“.

* (Constituire.) Societatea de lectură a junimei studioase dela Institutul pedagogico-teologic gr. or. român din Arad, începându-şi activitatea pentru anul scol. 1887/88 s'a constituit la 20 Septembre n. în următoriul mod: President: Rev. D. Vasilie Mangra. prof.; V-president: Alecsandru Mihuţ, cleric; secretar: Valeriu Magdu, cleric; cassariu: George Micleŭ, cleric; notăriu: Virgiliu Ursu Negru, cleric; vice-notariu: Petru Stănuţ, ped.; bibliotecariu: George Telescu, cleric; vice-bibliotecariu: Ioan Popovici, ped.; controlor: Iosif Nişu. — În comisiunea literară: Al. Mihuţ, Romul Popovici, Mihaiu Păcăţian, Mochin Vancia, Septimiu Sever Secula, Ioan Leucuţa clerici; şi Vasiliu Giurgiu, ped.. — În comisiunea revisoră: Petru Pascu, Alecsandru Vaşadi clerici şi Valeriu Ghilezan ped.

* (Sultanul de Marocco.) Dr. Iannasch, un scriitor german, într'o carte a sa edată în 1886 descrie pe Sultanul de Marocco, care de present e greu bolnav, în modul următor: Sultanul şedea,— istorisesce Dr. Iannasch, — într'un vestmânt de mătasă, cu picioarele goale pe un scaun împodobit cu covoare scumpe. Cât timp petrecui la el luà în mână de mai multe ori degetele dela picioare. Nisce pantofi de pele, brodaţi cu aur sĕ afla la întrare în odaia lui. Sultanul, care este o figură măreaţă şi foarte simpatică în o etate de 48 ani, avea o privire foarte senină. Ochii sei în forma migdalelor sunt de o frumseţe rară. Din privirea lui poţi sĕ conchiḑi la o voinţă energică. Genele şi sprâncenele sale negre, împodobesc foarte frumos ochii sei cei vioi. Nasul e proporţionat, faţa ovală, întreaga înfăţişare este aristocratică; nobleţa şi frumseţa nu sufere nici de cât de priviri ironice.

* (Nu sĕ pot deosebì.) Mai rar sĕ întêmplă, ca să sĕ afle undeva doi oameni, cari sĕ samene în ceea ce privesce esteriorul unul cu altul. Se ḑice, că s'ar afla unii gemeni, pre cari mama lor nu-i poate deosebí. In ceea ce privesce însĕ dispositiunile sufletesci nu s'a găsit şi nici nu sĕ vor găsí doi oameni întru toate egali. In Bavaria sĕ află un om, pe care vĕḑêndul Bavarezii, nu pot face deosebire între el şi principele regent Luitpold. Trăsurile feţii, structura corpului, barba şi tot esteriorul lui e întru toate asemenea cu al prinţului. Când sĕ întâlnesce principele cu seamănul seu obicinuesce a-l saluta, voind prin acesta a-l face atent la acest joc al naturei.

* (Noroc orb.) In ḑilele din urmă s'a efeptuit în Graz un căştig de 355,000 fl. pe numerul 47, care s'a tras în loteria din Budapesta. Plătirea acestei sume considerabile din causa îmbulḑelei căştigătorilor s'a făcut sub asistenţă poliţienească.

* (Mijloc practic de a ferí laringele şi plumânile de boale.) Spre acest scop sĕ recomândă cu toată căldura din partea celor cunoscĕtori, pastilele mineralice de sodă (Sodener-Mineral-Pastilen), cari de altmintrelea sĕ pot aplica cu succes şi în contra catarului. Pastilele acestea pe cale scientifică s'au adeverit de cel mai bun medicament.

293. **Copşa unguréască** sau **Kis-Kopsa** filia **Boramblaka** sau **Wormlock.** Popa Ioan Bálás are singelie dela episcopu Dionysie.

Protocolul circularilor au produculuit cum se cuvine, ear la protocolu botezaţilor s'a aflat greşală.

După aceasta tuturor preoţilor s'au făcut şi de astă dată învĕţătură cum sĕ împlinească slujbele şi datoriile sale şi protocoalele, care n'au avut întrênsele toate circularile scrise, ca sĕ le scrie după rênd, cum s'au dela noi dat, dela protopopul primească şi sĕ le scrie asemenea şi care n'au avut protocol de cei botezaţi, sĕ-l facă cât de grabă şi într'ênsul după datul formulariu prin protopopul sĕ scrie. Pentru mai bună adeverinţă aici s'au însemnat. Ḑiua luna şi anul în sus puşi.

Gedeon Nichitici, m. p.
Mihail Popovici, m. p.,
protopopu Luncei

(Va urma.)

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Eram dedaţi a cetí în toată presa germană din Austria, apucată şi ea în mâni ovreesci, neîncetate calumnii şi insulte la adresa României, că ea ar asuprí pe jidovi, că i-ar terorisa în modul cel mai barbar şi câte toate. Ba, pe la începutul anului acestuia nisce fiii rătăciţi ai israilului român ţineau la societatea ovreiască „Kadimah“ a universitarilor din Viena, prelegeri şi discuţiuni publice asupra suferinţelor coreligionarilor sei din România şi asupra modului de a li se ajuta.

Cu toate acestea aveam firma convingere, că dl Bergner va sci apreţuí cele ce a vĕḑut, şi va pune ticăloşia ovreilor ortodocsi din România în perspectiva ce li se cuvine.

Şi nici nu ne-am înşelat în asceptările noastre.

Dl Bergner vorbesce de acest element de distrucţie cu francheţa şi cunoscuta sa iubire de adevĕr, fără de a-i păsa, că va obţiné ori nu aplausele veninoase ale unor oameni, pentru cari în România sunt jidanii primul element şi românii cel de pe urmă!

Eată dar câteva pasteluri eşite din peana dlui Bergner şi representând poporul ales al Domnului.

După ce ne spune autorul, că 60 procente din locuitorii Iaşilor sunt ovrei, continuă astfeliu:

„Interiorul oraşului ni se presintă ca vatra ne„îndoelnică a nenumĕraţi vampiri, cari în cestiunea „murdăriei şi a miseriei întrec tot, ce am putut vedé „până ací. In alte localităţi se părea, ca şi când ji„danii ar fi păpat elementul românesc, în Iaşi îţi „vine a crede, că israeliţii sĕ mâncă reciproc. Aşa „numitul Têrgul-Cucului e cartierul prim al acestui „popor de parasiţi .....“ Tipurile originale orientale „ale bragagiului şi ale vêndătoriului de lubeniţe lip„sesc cu desĕvêrşire; în oraşul acesta jalnic funcţi„onează numai jidani ca negutători de lubeniţe, de „patlagele, ca proprietari de poame; jidanii sunt sa„cagii, jidanii cară apă, jidanii mână carele cu năsip „şi var, ei sunt negutătorii şi birtarii. Nu dai nici „de un singur măcelariu creştin ací, totul e ovreu, „şi dacă întâlnesce omul vr'odată pe un creştin, îi „vine sĕ-l admire, ca pe a opta minune a lumii.“

Şi earăşi la alt loc:

„Isteţimea şi lipsa de consciinţă a israeliţilor „cunoscută de toată lumea iese în Moldova pretu„tindenea la iveală. Toată dimineaţa se aruncă ji„danii la barieră unde-i răpesc ţĕranului venit la têrg, „găini, poame şi zarzavaturi, aproape cu forţa şi cu „un preţ de batjocură. Sĕ întêmplă d. e. sĕ aducă „românul un car de lemne la têrg. Ovreul îi promite „10 lei pentru el, ţĕranul nu voesce, el cugetă, dacă „dă jidanul atât, dela creştin va căpăta şi mai mult. „Într'adevĕr vin şi creştini, ei sunt dispuşi a-i plătí 7 „lei, proprietariul îi respinge indignat. Seara el stă „cu carul seu încă tot acolo, şi deoarece vremea 'l „zoresce, trebue sĕ-şi dee marfa jidanului cu 4 lei. „Adeseori silesce şi jidanul pe ţĕran de-a cumpĕra; „el îl ţine spre acest scop cu puterea şi îl înhaţă „din toate părţile. Rĕmâne creştinul neînduplecabil, „jidanul strigă după poliţie, spunênd că românul ar „fi voit sĕ fure asta ori aceea. De obiceiu ţĕranul su„fere în astfel de casuri; isteţimea jidanului triumfează, fiind spriginită de persistenţa lui. Aceasta „din urmă e admirabilă. De ḑeceori trece ţĕranul „pe dinaintea bolţii ovreului fără de a asculta la „strigătele lui de îmbiare, a unspreḑecea oară i „prea de tot sete şi el întră, deoarece a auḑit dela „vecinul seu, că jidanul are o ţuică escelentă şi e „foarte darnic de mână. Încă de douĕ ori îl ospe„teză jidanul gratuit cu ea, la a patra visită îi dă „cu sila bani la omul tărbăcit cu desĕvêrşire, şi „sedusul este victima lui pentru vecii vecilor.“

(Va urma.)

Dare de samă şi mulţămită publică.

La petrecerea de vară aranjată de cătră Dnii Alesandru Danciu şi Petru Lucaciu în 17 Iuliu a- c. la „Detunata“ în favorul Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat şi jur au contribuit următorii domni şi doamne:

Zeicu senior 1 fl., Gritta Leonida 2 fl., Hochman 1 fl., Alecsandru Ivascu 1 fl., Balinth Aron 2 fl., Mihail Raţ 1 fl., Nicolae Mestecan jun. 1 fl., Alecsandru Henzel 1 fl, Obveger David jun. 1 fl., Ioan David jun. hut. 4 fl., Nicolae Toma 2 fl., David Şamu 1 fl., David Alecsandru 1 fl., Ioan David 1 fl., Nicolae David 2 fl., George David 1 fl., Almăşan Ferencz jun. 1 fl., Dumitru Bodea 1 fl., Nicolae Crişan 1 fl., Ebble Eduard 1 fl., Ráczkövy Lajos 2 fl., Simeon Cistean 1 fl., Gages Mihail 1 fl., Suchi & Şvab 1 fl., Petru Paul 1 fl., George Lup 1 fl., Ioan Rus 50 cr. Ioan David stud. 1 fl., Petru Vancă 1 fl., Alecsandru Borza 1 fl., Nicolae Moldovan 50 cr., Ionuţ David 1 fl., Ürmösy Iózsef 1 fl., Băeşan Ioan (cucu) 1 fl., Dimitrie Moldovan 1 fl., Ioan Gal prot. şi fam. 3 fl., Romul Furdui prot. 2 fl., Simeon Ciura 1 fl., Ioan Maier 3 fl., Siró Sámuel 3 fl., I. Kovács Cigles Şandor 1 fl., Iosif Pasca 1 fl., David Candin 3 fl., Henzel Carol 2 fl., George Cosma 3 fl., Victor Poruţ 1 fl., Bogdán Károly jun. 1 fl., Kerestesi Géza 1 fl., Macavei Aviron 1 fl.; Macavei Alecsandru 1 fl., Bârsan Macavei 1 fl., Ioan Macavei 1 fl., Macavei Ioan l. Moise 1 fl., Dr. Chişbach Aurel 2 fl., Lanes Giurchescu 1 fl., Nicolae Şerban 1 fl.; Gavril Şurduc 2 fl.. Simeon Achim 1 fl. 50 cr. Petru Achim 1 fl. 50 cr., Nicolae Anca 50 cr., Vasilie Iliseiu 1 fl., Nicolae Achim 50 cr.; Nicolae Macavei 50 cr.; Ioan Macavei 50 cr. Lenhard János 60 cr.; Tunyogi Sámuel 70 cr.; Ioan Danciu 1 fl.; Bartha András 1 fl.; Székely István 1 fl.; Székely András 1 fl.; Dionisiu Balossu 2 fl.; Moldovan Gyula 1 fl.; Ioan Macavei 1 fl.; Nicolae Macavei 1 fl.; Moise Macavei 1 fl.; Iuliana Vasii 2 fl.; George Anca preot 2 fl.; Pasca Şandor 1 fl.; Nicolae Bona 1 fl.; Giurca Ioan 1 fl.; David Ioan (Groful) 1 fl.; Alecsandru Giurca 1 fl.; Székely Şandor 1 fl.; Vasilie Devian 1 fl.; Alecsandru Almăşan 50 cr.; Teofil Faur 50 cr.; Nicolae Şuluţ 50 cr.; Dumitru David 50 cr.; Alecsandru Ionuţ 1 fl.; Teodor Macavei (ciuca) 1 fl., Mihail Cozac 1 fl.; Székely Şamu 50 cr.; Belerean Anton 1 fl., Ioan Todescu preot 2 fl.; Simeon Tomuţ 50 cr.; Ioan Macavei (copiluţ) 1 fl.; Moíse Duna 1 fl.; Alecsandru Safta 1 fl., Danciu Fami 1 fl.; Alecsandru Macavei 50 cr.; Simeon Macavei 1 fl.; Gruber Ferencz 50 cr.; Ianki Iózset 50 cr.; Dna N. Motora 1 fl.; Dna Ana Manoviciu 1 fl.; Alecsandru Macavei 1 fl.; Nicolae Lara 50 cr.; Ioan David 2 fl.; Vasilie David 2 fl.; Ioan Naic 3 fl.; Alecsandru David 1 fl.; Nicolae Adamovici 3 fl.; Vasilie Corpade 2 fl.; Ioan Lup 1 fl.; Mendel sen. 3 fl.; Oanea Giurca 2 fl.; Nicolae Giurca 2 fl., Ioan Danciu 1 fl.; Ionuţ David 1 fl.; Nicolae Tandreu 2 fl.; Alecsandru Giurca 2 fl.; Ianki Feri 50 cr.; Ioan Trifa 2 fl.; George Bembea 1 fl.; Gruber Şamu 50 cr.; Gruber Eduard 50 cr.; Nicolae Giurca 1 fl.; Ioan Giurgiu 1 fl.; Ioan Tomuş 50 cr.; Székely Gyuri 50 cr.; Dionisiu Moldovan 1 fl.; Simeon Bota 80 cr.; Ioan Cioica 2 fl.; d-şoara Leontina Faur 1 fl.; Amos Popescu 1 fl.; Eufimia Albescu 1 fl.; Gerasim Teofil 2 fl.; Iosif Tomuş 50 cr.; Emanuil Henzel 1 fl.; Alecsandru Bogdan 1 fl.; Tilinger Ferencz 1 fl.; Moritz István 1 fl.; Iosif Cornea 1 fl.; Şandor David 1 fl.; Bartha Iózsi 1 fl.; Teodor Macavei 10 cr.; Alecsandru Ciura 1 fl.; Dr. Grama 1 fl.; Dr. Simeon Caian 3 fl.; Teodor Dézsi 1 fl.; Alecsandru Macavei 1 fl.; Alecsandru Tobiaş 1 fl.; Iosif Ispas 1 fl.; Lazar Bota 1 fl.; Dăniil Nariţa 1 fl.; István Iános 1 fl.; Giurgiu Iosif 2 fl.; Culae Şumuţ 2 fl.; Giurgiu Gerasim 1 fl.; Avisalom Malea 1 fl.; Cosma Turi 1 fl.; Dumitru Şumuţ 1 fl.; George Ghendel 1 fl. 50 cr.; Alecsandru Grec 1 fl.; Nicolae Geoludea 1 fl.; Aday Irhássi Peter 1 fl.; Grubĕr Şandor 1 fl.; Avram Leach 1 fl.; George Ivascu 3 fl.; Ianki Sandor 50 cr.; Ioan Chius 50 cr.; Ioan de Laszlo 1 fl.; George David 1 fl.; Bartha Iános 52 cr.; Nicolae David sen. 1 fl.; Aron Giurgiu 1 fl.; Constantin Sturza 50 cr.; David Mateiu 50 cr.; Simeon Macavei l. C. 50 cr.; Bâhaiu 50 cr.; Ioan Tandrĕu l. D. 1 fl.; Nicolae Trifa 1 fl.; Dumitru Giurca 1 fl.; Ioan Ceteraş 50 cr.; Dionisiu Adamovici 2 fl.; Andreiu Bârsan, profesor 2 fl.; Maria Fizeşan 1 fl.; d-şoara Emma Gangel 1 fl.; Giuţ Cosma 1 fl.; Sabin Tomuş 50 cr.; Petru Pleşia 1 fl.; Iosif Moneu 50 cr.; Gagy Iános 50 cr.; Rapros Lajos 50 cr.; David László 50 cr.; Alecsandru Danciu 2 fl.; Dumitru David 50 cr.; Nicolae David 50 cr.; Iosif Şumuţ, jude 2 fl.; Székely Katalina Iózsef 1 fl.; Vasilie Davidescu 1 fl.; George Popa 1 fl.; Alecsandru Mondura 1 fl.; Nicolae Mestecan preot 1 fl.; Simeon Macavei 1 fl.; Nicolae Trifa 1 fl.; Ioan Maior, preot 2 fl.; Şandru Ianc 1 fl.; Simeon Henzel 10 fl.; Alecsandru Safta 1 fl.; Petru Câmpean 50 cr.; Vasilie Armean 1 fl.; Samfira Macavei 1 fl.; Neimer Şandor 50 cr. — Suma 255 fl. 72 cr.

Subtragĕndu-sĕ spesele de 160 fl. 12 cr. resultă un venit de 95 fl. 60 cr.

Subscrişii venim în numele comitetului a ne esprima, cea mai călduroasă mulţămită dlui preşedinte Alecsandru Danciu cât şi comitetului aranjator. Totodată mulţămim tuturor onorabililor domni şi doamne, cari au binevoit a contribuí cu această ocasiune în favorul reuniunei noastre.

În numele comitetuluí reuniunei.

Anna Gall, preşed. — *Alecsandru Ciura,* secretariu.

„Ce fel de resultat seceră ḑilnic elicsirul de nervi al dlui Dr. Lieber, aproape admirabil, legitimează următoarea dovadă: Primiţi respectabile domnule profunda mea mulţămire pentru elicsirul de nervi, am întrebuinţat jumĕtate sticlă, constat însĕ de acum succesul cel mare, ce l-am ajuns, pentru a ajunge însĕ ţînta dorită, Ve rog încă aḑi pentru trimiterea etc. H. Hofman, învĕţătoriu, Kl. Stürlak b. Gr. Stürlak. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) ½ sticlă = 2 fl. v. a. o sticlă întreaga fl. 3.50, o sticlă duplă fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 15 Octombre 1887.

Timişoara:	**58**	**89**	**31**	**81**	**77**
Viena:	**18**	**83**	**5**	**57**	**14**

Nr. 411. [1709] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învĕţătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciuneşti, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

3. Sĕlişte, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit şi 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminnl sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei învĕţătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita staţiune învĕţătorească au a-şi subşterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul provĕḑut, — se poftesce mai departe dela concurenţi sĕ scie tipicul şi cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca şi sĕrbătoarea, şi sĕ poată instrua 3 oare pe sĕptămână pe elevi în cântări.

Sebeş, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunţe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau . . . . . fl. 115.—
2. Folosinţa casei parochiale, grădina şi progadia fl. 30.—
3. Dela frunzĕrile ce se dau din pĕdurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de . . . . . fl. 60.—
4. Venitele stolare regulate dau până . . . . fl. 42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste şi alte prinoase à 30 cr. de familie fac . . . . . fl. 34.50
6. Dela părăstase şi alte daruri . . . . . fl. 80.—
7. Dela cununa anului şi dela pasci . . . . fl. 32.—
8. Dela eşirea cu litia la hotar şi sânţirea apei la ḑile anumite şi usitate . . . . . fl. 10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . . fl. 12.—

Suma . . . fl. 416.40

Cei ce doresc sĕ ocupe aceasta parochie au sĕ şi îndrepte petiţiunile provĕḑute cu documentele prescrise în statutul organic şi regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus arătat.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1712] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III-a Muncel cu filia Fălcuşa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porţiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014□° grădină, — 6 jug. 1299□° agrii, — 11 jug. 1096□° liveḑi şi 544□° păşune cu un venit anual de . . . . . fl. 100.—
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr. . . . . fl. 6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr. fl. 1.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 30 cr. *b*) o cununiă 2 fl.; *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d*) sânţirea apei mici 20 cr.; *e*) molitvă la Botezul şi Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de fl. 27.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . . fl. 3.—

II. În filia Fălcuşa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. . fl. 50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma fl. 20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr. . . . . fl. 2.50
4. Stolele usitate, şi anume: *a*) un botez 50 cr. *b*) o cununiă 2 fl. — *c*) o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d*) sânţirea apei mici 30 cr. — *e*) molitvă la Botezul şi Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de fl. 34.—
5. Pentru alte funcţiuni împreunate cu serviţiul intern şi estern bisericesc . fl. 6.—

Suma 250 fl.—

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic şi regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deş, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deş în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

Nr. 324. [1704] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului învĕţătoresc la scoala din Oarda de sus protopp. Sebeşului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕţătoriului la aceasta scoală împreunată cu greco-catolicii este de 200 fl. şi se respunde în patru rate egale, şi anume rata primă cu începerea învĕţămêntului, două rate în decursul acestuia, ear a patra la finea anului scolar, cortel şi lemne pentru foc.

Cei cari voesc sĕ reflecteze la ocuparea acestui post învĕţătoresc au sĕ-şi adreseze petiţiunile instruite conform prescriselor subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul sus indicat.

Sebeş, în 27 August, 1887.

Oficiul protopp. gr. or.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 4724. [1699] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în *Racoviţa*, la care notariat aparţin comunele Racoviţa, Sebeşul de sus şi de jos cu un adjunct notariul în Sebeşul de jos.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt.

1. Salariul 400 fl.
2. Cuartir natural.
3. Un stângin de lemne.
4. Tacsele statorite pentru lucrările private.

Concurenţii cualificaţi au a-şi aşterne petiţiunile lor, până în 24 Octobre st. n. 1887 subscrisului oficiu.

Sibiiu, 1 Octobre, 1887 st. n.

Oficiul central pretorial.

Nr. 295. [1705] 3—3

EDICT.

George Modorcia din Grid, care de 4 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţiă Ana George Modorcia din Grid şi a pribegit în lume fără a se sci ubicatiunea lui, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral în termin de trei luni de ḑile dela publicarea acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de soţia lui se va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

Făgăraş, 15 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Făgărasului, ca for matrimonial de I instanţă

Iuliu Dan,
adm. prot.

[1713] 1—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al eredităţii lui Constantin şi Ioan Mariaş, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorinţă, ca ereditatea susnumiţilor dimpreună cu averea vĕduvei Paladia Mariaş născută Biriş aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pământ comasat, şi pe hotarul Budatelecului din 200 jugere aşişderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începênd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condiţiuni moderate. — Informaţiuni precum şi condiţiunile esarendării se pot primí în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fên cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ şi păşune de toamnă şi prmăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

[1714] 1—2

Anunciu!

La subscriul este loc vacant pentru

o calfă

cu purtări solide şi pentru

un învĕţăcel

în etate de circa 13—14 ani, ambii români, în negustoria sa de diferite mărfuri; acestia se vorbească limbile trebuincioase. Ofertele se primesc până la **3/15 Novembre a. c.**

Grigorie Mateiu.

Singur veritabil sĕ află sub aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare şi cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslusiri mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul 1/2 sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dupla fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag,* Altstädter Ring. [1441] 23—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz."

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe sĕptĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 29—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 103 Sibiiu, Joi 8/20 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Octobre.

In numĕrul 101 al ḑiariului nostru am publicat epistola generalului Traian Doda, adresată presidentului casei de jos a parlamentului din Budapesta, în care declară, că nu-și poate presenta credenționalul pentru a fi verificat, nu renunciă nici la mandatul seu de deputat ales, ci așteaptă ca parlamentul se ia mĕsurile, cari va afla cu cale ale lua în urma acestei declarațiuni. Din cuprinsul declarațiunei cetitorii nostri s'au putut convinge, că deputatul cercului Caransebeș, rĕmas numai singur representat al românilor cu programa politică dela 1881, în fața abusurilor comise cu ocasiunea alegerilor din vara trecută, în fața apĕsărilor de tot soiul, la care este espus poporul român în patria noastră, a ținut de cuviință a nu se presenta singur în parlament și a se espune la aceea, de a fi cercul lui declarat de vacant, pentru a cărui întregire de bună seamă se va pune la cale alegere nouă mobilisându-se întreg aparatul administrativ spre a produce un alt resultat, ca sĕ se evite o nouă declarație, ca cea de acuma, ca adecă deputatul ales nu voiesce se fie la un loc cu aceia, cari după a lui socotință nu lucră pentru interesele generale ale patriei, prin urmare nu și pentru cele ale nemaghiarilor din patria noastră.

Între împregiurări normale ar trebuí se producă o sguduire puternică faptul, că un deputat ales, cu considerare la multele abusuri ale administrațiunei la alegerile dietali, abusuri, cari au avut de urmare eschiderea tuturor candidaților români de prin cercurile, în cari românii fac marea majoritate a votanților, renunciă indirect la mandatul seu, nevoind a-și presenta credenționalul. Intre impregiurări normale lumea ar cerceta, întru cât sunt adevĕrate faimele despre abusurile fabuloase, și ar căuta stirpirea rĕului, până când încă demoralisarea n'a luat dimensiuni așa de mari, încât o îndreptare sĕ se pară cu totul imposibilă.

Vocea unui deputat ar trebuí se producă sguduire puternică chiar și atunci, când deputatul acela n'ar fi un general din armata austro-ungară, încărunțit în serviții pentru patrie și tron. Este pusă sub întrebare demnitatea parlamentului, când e vorba de abusuri la alegeri, și e chemarea guvernului a restabilí adevĕrul și a da satisfacție moralității publice, ca pe basa corupțiunei în cele administrative sĕ nu se împingă cetățenii la desperare și statul la ruină.

Nu așa se întêmplă însĕ în casul concret, nu așa se întêmplă în general la noi, când este vorba de a scoate la iveală cât mai mulți deputați pentru vre-una din partidele din parlamentul nostru. Parola aici nu este căutarea după starea faptică a lucrului, pentru delăturarea abusului, ci cautarea de mijloace, prin cari sĕ se acopere abusurile.

Sunt nenumĕrate casurile de abusuri cu ocasiunea alegerilor, și credem, că nu se va cere dela noi sĕ le înșirăm la acest loc.

În special abusurile comise în cercurile românesci sunt foarte bine cunoscute, întocmai ca și uneltirile de tot soiul, cu cari se pun pedeci nisuințelor noastre a da înainte pe calea progresului.

Din șirul cel lung al plângerilor noastre, cele înșirate în declarațiunea dnului general Traian Doda sunt numai o verigă.

Este însĕ bine sĕ nu trecem cu vederea nici peste această verigă, ci se o punem la rĕvaș, căci cine scie nu ne va prinde bine și ea, când va vení se cetim seria cea lungă a crestăturilor, pe cari ḑi de ḑi nevoiți suntem sĕ le facem.

Ne este dat sĕ trăim aici pe aceste locuri dimpreună cu popoarele, cari se află și ele alăturea cu noi. Despre aceasta nime nu se mai îndoesce. Voim se fim și suntem cu toții fii credincioși ai patriei mame. Voim în special noi românii se trăim bine cu popoarele conlocuitoare și sĕ ne desvoltăm *păstrându-ne neschimbată religiunea strĕbună și naționalitatea noastră.*

Un curent bolnăvicios domnesce aḑi în întreagă societatea ungurească: ea voesce sĕ ne desbrace de firea noastră. Pentru aceasta sunt abusurile de tot soiul. Aici se esplică pentru ce la noi s'a declarat o neîmpăcată luptă de rassă.

Se înțelege, că noi am primit lupta, o susținem cu încăpăținare prin mijloace legale, și avem credința, că actualul curent bolnăvicios va dispărea din capul ungurilor, va dispărea cu vremea, care până acuma multe boale a vindecat.

Revista politică.

Protivnicii principelui Ferdinand al Bulgariei capitulează pe rênd, unul câte unul. Radoslavoff, care a stăruit mult contra alegerii prințului, în o audiență avută de curênd la el, a declarat formal alipirea sa pe lângă actualul principe, precum și pe lângă guvern. Mai sensațională decât aceasta a fost însĕ vestea despre audiența, ce a avut-o metropolitul Clement la principele, după cum spun scirile sosite de curênd din Sofia. Metropolitul Clement, susținut de toți de mare rusofil, a cerut audiență pentru de a-și esprima loialitatea sa față de tron. Aceste visite făcute prințului Ferdinand din partea unor bărbați susținuți de aprigi contrari ai lui, precum și reușita covêrșitoare a regenții la alegerile pentru sobrania, sunt bune prospecte pentru poporul bulgar, care acum sĕ crede tot mai mult îndreptățit de a spera la o resolvire mai grabnică a cestiunii de mult trăgănate.

Ceeace mai promite încă resolvirea cestiunei și consolidarea pe încetul a regimului Coburg, este după „Post“ și împregiurarea, că prin tripla alianță de curênd încheeată, și starea confusă din Francia, unui conflict mare între puterile europene i-s'a pus pentru un timp oare-care stavilă..

În întâlnirea dela Friedrichsruhe, în care pe lângă alte cestiuni importante s'a discutat mult și cestiunea bulgară, încă s'a precisat calea, ce o au de urmat cele trei puteri în această afacere, după cum anunță „Morning Post“. Puterile aliate au decis, ca sĕ se trimită o notă Rusiei învitând-o de a-și formula propositiunile sale referitoare la pretensiunile sale față de Bulgaria.

O deslușire în cestiunea toastului marelui duce Nicolae, care a dat ansă la o mulțime de interpretări false și presupuneri de uneltiri vrășmașe, mai cu seamă de cătră Germania, a dat în foile din Paris, cel mai competent în această afacere, căpitanul corăbiei „Uruguay“ pe bordul căreia a fost rosit toastul, dl L. Bougault. El numesce toastul așa după cum l'a reprodus „Figaro“ un ce „fantastic“. E obiceiu statorit, ḑice dênsul, ca pe toate vapoarele societății, la finea călĕtoriei sĕ se arangeze o masă comună, în urma căreia călĕtorii, după ce au deșertat câteva sticle de șampanie, sĕ despărțesc unii de alții. Aceeași scenă s'a întêmplat și în călĕtoria din urmă. Marele duce aflându-se printre pasageri, a luat și el parte la dineul de pe corabie, unde s'au ridicat mai multe toaste pentru Francia și Rusia; dintre cuvintele care se ascriu marelui duce însĕ, nu s'a rostit nici unul.

Tot în timpul acesta și ambasada rusească din Paris a declarat, că cuvintele atribuite marelui duce Nicolae sunt o simplă scornitură a jurnalelor.

Apoi se nu se uite.

Cetitorii nostri 'și vor fi aducênd aminte, că „Românul“ din Bucuresci într'o notiță scurtă trage

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

Protopopiatul Lodromanului.

La satul Forro întra 13-lea ḑiua, lunei și anul cum s'au făcut în prilegiul visitației canonicesci de preoții cei ce urmează aceasta cercetare.

294. **Sent-Iacob,** filia **Ațintiși.** Popa Ioan Roman, are singelie dela episcopul Dionisie.
Protocolul circularilor n'au produculuit despricinuindu-se, cumcă protopopul Stefan ar fi luat cu sine, eară cel al botezaților n'au produculuit.

295. **Mikoslaca.** filia **Apahida** . . **Gombos** și **Kis-Ana.** Popa Marcu Cingăzel are singelie dela Domnul Dionisie episcop.
Protocolul circularilor au produculuit până la 7 Septemvre a. 1785, ear protocolul celor botezați n'au avut.

296. **Forro.** Popa Mihail Popovici, are singelie dela D. episcop Dionisie.
Protocolul circularilor au produculuit, întru care era scris până la a. 1786, care umplêndu-se locul mai mult pusĕ n'au fost, pentru aceea de acea vreme următoare poruncí în altul au scris, asemenea și protocolul despre botezați i s'au făcut și arătat.

297. **Harri** sau **Heria.** Popa Nicolae Man, are singelie dela D. Sofronie episcop.
Protocolul circularilor au produculuit și până la a. 1785 luna lui Septemvre sunt toate scrise; asemenea fiind cei botezați, cununați are însĕmnați pe o hârtie.

298. **Gabod,** filia **Copand.** Popa Ioachim Joniță, are dalteria dela episcopul Sofronie și dela Biv vicarius întărire.
Protocolul circularilor au produculuit și precum la ceilalți așa și la dênsul s'au aflat. Asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnati.

299. **Herep,**

300. **Sâmbenedek,** filia **Medves.**

301. **Ciongva.** Popa Eftimie Moldovan, are dalteria dela D. Sofronie episcop și dela Biv vicarius întărire.
Protocolul circularilor au produculuit și până la anul 1785 luna lui Septemvre sunt toate scrise.
Asemenea fiind cei botezați, cununați are însemnați pe o hârtie.

302. **Ola-Silvás.** Popa George Majer, are singelie dela răposatul episcop Dionisie.
Protocolul circularilor au produculuit până la a. 1785, 20 Februarie, ear celor botezați, n'au produculuit, că n'are.

303. **Batiz-haza** sau **Botez.** Popa Gligorie German, are dalteria dela D. episcop Sofronie, și dela Biv vicarius întărire.
Protocolul circularilor au produculuit dto. dto. dto.

304. **Ispalaka**, filia sau **Bag**. **Vladhaza**, f. **Ozd, Bikis** Popa are singelie dela mine.
Protocolul circularilor produculuit dt. dt. dt.

la îndoială adevĕrul, că Escel. Sa I. P. S. Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul a fost întimpinat resp. i s'a presentat tinerii români gr. or. dela universitatea din Cluş.

Cetitorii nostri 'şi vor aduce aminte şi despre aceea, că în Nr 94 al ţiariului nostru, în care s'a publicat aceasta notiţă, am publicat şi o corespondenţă din Cluş, despre întimpinarea şi presentarea omagiilor bisericei noastre Maiestăţii Sale, şi astfel am aflat cu cale, ca din corespondenţa primită relativ la presentarea tinerilor nostri la Escel. Sa, se estragem numai partea, ce privesce aceasta afacere.

Vĕţând, că „Românul" — credem şi de astădată fără incident — ne insinuă, că noi *amăgim* publicul, i am promis, că suntem gata a-i documenta în mod autentic, că nu amăgim publicul, înţelegând sub aceasta nu, *că avem să alergăm după subscrieri*, ci ca să-i cerem autorisarea corespondentului, ca să-i putem publica numele. Intr'aceasta ne vine o corespondenţă dela membrii deputaţiunei tinerilor din Cluş, prin care se confirmă pe deplin faptul, şi astfel luând şi „Românul" spre sciinţă starea lucrului, credeam de încheată cestiunea. Dar ne am înşelat în credinţa noastră, pentrucă uitasem de cei ce iubesc *pricina*, şi astfel ca din bun senin în Nr. 221 al „Tribunei" ne pomenim cu următoarea notiţă:

„Un omagiu. Metropolitul Miron a fost la Cluş. Vre-o patru tineri universitari, au crezut de cuviinţă, ca în numele universitarilor români, să-l salute şi să-i esprime „sentimentele de adîncă reverinţă". „Telegraful Român" a provocat un mare cas din aberaţiunile acestor tineri aşa încât a trebuit să vină „Românul" din Bucuresci să reducă importanţa pretinsă a acestor copilării şi chiar să tragă la îndoeală esactitatea informaţiunei „Telegr. Rom." La rîndul ei a venit şi „comisiunea esmisă" şi consfinţesce adevĕrul informaţiunii „Telegrafului". Şi noi tragem la îndoeală, că acei patru tineri ca „comisiune esmisă din sînul studenţilor universitari" s'ar fi presentat înaintea Metropolitului Miron. După câteva ţile vom fi în stare a restabili adevĕrul şi a descrie solemnitatea acestei ţile şi discursurile ce s'au ţinut cu această ocasiune. Deocamdată reproducem după „Telegr. Rom". o declarare a tinerilor universitari: Deci în interesul adevĕrului ne simţim îndatoraţi înşişi a aduce la cunoscinţă, cumcă tinerii români dela această Universitate crezând a-şi împlini o fiască datorinţă, prin o deputaţiune esmisă din sînul ei, constătătoare din subscrişii, într'adevĕr s'a presentat înaintea Escelenţiei Sale, esprimându-şi sentimentele de adîncă reverinţă, ce le nutresce junimea faţă cu Inaltul nostru Prelat, — ceea-ce ve rugăm, M. St. Domnule redactor, spre lămurirea celor dela „Românul", a le da publicităţii. Ioan Popescu, asc. de drepturi; Enea Draia, asc. de drepturi; Gavril Cosma, asc. de drepturi; Victor Mihu, asc. de medicină." —

Am tot asceptat, ca se fim desavuaţi prin dnii dela „Tribuna," pentru aceea le am şi dat un respiriu de o septămână, dar vedem, că tac tăcerea morţii şi astfel ca se nu cugete lumea, că ni se face vre un serviţiu prin tăcerea domnilor dela „Tribuna," trebe se constatăm, că dlor pot înregistra în aceasta afacere cu un blamagiu mai mult, pentrucă dela Cluş — încât suntem noi informaţi — a căpătat rĕspuns, că cele scrise de noi sunt adevĕrate şi rĕu fac, că fără de nici un motiv se pun şi atacă. Ear noi la aceasta le mai spunem, că nu poate fi nici decât în interesul tinerilor universitari, când i angageză pentru demonstraţiuni.

Apoi domnilor dela „Tribuna"! Noi în ce privesce întimpinarea archiereilor români în Cluş, mai scim şi alte lucruri, cari pe Dvoastră sigur că nu ve ating în mod plăcut, dar nu aflăm de cuviinţă a lua notiţă despre acel fapt regretabil, pentrucă nu privim misiunea publicităţii de a face serviţii lucrurilor sensaţionale şi de scandal, pentru aceea şi de astadată ve aducem aminte numai de ţicerea cunoscută: Nu te umfla, că-i crepa.

Varietăţi.

* (Himen.) Dl George Oprea cleric abs. al archidiecesei gr. or. şi ales paroch în Huniădoara, 'şi va serba cununia sa cu dşoara Mariţi Adamovici, afabila fiică a preotului gr. or. din Abrud, Dionisiu Adamovici, în 18/30 Octobre a. c. în Abrud.

Le dorim vieaţă lungă şi fericită!

* (Congres filocseric.) In Odessa, în curênd va fi conchemat un congres filocseric, la care vor participa şi representanţi de ai României, în persoanele dlor: Vitzu, profesor la facultatea de sciinţe în Bucuresci, şi Konya.

* (Difteritis.) Din Alba-Iulia ni se scrie: Ambe şcoalele române confesionale de aici sunt închise din causa difterisului, ce grasează în mare mĕsura prin sub-urbiile Albei-Iuliei. Pe ţi sunt câte 3—4 ba şi 7 casuri, ear poliţia nu ia mĕsurile sanitare necesare pentru stirpirea acestei boale epidemice.

Chiar şi oameni mari sunt atăcaţi de acest morb. Sub-urbiile aceste sunt locuite numai de români şi de aceea poate, nu se îndeamnă domnii dela poliţiă a lua mĕsurile cuvenite.

* (Vinicultura în România.) „Cetim în Curierul Financiar." Se scrie din Odobesci, că unii din proprietarii de vii culegênd din viile lor (de a 2-a mână) câte-va vase de vin ca „trufanda" (vin de primeur) s'a constatat la gleuco-anometru (mustimetre-saleron) 9 grade. Acest resultat lasă a se spera că se va obţine o recoltă de 12 până la 13 grade şi că anul aceasta vom avea o calitate de vinuri cu mult superioară anului 1882. Preţurile au început a se urca şi se speră a merge tot urcându-se.

Două case mari de comerciu, una franceză şi alta germană, au trimis representanţii lor spre a face însemnate cumpĕrări de vinuri pentru esport. Cumpĕrările fie cărei case s'ar urca de la 60 la 70 mii decalitri.

La Buzĕu culesul viilor se face cu mare activitate. Produsul lor este abondent şi foarte satisfăcĕtor sub raportul calităţii.

* (Constituire.) Societatea de lectură a tinerimei clericale din Caransebeş s'a constituit Joi în 1. Octobre a. c. şi a ales pentru anul 1887/8 următorii funcţionari: de preşedinte Dl Gerasim Sêrb profesor de teologie; vice preşedinte Vicenţiu Goiţ cleric curs III; notariu de interne Traian M. Oprea cleric curs III; notariu de esterne Ioan Nicorescu cleric curs III; bibliotecariu Floria Cioloca cleric curs II; cassariu Avram Corcea cleric curs II. Membrii în comitet din cursul al III: Nicolau Brendeu, Dionisie Goanţa şi Solomon Petrescu; din cursul al II: Nicolau Jurca, Octavian Loichiţa şi Ioan Murgu; din cursul I: Ioan Beldea, Nicolau Constantinovici şi Petru Ieremia.

* (O slabă gratulare.) Un fisic frances, căsătorindu-se cu o tinĕră şi frumoasă damă, primí, conform datinei, gratulaţiuni dintr-o parte şi dintr'alta. In şirul gratulatorilor să afla şi renumitul fisic Ampéres, care cu o seriositate mare adresă colegului seu următoarele cuvinte:

„Viu Dle coleg, să te mângăiu în fericirea Dtale".

* (Turnuri babilonice.) Nisuinţa popoarelor a da doveţi despre puterea şi perfecţiunea lor în artă şi sciinţă e deja vechiă, după cum dovedesce nefericitul turn babilonic şi piramidele din valea Nilului. Nisuinţa aceasta să arată şi la popoarele moderne şi germanii, cari până mai deunăţi să ţineau mândrii cu înălţimea turnului din Köln, astăţi să vĕd întrecuţi şi de Americani, ca să abstragem dela turnul de 300 metri, ce să va ridica cu ocasiunea esposiţiunii în Paris. In Philadelphia Americanii au un turn, care întrece cu 7 metrii pe cel din Köln, care e de 156 m.

* (Bancă noauă.) După cum cetim în „Biserica şi Scoala" statutele băncii „Victoria" din Arad s'a aprobat din partea tribunalului de acolo şi sunt prospecte ca să-şi înceapă activitatea deja în 1 Novembre a. c. nou.

* (Causele somnului.) Fisiologi distinşi s'au încercat şi să încearcă şi astăţi a arăta, cari sunt causele cele adevĕrate, din cari provine somnul. Wilhelm Preyer într'un tractat plin de spirit şi erudiţiune a redus somnul la formarea unor substanţe obositoare, cari substanţe, după cum ne spune el, să formează prin activitatea tuturor organelor. Aceste substanţe îngrămădindu-să în creri consumă ocsigenul, care de altmintrelea este necesar pentru funcţionarea acestora din urmă; din causa lipsei de ocsigen crerii, ne mai putênd funcţiona, adorm şi să desceaptă numai atunci, când substanţele obositoare s'au ocsidat pe deplin şi ocsigenul poate influinţa liber asupra crerilor, iritând de nou pe acestia.

In timpul mai nou s'a constatat cu toată siguranţa, că organismul în tot timpul activităţii sale produce într'adevĕr substanţe, cari se aseamănă alcaloidelor plantelor şi să numesc cu un termin technic leucomäine, cari au influinţă de a provoca somn şi cari uşor să ocsidează.

Un naturalist belgian cu cunoscinţe multilaterale, cu numele Leo Errera, într'o disertaţiune a sa, ţinută înaintea societăţii antropologice din Brüssela a amintit, că descoperirea mai sus pomenită, poate servi de basă sigură întru a esplica somnul în un mod adevĕrat scientific, precum şi ivirea periodică a aceluia.

Cu ivirea somnului şi cu nefuncţionarea celor mai multe organe, înceată de a să mai produce „leucomäin" care în tot timpul, cât omul doarme, să reduce din ce în ce prin un fel de proces din din partea sângelui osigenat, aşa că atunci, când omul să desceaptă „leucomäin"-ul e redus la un minimum. Cu desceptarea omului din somn începe ear producerea treptată a „leucomäin"-ului şi acest proces să repetează în continuu.

Resultatele dobândite, în ceea ce privesce esplicarea somnului prin formarea amintitelor substanţe, corespund întru toate fenomenelor, ce să vĕd la somn. S'a observat, că în cea dintâia oară somnul e foarte greu, şi cu timpul devine din ce în ce mai uşor, aşa că, cătră ţiuă ajunge şi cea mai mică influinţă de a descepta pre om.

E probabil, că în decursul somnului, să mai întêmplă şi alte procese, cari contribuesc la recrearea organismului.

* (Bibliografic). *Programa a XI* a gimnasiului inferior public român gr. or. din Brad. În tiparul tipografiei archidiecesane a apărut programa a XI-a a gimnasiului român gr. or. din Brad, publicată de dl Vasilie Dămian protopresbiter şi director pro an. scol. 1886/7. În această programă să subsumă datele mai însemnate referitoare la viaţa internă şi esternă a institutului din cari fiind unele

---

305. **Kiukiuvár** sau **Cetate de baltă,** f. **Sovanfalva** sau **Sofalu.** Popa Mihail Căpacianu, are singelie dela mine.
Protocol nu are nici unul fiind nu demult preoţit şi aşeţat.

306 **Lodroman.** Protopopu Ioan Ioachim n'au produculuit singelie.

307. **Adamos.**

308. **Borzás** sau **Bozias.**

309. **Bethlen** sau **S. Miklos.** Popa Ioan Moldovan, are singelie dela D. Dionisie.
Protocolul circularilor au produculuit dar nimica într'ênsul scris.

310. **Also-Capolna** sif. **Sidoc.** Popa Simion Popovici, are singelie dela D. Dionisie episcop.
Protocolul au produculuit, dară nimic într'ênsul scris.

311. **Fejzes** şi **Vezes.** P. Nicolae Zagrav.
Protocolul au produculuit, dară n'au într'ênsul scris.

După aceasta tuturor preoţilor s'au făcut şi dată învĕţătura, cum să împlinească slujbele şi datoriile sale şi protocoalele, care n'au avut într'ênsele toate circularile scrise, ca să le scrie după rêndul, cum s'au dela noi dat prin nomesnic dela protopopu a Luncei . . . . . şi să le scrie asemenea şi care n'au avut protocol de cei botezaţi să-l facă cât de grabă şi într'ênsul după datul formulariu prin protopop să scrie.

Petru mai buna adeverinţă aici s'au însemnat ţiua, luna, şi anul însuşi pus.

Popa Mihail Popovici namesnic din Forro.

Protopopiatul Ungri la 16 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitaţia canonicească şi fiind preoţi înainte chemaţi şi adunaţi, protocoalele sale, care au produculuit într'ênşi nici cei botezaţi nici poruncile n'au fost scrise, aşa li s'au .... eară de isnov formulariu arătat şi poruncit, cum trebue să facă.

Pe lângă aceasta şi învĕţătura archierească li s'au făcut. Ioan protopopul Ungri.

Protopopiatul Egersegului la 30/19 August a. 1787 s'au luat lucrarea aceasta în visitaţie canonicească şi fiind toti preoţi afară de Gavril Popovici dela Kis-Ikland, Gligorie Haţegan, P. Gligorie Popovici dela Şoaşa adunaţi au produculuit uni din tr'ênşi protocoalele ear uni . . . . . .
. . . . . .
(fiind foaia ruptă nu se pot ceti trei rênduri ce urmează).

Opt săptămâni, precum la protocolu poruncilor toate poruncile după rêndul, precum s'au trimis, aşa şi la protocolu celor botezaţi, cununaţi şi morţi toate întêmplările feţelor să . . scrise, altmintrelea, care nu va vrea să ţie fără de iertăciune şi pedeapsă i va urma.

Ioan Popovici m. p., protopopul neunit al Egersegului.
Ioan O . . m. p., protopop.

(Va urma.)

---

* (Esposiţie.) În ţilele acestea s'a deschis cu mare alaiu o esposiţie agricolă în Deş. Se scie că în fruntea comitatului Solnoc-Dobâca se află dl baron Desideriu Bánffy, care e stăpânit de un esces de zel în activitatea sa pe toate terenele. Nu voim se reprobăm această întreprindere, dar cam scim noi din a cui sudoare se presentează astfel de lucruri mărete, şi a acestora e numai sarcina, ear laurii i culeg alţii. Despre atâtea sute de mii de români ce locuesc în acest comitat, nu cetim nimic îmbucurătoriu, numai asupriri şi nemulţămiri.

dintre dênsele pentru noi românii de interes general, estragem următoarele:

Cu anul scol. 1886/7 a întrat gimnasiul în al 18-lea an al esistenţii sale.

In decursul anului scolastic s'a celebrat ḑiua patronilor gimnasului „Constantin şi Elena“ totasemenea s'a celebrat părăstase pentru fericiţii şi de pie memorie „Andreiu bar. de Şaguna şi Emanuil Gozsdu“.

In 20 Maiu Il. Dl Elischer Iószef, directorul suprem al districtului de învĕţĕmênt Sibiiu ca esmis ministerial a cercetat gimnasiul, asistând la oarele de propunere ale singuraticilor profesori, cu care ocasiune Ilustritatea Sa ţinénd o conferinţă, a declarat, că institutul în timp relativ foarte scurt a făcut progresul, pe care alte institute în asemenea împregiurări, nu l'ar fi putut face.

In ceea-ce privesce frecuenţa gimnasului vedem, că cele patru clase gimnasiale au fest cercetate de 88 elevi, dintre cari numai 8 sunt de confesiuni străine, ceilalţi sunt toţi români gr. or.; ear scoala capitală a fost cercetată de 45 elevi.

Biblioteca, care la finea anului scolastic trecut consta din 750 opuri, sa mai sporit în anul scol. 1886/7 cu 84 opuri, cari parte sunt donaţiuni, parte sau cumpĕrat pe bani din fondul bibliotecii.

Aparatele de învĕţământ: pentru geografie, geometrie, fisică, istoria naturală s'a sporit asemenea prin mai multe bucăţi.

În special observăm din această programă, că acest institut este bine întocmit în ceea ce privesce predarea învĕţământului, şi provederea lui cu cele necesare ceea ce are a se mulţămi în parte mare conducĕtorilor.

— De curênd a eşit de sub tipar şi partea II a manualului: „*Curs de limba maghiară pentru scoalele poporale*“ de I. Molnár. Ear partea III (Esercitii stilistice) se află sub tipar. Manuducerea la manualele numite se pregătesce.

„Rumänien.“

de

Rudolf Bergner.

(Urmare.)

Şi mai sunt multe pasteluri de-aceste în cartea dlui Bergner, cari trebue să producă în tot omul cu simţ ca şi în dl autor, cel mai adénc resentiment şi greaţă.

Numai din acest singur adevĕrat punct de vedere privită cestiunea ovreismului, se poate cunoasce, ce plagă este ea pentru România şi se poate justifica cu desĕvêrşire ţinuta precaută a guvernului român faţă cu tractatul dela Berlin, care se pare a-şi fi bătut mai mult capul cu prosperarea unui neam de mişei, decât de ceea a unui popor de viaţă şi de viitoriu.

Dl Rudolf Bergner s'a sciut ridica şi aci la cel mai nobil nivel întru judecarea situaţiunei, astfeliu, că trebue să resimţim o mare mulţămire când cetim resultatele observaţiunilor lui în această materie.

„De altfeliu trebue să recunoascem — ḑice autorul, — „că guvernul român s'a nisuit într'un mod laudabil, a ţiné după putinţă în frĕu elementul jidovesc, şi în casuri singuratice va fi „obvenit chiar o favorisare hotărîtă a propriei sale poporaţiuni.....“ „De o suprimare publică „a ovreilor nu poate să fie vorba în Romênia, căci dacă ar fi aşa, s'ar fi închis de mult „teatrul jidovesc din Iaşi . . . . . .“

„Fapt este, că românii în judecarea înţeleaptă „a relaţiunilor, până la tractatul din Berlin au de„negat egala îndreptăţire a ovreilor, că s'au supus „cu durere de inimă la dispositiile acele internaţio„nale şi că încă şi aḑi se nisuesc în mod laudabil „într'acolo, ca poporul ovreesc buimăcit de ura re„ligionară să nu esercite neţĕrmurit o stăpânire ori„bilă, cum se întêmplă aceesta în ţinuturile mun„toase ale Maramurĕşului espuse oblăduirii maghiare. „Acolo (în Maramurĕş) să simte jidanul pe deplin „domn al situaţiunii şi în Europa apuseană nici „n'au idee oamenii de cele ce se petrec aci, şi de „crimele rĕmase nepedepsite,“

Dar destul atât despre cestiunea aceasta neplăcută şi se punem toată încrederea în înţeleapta provedere a guvernului român, care va sci se treacă şi pesta scilla ovreismului cu noroc naia ţĕrii românesci!

Şi acum încă un lucru, — care dl autor în puţine cuvinte îl marchează destul de caracteristic, merită ca şi noi în recensiunea noastră menită pentru publicul român, să-l accentuăm eară şi eară, căci el este foarte trist şi simptomatíc şi e timpul suprem de a fi îndreptat.

Poate că dl autor să fi făcut şi alt undeva observaţia, nu scim, dar numai în Iaşi i s'a părut de astfeliu, încât n'a putut să o lase nenotată.

La pg. 60 cetim:

„E surprinḑĕtoriu pentru un oraş de provinciă „lipsa absolută de lectură în localurile publice. Chiar „în „Otelul Traian“ de altfeliu perfect arangiat, nu „se află decât „Neue freie Presse“ şi încă două jur„nale românesci, şi chiar şi aci se joacă toţi în „şach şi table cu toată liniştea sufletească, tocmai „în ḑiua când sosesce scirea detronării principelui „Alesandru din Bulgaria, — jurnale nu cere nici „un suflet de om.“

Este un lucru grozav de abnorm acesta, care a trebuit cu tot dreptul să surprindă pe dl Bergner.

La otelul prim în a doua capitală a unei ţĕri, care dispune de 3026 scoale pregătitoare, cu 5263 instructori şi 141,542 de elevi se află cu totul 3, ḑi: trei ḑiare, cari însĕ nici atunci nu se cetesc, când barem curiositatea înăscută neamului omenesc ar trebuí să te silească!

Toate scolile, toţi dascălii şi profesorii nostri, par a fi înzadar; resultate puţine. Marea maioritate a oamenilor nostri ieşiţi din scoală încungiură lectura, la mulţi se pare lectura ca o povară, pe care sunt buni bucuroşi de a nu o purta. Câmpul literaturii noastre abia încolţite se părăginesce, căci îi lipsesce spriginul şi interesul de lipsă din partea publicului.

Reforme şi îndreptări pe terenul instrucţiunii publice sunt neamânate, căci iertenise vorba, dar după părerea noastră în punctul acesta numai scoala poate se poarte vina.

Problema principală a scoalei nu este a aduna numai în mintea scolarilor un cuant de cunoscinţe, dar mai mult prin o grupare rațională şi metodică a acelora să se desvoalte interesul de sciinţă. În România până acum prea puţin pond s'a pus pe această recerinţă pedagogică. S'a crequt de ajuns, dacă prin premii, care acolo joacă un rol prea mare să dă de din afară un impuls la instrucţiune. Să credem, că reformele de instrucţiune, ce se pregătesc a se introduce în scoalele din România vor introduce şi sisteme noue în învĕţământ şi prin urmare se va curma cu acest rĕu.

Ar mai rĕmânea să vorbim de modul cum scie Dl Bergner apreţuí valoarea României, ca stat militar, recomandând-o cu toată căldura în atenţia puterilor apusene, — de espunerile sale scientifice asupra îndreptării referinţelor agricole, comerciale, silvanistice şi balneare, — de misiunea culturală în orient a României, pe care în mod necondiţionat i-o dă Dl Bergner. Dar ne temem, că şi până aci ne am estins prea mult cu o nepretenţioasă dare de samă, destinată coloanelor modeste de sciinţă şi literatură ale unui jurnal politic.

De aceea încheiem cu următoriul reasumat:

„Rumänien,“ opul din urmă al Dlui Bergner este o carte, ce se recomândă mai ales din două puncte de vedere. În ea, şi mai ales în partea primă, care se ocupă cu descrierea frumseţelor unor ţinuturi şi cu descrierea vieţii sociale, află cetitoriul o lectură plăcută şi atrăgĕtoare. Domnul Bergner are ceva propriu, am puté ḑice, un dar dela Dumneḑeu, ca prin espunere frumoasă ori ce materie să o facă interesantă. Dênsul nu ne vorbesce totdeuna de lucruri mari, el să ocupă de multeori şi cu lucruri mai mĕrunte, şi cu toate acestea scrierea sa devine cu atât mai atrăgĕtoare; d. e. la pagina 27 a opului seu, ne dă o cartă despre măncările naţionale române şi cu toate acestea nimenea nu va puté afirma, că acesta este un lucru prea neînsemnat într'o carte pentru caracteristica unei scene complete despre români. Descrierile sale sunt pline de vioiciune şi naturalitate. Cine cetesce descrierea minelor de sare dela Slănic (pag. 10—15) este răpit dimpreună cu autorul şi transpus în aceleaşi simţĕminte de temere şi admiraţiune, ca şi când cetitoriul ar vedé cu ochi toate cele ce se descriu.

Cartea dlui Bergner nu oferă numai o lectură uşoară şi plăcută, dară ea este şi instructivă, pentru cel ce voesce a cunoasce relaţiunile de tot feliul într'un stat de civilisaţiune europeană precum cu tot dreptul să poate numí regatul României. În partea a doua a cărţi nu se mai vorbesce după impresiuni subiective şi momentane, care de multeori sunt înşelătoare, ci aici privesce cartea caracterul scientific în mĕsură şi mai mare, căci pe basa de date în cifre se basează afirmaţiunile şi conclusiunile trase.

Aceasta împregiurare, care a trebuit se costeze pe autor o muncă însemnată, ne dă cea mai eclatantă probă, că Dl Bergner din capul locului a avut nizuinţă, şi i-a şi succes să dea publicului mare o carte de cuprins serios şi scientific; eliminând dela sine toată preocupaţiunea, care pentru scriitorii anteriori în aceasta materie, a fost cea mai mare scădere. Autorul nu numai însuşi se feresce a fi parţial, dară rectifică şi duce ad absurdum părerile greşite ale altor autori, cari prin descrieri nefavoritoare pentru români din capul locului s'a pus în soldul unora, cari pe români nu-i vĕd cu ochi buni. El laudă ce este de lăudat şi condamnă, ce este de condamnat. Mai trist ne presentează autorul starea desolată a vieţii familiare în clasele alese din Bucuresci, unde căsătoria nu mai este un lucru sânt — o tărie a bisericii, ci un lucru de convenţiune, care astăḑi se încheiă şi mâne se desface. Aceasta este o cangrenă socială, care după a noastră părere, stă în legătură cu întroducerea căsătoriei civile. Când acest rĕu va submina şi viaţa familiară din popor, atunci naţiunea întreagă şi statul român este ameninţat. O îndreptare mai spre bine promite împregiurarea, că de presinte se află la locul seu în regatul României, ca ministru al cultelor un bărbat de o cultură adevĕrată şi temeinică, care pricepênd însemnătatea ce o are religiunea pentru un popor, să nisuesce prin ridicarea clerului şi susţinerea la înălţime a instituţiunilor religioase, a reda societăţii şi statului garanţiile cele mai sigure de esistenţă. Noi recomandăm călduros publicului de carte român opul „Rumänien“ de Rudolf Bergner. *) *Yfl*

Dare de samă şi mulţămită publică.

(Urmare din Nr. 58 şi 59 ai „Tel. Rom.“)

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprile a. c. st. n. în comuna Galaţi de lângă Făgăraş în ţara Oltului spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociţi prin foc din aceasta comună, după-ce posteriore a mai primit ajutoare din partea marinimoşilor contribuenţi, îşi continuă darea sa de samă începută în Nrii 58 şi 59 din „Telegraful Român“ mai departe, şi arată că au mai încurs ajutoare.

24. Dela On. domn Iacob Zorca, notar cerc. în Vlădeni 5 fl. 40 cr.; colectaţi dela: Iacob Zorca, notar cerc. (Vlădeni) 1 fl.; Toma Potcoavă primariu (Vlădeni) 50 cr.; Vasilie Belei, cassariu (Vlădeni) 50 cr.; Iacob Balcoş, paroch (Vlădeni) 1 fl.; Ioan Podariu, proprietar (Vlădeni) 40 cr.; Iacob Zorca, capelan (Vlădeni) 50 cr.; Iohan Gross birtaş (Vlădeni) 50 cr. şi comuna Vlădeni 1 fl. — suma 5 fl. 40 cr. v. a.

25. Dela On. domn George Ludu, capelan şi învĕţător în Preşmer 5 fl. 57 cr.; colectaţi dela: George Ludu capelan şi învĕţător (Preşmer) 1 fl.; Irodion Frateş, învĕţător (Preşmer) 50 cr.; George Şurariu, învĕţător (Preşmer) 50 cr.; Nicolau Crăciun, neguţător (Preşmer) 50 cr.; G. Roşca, epitrop (Preşmer) 50 cr.; N. Manica, (Preşmer) 10 cr.; G. Popovici junior (Preşmer) 30 cr.; G. Popovici senior, (Preşmer) 50 cr.; Vasilie Aldea, (Preşmer) 10 cr.; N. Şandru, (Preşmer) 8 cr.; C. Şandru, (Preşmer) 10 cr.; R. Stelea, (Preşmer) 5 cr.; D. Cranga, (Preşmer) 5 cr.; A. Bălăşcuţă, (Preşmer) 10 cr.; N. Frateş, (Preşmer) 4 cr.; Frăţilă Colţiu, (Preşmer) 10 cr.; D. Dogariu, (Preşmer) 10 cr.; G. Mitan, (Preşmer) 10 cr.; N. Cârstea, (Preşmer) 10 cr.; Niculae Bălăscuţa, (Preşmer) 40 cr.; George Călborean, (Preşmer) 50 cr. şi Eliseiu Haida, gendarm ces. reg. (Preşmer) 30 cr. — suma 5 fl. 57 cr. v. a.

26. Dela On. domn Georgiu Cârlan, notar cercual în Ticuşul român 19 fl.; colectaţi dela p. t. dni: Gáspár Iózsef, (Krihalma) 5 fl.; Bro K. A. (Krihalma) 5 fl.; Gáspár Iózsefné, (Krihalma) 2 fl.; S. D. K. (Krihalma) 2 fl.; Ignatz Deutsch (Krihalma) 1 fl.; Zacharia Vlad, (Krihalma) 20 cr.; Agh Lajos, (Longodár) 2 fl.; Georgiu Cârlan, notar cerc. (Ticuşul român) 1 fl. şi Hersch David, arêndator (Ticuşul român) 80 cr. — suma 19 fl. v. a.

27. Dela On. domn Ioan Stoian, primariu în Bran 6 fl. 50 cr.; colectaţi dela p. t. dni: Ioan Stoian, primariu (Bran) 1 fl.; Georg Gross, birtaş (Bran) 1 fl.; Nicolae Vassiloiu, vice-primariu (Bran) 30 cr.: Carl Tartler, provisor (Bran-Poarta) 1 fl.; Iohan Ungart, (Bran) 10 cr.; Miron Totoiu, (Bran) 20 cr.; Réthi Imre (Bran) 20 cr.; Ioan Balca (Bran) 20 cr.; Staicu Voinescu, econom (Bran) 20 cr.; Bucur Rădăcină, econom (Bran) 20 cr.; Zinofie Tetulea, econom (Tohanul nou) 10 cr.; Ioan Ioan George Oltean, econom (Bran) 20 cr.; Ioan Ioan Plotogia, morariu (Bran) 60 cr. şi comuna Bran-Poarta 1 fl. 20 cr. — suma 6 fl. 50 cr. v. a.

28. Dela On. domn Alecsiu Frateş, paroch gr. or. în Preşmer 7 fl. 20 cr.; colectaţi dela p. t. dni: Alecsiu Frateş, paroch gr. or. (Preşmer) 1 fl.; Irimie Joantea, învĕţătoriu (Tărlungeni) 30 cr.; Cornelius B. Popp, comerciante (Tărlungeni) 2 fl.; Costachie Bordea, (Tărlungeni) 50 cr.; Manea Tabacu, (Tărlungeni) 50 cr.; Radu Brătuc, (Tărlungeni) 30 cr.; George R. Zbârcea, (Tărlungeni) 30 cr.; Dumitru Peneş, (Tărlungeni) 50 cr.; Dumitru D. Peneş, (Tărlungeni) 40 cr.; Nicolae Frăţilă, (Tărlungeni) 40 cr.; Radu Moşoiu, (Tărlungeni) 20 cr.; discul bisericei gr. or. din Tărlungeni 40 cr.; Radu Muşat, (Tărlungeni) 20 cr. şi Toader Besichea (Tărlungeni) 20 cr. — suma 7 fl. 20 cr. v. a.

29. Dela On. domn George Codru, notar cerc. în Drăguş 2 fl. 50 cr.; colectaţi prin primariul Dănilă Popa din comuna Viştea superioară — suma 2 fl. 50 cr. v. a.

30. Dela On. domn D. C. Panţu, comorciante în Brăila (România) 170 lei noi; colectaţi dela p. t. domni: D. C. Panţu, comerciante (Brăila) 10 lei noi, Aureliu Bunea, co-

*) Indată ce vom dispune de spaţiu vom reproduce în „Foiţă“ şi câteva capitluri mai de interes. Red.

merciante (Brăila) 2 lei noi, Costache C. Panțu, comerciante (Brăila) 1 leu nou, Nicolau S. Bîrzănescu, farmacist (Brăila) 8 lei noi, Anonim (Brăila) 1 leu nou, C. I. Oltean, comptabil (Brăila) 2 lei noi, P. Bancotescu, comisionar (Brăila) 10 lei noi, Anonim (Brăila) 4 lei noi, G. Avisalom, comisionar (Brăila) 2 lei noi, Anonim (Brăila) 3 lei noi, I. Petrescu, învețător (Brăila) 1 leu nou, I. N. Frateș, comerciante (Brăila) 5 lei noi, I. Al. Frateș, comerciante (Brăila) 5 lei noi, Stefan Beloiu, comerciante (Brăila) 6 lei noi, Nicolae V. Perlea, comerciante (Brăila) 10 lei noi, și Societatea „Carpații" Secția II-a din Brăila 100 lei noi — suma 170 lei noi; — Suma aceasta de 170 lei noi în bancnote românesci s'a pretăcut la societatea de economi „Furnica" din Făgăraș în 72 fl. v. a.

31. Bucatele — grâu și cucuruz — cari s'au mai adunat în cancelaria comunală din Galați, s'a vêndut și s'a primit 2 fl. 80 cr. v. a. pentru ele.

Sumele de sub punctele 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, și 31 a dărei acesteia de samă, care fac la olaltă 125 fl. 87 cr. s'a împărțit nenorociților incendiați din Galați în 11 Septembre 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat și împărțit până acuma următoarele sume de bani:

a) 400 fl. 80 cr. împărțiți incendiaților la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. împărțiți incendiaților la 5 Iuniu a. c. st. n.

c) 125 fl. 87 cr. împărțiți incendiaților la 11 Septembre a. c. La olaltă dar s'a adunat și împărțit suma de 652 fl. 28 cr., ce desigur a contribuit la alinarea multora suferințe și lipse.

Le mulțămim deci din inimă onoraților domni colectanți și generoșilor contribuenți în numele nenorociților incendiați din Galați, și vom publica și mai departe ori-ce ajutoare, cari vor mai incurge și după aceasta în favorul nenorociților din această comună.

Galați, 16 Septembre, 1887 st. n.

Ioan Turcu, președ. comit. de ajut. — *Nicolau Aron*, secret. com. de ajut.

Loterie.

Mercuri în 19 Octombre 1887.

Brünn: 78 60 3 19 12

Nr. 689. [1715] 1—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceș cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Târnavei inferioare, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român".

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 □° arătoriu și fênaț, între cari sĕ cuprind și curtea și grădina parochială.

2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenția parochului, și celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au sĕ-și aștearnă petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 315. [1716] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna Loman de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588. B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr.	fl. 78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau	fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare regulate	fl. 29.10
Suma . . .	fl. 466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginașă și risipită pe mai multe plaiuri au sĕ-și subștearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul suprastatorit.

Sebeș, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 411. [1709] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale gr. or. din comunele mai jos însemnate ale protopresbiteratului Zarandului se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

1. Crăciunești, cu salar anual de 100 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

2. Rovina, cu salar anual de 120 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Sĕliște, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

4. Trestia, cu salar anual de 80 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

Cererile concursuali, instruite conform legilor în vigoare sunt a se trimite subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminnl sus indicat.

Dela oficiul protoprescbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 22 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 333. [1710] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei învĕțătoresci din comuna Săsciori se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare.

Salariul învĕțătoriului este de 200 fl., din cassa bisericei, cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.

Cei ce vor reflecta la numita stațiune învĕțătorească au a-și subșterne suplicile instruite, în sensul legii, oficiului protopresbiteral subsemnat în terminul provĕḑut, — se poftesce mai departe dela concurenți sĕ scie tipicul și cântările bisericesci pentru a putea cânta în o strană dumineca și sĕrbătoarea, și sĕ poată instrua 3 oare pe sĕptămână pe elevi în cântări.

Sebeș, în 26 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresbiter.

Nr. 316. [1711] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Răcătău, se escrie în sensul ordinului Preaveneratului Consistoriu dto 17 Martiu 1887 Nr. 1136 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Dela 115 familii câte o ferdelă de bucate în grăunțe de familie computată ferdela cu 16 cupe vechi acestea dau	fl. 115.—
2. Folosința casei parochiale, grădina și progadia	fl. 30.—
3. Dela frunzĕrile ce se dau din pĕdurea bisericei sinodul cu comitetul parochial asigură un venit de.	fl. 60.—
4. Venitele stolare regulate dau până	fl. 42.90
5. La bobotează dela umblarea cu crucea dela 115 familii câte 2 cupe grâu, coaste și alte prinoase à 30 cr. de familie fac	fl. 34.50
6. Dela părăstase și alte daruri	fl. 80.—
7. Dela cununa anului și dela pasci	fl. 32.—
8. Dela eșirea cu litia la hotar și sânțirea apei la ḑile anumite și usitate	fl. 10.—
9. Dela molitvele, cari se cetesc în posturi . . .	fl. 12.—
Suma . . .	fl. 416.40

Cei ce doresc sĕ ocupe aceasta parochie au sĕ-și îndrepte petițiunile provĕḑute cu documentele prescrise în statutul organic și regulamentul pentru parochii subsemnatului oficiu protopresbiteral până la terminul sus arătat.

Sebeș, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 477. [1712] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa III a Muncel cu filia Fălcușa se escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

I. În matera Muncel:

1. Porțiune canonică, constătătoare din 3 jug. 1014□° grădină, — 6 jug. 1299□° agrii, — 11 jug. 1096□° liveḑi și 544 □° pășune cu un venit anual de	fl. 100.—
2. Câte o ḑi de lucru cu palma dela 30 de căsi à 20 cr.	fl. 6.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela 30 căsi à 5 cr.	fl. 1.50
4. Stolele usitate, și anume: *a)* un botez 30 cr. *b)* o cununiă 2 fl.; *c)* o înmormêntare mare 2 fl. 60 cr., una mică 60 cr.; *d)* sânțirea apei mici 20 cr.; *e)* molitvă la Botezul și Învierea Domnului dela 30 căsi câte 10—10 cr. cari toate dau un venit anual de	fl. 27.—
5. Pentru alte funcțiuni împreunate cu serviținl intern și estern bisericesc . .	fl. 3.—

II. În filia Fălcușa:

1. Dela 50 de căsi câte o ferdelă mare (à 20 cupe) cucuruz sfărmat à 1 fl. .	fl. 50.—
2. Dela fiecare casă câte doue ḑile de lucru cu palma	fl. 20.—
3. Pentru molitvă la Nascerea Domnului câte o cupă de fasole dela fie-care casă à 5 cr.	fl. 2.50
4. Stolele usitate, și anume: *a)* un botez 50 cr. *b)* o cununiă 2 fl. — *c)* o înmormêntare mare 2 fl. 80 cr., ear una mică 60 cr. — *d)* sânțirea apei mici 30 cr. — *e)* molitvă la Botezul și Invierea Domnului câte 10-10 cr. dela fie-care casă, — cari toate dau un venit anual de	fl. 34.—
5. Pentru alte funcțiuni împreunate cu serviținl intern și estern bisericesc .	fl. 6.—
Suma	250 fl.—

Doritorii de a ocupa acest post sunt poftiți a-și subșterne petițiunile concursuali instruite conform prescriselor statului organic și regulamentului pentru parochii la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Deș, 18 Iuliu, 1887.

Oficiul protopresbiteral al tractului greco-or. Deș în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Teodor Herman,
protopresbiter.

[1713] 2—3

Pnblicațiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al eredității lui Constantin și Ioan Mariaș, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorință, ca ereditatea susnumiților dimpreună cu averea vĕduvei Paladia Mariaș născută Biriș aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pămênt comasat, și pe hotarul Budatelecului din 200 jugere așișderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începênd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condițiuni moderate. — Informațiuni precum și condițiunile esarendării se pot primi în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fên cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ și pășune de toamnă și primăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

[1714] 2—2

Anunciu!

La subscriul este loc vacant pentru

o calfă

cu purtări solide și pentru

un învĕțăcel

în etate de circa 13—14 ani, ambii români, în negustoria sa de diferite mărfuri; acestia se vorbească limbile trebuincioase. Ofertele se primesc până la **3/15 Novembre a. c.**

Grigorie Mateiu.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă dupla 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 2 - 52

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 104 Sibiiu, Sâmbătă 10/22 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Octobre.

Situațiunea internă la noi din desperată ce e, tot mai desperată devine.

Aceasta o vedem noi și o vĕd și frații maghiari foarte bine. În o ședință a congregațiunei unui municipiu ținută dilele trecute, — un maghiar cinstit, om de frunte în comitat și deputat dietal, cu ocasiunea când era vorba de a se impune imposite noue pe locuitorii comitatului și adecă, de a se rĕscumpĕra puterile de concurință pentru drumuri în bani, — a dis în fața adunării cam următoarele:

„Dlor! nu mai puneți sarcini noue, nu mai îngreunați poporul, că ve stau bun că, când vom avea drumuri bune, făcute pe bani storși în silă, noi nu vom mai umbla pe ele, ci vor umbla alții, cari nu le fac". Cei ce au avut urechi de audit trebuia se audă, dar maioritatea — cu toate motivele plausibile aduse de vorbitoriu, a primit propunerea comitetului permanent, a se rĕscumpĕra dilele de lucru în bani în mod obligătoriu.

Apoi se mai dică cineva, că nu au temeri chiar și maghiarii ca și noi, despre încurcata situațiune financiară și economică în care se află țeara, sĕ mai dică cineva, că adevĕrații maghiari nu vĕd și ei periculul tocmai ca și noi și dacă totuși vederile lor nu sunt apreciate, nu ei sunt de vină, ci maghiarii, maghiarii cei falși, cei cu numele schimbate cu timbru de 50 cr, — aceia împing spre un curent nebunesc, fără se poată sĕ-i oprească cei cu minte și cu judecată dela calea pe care au apucat.

Face țeara datorii, guvernul, orașele cu magistrat regulat, pentru ce se nu o facă și comitatul și pare că e un blăstĕm, că acum în comitate nu mai șed oamenii cei mai valoroși nici ai maghiarilor, nici ai românilor, ci viriliști jidani, și alesii cei după calapodul corupțiunei, cum se fac mai toate alegerile așa, că alesii departe de a representa opiniunea publică din comitat, poporul, — ei representă interesele unei caste însetată după putere și mărire, ca ea sĕ domineze după bun placul ei, fără nici o controlă serioasă și de cinste. În fața unor astfeliu de stări de lucruri, trebue sĕ ne dăm seamă, dacă nu și noi românii sancționăm abusurile și asupririle, sarcinele, ce se pun pe spatele poporului, prin aceea, că noi nu participăm la ședințe, nu ne interesăm, nu spunem durerile și plângerile noastre, ci prin tăcerea noastră cuasi dăm se înțeleagă guvernamentalii nostri, că noi suntem prea mulțumiți cu actuala stare de lucruri. Și indiferentismul nostru tot mai mult și mai mult încurageză pe cei puternici, așa, că și noi devenim complici în multe părți la apĕsările poporului. Da, inteligența română s'a retras dela luptă — și cu aceasta nu face servitii poporului, dar duce apa pe moara contrarilor nostri. Advocatul s'a retras, căci în luptă el a aflat de multe-ori și pe de ai sei, cari nu l'a spriginit, ear cancelaria lui a mers din rĕu tot în mai rĕu, căci pe asemenea oameni, cei dela putere pun ochi rĕi, și vĕdut omul cu ochi rĕi, demulte ori perde procesele și perdĕndu-le îl părăsesc clienții — și părăsindu-l — intră sĕrăcia în casa lui. Ar fi bine dacă iustiția nu s'ar pune în servițiul politicei de adi, judele ar trebui sĕ vadă înaintea ochilor sei causele, dar nu oameni ce le susțin și representă și atunci advocatul ar devenì liber, neînfluințat de nimene și ar putea sĕ-și ocupe ear locul seu de apĕrător al dreptului.

E terorisat advocatul, e pus la ispită amploiatul de nu poate și nu-i ertat sĕ vorbească cum ar dorí și cum ar fi bine și înțelepțesce, ear preoții nostri în luptele lor susținute de ani pare că încep a se incovoia și ei, pare că li s'a făcut urît de a-și mai înmulți grijile, pare că i-a cuprins neîncredere și pe ei în forțele lor și în datorința, ce o au pentru fiii lor sufletesci, și așa nu e mirare, că în câte un comitat cu câte-va deci de mii de locuitori români, nu au nici un om, care sĕ se pună sĕ-i apere interesele, ci toți și-au reservat dreptul de a avé nădejde de dile mai bune. Noi nu i aprobăm — dacă astfel cugetă, noi credem că timpurile nu sĕ pot schimba, dacă nu vor veni oameni sĕ contribue la schimbarea lor, și e rĕu, că o apatie și o nepăsare a cuprins și pe cei ce odată erau cei mai patentați apĕrători ai poporului. Nu este de ajuns ca numai presa sĕ-și facă datorința, ci singuraticii încă trebue sĕ susțină dreptatea în public în adunări, unde încă ne mai e permis sĕ fim și noi cu drept.

Când însĕ te trezesci în câte o adunare a unui municipiu din vro 40—50 membri români numai cu unul di unul, și și acela trebue sĕ aibă ochii în patru, trebue sĕ aibă reservele sale, — atunci sĕ nu ne mirăm, că în acel comitat sĕ fac fonduri de pensiuni pentru amploiați și românii plătesc la ele, — dar pensiune nu vor trage, căci nu i mai alege și nu-i ia nimenea în samă și au încetat de a mai fi factori cu viața publică in comitat, ci nisce masse de oameni buni de întrebuințat sĕ lucre, sĕ facă drumuri, poduri și sĕ plătească dări — păn mai pot și au de unde, ear când gată, sĕ-și ia straița și sĕ treacă fruntăriile țĕrei ducênd cu sine suveniri amare.

Revista politică.

Discuțiunile asupra interpelațiunei clubului cehic, presentatată încă în prima ședință a Raichsratului austriac sĕ continuă cu mare înverșunare. După atitudinea de până acum guvernul nu prea arată înclinare cătră mari concesiuni, cu tot spriginul, ce clubul cehic l'a aflat în fracțiunile dreptei. Mai puțin ca ori și care, dl Gautsch nu poate fi nici decât înduplecat de a-și retrage decretul seu în ce privesce dislocarea scoalelor medii, precum nici ordinațiunea, ca esamenele de stat la universitățile cehice sĕ se depună în limba germană. În ce privesce instituirea unei facultăți teologice în Praga, ministrul de instrucțiune nu face mare resistență, pentru-că scie, că în punctul acesta cehii vor întimpina mari pedeci la scaunul episcopesc din Praga și la Clericali. Mai mult pot spera cehii în ce privesce cererea lor pentru ridicarea unei scoale de meserii, avêndu-se aceasta în vedere din o vorbire a dlui Gautsch ținută în anul trecut în Reichsrat. În tot casul cestiunea nu sĕ va resolva ușor și foile guvernamentale în zadar se încearcă a ascunde încordarea cea mare, ce esistă în aceasta afacere. Cerbicositatea cu care sĕ continuă pertractările asupra interpelațiunei din ambele părți trădaeză, din destul această încordare.

In dilele din urmă o telegramă din Kopenhaga adusese vestea, că Țarul la rentoarcerea sa din acel oraș, se va abate pe la împĕratul Wilhelm pentru de a-i face visită. Această scire se desminte cu siguritate de cătră mai multe jurnale din Germania. „Post", declarând de falsă această scire, o consideră pe aceia inscenată numai de o manevră antigermană, ca mai apoi foile rusesci desmințindu o sĕ poată dice, că Germania a căpătat din nou o corfă. „Kreiz-Zeitung" dice, că în cercurile regimului nu s'a sciut nimic despre o atare visită, dar nici că s'a asceptat la aceea. Acest limbagiu, care ca un echo resună și din jurnalele rusesci, justifică pe deplin părerea acelora, care singur din această formă de corespondență dintre jurnalele germane și rusesci concludeau la o imposibilitate a întrevederii între cei doi împĕrați.

Învălmășala și indignațiunea produsă cu afacerea Caffarel în Paris, e de nedescris. Generalul Caffarel, ca primul făptuitor e șters din armată, și dreptul de pensiune pentru 39 de ani de serviciu i s'a redus de la 8,000 fl. la 3,900 fl. Generalul Boulanger pentru care încă a fost fatală această descoperire, își îndeplinesce cu resignațiune pedeapsa sa în închisoare. Al 2-lea complice mai deaproape

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

Protopopiatul Idiciului. la . a. 1787 sau luat lucrarea aceasta în visitație canonicească.

312, **Ider-Pataka,** filie **Holt-Maros** și **Felsö-Ider**. Protopopul Mihail Popovici are singelie.
Protocolul celor botezați are, dară protocoalele n'au produculuit nici are.

313, **Toplița**. P. Teodosie Iacob n'au venit, că este foarte bolnav și bĕtrân, că nu poate mai slují.

314, **Mesterháza.**

315. **Deda,** filia **Maros-Kivert** sau **Chuesd**, f. **Alsó** și **Felsö-File.** P. Ioan Popovici, are singelie p. Alecsie Popovici dt.
Protocolul circularilor n'au produculuit, eară a celor botezați au produculuit, dară n'au fost scris după formulariu.

316. **Polăți** f. **Rastosnia**. Sate acestia sau găsit preoți, ear la Chuesd și File preotul au fugit la Moldova și în locul lui . . . sub Nr. 291 este întărit.

317. **M . . . háza.** P. Popovici.
Protocolul circularilor n'au produculuit asemenea nici al morților și cununaților au avut.

(După o întrerupere de mai multe foi în manuscris urmează):

318. **Vălean.** P. Mihail Barbu, au adus amêndouĕ și cel de circulare sau aflat bun, eară celalalt nu; pentru acea i s'a poruncit în 20 de dile a cumpăra alt protocol și în 3 părți după formulariu al deschiliní cu însemnările lucrurilor.

319. **Ghimbav.** P. Bucur Drăgici, au adus amêndouĕ protocoalele și cel de circulare este bun, eară celalalt după formular sĕ-l facă, nefiind botezații și cununații bine scrișì.

320. **Chârstian.** P. Bucur Stoica, au adus amêndouĕ protocoalele și nu s'au aflat nici unul bun, pentru care 20 de dile pentru îndreptarea lor i s'au pus.

A 2-a di adecă la 8 Iunie 1788 s'au luat acestea mai jos numiți dintr'acelaș protopopiat înainte.

321 **Chrisbav** și f. **Ujfalău.** P. Ioan Veres, au dus un protocol de circulare și s'au aflat bun; eară pentru cel de botezați i s'au pus vadea de a 10 di acestia sĕ-l aducă.

322. **Risnov.** P. Stoica Popovici și P. Oancea Balka, au adus amêndouĕ protocoalele și s'au aflat cel de circulare bun, eară celalalt nu după formulariu, penrru a căruia direptare 20 dile i s'au pus.

323. **Tohan.** P. Dumitru Cârstia, au adus amêndouĕ protocoalele și cel de circulare sau aflat bun, iară celalalt s'au rupt și 20 de dile spre îndreptarea aceluia i s'au pus.

324 **Zernesci.** P. Radul Smĕdul și Ioan Dan, Stan Crăciun și Ioan Mănuilĕ, și-au adus toate protocoalele
(cornu dela foae fiind rupt, nu se mai poate ceti).

325. **Bran, Sohodol.** P. Bucur Puscasiu,
(cornu foaei fiind rupt nu se mai poate ceti).

326. **Bran, Poarta**. P. Dumitru Tătulea, au adus protocolul cel de circulare și dela a. 1785 ne aflându-se nimica în protocăluit i s'au poruncit din,

al lui Caffarel, generalul d'Andlau simțind urmărirea lui, a desertat pe nesimțite fără de a sci unde se află; ba se susține chiar, că s'ar fi sinucis. Toate acestea și alte prepusuri și acusări a mai multor persoane cu vază și posițiune în Paris, până și a ginerelui președintelui republicei au produs o mare amărăciune în inimile tuturor, și astădi mulți sunt, cari ḑic, că ar fi fost cu mult mai consult, a se aplana această afacere atât de scandaloasă în taină, fără a se trimbița în lumea largă, compromițênd astfel întreg poporul frances. Afacerea nu e terminată, cercetarea și urmărirea complicilor se continuă încă.

Scirile sosite de curênd din Londra anunță mari turburări în poporațiunea de acolo. Poliția numai cu mare greutate a putut sĕ împedece ținerea de meetinguri. Ca la vre-o 2000 de oameni s'au întrunit mai apoi în Hydepark unde s'au ținut vorbiri socialiste. După aceasta în frunte cu steagul roșu și negru s'au îndreptat spre Westend. Poliția voind sĕ împrăscie mulțimea, a dat ansă la o mare încăerare, în urma căreia mai mulți polițiști au fost greu răniți.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Viena, 5/17 Octobre 1887. Toamna a sosit. Frunḑe îngălbinite, vênt rece, negură — această pestilență a cetăților mari — sunt tot atâtea semne ale naturei, cari vestesc trecerea verei.

De sigur le aveți si dvoastre toate aceste, căci natura împarte de o potrivă comorile sale. Natura n'are privilegiați!

Cetatea Viena are însĕ și alte insignii prin cari cu deosebire se distinge de celelalte surori ale sale. Ea adecă, ca un centru, unde sciințele și artele emulează în a lor înflorire, mai mult ca alt undeva, are pe lângă scolile sale inferioare și generale și institute superioare de învĕțământ: academii și universități. Și aci e viața mult încântătoare, care me îndeamnă a ve trimite această scrisoare.

Începerea cursurilor academice și universitare e semnul cel pregnant al sosirei toamnei pentru lumea de aici. Tinerimea depărtată — alungată de arșița soarelui și căldurei de vară, și atrasă de frumusețea admirabilă a naturei, sĕ reintoarce earăși. Societățile și convenirile, cari peste vară amuțiseră acum ear reînvie. Dar nu numai aceasta! Mai este și o altă tinerime. Aceasta e cea, care numai înainte cu câteva luni s'a scuturat de praful scoalelor menite a da omului o cultură generală și multilaterală: scolile inferioare și medii — și însetată de a se cultiva așa după cum însași voesce. Aceasta aleargă cu roiul în institutele superioare de învĕțământ ale Vienei, unde sciința lipsită de ură națională și de idei șovinistice se cultivă cu obiectivitate cuvenită. Junimea sosită în aceste institute începe o viață noauă: viață de cetățean academic! Cu aceasta deodată fie-care devine de sine stătătoriu. Fie-care cercetează salele de învĕțământ după cum i dictează libera sa voință. Legile statului și frica de absenții au încetat pentru cive academic. Manualul, care mai nainte era unicul ogor unde lucra ḑi și noapte, s'a schimbat deodată într'un isvor viu — profesorii, — care numai indigitează ramurile diferite, cari formează acest isvor. Și precum indivíḑii sunt numĕroși, tot așa și ramii pe cari apucă fie-care. Dar fie-care apucă pe acela, pe care însuși și-l alege, spre care insuși se simte a avea vocațiune. Ținta este progresul.

Progresul este resultatul unei lucrări îndelungate. Și nu e destul numai progresul scientific. Alăturea cu sciința se pune deosebit pond pe desvoltarea consciinței și a caracterului. Acestea sunt cu deosebire accentuate la toate ocasiunile.

Unii profesori în discursurile lor de deschidere au pus deosebit pond pe desvoltarea consciinței de sine în fie-care cive academic (Zimmermann), alții au atras ascultătorii lor recomandându-le diligență și zel întru perfecționarea lor în ocupațiunea dela care le e condiționată pânea de toate ḑilele (Alberth), ear alții spunêndu-le, că numai întrebuințând rațional fie-care moment vor putea, la timpul lor, conlucra la sanarea omenimei copleșite de multe suferințe (Bilroth).

Astfel prin îndemnare și împintenare spre tot ce e folositoriu și frumos s'au început prelegerile în institutele academice — universitari din Viena într'un mod solemnel!

Contrastul dela aceste deschideri sĕrbătoresci se oglindează în scoalele inferioare. Aici începutul abia se făcuse și a și fost împedecat prin greutăți, la a căror delături e angajată întreagă poporațiunea.

Viena adecă ca o cetate, care numĕră peste un milion de locuitori, posede 90,000 de copii, cari sunt — după lege — obligați a cerceta scoala. Un numĕr destul de considerabil și cu toate acestea nu așa de mare, încât se n'aibă încăperile necesari. Da, localitățile recerute sunt și încă corespunḑĕtoare recerințelor pedagogice și higienice.

Învĕțători cualificați și bine salarisați, recuisitele didactice, până chiar și bance automatice, încă nu lipsesc. Prelângă toate aceste sĕrăcia, care îndupleacă pe mulți dintre proletari la crime și fărădelegi, manifestându-se prin forma de lipsă de hrana necesară pentru mulți din elevi, a amenințat cu stagnare începutul scoalelor. 2500 de elevi sunt, cari neprimind nutremântul necesar pentru prosperarea trupească ar trebuí se neglige și cultivarea spriuală, dacă ar fi lipsiți de spriginul comun. Dar trista soarte a celor lipsiți duse pe aripile jurnalisticei prin toate păturile societății a pus în mișcare pe cei cu stare. Apelul făcut la simțul de umanitate, de care trebue se fie condusă fie-care persoană față de semenii sei, n'a rĕmas fără de resultat. Sume începênd dela cruceriu și florin până la mii de floreni, sau contribuit pentru nutrirea celor lipsiți, cari parte prin forța lor corporală parte prin cea spirituală, vor răsplăti aceasta jertfă Astfel lipsă ivită s'a delăturat înființându-se bucătarii unde au sĕ se nutrească scolarii lipsiți.

Afacerea a mers însĕ și mai departe. Primariul cetății în apelul seu dto 15 Oct. a apelat la simțul de umanitate al fie-cărui concetățian îndemnându'l a contribuí după puteri, spre a face o fundațiune, din ale cărei venite sĕ se acopere în viitoriu calamități sociale de acest soiu.

Alții au propus și doresc înființarea unei reuniuni asemenea crucei roșie, dar cu menirea de a se îngrigi de scolarii lipsiți.

Care plan se va esecuta pentru viitor — vom vedea.

Deastădată fie numai constatat, că buna înțelelegere comună e singura garanță spre a delătura necasurile, cari amenință omenimea, și a o conduce la progres. Numai buna înțelegere și conlucrarea împreună ne poate susținè și pe noi. Lipsa de aceste servesce numai spre bucuriă, celor ce doresc a noastră perire. *St.*

Gustul estetic și caracterul românilor.

S'a ḑis și s'a repetat de cătră acei cari au interes sĕ susțină că poporul român este înapoiat, că el nu are pentru libertate și pentru drepturile lui cultul pe care 'l au alte popoare; că gustul lui estetic este prea puțin sau aproape de loc desvoltat; că în fine la el sentimentul moral este decădut. Nu mai este nevoie a spune că acești domni nu cunosc poporul din care fac parte, căci ast-fel, și afară de o rea voință pentru el, nu ar ține acest limbagiu.

S'a demonstrat în atâtea rênduri, de cătră acei cari vĕd cu ochi mai buni acest popor și sunt convinși de puterea lui de a propăși, că nedrepți sau, în casul cel mai bun pentru d-lor, greșiți sunt în aprețierile lor. Din parte-ne, ne mulțĕmim pentru aḑi a releva greșala pe care o fac când pesimiștii aprețiatori ai însușirilor poporului român susțin, că gustul seu estetic nu este de loc desvoltat. Dacă cine-va 'și dă osteneala sĕ studieze industria casnică a românului și modul lui de a se purta, ar vedea lucrurile cu totul altfel de cât cum le vĕd acei cărora tot ce este românesc le displace sau le inspiră milă. Ar mai vedea încă — cu satisfacțiunea ce va urma acestei descoperiri, — că gustul estetic al acestui popor ne dă aproape mĕsura adevĕrată a caracterului seu.

Acest gust al poporului român pentru frumos se poate mai lesne și mai complet apreția în industria lui casnică. Românii, fie cei din România liberă, fie cei din alte țĕri, toți te isbesc prin frumosul, armoniosul și blândul, în forma, ornarea și coloritul costumelor lor, precum și a tot ce ține de industria restrênsă a vieței lor ḑilnice.

Cu toată deosebirea în cestiuni de detaliu, costumele românesci păstrează aceeași notă caracteristică, fie ele ale celor din Bănat, din Bucovina sau din Transilvania, fie ele ale românilor din Muntenia, din Moldova sau din Oltenia. În toate aceste regiuni, cunoscĕtorul și observatorul de bună credință, nu poate de cât a admira sentimentul frumosului unit cu simplitatea și decența tot de odată. Vioiciunea, simplitatea, blândeța și decența românului sunt întipărite, zugrăvite pe lucrurile făcute cu mâna sa.

Când vorbim de industria casnică a românilor, de portul lor în special, înțelegem pe țĕrani; vorbim de îmbrăcămintea lor, ear nu pe orășeni, căci la aceștia, prin forța lucrurilor chiar, a dispărut caracterul curat național în portul și traiul lor e esterior.

Dar ni se va ḑice, ce interes poate avea această cestiune a gustului care presede la lucrările manuale ale țĕranului român? Nici unul altul decât acela de a pune în evidență un fapt, un adevĕr. Spuserăm mai sus că diferitele însușiri ale caracterului românului, ca și ale ori cărui alt popor, sunt întipărite, zugrăvite pe lucrările făcute cu mâna lor, și dacă mulți, foarte mulți sciu acest lucru, sunt alții însĕ cari, sau nu-l sciu sau nu voesc a ține samă de el. Eacă dar unde stă importanța cestiunei pe care o schițăm aci.

Industria domestică a românilor țĕrani a preocupat nu numai pe conaționalii lor, dar chiar și strĕini de multe ori s'au interesat de ea. Între alții, d. Kohlmann, profesor la scoala imperială de industrii din Viena, s'a ocupat cu un deosebit interes de industria domestică a țĕranului român și rutean din Bucovina. Acest studiu al profesorului a fost adus la cunoscința cetitorilor din țara noastră, în coloanele „Voinței Naționale," în Februariu a. c.

După admirațiunea pe care obiectele de mână și mai cu seamă costumele țĕranilor bucovineni, mai cu samă acelea

---

Brașov sĕ nu iasă până nu-l va gătî.

327. **Șimon,** P. Ioan Vartolomei, au adus protocolul cel de circulare și s'au aflat bun.

328. **Lungocesti.** P. Stan Lăptici, au adus înainte rĕspuns, cum că de frica turcilor puind protocoalele într'un loc ascuns s'au prăpădit în apă. Eară făgăduesce, că altele va face.

329. **Cheia.** P. Stoica Manole, au adus protocolul cel de circulare și s'au aflat bun.

330. **Moeciu de sus.** P. Vladu Ciurea, au adus asemenea cel de circulare bun.

331. **Fundata.** P. Constantiu Tĕrgovișteanu, au adus protocolul de circulare și s'au aflat bun.

332. **Cirnea.** P. Vladu Ceposu.

333. **Peșterea.** P. Stan Tipeiu, amêndoi au rĕspuns, că ar fi pus protocoalele de frica turcilor într'un loc și s'au furat.

După un defect la foae urmează următoarea pagină a se ceti:

Și cercetarea protocoalelor din protopopiatul Brașovului cu aceasta s'au sĕvĕrșit la anul, locul și ḑiua mai sus arătată.

George Radovici m. p. protopop ot Brașov. *Ioan Popovici* m. p., protopop ot Corbi.

I. Crestici m. p. *Gedeon Nichitici* m. p.

Continuația cercetărei protocoalelor a preoților din protopopiatul Făgărașului la Persány 1788 Iunie 15.

334. **Persány.** Protopop Stan Mundran, au adus protocolul circulariulumului și s'au aflat dela a. 1786 Novembrie pe 1786 numai o poruncă, pe 1787 una, pe 1788 douĕ, ear celelalte nu; așa i s'a pus 20 de ḑile sĕ-l gătească, asemenea și cel de botezați n'au fost bun și pe aceeași vadea i s'au poruncit a-l direge.

335. **Ujsinca.** P. Manuil Buzdugan, p. George Debu, au adus amêndouĕ, dară nu bune.

336. **Holbav.** P. Ioan Popovici, acesta nici n'au adus, ḑice că n'au fost de o nici o treabă.

337. **Poiana-Mĕrului.** P. Stoica Enescul, și popa Petru Stoenescul, au adus circulariul, și s'au aflat dela a. 1785 nici o poruncă scrisă; pentru care 20 de ḑile i s'au pus, eară a botezaților s'a aflat bine.

338. **Grid** și **f. Veneția de sus.** P. Mateiu Popovici, Radu Moga și Bucur Popovici, s'au aflat aicea supernumerarius fiind că tatăl seu s'a sănătoșat, și se declăruesce a putea slujì; pentru aceea fiul seu numai airea la vr'un loc se va transferuluì, au adus protocolul circularelor și s'au aflat dela 1785 numai una pe 1786 una pe 1787 și trei pe 1788 porunci într'ênsa scrise asemenea cel de botezați, dară n'au fost după formulariu, pentru aceea 20 ḑile vadea i s'au pus sĕ le direagă.

339. **Comana de sus.** P. Mihail Greavu, fiind, că acum de curênd s'au transferuluit dela Lisa aici n'au adus nici un protocol, dar au făgăduit cât mai în grabă a le face.

340. **Cuciulata** și **Lupșa** fil. P. Manuil Strêmbul, au adus protocolul de circulare până la 25 Februarie 1785, eară pe ceialalți ani nimica, nici de botez; pentru aceea 20 ḑile i s'au pus.

341. **Comana de jos.** P. Ioan Popovici, n'au adus nimic, pentru aceea i s'au pus 20 de ḑile sĕ le gătească, dacă nu se va aduce la Sibiiu.

(Va urma.)

lucrate de români, au suscitat'o la dnul Kohlmann, suntem siguri că era sĕ încerce acelaș sentiment dacă studia și costumele și cele alte lucrări de mână ale țĕranului român din România, și ar fi făcut în privința-le aceleași aprețieri mai mult de cât drepte ca și pentru bucovineni.

„Legendele și povestile românului și ruteanului bucovinean, dise d-sa, au un adânc simț poetic; ele nu sunt produsul unei fantasii orientale care încurcă mintea, ci din contră ele isvoresc din afundimea unei inimi duioasă, în cât cu adevĕrat cuvênt se pot numi o creațiune poetică în care un spirit luminat și un cuget curat stăpânește și conduce fantasia. Drept aceea tot asemenea de adâncite și de sentimentale sunt și formele și amestecarea culorilor cu cari sunt confecționate produsele industriei domestice în Bucovina.“ Mai departe: „Amestecarea culorilor se deosobește de la un județ la altul. Așa bunăoară cei din plasa Cernăuțului și Cotmaniei iubesc colorile mai deschise, ear cei dela Storuțin, Câmpu-Lungul, Rădăuți pe cele mai închise. În genere amestecarea colorilor face o plăcută impresiune. Prin această amestecare armonioasă și estetică românul și ruteanul știe sĕ provoace un efect plăcut. Roșu, vênăt, galbin, verde cu alb, negru și auriu, acestea sunt colorile polihromici cari fac o minunată impresiune. Pe lângă acestea adese se zărește și câte o schimbare ritmica care bate în roșu, mai ales roșu închis, galben, alb, negru și albastru. Această variațiune ne amintește de polihromia elină și care sĕ manifestă mai cu samă la brânele (cingătoarele) femeilor bucovinene.“ — „Munteni din Bucovina în mișcarea lor intelectuală au mai multă sentimentalitate. Jalnicele lor melodii și poesii au nește sunete melancolice. Aceste sunete simțitoare acest dor adânc pătrunzĕtor se manifestă la ei după cum am vĕ ḑut la covoarele locuitorilor munteni, și în amestecarea colorilor în care preponderează albastru, roșu-închis, negrul și surul.“

Nu un român vorbește în termini atât de favorabili pentru țĕranii români, ci un german special și cu cunoscințe vaste în ale industriei.

Dacă un strĕin, cum este profesorul Kohlmann, este dator — voind sĕ fie imparțial — sĕ ție socoteală de aceste calități ale românului, ce trebue sĕ spunem de acei scriitori de la noi cari i le tăgăduesc?

C. A. Filitis.

Anunciu.

Adunarea generală în despărțământul Sibiiului al asociațiunii Transilvaniei pentru literatura română și cultura poporului român se va ține în anul acesta în comuna **Sĕcădate la ḑiua de Duminecă în 18/30 Octobre a. c.** la 11 oare ante ameaḑi.

Aducêndu-se aceasta la cunoscință publică sunt rugați totdeodată onorații membrii ai asociațiunii din acest despărțământ, precum și alți onoratiori și binevoitori față de scopurile culturale românesci, a se presenta la această adunare în numĕr cât sĕ poate mai mare.

Din ședința comitetului despărțământului III ținută în Sibiiu, la 8/20 Octobre, 1887.

Dr. Ilarion Puşcariu, directorul desp. III. — *Mateiu Voileanu,* secretar.

Varietăți.

* (Comandatul de corp F. z. m. baron Schönfeld) pătimește de reumatism și sĕ află de mai multe ḑile în Viena în spitalul oficerilor. Sĕ crede, că boala i sĕ trage din răceală, ce o a suferit pe timpul manevrelor acestui an. Alteța sa arhciducele Albrecbt și alți oficeri din statul major cercetează des pe pațient.

* Monumentul componistului Mozart, care se află în St. Max, comună învecinată cu Viena, se va muta după cum a decis magistratul vienez, în cimiteriul central, unde se află și alte monumente ale bărbaților renumiți. Se vede, că nemții nici chiar după moarte nu voesc a se despărți de nemuritorul componist.!

* (Constituire.) Societatea literară „Petru Maior“ s'a constituit de nou, alegêndu-și comitetul pe anul administrativ 1887/8 în următoriul mod: Președinte: Vasiliu Fodor, Drd. în drept. Vice președinte: Vasiliu Bologa, st. phil. Secreter: Georgiu Popp, st. phil. Cassar: Petru Cornean, st. jur. Controlor: Iosif Blaga, st. phil. Bibliotecar: Ioan Onciu, st. techn. Notar: Tit Non Babeș și Isidor Pop, st. jur. Redactor: Ioan Curiția st. phil. Colaboratori: Teodor Kós, st. techn. și Valeriu Branisce st. phil. In comisiunea literară s'a ales: Ioan Suciu, Drd. în drept. Vasiliu Bologa, st. phil. Petru Cornean, st. jur. Iosif Blaga, Georgiu Pop, Ioan Curiția și Valeriu Branisce st. phil.

* (Ovațiuni profesorului Bilroth.) Studenții dela facultatea medicinală din Viena au salutat în 10 curg. pre renumitul chirurg Billroth cu deosebit entusiasm. Mai multe sute de studenți în fruntea cărora sĕ aflau și unii profesori și docenți și-au esprimat bucuria lor pentru reînsănĕtoșarea acestui mare bărbat, care a ridicat facultatea medicinală la primul rang între facultățile aḑi ecsistente. Billroth le-a mulțămit pentru simpatiile manifestate atât din partea tinerimei cât și a Vienesilor și a altor străini promițĕnd, că și de aici înainte va avea în vedere numai conlucrarea din resputeri pentru binele omenimei suferinde, mărirei universității și salutea Austriei.

* Stipendii pentru studierea economiei de lăptărie, prepararea cașului și băcit (prepararea brânzei.) Terminul pentru concurarea la stipendiile, pentru studierea economiei de lăptărie, prepararea cașului și băcit, votate din partea comitatului Sibiiu, s'a prelungit până la 28 Octobre st. n. 6 oare seara.

* (O afacere plină de secrete.) Toată societatea cultă din România vorbesce de acusa, ce o a făcut prințul George Sturza, la criminalul marelui Archiducat Baden, că principesa Esmeralda Sturza, vĕduva tatălui prințului, care e îngropată în Baden, a fost inveninată. Principesa a lăsat după moarte o avere de 4 milioane punți sterling. Fiind-că din partea parchetului din Baden s'a pretins, ca prințul sĕ se adreseze la guvernul României, ca afacerea sĕ se tracteze în mod diplomatic, acusatorul în Marța trecută a făcut acusă oficială la ministrul de iustiție din Bucuresci.

* (O nouă descoperire.) Un american, nu de mult a construit un aparat de resbel, pre lângă care tunurile noastre de aḑi sunt cu totul inferioare. Aparatul constă din o bateriă electrică, care pusă în mișcare prin șase oameni, poate nimici un regiment întreg. Spre a sĕ convinge curioșii de puterea noului aparat, descoperitoriul în fața mai multor capitaliști a făcut o probă asupra unei ciurde de boi, care pe loc fu nimicită.

* (Crispi în Fridrichsruhe.) Premieriul italian fu primit de cancelarul Bismarck în mod foarte afabil. Chiar și princesa de Bismarck s'a arătat foarte afabilă față de oaspele sĕu Crispi. Se ḑice dintr'altele, că odată fiind ei trei la preumblare adecă: Princesa de Bismarck, Bismarck și Crispi, și fiind ceva cam rece princesa a oferit lui Crispi, care era ceva cam de vară îmbrăcat, baltonul oficieresc a lui Bismarck, care îl aducea după ei un oarecare servitoriu.

Mai departe se ḑice, că Crispi, la dorința princesei de Bismarck, care i pusese înainte pe masă un album, a scris următoarele cuvinte: „In acest asil al patriotismului, în care se lucră pentru pacea europeană, lasă întru suvenire aceste rînduri Francesco Crispi“.

* (Papa și ciorapul.) Biserica catolică se pregătesce a serba iubileul de 50 de ani al papei Leo al XIII. Colecte numĕroase s'au întreprins prin toate țĕrile. Acum însĕ se vorbesce, că copilele cari cercetează scoalele inferioare pregătesc papei nișce ciorapi. Fie-care fetiță are se împungă de atâtea ori cu acul de câți ani e: De ce nu-și face o cămeșă bietul părinte, că și așa nu va avea?!..

* (Căsătoriile prin ḑiare.) În Germania e foarte rĕspândit obiceiul de a se căuta nevastă sau bărbat prin mijlocul anunțurilor prin ḑiare. Multe căsătorii se fac în acest chip și cei mai mulți nu se căiesc de mijlocul întrebuințat.

Cifrele următoare vor da o ideie de popularitatea ce se obține prin acest mijloc.

Un tinĕr din Francfurt, care nu avea obiceiul de a face cunoscință cu domnișoare de măritat, înserà într'un ḑiar foarte rĕspândit câteva linii, în cari își arĕta dorința de a găsi o nevastă frumușică, bine educată, cu sau chiar fără avere.

El primi 3.684 de oferte; 2.137 erau din Germania și celelalte din alte țĕri. 1827 de domnișoare nu spuneau dacă au avere, celelalte arĕtau zestre dela 1000 până la 200.000 mărci; 278 scrisori erau pâcăleli; 3112 oferte erau însoțite de fotografii, și tinĕrul trebui sĕ cheltuiască 800 de mărci ca sĕ trimită îndărăt fotografiile la proprietarele lor.

Din mulțimea asta, cel care făcuse anunțul alese pe o fată din Hanovera, fără de avut.

* (Filosof și rege.) Între savanții, cari trăiau la curtea regelui Frideric al doilea, era și filosoful Mendelsohn. Seriositatea vecinică și naturelul flegmatic al filosofului displăcea cu totul regelui, cu atât mai vêrtos că Frideric n'a vĕḑut pe Mendelsohn de loc rîḑênd și nici nu-l putea face sĕ rîdă. Odată când erau adunați toți acei oameni de sciință la prânḑ, Mendelsohn află sub tăerul seu o bucată de hârtie, pe care era scris de chiar mâna regelui: „Filosoful Mendelsohn este un măgar. Frideric II“. Filosoful, flegmatic ca totdeuna, s'a grăbit a ascunde hârtia cu cea mai mare linisce. Regele credea, că are se joace pe filosof; vĕḑênd deci că hârtia n'a făcut nici o impresiune asupra lui, s'a nĕcăjit amar. „Ce hârtie a fost aceea?“ întrebà Frideric. Mendelsohn nu vrea se o arete, ḑicênd, că e o foiță albă. Regele cere tot mai cu dinadinsul, filosoful în urmă se ridică și cetesce, întonând greu două cuvinte: „Filosoful Mendelsohn e *un* măgariu, Frideric *al doilea*.“ Toți cei dela masă au rîs, dar n'au rîs pe partea regelui.

* (O tristă statistică). — Biroul statistic al ministerului de comerciu din Londra a publicat acum raportul sĕu atingĕtor de accidentele întêmplate în cursul anului 1886 la căile ferate ale Marei Britaniei și Irlandei. După această dare de samă s'au omorît anul trecut prin calea ferată 987 persoane și s'au vulnerat 3589. Din aceste victime au fost călători 95 morți și 1342 vulnerați. Din această sumă revin la ciocnire de trenuri, la eșire din șine și la alte asemene accidente numai 8 morți și 615 vulnerați.

Celelalte 87 casuri de moarte și 727 casuri de vulnerări trebuesc atribuite diferitelor cause, și mai cu seamă lipsei de precauțiune din partea călătorilor. 425 morți și 2010 vulnerați au fost funcționari și împiegați ai căilor ferate. Prin sinucideri au perit 80 de persoane. Prin trecerea d'asupra șinelor s'a omorît 299 și s'au vulnerat 116 persoane. Din alte cause au pierdut viața 52 persoane și 71 au fost vulnerate. Afară de aceasta companiile căilor ferate constat pe liniile lor 51 casuri de moarte și 3868 casuri de vulnerări prin accidente care n'au nimic a face cu mișcarea trenurilor.

Suma totală a calĕtorilor transportați prin căile ferate în anul 1886 a fost de 625 milioane 584, 390 persoane, cu 28,371,359 mai mult de cât în anul precedent. Din aceste cifre resultă că la un numĕr de 7 milioane 637,730 persoane transportate prin căile ferate revine câte un omorît și la 540, 674 câte un vulnerat. Proporțiunea accidentelor nenorocoase în comparațiune cu ale anului 1885 este în avantagiul anului trecut și constată o îmbunătățire a serviciului. In anul 1885 s'a constatat câte un mort la 6,385,421 și câte un vulnerat la 617,542 călĕtori.

* (Bibliografic.) A eșit de curênd de sub tipariu: *Calendariu* pe anul dela Christos *1888*. Anul IX. Prețul 30 cr. Arad, editura tipografiei diecesei gr. or. române a Aradului.

* (Rectificare.) In numĕrul trecut în recensiunea „Rumänien“ de Rudolf Bergner s'a strecurat câteva greșeli de tipariu, ce alterează sensul tecstului și adecă: în alinea 18 în loc de „scene complete“ sĕ se cetească: „ *icoane* complete“; în alinea a 19, în loc de „privesce cartea“ sĕ se cetească; „*primesce* cartea“; în alinea a 20-a după cuvêntul „scădere“ în loc de punct urmează virgulă, și în loc de „o tărie a bisericii“ sĕ se cetească „o *taină* a bisericii.“

Red.

Dare de samă.

Primind suma de 84 fl. v. a. din ofertele pentru cei păgubiți prin inundare și foc incurse la Onorab. redacțiune a „Telegrafului Român,“ am onoare a face următoarea dare de samă:

Înainte de toate 'mi permit a notifica, că la distribuire s'a avut în vedere cu preferința aceia dintre nenorociți, cari se află și de altmintrea mai scăpătați materialminte și totodată păgubiți și prin apă și despre care se putea presupune, că se vor simți încâtva ajutorați și mângăiați primind un ajutor cât de mic sĕ fie.

După cum arată conspectele aci alăturate banii se împărțiră după comune în următoriul mod:

1.	Pentru Ilia	la 44	inși	suma	46 fl.	60 cr.
2.	„ Branisca	„ 17	„	„	7 fl.	40 cr.
3.	„ Gurasada	„ 5	„	„	6 fl.	— „
4.	„ Gothatea	„ 5	„	„	5 fl.	— „
5.	„ Burjuc	„ 5	„	„	5 fl.	— „
6.	„ Tătărești	„ 5	„	„	5 fl.	— „
7.	„ M. Bretea	„ 5	„	„	5 fl.	— „
8.	„ Câmpuri C. Surduc	„ 4	„	„	4 fl.	— „
	La olaltă:	90	inși	suma	84 fl.	— *)

În numele acelor locuitori din comunele: Branisca, M. Bretea, Ilia, Gothatea, Gurasada, Câmpuri, Tătărești, și Burjuc — situate toate pe malul Murĕșului, — cari nenorociți prin inundarea apei din ĕst an, primiră drept ajutoriu suma de 84 fl. v. a. din ofertele incurse la redacțiunea foaiei noastre „Telegraful Român“ — se aduce prin aceasta cea mai profundă mulțămită atât Onorabilei redacțiuni sus amintite pentru binevoitoarea atențiune avută și față de acești nefericiți, cât și tuturor generoșilor, contribuitori, cari s'au indurat a alina durerile atâtor inimi întristate. Orfani străini în lume, vĕduve fără ajutoriu și mulți bĕtrâni nemângăiați înalță rugăciuni spre ceriu, cerênd sĕ li se rĕsplătească binefăcĕtorilor lor însutit și înmiit, și sĕ-i ferească Dḑeu de nenorocirea și rĕul de care nu putură ei scăpa!

Asigurându-Vĕ etc.

stimătoriu:
Avram Pĕcurariu,
protopresb.

*) Distribuirea s'a făcut prin parochii locali, și conspectele acluse sunt subscrise de dênșii avênd formă autentică. Red.

Nr. 372. [1718] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea staţiunilor învĕţătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparţinĕtoare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ şi anume:

1. Almaşul-mare, cu salar anual 200 fl. cuartir şi lemne.

2. Băcăinţ, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.

3. Ceru-Băcăinţei, cu salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir şi lemne.

4. Cib, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir şi lemne.

5. Varmaga, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir şi lemne.

Doritorii de a concura la aceste staţiuni, sunt poftiţi a-şi aşterne su plicele instruite conform legilor în vigoare la acest oficiu protopresbiteral, pănă la terminul mai sus hotărît.

În conţelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Piso, protopresb.

Nr. 334. [1617] 1—3

CONCURS.

Devenind staţiunile învĕţătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., cari sĕ vor plăti din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computaţi cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei şi lemne pentru foc.

2. Berghin cu leafă anuală de 150 fl. cortel şi lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele staţiuni au a-şi aşterne petiţiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeş, în 29 Septembre, 1887.

Ioan Tipeiu, protopop.

Nr. 315. [1716] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna Loman de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588 B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr.	fl. 78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau . . .	fl. 99.20
4 Dela alte venite stolare regulate	fl. 29.10
Suma . . .	fl. 466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginaşă şi risipită pe mai multe plaiuri au sĕ şi subştearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat pănă la terminul suprastatorit.

Sebeş, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

[1713] 3—3

Publicaţiune.

Din partea subscrisului, ca curator secuestral al ereditĕţii lui Constantin şi Ioan Mariaş, prin aceasta se face cunoscut tuturor, cari au dorinţă, ca ereditatea susnumiţilor dimpreună cu averea vĕduvei Paladia Mariaş născută Biriş aflătoare pe hotarul Visuei constătătoare din 500 jugere pământ comasat, şi pe hotarul Budatelecului din 200 jugere aşişderea comasat, cari doue table de pe ambe hotarĕle se împreună la olaltă, — sunt a se da în arândă începĕnd din **1888 Aprile 24 pe 4 ani,** pe lângă condiţiuni moderate. — Informaţiuni precum şi condiţiunile esarendării se pot primi în toată vremea dela subscrisul în Visuia.

Visuia, în 9 Octobre 1887.

Stefan Rusu,
curator.

NB. Fĕn cu deosebire pentru oi calitatea primă preste 200 carĕ şi păşune de toamnă şi primăvară pentru oi pe o estensiune de 1400 jugere loc comasat.

Curs de limba maghiară

pentru

scoalele poporale.

După principii metodice pe basa planului de învĕţămĕnt

compus de

Ioan Molnár.

În comisiune la librăria archidiecesană.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. şi VI. [1719] 1—3

Preţul unui esemplar legat **20,** broşurat **16 cr.**

Jumĕtate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 30—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfaléu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 105 Sibiiu, Marți 13/25 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorii de mâne Nrul procsim va apăré Sâmbătă în 17 Octobre v.

Sibiiu, în 12 Octobre.

Rĕspunsul la cuvêntul de tron în casa magnaților s'a primit așa după cum l'a compus comisiunea esmisă, fără nici o modificare și tot fără modificări s'a primit și rĕspunsul maiorității din parlament — lucrat de referentul comisiunei dl Dr. Max Falk, șefredactorul ziariului „Pester Lloyd". Încât poate fi orientat privitoriul nepreocupat în afacerile țĕrei ungaresci, acela poate observa trei curente — ca directive în politica ungurească. Guvernul și partida guvernamentală, vĕd lucrurile în colorite frumoase, tot ce e bun e în țeară și mai bine nu se poate, dar nici nu e de așteptat sĕ fie, căci dela o margine a țĕrii până la ceealaltă domnesce o mare mulțĕmire și fericire, pe care în alte țĕri cetățenii înzadar o ar căuta. Dări sunt și în alte țĕri ca și la noi, justiția e greoae peste tot locul și împreunată cu spese mari, deci dacă alte țĕri nu sunt mai fericite, pentru ce ar urma tocmai, ca cetățenii țĕrei ungaresci sĕ fie cei mai fericiți de pe lume. Acesta e sensul adresei partidei liberale și aceasta s'a și primit, ear adresa opositiunii moderate și a stângei estreme, deocamdată nu vor vedea fața Maiestății Sale, ci se vor păstra în archivul țĕrii, ca sĕ le dea de urmă alții în alte timpuri. Noi suntem datori sĕ vedem cum a presentat și opositiunea starea din lăuntru a țĕrii. Nu vom urma pe cei din stânga estremă, cari au de idol pe Kosuth exdictatorul țĕrei ungaresci, nici nu le vom secunda în preceptele lor cum bunăoară: „minden ember legyen ember és magyar", chiar nici atunci, când vorbesc despre estinderea dreptului electoral, care formează un punct în programul nostru al celor dela „Telegraful Român", pentru că scim și avem convingerea că venind la putere cei din stânga estremă, aceia cari mereu strigă guvernului, că e nepăsătoriu, că nu ne sdrobesce mai curênd, că nu ne pune la respect, că ici colea ne mai lasă câte o umbră de autonomie, ei la moment ar rumpe cu trecutul și ar înscena lucruri, la cari și a ne cugeta ne înfiorăm. Îi lăsăm deci în banii lor, și nici de aceea nu ne supĕrăm, că în adresa lor mulțumesc Maiestății Sale pentru rĕspunsurile date la Cluș, — deși noi nu am cetit în acele rĕspunsuri, că românii ar fi încercat sĕ detroneze casa domnitoare, nici nu am cetit, că românii ar fi oameni periculoși statului, ci am cetit, că cu rară bunăvoință ne dă părintescul sfat sĕ ne consolidăm și se cultivăm limba noastră și se trăim în frățietate cu toți cetățenii, ceeace noi o și facem și dacă e vorba, alții sunt cari dau cu petri după noi, când noi stăm cu pânea în mână. Aceste eram datori sĕ le accentuăm, ca sĕ se scie, că noi românii nu avem nici în clin nici în mânecă nimica comun cu cei din stânga estremă, nu dorim o Ungarie liberă și ruptă din brațele monarchiei, căci în acel cas, bine nu ne așteaptă și nu ne poate aștepta, dar dorim o Ungarie în care toate naționalitățile sĕ aibă drepturile garantate prin legi, Ungarie, unde cei ce au rola conducĕtoare, sĕ nu se uite peste umĕr la ceilalți cetățeni fără cari Ungaria nici că se poate închipuí ca stat mare și puternic.

Cu cei din opositiunea moderată e la loc sĕ stăm mai mult de vorbă, deși contele Apponyi în călătoriile sale prin Bănat sĕ ferea sĕ se întâlnească cu românii, ca cu o lepră, ca nu cumva sĕ i se pună în contul seu că cochetează cu românii și voesce a forma opositie cu românii, și alte fantasmagorii nebunesci, cari le-ar fi aflat și inventat neobositii nostri persecutători. Sĕ mai temé omul poate sĕ nu-l ajungă și pe el soartea domnului Ludovic Mocsáry, și de aceia noi nici că-i imputăm mult, dacă nu a făcut causă comună cu noi — ca om politic, poate nici nu poté sĕ facă almintrea.

Contele Apponyi, cu o seriositate obiectivă ia în revistă cele ce s'au lucrat și ce nu s'au lucrat de legislațiunile anterioare, el cere ca finanțele țĕrei sĕ se imbunătățească și accentuază cu deosebire, că aceasta este posibil, numai voință firmă sĕ aibă guvernul, se presenteze un buget corect și peste el sĕ nu treacă, ear îmbunătățirile se le facă acolo unde cer interesele țĕrei de așa, ca sĕ ia în considerare totdeodată și poterile de cari dispune țeara. Contribuenții de dare deja au ajuns acolo, unde trebue sĕ strige „non posumus", — și aceasta guvernul e bine sĕ o scie, și e bine se o scie și Maj. Sa, ca astfel sĕ țină în coardă pe acel guvern, care trece peste toate granițele posibilităților, pe care nu-l doare dacă unui cetățean i sĕ vinde moșia și remâne proletariu, celuialalt vaca, de sĕ ia laptele din gura copiilor, la altul țundra și straiul de trebue sĕ degere în mijlocul ernei și earăși la alții perina de sub cap, ca sĕ ținem domnii cei mulți, sĕ facem palaturi în Budapesta, teatru și opere — unde sĕ plătesc mii, ca sĕ joace și sĕ se desfăteze cei ce nu sciu ce e lipsa și miseria și cei ce nu au vĕdut pe țĕran în colibă, nici vara la lucru asudând și muncind din greu.

În punctul acesta ne am puté uní cu contele Apponyi dar ne temem, că venind vr'o dată Dsa la putere sĕ nu facă ca și alții, cari au bucinat în lume, că vor ameliora starea țĕrei, făr ca pentru noi se fi resultat ceva îmbucurătoriu.

Revista politică.

Starea parlamentului austriac, în urma neînțelegerilor celor multe produse cu interpelațiunea cehilor, a ajuns la o adevĕrată crisă, după cum se esprimă jurnalele din Austria. Gravaminele cehilor specificate într'un memorand alăturat la interpelațiune au ajuns și înaintea tronului. Audiențele obținute de unii dintre representanții lor la monarchul și părerea încâtva favorabilă a aceluia despre pretensiunile lor pe de o parte, ear pe de alta decisiunile aproape a tuturor conferințelor ce se țin una după alta în această afacere, împintenează mereu pe cehi și le dă ansă de a spera resultatul dorit la interpelațiune. Astfel „Narodny Listy", organul clubului cehic, în urma unei sciri primite din Viena ție între altele, că guvernul și maioritatea caută cu tot dinadisul o cale spre împăciuire. Contele Taaffe însuși, în un consiliu de ministri, convocat anume pentru această cestiune, a recunoscut de drepte și a spriginit cererile cehilor, și a decis chiar a li se face concesiuni, nu însĕ în toate punctele înșirate în memorandul înaintat Reichsratului. În tot casul dl Gautsch, care până acum incă e neînduplecat în decisiunile sale, va trebuí în cele din urmă sĕ sacrifice mult din decretul seu, care a produs atâta sânge rĕu în inimile poporului cehic.

Earăși un incident asemenea celui dela granița francesă, s'a întêmplat în timpul din urmă, la frontiera ruso-germană. Un posesor din satul Adonischen, aședat tocmai lângă granița ostică a Prusiei a fost pușcat de un soldat rus, care se afla de pază la graniță. Indată ce s'a anunțat aceasta, Germania a și ordonat unei comisiuni, ca se meargă și se cerceteze starea lucrului. „Neue freue Presse" după ce face cunoscut, că casuri analoage s'au mai întêmplat multe în timpurile din urmă, observă că: episoadele dela granițe au avut până acum numai un interes istoric, casul dela Adonischen poate însĕ se aibă o însĕmnătate actuală.

Speranțele Rusiei, în ce privesce realisarea planurilor sale în Bulgaria au scăzut mult în timpul din urmă. Resultatul atât de favorabil pentru guvern, al alegerilor pentru sobranie și îmbărbătările ce i se fac poporului bulgar din mai multe părți,

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

342. **Veneția de jos.** P. Ionaș Comănici.
343. **Parău** și fil. **Șarkani.** P. Iacob Buta, au adus protocolu circularelor și s'au aflat dela 1785, pe 1786 una, pe 1788 două porunci într'ênsul, de botez nimica; pentru aceea 20 ție i sau pus.
344. **Fântâna rece** și fil. **Hogiz** și **Ungra.** P. Stan Buta.

NB. S'au aflat împotrivitoriu poruncilor; pentru aceea s'au rênduit prin o cătană și un preot la Făgăraș pe mâne sĕ fie adus.

345. **Bogata** și fil. **Dobca, Merchiaș.** P. Toader Boian, ... cel circularilor cu sfêrșitul Iulie 1785 părăsit, ear de botezați nimic, i s'a pus 20 ție sĕ le gătească.
346. **Mathesfălău** și fil. **Racoș de jos** și **Sombor.** P. Bucur Șerban. Cel de circulare cu sfêrșitul Octomvre 1785 părăsit, de botez nimic, 20 ție sĕ le direagă.
347. **Chiralhalma.** P. Ioan Popovici, au adus de circulare, care de nimica, mai ales ca dela 1783 în luna lui Genuar l'au părăsit și mai n'au mai scris, pentru care întrebându-l fostau în visitația trecută aicea de față și pentru ce n'au făcut, sau că au fost, dară n'au putut urma, eac' așa de una și alta. Eară cel de botezați iproci nu-i bun. Pentru aceea 20 de ție i s'au pus.

Eodem dato s'au isprăvit cercetarea protocoalelor la Perșani și la toți cei ce n'au avut protocoalele lor, după cum sĕ cuvine, li s'au spus, ca până la 20 de ție sĕ le gătească, că altmintrelea după relația protopolului locului ceea ce nu va urma, vor fi aduși la Sibiiu și acolo vor fi siliți ale isprăvi.

Și s'au dat învĕțătură, cum trebue sĕ scrie protocoalele după formulariu și cum sĕ facă estract dintr'ênsul sĕ dea la Înaltul oficiolat pentru cei botezați, cununați, rĕposați, iproci, și al ..... li s'au dat învĕțătură și în adins li s'au poruncit, ca atât datoria sa preoțească s'o păzească și slujbele lui Dumnedeu sĕ le împlinească, cât și pe oamenii lor mai ales în vremea de acum sĕ-i sfătuiască și sĕ-i îndemne spre împlinirea poruncilor slăvitei table spre însuși a lor bine și folos, cât și ei preoții întru toate pildă și oglindă sĕ fie spre împlinirea acestora. Și așa încheindu-se protocolu ne-am iscălit.

Gedeon Nichitici m. p.
Bucur Florea m. p., protopop.
Steph. P. Fagarași, Hanus Fagarasie.
Fagaras, civ. cis alutani supr. jud. trium ep. a ord. comunis. societ.
Apoi: *I. Predetict* m. p.

Continuația cercetărei protocoalele preoților din protopopiatul Făgărașului, la Făgăraș 1788, Iunie 16.

348. **Făgăraș.** Protopop Bucur Popovici și popa George Petrașco, au adus amêndouĕ protocoalele și s'au aflat bune.
349. **Bethlehem** și **Dridiv.** P. Ioan Bêrsan și celalalt eară Ioan Bêrsan, au adus protocoalele circularilor și dela a. 1785 nu s'au aflat nimica împrotocăluit; asemenea și cel de formulariu au adus și nu s'au aflat după formulariu; pentru aceea, i s'au pus 20 de ție, sĕ le direagă, că altmintrilea va fi adus la Sibiiu și acolo le va direge.
350. **Galați** și fil. **Felmer.** P. Ioan Popovici, au adus protocolu circularilor,

au pus'o pe gânduri, așa, că pentru un moment cel puțin, se pare chiar, că ea ar fi renunțat la ori ce agitațiuni în Bulgaria. Aceasta se poate deduce mai mult din purtarea ei în timpul din urmă față de emigrații bulgari, cărora le-a detras mult din ocroteala ce le-a oferit'o la început. Astfel în România după cum se anunță jurnalului „Neue freue Presse“ plenipotențiarul rusesc de acolo, a încetat de a mai oferí ori ce sprigin în bani emigranților bulgari.

Turcia însași, după cum se anunță, ar fi hotărîtă definitiv, a rupe negocierile cu Rusia, și a nu lua nici o inițiativă în cestiunea bulgară. Aceasta o face din împrejurarea, că ea nu se poate uní nici la un cas cu pretensiunile Rusiei, ca adecă, sultanul se constrîngă pe prințul Ferdinand a părăsí Bulgaria, și se declare totdeodată alegerile pentru noua sobranie de nevalabile.

O altă scire din Sofia anunță, că în Kutlowitza s'a ținut în ḑilele din urmă un mare meeting, la care a participat 40 de cetățeni din împrejurime. O resoluțiune s'a luat ací, prin care adunarea condamnă pe agitatorii dela 9 Octobre și esprimă deplină încredere față de principele și regență, și cere escrierea pentru o alegere nouă. Resoluțiunea s'a făcut cunoscută îndată pe cale telegrafică ministrului de esterne.

Tot în timpul acesta prințul Ferdinand a subscris ucazul pentru convocarea sobraniei, care se va întruní în 27 Octobre st. n. Ministrul de interne a trimis mai apoi un circular la prefecturi, cari vor avea să încunoscințeze la timpul seu pe deputați. Alegerile restante a lor 51 deputați, nu se vor efeptuì, decât numai după verificarea alegerilor făcute deja prin sobranie, deoarece se crede, că unele din ele vor fi încă cassate.

Turburările în poporațiunea din Londra se continuă mereu, luând un caracter din ce în ce mai revoltător. Acum mai în urmă ca la trei mii de indivíḑi, fără nici o ocupațiune, adunați în Hydepark au decis ca se trimeată o deputațiune la ministrul de interne. Mulțimea neliniscită a însoțit deputațiunea până la Piccadilly unde a fost împrăsciată de cătră poliție. Trei din membrii acelei deputațiuni au aflat mai în urmă întrare la ministrul de interne, unde a avut loc o convorbire secretă.

Mr. Gladstone a ținut în ḑilelele din urmă o vorbire lungă, în hala Albert din Nottingham, din incindentul conferinței anuale a partidei liberale, care a avut de obiect esclusiv numai cestiunea irlandeză. El a afirmat, că resolvarea cestiunei nu trebue de loc trăgănată. Dacă va mai dura încă mult actuala politică a regimului, Irlanda de sigur se va demoralisa total politicesce și mai în urmă resolvirea cestiunei va fi chiar imposibilă. Legile nouĕ prescrise irlandezilor, nu sunt îndreptate în contra trădărei, ci în contra dreptului de a forma reuniuni și adunări, precum și în contra libertății de presă. Intreaga ținută de present a guvernului se poate cualifica de greșită. Numai politica Home-Rule declară bĕtrânul conducĕtor al liberalilor la finea espunerei sale, care a durat douĕ oare, va resolva cestiunea irlandeză, ceea-ce nu se va putè însĕ, decât numai după o radicală strĕformare a parlamentului. În a doua vorbire urmată în ḑiua următoare el a schițat programa partidei liberale, cu care ocasiune la finea vorbirei sale, a făcut apel la întreg poporul irlandez ca sĕ se reție dela ori ce crime și turburări.

Mulțămită publică.

Subscrisul comitet aduce prin aceasta cea mai profundă mulțămită Onoraților Domni: Zacharia Boiu ases. cons., Dr. Ioan Crișian, profesor seminarial, Nicolau Putnoky, profesor la gimnasiul de stat regesc din Sibiiu, Ioan Popovici, învĕțător la scoala elementară de fete a reuniunii femeilor române din Sibiiu, și Constantin Dimian preot gr. or. din Bretcu pentru cărțile donate pe seama bibliotecii scoalei de fete elem. a reuniunei femeilor române din Sibiiu, și pentru ofrandele făcute în favorul acestei reuniuni: Onoratului Domn Atanasiu Cimponeriu, advocat în Sibiiu, care au donat 4 fl., Onorat. Domn Meletiu Dreghiciu, protopop gr. or. în Timișoara, care au donat 1 fl., total 5 floreni v. a.

Sibiiu, în 20 Octobre, 1887.

Dr. Octavian Russu, secretar. *Maria Cosma,* președintă.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Samuil Roșu, învĕțătoriu la scoala capitală gr. or. română din Sas-Sebeș 'și a încredințat de soție pe d-șoara Elisabeta Joandrea, învĕțătoare tot la aceași scoală, fiica învĕț. Toma Joandrea din Sibiiu.

* (O deputațiune mohamedană.) În 17 n. Octobre, Mai. Sa primì în audiență deputațiunea celor 28,000 mohamedani din cercul Bosniei Bihacs. Această deputațiune esprimă cea mai adîncă mulțĕmită monarchului pentru spriginul oferit la deschiderea nouei scoale mohamedane. Foarte amical Maiestatea Sa le respunse: „Me bucur, că ați venit aici. Nu cunosc deosebire între confesiuni. Fie-care poate remâné credincios religiunei sale, înaintea legii toți sunt egali. Foarte mult mĕ bucură pe mine împregiurarea, că voi sunteți mulțĕmiți sub guvernul Meu Vĕ veți bucura totdeuna de protecția Mea.“

* (Necrolog.) *Anna Șandor* născută *Oltean* în numele seu și a copiilor *Alecsandrina* măritată *Moga*, *Letiția*, *Virgil*, *Aurelia* și *Valeriu*, a ginerelui *Teodor Moga*, precum și a celorlalte rudenii, amici și cunoscuți anunță cu inima frântă de durere cumcă scumpul soț, tată, și socru **Nicolau Șandor** de **Vist** locotenente c. r. în retragere, posessor, membru ordinar al asociațiunei transilvane pentru literatura și cultura poporului român, după un morb îndelungat, și după o viață plină de activitate în anul 71 al vieții și al 25-lea al căsătoriei sale, în 19 Octobre 1887 seara la 6 oare a încetat din viață.

Rĕmășițele pămêntesci se vor așeḑa în cimitirul din loc în 21 Octobre după ameaḑi la 3 oare.

* (Necrolg). *Maria Șuluț* născ. *Turcu*, ca soție, *Dionisiu St. Șuluț*, și *Iosif St. Șuluț*, jude de tribunal în pensiune, în numele lor și a rudeniilor de ambe părți, cu inima întristată anunță, cumcă neuitatul soț, și resp. frate **Ioan St. Șuluț de Cărpiniș** oficial la trib. reg. în Cluș după un morb îndelungat, în etate de 52 ani, în 22 l. c. a încetat a veținí.

Înmormêntarea după ritul gr. c. se va întêmpla în 24 l. c. la 3 oare p. m. din locuința sa, strada Linczeg Nr. 5.

Fie-i țĕrina ușoară și memoria binecuvêntată!

* Adunarea comisiunei economice a comitatului Sibiiului se va ține Joi la 3 oare d. m, în sala cea mică a comitatului.

* (Congresul higienic.) Vineri în 9 Oct. v. presidiul comisiunei organisătoare al congresului higienic din Viena, însoțit de mai multe erudite și ilustre persoane, a fost primit de Maiestatea Sa în audiență. In numele congresului această deputațiune mulțămesce monarchului pentru marea bună-voință, ce o a arătat față de congres, promovênd în un deosebit mod interesele aceluia — De asemenea deputațiunea sĕ presentă și la ministru președinte Taaffe și i mulțămesce pentru energica sprijinire a congresului.

* (Tractatul comercial între Germania și Italia.) Guvernul german a cerut dela legislativa țĕrii autorisare a prelungí pertractările spre încheerea unui tractat comercial încă pe 6 luni, până în 30 Iuniu 1888.

* (Fundațiunea clerului romano-catolic din Transilvania.) Clerul romano-catolic din Transilvania dispune de o fundațiune aproape de șase milioane, o avere, cu care întrece această biserică cu desĕvêrșire pe toate bisericile celorlalte confesiuni. Din interesele acestui mare capital sĕ susțin toate scoalele medii romano-catolice din Ardeal, sĕ impart salare la preste 200 profesori, sĕ dau stipendii la mai bine ca la 300 studenți dela gimnasii și universități, sĕ ajută mai multe biserici și tot din interesele acestui fond sĕ dau și o mulțime de pensiuni.

În scurt biserica romano-catolică cu averea ei împlinesce o mulțime de neajunsuri, și cu toate acestea căpeteniile acestei biserici sĕ plîng, că nu le ajung banii.

Oare ce sĕ ḑicem noi, a căror biserică în această privință nici nu sĕ poate asĕmena.

* (Emigrare.) Din an în an sĕ observă, că numĕrul celor ce emigrează din monarchia noastră cresce în un mod îngrijitor. Causa acestei emigrațiuni ușor sĕ poate înțelege și numai are nici o lipsă de comentar. În „Neue Fr. Presse“ cetim, că în anul acesta numĕrul celor ce au emigrat, din Austria în America, și în deosebi în New-York, sĕ urcă la 19, 994. Dintre acestia 4222 sunt din Boemia, cari lipsiți de ori ce mijloc de traiu, au luat lumea în cap, ca sĕ-și caute ecsistența acolo, unde pot. Pe când în anul 1885 au trecut prin portul de Baltimore numai 620 emigratori din monarchia noastră; în anul 1886 numĕrul celor ce au trecut prin acel port sĕ urcă la 3009 persoane.

* (Impĕratul Brasiliei ca om literar.) Ḑilele trecute se presentă impĕratului Dom-Pedro al Brasiliei, ce se află de cât-va timp în Paris, editorul unei reviste literare cu rugămintea de a contribui regulat cu scrieri asupra Brasiliei.

Impĕratul primì, promițĕnd a fi silitor, și întrebă dacă îi va fi permis a trimete pe cale telegrafică articolele întârḑiate. Aceasta fiindui acordat, impĕratul se informă de onorariul usual. Editorul îi spuse. Dom-Pedro se declară mulțumit și adaogă: „a-și scrie cu plăcere gratuit pentru revista d tale, dar banii cei căștig pentru scrieri nu sunt ai mei. De la începutul activității mele literare am destinat căștigurile penei unui asil de orfani din capitala mea.“

---

care dela 1. Maiu 1786 nu s'au aflat nimica împrotocăluit, și cel de botezați s'au aflat de nimic bun. Pentru aceea 20 ḑile i s'au pus.

351. **Șona** și fil. **Halmaci** și **Cobor.** P. Ioan Șolea și popa Mihail Raita, au adus circular iproc., care asemenea dela 1785 luna lui Octomvre nimic nu continesce; așișderea cel de botezați au adus; eară pentru cel de sus s'au pus 20 de ḑile sĕ-l direagă.

352. **Cohalm** și fil. **Homrod.** P. Ioan Popovici, au adus cel de circulare bun, eară cel de botezați fiind numai de 2 luni el așeḑat acolo, au dat sĕ-l scrie și este nădejde că se va gătí-

353. **Olah-Ticus** și fil. **Sas-Ticus.** P. George Foarkas, au adus cel de circulare, și dela 1784 nimic s'au aflat, ear cel de botezeți chiar de nimic fiind numai pe o coală de hârtie oareși ceva scris 20 ḑile i s'au pus sĕ le direagă.

354. **Dăișoara** s'au **Logodar** cu filiarile sale. P. George Foarkas și Stan Mihailă, au adus amêndouĕ, dar nici unul bun, și i s'au pus 20 ḑile sĕ le gătească.

355. **Valendorf** cu filialurile sale. P. Nicodin Popovici și Samuil Popovici, au adus amêndouĕ și nu-s bune, asemenea 20 ḑile i sĕ pun.

356. **Alsó-Szombatfalva,** P. Stânila Cârge, au adus cel de circulare și s'au aflat asemenea părăsit dela 1785; ear de botezați nimica; pentru aceea vadea numită i s'au pus.

357. **Luța.** P. Ioan Răduț, au adus cel de circulare și s'au aflat părăsit dela 1783; ear de botezați asemenea n'au avut nimic. Asemenea vadea i s'au pus.

358. **Breaza.** P. Moisa Labo, n'au venit, ear astăḑi la 19 a venit la Avrig și ne avênd protocolul nimica la 1780 s'au canonit deloc cu 100 metanii și vadea de 20 ḑile i s'au pus, ca sĕ gătească; ear de botezați n'are.

359. **Iari.** P. Ioan Bucur, n'au venit. Nevi-ind acesta nici acolo nici aicea la Avrig, s'au hotărît ca sĕ fie canonit cu arest de 3 ḑile la pâne și apă la protopopu locului; eară de n'ar urma după porunca protopopului, atuncia D. fibirău are comișie sĕ-l strîngă la aceasta, și după aceea pentru protocoale ca și cu alți sĕ se urmeze.

560. **Voivodenii mari.** P. Ioan Bica.
Protocolul de comisie au părăsit cu sfêrșitul Octomvrie 1785, ear cel de botezați nu după formulariu, și vadea i s'au pus.

561. **Felsó-Szombatfalva.** P. Mateiu Petru și Mateiu Cojocariu și Mateiu Ciuta și Mateiu Vlăda.
Cel de comisii s'au aflat părăsit cu începutul Septemvrie 1785, ear cel de botezați nimic. Vadea numită i s'au pus.

562. **Dragoș.** P. Ioan Stroia, cu Novembrie 1785 părăsesce protocolul cel de comísie, ear cel de botezați nimic.

563. **Felso-Vistea.** P. Adam Vâlca și Moise Vêrtoși.
Cel de comisie cu Novembrie 1785 părăsit, ear de botezați nimic, 20 ḑile i s'au pus.

(Va urma.)

* (Un proces de sensaţie.) Acum de curênd principele Hohenlohe, locoţinĕtor în Alsacia-Lotaringia, a moştenit o avere foarte mare în Rusia, în urma morţii cumnatului seu, principele Sayn-Wittgenstein. Această moştenire principele de Hohenlohe n'o datoresce decât faptului, că împĕratul Rusiei a casat testamentul lăsat de defunct în favoarea soţiei sale, o francesă de o origine obscură.

Iată în această privinţă ceea-ce povestesce revista „Chronique judiciaire de Berlin:

Principele Petre de Sayn Wittgenstein vení acum treiḑeci de ani dela Petersburg la Viena şi la Berlin şi fú pretutindeni obiectul admiraţiunei pentru frumseţa lui.

În toate părţile doamnele mari din societate făceau curte distinsului gentilom, dar el nu găsì de loc în cercul seu tovarăşa, pe care o căuta. Dela Viena se duse la Paris, unde nu fù mai fericit. Într'o ḑi făcênd o escursiune în Bretania, se oprì într'un mic orăşel de pe ţĕrm. Acolo, într'o cafenea făcù cunoscinţă cu o servitoare, de o frumseţă estraordinară, fiica unui pescar din partea locului.

Principele rus, oficer de ordonanţă al ţarului şi copilul rĕsfăţat al doamnelor din lumea mare, se înamorà într'atât în frumoasa servitoare încât îi cerù mâna. De prisos a spune că ea 'i-a fost acordată.

Dar familia principelui, voind sĕ scutească numele seu de o asemenea umilinţă, intervenì pentru a împedeca căsătoria proiectată. Ţarul declarând că refusă oficeriului seu de ordonanţă autorisarea de a sĕ căsătorí, tinĕrul principe rĕspunse prin demisiune. El se căsătorì cu fiica pescarului şi nu mai părăsì Bretania.

Nici un copil nenăscêndu-se din această căsătorie, principele lăsà prin testament moştenitoare pe averea sa, pe vĕduva lui.

Averea principelui se ridică la mai multe milioane de ruble şi consistă, în cea mai mare parte, în propietăţi fonciare situate în Rusia.

Familia, adecă principele de Hohenlohe, care a luat de socie pe unica soră a defunctului, atacă testamentul şi declară căsătoria nulă, deoare-ce ea a fost făcută fără autorisarea ţarului.

Împĕratul Alecsandru III a aprobat acest mod de vedere şi a casat dispoşiţiile testamentului privitoare la proprietăţile situate în imperiul rus.

Pentru castelul din Bretania şi averea mobiliară aflată în Francia, testamentul în favoarea vĕduvei rĕmâne natural în vigoare. Vĕduva însĕ refusă de a se recunoasce hotărîrea ţarului şi-şi propune de a revendica prin justiţie drepturile sale contra principelui de Hohenlohe.

Acest proces, care se va judeca în Rusia va fi foarte curios, nu numai din causa obiectului seu important, dar mai cu seamă din causa înaltelor personagiuri, cari vor intervenì.

* (Vaticanul profanat.) Nepoata actualului Papă, contesa de Pecci însoţită de logodnicul ei, în ḑilele trecute a fost oaspe unchiului seu. Fidanţaţii, fiind lăsaţi pe un moment singuri, au folosit absenţa lui Leo XIII, sărutându-se de mai multe ori. Întemplarea a voit însĕ, ca sĕ fie surprinşi de Papa. Nepoata ruşinată de acest fapt sărută mâna unchiului ei, rugându-l, ca s'o erte de greşala comisă în sfântul locaş.

Marele pontifice, netezindu-o pe frunte cu mâna i-a ḑis: În lume nu esistă nici un locaş, care sĕ fie aşa de sfânt încât sĕ nu poată fi numai mărit în sfinţenie, prin amorul tinĕr şi cast al logodnicilor.

Folosul escursiunilor pentru elevi şi aplicarea escursiunilor în Germania.*)

Însemnătatea escursiunilor pentru cultura generală nu e trasă de nimenea la îndoială, deşi până astăḑi e puţin practicată mai ales la noi. Un articul de fond al acestui ḑiariu, a fost consacrat modului de a întrebuinţa feriile de vară de învĕţătorii nostrii.

A avut sau nu influinţă cuvintele adresate învĕţătorimei noastre nu pot se sciu, voiesc însĕ, ca schînteei aprinse atunci, sĕ-i dau şi eu puţin material de consumat, ca sĕ nu sĕ peardă în vĕsduh, ci sĕ devină o flacără puternică, care sĕ încălḑească şi sĕ contribue la luminarea poporului nostru.

Aceasta nu s'ar puté mai bine decât comunicând cetitoriului, ceea-ce face scoala germană în acest respect, ca astfel luând îndemn de aci, sĕ folosim şi noi după împregiurările noastre acest mijloc educativ şi cultural.

Nu voiesc sĕ vorbesc despre predilecţiunea poporului german de a călĕtori, pentru că aceasta a devenit o condiţie sine qua non a modului lui de vieţuire, îndată ce natura îşi deschide comorile sale.

Scoala germană scie sĕ eshaurieze toate mijloacele educative cu zel demn de imitat, aşa în cât dacă aceasta numai în parte s'ar face la noi, am puté vedea cu ochii progresul poporului nostru.

Pentru astădată sĕ ne ocupăm cu escursiunile aranjate în scoalele germane.

Lucrul de căpetenie este, ca sĕ scim ce sĕ intenţionează a ajunge prin atari escursiuni, ce foloase resultă din ele pentru educaţiunea tinerimei şi în ce raport stau cu pedagogia scientifică. Scopurile principali a acestor escursiuni se pot mai bine determina, dacă ne vom folosi de terminii usitaţi: „cultura minţii" şi „cultura inimii", pentru ca sĕ nu ne depărtăm de terminologia cunoscută.

Este evident, că mai întâiu trebue sĕ ne dăm seamă de avantagele ce resultă din escursiuni pentru bogătatea culturii minţii, ca apoi de aci sĕ trecem la ceealaltă parte a culturii spirituali.

O astfel de escursiune îmbogăţesce capitalul spiritual al elevilor, prin tot ceeace oferesce lumea din afară sensurilor. Aceasta ne presintă parte obiecte din natură, parte lucrări technice omenesci. Natura cu bogatele sale comori, ni sĕ presintă în diferite locuri în diferite forme Este sciut, că nu în tot locul cresc acelea şi plante, sĕ află acelea-şi minerale, ci acestea diferesc unele de altele după posiţiunea locului.

Prin escursiuni ajunge elevul sĕ cunoască prin intuiţiune proprie, ceeace a învĕţat în mod abstract. O lămurire şi clarificare a ideilor este totdeuna resultatul unor astfel de escursiuni. Luând obiectele de învĕţământ în considerare, apoi putem ḑice, că prin astfel de escursiuni sĕ înavuţesc cunoscinţele din botanică, zoologiă, mineralogiă. Nu mai puţin sĕ pot face elevilor cunoscute şi fenomele naturei, precum e: căldura, ploaia, tresnetul, orientarea după soare etc. Prin toate acestea, sĕ dă un nutrimênt bogat spiritului, îl face pe acesta sĕ dobêndească interes de tot ceea-ce sĕ petrece în jurul seu. Spiritul elevului nu sĕ mulţămesce însĕ numai a privì natura cu tot ce ne oferesce, ci sĕ întreabă şi după causa fenomenelor naturei şi prin aceasta ajunge a afla legile dela cari atêrnă schimbările în natură.

De ce folos mare este o astfel de lucrare spirituală, poate sĕ o apreţieze numai acela, care a fost pus în posiţie de a observa efectele, ce urmează unei astfel de escursiuni.

Dar nu numai pentru sciinţele naturali au escursiunile o importanţă foarte mare, ci chiar şi pentru istorie. În cursul călĕtorii întimpină omul monumente, de cari sunt legate anumite evenimente istorice. Prin acestea sĕ resuscită în mintea elevilor, tot ceeace le este cunoscut din acest obiect, seriile de idei sĕ repeţesc şi prin aceasta ajung la o claritate mai mare a ideilor. În drum întâlnesce omul câmpuri pe cari sau întêmplat bătăi momentoase, şi elevii prin intuiţiune proprie sĕ conving despre posiţiunea locului, şi pot fi aduşi prin o conducere înţeleaptă, ca ei înşişi sĕ facă combinaţiuni de ofensivă şi defensivă.

Sĕ considerăm acuma geografia, ca un obiect, care aşa ḑicênd formează o punte de trecere, dela sciinţele naturali, la cele istorice. Tot ceeace formează obiectul geografiei sĕ poate lua în considerare în atari escursiuni: locuitorii şi ocupaţiunea lor, rîuri, revĕrsături de rîu, dealuri, cetăţi, climă etc

Puşi băieţi în posiţie de a sĕ esprima asupra tuturor acestor puncte geografice, li sĕ clarifica noţiunile din scoală, ba chiar sĕ adaug noauă cunoscinţe la cele avute.

Am amintit mai sus, că lumea din afară ofere şi lucrări technice spre privire, precum edifice pompoase, biserici cu pictură şi architectură antică etc.

În atari localităţi vechi, băieţii au sĕ afle deosebirea între arta de atunci şi arta de acuma. Prin aceasta li sĕ desvoaltă facultatea de a judeca şi combina, sĕ ajută aşa numitei culturi formale.

Dacă un atare edificiu represintă un op de artă sĕ desvoaltă în elev simţul estetic.

E drept, că noi nu avem fericirea, ca alte popoare culte de a ne îndulci la privirea operelor de artă, avem însĕ cu toate acestea localităţi unde ar puté fi mulţĕmit şi simţul estetic mai cu samă dacă am lua în considerare şi industria de casă a femei române: Aci voiesc a adauge, că în atari călĕtorii are şi trebue sĕ se reflecteze la obiceiuri, datini, porturi, credinţe din diferite ţinuturi, chiar şi la unele şi altele provincialisme.

Chiar şi numai din acestea indigitări sĕ poate vedé, ce material bogat sĕ oferă învĕţătorului cu cunoscinţe şi tact pedagogic, care prelucrat cu destulă pricepere poate sĕ fie de influinţa cea mai binefăcĕtoare pentru tinerimea scoară. La cele amintite aci sĕ pot încă multe alte lucruri adauge, ce pot fi vĕḑute.

Avênd în vedere cele atinse mai sus, putem sĕ concludem: că foloasele ce resultă din o escursiune cu elevi pentru cultura minţii, sunt de nepreţuit, şi numai un om nepriceput ar puté sĕ o denege aceasta.

Sĕ trecem acum la o a doua parte a culturii spirituali la „cultura inimii."

Dacă mi-a succes puţin a orienta pe cetitor în efectele binefăcĕtoare a escursiunilor pentru cultivarea elevilor trebue sĕ recunosc, că prin aceasta am indicat numai o parte din ele, remânênd partea cea mai însemnată şi mai momentoasă neatinsă.

Aceasta parte este în ce privesce cultura inimii, carea ridică valoarea omului chiar şi dacă e lipsit de cultura minţii. Dacă cultura inimii nu ar putea sĕ tragă nici un folos din astfel de călĕtorii, atunci pedagogia nici nu ar stărui pentru acest mijloc de instrucţiune, căci prin aceasta nu s'ar avé în privire scopul educaţiunii, caracterul religios moral. Şi tocmai aci zace punctul de gravitaţiune a acestui mijloc de instrucţiune.

Fără de a întra în alte amĕnunte psichologice, ne mărginim a accentua, că ceea ce limbagiul comun înţelege sub cultura inimii, e esprimat în psichologiă sub numele de sentimente şi nisuinţe cu toate nuanţele lor. Sĕ înţelege, că limbagiul vulgar sub cultura inimii înţelege numai partea bună a fenomenelor spirituali mai susamintite, pe când partea ceealaltă este eschisă. Pentru pedagog însĕ este de mare însemnătate a cunoasce şi partea desavantagioasă a culturei inimii, ca cu atât mai consciu sĕ o poată delătura, şi sĕ facă loc sĕminţei nobile.

Ce sĕ poate face acum în astfel de escursiuni pentru cultivarea sentimentelor şi nisuinţelor?

În timpul călĕtorii, învĕţătoriul sĕ află în nemijlocita apropiere a elevilor sei, este un soţ nedespărţit şi în bine şi în rĕu, este aşa ḑicênd un adevĕrat părinte povăţuitor. Find părtaş la tot ceea-ce sĕ întêmplă cu băieţii, le sare într'ajutor atât cu un sfat povăţuitor cât şi cu fapta; prin aceasta sĕ stabilesce un raport reciproc între învĕţătoriu şi elevi cu mult mai intim, ca mai înainte.

Comuniunea de vieţuire şi suferinţe aduce cu sine desvoltarea aşa numitelor sîmţeminte simpatice, care sunt începutul buneivoinţe şi iubirea deaproapelui, sîmburele moralităţii. Dar nu numai între învĕţător şi elevii sei sĕ stabilesce atare rapor, ci chiar şi între elevi. Elevii întră în relaţii mai deaproape şi sĕ poate ḑice, că sĕ pune basă pentru o pretiniă mai adevĕrată şi mai durabilă. Dar' considerând numai iubirea dintre învĕţător şi elev, de cât folos nu e aceasta pentru întreaga instrucţiune! Ea este condiţiunea primă, dela carea atêrnă o supunere necondiţionată a elevilor; ea este sufletul întregei disciplini şcolari. Unde lipsesce aceasta, cu anevoie au efectul dorit mijloacele prohibitive şi mandative ale disciplinei. Şi în scoala unde lipsesce disciplina, lipsesce cea mai esenţială recerinţă a unui învĕţământ normal. Câtă ocasiune însĕ sĕ dă apoi în o astfel de călĕtorie, pentru desvoltarea celorlalte sentimente de dreptate, estetice şi chiar şi sentimentelor religioase etc. Inima elevului aici e mai deschisă ca în scoală pe basa noului raport dintre el şi învĕţător.

Dar nu numai sentimentele, ci mai vîrtos voinţa elevilor sĕ întăresce şi sĕ supune unei probe binefăcĕtoare pentru întreaga lui viaţă. El ajunge la cunoscinţa puterilor sale, prin aceasta sĕ măresce încrederea în sine şi o astfel de credinţă este de cea mai mare însemnătate pentru voinţa omului. Macsime nouĕ de viaţă 'şi crează elevul, eară macsimele câştigate până aci parte sĕ cercetează parte sĕ fortifică prin noul adaus. Elevul sĕ pune în posiţie a face binele şi a evita rĕul de repeţiteori şi prin aceasta sĕ formează un fel de constanţă în a face şi a nu face ceva.

Constanţa asta ce e alta decât caracter. Caracterul după psichologie îşi are basa în voinţă şi e definit de Ziller cu cuvintele: caracterul este decisiunea constantă de a voì sau a nu voì ceva.

Îngrijindu-se învĕţătoriul ca voinţa elevului sĕ aibă un conţinut moral la diferite ocasiuni, ce sĕ ivesc în călĕtorie, prin aceasta sĕ face cel mai mare serviţiu scopului suprem al educaţiunei. Învĕţătoriul are aici ocasiunea cea mai bună de a influinţa direct asupra voinţei elevilor şi încă cu atât mai vîrtos, cu cât acestia în esprimarea cugetărilor şi sentimentelor lor sunt deschişi şi fără de nici o reservă. Dacă între macsimele de viaţă ce şi le-au format, sĕ află şi de acelea, care sunt contrari legilor morali, aici sĕ ivesce ocasiunea cea mai bună, de a le delătura şi înlocuì cu cele morali. El în dragă voie poate plivi şi curăţi de buruieni stratul cugetărilor, sentimentelor şi voinţei elevului, pentru-că i sĕ arată în toată golătatea sa.

Astfel cercetând şi întregind caracterul religios moral al elevului, îl pregătesce pentru o viaţă deamnă şi face aceea spre ce ţintesce educaţiunea.

E evident dară, că avênd escursiunile menităţiunea sĕ desvoalte sentimentele şi sĕ cultive voinţa elevului, au totodată menităţiunea de a contribuì la cultura inimii.

Acestea sunt pe scurt avantagele, ce resultă pentru cultura inimii. (Va urma.)

---

*) Credem a face un serviţiu oare-care instrucţiunei din scoalele noastre prin publicarea acestui tractat, deşi nu e chiar actual. Red.

Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'a bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor, gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată ḑilnică se preţuesc de cel mai strĕlucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, deoarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Loterie.

Sâmbătă în 22 Octombre 1887.

Buda: 2 80 6 39 79

Nr. 689. [1715] 2—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceș cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Têrnavei inferioare, sĕ escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 □° arătoriu și fênaț, între cari sĕ cuprind și curtea și grădina parochială.

2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenția parochului, și celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au sĕ-și aștearnă petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Têrnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 372. [1718] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învĕțătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparținĕtoare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ și anume:

1. Almașul-mare, cu salar anual 200 fl. cuartir și lemne.

2. Băcăinț, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.

3. Ceru-Băcăinței, cu salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir și lemne.

4. Cib, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl cuartir și lemne.

5. Varmaga, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a concura la aceste stațiuni, sunt poftiți a-și aștorne suplicele instruite conform legilor în vigoare la acest oficiu protopresbiteral, până la terminul mai sus hotărît.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Piso, protopresb.

Nr. 315. [1716] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei din comuna Loman de clasa a III devenită vacantă, se escrie în sensul notei preavenerate dela 30 Iuniu 1887 Nr. 2588 B. de a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente:

1. Dela 260. titula salar à 1 fl. de familie	fl. 260.—
2. La umblarea cu crucea în ajunul bobotezei dela fie-care familiă 30 cr.	fl. 78.—
3 Dela boteze, cununii, îngropăciuni tacsele regulate dau	fl. 99.20
4. Dela alte venite stolare regulate	fl. 29.10
Suma . . .	fl. 466.39

Doritorii de a ocupa această parochie mărginașă și risipită pe mai multe plaiuri au sĕ și subștearnă suplicile instruite în mod legal oficiului protopresbiteral subsemnat până la terminul suprastatorit.

Sebeș, în 16 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeșului.

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Nr. 334. [1717] 2—3

CONCURS.

Devenind stațiunile învĕțătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., cari sĕ vor plăti din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computați cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.

2. Berghin cu leafă anuală de 150 fl. cortel și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele stațiuni au a-și așterne petițiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeș, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeșului.

Ioan Tipeiu, protopop.

Ori ce dureri de dinți dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume și **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinți e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinți și de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât și îndispensabilă la întrebuințarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 și una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuințare.

În legătură cu **apa de gură** și a **pravului de dinți** sau **pastei de dinți** a **drului Popp**, se conservă totdeauna

dinții sănĕtoși și frumoși,

ceea ce e de cea mai mare importanță pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinți al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinții găunoși, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunțelor de pe pele și se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Prețul
- **Pastă de dinți aromatică** în dăraburi 35 cr.
- **Pastă de dinți anatherină** 1 fl. 22 cr.
- **Pravuri de dinți vegetabile** à 63 cr.
- **Pastă de dinți** à fl. 1.—
- **Săpunul de erburi** à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atențiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conține amestecături pagubitoare sănĕtății.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2**, precum și în toate **farmațiile drogueriile** și **parfumăriile** din Transilvania și România. [1595] 10—16

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluș	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vințul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuș	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaș	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copșa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaș	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighișoara	5.42	—	—	3.59
Hașfaleu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apața	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș:	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Hațeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniț a	6.40
Petroșeni	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroșeni	6.10
Baniț a	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Hațeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oșorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0$_8$

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 106 Sibiiu, Sâmbătă 17/29 Octobre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Octobre.

Ministrul de finanțe al Ungariei *ad interim*, dl Coloman Tisza a presentat în camera deputaților bugetul pro anul 1888 și cu o cale și a desvĕlit în formă de esposeu vederile sale în ce privesce operațiunile financiare pentru viitoriu. Deficitul ce se vede până acum ar fi numai de 18 milioane, va sĕ dică mai favorabil cu 6 milioane ca în anul trecut, și acest resultat l'a obținut ministrul nostru așa, că a făcut reduceri la toate resoartele ministeriale afară de cel dela interne și culte, unde sĕ arată erogațiuni mai multe ca în trecut. Toate ziarele cu caracter oficios aduc laude și osane ministrului de finanțe, numai nemții din Viena și ziarele lor nu dau credĕmênt ministrului nostru și cifrelor presentate de el în buget, ci unele în ton puțin măgulitoriu, altele în ton sarcastic dau pe față neîncrederea lor față cu starea finanțelor Ungariei, și dacă e sĕ fim drepți, apoi la bursă valorile unguresci nu s'au suit după renumitul esposeu, ci din contră a scădut, — semn că nu e tot aur ce lucesce.

Sĕ lăsăm noi însĕ pe alții mai competenți ca sĕ facă calculii financiari, și sĕ ne mărginim de astădată numai a constata, că acest deficit, ori e mare ori e mic el tot deficit remâne, și de 12 ani lucră Ungaria cu un deficit permanent, trăesce cu împrumuturi continue, vinde bunurile erariale una după alta, și de o sĕ mai țină multă vreme așa, ne putem treZí cu un bancrot general, din care nu ne va scoate nimenea.

Pentru anul acesta ear sunt puse în vedere vînzarea de bunuri erariali de vr'o 5 milioane, urcarea dărilor indirecte și în special darea pentru tutun și zăhar, carne și vin, toate cunoscute sub numirea dărilor de consum. Sĕ mai sperează și o urcare a competințelor pentru eredități, ca în viitoriu moștenitorii sĕ facă pe erariu frate egal cu ei, dacă părinții lor au adunat și câștigat ceva. — Și aceasta stare financiară a țĕrei unguresci o numesc ziarele guvernamentale bună, înfloritoare și binecuvêntată de Dumnedeu, pe când în realitate nici când nu au fost pungile locuitorilor din Ungaria golite în atâte forme ca tocmai acum.

În Ungaria sunt mulți oameni creduli, mulți oameni cari se vor lăsa a fi îmbĕtați cu apă rece față de noul program financiar, numai cât noi odată cu capul nu suntem dispuși a crede, că, sĕ va puté restabilí ecuilibrul bugetului țĕrei și nu o credem pentru aceea, căci vedem cu ochii nostri, că, ca țeară agricolă ce suntem, prețul bucatelor și al vitelor scade mereu, esportul nostru este redus la puțin, ear importul scoate din țeară toți banii. Pretinul Ungariei, principele Bismarck, stă ca sĕ nu putem trimite preste fruntariile Germaniei nici un grăunte de grâu ori o boabă de cucuruz, fără sĕ fie tacsată de așa, ca sĕ nu poată susține concurința americană și rusă, ear politica noastră cu nemții din Cislaitania ne-a adus uniunea vamală, uniune, care industria Ungariei nu o lasă sĕ progreseze, ear productele ei agricole i le consumă fără sĕ i dea în schimb nimica în contul acestor perderi economice.

Mai vin și cehii, cari nu vreau se mai mânce pâne făcută din făină ungurească, mai vine convențiunea neîncheiată cu România, care ear nu aduce nici căilor ferate venitele ce le speră ministrul, nici industriașilor bani în țeară, tot lucruri, cari sunt menite mai curênd a ne aduce prăpastiă financiară de cât bunătăți închipuite și nereale.

Noi am dis de multeori și o dicem și acum franc și negenați, că până nu se vor cassa o mulțime de posturi netrebnice, până nu se va introduce o controlă severă în administrarea banilor publici, până se vor cheltuí sume nebunesci pentru opere, despre cari mai deunedile intendantul contele Keglevich a susținut că în Ungaria oamenii nu au gustul și sciința de a le pricepe, până se vor tot regula la riuri ca nici unul se fie regulat cum trebue, și în fine păn se vor incassa dările așa, ca sĕ se lase economii un an doi în restanță și apoi li se vênd moșiile cu prețuri din cari abia easă spesele executorului și remâne și țeara de pagubă și contribuentul cersitoriu, până dicem se va urma o politică financiară de soiul celei urmată până acum, nici țeara nu va progresa nici singuraticii nu vor da de bună stare, ci și unii și alții vor da din rĕu tot în mai rĕu. Avem deci răbdare și paciință, ca se vedem cum se vor desvolta lucrurile, dar avem temeri în ce privesce sanarea și îndreptarea finanțelor noastre.

Prea sau înmulțit numerul acelor oameni în Ungaria, cari privesc lada țĕrei, ca o vacă bună de muls și puțini sunt, cari sĕ nu-și îndrepte privirile spre funcțiuni împreunate cu salarii și beneficii, și de va fi drept ministrul președinte al Ungariei, și noi o concedem aceasta, singur va recunoasce, că nu mai poate îndestuli pre cei ce aleargă după pâne și de multeori e silit sĕ le facă astor oameni pe voie, contra intereselor binepricepute ale țerei, numai se nu-și facă dușmani deoparte, ear de altă ca se dea mână de ajutoriu connaționalilor sei scăpĕtați. Sub astfeliu de impregiurări e tare ușor de esplicat, cum de ai nostrii se impuținează mereu din rêndurile amploiaților, ca se facă loc celor mulți, ce strigă după pâne.

Revista politică.

Faima despre visita ce țarul o va face împĕratului Wilhelm, deși desmințită într'un rênd, acum din nou e pusă în circulare. Țarul va pleca cam pe la mijlocul lui Novembre, scrie „National Tidende," și e mai mult ca probabil, că călĕtoria se va face pe uscat, adecă prin Germania. Ca și la primul anunț așa și acum foile germane discută mult probabilitatea și însemnătatea, ce ar avé o atare visită.

„Post" scrie între altele, că chiar dacă s'ar face o asemenea visită, între actualele relațiuni încordate dintre Rusia și Germania, ea n'ar fi de nici un folos, precum nici de vre-o importanță mare politică. În tot casul continuă numita foaiă, dacă s'ar întêmpla așa ceva, panslaviștii și presa lor ar fi gata a arunca prepus asupra acelei visite, identificându-o cu o mergere la Canossa. Indeplinindu-se totuși acea visită, atunci, cu toate comentariele făcute de presa danesă, ea totuși va figura ca un eveniment politic cu urmări serioase și adecă: sau că sĕ va rennoí vechia prietinie ruso-germană, sau că rana de care sufere deja acest prietesug va devení și mai adêncă.

Convențiunea asupra neutralisării canalului Suez s'a încheiat formal între Francia și Anglia. Alăturea cu aceasta s'a regulat și cestiunea privitoare la insulele Hebride. Ambele convențiuni au fost încheiate spre mulțămirea celor două state, care au dat prin aceasta, deocamdată, dovadă despre bune relațiuni esistente. Convențiunea cu canulul Suez, care era condiționată dela cestiunea cu Hebridele, este privită ca recompensare pentru evacuarea acestora prin francezi, făcêndu-se astfel și englezilor loc la domnie asupra acelora.

„Norddeutsche Alg. Zeitung" observă, în urma scirei privitoare la convențiunea asupra neutralisării suezului, că prin aceasta s'au creat numai împregiurări, cari vor da pentru ambele părți ansă la câte și mai câte neînțelegeri.

Încetarea Rusiei dela ori ce agitatură în Bulgaria scrie „Neue Fr. Presse" în un articol de fond, nu poate fi privită nici de cum ca o absolută abdicere dela ori ce drepturi și pretensiuni ce ea de mult a cercat a și-le validita în Bulgaria.

Nici în Sofia, dar cu atât mai puțin în celelalte cabinete europene, care simpatisează cu bulgarii, oa-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare).

564. **Ucia de sus.** P. Algia Voilă și Coman Vlad.
Cel de comisie sĕ părăsesce dela 1784, ear de botezați este binișor, numai de aici înainte mai vine sĕ-l facă.

565. **Opria Cârțișoara.** P. Mateiu Rădulet **și Stregia Cârțișoara.** P. Ioan Baciu.
Au adus amêndoi un protocol de comisie, care cu sfêrșitul 1786, 12 Genuarie sĕ părăsesce, ear de botezați nimic, vadea li s'au pus.

566. **Lisa.** P. Samuil Greavu.
Popa acesta au venit la Avrig, și fiind nu demult dela unație întors n'au avut protocoalele; pentru aceea cu vadea i s'au poruncit sĕ le facă, și apoi protopopul relație sĕ ne facă.

567. **Scorei.** P. Ionaș Streja.
Au adus protocolu de comisie, care cu 1785 luna lui Noemvrie părăsesce, ear de botez are bine, celalalt sĕ-l gătească.
Asemenea și a 2-a di la Avrig sĕ continălueşte.

568. **Sărata.** P. Gavril Corfariu.
Are protocolul de comisie, care protopopul mărturisesce. Eară cel de botez i s'au poruncit la Sibiiu peste 10 dile sĕ-l aducă, dimpreună și cel de comisii.

569. **Felso-Porumbac.** P. Mateiu Strava și P. Spiridon Cismaș.
Au adus protocolul comisiunilor cu sfêrșitul lui Novembrie 1785 părăsit; ear de botez nimic, în 20 dile sĕ fie.

570. **Also-Porumbac.** P. Ioan Marcu și Alecsandru Vâlc.
Au adus cel de comisie, cu 9 Novembrie 1785 părăsit, ear de botez nimica n'au avut, pentru care mai nainte de 2 ani avênd poruncă și neurmând s'au pedepsit cu 50 de metanii și 20 dile i s'au pus.

571. **Avrig.** P. Toma Maxim, popa Stanciu Popovici, popa Nicolae Maxim.
Au adus cel de comisie cu 1784 părăsit și mântuindu-se unul pe altul s'au aflat că popa Nicolae și popa Toma Maxim n'ar fi lucrat după cum sĕ cuvine, pentru care cu 25 metanii pedepsindu-se s'au învĕțat de acum înainte după formulariu sĕ urmeze și protocolul numit în 20 dile sĕ-l gătească.

572. **Felso-Șebeș.** P. Nițu Gărtonia și popa Nicolae Tota și popa Boboca.
N'au adus comisiilor protocol spuind, că n'au avut cine sĕ-i scrie; ear de botezați au adus, însĕ nu după formulariu, ci spuind protopopul că nu sciu scrie li sa pus 30 de dile.

573. **Also-Șebeș.** P. Angel Cioca și popa Mihail Tota.
Au adus ceva hârtie însemnată cu comisie, părăsit la anul 1785 spuind, că mai nainte când au fost sub protopopul Mohului nu i au învĕțat cum sĕ facă până au venit subt acesta.

574. **Porcești.** P. Ioan Popovici și Vasile Degel si Ioan Opătă.
Au adus cel de comisie gol, spuind că dascălul s'au apucat și n'au scris nimic, precum și protopopul mărturisesce; eară li s'au

menii nu se vor lăsa seduși prin această manoperă. Căci ar fi în contra naturei, în contra tuturor tradițiunilor diplomației rusesci, ca Rusia să sufere actuala stare de lucruri în Bulgaria; dar ar fi în directă contrazicere și cu politica rusească orientală de doi secoli urmărită, dacă în Petersburg s'ar privì interesele privitoare la Bulgaria, de un ce secundar; și dacă ar fi o împregiurare, ce ar puté se esplice aceasta ținută a Rusiei acea e, că acum ea e ocupată în Asia centrală cu construirea căilor ferate.

Serviciul sanitar în Viena.

Una dintre cestiunile cele mai importante ale omenimii, pe care încă numai abia acum de curênd a început a se pune pondul cuvenit, este ceea a referințelor sanitare, higienice. Numai este vorba adi de a se lăsa în dragă-voia individului să se îngrijească după cum îl taiă capul de ceeace are mai scump în această „vale a plângerilor", de sănătatea sa. Statul însuși, impune individului traiul higienic, îngrijirea sanitară. De aci importanța cea mare ce i s'a dat congresului higienic ținut de curênd în Viena, de aci inițiativa de a se introduce higiena în toate scolile ca obiect de învețământ, de aci însemnătatea foarte mare ce se atribue raportelor oficiale asupra referințelor sanitare din diferitele țări, ținuturi și orașe.

Avênd în vedere cele de mai sus, am crediut, că-i de interes a da o scurtă schiță aci asupra raportului fisicului urban din Viena apărut de curênd.

Serviciul central sanitar al Vienei, consistă cu totul din 7 persoane, cam tot atâța să află în toate cele X cercuri în care e împărțită capitala Austriei. Nu mai puțin de 97,000 de numeri s'au resolvat în biroul serviciului central și cam 88,000 în birourile cercurilor.

Că nrii acestia nu sunt esagerați, ne convinge pe deplin sfera de activitate a serviciului sanitar, care este într'adevĕr enormă.

Este vorba de a se cerceta fie-care casă și localitate de locuință înainte de a se închiria, a se inspicia localitățile necorespundĕtoare prescrierilor sanitare, de a intervenì la înființarea de stabilimente industriale nouĕ, de a cerceta dacă nu sunt ele stricăcioase împregiurimii, de a face cercetări microscopice și chemice asupra apei și a solului, a alimentelor și beuturilor, a diferitelor mijloace de toaletă, de-a controla curățenia vaselor prin cafenele și bucătăriile restaurațiunilor, de a controla stările higienice în scoli, de a inspicia cimiteriile și camerile mortuare, poliția medicinală, instituția de scăpare, în sfĕrșit demografia Vienei, statistica morburilor și a casurilor de moarte, și în special de a priveghia asupra boalelor epidemice și a întregii profilacse.

La 12,000 de revisiuni de care s'au efeptuit în anul trecut, făcênduse 16,0000 de arătări în casuri unde regulele sanitare nu s'au aflat observate.

Esaminarea alimentelor este una dintre activitățile cele mai de merit ale serviciului sanitar. Și s'au făcut triste descoperiri în această direcție. Prin cafenelele de a treia, a patra mână, să bea o amestecătură de apă feartă, surogat de smochin și făină de morcovi ori făină de orz, drept cafea. În zaharicalele ce le cumpără copii în unele prăvălii s'au descoperit plumb; ouĕle roșii ce se vênd la Pasci s'au constatat că-s văpsite cu anilin.

În genere însĕ raportul (un volum de 1050 pagini) totuși constată, că starea sanitară a Vienei se poate numì bună. Astfeliu d. e. cifra mortalității, care mai nainte era de 28—34 procente, în anul trecut a scădut la 23.74 procente. Resultă de aci că-i o vorbă neîntemeiată, că orașele din provinciă ar fi mai sănătoase, ca Viena, căci toate orașele mai mari din provinciile de dincoaci de Laita întrec cu 10—22 procente mortalitatea Vienei.

Cât de consciențios se lucră aci pentru interesele sanitare ale locuitorilor, este evident, dacă ne cugetăm că în vreme ce părțile inferioare ale Cislaitaniei, apoi Ungaria începênd cu Budapesta, erau înfectate de coleră, Viena a putut să fie scutită aproape cu desĕvĕrșire de acest flagel. Și a rĕmas scutită din două cause: pentrucă oficiantul austriac își pune viața, numai ca să-și împlinească oficiul consciențios și pentrucă elementul german, poporul este de ordine și disciplinabil.

Toate vîrtuțile lumii de le-ar avea frații nostrii maghiari, cu aceste două „slăbiciuni nemțesci" nu se pot lăuda! Măcar-că aceste sunt criteriile unei esistințe sociale ordinate. *Yff*

Convocare.

În sensul §-lui 12 al statutelor „Reuniunei femeilor române din Sibiiu" se convoacă prin aceasta pe ḑiua de Duminecă în *25 Octobre v. (6 Novembre n.) 1887 la 3 oare d. a. m.*,

XIV. Adunare generală ordinară.

în localul societății de lectură română din Sibiiu (strada Cisnădiei Nr. 7).

Obiecte:

1. Raportul comitetului.
2. Staverirea bugetului pe anul viitor.
3. Alegerea a 2 membrii în comitet.
4. Propuneri eventuale.

Toți p. t. membrii ai Reuniunei sunt rugați a participa la aceasta adunare generală.

Sibiiu, în 27/15 Octobre, 1887.

Dr. *Octavian Rusu*, secretar — *Maria Cosma*, presidentă.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțĕmêntului al II al asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, se va ține pe anul curent în comuna Făgăraș, Vineri în 11 Novembre st. n. înnainte de amiadi la 11 oare.

La aceasta adunare sunt cu deplină stimă invitați toți P. T. domnii membri ai associațiunei de pe teritoriul despărțĕmêntului nostru, precum și toți aceia, cărora în adevĕr le zace la inimă progresul literaturei și culturei poporului nostru român.

Comitetul despărțĕmêntului II.

Făgăraș, 23 Octobre, 1887.

Alecsandru Micu, director despărț. II. — *Iuliu Dan*, secretar.

Varietăți.

* Mostenítorul de tron Rudolf se ḑice, că și în anul acesta cam pe la mijlocul lui Novembre va face o vênătoare în munții Maramureșului.

* (Postal.) Direcțiunea postală telegrafică din Sibiiu, escrie concurs pentru ocuparea postului de magistru postal din Uioara (Maros-Ujvár) comitatul Albei inf. cu termin până la 14 Novembre a. c. Acest post pe lângă depunerea unei cauțiuni de 400 fl. e împreunat cu un salar anual de 700 fl. și pausal: 100 fl. pentru cancelariă, 62 fl. pentru înmanuări și 700 fl. pentru transport; afară de aceasta din venitul brut al oficiului telegrafic 100 fl. și pentru fie-care depeșă inmanuată afară de oficiu 3 cr.

Denumitul magistru postal e dator a închiria pentru oficiul postal-telegrafic și locuirea sa, casa destinată spre acest scop pe timp de 5 ani, pe lângă o chiriă de 150 fl. la an; deasemenea va fi datoriu să se îngrijească pentru mobilarea cuviincioasă a odăilor destinate pentru oficiu.

* Din Alba-Iulia cu datul 24 Octobre ni se scrie:

La noi adi e ḑiua, când fie care om să nezuească a aduce Ḑeului Bachus sacrificiile sale recerute, adecă ḑiua culesului de vii, în care ḑi fie-care, fie acela bĕtrân sau tinĕr, avut sau sĕrac după cum i-concede starea sa, în cercul cunoscuților sĕi 'și uită pe un moment de nĕcazurile lumii.

Însĕ pe lângă culesul strugurilor, avem noi un alt cules de tot trist și înfiorător, acesta este culesul morții crudele, care fără milă culege tinerile odrasle ale omenimei, anume: difteritisul care grasează într'un mod ne mai pomenit; în toată ḑiua să înmormêntează 5—10 copii, cari cad victimă grețoasei epidemii. Dar putem ḑice că în anul acesta ne-a ajuns din toate destul. In 21 Octobre petrecurăm la celea eterne pe marele binefăcĕtoriu în acest ținut Niculae Șandor de Vist din Orda de jos, a cărui înmormêntare a fost corespundĕtoare posițiunei sale sociale. O companiă dela reg. 64 din loc a dat salvă la mormêntul zelosului român, ear musica militară a reg. 62. au întonat cele mai frumoase arii funebrali, luând parte la înmormêntare mai toată inteleginta română din Alba-Iulia.

Fie-i ținerina ușoară, și memoria pururea neuitată.

* (Țarul ca deputat al Sobranii.) Nu-i vorbă, bulgari sunt oameni bravi, dar nu se prea pricep în treburi parlamentare. Nu că doară nu s'ar pricepe la mișcări electorale, la bătăi, ciomege și reteveiuri, dar nu se mulțumesc cu deputații din țară, ci își permit a candida chiar și pe țarul tuturor rușilor. Eacă faptul. Locuitorii din Cutlovița, nemulțumindu-se cu starea actuală a lucrurilor, în speranță că țarul va îndrepta relele, l'a ales de deputat. După alegere, locuitorii cu popa în frunte au aranjat un banchet în onoarea deputatului lor. Se speră, că țarul va fi recunoscĕtor pentru această distincțiune constituțională.

* (Un tren în primejdie.) In ḑilele trecute trenul de persoane, ce circulă între Királyháza și Sigetul-Maramureșului, s'a aflat în mare pericul. În apropierea stațiunei Hosszumező s'a frânt o roată dela locomotivă. Din norocire numai mașinistul a observat pericului ce era să se întêmple și a oprit trenul. La cas să nu să fi observat roata frântă, tot personagiul putea fi nimicit.

* (Causa morbului sultanului de Marocco.) Sultanul de Marocco încă tot sufere de morb. În ceeace privesce originea suferințelor sale circulă următorul sgomot: O cadênă (adecă o servitoare din harem) de origine din Tunis, vĕḑêndu-se părăsită de Sultan cu necredință, i dede acestuia din

---

pus 30 de ḑile să gătească și la Sibiiu să-l aducă. Însĕ de botezați au avut bun.

Și așa sfĕrșindu-se cercetarea protocoalelor în protopopiatul Corbilor în ḑiua de astădi 19 Iunie 1788 la Avrig învĕțătură despre toate cum trebue să urmeze ca și la însemnarea ce sa făcut la Persani li s'au dat și protocolul cu iscălitura noastră să întărească.

Gedeon Nichitici m. p.

Popovici m. p., protopop. — *Steph. P. Fagarasi*, Cottus Fogis, civ. cisalutani . . .

Ioan Predetici m. p.

Continuația protocolului a cercetării protocoalelor preoților neuniți în protopopiatul Sibiiului la Moh în 20 Iunie 1788.

575. **Sibiiu, Maierilor.** Preotul grecilor Nicefor. P. Ilie Popovici, Danil Marcu, Bucur Bobeș.

Protocolul comisilor au adus în care porunci până la 1786/9, Decemvrie s'au aflat împrotocoluite, ear de atuncia încoace afară de una tipărită n'au; asemenea de cei botezați, ear nu după formulariu au avut; pentru a cărora gătire 30 de ḑile li s'au pus.

576. **Moh.** Protopop Ioachim Simion, popa Daniil Brana.

A arătat protocolul comisilor, care cu sfĕrșitul 1785 părăsesce; eară cel de botezați este bun.

577. **Bungard.**

578. **Poplaca.** P. Radu Neagu, Neagu Vlad, Radu Popovici.

N'au producăluit protocolul circularilor, care peste 8 ḑile la Sibiiu să aducă asemenea și cel de botezați n'au fost după rênduială, pentru care asemenea pe aceea vade are să-l direagă.

579. **Gurareu.** P. Stefan Arsenie, Constantin Arsenie, Ioan Damian.

580. **Rești nari.** Protopop Coman Bărsan, popa Isaia Măță, popa Iacov Israil, popa Iacov Ștaja, popa Sava Popovici, popa Ioan Popovici.

Au adus protocolul de comisii, în care pe anul 1787 numai o poruncă s'au aflat, ḑicênd că protopopul mai multe nu le-au dat; eară pe anul acesta toate să află; asemenea cel de botezați au adus și s'au aflat bun.

581 **Sadu.** P. Sava Popovici, Opria Popovici, Ioan Popovici.

N'au adus nici unul bun și de circulare chiar nimica; pentru care i s'au pus 30 de ḑile să le direagă și la Sibiiu să le aducă.

582. **Tălmăcel.** P. Constantin Popovici, Simion Socor, Mihail Popovici.

Comisiilor protocol n'au adus, ḑicênd că n'are; eară în 20 ḑile la Sibiiu să-l aducă; eară cel de botezați s'au aflat bun.

583. **Boița.** P. Banciu Popovici, Constantin Cătană, Marcu Ariton.

Cel de botezați s'au aflat foarte bun eara cel de comisii ne avênd în 30 ḑile au la Sibiiu al aduce.

Observațiuni finale.

După ce cu numĕrul de astădi al ḑiarului nostru s'a terminat publicarea manuscrisului, cât s'a conservat până astădi despre visitațiunea canonică întreprinsă de episcopul Gedeon Nichitici în eparchia Transilvaniei, aflăm de trebuință la încheere a face unele observațiuni asupra cuprinsului acestui manuscris, după impresiunile generale, ce ne-a rĕmas în urma cetirei prime a lui.

mănia venin. În Mekinez, unde de present zace sultanul morbos, se vorbesce că el ș'a resbunat aspru asupra otrăvitoarei, care a fost de o frumseță admirabilă, punênd doi eunuchi sĕ o omoare. Treideci de odaliske încunoscințate de trista soarte a amicei lor, s'a depărtat din haremul sultanului întrând în haremele oficerilor dela palat.

* (Cea mai nouă invenţiune a lui Edinson). Din Nev-York se anunță foilor din Londra: După terminarea mai multor îmbunătățiri în iluminația electrică, Edinson s'a pus sĕ resoalve una din cele mai grele probleme, adecă de a face un fonograf perfect, care sĕ poată sĕ noteze și redee corect împărtășirile predate verbal, și care aparat a fost prea puțin corespundĕtor până aci. Edinson în timp de 8 luni a făcut un aparat de feliul acesta, cu care sĕ poate manipula de tot ușor. Voesce cineva sĕ trimeată o scire, care sĕ fie anunțată ca și cu gura, n'are decât sĕ pună mașina la gură și cu vocea obicinuită în intervale naturale, sĕ vorbească înlăuntrul reservoarului. Dacă gată vorbirea, se desface mașină, și se scoate afară foaia sau „fonogramul" pe care s'a intipărit unele semne în urma vorbirei; după aceea sĕ așeadă frumos în o cutie mică și sĕ espedează. Primitoriul introduce fonogramul în aparatul sĕu, îl pune pe acesta în acțiune și vorbele trimise încep a suna și încă cu mult mai clar și mai respicat decât ca prin cel mai bun telefon. Caracterul vocei a aceluia ce trimite vestea se păstrează de tot bine, așa, că d. e. dacă împărtășirea în întregul ei sĕ face prin gura a mai multor persoane, — ceeace e posibil până la două-deci, — caracteristica fie-cărei voci remâne pe deplin neschimbată. Fonogramul acela se poate întrebuința și mai departe, de o sută de ori, ba chiar de o miă de ori fiind tocmai așa de acurat ca și mai înainte. Admirabil e aparatul și la reproducerea cântărei a carei deplină fineță o reproduce cu toată esactitatea. În chipul aceasta se va puté, ca fonogramele arielor și cântărilor esecutate de cei dintâiu artisti ai lumei, sĕ se vêndă prin prăvălii asemenea notelor de musică, de unde procurêndu-le, le poți aduce acasă sĕ le pui în mașină, și sĕ le asculți de câteori îți va plăcea. Chiar și la împrimarea cărților va fi de folos această invenţiune, prin culegerea directă după fonogram sau dictat; prin o simplă întocmire dictatul va face o pausă, tot între cinci până în zece cuvinte. După afirmarea lui Edinson aceste mașini nu vor fi mai scumpe ca d. e. mașinele comune pentru decopierea epistolelor și se sperează, că până la finea lui Ianuariu, în anul viitor vor fi puse în circulație.

* (Ceva despre monopolul tutunului în Ungaria.) Din statistica monopolului de tutun a ministrului de finanțe estragem următoarele: În anul 1885 au fost în Ungaria 11 fabrici de tutun, în cari au fost ocupați 15,528 lucrători: fabricându-se 49,715,842 kg. foi de tutun în valoare de 8,645,294 fl. Cea mai însemnată fabrică de țigări se află în Cașovia și produce 143,938,000 țigări Mai mult produce cea din Fiume și adecă 135.353,142 țigări.

* (Călĕtoriul Africei Dr. Holub.) În 25 n l. c. Dr. Holub a ținut în Viena la societatea geologică o prelegere foarte interesantă și instructivă înaintea unui public numeros și ales, referitoare la resultatele dobândite în espedițiunea sa africană. Tractatul din punct de vedere scientific-geografic este de o valoare neprețuită, deoarece din el e evident, că Dr. Holub a făcut nouĕ descoperiri în continentul african. Predarea resultatelor sale Dr. Holub o a sciut s'o facă așa de atrăgĕtoare, în cât publicul o a ascultat cu cea mai mare atențiune.

In tractatul seu Dr. Holub amintesce: de riuri necunoscute, de sute de seminții, despre cari până acum nu s'a sciut nimic. În cuvinte bine nimerite a descris positiunea statelor și vegetațiunea locului.

Un deosebit colorit a dat tractatului seu întreținerea de mai multe întêmplări de ale sale, ce le a avut cu indigenii Așa amintesce el, că o căpeteniă, cu numele Mapanga, vrea sĕ gertfească pe femeia sa spre a dobândi însemnările lui scientifice dela Matschuculumbi. Încheerea o formează o statistică de cele mai interesante date referitoare la hipsometrică, metereologiă etc. Auditorul dete espresiune plăcerii sale prin lungi aplause.

* (Clirononul german ca mostenitor.) Un milionariu frances a murit în dilele trecut în închisare și toată averea și o a lăsat clirononului german. În testament spune, că a fost dejudecat pentrucă a vĕtămat pe un inspector și pentru aceea uresce pe francezi. În testament e dis totodată, că averea sĕ se folosească pentru înființarea unei scoli agronomice în Francia, dar numai pentru germani. Se înțelege de sine că clironomul n'a primit această moștenire.

* (Bibliografic.) Nr. 19—20 din Transilvania a apărut cu următoriul Sumariu: Dece pro cese verbale ale comitetului Associațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luate în ședințele dela 12, 15, 16, 19, 27, și 29 Septembre, 1, 6, 13 și 17 Octobre 1887. — Interpelațiunea dlui Ioan Pop Reteganul. — Bibliografia de Nicolau Putnoky.

* (Bibliografic.) „*Românische Revue*", pol.-lit. Zeitschrift, erscheint monatlich in Resicza (Süd-Ungarn). Herausgeber: Dr. Cornelius Diaconovich. Heft X pro October 1887 wird mit Rücksicht auf mehrere actuelle Angelegenheiten zugleich mit Heft XI im Monat November herausgegeben werden.

Folosul escursiunilor pentru elevi și aplicarea escursiunilor în Germania.

(Încheere.)

Sĕ mai atingem însĕ un punct care de asemenea privesce teoria astorfel de călĕtorii. Încă în cele premerse am amintit, că elevii avênd o libertate oare-care mai mare, se arată după cum sunt și nu după cum apar. Așa dară îi este dată învĕțătoriului ocasiunea a cunoasce mai deaproape pe fie-care elev al lui.

Și de ce valoare este o astfel de cunoascere a individualității elevului — ca sĕ ne esprimăm cu pedagogia — pentru întreg învĕțământul! Pedagogia scientifică pune cel mai mare preț pe individualitatea elevului, căci numai tractat fie-care elev conform individualității sale se poate și spera, că el va fi la lucul seu în societatea omenească. Individualitatea diferesce după familiă, după împregiurările în care trăesce omul, după națională, chiar și după confesiune.

Afară de aceea câte nuanțe diferite vor esista la tot individul. Acestea le poate cunoasce numai prin o observare scrupuloasă și prin o petrecere îndelungată cu dênsul.

Afară de diferințele provocate prin cercul în care vieţuesce fie-care individ, esistă și anumite trăsuri individuali naturali basate în sistemul cerebro-spinal. Acestea sunt cunoscute în pedagogiă sub numele de talent înnăscut, față de talentul dobêndit, care sĕ caracterisează după diferințele ivite din mediul în care a crescut și vieţuesce omul. Talentul înnăsccut nu se reduce, după cum sĕ credé, la anumite facultăți spirituali închipuite, ci la tăria, vioiciunea și ritmul fenomenelor spirituali. Fenomenele spirituali sĕ produc pe basa impresiunilor din afară asupra sensurilor omenesci, deci talentul nu sĕ poate reduce la calitatea acestor precum: representațiuni, sentimente și nesuințe.

Fiind educătorul în clar cu aceste fapte psihologice, în călĕtoriă va potea sĕ-și faca observările sale mai mult sau mai puțin și așa va sci sĕ se folosească de ele, ocasional.

Nu este locul și nici nu se poate aci spune tot ceea ce privesce luarea în considerare a individualității elevului. Pentru aceasta sĕ recere o cercetare mai aprofundată, cu atât mai vîrtos, cu cât la noi până acuma acesta e un punct pedagogic puțin cunoscut și încă mai puțin practicat în educațiune. Pentru trebuințele de față ajung indigitările date.

In fine, ca sĕ nu trecem cu vederea un nou folos a astor fel de escursiuni amintim, că acelea contribue și la învêrtoșarea corpului, la sănătatea acestuia, dedau pe băieți de a suporta greutăți și strapațe îndelungate, de a suporta chiar foame și sete și prin aceasta îl pregătesc pentru viață la neajunsurile ce are sĕ întimpine. Las că copii țăranilor nostrii sunt cam dedați cu astfel de asprimi și dacă numai acesta ar fi scopul nu am avé nici un cuvênt de a insista pentru astfel de călĕtorii. Am amintit-o aceasta aci pentru completarea lucrului.

Se poate deci dice, că acestea călĕtorii taie în toate trei capitulele pedagogiei scientifice, în cel al disciplinei, învĕțământului și al educațiunei propriu disă.

Capitulul educațiunii propriu disă este cel mai puțin desvoltat în pedagogia scientifică, de aceea bărbați ca Ziller, Stoy au considerat escursiunile, ca unul din cele mai însemnate mijloace a acestui capitul. Și aceasta pentru cuvêntul, căci sĕ poate influința nemijlocit asupra voinții elevului, ceeace este scopul educațiunii propriu disă.

Învĕțământul însĕ nu poate influința direct asupra voinței, ci numai indirecte.

Disciplina de altă parte nu face nimic positiv pentru cultura elevului, ea nu contribue nici la înmulțirea capitalului spiritual, nici la nobilitarea inimii, ci ea este numai o aliată nedespărțită a acestora întru atâta, întru cât delătură împedimentele, ce le stau acestora în cale. Ea le spriginesce în lucrările lor și cel puțin pune basă pentru formarea așa numitelor vîrtuți mediate, cum e ordinea, curățenia, punctualitatea, ascultarea etc.

Cu acestea suntem la finea cercetărilor noastre teoretice despre escursiunile de scoală.

Mai restează acuma sĕ cercetăm, cum trebuesc aranjate escursiunile, ca sĕ și resulte din ele foloasele amintite și cum se aplică acelea în Germania.

Urmează deci partea practică a lor.

Când în fruntea lucrări presente, am dis aplicarea escursiunilor în Germania, prin aceasta am înțeles oare cum toate scoalele din Germania. Nu se poate însĕ sĕ generalisăm cestiunea astfel, pentru că nu-i vorbă vor fi ele și pe aici scoale unde această instituțiune pedagogică nu sĕ ia în considerare.

Visitațiunea prin episcopul Gedeon Nichitici s'a început, încât se poate vede din notițele cuprinse în manuscris, la 19 Maiu 1887 și s'a finit la 20 Iuniu 1887.

Visitațiunea se vede, că s'a întreprins după un plan general, căci începe dela Sibiiu spre Vest până în comitatul Huniădoarei, de aicea percurge centrul Transilvaniei până la Mures-Oșorheiu și părțile Reghinului, comitatele Têrnavei, Brașov, Făgăraș, de unde venind spre Sibiiu a terminat cu protopresbiteratul Mohului i. e. al Sibiiului.

Fiind că din manuscript lipsesc notițele despre visitațiunea canonică în părțile nordice ale Transilvaniei ar putea cineva crede, că în acele părți n'ar fi intreprins visitațiunea. Aceasta presupunere însĕ față de planul general al visitațiunii, nu poate sta. In contra asestei presupuneri vorbesce și împregiurarea, că între timpul, când s'a aflat episcopul visitând în părțile Reghinului (vedi protopresbiteratul Idiciului în Septembre 1787) și între timpul, când îl aflăm visitând în părțile Brașovului și Făgărașului (Iuniu 1788) este un timp, care numai cu o visitațiune în părțile nordice (Cluș-Solnoc etc.*) ni-l putem cugeta ca umplut.

Încât pentru protopresbiteratul Brașovului și comunele din secuime, deși încă lipsesc notițe în manuscris despre visitarea lor, totuși afară de argumentele de mai sus mai vorbesce și mai cu mare siguranță pentru visitațiunea lor și împregiurarea, că este evidentă lipsa foilor în manuscris în locul, unde au ajuns a fi visitate. Tradiția și notițe în condicele bisericilor încă ne pot da lămuriri în privința aceasta.

Preste tot visitațiunea se vede a se fi făcut cu multă rigoare și perseverantă. Preoții, de cari erau mai mulți, ca astădi erau pedepsiți cu metanii, închisoare și cu bețe.

Unii aveau așa puține cunoscințe, încât nu puteau scrie. Nu numai preoți dară și protopresbiteri, pentru dovedita lor încapacitate sĕ delăturau din oficiu fără multă procedură. În casurile de renitență organele politice stau la dispositie episcopului.

Deși stilul și limba în manuscris nu se poate dice dintre cele mai rele, dară, că de sêrbi s'au scris este destul de evident. Mai întâiu a figurat ca secretariu Demetriu Cernovici după aceea Ioan Predetici.

Despre episcopul Gedeon Nichitici presupunem, că va fi sciut românesce, ba de origine au putut fi și român, căci precum am vĕdut din actul de denumire al lui, la denumirea sa de episcop se afla într'o misiune bisericească la episcopia din Bucovina.

Nu mai puțin caracteristice sunt numele cele multe (1/3) ale preoților de Popovicí.

De un interes general istoric bisericesc ar fi un studiu comparativ special asupra comunelor, care pe atuncia aparținea la biserică noastră, eară de atunci au trecut la unație. Mai multe din acestea se pot observa la prima cetire.

Din însemnarea comunelor cu nume unguresci nu numai în părțile unde locuesc și maghiari dară și pe unde sunt numai români, — se vede curentul de maghiarisare încă de atunci.

Manuscrisul mai este și de un interes particular și familiar.

Multe familii de preot de astădi — se pot bucura, când vor cetí, ca strămoșii lor încă au fost preoți; alte familii, cari n'au fost norocoase a continua preoția în familia lor, încă pot afla în acest manuscris un suvenir onorific și plăcut despre antecesorii sei.

Aflăm și nume de acelea la unii preoți, ce astădi nu se mai susțin.

O sută de ani, cu adevĕrat scurt timp în vieața unui popor, de când ni se dă prin manuscrisul de față o rază de lumină asupra stării bisericei noastre din Transilvania, și totuși o deosebire destul de mare între atunci și acuma!

---

*) Tradiția numai despre visitațiunea canonică a episcopului Moga ne amintesce. Red.

Lucrul de căpetenie este însă, că ele sunt recunoscute de pedagogie ca foarte momentoase pentru educațiune, și ca atari sunt practicate în partea cea mai mare din scolile germane.

Pentru ca atari călătorii să-și aibă efectul dorit, este de lipsă ca să se facă după un plan anumit.

Drept aceea să vor lua în considerare acele părți și ținuturi ale țării, cari oferă material abundant din punct de vedere istoric, al operelor de artă, al frumseții și bogăției naturali, mineralogic, zoologic și botanic etc. Toată patria se va împărți în anumite părți, luând în considerare etatea și modul de pricepere al elevilor. Elevii de pe la scoalele medii după putință se vor putea depărta și mai tare de patrie. Fiind odată omul în clar cu planul de călătorie, va fi neapărat de lipsă, ca învățătoriul să pregătească în elev, dorul de a vedé obiectele și locurile descrise, și mai vîrtos pentru a se produce în mintea elevilor anumite idei aperceptive pentru noauêle percepțiuni.

Fiind odată pregătirea cum să cade făcută, să pot începe escursiunile, pentru că deja e preparat terenul pentru noaua sémênță. Nu ar fi însă de ajuns a lăsa în voie liberă spiritul elevului spre a intuí, combina, și a face de sine abstracțiuni din cele vědute. Din contră este necesar, ca conducătoriul respective învățătoriul, prin întrebări potrivite să conducă pe elevi a afla la fie care loc și obiect de privit, părțile mai momentoase. Obiectele demne de observat trebuesc intuite după o ordine anumită, pentru-că la cas contrar să îmbulděsc representațiunile unele preste altele și nu ajung la claritatea recerută pentru a îmbogăți magazinul spiritual. Spiritul nostru încă să conduce de anumite legi interne, cari trebuesc observate, dacă e vorba, ca observările noastre să-și aducă un folos pentru capitalul spiritual.

Drept aceea, cea mai mare pricepere pretinde conducerea unei astfel de călătorii. Vor ḑice poate unii ce folos de toate acestea, când nouă ne lipsesc învățători cu astfel de cunoscințe psichologice și pedagogice. Din parte-mi nu a-și putea să subscriu această aserțiune în general, deși în parte își va fi avênd adevĕrul seu. Avem și noi, har domnului, bărbați devotați și cu pricepere în sînul învățătorimei noastre, trebuesce numai începutul făcut și lucrul va urma de sine.

Asemenea este de cea mai mare trebuință, ca fie-care elev să poseadă o cărticică (notiț) cu o mapă făcută cu ocasiunea pregătirilor dela scoală. În această cărticică, să notează în timpul pausei, momentele mai însemnate ale ḑilei în mod cât să poate de scurt. Făcêndu-se notițe regulat să pot da apoi ca pense de scoală pentru a amplifica tot ceeace au vědut în călătorie. În chipul acesta și devine escursiunea fructiferă pentru toată viața.

Astfel călătoria va forma un fel de scoală din toate punctele de vedere. Pe lângă toate acestea, nu trebue perdut din vedere, că călătoriile servesc oare cum și ca nesce recreațiuni și ca atari nu vor trebuí nici când să degenereze într'o stricteță scolară. Elevilor trebue să li se lase libertate deplină, ei să se misce liber și încă după putință trebuesce îngrigit pentru anumite jocuri și jucării întogmite după un plan anumit, căci numai făcênd astfel va rĕmânea spiritul totdeauna vioiu, conform caracterului copilăriei. În contra acestui caracter nu e permis a pĕcătui, dacă e vorba ca acest pĕcat să nu se resbune mai târḑiu în dauna elevilor. O mică observare ne-am permite la acest loc.

În scoalele noastre, de loc sau prea puțin, nu să iau în considerare jocurile de copii. Ar fi timpul ca și din această parte să se facă un început cu atât mai vîrtos, cu cât domnul Ispirescu ne-a dat în unele colecțiuni de a le sale un bun îndemn pentru a aduna astfel de jocuri și a le întrebuința în folosul scoalei.

La atari jocuri chiar și spiritul să desvoaltă în un mod însemnat, ca să nu mai amintim despre sănĕtatea corpului.

Cam în feliul descris să fac călătoriile de scoală în Germania, cel puțin așa s'a făcut în parte la seminariul academic pedagogic dela universitatea din Jena. Remâne ca și noi să folosim acest mijloc educativ. *S.*

Posta redacțiunei.

Corespondența datată Bârghiș, 24 Septembre, 1887 și subscrisă de trei inși, ca representanții poporului, nefiind subscrisă în mod autentic, nu se poate publica până nu vom primí o dechiarațiune subscrisă în mod autentic, că primesc responsabilitatea pentru aserțiunile cuprinse în aceasta corespondență. Red.

Loterie

Mercuri în 26 Octombre 1887.

Sibiiu: 17 49 81 4 39

Nr. 689. [1715] 3—3

CONCURS.

Pentru parochia vacantă de classa III Chinceș cu filia Petrilaca română, protopresbiteratul Târnavei inferioare, să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porțiune canonică în mărime de 11 jugere 1284 □° arătoriu și fênaț, între cari să cuprind și curtea și grădina parochială.

2. Dela 90 fumuri, câte o ḑi de lucru, cu intertenția parochului, și celelalte venite stolari, cari toate la olaltă dau un venit anual de 239 33 cr. v. a.

Doritorii de a competa la aceasta parochiă, au să-și aștearnă petițiunile instruite conform statutului organic și regulamentului pentru parochii, până la terminul suscitat la subscrisul oficiu.

Cetatea de baltă, 30 Iuniu, 1887.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Târnavei inferioare.

Nicolae Todoran,
protopresbiter.

Nr. 334. [1717] 3—3

CONCURS.

Devenind stațiunile învățătoresci la scoalele confesionale gr. or. din comunele mai în jos însemnate se escrie pentru întregirea lor concurs cu termin de 14 ḑile dela prima publicare.

1. Căpâlna, cu salar anual de 120 fl., cari să vor plătí din cassa alodială în rate, patru stângini de lemne computați cu 20 fl., cortel în edificiul scoalei și lemne pentru foc.

2. Berghin cu leafă anuală de 150 fl. cortel și lemne pentru foc.

Doritorii de a ocupa numitele stațiuni au a-și așterne petițiunile instruite în sensul legii subsemnatului oficiu protopr. în terminul statorit.

Sebeș, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresb. gr. or. al Sebeșului.

Ioan Tipeiu, protopop.

Nr. 372. [1718] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea stațiunilor învățătoresci la scoalele confesionale din comunele mai jos însemnate aparțină-toare protopresbiteratului Geoagiului II, se escrie concurs cu termin de 15 ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român,“ și anume:

1. Almașul-mare, cu salar anual 200 fl. cuartir și lemne.

2. Băcăinț, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.

3. Ceru-Băcăinței, cu salar anual 80 fl. victuale în valoare de 20 fl. cuartir și lemne.

4. Cib, cu salar anual 130 fl. victuale în valoare de 20 fl cuartir și lemne.

5. Varmaga, cu salar anual 150 fl. victuale în valoare de 50 fl. cuartir și lemne.

Doritorii de a concura la aceste stațiuni, sunt poftiți a-și așterne su plicele instruite conform legilor în pigoare la acest oficiu protopresbiteral, vănă la terminul mai sus hotărît.

În conțelegere cu comitetele parochiali.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Geoagiului II.

Sĕcărâmb, 20 Septembre, 1887.

Sabin Piso, protopresb.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bun, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirați'e, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă duplă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învĕlesce sticla, și care e r sie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 3—52

Anunciu!

Din incidentul, că în timpul din urmă s'a observat, că mulți transpoartă și așează prin **pivniți vin** și **must** chiar și în timpul nopții fără de însinuare, îmi iau voie, pe basa decisiunilor referitoare la legea despre darea de consum pentru **vin** și **carne,** a atrage atențiunea, **ca ori ce import și transport de vin,** se poate efeptuí numai în timpul și pe căile prescrise și adecă: **dela 1 Octobre până la finea lui Martie, dela 7 oare dimineața până la 7 oare seară; dela 1 Aprile până la finea lui Septembre, dela 5 oare dimineața până la 9 oare seara;** mai departe, cantitatea vinului importat, **necondițional numai de cât să se anunțe în cancelaria mea, Saggasse Nr. 15,** și numai apoi să se transpoarte la locul destinat.

În interesul acelor p. t. indivíḑi, cari impoartă și transpoartă vin, îi rog pentru o esactă îndeplinire a decisiunilor mai sus arătate.

[1721] 1—1 **I. F. Zeibig,**
arêndatorul dărei de consum.

Sz. 6805/887 tkvi. [1720] 1—1

Árverési hirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közzé teszi, hogy Dr. Russu Octáv által képviselt Albina nagyszebeni takarék és hitelintézet végrehajtató 176 frt. 24 kr. töke, ennek 1886 évi január 15-től folyó 6% kamatja kielégitése végett a végrehajtást szenvedő Huki György nevére felvett nagyszebeni 655 sztjvben foglalt A+1 rend 2955 hrsz. fekvő 366 frt. és az Elena Florea Irimie nevére felvett nagyszebeni 510 számu tjkvben A+1 rend 2935 hrszám alatt foglalt nagyszebeni Florea Irimie Nicolae életfogytiglani lakási jogával terhelt fekvő 300 frt. kikiáltási árban — ezen szolgalomnak a végrehajtási eljárás 163 § értelmében fenntartása mellett (Bruckenthal uicza 18 szám alatt a kebli telekkönyvi hivatalban **1887 évi November hó 24-ik napján d. e. 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kikiáltási ár 10% — át készpénzben, vagy pedig az 1881 évi LX t. cz. 42 § ában és ezt kiegészitő rendeletekben jelzett árfolyamu és ovadékképesnek nyilvánitott érték papirokban a kiküldött kezéhez letenni: kivéve végrehajtató képviselőjét.

A vételárt pedig vásárló az árverés után 3 részletekben 15, 30 és 45 nap alatt köteles a nagyszebeni kir. adó-mint letéti hivatalhoz szabályszerüen szerkesztett kéréssel letétbe helyezni 6% kamatjával együtt.

Az árverés megállapitott további feltételei alolirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a nagyszebeni városi tanácsnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság egyes birójától.

Nagyszeben 1887 augusztus 29.

Jovián s. k.
kir. törvényszéki biró.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gaș (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile.“ Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 31—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 107 Sibiiu, Marți 20 Octobre (1 Novembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 19 Octobre.

O sută de ani sunt ca o clipă în viața unui popor. O sută de ani sunt ca o clipă în viața unei biserici, și dispar mai cu seamă în viața unei biserici, care favorisată de situațiunea politică, nu cunoasce asupriri, nu persecuțiuni, nu în cele din urmă lupta pentru esistență.

Cu totul altcum stă lucrul în biserica noastră.

Soartea ei a fost persecuțiune în toate timpurile. Mai cu seamă greu persecutată a fost ea în suta trecută, dela apostasia lui Atanasie începênd. până la venirea lui Iosif al doilea pe tronul Habsburgilor.

O ceață neagră, nori groși cuprind paginile istoriei noastre bisericesci în suta trecută.

Una o scim: am stat rĕu, și am suferit persecuțiuni crâncene.

Nu scim nimica mai deaproape despre feliul prigonirilor, despre soiul suferințelor.

Am rĕmas turmă fără păstoriu, pradă năvăliri lor de tot soiul, pradă politicei Cabinetului, care țintea la catolisare pe toate căile și cu toate mijloacele.

Abia de vre o câțiva ani am ajuns a ne vedé restaorată vechia noastră metropolie. In scurtul timp de 20 de ani nu am putut face multe. Organismul bisericei noastre trebue prefăcut în trup și sânge. Suntem sĕraci, suntem puțini încă, cari putem lucra, ca poporul nostru sĕ se folosească în direcțiune sănătoasă de drepturile constituționale, cari i le garantează legea noastră bisericească.

Adênciți în această lucrare a noastră, nu e mirare, că încă n'am ajuns a căuta se vĕrsăm lumină în istoria noastră bisericească din veacul trecut.

Am fost datori se o constatăm aceasta pentru justificarea noastră pe deoparte, și ca mângâere pentru cei ce voesc sĕ scie, că noi puțin am dat înainte.

După o rĕtăcire de 87 de ani prin negurile întunerecului, ca prin minune ne-a căḑut în mână manuscriptul, despre visitațiunea canonică a episcopului nostru Gedeon Nichitici, a cărui publicare o am terminat în numĕrul precedent al ḑiarul nostru, și o am însoțit cu unele observări după primele impresiuni.

În numĕrul 52 al ḑiarului nostru am spus cum ne-a căḑut în mână acest document prețios pentru noi, și suntem convinși, că la timpul seu, când vom avea și istorici critici bisericesci, acest manuscript va fi de mare preț pentru a vĕrsa lumină asupra stării bisericei noastre de acuma o sută de ani.

Convingerea nostră este, că asemenea documente se vor mai fi aflând rĕtăcite pe la familii de preoți de prin suta trecută.

Și credem, că ele unul câte unul vor eși la iveală, mâni grigitoare le vor scutura de praf, și le vor conserva, ca apoi pus fie-care la locul seu, se avem o icoană fidelă a istoriei noastre bisericesci din veacul trecut.

Până acuma după cât scim noi acest document stă unic în feliul seu. Archiva consistorială s'a devastat cu desĕvêrșire la anul 1848. Documentele ce au esistat, au fost date pradă focului, și dacă s'a mai mântuit câte ceva, aceasta s'a făcut ca prin minune.

Adăpost în contra prigonirilor au căutat biserica la credincioșii de sub poalele munților. E possibil, că la timpuri de nesiguranță sĕ fie depus pre la bisericile de sub munți documentele mai de preț, ca ele sĕ fie conservate.

Așa se poate esplica și conservarea manuscriptului de care vorbim.

Este o datorie de consciință pentru noi sĕ conservăm ceea ce ne-a rĕmas ca prin minune, se o aprețiem cu căldură, și se îndemnăm pe oameni la conservarea cărților vechi, în cari nu odată aflăm notițe, cari varsă lumină în întunerecul din veacul trecut.

Facem apel din nou la preoții și învĕțătorii nostrii. Scim că sunt rari mai cu seamă preoții și învĕțătorii vechi, cari sciu ceti scrisoarea din veacul trecut.

Una o putem cere dela ei. Sĕ ne trimită aici cărțile și documentele, cari ei nu le pot descifra și noi le vom fi mulțĕmitori, ear istoria bisericească va scí apreția la timpul seu ostenelele fie-căruia după valoarea lor.

Revista politică.

Ca eveniment de mai mare importanță pentru lumea politică e discursul premierului italian al dlui Crispi, rostit la deschiderea camerei italiane. Discursul conține multe deslușiri, ce se comentează în diferite forme.

Pe când foile germane una ca alta nimic nu au de combătut, ci din contra totul de aprobat, pe atunci cele din Paris se pronunță asupra lui cu oare care reservă. „Norddeutsche Allgmeine Zeitung" ḑice: că declarațiunile ministrului Crispi trebue sĕ le aprecieze toți cei fără preocupațiune, și sĕ le recunoască totdeodată de o garanță sigură pentru durabilitatea conjecturei politice, ce s'a îndeplinit pentru susținerea pĕcii; pe când foile parisiane ḑic: că dacă Italia doresce mantinerea pĕcii, atunci ar trebuí sĕ caute alianță cu Franța și nu cu Germania, care singură turbură de present pacea europeană.

Un alt discurs inregistrat și comentat de jurnale e discursul prințului Ferdinand al Bulgariei, rostit la deschiderea sobraniei, deși din punct de vedere politic nimic nu conține de ceva însemnătate. Singurul punct mai important este, accentuarea cu multă satisfacțiune din partea prințului, că poporul bulgar se bucura de present de simpatiile sultanului și ale marilor puteri.

Mare sensațiune a provocat descoperirea atentatului proiectat asupra vieții prințului Ferdinand, și a ministrilor Stambulow și Natchovits. Atentatul a fost proiectat a se esecuta în ḑiua când se va deschide sobrania. Mai amenințat dintre cei trei este Stambulow, care a primit până acum mai multe epistole amenințătoare, anonime. Între aceste e interesantă una, publicată și în jurnalul „Svoboda," datată din Meran, și subsemnată „un prinț rusesc." Aceasta sună: „Trădătoriule! *Quousque tandem*? Nu se va afla nimeni, care sĕ tragă un glonț în capul unui asemenea ticălos, care abusează de atâta timp de marinimositatea Rusiei? Sper că în curênd capul d-tale va ajunge pe tipsiă, precum de o mie de ori ai meritat-o, ca astfel sĕ se rĕsbune în modul cel mai crâncen marea trădare a sfintei cause slave, ce ai sĕvêrșit-o."

Afacerea Caffarel, care a produs atâta indignațiune în tot poporul francez, probabil că va fi și mai tristă în urmările ei. Cererea bonapartistului Cuneo d'Ornano ca sĕ se denumească o comisiune pentru cercetarea acestei afaceri, a fost primită în senat cu 379 față de 155 voturi, în contra stăruințelor președintelui republicei de a nu se urgia cercetarea. In posițiunea aceasta președintele, care se teme ca nu cumva în urma anchetei sĕ fie descoperit și ginerele seu Wilson, care încă a fost suspiționat de complice al lui Caffarel, se vorbesce prin cercurile parlamentare, că ar fi gata a-și da demisiunea. Aceasta crisă presidențială, care insuflă serioase îngrigiri, probabil că va fi complicată încă prin o crisă ministerială.

Convențiunea anglo-franceză asupra neutralisării canalului Suez va obținè aprobarea tuturor puterilor după cum scrie „Neue Fr. Presse". Rusia va fi între cele dintâiu, după care va urma Italia. Încât privesce pe Germania despre care se credea, că mai cu greu își va da acordul seu, judecând după vederile esprimate în „Norddeutsche Alg. Zeitung," care privesce în această convențiune o nouă

FOIȚA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien."

Bucurescii toamna și carna.

O ḑi în Bucuresci. — La piață. — Doamna Balașa și metropolia. — Asilul Elena — Museu și statue. — Teatru, concerte și baluri. — Element german. — Imigrarea. — D.-ale rușilor și soldații ruși. — Trecut, present și viitoriu.

Aid sĕ facem într'o ḑi mai rĕcoroasă de toamnă o tură prin capitala pornită la o strașnică desvoltare a țĕrii, pentru ca nemolestați în sfêrșit de năduful molipsitoriu al verii, sĕ cercetăm cu de amĕruntul cele de vĕḑut! Imediat lângă centrul orașului se află „piața," marele târg al Bucurescilor. A întra în ea este de un interes îndoit, deoarece și ea, ca toate piețele orientale ne presentă un câmp valoros pentru studii etnografice, și deoarece se pot face asemănări îmbucurătoare aci cu târgurile murdare ovreiesci din Iași, cu piața grecească colturoasă din Galați și cu vieața de țeară pe piețele din Drăgășani și Craiova. Aci, — asta se vede la prima ochire, — totul e arangiat ca într'un oraș mare, totul e curat.

Promoroaca dimineții învĕlue încă țĕrmurii Dîmboviței, și deja domnesce pe întinsul teritoriu, cea mai vie mișcare. Târgul se ține în toată ḑiua, toată ḑiua se procură aci pentru bani sunători alimentele, și alte lucruri de trebuință ale gospodăriei. Întrând în teritoriul de operație al bucătăreselor, servitoarelor și al unor însurăței practici, din partea de către orașul interior, — dăm mai întâiu de un loc în patru unghiuri, încungiurat de case și o biserică Una dintre laturile lui se caracterisează printr'un șir de bolți, unde se vênd ghete și cisme de toate mărimele imaginabile și în prețuri diferite, pe laturea opusă a locului scena e cu mult mai variată. Năfrămi boeme de lână pistriță, cămeși naționale, pânzături și Ḑeu mai scie câte alte toate paradează în vr'o 10 localități; traversarea liniei pe ací pare a fi primejdioasă și străinul o face numai odată, căci înaintea fiescecărei bolți stau postați doi ori trei jidani, cari își dau silința cuvenită de a seduce pe străin cu declamațiunile lor vrăjitoare roștite nemțesce ori românesce. Pe însași piața aflăm jur împregiur șatre de lemn; într'una din ele sunt ghete, calapoduri și armii întregi de opinci, cari respândesc un miros respingĕtoriu; într'alta se vênd căciuli albe, negre și brune; mai la deal poți cumpăra sîte, mături, butoaie și vase de lemn. Ear în mijlocul pieții residează negustători de găini și porumbi și în dosul unor mese primitive, membre în vrĕstă ale secsului frumos, stând între cămeși naționale, ciorapi, pănclici și pânzături. Durere, cumpărători sunt puțini, și locul cam părăsit,

De tot altfeliu se petrece lucrul în ulicioarele vecine. Aceste conduc la piața cea mare de pe malul Dîmboviței și seamĕnă cu un târg de țeară în permanență. Aici ne învălmuesce ne'ncetat un popor numĕros privind la minunățiile negustorilor ovrei și trecênd cu auḑul peste țipetele lor sfășietoare.

Luminări întunecoase și subțirele de ceară, săpun, pungulițe, mărămi de culori vii încât îți ustură ochii, perii, jucării, cuțite, icoane miraculoase de sfinți au sĕ atragă ací mulțimea; într'aceea urlă câte un slovac pentru de a-și puté vinde mărfurile sale de sirmă și mai încolo se mișcă tăcut și încet, ca spiritul tatălui lui Hamlet un covrigariu. La capĕtul ulițiĭ șed femeile cu flori, pe cari de loc nu le am puté asĕmena cu flori, dar cari cel puțin vênd cununi și buchete modeste. Înaintea lor se estind stelage acoperite cu pânză, sub cari își pot procura drăguțele de bucătărese cu prețuri ieftine patlagele roșii, ardei verde, castraveți amăgitori și fasole, legături mari de ceapă și crumpene adunate cu îngrigire peste olaltă. Este într'adevĕr o mare plăcere a umbla printre șirurile aceste și a se înveselì la vederea acestor producte minunate și frumoase ale solului, cari ne dau un argument atât de fidel despre fertilitatea binecuvêntată a țĕrei. Lângă

garanţă pentru manţinerea păcei în Europa, nu mai e nici o îndoială. Austro Ungaria fără îndoială, că va urma Germaniei şi Italiei, aliatelor ei. Ar mai rămânea aşa dară Turcia, care îşi va lua timp să se mai cugete.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociaţiunei.

Am aflat şi noi în timpul seu, precum au aflat toţi Sibienii, despre regretabila grevă a fostului director interimal şi a foastei directoare dela scoala de fete a Asociaţiunei, dar în interesul acestui institut atât de necesar la români, şi în interesul fost director şi dşoarei directoare, cari cu toata uşurinţă şi-au pus în joc frumoasa reputaţiune ce şi-o câştigase la români prin acest institut, — ni-am impus tăcere, şi numai dupăce am vĕdut că „Tribuna“ face chiar contrariul şi în casul acesta, care pentru necsurile ce le are cu persoanele interesate, chiar dênsa era chemată sĕ-l presente mai domol, il esploatează pentru de a compromite scoala şi comitetul Asociaţiunei prin rĕspândirea de sciri sensaţionale neadevĕrate — ne-am resolvat a da unele deslusiri obiective, ceea ce am şi făcut la timpul seu în ţiarul nostru.

Astăţi însĕ dupăce „Tribuna“ de o lună de ţile a tot alarmat şi iritat publicul cu „Crisa scoalei de fete“ cum o numesce ea, — credem că avem datorinţă a intrerumpe şi noi tăcerea, şi a nu lăsa ca publicul se fie dus în eroare.

Deci începem cu reproducerea din Nrii 228 şi 229 ai „Gazetei Transilvaniei“ a unei corespondenţe din Sibiiu, carea într'un mod foarte obiectiv espune lucrul dela început până în capĕt.

Corespondenţa este următoarea:

Sibiiu, 23 Octobre, n. 1887.

În Nrul 222 al preţuitului ţiar ce redactaţi veniţi şi D-voastră a vĕ da verdictul asupra strămutărilor ce s'au întêmplat la scoala de fete a Asociaţiunei transilvane.

Vĕd că nici D-voastră nu vaţi putut deplin informa despre adevĕrata stare a lucrului din comunicările tendenţioase cu cari şi-a alarmat „Tribuna“ pe cetitorii sei. Deci, considerând că comitetul Asociaţiunei nu cred sĕ se dimită la polemii ţiaristice cu „Tribuna,“ mai ales după ţinuta ei neromânească observată în această causă, ci 'şi va reserva justificarea pentru unicul for competent — pentru adunarea generală a Asociaţiunei, — sĕ-mi daţi voie sĕ vĕ dau eu informaţiuni esacte, esacte încât privesc faptele, dar la toate datele nu mĕ pot provoca, pentru că deşi sunt membru al comitetului, membru care am participat la aducerea concluselor din cestiune, mie nu-mi stau la dispositiă, toate documentele din archiva comitetului precum vĕd că li-au stat celor ce s'au produs prin „Tribuna,“ cari deşi n'au participat la şedinţe, nu numai comunică documente de ale comitetului, dar sciu şi chiar cine a făcut cutare şi cutare propunere în şedinţele comitetului.

Vorbiţi şi d-voastră despre conflictul ivit între *„personalul didactic“* şi direcţiunea scoalei, şi între comitetul asociaţiunei. Aceasta nu este esact, căci conflictul, dacă se poate numi astfel, a esistat numai între directorul interimal onorar de studii dl Dr. D. P. Barcian şi directoara internatului d-şoara baronesă Elena Popp de o parte şi între comitet de altă parte.

Nici dl Dr. Barcian însĕ nici d-şoara baronesă Popp *n'a propus nici un studiu* în scoala asociaţiunei, ci ei au condus numai, unul scoala, cealaltă internatul, — ear adevĕratul corp didactic au fost „profesorii şi profesoara“ de toţi 4 inşi, cari n'au participat la *grevă*. Nu are loc deci întrebarea ce vi o puneţi „că cine poartă vina, că scoala a fost espusă de a fi „deodată părăsită de *personalul ei 'didactic* şi dirigent? căci numai „personalul dirigent“ a părăsit'o, şi ca fie-care român nepreocupat sĕ-şi poată face judecată chiară „cine poartă vina“ pentru aceasta, îmi iau voie a espune lucrul aşa cum s'a petrecut.

Anul scolar trecut a fost primul an al acestei scoale. A fost un an de probă în care, după natura lucrului, fără de a se fi putut norma toate în detail, s'au pus la cale toate după cum s'a putut, şi după împregiurările noastre s'a făcut un bun început.

Pracsă, încât privesce scoalele *civile*, noi n'am avut, căci până aci scoale civile românesci *n'au esistat* nici de băeţi nici de fete, am fost avisaţi deci numai la noi, ca apoi din esperienţa ce o vom face, sĕ ne perfecţionăm scoala, ca sĕ devină cu timpul o scoală de model, precum trebue sĕ fie o scoală a tuturor românilor.

După lege, profesorii scoalelor civile trebue sĕ fie anume cualificaţi pentru acestea, ear esamenul de cualificaţiune au sĕ-l facă la o comisiune instituită anume spre acest scop în *Budapesta* pentru întreg teritoriul Ungariei.

Comitetul a publicat concurs pentru posturile de profesori şi de doauĕ profesoare, dintre cari unul avea sĕ fie şi director de studii, ear una şi directoara internatului, ceeace este în consonanţă şi cu *statutul de organisare* al scoalei aprobat prin guvern.

Concurenţi cu esamenul recerut pentru scoalele civile nu s'au arătat, pentru că în trecut, din lipsa acestor scoale nici un român n'a reflectat la asemenea esamene, din aceia însĕ, cari după lege sunt cualificaţi de a putea pune esamenul special, a ales comitetul 3 profesori, toţi cu studii academice şi o profesoară, *ear ca sĕ poată avea de directoară a internatului*, care în prima liniă are de a conduce educaţiunea copilelor din internat, pe d-şoara baronească Elena Popp, a ales-o pe dênsa de directoară, absolvându-o de îndatorirea *statutară de a şi propune în scoală.*

Fiind-că toţi profesorii erau începĕtori, comitetul cu abatere dela statut n'a denumit de director nici pe unul dintr'ênşii, ci în mod interimal a concredut cu afacerile directorelui pe secretarul seu al II, pe dl profesor seminarial Dr. Daniil P. Barcian, denumindul totodată şi de delegat.

Cu acest personal s'a instalat scoala, care până când profesorii vor depune esamenul special de cualificaţiune, din partea ministeriului de culte se consideră numai de scoală privată.

După statutul de organisare, comitetul îşi esercează dreptul seu de supraveghiare prin un *delegat al seu*. De sine sĕ înţelege că între împregiurări normale *delegatul*, care are de a supraveghia totul, prin urmare şi pe directorul, nu poate fi totodată şi director.

Domnul Dr. Barcian la toată întêmplarea a adus un sacrificiu, că a primit fără nici o remuneraţiune materială sarcina de director fiind dlui şi fără de aceasta ocupat cu ofi ciile sale de profesor la seminariul Andreian şi de secretar al doilea al asociaţiunei, şi în decursul anului a cerut ca comitetul sĕ-l absoalve sau de directorat, sau de ambele, ear comitetul l'a absolvat de secretariat, fiind aci mai uşor de înlocuit.

Voind comitetul a regula toate afacerile interne ale scoalei şi ale internatului, a esmis din sînul seu o comisiune pentru elaborarea unui proiect de regulament intern. Elaboratul acestei comisiuni l'a transpus la direcţiunea scolară, ca sĕ-şi dea opiniunea asupra lui. Direcţiunea dimpreună cu corpul profesoral a prelucrat acel elaborat şi în formă de proiect l'a subşternut la comitet pentru pertractare şi staverire. În acel proiect erau normate afacerile — drepturile şi datorinţele — tuturor persoanelor, cari sunt şi cari funcţionează în scoală şi în internat. Afară de aceea mai era proiectată şi instituirea unui *post nou de administrator*.

(Va urma.)

Corespondenţe particulare
ale „Telegrafului Român.“

Adunarea generală a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane.

Sibiiu, în 19 Octobre.

Toate adunările generale ale despărţământului Sibiiu la câte am participat eu, a succes din toate punctele de vedere escelent, aşa încât s'a ridicat la un fel de renume aceste adunări. Dovadă eclatantă în aceasta privinţă numĕrul însemnat ce a obicinuit a lua parte la aceste adunări din intiliginţa de aici, precum şi numĕrosul public din toate clasele din împregiurul locului destinat spre acest scop. Şi adunarea din ĕst an cu nimic n'a rĕmas îndărĕptul celorlalte.

Ca vre-o 18 persoane dintre cele mai distinse din Sibiiu, în fruntе cu zelosul şi vrednicul vicepreşedinte al Asociaţiunei, dl cons. aul în pens. Iacob Bologa, Duminecă cam pe la 7 oare dimineaţa cu un entusiasm deosebit a plecat spre Sĕcădate, ca şi când ar fi avut un fel de presimţiu despre escelenta reuşită a adunărei generale din acest an. Şi în acest presimţiu nici că s'a înşelat Spre onoarea celor ce se află în fruntea poporului din Sĕcădate se fie constatat, că un arangiament mai bun, o însufleţire mai mare în popor nici că se putea, şi fără de a intenţiona, ca se atribuim laude nemeritate sau că se alterăm meritele celorlalţi domni cari s'a aflat între arangiatori, credem că nu greşim, dacă în locul prim 'l punem pe zelosul paroch gr. or Constantin Prie.

Un banderiu de vre-o 50 juni îmbrăcaţi serbătoresce astepta în frunte cu prot. tractului Avrigului Ioan Cândea sosirea comitetului despărţ. în Brad. Prot. I. Cândea în numele poporului şi preoţimii din tractul seu, care cu mare dor astepta sosirea acestei ţile memorabile, în cuvinte călduroase a bineventat sosirea comitetului, la care bineventare dl director al despărţĕmêntului Dr. Ilarion Puşcariu, i a rĕspuns în cuvinte călduroase, mulţĕmind poporului pentru aceasta frumoasă primire şi arătând, că scopul Asociaţiunei este a procura prin adunările sale de felul celei de aţi, adevĕrată bucurie, ce a succes totdeuna până acum şi are cele mai bune speranţe, că va succede şi de aţi înainte.

După aceasta bineventează pe comitet şi pe dl director al despărţĕmêntului primariul comunei Sĕcădate, dând espresiune bucuriei poporului pentru ţineré adunărei generale a despărţământului în Sĕcădate. Dl director al despărţământului ear mulţemesce în cuvinte călduroase poporului pentru primirea frumoasă, de care s'a împărtăşit comitetul despărţĕmêntului şi-l încredinţează, că Asociaţiunea transilvană are în vedere singur numai fericirea acestui popor bun, ce se poate ajunge prin lumină şi prin învĕţătură.

Măreţul Olt, părea că stă uimit în loc, ca sĕ privească priveliscea minunată şi ne mai vĕţută de el, ce se arăta acum pe drumul către Sĕcădate. Voinicii călăreţi, încungiurând trăsura directorului şi ale celorlalţi membrii ai comitetului călăreau falnic şi mândrii, conscii de însemnătatea actului. Un aspect minunat oferé privitorului marginea Oltului în aceşirul stelagelor se ridică hala de carne, un edificiu grandios, la care nu s'au cruţat ferestile mari. O privire în lăuntru ne arată, că ce-i drept încă nici acì nu se cunoasce arta de a presenta carnea în bucăţi gustoase, dar totuşi nu se poate nega, că ea este totuşi cu mult mai de gust ca în oraşele din provincie. Mai demult se înţelege s'ar fi putut mai anevoie face astfel de apreţiări, căci pe atunci se beleau boii şi alte jertfe de măcelărit imediat în dosul halei, presupunênd mugetele şi sângele lor niste nervi foarte tari din partea privitoriului. Aţi nu mai poate fi vorba de asta, dar zgomotul asurditori al cumpĕrătorilor şi vênţĕtorilor s'a păstrat până în ţiua de aţi. Şi el este atât de mare, încât omului îi vine într'adevĕr se creadă, că se află la bursa din Viena, Berlin şi Hamburg, ori în privinţa sbierăturilor într'o casă de alienaţi, unde se iau o mie de furibunţi la păruială, amenînţându se reciproc cu ucidere.

Neasemĕnat mai graţios şi mai pacinic ni se presintă o clădire cu mult mai mică, în care ni se arată delicatele producte ale ţĕrei una lângă alta Fiesce care local ii servesce câte unui neguţătoriu de poame, care şi-a aşeţat marfa în mod amfiteatral in câte 10—12 şire; poamele cele mai delicate şi zarzavaturile cele mai alese îi lucesc omului în faţă. La capĕtul celalalt al halei mari de carne se estinde imperiul acelor fii ai prafului, cari doresc se ferească pe de aproapele lor cu cărbuni de lemn, varză morcovi, grămeţi uriaşe de ardei şi ceapă, cu diferite seminţe, făină de porumb, galiţe, pesci şi păstramă. Acest din urmă articlu de negoţ e ceva specific oriental. El constă din niste bucăţi subţiri negre, ca de pele, cari la o privire şi mirosare mai de aproape se dovedesc a fi carne de oaie prăsărată cu sare şi musce turtite, uscată de soare. Oamenilor sĕraci le servesce feliul acesta de carne drept hrană plăcută.

Partea mai din dos a pieţii e mai puţin afabilă; face impresia, ca şi când ai trebuí se laşi în vreme de ploaie una ori alta din cisme. De altfeliu în tumultul pieţii nu lipsesce nici humorul. Douĕ dame nobile îl cultivează; una şede tăcută şi înţepenită pe o peatră ca fata lui Lot. Cu amêndouĕ mânile ţine ridicată o mătură; cealaltă şede în dosul unor plete de pĕr, amăgitoriu resfirate. Se pare că doarme; astfeliu de articlii nu permit nicăiri a fi acăţate de clopotul cel mare. Aproape de ele s'a etablat un librariu volant, el fericesce poporul cu cărţi de rugăciuni, călindare şi alte minunităţii.

Pe ţĕrmul de dincolo al Dîmboviţei întêlnim cel mai imposant monument în România. Biserica Doamna Balaşa este o operă, pe care cu tot dreptul n'o pot s'o preamărească în deajuns scriitorii români. Biserica aparţine fundaţiunilor de caritate ale familiei Brancovean şi este situată în mijlocul celor mai drăgălaşe grădini lângă spitalul brâncovenesc şi asilul cu acelaşi nume. De tot captivătoriu ne atinge îndată la întrare un covor de flori pistriţe, cari ne presintă în format şi colori emblemele ţĕrii în dimensiuni gigantice. Biserica este zidită în stilul cel mai curat bizantin şi înveselesce privirea cu cele patru turnuleţe prin puritatea liniilor sale. Cea mai mare dintre cele patru faţade e ornată cu un portal de onorare, ţinut în stil mauric şi caracterisat cu patru columne de peatră sură din Câmpina. De asupra uşii se află icoanele alor douĕ hramuri: înălţarea Domnului şi botezul Domnului; uşa cea mare aurită ne presintă icoanele apostolului Petru şi Pavel.

În lăuntrul bisericii se unesce cea mai înaltă armonie a formelor architectonice cu cel mai mare lucs al arangiamentului şi cele mai preţioase picturi de plafon, pentru de a transpune pe străin în cea mai amuţită încântare. Picturile de sticlă confecţionate la München represintă pe apostoli şi pe membrii familiei princiare a Brâncoveneştilor, corul, tronurile părechii regale şi a metropolitului sunt făcute din lemn de stejariu, acoperite cu catifea roşie şi asemenea iconostasului şi obiectelor religioase bogat aurite. Naia bisericii are forma unei cruci grecesci, reamintind catedrala dela Curtea de Argeş. Intr'un unghiu la dreapta se poate vedé un mausoleu frumos ciselat din marmori de Carrara

ste momente: călăreţi îmbrăcaţi şi împodobiţi sărbătoresce şi în fruntea lor 3 inşi cu 3 steaguri multicoloare, frumoase; îţi crescea inima de bucurie vĕdênd aceasta însufleţire a poporului faţă de membrii Asociaţiunei, ce se nisuesc a lumina pe acest bun şi blând popor.

Astfel am mers până în Sĕcădate. Ací o nouă surprindere. Cum am întrat în comună am trecut pe sub un fel de arc triumfal compus din podoabele ce le oferă natura în acest anotimp, provĕdut cu inscripţia: *Salve!* Mergênd mai departe am trecut pe sub alt arc cu inscripţia: *Bine sunteţi primiţi*! eară înaintea scoalei era adunat întreg poporul din Sĕcădate, asteptând sosirea sibienilor. În fruntea poporului era bravul preot greco-oriental Constantin Prie, care a bineventat comitetul în numele poporului prin o cuvêntare aleasă şi foarte potrivită cu acest moment solemnel. În vorbirea sa părintele Prie accentuă greutăţile între cari s'a înfiinţat Asociaţiunea transilvană şi meritele bărbaţilor, cari sau luptat pentru înfiinţarea ei şi mai ales ale marelui archiereu Andreiu baron de Şaguna, care s'a întrepus cu toată autoritatea sa şi s'a luptat pentru înfiinţarea Asociaţiunei. Urări nesfârşite de „Se trăească“ au urmat acestei cuvêntari.

Dl director al despărţĕmêntului Dr. Ilarion Puşcariu, mulţemesce şi ací poporului în cuvinte alese pentru aceasta festivă primire, care de o parte dă încuragiare comitetului despĕrţământului pentru lucrare mai departe, ear de altă parte dovedesce într'un mod eclatant interesul poporului faţă de acea stă instituţiune menită a înainta cultura şi prin acesta bunăstarea şi fericirea lui.

După acestea întreg poporul mic şi mare, bărbaţi şi femei, s'au dus în biserica gr. or., care deşi destul de mare altfel, părea că nu e în stare a primí în sinul seu atâta lume adunată acolo. Şi nu e mirare că poporul a participat într'un număr aşa considerabil, dacă vom sci, că preoţii şi învĕţătorii, acesti campioni nemijlociţi ai culturei poporului, se aflau la locul lor, adecă în fruntea turmei cuvêntătoare încredinţată păstorirei lor.

Aici dl director al despărţĕmêntului a deschis adunarea generală prin o cuvêntare potrivită, în care arată poporului scopul şi modul măreţ al Asociaţiunei şi cum aceasta lucră spre realisarea acelui scop. Urmează apoi cetirea raportului despre activitatea comitetului despărţĕmêntului în acest an, cetit prin secretariul Mateiu Voileanu, ce s'a luat spre sciinţă. După cetirea raportului s'a cetit consemnarea membrilor asociaţiunei din acest despărţĕmênt, din care se vede, că în acest despărţement asociaţiunea are 9 membrii fundatori, 20 membri pe viaţă şi 56 membrii ordinari.

După aceasta dl director a predat diplomele membrilor înscrişi la adunarea despărţământului din anul trecut în Sebeşul inferior, şi apoi să alege o comisiune pentru înscrierea membrilor noi în care comisiune se aleg: dl D Cuteanu, protopresbiter gr. cat. din Sĕcădate, Constantin Prie, preot gr. or. din loc şi Dr. N. Olariu, advocat în Sibiiu.

În timpul cât a durat înscrierile de membrii noi şi încassările de ajutoare s'a cetit 3 disertaţiuni şi adecă:

1. Dl Emilian Popescu, cancelist consistorial în Sibiiu a disertat despre folosul meseriilor;

2. Dl Ioan Georgescu, înv. la scoala grăn. din Scorei a disertat despre modul lucrărei pământului şi folosirea puterii productive a aceluia. În fine

3. Părintele prot. D. Cunteanu, a cetit o cuvêntare ocasională despre scopul Asociaţiunei arătând, că unul dintre factorii principali ai cultivărei poporului e scoala, şi învĕţătorii cari au de a forma pe om; apoi salută pe dir. desp. şi pe inteligenţa română, care n'a pregetat a venì din depărtare pentru realisarea şi pe aceasta cale al scopului măreţ al asociaţiunei.

După aceasta raportează comisia de înscriere despre membrii înscrişi ca membrii ajutători, ordinari, şi pe vieaţă. Între ceşti din urmă cu plăcere trebue se amintesc pe ambii preoţi români locali, dnii D. Cuteanu şi Constantin Prie.*)

Pe basa acestui raport se statoresce bugetul anului viitor.

În privinţa locului, unde să se ţină adunarea generală viitoare a acestui despărţĕmênt se ivesc deosebite păreri; presidiul propune Veştemul, Dr. N. Olariu însĕ e de părere să se mute locul adunărei generale şi în părţile vestice ale Sibiiului unde nu s'a ţinut de mult timp această adunare şi anume în Vale. O propunere, care cuprindea în sine pe amêndouĕ cele amintite şi care s'a şi primit, a făcut dl P. Cosma şi adecă: Locul adunărei generale viitoare nu se decide acum, ci se lasă în buna chibzuială a comitetului, care 'şi va lua informaţiunile de lipsă în privinţa aceasta.

În fine dl consileriu aulic în pensiune, vicepreşedintele asociaţiunei a ţinut despre scopul Asociaţiunii o cuvêntare foarte bine predată şi acomodată publicului la care era adresată, ce a fost ascultată cu cel mai viu interes şi urmată de multe urări „de să trăiască“

Dl director al desp., ca preşedintele adunărei constatând, că această adunare a decurs în cea mai bună ordine — ceea ce dovedesce spiritul de ordine al poporului român, — mulţemind tuturor participanţilor şi disertanţilor, de asemenea şi celor de alt neam şi confesiune, şi în specie dlui preot ev. lut. din loc Iakab Iános, care a binevoit a participa la această adunare şi a contribuì spre scopurile asociaţiunei, — declară adunarea generală din acest an de încheiată.

După încheierea adunărei toţi oaspeţii au fost învitaţi la o masă comună aranjată în edificiul scolar. Aci la întrarea în sală era inscripţia: „*Bine aţi venit*;“ în sală pe păretele din fund era inscripţia: „*Spune române ce ai fost, ce esci şi ce vrei să fii*“?; eară pe păretele din fruntea salei era ca un fel de rĕspuns la întrebarea aceasta: „*Viitorul naţiunei române e cultura.*“

Afară de oaspeţii veniţi, — preoţii, învĕţătorii şi poporul din comunele învecinate au mai luat parte la masa comună şi fruntaşii comunei Sĕcădate.

Însufleţirea poporului nu se poate descrie. Era frapat şi încântat de bucurie, vĕdênd în mijlocul seu atâta inteligenţă.

Buna dispositie crescea mereu sub influinţa sucului din viă şi a vestitei musici „Calicul“, care a concertat în tot decursul mesei.

Ca la toate ocasiunile de felul acesta aşa şi acum nu puteau lipsí toastele. Primul toast l'a ridicat dl director al despărţĕmêntului Dr. Puşcariu, pentru conducĕtorii bisericesci şi politici — preoţi, primar şi notar — din Sĕcădate. Domnul preot luteran Iakab Iános, a toastat pentru neobositul director al despărţĕmêntului; preotul gr. or., C. Prie pentru v.-presidentul Asociaţiunei Il. Sa dl Iacob Bologa; dl Florian, preot gr. cat. din Racoviţa, pentru „purtătorii flamurei culturei române din Sibiiu“ (membrii comitetului); Ilust. Sa dl Iacob Bologa, ca rĕspuns la urările părintelui Prie dice: „dacă nu voi vedé, că toţi românii lucră în unire umĕr la umĕr pentru binele neamului nostru, apoi nu mai vreau să trăesc,“ ridică pocalul seu în sănătatea românilor, cari în unire şi armoniă lucră pentru mărirea neamului lor şi spre întărirea celor dise cu cuvêntul acompaniat de toţi cari se aflau la masă a cântat antifonul: „Eată acum ce e bun sau ce e frumos etc.“ Dl prof. sem. I. Popescu toastează pentru conducĕtorii ce stau în nemijlocită atingere cu poporul şi cari prin lucrarea lor ajută şi încuragiază pe cei din centru, apoi pentru popor, care înaintează cu paşi lini, dar sigur. I. Băcilă, director în Avrig, a toastat pentru popor; dl Parteniu Cosma într'o formă de rĕspuns la toastul dlui I. Băcilă dice: că asociaţiunea a căutat şi caută a influinţa asupra poporului prin crescerea de preotese şi învĕţătorese (bravo!!!) pentru aceea îşi ridică toastul pentru statul învĕţătoresc; dl At. Cimponeriu şi a ridicat pocalul pentru femeile române.

Mai amintesc pe scurt şi următoarele toaste: T. Dreghici, adjunct notarial în Sĕcădate pentru oaspeţii veniţi la adunare; părintele prot. D. Cutean pentru dnii Dr. Il. Puşcariu, I. Bologa, I. Popescu, P. Cosma şi Dr. Moga cu un cuvênt pentru toţi cei de faţă; dl I. Georgescu învĕţător în Scorei pentru inteligenţa română; şi dl I. Popa redactorul „Calicului“ cu humorul seu cunoscut pentru copii sei (musicanţii) aduşi dela margini; etc. etc.

Cam pe la 4 oare va fi fost când dl director al despărţĕmêntului mulţemind pentru primirea frumoasă asigură pe secădăţeni, că duce cele mai frumoase suveniri dela ei, îi roagă să păstreze şi dênşii în plăcută aducere aminte această di memorabilă.

Dupăce oaspeţii au eşit din sala scoalei, unde a fost prândul, s'au scoborît cu toţii în curtea scoalei unde se încinse o horă. După aceea asistară la jocul tinerilor din sat, care a durat până târdiu.

Astfel a decurs adunarea generală din ĕst an a despĕrţemêntului III (Sibiiu) al Asociaţiunei transilvane. Dorul, cu care a aşteptat poporul această adunare şi interesul ce l'a arătat faţă de ea; primirea grandioasă a comitetului desp. şi participarea în numĕr aşa mare la adunare precum şi în sufleţirea poporului pentru lucrările Asociaţiunei, sunt o dovadă puternică despre iubirea de cultură şi învĕţătură a poporului nostru. —*i.*—

conţinênd rĕmăşiţele pământesci ale pioasei fundatoare, ale princesii Brancoveanu. Sculptura este a lui Georgescu şi are o ideă înălţătoare alegorică de basă. O femeie, caritatea plânge deasupra unui sicriu, peste care un ânger volitant ţine o tăbliţă frumoşică, ornată cu numele Brâncovean gravat cu litere de aur. Icoanele şi lucrurile de artă sunt în multe casuri lucrate după măestri renumiţi. Luarea de pe cruce pe platout, lucrată de ornatorul bisericii votive din Viena, este după Rubens, cina cea de taină după Leonardo da Vinci, maica Domnului este după Murillo creată.

Un pult, ciselat din aramă, poartă icoana hramului dilii, lângă el stă o lespedă de marmoră pentru prescuri şi colive. Afară de sfesnicile mari impunĕtoare sunt multe candele mici de argint pe dinaintea icoanelor sfinte, totalitatea lor atinge seara în mod covêrşitoriu. Interiorul sacristeriului conţine brodării vechi, precum şi îmbrăcăminte liturgice, ale căror aur, argiu şi mase de brocat, represintă o bogăţie strasnică. Mai admirabil rĕmâne se înţelege iconostasul; încărcat cu aur şi preţioase, ne presintă o privelisce ca în poveşti.

(Va urma.)

*) Lista contribuitorilor se va publica în Nr. viitor. Red.

Varietăţi.

* F. Z. M. baron Schönfeld, după cum să anunţă din Viena nu mai sufere de reumatism şi în 28 Octobre n. a părăsit spitalul oficerilor.

* (Scoala română de fete din Sibiiu.) Cetim în „Familia“: După cât aflăm prin o binevoitoare indiscreţiune, următoarea epistolă a fost adresată de cătră dna Constanţa de Dunca-Schiau din Budapesta nouei directoare a scoalei de fete din Sibiiu, d-şoarei Petraşcu. Pe lângă aceasta ni se scrie, că d-na Constanţa de Dunca-Schiau, care cunoasce de mult timp pe fiica bravului militar român, căpitanul Petraşcu s'ar fi esprimat, că în împregiurările actuale, comitetul Asociaţiunei nu puté face o alegere mai bună. Audind aceste dela o persoană atât de competentă în materie, ne bucurăm de a scí numitul institut de crescere în mâni capabile d'a-i asigura prosperarea ce-i dorim atât de adênc. Avis părinţilor cari au copile de crescut! Eată scrisoarea despre care vorbirăm: Domnişoarei Petraşcu directoare la Şcoala de fete din Sibiiu. Domnişoară! Cu plăcere aflu numirea Domniei tale ca directoare la şcoala de fete din Sibiiu. Eu, care îţi cunosc şi apreţiez calităţile şi şciu că acele calităţi sunt acele trebuitoare unei pedagoge, sunt în interesul crescerii fetelor române, dĕplin satisfăcută cu astă nimerită denumire. Nu mĕ îndoiesc, domnişoară, despre zelul ce vei pune în îndeplinirea nouei şi grelei datorii care ai luat asupra-ţi şi sunt convinsă, că cu timpul toţi vor fi încredinţaţi, ca şi mine, că eşti la locul cuvenit. Dacă, în ori ce împregiurări îţi pociu, domnişoară, fi utilă ca veche pedagogă, te rog a dispune de mine. Primesce, domnişoară etc. Constanţa de Dunca-Schiau.

* (Un fenomen al naturei.) In 28 Octobre n. seara la 8 şi 10 minute s'a observat în Braşov un rar fenomen, care a pus în uimire pe toţi câţi l'a vĕdut. La lumina lunei adecă s'a observat un foarte frumos curbubeu, ale cărui colori erau foarte intensive, aşa că oferea o privelisce admirabilă.

Cine scie ce combinaţiuni vor fi făcut ţĕranii nostrii români, cari au observat acel fenomen.

* (Afacerea de la Opera Comică din Paris.) La 16 Novembre se vor începe înaintea tribunaluiui corecţional din Paris, desbaterile privitoare la catastrofa de la Oprera Comică.

Actul de acusare e foarte lung şi să compune din vre-o 120 pagini mari. El e foarte limpede şi analisează punct de punct causele catastrofei şi responsabilitatea ce încumbă administraţiunea Operei Comice.

Pasagele principale despre cari tratează actul de acuzare sunt: Cum s'a întêmplat catastrofa; origina incendiului; pompierii; săpătorul Ardrea; sergentul Cumine; îngrămădirea decorurilor; responsabilitatea directorului Garvahlo; perdelele; scara de fer, şi uşa scărei de siguranţă.

* (Rectificare.) În Nr. precedent în foiţă pe pagina a 3-a, alinia I-ă în loc de 1887 să se cetească *1787* şi în loc de 1888 să se cetească *1788*.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

Comuna politică Arpatac zace pe partea dreaptă a Oltului, în spre nord dela Braşov şi în partea despre apus a comitatului Treiscaunelor. Ca comună mărginaşă între „Secuime şi ţara Bârsei,“ ea se poate privi cu drept cuvênt cheia sau poarta Haromseculuì, deoarece întreaga comunica-

ţiune a acestui comitat cu gara Feldioara-Budapesta se face prin mijlocul ei. Deasemenea cei ce vin din România prin Braşov sau cu trenul din spre Budapesta până la gara Feldioarei şi vreau sĕ cerceteze băile din Elöpatac, Malnaş, Tuşnad, trec prin această comună sau pe scurt fie ḑis: nu este altă comună în „Secuime sau ţara Bârsei," carea sĕ fie pe fie-care ḑi cercetată de atâţa străini ca şi comuna aceasta.

Ea este locuită în părţi egale de români şi maghiari. Numĕrul locuitorilor trece peste 1200 suflete. Românii se ţin de confesiunea greco-orientală, maghiari de cea reformată (calvină.) Maghiarii, — între cari se află şi vre-o câţiva proprietari mari de pământuri, — folosindu-se de ocasiuni binevenite, favorisaţi şi de sistemele de guvernare din trecut, — şi-au înzestrat biserica lor încă înainte de 48 cu o avere foarte frumoasă constătătoare din pământuri şi păduri, menite parte ca porţiune canonică preoţească — cantorală, parte ca realităţi pentru înmulţirea venitelor bisericesci. Toate acestea au fost odinioară bunuri comunale, astăḑi însĕ formează proprietatea esclusivă a bisericei lor, fiind ele induse şi înscrise în cartea funduară pe numele bisericei lor.

Preotul reformat are o leafă anuală de 800 fl. în bani gata, ce i capătă directe dela stat, drept rebonificare pentru dijmele avute atât dela credincioşi sei, cât şi dela românii din această comună; dela această dijmă nu era scutit nici chiar preotul român. Porţiunea canonică încă i aduce un venit anual de 400 fl. Pe când acesta este bineplătit preotul nostru trebue sĕ se mulţĕmească cu simbria ce o capătă dela popor.

Românii vre-o 140 de familii, despoiaţi de toate drepturile cetăţenesci au fost până la 48, — o parte din ei, — iobagi, cei mai mulţi însĕ au fost, — prin legea de rescumperare, — priviţi ca ḑileri (napszámos,) tacsaliscii sau coloniscii cutărui sau cutărui proprietar de pământ (földes úr.)

Iobagii după anul 48 au rĕmas în posesiunea averilor, pentru cari au prestat robota, ḑilerii sau tacsaliscii însĕ nu. Acestia au trebuit sĕ-şi rescumpere moşiile cu bani grei dela D-nii proprietari; aceia, cari nu şi-au putut rescumpera moşioarele lor, au fost pur şi simplu alungaţi din ele; alţii earăşi purtând procese îndelungate foarte costisitoare, — decise în urma urmelor, — toate în detrimentul lor, — au fost acuma după 30 şi atâţa ani aruncaţi afară cu viţel şi purcel siliţi fiind asttel a-şi părăsi vatra părintească, şi pe neamuri, şi a lua lumea în cap pribegind prin ţĕri strĕine. Atari vre-o câteva casuri s'au întêmplat şi în anii din urmă 1885 şi 1886 şi se vor mai întêmpla, căci multe procese sunt încă pendinte, — nehotărite.

Acestea am aflat de cuviinţă a le atinge, spre a se vedé starea materială şi relaţiunile sociale, în care trăesce, poporul român din Arpatac, precum şi diferinţa cea mare ce este între biserica reformată din loc, — bine dotată şi a noastră, — între venitele parochului şi cantorului nostru (8 cofe de cucuruz de familie.) Frumoasă paralelă, aceia bine plătiţi, acestia ca vai de ei, poporul maghiar nu dă nici o pără chioară pentrus uştinerea bisericei, parochului şi cantorului lor; pe când poporul român trebue sĕ contribue din punga sa la acoperirea cheltuelilor bisericei, trebue sĕ plătească pe preot şi pe cantor. Cu toate acestea şicanări şi nedreptăţi, ce au avut sĕ îndure românii din Arpatac în trecut, ei stau astăḑi materialminte mai bine, decât conlocuitorii lor maghiari. Causele, — aşa cred, — că sunt uşor de aflat.

Românii aveau o bisericuţă, ce se află pe o colină situată în spre partea de meaḑă noapte a comunei.

Această bisericuţă cuprinde în sine abia 100 de persoane şi este zidită la anul 1788. Inscripţia, ce se află deasupra uşei — la întrare, — sună astfel: „Cu ajutoriul lui Dḑeu ziditusau această s. biserică din temelie de jupânul Mănea dând ajutoriu şi satul şi sau zugrăvit de Dnii Ioan David Morar, Teodor Braşovean şi pe afară de săteni, — întru vecinica pomenire. În ḑilele preaînălţatului împĕratului nostru Iosif al II-lea şi archiereului nostru Gedeon Nikitici fiind paroch ereul Mateiu Popoviciu; goşman Ioan Băta anul 1788."

La această inscripţie, care este ḑestul de chiară, numai trebue nici un comentariu. Tot, ce ar mai putea fi de ḑis, ar fi, că precum acum 100 de ani se aflau între fii bisericei şi poporului nostru mulţi bărbaţi marinimoşi, cari 'şi jertfeau avere şi viaţă, întocmai se află şi acum mulţi de aceia, cari — însufleţiţi de o sântă idee, de a putea ajuta neamului seu, — 'şi sacrifică avere şi viaţă. Cu de acestia voiu avea şi eu fericirea a me ocupa ceva mai la vale; până atunci însĕ fie-mi permis a continua firul istoric întrerupt.

Din micimea acelei bisericuţă se vede, că numerul locuitorilor români din aceasta comună a fost cu mult mai mic ca acuma, carele trece preste 600 de suflete. Această bisericuţă este acuma aproape de a se dărîma din causă, că păretele stâng din spre coasta dealului a fost înblojit, acoperit cu pământ mai până la nălţimea ferestrilor. Pământul ţinênd umeḑeală a causat încetul cu încetul sfărêmarea şi măcinarea cărămiḑilor din acel părete amenin ţând astfel întreaga zidire cu dărîmare. Şi că până acuma n'a fost încuiată această bisericuţă de către organele politice administrative, este nepăsarea sau indiferentismul acelora faţă de noi.

Şi pe când adeca românii din Arpatac se aflau bisericesce în modul descris mai sus adecă cu o bisericuţă mică, — aproape de ruinat, — situată pe un deal afară de comună, — în câmp, — şi pecând nime altul poate, — ḑic poate, căci până acuma n'am aflat pe al doilea, — nu se cugeta la repararea sau lărgirea aceleia, cu atât mai puţin la facerea din nou a unei alte biserici, — pe atunci însĕ o idee măreaţă, nobilă şi sântă se plămădia în mintea unui fiu eşit din sinul acestui popor, — ideea: de a renasce pe poporul român din Arpatac prin zidirea unei biserici nouă, mai spaţioasă, mai corespunḑĕtoare recerinţelor timpului şi la un loc mai potrivit, dând prin aceasta se înţeleagă sutelor şi miilor de călători strĕini, ce trec prin această comună, — per eminenţiam maghiară, — că în această comună sunt şi români, ce 'şi sciu validita esistinţa lor şi prin ridicarea de atari edificii mărete, — împunătoare.

Această idee, — nutrită poate încă din frageda copilărie, — multă vreme nu s'a putut realisa, deoarece lipsia nobilului crestin mijloacele şi în casul de faţă şi locul, ce s'ar fi potrivit pentru biserică. Şi poate, că această idee ar fi rĕmas încă multă vreme nerealisată, dacă întêmplarea nu aducea cu sine, ca un al doilea fiu, crescut tot din sînul acestui popor, sĕ-şi permute locuinţa din această comună la Braşov şi astfel grădina, ce şi o cumpĕrase respectivul, ca sĕ-şi zidească sieşi casă pe ea, sĕ devină earăşi spre vênḑare.

Grădina aceasta, — situată la locul cel mai frumos şi în centrul comunei, — formează un triunghiu drept, ce easă cu ambele capete în drumul ţĕrei; o parte potrivită pentru biserică, cealaltă pentru o eventuală zidire a unei scoale confesionale sau pentru o casă parochială.

Proprietariul acestei grădini dl George Cioflec, fiul fostului învĕţător şi cantor bis. de aici Aron Cioflec, togmise deja grădina din cestiune cu fostul paroch, de pie memorie, al acestei comune Alecsandru Cioflec cu preţul de 1300 fl. v. a. (Va urma.)

Remediul meu casnic. Szepes-Görgö (Ungaria). Stimate Dle! Minunatele piluri de Helveţia ale d-voastre, de farmacistul R. Brandt's m'au scăpat total de bataia de inimă şi nĕduf, pentru aceea vin de a vĕ esprima mulţămita mea. Nu voiu întârḑia nici când, de a recomanda bunul d-voastre mijloc de vindecare şi altora. Cu tot respectul me subscriu Adolf Egerman, birtaş. Pilurile farmacistului R. Brandt's costă o cutie 70 cr; se pot căpĕta în farmacii, totuşi sĕ se observe bine crucea albă pe pământul roşu cu iscălitura lui R. Brandt's.

Loterie

Sâmbătă în 29 Octombre 1887.

Timişoara:	**55**	**61**	**46**	**67**	**26**
Viena:	**46**	**79**	**2**	**20**	**74**

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluş	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriş	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuş	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaş	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copşa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaş	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighişoara	5.42	—	—	3.59
Haşfalĕu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apaţa	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Braşov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiş	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiş	—	9.36	1.45	—
Braşov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuş	—	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Haţeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Baniţa	6.40
Petroşeni	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroşeni	6.10
Baniţa	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Haţeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oşorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 108 Sibiiu, Joi 22 Octobre (3 Novembre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Octobre.

Delegațiunile nu s'au întrunit nici când la aparință sub împregiurări mai favorabile ca est an.

Pacea Europei este garantată prin alianța puterilor centrale, și cu deosebire s'a dat și se dă mare importanță convenirilor dela Friedrichsruhe între principele Bismarck cu ministrul nostru de esterne contele Kálnoky și mai pe urmă cu ministrul Italiei Crispi. Monarchia noastră stă în cele mai cordiale relațiuni cu toate puterile — așa ne spune augustul nostru monarch și noi nu avem cuvent să ne îndoim în adevĕrul descoperirilor făcute de cel mai competent factor al monarchiei.

Până aici lucrurile ar fi ca de minune întocmite de bine, dar versiunile despre neîntâlnirea împĕratului tuturor rușilor cu bĕtrânul Wilhelm nu puține îngrijiri inspiră cercurilor diplomatice, cari ori cât de asigurată ar ține pacea Europei, totuși li e teamă de colosul dela nord, și pressa rusească atacă cu vehemență pe Germania și pe conducĕtorii politicei de acolo, și dacă în Francia nu ar fi trebile interne atât de încurcate, dacă acolo nu ar fi atâtea fracțiuni republicane, monarchiste și mai scie Dțeu, poate o alianță între Rusia și Francia s'ar puté să ne trezim cu un resboiu, de care mai înfricoșat nici că a înregistrat lumea mai nouă

Principele Bismarck deci numai bucura se poate de certele parlamentare din Francia și de neințelegerile de acolo, cari se pot priví de asigurarea păcii mai mult decât ori ce convențiuni încheiate între puterile centrale. Prin aceste neînțelegeri nu este dată posibilitatea de a se înțelege Francia cu Rusia și aceasta din motiv, că nici un guvern republican nu se poate bucura de o viață îndelungată, ci unul după altul trebue se cadă fie în urma coaliținilor partidelor, fie în urma vre-unui desastru suferit în politica din afară

Ministeriul Rouvier, cu o rară moderațiune și înțelepciune a sciut să împace interesele poporului frances în cele mai delicate cestiuni ce le-a avut cu Germania, și în scurt timp a sciut se pună finanțele țĕrei în ordine, dar aceasta nu e de ajuns pentru poporul, care și-a făcut un idol din curentul „revanche" pentru Sedan. Generalul Caffarel și ginerele dlui Grévy, dl Wilson vor contribui indirect la rĕsturnarea ministeriului și venind radicalii la putere, rĕsboiul între Francia și Germania devine inevitabil

Sub aceste împregiurări nu avem să ne mirăm, dacă cu toate asigurările de pace, să cere dela delegațiuni votarea unei sume de câteva milioane, pentru adaptarea puscilor Mannlicher cu calibrul cel mic de $7^1/_2$ sau 8. Mai anul trecut ministrul de rĕsboiu, a accentuat necesitatea de a-și provedé armata cu puscile lui Mannlicher, și tot cu o cale s'a primit în fuga mare calibrul 11. După ce s'a făcut esercitii, s'a dovedit că calibrul 11 este prea mare, și că puscile cu un astfeliu de calibru pot să devină netrebnice prin desele esercițiuri, fără ca în timp de rĕsboiu să se poată folosí cu succes. Deci s'a constatat, că calibrul cel mai mic ar fi cel mai favorabil și mai practic, deci ceeace cere ministrul de rĕsboiu la noi trebue să i să împlinească și facă pe voie, și așa bugetul țĕrei va fi impovorat cu o posiție noauă de care ministrul nostru de finanțe când a presentat bugetul seu pro 1888 în casa deputaților, nu a avut cunoscință.

Poate să respingă delegațiunile propositiunea ministrului de rĕsboiu, când singur Maiestatea Sa doresce ca să se accepteze sistemul Mannlicher cu calibrul mic , noi nu o credem și nici nu o dorim, dar trebue să facem responsabili pe cei ce în anul trecut s'au grăbit a propune calibrul cel mare, ca după un an de țile tot ei să vină să ne spună, că rĕu a făcut și încă plane după ce au aruncat câte va milioane ca în vênt, în timpuri așa de critice financiare.

Alianța cu puterile centrale e condiționată dela puterea armată de care dispune monarchia noastră și e bine ca această putere să fie un factor decisiv în toate întreprinderile monarchiei, dacă e vorba să nu pățim ca la 1859 și 1866.

Vor fi fost oameni și poate popoare întregi, cari cu o bucurie ascunsă au vĕdut aceste greșeli și poate din aceasta greșeală au sperat și foloase, noi românii însĕ ca pururea adicți tronului nu putem decât se ne bucurăm când se încearcă întărirea armatei comune, cel mai puternic sprigin al tuturor popoarelor, ce iubesc ordinea și pacea din lăuntru și doresc vada monarchiei în afară

Revista politică.

În 29 Octobre n. au fost primite delegațiunile din partea Maiestății Sale la Viena. În întreagă vorbirea M. Sale nimic nu e accentuat cu atâta satisfacțiune și siguranță totdeodată, ca prospectele pentru întemeierea și menținerea păcii, care cu multă căldură va fi îmbrățișată în toată Europa. Pacea trebue se o susțină Austro-Ungaria ale cărei relațiuni cu puterile sunt ne schimbat favorabile și îmbucurătoare până acum, și care pace trebue să fie scopul politicei esterne, care va întimpina la puterile europene nu numai recunoscință, ci și un sprigin puternic; pacea va strĕlucí în curênd și pe ceriul Bulgariei, și pace se va face și în buget, care va trebuí să crească binișor, pentru de a puté acoperí spesele necesare la procurarea puscelor cu repetiție pentru armată. Cam acestea sunt pe scurt punctele din vorbirea Maj. Sale, care vorbire a făcut asupra delegațiunilor o îmbucurătoare împresiune.

Scirea despre dimisiunea președintelui Grévy, care a produs o electrică sguduitură în republicani, este astădi total desmințită din partea lui „France," care țice, că Grévy nu a vorbit nici când de o dimisiune, și că aceasta este numai o scornitură a oportuniștilor de a submina pe Grévy. Alte sciri mai apoi țic, că deși Grévy a accentuat la început dimisiunea sa, dacă camera va stărui pe lângă decisiunea ei de a se instituí în grabă o anchetă în contra ginerelui seu încurcat în afacerea Caffarel, totuși în cele din urmă, și mai cu seamă după convorbirile avute cu ministrii presidenți, el s'ar fi decis cu toată siguranța, de a rĕmânea la postul seu și mai departe. Aceasta a făcut-o el și din împregiurarea, că însuși ginerile seu Wilson mai în urmă a stăruit pe lângă instituirea acelei anchete, ca astfel el însuși să poată da comisiunei parlamentare deslușiri complete și să lumineze pe cei induși în rĕtăcire. In chipul acesta crisa presidențială, care a fost anunțată cu atâta plăcere din partea monarchiștilor și a oportuniștilor, ar fi cu totul delăturată, cu atât mai vêrtos, cu cât mulți dintre deputați au început a cugeta în urmă mai serios la votul lor dat în favorul propunerei unui monarchist, care caută la resturnarea republicei.

Crisa în ministeriul din Belgrad, despre care se anunța în țilele din urmă, după cum se asigură cu positivitate, în adevĕr nu esistă. În sinul cabinetului de present nu mai esistă nici o diferință.

„Nowa Ustavnost" organul ministrului Ristici, 'și esprimă marea bucurie ce o simte în perspectiva unei apropieri a polonilor de Rusia, ceeace ar avea de efect o slăbire a Germaniei și Austro-Ungariei.

Neincrederea ce încă dela început a avut-o regența bulgară în metropolitul Clement, că acesta nutresce simțeminte contrare intereselor ei, a adus-o în timpul din urmă până acolo, încât l'a provocat pe metropolitul, de a părăsí în timpul cel mai scurt Sofia, și a merge la Tirnova unde e locul lui staționar. Astfel de mĕsuri au început bulgarii a aplica față de tot ce e filo-rusesc, depărtând din mijlocul lor până și portretele țarilor Alesandru II și al III-lea, cari împodobeau până acum sala unde sobrania își ține adunările.

FOIȚA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien."

(Urmare.)

Eșind din „Doamna Balașa," pentru de a cerceta celelalte biserici ale Bucurescilor, este foarte esplicabil, dacă aceste nu mai sunt în stare se încânte atât pe privitoriu. Biserica metropolitană ce i drept e foarte mare, dar nu ne oferă ceva estraordinar, memorabilul turn al Colții clădit de vitejii soldați ai lui Carol XII, se ruinează, biserica „Sărindar" de lângă bulevard presintă crepături, și stă vĕduvită, biserica sftului Spiridon (zidită de Mircea cel bĕtrân, 1387—1419), în care se ungeau mai de mult domnitorii, trebue restaurată, și astfeliu mai rĕmân numai singur biserica protestantă și catedrală romano-catolică St. Iosif, drept clădiri mai grandioase. În privința valorii istorice se înțelege, că nu este nici una ecuivalentă acelei capele mici de lângă Dîmbovița, care numită capela Bucur ne reamintesce pe păstoriul Bucur, cum se țice întemeietoriul Bucurescilor. Mulți vor să pună figura acestui desnumit în domeniul legendelor, afirmând, că numele orașului vine dela „orașul bucuriei" ori „a inimelor bune." Ei țic, că din vremuri străvechi s'au clădit aci în regiunea Pinului român castele de apĕrare pentru scopuri rĕsboinice. Sigur este, că Bucurescii apar dela anul 1387 încoace drept cartirul de iarnă al domnilor, și din veacul al XVII servesc ca residență permanenta și capitală a Valachiei. Cu toate aceste istoria locului pare până în veacul XVII obscură, precum în genere istoricii români mai au a dovedí o lucrare aspră, deși mult meritata academie și-a agonisit deja un mare merit prin publicațiuni pe cât de estinse, pe atât de prețioase. Dintre bisericile mai mici ale districtului intern are biserica Stavropoleos un mare interes. Ea ne presintă o clădire mică, dar care prin ornamentica sa importantă este un adevĕrat tesaurariu.

Biserica metropolitană își datoresce renumele unei perspective escelente. La ea ajungem dela „Doamna Balașa." Mai nainte de toate trebue se trecem peste câte-va strade, ce dau imediat spre Dîmbovița, cari totuși ne amintesc încâtva orientul și la întrarea cărora trebue să ne întrebăm cu clătinare de cap, dacă ne aflăm într'adevĕr în orașul șoselii Kisseleff, al bulevardului și al căii Victoriei. Pardoseala e stricată, miresmele — cu tot aerul de toamnă — nu sunt totdeauna bine mirositoare, casele adese ori sunt originale. Ni se arată una, care cu decenii mai nainte a fost o căsarmă turcească. Curtea cea mare și murdară a clădirii este acum fără viață, casa servesce proletarilor de locuință. În s urt trecem pe lângă ruinele palatului Bibescu și pe strada bine îngrijată a metropoliei în sus; în curênd să desfășură la dreapta și la stânga panorama cea mai drăgălașă. Mulțămită împregiurării, că metropolia nu zace prea departe de centrul orașului, punctul acesta domineză asupra părții celei mai mari a Bucurescilor. Până unde poate să pătrundă ochii, o mare atrăgĕtoare de case, compusă cu deosebire din zidiri albe, brune și galbine. Numĕrul grădinilor, cari înfrumsețează tabloul, trebue statorit ca însemnat, aceeași se poate țice și de zidirile mai grandioase, cari să înalță ca nisce comandanți peste capetele luptătorilor comuni. Biserici să ridică în toate părțile, turnurile și acoperișele lor sclipesc și schinteiază în rațele de soare, încât ți-i mai mare dragul; la dreapta afară de barieră se vede penitențiarul Văcărești, încungiurat de podgorii și arbori plăcuți.

Nici un sgomot nu pĕtrunde încoace, numai la 12 oare la ameați ar fi trezit neplăcut individul prea vrăjit de frumseța panoramei din visurile sale. Un tun mic, care stă lângă noi ascuns de un dulap scutitoriu de lemn, dă pe vremea aceasta un foc. Positia lumiere (Zündloch) năprasnicului rebelic să direge adecă în toată țiua altfeliu, la ameați rațele soarelui cad pe ea, și tunul se descarcă. In zidirea aceea lungă parteră se întrunesce parlamen-

Faima despre visita ţarului la împĕratul Wilhelm, pe care „Post“ nu înceată de-a o numí încă tot o invenţiune rĕutăcioasă, se pare a se apropia încetul cu încetu de adevĕr. Ce e drept pănă acum positiv nimic nu se scie, ba încă nici chiar aceea că trecerea se va face sau nu prin Germania. În casul când totuşi ţarul va călĕtorí prin Germania, scrie corespondentul lui „Pol. Corr.“ chiar şi în Petersburg se admite posibilitatea unei întrevederi între cei doi împĕraţi. La toată întêmplarea însĕ, în cercurile conducĕtoare rusesci, nu se va atribuì nici o altă importanţă acelei întâlniri a monarchilor decât aceea, că relaţiunile dintre cabinetul din Berlin şi cel din Petersburg, pe lângă toate câte s'a ḑis în timpul din urmă, sunt bune.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociaţiunei.

Sibiiu, 23 Octobre n. 1887.

(Urmare.)

Comitetul, din considerare la mărginitele sale mijloace materiale, şi la împregiurarea, că regulamentul nu se face pentru un provisoriu, cum era atunci şi este încă şi astăḑi, pănă când scoala va avea director şi profesori definitivi, ci pentru un definitiv, ear afacerile ce erau proiectate se cadă în sfera de activitate a administratorelui sunt de acelea, cari are sĕ le împlinească directorul şi directoara şi în parte funcţionarii asociaţiunei, n'a aflat cu cale ca sĕ înfiinţeze un post pe care mai târḑiu ar trebuí sĕ-l desfiinţeze, ci şi-a reservat sĕ dea ajutoriul necesar în acĕastă privinţă pe altă cale, cassând din proiect dispoziţiunile relative la administrator.

Mai era în proiect, că pe guvernante şi pe instructori (profesorii de studiile estraordinare: limba francesă, musica etc.), are sĕ-i denumească în conţelegere *directorul cu directoara*. Comitetul a aflat, că instituirea acestor persoane, cari se ocupă cu educaţiunea şi cu instrucţiunea copilelor din internat şi din scoală, este tocmai aşa dreptul şi datorinţa sa, ca a representantului proprietarului scoalei, precum este şi de a denumì pe profesorii studiilor obligate, şi a modificat proiectul în acel înţeles, *că pe acestia încă are comitetul sĕ-i denumească*.

N'a alterat însĕ întru nimica *dreptul de disciplină* asupra acestor persoane *al directorului şi al directoarei*, ci a aprobat §§. respectivi întocmai precum ia propus direcţiunea, ear modul cum voesce comitetul a se folosí de acest drept, l'a arătat numai decât a doua ḑi după stabilirea regulamentului, când suplica unei reflectante la un post de guvernantă, înainte de a decide în merit, a transpus-o la director şi directoară, cu recercarea, ca sĕ poftească pe reflactantă a se presenta înaintea dênşilor, şi *dupăce o vor esamina sĕ-şi dea părerea asupra cererei dênsei*, — ear pe guvernantă şi pe profesorii de musică instituiţi de cătră direcţiune in anul trecut *i-a susţinut şi mai departe*.

Nu poate fi deci vorba de intenţiunea comitetului de a ocoli direcţiunea la denumirea guvernantelor, de a denumi persoane, cari lor poate nu le-ar conveni, şi a le micşora autoritatea, — ci e pur şi simplu vorba de *eserciarea dreptului proprietariului*, ceea-ce comitetul era dator sĕ o facă şi chiar pentru decorul lucrului, ca nimeni sĕ nu-i poată face imputarea că declină dela sine rĕspunderea încărcându-o în spinarea direcţiunei, care şi fără de aceea este destul de însărcinată cu afacerile administrative şi de conducere ale institutului.

A pune pe guvernante într'o categorie cu bonele şi cu servitorii dela internat, pe cari şi după statut şi după regulament are de a-i denumi direcţiunea, este un joc de cuvinte necuviincios şi neserios, şi cei-ce o fac nu-şi dau sama de ceeace vorbesc, căci pentru părinţii, cari îşi aşeaḑă copilele în internat, nu este mai de puţină însemnătate educaţiunea ce trebue sĕ o capete copilele lor în internat, care înlocuesce familia lor, decât instrucţiunea ce au sĕ o capete în scoală, — ear educaţiunea este în prima linií *in mâna guvernantelor*, cari au sĕ se ocupe cu copilele tot timpul ce nu-l petrec ele în prelegeri.

Acestea deci, precum în familiă aşa şi în internat, trebue sĕ fie persoane culte, din familii bune, şi întru nimic nu se pot considera mai jos decât profesoarele, pe cari şi în trecut tot comitetul le-a ales, — ear părinţii cred că nu au mai puţină garanţă în alegerea efectuită prin comitet, decât în instituirea lor prin direcţiune.

S'a mai făcut în proiectul direcţiunei o modificare esenţială, despre care însĕ comitetul era informat că este dorinţa directorelui, şi anume: că profesorii sĕ-şi prepareze toate lecţiunile în scris şi sĕ le supună revisuirei directorelui.

Acĕste sunt toate modificările făcute de comitet în proiectul de regulament intern.

Deodată cu hotărîrea însĕ, ca regulamentul, care normează sfera de activitate a tuturor persoanelor ce funcţionează la scoală şi la internat sĕ se pună în lucrare, comitetul a cugetat, că a sosit timpul, ca şi în privinţa supraveghiărei institutului din partea sa, *sĕ se întroducă starea normală provĕḑută în statut*, şi prin un conclus special a decis, că: deodată cu punerea în lucrare a regulamentului intern *sĕ separează funcţiunea de delegat al comitetului de ceu de director al institutului*, mulţemind dlui Dr. Barcian pentru zelul cu care şi-a împlinit în trecut şi sarcina de delegat.

Totodată, ca pe bărbat de specialitate, de delegat, a denumit din sînul seu pe domnul profesor seminarial *Ioan Popescu*, coleg şi fost profesor al dlui Dr. Barcian, un bărbat, care şi din opurile sale este cunoscut ca unul din cei mai buni pedagogi ce-i avem.

Fiind toate acestea dispoziţiuni *eflucsul natural* al dreptului şi datorinţelor proprietarului scoalei, ele n'au putut lipsí din un regulament intern al institutului, şi din mĕsurile prin cari acela se pune în lucrare.

Nimeni dintre membrii comitetului n'a putut presupune că aceste dispoziţiuni corecte pot supĕra pe cineva, şi cu atât mai puţin pe direcţiune, care prin modificările făcute de comitet se uşurează de o parte a *rĕspunderei ce în anul de probă şi-o impusese înseşi*, ear ca sĕ preveadă comitetul conflictul ce s'a ivit, trebuia sĕ cunoască pe onorabilele persoane ce le pusese în fruntea institutului, că vor fi în stare a păşì astfel, precum au pâşit şi nu precum s'ar fi aşteptat lumea sĕ păşească într'un asemenea cas.

Om nepreocupat nu poate afla în conclusele comitetului nici o vătĕmare pentru direcţiune şi nu este nimeni îndreptăţit sĕ presupună despre comitet, — care votase mulţemită dlui director Dr. Barcian pentru zelul cu care a condus institutul, şi a contribuit ca şi adunarea generală sĕ-i voteze mulţemită — că el ar fi avut intenţiunea de a da *vot de neîncredere direcţiunei* in medias res, când atât scoala cât şi internatul funcţiona deja de aproape o lună.

Dacă însĕ direcţiunea a aflat, că conclusele comitetului sunt vătĕmătoare pentru dênsa, şi sunt de natură de a strica institutului — aşa cred eu că atunci lucra corect, când precum a făcut corpul profesoral, si dênsa înainta la comitet o remonstraţiune, în care arăta ce nu-i convine şi pentru ce nu-i convine, şi ce rele pot produce pentru institut dispoziţiunile comitetului? Comitetul apoi ar fi pertractat remonstraţiunea şi poate că din consideraţiuni personale ar fi primit modificări mulţemitoare pentru direcţiune precum a urmat şi cu remonstrarea profesorilor.

(Va urma.)

Apel!

În noaptea din 26 spre 27 Octobre a. c. n. pe la 1 oară d. m. a isbucnit un foc îngrozitor în Vălcelele-bune, în tractul Haţegului. Vêntul ce sufla cu furie a împrăştiat focul la moment, aşa că în câteva oare a prefăcut în cenuşe vro 82 case cu toate clădirile economice şi recolta anului acestuia. Bieţii oameni abia au putut scăpa cu viaţa, decum sĕ mai fi putut scăpa şi alte lucruri. Cei mai mulţi dintre ei au rĕmas goli şi acum umblă la cerşit, ca sĕ-şi susţină din mila altora amărîta lor viaţă. Dintre cei arşi n'a fost nici unul asigurat. Ca unul, care cunosc pe de plin starea miseră în care se află acesti nenorociţi, apelez la inimile tuturor oamenilor de bine, sĕ grăbească a şi tinde ajutorul lor nenorociţilor români din Vălcele, cari acum în ajunul ernei au rĕmas pe uliţi.

Ofertele marinimoase rog a se adresa On. redacţiuni a acestui ḑiar, care a binevoit a lua asupră-şi ale primí şi ale cuita în public.

Sibiiu, 1 Novembre, 1887.

I. Popovici,
învĕţ. la scoala reun. fem. române din Sibiiu.

Varietăţi.

* (Personal.) Comitele suprem contele A. Bethlen a sosit în ḑilele acestea în Sibiiu, dimpreună cu întreaga familiă.

* (Chirotonire.) Dl Isaia Popa, care de atâtea ori ne-a desfătat în anii din urmă prin frumoasa-i voce, fiind ales de preot la Ocna inferioară — după cum am anunţat la timpul seu — eri, adecă în 22 a. l. c. a fost chirotonit de Escel. Sa I. P. S. Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul întru presbiter. Primească dl Popa drept recompensă pentru distracţiunile plăcute ce ni le-a oferit din când în când, felicitările noastre sincere la aceasta înaintare dorindu-i, ca pe noua carieră se secere şi mai mulţi lauri!

* Despre principele de Bismarck sĕ istorisesce o interesantă glumă: Voind principele de Bismarck, ca se scape cât sĕ poate mai iute de guturaiul care-l făce tare indispus, întrebă pre medic, ce trebue sĕ facă. „Faceţi o baiă rusă, Alteţa,“ respunse medicul. „Asta nu o ţin de consult,“ respunse Bismarck: „eu prefer o baiă romană.“ Dacă această veste este predominantă şi la curtea berlineză, atunci e posibil, că ţarul va sta mult pe gânduri până ce va anunţa visita sa la acea curte.

* (Un dar pentru Papa.) Comunitatea catolică din Paris a trimis Papei cu ocasiunea iubileului seu, o carte legată în marochin alb, cu colţurile de mosaic masiv, care conţine în sine „Tatăl nostru“ în 150 limbi. De însemnat este, că acest dar preţios s'a pregătit pentru Papa Piu VII, când acesta avea sĕ vină la Paris pentru încoronarea de împĕrat a lui Napoleon I. Din întêmplare însĕ, pe când sĕ arăta această carte împĕrătesei Iosephina, soţiei lui Napoleon, arătătorului ia scăpat din mână şi s'a stricat aşa încât nu s'a mai putut oferí Papei. — Cartea de atunci însĕ a ajuns în mânile comunităţii catolice din Paris pentru un preţ considerabil, care comunitate vedem că aḑi i o trimis următorului lui Piu VII, ca dar.

* (Principele Bismarck flaşnetar.) In foile engleze s'a putut ceti nu de mult o istorioară

---

tul, pentru de a se sfătui asupra sorţilor ţĕrii, şi fără de a voì oarecum sĕ aranguăm pe Dnii, se poate totuşi ḑice, căci nici ei nu o sĕ încungiure cu totul zgomotul parlamentar devenit obicinuit. Un foc a distrus câţiva ani mai nainte interiorul edificiului; spesele de reparare causate printr'asta se urcară la 150,000 de lei. Acum de curênd s'a decis, a se părăsì cu totul casa nefrumoasă şi a se zidi în strada Plevnei un parlament de decor pentru senat şi cameră în preţul de 15 milioane de lei.

Aruncând încă o privire în grădina reposatului metropolit, care a fost un mare amator de paseri ecsotice de lucs, îi ḑicem panoramei acoperite de un ceriu închis albastru de toamnă adio şi peregrinăm earăşi la vale. Calea ne duce mai întâiu prin uliţi neplăcute, ele formează cercul numit Tudescu, în care vegetează un numĕr mare de lucrători germâni. In vremece românilor le place a avea locuinţe elegante, chiar şi dacă prin asta le sufere alimentaţia, patrioţii noştrii buni sĕ simt în cuartirele lor umede şi nesănătoase bine, câtă vreme le lipsesce plăcerea unei luleaue ori posibilitatea de a-şi procura o beţie cum se cade. Şi aceasta din urmă durere nu se întêmplă tocmai rar: pentru ḑece bani îşi poate cumpĕra lucrătoriul o cantitate suficientă de spirt.

Părţile atinse ale oraşului ne presintă adese case vechi, ale căror coperişe sunt după feliul turcesc acoperite cu ţigle rotunde. Toată regiunea e în toată privinţa negligeată, şi asta de sigur din causa, că pe ací nu locuesc boieri, de dragul cărora sĕ se cureţe stradele. Vremurile trecute tot au mai lăsat câte un cadou în urma lor, pentru cari boierii ar puté se invidieze pe lucrători, aşa de e. scaunul de coperiş a baracelor vechi este de lemn de stejar bun şi durabil.

O scaldă ni se arată, cărei îi servesce apa Dimboviţei, în vreme ce în scălḑile eforiei se întrebuinţează apă filtrată. Mai încolo ne intimpină liniamentele unui edificiu, a cărui gătire o asteaptă cu dor fiesce-care bucurescian curagiat: un circ elegant satisfăcênd tuturor recerinţelor comodităţii şi sportului. Clădirea va puté primi 5000 de privitori şi va serví de adăpost tuturor artiştilor peregrinaţi, cu deosebire societăţilor germane de operetă. De pe partea opusă a riuleţului stă „Hotel de France“ şi edificiul districtual de Ilfov, mai încolo se vede tipografia statului. Un birjar fluşturat ne duce în zbor din cercuitul escomunicat al Dîmboviţei sus la Coloseul lui Oppler. Numele întemeietoriului şi proprietariul are o bună trecere nu numai în colonia germană, etablisementul lui le servesce şi multor negermani de plăcere. O sală frumuşică e acomodată pentru baluri, ospeţe şi alte festivităţi familiare, şi dacă eşim din etagiul de sus al căsei, ne vedem într'o grădină situată pe o colină. Aci i de tot plăcut se şeḑi în serile calde de vara la sunetele unei capele de roşiori, o plăcere la care contribue în mod esenţial berea de Oppler. De altfeliu proprietariul are acum un concurent neplăcut. Acela este un vĕr de nume a marelui reformator din Eisleben şi pare a avé, ca şi el o isteţime deosebită. Asemenea multor străini a venit golaş ca un şoarece la Bucuresci pentru de a produce la început berea într'un ciubăr simplu. Ţĕranii 'l cercetară şi-i beură într'o sară toată provisiunea. Resultatul acesta produse bucurie generală şi admirarea nemărginită în colonia germană cătră straşnicii beutori; şi de atunci încoace se face neîncetat încercarea de a golì pivniţa umilitului berariu. Dar dumnialui cu faţa dulce la merele acre, îşi răfuesce cât de bine socotelile sale.

(Va urma.)

* (Poetul Eminescu.) Suferinţele îndelungate şi miseria în care petrece de mai multă vreme ilustrul nostru poet Eminescu, a desceptat compătemíre în concetăţenii sei din Botoşaní, unde s'a format un comitet, care va arangia o serată literară musicală al cărei venit întreg e destinat pentru ajutorarea eminentului poet. Iniţiativa la nobila întreprindere a fost luată de cătră tinerii militari şi civili din Botoşaní.

nostimă despre Curtea din Berlin. Prinţul Friedrich Wilhelm, care e acum în etate de cinci ani şi odată va purta coroana imperială, şi-a serbat la 6 Maiu jubileul său de leagăn şi cu această ocasiune a primit de la toţi o mulţime de daruri. Şi prinţul Bismarck i-a trimes un dar ales, un obiect, pe care prinţul cel mic îl dorea de mult, dar i se refusase totdeauna de părintele seu, şi anume o flaşnetă mică şi zgomotoasă. Peste ḑi, venind însuşi cancelarul la palat, prinţul cel mic îi mulţemi pentru flaşneta cea frumoasă, dar se plânse că 'i vine prea greu să cânte cu ea şi rugă prea mult pe „Nenea Bismarck“ să cânte ceva cu flaşneta.

Cancelariul se aproprie îndată de instrument şi începù să învîrtească. Prinţul cel mic cu ceialalţi copii plini de bucurie că acum flaşneta mergea de minune, se puseră a danţa împregiurul cancelarului, care învirtea zdravăn. Această muzică şi strigătele vesele ale copiilor atraseră în camera principilor pe toţi membrii familiei imperiale; aci li se înfăţişà un tablou, ce nu l'ar fi inventat fantazia nici unui pictor. Principele Wilhelm, tatăl, ar fi zis în glumă către Bismarck: „Se vede că de pe acum înveţi pe fiitorul împĕrat se joace cum îi cânţi.“

* (Profesorul Billroth şi pungaşii englezi.) — Consilierul de curte, profesorul Billroth a ţinut un curs foarte important mai ḑilele trecute la clinica sa asupra gastrotomiei. Se scie că la o operaţiune de acest fel, e vorba de depărtarea din stomach a unor obiecte înghiţite. O astfel de operaţiune — cum declară Billroth — a trebuit să se facă unui băiat de 12 ani, ce la joc înghiţise o bucată de metal. „Mĕ gândeam“, ḑice Billroth, „la despicarea stomachului, dar 'mi adusei aminte de o altă procedură ce învĕţasem dela pungaşii englezi.

„Pungaşii englesi, când sunt prinşi asupra furtului, înghit totdeauna obiectul furat, inelele, giuvaericale etc. cu mare iuţeală, astfel că la eventuala căutare corporală ce li se face, nu se poate găsí nimic ce să-i învinovăţească. Poliţia englesă deşi cunoasce acest mijloc pungăşesc, nu poate proceda la despicarea stomachului spre a dovedi vina hoţului. Astfel pungaşul rĕmâne la fie-care dată ne pedepsit, şi pe urmă printr'un procedeu special scoate obiectul înghiţit, pe care se şi grăbesce al schimba pentru monete“.

„Pungaşul începe o aşa numită „cură de cartofi“, mâncând în cursul a câtorva ḑile mari cantităţi de cartofi şi mirare, succesul nu lipsesce.

In locul gastrotomiei, am întrebuinţat şi la acest băiat procedura pungaşilor londoneni, cu mult succes.

Eată bucata de metal, pe care tatăl băiatului dorea a o păstra ca amintire familiei sale, dar pe care am insistat a o obţine spre a o arăta celor ce fac cursurile sub mine. Am învĕţat dela mulţi, mijloace practice, conchise Billroth la importantul seu curs, dar că a-şi puté învĕţa ceva şi de la pungaşi nu a şi fi creḑut nici o dată.

* (Un păhar de argint.) Un cas vrednic de toată atenţiunea s'a întêmplat în ḑilele din urmă în un sat din apropierea Bistriţei. Un ţigan întră în casa unui ţĕran şi 'l roagă să cumpere dela el un păhar de argint, lăudând cu cunoscuta elocinţă ţigănească valoarea obiectului lui. La întrebarea ţĕranului, cât cere pentru păhar, ţiganul îl întîmpină cu un preţ considerabil. Ţĕranul induplecat în cele din urmă de ţigan, oferă acestuia din urmă, suma de 200 fl. Preţul acesta însă nu i să părù din ajuns ţiganului şi ḑice, că să mai ascepte până când va întreba şi pe consoţii sei, dacă sunt mulţĕmiţi şi ei cu preţul acesta sau nu. În tîmpul absenţii ţiganului în inima ţĕranului să nasce îndoială, şi numai vrea să scie nimic de cumpĕrarea păharului. Dar ţiganul tot meşter. Vĕḑând schimbarea ţĕranului îl roagă în cele din urmă ai da pentru păhar 50 fl. căci nu vrea să-l pună în zălogire. Când târgul era aproape de încheiat, din norocire pentru ţĕran, care era să fie rĕu pâcălit de ţigan, vine un preot evangelic, care lămurescе situaţiunea. Ţigannl fu dat în mâna a doi juraţi, ear cu păharul preotul merge la Bistriţa, unde păharul fu transformat în un stativ de lampă, pre care ţiganul 'l cumpĕrase din o sticlăriă pentru suma de 8 fl. voind a-şi cerca norocul în lume.

* (Numerile). Numerile au jucat în viaţa celor vechi un rol mare. Filosofii pitagoriciani dedeau mare importanţă însĕmnării lor. Fie-care numĕr representa un principiu bun sau rĕu, aducea noroc sau nenorocire: Unu, neavênd părţi, nu e atâta un numĕr, când principiul născĕtor al numerelor. De aceea el e atributul esenţial, caracterului lui D-ḑeu, care e numit cu admiraţie: cel care e unul; acesta e singurul titlu, care i-se cuvine, ceeace îl distinge de toate celelalte fiinţe, cari mereu se schimbă. Un popor e înfloritor când un spirit îl însufleţesce, când un sentiment îl poate scula. Doi, e principiul rĕu, disordinea, schimbarea. De asemenea 20, 200, 2000. Romanii au dedicat lui Pluton, ḑeul înfernului, luna a doua a anului şi a doua ḑi a acestei luni sufletelor morţilor. Ḑiua a doua a lunei a fost fatală la multe popoare şi oameni mari. Trei, e numĕrul tainelor sublime ale universului; e numĕrul armoniei perfecte. Patru, sunt elementele; el arată ordinea universală. Cinci, e numĕrul căsătorii, căci se desface în trei, care ia bărbatul şi, două care ia femeia. Mai are proprietatea de a da tot cinci la dreapta, numerelor resultate din înmulţirea lui prin el însuşi de ori câte-ori. Şasă, caracterisează justiţia pentrucă toate figurile geometrice erau împărţite pentru mĕsurare de cei vechi, în şasă părţi. Şepte, e numĕrul norocului şi al locuirii tuturor relelor printre oameni. Opt, se împarte în egale părţi câte două până rĕmâne unitatea; el representă legea primitivă şi sfântă, care face pe toţi oamenii egali. Nouĕ, representă vremelnicia lucrurilor vieţii omenesci: să nu se adune nici odată nouĕ ca să se înceapă o lucrare. Ḑece, representă minunile universului. Se ḑice de un lucru că e minunat, spunêndu-se; e de ḑece-ori mai mare, de ḑece-ori mai frumos. Unspreḑece, representă perfecţionarea, căci minunatului, care e ḑece, să adauge unu, care e suflarea lui D-ḑeu. Doisprĕḑece, e numĕrul asociaţiilor şi al întreprinderilor norocoase. Treispreḑece e numĕrul vicleşugului, al sociei, al crimei, al infamiei omenesci. Treispreḑece aduce moarte şi sărăcie.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, ppresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Înţelegênd despre aceasta înventatoriul sublimei idei susmenţionate: Domnul Dimitrie Cioflec, pe atunci învĕţător la scoalele capitale române în Braşov, de presinte în pensiune, — fiul reposatului paroch al acestei comune George Cioflec, — a aflat de sosit timpul, de a-şi vedea totuşi în fine realisată şi dusă în îndeplinire ideea cea salutară, ce-l predomina de atâta timp. Se puse deci pe lucru. Pe fratele seu Alesandru 'l face, ca să renunţă dela cumpĕrarea grădinei în favorul bisericei; pe proprietariul grădinei pe vĕrus o George Cioflec 'l agrăesce, ca să contribue resp. se lase din preţul grădinei ceva în favorul bisericei, ceeace ia şi succes scăḑênd preţul grădinei dela 1300 fl la 1200 fl.

Acuma avé neobositul nostru bărbat loc potrivit pentru biserică, locul însĕ trebuia plătit. Ce era altă de făcut, decât să urmeze ḑisei poetului: unde i unul nu-i putere, şi astfel la ocasiuni binevenite se entusiasmeze şi dispună şi pe alţi bărbaţi pentru realisarea dorinţei Dsale. Şi deoarece se ḑice, că sĕmênţa bună, căḑênd în pământ bun resare, se desvoaltă încetul cu încetul până produce fructe bune şi gustoase, întogmai a urmat si dl Dimitrie Cioflec cu ideea Dsale, car a împĕrtăşită verilor Dsale: Domnilor Ioan Colţescu şi Nicolae Cioflec, ambi fii, eşiţi din sinul acestui popor, astăḑi însĕ în urma neobositelor străduinţe ajunşi la o stare materială însemnată şi de mulţi chiar invidiată şi anume: cel dintâiu este comersant şi proprietar în Bucuresci, cel de al doilea proprietar de moşie în comuna Mărşa, judeţul Vlaşca în România, — a fost primită cu cea mai mare căldură plătind astfel toţi 3 domni preţul grădinei au 1200 fl. cu espresa dorinţă, de a se ridica pe acel loc o biserică nouă şi o casă parochială eventualminte o scoală confesională, — ceeace ar fi a 2-a idee sublimă a dlui Dimitrie Cioflec, carea dee Ḑeu, ca să se şi realiseze cât mai curênd, căci una fără de alta nu le şade bine şi astfel prima idee numai aşa este deplin completată, când mama biserică cu fica ei scoala vor esistă şi trăi în unire şi concordie.

Precum cuvêntul lui Ḑeu Ta'ăl trup s'a făcut, aşa şi sublima idee a dlui D. Cioflec, — noua biserică din Arpatac stă talnic ridicată în centrul unei comune, — la aparenţă maghiară, — demonstrând tuturor privitorilor şi trecĕtorilor, că românul nu piere aşa uşor, ci este şi va fi.

Nouzidita biserică din Arpatac este tare spaţioasă, din material solid, trupul este acoperit cu ţiglă, turnul însĕ cu tinichea.

Esteriorul şi interiorul ei este atrăgĕtor şi impunĕtor.

În o descriere mai minuţioasă însĕ nu voiesc a me lăsa ca să nu apar cuiva, că a-şi vrea să o laud, ci cine voesce ca să se convingă în mod intuitiv despre frumseţea sau nefrumseţea ei, acela binevoiască a participa la actul sînţirei, ce se va sĕvêrşi la 26 Octobre 1887. st. v.

Planul de zidire l'a făcut dl Carol Frühbeck, inginer în Braşov. Biserica s'a început a să zidi la anul 1880 şi s'a finit la anul 1887. Primul anteprenor a fost Rákotzy Iános, un zidar din Turcheşul-Săcelelor, carele ridicând trupul bisericei şi al turnului până la aceea-şi înălţime, în anii 1880 şi 1881 o a pus sub coperiş. Ne mai putênd însĕ continua şi fini edificarea ei, după ce a căḑut cu totul materialminte, — a abḑis dela angajamêntul de a zidí biserica mai departe, constatându-se prin colaudarea inginerului, că acesta ar fi ridicat mai mult, ca cât este valoarea lucrului prestat, cu 1300 fl. v. a. — Desfăcut de acesta s'a dat continuarea şi finirea bisericei, — în urma unei publicaţiuni apărute în „Telegraful Român,“ — prin licitaţiune minuendă în anteprisă lui Jakab János şi Antal István din S. Sân-giorgiu cu 3750 fl. v. a., cari au şi gătat-o în anul 1886.

Icoanele aplicabile pe templă s'au făcut de renumitul nostru pictor român Michail Popp din Braşov, carele avênd în consideraţiune sĕrăcia bisericei noastre a lăsat din preţul adevĕrat al icoanelor în favorul bisericei nou edificânde suma de 150—200 fl. Templa însaşi, — fiind din cărămidă făcută, — sa văpsit şi aurit de către dl Ioan Trombitesc, pictor şi poleitor în Braşov.

Suma totală, ce s'a spesat până acuma, cu cumpĕrarea grădinei, unde s'a zidit biserica, cu zidirea bisericei, cu facerea icoanelor, cu coloritul şi aurăritul templei, cu facerea zidului în împrejurul bisericei, — se urcă la considerabila sumă de 10 mii fl. v. a. — abstrăgênd dela lucrul prestat de parochieni cu carul şi cu palmele săpând fundamentul, săpând şi cărând peatra de lipsă în fundament, cărând năsipul şi întreg materialul de lipsă la biserică de ori şi unde (aşa era togmeala cu Rákotzy) plus una sută de mii cărămiḑi, dăruite de parochieni, cari toate acestea computate în bani încă ar atinge suma de două mii floreni v. a. prin urmare întreaga valoare a bisericei se urcă la 12 mii de floreni v. a.

Cetind cineva aceste cifre enorme, — aproape de necreḑut, — 'şi va pune a bună seamă întrebarea, cum de poporul din Arpatac, — 140 de familii la numĕr, — şicanat, neîndreptăţit prin lege, ba privit chiar de lege de ḑiler, — tacsalist, — colonişti, — sau mai scie Ḑeu sau mai corect domnii proprietari, că sub ce titule şi cu ce drept să-i poată despoia de moşioarele strămoşesci, — cum de acest popor a putut suporta acestea sarcini apăsĕtoare şi şi-a putut realisa acest scop sânt şi de mult dorit?

Incassările

făcute cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III (Sibiiu) al Asociaţiunei transilvane, ţiută în Sĕcădate la 19/31 Octobre, 1887.

DD. Cutean, prot. gr. cat. din Sĕcădate, membru pe viaţă 100 fl.; Constantin Prie, paroch gr. or. din Sĕcădate membru pe viaţă 100 fl.; Ioan Cândea, prot. gr. or. din Avrig, tacsa anuală 5 fl.; Atanasiu Cimponeriu, adv. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Ioan Popa, adv. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Stefan Stroia, vice-notariu comit. în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Radu Bălaş, amploiat la instit. de credit şi econ. „Albina“ în Sibiiu, tacsa anuală 5 fl.; Dr. Remus Rosca, redactor, tacsa anuală 5 fl.; Ilie Marcu, ospĕtariu 2 fl.; Nicolae Bobeş, învĕţător în Boiţa 1 fl.; Ioan Petrişor, învĕţător 1 fl.; Ioan Racota, învĕţător 1 fl.; George Stănese, 1 fl.; Moise Grama din Sebeşul de jos 6 fl.; Toma Doican, învĕţător în Sebeşul inf. 1 fl.; Ioan Bucur, colector 1 fl.; Savu Berghia, primar în Avrig 1 fl.; Eliă Drăgiciu, econom în Sĕcădate 1 fl.; Petru Manoilă. not. cerc. în Fofeldea 1 fl.; Ioan Georgescu, înv. dir. în Scorei 1 fl.; Ioan Comşa, cooperator în Fofeldea 1 fl.; Toma Sumea, cassar în Sĕcădate 1 fl.: Ioan Stanciu, jurat com. în Sĕcădate 1 fl.; Ioan Mateş, primar în Glimboaca 80 cr.; Toma Prie, primar în Sĕcădate 3 fl.; Ana Negrilă, moaşe comunală în Sĕcădate 1 fl. 20 cr.; Ioan Ingerean 1 fl.; Jakab János, preot ev. lut. în Sĕcădate 2 fl.; Petru Florian, paroch gr. cat. în Sĕcădate 1 fl.; Ana Florian 1 fl.; George Dănilă, înv. diriginte 1 fl.; Ioan Iordache, înv. în Sĕcădate 1 fl.; Vasilíu Macsim, paroch gr. or. în Avrig 1 fl.; Ioan Lungu, înv. în Racoviţa 1 fl.; George Mandeal, colector în Porumbacul inf. 1 fl.; Ieronim Fliter, not. cerc. în Porumbacul inf. 3 fl.; Constantin Roman 20 cr.; Dr. Ilie Stănilă, medic cerc. în Avrig 5 fl.; Ioan Iordache, econom în Sĕcădate 1 fl.; Dragolea Rociu 40 cr.; George Macsim, tutor comunal în Sĕcădate 1 fl. 20 cr.; Constantin Macsim 1 fl.; Ioan Mateiu, paroch gr. or. în Sebeşul sup. 1 fl.; Mihăilă Luculeţiu 50 cr.; George Toader 1 fl.; Ioan Popa din Fofeldea, 30 cr.; Ioan Precup din Fofeldea 20 cr.; Ioan Ciocânel, jurat în Glimboaca 50 cr.; Iosif Tat, din Sebeşul de sus 50 cr.; Ioan Petca 10 cr.; Ana Biriş 10 cr. şi Ioan Jurca din Colun 1 fl. Cu totul 278 fl. 50 cr.

Mulţămită publică!

La producţiunea literară, ţinută cu ocasiunea adunărei generale districtuale a „Reuniunei învĕţătorilor gr. or. români din districtul XI Făgăraş“ anul acesta în comuna Becleanu, s'a arangiat de învĕţătorii scoalei din loc cu elevii lor, şi o producţiune literară, cu venitul în favorul reuniunei.

La această producţiune din 20 Septembre a. c. au luat parte şi contribuit următorii M. O. Dni: Iuliu Dan administrator protop. 2 fl.; George Ludu, preot 2 fl.; Nicolau Aron preot 1 fl.; Vincenţiu Grama, paroch şi preşedintele reuniunei 1 fl.; Mateiu Bârsan, căpitan ces. reg. în pensiune 1 fl. 50 cr.; Ioan Inţu 50 cr.; Ioan Cocoş teolog abs. 50 cr.; Albert Rosenfeld 1 fl.; Nicolau Muntean 50 cr.; Iosif Literat preot 1 fl.; Ioan Haşu înv. 40 cr.; Ioan Ludu cassar com. 1 fl.; Basiliu Raţ învĕţ. 1 fl.;; Nicolae Coanta 80 cr.; Nicolae Batia 1 fl. 50 cr.-Zöld József 1 fl.; Avram Ţuţurea 1 fl.; Moise Bârsan 80 cr.; Peszternák Gyula 50 cr.; eară dela membrii ordinari şi dela public au încurs: 6fl. 66 cr. Venitul total au fost deci de 25 fl. 66 cr.; din care detragêndu-se spesele cu 19 fl. 9 cr.; rĕmâne

un venit curat de 6 fl. 57 cr.; care s'a și predat cassariului general spre administrare.

Primească deci, toți acești marinimoși domni căldurosa noastră mulțemită și pe aceasta cale.

Beclean, 20 Octobre, 1887.

La încredințarea comitetului arangiator.

Nicolau Ludu,
învățător.

Posta redacțiunei.

Dlui „Un amic al poporului din jur". Corespondențe anonime preste tot nu se publică; dar și dealtmintrea faptele descrise nu sunt pentru publicitate, ci pentru forul bisericesc competent, și astfel ve recomândăm să faceți arătare acolo contra preoților respectivi.

Loterie.

Mercuri în 2 Novembre 1887.

Brünn: **16 15 37 5 12**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 2 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9.91	9.94
100 marce nemțesci	61.40	61.55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.20

Nr. 718. [1724] 1—1

Anunciu.

In sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale să publică, cumcă, conform sentinței Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Aprile 1887 Nr. 1679 B. s'a desființat căsătoria dintre Bucur N. Marcu și Ana Rusuleț ambii din Codlea de religiunea gr. or. cununați la 5 Februariu 1878.

Zernești, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
prot.

Nr. 716. [1722] 1—1

Anunciu.

În sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale se publică, precum că, conform sentinței Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 31 Martiu 1887 Nr. 1516 B. s'a desființat căsătoria încheiată la 24 Ianuariu 1882 între Mucenica Stăncioiu și Bucur Micu din Vlădeni ambii gr. or.

Zernești, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
prot.

Nr. 717. [1723] 1—1

Anunciu.

In sensul §-lui 124 din regulamentul procedurei în cause matrimoniale se publică, precum că, conform sentinței Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Aprile a. c. Nr. 1677 B. s'a desființat căsătoria încheiată la 9 Ianuariu 1866 între Ana N. Pervu și Ioan Ticușan ambii din Codlea de religiunea gr. or.

Zernești, în 14 Iuliu, 1887.

Oficiul ppresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
prot.

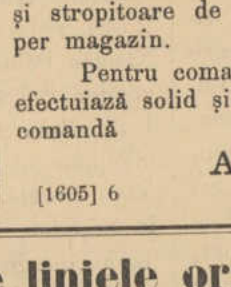

Turnătoriă
de clopote și de metal
a lui
Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte să poată fi învârtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

[1605] 6

Medicament
pentru
boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septămână cu 1/2—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repetesc atacurile." Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumătate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primi pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 32—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iuniu 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	—	4.58	6.20
Cluș	—	10.34	5.26	6.38
	11.—	—	—	7.08
Apahida	11.19	—	—	7.36
Ghiriș	12.33	—	—	9.16
Cucerdea	1.11	—	—	10.—
Uioara	1.18	—	—	10.09
Vințul de sus	1.25	—	—	10.19
Aiud	1.46	—	—	10.48
Teiuș	2.25	—	—	11.55
Crăciunel	2.50	—	—	12.24
Blaș	3.03	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	1.34
Copșa mică	4.01	—	—	2.19
Mediaș	4.20	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	3.31
Sighișoara	5.42	—	—	3.59
Hașfaleu	6.01	—	—	4.32
Homorod	7.27	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.08	—	—	7.21
Apața	8.36	—	—	8.23
Feldioara	9.06	—	—	9.02
Brașov	9.46	—	—	9.52
	1.55	5.37	—	—
Timiș	2.53	6.20	—	—
Predeal	3.28	6.47	—	—
Bucuresci	9.35	11.50	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren micst.	Tren accelerat	Tren de persoane	Tren omnibus
Bucuresci	—	4.40	7.30	—
Predeal	—	9.12	1.14	—
Timiș	—	9.36	1.45	—
Brașov	—	10.12	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	—	9.51	10.42
Simeria (Piski)	—	10.35	11.07
Orăștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	—	12.36	12.46
Teiuș	—	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orăștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.
Simeria	2.42
Streiu	3.25
Hațeg	4.16
Pui	5.11
Crivadia	5.58
Banița	6.40
Petroșeni	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.
Petroșeni	6.10
Banița	6.53
Crivadia	7.37
Pui	8.20
Hațeg	9.01
Streiu	9.52
Simeria	10.31

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișcara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	8.27	4.18	5.57
Sibiiu	9.—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	3.43	8.50	10.25
Ocna	4.26	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu - Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	—	1.20	—
Reghinul-săs.	—	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	4.45	—	—
Oșorheiu	6.34	—	—
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 109 Sibiiu, Sâmbătă 24 Octobre (5 Novembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr pentru fie-care publicare.

Din causa sfintei sĕrbători de Luni, numĕrul procsim va apăré Joi în 29 Octobre v.

Sibiiu, în 23 Octobre.

Încă pe când statul austriac se mărise cu o terțialitate din teritoriul seu și bravele oștiri ale marei monarchii culegeau laurii gloriei pe câmpul luptei contra turcilor, marele comandant, Eugen de Savoia, voia sĕ aducă în deplinire ceea ce cearcă aḑi cu tot prețul sĕ realiseze diplomația

Prevedé istețul comandant un lucru și adecă, că împĕrații Austriei nici un folos nu pot avé din provinciile italiene, și că e păgubicios a domní unele provincii în cari focul revoaltelor nu se mai puté înăduși, când ura contra stăpânirei cresce în proporțiune cu jertfele ce le aducea ea pentru de a puté stăpâni aceste provincii, și fiindcă numai pagube urmau din această stăpânire, a propus supremului seu beliduce se părăsească provinciile italiene, și sĕ și îndrepte privirile spre orient unde este un teren cu mult mai bun de esploatat.

A domní preste provinciile frumoase ale Italiei nu pute fi lucru de desconsiderat și astfel părerile marelui beliduce a rĕmas deocamdată desconsiderate.

Dar anul 1859 a fost hotăritor. Lupta dela Solferino a decis poate pentru totdeuna aceasta cestiune, pentrucă astăḑi Italia are rol conducĕtor în tre statele europene.

Dela Eugen de Savoia a trecut mulți ani în vecinicie, și ceea ce pe atunci dênsul ar fi putut realisa cu un corp de armată, astăḑi după secli, diplomația cearcă a o realisa cu mijloace cu mult mai costisitoare și resultatul totuși e mai precar totodată.

Petru cel mare a pus de problema Rusiei cucerirea Orientului și pentru realisarea acestei probleme toți urmașii lui la timp binevenit n'au cruțat nici o jertfă fie în bani, fie în sânge dacă cere trebuința, aceasta ni o dovedesce trecutul mai îndepărtat și mai recent.

Doi paloși se ḑice că nu încap într'o teacă. Peninsula balcanică așa după cum e compusă fiind în preponderanță locuită de elementul slavic, Rusia totdeuna va afla oameni, cari vor nutrí simpatii față de ea și astfel i stă la dispositie cu un factor puternic mai mult spre realisarea scopului. Dovadă e Sêrbia — protegiata monarchiei noastre, și astăḑi în fruntea guvernului se află ruso filul Ristici; ear spesele enorme și vĕrsarea de sânge pentru regularea micilor provinții Bosnia și Herțegovina ne sunt încă în proaspetă memorie.

Desvoltarea lucrurilor în timpul din urmă în Bulgaria trebue se umple de bucurie pe ori ce iubitor de pace și ținuta deamnă a bărbaților, cari se află în fruntea guvernului ar face onoare și bărbaților de stat ai unui imperiu de rangul prim, dar pentru aceea nime nu poate garanta, că Rusia la un timp binevenit nu 'și va eși din reserva observată în timpul din urmă și va striga: n'ați respectat tractatul de Berlin, nu esistă tractat de Berlin.

Noi scim aprețuí foarte mult interesele statului nostru în Orient și suntem mulțĕmiți cu resultatele produse până ací și pentru aceea cuvintele monarchului nostru în aceasta cestiune în respunsul dat delegațiunilor poate se mulțămească pe ori ce cetățean, mai ales când se acentuează, că în provinciile ocupate astăḑi s'a regulat afacerile astfel, că ele de sine 'și pot acoperí spesele impreunate cu administrațiunea.

Vom fi însĕ cuprinși de îngrijiri numai cât timp vom vedé, că în politica internă nu se iau în considerare justele pretensiuni ale cetățenilor de diferite naționalități, și statul nostru nu se poate presenta în afară ca un stat în care relațiunile interne se apară deplin consolidate.

Revista politică.

Asupra rĕspunsului Maiestății Sale împĕratului nostru, dat cu ocasiunea primirei delegațiunilor, până acum prea puține jurnale germane s'au pronunțat mai în detail. Unele din ele închee deocamdată numai cu constatarea bunei impresiuni, ce rĕspunsul a esercetat asupra delegațiunilor. Dintre cele ce sĕ pronunță mai pe larg asupra acelei vorbiri e: „Politische Nachrichten", care numesce pe Austro-Ungaria un factor integrant din acea combinațiune a statelor central europene, a căror problemă e susținerea păcii, și totdeodată de apĕrătoarea uneia dintre cele mai espuse positiuni ale acelei politici, care de present formează cea mai puternică fortăreață, în contra nĕpădirei curentelor, ce ascund în adêncimea lor resbel și revoluțiune.

Cu un fel de răceală nepĕsătoare, se pronunță asupra acestui rĕspuns jurnalele rusesci, cari ḑic: că vorbirea M. S. împĕratului Austriei întocmai ca și a dlui Crispi, promit o pace de o scurtă durată.

Diplomația rusă, adaogă ḑiarele rusesci, nu va vedé în curênd decât o singură eșire din situațiune: rĕsboiul.

Mai bună impresiune însĕ, sau mai bine ḑis o mângăiere a produs rĕspunsul M. S. împĕratului nostru asupra bulgarilor, cari cu multă satisfacțiune au luat la cunoscință, cele rostite de monarchul cu privire la cestiunea lor.

Atât din cercurile oficioase din Viena, cât și din Bucuresci se anunță îmbucurătoarea scire, că negocierile mult trăgănate, pentru încheerea unui tractat de comerciu, vor fi reluate în curênd și adecă în decursul lunei lui Novembre. Lipsa și sărăcia causată prin acel rĕsboiu vamal, și care e bine cunoscută ambelor guverne, întăresce pe ambele părți în speranța, că negocierile vor avè în fine un resultat favorabil.

Sobrania bulgară, a votat în unanimitate rĕspunsul la adresa tronului. În acel rĕspuns representanții poporului bulgar dau espresiune simțemintelor de adêncă recunoscință și iubire, ce poporul bulgar le nutresce față de suveranul lor, esprimând totdeodată mulțămita pentru abnegațiunea ce principele a manifestat-o, primind tronul oferit al Bulgariei. Constată mai departe, că liniscea, siguritatea și ordinea publică au întrat în țeară deodată cu păsirea lui pe tronul Bulgariei; dă espresiune bucuriei ce le-a causat declarațiunile principelui, că poporul bulgar se bucură de present de toată simpatia Sultanului și a marilor puteri, și încredințând pe domnitorul lor de călduroasa simpatie din partea poporului și a armatei, închee cu asigurarea, că proiectele de lege și propunerile, ce guvernul princiar le va înfățișa adunărei se vor resolva totdeuna după cum cer și dictează interesele patriei!

Totuși nu fără basă a fost lățită din capul locului scirea despre visita țarului la împĕratul Wilhelm. Scirile cele mai nouă ne spun cu toată siguranța, că visita e deja anunțată. Țarului de altcumva, încă inainte de a se decide definitiv pentru o visită la curtea din Berlin, i s'a dat sĕ înțeleagă pe cale diplomatică, că împregiurarea, că el va călători prin Germania nordică, fără de a întra și în Berlin, nu i-se va lua de loc în nume de rĕu; va voí însĕ totuși sĕ treacă prin Berlin, atunci va fi binevenit. Vestea cea mai nouă în prinvința aceasta o anunță „Temps" în o telegramă primită din Petersburg, în care se ḑice, că țarul e hotărit a cerceta pe împĕratul Wilhelm, și că cu acea ocasiune va venì și dl Giers la Berlin. Principele de Bismarck încă va asista la întrevederea celor doi împĕrați.

FOIȚA.

Din opul dlui Rudolf Bergner „Rumänien."

(Încheere.)

Nu departe de grădina Oppler se înalță pe o colină mică noua scoală de oficeri, un edificiu măreț și plăcut, pe care încă 'l lăsăm la stênga noastră pentru de a mâna afară la bariera orașului. Câteva minute umblăm pe strada singuratică; vedem o fabrică mare de cement, în care se produc începênd dela cărămiḑi ordinare și ulcioare, câte de toate, apoi ne oprim înaintea unei ziḑiri ținute în stil serios. Acesta este asilul „Elena Doamna," o operă nobilă a unor oameni nobili. Deja în veacul al XVIII lăsase evlaviosul metropolit Filaret o avere însemnată pe seama copiilor orfani, dar de acestia nu s'a îngrigit nici când bine, astfeliu, că a rĕmas reservat soției nobile a principelui Cuza de a da o mie de galbini pentru clădirea orfanotrofiului și de a face colecte în toată țeara. Medicul general Dr. Davila, însuși un fiu al iubirei, luă cu tot atât de nobila sa soție conducerea acestei case a păcii și a civilisațiunii, el o conduse până la moartea sa în modul cel mai eminent și blând. Când părăsise Doamna Elena țeara se simți un gol însemnat, dar o deplină recompensă s'a dat în curênd. Inimei nobile a unei Carmen Sylva a trebuit sĕ-i facă simpatie deplină o astfeliu de creațiune a iubirii de oameni; Majestatea Sa luă protectoratul, și zidirea Asilului fu terminată. Interiorul edificiului provĕḑut cu două aripi laterale este acum atât de cu scop cât și curat arangiat. Cam la 300 eleve se cresc în institut; cele mai tinere de 3, cele mai în vrêstă de 18 ani. Toate primesc instrucție în lucrul de mână femeiesc și în limbi străine, multe în musică și pictură, afară de aceea s'a crescut un numĕr mare de sore misericordiane, earăși multe fură măritate, dându-se astfeliu escelente muieri. Un astfeliu de institut merită cu tot dreptul numele de asil, el strălucesce în șirul cel mare al instituțiunilor de binefacere ale țĕrii, ca una dintre cele mai importante, mai minunate membre. „Și România este țeara, în care se pare că binefacerea și iubirea de oameni 'și-au luat locaș de predilecțiune! Într'adevĕr, că în privința aceasta statele noastre din Europa apuseană și-ar puté lua un esemplu dela imperiul acesta oriental. Care popor poate se vestească cu fală, că în patria sa bolnavul este tractat în spitale gratuit, cine poate se spună conform adevĕrului, că în patria sa instrucțiunea scolară este un dar, care se dă ori cui fără recompensă?"

În grădinile întinse ale asilului Elena întêlnim monumentele de mormênt și petrile comemorative ale părechii Davila de o frumsețe sublimă și constringĕtoare, în lature se estind arbori pistriți tomnatici și bĕrcuri. Jneapeni, braḑi și arbori frumoși ne presintă un amestec vesel, confident, în mijlocul căruia zace o bucată de pământ, care a devenit foarte scumpă unei nobile Doamne. O movilă mică de mormênt cu o tăbliță simplă ne arată locul unde și-a pus Carmen Sylva odorul seu cel mai scump. A fost într'adevĕr una dintre cele mai frumoase și sublime idei, ce s'a născut vr'odată în mintea reginei, când și-a esprimat dorința, ca rĕmășițele pământesci a iubitei sale fetițe sĕ fie încredințate scutinții orfanilor. O capelă plină de gust încheie fundul, arbori frunḑoși și jnepeni împresoară locul, trandafiri și flori de tot soiul împodobesc mormêntul, ear la o parte stă o laviță de odichnă. Și ca o șoaptă merge în Bucuresci din gură în gură, că și aḑi șede Înălțata femeie oare întregi pe ea, cufundată în aducerea aminte a juvaerului seu răpit și vĕrsând lacremi ferbinți memoriei lui.

In depărtare mică dela asilul Elena este Cotrocenii, odinioară o mănăstire, acum residența de primăvară a părechii regale. Curțile închise și stilul intunecat al edificiului face o impresie de tot rece. Rentorcându-ne la oraș, atingem un cuartir militar zidit după modelul casarmei malmaisonene și ajungem în fine trecênd de grădina Cismegiu, earăși centrul orașului. Ací ne surprind ca edificii mărețe casele băncii naționale și ale Daciei, adevĕrate clădiri monumentale, afară de aceea ne mai atrage atenția bulevardul. Una dintre laturile lui este impodobită cu parcuri, dintre cari se ridică

Rĕspunsul

dlui general Traian Doda la provocarea preşedintelui camerei deputaţilor, ca în termin de 15 ḑile sĕ-şi presenteze credenţionalul, căci la din contră sĕ va considera ca şi când şi-ar fi ḑepus mandatul de deputat ḑietal.

este următoriul:

Stimate Dle Preşedinte!

În dechiaraţiunea ce a-ţi făcut-o în camera deputaţilor în şedinţa publică din 12 luna curinte, a-ţi recunoscut, dle preşedinte, că V'a venit la mână scrisoarea mea, în carea V'am împĕrtăşit atât hotărîrea mea, că nu-mi voiu presenta credenţionalele de deputat, nici nu voiu abḑice de mandatul meu de deputat, — cât şi motivele, care m'au condus la această hotărîre.

Cu toate acestea, prin scrisoarea de sub Nr. 241 pres. 1887/92 me provocaţi oficios, ca sĕ-mi presentez credenţionalele, ignorând simplu scrisoarea mea din motivul, ce'l a-ţi spus în aceea şedinţă, cumcă un deputat, carele nu-şi presentează camerii credenţionalele, nu este deputat şi nu poate vení în atingere cu camera deputaţilor.

Ve rog dle preşedinte, sĕ binevoiţi am adscrie numai sincerităţii ce-mi datoresc, dacă eu, nainte de ce-mi iau libertate a ve rĕspunde la preţuita provocare, me vĕd silit a-mi esprima convingerea, cumcă nici punctul de mânecare, din care a-ţi purces, nici procederea, ce a-ţi urmat-o în această causă, — nu se pot aduce în consonanţă cu dispoşiţiile legii.

În §. 86 art. de lege 33 din 1874 se ḑice apriat: Preşedintele electoral . . . . prochiamă de deputat ḑietal al cercului pe acel candidat, carele a întrunit maioritatea absolută a voturilor valide însemnate.“ — Calitatea de deputat aşa dară este independentă de ori şi ce condiţiuni ulterioare, prin urmare este pe deplin independentă dela presentarea ori nepresentarea credenţionalelor, şi este validă din momentul precis determinat prin lege.

Pe această basă fie care deputat se bucură de dreptul de inmunitate din momentul alegerii, fără privire la verificarea ori nimicirea alegerii.

Şi încât sciu eu, nu esistă lege, care ar îndreptăţí pe preşedintele dietii, ca prin o simplă enunciaţiune presidială, sĕ-i poată detrage această calitate vre-unui deputat prochiemat după prescrisele legii într'un cerc electoral.

De altcum acest punct de mânecare stă în contrarietate atât de mare, nu numai cu cuvêntul chiar al legii, ci şi cu natura causei, încât D-Voastră Dle presedinte, a-ţi fost însuşi necesitat de a Ve abate în faptă dela acest punct de mânecare absolut greşit, provocându me pe mine deadreptul, ca pe deputatul ales în cercul Caransebeş al comitatului Caraş-Severin, ca sĕ-mi presentez credenţionalele, prin ce a-ţi dovedit în cel mai eclatant mod şi în contraḑicere cu dechiaraţiunea D-voastre făcută publice, — că în faptă me recunoasceţi de deputat ales în cercul electoral al Caransebeşului.

Obiectivitatea şi stricta stimă faţă de lege, care a-ţi dovedit-o fără privinţa la partide, şi carea V'a distins atât de mult în poşiţia înaltă de preşedinte, — me îndreptăţesc a presupune, că veţi recunoasce, cumcă n'aţi fost îndreptăţit a ignora amintita mea scrisoare; ba din contră a-ţi fost îndatorat a o presenta în toată forma camerii deputaţilor spre deliberare normală, ca ori care altă scrisoare a vre unui deputat adresată preşedintelui, dar aparţinĕtoare de competinţa dietii. Şi cu atât mai vêrtos mĕ simt îndreptăţit a ascepta aceasta, deoarece în inţelesul legii comisiunea censurĕtoare, eară în acest cas escepţional, comisiunea de incompatibilitate este singură îndreptăţită de a subtrage mandatul vre-unui deputat, în casurile prescrise de lege şi în inţelesul normelor sustătătoare.

Procederea, ce are sĕ se urmeze în causa mea este dealtcum normată în art. d. l. 39 din 1876 provocată şi în preţuita D voastre scrisoare.

Atunci, când eu n'am denegat simplu presentarea credenţionalelor mele nici n'am întrelăsat presentarea lor prin simplă tăcere, ci am motivat aceasta întrelăsare: din parte-mi am satisfăcut pe deplin formalităţilor cerute de lege, prin urmare am trebuit sĕ fiu de acea convingere, că şi Dvoastră, dle preşedinte, veţi avea naintea ochilor formele prescrise de lege.

În inţelesul acestei legi scrisoarea mea trebuia transpusă la comisiunea de incompatibilitate spre competentă deliberare; eară chemarea acestei comisiuni, în inţelesul §-lui 7 al citatei legi, este de a decide: „că oare esistă condiţiunile, de care sunt legate consecinţele provĕḑute în §. 5 al acestei legi?“ Adecă: conform §-lui 5 comisiunea are se cerceteze: că oare justificatam eu de ajuns nepresentarea credenţionalelor mele?

Nu pot presupune, cumcă on. membrii ai comisiunii, din punctul lor de vedere politic, vor afla de motivată întrelăsarea presentării credenţionale lor mele; dar şi în acest cas comisiunea trebue se enunţe aceasta, nainte de ce-mi va puté detrage în formă legală mandatul meu.

Atâta din punct de vedere formal.

Incât privesce meritul causei de sine se înţelege, că nu pot face altceva decât sĕ susţin în întreg cuprinsul ei dechiaraţiunea mea din 10 l. c. şi alăturând un duplicat al acesteia Ve rog:

Sĕ binevoiţi acest rĕspuns al meu, dimpreună cu alăturata scrisoare, al transpune prin camera deputaţilor comisiunii de încompatibilitate, carea singură este competentă în causă.

Sper că Dvoastră, dle preşedinte, de astădată veţi satisface rugării mele cu atât mai vêrtos, cu cât eu abia mi-aş putea închipuí un motiv ponderos, carele sĕ poată justifica violarea procederei legale în acest prim cas de aplicare practică a legii, care s'a creat de către legislaţiunea noastră cu privire la astfel de casuri escepţionale, dar provenite din relaţiunile noastre politice.

Primesce, dle preşedinte, asigurarea sêmţimintelor mele de adênca stimă.

Caransebeş, în 30 Octobre, 1887.

Traian Doda,
ales deputat al cercului Caransebeş.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 2 Novembre st. n. 1887. Ḑiua „tuturor sfinţilor“ din 1 Novembre st. n. e o serbătoare la catolici. Cimiteriul cel mare al Budapestei de pe calea „Kerepes“ a fost toată ḑiua îndesat de un public foarte mare, care venise parte a-şi manifesta sentimentele de pietate faţă de cei repausaţi din familiă, prin impodobirea mormintelor cu flori, cununi şi lumini aprinse, — parte pentru a admira frumseţa ce representă grandiosul cimiteriu prin decorarea în chipul cel mai strălucit a mormintelor.

La 10 oare a. m. junimea universitară maghiară a eşit în corpore cu stindarde la mormintele mai multor mecenaţi maghiari, a cântat în chor, şi mai mulţi studenţi universitari au rostit panegirice.

Din acest incident la 3 oare p. m. şi junimea universitară română conform obicieiului de până aci s'a dus în corpore în cimiteriu spre a-şi manifesta cu acea ocasiune sentimentele de stimă, pietate şi recunoscinţă faţă de binefăcĕtorii ei înmormêntaţi în acest cimiteriu.

Mai întâiu a cercetat junimea română mormêntul fericitului Emanuil Gozsdu, unde tinerii împĕrtăşiţi cu stipendii din „fundaţiunea Gozsdu“ au depus pe mormêntul înfrumseţat cu flori şi lumini aprinse o cunună frumoasă cu inscripţiune „Stipendistii lui Gozsdu din anul scol. 1887/8.“

Un cor improvisat a cântat o poesiă ocasională compusă de teologul abs. şi student în filosofiă George Popp şi esecutată de chor după o melodie cunoscută. După esecutarea acestei cântări unul din stipendistii lui „Gozsdu“, studentul în filosofiă Valeriu Branisce, a ţinut un discurs, şi în fine a cântat corul „În veci pomenirea lui“.

De aici junimea s'a dus în corpore la mormêntul nu de mult repausatului paroch gr. or. din Budapesta Ioanichiu Miculescu, fost asesor consistorial, unde chorul de asemenea a esecutat cântarea prementionată, ear teologul absolut, student în filosofie Vasilie Bologa a ţinut un discurs.

Atât la mormêntul fericitului Gozsdu, cât şi la al parochului I. Miculescu cântările au fost esecutate din partea chorului în un mod atât de escelent, încât publicul mare atras de sunetele armonioase ale cântărei a format un mare cerc în jurul tinerimei române.

J.

Afacerea scoalei civile de fete a Asociaţiunei.

Sibiiu, 23 Octobre n. 1887.

(Încheere.)

Durere însĕ, că dl director şi d-şoara directoară nu astfel şi-au priceput chemarea, ci faţă de conclusele comitetului au luat o ţinută la care nimeni nu s'a putut aştepta, care a pus în uimire pe toţi adevĕraţii amici ai scoalei şi ai Domniei lor.

Şi anume:

Încă înainte de a primí conclusele comitetului datate din 16 Septembre a. c. dl Dr. Barcian, care aflase de cuprinsul lor, a cercetat pe preşedintele comitetului dl Iacob Bologa şi l'a întrebat, ce concluse a luat comitetul în cestiunea regulamentului intern? Domnul preşedinte i-a spus totul.

Dl Dr. Barcian, informat pe deplin prin dl preşedinte, *nu şi-a esprimat nedumeririle* faţă de conclusele luate.

La 21 Septembre însĕ, primul lucru i-a fost, că a *convocat toate copilele din scoală* in sala cea mare, şi le-a adus *lor* la cunoscinţă, că în urma unor concluse *luate de către comitetul Asociaţiunei* făcêndu-se imposibilă rĕmânerea mai departe în postul de director al scoalei, *el îşi ia adio dela copile*, şi numai *după ce s'a petrecut această ceremonie şi-a presentat abḑicerea la biroul comitetului*, aşa, cât însuşi pre-

---

trei monumente. Ca cea mai respectabilă se înalţă cela al lui Mihaiu Viteazul. În marime naturală este presentată figura puternicului dar perjurului voevod şeḑênd pe un cal măduvos de bătaiă, şi cu paloşul în mâna dreaptă. Acest monument cel mai vechiu al capitalei face o impresie cevaşi oprimătoare, recerinţelor artei moderne îi corespunde numai puţin, cu toate aceste se află în toate prăvăliile de fotografii ale ţĕrii şi în cele mai multe schiţe de călĕtorie străine. Mai încolo aflăm monumentul savantului Radulescu şi înainte de toate statua desvălită la 23 Maiu a anului espirat a lui George Lazar.

Din incidentul înaugurării statuei mici dar frumuşele a lui Lazar, îşi ţinu dl ministru de culte Dimitrie Sturdza, un om plin de spirit, una dintre cele mai strălucite şi clasice ale sale cuvêntări. El schiţase în mod viu, cum George Lazar vĕḑênd lumina lumii într'un sătuleţ miser de lângă Olt, s'a avêntat cu greu până de a ajunge predicator bisericesc şi cum a părăsit nĕcăjit în fine patria sa Ardealul, şi cum a deschis la însărcinarea eforiei scoalelor, primul institut românesc în Bucureşci. Pe atunci domniau în România jalnice stări, cultură străină domina, şi limba ţĕrii vegeta numai în cercurile ţĕrănesci. Nici durata primei scoli n'a fost însemnată. La 1816 şi-a deschís Lazar scoala, la 1821 şi-a închis-o, pentru de a murí în curênd în sătuleţul seu natal. Dar schinteia a fost de ajuns pentru de a aprinde un foc puternic, sunetul limbei române trezí poporul din letargie şi el începu sĕ-şi creeze acum o limbă şi literatură.

În faţa monumentului lui Mihaiu stă unul dintre edificiile cele mai importante ale capitalei: academia. Cu privire la esteriorul ei, aparţine celor mai frumoase, cu privire la conţinutul ei, celor mai preţioase. În parter aflăm museul. Aci vedem o colecţie de tot numeroasă de inscripţii, statue, sarcofaguri şi petrii romane, în sale putem privi, odăşdii sfinte şi foarte interesante, cârţi de rugăciune cu iniţialii minunate, cari vorbesc despre distinsul gust artistic al călugărilor meḑieoali români, ni se presintă apoi o colecţie numismatică şi o mulţime de diferite obiecte de industrie înaltă. Picturi vechi împodobesc părelii, o mumie egipteană ne vorbesce de continente străine. Mai captivătoriu dintre toate este fără îndoială tesaurul dela Petroasa. Istoria ne comunică cu litere întunecoase, că regele păgân al goţilor de vest Athanarich, alungat de Huni din Ardeal, şi-a îngropat tesaurul seu de $^3/_4$ măji de aur în ţeara valachă. Timp îndelungat s'a căutat înzadar după tesaurul acesta, în fine deteră nişte ţĕrani dela Petroasa lângă Buzeu la 1837 de el, îl luară, îl puseră la o parte şi scoaseră pietrii preţioase. Piesele comorii zac acum, atrăgênd privirea ori-cărui visitator, în mijlocul unei odăi sub sticlă, ele ne presintă o lucrare foarte îngrijită, inele cu gust, ţirade, ce înfăţişează doi leopaṙi şi un brăţariu cu acsioma rună: „Gotha niopi hailag,“ adecă: „dedicat trebuinţelor goţilor.“ Regele Atanarich nu şi-a mai revĕḑut nici ţeara nici tesaurul, preste ambele se învăluiră valurile migraţiunii popoarĕlor, dar relicuiile lui sunt un document strasnic pentru istoria germană în Europa de ost, şi au dat prilej deja de mai de multe ori la mari publicaţiuni literare.

Localităţile din parter ale edificiului mai conţin o bibliotecă respectabilă şi un cabinet de lectură, o odaie pentru societatea geografică, un cabinet mineralogic şi alte localităţi pentru studii serioase. In casul prim se află salele de prelegere ale universităţii, aflăm un cabinet zoologic şi botanic şi înainte de toate sala nu tocmai mare dar elegant adjustată, în care 'şi ţine senatul şedinţele. Toată creaţia dovedesce evident străduinţă poporului român, de a produce în poesie, artă şi sciinţă lucruri ce sĕ impună respect. Ordinea şi curăţenia domnesce pretutindeni, şi pentru ajungerea scopului sus numit, garantează numele strălucite, de cari dispune Academia, şi căror de a aparţiné trebue sĕ fie onoare pentru ori care străin. La 1884 Academia avuse 36 membri ordinari şi afară de părechea regală încă 41 membri de onoare, între cari Mommsen, Miklosich, Lepsius, Torma, Picot.

Pentru distracţii dramatice şi musicale Bucurescii nu pare a fi de loc rĕu provĕḑut. La capul ei inferior se lăţesce calea Victoriei întru o piaţă liberă, pe care o împodobesce teatrul naţional. Edi-

ședintele comitetului *aflase deja dela copilele de scoală* că a abdis directorul înainte de a i-se fi presentat abdicerea.

Aceasta a fost prima întimpinare a concluselor comitetului din partea directorului.

Prin fapta, că dl Barcian și-a luat adio dela copile, a dovedit, că nici într'un cas numai are intenţiune de a rĕmânè în postul sĕu, ori ce concluse ar mai aduce comitetul.

Cu toate acestea o parte a publicului de aici cugeta, că procedura dlui Barcian este efluesul unei indisposiţiuni momentane, dar în fine își va trage bine de seamă ce respundere ia asupra-și? și se vor afla puncte de întêlnire ca sĕ se complaneze treaba în bună conţelegere.

Motivele abdicerei le cunoasceţi din tecstul aceleia, comunicat și în acest diar. Între acelea culmineză *denumirea altui delegat*, ceeace dênsul o înterpretă de *vot de neîncredere.*

Se șoptea că dșoara baronesă Popp încă ar avea intenţiunea de a abdice, mai cu seamă din simţ de colegialitate cătră directorul, dar aceasta nu o credea nimenea, pentru că nu putea presupune despre dênsa, că ar fi în stare sĕ părăsească internatul impopulat deja cu vr'o 40 de copile pentru nesce susceptibilităţi esagerate ale dlui Dr. Barcian.

Chemat dl președinţe la dênsa în afaceri de scoală, s'a dus și s'a folosit de ocasiune de a o întreba, dacă este adevĕrată faima ce se respândesce sau ba? și ca un vechiu amic al familiei br. Popp și-a și esprimat părerea, că nu crede așa ceva. — D-șoara însĕ i-a dechiarat categoric că „ba da"! O a rugat în urmă sĕ nu abdică, a rugat-o și alţi amici de ai familiei și de ai scoalei, — dar toate înzadar, căci la *6 ţile* după directorul, în 26 Septembre a abdis și dênsa, din motiv că „comitetul a luat unele mĕsuri ce dovedesc o hotărîta neîncredere în direcţiunea scolară" care „au și provocat demisionarea dlui director onorar Dr. Barcian, cu care a lucrat în cea mai bună conţelegere" deci se vede „silită și D-Sa a-și da demisiunea."

Comitetul surprins foarte dureros prin acești pași nejustificabili, prin conclusele sale corecte și inofensive, înainte de a se dechiara în meritul demisionărilor, a *esmis din sînul sĕu o comisiune constătoare din D. D. Archimandrit Dr. Puşcariu, Asesor cons.: Z. Boiu și Consil. gubern.: E. Măcelariu* cu însĕrcinarea, ca sĕ dee directorelui și directoarei demisionaţi esplicările necesare, că aici nu poate fi vorbă de vot de neîncredere, ci de regularea drepturilor proprietariului scoalei, ceeace nu poate supĕra pe nimenea, și sĕ-i capaciteze a-și revoca demisiunea.

Două ţile a pertractat această comisiune cu dênșii, dar nu le-a succes a-i abate dela propusul lor.

Ce era dară de făcut și după această încercare zădarnică, decât a primí cu regret abdicerile, și a se îngrigí de alte persoane în locul celor demisionate.

Astfel s'a și întêmplat. Comitetul în mod interimal — tot cum era și mai înainte — a denumit de director pe unul dintre profesori, pe dl Septimiu Albini, ceeace corespunde și tecstului statutului, încât pentru directoară însĕ a rugat pe d-șoara br. Popp ca cu considerare la împregiurarea, că internatul este împopulat, sĕ aibă bunătate a rĕmânea la postul sĕu până când îi va succede comitetului a o înlocui prin alta, *ceeace nici la un cas nu poate dura mai mult decât până la finea semestrului prim.*

D-șoara baronesă însĕ a rĕspuns la aceasta că nu este aplicată a împlini dorinţa comitetului, ci va sta în institut numai *cel mult până la 15 Octobre.*

După primirea și a acestui refus, comitetul a denumit de profesoară pentru limba francesă și totodată directoară interimală a internatului pe d-șoara *Elena Petrascu*, fiica dlui căpitan în pensiune Petrascu de aici, o română cultă, și cu cel mai bun renume la familiile fruntașe de aici.

Astfel s'a terminat inevitabilul conflict, *la care comitetul nici o vină nu are.* „Crisă," precum i-a plăcut „Tribunei" a o numi, n'a fost nici un moment, nici la scoală nici la internat. Au mers unii și au venit alţii, dar instrucţiunea și educaţiunea n'a stagnat nici o oară, și sunt toate garanţiile, că și în viitor vor decurge lucrurile cel puţin atât de bine cum au decurs în trecut.

La alte popoare lucrul acesta s'ar fi petrecut în toată liniscea fără nici o animositate, — la noi insĕ au trebuit sĕ se afle oameni, cari sĕ bată doba cea mare, și sĕ alarmeze lumea cu „crisa scoalei de fete," sĕ agiteze pe părinţii copilelor contra comitetului și sĕ le umple urechile că se prăpădesce scoala, pe care ei o abandonează de aci încolo etc. etc. o colecţie întregă de sciri sensaţionale neadevĕrate.

Acesta este un rĕu, care trebue sĕ disguste pe fie-care român adevĕrat și serios, dar nu faptele corecte ale comitetului.

Am espus adevĕrul sĕc, publicul judece acum *cine poartă vina?*

Un membru al comitetului Asociaţiunei transilvane.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul, cu trenul de ași va pleca la Arpatac pentru sfinţirea bisericei nouĕ de acolo, al cărei istoric s'a publicat în Nrii precedenţi ai ţiariului nostru.

Escel. Sa va fi însoţit de Preacuviosia Sa dl archimandrit Dr. Il. Puşcariu, de Preacuviosia Sa dl protosincel Nicanor Frateșiu și de proto-diaconul ceremonial dl Sergiu Medean.

* Maiestatea Sa s'a îndurat prea graţios a dona 600 fl locuitorilor din Galaţi de lângă Făgăraș păgubiţi prin foc în primăvara anului curent..

* (Himen) Dl Mateiu Voilean, asesor consistorial și fost redactor al acestui ţiar, și-a serbat cununia cu domnișoara Octavia Rusu Joi în 22 a l. c. în Brașov în biserica s. Nicolae.

* (Principesa de coroana Stephania și regina Sêrbiei Natalia.) Moda vienesă află iute simpatii și în afară. Când regina Natalia făcea pregătiri de plecare din Baden s'a esprimat dorinţa de a-și vedé arangiată pe capul ei frisura principesei de coroană Stephania. Frisura principesei de coroană i plăcù atât de mult reginei, încât ea și dete ordin unui friser din Baden, a esecuta dorinţa ei. Se ţice, că regina Natalia a primit în programul ei pentru totdeauna frisura principesei de coroană.

* (Invitare.) Comitetul parochial greco-oriental din Arpatac, protopresbiteratul Treiscaunelor are onoare a invita pe toţi binefăcĕtorii și voitorii de bine de a participa la „Actul sânţirei bisericei celei nouă" cu hramul S. mucenic Dimitrie, ce se va sĕvêrși la 26 Octobre (7 Novembre) a. c., precum și la banchetul, ce va urma la 1 oară p. m. în sala edificiului școlar.

Preţul unei couverte este 1 fl. 30 cr.

* (Denumire.) Arseniu P. Bunea preot gr. cat. și fost învĕţător dirigent la scoala centrală grăniţărească din Vaidarecea e denumit ca secretar al Comitetului administrator de fondul scol. a foștilor graniţari din reg. rom. I și de director suprem al scoalelor graniţăresci.

* (Un act de o adevĕrată îngrijire părintească.) După cum cetim în „G. Transilvaniei:"

Preasfinţia Sa Episcopul Caransebeșului Ioan Popasu a cumpĕrat vila Nicolaevici din Mehadia, avênd intenţiunea a înfiinţa o scoală românească în acea casă, care ţe lipită de biserica gr. cath. Un preot, care va fi instalat acolo, va fi totodată și învĕţător. Deja s'a început reparatura casei.

* (Efectele crisei scoalei civile de fete) După cum suntem informaţi din isvor foarte competent așa numita „Crisă" a scoalei civile de fete a Asociaţiunei, au avut un efect atât de desastros pentru scoală, încât de atunci încoace s'a mai înscris 8—10 eleve. Oamenii nepreocupaţi sciu face deosebire între adevĕr și patimă!

* (Un preot de model.) Din părţile Silvaniei ni se scrie: În anul trecut în comuna Tresnea, o comună curat românească afară de câteva familii de proprietari mari maghiari, s'a înfiinţat o scoală Fröbeliană (Kisdedovó) pentru cine? cei ce o a înfiinţat o vor scí, pentrucă noi avem aici scoală întru toate corespunzĕtoare legei și provĕzută cu învĕţătoriu cualificat. Până aici toate sunt în ordine, nime nu poate se poruncească pe punga altuia, cine o a înfiinţat a avut voie se o facă. Dar trebue sĕ indigneze pe ori ce om cu simţ curat român, când preotul de acolo Irodion Labo, în *biserică* indeamnă pe popor ca se-și înscrie pruncii la scoala aceasta ungurească. Aceasta e păstorire sufletească?!*).

* (Bugetul ministeriului de honvedi.) Bugetul acestui ministeriu e preliminat pe anul 1888 cu 8,484,547 fl. cheltueli ordinare, 195,000 fl. cheltueli transitorie, cu totul 8,679,547 fl.

Asupra statului trupelor de honvedi bugetul conţine o tabelă amĕrunţită din care estragem următoarele:

In cas de rĕsboiu infanteria de honvedi are trebuinţă de 3178 oficeri și funcţionari, și de 174,687 oameni; foaia fundamentală însĕ arată un manc de 695 oficeri și un escedent de 24,626 oameni.

Cavaleria de honvedi are trebuinţă în cas de rĕsboiu de 540 oficeri și de 13,590 oameni; ea dispune însĕ numai de 380 oficeri, dar de 25,806 oameni. I lipsesc așa dar 160 oficeri, pe când escedentul în oameni e de 12,216. Ea are trebuinţă de 13,597 cai de călărit și 672 cai de reservă, foaia fundamentală însĕ arată numai 7120, lipsesc deci 7150 de cai.

Cu totul lipsesc honvedimei 855 oficeri și 9390 cai, socotiţi fiind și caii de călărit și de tras ai infanteriei . Din contră escedentul în oameni e de 38,216 oameni. In anul trecut escedentul era de 42,955, pe când mancul de oficeri a scăţut din anul trecut numai cu 3.

* (Cum a fost avansat un colonel la general). Un Colonel, care ascepta de mult ca sĕ fie avansat la rangul de general însoţí odată pe regele seu la serviciul divin. Din întêmplare tocmai atunci cetea evangelia despre ţeul Vaal, care de iudei sĕ privea de căpetenia spiritelor necurate. După finirea serviciului Colonelul ţise cătră rege: „De 20 ani eu n'am fost în nici o biserică; după cum acum am auţit și în iad e întocmai ca pe pĕmênt; și Vaal rămâne pentru totdeuna capeteniă: După câteva ţile colonelul fu avansat la gradul de general.

* (Descoperiri archeologice romane.) De vr'o cât va timp sĕ fac în Triest descoperiri archeologice romane foarte interesante. Cu ocasiunea demolării mai multor zidiri vechi, pentru ţca aerul și lumina sĕ poată străbate mai cu ușurinţă în oraș, s'au aflat mai multe petrii mormêntale romane și mai multe acopereminte de sarcofage. Mai mulţi lucrători deteră în adêncime de 1 m. preste o zidire romană foarte bine conservată. Continuându-se săpăturile s'a dat preste trei odăi a căror padiment în mosaic este bine conservat, mĕsurând în suprafaţă 4 metri cuadraţi. O odae representă în mosaic pe cât sĕ poate de frumos figura unui delfin. Archeologii, cari au venit la faţa locului ș'au dat părerea, că au a face cu o villă romană, care a aparţinut unui patrician. Tot cu această ocasiune s'a descoperit și un aquaduct, care sĕ vede că s'a estins dela movila din apropiere la villă. Cele mai multe dintre ţevile aquaductului, fiind pregătite din pĕmênt bine ars, sunt bine conservate. Aparițiunea acestor descoperiri fiind pentru sciinţă cât sĕ poate de însemnată, directorul museului din Triest a dat ordin ca sĕ se continue săpăturile.

---

*) Am estras pe scurt esenţa din corespondenţa primită în această afacere, și așceptăm dela părintele Irodion Labo, ca sĕ ne deslușească starea lucrului, deși n'avem cuvênt sĕ ne îndoim în persoana dela care ne vin aceste informaţiuni. Noi cunoascem foarte bine relaţiunile din acea comună de frunte în tot ţinutul, și cunoascem și referinţele părintelui Labo, și ne reservăm dreptul a reveni eventual asupra acestei afaceri. Red.

---

ficiul fu înaugurat la 1852 și servesce dela anul 1879 încoace cu deosebire pentru artiștii români.

S'a făcut începutul și pentru împământenirea operei române. Astfel a ajuns pe bină deja opera Lucia cu mare succes, mulţemită escelentei cântăreţe Carlotta Leria. Sesonul se începe cu 1 Octobre, conducerea teatrului o are un director denumit la propunerea ministrului de instrucţiune publică, care este spriginit de un comitet de 7 membrii Din când în când trec trupe francese ori actori renumiţi ca ospitanţi prin Bucuresci, și astfel Bucureșcenii au vĕţut în cei 10 ani din urmă pe Rossi, Salvini, Pezzana și Céline Chaumont.

Pentru completarea celor espuse asupra Bucurescilor, rĕmâne sĕ mai adaugem câţi-va numeri. După conscripţia anului 1859, orașul sĕ fi avut atunci 121,734 suflete, după cea din anul 1878, 177,646 locuitori în adăpostul seu. Durere numai, că toate resultatele numĕrării poporului sunt de o natură foarte vagă. Căci se vorbesce, că comisia mergea numai în familia stăpânului căsii, fără de a se mai urca și în etagele de sus. Și datele cuprinse în scrieri germane sunt de a se lua cu neîncredere; așa d. e. ne povestesce oficierul austriac Fülek de Wittinghausen, că Iașul dispune de 1300 echipage private, 5000 de droșce și 12,000 de cai ear Bucurescii de 12,000 echipage de lucs și 40,000 cai de lucs, s'ar veni adecă în Bucureșci la 5 oameni câte un cal de lucs, un lucru care de sigur ar fi de tot plăcut diferitelor familii de ciobotari și croitori, numai durere, că nu au parte de el. La Derblich se află într'un mod curios aceleași date, ele dovedesc cât de fatal poate sĕ fie între anumite împregiurări, când un scriitor copiază din celalalt fără de a mai cugeta. După ocupaţiunea lor locuitorii fură la 1878 împărţiţi precum urmează: profesiuni libere 50,977, neguţători 27,100, industriă și artă 64,732, lucrători 11,993, servitori 19,531. Aţi se poate pune bună seamă numĕrul locuitorilor cetăţii Bucuresci la 250,000 de suflete. Că pe ţĕrmurii Dîmboviţei nu trăesc aderenţi de ai vegetarianismului, iese destul din rapoartele zahanauei la iveală. Conform acestora au fost tăiaţi în anul 1885, 37,686 boi, cu 7727 mai mulţi ca în 1884, apoi 16,267 vaci, cu 2532 mai multe ca în anul precedent, 706 viţei, cu 502 mai mult, 544 biboli, cu 204 mai mult, 375 de biboliţe, cu 257 mai mult, 1150 viţei de bibol, cu 1049 mai mulţi, 11,783 porci, cu 77 mai puţin, 1035 de oi, cu 64 mai puţin, 17,743 de miei, cu 13,872 mai mulţi ca în anul trecut, de aci resultă evident, că consumul de carne cresce continuu Deși numerii de mai sus nu dau din pricina defectuosului serviciu al zahanauei un tablou esact. Căci d. e. se taie pe an mai bine de 100,000 de miei, dintre cari abia numai a cincea parte cade pe numitul institut.

* (Bugetul oraşului Cluş) s'a statorit pentru an. 1888 din partea magistratului în modul următor: Eşite 868,205 fl. şi 5 cr; întrate 290,692 fl. 10 cr. deficit 77,512 fl. 95 cr. Acest deficit trebue să se acopere prin un arunc comunal de 24 procente.

* (Împĕratul Wilhelm cruţă.) In ḑiua cea dintâiu, când termometrul a arătat 5 grade căldură, camerierul împĕratului german oferi domnului seu mantaua călduroasă, pe care împĕratul o folosise de mai mulţi ani. Bĕtrânul monarch după ce a îmbrăcat uniforma sa să privesce în oglindă şi face observarea: „Eu cred, ca să se renoiască deosebitele parole dela mantaua mea, căci să par a fi prea tocite". Această critică surprinse pre camerier mai cu seamă că scia, că împĕratul nu să poate îndupleca, ca un lucru, care l'a folosit mai mult timp cu comoditate, să permită a fi schimbat, şi pentru aceia i făcù observarea, că ar fi fost bine să se fi pregătit mantauă nouă. „Ce-ţi păsă ţie", replică împĕratul, mantaua poate rĕmânea, căci bine sciu, că nici nu o am purtat atâta timp, cât trebue să fie purtată o mantauă de recrut în armată.

* (Nuntă la sfârşitul vieţii.) În Osviecin s'a întêmplat un act de căsătorie, care fiind foarte interesant, merită a fi înregistrat. Anii mirelui şi ai miresei fac la olaltă 150. Din acestia 80 cad pe mire, şi 70 pe mireasă. Mirele cu vr'o trei ani mai înainte s'a serbat nunta de aur cu cea dintâiu soţiă. Atât el cât şi mireasa, care ear a fost vĕduvă, se bucură de o deplină sănătate.

* (Femei ca medici.) Nu numai într'o privinţă, dar din mai multe puncte de vedere Statele unite întrec pe toate statele din lume. În Statele unite sunt o mulţime de medici, cari sunt femei. In deosebi în New-York sunt preste 150 de femei medici. Mulţi din acesti medici au venite anuale peste 2000 punţi sterling, în New-York se afla însĕ o femeie ca medic, care are frumosul venit anual de 5000 punţi sterling. În alte ţinuturi ale Statelor unite numĕrul femeilor mediciniste este de două şi de trei ori mai mare ca al celor din New-York. Acest fel de medici să mărginesc mai cu seamă a vindeca pacienţi de secsul femenin.

* (Bibliografic.) Recomândăm spre întrebuinţare opul: „*Curs de stupărit.*" Prelegeri ţinute cu învĕţătorii grăniţăresci la Deva în Februariu şi la Vaida-rece în Iuliu 1886 în urma dispoşiţiunii comitetului administrativ al scoalelor grăniţăresci din fostul regiment român I-iu de graniţă de Augustin Degan, învĕţător dirigent grăniţăresc. Cu 33 figuri. Sibiiu, 1887. Proprietatea editorului. Tiparul institutului tipografic, societate pe acţii, în Sibiiu.

Loc deschis.*)

Bârghiş, 14 Octobre, 1887.

Domnule redactor! În Nrul 91 al „Telegrafului Român" din 5/17 Septembre a. c. fiind atăcat de un corespondent fără nume, deşi sinodul parochial, indignat de purcederea şi afirmaţiunile nedrepte ale corespondentelui, — a decis a respunde şi a-mi apăra vaḑa şi onoarea mea, totuşi vin a vĕ ruga şi eu a da loc, în unul din Nrii procsimi ai jurnalului ce redigiaţi, următoarelor reflecsiuni.

Cel ce va cetí cu atenţiune acea corespondenţă, dela început se va convinge, că corespondentul a purces din ură către mine şi toată intenţiunea i a fost să me blămeze înaintea lumii, spre dovedirea cărora servească câteva citate din însaşi corespondenţa publicată în „Telegraful Român" Nr. 91 şi anume ḑice corespondentul: „Lipsa cea mai simţită pentru un popor e scoala, şi aceasta ne-a lipsit noauă, nu edificiul, pentrucă acela după împregiurări e destul de bun," deci întreb eu, la a cui stăruinţă, sub a cui conducere s'a făcut acel edificiu, care întrece toate edificiile scolari din tract, — au sub conducerea corespondentelui sau a mea sau făcut acel edificiu? — Ḑice mai departe că: „vina lipsei de învĕţătoriu în prima linie o am purtat eu, ear în a doaua fostul administrator"; aici earăşi întreb, că dacă atât eu cât şi fostul administrator nu am avut zel către sciinţă, nu am avut inimă către popor ca să-l luminez, cum de am făcut acel edificiu, şi de unde sciu cea mai mare parte din poporenii mei scrie şi ceti? au doară au învĕţat la Domnul corespondent sau la alte scoli?. Că nu am avut învĕţătoriu cu diplomă (cleric sau pedagog absolut) nu purtăm noi vina, ci împregiurările în cari au trăit şi trăesce poporul român ne avênd astfel de oameni în numĕr de ajuns, — ba din esperinţa-mi proprie pot afirma şi aceea, că în multe casuri mai mult progres face un învĕţătoriu fără diplomă, ca unul cu diplomă, ceeace am vĕḑut chiar şi în anul trecut. Cu toate acestea resping cu indignaţiune acea afirmare că eu a-şi fi fost de vină că în anul scolastic 1885/6 nu am avut învĕţătoriu cu diplomă şi cu salariu de 200 fl. lv. a. — Întreb pe dl corespondent, că oare în toate comunele unde s'a escris concurs sau ca pĕtat învĕţători cu diplomă ori ba? şi dacă nu, cum a purces acelea comune, a rĕmas fără învĕţătoriu? sau a propus un individ fără de diplomă spre denumire provisorică? Eată testimoniul dlui corespondent despre cunoascerea normativului scolar.

Asemenea resping afirmaţiunea: că a-şi fi îndemnat poporenii mei a-şi trimite copii la scoala de stat.

Cât pentru fondul scolastic asemenea resping cu indignaţiune aceea afirmare, că eu a-şi fi fost învoit numai din gură, ear subscrierea a-şi fi denegat-o ca să pot ḑice că s'a făcut „de mihi, sine mihi"; aceasta s'ar puté ḑice numai despre un astfel de om, care păstorind 40 de ani nu au lucrat nimic în interesul bisericei şi a scoalei, şi nu despre mine care tot prin dişmă şi aruncuri a zidit biserica, casa parochială şi scoala tot din material solid, — fără de a face vre-un crucer datorie; ba încă am câştigat pe sama biserici şi a scoalei pĕmênturi, doauă pentru totdeauna (de pădure) aşa numite rozor dintre desuri mărimea de 6 ferdele, şi după coastă de peste 12 jugere tot numai prin rîvna, ostenéala purtată de mine ca păstoriu, şi o ţin până la înmormêntare după putinţă, (cu spesele tot numai dela mine.) —? Nu e vorbă, că toţi membrii sinodali au dovedit şi dovedesc recunoscinţa cuvenită catră păstoriul sufletesc afară de doi, anume: Ioan Câmpian şi Nicolae fraţi, cari pe timpul clădirilor au fost vagabunzi prin ţară străina. Adevĕrul este că: neluânduse protocolul aşa după cum au fost propunerile, eu care în toate ḑilele am atingere cu poporenii mei, nu am voit să-i vênd prin subscrierea unui protocol fals, pentru că şciam dela început, că esecutarea acelui protocol pică pe umerii mei, — apoi a face ceva peste voia poporului e numai spre ruinarea intereselor bisericei şi scoalei, cu deosebire în comuna noastră unde suntem mestecaţi cu uniţii, cari vâneaḑă după oamenii nostrii. — Prin urmare ḑisa sântei scripturi „că păstorul cel bun sufletul 'şi pune pentru oile sale" nu numai că o am cetit, ci în toată viaţa mea am năzuit a o împlini, ceeace să dovedesce din faptele sĕvêrşite în comuna mea pentru biserică şi scoală, ba chiar şi cu aceea: că nu am voit să vênḑ poporul meu prin subscrierea protocolului compus fără voia poporului meu.

Că nu cred protopopului meu, aceea încă numai dl protopop cu încreḑuţii sei o poate afirma, basânduse, că dacă la alegere nu am fost pentru dênsul nici acum nui dau creḑĕmênt, ceeace însĕ nu stă pentru că eu în toată viaţa mea nu am preferit interesele proprii ci interesele obstesci.

Asemenea resping cu indignaţiune afirmaţiunea că a-şi fi ḑis către preotul reformat: Ce ne trebue nouă dişmă, pentru ca noi avem scoală de stat etc. şi altcum în scoală trebue să locuesc eu. Acestea sunt astfel de afirmaţiuni, cari se combat ele de ele şi mai ales cu starea lucrului, pentru ca după cum şciu eu, care am fost iniţiatoriul şi conducĕtoriul la clădirea scoalei şi casei parochiale, în comuna noastră se află 2 chilii foarte potrivite pentru paroch, şi alte 2 chilii pentru învĕţător şi sala de propunere, prin urmare chiar să me mut din casele proprii în casele parochiale pot şedea cât de comod nu numai eu, ci cu ori ce preot.

Cât pentru aserţiunea, că în atacerile bisericesci şi scolari ascult mai mult de străin, de cât de conducĕtori, nostri e o minciună nesocotită şi deamnă de autorul ei, — precum şi afirmaţiunea, că sum stăpânit de patima beţiei, din care causă a-şi avea fapte scandalicioase pentru poporul meu, ceia-ce se poate constata întrebând unul câte unul pe membrii sinodului parochial, las că am şi eu slăbiciunile mele, dar ce om va fi în lume fără vre-o slăbiciune, şi ce om va fi fără duşmani tocmai de aceia a-şi dorí ca să se facă arătare după cum ḑice P. O. D. redactor, — ca să se constateze neadevĕrurile scrise la adresa mea şi pornite din ura dlui corespondent.

Bârghiş, 14 Octobre, 1887.

Nicolau Roman,
paroch.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 3 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.50	99.50
Renta ung. de hârtie	86.60	86.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.—	97.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	113.75	113.50
Împrumutul drumurilor de fer ung.	148.75	149.50
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.—	99.50
Sorţi ungureşti cu premii	123.—	123.—
Sorţi de regularea Tisei	122.70	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	112.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Acţiuni de bancă de credit ung	287.50	287.25
Acţiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri funcţiare ale institutului „Albina"	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9 90½	9.90
100 marce nemţesci	61.40	61.40
London pe (poliţă de trei luni)	125.15	125.26

„Sebeşana"

Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Provocare.

Toţi acei domni acţionari, cari nu au solvit ratele decăḑute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acţiile subscrisise la „Institutul de credit şi economii „Sebeşana" în Sas-Sebeş, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocaţi, a-şi rĕspunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispoşiţiunile §-lui citat.

Sas-Sebeş, în 1 Novembre, 1887.

[1725 1—3 **Direcţiunea.**

În comisiune la „librăria archidiecesană" se află de vênḑare:

Curs de limba maghiară

pentru

scoalele poporale.

După principii metodice pe basa planului de învĕţământ

compus de

Ioan Molnár.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. şi VI. [1719] 2—3

Preţul unui esemplar legat **20,** broşurat **16 cr.**

Jumĕtate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 33—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 110 Sibiiu, Joi 29 Octobre (10 Novembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 28 Octobre.

Lumea catolică sĕ pregătesce pentru o mare sĕrbătoare. Papa Leon XIII își va serba iubileul de 50 de ani al preoției sale la Roma, și credincioșii sei din toate părțile i vor aduce ovațiuni nu ca unui călugăr, ci ca unui domn mare și puternic. Episcopatul catolic din Ungaria a întreprins încă de mult colecte de bani în Ungaria, și damele din Budapesta au adunat nu mai puțin ca 30 mii floreni în bani și în prețioase, cari cele din urmă au fost espuse spre vedere pentru prețuri de întrare.

Episcopul Strossmayer din Croația și-a făcut și el datorința — numai cât darurile incurse nu a fost dispus a le trimite la B.-Pesta ci le-a trimis la Viena — o procedere, ce a produs multă amărăciune în cercurile maghiare, cari nu încetează de a mustra pe episcopul dela Diacovar și al timbra de un trădător de patrie.

Fiumenii catolici, voind sĕ repareze eroarea lor de când cu deputațiunea ce era sĕ meargă la desvălirea monumentului lui Deák, au trimis obiectele adunate la B.-Pesta și prin procederea lor s'au rehabilitat în opiniunea publică maghiară.

Toate aceste lucruri sĕ petrec acum de câteva sĕptămâni încoace — semn că un interes deosebít i leagă pe catolici de capul bisericei lor, și noi nu avem decât sĕ ne bucurăm când vedem pe fiii unei biserici aderând la căpetenia lor bisericească în nesce timpuri când indiferentismul religios a trecut preste toate granițele, când ateismul, nihilismul, socialismul și alte soiuri de abnormități au cuprins binișor teren la multe popoare din Europa, și în special aceste rele s'au lățit și iau dimensiuni mari tocmaí acolo — unde sĕ crede, că cultura a făcut mari progrese, unde sĕ susține, că oamenii sunt mai înaintați și mai adăpați din isvoarele sciințelor naturali.

Catolicii pot sĕ manifesteze pe față aceste simțĕminte de pietate ale lor față de capul bisericei și nu este om, care sĕ susțină, că rĕu fac când trimit sumetenii de bani din toate țĕrile la Roma, pentru că legăturile ce le are Papa cu diferite case domnitoare, influința hotărită ce o eserciază mulți episcopi asupra guvernelor diferitelor țĕri, le înlesnesce o astfel de mișcare, ba mai mult, însuși guvernele favorisează astfel de întreprinderi, ca sĕ măgulească pe clerul catolic, sĕ-l câstige pe partea lor, ca apoi în politică sĕ le dea mână de ajutoriu.

Nu voim sĕ susținem că guvernul maghiar ar avé conivență cu episcopatul catolic în sensul celor descoperite de noi mai sus — dar una stă, că episcopatul este pus la dispositia guvernului. Spriginul acesta reciproc cel dă guvernul episcopatului și episcopatul guvernului, trece apoi de regulă în contul celorlalte confesiuni și de e sĕ fim drepți, noi românii ortodocsi din învoiala aceasta a celor doi factori puternici tragem de regulă cea mai scurtă.

Nu sĕ află însĕ nici un publicist maghiar catolic, care sĕ desaproabe pe capul bisericei ori diecesei pentru aceasta procedere, ci toți 'l spriginesc și susțin privatim și în public, pentru că prin învoiala cu gvernul sunt scutite instituțiunile lor de șicane, viața le este mai cu ticnă și în fine resultatele ce le dobândesc fie materiale fie morale sunt învederate.

Numai cât una e la credincioșii bisericilor catolice și alta la noi. Episcopul catolic dispune de clerul seu, ca un general de armata sa, și precum aici disciplina trebue sĕ fie severă și dreaptă, așa acolo subordinațiunea trece preste toată cugetarea. La noi sprigin, simț de împlinirea datorințelor, bună voință, sunt mărimi necunoscute, ci fie-care cu cât face gură mai mare, cu atât câștigă mai multă popularitate, fără sĕ țină publicul cont de greutățile cele mari, ce le are capul bisericei în guvernarea bisericei.

Tare ar fi de dorit ca disciplina se prindă rădăcini afunde și la noi în biserica și sêmțul de împlinirea datorințelor sĕ cucerească mai mult teren ca până aci. Rĕul acesta nu este un rĕu local — numai la noi în Transilvania ori părțile ungurene, ci el s'a generalisat în biserica ortodocsă ca un feliu de morb lipicios, și cine vrea sĕ se convingă despre aceasta nu are decât sĕ dea o roată prin regatul vecin România, și va afla preoți neprețuiți de nimene, biserici goale, cler fără nici o posiție socială, înapoiat din causă că oamenii cu toate sĕ ocupă dar ca sĕ pună biserica și clerul la locul ce-i compete — ba!

În ședințele sântului sinod s'a făcut multă vorbă despre îmbunătățirea sorții clerului, și au fost oameni destui chiar și în cel mai matur corp legislativ, în senat, cari au susținut că România nu poate avé viitoriu durabil dacă nu va ridica clerul din nemernicia în care sĕ găsesce acum — și dacă acesti oameni, nu au putut sĕ străbată cu vederile lor clare și limpedi, la publicul cel mare, la popor, apoi tot așa de respunsabil este clerul de mir, ca și clerul înalt și călugării pentru nereușita întreprinderei făcută în favorul lor.

Odată trebue sĕ fim în clar cu aceea, că clerul nu este de privit numai ca un feliu funcționari săteasci de rênd, ci ca pe un organism fără care nici statul nu poate sĕ esiste, nici societățile diferite de oameni nu pot sĕ dea înainte. Așa consideră catolicii clerul lor și nouă nu ne e permis sĕ fim mai în urma lor. Acestui simț au ei sĕ datorească, că cuprind teren în peninsula balcanică, în sînul celui mai ortodocs popor, și că în Bucuresci au o archiepiscopie catolică, un seminariu organisat, o biserică pompoasă și scoale de fetițe, de unde fetele eșite devenind mame, vor avea simpatii pentru catolici și vor neconsidera instituțiunile ortodocse. Ce folos însĕ că la noi oamenii sunt prea încreduți, fie care crede că cum e, e bine și că acest bine are sĕ țină până e lumea.

În chipul acesta a fost posibil, că boierii din România s'au entusiasmat când au fost vorba de a sprigini cu ofrande în bani și donațiuni pe catolici, până când bisericile lor, scoalele lor sătesci și dela moșii au rĕmas date uitării, ear clerul biet de el, a rĕmas înapoi și am puté dice, că chiar de rîs. Amar sĕ resbună acum ignoranța protopărinților asupra nepoților și mai amar sĕ va resbuna dacă nu ne vom grupa cu toții umĕr la umĕr, ca sĕ ridicăm tot ce e al nostru, tot ce poartă caracter național românesc și aceesta în timpurile de acum numai în biserică, cu ajutoriul ei ne este posibil.

Cei-ce lucră altfeliu, cei ce defaimă tot ce e al nostru, cei ce acață de limba clopotului celui mare toate și ce e de publicat și ce nu, ne duc la prăpastie una după alta instituțiunile noastre.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Brașov, 27 Octobre (8 Nov.) 1887. Mergĕnd cineva dela Brașov spre Előpatak (Vălcele) are se treacă dincoace de Olt prin comunele Sânpetru și Bod, ear dincolo de Olt în gura văliі spre Előpatak zace comuna Arpatak, situată la poalele unui șir de de coline. Aceasta comună este locuită de români și sĕcui cam în părți egale. Locuitorii, ca ceva de tot natural și o parte și alta vorbesc limba română și maghiară de o potrivă bine. Românii, cari aparțin fără escepțiune la confesiunea gr. or. deși nu tocmai avuți, dară oameni stră!alnici și religioși îmbărbătați și ajutorați de câțiva fruntași din comună, eară mai ales de profesorul emerit Dimitriu Cioflec și de comerciantele din Bucuresci Ioan Colțescu ambii născuți în aceasta comună, de ani înainte au cugetat la zidirea unei biserici noaue, la un loc mai potrivit, în locul celei vechi zidite aproape înainte

FOIȚA.

Din reminiscențele unui bĕtrân preot.

Nu arare ori s'a amintit în foile noastre naționale, că istoria noastră, atât națională cât și bisericească, este foarte sĕracă, și că causa acestei aparițiuni este împregiurarea, că antecesorii nostri au scris și însemnat prea puțin despre întêmplările timpului lor.

Cu atât mai mare ne este bucuria, când vedem barem ici-colea pe câte unul din venerabilii nostri bĕtrâni lăsându-ne câte o urmă despre întêmplări memorabile din viața lor.

Cu plăcere dăm dară loc în cele următoare reminiscențelor, ce ni se împĕrtășesc din viața unui nestor al preoțimei noastre, a P. protopop emeritat din Sighișoară, Zachariă Boiu sen., carele aflându-se deja în anul 88 al etății sale, nu și pregetă a însemna și a lăsa următorilor sei un șir de reminiscențe din viața sa, cari ilustră totodată și o parte a trecutului nostru din acel ținut.

Eată dară în următoarele această „cronică", întocmai după cum ni se comunică în originalul ei.

Cronică.

Sunt născut în anul 1800, Maiu 8 din casa și familia preotului Michail Boiu din Bodogaia (Alsó-Boldogasszonyfalva), scaunul Odorheiului, pe când acea parochie era una din cele mai de frunte parochii române ortodocse (precum se dicea atunci neunite.) În matera Bodogaia și filiile ei din giur erau preste 200 familii. În filia Cristur erau ca la 40—50 familii; avea o bisericuță foarte frumoasă și clopot frumos, din cari astădi nimic nu mai esistă.

Fiul acelui bĕtrân paroch Michail Boiu a fost tatul meu Moise Boiu, paroch în Hetur, unde și eu sunt născut.

Ací pe curtea parochială era o casă coperită cu paie, cu două încăperi; între acestea era tinda după obiceiu. Într'o încăpere era locuința preotului, în ceealaltă biserica cu altariul. Sub conducerea și păstorirea tatălui meu, s'a ridicat biserica, care esistă, cam pe la anii 1805—1807. Mama mea Maria Drăghiciu a fost din Sighișoara.

Rĕmânênd eu însĕ cu o soră a mea mai mică orfani de părinți, de milă ne-au luat în casa sa preotul Stefan Balaș din Sighișoara, și pe vĕduvită mama noastră a luat-o ginerele sĕu Zacharie Avram negutĕtor, care avea boltă în piața Sighișoarei.

Parochia de ací era atunci cam de 50—60 familii români și aproape atâța țigani.*) Avea biserica într'o măeriște domnească, un șopru învĕlit cu scânduri, acolo era altariul, și veniau preoții din comitat de prin vecini de slugiau poporului.

*) Astădi numeră 426 fam. cu 2734 suflete.

Preotul Stefan Balaș a venit ací din părțile Brașovului, din Săcele.

Atunci prea fericitul și bunul împĕrat Iosif II, în urma edictului seu de toleranță, a dat locul de biserică românilor din Sighișoara, cari cuprinseseră de paroch pe dișul Stefan Balaș, care ací s'a și căsătorit și preoțit.

Dênsul fiind foarte zelos și iubitor de cele sfinte, a mișcat pe micul popor a aduna materialul și a sĕ pregătí de ridicarea bisericei. Dar mai întâiu a zidit casa aceasta veche parochială, unde locuesc eu, cam pe la anul 1780. Ací în odaia cea mare spre rĕsărit a făcut altariul și biserica, ear în cea mai mică dinderĕpt a fost locuința sa; prin mijlocul acestora a fost tinda. Și așa cu aceasta s'a slugit poporul până la ridicarea bisericei, de carea sĕ bucură înmulțitul popor, și carea s'a isprăvit la anul 1797.

Poporul crescênd cu înmulțirea familiilor din an în an, a căpătat dreptul de a avé doi preoți, paroch primar și al doilea paroch, fiindcă parochienii, deși nu erau prea mulți, dar cu locuința erau tare risipiți, ca păstori, maieri și stupinari ai domnilor din oraș. Sub conducerea și păstorirea acestui preot zelos, lucrând toți cu energie, s'a ridicat biserica, precum am dis, până la anul 1797. Preotul acesta dar a fost cel dintâiu ací paroch primar și protopop tractual. În postul de al doilea paroch

cu 200 ani pe o coastă a dealului unde abia poate străbate picior de om. Cugetul desvoltat la o voinţă tare şi însoţit de binecuvêntarea lui Dţeu, a dat nascere la biserica cea nouă frumoasă situată în mijlocul comunei. În vara trecută fù terminată biserica cu toate ale sale şi acum mai lipsea coroana opului, adecă sânţirea bisericei prin archiereu.

Escelenţia Sa, Domnul archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, promisese încă în anul trecut a întreprinde o călĕtorie în părţile noastre pentru sânţirea bisericei din Arpatak; ceea ce produse o aşa mare bucuriă şi insufleţire în poporul nostru de acolo încât cu puteri înoite şi îndoite lucrară pentru terminarea ei, ca sĕ se poată sânţí la ţiua sântului Mucenic Dimitrie cu chramul acestui sânt. O scire, ce transpirà în părţile noastre, că Escelenţia Sa Părintele nostru metropolit din causa strapaţielor mari, ce avu mai cu sânţirea nu de mult a bisericii din Apoldul mare, mai cu călĕtoriile spre întêmpinarea Majestăţii Sale, împĕratului-rege al nostru la Cluş şi cu alte, — nu va puté vení la sânţirea pusă în prospect, era aptă a strica bucuria deplină a poporenilor din Arpatak. Când Escelenţia Sa făcù de scire, că va vení totuşi la sânţirea bisericei şi acum sânţirea nu mai era departe, credincioşii din Arpatak erau cuprinşi de o vibraţiune produsă de simţul bucuriei.

Escelenţia Sa mai avé în programul călĕtoriei Sale spre Arpatak, ca în trecere sĕ resolveze o promisiune dată comunităţii noastre bisericesci din Feldioara încă în anul trecut cu ocasiunea sânţirii bisericii din Rĕşnov, ca adecă şi pe aceea comunitate se o cerceteze şi întărească întru cele sufletesci. Ţiua sântului Dimitriu, ca ţi destinată pentru sânţirea bisericii din Arpatak, căţênd în anul acesta în ţiua de Luni, Escelenţia Sa sosì cu o ţi mai nainte adecă cu treuul de Sâmbătă seara în mijlocul comunei opidane din Feldioara. Ací încă la gară fù bineventat de protopresbiterul Braşovului, Ioan Petric în numele preoţimei adunate din tracturile protopresbiterale învecinate, a poporului numeros adunat, apoi de proto-pretorele din loc Pildner în numele cercului şi de primarul opidului în numele comunităţii politice După ce Escelenţia Sa mulţămì la toţi în cuvinte frumoase şi potrivite, fù condus la cuartirul pregătit în casa domnului Iordache Muntean, asesor la sedria orfanală a comitatului Braşovului.

A doua ţi Duminecă Escelenţia Sa, Domnul metropolit pelângă asistenţa domnilor archimandrit Dr. Il. Puşcariu, protosincel Nicanor Frateşiu, a protopresbiterului I. Petric, a protodiaconului Sergiu Medean şi a altor preoţi dimpregiur, celebrà serviţiul divin cu pompa îndatinată, fiind mult popor adunat în biserică nu numai dintre credincioşii români, dară şi dintre cei de alte confesiuni. La ridicarea frumseţii servíţiului divin, în decursul cărui se chirotoní de diacon clericul absolut Georgiu Oprea, ales de preot pentru parochia din Huniădoara, mult a contribuìt chorul local bisericesc din 4 voci, bine instruit de parochul nostru din Feldioara Iosif Micu.

La încheerea serviţiului divin Escelenţia Sa ţinù un cuvênt pastoral cătră popor, care ascultă cu mare sete cuvintele, ce eşiau din gura înaltului lor păstoriu sufletesc, eară după terminarea lucrărilor rituale, Escelenţia Sa visità localităţile scolare, unde erau adunaţi copii de scoală. De ací merse la cuartir unde primì corporaţiunile bisericesci şi politice locale, apoi şi alte deputaţiuni din Braşov şi pe privaţi. După prânzul de gală dat în onoarea Escelenţiei Sale în casa domnului Muntean, sub conduct de căruţe şi călăreţi Escelenţia Sa în trecerea spre Arpatak visità şi biserica din Heghig, unde ţinù la poporul numeros adunat în biserică cuvinte de îmbărbătare spre lucrurile cele bune şi de folos. În comuna aceasta ca în prima comună a tractului Treiscaunelor fu bineventat de protopresbiterul tractual Dimitriu Coltofean, mergênd mai departe ajunse Escelenţia Sa pe la $4^1/_2$ în Arpatak, unde după bineventare prin parochul local Dionisiu Nistor şi după rĕspuns din partea Escelenţiei Sale, trase în cuartir la parochul local.

Indată după sosire se făcură pregătirile de lipsă pentru actul sânţirii. La timpul îndatinat se ţinù în biserica veche vecernia cu lithia şi utrenia, ear a doua ţi în ţiua sântului Dimitriu se aduserà din biserica cea veche moastele şi toate odoarele sânţite în procesiune serbătorească în biserica nouă.

Serviţiul divin propriu al sânţirii bisericei, care se esecută cu multă pompă şi precisiune se începù la 9 oare şi dură pănă la $11^3/_4$; după terminarea sânţirei şi a unui discurs pastoral din partea Escelenţiei Sale cătră poporul, ce numai incăpea în biserica destul de spaţioasă se celebrà prima liturgiă în acea sta biserică, în decursul căreia cooperà chorul bisericesc din Feldioara, ear diaconul Georgiu Oprea fu sânţit întru preot pentru parochia din Huniădoara. Era ceva îmbucurătoriu şi chiar încântător a vedé cu câtă sete şi îndestulire sufletească privé poporul adunat în biserică din întreg ţinutul Treiscaunelor la serviţiul de sânţire a bisericii şi la cel al sântei liturgii, la a cărui frumseţe, fie atins spre oncarea parochului Iosif Micu ca diriginte mult a contribuit corul din Feldioara.

După stropirea poporului cu apă sânţită, terminându-se serviţiul divin la oarele $1^1/_2$, Escelenţia Sa primí la cuartirul seu deosebite deputaţiuni din loc şi ţinut; apoi participà la prândul comun dat în localul scoalei comunale. În decursul prândului se ţinură mai multe toaste, între care, cel dintâiu din partea Escelenţiei Sale pentru Maiestatea Sa împĕrat şi regele nostru Francisc Iosif, apoi pentru înaltul regim al ţĕrii, ca sĕ-şi poată împlini misiunea grea şi datorinţa deopotrivă cătră toţi şi pentru comuna bisericească din Arpatak în care s'a sĕvêrşit un act bisericesc de atâta însemnătate.. Toastă apoi protopresbiterul tractual Dimitriu Coltofeanu pentru Escel. Sa Dl archiepiscop şi metropolit.

Au mai urmat şi alte toaste, între care amintim pe cel ţinut de parochul local în sănătatea titorilor fruntaşi, cari erau de faţă în persoauele dlor Dimitriu Cioflec, Ioan Colţescu etc. Amintesc la acest loc aceea ce eram datoriu mai sus a atinge că adecă Escelenţia Sa la finea liturgiei în semn de onoare a presentat titorilor şi epitropului bisericii câte un esemplar din actul comemorativ tipărit şi subscris de preoţii slujitori despre sânţirea bisericii din Arpatak.

După încheerea prândului, la care au participat afară de un numĕr însemnat de onoraţiori şi unii proprietari din loc de naţionalitate maghiari şi pretorele cercului, Escelenţia Sa pornì din Arpatak între aclamaţiunile cele mai călduroase ale poporului în trăsura de gală pusă la dispoziţiune de baronul Szentkereszti şi după ce în cale cercetà — seara fiind — biserica din Bod, remase preste noapte în Sânpetru în casa parochului local Nicolau Frateşiu.

A doua ţi, Marţi în oarele dimineţii cercetà biserica locală dând sfaturi bune poporului adunat; apoi sĕvêrşí rugăciuni de deslegare la mormintele familiei zelosului paroch local, şi după un scurt dejun plecà spre Braşov petrecut de mai multe trăsuri cu o mulţime de inteligenţi veniţi dela Braşov spre întimpinare. Înaintea bisericii evangelice lutherane din Sânpetru fù întimpinat Escelenţia Sa de eruditul paroch evangelic local cu întreg presbiteriul în costumele lor antice serbătoresci.

Sosit la Braşov, trasĕ în cuartir la protopresbiterul Ioan Petric şi immediat visità gimnasiul nostru şi celelalte scoale centrale din clasă în clasă, trăgênd informaţiuni despre starea şi cursul învĕţămêntului. Ţinù apoi o conferenţă cu profesorii despre interesele institutului. Primí apoi la cuartir deosebite corporaţiuni şi deputaţiuni, dintre care anume cu representanţa comunei grecesci dela biserica Stei treimi întreţinù un discurs lung şi de sigur important, referitoriu la un incident regretabil, care se petrecù în ţilele din urmă la aceea biserică. Tot aşa mai continuà după prânţ conferenţa cu profesorii scoalelor centrale despre unele şi altele referinţe speciale ale gimnasiului; ear seara se reîntoarse Escelenţia Sa spre Sibiiu însoţit pănă la gară de vr'o 10 trăsuri ale fruntaşilor braşoveni, — lăsând după sine cele mai bune impresiuni şi mulţămire pentru sacrificiile aduse în interesul bisericei şi al scoalei.

Noi încheem acest scurt raport al nostru cu aceea espresiune a dorinţei noastre, ca Dumneţeu sĕ întărească cu sănătate pe Escelenţia Sa Părintele nostru archiepiscop şi metropolit Miron spre a puté întreprinde mai multe asemenea călătorii folositoare pentru poporul încredinţat păstoririi Sale sufletesci.

O.

Sibiiu, 27 Octobre, 1887. Duminecă în 25 Octobre s'a ţinut *adunarea generală a XIV a reuniunei femeilor române din Sibiiu,* — după cum s'a anunţat şi în ţiariul nostru la timpul seu. Un public destul de numĕros din care partea preponderantă îl formau cele mai distinse dame din societatea română de aici, da adunărei un aspect plăcut şi împunătoriu totodată.

Dna presidentă Maria Cosma, prin câteva cuvinte 'şi esprimă bucuria pentru interesul celor presenţi faţă de reuniune şi dechiarând şedinţa de deschisă, roagă pe dnul secretariu Dr. O. Rusu, ca conform punctului prim din ordinea de ţi, se cetească raportul despre activitatea Reuniunei dela ultima adunare generală încoace. Sperăm, că vom fi în plăcuta posiţiune a pune la dispoziţiunea On. public acest raport în tot cuprinsul seu, şi pentru aceea ne mărginim de astădată a constata, că după raport a abţis din comitet dna Elena Servian Popovici Barcian numai decât după alegere, — ear în timpul mai recent Doamnele: Maria Crişan (soţia dlui Dr. I. Crişan), Minerva Brote (soţia dlui Dr. Aurel Brote) şi Otilia Comşa (soţia dlui D. Comşa).

Dna presidentă cu durere se vede necesitată a constata, că — după cum s'a amintit şi în raport — în decursul anului unul dintre cei mai zeloşi membrii ai Reuniunei, doamna Ana Bechnitz a repausat, şi roagă adunarea sĕ-şi esprime condolenţa în semn de pietate cătră repausata prin sculare, ceea ce s'a şi făcut.

După aceasta dna presidentă pune întrebarea dacă are cineva vr'o observare sau vr'o propunere faţă de raport?

Dl Ioan Hannia face apoi o întrebare din care s'a desvoltat o discusiune interesantă.

Anume roagă pe dna presidentă se dee deslușiri în privinţa celor ce au eşit din Reuniune, dacă şi-au motivat acest pas sau ba? şi dacă şi l'a motivat ar dorí se cunoască acele motive.

Dl P. Cosma e de părere, că nu este adunarea generală chemată se cerce după motivele celor ce es din Reuniune, pentrucă aceia nu sunt datori sĕ-şi motiveze eşirea, şi de regulă nici nu o motivează, ci simplu nu mai plătesc tacsele, ear cel ce nu plătesce tacsa după statute eo ipso a încetat de a mai fi membru al Reuniunei.

Dl Hannia sĕ esplică, că nu pe acei membrii i-a înţeles cari au eşit din Reuniune, ci pe aceia, cari după raport au abţis din comitet.

Dna presidentă constată, că doamnele, cari au abţis şi-au motivat abţicerea, şi dacă se învoesce adunarea, este gata se comunice motivele.

Luând cuvêntul în aceasta cestiune şi dna A. Mateiu, cu un oare care avênt oratoric aducênd şi unele asemănări potrivite, accentuază, că a avut şi are cele mai bune intenţiuni faţă de prosperarea Reuniunei, constată însĕ cu părere de rĕu, că luptele din ţiaristică în urma schimbărilor ivite în direcţiunea dela scoala civilă de fete a Asociaţiunei a atins încâtva şi Reuniunea aceasta, ceea ce e evident din declinarea dela sine a conclusului comitetului prin dna M. Crişan în foaia locală „Tribuna," şi astfel trebue se presupună, că esistă oare cari bănueli din partea respectivelor doamne cari au abţis, din care motiv şi dênsa ar dorí deslușiri.

Doamna presidentă declară, că în ce privesce atacurile din „Tribuna", dl scriitor al respectivului articul va fi sciind mai bine dacă acelea au fost îndreptate direct s'au indirect contra Reuniunei sau contra comitetului, comitetul însĕ le-a privit de îndreptate contra sa şi contra scoalei de fete a Reuniunei, şi pentru apĕrarea reputaţiunei scoalei şi demnităţii sale a luat conclusul sciut.

Constată, că la şedinţa din 4 Octobre în care s'a luat acel conclus a participat şi dna Crişan, şi că conclusul s'a luat cu unanimitate. N'a participat însĕ dna Crişan la şedinţa de a doua ţi, care s'a ţinut anume numai pentru autenticarea procesului verbal al şedinţei din 4 Octobre, deşí se angagiase toate doamnele, cari au participat la aducerea conclusului sĕ participe şi la autenticarea procesului verbal.

În dechiaraţiunea sa publicată în „Tribuna" dna Crişian numai aceea o afirmă, că n'a participat la şedinţa în care s'a verificat procesul verbal resp. conclusul adus în 4 Octobre şi aceasta este adevĕrat.

Încât privesce motivele abţicerii: Doamna Elena P. Bărcian a abţis numai decât după ce i s'a notificat conclusul prin care a fost aleasă de membru al comitetului, din motivul, că Dsa fiind absentă din Sibiiu o mare parte a anului, n'ar putea corespunde datorinţei de membru în comitet.

Dna Maria Crişan a abţis din motivul, că voesce se trăească retrasă de sgomotul lumii.

Doamnele Minerva Brote şi Otilia Comşa pentrucă nu consimt cu direcţiunea ce se manifestează

---

a fost cel dintâiu Michail Drăghiciu, al doilea Michail Moldovan, carele a trecut la „unire" şi s'a depărtat de pe aici. Al treilea George Vătăşan, a trecut de ací la parochia Archita. Al patrulea a fost Ioan Drăghiciu, aici a murit; în ţilele acestuia s'a ridicat a doua casă parochială, dela anul 1840—45. Al cincilea am fost eu, lângă care a venit ca al şeselea Vasile Leicu, carele aici murit, ca al şeptelea Dumitru Păloşan, aici murit, al optulea Dumitru Moldovan, care trăiesce în calitate de următoriul meu.

Crescerea mea a fost în casa cu pânea şi învĕţătura ţisului paroch şi protopop Stefan Balaş, dela care am cuprins cele bisericesci, cetirea, scrierea cu slovele cirile, cântările şi rĕnduiala bisericei, până la juneţa mea de 17—18 ani.

Pe atunci la anul 1810 se făcù cel dintâiu episcop român, Vasile Moga, în urma episcopilor sêrbi, cari administrau eparchia „greco-nounită" din Ardeal. (Va urma.)

în conclusul comitetului luat în ședința din 4 Octobre.

Dl I. Hannia pe basa deslușirilor date de doamna presidentă 'și esprimă regretul, că se află între membrii reuniunei și de aceia, cari cearcă să risipească ceeace pe lângă bună înțelegere și în concordie în timp de mai mulți ani s'a întemeeat, și-și esprimă convingerea, că vor mai fi dame prin cari respectivele să poată fi înlocuite, și propune: ca adunarea să se declare că consimte cu procederea comitetului.

Dna A. Mateiu repețesce, că are cele mai bune intențiuni și numai reputațiunea reuniunei o are în vedere, și deși nu consimte întru toate cu forma în care s'a făcut răspunsul comitetului, tocmai pentru că în urma articulului dlui Slavici s'a aruncat un feliu de umbră asupra Reuniunei, ce a dat ansă de și străinii s'au ocupat cu afacerea scoalei noastre, e de părere, că trebuia să se respundă și la articulul urmat după răspunsul comitetului, sau că doară trebuia să se ascepte cu răspunsul până la adunarea generală.

Dna presidentă declară, că la al doilea articlu al dlui Slavici a fost superflu de a se mai răspunde, pentrucă comitetul n'avea se respundă alta, decât să susțină răspunsul dat la cel dintâiu

Dna A. Pipoș (soția dlui colaborator dela „Tribuna" Pompiliu Pipoș) deși premite, că nu este în deplină cunoscință a afacerilor Reuniunei fiindcă numai acum a întrat în sinul ei, desvoaltă o teorie curioasă în feliul seu, adecă, că damele trebuia se fie mai prevenitoare față de domnul Slavici, respective articulul seu, cu alte cuvinte, după vederile Dsale trebuia ca insinuările făcute unor familii de aici să se privească de bani buni, că espresiunile comitetului conține espresiuni vătămătoare pentru un jurnalist, doamnele trebue să fie mai fine în espresiunile lor și astfel declară că nu consimte cu răspunsul comitetului.

Doamna Ioana Bădilă provoacă de repetite ori pe dna Pipoș, se arete, cari sunt espresiunile din conclusul comitetului nedemne pentru o reuniune de femei.

La ce dna Pipoș răspunde, că nu le poate arăta, pentrucă nesciind că va veni obiectul acesta pe tapet nu este pregătită.

Dl Hannia susține contrariul, că față de dame bărbații sunt datori se fie delicați.

După acestea dna presidentă pune propunerea dlui Hannia la vot, și adunarea o primesce, o voce însă cere votare, în urma acesteia dna presidentă roagă pe acelea doamne, cari *nu primesc* propunerea dlui Hannia să aibă bunătate a se scula.

Să scoală numai dna Pipoș, carea însă nu se rabdă a provoca și pe dna Mateiu să se scoale, care însă dechiară, că dênsa în parte este mulțemită cu procederea comitetului, numai aceea ar fi dorit, ca comitetul se fi răspuns și la al doilea articul al dlui Slavici, dar dacă adunarea generală află că prin aceasta nu s'a aruncat nici o umbră asupra comitetului ea încă e mulțămită și nu se scoală.

Astfel propunerea dlui Hannia se primesce cu totalitatea voturilor afară de unul. Cetindu-se proiectul de buget se primesce fără modificări.

Dl S. Albini observă la acest loc — fără de a face propunere concretă, că dênsul ar afla just, ca dacă profesoarei i-se dă relut de cuartir se i se dee și profesorului cu atât mai vêrtos, că acesta provede și agendele directorali. La aceasta observă dna presidentă, că profesorul este angagiat fără de relut de cuartir, dar permițênd mijloacele reuniunei nu e eschisă posibilitatea, ca încă în bugetul anului viitoriu să se facă provisiune în aceasta privință și pentru învețătoriu.

Urmeaza la ordinea ḑilei alegerea a lor 4 membrii în comitet spre care scop ședința se suspinde pe 10 minute, ear după redeschiderea ședinței se constată că: dna Valeria Popescu a întrunit 12 voturi, dna Sofia Simonescu 11, dna Ana Frâncu 11, dna Agafta Pop 11, dna Alecsandrina Mateiu 4, dna Poparad 2, dșoara Simtion 2, dșoara Elena Adamovici 3, dna S. Bărcian 1, dșoara S. Brote 1, și dna A. Pipoș 1. Pe basa acestui resultat, dna presidentă declară de membrii aleși în comitet pentru cele 4 posturi vacante pe dnele: V. Popescu, A. Frâncu, S. Simonescu și A. Pop.

Punêndu se la ordinea ḑilei punctul din urmă din programă: propuneri și interpelări, dna A. Mateiu întreabă, dacă dlui fost director Dr. D. Barcian i s'a dat mulțămită pentru purtarea oficiului de director în anul trecut, la care întrebare dna presidentă declarând că i s'a dat inmediat după abḑicere, cu acest răspuns dna interpelantă să declară mulțămită.

Ne mai făcênduse nici o propunere sau interpelare, dna presidență roagă pe adunarea, ca să esmită o comisiune pentru verificarea protocolului în care comisiune la propunerea dlui secretariu Dr. O. Rusu se aleg: dna A. Moga, dna V. Popescu și Dr. R. Roșca.

Prin aceasta constatând dna presidentă că toate agendele din ordinea de ḑi sunt eshauriate mulțămind tuturor membrilor pentru spriginul nu numai material ci și moral, declară ședința închisă, ear dl A. Cimponeriu mulțămesce dnei presidentă pentru bunul tact cu care a condus și aceasta adunare și preste tot pentru abnegațiunea manifestală față de prosperarea reuniunei ¡recum și comitetului și biroului pentru zelul dovedit în interesul reuniunei.

Încheind raportul nostru asupra adunărei acestei reuniuni atât de nobile și binefăcătoare pentru neamul nostru, care s'a privit și luat de model de toate reuniunile de aceasta natură, ca onoratul public își poată face o idee cum și despre lucrul cel mai frumos se pot scrie **fleacuri** și ca să aibă ocasiune a cetí neesactități din greu, i avisăm — dacă le zace în interes să cetească Nr. 243 al „Tribunei".

Sibiiu, 27 Octobre. Dle redactor! Ḑiua de duminecă a fost o ḑi de importanță pentru noi. În aceasta ḑi am avut doauĕ adunări, ambele de interes, dar diametral opuse în caracterul lor, eu Vĕ rog să-mi dați voie a reflecta ceva despre adunarea cu caracter politic, voesc să vorbesc ceva despre adunarea clubului cercurilor electorale din Sibiiu.

Cetatea Sibiiului — după cum se scie — are douĕ cercuri electorale. Alegĕtorii acestor cercuri parte cetesc „Tribuna" parte nu o cetesc, și aceasta o amintesc numai pentru aceea, pentrucă la aceasta conferență alegĕtorii au fost convocați prin dl protopop Simeon Popescu ca președinte și dl Pompiliu Pipoș ca secretar, numai prin un avis publicat în Nr. 242 al Tribunei, care este de următoriul cuprins:

„Alegĕtorii români, aparținĕtori partidului național, din cele douĕ cercuri electorale ale cetății Sibiiului sunt învitați a lua parte la o conferență electorală, ce se va ține mâne, Duminecă în 6 Novembre n. la 4 oare după ameaḑi în pavilonul grădinii „Hermann" din Sibiiu."

Clubul cercurilor electorale din Sibiiu.

Simeon Popescu, președinte. *Pompiliu Piposiu*, secretar.

Aci sunt a se observa 3 lucruri:

1. Convocarea se publică în ḑiua când avea să se țină conferența și se publică numai în „Tribuna," ear nu și pe altă cale;

2. În convocare nu se numesce obiectul pentru care sunt convocați alegĕtorii; și

3. Nime nu scie cum, de unde și până unde a primit convocătorii dreptul și mandatul de a convoca la conferință pe alegĕtori.

Conferența se deschide prin dl S. Popescu ca președinte, ear funcțiunea de secretar o îndeplinesce dl P. Pipoș. Presenți vor fi fost ca la 35 de indivizi.

Președintele împĕrtășesce acestei impunătoare conferențe, că obiectul conferenței este a se decida, dacă alegĕtorii români aparținĕtori partidului național român, vor se facă ceva și ce? din incidentul enunciațiunilor patriotice ale bravului general Traian Doda, deputat ales al Caransebeșului, adresate presidentului dietei din Bpesta și către alegĕtorii sei.

Cei presenți răspund: da să se facă.

Apoi dl Pipoș cetesce acele enunciațiuni din Nrii „Tribunei" în care a ăpărut, și publicul le primesce cu să trăiască.

Într'aceea să însărează și se aprind pe masa biroului 6 luminări, ce respândeau o lumină slabă încât părea că te afli în biroul unui tribunal secret din evul mediu în care se face judecată vre-unui eretic, vĕḑênd în frunte pe președintele cu revereandă roșie.

Unul dintre alegĕtori cerênd cuvêntul face dlui președinte aceste întrebări:

Comitetul central, care din întêmplare 'și are sediul aici în Sibiiu, are cunoscință despre aceasta conferență și se ține ea cu scirea lui?

Se află pe masa biroului lista autentică a tuturor alegĕtorilor români conscriși în cele 2 cercuri electorale ale Sibiiului?

Răspunsul dat la aceste douĕ întrebări a fost un repetit și laconic *nu*.

Atunci se scoală dl Dr. Aurel Brote și venind într'ajutor presidiului răspunde întrebătoriului, că urmând casurilor precedente nu s'a aflat îndemnați a se pune în aceasta privință în conțelegere cu comitetul central, ceeace nici n'a fost de lipsă, ear cât pentru lista alegĕtorilor, aceea pur și simplu nu esistă, pentrucă nu esistă.

Primind aceste deslușiri curiosul întrebătoriu se află îndemnat a-și da votul seu separat în scris motivându-l astfel:

Considerând, că comitetul central aflându-se în Sibiiu trebuia să fie însciințat, fiindcă în casuri importante ca și acesta lui i compete inițiativa și decisiunea dacă este oportun a se face ceva sau nu, pentru-ca in urmă conferența se să nu fie desavuată;

Considerând, că cei presenți nu represintă totalitatea alegĕtorilor români din ambele cercuri electorale ale Sibiiului aparținĕtori partidului național, el depune pe masa biroului următoriul vot separat:

Nu consider pe cei 35 presenți în drept a-duce un conclus în numele totalității alegĕtorilor români aparținĕtori partidului național. I. G. Barițiu m. p.

La considerațiunile separatistului, dl Nicolau Cristea se află îndemnat a obiecta, că legea nu oprește astfel de conferențe și că nu trebe se fim așa birocrați. Voind întrebătoriul a face oare-și care reflecsiune dlui Cristea în sensul, că dacă cei presenți totuși ar aduce un conclus ar însemna, că toți ceialalți alegĕtori, cari nu sunt presenți nu aparțin partidului național, ceea-ce nu este adevĕrat, — este întrerupt de cumpănitul diplomat și consumatul nostru parlamentar dl prof. sem. D. Comșa, care face o mică lecțiune din regulele parlamentare, și adecă se nu se mai dea cuvêntul de răspuns celui ce a fost apostrofat.

Ne mai însistând separatistul la cuvênt se retrage la locul seu în rêndul publicului pe care-l părăsise ca să-și scrie pe masa biroului votul seu separat, și cu aceasta incidentul să termină."

Se consultă apoi din partea presidiului cei presenți, dacă doresc ca să se facă ceva pentru generalul Traian Doda la care se aud voci, că da, da să se facă, să trăiască

Tot dl președinte spune, că dênsul are la sine un schelet (?!) pentru o adresă de aderență către dl general Doda și dacă conferență doresce îl pune la dispositie.

Se primesce scheletul și se aclamă o comisiune de 3 adecă dnii: Dr A. Brote, D. Comșa și președintele cu scop ca se facă redactarea adresei de aderențe, ceeace se și primesce în tecstul publicat în Nr. 243 al „Tribunei," care sună astfel:

Dle General? Alegĕtorii români din cercurile electorale ale cetății Sibiiului, întruniți astăḑi în conferință și luând cu mulțemire și mândrie la cunoscință bărbătească Dtale păsire, prin care ca singurul mandatar a 3 milioane de Români, adresêndu-Te parlamentului ungar, ai descoperit nedreptățile ce se fac neamului românesc, — se simt fericiți a Te felicita și a Te asigura, că din inima lor ai vorbit în ambele Dtale acte, adresate parlamentului. Să trăesci, dle General: stêlp adevĕrat al Tronului, patriei și națiunei.

Din conferința alegĕtorilor români aparținĕtori partidului național din cele douĕ cercuri electorale ale Sibiiului, ținută în Sibiiu la 25 Octobre (6 Novembre) 1887.

Simeon Popescu, președinte. *Pompiliu Piposiu*, secretar.

Cu aceasta s'a terminat acest simulacru de conferință electorală, puțin potrivită de acela în onoarea căruia era să se facă ceva de doamne ajută, ce să-i facă onoare și mulțămire dênsului ca primitoriului și celor în a cui nume s'a trimis.

Instructivă rĕmâne însă procederea representanților puternicului grup al bărbaților liberi și îndependenți, cari se gerează în ḑiarul lor, ca patentați apĕrători legitimi a națiunei române, cari în tot momentul apelează în frase bombastice la solidaritatea națională pe care tot ei o subminează prin provocări și calumniări și în fine, dau la toată ocasiunea esemplul cel mai seducător de nedesciplină, anarchiă și destrucțiune, ei cari ar vrea să treacă în lume ca element de ordine!

Fereste-me Doamne de prietini, că de protivnicii mei me sciu eu apĕra.

Un cetățean și alegĕtor român, anume:

Menenius Agrippa.

Ibănești, în 24 Octobre, st. v. 1887. M. O. Domnule redactor! În corespondența mea de dto 12 Octobre a. c. referitoare la sosirea și primirea Alteții Sale principelui de coroană „Rudolf" la vênătoarea din Gurghiu — nu sciu de unde și cum s'au străcurat eroarea, că protopresbiterul nostru Galacteon Șagău au fost present la primire în fruntea preoțimei.*) Deci spre lămurirea adevĕrului și spre evitarea a oare căror neînțelegeri, subscrisul îmi țin de datorință a vĕ informa, că la aceea ocasiune au participat preoțimea română din giur de ambe confesiunile, și încă mai mulți din preoții gr. cat. ca unii, cari sunt mai numĕroși în acest ținut, în frunte cu protopopul gr. cat. din Reghin Basiliu Rațiu.

Aceasta vĕ rog Mult On. dle redactor, ca spre liniștire. în procsimul numĕr al ḑiariului cel redigiați, să o rectificați,

Pe lângă care rĕmân cu stimă

Ioan Petru, capelan.

Varietăți.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. Domn archiepiscop și metropolit Miron Romanul cu trenul de ieri de dimineața a sosit în mijlocul nostru.

* (Ajutoare.) M. Sa Împĕratul nostru a dăruit spre ajutorarea edificărei de biserici și scoale, comunei bis. gr. cat. din Cincia 200 fl., comunei bis. gr. cat. din Szamos-Ujlak 150 fl. comunei bis. gr. or. din Glimboaca 100 fl. și comunei bis. gr. cat. din Rakoviţa 100 fl.

* (Maiestatea Sa împĕrăteasa și regina Austro-ungariei) călătorind sub cel mai strict incognito pe un vapor austriac, petrece în încântătoarea insulă Corf. Clima fiind foarte favorabilă și priincioasă sănătății o folosesce în a face escursiuni mai într'oparte a insulei mai într'alta. In ḑilele din urmă împĕrăteasa acompaniată de o damă de curte și o mică suită a visitat și cunoscutele locuri istorice ale Leucadei și Ithacei. Se vorbesce, că Maiestatea Sa împĕrăteasa va mai fi oaspe al insulei încă 8 până în 16 ḑile.

* (Ultimul termin pentru primirea vechilor bancnote de 10 florin v. a..) Bancnotele de 10 fl. v. a. cu datul 15 Ianuariu 1863 vor mai fi schimbate numai până la 31 Decembre 1887 la ambele bănci princ pale, în Viena și Budapesta. Rebonificarea atăror bancnote la filiile acestor institute să va efeptui numai la o specială rugare cu consensul consilierului general al băncii austro-ungare. După 31 Decembre 1887 bancnote de 10

*) Vorbindu-se în corespondență în general despre „protopresbiterul" noi am fost de credință, că e vorba de dl protopresb. G. Șagău. Red.

10 fl. v. a. cari poartă datul amintit, nu vor mai avea nici o valoare, incetând ambele bănci de a le mai schimba.

* (Foc.) Din Cuciulata ni se scrie: In 22 Octobre a. c. st. v. s'a escat un incendiu la capĕtul comunei din partea apusului, care nutrit de un vênt vehement în vre-o câteva momente a mistuit tot ce a adunat vre-o 10 familii dintre cele mai sirguitoare în decurs de un an de ḑile, rĕmânênd la începutul ernei fără casă fără masă. Asiguraţi a fost toţi şi se vor despăgubi cu vre-o 400—600 fl. pe când dauna se urcă preste 4000 fl.

* De învĕţătoare pentru lucrul de mână la scoala capitală gr. or. din Orĕştie s'a instituit în mod provisor Dna A. Vlad, flica distinsului nostru publicist G. Bariţ.

* (Sultanul de Marocco.) Ne avênd ocasiune, ca arabii din Maguinez sĕ vadă mai mult de patru sĕptămâni pre sultanul lor care era bolnav, îşi esprimară dorinţa ca acesta să li se arate, căci la din contra ei sĕ vor increde îndreptăţiţi a da creḑĕmênt scirilor ce circulă despre moartea suveranului lor şi vor face paşii necesari, ca ei sĕ se scie cu suveran.

Sultanul satisfăcênd dorinţei lor li sĕ arătă, dar fiind că era astfel îmbrăcat încât curioşii nu-i puteau vedea faţa, sĕ creḑură, că sunt amăgiţi şi sĕ arătară tare nemulţămiţi. Sultanul, ca sĕ delăture ori ce prepus din inimile lor sĕ îmbracă în hainele lui obicinuite şi le adresează următoarele cuvinte:

Ei bine, vedeţi că trăesc; priviţi-me şi vĕ miraţi că am căḑut bolnav, căci şi soarele şi luna cad bolnave. Sunt ca şi voi de oase şi carne; am fost puternic, m'am însănătoşat, prin urmare liniştiţi-ve."

Dupăce vorbi sultanul acestea sĕ retrase în palat, dând ordin a împărţi arabilor ascultători 500 galbeni, pentru marele lor interes faţă de starea lui sanitară.

Dare de seamă şi mulţămită publică.

În urma apelului meu din 1 Novembre a. c., am primit până acum ajutoare pentru cei nenorociţi prin foc din Vălcelele-bune dela următorii P. T. Domni:

Ioan de Lemeny, căp. supr. în pens.	Braşov	fl. 5.—
Dimitrie Cunţanu prof. sem.	în Sibiiu	„ 2.—
Septimiu Albini, prof.	în Sibiiu	„ 1.—
Alesandru Serafin, senator	în Haţeg	„ 1.—
Ioan Popovici, înv.	Sibiiu	„ 1.—
	Suma	fl. 10.—

Prin On. Redacţiune a „Telegrafului Român" am primit dela DD.:

Parteniu Cosma, dir. „Albinei"		fl. 5.—
Dr. Ioan Moga, medic	în Sibiiu	„ 2,—
Dr. Remus Roşca, redactor,	Sibiiu	„ 1.—
	Suma	fl. 8.—
	La olaltă	fl. 18.—

Acestor marinimoşi contribuitori le esprim prin aceasta în numele nenorociţilor cea mai profundă mulţămită.

Contribuiri mai primesce Onorata Redacţiune a acestui ḑiar.

Sibiiu 9 Novembre 1887.

I. Popovici,
înv. la scoala reun. fem. rom. în Sibiiu.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

Am publicat în Nrii 107 şi 108 ai „Telegrafului Român" istoricul zidirei bisericei din Arpatac, acum spre completarea acestei lucrări las sĕ urmeze aci în rênd chronologic toate sumele, ce au incurs în cassa bisericei din Arpatac spre scopul acesta atât ca ajutoare din partea marinimoşilor binefăcĕtori esterni şi interni, cât şi ca aruncuri încassate dela parochienii acestei biserici.

Sumele incurse şi întrebuinţate la cumpĕrarea grădinei, edificarea bisericei şi procurarea mobiliarului necesar sunt următoarele:

Dela DD. Dimitrie Cioflec, învĕţător em. în Braşov a întrat 727 fl. 70 cr.; Ioan Colţescu, comersant în Bucuresci 964 fl.; Nicolau Cioflec, proprietar de moşie în comuna Mărşa, judeţul Vlaşca, România 764 fl.; George Cioflec, cojocar în Braşov 100 fl.; Dimitrie Mocian, comersant în Bucuresci 100 lei noi.; Teodor Ioan, com. în Ploesci 60 lei noi; Nicolau Petroviciu, com. lei Bucureşci 100 noi; Bucur Săvulescu, din România 50 lei noi; Comuna bisericească din Arpatac a contribuit la edificarea bisericei cu: *a)* fundaţiunea bis. de 1759 fl. 15 cr.; *b)* aruncul pe parochieni din anul 1880, 1193 fl. 20 cr.; *c)* aruncul pe parochieni din anul 1883, 358 fl. 75 cr.; *d)* aruncul pe parochieni din anul 1886, 308 fl. *e)* împrumutul făcut la filiala Albina din Braşov 1000 fl.; *f)* valoarea minimală a lucrului prestat şi a materialului predat (peatră, cărămidă 100 de mii şi năsip) 2000 fl. — Suma 6619 fl. 10 cr.

Afară de aruncurile obligatorice au mai dăruit dintre parochieni pe seama bisericei următorii:

DD. Nicolae Leucă, plugariu în Arpatac 861 fl. 33 cr.; Dionisiu Nistor, paroch în Arpatac 45 fl.; George T. Acsente, plugar în Arpatac 60 fl.; George Brăndus, sen. plugar în Arpatac 60 fl.; George Rafiroiu, plugar în Arpatac 60 fl.; Dumitru Puşcoiu, plugariu în Arpatac 60 fl.; George Ciucăşel, plugariu în Arpatac 32 fl. 17 cr.; Vĕd. Maria Nema în Arpatac 32 fl. 17 cr.; Ioan Bota senior plugariu în Arpatac 50 floreni; Ioan Glejar, senior plugariu în Arpatac 31 floreni; George Şimon, plugar în Arpatac 25 floreni; Nicolae Nema, plugariu în Arpatac 14 fl.; Aron Cioflec, învĕţător em. 10 fl.; Ana Müller, birtăşiţă în Arpatac 27 fl.; Balint Iózsef, măcelar în Arpatac 5 fl. — Suma 1372 fl. 67 cr.

Prin urmare suma întrată dela biserică şi binefăcĕătorii din Arpatac se urcă la ţifra de 7591 fl. 77 cr.

Dela binefăcĕtori esterni au întrat:

Prin colecta din 1880 întreprinsă în ppresb. Treiscaunelor 31 fl. 65 cr.; din ajutoriul de stat de 24 de mii, 260 fl.; din colecta făcută în Elöpatak la anul 1882, 28 fl. 30 cr.; dela Alteţa Sa imperială archiducele Iosif în 1883, 20 fl. din ajutoriul împĕrătesc de 24 de mii în 1886, 200 fl. dela Vasile Mireţ, din Bod, plugariu 25 fl.; dela George Andreiu, morar în Heghig 60 fl.; din fondul bisericilor serace 1886, 300 fl.; dela dl Nicolae Zacharie, comersant în Heghig 20 fl.; dela biserica s. Nicolae din Braşov 100 fl.; prin colecta dlui Ioachim Nan din Petroşeni 17 fl.; doamna Maria şi Irina Staia din Ploesci, au dăruit: o linguriţă din argint aurită, un rênd de acopereminte (procovețe) din mătasă şi o iconiţă pentru iconostas: betezul Dlui. Toate foarte frumoase. (Va urma.)

Loterie

Mercuri în 9 Novembre 1887.

Sibiiiu:	**8**	**74**	**50**	**33**	**21**

Sâmbătă în 5 Novembre 1887.

Budapesta:	**27**	**14**	**4**	**61**	**40**

Nr. 5296 Plen. [1722] 1—3

CONCURS

pentru stipendii şi ajutoare din fundaţiunea Andronic.

Din fundaţiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii şi ajutoare:

a) **Cincideci stipendii** şi **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la **meserie** şi **industrie,** apoi pentru învĕţăcei **aplicaţi** deja la meserie şi industrie, şi în fine pentru învĕţăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patruspredece ajutoare** şi anume **ḑece** de câte 100 fl., **douĕ** de câte 150 fl. şi **douĕ** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condiţiunile recerute de a se face măestrii.

Toţi, cari voesc a concurge la aceste stipendii şi ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie şi a părinţilor;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparţine concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinţii, câţi copii minoreni sunt în familie şi câţi din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit şi starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intenţiunea a se aplica ca **noviţi** la meserie şi concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale indicate mai sus trebue se întrunească şi următoarele condiţiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedi prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedi prin aşternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învĕţăceii aplicaţi deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se mai întruneascâ şi următoarele condiţiuni:

1. Se fie angajaţi la vr'un măestru cu contract, care sĕ se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost şi sunt în învĕţătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerinţele generale, trebue se întrunească următoarele condiţiuni:

1. Se fie terminat periodul de învĕţătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorităţii industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu şi o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí şi scrie (atestat dela măestru), şi dacă aparţin ca membrii la vre-o reuniune de meseriaşi (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. şi 200 fl., pentru a se face măestrii, au sĕ întrunească, afară de recerinţele generale, încă următoarele condiţiuni:

1. Se fie provĕḑuţi cu certificatul de măestru.

2. Sĕ fie lucrat cel puţin şase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere sĕ se arete anume, unde voesc a se aşeḑa ca măestrii, şi ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-şi începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă şi alte documente recomândătoare.

Dela toţi concurenţii de ori ce categorie se recere ca cererile sĕ fie scrise şi subscrise **cu mâna lor proprie** şi adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au sĕ între aici cel mult până la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin şi cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din şedinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

„Sebeşana"

Institut de credit şi de economii, societate pe acţii în Sas-Sebeş.

Provocare.

Toţi acei domni acţionari, cari nu au solvit ratele decăḑute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acţiile subscrisise la „Institutul de credit şi economii „Sebeşana" în Sas-Sebeş, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocaţi, a-şi rĕspunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispositiunile §-lui citat.

Sas-Sebeş, în 1 Novembre, 1887.

[1725 2—3 **Direcţiunea.**

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repetesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 34—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 111 Sibiiu, Sâmbătă 31 Octobre (12 Novembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Octobre.

Succesele dobândite de ministrul afacerilor esterne, contele Kalnoky, au îndemnat pre subcomisiunea delegațiunei unguresci pentru acelea-și afaceri, ca să voteze ministrului vot de încredere.

Politicii orientați vor se vadă în acest vot un triumf al politicei Austro-Ungariei față cu Rusia — în ce privesce regularea trebilor din peninsula balcanică. Este notoric, că la 1878 cunoscutul Ignatieff prin tractatul dela San-Stefano, întru atâta umilise monarchia austro ungară și interesele ei în Orient, încât dacă congresul dela Berlin ar fi ratificat acel tractat, atunci isbucnirea rĕsboiului între noi și Rusia ar fi fost de atunci hotărît.

Principele Gortschakoff a trebuit deci se cedeze din tractatul dela San-Stefano și să se mulțămească după multele jertfe, ce le aduse Rusia în rĕsboiul oriental, chiar cu anecsarea Bosniei și a Herțegovinei de către Austro-Ungaria, fără ca aceasta din urmă pentru acest câștig teritorial să fi adus jertfe în bani ori sânge. Ceeace Rusia slăbită la 1878 nu dobêndise, s'a încercat se o realiseze la 1886 prin alungarea principelui Alesandru de pe tronul Bulgariei, ca astfeliu se poată pescuí în turbure și se creeze, stări de lucruri, cari se indreptățească întrevenirea Rusiei spre a da tractatului din Berlin ultima lovitură.

Numai cât trăsura de șah nu a reușit.

Bulgarii conscii de drepturile lor, jaluzi pe constituțiunea lor, s'au purtat așa de înțelepțesce. încât chiar popoare îmbĕtrânite în eserciarea drepturilor politice ar puté să-i invidieze. Cu o rară înțelepciune au sciut se împedece candidatura principelui de Mingrelia, tot cu tact au nimicit misiunea generalului Kaulbars, și în fine, pe cale destul de fină a pus capĕt venirei lui Ehrenroth în Bulgaria, — alegându-și de principe pe un bărbat cu frumoase connecsiuni pentru de a puté crea stări normale și permanente în Bulgaria.

Este poate mai mult lucrul întêmplării, că trebile au luat astfeliu de desvoltare și că conducĕtoriul politicei austro-ungare a primit votul de încredere, dar subcomisiunea delegațiunei trebuia se dea acest vot, ca prin el să înțeleagă cei din Moscva și Petersburg, că în țeara ungurească nu este suflare de om, care se aibă simpatii pentru Rusia și cnuta muscălească. La acest vot aderăm și noi românii, și credem că ungurii nu ne vor mai identifica cu muscalii și cu legea muscălească, ca se aibă titluri de a ne persecuta.

Ceeace a succes contelui Kalnoky, nu i a fost dată se-i succeadă ministrului de rĕsboiu contelui Bylandt.

In comisiunea pentru trebile armatei s'a escat ca se nu dicem conflict, dar la tot casul divergințe mari între ministru și membrii delegațiunei.

Ca de regulă în fie-care an așa și de astădată membrii delegațiunei prin rostul dlui Béla Grünwald au dat năvală formală asupra ministrului, din causa, că acesta nu introduce limba maghiară în scoalele de cadeți de pe teritoriul Ungariei.

Prin dispositiunea aceasta, susține vorbitoriul, se face mare nedreptate maghiarilor, căci nu pot se între în astfel de scoale și nu pot se aibă oficeri în armata comună în proporțiune după numĕrul lor. Ministrul se înțelege că nu a fost aplicat a face pe voia dlui Grünwald la spatele căruia stă întreaga națiune maghiară, și nu a fost dispus, pentrucă nu recunoasce, că și armata ar avé caracter dualistic. Diarele din Cislaitania și cu deosebire „Presse" și „Vaterland", nu pot trece cu vederea a nu accentua, că atunci când s'ar satisface dorințelor maghiare, ar urma, ca să se satisfacă tuturor naționalităților din imperiu, 15 la numĕr, ceeace nu ar fi nici decât în favorul armatei, care trebue se aibă o limbă de comandă și nu poate avea mai multe. Diarele unguresci în Ungaria nu recunosc de îndreptățită decât limba maghiară și chiar nici a croaților, cari au regatul lor, nu le conced dreptul de a reclama drepturi pentru limba lor. Cumcă pretensiunile maghiare sunt la loc, sunt drepte — noi nu cercetăm, dar ținem mult la proverbul: „ce ție nu-ți place altuia nu face." Tocmai pentru ce se luptă maghiarii în Viena fără succes, luptăm și noi aici acasă tot fără succes, și dacă este îndreptățită dorința maghiarilor față de limba lor în armata comună, atunci tot așa de drept este ca românul să se poată folosí la forurile civile și criminale, la cele administrative și orfanale de limba lui.

Până când frații maghiari nu vor recunoasce, că ceeace e drept pentru unul e drept și pentru altul, nu vor dobândí resultate bune dela cei din Viena, și nu le vor dobândì pentrucă aceia sunt cu mult mai bine orientați cum merg trebile aici la noi, de cât să nu scie, că dacă ungurii au prerogative pentru limba lor — apoi acele cereri nu sunt cererile tuturor locuitorilor și tuturor naționalităților de pe teritoriul coroanei Stului Stefan.

Vadă deci frații maghiari să facă ordine aici acasă, să dea fie-căruia ce i compete după drept, să nu privească pe naționalități preste umĕr, ci să le împace justele lor dorințe, și atunci vor vorbí mai cu succes în Viena, sciind aceia, că vorbele lor sunt susținute de 15 milioane de suflete.

De astădată au primit drept rĕspuns vorbe frumoase, fără să se aleagă ceva din nisce promisiuni date mai mult din curtuasie, armata își va vedea de trebile ei, își va ține limba ei în scoale, și apoi puțin le pasă celor din Viena dacă fiii maghiarilor nu cercetează scoalele militare, pentrucă acolo mai sunt românii, croații, slovacii și sêrbii tot soldați buni și bravi și aceia nu sunt dedați a face demonstrațiuni.

Revista politică.

Vorbirea contelui Kalnoky ținută în dilele din urmă în sînul delegațiunei ungare, a făcut să se înțeleagă multe din unele lucruri până acum mai puțin înțelese. Cu deosebire punctele din vorbire, cari ating cestiunea Bulgară au provocat interpretarea aceleia în lumea din afară, dând ansă la discusiuni prin presă. Diarele rusesci ca „Jurnal de St. Petersburg" scriu, că discursul contelui Kalnoky și în special modul cum acesta înfățișează situațiunea prințului de Coburg, a produs acolo o mare surprindere. În punctul din urmă rostit de dl Kalnoky, Rusia are cu totul alte vederi, că adecă ea nici când nu a recunoscut de legală alegerea prințului prin Sobranie, avênd să se mai aștepte, după cum dl Kalnoky s'a esprimat, numai confirmarea acelei alegeri prin puteri. Esistând încă astfel de divergințe în punctul de plecare, va fi foarte cu greu a se pricepe caracterul crisei bulgăresci. Cât pentru încercările dlui Kalnoky, dice același jurnal, de a câștiga pe Rusia la causa păcii, e de prisos a mai releva, că acele ar avea mai mult succes dacă s'ar îndrepta în altă parte. Acea pace nu e întru nimic amenințată de Rusia, precum nu e amenințată nici independința popoarelor balcanice.

Cu totul altă impresiune a făcut discursul dlui Kalnoky în Anglia. Diarul „Daily Chronicle" dice, că cuvintele dlui Kalnoky, prin care se arată identitatea scopului Angliei cu al Austro-Ungariei, întăresc tot mai mult convingerea, că Anglia, deși faptice nu formează o parte din alianță, consimte totuși cu intențiunile ei, fiind întotdeuna pregătită de a conlucra la susținerea păcii. „Daily Telegraph" observă, că acel discurs, ca cel mai nou semn pe orizontul politic, înseamnă un bun prospect de pace pentru anul ce vine.

FOIȚA.

Din reminiscențele unui bĕtrân preot.

(Încheere.)

Sub archipăstoria și conducerea acestui episcop au fost trimiși doi tineri absoluți la universitatea din Viena: Moise Fulea și Ioan Moga. Cel dintâiu, Moise Fulea, diplomat de guvernul țĕrii de director de scoale naționale „ne unite," au deschis un curs de pedagogiă („dăscălie") în Sibiiu, de șase săptămâni din Pasci până în Rusale. Studiile de ací erau dela silabisație, cetire, scriere, ortografiă cu slovele cirile și cu literele latine, patru specii ale aritmeticei, catechismul cel mic și cântările bisericesci.

La acest curs am luat parte și eu în doi ani unul după altul.

Cel de al doilea, Ioan Moga, „teologul", au deschis curs pentru candidații de preoție, de șese luni, la care de asemenea am luat parte. Studiile de aci erau: dogmatica și moralul, pastoralul și din istoria bisericească ceva puțin cam de rost.

Cu aceste studii ca eminent am întrat în viața publică pe trenul bisericesc la biserica și parochia Sighișoarei, maiântâiu ca dascăl și cantor, mai târdiu și ca diacon, dupăce la anul 1823 me căsătorisem cu soția mea Ioana născută Păloșan, cu carea la 1873 am serbat cu copii, nepoții și strănepoții nostri nunta de aur de 50 ani ai căsătoriei, ear la 1883 cea de 60 ani, și preste tot am trăit cu dênsa 62 ani, adecă până la 3 Ianuariu 1885. În timpul acesta am locuit în casa, în care disul preot Stefan Balaș pe la anul 1815—1817 cu a sa cheltuială a introdus casă de scoală din grajdul vitelor, ce era întrunit sub un coperiș cu șura. Ací am d scălit, cântorit și diaconit până la anul 1828 Octobre 2; atunci am primit chirotonire de preot capelan protopopesc dela prea sânțitul episcop Vasile Moga în biserica Paloșului, aflându-se pe aici în visitație canonică.

În anul 1833 am fost ales paroch primar în Sighișoară.

Ear în anul 1845 mi s'a dat postul de administrator protopopesc tractual; în sfêrșit în anul 1848 Decemvre 4 am fost chirotesit de protopop de preasânțitul noul archiereu Andrei baron de Șaguna, cu singelie și brĕu roșu.

Ací sub conducerea a 2 protopopi, cel dintâiu Ilie Medrea venit din Hendorf la postul de paroch al doilea, și cel de al doilea Nicolae Iliioviciu paroch în Daneș, venise biserica aceasta din lăuntru și din afară la atâta sărăcie și lipsită de toate, cât era aproape de ruinare până la anul 1833. De atunci înainte sub conducerea mea cu multă nevoință și silință cu poporul de ací, bun dar apĕsat și lăsător, a început a înmuguri înflorirea bisericei: din lăuntru cu vestmintele, vasele de slujbă și alte sânțenii, cărțile bisericesci, trei choruri și alte mobile trebuincioase. Ear din afară grădina cultivată cu pomi ș. a., îngrăditura împregiur și câșcigarea dreptului de canonică porțiă 24 de jugĕre 10 stânjini lemne de foc în tot anul din pădurea alodială, și putința de a cumpĕra o casă în cetate pentru scoala parochială. Aici foarte greu a mers lucrul față cu poporul, care nu se aplecá la ideea aceasta.

Dar cu buna voință și ajutorul scripturistic al domnului advocat Bacon (acum reposat), al comitetului bisericesc de atunci și altor domni binevoitori din oraș, s'au înființat scoala cu trei clase elementare. Invĕțătorii plătiți din cassa alodială, și doisprĕdece stânjini lemne de foc în tot anul pentru încălditul acesteia din pădurea alodială gratis.

Această casă de scoală cu cuvenită solemnitate s'a sânțit în 7 Ianuariu 1860 pe chramul sf. Ioan Botezătoriul în fața unui public numĕros din popor și din străini. Durere, că din negrija învĕțătorilor la anul 1884 s'a aprins casa și a ars toată întreagă cl. III. cu archivul, biblioteca pornită, protocoalele, ordinăciunile și decretele scoalei, unde era toată lucrarea scoalei dela început până la sfêrșit. Această mare daună a parochiei Sighișoarei să cunoasce și se simte până în diua de astădi.

Cu toate acestea și peste tot am lucrat cu sporiu bun, deși cu mare silință; dar basa mea a fost credința, ce o am avut întemeiată pe psalm 22:

Tot în sensul acesta se pronunţă şi organul dlui Crispi, „Ritorma“, privind şi el în declarările contelui Kalnoky, cele mai îmbucurătoare constatări ale unei norocoase opere, la a cărei creare au contribuit amicii lor, cari şi sunt în poziţie de a o susţiné nevětămată.

În Sofia se vorbesce că Poarta, după ce a vědut, că propoziţiunile Rusiei au fost respinse în Viena, Roma şi Londra, a dat instrucţiune ambasadorului turcesc din Petersburg, de a sonda cabinetul rusesc, că anumit cum şi ce fel de propoziţiuni e aplicat de a pune cu privire la cestiunea bulgară. Aceasta ar fi făcut-o în urma unui sfat dat din partea Germaniei.

Convenţiunea anglo-francesă asupra neutralisării canalului de Suez va obţiné după cum scrie „Corr. de l' Est“ şi consensul Turciei.

Una dintre condiţiunile sub cari se va face aceasta convenţiune este: precisarea şi definirea dreptului de suzeranitate al sultanului.

Ţiarul „Nord“ constată, că ţarul va călători la Berlin, desminte însě faima, că vor fi de faţă la întrevederea cu împěratul Germaniei, încă doi ministri. Ţice mai departe, că Rusia e decisă a păstra o atitudine reservată în cestiunea bulgară, fără de a-şi pune în joc acţiunea sa liberă. Rusia nu voesce sě scoată altora castanele din foc. Garanţa păcii nu zace în tripla alianţă, ci în siguritatea, că Rusia se va pronunţa la moment în contră ori cărei puteri, care va voí sě dea signalul de rěsboiu. Făţiş nu poate nici o ţară sě se lase în aventuri, fără de a avé în vedere pe colosul nordic, dela care atěrna astăţi soartea ori cărui conflict european.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Galaţi, 26 Octobre, 1887 st. v. Onorate Domnule Redactor! Poporul credincios din comuna Galaţi de lângă Făgăraş, înţelegênd că Maiestatea Sa prea graţiosul împěrat şi rege al nostru Francisc Iosif I-iul s'a îndurat a le dărui 600 fl. v. a. din cutia Sa proprie pentru alinarea suferinţelor lui în urma groasnicului incendiu dela 22 Aprilie a. c. st. n., care a consumat aproape întreg satul acesta, pětruns de adênca mulţămire cătră Prea înalta persoană a Maiestăţii Sale, cu genunchele plecate şi cu preotul seu în frunte, astăţi în 26 Octobre a. c. st. v. — în ţiua prasnicului sfântului Dimitrie după finitul liturgiei a sevêrsit rugăciunea împěrătească anume întocmită pentru Maiestatea Sa, care la timp de nenorocire a oferit ajutoriul Seu prea înalt.

Binevoiţi On. Dle Redactor a da loc acestei notiţe în preţuitul nostru ţiar „Telegraful Român.“

Primiţi asigurarea deseobitei stime ce vě conserv.

Nicolau Aron,
capelan.

Orěştie, 20 Octobre, 1887 v. Dle redactor! Unicele terene pentru desvoltarea noastră, — cu durere trebue sě o mărturisim — sunt astăţi scoala şi biserica. Numai prin acestea douě foculare ne mai putem păstra caracterul nostru naţional faţă cu pedecile ce ni se pun la toate ocasiunile.

În faţa atâtor pedeci ce ni sě pun în desvoltarea noastră, datorinţa noastră ca români adevěraţi este: sě ne adunăm toate puterile de cari dispunem punênd uměr la uměr sě fim uniţi în cugete şi în simţiri, când e vorba de a da front cu atâţia inimici.

Sě mai lăsăm la o parte interesele noastre personale, sě mai lăsăm certele şi invidia chiar şi în cestiuni, ce privesc totalitatea românilor, pentru-că vorbind drept — rěu ne şede, tare rěu, cu atât mai mult cu cât generaţiunea mai tineră, menită de a lucra însaşi la timpul seu sě nu înveţe astăţi numai cum sě se certe şi cum sě se persifleze unul pe altul, vênând fie-care după interese particulare.

Biserica noastră ortodocsă-orientală din Ungaria şi Transilvania sě bucură ăţi — onoare anteluptătorilor ei — de o organisaţiune foarte salutară.

Statutul organic, aceasta „Magna charta“ a bisericei noastre pune pe fie-care crestin în poziţie de a-şi putea esercita drepturile lui pe terenul bisecesc şi scolar. Dela fie-care membru al bisericei pretindem, ca sě-şi iubească biserica şi scoala, contribuind şi el — după puterile lui — la prosperarea acestor doi factori.

Şi dacă o pretindem aceasta dela indivizi, cu atât mai mult suntem în drept a o pretinde dela corporaţiuni bisericesci, cari compuse din bărbaţi conscii de chemarea lor — pot lucra cu mai mare efect pentru bunăstarea bisericilor şi a scoalelor noastre.

O astfel de corporaţiune bisericească de mare importanţă este şi sinodul protopresbiteral, a cărui sferă de activitate până acum nu s'a esploatat deajuns.

Permiteţi-mi acum Dle redactor, după aceste premerse a Vě descrie decursul sinodului ppresbiteral din tractul Orěştiei, care la 14 Octobre c. s'a întrunit în şedinţă estraordinară.

După învocarea spiritului sânt, membrii sinodului în numěr de preste 20 s'au întrunit în scoala capitală din loc. Preşedintele sinodului Rev. D. Nicolau Popovici, protopresbiter, mai înainte de a purcede la obiectele de pertractat, află cu cale a aduce la cunoscinţa sinodului într'un raport special adevěrata stare actuală a tractului în ce privesce afacerile bisericesci, scolare şi fundaţionale. După acest raport numěrul sufletelor din acest tract se urcă la 20 831, va se ţică cu 121 suflete mai puţin, ca în anul trecut. Causa acestei scăderi a fost morbul epidemic, difteritis, care în anul trecut a grasat într'un mod foarte simţitor în comunele noastre. Morţi au fost 450 de bărbaţi, cu 70 mai mult ca în trecut, şi 381 femei. În decursul anului espirat s'a întêmplat 62 de căsătorii. Scoale confesionale sunt 17. Edificiile scolare sunt din material solid, închiriate pe seama scoalei sunt 10. Învěţători definitivi, cualificaţi sunt 16 şi o învěţătoare asemenea cualificată. Învěţători instituiţi în mod provisor, dar apţi, sunt 14.

Scoale de stat sau comunale nu sunt în tract, ceeace are a se mulţămi zelului şi alipirei credincioşilor nostri cătră sânta noastră biserică.

Salariile învěţătoresci sunt de 300 fl. macsimul, ear minimul de 150 fl. afară de 2 comune, una cu dotaţiune învěţătorească de 100 fl. eară alta de 60 fl. Copii obligaţi a cerceta scoala au fost în anul trecut 1076 băeţi şi 830 fetiţe, dintre acestia au cercetat scoala 880 băeţi şi 680 fetiţe, aşadară 81%. Copii obligaţi a cerceta scoala de repetiţiune au fost 346 băeţi şi 300 fetiţe, cu totul 646 elevi; dintre acestia au cercetat scoala 269 băeţi şi 220 fetiţe, cu totul 489, prin urmare 75%.

Presidiul aduce mai departe la cunoscinţa sinodului, că în urma unei ordinaţiuni a Preaveneratului Consistoriu archidiecesan toate comunele bisericesci şi-au aşternut raţiociniile lor, cari aflându se în regulă, au şi primit absolutoarele, afară de 2 comune, cari n'au aşternut încă raţiociniile lor de pe anul 1884.

Accentuează mai departe importanţa şi folosul cel mare al acestei ordinaţiuni, căci pe lângă toate asupririle esterne în urma acestei proceduri salutare noi tot progresăm.

Dotaţiunea preoţilor nostrii din tract nu e tocmai îmbucurătoare, abia se găsesc vre-o câteva comune cu dotaţiune de clasa a 2-a, ear cele mai multe sunt mai slabe ca de clasa a 3-a. Asemenea şi în privinţa moralităţii trebue cu regret sě se constate, că sunt 58 de concubinate, speră însě că prin întrevenirea autorităţilor civile le va puté stârpí.

Copii nelegiuiţi au fost cu totul 25, treceri religionare numai două. Cu privire la cultura spirituală a tinerimei din acest tract presidiul relateadă, că un tiner studiadă la o facultate de medicină, vre-o câţi-va în seminariul „Andreian“, eară 22 cerceteadă scoalele medii.

Acest raport al dlui ppresbiter la propunerea Dlui Dr. I. Mihu, a fost luat spre plăcută sciinţă, şi deoarece suntem la începutul vieţii noastre constituţionale, fiind acum primul cas, că putem arunca o privire asupra progresului sau regresului în acest tract, sě roagă On. presidiu, ca la fi-ecare sesiune sě vină cu asemenea raport, cu atât mai mult, cu cât comparând asemenea rapoarte, uşor putem afla cari sunt causele, ce ne împedecă într'o cestiune sau alta.

Urmeadă la ordinea ţilei cestiunea în privinţa scoalelor noastre confesionale, ce fel de îmbunătăţiri ar trebuí aduse pentru înaintarea scoalelor noastre. Păr. Tilicea observă, că cea mai mare causă, care împedeca progresul scolar, este sărăcia. E de părere, ca în fie-care comună sě se înfiinţeze fonduri scolare din cari la têmpul seu sě se ajutoreze elevii cei sěraci. Observă mai departe, că multe posturi învěţătoresci sunt numai provisor ocupate, ceeace eară contribue la stagnarea învěţământului, doresce, ca unde sunt posturi provisorii, sě se institue învěţători definitivi.

Păr. S. Sěcărea atrage atenţiunea sinodului asupra acelei împregiurări, că învěţătorii din tract nu sunt de o cultură mai înaltă nu au destulă pregătire; propune ca învěţătorii la esamenele publice sě se cerceteze reciproc, sě-şi facă fie-care notiţe din fie-care obiect de învěţământ, pentrucă prin modalitatea aceasta am ajuta foarte mult învěţătorilor. Sinodul decide sě se introducă aceasta modalitate.

Dl Dr. I. Mihu află de superflu, ca sinodul sě se ocupe cu toate causele, cari împedecă mersul regulat al afacerilor scolare, propune deci, ca cestiunea aceasta sě se increadă comitetului ppresbiteral spre studiare, sě stărue a delătura acele cause, ear la procsimul sinod se vină cu o propunere în meritul acestui obiect; ceeace sě primesce.

Presidiul pune la desbatere crearea unui fond protopresbiteral. Deoarece comitetul protopresbiteral s'a ocupat deja cu cestiunea aceasta, sě primesce propunerea comitetului, ca fie-care parochie după propriile sale puteri sě se învoiască a da o sumă constantă anuală pentru punerea basei la acel fond, însărcinându-se biroul, să facă tot odată şi un apel cătră particulari.

Obiectul ultim a fost alegerea a doi asesori pe viaţă în scaunul ppresbiteral. Sě aleg de asesori părintele S. Sěcărea, paroch în Jibot, şi Ilie Popovici, paroch în Şebişel.

Cu acestea şedinţa se încheiă, ducênd fie-care speranţele cele mai bune, că afacerile bisericesci, scolare şi fundaţionale din acest tract vor merge tot mai în spre bine. Aşa sě fie! *Dascălul.*

Raportul

comitetului Reuniunei femeilor române din Sibiiu, cetit în adunarea generală a Reuniunei ţinută la 25 Octobre 1887 v.

Onorată Adunare generală!

Toată activitatea reuniunei noastre e dedicată susţinerii şi dotării scoalei sale, prin urmare comitetul, venind a Vě raporta despre viaţa reuniunei dela ultima adunare generală încoace, — ’şi ia voie a Vě espune în prima linie datele referitoare la scoala elementară de fetiţe a reuniunei.

Scoala noastră întocmai ca şi în semestrul I al anului scol. 1886/7, au fost frecuentată şi în semestrul al II-lea de 26 eleve, dintre care 21 de religiunea greco-orientală şi 5 de religiunea greco-catolică, 12 din Sibiiu, 14 din provinciă şi anume: 11 din Transilvania şi 3 din Ungaria.

În internatul Asociaţiunei au locuit 7 şi celelalte 19 au locuit parte la părinţi, parte la particulari.

Clasa	I	a frecuentat-o	4	eleve.
„	II-a	„	5	„
„	III-a	„	13	„
„	IV-a	„	4	„

Obiectele de învěţământ s'au predat în toate clasele în conformitate cu planul stabilit de comitetul reuniunei, şi în fie-care clasă s'a percurs întreg materialul prescris.

Esamenele publice s'au ţinut în 27 Iuniu st. n. 1887 din toate obiectele de învěţământ în presenţa unui public numěros, dovedind în general un resultat îmbucurător, ear elevele au obţinut parte mare calculi eminenţi, şi toate au fost promovate în clasa următoare.

În decursul semestrului al II-lea grasând în Sibiiu morbul de pojar, s'a ivit şi între elevele scoalei noastre câte un cas de morb, dar absentările au fost numai singuratice, şi în nici o proporţiune cu absentările dela alte scoale de aici, şi fără ca sě se sisteze ţinerea lecţiunilor.

Cu viuă plăcere putem constata pe anul scolastic, acum început 1887/8, că numěrul elevelor s'au înmulţit deja până acum cu 3, aşa încât astăţi frecuentează scoala noastră 29 eleve, dintre cari 8 sunt adăpostite în internat.

Aceasta urcare a numěrului elevelor ne dovedesce destul de eclatant acreditarea scoalei noastre în ochii publicului român şi mulţămirea, ce a aflat în resultatele secerate în anul scolastic espirat; nutrim deci firma speranţă, că pe viitor întreprinderea noastră salutară pentru întreg neamul românesc, va afla apreţiarea cuvenită în cercuri si mai estinse ’şi va atrage un numěr şi mai mare de eleve.

„Domnul mě pasce şi nimica nu-mi va lipsi, în locul păşunei, acolo m'a sălăşluit ş c. al cărui sfêrşit este:

„Şi mila Ta me va urma în toate ţilele vieţei mele, ca sě locuesc eu în casa Domnului întru îndelungare de ţile.“

Celelalte familiare ale casei mele, ale crescerei copiilor le am semnate în altă hârtie. Acestea atâtea până ací. Fiindu-mi slăbită vederea de a mai puté scrie însu-mi, la dictarea mea au scris nepoata mea Cornelia Ciceiu.

Sighişoara, 23 Iuniu, 1887.

Fie numele Domnului binecuvêntat, de acum şi până în veac! *Z. Boiu.*
prot. emer.

---

* (Câtă apă conţine lacul Genf.) La întrebarea, că dacă lacul Genf, ar fi secat, cât timp ar trebuí sě curgă rîul Rhone în el ca sě-l umple călindarul monachal din Germania pro 1888 ne dă următorul respuns: lacul Genf are o suprafaţă de 577,800,000 m. □; cea mai mare adêncime a lui posibilă e de 312 m. luând însě calculul de mijloc adêncimea în toată întinderea lacului ar fi numai de 150 m. Cunoscênd suprafaţa şi adêncimea lui căpětăm în numěr rotund şi cantitatea apei ce cuprinde, care ar fi 90 miliarde m. cubici. La întrebarea cât timp ar trebuí sě curgă rîul Rhone sě-l umple, dacă sě calculează cantitatea mediă de apă a rîului, care în o secundă umple 27 m. cubici sau în o oară 2,332,800 m. cubici, — ajungem la resultatul ca rîul Rhone, dacă lacul Genf ar fi secat, ar trebuí sě curgă ca sě-l umple 106 ani.

Dintre aceste 29 eleve frecuentează:

Clasa I 3 eleve.
„ II 9 „
„ III 7 „
„ IV 10 „

Învĕţământul este concreḑut şi pe anul scolastic curent tot acelor puteri, afară de dir ctoratul scoalei, dela care directorul de până aci, dl Dr. Dani l P. Bărcian, spre marele nostru regret a repăşit, deşi comitetul l'a rugat a remâné şi mai departe ca director. În urma acestora comitetul a primit abḑicerea, ear pentru zelul şi activitatea cu care a provĕḑut afacerile de director i-a esprimat mulţămita sa.

Cu direcţiunea scoalei s'a însărcinat deci în mod provisor dl învĕţător Ioan Popoviciu, ear supraveghiarea preste învĕţământ, comitetul a aflat cu cale a o concrede bărbatului seu de încredere dlui profesor seminarial Ioan Popescu, care a avut bunătatea a primí accasta sarcină, prin ce am câştigat deplină garanţă, că şi pe viitor conducerea învĕţământului în scoala noastră e pusă în cele mai bune mâni.

Aceasta e Onorată adunare generală starea actuală a scoalei, pe care reuniunea noastră are sânta misiune aici în centrul românilor a o aduce la nivelul unei scoale de model pentru toţi românii.

Cu acestea terminând cu cele ce privesce soala, ne luăm voie a Vĕ aduce la cunoscinţă schimbările întêmplate în reuniune dela ultima adunare generală încoace.

Dna Elena Popoviciu Bărcian, dna Maria Crişan, dna Minerva Brote şi dna Otilia Comşa au renunciat a mai fi membrii ai comitetului.

Veţi binevoi deci a întregí astăḑi prin alegere aceste locuri vacante de membrii a comitetului.

Cu durere trebue sĕ Vĕ comunicăm mai departe regretabila trecere la cele eterne a membrului ordinar a reuniunei a doamnei Ana Bechnitz.

Dl Valeriu Bologa, mutându-se cu locuinţa la Braşov, a abḑis de postul de secretar al comitetului nostru. Prin dênsul am perdut un factor puternic întru promovarea scopurilor reuniunii, din care motiv comitetul a ţinut de cuviinţă a-i esprima mulţămita sa cea mai călduroasă, pentru eminentele servicii ce a prestat reuniunii pe cât timp a fost secretariul ei.

De secretar s'a ales dnul Dr. Octavian Rusu.

În fine avem onoare a Vĕ raporta despre spriginul material de care s'a bucurat reuniunea noaştră în intervalul de 8 luni dela ultima adunare generală încoace, parte prin ofrande, parte prin înscrieri de membrii noi.

Şi anume:

Cu plăcere Vĕ comunicăm, că adunarea generală a institutului de credit şi economii „Albina“ din Sibiiu în şedinţa sa din 29 Martiu a. c. a votat pentru scoala reuniunei suma de 200 fl.

Ear de membrii s'a înscris:

Dl Ioan Henţescu profesor, din Ocna-Sibiiului, ca membru ajutător pe viaţă cu 50 fl. odată pentru totdeauna.

Ca membrii ajutători cu tacsa de 20 fl. odată pentru totdeauna s'a înscris domnii:

George Bariţiu publicist, Atanasiu Cimponeriu advocat, Augustin Laday jude curial în pensiune şi Gligor Mateiu comersant.

Ca membru pe viaţă cu 20 fl. s'a înscris:

Dna Letiţia Oncu din Arad.

Ca membrii ordinari cu tacsa anuală de 2 fl. s'au înscris:

Dşoara Octavia Stolojan, dna Ana Frâncu, dna Iudita Secula, dna Silvia P. Bărcian, dna Maria P. Simtion, dna Regina Nemeş, dşoara Elena Adamovici, dşoara Maria Simtion, dna Sofia Simonescu, dna Octavia Voilean şi dna Aurelia Pipoş.

Cu tacsa anuală de 3 fl. s'a înscris:

Dna Dobra Hoadrea din Rĕşinari.

Ca membrii ajutători cu cotisaţiune anuală de 2 fl. s'au înscris:

DD. Valeriu Üveges funcţionar la „Albina,“ Ioan Pop de Galaţi, advocat în Sibiiu şi Dr. Ioan Nemeş, advocat în Sibiiu.

Numĕrul membrilor reuniunii este deci astăḑi de:

Membrii onorari 7; membri fundatori 2; membrii pe viaţă 24; membrii ajutători 28 cari au solvit tacsa pe odată; membrii ordinari 110; membrii ajutători 71; suma 243.

Mai departe a donat ca ofrande spre scopurile reuniunii:

Domnul Vasilie Lucaciu, preot gr. cat. în Şişesci . . 5 fl.
„ Atanasie Cimponeriu, advocat în Sibiiu . . 4 fl.
„ Meletiu Dreghiciu, protopop gr. or. în Timişoara . . . . . 1 fl.
Total . . 10 fl.

Ear cărţi a donat pentru biblioteca scoalei:

DD. Zacharia Boiu, asesor consist. Dr. Ioan Crişan, profesor semin. Nicolau Putnoky, profesor gimnasial. Ioan Popoviciu, învĕţător la scoala element. a reuniunei, din Sibiiu şi Constantin Dimian, preot gr. ort. din Breţcu, — pentru cari li s'a esprimat mulţămită prin ḑiare.

Espunêndu-Vĕ prin acestea activitatea reuniunei dela ultima adunare generală până astăḑi, comitetul 'şi ia voie a Vĕ subşterne preliminariul de buget pe anul viitor 1888, în alăturare sub *A)* şi sĕ roagă:

1. Sĕ primiţi acest preliminariu.
2. Sĕ întregiţi cele patru locuri de membrii a comitetului prin alegere.

Sibiiu, în 6 Novembre, 1887.

Maria Cosma, preşedinta. *Dr. Octavian Rusu,* secretar.

Varietăţi.

* (Sânţire de biserică.) După cum ni se comunică, sânţirea frumoasei bisericii nou zidite din Gurarinlui se va face în ḑiua ss. arhangeli Michail şi Gavriil adecă, în 8 Novembre v.

* (Principele de coroană al Germaniei.) Starea sanitară a principelui de coroană al Germaniei însuflă mari îngrigiri. Cu o durere nespusă a lovit curtea berlinesă scirile cele din urmă despre sănătatea principelui Medicii cei mai renumiţi din Berlin şi Viena a fost învitaţi la un consiliu medical în S. Remo, locul de petrecere al principelui spre a vedé ce este de făcut cu o cangrenă ivită în craniu, a cărei operaţie este foarte anevoioasă şi periculoasă. Dealtmintrelea mulţi ḑic, că rar s'a întêmplat, ca în Germania fii sĕ urmeze în tron după părinţii lor.

* (Bulgari în academia militară austro-ungară) Majestatea sa monarchul nostru a conces înscrierea a ḑece cadeţi bulgari în academia militară austro-ungară. Această concesiune nu poate fi privită decât, ca un semn de preaînaltă bunăvoinţă faţă de guvernul bulgar present.

* (Un monument pentru cel dintâiu ministru preşedinte ungar.) Reuniunea juriştilor din Pojon între altele a luat un conclus, ca sĕ se ridice un mare monument fostului ministru preşedinte al Ungariei contelui Ludovic Battyányi născut în Pojon şi puşcat în Budapesta în 6 Octobre 1849. Spesele acestui mare monument în partea cea mai mare vor fi acoperite din colecte, ce se vor întreprinde în toată ţara. Cercurile inteligente din Pojon sunt foarte animate pentru ridicarea monumentului marelui patriot.

* (Clavir automat). În Viena sĕ află espus într'un deposit de instrumente musicale un clavir care a atras o mulţime de curioşi ca sĕ l vadă. Clavirul joacă aproape 200 piese de diferiţi componişti fără de a fi pus în mişcare prin vr'o mână omenească. Un atare clavir nu are predilecţiune pentru o piesă mai mult ca pentru alta, nu e supus capriciului şi nici nu sufere de indisposiţiune, după cum auḑim adeseori ḑicênd pianiştii nostri. Clavirul automat nu dispune de tonurile bas şi de acordurile violinei cele mai înalte, ci posede numai seria tonurilor de mijloc. Perfecţiunea acestui, clavir automat e mare. De present sĕ lucră pentru ca acestui instrument musical sĕ i se dea şi forma unei figuri de om cu un par lung şi undulător.

* (Încă un dat în interesul literaturei noastre române.) Până în ḑilele de curênd, deşi cu plăcere cetiam şi admiram fabulele lui Cichindeal, nu sciam unde zac osemintele şi nu sciam nici anul, când acest bărbat a încetat de a mai scoate din peana sa scrieri pline de spirit de feliul celor cunoscute „Luminătorul“ ne spune, că parochul din Chişoda, dl Emilian Micu prin o întêmplare norocoasă a astupat şi această lacună din literatura noastră, descoperind în matricula bisericei sĕrbesci din Timişoara datele autentice referitoare la menţionatul literat. Conform acestor date fabulistul nostru a murit la 20 Ianuariu 1818 în spitalul misericordian din Timişoara şi a fost înmormêntat la 22 Ianuariu de parochul Timişoarii Ioan Vasici în cimiterul din loc.

* (O interesantă invenţiune.) Foarte mult promite o invenţiune, prin ajutoriul căreia cu cea mai mare siguranţă se pot evita nenorocirile, cari pe toată ḑiua vedem că sĕ întêmplă de a deraila trenuri şi a sĕ lovi unele cu altele, stingênd viaţa a sute de pasageri. Principiul acestei invenţiuni sĕ basează pe un aparat de siguranţă, care prin mijlocirea electricităţi merge la o distanţă mare înaintea trenului. Dacă este vreun periclu aparatul ca avant gardă 'l face cunoscut prin un sgomot automot aşa, că maşinistului i sĕ dă posibilitatea de a oprí trenul din depărtare faţă de periclu, ce sĕ aproprie.

Introducerea acestui nou aparat la căile ferate ar feri publicul călător de multe pericule.

* (Un act de dreptate). — Un proces curios, ce a durat doi ani în Varşovia, a fost resolvat în 1849 de însuşi ţarul Nicolae. Un general bogat rus s'a logodit cu frumoasa fată a unui nobil polon şi a primit învoirea acestuia pentru cununie. În biserică vení numai mirele cu un căpitan şi doi locotenenţi, primul îmbrăcat ca popă, cei doi ca martori şi astfel generalul fu cununat. Tot odată el îi esplică chipul în care se cununaseră fără popă. La început ea crezù că e glumă, dar crudulul ei bărbat o convinse repede şi o goní din casă. Tata ei intentă proces, dar perdù la toate instanţele, căci generalul era puternic.

Atunci Polonul se adresă Ţarului şi acesta hotărî: de oare-ce generalul în realitate nu e cununat cu soţia sa, negreşit că n'are valoare căsătoria; dar pentrucă a înşelat pe o femee în mod aşa mîrşav, generalul îşi perde rangul şi nici odată nu va puté ocupa vre-un post. Toată averea lui va fi a femeii înşelate, ear dênsul nici odată nu se va mai puté căsători. Căpitanul, care fusese travestit ca popă, va rĕmânea popă toată viaţa lui, ear cei doi locotenenţi vor fi paracliserii lui.

* (Un Matusalem.) In comuna Cojeasca din judeţul Dĕmboviţa în România, a încetat din viaţă un locuitor, anume Oprea Stângaciu, de profesiune rudar, în etate de 126 de ani. Cu mare plăcere ascultau toţi sătenii când acest bĕtrân istorisia din vremuri vechi câte a vĕḑut şi a păţit însuşi în lungul şir de ani, prin cari a trecut. In timpul din urmă pe numitul bătrâneţa aşa 'l coplesise încât capul i mai ajungea la mijlocul corpului, dar cu toate acestea era sănĕtos şi nu pregetă a umbla încoaci şi încolo după hrană. Dintre copii ce a avut acest bĕtrân nici unul nu mai trăesce, ci toţi au murit înainte de el.

* (Congres filocseric.) După ce am amintit, că la congresul internaţional filocseric din Odessa, România va fi representată prin dnii doctori Kitzu şi Konya, aflăm, că respectivii domni au şi plecat spre a lua parte la acest congres, care s'a deschis Luni în 7 Novembre. n.

* (Rectificare.) Suntem recercaţi prin P. C. Prie din Sĕcădate, ca în lista încassărilor făcute cu ocasiunea adunărei generale a despărţĕmêntului III al Asociaţiunei transilvane publicată în Nr. 108 al „Telegrafului Român“ sĕ facem următoarele îndreptări:

În loc de Moise Grama sĕ se cetească Moise *Gruia;* Ioan Bucur a contribuit nu 1 fl., ci 2 fl.; în loc de Ioan Ingerean sĕ se cetească Ioan *Jugerean*; şi în fine, dl Petru Florian e paroch în *Racoviţa* şi nu în Sĕcădate.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Radu Urez din Satulung (Săcele) a dăruit o candelă mare şi 2 mai mici din pacfon, — foarte potrivite.

Doamna Maria Zănescu din Braşov a dăruit 25 fl. în bani acoperemêntul esterior pentru pristol şi iconostas, perdeaua dela uşile împĕrătesci şi un rênd de acoperemênte pentru s. taine; toate frumoase în preţ aprocsimativ de 50 fl.

Dl Petru Zănescu, comersant în Braşov, a dăruit 25 fl. în bani şi o candelă mare, foarte frumoasă, în preţ de 40—50 fl.;

Din colecta întreprinsă de colectanţii nostrii C. Cioflec, şi G. Nema în lunile Decembre 1886 şi Ianuariu Februariu 1887 prin protopresbiteratele: Treiscaunelor, Braşovului, Branului, Făgăraşului, Sibiiului, Săliscei şi Mercurei, — au incurs urmatoarele ajutoare benevole:

Braşov. G. Cioflec, 20 fl.; Dr. Cioran 1 fl.; fraţii Stănescu 2 fl.; S. Dămian 1 fl.: O. Sorescu 1 fl.; P. Nemeş 1 fl.; D. Eremias nepoţii 1 fl.; Fr. St. 1 fl.; Murĕşan 1 fl.; M. D. Panliano 1 fl,; G. Navrea 1 fl.; V. Grădinariu 80 cr.; G. Stefanovici 50 cr.; I. Paraskev 50 cr.; St. Chicombian 40 cr.; N. Purcorea 20 cr.; Dragomir Pulpaş 50 cr.; C. Triemdafilides 50 cr.; I. Prişcu 40 cr. şi alţi mai mulţi cu câte 10—25 cr. — suma 37 fl. 30 cr.

Săcele. (Satulung, Cernat, Turcheş, Bacifalĕu şi Dârste,) Vlad Manole 1 fl.; Radu Butu 60 cr.; M. Lungu 50 cr.; A. Sfetescu 60 cr.; R. Butu 60 cr.; I. N. Popa 50 cr.; G. N. Popa 1 fl.; George Golia 1 fl.; G. G. Popa 1 fl.; I. Dorca 50 cr.: V. Pascu 1 fl.; Eremie Popa 1 fl.; D. Comşa 1 fl.; A. Verzea 2 franci; R. Gurgan 1 fl.; Ioan Muntean 50 cr.; G. Delian 50 cr.; Oprea Sas 80 cr.; Magyarosy Ferencz 2 fl. şi alţi mulţi cu câ'e 50 cr. — Suma 47 fl. 90 cr.

Cârstian. Colectaţi în bani şi bucate suma 12 fl. 31 cr.

Reşnov. D. Nan, preot 1 fl. Nastase Paraschiv etc. suma 9 fl. 50 cr.

Tohanu nou. În bani şi bucate 5 fl. 30 cr.

Tohanu vechiu. Bani şi bucate 14 fl. 32 cr.

Zernesci. T. Meţian, prot. 1 fl.; I. Dan 1 fl.; N. Mănca 1 fl.; Stan Coleşiu 60 cr.; Strĕvoiu 50 cr;; Bratu Tipeiu 50 cr.; N. Pensiu 1 fl.; N. Ţintea 1 fl.; N. Găroiu 1 fl.; I. Dan, preot 1 fl.; Ald. Badin 50 cr.; Const. Ioanovici 50 cr. şi alţi (cei sub 50 de cr. din lipsa de spaţiu nu s'au indus aci.) — Suma 19 fl. 36 cr.

Vulcani. Biserica gr. or. 2 fl. — Suma 2 fl.

Codlea. Biserica gr. or. 6 fl. dela 2 crescini 45 cr. — Suma 6 fl. 45 cr.

Vlădeni. Iacob Zorca, notar 50 cr.; Iacob Balcăș 50 cr.; Iacob Zorca, capelan 5 fl. 34 cr. — Suma 6 fl. 84 cr.

Perșani. Biserica gr. or. 1 fl.; dela popor 1 fl. 92 cr. — Suma 2 fl. 92 cr.

Șinca veche. Iacob Sas (sas) 1 fl.; biserica 1 fl. 50 cr.; parochul 50 cr. — Suma 2 fl. 80 cr.

Ohaba. Biserica gr. cat. 1 fl.; comuna 1 fl.; Ioan Popa 1 fl.; Ilie Roman 50 cr.; S. Crișan 50 cr.; I. Bălan 15 cr. — Suma 4 fl. 15 cr..

Șercăița. Comuna politică 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl. dela alții 75 cr. — Suma 3 fl. 75 cr.

Vadu. Biserica gr. cat. 2 fl.; G. Morar 1 fl.; A. Bunea paroch 30 cr.; G. Păsărar, înv. 50 cr. — Suma 3 fl. 80 cr.

Toderița. V. Ciopaș 50 cr.; G. Renghia, înv. 30 cr.; G. Renghia, epitrop 1 fl.; G. Sberneciu, cassar comunal 1 fl. G. Sb. 20 cr.; X. 10 cr. — Suma 3 fl. 30 cr.

Bucium. Biserica 1 fl. X. 20 cr. — Suma 1 fl. 20 cr.

Mândra. Biserica 2 fl.; dela alți crescini 44 cr. — Suma 2 fl. 44 cr.

(Va urma.)

Bursa de Viena și Pesta.

Din 10 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.05	99.10
Galbin	5.93	5.90
Napoleon	9 90½	9.90
100 marce nemțesci	61.65	61.60
London pe (poliță de trei luni)	125.65	125.65

Nr. 5296 Plen. [1726] 2—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **Cincideci stipendii** și **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea a se aplica ca **noviți** la **meserie** și **industrie,** apoi pentru învețăcei **aplicați** deja la meserie și industrie, și în fine pentru învețăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patruspredece ajutoare** și anume **dece** de câte 100 fl., **două** de câte 150 fl. și **două** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestrii.

Toți, cari voesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinții, câți copii minoreni sunt în familie și câți din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit și starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intențiunea a se aplica ca **noviți** la meserie și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus trebue se întrunească și următoarele condițiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedí prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea ce se va dovedí prin așternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învețăceii aplicați deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebue se mai întrunească și următoarele condițiuni:

1. Se fie angajați la vr'un măestru cu contract, care să se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învețătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerințele generale, trebue se întrunească următoarele condițiuni:

1. Se fie terminat periodul de învețătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorității industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu și o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí și scrie (atestat dela măestru), și dacă aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriași (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au să întrunească, afară de recerințele generale, încă următoarele condițiuni:

1. Se fie prověduți cu certificatul de măestru.

2. Să fie lucrat cel puțin șase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere să se arete anume, unde voesc a se aședa ca măestrii, și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă și alte documente recomândătoare.

Dela toți concurenții de ori ce categorie se recere ca cererile să fie scrise și subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au să între aici cel mult până la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu, la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

„Sebeșana"

Institut de credit și de economii, societate pe acții în Sas-Sebeș.

Provocare.

Toți acei domni acționari, cari nu au solvit ratele decădute cu **1 Novembre 1887 n.** pentru acțiile subscrisise la „Institutul de credit și economii „Sebeșana" în Sas-Sebeș, conform §. 11 din statute, prin aceasta sunt provocați, a-și respunde ratele restante fără amânare, căci altcum se vor aplica dispositiunile §-lui citat.

Sas-Sebeș, în 1 Novembre, 1887.

[1725 2—3 **Direcțiunea.**

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirațe, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vêrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiți. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învêlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provědută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orăștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserű. — *Satulung*, farmacia Gustav Ickelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 4—25

În comisiune la „librăria archidiecesană" se află de vêndare:

Curs de limba maghiară

pentru

scoalele poporale.

După principii metodice pe basa planului de învețământ

compus de

Ioan Molnár.

Cursul I. pentru clasa II.
Cursul II. „ „ III.
Cursul III. „ „ IV, V. și VI. [1719] 3—3

Prețul unui esemplar legat **20,** broșurat **16 cr.**

Jumătate din venitul după manualele acestea este destinat pentru scopuri culturale române.

Avis sensațional.

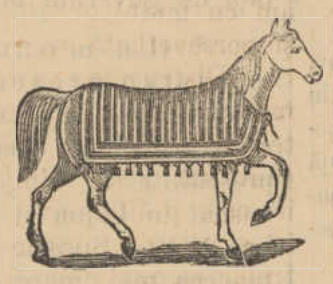

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de țoale și covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele să făceau cu greutate, mi-a succes a cumpěra cu un preț neînsemnat un mare număr dintre cele mai frumoase și mai solide țoale de cai și covoare, și pentru aceea unicul me aflu în posițiune a oferí atari fabricate pe lângă un preț bagatel, care abia ajunge la prețul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune țoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună și solidă calitate cu dungi negre și cu ciucuri deschiși, dese și calde, trei kilo grea bucata. numai à

fl. 1.50

Elegante și de o coloare galbină sulforică învělitori de fiakeri cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi și 1½ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învělitori admirabil de frumoase și de o finețâ esemplară pot servi și ca învělitori pe paturi și ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin și în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie și două lembrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutație, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din două ciarciafuri și o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

Espediția foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preț. Adressa: [1727] 1—8

„Wiener Kaufhaus",
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necrědutul, ideatul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septěmână cu ½—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile." Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumětate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 35—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 112 Sibiiu, Marți 3/15 Novembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4821 Scol.

Notă

către oficiile protopresbiterale și parochiale, către directorii locali și învețătorii scoalelor poporale din archidiecesa Transilvaniei.

Înaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune pe lângă esmisul seu din 22 Septembre a c. Nr. 1886 pres. comunică cercularíul seu din 9 Septembre Nr. 35,882 îndreptat către direcțiunile preparandiilor de stat pentru învețători și către inspectorii regesci de scoale în causa mĕsurilor de prevenire la pagubele enorme, ce se causează la vierit prin „filoxera vastatrix."

După cuprinsul instructiv al acestui cercular, rĕului acestui se poate ajuta prin introducerea atât în viile devastate, cât și în cele ne atinse încă de plaga filoxera a unor soiuri de vițe americane, dintre care cu deosebire se recomândă 3 specii care resistă la filoxera vastatrix; aceste specii sunt: Riparia-Sauvage, Jaqueur și Herbemont, dintre care cea dintâiu este de preferit și pentru aceea, că prin oltoire o putem nobilita cu soiurile noastre escelente, prin ce putem produce tot așa vin bun ca și până acum. Soiurile Jaqueur și Herbemont, care produc struguri negri, resistă cu totul filoxerii și prin nobilitare produc vin bun.

Între alte mijloace, prin care se pot introduce și popularisa la noi aceste soiuri de vițe este scoala și anumit în prima liniă preparandiile pentru învețătorii din scoalele poporale.

Tocmai de aceea se atrage prin aceasta atențiunea învețătorilor din scoalele noastre poporale confesionale din acele părți ale archidiecesei, unde clima și pămêntul favorisează cultura viilor, ca și ei pe calea grădinilor de scoală sĕ stăruiască, ca sĕ se întroducă în economia vielor speciele de viță mai sus numite, prin ce poporul nostru încă va fi ferit de enormele pagube în acest ram de economie.

Consistoriul ortodocs al archidiecesei Transilvane.
Sibiiu, 12 Octobre, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, în 2 Novembre.

Suntem numai o mână de oameni, și, și puțini cum suntem, deosebirea de vederi, mai mult, — putem ḑice, interesele noastre particulare ne-au desbinat în cele politice. Nu se poate prin urmare la noi, ceea ce se poate la alte popoarĕ, nu se poate închipuí o acțiune comună în cele politice, mai puțin o conduită tolerantă, ca se ne putem convinge despre practicabilitatea, sau nepracticabilitatea direcțiunei, pe care am apucat.

O am putut constata aceasta mai cu seamă de 4 ani încoace, de când un incident de natură locală a împins pe oamenii activisti de odinioară pe terenul combătut de ei cu multă perseverență în restimp de 15 ani. Ca elemente nouĕ în tabera contrariă convingerilor lor politice, ca elemente întrate din necesitate, și cari nici odată n'au sciut câștiga încrederea acelora, între cari s'au octroat, a provocat o destrăbălare în viața noastră publică și s'a încercat a nimicí ceeace de ḑeci de ani cu multe greutăți s'a creat, cu multă abnegațiune și perseverență s'a ocrotit contra lovirilor din afară.

Distrugerea plantată în viața noastră publică mai cu seamă în timpul din urmă și a arătat efectele sale în mod înspăimêntătoriu. Ne-am mâchnit când am vĕḑut decretat blĕstĕmatul de separatism în cele politice în forma, în care s'a manifestat el în vara anului 1884, când preoții nostrii — cu durere trebue se o spunem, — sub conducerea unor protopopi seduși au început a escomunica din sînul lor pe toți cei de alte convingeri în cele politice.

Mult ne-au mâchnit pe noi aceste lucruri, și nu odată am ḑis, că primeșdioasă este calea apucată de acești oameni.

Au fost mulți dintre fruntașii neamului nostru, mulți dintre fruntașii bisericei noastre, cari la mâchnirea noastră, la nedumeririle noastre, clătinau dín cap și stau pasivi.

Unii dintre ei, oameni mai deschiși la inimă ne-au spus, că da, e periculoasă această pornire în viața noastră publică, ea însĕ se reduce numai la ura nedumerită a nouelor elemente contra archiereului nostru, și contra Preasânțitului dela Arad. Toate uneltirile lor sunt deci îndreptate contra acestor două căpetenii bisericesci.

A fost pentru noi prețioasă și această mărturisire, prețioasă, căci am vĕḑut, că sunt în biserica noastră și oameni cu două fețe, cari bucuros închid ochii în fața uneltirilor contra intereselor bisericesci crediênd, că acelea, deși sunt invederat spre stricăciunea bisericei, totuși trebuesc tolerate, fiindcă isvorul lor este ura și rĕsbunarea contra archiereilor.

Picătură de picătură s'a vĕrsat veninul în viața noastră publică, și s'a propagat demoralisarea fără de nici o reservă, după cum ḑiceau foarte nimerit bĕtrânii nostri.

Mulțimea credea farmecilor, și bucuros gusta otrava. Și după cum ḑice cântarea bisericeasĕ: „Frumos era la vedere, și bun la mâncare pomul, ce m'a amăgit," întocmai s'a întêmplat și la noi.

În cele din urmă s'a făcut lumină, și a fost bine, că odată s'a făcut lumină, a fost bine că s'a făcut deși târḑiu, bine că s'a făcut fără vre-o daună a intereselor noastre naționale culturale.

Două instituțiuni naționale culturale aveam până acuma, la cari cu toții cu îndoioșare priveam, de cari cu toții, ca de ochii nostri grijeam, căci mari binefaceri au făcut în viața noastră culturală. Aceste instituțiuni sunt Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român, și reuniunea femeilor române din Sibiiu.

Asociațiunea transilvană a întrunit la lucru toate puterile noastre. În asociațiunea transiivană până acuma nu cunoascem părețele cel din mijloc al vrașbei. După multe și mari greutăți în anii din urmă Asociațiunea a deschis o scoală cu internat pentru crescerea femeei române, și cu aceasta a pus temelia cea mai solidă în crescerea națională a fiitoarelor Mame.

Și Asociațiunea a fost fericită a aflá terenul preparat în această lucrare a sa. Mai multe muieri din Sibiiu cu ani înainte s'au întrunit în o reuniune, au deschis o scoală elementară inferioară pentru crescerea fetițelor. Această scoală în timp foarte scurt a luat un avênt foarte imbucurătoriu, așa, că acest imbucurătoriu avênt a deschis ochii bărbaților din partea Asociațiunei.

Dacă se putea ḑice, că ostenelele noastre au fost binecuvêntate, apoi pe acest teren și numai pe acesta se poate constata aceasta.

Și dacă cineva voia se ne facă stricăciune, atacândune aceste două instituțiuni, ne putea face stricăciunea cea mai mare.

Au trebuit se fie trase în tină reuniunea femeilor române din Sibiiu, scoala de fetițe a Asociațiunei și prin acestea cele mai Onorabile persoane din societatea românească.

Deocamdată, constatând demoralisarea și pe terenul cultural, ne credem dispensați dela facerea comentarielor. Lăsăm se premeargă alții, noi la rêndul nostru nu vom lipsí a ne face datorința.

Revista politică.

Nici o îndoială nu mai poate fi astăḑi despre visita Țarului la împĕratul Germaniei, căci aceea

---

FOIȚA.

Ceva despre meserii la noi la români *)

„Lucrul adună avuție și ridică cultura popoarĕlor."
Alex. Nedelcu.

Poporul românesc de pe la sate de când s'a pomenit a sciut sĕ-și câstige pânea de toate ḑilele lucrându-și pămêntul mult puțin cât 'l avea cu cea mai mare sirguință și cu toată iscusința lui, a sciut sĕ-și câstige cele de lipsă pentru traiul vieței crescênd vite pe unde avea loc de pășune destul. Pămêntul a rĕmas tot acela, însĕ oamenii s'au înmulțit. Moșia unui părinte se împarte după petrecerea lui în 2—3 părți, ori chiar și în mai multe, după numĕrul fiilor sei, cari trebue sĕ lucre mai cu dinadinsul și sĕ cruțe mai înțelepțesce decât tatăl lor, dacă vreu sĕ ducă o viață baremi cam ca tatăl lor. Unul fie-carele avênd copii de bunăseamă la câte unul dintre ei i va lăsa avere mai puțină, de câtă a moștenit el după părinți. Lucrul înaintează tot așa până în cele din urmă din o moșiiă frumușică strănepoților, ba poate chiar nepoților, abia li se ajunge atâta loc, cât se aibă unde sĕ-și facă o căsuță. Acum nici vorbă nu mai poate fi de a-și câstiga pânea de toate ḑilele vênḑênd bucate și apoi de a pășuna și cresce vite și a face în chipul acesta părale, nici poveste. Pe calea aceasta poporul nostru românesc de pe la sate, ba chiar și de pe la orașe e ajuns acolo de o parte însemnată din el trebue sĕ iee lumea în cap, precum ḑicem, ori sĕ se plece a slují unora și altora mai isteți, — pe scurt, am fi ajunși acolo, de ar trebuí sĕ se facă ceva — cumva, ca sĕ se rărească locuitorii, căci așa deși cum sunt astăḑi și mai deșí, cum vor fi de aici înainte, nu pot sĕ trăiască.

S'ar puté ajuta lucrului așa, ca poporul sĕ înceapă și alte lucrări, la cari nu se cere pămênt așa mult, nu muncă așa grea nu cheltueli așa mari, și cari lucrări aduc venituri mai sigure și apoi ce e lucrul de căpetenie, materialul de lipsă pentru ele 'l are poporul la îndemână.

Ce e drept ghiața este ruptă, începutul în direcțiunea aceasta este făcut, deoarece cu bucurie putem numĕra, după statistica meseriașilor români publicată de curênd, un numĕr frumos de măestrii, aproape pentru toate măestriile. Însĕ nu în numĕrul acela, în care se cere după lipsele și trebuințele, ce le avem astăḑi, și nu în un mod așa perfect, cât sĕ se plătească munca — osteneala — pe scurt, nu așa după cum merită această ocupațiune, care ridică starea materială și culturală a popoarelor sau altmintrelea, care face pe un popor bogat și învețat. Aceasta o afirm cu atât mai tare, cu cât poporul român are la îndemână materialul, care se cere la măestrii. Altmintrelea nesciind el cum sĕ întrebuințeze acest material 'l vinde cu un preț bagatel la alții, cari 'l sciu întrebuința, scoțênd întru adevĕr capitale. Ba ce e mai mult, vênd acest material, firesce lucrat, chiar românului, dar nu cum i-l'a vêndut acesta mai pe nimica, ci cu prețuri-întreite și împătrate.

Vrênd a numĕra câteva materii potrivite pentru măestrii, cari le are poporul la îndemână, amintesc mai întâiu pămêntul, pentrucă se află pretutindenea, căci pe el călcăm. Din pămênt pre aici e cunoscut oamenilor nostrii, că se facă vase, cărămiḑi, țigle. Cu pregătirea acestor lucruri nu se prea obicinuesc românii. Aceasta din două cause, și anume: căci sĕvêrșirea acestor lucruri nu e așa atrăgĕtoare, ba din contră e ocupațiune chiar dejositoare, și apoi a doua, căci nici nu se rentează sau nu se plătesce, ca omul sĕ se ocupe cu aceste lucruri, până când ele se fac așa, precum vedem, că se fac astăḑi la noi ceace românul scie foarte bine. Cu totul altmintrelea stă lucrul, când ne închipuim această măestriă adusă la perfecțiune. In starea aceasta nu mai este un lucru, care nu se plătesce, nerentabil, ci din contră vedem oameni, cari au ajuns a fi capitalisti numai cu această măestrie, care nu este mai mult, ocupațiune puțin atrăgĕtoare ori poate

*) Această lucrare a fost cetită cu ocasiunea adunărei generale a despărțĕmêntului III al asociațiunei transilvane ținută la 18/30 Octobre a. c. în Sĕcădate.

este deja anunţată oficios pe ḑiua de 18 a. l. c. când Ţarul va sosí la Berlin. Ear' dacă totuşi mai esistă încă oare care nedumerire cu privire la aceasta visită, aceea e numai împregiurarea, care dă ansă de discutare jurnalelor, că fi-va oare aceea întâlnire numai o visită de curtuasie, s'au că va avea totuşi şi o însemnătate politică? Nici una nici alta nu preocupă de present prea mult pe curtea din Berlin şi pe poporaţiunea germană, în cari nu se poate observa de loc o deosebită însufleţire din incidentul sosirei Ţarului.

Singur „Kreizzeitung“ caută sĕ esplice pentru ce împĕratul Rusiei, vine la Berlin. Organul conservativ ḑice între altele, că Alecsandru III sub influenţa consilierilor lui e total pĕtruns de sentimente neamicabile faţă de Germania, şi singur a rupt o cu trecutul, pe care s'a întemeiat bunele relaţiunei dintre predecesorii sei şi Germania.

Ear dacă totuşi se va întêmpla aceea ce e de necreḑut, termină organul numit, şi ţarului îi va plăcea, ca visita sa se fie privită ca o apropiere cătră puterile centrale, Germania tot nu va putea nici măcar în cele mai mici puncte, a se desface de alianţa cu Austro-Ungaria şi Italia.

Ceea ce însĕ esplică mai lămurit răceala, ce domnesce la curtea din Berlin în ajunul sosirei Ţarului, se pare a fi cu drept cuvênt, dureroasele sciri ce ḑilnic sosesc din San-Remo unde prinţul de coroană zace greu morbos de boală de gât. Aceasta este trista împregiurare care a umplut de amărăciune inima bĕtrânului monarch, căruia i este deci foarte cu greu de a-şi schimba sentimentul seu de adênca durere ce-l preocupă cu present.

Ḑiarele din Londra se ocupă toate cu aceste două evenimente ce atât de aproape ating curtea din Berlin. Astfel „Daily Telegraf“ ḑice, că nu se poate sĕ se închidă ochii în faţa acelei posibilităţi politice, care ar putea urma la cas când prinţul de coroană ar fi repus de durerile lui. Deşí bun soldat, dar cu toate acestea prinţul nu aparţine acelor beliduci cărora le procura o plăcere resbelul. Eredele seu, prinţul Wilhelm, care e de 28 de ani, ar fi mai cu tărie condus de spiritul militar. Speranţa şi o pune „Daily Telegraf“ în asemenea împregiurări, în prinţul Bismarck, în care Hohenzollerni posed un înţelept şi competent consilier.

Ce se atinge de întrevederea apropiată din Berlin, „Standard“ observă, că ţarul nu va merge nici cum la Conossa, ci va face numai atât, cât cere bunacuviinţă şi eticheta de curtuasie. Astfel după cum stau lucrurile, nimenea nu poate atribuí visitei din Berlin, caracterul unei neplăcute îndepliniri a unei datorii care mai mult ori mai puţin e impusă de o necesitate fisică.

Regenţei rusesci, va fi totuşi binevenită ocasiunea de a slăbí încât-va din urmările instructive ale visitei lui Crispi şi a declaraţiunilor lui Kalnoky, şi de a se arăta pe sine, că nu ar fi ea singură, care e dependentă dela diplomaticele bunevoinţe ale republicei franceze.

Crisă nouă.

Fie-ne permis şi nouĕ a ne folosí de acest termin de predilecţiune al „Tribunei“, căci de dênsa este vorbă.

Ea a inventat crisă în „scoala de fete a Asociaţiunei“, în „Reuniunea de femei“ de aici, în cea din Arad, între sine şi „Gazeta,“ a provocat crisă în societatea română de aici etc. etc. şi acuma deşi nu o spune pe faţă, provoacă crisă la alt loc, în aşa numitul „partid naţional.“

Până acuma era dedată lumea a recunoasce privilegiul de a se numí „partid naţional“ numai pentru aderenţii programei din 1881 renoită la 1884 şi în anul acesta; astăḑi însĕ ne auunţă „Tribuna“ din 9 Novembre Nr. 244, că nu aceia, ci ei sunt partidul naţional şi încă *„viitorul mare partid naţional“*, ei cari deocamdată n'au altă programă decât *„terenul legal creat prin legea naţionalităţilor din 1868.“*

„Partidul nostru este în *faşe* — ḑice „Tribuna“ — este *încă mic*, dar bine organisat; el se compune din oameni integri, independenţi şi cu un trecut nepătat.“

„Acest partid este *viitorul mare partid naţional.* Ḑi de ḑi partidul va cresce, se va închega bine şi se va înmulţi cu elemente tinere şi incoruptibile.“

„Ţinem a fi un element de ordine, *acceptăm* deocamdată *terenul legal* creat prin legea naţionalităţilor din 1868 *şi pe acest teren voim a inaugura o eră nouă în viaţa politică a neamului nostru.*“

„*Pe acest teren legal* ne vom lupta cu toţii, pentru Tron şi pentru naţiune.“

Şi ca sĕ numai încapă nici o îndoială că sĕ tractează de un partid nou, şi încă partid loial, în „Cronica“ din acelaşi numĕr, reflectând la „Aradi Közlöny,“ carele s'ar fi încercat a intimida pe arădanii cari au trimis adresă de aderenţă generalului Doda, îi încurajează ḑicênd:

„Codiţa patriotică din Arad nu-şi va ajunge scopul. Semnatarii adresei sunt membrii viitorului mare partid naţional român despre care vorbim în primul nostru de astăḑi.“

Noi nu ne puteam esplica, şi credem că vor fi fost şi alţii cari ca noi, nu-şi vor fi putut esplica, ce a voit dl Slavici sĕ dee maghiarilor sĕ priceapă? când la pertractarea finală a procesului seu de presă, a implorat graţia juriului din Cluş ḑicêndule că: „dacă l'ar cunoasce nu l'ar judeca, şi că peste un an desigur îl vor cunoasce.“

Nu ne puteam esplica causa din care după terminarea alegerilor dietale din estan, a demisionat dl Slavici din aşa numitul „comitet naţional“? oficios: „comitetul central electoral“ al partidului electoral, care îl onorase cu postul de secretar al seu.

Ni păreau cam enigmatici şi articulii din urmă din „Tribuna“ sub titlul *Ardealul cine-l apără?“* în cari, după o petrecere de două sĕptămâni a dlui Slavici prin Bucuresci, atât de frumos apără pe guvernul lui Brătianu, ca amic al patriei noastre, contra învinuirilor de perfidie apărute în cel mai opoziţional ḑiar săsesc de aici, cu carele înainte de aceea „Tribuna“ mergea mână în mână până la umilire, chiar şi când era vorbă de nedreptăţirea românilor prin saşi.

Acum începe a se face lumină.

Conferenţa naţională n'a voit se recunoască meritele şi însemnătatea „Tribunei,“ şi nu o a dechiarat de organ patentat al partidului naţional, — deci îşi va forma ea însaşi un partid mai naţional.

„Gazeta Transilvaniei“ deşi provocată în mai multe rênduri, nu voiesce sĕ fie solidară cu „Tribuna“ întru distrugerea tuturor instituţiunilor naţionale esistente, ceeace este partea esenţială a programei secrete a „Tribunei,“ deci ea îşi va „stringe rêndurile,“ căci astăḑi nici în cămaşă nu te mai poţi încrede, deci va începe dela faşe cu formarea partidului pe carea apoi 'l va cresce şi 'l va dresa după chipul şi asemĕnarea sa.

Nu se plătesce ca se fii tot în oposiţie aprigă cu toată lumea, şi cu biserica, şi cu românii „iredentisti“ din afară, şi cu cei moderaţi de acasă, şi chiar cu femeile cari lucră şi cari ţin la demnitatea lor, şi apoi şi cu guvernul şi cu societatea maghiară, — şi mai cu seamă cu guvernul, carele are mijloace şi modrul de a te face şi martir, un lucru carele de loc nu se renteazĕ: deci „autonomia Transilvaniei“ pe care nici împĕratul nu o mai doresce, prin urmare pe „cale legală“ nici când nu se poate câştiga, trebue abandonată, se o facă „Gazeta“ dacă o poate. „Passivitatea“ nu mai are nici un efect, dar produce numai persecuţiuni din partea guvernului şi a societăţii maghiare, şi neîncredere în cele mai patriotice intenţiuni ale „Tribunei“ — de ce sĕ se tot certe pentru ea cu ḑiarele din Cluş?

Ei bine! scerse aceste două puncte din programa politică a partidului naţional, „Tribuna“ ce e drept produce „crisă,“ ba mai mult, ea sparge partidul naţional, dar acceptând deocamdată „terenul legal“ ca pe acesta „se luptăm cu toţii pentru Tron şi pentru naţiune“ — mai adăugând noi la aceste „şi pentru patrie,“ a ajuns „Tribuna“ pe teren, unde ar trebuí se o salutăm şi noi, nu pentru-că ea a devenit perfidă faţă cu partidul căruia ḑicea că aparţine, pentru-că noi înmoralitatea o despreţuim şi în amic şi în adversar, ci pentru-că a întrat pe terenul ce l'am ereḑit noi dela factorii principali ai ei.

Dar înainte de a o felicita pentru noul ei program „politic“ am dorí se scim, — şi credem că întreg publicul român ar dori se scie: cu cine avem de lucru? Cine este capul, cine sunt conducĕtorii acestui nou „partid naţional“?

Căci fie cât de „nepătat“ trecutul unui partid carele este încă în „faşe“ publicul cel mare, ca se aibă destulă garanţă, că acele „elemente tinere“ care formează partidul vor devení destul de mature ca la timpul seu se formeze „viitorul mare partid naţional“ este în drept se pretindă a cunoasce cine este chemat se conducă cu înţelepciunea sa pe nisce tineri, cari după legile firei sunt rĕsfăţaţi, astfel, ca acestia încă de pe acuma se merite a fi consideraţi de viitorul „mare“ partid naţional?

„Tribuna“ ce e drept se leagă de generalul Doda, presentându-l pe acesta de cap al partidului, dar aceasta este numai un fel de reclam, acum când se apropie începutul nouelor prenumeraţiuni, pentru-că dl general Doda este un bărbat foarte popular, serios însĕ nu crede nici ea, că publicul român întreg este atât de naiv, încât se creadă, că un general poate fi conducĕtoriul, capul unei partide politice, —apoi chiar admiţênd această absurditate, nimene din cari cunosc pe dl general Doda, şi mulţi îl cunosc, nu îl va ţiné capace de a se face conducĕtoriul unui partid de copii.

Domnul general Doda va face — dacă s'a angajat, ca cercul seu se rĕmână consecuent, şi aceasta dênsul o poate face fără intervenţiunea „Tribunei“, pentru că cercul Caransebeşului ascultă de dênsul, la mai mult însĕ dênsul nici nu s'a angajat, şi nici nu va face.

---

chiar dejositoare, ci din contră e o ocupaţiune foarte cercetată şi foarte onorifică. Căci nu vedem aproape în toate oraşele cele de frunte prăvălii cu vase şi alte lucruri de lut, unele pregătite mai frumos decât altele aşa, încât mai nici nu-ţi vine a crede, că sunt făcute din pământ.

Dară din pământ fără munca omului de cele mai multe ori vedem, că cresc arborii, cari formează păduri întregi. Şi românii foarte adeseori locuesc aproape de păduri. Din lemnele, ce-i stau la îndemână îşi face el câte o căsuţă, în care locuesce, şura, grajduri şi alte edificii. Tot din lemne scie el sĕ-şi pregătească uneltele, de cari are lipsă: car, plug furci, greble s. a. El scie foarte bine, care lemn la ce e mai potrivit; stejarul pentru butuci de roată, fagul pentru obeḑi, frasinul pentru spiţe de roată, lemnul de nuc pentru mese şi alte mobile alese. Cu un cuvênt, el scie singur toate lucrurile, cari i trebuesc la economiă. Toate acestea însĕ le scie el fără a fi învĕţat la vre-un rotariu, mĕsariu sau la alt măestru. Acesta este un semn destul de vădit, că românul are talent dat dela D-ḑeu, ca sĕ poată fi măestru — pot sĕ ḑic de model. Şi aceasta mi o va întări ori cine, dacă îşi va închipui cultivat talentul Românului de carele el fiind ajutat îşi pregătesce el singur lucrurile de cari are lipsă. Chiar talentul cel minunat al românului ne îndreptăţesce a-l îndemna, sĕ nu se mulţămească cu aceea ce a învĕţat de sine, şi se nu rĕmână numai pe lângă pregătirea lucrurilor, cari i trebuesc, ci se cultive acest talent, făcêndu-se baremi ici şi colea dintre Români câte un măestru, carele sĕ scie face tot feliul de lucruri, cari se pot pregăti din lemn şi cari sĕ poată mulţămi gustul şi aşteptările ori-cărui om atât dela oraşe, cât şi de pe la sate. În chipul acesta ar ajunge în punga bietului român încă câte o sumuliţă de parale.

Mai în toate locurile, pe unde trăim noi românii se află peatră, şi încă pe unele locuri chiar multă. Ea este foarte potrivită pentru cruci la morminte, pentru deosebite monumente, — pentru podit, pentru edificii, pentru poduri s. a. Şi în privinţa aceasta Românul, cu puţină învĕţătură ba mai fără de învĕţătură încă face ispravă. Cu bucurie amintesc, că chiar în aceasta comună se află câţiva oameni, cari sciu folosí acest material eftin. Firesce, nu chiar aşa, cum ar puté avé cel mai mare profit, dar totuşi mai mult decât pe acele locuri, unde sĕ vinde mai pe nimica ori sĕ lasă pe pământ sau în pământ, asa încât pământul nu se poate lucra după cum se cuvine.

Foarte puţin se obicinuesc românii a lucra însĕ cu ferul, doară pot se ḑic, că nici o măestrie nu e aşa puţin cercetată de români ca făurăria, lăcătăria şi altele de feliul acestora. Şi nu sciu din ce pricină? Ferul, ce e drept, trebue cumpĕrat, dar din ḑi în ḑi e tot mai eftin. Apoi este sciut, că din fer se fac tot atâtea lucruri, de cari economul în toată ḑiua are lipsă, căci fără ele nu poate lucra. Ca se le aibă trebue se dea bani pentru ele şi acestia astăḑi sunt cam rari, şi Doamne! bine ne-ar cădé, dacă părălele din mâna unui român ar trece în mâna altui român, şi şi mai mare bucurie ne-ar cuprinde când am vedé, că şi oameni de alte naţionalităţi aleargă la faurul sau la lăcătariul român, căci il sciu, că lucră bine, când au lipsă.

Foarte puţini sunt, ba pot sĕ ḑic, mai nu sunt chiar şi între românii cei mai sĕraci de aceia, cari sĕ nu aibă baremi câte un petec de pământ, în care sĕ-şi samene câte ceva. Aşa samĕnă grâu, cucuruz sĕcară, ordz, alac s. a. din cari îşi pregătesc nutremêntul. Însĕ pe unde le dă mâna samĕnă mai multe bucate, de câte le trebuesc pe sama lor. În casul acesta o parte din bucate o vênd. La toată întêmplarea eu aşa cre!, că ar fi foarte bine, dacă baremi ici şi colea prin oraşe am avé câte un brutariu, covrigariu şi mai mulţi morari, cari prisosul bucatelor dela români sĕ-l scie întrebuinţa aşa, ca sĕ aducă cel mai mare profit. Apoi trebue sĕ privim şi aceea, că sunt brutari şi covrigari aproape în toate oraşele, cari au trecere între fruntaşi, semn, că aceasta măiestrie e destul de rentabilă şi de cinste.

(Va urma.)

Nu sufere îndoială deci, că Capul viitorului mare partid național este și are se rămână „Tribuna," căci partid fără cap nu se poate închipuí.

„Tribuna" a afirmat mereu, că ea nu face, nu conduce politică, ci ea este numai espresiunea „sentimentului poporului," prin urmare, dacă ne am lua după vorbele ei, am trebui se presupunem, că ea intenționează înființarea unui partid fără conducĕtori, dar ne-a dat ea destule doveḑi se nu ținem la consecuența ei, căci acest cuvênt nu esistă pentru dênsa.

Fie dar „Tribuna" capul noului „mare partid național."

Dar cine este ea?

Lumea crede că ea este dl Slavici.

Dar dl Slavici a dechiarat in mod solemnel înaintea lumei, în fața juriului din Cluș, că dênsul nu se pricepe la politică, nici nu face politica în „Tribuna," și poate pe această basă a fost și achitat de rĕspunderea pentru articulul politic încriminat, ba a mers și mai departe, și ca se dovedească și prin faptă aceasta, a cassat de pe „Tribuna" caracterul seu de „Director" al ḑiarului.

A mai afirmat dl Slavici tot în „Tribuna", în rĕspunsul ce l'a dat comitetului reuniunei femeilor române din Sibiiu, că el nici odată n'a mințit, dênsului deci trebue se-i credem, când afirmă ceva despre sine. Prin urmare cu una dintre persoanele cunoscute dela „Tribuna" am fi isprăvit-o.

A mai rĕmas redactorul ḑiarului.

Redactorul este slabă garanță la „Tribuna", cu ea te pomenesci că în toată luna își schimbă redactorii fără a-și comunica causele, ear în alegerea persoanelor cu „trecut" politic nu este prea scrupuloasă, ce e drept când iai copilul din „fașie" nici nu prea poți pune pond pe „trecut."

Astăḑi are de redactor pe dl Adrian Caṣolțan, carele poate fi un mare luceafĕr politic atunci, când partidul din „fașe" va cresce și va devení „mare", dar astăḑi încă este o cantitate necunoscută la români.

Încercările dsale sub pseudonimul „Robinson" din foișoara „Tribunei," ce e drept îl cualifică pe deplin de redactor al unui ḑiar ca „Tribuna", — aceste însușiri însĕ nu credem se fie deajuns, ca „Națiunea" sĕ-și concreadă soartea conducerei dsale.

Acestea sunt persoanele cunoscute la „Tribuna.

Poate că în dos vor mai fi și altele, dar o națiune nu se poate conduce din „tufă."

Cine are curagiul a forma partid politic, și a pretinde ca națiunea sĕ se înroleze în partidul seu, se aibă și curagiul a eși la iveală! Afară cu mutra se o vedem și sĕ ne închinăm ei! căci un partid „Robinson" înzadar se svĕrgolesce, românii nu i se vor închina.

Apelul

comitetului de ajutorare cu abecedare și legendare cătră toată suflarea românească.

Vĕḑênd învĕțătorii nostrii, că în anul scolastic espirat mulți au primit în mod gratuit pentru miserii lor elevi, abecedare și legendare, și adecă de acele, de care cerură; creḑênd că și în anul acesta vom mai avea de unde le da, începurà a se adresa cu rugări cătră subscrisul comitet. Dar, precum s'a putut vedé din raportul publicat în toate foile noastre, din anul scolastic espirat ni-au rĕmas numai 13 fl. și 50 de cr. v. a. cassa rest și câteva cărți, deci numai de ei putem dispune, câtă vreme nu vor mai incurge. Am și adus pe ei cărți, și adecă abecedare, atât de Blaș cât și de ale lui Popescu și Petri, și până la cel din urmă le vom distribui gratis, ca și în anul trecut. Dar din puținul ce ne-a rĕmas din anul trecut mult nu putem da, ear a lăsa pe miserii elevi fără cele mai elementare și absolut necesare cărți de învĕțămênt, ne prinde mila; drept aceea ne rugăm de toată suflarea românească sĕ contribue după voință și putință, fie cu bani, fie cu hârtii de valoare ori cu opuri de valoare, care se vor preface în bani, pentru care vom aduce abecedare și legendare, și le vom da gratis elevilor miseri și cu tragere de inimă cătră învĕțătură.

Asemenea sunt rugați domnii învĕțători dela scoalele române rurale, fără deosebire de confesiune, a ne scrie lămurit:

1. Care de câte abecedare și de câte legendare ar avea lipsă pentru elevii în adevĕr miseri și cu tragere de inimă cătră învĕțătură?

2. De ce autor sĕ fie acele cărți? Care adecă le folosesc? fie ca impuse ori duse din convingere. (Acì însemnăm, că în anul espirat am cumpĕrat și distribuit abecedare de V. Petri, I. Popescu și Solomon Muntean, ear legendare de V. Petri, I. Popescu și Stefan Pop, de care adecă au ceiut învĕțătorii; acum le mai atragem atențiunea și asupra abecedarului lucrat de amicii școalei, care este posesiuuea librăriei N. I. Ciurcu din Brașov; abecedarul acesta e dintre cele mai bune, deci cărui învĕțător îi va fi iertat a 'l folosì dacă îl va întroduce în scoala sa și va avea câțiva elevi miseri, cari nu și-l-ar puté procura, adreseze se la acest comitet, că, încât i va ajunge puterile, va aduce și de acestea, precum va aduce și de ale celorlalți autori.)

3. Ce este causa de comitetul școalei de acolo nu provede pe elevii miseri cu cărți și recuisite de scris, ca sĕ putem lămurí publicul?

4. Din scrisorile adresate sĕ se vadă bine adresa, cui sĕ trimitem? locul unde? și posta ultimă din care se vor ridica cele trimise.

Tot ce atinge aceasta afacere sĕ se adreseze secret. I al acestui comitet în Rodna veche (O. Rodna) (Transilvania) 25 Octobre 1887.

Fl. Porcius, președinte. *I. Pop Reteganul,* secret. I.

Varietăți.

* (Chirotonire.) Dl Toma Doican, ales de capelan în Sebeșul inferior, Duminecă în 1 Novembre a. c. a fost chirotonit de presbiter.

* (Progrese în medicină) Mintea omenească e foarte iscoditoare în a face inveṇțiuni, cari sĕ pună chiar pe inventator în uimire. De vr'o câtva timp în mai multe spitale din Paris sĕ întrebuințează, pentru completarea desvoltării copiilor născuți înainte de vreme, un fel de mașină căreia pentru scopul ce îndeplinesce i s'a dat numele de „mașină de clocit copii". Mașina e foarte simplă și constă din un vas de lemn acoperit cu sticlă. In acest vas în care temperatura constant este de 30° căldură, ca cea din pântecele mamei, sĕ așeaḑă unul sau mai mulți copii nedesvoltați. Acei copii născuți înainte de timp cu 2 sau 3 luni, cari sunt de o greutate de 1000—1100 grame în loc de greutatea de mijloc a unui copil născut la timp, de 2½ Kilogr. se desvoaltă complet prin ajutoriul amintitului aparat.

* (Într'adevĕr artă.) Renumitul artist I. Sofer a lucrat un admirabil portret al regelui Romăniei. Portretul constă din litere, cari în totalitatea lor dau biografia regelui în limba română.

* (Un cuvênt al principelui de coroană german.) În timpul, când principele de coroană german sĕ află greu bolnav, din care causă sĕ vorbesce, că sĕ va întoarce la Berlin din S. Remo, în cercurile mai restrinse ale Germanii circulă sgomotul despre câteva vorbe, cari principele de coroană le-a esprimat, cugetând la trista stare în care sĕ află: Cine este fiul unui așa mare tată și totdeodată tatăl unui așa capabil fiu" — ḑise principele de coroană — „acela trebue sĕ fie, pentru poporul seu înzădar".... Aceste cuvinte esprimă o mare măchnire a principelui, a cărui stare sanitară însuflă mari îngrijiri nu numai impĕratului Wilhelm, ci întregului popor german.

* (O depeșă adresată Papei.) Maurii liberi din Arezzo, Italia, au trimis Papei tot din incidentul iubileului următoarea depeșă: „Sfântului Papă Leo XIII! Maurii adunați la sĕrbătoarea Mentana Vĕ trimit salutarea lor, fiindcă ei în Voi cunoasce pe cel dintâi Papă, care și fără domnia lumească, totuși poate bine ajuta".

* (Călătoria șahului Persiei în Europa.) Pe ḑiua de 4 Aprile anul viitor este statorită plecarea șahului Persiei din Teheran în călătoria sa spre Europa. Programul călătoriei șahului representă o cercetare a celor mai insemnate centre din Europa. Șahul 'și va îndrepta călătoria sa mai întâiu spre Petersburg, unde va fi oaspe al țarului, de aci va merge la Berlin și Londra. Din Londra va merge la Paris, în cele din urmă visitând Roma va cerceta și Viena, unde șahul va petrece mai multe ḑile ca oaspe al Maiestății Sale. Din Viena trecênd prin Budapesta și Constantinopol, sĕ va reintoarce în Persia. Pentru această călătoriă șahul a prefipt un timp de 4 luni.

* (Un cutremur de pămênt în Mesopotamia.) Locurile, unde sĕ presupune a fi fost paradisul, despre care sĕ face amintire în Vechiul Testament, în ḑilele trecute au fost cercate de un înspăimântător cutremur de pămênt. După cum sĕ spune în 18 Septembre, îndată după ivirea soarelui pe firmament, se auḑi o înfricoșată bubuitură subterană, așa că munții din apropiere sĕ mișcau în temeliile lor. Stâncile mișcate din locurile lor sĕ prăvăleau pe coaste și peșterile de prin munți dispărură. Un miros foarte intensiv de sulfor și de diferite gazuri făcea respirațiunea anevoioasă. Era un spectacol înfiorător. Riurile eșiră din albii și esundară părțile din apropiere. Musulmanii în fața acestei mari calamități, creḑênd că e perirea lumei, sĕ aruncară pe fețele lor și strigau: Allah akhbar! Acest tumult al elementelor durà numai 35 minute, când cutremurul începù a-și perde din ce în ce din vehemența sa. In 2 Octobre sguduirile eară se începurà a sĕ ivi, însĕ n'ajunse la forța celor din 18 Septembre.

Protocol

luat în adunarea generală a Reuniunei femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, ținută în Abrudsat la 8/20 Septembre 1887.

Presenți: Ana Gall, presidentă, Ana Filip vice-pres., Alecsandru Ciura, notar. Eufimia Caian, Elisabeta Danciu, Ana Ivascu, Lucreția Ráczkövy, Iohana Baloș, Amalia Stoica, Ana Lobonț, Elena Bariț, Florentina Tĕrnovean, Ana Furdui, Iosefa Ciura, Elena Jurchescu, Amalia Tobias, Iulia Jurchescu, Roza Pop, Iulia Rus, Ludmila Draia.

Domnișoarele: Emilia Bariț, Iulia Cuman, Lucreția St. Suluț, Vilma Crișan, Maria Adamovici, Marieana Baloș, Eugenia Ciura, Elena Lobonț, Leontina Faur.

Domnii: Alecsandru Filip, Alecsandru Papiu, Michail Cirlea, Lanes Jurchescu, Dr. Simeon Caian, Absolon Faur, Ioan Tĕrnovean, Silviu Lazar, Dionisiu Bălos, Simeon Cistean, Aron Cioran, Petru Lucaciu, Iuliu Muț.

I.

Doamna presidentă, prin o vorbire acomodată, arătând cât de necesară și folositoare e instruarea fetițelor, și esprimând bucuria că poate sĕ aducă la cunoscință celor presenți, că scoala de fetițe este deschisă cu ajutoriul lui Dḑeu și cu concursul oamenilor binevoitori, i salută de buna venire și dechiară adunarea generală de deschisă.

Luând cuvêntul dl advocat A. Filip mulțămesce în terminii cei mai călduroși tuturor membrilor din comitet și în special dnei presidente, pentru zelul laudabil și abnegațiunea cu care a lucrat pentru înființarea scoalei, cu deosebire în anul acesta.

— Ambele vorbiri sĕ ascultă cu viu interes și complăcere, urându-li-sĕ sĕ trăiască.

II.

Venind la ordine raportul despre agendele comitetului dela adunarea generală din 8/20 Septembre 1886 până în 8/20 Septembre a. c. sĕ cetesce, din care sĕ vede, că comitetul a ținut 7 ședințe și o adunare generală estraordinară.

În ședința I-a din 23 Ianuariu s'a eruat, că venitul anual al Reuniunei ar fl. 800 fl. ear eșitele 800 fl.

În ședința a 2-a din 21 Faur s'a constatat că venitul balului din 7 Faur, aranjat de Reuniune este 130 fl. 29 cr. Sĕ ia la cunoscință că: dna Aurora Chișbach s'a făcut membră fundatoară plătind tacsa de 10 fl. că: dela minele Concordia, Rodenpoch și Șuluț-Pinc s'a votat Reuniunei venitul după un bacș liber de bir, că peatra Reuniunei dela Rodenpoch s'a vêndut cu 115 fl. și s'a încheiat contract cu dl Francu pentru casele rĕmase după Bulz. S'a decis sĕ se facă unele obiecte (lucru de mână,) cari sĕ se joace la loterie în favorul Reuniunei.

În ședința a 3-a din 12 Maiu s'a constatat, că cu ocasiunea jucărei la loterie a obiectelor împreunată cu dans, a resultat un venit de 101 fl. 30 cr. — Pentru hotărîrea: sĕ se deschidă scoala sau ba cu anul scol. 1887/8 s'a decis sĕ se convoace o adunare generală estraordinară pe 12 Iuniu a. c.

În adunarea generală estraordinară ținută la 12 Iuniu, după ce sĕ cetesce planul de buget, sĕ primesce, cu escepțiunea punctului 3 din erogate, urcându-se spesele încălḑitului și serviṭului dela 100 fl. la 140 fl. Sĕ decide, ca pentru o elevă sĕ se plătească didactru 2 fl. pe an, cele sĕrace sunt scutite de didactru.

În ședința a 4-a din 26 Iuliu a. c. s'a adus la cunoscință, că dl Mihail Cirlea a făcut în memoria soției Dsale reposată, o fundațiune de 150 fl. sub numele „Fundațiunea Mihail și Cornelia Cirlea născ. Boșota" din al cărei venit e de a sĕ cumpĕra cărți pentru copilele sĕrace dela scoala Reuniunei; literile fundaționale s'a decis sĕ se păstreze între documentele Reuniunei.

În ședința din 10 August s'a constatat, că venitul curat dela petrecerea de vară aranjată de Reuniune în 7 August, este de 150 fl. 55 cr.

În ședința din 16 August s'a constatat, că la postul de învĕțătoare la scoala Reuniunei au concurs 4 inse și comitetul pe basa §. 30 lit. g. din statute alege de învĕțătoare provisoara pre dșoara Maria Cunțan. Pentru conducerea scoalei sĕ alege un senat scolar constătător din 7 membrii. S'a luat spre plăcuta sciință că dl Paul Stoica, a depus la cassa Reuniunei 30 fl., 10 fl. ca membru fundator, ér 20 fl. spre crescerea fondului Reuniunei.

În ședința a 7-a s'a acceptat raportul despre agendele sale din anul espirat. S'a cetit și censurat, raționiniul din anul ce espiră.

— Raportul sĕ ia spre sciință, votându-se mulțămită comitetului precum și membrilor de încredere pentru activitatea arătată pentru scoală.

III.

Venind la ordine revidiarea raționiniilor.

— Sĕ cetesce din posiție în posiție și aflându-se în regulă, sĕ acceptează luându-se spre plăcută sciință, că reuniunea dispune de un capital de 7634 fl. 82 cr. ear doamnei casseriṭe i se dă absolutor.

IV.

Pentru înscrierea de membrii noi și încassarea tacselor să alege o comisiune în persoanele: Eufimia Caian și Roza Pop.

Dna Ana Gall depune suma promisă de 50 fl., dna Iohana Balos depune 25 fl., ear 25 fl. promite a-i depune la 30 Iuniu 1888, dna Roza Pop, depune în proprietatea Reuniunei o obligațiune de 50 fl., dna Lucreția Ráczkövy 10 fl. ca membră fundatoară, dna Amalia Tobias 5 fl., dșoara Eugenia Macaveiu 5 fl. Dela membrii ordinari au incurs ca tacse dela dna Ana Gall 5 fl.; Cornelia Gall 1 fl.; Ioniță Gall 1 fl; Elisaveta Ciora 1 fl; Letiția Tomuș 1 fl.; Mali Ciura 1 fl.; Maria Tuhuț 1 fl.; Mariana Balos 1 fl.; Dionisiu Balos 1 fl.; Leontina Faur 1 fl.; Nicolae Lobonț 1 fl.; Elena Lobonț 1 fl.; Vilma Crișan 1 fl.; Lucreția St. Șuluț 1 fl.; Antoneta Ivascu 1 fl.; Eugenia Ivascu 1 fl.; Eugenia Ciura 1 fl.; Agaftia Rus 1 fl.; Maria Adamovici 1 fl.; Emilia Bariț 1 fl.; Iulia Rus 1 fl.; Maria Marcu 1 fl.; Iosif Draia 1 fl.; Enea Draia 1 fl.; Ana Furdui 1 fl; Romul Furdui 1 fl.; Alecsandru Filip 1 fl.; Alecs. Papiu 1 fl.; Alecs. Ivascu 1 fl.; Michail Cirlea 1 fl,; Iuliu Muț 1 fl; Dr. Simeon Caian 1 fl.; Silviu Lazar 1 fl.; Lanes Jurchescu 1 fl.; Simeon Cistean 1 fl.; Aron Cioran 1 fl.; Ioan Têrnovean 1 fl.; Absolon Faur 1 fl.; dna Elena Jurchescu 2 fl.; Petru Lucaciu 2 fl. — Suma 42 fl. Preste tot în decursul adunărei au incurs 137 fl.

— Să ia spre sciință și să primesc cu mulțămită.

V.

Să propune, ca să se aleagă o membră în comitet, în locul dnei Eugenia Popp, care s'a mutat cu locuința la Alba-Iulia.

— Să alege dna Iulia Văsiiu.

VI.

Venind la ordine statorirea bugetului,

— Să statoresc salar învățătoresei 500 fl. chiria pentru scoală 200 fl. și pentru serviciu și încălțit 140 fl., ear 20 fl., cari să primesc pentru celar să se pună la întrate, cari să statoresc 820 fl.

VII.

Pentru autenticarea protocolului,

— Să aleg doamnele Ana Filip, Ludmila Draia, Iohana Balos. *)

Ana Gall, presidentă. *Alecsaudru Ciura*, notar.

S'a autenticat.

Abrud, în 1 Octobre, 1887.

Ana Filip m. p. *Iohana Balos* m. p. *Ludmila Draia* m. p.

Posta redacțiunei.

Dlui I. B. în C. Manuscriptul trimis l'am primit. Mulțemita noastră. Dacă va fi corespunțetoriu la timpul seu se va publica.

*) Din lipsa de spațiu publicarea întârțiată. Red.

Loterie

Sâmbătă în 12 Novembre 1887.

Viena:	**6**	**31**	**70**	**32**	**46**
Timișioara:	**62**	**12**	**34**	**35**	**50**

Nr. 5296 Plen. [1726] 3—3

CONCURS

pentru stipendii și ajutoare din fundațiunea Andronic.

Din fundațiunea Andronic sunt a se conferí pe anul 1888 următoarele stipendii și ajutoare:

a) **Cincițeci stipendii** și **ajutoare** de câte 30 fl. pentru tineri, cari au intențiunea a se aplica ca **noviți** la **meserie** și **industrie,** apoi pentru învățăcei **aplicați** deja la meserie și industrie, și în fine pentru învățăcei, cari au devenit **sodali** (calfe) în decursul anului 1887.

b) **Patrusprețece ajutoare** și anume **țece** de câte 100 fl., **două** de câte 150 fl. și **două** de câte 200 fl, pentru sodali (calfe), cari sunt în condițiunile recerute de a se face măestrii.

Toți, cari voesc a concurge la aceste stipendii și ajutoare trebue se dovedească:

a) prin atestatul de botez, că sunt români greco-orientali din Transilvania;

b) prin atestatul oficiului comunal (primăriei) starea averei proprie și a părinților;

c) prin atestatul oficiului parochial, la care aparține concurentul sau familia concurentului: dacă trăesc părinții, câți copii minoreni sunt în familie și câți din acestia umblă la scoală; dacă petentul este căsătorit și starea familiei sale.

În special tinerii, cari au intențiunea a se aplica ca **noviți** la meserie și concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale indicate mai sus trebuesc să întrunească și următoarele condițiuni:

1. Se nu fie mai tineri de 12 ani.

2. Se fie cercetat cu succes bun scoala populară, ceea-ce este a se dovedí prin atestate scolare.

3. Se fie încheiat contract cu măestrul conform § lui 61 al legei industriale (art. leg. XVII: 1884), ceea-ce se va dovedí prin așternerea contractului în original sau în copie legalisată.

Învățăceii aplicați deja la meserie sau la industrie, cari concurg la un stipendiu câte de 30 fl., afară de recerințele generale, trebue se mai întrunească și următoarele condițiuni:

1. Se fie angajați la vr'un măestru cu contract, care să se alăture la cerere.

2. Se aibă purtare bună dovedită cu atestat dela măestrii, la cari au fost și sunt în învățătură.

Sodalii, cari concurg la vre un ajutoriu de 30 fl., afară de recerințele generale, trebue se întrunească următoarele condițiuni:

1. Se fie terminat periodul de învățătură în decursul anului 1887, ceea ce se va dovedí prin atestatul autorității industriale conform §-lui 67 din art. leg. XVII: 1884.

2. Se arete un sporiu și o purtare bună, ceea ce se va dovedí prin atestatul măestrului eventual prin cartea de lucru (§. 99 din legea citată).

3. Se arete ce limbi sciu vorbí și scrie (atestat dela măestru), și dacă aparțin ca membrii la vre-o reuniune de meseriași (certificat dela reuniune).

Sodalii, cari concurg la vre-un ajutoriu câte de 100 fl., 150 fl. și 200 fl., pentru a se face măestrii, au să întrunească, afară de recerințele generale, încă următoarele condițiuni:

1. Se fie provețuți cu certificatul de măestru.

2. Să fie lucrat cel puțin șase ani consecutivi ca sodali, ceea ce va dovedí prin atestatele măestrilor, la cari au lucrat.

3. În cerere să se arete anume, unde voesc a se așeța ca măestrii, și ce fel de mijloace bănesci mai are pentru a-și începe meseria pe socoteala lor; asemenea se producă și alte documente recomândătoare.

Dela toți concurenții de ori ce categorie se recere ca cererile să fie scrise și subscrise **cu mâna lor proprie** și adresate consistoriului archidiecesane gr. or. din Sibiiu; cererile au să între aici cel mult până la **1 Decembre 1887 stilul vechiu.**

Cererile sosite după acest termin și cele ce nu vor fi instruate precum se recere mai sus, nu se vor lua în considerare.

Din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută în Sibiiu, la 5 Octobre 1887.

Nicolae Popea m. p,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nr. 443 [1728] 1—3

EDICT.

Vilma Tomuța gr. or. din Abrud, carea de 8 ani s'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orăștie cu domiciliul în colonia Piski fără să se scie ubicațiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an și o ți să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorțiu a bărbatului ei, să va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanță.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 441. [1729] 1—3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicațiunei ei, — conform resoluțiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica și în absența i.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 1—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Előpatak), care a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicațiunei ei, — conform resoluțiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta și decide în absența ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 440. [1731] 1—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzăului, care a părăsit cu necredință pe legiuita sa soție Ana Dima, tot din Intorsura-Buzăului, fără a se sci locul ubicațiunei lui, — conform resoluțiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de soția sa să va pertracta și decide și în absența lui.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 431. [1732] 1—1

Publicațiune.

Moise Palosian din Cața, protopresbiteratul Cohalmului, fiind despărțit de pribegita lui muiere Paraschiva Mateiu Ciocanea din Palos, prin sentința venerabilului Consistoriu archidiecesan din 8 Iuliu anul 1886, Nr. 2336 B. aceasta se aduce la cunoscință publică în sensul § 124 din procedura matrimonială.

Cohalm, în 29 Septembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. orient. al Cohalmului.

Nicolau D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 1010. [1735] 1—3

Edict.

Lina n. Ioan Frățilă gr. or. din Bungard, soția legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicațiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contra cererea de divorțiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei. Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanță.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 911. [1733] 1—1

ANUNCIU.

În sensul § 124 din Regulamentul procedurei în cause matrimoniale, se publică: că conform sentinței Venerabilului Consistoriu archidiecesan dto 17 Iuniu a c. Nr. 2443 B. s'a desființat total căsătoria dintre Petru Guguian și Marina I. Gațieni ambii gr or. din Zernești.

Zernești, 5 Octobre, 1887.

Oficiulu protopresbiteral gr. or. al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 1—3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroșeni, carea de 9 ani de țile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Petru Coțofan tot din Petroșeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de țile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei se va pertracta și în absența dênsei.

Hațeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațeg.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 401. [1736] 1—3

Citațiune edictală.

Maria Goiță din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de țile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără să se scie ubicațiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an și o ți dela prima publicare a acestora, să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urțit se va decide și în basența ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanță

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

[1737] 1—3

Medicinae universae

Dr. P. Cioran

ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 113 Sibiiu, Joi 5/17 Novembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4701 Scol.

Circulariu
cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Escelenţia Sa, Domnul ministru reg. ung. de culte şi instrucţiune prin esmisul seu din 3 Septembre a. c. Nr. 29570 indicând la art. de lege XXII din a. 1887 prin care s'a modificat capitulul 13 al articulului de lege XIV din a. 1876 în ceeace privesce vaccinarea (punerea vêrsatului), recearcă pe Consistoriul nostru ca autoritate scolară confesională a îndatora pe organele noastre scolare şi anumit pe directorii şi învĕţătorii scoalelor poporale, civile, pe directorii şi profesorii scoalelor medii, comerciale şi industriale a conlucra în inţelesul mai sus citatei legi la realisarea datorinţelor de vaccinare a scolarilor.

După legea noauă de vaccinare cu privire la tinerimea scolară recerêndu-se afară de vaccinarea primă şi o a doua vaccinare ulterioară înainte de anul 12, cade asupra direcţiunilor scolare o dublă datorinţă de inspecţiune şi controlă, — înţelegêndu se de sine, că controla despre îndeplinirea primei vaccinări cade mai ales în sarcina directorilor şi învĕţătorilor şi învĕţătoarelor din scoalele elementare, eară controla vaccinarie de a doaua oară, care are a se face la etatea de 12 ani, incumbe învĕţătorilor şi conducĕtorilor dela scoalele civile medii, comerciale, industriale, poporale superioare de copii şi copile. Tecstul §-3 din art. de lege XXII a. 1887., care prescrie în mod lămurit aceasta datorinţă este următoriul:

„Fie-care copil obligat de scoală, care intră în scoala poporală, la primirea lui în scoală e dator a adeverí, că a fost vaccinat cu succes bun sau că în decursul celor 5 ani din urmă a suferit de vêrsat, eventual, că în sensul legei acesteia este dispensat de datorinţa vaccinării.

Dacă spre scopul acesta ar fi de lipsă atestat separat, acela sĕ se estradea fără tacsă şi liber de timbru.

Pe copilul, care nu e în stare a adeverí aceasta, învĕţătoriul e datoriu ca în decurs de 3 dile dela datul primirii sĕ l arete competentei autorităţi sanitare inferioare, eară autoritatea aceasta va lua mĕsurile de lipsă pentru oltuirea copilului."

Cu provocare la inspecţiunea vaccinării ulterioare din partea autorităţilor scolare §§ 4 şi 5 dispun următoarele:

„Atât elevii institutelor de învĕţământ publice, cât şi ai scoalelor private înainte de împlinirea anului al 12 al etăţii trebuesc vaccinaţi de nou, dacă în decursul celor 5 ani din urmă n'au suferit de versat sau nu pot adeveri, că în timpul acesta au fost oltuiţi de nou.

Acei elevi şi învĕţăcei de meserii, cari nu pot adeverí, că până la ajungerea anului al 12 al etăţii lor, au fost oltuiţi de nou, sau că în cei 5 ani din urmă au suferit de vêrsat, se însciinţează din partea învĕţătorilor sau măestrilor lor competentei autorităţi sanitare inferioare. Autoritatea va lua mĕsurile de lipsă pentru vaccinarea de nou a acestor elevi.

Acesti elevi nu pot fi primiţi nici în scoalele civile sau medii, nici în cele de o potrivă cu acestea sau în institutele mai înalte de învĕţământ pe câtă vreme scăderea arătată nu va fi îndeplinită sau nu adeveresc, că în sensul legii sunt dispensaţi de datorinţa vaccinarii ulterioare."

Urmările, ce pot avea negligările sau vătămările datorinţelor în obiectul acesta din partea învĕţătorilor sunt regulate prin § 12 din lege în următoriul mod:

„Directorul acelei scoale civile, medii sau altor scoale cu acestea deopotrivă, sau al vre-unui institut de învĕţământ mai înalt, care primesce în mod definitiv în institutul încredinţat conducerii lui elevi, cari au trecut de 12 ani fără se fie fost de nou vaccinaţi sau impregiurarea aceasta nu o pot scusa, mai departe acel învĕţătoriu popular sau măiestru, care nu satisface datorinţei impuse prin legea presentă, se pedepsesce în inţelesul § 7 al art. de lege XIV din 1876 cu amêndă în bani dela 10 fl. până la 50 fl.

Aceste dispositiuni ale legii se aduc la cunoscinţa directorilor şi învĕţătorilor scoalelor noastre poporale din archidiecesă, directorilor scoalelor medii şi comerciale, direcţiunei institutului pedagogic şi teologic spre observare cu atât mai strictă, cu cât negligarea acestor datorinţe în inţelesul realisării legii sanitare trage după sine pedepse în bani precum s'a arătat mai sus din însuşi tecstul legii.

Sibiiu, din şedinţa consistoriului archidiecesan ca senat scolar, ţinută la 17 Septembre, 1887.

Nicolau Popea, m. p.,
archimandrit şi vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateşiu, m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 4 Novembre.

Împĕratul Germaniei — bĕtrânul Wilhelm e tot cam morbos în timpul din urmă, aceasta e cea mai noauă scire sensaţională ce cutreeră Europa dela o margine până la ceialaltă. Ḑilele lui îi sunt numĕrate, şi grija ce o poartă în inima sa pentru viitoriul ţĕrei sale aceasta i cea mai mare şi mai grea boală. Pretendentul de tron, nu poate suferí clima cea aspră din marele seu imperiu, şi la sfatul celebrităţilor medicale, a căutat clima cea blândă a Italiei în San-Remo. Morbul de care e cuprins e un morb, care i va scurta ḑilele vieţei poate până a nu ajunge pe tronul Germaniei şi aceasta lovitură abia va fi în stare sĕ o supoarte împĕratul tată, pe care ori cât l'ar invidia lumea, astăḑi este cel mai nefericit om de pe faţa pământului.

Poporul german credea, că venind pe tron un om cu principii atât de liberale şi umane, va pune capĕt militarismului şi înarmărei din crescet până în tălpi, dar omul propune şi Dumneḑeu dispune. Este un secret public, că pretendentul de tron nu a împĕrtăşit nici odată vederile puternicului cancelar, şi cu venirea lui pe tron poate că s'ar fi şi pus capĕt omnipotenţei Bismarckiane la care nu puţin ar fi contribuit Victoria, soţia pretendentului. Aceste combinaţiuni acum cad de sine, pentru că Wilhelm fiiul şi nepotul trece de un mare aderent al politicei cancelariului de fier, o împregiurare, care supĕră mult pe liberalii din Germania. Cumcă cu schimbarea ce se va face în curênd şi va trebuí sĕ se facă, oare nu se va schimba şi mapa Europei de acum, este o întrebare deschisă.

Pe terenul economic între Germania şi Rusia esistă o luptă, care ori cum s'ar încerca oamenii a i detrage din însemnătate, poate se aducă un conflict între aceste două puteri, şi cumcă Bismarck pare că voesce înadins sĕ caute conflictul cu Rusia — sĕ vede din mĕsura cea mai nouă, ce o a luat faţă de hârtiile rusesci, cari aḑi în virtutea unei dispositiuni mai recente au perdut dreptul de lombardare, o dispositiune aceasta, ce a avut drept urmare, că în Rusia acceptele cu tipărituri germane se refusă la ori care bancă de bani.

Cumcă înţelepcesce a lucrat cancelariul german cu noul seu ucas tocmai acum, când ţarul tuturor ruşilor Alecsandru III vine la Berlin, nu e treaba noastră se judecăm, dar la tot casul că relaţiile între aceste două puteri devin tot mai aspre şi mai aspre.

Germania crede, că prin alianţa cu puterile centrale, la cari se adaogă şi Englitera, după cum am vĕḑut din discursul cel mai proaspet al lordului Salisbury, este atât de tare, încât aḑi Rusia în starea ei isolată nu poate sĕ-i strice chiar nimica.

Credinţa aceeasta a nemţilor poate se fie întemeiată până la un punct oare care, dar poate sĕ fie

---

FOIŢA.

Ceva despre meserii la noi la români.

(Încheere.)

Afară de bucatele, cari fac o parte din hrană, saměnă oamenii şi alte plânte, aşa cânepă, pe unele locuri câmpuri întregi. Femeea română face din cânepă pânḑă, din care scie gătí vestminte adeseori pentru numĕroşi membrii ai familiei. Oare bărbaţilor români nu li s'ar cădé, sĕ scie şi ei face ceva din cânepă? Ba da, cu tot dreptul potem pretinde şi dela ei se scie face din cânepă barem sfoară, pantlice, funii ş. a. Şi în privinţa aceasta putem afirma, că s'a făcut început chiar bunişor, căci scim, că se ocupă unii bărbaţi chiar cu prepararea pânḑei. Cu facerea celorlalte lucruri din cânepă ar fi de dorit sĕ se ocupe mai mulţi bărbaţi, şi cu atâta mai de dorit, cu cât avem esemplu vrednic de urmat pe nemuritoriul Alesandru Nedelcu, amintit la început, carele a fost făurariu şi a sciut, trăind ca măestru în capitala ţĕrei — în Budapesta — sĕ câstige un capital frumos. Tatăl seu Teodor de asemenea a fost meseriaş şi anume căldărariu. Preavrednicul meseriaş căldărariul Teodor, cunoscênd folosul cel mare, ce-l poate aduce meseria, a făcut şi pre fiul seu cel sdravăn, Alesandru meseriaş, creḑênd că aşa poate în adevĕr sĕ-l fericească şi sĕ-l facă bărbat folositoriu naţiunei şi patriei. Şi nu s'a înşelat, pentrucă fiul seu Alecsandru, la moartea sa întêmplată acum de vre-o 17 luni numai, a testat o avere de preste 70,000 fl. românilor din Lugoş şi jur, cu menirea de a se ajuta tinerii, cari vor voí sĕ fie meseriaşi. La câştigarea acestei averi frumoase a fost ajutat şi de socia sa, precum ḑice însuşi în hârtia îndreptată cătră comitetul parochial din Lugoş, cu care i trimite testamentul şi anume: „Şi mi-a dat Dḑeu o soţie cu moralitate şi vrednică şi a lucrat la toate cu mine asemenea." (Mes. Rom. Nr. 7/886)

Cu mare plăcere se îngrijesce românul, unde numai poate, sĕ aibă şi vite. Vitele încă dau material foarte potrivit pentru meserii. Aşa lâna, din care femeea română scie face pănură de vestminte nu numai câtă trebue pe seama casnicilor ei, ci chiar şi de vêndut. În multe locuri se pregătesce din lână pănură, pânzături (cătrinţe) şi alte lucruri de feliul acesta, aşa de minunat din partea femeilor române, încât au atras chiar şi atenţiunea străinilor. Peile sunt un material bun pentru meseriaşi. Aici eară avem de însemnat, că în multe locuri face românul singur peptare şi cojoace din pei, fără de a fi învĕţat la vr'un măestru. Lucruri cu mult mai de preţ s'ar poté dobândi perfecţionându-se cojocăritul, — şi foarte mult ar câstiga românul din peile ce le capĕtă dela vite, dacă ar scí cum trebuesc întrebuinţate, ca sĕ se ajungă cea mai mare dobêndă, care se poate. Şi aceasta s'ar întêmpla atunci, când am avé prin comune, chiar argăsitori, tălpari, curelari etc.

Chiar şi materiile, cari le socotesce cea mai mare parte dintre oameni de pe la sate, că nu sunt bune de nimica, încă s'ar puté folosí. Bunăoară pĕrul la facerea periilor şi a pĕlăriilor, — coarnele şi unghiile la facerea peptenilor, a plăselelor de cuţite ş. a.

Nu chiar de tot neînsemnat material este şi sĕul de vită, care se folosesce la facerea luminărilor şi a săpunului. Luminări fac românii din sĕu, care ce e drept, — pe ei i mulţămesce, dar nu le-ar strica, dacă ar fi şi mai bune. Dar sĕ se fi ocupat vre-un român cu facerea săpunului nu se prea aude.

Afară de materialul enumerat până aici are poporul român şi altul la îndemână şi încă foarte mult şi bun pentru măestrii, care însĕ nu l mai amintesc deoarece din cele ḑise până aici se vĕḑ două lucruri şi anume: 1. Că poporul român are la îndemână materialul de lipsă pentru meserii, şi 2. Că are şi priceperea şi dibăcia recerută pentru ori ce măestrie — trebue însĕ numai se nu lase ascuns talentul, ce l are dela Dḑeu, ci sĕ l scoată la lumină, — sĕ-l cultive, sĕ caute a se perfecţiona în una sau altă măestriă.

și greșită. Francia nu va uita umilirea din rĕsboiul din urmă în veci, și la prima detunătură ea va fi cu acela, care va atăca pe Germania. Între două focuri — anevoie credem, că Germania cu toată alianța cu puterile centrale, va putea se fie scutită de perderi și aceasta este bine să o scie și cei din Berlin ca și cei din Viena, și mai bine e să țină cont de aceasta dispositiune domnii nostri, cari adorează pe cancelariul Germaniei, ca pe acela care a dat lovitura de moarte vechei Austrie și a contribuit la straformarea imperiului așa după cum el este ădi.

In Víena mai este și astădi o partidă nu ne însemnată, care nu fac nici un secret din simpatiile, cari le nutresce pentru Rusia — și aceasta partidă la timp oportun va căuta să-și validiteze aceste vederi.

Aproape jumĕtatea locuitorilor imperiului Habsburgilor sunt slavi și de acest element va trebuí să se țină cont, când vor veni lucrurile în stadiul de decidere și noi tare ne îndoim, că caracterul alianței austro-ungare ar putea trece în vr'o alianță de defensivă, și nu o putem crede, pentru că pericului ce amenință țĕrile germane din Austria nu vine din Rusia ci din Germania.

Aceste impregiurări vor trebui să tragă în cumpenă înainte de ce s'ar decide ca trupele austro-ungare să treacă granițele monarchiei și nemții tare ușor se pot tredí singuri între două focuri, tocmai atunci când cred, că pot să secere fructele semĕnței dela 1866 și 1870, și cumcă grijile aceste mari torturează pe împĕratul Wilhelm, tocmai acum la marginea mormĕntului când e cu un picior de mult în groapă, nu mai sufere nici o îndoială. O astfel de desvoltare de lucruri, ar puté produce sguduiri și în sînul monarchiei noastre, și de aceste să tem maghiarii și temerile lor sunt tare motivate, pentru că după o domnire de 20 de ani, nu au făcut nimica, ca să-și asigure simpatiile celorlalte naționalități, ci din contră după un program precis au lucrat la asuprirea și neîndreptățirea lor așa, că ădi numai e popor, care să se poată bucura de mărirea ungurească.

Dacă e să fim drepți apoi noi românii incă nu putem fi mulțĕmiți, pentrucă cum e ădi pentru noi nu e bine. In parlamentul țĕrei nu putem fi representați, pentru că legea cea masteră pentru noi ne a făcut acolo întrarea imposibilă, limba ne este persecutată și scoasă afară de peste tot locul, ear curentul maghiarisărei face progrese înspăimêntătoare, fără ca să se afle ădi un maghiar, care să aibă cutezanța a păși în public pentru o politică mai sănătoasă.

Ădi drepturile pentru noi sunt o mărime necunoscută, ear datorințele cresc și să înmulțesc, fără ca să mai avem plăcere a le suporta cu aceiași resignațiune cum o am făcut aceasta de 20 ani încoace, tot în speranță că doară vor veni oamenii puternici la convingere, că așa cum e, nu e bine și convișì odată vor pune o mână pe inimă și ne vor deschide căile, care pot să ne ducă și pe noi la o mulțĕmire și fericire.

Așteptările noastre până aci au fost zădarnice vom mai ascepta deci, până când — scie Dĕeu.

Revista politică.

Nimic nu-i a căĕut așa de greu Rusiei, din toate câte s'a ĕis până acum cu privire la cestiunea Bulgariei, ca declarațiunile contelui Kalnoky de curênd rostite în sînul delegațiunilor. Cestiunea Bulgariei de present stă pe loc, și această linisce e de tot favorabilă regimului principelui Coburg de a se întări tot mai mult, Rusia însĕ nu a încetat a se interesa de cestiunea aceasta, ea nu și întoarce o minută privirile dela țara de sub Balcani. „Journal de St. Petersburg“ în un articol, comentând discusiunile delegațiunei ungare, recunoascerea prințului Ferdinand de către puteri, ĕice că tocmai din declarările contelui Kalnoky, care a ĕis, că Austro-Ungaria n'are să caute, dacă Sobrania la alegerea prințului în adevĕr a urmat întru toate cum trebuia sau nu, se poate vedé, că Sobrania din capul locului s'a mișcat pe bază nelegală. Cu spriginul ce agitatorii popoarelor balcanice îl întimpină în politica sa — terminä numita foaie — nu vom ajunge departe.

Între astfel de împregiurări nu trebue să ne mire prea mult sgomotul lățit că: guvernul rusesc pentru a delătura pe prințul Coburg din Bulgaria a pus să sondeze pe antecesorul aceluia pe prințul Ferdinand de Battenberg, dacă n'ar fi dispus să ocupe el din nou Tronul Bulgariei; la ceeace însĕ a primit un rĕspuns negativ și categoric totodată din partea prințului, că nu.

Tocmai contrar dela cele ce le susține Rusia cu privire la cestiunea bulgară, „Times“ ĕice, că astădi numai ochii rusesci pot să vadă în guvernul de facto din Bulgaria o nemulțĕmire a poporului bulgar. Până când guvernul întrunesce această condițiune esențială, ĕice mai departe jurnalul numit, și până când el nu vatămă nici una din decisiunile de căpetenie ale tractatului din Berlin, până atunci acest guvern de către regimele eurepene e tolerat și dacă Rusia întârdie de a-l recunoasce. După cât scim noi, accasta este decisul politicei de triplă alianță, ear cu această politică consimte pe deplin și Anglia.

Crisa ministerială în Paris se pare a se apropia încetul cu încetul de realitate. După cum anunță mai multe jurnale, Grévy e hotărît a-și da demisiunea îndată ce se va decide urmărirea judecătorească a ginerelui seu Wilson. Foile monarchiste și clericale anunță grele invinuiri asupra lui Wilson, numindu-l un falsificător și bandit, ceeace fără îndoială atacă mult pe președintele republicei. Speranță, că Grévy va rĕmâné pentru aceea și mai departe la postul seu, nu au multă persoanele politice, care încep a suleva cestiunea în privința fiitorului președinte, care după părerea intransigenților ar fi dl Ferry.

Varietăți.

* (Himen.) Dl Aurel Beleș ingineriu în România, fiiul Preacuviosiei Sale dlui vicariu Ieroteiu Beleș din Oradea mare, 'și va serba cununia cu d-șoara Ecatarina Stănescu din Brașov Duminecă în 8/20 Nov. a. c. în biserica s. Niculae din Scheiu.

* (Concurs pentru un post de protopresbiter.) Consistoriul diecesan din Caransebeș, au încuviințat escrierea de concurs pentru ocuparea postului de protopresbiter în tractul Caransebeșului. Concursul s'a publicat în Nr. 43 și următorii ai „Foaiei diecesane.“ *)

*) În trecut ni se trimiteau și noauĕ spre publicare atari concurse. Red.

* (Cas de moarte) Fostul director al academiei de drepturi de aici Dr. **Alois Sentz**, a repausat Marți la 3 oare d. m. după un morb scurt, în etate de 65 ani. Repausatul a fost o persoană binecunoscută de întreg publicul din Sibiiu și cu deosebire în anii de mai nainte, ca apărătoriu în cause criminale și-a fost căscigat și un oare care renume. În cât scim noi, dênsul a tradus în limba germană Dreptul canonic de repausatul metropolit Șaguna, cu care sta în relațiuni foarte bune.

* (Model de ignoranță.) Publicăm în tocmai după „Gazeta Transilvanei“ o notiță a foaei din Cluș „Ellenzék,“ care justifică pe deplin acest titlu.

„ Sub titlul „Luptă între confesiuni,“ cetim în „Ellenzék“„: În Brașov a isbucnit un conflict între greco-catolici și greco-orientali. Biserica de acolo și o avere ca de vre-o jumĕtate milion s'a dat în proprietatea greco-orientalilor. Preoțimea gr. or. și-a început eserciarea dreptului seu cu aceea, că a eschis dela biserică pe greco-catolici și pe preoții lor. Preotul cestor din urmă a vrut să oficieze Duminecă, epitropia bisericei gr. or. însĕ l'a oprit dela aceasta. Atunci preotul a cerut ajutor poliției, dar nu l'a căpătat. A scris după metropolitul Miron Romanul, care a și venit la fața locului, a provocat să vină înaintea lui representanții comunității biseriecsci gr. or., dar acestia nu s'au presentat. Amărăciunea în cercul confesiunei gr. cat. e gigantică. Că ce sfĕrșit va avea această luptă, la tot casul semnificativă, poate că vom sci in ĕilele ce urmează.“ Nu putem decât să ĕicem: ferice de „Ellenzék“ că trăiesce în nescire de cele ce se petrec în Ardeal, și vai de cetitorii lui cu informațiunile ce li le dă! De almintrelea am mai arătat și altădată, că foaia kosuthistă scrie alandala.“

Până aci Gazeta.

De ce nu și-a luat „Ellenzék“ informațiune din foaia din Brașov „Brassó,“ că acolo cel puțin neadevĕrul se spune în deplină cunoscință de causă.

* Corpurile legiuitoare din România după cum cetim în foile din Bucuresci sunt convocate pe 15/27 Novembre. Tot pe aceasta ĕi este convocat și s. sinod de acolo.

* In 14 Novembre a avut loc în capitala monarchiei o conferință vamală în cestiunea negoțierilor cu Italia. In aceasta conferință s'a autenticat protocolul decisiunilor luate în 13 Novembre n. și după ce în 15 Novembre s'a aprobat acest protocol din partea consiliului de ministri al ambelor guverne, delegații austro-ungari au plecat la Roma pentru de a continua cu guvernul negoțierile pentru încheerea convențiunei vamale cu Italia. Cu toate că, după cum se spune, Italia doresce tare încheerea convențiunei, greutățile ce le vor întimpina ambele state sunt de tot mari și e de temut, că negoțierile se vor prelungi multă vreme.

* (Principele de Mingrelia demisionat.) Canditatul Rusiei pentru tronul bulgar, care într'un timp era o persoană celebră pentru ĕiaristică, astădi a dispărut cu totul de pe orisonul publicității. Alterat pentrucă a fost transpus în reservă, s'a retras din armata rusească.

* (Rugare.) Subscrisul și-a propus a descrie fauna pescilor din patrie. Drept aceea, pentru ca să-și poată împlini acest propus este de lipsă, să aibă la dispositiune încât va fi posibil toate speciele de pesci, ce se află în patrie, pentru aceea cu toată încrederea, se roagă de toți acei civi ai pa-

---

Aceasta o potem aștepta cu atâta mai mult, cu cât este sciut, că sunt și alte împregiurări, cari îndeamnă pe oameni să se facă măestrii. Între aceste împregiurări amintesc numai câteva și anume: Pe măestru nu-l împedecă dela lucrul seu ploaia, ninsoarea sau alte vremi urîte. Grindina, ghiața și bruma nu-i zădărnicesc munca lui, dar nici ploile cele multe sau povoaiele, precum nici seceta, după cum sufere din pricina acestora economul. La măestrii din acest punct de vedere se potrivesc cuvintele lui Macaveiu cel norocos: „Roata umblă, banii pică, eu nu sciu, ce-i voia rea.“

Mai departe lucrul lui — adecă al măestrului — totdeauna se plătesce bine, mai bine decât al economului, precum vedem chiar în ĕilele noastre, că bucatele și vitele sunt foarte eftine, și așa bietul econom are slab isvor de venit, pe când dările și contribuțiile sunt mărișoare și se tot măresc din ĕi în ĕi.

În un mod corespunzĕtoriu e spriginită îmbrățișarea meseriilor și prin favorurile cuprinse în legea pentru meseriași din 1884. Statul a făcut pentru măestrii favorurile, cuprinse în legea aceasta, de oarece scie că cu ajutoriul meseriilor poate îmbunătăți starea cetățenilor, și că pe calea aceasta se poate ajunge înflorirea statului.

Un indemn puternic, pentru a se ocupa românii cu meserii sunt ajutoarele menite pentru meseriași. Astfeliu sunt ajutoarele din fundațiunea de 140,000 floreni a fericitului Dimitrie Andronic, — din fundațiunea de 25,000 fl. a socilor Michail și Elisa Stroescu, din fundațiunea lui Alesandru Nedelcu, — precum și alte ajutoare mai micuțe.

Dintre întemeietorii fundațiunilor acestora, doi au fost măestrii: D. Andronic și A. Nedelcu, și ei ne pot fi pilde vrednice de urmat. Acestia au cunoscut foarte bine folosul, ce-l pot aduce măestriile de aceea au și menit acele sume frumoase pentru spriginirea meseriașilor.

Foarte mult ar dobândì poporul românesc și în privința culturei, prin aceea că ar avé meseriași cât mai mulți și mai buni, atât pe la sate cât și mai ales pe la orașe. Aceasta am ajunge-o numai atunci, când nu s'ar da la meserii numai aceia dintre tineri, cari din o pricină sau alta nu-și pot face altă posițiune socială sau altmintrelea, cari nu să pot fericí pe altă cale, ci dacă s'ar aplica la meserii și tineri mai cu dare de mână, cum se ĕice, și totodată cari sunt deplin sănătoși și cari au dovedit, că sunt cu minte, talentați și harnici — și cari au și aplecare încâtva și dibăcia de lipsă, cari la unii sunt spre un lucru, la alții spre altul. În modul acesta ocupându se o parte dintre români cu meseriile, precum se cuvine se vor pregătí întru cât va fi numai cu putință unii pentru unele măestrii, alții pentru altele, așa încât vom avé tot feliul de măestri dintre noi.

Avênd o clasă aleasă de măestri am câștiga foarte mult, în privința culturei poporului, de oarece clasa aceasta a măestrilor ar fi oarecum puntea de trecere dela clasa poporului de rênd — talpa națiunei — la clasa cultă sau la inteligința română.

Și eu așa cred, că în modul acesta, adecă contribuind cu tot prilegiul, ce ni se dă, întru cât ne eartă puterile și împregiurările, la ridicarea culturei neamului nostru românesc, împlinim mai bine scopul asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român. În tipul acesta vom vedé împlinite cuvintele poetului:

„Viitor de aur românimea are
„Și prevĕd prin seculi a ei înălțare.“
(Bolintinean)

Sibiiu, la 18/30 Octobre, 1887.

Emilian Popescu,
cleric absolut.

* (Tablou politic.) La Goupil în Francia este espus un tablou, lucrat cu multă pricepere de un „de Bogolubow,“ și pe care să află cuvintele: „*Trăiască Francia!* și *Trăiască Rusia!*“ Acest tablou înfățișază o corabie de resbel, ce pleacă din Havre salutată de mulțime. Tabloul la dorința Țarului se va espeda și lui.

triei, cari 'l pot sprigini în această întreprindere a sa, se aibă bunătate a trimite la adresa (în Blaș) subscrisului diferitele specii de pesci, ce s'ar afla în apele de pe acolo. Pescii simpliciter sunt a se pune în besică de porc sau de vită tornând peste ei spirt; besica se leagă la gură și apoi se așeaḑ într'o scatulă. Totodată se roagă, ca sĕ se însemne locul, unde s'a aflat pescele, și numele popular al acestuia, va se ḑică cum 'l numesce poporul. Portul și alte spese le va suporta muzeul gimnasiului de aici, a cărui proprietate vor deveni pescii.

A. Uilăcan,
prof. de sciința nat în Blaș.

* (Un prinț doctor în medicină.) Prințului de Bavaria, Ludovic Ferdinand, i s'a conferit din partea universității din Bologna diploma de doctor în medicină. În anii trecuți obținù diploma de doctor și dela universiratea din Münich. Prințul ca medicinist practisează la un spital din districtul, în care sĕ află castelul regesc, dovedind o mare pricepere în noaua profesiune.

* (Sporirea cavaleriei.) Ministrul de rĕsboiu Bylant-Reidt, a arătat delegațiunilor necesitatea de a se spori cavaleria, fiind prea slabă față cu cavaleria celorlalte state mari.

* (Conservarea ouĕlor.) O esposiție de ouĕ conservate a avut loc în Anglia; ea dat resultate ce merită a fi semnalate. Primul permiu a fost câștigat de o grămadă de ouĕ conservate în tărâță cernută, ouĕle fiind așeḑate cu vêrfurile ascuțite în jos. Ouele care au fost sparte erau bune și albușul era cu totul lipsit de ori ce odoare Al doilea permiu a fost câștigat de ouĕ unse cu ceară și unt de lemn, și păstrate în sare; al treilea de nisce ouĕ unse cu sĕu și păstrate în var topit prin caldură și cu totul la adăpost de acțiunea aerului. Erau espuse de asemenea și ouĕ păstrate prin ajutoriul frigului sau în preparațiuni de sare și apă de var stins, etc. Nici unprocedeu lichid n'a avut nici un succes în această esposiție.

* (Bibliografic.) „Meseriașul român", foiă pentru învĕțătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii, ce apare în Brașov de 2-ori pe lună, în numĕrul din 1 Novembre conține următoarele: Meșteșugul de a face bani de Petra-Petrescu; Câteva noțiuni despre industriă și însemnătatea ei, de Arsenie Vlaicu prof. În „Foița" este deslegată întrebarea: cum a devenit Rothschilḑii milionerii? Diversele sunt foarte instructive pentru ori care meseriaș, care sĕ nisuesce a face îmbunătățiri în meseria sa.

Programa

pentru adunarea materialul literaturei poporale.

Iubite cetitoriule! Sunt aproape ani cinci spreḑece, de când me ocup cu adunarea de material pentru literatura poporală; am și adunat multișor, din care ici colea am mai și publicat câte ceva, dar partea cea mai mare zace în pulpitul mesei mele. Și am material de toată mâna: poesii poporale, și adecă: bĕtrânesci (hori lungi), haiducesci, colinde, doine, hore, bocete, descântece, evangelii țigănesci, gâcituri, frânturi de limbă, jocuri copilăresci cu versuri tipice; apoi mai am povești, tradiții, legende, proverbe și mituri.

Din acest material, ordinându-l, m'am pus pe compunerea unui op, care sĕ oglindeze cât numai s'ar putea de clar viul spirit al poporului nostru. (Aci înțelege a muncitorului necărturar.)

Drept aceea, ca opul sĕ iasă cât numai s'ar putea de complet, îmi iau voie a ruga pre onorații cărturari ai neamului nostru, sĕ bine-voiască a mi da mână de ajutor, colectând din popor și trimițêndu mi astfel de material, care pus la un loc cu cel adunat de mine, sĕ îmbogățească opul proiectat.

Cu deosebire rog pe d-nii învĕțători rurali sĕ adune din popor astfel de material; acum începe timpul cel mai potrivit pentru așa ceva: toamna și earna este poporul mai mult pe acasă, deci fie buni cărturarii noștrii a culege din gura poporului, ce pot, și a trimite până la sfêrșitul lui Mărțișor 1888, la adresa mea p. u. Ó-Rodna.

De un ce rog pe fie-cine, care va binevoí a se ocupa cu culegerea de material poporal: sĕ nu adauge dela sine nimic, dar nici sĕ nu lase nimic afară; scrie-le și mi-le trimeată în tocmai, după cum es din gura poporului, cu aceleași vorbe; nu-i pese că un cuvênt ori altul n'ar fi doară românesc, ci pună-l cum se aude pe acolo, ear de va fi în dubiu, că doară acel cuvênt nu e cunoscut de întreg corpul națiunei, esplice-l între paranteze.

Un bun serviţ̦iu causei ar face și domnii profesori dela gimnasii, institutele teologice și pedagogice, dacă ar binevoì a da elevilor, drept ocupați-uni pe vacanțele Crăciunului, adunarea de astfel de material, dându le înviațiunile necesare, cum au de a-l aduna, ca sĕ fie folositor causei. (Va urma.)

Dare de seamă.*)

Onorate Domnule! Subscrisul în urma stimatei recercări a Dtale din August a. c. suma trimisă din partea on. redacțiuni a „Telegrafului Român" pentru ajutorarea inundaților din Alba-Iulia, eu o am împărțit după următoriul conspect autenticat de 2 martori.

Lista de distribuire.

a sumei date de redacțiunea „Telegrafului Român" din Sibiiu în favorul inundaților locuitori din Alba-Iulia.

Vințan Iova 1 fl.; Ciumbrudean Sanda 1 fl.; Mărginean Fira 2 fl.; Mărginean Ioan gurița 1 fl.; Muntean Fira Siru 2 fl.; Câmpean Fira lui Iacob 1 fl.; Hăprian Maria Golguța 2 fl.; Muntean Maria diaconița 2 fl.; Todora Totoian 1 fl.; Pleșa George senior 1 fl.; Tordoșan Ana l. Nicolae 1 fl.; Munteanovici Nicolae 5 fl.; Timișan Iova 2 fl.; Drimbărean Anisca lui Hanciu 2 fl.; Simtimbrean Sofica lui Dumitru 2 fl.; Orfanii Iulius Pop 5 fl.; Muntean Maria lui Isaria 2 fl.; Popescu Stefan 3 fl.; Chirilă Ioan 3 fl.; Chifor Oana 3 fl.; Burcuta Veronica 2 fl.; Sasu Sanda lui Stefan 1 fl.; vĕd. Cetean Maria lui George 2 fl.; Ciumbrudean Dobrița 2 fl.; Mureșan Ana n. Cirlea 2 fl.; Lobonț Ana 2 fl.; Coșeriu Fira lui Persa 2 fl.; Drimborean Safta lui Irimie 1 fl.; Seracu Ana 2 fl.; Picoș Sofia 2 fl.; Ciuhat Nicolae lui George 2 fl.; Stancovici Elena 2 fl.; Harhat Georg Puiu 1 fl.; Groza Simeon 2 fl.; Fleșeriu Paraschia 2 fl.; Rusan Anisca lui Petru 1 fl.; Rada Iova a Onului 1 fl.; Cirlea Vasilie 1 fl.; Angel Maria 1 fl.; Stragean Maria 2 fl.; Ilea Ilie 1 fl.; Poldi Iova n. Vințan 1 fl.; Piperiu Vasilie Pârvu 1 fl.; Câmpean Ana Cormoș 1 fl.; Timișan Florea lui Mitru 1 fl.; Crișau Ana lui Nicolae 1 fl.

Sumele de mai sus, cumcă cu conlucrarea noastră și în presența noastră s'au împărțit în adevĕr prin dl Rubin Patița adeverim.

Alba Iulia, în 7 Octobre 1887.

Alecsandru Tordoșan. *Georgiu Berghian.*

Esprim mulțămita celor ajutorați atât față cu mariinimoșii contribuitori, cât și față de onoratul domn redactore, care s'a făcut mijlocitoriu la aceasta binefacere.

Alba-Iulia, în 31 Octobre, 1887.

Pe lângă care sum cu stimă
Rubin Patița,
advocat.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române diu Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare din Nr. 111.)

Făgăraș. Ales. Micu vicar 1 fl.; Iuliu Dan, adm. prot. 1 fl.; Zinca Roman 2 fl.; G. Boer 2 fl.; N. Toma 1 fl.; G. I. G. 50 cr.; G. Aiser 1 fl.; D. de Grămoiu, vice-comite 1 fl.; Jov. Stoica 1 fl.; I. Cipu 50 cr.; N. N. 54 cr.; Chișerian, paroch gr. cat. 25 cr.; G. Țintoriu 50 cr.; N. N. 55 cr. ș. a. — Suma 21 fl. 2 cr.

Beclean. Biserica gr. or. 1 fl.; dela popor bani și bucate 13 fl. 3 cr. — Suma 14 fl. 3 cr.

Dridif. În bani și bucate 8 fl. 86 cr.

Voila. În bani și bucate s'a colectat. — Suma 5 fl. 35 cr.

Sâmbăta inf. Biserica gr. or. 1 fl.; X. 20 cr. — Suma 1 fl. 20 cr.

Vistea inf. Biserica gr. or. 60 cr.; comuna politică 1 fl. 50 cr.; N. D. Sandru 1 fl.; dela alți crescini în bani și bucate 6 fl. 39 cr. — Suma 9 fl. 49 cr.

Ucea inf. În bani și bucate 1 fl. 89 cr.

Arpașul inf. H. H. 1 fl.; dela alți crescini 2 fl. 50 cr. — Suma 2 fl. 50 cr.

Scorei. Dela 4 inși 90 cr.

Porumbacul infer. În bani și bucate s'au colectat. — Suma de 24 fl. 35 cr.

Avriq. Comuna politică 1 fl.; Coman, notar 50 cr.; Grünfeld 50 cr.; Martnig Franz 50 cr.; Ioan Cândea ppresb. 1 fl.; Biserica gr. or. Avrig 1 fl.; dela popor 6 inși în bani și bucate 23 fl. 28 cr. — Suma 27 fl. 78 cr.

Brad. S'a colectat dela 5 inși 60 cr.

Veștem. Suma colectată face 1 fl. 10 cr.

Sibiiu. Nicolae Popea, archimandrit 1 fl.; S. Popescu ppresb. 1 fl.; Dr. Nemeș 40 cr.; I. Hannia 1 fl.; Baron Urs 1 fl.; I. Preda 1 fl.; Gligor Mateiu 1 fl. 50 cr.; D. Anton 1 fl.; Paul Dunca 1 fl.; B. Hărșian 50 cr.; „Albina" 5 fl.; Un creștin 50 cr.; E Brote 1 fl.; Constantin Stezar 1 fl.; Dr. Pușcariu 1 fl.; N. c. 1 fl. 40 cr.; N. N. 50 cr.; (?) 50 cr.; R. P. 1 fl.; G. Muntean 1 fl.; Dr. Pĕcurar 1 fl.; A. Ladai 2 fl.; Comșa 20 cr.; L. Binder 50 cr.; Azub 50 cr.; Muntean 50 cr.; Oprea Avram 20 cr.; Bologa 1 fl.; A Cimponeriu 1 fl. — Suma 29 fl. 20 cr.

Reșinari. B. Giurcoi 50 cr.; N. Giurcoi 50 cr.; N. Cincian jun. 1 fl. 20 cr.; Stanca P. Barcian 1 fl.; D. Vidrighin 4 fl. 20 cr.; Ier. Dancăș 50 cr.; Radu Băncilă 50 cr.; Bucur Dancăș 50 cr.; N. Băncilă 70 cr.; P. P. Brote 50 cr.; Biserica gr. or. 2 fl.; comuna politică 2 fl.; P. Mitrea 60 cr.; S. Muntean 50 cr.; D. Pamfiloiu 50 cr.; și alții. — Suma totală 31 fl. 82 cr.

Heghig. N. Zacharia 1 fl.; Ioan Cucu 1 fl., Iosif Bucșa, paroch 50 cr. dela alți crescini în bani și bucate 6 fl. 24 cr. — Suma 8 fl. 74 cr.

Arini. Ioan Bucșa, paroch 50 cr.; dela popor în bani și bucate 6 fl. 60 cr. — Suma 7 fl. 10 cr.

Măgheruș. A. Măerușan, paroch 50 cr.; bis. gr. or. 2 fl.; dela mai mulți inși bani și bucate 7 fl. 5 cr. — Suma 9 fl. 55 cr.

Rotbav. G. Radu sen. 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl.; I. Leucescu 50 cr.; dela alți crescini în bani și bucate 7 fl. 20 cr. — Suma 10 fl. 70 cr.

Feldioara. Ioan Stan 1 fl.; G. Rusu jun. 60 cr.; bis. gr. or. 2 fl.; G. Mucheșan 50 cr.; Comuna politică 1 fl.; G. și Paraschiva 1 fl.; din banii și bucatele dela popor 12 fl. 15 cr. — Suma 18 fl. 25 cr.

Bod. George Cherciu înv. 1 fl.; V. Mireț 1 fl.; dela popor în bani și bucate 9 fl. 85 cr. — Suma 11 fl. 85 cr.

Ariujd. Imecs Ernő proprietar 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; dela alți crescini în bani și bucate 3 fl. 24 cr. — Suma 5 fl. 24 cr.

Ungra. S'a căpătat în bani și bucate. — Suma 6 fl. 25 cr.

Cuciulata. G. Sglimbea, preot 50 cr; N. Chiorniță 1 fl.; dela alți crescini în bani și bucate 3 fl. 5 cr. — Suma 4 fl. 55 cr.

Fântâna. Eft. Maniu, paroch 30 cr.; în bucate 3 fl. 50 cr. — Suma 3 fl. 80 cr.

Veneția infer. Dela mai mulți crescini — Suma 3 fl. 70 cr.

Veneția superioară. În bani și bucate 9 fl. 81 cr.

Părĕu. Dela 5 indivizi 60 cr.

Șona. Bucur Colța 1 fl.; dela mai mulți crescini bani și bucate 13 fl. 29 cr. — Suma 14 fl. 29 cr.

Rîușor. Din bani și bucate 5 fl. 90 cr.

Ileni. S'a colectat în bani și bucate 15 fl. 7 cr.

Berivoi mari. În bani și bucate 5 fl. 82 cr.

Berivoi mici. În bani și bucate 6 fl. 35 cr.

Vaida-Recea. Biserica gr. cat. 2 fl.; dela 4 inși 49 cr. — Suma 2 fl. 49 cr.

Teleki-Recea. Bani și bucate 4 fl. 10 cr.

Breaza. G. Pralea, paroch 50 cr.; dela popor în bani și bucate 14 fl. 13 cr. — Suma 14 fl. 63 cr.

Netot. Dela 4 indivizi 64 cr.

Lisa. Din bani și bucate 10 fl. 50 cr.;

Pojorta. Biserica 1 fl. 50 cr.; dela popor 70 cr. — Suma 2 fl. 20 cr.

Iași. S'a colectat în sumă de 3 fl. 92 cr.

Sevestreni. S'a căpătat 3 fl. 5 cr.

Voivodeni mari. S'a căpătat 1 fl. 40 cr.

Sâmbăta sup. rĕsăr. Biserica 1 fl. 50 cr. preste tot 2 fl. 10 cr.

Sâmbăta sup. apuseană. Peste tot 1 fl. 10 cr.

Drăguș. S'a colectat 7 fl. 59 cr.

Luța. S'a colectat 2 fl. 80 cr.

Ludișor. S'a colectat 1 fl. 35 cr.

Vistea super. S'a colectat 8 fl. 37 cr.

Ucea super. Biserica gr. or. 40 cr. 50 cr.

Streza Cârțișoara S'a colectat 4 fl. 36 cr.

Sărata. S'a colectat 2 fl. 46 cr.

Porumbacul super. S'a colectat 8 fl. 36 cr.

Racovița. Comuna politică 1 fl.; biserica gr. cat 1 fl.; Petru Florian 50 cr.; dela mai mulți inși 3 fl. 3 cr. — Suma 5 fl. 53 cr.

Porcesci. Biserica gr. or. 1 fl.; Ioan Simon, paroch 40 cr.; Ilie Contora 50 cr.; Eremie Anghel 1 fl.; Trandafir Dragomir înv. 1 fl.; N. Spêrlea înv. 1 fl.; I. Lazar 50 cr.; Rusalim Costei 50 cr.; reuniunea pelarilor 1 fl.; Ilie Butta 50 cr.; M. Sitia 1 fl.; I. Macsim 80 cr.; comuna politică 50 cr.; dela mai mulți inși 3 fl. 60 cr. — Suma 13 fl. 30 cr.

Boița. Comuna politică 1 fl. 50 cr.; I. Bobeș paroch 1 fl.; I. Cloaje 1 fl.; bis. gr. or. 2 fl.; dela mai mulți binefăcători 3 fl. 60 cr. — Suma 9 fl. 10 cr.

Tălmăcel. Comuna politică 1 fl. 50 cr.. bis. gr. or. 1 fl.; dela mai mulți inși 1 fl. 10 cr.; — Suma 3 fl. 60 cr.

Sadu. Biserica gr. or. 1 fl.; Popoviciu paroch 50 cr.; Const. Simtion paroch 1 fl.; Ioan Tatu 50 cr.; dela mai mulți 3 fl. 61 cr. — Suma 6 fl. 61 cr.

Poplaca. S'a colectat 3 fl. 30 cr.

Gurarîului. Dela mai mulți inși a întrat 6 fl. 75 cr.

Orlat. S'a colectat 1 fl. (Va urma.)

---

* Mulțĕmind P. T. domni, cari au binevoit a lua asupra-și sarcina a distribuí celor nenorociți în primăvară prin inundări și foc, suma ce ne am luat voie a li o pune al dispositie, costatăm totodată, că prin aceasta dare de seamă ne am dat rațiociniul despre întreagă suma incursă spre acest scop la redacțiunea noastră. Red.

Posta redacțiunei.

Dlui „Sinceritatea". Corespondința Dvoastre e lipsită de substrat, pentru-că alesul preot fiind deja chirotonit, trebe că în cel mai scurt timp 'și va ocupa parochia. Noi cunoascem bine pe alesul de preot, și în timpul cât a fost învĕțătoriu a dat frumoase doveḑi despre hărnicia sa, și astfel fiind dênsul un bărbat cualificat și cu purtări bune morale, nu poate fi nici în interesul binepriceput al bisericei și nici nu e lucru de recomândat, ca sĕ se forțeze spiritul de partidă, pentru-că n'ați putut reesí ca candidatul Dvoastre. Vrednicia e mai pre sus de toate. Red.

Loterie.

Miercuri în 16 Novembre 1887.

Brünn: 37 34 45 11 66.

Nr. 443 [1728] 2—3

EDICT.

Vilma Tomuța gr. or. din Abrud, carea de 8 ani ș'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orăștie cu domiciliul în colonia Piski fără să se scie ubicațiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an și o ḑi să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorțiu a bărbatului ei, să va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanță.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 401. [1736] 2—3

Citațiune edictală.

Maria Goiță din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de ḑile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără să se scie ubicațiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an și o ḑi dela prima publicare a acestora, să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urḑit se va decide și în basența ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanță

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 2—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Előpatak), care a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicațiunei ei, — conform resoluțiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de bărbatul ei, se va pertracta și decide în absența ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 440. [1731] 2—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzĕului, care a părăsit cu necredință pe leginita sa soție Ana Dima, tot din Intorsura-Buzĕului, fără a se sci locul ubicațiunei lui, — conform resoluțiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de soția sa să va pertracta și decide și în absența lui.

S. Săn-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

„Albina" institut de credit și de economii în Sibiiu.

Publicațiune

în sensul articolului de lege XXXVI din anul 1876 §. 29.

1. **Suma scrisurilor fonciari** puse în circulațiune cu ḑiua de 30 Octobre 1887 e de . . . . . **fl. 1,051,900.—**
2. **Pretensiunile institutului** de împrumuturi hipotecare, cari servesc de acoperirea acestor scrisuri fonciari sunt de . **fl. 1,071,850.19**
3. **Valoarea hipotecelor luată de bază la** susnumitele împrumute hipotecari e de . . . . . **fl. 4,850,070.—**
4. **In sensul § 97 din statute „fondul special"** pentru asigurarea scrisurilor fonciari este de . . . . . **fl. 298,293.65** acesta e indus în cont separat și este plasat în efecte publice.

Sibiiu, 30 Octobre, 1887.

Direcțiunea.

[1738] 1 1

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necrḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuipareu,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile." Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 36—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfaleu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Brașov	1.55	—	—	9.52
	2.53	—	—	—
Timiș	3.28	—	—	—
Predeal	9.35	—	—	—
Bucuresci				

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orăștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11.09	5.58
Banița	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	6.10	2.50
Banița	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 114. Sibiiu, Sâmbătă 7/19 Novembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 6 Novembre.

Suntem nevoiți la acest loc să ne ocupăm tot cu afacerile noastre.

Ni se va ierta dacă nu ne punem în serviținl acelora, cari își închipuesc, că forțele lor sunt mai mari decât în realitate, pentru-că nu voim se ignorăm legile naturei și a le istoriei. Un popor nici odată nu a devenit mare, dacă a fost stăpânit de păcatul ignoranței, și ignoranți am fi și noi, dacă nu am recunoasce, că stâlpii poporului român, stejarii cei bătrâni, unul după altul cad înfrânși de luptele cele grele fără ca sucresciința viitoare se le poată ocupa locul cu demnitate. Poporul materialminte dă ina poi, pentru-că basa educațiunei lui, sufletul și viața lui națională e neglesă în modul cel mai păcătos, și înzădar va vení un timp în care să i se garanteze drepturi prin legi și instituțiuni, pentru-că el acele nu le va scí nici apreția, nici nu se va puté bucura de ele.

Se fim drepți. Pe terenul bisericesc avem cele mai estinse drepturi ce se pot acorda unor cetățeni, și tocmai aceste drepturi sunt de multe ori cuțitul cu care se sinucid multe parochii ba și tracturi protopresbiterale, punêndu-se în serviținl unor familii, cari dreptul particular 'l pun totdeauna mai pe sus de cel general, și în fața cărora binele public, amuțesce. Sute de esemple avem înaintea ochilor și le am vĕdut petrecêndu-se fără ca se avem mod de a le pune capĕt.

Erorile trecutului ar trebuì se ne pună la serioase griji, și ingrijați odată de viitorul nostru, al poporului român, am trebuí se căutăm a îndrepta ce e de îndreptat, până nu e târdiu. O ochire numai în afacerile noastre bisericesci ajunge, ca se constatăm, cu durere, că în parochii nu se observă cel mai mic semn de viață, fonduri scolari sunt numai acolo, unde le au pus basă bătrânii, ear cei noi onoare escepțiunilor, în loc să le înmulțească abia sunt harnici să le țină și a le asigura trăinicia. Bisericile clădite de pe timpul fericitului impĕrat Iosif al II-lea și de atunci încoace, în mare parte încep să se ruineze, poporul sĕrăcesce și nu le mai poate repara.

Învĕțătoriul aleargă dela pretorele la judele regiu să și scoată salariul și toate aceste pentru-că șeful tractului nu se interesează de soartea lui.

Numai sunt ḑile cu soare nici ḑile de sĕrbătoare pentru popor în unele părți, căci preotul i vorbesce numai atunci, când e vorba să-l cheme la lucru de clacă sau să-i dea ferdela ori alte accidenții, întocmai ca și colectorul de dare ori alt funcționar însărcinat cu scoaterea de contribuții. Dascălul e un om nebăgat în seamă, notariul, el și de e român, ear onoare escepțiunilor, nu se amestecă în trebile scoalei și ale bisericei, afară de când cere nesce conspecte sĕci, ca să le aștearnă inspectorului de scoale, ca apoi acolo se doarmă somnul cel de moarte. Și pe când se petrec aceste în jurul nostru, noi, puțina inteligență română ne găsim sfășiați în partide politice, partide confesionale, partide locale și ocupați cu lucruri de nimic, fără se mai avem simțul acela bun și curat, care edifică, ci spiritul distrugerei și al amarului străbate și învenineză toate păturile societăți românesci fără cruțare.

Se credé în un timp că ne vom grupa cu toții spre o activitate comună, care ar fi adus neîndoelnice ameliorări în organisarea noastră, dar credința aceea adi a dispărut, și trebue se dispară când vedem, că și în societățile de femei se transplântă spiritul de discordie.

Sub astfeliu de împregiurări când nici o societate nu mai este curată și nemolipsită de spiritul de partidă, care până la un loc are îndreptățirea sa, ear indată ce trece marginile, devine periculos pentru ori ce societate este de esplicat, că elementele mai pacinice și mai de ordine nu pot afla plăcere de a se mai angaja la lupte, la muncă, și așa rêndurile rărite fiind, muncitorii impuținându-se, viața noastră a românilor, ca națiune și ca corporațiuni mari și mici, produce din ce merge tot mai puține resultate imbucurătoare și prospectele pentru viitoriu devin din ce în ce mai posomorite.

Politicesce sdrobiți și trântiți la părete, confesionalminte împărechiați nu scim cum se prindem firul Ariadnei în mâni, căci fie care are ambițiunea de a se crede chemat că ar putea fi conducĕtoriu, fără să se esamineze, că oare are el acea posițiune socială ori oficioasă, care să i dea dreptul a vorbí în numele unei națiuni ori a unui popor, care asteaptă înzădar și acum prea de mult după o voce înțeleaptă și o persoană competentă, ca să l cheme la sine, să-l lumineze, se-i desfășure ce are de făcut, cum să se orienteze în aceste ḑile de grea cercare.

Dar la o parte cu ieremiadele, pentru-că Dumneḑeu ajută pe aceia ce se ajută singuri, și nu are se mai fie departe timpul când pretinșii conducĕtori de adi vor face loc adevĕratului conducĕtoriu atât în cele politice cât și în cele bisericesci, căci numai așa și atunci va fi posibilă deșteptarea din amorțala de adi, numai atunci putem spera o îndreptare spre binele nostru și o ridicare a neamului nostru la rangul ce i compete. Sus se avem deci inimile, și cu inimile curate noi preoții suntem chemați se ne desbăerăm de ori ce interese, grupați sub flamura conducĕtoriului nostru natural și lucrurile au se ia altă formă, o formă pentru care ne vor binecuvênta generațiile viitoare.

Revista politică.

Scopul visitei țarului la Berlin este până acum tot un secret, pe care presa nedumerită cearcă a-l cunoasce. Chemarea grabnică la Berlin a cancelariului de Bismarck, din partea împĕratului, tocmai acum în ajunul visitei, era pentru mulți o deslușire completă în privința caracterului visitei; ceeace astădi însĕ nu mai este, căci cancelariul Bismarck după cum se spune nu pentru visita țarului a venit la Berlin, ci pentru boala prințului de coroană. Așadară nu se scie motivul visitei cu siguritate, efectul ei însĕ să sperează de mulți a fi o amicabilă apropiere a țarului către curtea din Berlin. Însuși țarul demonstră aceasta tot mai mult, arătând un deosebit interes și compătimire față de boala prințului de coroană, consolând chiar pe bĕtrânul împĕrat în o epistolă trimeasă către acesta. Și împĕratul sperează mult, că va puté în fine a se pune pe picior de pretinie cu nepotul seu cu țarul, și în cele ale politicei. La împregiurarea, că ministrul țarului nu va fi de față cu aceasta ocasiune, optimiștii din Berlin observă, că această împregiurare nu e de așa mare însemnătate, pe cătă vreme, țarul singur face politica, ear dl Giers e numai un instrument al lui. Ori cum pregătirile pentru primire se urmează după toate formele, și țarul pentru a cărui pază cât va petrece în Berlin au sosit deja mai mulți polițiști secreți rusesci, va fi bine primit din partea împĕratului.

Bulgarii trebue să se simtă foarte imbucurați în fața simpatiilor ce le întimpină de present în monarchia austro-ungară. În vorbirea din sînul delegațiunei ungare, raportorul Falk a indicat meritele ministrului nostru de esterne, contele Kalnoky, și constată îmbunătățirea situațiunei generale și laudă mult tenacitatea poporului bulgar, care a sciut să înfrunte atâte pericule ce de o vreme încoace au venit asupra lui punênd, întreaga Europa în uimire. La urmă raportorul își esprimă simpatiile sale pentru poporul bulgar.

Acordul Turciei la convențiunea asupra neutralisărei canalului de Suez nu se va da așa de ușor precum se credea. Consiliul de ministri turcesci,

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare dela Nr. 107.)

O serie de documente și date istorice de sub Gerasim Adamovici, ca al doilea episcop următor, de naționalitate sêrbească și după moartea lui (1796) de sub timpul vacanții de 14 ani a episcopiei Ardealului.

Anii 1788—1810.

1. Notiță particulară, privitoare la moartea episcopului Gedeon Nichitici.

La anno 1788 Noemvrie 20 am primit aceasta vestire, precum Pre preasfințitul episcopul nostru neunit Gedeon Nichitici, l'a chemat Dumneḑeu către sine. Anno 1788, Noemvrie 20. Popa Bucur Pușcaș.

2. Notiță particulară despre denumirea și întroducerea în scaunul episcopesc a lui Gerasim Adamovici.

Earăși la Anno 1789 Iunie 10 am primit însciințarea prin tisturile Varmeghii: Din mila lui Dumneḑeu și voia împĕrătească s'a rênduit archireu în Ardeal, neuniților, Gerasim Adamovici.

Ear la Septemvrie . . . s'a isteluit archireu neuniților a tot Ardealul. A scris, ca să se scie, popa Bucur Pușcaș.

3. O ordinăciune episcopească, prin care să întercḑic căsatoriile premature.

Înțelegênd I. C. G. cumcă mulți feciori tineri de câte 15 ani, alții de câte 17 ani și fetele de câte 12 și 11 și 10 ani să căsătoresc de frică, ca să nu-i prindă în cătane, ca să poată ḑice ei, că sunt gazde, unde în loc să fie gazde, să fac nimic, că nici găzdășagul nu-l înțeleg, nici copii lor nu sunt harnici ai cresce, ba încă și sănătatea 'și strică prin căsătoriă fără vreme.

Alta s'a milostivit mai sus lăudatul C. G. a poruncí acum la 17 a lunei lui Septemvrie anul curg. sub Nro 8102, că precum prin tisturile Varmeghei s'au nimerit mijlocire să se facă, pretutindenea de scire, că acum nu iaste poruncă să se prindă cătane și de aceia să nu se teamă. Asemenea și când ar vení vre-o poruncă să scie tot omul, că tocmai pe aceia, carii să însoară fără de vreme de frica cătanelor, vor prinde și vor duce și cu căsătoria lor nu se vor mântuí.

Așa și preoții locurilor să aibă grije la aceasta, ca se nu cunune copii, și oameni fără vreme până nu vor cunoasce, că au ajuns la vêrsta căsătoriei și protopopul locului să bage în samă la darea țedulelor ca să nu cadă mai pe urmă la mare răspundere. Care Prea Cucernicia ta i face de scire la toți preoții. Al Prea Cucerniciei tale de tot binele voitor, Sibiiu 18 Octobre 1789.

4. Un cercular*) episcopesc din 25 Februarie 1790, prin care să îndeamnă credincioșii bisericii la supunere și ascultare, mai ales față de restaurarea sistemului de administrație politică, ce a esistat înaintea împĕratului Iosif II.

Nr. 90.

Gerasim cu mila lui Dumneḑeu pravoslavnic episcop de legea grecească neunită în mare principatul Ardealul.

Preacucernicilor protopopi, Cucernicilor preoți, și tot clerului de legea grecească neunită, ce să află în Mare principatul Ardealului dela Dumneḑeu milă și dar, ear dela smerenia noastră molitvă și blagoslovenie să trimite.

Toată bună norocirea și fericirea a tot crescinului atârnă de bună purtarea lui: Purtarea cea bună a crescinului atuncea să cunoasce, când el împlinesce poruncile lui Dumneḑeu, poruncile împĕratului, poruncile stăpânitorilor și mai marilor sei, acestea crescinul împlinindule, să face în lumea aceasta bine norocit, și în viața cea următoare binefericit, cu care crescinul două vistierii dobândesce, vistierie trupească și vistierie sufletească, în numĕrul acesta, eu socotesc pe preacucerniciile voastre pe protopopii, și pe preoți și pe parochiani lor,

*) Acest cercular încă se află tipărit și eu posed un esemplar.

ţinut în aceasta cestiune s'a desbinat în două părţi. O partidă cu Djevet Paşa în frunte nu voiesce să recunoască convenţiunea, pentru-că sultanul nu a fost consultat şi el mai nainte; ceealaltă partidă sub Kiamil Paşa propune, a se consulta şi întreba celelalte puteri, dacă dreptul de suzeranitate al sultanului va fi pe deplin asigurat. Pentru ca Poarta se câştige şi mai mult pentru acordul la convenţiune, s'au mai luat în privire unele concensiuni şi în formă de ratificare, care au de scop, ca se corespundă dorinţei sultanului, ca superioritatea lui se fie marcată şi prin o formă esternă. In chipul acesta va trebuí deci mai întâiu să se facă pe gustul sultanului, şi numai după aceea se urmeze ratificaţiunea convenţiunei de cătră celelalte puteri.

Convocare.

Domnii învĕţători ca membrii ai despĕrţământului al II-lea din reyonul reuniunei înv. districtul X protopresbiteratul ort. or. Braşovului al doilea sunt convocaţi prin presentul act la adunarea generală ordinară, ce se va ţiné Marţi în 10/22 Novembre a. c. în localul scoalei române din Bod.

Ordinul de ḑi şi agendele:

1. Invocarea Spiritului Sânt.
2. Deschiderea la oarele 10 precis antemeridian.
3. Constituirea pe un alt period de 3 ani viitori a funcţionarilor reuniunei.
4. Predarea archivului şi adnecselor cu registru în regulă de cătră fostul preşedinte dl G. Ludu, capelan şi înv. dir.
5. Ţinerea de disertaţiuni. Domnii, cari vor să ţină disertaţiuni sunt avisaţi a-şi ascerne elaboratele la subscrisul presidiu înainte de ḑiua adunării cu 24 de oare cel puţin mai înainte.
6. Continuarea desbaterilor, întrerupte din a. trecut, pentru înfiinţarea unui cor vocal de cătră învĕţătorii reuniunii noastre, ca o cerinţă irevocaveră a têmpului present.
7. Alte propuneri eventuale.
8. Ficsarea de teme pentru viitoarea adunare generală.
9. Inchiderea.

La această adunare să învită cu toată onoarea pe lângă membrii şi alţi amici ai scoalei.

Bod, la 31 Octobre, 1887.

Ioan Dima Petraşcu, preşedinte. — *G. Cherciu,* Not. ad hoc.

Varietăţi.

* (Personal.) Escel. Sa I. P. S. domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, însoţit de mai mulţi membrii ai consistoriului, astăḑi va pleca la Gurarîului pentru sfinţirea bisericei nou edificate ce se va sevêrşi mâne, adecă în 8/20 l. c. după cum am anunţat deja într'unul din Nrii precedenţi.

* (Medic român în Viena.) După cum cetim în „G. T.", dl Dr. Sterie Ciurcu s'a domiciliat pentru eserciarea pracsei de medic în Viena, VIII Alserstrasse Nr. 49. Dl Dr. Ciurcu, este binecunoscut publicului român ca un fost foarte zelos membru al societăţii academice „România Junĕ," ce are se mulţămească în parte mare esistinţa sa neobositelor stăruinţe ale Dsale. Suntem convinşi, că în calitate de medic încă va face bune serviţii românilor cu deosebire prin cunoscinţele şi relaţiunile Dsale ce le are cu persoanele cele mai celebre dela facultatea medicală din Viena.

* (Esposiţiă.) În Cinci-biserici în anul 1888 se va deschide o esposiţiă mare. La cererea camerei de industrie şi comerciu din Braşov, comitetul esecutiv al numitei esposţii, în modul cel mai amical, a admis la esposiţiă toate articulele de industrie din Ardeal, ce să vor oferí cu aceasta ocasiune.

* (Esunndare în Seraievo.) Din Bosnia se anunţă, că în 9 a l. c. în urma unei rupturi de nori cu deosebire rîul Miljacka a ieşit din alviă în mod înspăimêntătoriu. O punte de curênd edificată, ce a costat nu mai puţin decât 15 mii fl. a fost cu totul ruinată, de asemenea şi casele din apropierea rîului. Paguba e foarte mare.

* (Sinucideri cu rădicata.) Consilieriul ministerial de finanţe din Bpesta, om în vêrstă de 60 de ani, Mercuri s'a sinucis, aruncêndu-se din etagiul al III-lea al palatului ministeriului de finanţe. Causa sinuciderii până acuma nu se scie. Se susţine, că în timpul din urmă ar fi pătimit în grad mare de o boală de nervi, şi astfel sinuciderea o ar fi comis într'un moment de alterare. Tot în ḑilele din urmă s'a sinucis în Cluş un senator dela magistratul de acolo aruncându-se într'un lac, de asemenea un om înaintat în vêrstă cu numele Földessy Sándor; şi în fine, un căpitan dela honveḑi, care a făcut şi un act de binefacere testându-şi averea — după cum se ḑice încărcată de datorii — pentru kulturegylet

(Foc în palatul ministerial din Bruxella.) O parte însemnată din edificiul ministeriului de agricultură din Bruxella a fost nimicit prin foc. Focul s'a escat din lăuntru în timp de noapte, sigur din causa vre unei neingrijiri.

* (Un mare pericol în minele din Şemniţ.) Lucrând muncitorii jos, o massă mare de pământ de deasupra lor s'a rupt, şi numai întêmplărei se poate atribuí, că observând periculul ce-i ameninţa a avut încă destul timp să se ascundă sub carul de povară ce sta lângă ei, şi acesta a fost destul de tare ai adăpostí până când a fost delăturat pământul ce i acoperea

* (Transportarea răniţilor.) Ḑilele trecute s'a făcut la Limoges în Franţa, în presenţa inspectorului general sanitar al corpului al 12-lea al armatei, intresante esperienţe cu privire la transportarea răniţilor, în timp de rĕsboiu, pe calea ferată, cu ajutoriul unui aparat în suspensie inventat pe doctorul Gavoy, medicul şef al spitalului din Limoges. Un vagon prevĕḑut special cu acest aparat a mers dela Limoges la Aix şi toate persoanele cari au asistat la această esperienţă au rĕmas foarte mulţĕmite, şi au conchis că sistemul Gavoy presentă mai multe avantage ca sistemul Bay, actualmente în serviciu în armata francesă

Aparatul Gavoy, care se aşeaḑă în mai puţin de trei minute în ori-ce vagon de mărfuri, permite a se transporta în condiţiunile cele mai bune până la 10 răniţi într'un vagon. Aparatul este tot de fer şi nu cere pentru aşeḑarea lui întrebuinţarea nici unui instrument. Greutatea lui este aproape dela 15 până la 20 kilograme.

* (Tunurile lui Krupp.) Guvernul olandez a renunţat a se provisiona armata cu tunuri de ale lui Krupp, pentrucă le a aflat nesatisfacĕtoare, spărgêndu-se unul deja la a şeptea tragere.

* (Un testament patriotic.) Acum de curênd a murit la Londra un foarte bogat comerciant irlandes, posesorul unei averi însemnate, care a lăsat un testament cu totul original. D. Dease, acesta este numele lui, a lăsat 25,000 lei fie-căruia din oamenii sei de lege şi restul averei sale cancelarului ministrului de finance, cu însărcinarea de a afecta această sumă la amortisarea datoriei naţionale. D. Dease a lăsat în valori imobiliare şi în bani depuşi pe la diferite bănci suma de 44087 lire sterlinge şi mai bine.

* (O anecdotă plină de spirit) al cărei efeptuitor este principele de coroană german, este înserată prin cele mai multe foi spaniole. Să vorbesse adecă, că pe timpul când principele de coroană să afla ca oaspe la curtea regelui Alfonso în Madrid, acesta a arangiat un bal de curte în onoarea înaltului seu oaspe. Cu ocasiunea acestui bal principele de coroană fù învitat la un dans de principesa Marchesa de Haerva, pe atunci necăsătorită. Suriḑênd principele de coroană german, rĕspunsă invitărei făcute în modul următoriu: „Şi dacă demnitatea mea, ca tată, nu m'ar împedeca" — să escusă principele, „de a satisface invitărei, totuşi mai sunt şi alte împregiurări, cari me opresc de a primí o asemenea invitare. Eu sunt aşa de gingaş, ca o primadonă, şi dacă eu primesc invitarea, numai decât me doare grumazul. Oh! eu nici odată nu voiu puté comanda soldaţii cu atâta energiă, cum scie marele şi neîntrecutul meu tată. Vocea me părăsesce, când am mai mare lipsă de ea; în timpul dansului nu Ve pot nici chiar şopti, cât sunteţi de victorioasă." De aceste cuvinte şi-au adus aminte Spaniolii, acum, când principele e mai greu bolnav.

* (De ale timpului.) După timpul ploios dela începutul lui Octobre am avut aproape în continuu vreme uscată, ce acum se continuă prin un frig de 7—8 grade R.

(Bibliografic:) A eşit de curênd de sub tipar „*Gramatica Latină*" pentru clasa I şi II gimnasială prelucrată după sistemul lui H. Perthes, de Paul Budiu profesor la gimnasiul din Braşov în colaborare cu Stefan Iosif director şi Andreiu Bârsean profesor la acelaşi gimnasiu. Preţul un esemplar 35 cr. Deodată cu acest manual au mai apĕrut de aceeaşi autori şi: „*Vocabular Latin*" pentru clasa I gimnasială şi: „*Carte de cetire Latină*" pentru clasa I gimnasială. Preţul acestor doauĕ din urmă la olaltă 1 fl. Editura librăriei H Zeidner.

Programa

pentru adunarea materialului literaturei poporale.

(Urmare.)

Un mare serviţiu causei ar face şi acei onoraţi cărturari, cari mi ar rĕspunde la următoarele întrebări:

1. Cum se numesce comuna unde şed dênşii şi de ce chiar aşa? Lângă care riu, munte, ori loc mai însemnat se află?

2. Cum se numesc rîurile, riuleţele, dealurile, munţii, pescerile din apropiere, şi de ce se numesc aşa? Nu cumva scie poporul? d. e. de ce ḑic că cela e dealul smeilor? ceea pescera dracului? cela părĕul ḑînelor? cela câmpul strigoilor? etc.

3. Cum se numesc părţile de hotar si de ce? d. e. boerescul? fundătură? Cărbunar? Fântâniţă?

4. Ce nume de familie obvin acolo mai des şi de unde îşi trag originea? Ungurisatusau Românii ori sau romanisat Ungurii de acolo, şi din a cui vină ori merit?

5. Ce nume de botez sunt mai usitate la bărbaţi şi ce la mueri? Nu cumva pun şi nume unguresci d. e. Şendruţ? Trezsi, Vilma, Erzsi, Iani etc. ca în munţii apuseni şi în giurul Haţegului, la foştii nobili?

6. Ce feliu de jocuri copilăresci, cu cuvinte privitoare la ele cunoasce poporul pe acolo?

7. Cum se întêmplă căutarea pe stele? aruncarea cu bobii? căutarea norocului spre anul nou? etc. etc.

8. Vêrcolacii ce sunt? din ce sunt făcuţi? ce soarte au? la ce sunt osêndiţi?

9. Cine poate deochia? cum? şi pe cine? Ce influinţă are deochiul asupra celui deochiat şi cum scapă de deochi?

10. Ce ḑine cunoasce poporul pe acolo? Unde le este locuinţa? Cu ce se ocupă? Ce mănâncă şi beau

---

Spre dobêndirea acestui mare bine trupesc, şi sufletesc, nu numai după datoria mea cea archierească sunt chitilean, ca totdeauna să vĕ aduc aminte purtarea cea bună crescinească şi urmarea cea credincioasă, ce şi poruncile cele preamilostive şi rênduialele cele preaînalte, care vi s'au dat până acuma dela înălţatul crăescul Guvernium, şi vi s'au arătat prin circular, prin slăvitele varmeghii, şi prin rĕposatul archiereul antecesorul nostru, şi prin mine, fiind pentru bună starea binelui de obşte, me îndatorează, ca să nu încetez de a ve sfătuí şi a ve învĕţa, ca să fiţi supuşi şi ascultătorí de preaînaltele împĕrătescile porunci şi rêndueli, care să dau dela înălţatul crăescul Gubernium, şi dela slăvitele varmeghii.

Cea mai mare şi mai de căpetenie datorie a fiescecăruia protopop şi preot este, ca tot protopopul şi tot preotul plecându-şi firea şi mintea cătră credincioasa împlinirea deregătorii şi chemării sale, să se arate pildă vie întru urmarea trebilor şi lucrurilor celor poruncite, şi întru ascultarea domnilor, tisturilor şi stăpânitorilor celor ce poruncesc, şi ca o lumină să fie; luminând atât de curat, ca cei ce să vor uita la dênsa, să poată vedea şi merge pe calea cea dreaptă şi netedă fără împiedecare.

Cunoscut este fiescecăruia protopop şi preot, precum că norodul cel prost întru viaţa sa să îndreptează de preoţi sei, ceii ce îl povăţuesc spre purtarea sa cea bună, spre calea cea dreaptă, spre păşunea cea bună, îl păzesce de toate lucrurile cele stricătoare şi vătămătoare, adecă: Preoţii dau parochienilor sei învĕţături pentru păzirea păcii, şi liniscii, şi cu învĕţătura, cu pilda bună cu fapta dreaptă păzesc pe parochianii sei, ca să nu caḑă în fapte rele, nici în primejdia sufletului, nici în stricăciunea trupului.

Nădăjduesc că veţi fi înţeles precum după putearea prea înaltului reşcriptumului împĕrătesc, este preaînaltă poruncă să se aşeze administraţia cea obicinuită dintâiu, adecă rênduiala cea obicinuită cea mai de nainte a dregătoriilor ce au fost, ear să se aşeḑe, care au fost dorită, pentru aceea am socotit, ca se ve aduc aminte, nu numai în vremea aşezării administrăţii cei dintâi, ce şi după aşezarea aceia totdeauna să priveghiaţi, ca norodul să fie în pace şi în linisce, şi întru ascultare, întru supunere, să înveţe fiesce-care protopop pe preoţii sei, şi preoţii să înveţe pe parochianii sei, să fie blânḑi, smeriţi, şi de ar sămăna cineva (: care nu nădăjduesc :) nescai neghină, sau gânduri amăgitoare, sau strêmbe tâlcuiri, sau vorbe înşelătoare şi vătĕmătoare, care ear pricinuí vre-un rĕu, de acelea să se ferească, şi să se păzească, şi din inimile lor, se scoaţă tot gândul cel rĕu şi necuvios, şi se desrădăcineze din mintea lor, tot prepusul cel rĕu; şi cu toată inima şi cu tot sufletul să silească tot crescinul, mare şi mic, să asculte de toată deregătoria şi de toată stăpânirea, şi toate poruncile împĕrătesci, care se dau şi se vor da dela înălţatul crăescul Gubernium, prin slăvitele varmeghii să le împlinească cu inimă bună, şi cu sufletul mulţămitor, fără răpştire şi fără împrotivire, după cum duchul sfânt ne învaţă şi ne poruncesce prin Apostolul Pavel cătră Riml. Cap: 13: stich 1: 2.

(Va urma.)

ținele? Cum le putem prinde și lega? Și de ce se încearcă a le prinde?

11. Ce sunt strigoii și strigoaele? din ce se fac? ce lucră? Cum ne putem mântuí de ei? Ce se scie despre ei?

12. Ce sunt moroii și moroaiele? din ce se fac? ce lucră? cum ne putem mântui de ei?

13. Dracul ce este? Unde șade? Cum îl descrie poporul?

14. Ce sunt ursitorile? ce scim despre ele?

15. Ce povestesce poporul despre Iele și Dinsele, despre milostivnice și frumușele?

16. Ce obiceiuri are poporul la Crăciun, Sân-Văsii, Bobotează, la sările de sec, Florii, Pasci, Sf. George, Rosalii, Arminden, Ilie Prorocu etc. și alte sărbători?

17. Este cunoscută pe acolo Turca, cum i mai țic și ce cântece are ea?

18. Cum se petrec pe acolo colindele?

19. Este pe acolo cunoscut Priculiciul și Tricoliciul? Ce se povestesce despre ei?

20. Smeii și balaurii sunt cunoscuți și cum?

21. Ce feliu de dobitoace și paseri socotesce poporul de acolo ca celea mai plăcute ori mai urîte lui Dumnedeu și de ce?

22. Sunt cunoscute pe acolo legendele Sântului Petru, Ilie? etc.

23. Sunt pe acolo ape, lacuri, păduri, movile, stânci, pesceri ori alte locuri, cari poporul să le privească sfinte ori îndrăcite și de ce?

24. Ce spune poporul de acolo despre comori?

25. Cunoasce poporul de acolo ceva rugăciuni ori cântece morale, afară de celea ce se aud în biserică?

26. Ce e căderea stelelor?

27. Ce sunt șolomonarii? din ce se fac? cum leagă ori desleagă ploaia?

28. Leagă pe acolo viile ori grânele împotriva pasărilor și cum?

29. Ce este mama pădurii și cum îi mai țic? bunăoară mama huciului. Ce este Marțolea?

30. Ce este earba fierălor? Unde se află și spre ce se folosesce? (Va urma.)

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române diu Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

(Urmare.)

Seliște. Comuna politică 5 fl.; Liviu de Lemény 1 fl.; Dr. N. Maier 1 fl. I. P. Herția 1 fl.; P. Têmpănariu 1 fl.; I. Peligrad 50 cr.; D. Simeon 50 cr.; I. Comșa 1 fl.; N. Mosora 80 cr.; biserica gr. or. 1 fl. 98 cr.; D. Roman 50 cr.; D. B. Comșa 50 cr.; Hențiu not. 1 fl.; Iord. Roșca 1 fl.; Lupea Bloț 1 fl; Ioan Comșa 1 fl.; N. Herția 1 fl.; D. I. Comșa 50 cr.; Romul Mircea înv. 1 fl.; D. Cruțiu 1 fl.; Stan Herția 50 cr.; Stana N. Popa 50 cr.; Ioan Părzan 2 fl.; Oprea Dădărlat 50 cr.; M Răsoiu 50 cr.; Ioan Cojocariu 50 cr.; Ilie Banciu 50 cr.; I. B. Comșa 50 cr.; Bucur Comșa 1 fl.; G. Vraciu v.-not. 1 fl.; Petru Comșa 1 fl.; Ioan Poplăcean 50 cr.; biserica gr. or. din Gruia 1 fl. 50 cr.; N. Sêrbu 50 cr.; N. Ciucur 1 fl.; Oprea Borcea 1 fl.; Ioan Steflea 1 fl.; N. O. Cristu 1 fl.; V. Popa 1 fl.; M. N. Florea 1 fl.; și dela mai mulți crescini evlavioși. — Suma totală colectată din comuna Sălisce face 94 fl. 78 cr.

Galeș. Comuna politică 1 fl.; V. Dragomir primar 50 cr.; Avram Acilenescu not. 50 cr.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Marcu 1 fl.; N. N. 3 fl. 30 cr.; dela mai mulți inși 14 fl. 32 cr.; cu totul 21 fl. 62 cr.

Vale. Comuna politică 1 fl.; P. Indriescu, not. 50 cr.; I. Băilă, paroch 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; dela mai mulți crescini 14 fl. 52 cr. — Suma 18 fl. 2 cr.

Tilișca. G. Bratu 50 cr.; Stefan Millea, not. 50 cr.; cassa alodială 1 fl.; biserica gr. or. 2 fl.; P. Iuga 40 cr.; Neaga V. Iosoff 40 cr.; I. Iosof, paroch 50 cr.; I. Floria 50 cr.; Gl. Popa 40 cr.; dela mai mulți crescini 18 fl. 35 cr. — Suma 24 fl. 45 cr.

Rod. Biserica gr. or. 3 fl.; Comuna politică 2 fl.; N. Gheni 40 cr.; G. Tănăsescu 20 cr.; total 5 fl. 60 cr.

Poiana. N. Ciugudean, notar 2 fl.; N. Maneguț, paroch 60 cr.; Comuna politică 3 fl.; N. Dobrotă, paroch 1 fl.; I. Maniț 50 cr.; G. Gișe 1 fl.; R. Pop înv. 30 cr.; Em. Beșa înv. dir. 40 cr.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Ciugudean jun. 1 fl.; N. Vraciu vice-not. 1 fl.; D. Muntean 50 cr.; Ioan Fântână 50 cr.; I. Branga 60 cr.; dela mai mulți crescini binevoitori 5—40 cr. 21 fl. 39 cr. — Suma 34 fl. 79 cr.

Herman. Biserica gr. or. 3 fl.; dela mai mulți inși 1 fl. 25 cr. cu totul 4 fl. 25 cr.

Prejmer. G. Ludu, preot 50 cr.; G. Șurariu înv. 50 cr.; N. Crăciun 40 cr.; G. Roșca 40 cr; biserica gr. or. 1 fl.; Alecse Frateș, paroch 30 cr.; dela mai mulți crescini 3 fl. 19 cr.; cu totul 6 fl. 29 cr.

Cărpeniș. Dela mai mulți crescini 2 fl. 45 cr.

Tărlungeni. Alecse Frateș, adm. parochial 50 cr.; N. Comșa înv. 20 cr.; I. Jantea 30 cr.; I. Bosoiog 50 cr.; dela mai mulți crescini 4 fl. 16 cr.; la olaltă 5 fl. 66 cr.

Purcăreni. M. Trandabur 1 fl.; N. Timariu 1 fl.; Vlad Corn 1 fl.; Oprea Trandabur 30 cr.; I. Țigoiu 50 cr.; G. Țigoiu 1 fl.; M. Grama 1 fl.; biserica gr. or. 1 fl.; N. Bretcan 50 cr.; dela mai mulți crescini 1 fl. 53 cr.; cu totul 9 fl. 33 cr.

Budila. Biserica gr. or. 1 fl.; G. Ionescu, paroch 60 cr.; V. Purece 50 cr.; dela mai mulți crescini în bani și bucate 7 fl. 18 cr.; cu totul 9 fl. 28 cr.

Teliu. Dela mai mulți crescini în bani și bucate a întrat 9 fl. 32 cr.;

Intorsura-Buzeu. Biserica gr. or. 1 fl.; Al. Neagovici paroch 30 cr.; X. 10 cr. — Suma 1 fl. 40 cr.

Sita-Buzeu. Ioan Dima, paroch 60 cr.; D. Cioflec 1 fl.; I. P. 1 fl.; N. Rusu 1 fl.; dela mai mulți crescini 6 fl. 26 cr.; cu totul 9 fl. 86 cr.

Zagon. Moise Neagovici, paroch 1 fl.; Al. Neagovici, capelan 30 cr.; G. Gavrilă epitrop 1 fl.; G. Negoescu 40 cr.; dela alți 3 inși 44 cr.; cu totul 3 fl. 14 cr.

Covasna. Ioan Dobrean, profesor în Brașov 1 fl.; N. Comșa paroch 1 fl.; Iancu D. Bescia 1 fl.; I. Dobroș sen. 40 cr.; D. Eremias 50 cr.; I. Maior 50 cr.; C. Popica 50 cr.; Alecse Manea 50 cr.; T. Fortună 50 cr.; I. Potecă 1 fl.; D. Husar 1 fl.; C. Stefan 50 cr.; N. Husar 40 cr.; G. M. Teacă 50 cr.; Ș. Sorescu 40 cr.; I. C. Maraloiu 1 fl.; G. Ciubuc 40 cr.; Florea Giuglea 50 cr.; N. Neguț 1 fl.; G. M. Gologan 50 cr.; M. Basarab 1 fl.; D. Sorescu 50 cr.; I. Șerban 40 cr.; I. Muntean jun. 40 cr.; P. Oltean 40 cr.; St. Șerban 50 cr.; I. Bărlă 1 fl.; T. Vrâncean 40 cr.; G. P. Manea 1 fl.; Oprea Lazar 1 fl.; Věd. Florea Șerban 40 cr.; N. N. Fortună 50 cr.; P. Bărlă 50 cr.; G. Manole 50 cr.; N. G. Urzică 50 cr.; I. P. Manea 84 cr.; G. I. Muntean 40 cr; I. Stefan 40 cr.; G. Furtună învățător 1 fl.; dela alți crescini câte 5—30 cr.; 5 fl. 68 cr. — Suma totală face 30 fl. 42 cr.

Zăbala. Dna grofoaie Benedicta Mikes 5 fl.

Sepși-Sângiorgiu. Dl Melik Kriștof 10 fl.; dl János Dávid 6 fl.

Bretcu. C. Coltofean a dăruit o toacă din oțel foarte bună. (Va urma.)

Loc deschis.*)

Vêrd, în 20 Octobre 1887. Stimate dle Redactor! În Nrii 82 și 83 ai „Telegrafului Român“ din anul curent, am fost scris un răspuns la corespondința scrisă de G. în Nrul 60, și credeam, că îi va fi de ajuns lămurindu-se deja prin acel răspuns adevărul, věd însă că corespondentului G. nu-i convine a tăcé cu una cu doauě, așa dară îi voiu da și mai multe dovedi spre probarea adevărului după cum poftesce, Vě rog deci a da loc și răspunsului acestuia la corespondința apărută în Nrul 88 al „Telegrafului Român“.

Dta țici dle corespondent, că eu mistific adevărul, ca se pot scăpa teafăr, dar de ce se scap, doar de neadevărurile dtale? țici că eu spun îndată la început un neadevěr, țicênd că în anul trecut ai fi scris corespondințele sau după cum le numea atuncia preoțimea noastră — pamfletele dtale, eu căutând originalul răspunsului meu, věd că într'acela e scris în anii trecuți, se poate deci să se fi comis vre-o eroare sau de peană sau de tipariu, dar aceasta puțin impoartă; de importanță este lauda fictivă, ce o pui dta pre protopopul nostru și adevărul cuprinsului răspunsului meu, ceace věd că nice nu te încordi să-l combați, că nu ai dovedi. Nu mi-a fost și nu-mi este destulă satisfacțiune întru adevěr promisiunea protopopului de a răspunde dênsul, și apoi a tăcé ca pescele, nu mi a fost destulă satisfacțiune declararea dtale de advocat nechemat, căci aceasta mi-a țis-o între patru ochi, ear dta scrii neadevěruri pe conta altuia, în public. Mě ocup în răspunsul meu mai mult de persoana protopopului decât de dta, căci pe dênsul l'ai ridicat dta pe cuiul ultim al scărei de ceară; me ocup de persoana dênsului însě numai cât privesce neadevărul scris de dta pe conta mea. În al cui serviț ai fost când ai scris corespondințele din anii trecuți, când nici după nume nu-l cunosceai pre actualul protopresbiter eu ți-o pot și spune, însě nu aflu cu cale a mai desvăli trecutul acoperit cu vělul uitărei preste care am tras dungă de mult. Într'adevěr recunosc, că scrii pe socoteala dtale părinte corespondent George, însě plata-ți este speranța sau visul, care sub administrația socrului meu nu 'ți la-i putut ajunge, sau împlini, fiind basat pe ilusiuni netemeinice.

Țici că provocarea mea către superiori nu ar fi la loc căci dênșii n'au se dee samă de cuvintele dtale, adăți aminte s'au cetesce, dacă ai memoriă atât de scurtă, că dta ai țis, că eu am denunțat pe protopresbiterul către superiorii nostri și către poporul de rênd, așadară provocarea mea a fost tare la loc, căci eu și acuma susțin și-mi place, că nu esci în stare se dovedesci aserțiunea dtale, că eu pe protopopul nostru nu l'am denunțat nimenui, ți-am spus însě franc părinte G., că pe plată am scris și voiu mai scrie și în venitoriu, atât față de protopresbiterul cât și față de dta, însě se scii, că ce subscrie altul nu este denunțare din parte-mi, ți-am mai spus-o odată.

Casul cu vecinul căruia i a-și fi concipiat o rugare pentru un ajutor, în care acela ar cere, ca ajutoriul sě nu i se dee prin protopopul seu se poate, nu neg, căci eată și de aci se vede câtă încredere are și vecinul meu în protopopul seu, va avé și motivele, cari l'a îndemnat se-mi țică, că astfel sě-i compun rugarea; se poate părinte, că acel vecin este muscat odată de protopresbiterul, și nu voesce sě se mai lase sě-l musce și a doaua oară, eu numai așa-mi închipuesc lucrul, dta poate scii gândul vecinului mai bine ca dênsul, spune-l și acesta. Cumcă preste rațiociniile încurcate de mine a-și trece, earăși este un neadevěr grosolan, căci eu n'am făcut nice un rațiociniu afară de cel din parochia Marpod și din parochia dtale, la cari rațiocinii s'a și dat absolutoriul, eu din contră în răspunsul meu nu am trecut, ci te am întrebat, cari rațiocinii? căci eu sciu că și rațiociniul fondului protopopesc s'a făcut cu ajutoriul membrilor din comitet, nu mi le spui însě, că nu esistă; a luat ce este drept din mai multe parochii documentele împreună cu hârtiile de valoare la sine se le facă și le țină încă și astădi la sine, fără de a fi făcut o iotă d. e. Bârghiș, Nocrich etc. Ce se ține de aserțiunea mea, că concubinatele s'au înmulțit în Alțina, Săsăuș și chiar și în parochia dtale Chirpěr, precum și pe airea, țici că poți sě mi dovedesci că nu este așa, dar de ce nu-mi dovedesci? Că le va stîrpí este altă întrebare, căci eu țic cu positivitate, că nu lucră nimica pentru stirpirea lor sau doară dta aceea o judeci de lucrare în aceasta causă, că partidele se pălmuesc în cancelaria protopopească buna-oară ca Iosif Băilă clopotariul din Chirpěr poporeanul și sujitoriul dtale, ba țic și mai mult, că le înmulțesce, căci a primit asupră-și multe procese și nelucrând nimica oamenii sě disgustă ai mai crede promisiunilor acuși mai de 2 ani, și se concubinează.

Am țis și țic că urme de progres nu numai că nu vedem căci eată Octobre este trecut și mai în toate comunele din tract învěțământul nu s'a început din lipsa de învățători deși din multe comune a ridicat tacsa de concurs, bună oară Ruja, Bârghiș etc. însě acela nu l'a publicat nici până astădi. Dta țici, că eu nu me interesez de afacerile din tract, nu țic și eu, căci nu mi se dă ocasiune, căci ca notar al scaunului protopopesc n'am compus și subscris încă nici un protocol al vre-unei cause divorțiale sau disciplinari, căci în decurs de un an și jumětate nu s'a ținut fără singur o ședință cu acela și după cum sunt eu informat și aceasta ilegală, căci §-l 34 din statutul organic prescrie apriat, că spre aducerea unui conclus valid se recere că afară de președinte și notar se fie de față cel puțin patru membri, pe când la acea ședință n'a participat după cum mi-a spus însuși cei presenți fără numai părintele protopresbiter ca președinte, părintele Nicolau Roman, Ioachim Părău, și Ioan Grecu ca asesori și defensorul matrimonial Ignatiu Mandocea, n'a participat, căci poate n'a fost invitați și ceilalți asesori sau apoi a fost invitați ca și mine a treia țidupă scripturi deși locuesc o palmă de loc depărtat de reședința protopopului, a făcut însě aceasta cu scop, ca în absența mea se me poată înegri dlor asesori, ca eu i a-și zădarnici toate intențiunile salutari, cari nici prin gând nu-i trec.

Nicolau Moldovan.

(Va urma.)

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 18 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.55	98.60
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.—	66.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
blig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149 25	149.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpěrarea țecimei de vin	98.—	99.50
Sorți ungurești cu premii	123.—	123.—
Sorți de regularea Tisei	122.70	123.—
Acțiuni de credit austr.	283.30	283.40
Scrisuri fonțiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 95	9.94
100 marce nemțesci	61.72½	61.70
London pe (poliță de trei luni)	125.80	125.80

Nr. 1155. [1739] 1—3

CONCURS.

Cu provocare la resoluţiunea Prea veneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta sĕ escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch Ioan Hociota în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumĕtate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post sĕ 'şi presenteze petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 25 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blaşfalĕul de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei sĕ escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo Bistriţa, 17/29 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 191. [1740] 1—8

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante parochiale din Dâncu-mic sĕ escrie a doua oară concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 ḑile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.
2. 13 jugĕre şi 365□ stânjeni pămĕnt arător şi fĕnaţ.
3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulĕu, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.
4. Una ḑiuă de lucru sau 40 cr. v. a bani dela toată familia.
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească sĕ-şi aştearnă petiţiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 6 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Sz. 8224/887. tlkvi. [1743] 1—1

Póthirdetmény.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint tkkvi hatóság közhirré teszi, miszerint a nagyszebeni általános tak. pénztár végrehajtónak illenbaki Hordobetiu Josif végrehajtást szenvedett elleni 33 fl. s jár. iránti végrehájtási ügyében 7638 sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben az illenbaki 193 sz. tjkvben felvett A + 1 – 5. 9. 11. 12. 14. 16. 20. 22. 26. 29. 32. 34. 35. 38. 39. 41. 42. 45. 46. 49. 52. rend számu fekvők és az illenbaki 193 sz. tjkvben felvett A + 2—48 rend számu fekvőből Hordobetiu Josefet illetö fele része a hivatolt árverési hirdetmény szerint megállapitott kikiáltási árban Illenbakon az elöljáróság helységében **1887 évi Deczember 15-én 7638/87 napjának délelötti 10 orájára** kitüzött árverés az 1881 LX. t. cz. 167 §-a alapján „Albina" takarék és hitelintézet végrehajtató érdekében is 259 frt. töke követelése s járulékai kielegitése végett megtartani fog.

A nagyszebeni kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság egyes birójától.

Nagyszeben 1887 September hó 16-án.

Jovián s. k.
kir. törvényszéki biró.

Nr. 101. [1735] 1—3

Edict.

Lina n. Ioan Frăţilă gr. or. din Bungard, soţia legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicaţiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict sĕ se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei. Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aḑi fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 21—26

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferi ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi indispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potriveşte foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- Pastă de dinţi **aromatică** în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a preveni contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 11—16

Avis sensaţional.

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de ţoal şi covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele sĕ făceau cu greutate, mi-a succes a cumpĕra cu un preţ neînsemnat un mare numĕr dintre cele mai frumoase şi mai solide ţoale de cai şi covoare, şi pentru aceea unicul me aflu în posiţiune a oferi atari fabricate pe lângă un preţ bagatel, care abia ajunge la preţul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune ţoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună şi solidă calitate cu dungi negre şi cu ciucuri deschişi, dese şi calde, trei kilo grea bucata. numai à

fl. 1.50

Elegante şi de o coloare galbină sulforică învĕlitori de fiakeri

cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi şi 1½ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învĕlitori admirabil de frumoase şi de o fineţă esemplară pot servi şi ca învĕlitori pe paturi şi ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin şi în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie şi două embrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutaţie, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din două ciarciafuri şi o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

Espediţiă foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preţ. Adressa: [1727] 2—8

„Wiener Kaufhaus",
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un îndem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile." Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primi pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 37—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 115 Sibiiu. Marți 10/22 Novembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Novembre.

Europa trece prin crise mari și nime nu poate scii, ce ne va aduce ḑiua de mâne. O neliniste mare domnesce în toate ţările și ochii tuturor oamenilor iubitori de pace sunt îndreptați spre Paris, care a ajuns a fi cuibul nelinistirilor.

Afacerea Wilson se pare a fi chemată a provoca demisionarea presidentului Grevy, și prin dimisionare ușor se poate produce rĕsturnarea republicei sau în cel mai bun cas o revoluțiune de strade, care s'a și pus în vedere la casul când soartea ar cădé pe Jules Ferry, ca el se urmeze în locul actualului president.

Mai agitată de mult n'a fost lumea politică, ca și în aceste momente de continuă iritațiune.

Bĕtrânul impĕrat al Germaniei este cu un picior în pamênt, căci este rar dată omului fericirea se poarte etatea de 90 de ani pe umerii sei. De viața bĕtrânului monarch s'a obicinuit lumea a lega pacea Europei. Ne este scumpă deci tuturor această vieață, și nu scim dacă ca mâne nu vom audí o catastrofă în casa de Hohenzollern, care se taie firul acelei vieți scumpe.

Bĕtrânul împĕrat trebue sĕ se impace cu ideea că fiiul seu, care era se urmeze pe tronul Hohenzollern, trăiesce de adi pe mâne cu ḑilele numĕrate, și sciința omenească stă neajutorată în fața boalei, care s'a incuibat în grumazul fiitoriului monarch a Germaniei.

Nici clima dulce dela San-Remo, nici sciința medicilor, nici îngrijirea din partea familiei, nici compătimirea întregei lume civilisate nu sunt în stare se scape pe clironomul Germaniei din ghiarele morții, care se arată atotputernică în fața nemerniciei omenesci.

Uneltirile rusesci pentru recucerirea terenului perdut în peninsula balcanică sĕ continuă cu aceași vehemență, ca și până acuma. Lucrurile în Bulgaria nu merg după dorința Rusiei. Aceasta o a manifestat cabinetul din Petropolea nu odată, și mai pronunțat o a declarat tocmai în aceste ḑile ḑiaristica rusească oficioasă și oficială din incidentul declarațiunilor contelui Kalnoky în delegațiunea ungurească, că adecă monarchia noastră până acuma n'a cercetat întru cât este sau nu legală actuala constituire a parlamentului bulgar, întru cât are sau nu pe partea sa legalitatea alegerea principelui de Coburg de principe al Bulgariei.

Aceste declarațiuni au provocat susceptibilitatea Rusiei, și ḑiarele rusesci ne pun în perspectivă o noauă manoperă din partea politicei rusesci. Se susține adecă, că Rusia va provoca pe puterile europene sĕ se declare în cestiunea alegerei principe lui de Coburg, și dacă majoritatea puterilor va fi aplicată a primí punctul de mânecare al Angliei, carea e dispusă a da acestei alegeri timbrul legalității, atunci ţarul Rusiei va declara, că nu mai susține tractatul de Berlin.

Se pune deci pe tapet din nou cestiunea orientală tocmai când Germania tremură pentru viața principelui de coroană, și prin aceasta a bĕtrânului Wilhelm. E probabilă o sângeroasă încăerare în orient, o sângeroasă încăerare între monarchia austro-ungară și Rusia. Și deodată ne trezim cu o crisă în Francia, care e chemată a procura complicațiuni pe cari mintea omenească nu le poate calcula.

Telegramele mai proaspete aduc ca positivă scirea despre demisionarea cabinetului din Paris.

Dacă va demisiona și președintele republicei Grevy se nasc complicațiuni de tot soiul. Elementele radicale încep a domina situațiunea, și în întreagă Francia nu este un om, a cărui autoritate se poată pune capĕt încurcăturilor. Deja se vorbesce de toate eventualitățile, una mai primejdioasă decât ceealaltă. Se vorbesce de o eventuală rĕscoală pe stradele Parisului la casul de a fi ales Ferry de următoriul lui Grevy. A doua versiune și mai de importanță este candidarea generalului Boulanger de president al republicei franceze, ceea ce ar însemna declararea rĕsboiului de revanche imperiului german.

Chiar și între împregiurări normale o demisionare a actualului president al republicei franceze ar provoca mari complicațiuni europene, trebue se insufle serioase îngrijiri în aceste momente de crise generale pentru Europa.

Ochii popoarelor sunt deci ţintiți în deosebi spre Paris, de unde în fie-care moment se asteaptă erumperea crisei, al cărei sfĕrșit mintea omenească nu-l poate prevedea. Soartea popoarelor este legată precum se vede de cea a câtorva singuratice persoane, și noi din inimă dorim o pacinică complanare a crisei din Francia spre binele republicei franceze, dar mai cu seamă pentru pacea europeană, de a le cărei binecuvêntate fructe toți avem cea mai inteţitoare lipsă.

Revista politică.

Toate vorbirile de tron de până acum rostite de beliducii supremi, asigură referințele cele mai amicabile față cu statele străine, și accentuează într'un mod deosebit tendința marilor diplomați pentru manținerea păcii europene.

Și cu tot dreptul putem afirma, că la aparință și domnesce duchul păcii, nu însĕ și în realitate. Sunt încă multe cestiuni de resolvat, atât în Ost cât și în Vest, ear resolvarea lor pare că nu se poate efeptuí pe altă cale decât prin foc și sabie, d'aceea nici nu trebue sĕ ne mirăm, dacă audim, că puterile se 'narmează în tăcere, se sporesce armata și se sporesc lucrătorii fabricilor de arme; ear statele mari și mici se ocupă cu mare zel de regularea cestiunilor interne, pentru că odată regulate acestea sĕ poată sta față în față cu vrășmașul.

În monarchia noastră delegațiunile 'și continuă desbaterile cu vehemența caracteristică la noi. Delegațiunea ungară desbătênd asupra creditului de 52 de milioane pentru armată, opositiunea nu se linișcí până nu impută ministrului de rĕsboiu, că cerințele acoperite din banii acestia sunt încă un misteriu și că el inadins trăgănează a da deslușiri detaiate. Delegatul Beöthy consideră creditul de 30 de milioane pentru înarmare o sumă aruncată pe fereastră. Desbaterea cea mai vehementă avù însĕ loc, când se vorbí despre întroducerea limbei maghiare ca limbă de propunere în institutele militare, ce se află pe teritoriul maghiar. Neaosul maghiar Béla de Grünwald în orbul seu șovinism, neconsiderând urmările, ce s'ar desvolta prin întroducerea limbei ungaresci 'și susținù cu mare încăpĕținare propunerea patriotică. Delegatul Iuliu Horvath însĕ în mod mai moderat vorbì de astădată contra acestei propuneri, sĕ nu se mai desbată adecă asupra acestei cestiuni, ca nu cumva și „airea" sĕ se deștepte aspirațiunile naționale și pĕtrunḑênd acestea în armată sĕ se pregătească lucruri primejdioase. La aceasta nu mai trebue nici un comentar. D'odată cu ridicarea unui institut militar cu limba de propunere maghiară nimenea nu garantează, că nu o ar pretinde aceasta învrăsbiții cehi, polonii, slovenii, croații, românii și toate celelalte naționalități, cari se află în monarchia noastră. — Aceasta o accentuă într'o scurtă vorbire și ministrul Tisza, ḑicênd, că nu-i acum timpul potrivit pentru această cestiune.

În un eventual rĕsboiu între Rusia și monarchia noastră, România va juca un mare rol. Așa ḑic diplomații nostri și tot aceasta o repetă jurnalele ruse. Cornel Abrányi, vorbind în o ședință a delegațiunilor despre politica esternă e de părere, ca monarchia noastră sĕ caute a-se întărí cât mai mult în sud pentru ca avênd aici o positiune tare, într'un eventual rĕsboiu cu Rusia ș'ar puté concentra toată forța de armată într'un singur loc și n'ar fi silită a-și despărți armata în două părți.

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

Tot sufletul la biruínțele cele mai presus sĕ se supue, pentru că nu este biruință, fără numai dela Dumneḑeu, dară cele ce sunt biruințe: (stăpâníri:) dela Dumneḑeu sunt, deci cel ce sĕ împoncișează biruinții, la a lui Dumneḑeu poruncă stă împrotivă, eară cei ce stau împrotivă, lor osândă își vor lua.

Dumneḑeu singur poruncesce, ca tot omul de stăpânire sĕ asculte, și întăresce tot același Dumneḑeu, precum stâpânirea toate le rênduiesce pentru bună starea obștei, și acealea cu voința lui Dumneḑeu sĕ facă, că fără Dumneḑeu, nimica nu sĕ face, gândirea și pornirea lucrului bun și folositor iaste dela om, dar ajutorul și sĕvêrșirea dela Dumneḑeu.

Sfatul meu cel archipăstoresc iaste, ca sĕ priveghiați, se nu sĕ amăgească cineva din preoți, nici din oameni adecă din parochianii dumneavoastră, cu orbiciunea sau cu răzvrătirea minții, nici sĕ se înșeale dela stricata firea lui, nici dela sfatul cuiva răzvrătitor sau rĕu gânditor, sau amăgitor, sau scornitor de reale, sĕ nu îndrăznească nici în ascuns, nici întru arătare, nici prin sine, nici prin alți, asămăna ceva împrotivire, sau a da cuiva pricină spre nelinisce, sau spre neascultarea poruncilor sau a tisturilor, că unul ca acela măcar mirean, măcar preot de ar fi, prinḑêndu-se dela slăvita varmeghie, cu grea pedeapsă, sĕ va pedepsi și sĕ va osândí, și de mila și darul lui Dumneḑeu sĕ va lipsí, precum răzvrătitoriul, așa și îndemnătoriul, și sfătuitoriul de rĕu, după cuvêntul Apostolului Pavel către Riml: cap 13: stich 3: 4:

Pentru că domnii nu sunt frică lucrurilor bune, ci celor rele, și vei sĕ nu te temi de biruință, bine fă, și vei avea laudă dintru ea, pentru că sluga lui Dumneḑeu iaste, ție spre bine, ear de vei face rĕu temete, pentru că nu înzadar sabia poartă, pentru că sluga lui Dumnezeu iaste, izbânditor spre urgie celuia ce face rĕu.

Creștinul cel bun povățuindu-se bine de preotul sĕu prin sănătoasă și dreaptă învĕțătură, merge pe calea cea bună, și nu ascultă de sfaturile cele rele și amăgitoare, ce ascultă sfatul cel bun a mai marilor sei, care iaste întemeiat în poruncile și rênduielile cele preaînalte, cu aceasta creștinul bun face odihnă și îndestulare sufletului și trupului seu, aduce cinste preotului seu, protopopului seu și archiereului seu, și căștigă laudă și nume bun dela mai mari diregĕtori și stăpânitori sei.

Așa dară preacucerniciile voastre protopopilor sĕ vĕ siliți a întărí pe preoți din protopopiatul vostru cu învĕțătura aceasta, așa ca preoți sĕ poată totdeauna întemeia pe parochianii sei, ca sĕ asculte și sĕ împlinească toate poruncile cele preaînalte împĕrătesci, care sau dat, care sĕ dau și care sĕ vor da dela înălțatul crăescul Gubernium, dela slăvita varmeghie, și dela toată diregĕtoria, și în preabună și adêncă odihnă și liniște sĕ trăiască sĕ petreacă tot omul mic și mare.

Mai pe urmă nădăjduesc, că veți urma aceștii învĕțături a noastre, și veți păzí poruncile cele preaînalte, și veți învĕța pe preoți, și preoții vor învĕța pe parochiiani sei, ca sĕ păzească preaînaltele rênduieli, și sĕ ție pe parochianii sei în pace și în liniște, și sĕ depărteze dela dênșii tot gândul cel rĕu și amăgitor, și sĕ se ferească de tot sfatul cel necuvios și păgubitor, împlinind poruncile lui Dumneḑeu și poruncile împĕrătesci, vĕ încredințez precum veți fi adevĕrați fii Dumneḑeești, și veți câștiga împĕrăția ceriului, și mie bucurie mare veți pricinuí, fiind rugători către Dumneḑeu pentru dumneavoastră, trimițêndu-vĕ molitvă și blagoslovenie archierească rĕmăi. Sau dat în Sibii 2 Februar: 1790.

Mai sus numitul episcop
(L. P.)
Gerasim Adamovici.

(Va urma.)

Ce-i drept, delegatul nici ilusii nu voesce sĕ-şi facă de atitudinea, ce o va lua România faţă cu monarchia noastră, — căci deşi în privinţa geografică este cel mai apropiat vecin, totuşi în privinţa intereselor i se pare a fi cel mai depărtat; — dar cu toate acestea doresce o alipire a acestei ţĕri, ca sĕ nu fim siliţi a primí bătăliile, unde ni le dă inimicul, ci sĕ le purtăm unde vrem noi.

Foile ruse şi încă cele mai de frunte nu înceată a dovedí dilnic avantagiile mari ce le ar puté avea România, aliându-se cu Rusia într'un eventual rĕsboiu cu monarchia noastră. În alianţă cu Austria, dice foaia rusească „Noworassyjski Telegraf," România n'ar câştiga nimic, ear ca sĕ rĕmână neutrală — ceeace ar fi cel mai mare avantagiu pentru ea — încă nu-i iartă posiţiunea geografică.

Mesagiul cu care regele Italiei, Humbert, a deschis parlamentul Italian a produs mare bucurie în Germania şi în monarchia noastră. Ce-i drept, referinţele sunt de tot amicabile între aceste puteri aliate, cari tind la menţinerea păcii; nu putem însĕ sĕ ne mirăm din destul, cum de pe lângă toată amiciţia monarchiei noastre cu Italia şi Germania, raporturile economice sunt cu totul nefavorabile.

Greutăţile, ce s'au ivit în negoţierile convenţionale cu Italia nu s'au putut delătura şi amarnic s'au înşelat toţi cei ce credeau, că din causa referinţelor amicabile între aceste două state italieni vor fi prevenitori. Delegaţii austro-ungari la Roma au sĕ învingă încă multe greutăţi, căci din raporturile ce sosesc e evident, că italienii fac mari greutăţi mai ales în privinţa cerealelor şi a alcoholului.

În parlamentul german s'a înaintat un proiect privitor la raporturile economice. El conţine duplicarea actualelor vămuri pentru grâu şi sĕcară, şi a fost aprobat de consiliul federal din Germania pe basa propunerilor consiliului economic. — În faţa acestor împregiurări e dubiu lucru, că se va mai efeptuí ori nu o reînoire a convenţiunei vamale cu Germania. Rĕu stăm în privinţa vamală cu România şi rĕu stăm acum şi cu Svitera. Asta e icoana monarchiei noastre!

În sfĕrşit a avut loc şi visita împĕratului rusesc în Berlin. Ea s'a făcut conform programului de primire. Depeşele ne aduc sciri îmbucurătoare despre această visită, ear foile accentuează cu mare satisfacţiune, că ţarul a fost salutat de poporul german cu nesfĕrşite urări de: „Sĕ trăească!" Lucrul de mai mare importanţă este, că principele Bismarck — despre care se vorbia, că nu pentru Ţar vine la Paris, ci pentru principele de coroană — a fost primit de Ţar în audienţă, ear audienţa a durat mai mult ca o oară. Ceeace s'a vorbit între monarchul rusesc şi bărbatul de stat german e uşor de esplicat.

Canalul de Suez încă dă mult de lucru Franciei, Turciei şi Engliterei. Cestiunea conventiunei încă nu e încheiată şi negoţierile se continuă anevoe. Ambasadorul francez din Constantinopol, contele Montebello, a inmanuat Porţii conventiunea dimpreună cu un raport al ministrului Flourens şi o notă a lordului Salisbury. Pentru ca Poarta sĕ aproabe aranjamentul Franciei şi Engliterei i s'a promis concesiuni în privinţa ratificărei, cari au de scop a garanta sultanului cea mai înaltă supremaţie.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Sânţirea bisericei din Gurarîului.

Diua de eri va fi o di memorabilă pentru poporul nostru din Gurarîului Aproape de 30 de ani de când a început a preocupa pe crescinii nostri de aici idea, ca sĕ-şi zidească o biserică noauă, solidă, conform recerinţelor de astădi şi tot odată corespundĕtoare numerosităţii poporului. Era vorba deci numai de realisarea acestei idei, de aflarea mijloacelor necesare.

Pe la anii 60 — după cum se scie — aveam şi noi românii în funcţiunile de stat mai de însĕmnătate oameni de ai nostri, cari între marginile legei se interesau mai de aproape de prosperarea poporului nostru. Astfel şi în acest cerc se afla pe atunci în funcţiune de inspector districtual venerabilul jude de astădi la tribunalul din Sibiiu Petru Roşca, un bărbat cu mult zel şi bunăvoinţă faţă de înaintarea poporului. Dênsului i compete iniţiativa la crearea fondului din care s'a zidit aceasta frumoasă biserică, dênsul a pus basa fondului, prin tăerea şi vinderea lemnelor din o parte a pădurei comunale; şi aflându-se pe acest timp în fruntea protopresbiteratului de astădi al Sĕliştei actualul director seminarial dl I. Hannia, sub îngrijirea dsale a crescut acest fond la considerabila sumă de preste 30 mii fl.

Datori suntem se accentuăm meritele acestor doi bărbaţi pe lângă factorii de adi, ce se află în fruntea conducerei afacerilor bisericesci din aceasta comună, cari au realisat pe deplin o dorinţă veche a credincioşilor nostrii.

Comuna Gurarîului este una dintre comunele mai însemnate din mărginime, şi a sciut în trecut sĕ-şi asigure un fel de nimb în ce privesce viaţa bisericească şi scolară. Acestei împregiurări trebue sĕ-i atribuim deosebita îngrijire a consistoriului şi în special a Escel. Sale Dlui archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, care ca un adevĕrat părinte n'a pregetat a ieşi în persoană la faţa locului, când a fost vorba de aprobarea planului, ca sĕ se convingă despre posiţia locului unde era sĕ se zidească noaua biserică.

O lucrare bine precugetată, bine cumpenită din toate punctele de vedere, deşi ceva mai târdiu, dar de regulă are un resultat mai satisfăcĕtor, aceasta se poate dice cu drept cuvênt, şi despre biserica nouă din Gurarîului

Astădi avem în Gurarîului o biserică situată în mijlocul comunei pe un loc mai ridicat, zidită în forma unei cruci, de o mărime, care ar putea satisface şi recerinţele unei catedrale, un adevĕrat monument, ce seclii va servi de fala comunei.

Era dar un lucru natural, că poporul cu un dor nespus, cu o adevĕrată febrilitate ascepta diua în care sĕ poată lăuda pe Domnul în biserica cea nouă Se născuse însĕ în popor temerea, că de oare-ce în timpul din urmă bunul nostru archipăstor mai sfinţiră două biserici, şi încă pe cea din Arpatac abia numai cu câte va dile mai nainte, fiind şi timpul cam spre earnă, aşa cu greu se va putea sĕ se resolve înmediat şi pentru o a doua lucrare deşí măreaţă, dar obositoare.

Aceasta temere însĕ a fost delăturată prin cunoscuta-i îngrijire părintească a bunului nostru archiereu, şi învitărei făcute în numele comitetului parochial, ca biserica sĕ se sfinţească la 8/20 Novembre, cu hramul archangelilor Mihail şi Gavriil, a rĕspuns cu da, ce fără îndoială a produs mare bucurie în sînul poporului. Aceasta bunăvoinţă a iubitului nostru archiereu a potenţat simţul de iubire a poporului nostru, ce s'a manifestat atât de imposant la primirea Escel. Sale.

Ca vre-o 20—25 călăreţi, mai multe trăsuri în frunte cu dl protopresbiter tractual Dr. Nicolau Maier, parochul local I. Manta, învĕţătorii şi alţi fruntaşi ai comunei au eşit spre întimpinarea Escelenţiei Sale până la marginea hotarului comunei. Sosind Escel. Sa acompaniat de mai mulţi asesori consistoriali şi alţi onoraţiori din Sibiiu, fù bineventat de dl protopresbiter în modul cel mai simpatic, ear Escel. Sa 'şi esprimă mulţămită pentru aceasta bineventare.

După aceasta bineventare, încungiurate toate trăsurile de călăreţi, ajunse conductul în piaţa comunei unde astepta sosirea archiereului un numĕr foarte mare de popor în frunte cu parochul Ioachim Muntean care întimpină pe Escel. Sa în ornat bisericesc cu evangelia şi crucea în mână, şi-l bineventă în numele poporului cu cele mai călduroase cuvinte.

Sărutând Escel. Sa s evangelie, mulţămí poporului pentru acest semn de iubire asigurându-l, că precum în trecut, aşa şi în venitor poate fi încredinţat de îngrigirea sa părinţească cât timp va da do vedi atât de frumoase despre evlavia sa crescinească.

Inmediat fù bineventat Escel. Sa în termini bine aleşi de dl proto-pretore cercual Liviu Bran de Leményi, în numele comunei politice Gurarîului şi a cercului pretorial în fruntea căruia sĕ află, dând espresiune bucuriei pentru onoarea, că poate se salute în mijlocul cercului pe demnul cap al bisericei gr. or. din Transilvania şi Ungaria, la ce au urmat entusiastice strigări de „sĕ trăiască."

După ce s'a făcut încuartirările, conform rênduelei bisericesci, cam pe la 6 oare p. m. s'a început în capela interimală serviţiul Dţeesc de seara, ce în presenţa unui numĕros public s'a sevêrşit de Escel. Sa, asistat de Preacuviosiile lor dnii archimandriţi: Veniamin Popescu şi Dr. Il. Puşcariu; protosincelul Nic. Fratesiu; dnii protopresbiteri: I. Popescu, Z. Boiu, şi Dr. N. Maier; preoţii Ioachim Muntean şi I. Manta, şi proto-diaconul Dr. I. Crişan, esecutând cântările rituale mai mulţi clerici 'din seminariul „Andreian," sub conducerea dlui profesor de cântări D. Cunţan.

Se pare că chiar şi provedinţa se îngrijesce, ca se contribue la o astfel de festivitate. Soarele Duminecă dimineaţă par'că rĕsărea mai frumos ca altădată, frigul din diua precedentă se muiasă cu totul, şi din ce înainta timpul, dintr'aceea era mai cald şi mai plăcut. Poporul, bărbaţi şi femei, tineri şi bĕtrâni se aduna mereu, îmbrăcaţi sĕrbătoresce, veseli la faţă, încât puteai vedea din faţă, bucuria ce o simţeau în internul lor.

Cam pe la 9 oare a. m. se începe tragerea clopotelor, şi vre-o 12 preoţi şi 4 diaconi îmbrăcaţi în ornate bisericesci se duc la cuartirul Escel. Sale spre al conduce la sĕvêrşirea actului sfinţirei bisericei. După luarea moaştelor din capela provisoriă, se începe măreţul act al sfinţirei bisericei, după prescrisele tipicului, care sĕvêrşit de Escel. Sa din măreţ ce e, devine — am puté dice — sublim. La finea actului sfinţirei bisericei, Escel. Sa adresă poporului o vorbire pastorală, în care se accentuă însemnătatea dilei din toate punctele de vedere, şi regretăm foarte mult, că nu suntem în plăcuta posiţiune a o publica în toată estensiunea, fiind acest cuvênt pastoral de un cuprins foarte instructiv.

Pentru eternisarea acestui act măreţ, Înalt Preasânţia Sa predă parochului Ioachim Muntean spre păstrare un act comemorativ subscris de Înalt Prea Sânţia Sa şi de toţi preoţii slugitori, învitând totodată a-şi scrie numele într'acest act toţi parochienii, cari sciu scrie, precum şi alţii cari au luat parte la sĕrbarea acestei dile memorabile.

După actul sfinţirei înmediat s'a început sevêrşirea primei liturgii în biserica sfinţită. Credem a fi aci locul se însemnăm, că atât actul sfinţirei bisericei cât şi liturgia a fost sevêrşită cu asistenţa următorilor preoţi şi diaconi: Preacuviosiile lor dnii archimandriţi: Veniamin Popescu şi Dr. Il. Puşcariu ases. cons.; protosincelul Nicanor Fratesiu secret. cons.; protopresbiterii: I. Popescu prof. sem. Z. Boiu ases. cons. şi Dr. Nic. Maier; preoţii: Nic. Răchiţan, Petru Juga, Coman Baca, Ioachim Muntean, Ilie Iosof şi Ioan Manta şi diaconii: Dr. I. Crişan proto-diacon, prof. sem, Valeriu Popovici, Nicolau Neamţu şi Ioan Cocoşiu. În decursul liturgii diaconul Ioan Cocoşiu ales de preot în Zlagna, fù chirotonit de preot.

Mult a contribuit la festivitatea dilei şi esecutarea cântărilor liturgice prin eminentul chor seminarial compus şi condus de dl prof. sem. G. Dima, ce a desfătat foarte mult inimile evlavioşilor crescini.

Înainte de a încheia descrierea acestei festivităţi, trebue se amintim ceva despre prândul comun, ce sa dat din partea parochiei. La acest prând a luat parte ca la vre-o 100 inşi, în frunte cu Escel. Sa toţi oaspeţii din centru şi comunele învecinate. Se înţelege de sine că la asemenea ocasiuni buna dispositiune nu poate lipsí, ce se manifestează de regulă în formă de toaste, şi ca în toate aşa şi aici în locul prim 'l vedem ridicându-se pe Escelenţia Sa, toastând mai întâiu pentru Maiestatea Sa împĕratul şi regele nostru, apoi pentru guvernul Majestăţii Sale şi organele administrative şi în fine pentru comuna Gurarîului.

Dl protopop tractual Dr. Nic. Maier, toastă pentru Escel. Sa dl archiepiscop şi metropolit; dl archimandrit Dr. Il. Puşcariu, pentru architectul Königer, anteprenorul zidirei bisericei; dl proto-pretore Liviu Bran de Leményi, pentru Escel. Sa Dl archiepiscop şi metropolit, ca mijlocitoriul între popor, Tron şi guvern; dl paroch Ioachim Muntean pentru oaspeţi; dl proto-pretore Liviu Bran de Leményi, pentru dl jude Petru Roşca şi dl director seminarial Ioan Hannia, ca cei, cari au pus basa fondului bisericei regretând, că dl director I Hannia nu se află de faţă; dl jude P. Rosca espune pe scurt înfiinţarea fondului bisericei de asemenea esprimându-şi părerea de rĕu. că nu poate se vadă şi pe dl director seminarial I. Hannia aici; dl Z. Boiu pentru archimandritul macedonian român V. Popescu, care lucră pentru deşteptarea şi consolidarea fraţilor nostrii din Macedonia; dl paroch Ioachim Muntean, pentru dl inginer Gärtner, care a făcut planul bisericei şi pentru dl inginer Neugebauer, ingineriul consistoriului, ca revĕdĕtoriul planului şi supraveghiătoriul zidirei bisericei; dl preot Nicolau Ivan, pentru dl prof. sem. Ioan Popescu, grădinariul dascălilor; dl archimandrit Veniamin Popescu mulţămind pentru afabilitatea cu care a fost primit în linia primă din partea Escel. Sale preavredniculuí domn archiepiscop şi metropolit Miron Romanul precum şi de întreaga inteligínţă din Sibiiu, 'şi esprimă bucuria, că i s'a dat ocasiune se vadă institute culturale române atât de frumoase şi bine organisate cum e scoala de fete şi seminariul „Andreian", precum şi o biserică atât de măreaţă la sfinţirea căreia s'a învrednicit a lua parte, asigură, că duce cele mai plăcute suveniri din Transilvania, şi nici odată nu va puté uita întimpinarea călduroasă ce i s'a făcut mai ales din partea Preasânţiei Sale dlui metropolit, la ce a urmat entusiastice strigăte „Se trăiască"; în fine dl I. Popescu, toastă pentru comuna Gurarîului esprimându-şi dorinţa, ca în scurt timp sĕ poată vedea o fică deamnă mamei biserici sfinţită astădi, o scoală tot aşa de frumoasă.

Cu acestea s'a terminat actul mâreţ al sfinţirei bisericei din Gurarîului, ce pentru generaţiunea presentă va fi un suvenir plăcut pentru totdeauna, şi atât Escel. Sa, cât şi ceialalţi oaspeţi între entusiaste salutări ale poporului au plecat la ale sale. *P.*

Varietăţi.

* În şedinţa din Vinerea trecută a Academiei române, dl Dr. Felix a cetit o dare de seamă despre congresul internaţional de igienă, ce s'a ţinut la Viena; ear dl Gr. Tocilescu a vorbit despre anticităţile romane descoperite la mânăstirea Cozia.

* Cu ocasiunea primirei din 29 Octobre a delegaţiunilor, scrie „Revista Politică", M. Sa impĕratul adresându-se câtră deputatul nostru Isidor cav. de Zotta a binevoit a se esprima între altele, că Alteţa prinţul de coroană a fost foarte mulţĕmit cu primirea strĕlucită şi cordială, ce i-s'a făcut Alteţei Sale în Bucovina, când a visitat provincia aceasta şi această primire a procurat şi Maj. Sale multă bucurie şi mulţămire.

* Generalul Al. Angelescu a demisionat din postul de ministru la departamentul de rĕsboiu. I. C. Brătian e însărcinat cu interimul ministerului de resbel.

* (Strĕmutare de local.) Din partea comitetului societăţii, „Petru Maior" ni se scrie: Societatea literară „Petru Maior a junimei române din Budapesta, cu începutul lunei curente, şi a strĕmutat localul seu din Váczi utcza Nr. 13, în: IV. Só utcza Nr. 6. II. 14.

* (Serbarea învingerii dela Slivniţa.) In Bulgaria aniversarea învingerii dela Slivniţa s'a serbat în mod festiv. Principele Ferdinand l'a felicitat pe antecesorul seu principele Alecsandru, învingĕtoriul dela Slivniţa.

* (Fabrica ungurească de arme.) În şedinţa plenară a delegaţiunei unguresci s'a vorbit earăşi mult despre ridicarea unei fabrici de arme. Stefan Rakovszky asigură, că fabrica se va ridica, constituirea societăţii pe acţii se va face în luna lui Decembre.

* (Antiquităţi.) Cu prilejul regulărei Crişului s'a găsit lângă Gyoma mai multe oase de animale antidiluviane precum şi unelte antice de bucătărie şi pescărit. Obiectele găsite şi cari se vor mai găsi vor fi trimise la Pesta. La Tétény s'au găsit 35 klg. de monede romane. Ele apar noue şi sunt de pe timpul impĕraţilor: Constantin şi Crispi.

* (Vênatul în Austria.) Valoarea, care se obţine în fie-care an din vênat în imperiul austriac este de vre-o 750,000 floreni. În Austria de jos cerbii şi căprioarele constituesc mai cu seamă vênatul cel mai abundant. Se omoară în fie-care an 1200 cerbi şi 10000 căprioare.

În Boemia nu se găsesc nici urşi nici lupi, nici linxi. Vênatul este cu toate acestea destul de abundant, dând anual în consumaţiune 42,000 cuintale de o valoare de un milion de floreni. Galiţia oferă vênătorilor mistreţi, lupi, urşi şi linxi. Cele 470,000 hectare de pădure ale Bucovinei, pot da 9,000 animale de vênat mare. Clima Carinthiei este mai puţin favorabilă vênatului, cu toate acestea se vênează anualmente de vre o 48,000 floreni. Pădurile provinciei Salzburg, cari au o întindere de 231.000 hectare dau anual la 6.000 animale de vênat mare Tirolul de şi de patru ori mai mare în întindere, produce mult mai puţin. Marmota care nu se găsesce de cât în munţii înalţi, nu figurează în registrele de vênătoare de cât pentru 250—350 capete.

Programa

pentru adunarea materialului literaturei poporale.

(Încheere.)

31. Ce credinţă are poporul despre curcubeu? Cum ii descântă copii?

32. Ce hoţi vestiţi au fost pe acolo şi ce legende au rĕmas de ei? Bunăoară ca de Pintea, Cetău etc.

33. Spiritusul ce este? De unde se capĕtă şi spre ce scop umblă după el, cine umblă?

34. Este pe acolo cunoscută burduhoasa? când o fac şi cum?

35. Dar strigarea peste sat cunoscută e? şi când se întêmplă şi cum?

36. Ce vestminte poartă poporul, de ce coloare parte de parte, care le face însuşi şi care le cumpără? Descrierea fie cărei bucăţi de vestminte şi a părţilor lor.

37. Căutarea în palmă cum se întêmplă?

38. Ce înţelege poporul sub potcă?

39. Ce obiceiuri are poporul la băgatul oilor pe brânză? la băgatul oilor pe lapte?

40. Ce înţelege poporul sub fratele şi sora soarelui? Buricul pământului? Rîul de rouă?

41. Pentru ce venerează poporul ţiua lui Foca? (Filip?)

42. Ce înţelege poporul sub minuneaua? şi ce crede despre ea?

43. Ce crede poporul despre şerpii cei albi?

44. Ce înţelege poporul sub cocoşul din poarta raiului?

45. Ce sub legatul bărbaţilor? şi cum se întêmplă aceasta?

46. Ce crede poporul despre cocoşii şi mâţii cei negrii? Ce despre găinele negre?

47. Ce despre găinele ce cântă cocoşesce?

48. Ce crede poporul despre moarte şi cum şi-o închipuesce?

49. Ce înţelege poporul sub lumina sufletului?

50. Ce este lingura milostivelor?

51. Ce este Sorbul şi crângul pământului?

52. Ce este earba fiarĕlor şi peatra frânturei?

53. Pe unde se aude vorba iezări-te-ar şi în ce sens? asemenea: agâmba-te-ar?

54. Cum şi când caută comori?

55. Cunoscut e p'acolo Joveiul popii? şi ce este aceasta?

Materialul adunat brut, fără pic de prelucrare, binevoiască cei ce se interesează de literatura poporală, atât bărbaţii cât şi fetele noastre dela sate, a l trimite subscrisului, care lucră în companiă cu colegul seu Iuliu Bugnariu înv. în Hordac la sus amintitul op. Ar fi daună, ca materialul acesta scump să zacă numai în gura poporului, ori mult să se păstreze împrăştiat prin celea foi şi foiţe; mai bine să-l adunăm la un loc, ca generaţiunilor viitoare să le servească drept document despre ceea ce avem astădi.

Pĕcatul ar fi şi mai mare, când din vina noastră s'ar chiar pierde. Bărbaţii altor neamuri au scris despre noi şi datinele noastre, ear noi foarte puţin; despre miturile ardelenesci nu cunosc nici un op în limba română, precând Ungurii au opurile lui Kővári László, „Erdély földe ritkaságai" şi „Száz történelmi rege", ear neamţul Schmidt a scris: „Das Iahr und seine Tage". Ar fi deci timpul să ne apucăm şi noi odată la adunarea şi ordinarea acestor odoare. Deci fie bun tot Românul, după putinţă şi voinţă, a culege astfel de material, şi până la 1 Aprilie 1888 a-l trimtie la stimatorul:

Rodna-veche, (O-Radna) Transilvania.

Ioan Pop Reteganul,
învĕţător.

Din public.

Petrecênd în Sibiiu în decurs de 10 ţile nu pot a me depărta de aici fără a da şi pe aceasta cale espresiune adêncei mele mulţămite şi recunoscinţe faţă de Înalt Preasânţitul Domn metropolit Miron Romanul, care cu o iubire părintească m'a primit în timpul petrecerei mele aici, mi-a dat îndreptări folositore pentru câştigarea esperienţelor în cercurile bisericeşci, ba m'a învrednicit a me face împreună slujitor al altariului cu ocasiunea sânţirei bisericii frumoase din comuna Gurarîului, ce avù loc la ţiua sânţilor Archangeli a. c. În special mulţămesc Escelenţiei Sale pentru că primindu-me la ospitala masă a Preasânţiei Sale mi-a dat ocasiune a cunoasce în persoana Preasânţiei Sale vîrtuţile unui adevĕrat păstor bun sufletesc, şi ideile humanitare de care este inspirat în înţeles creştinesc nu numai faţă de fiii sei sufletesci, dară cătră tot ce are trebuinţă de ajutor. Impresiunile, ce le duc cu mine despre cercurile în care am petrecut în acest timp scurt împregiurul Escelenţiei Sale, sunt dintre cele mai favorabile şi acele 'mi vor fi tot atâtea plăcute suveniri. Ca preot român, născut în Macedonia, ce am fost în legături de subordinaţiune ierarchică la patriarchia din Constantinopole, făcênd în timpul din urmă mai multe călătorii şi cănoscênd în câtva stările şi altor scaune archieresci din deosebitele provincii ortodocse, cu plăcere constatez, că instituţiunile bisericesci şi Înaltul Păstoriu sufletesc în mânile căruia providenţa dumneţeească a pus destinele bisericei din Ungaria şi Transilvania sunt la înălţimea ortodocsiei şi pot serví şi altor biserici ortodocse de model, măcarcă starea materială a bisericii nu este în aceeaşi proporţiune favoritoare.

Un seminariu bun, o tipografie bine adjustată, o reşedinţă destul de confortă, un personal inteligent împregiurul Escelenţiei Sale Miron Romanul, o activitate continuă de dimineaţa până seara, după esemplul dat de Inalt Preasânţitul este ce am aflat la metropolia din Sibiiu. Sub impresiunea acestor esperienţe, la despărţire din Sibiiu, doresc din inimă sinceră ca Dumneţeu să ţină în deplină sănătate pe Inalt Preasânţitul metropolit Miron Romanul, ca să poată încă mulţi ani păstorii turma sa cuvêntătoare cu păşiunea, cea dreaptă şi sântă a ortodocsiei, spre înflorirea şi prosperarea bisericii românilor din Ungaria şi Transilvania.

Primiţi ve rog dle redactor etc.

Sibiiu, 9/21 Novembre, 1887.

Veniamin Popescu,
archimandrit român macedonean.

Loc deschis.*)

(Încheere).

Nu me interesez de progresul tractului, căci eu nu sciu pe ce cale m'aşi şi putea interesa, fără pe calea prescrisa de lege în comitetul protopresbiteral, din care fac şi eu parte, în sinod unde asemenea sunt membru şi unde am aşteptat şi aşteptăm să ne raporteze despre progresul făcut, însĕ îi este frică sĕ-l concheme şi pe acesta, deşi comitetul protopopesc l'a silit la aceasta, fipsându-şi dênsul ţiua ţinerei sinodului pe a 3-a ţi de Pasci *1887*. Cumcă în mai multe comune s'ar fi înfiinţat fonduri biserico-scolari este o laudă lipsită de ori ce basă, căci eu sunt înformat foarte bine despre toate parochiile, cari le citezi dta, şi sciu cu positivitate, că celea afirmate de dta sunt imaginaţiuni. Ce fond biserico-scolar a înfiinţat d. e. în Merghindeal? cel avut şi înfiinţat de fostul administrator şi donaţiunea dlui notar comunal de acolo, care datează încă de când protopopul nostru nici nu visa a devení când-va protopop, care fundaţiune sub laudabila dênsului administrare însĕ este aproape de ruină, însĕ sciu şi aceea, că fondul biserico scolar din Şulumberg este aproape de a-şi da duchul ca şi fondul protopopesc, înfiinţat şi înmulţit de fostul administrator protopopesc prin crucerii dela licenţiile de cununii, din carele fără consensul şi fără auctorisarea comitetului protopopesc, ba fără scirea membrilor acestuia, a demândat epitropului sĕ ea banii din cassa de păstrare a Agnitii în suma nu mai mult nici mai puţin fără cam circiter 150 fl., ceea ce vor dovedí la timpul seu libelele şi se-i plătească dênsului spesele avute cu banchetul seu la instalare în consonanţă şi aceasta manipulare cu § l 27 din statutul organic părinte corespondent G. Veţi deci, că me interesez de tractul nostru şi de înaintarea lui. Ţici, că eu a-şi fi încercat prin individul Musca din Şulumberg a zadarnicí edificarea scoalei, prin aceasta earăşi spui un neadevĕr demn de dta, căci eu cunosc ce este drept 2 indivíţi cu numele Musca pe Gligor şi Nicolae, însĕ cu nice unul n'am vorbit un legănat cuvênt încă dinaintea venirei actualului protopop în tract, dar în urma corespondinţii dtale, convenind cu respectivii indivíţi, i-am întrebat în presenţa unor persoane demne de creţĕmênt, care dintre dênşii ar fi fost contrari edificării scoalei din Şulumberg şi dênşii mi a spus că nice unul, fără că Gligor Musca ca membru din comitet s'a opus voinţii protopopului împreună cu alţi membri din comitet, căci dênsul în contra contractului încheiat cu măestrul a demândat acestuia sĕ mute o uşa, se mai ridice zidul, ceea ce nu era provĕţut în planul de zidire, din care causă astădi măestrul le mai cere preste togmeala avută vre o 200 fl., eată deci adevĕrul; se vede, că esti şi aci rĕu informat, părintele protopop însĕ dacă îi face cineva oposiţie atuncia numai decât aruncă vina pe preotul Moldovan, caute însĕ la sine, căci dênsul le causează toate, sulevaţi însĕ şi causa aceasta a scoalei din Şulumberg, că ve voiu supune eu apoi manipularea dvoastră şi în cestiunea aceasta după cum de facto este.

Apoi cumcă cu banii sei!? sau ai „Albinei"! ar fi cumpĕrat protopopul porţiunea canonică din Covĕş nu este dovedit, eu sciu ca cu banii „Albinei"; fie însĕ ori cum, Coveşenii datoresc acesti bani „Albinei".

Ce se ţine de aserţiunea dtale, că eu a-şi fi luat parte la banchetul lui Baussner după alegere este drept, n'am luat însĕ parte la banchetul lui Halász ca alţii, nici n'am primit bani dela acesta vênţêndu-mi caracterul. Suplic şi la ministru în fie-care an după ajutor, căci ca preot român am drept la acel ajutor,**) cu atât mai vêrtos, căci me sunt şi demn al căpĕta, căci deşi am spesat mult în vieaţa mea pe la studii, totuşi am o parochie destul de sĕracă şi în aceasta parochie nime nu-mi tinde mâna de ajutor, pentru aceea însĕ tot român sunt încă nu mi-am vêndut neamul şi nici că-l voiu vinde.

Veţi părinte corespondent acestea ar trebuí şi altele multe, cari mi le reserv pentru alte timpuri sĕ le spui publicului, dar nu publicului ci cel puţin protopopului intimului dtale client, ca sĕ lucre în consonanţă cu legea, nu se ve apucaţi de certe. Te ai lăudat, că me vei spriginí dacă vei vedé că lucru după drept şi dreptate, aşadară îndeamnă-l pe protopopul se adune comitetul la şedinţă, se concheme sinodul şi cu acestea corporaţiuni sĕ se nisuească a delătura în bună înţelegere pedecile şi rĕul nu calumniind pe alţii semânênd discordie între fraţi, aci trebue se fii la locul dtale, căci aceasta o cere chemarea d-tale ca preot.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacţiunea nu e responsabilă.

**) Dar nu pe aceasta cale. Red.

Spune-i şefului să-şi aducă aminte de cuvintele Ilustrităţii Sale dlui consilier aulic în pensiune Iacob Bologa din presara alegerei de protopop în casa şi la masa capelanului protopopesc Ioachim Părău, rostite în urma cântărei Ilustrităţii Sale: Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locuí fraţii împreună etc. şi fie încredinţat, ca lucrând în înţelesul acestora tractul va progresa şi înflorí mergênd mână în mână cu toţii către scopul sfânt, la din contră vênt semănând fortună veţi secera. Sapienţi sat.

N Moldovan.

La preumblare întâlnim pe mulţi cu faţa galbină, cu privirea posomorîtă, cu paşii obosiţi etc. şi ce e causa? Nu e altceva de cât suferirea de nervi, şi chiar pe lângă buna îngrijire boala nu se mântue; folosesci însă elicsirul de nervi al Dr. Lieber remâi uimit de înfluinţa vindecătoare a acestui preparat binecuvêntat Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (crucea cu ancoră) 1/2 sticlă =2 fl. v. o sticlă dupla fl 3,50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr. Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer-Kreuz.“

Loterie.

Sâmbătă în 19 Novembre 1887.

Buda: 83 43 40 21 41

Nr. 191. [1740] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea staţiunei vacante parochiale din Dâncu-mic/ să escrie a doua oară concurs conform ordinaţiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 ḑile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.

2. 13 jugĕre şi 365□ stânjen pământ arător şi fênaţ.

3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulĕu, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.

4. Una ḑiuă de lucru sau 40 cr. v. a. bani dela toată familia.

5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta staţiune preoţească să-şi aştearnă petiţiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orĕştiei.

Orĕştie, 6 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blaşfalĕul de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei să escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 17/29 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 1155. [1739] 2—3

CONCURS.

Cu provocare la resoluţiunea Preaveneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta să escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bĕtrânul paroch Ioan Hociota în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumĕtate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post să 'şi presenteze petiţiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de ḑile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriţei să escrie concurs cu terminul de 30 ḑile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriţei în

Borgo-Bistriţa, 25 Septembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 443 [1728] 3—3

EDICT.

Vilma Tomuţa gr. or. din Abrud, carea de 8 ani ş'a părăsit pe legiuitul ei bărbat Iosif Schüller de rel. evangelică luth. din Orĕştie cu domiciliul în colonia Piski fără să se scie ubicaţiunea ei, se citează prin aceasta ca în termin de un an şi o ḑi să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci la din contră, cererea de divorţiu a bărbatului ei, să va decide pe basa pribegirei ei.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Devei, ca for de I-a instanţă.

Deva, la 30 Septembre, 1887.

Ioan Papiu,
ppresbiter.

Nr. 440. [1731] 3—3

Edict.

Nicolau Neagovici gr. or. din Intorsura-Buzĕului, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita sa soţiă Ana Dima, tot din Intorsura-Buzĕului, fără a se sci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 12 Maiu a. c. Nr. 2062 B. — se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia sa să va pertracta şi decide şi în absenţa lui.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 401. [1736] 3 -3

Citaţiune edictală.

Maria Goiţă din Draos, comitatul Udvarheiului, carea aproape de 3 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat George Bucur din Draos, fără să se scie ubicaţiunea ei prin aceasta se citează, ca în termin de un an şi o ḑi dela prima publicare a acestora, să se presenteze înaintea subsemnatului for matrimonial, căci alt cum, procesul urḑit se va decide şi în basenţa ei.

Cohalm, în 14 Septembre, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. or. al Cohalmului ca for matrimonial de I. instanţă

Nicolae D. Mircea,
protopresbiter.

Nr. 439. [1730] 3—3

Edict.

Maria Mailat din Vălcele (Elŏpatak), care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Casciu tot din Vălcele, fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale din 10 Februariu a. c. Nr. 708 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de trei luni dela prima publicare, căci la din contră procesul divorţial intentat asupraide bărbatul ei, se va pertracta şi decide în absenţa ei.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei-scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 2—3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroşeni, carea de 9 ani de ḑile a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Petru Coţofan tot din Petroşeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de ḑile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorţial intentat de bărbatul ei se va pertracta şi în absenţa dênsei.

Haţeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Haţeg.

Ioan Raţiu,
protopresbiter.

Nr. 441. [1729] 2—3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredinţă pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicaţiunei ei, — conform resoluţiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica şi în absenţa i.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

[1737] 2—3

Medicinae universae
Dr. P. Cioran
ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Nr. 101. [1735] 3—3

Edict.

Lina n. Ioan Frăţilă gr. or. din Bungard, soţia legitimă a lui Dumitru Modran, asemenea gr. or. din Bungard, carea de 5 ani a părăsit pe bărbatul ei fără a i se sci ubicaţiunea, prin aceasta se citează, ca în termin de 6 luni dela prima publicare a acestui edict să se presenteze înaintea subsemnatului, căci la din contră cererea de divorţiu a bărbatului se va decide pe basa pribegirei ei. Scaunul protopresbiteral gr. or. al Sibiiului ca for matrimonial de prima instanţă.

Sibiiu, 21 August, 1887.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Singur veritabil să află sub aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi**, provenite din păcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor**, cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslusiri mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul 1/2 sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dupla fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 24—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necreḑutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea*, *frigurile*, *scuiparea*, (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu 1/2—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o 1/2 de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 38—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 116 Sibiiu, Joi 12/24 Novembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbata.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 11 Novembre.

Ne am impus o deosebită reservă în ținuta noastră față cu „Tribuna" și aceasta din mai multe considerațiuni. Ne-am impus tăcere cât timp numai ne va fi posibil. Nevoiți suntem însĕ se rumpem cu tăcerea, și sĕ luăm posițiune hotărîtă față cu nouĕle ei porniri, căci este angagiată demnitatea bisericei, demnitatea noastră ca oameni onorabili, și demnitatea amicilor nostri. Mai pe sus de toate voim se restabilim adevĕrul, care și în aceste timpuri de demoralisare trebue se fie motorul acțiunilor noastre în cele naționale numai puțin, ca și în fie-care acțiune privată.

În numĕrul seu de Dumineca trecută diariul „Tribuna" în primul articol dă lecțiuni de educațiune politică, de formarea caracterului junimei.

După maniera sa cunoscută, „Tribuna" ține lecțiune de moralitate publică dupăce calumniază mai întâiu pe Preasânția Sa archiepiscopul și metropolitul nostru Miron Romanul, atribuindu-i însușiri sufletesci, cari Escelența Sa nu le are dară de care până în suflet sunt cuprinși oamenii dela „Tribuna"; o face aceasta, după ce mai întâiu prin vorbe late spune un mare neadevĕr, ca lumea, luându-se după vorbele cele mari, sĕ-și închipuească lucruri și mai mari. Presentează adecă „Tribuna" pe Escelența Sa ca pe un om plin de vanitate, care caută ocasiunile sĕ i-se facă ovațiuni, apoi ca pe unul plin de pasiune, care face presiune asupra oamenilor din jurul dênsului, și în fine ca din senin se provoacă la fostul redactor al diarului nostru, la domnul asesor consistorial și referent în senatul scolar, Mateiu Voilean, presentându-l ca pe un om, care a căḑut pradă neomenoaselor presiuni ale Escelenției Sale, perḑându-și independența, pe care apoi 'l pune în paralelă cu domnul Gregoriu Moldovan. Esclamă apoi: feriți-vĕ de asemenea caractere.

În interesul adevĕrului trebue se reducem lucrurile la starea faptică, sĕ restabilim restălmăcitul adevĕr, și se strigăm „Tribunei": Destul cu ticăloșiile!

Este cunoscut publicului român, că cu ocasiunea presentărei Escelenției Sale la Cluș spre a asigura pe Maiestatea Sa monarchul nostru despre loialitatea bisericei greco-orientale din archidiecesă, junimea română dela universitatea din Cluș a aflat de cuviință sĕ-și facă reverințele la Escelența Sa. Luând noi notiță de acest pas al junimei, care tradează o nobilă însușire în caracterul junimei noastre, „Tribuna" n'a putut, ca în modul obicinuit de ea sĕ nu tragă la îndoeală esactitatea notiței noastre.

Desmințită în toată forma prin tinerii dela universitate, „Tribuna" a pus la cale o mișcare între tinerii dela universitate, ca se remonstreze contra acelora, cari au susținut starea faptică a lucrului. Avem informațiuni, că un colaborator din redacțiunea „Tribunei" a scris la Cluș unor bărbați onorabili, ca se stoarcă dela tinerimea universitară declarațiuni contra Escelenției Sale. Acesti bărbați în mână cu provocările de aici au consultat pre mai mulți inteligenți din Cluș, și acestia au rĕspuns: Dați pace junimei, ajungă „Tribunei," că la 1885 a făcut martiri din mai mulți tineri universitari.

Noi am sciut toate acestea și am tăcut în interesul reputațiunei neamului nostru. Eram de credința, că rătăcirea va fi recunoscută și din partea celor dela „Tribuna."

Cât de mare a trebuit se ne fie mirarea, când cetim în numĕrul de Duminecă al „Tribunei", că junimea română este terorisată de către Escelența Sa, că oamenii aproape de Escelența Sa, dispun de stipendii, pe cari le împart numai la cei slabi de caracter, și cei cu porniri de independență sunt amenințați cu perderea stipendielor

Dacă sunt onorabili oamenii dela „Tribuna" vor veni cu casuri concrete, până atunci le spunem: că toate acestea sunt calumnii.

Este o mare nemernicie a afirma despre archiereul nostru, că este omul pasiunei, face presiune asupra subalternilor sei. Aceasta o simt pas de pas cei dela „Tribuna," ei însĕ își ajung scopul cu lățirea da asemenea neadevĕruri Dacă Escelența Sa ar avea porniri spre pasiuni, dacă ar voi se facă presiune, atunci de mult n'ar mai fi în consistoriu câțiva asesori consistoriali, de mult n'ar mai fi în seminariu, Dr. Barcianu, D. Comșa Dr. Crișianu și Cunțanu, nu în fruntea tractului Sibiiu protopp. Simeon Popescu, și alți câți-va în fruntea altor protopresbiterate, cari sunt tot atâța stâlpi ai grupului de oameni dela „Tribuna."

Escelența Sa însĕ este omul cel mai constituțional din lume, și în simțul seu de liberalism merge așa de departe, încât sufere ca oamenii, cari se hrănesc dela biserică, se arunce cu tină în biserică, sĕ nimicească instituțiunile ei.

Obrăsnicie este în cele din urmă și atacul contra domnului asesor consistorial Mateiu Voilean „Telegraful Român" de pe timpul cât l'a redactat dl Voilean, în ținuta sa a fost tot atât de solid, dacă nu mai solid ca „Tribuna"; apoi de bună seamă mai cu independență redactat, ca pe timpul domnului Cristea sub fericitul Șaguna. În el se află articuli despre interesele noastre naționale superiori articlilor din „Tribuna" cu: *„ibis redibis."*

În acest punct caracterul politic al domnului Mateiu Voilean este curat.

În oficiul seu actual el lucră cu conscienționsitate și independent, legat fiind numai de legile esistente. Dovadă archiva consistorială, dovadă domnii asesori consistoriali din senat.

Aceasta o sciu și asesorii consistoriali, cari inspiră condeiul dela „Tribuna". Lor însĕ nu le pasă de adevĕr, scopul lor e: se calumnieze.

În timpul din urmă s'a deschis și ochii acelora, cari mai țineau ceva la cele scrise în „Tribuna". Aceasta ne servesce spre mângăere, și dacă prin cele scrise am contribuit și noi la luminarea publicului vom avea consciința că ne-am împlinit datorința de publicisti, spunênd adevĕrul în toată golătatea lui.

Revista politică.

Lumea politică discută mult asupra visitei din Berlin acum terminată, ear presa se îndeletnicesce cu fel și forme de comentare asupra acelei visite. Încă dela început visita țarului la curtea din Berlin, într'un timp, când relațiunile dintre cele două state ajunsese, putem dice, culmea lor de încordare, era privită de toate statele, ca un pas serios și decisător totdeodată în referințele dintre Germania și Rusia. Din limbagiul, de astăḑi cu totul schimbat al jurnalelor berlineze, cari raportează cu satisfacțiune despre visita țarului, se poate ușor deduce efectul împăciuitor al visitei. Deși positiv nu se scie încă nimic despre resultatul visitei, cu toate acestea judecând după toate semnele esterioare, nu mai încape nici o îndoială, că relațiunile dintre Germania și Rusia nu s'ar fi ameliorat. Sancționarea acestei ameliorări a putut sĕ se facă însĕ numai în convorbirea de cinci sferturi de oară, dintre țarul și prințul Bismarck, în care convorbire, jurnalele berlineze pun tot pondul și scopul visitei Deslușiri despre acea convorbire ḑice „Post" trebue sĕ se dea, la din contră lipsa ori cărei deslușiri este cea mai eclatantă deslușire.

În fața tuturor acestora se vede lămurit, că tot tripla alianță este aceea pe care foile berlineze pun mai mare pond, căci ele ḑic, că visita țarului ori cum, din solidaritatea și scopul acelei alianțe nu va puté schimba chiar nimic.

Acesta este punctul la care singur se provoacă jurnalele rusesci, din incidentul visitei din Berlin, și care le face pe toate a se îndoi în posibilitatea

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

5. *O ordinăciune episcopească, prin care se îndatorează preoțimea a ține serviciul divin din incidentul morții împĕratului Iosif II.*

Nro. 116. Înălțatul C. G. au binevoit acum la 15 a lunei acesteia sub Nro 1915 pentru jalnică săvêrșirea și mutarea prea milostivului împĕratului nostru Iosif II din lumea aceasta trecĕtoare la cele vecinice a ne însciința a ne poruncí, ca la toate neamurile deodată în 3 ḑile după olaltă, pe lângă sunetul clopotelor, sĕ se facă rugăciunile cele cuvincioase pentru mântuirea și fericirea sufletului mai sus pomenitului împĕratul nostru. Ear a patra ḑi după încetarea clopotelor rugăciune pentru bine norocirea și blagoslovită stăpânirea viitorului nostru împĕrat. Deci Preacucerniciei tale poruncim, ca îndată cât vei căpĕta aceasta, deodată sĕ poruncesci la toti preoții Prea cucerniciei tale, ca toți deodată la toate bisericile în 2 ḑile, a treia ḑi, a patra ḑi a lunei viitoare Aprile, după călindariul nostru, sĕ se slujească sfânta liturghie și părăstasul după obiceiu, întru pomenirea mai sus pomenitului și de jale vrednicului nostru împĕrat întru Domnul rĕposat și la fiesce-care biserică în mai sus pomenitele trei ḑile sĕ se tragă clopotele într'o ḑi trei ceasuri, adecă un ceas dimineața, unul la ameaḑi și altul la vecerniă; ear a patra ḑi, după încetarea clopotelor, adecă la 5 Aprile sĕ se facă alte rugăciuni pentru viitoriul nostru împĕrat, precum s'a scris mai sus, ca sĕ fie norocit și blagoslovit întru stăpânirea sa. Ear unde n'ar ajunge porunca noastră până atunci, poate sĕ se facă și după aceia. Sibii, 22 Martie, anno 1790. Gerasim Adamovici.

6. *O însciințare episcopească despre depunerea protopopului George Radovici, pe lângă îndrumare a se feri preoțimea de neobservarea cărceiva ordinăciuni.*

Fiindcă Înaltul C. Guvernium o judecată, ce au curs prin consistoriumul nostru, asupra protopopului Brașovului George Radovici pentru o cununiă, ce s'au întêmplat cu porunca lui, prin alt preot din vecinătate, fără de strigarea de trei ori și fără de voia părinților fetĕlor împreunătoare, acum la 18 ḑile a lunei acestia Nro 1201 prin milostivul seu dicret bine au voit a întări și a poruncí, ca numitul protopop sĕ fie lipsit din protopopiat de tot și popa cel din vecinătate asemenea cu aristea canonit; așa veḑênd noi, că și de alte multe laturi mai vin de acest fel de pricini și mulți sunt tocmai acuma în judecată arătați de către slăvitele varmeghii, am aflat de lipsă pentru trecerea primejdii întêmplătoare tuturor protopopilor și preoților a însciința, ca sĕ se păzească de acestfel de întêmplări și sĕ iee sama mai bine poruncilor împĕrătesci, sĕ nu greșească cât de puțin în potriva lor ori în ce fel de materie, fiind acestea foarte lucruri gingașe. Despre care și Prea Cucernicia ta și preoții vei însciința, ca sĕ se păzească de a lucra ceva cât de puțin împotriva poruncilor sub perderea diregătoriei lor și altă pedeapsă pe lângă aceia, după faptă mĕsurată și de s'a întêmplat undevași ceva de acestfel de urmări sau în ori ce fel de chip, care ar fi în protiva poruncilor împĕrătesci, Prea cucernicia ta prea cu grabă sĕ arăți aicea, ca sĕ nu apuce a se descoperí lucrul de alte laturi, despre tisturile varmeghii sau alt cineva și atunci Prea cucernicia ta, ca un nebăgător de samă și ca un neîmplinitor datorii chemării Sale, asemenea cu vinovatul te vei canoní. Sibii, 23 Februarie 1790. Gerasim Adamovici.

6. *Ordinăciune episcopească, privitoare la adunarea mai regulată a tacsei sidocsiale.*

Înaltul crăiescul Gubernium acum m'a însciințat la 18 a lunei acesteia sub 1882: cumcă după o poruncă, ce s'a dat la 19 a lui Ianuarie 1789 sub Nro 272, pentru strângerea sidocsiei prin tisturile varmeghii mai nici o ispravă s'ar fi făcut: că foarte puținei bani de aceia ar fi întrat până acuma

unei depline împăciuri între Germania și Rusia. Tripla alianță ḑic ele, așa după cum e scopul ei, face imposibilă ori ce spriginire din partea prințului Bismarck întru realisarea planurilor Rusiei în Bulgaria.

Se întunecă tot mai tare ceriul Franciei, și în starea absolut confusă în care a ajuns republica astădi, temerea a pětruns inimile multora, că natura aplecată spre revoluțiuni a francezilor, își va pune în lucrare pornirea ei. In ședința din urmă a camerei, ministeriul și-a dat dimisiunea, care a fost primită de presidentul republicei, și care se crede că va însărcina pe dl de Flourens cu formarea unui nou cabinet.

Altcum a aflat cu cale a purcede președintele republicei dl Grevy, care după cum a declarat nu voesce să-și dea demisiunea constrêns fiind la aceasta de către cameră, căci ar da nascere prin aceasta numai la un cas de precedență, prin care camera după plac ar puté resturna pe ori care president, și în care cas acesta ar fi întocmai unei instituțiuni pe care o poți delătura cât de ușor.

Cu toate acestea posițiunea lui devine din ce în ce mai critică, ear învălmășala în republică cresce mereu, dând nascere la demonstrațiuni, inițiate de jurnalul monarchico-clerical „le Gaulois“, care cu multă îndârjire a publicat mai în urmă un articol întitulat: *Trăiască Regele!*

Jurnalele germane încă nu vreau să se arete streine de toate cele ce se petrec în Paris, „Post“ ḑice, că acusațiunea îndreptată contra lui Wilson nu e decât o conspirațiune a radicalismului contra republicei. Dl Boulanger și creaturile sale ḑice jurnalul german, sunt urzitorii conspirațiunei. În dosul acestei conspirațiuni stă partida de resbel și panslavismul.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Din nord-ostul Transilvaniei în 18 Novembre 1887. Dl Redactor! Încă dela început a fost un secret public, că pelângă pofta de câștig, rĕsbunarea a fost motorul principal, care a dat nascere consorțiului „Tribunei“ și acestei foi. Scopul acesta însași „Tribuna“ uneori l'a dat pe față în coloanele sale.

Prin frase bombastice, prin articuli sensaționali și alte apucături „Tribuna“ pe mulți, cari nu sunt dedați a judeca lucrurile mai adênc, la început i-a sedus a lua de bani buni cele ce se publicau acolo fie chiar lucruri nedemne de o foaie serioasă, așa încât și în conversațiuni private acesti ușurei de minte se provocau la „Tribuna.“

Astădi au eșit cuiele prin sac, sau mai bine ḑis s'a demascat, că sub pelea leului strigă altă nenorocită ființă.

Ce a făcut „Tribuna“? Cu ocasiunea alegerilor dietali tribuniștii sub masca de pasiviști zeloși au pus sub anatemă și au dechiarat de eschisi din societatea românească pre preoți și bărbați onorabili din simplul motiv, că nu au fost pasiviști, ci au urmat unor vederi mai conciliante.

Tribuniștii s'au dechiarat în foaia lor de oameni fără confesiune religionară. Totuși când era vorba de confesiune, apoi după opiniunea lor noi gr. or. eram cei mai netrebnici.

„Tribuna“ a atăcat în modul cel mai condemnabil pe capul bisericei noastre, ba unii consortiști la ocasiuni date au spus pe față, că scopul lor principal este îndreptat în contra capului bisericei, și pe toți, cari nu vor merge în direcțiunea aceasta cu ei, i privesc de inimici și vor lucra la ori ce ocasiune în contra lor. Aceasta o au și dovedit ei la ocasiuni date.

S'a apucat apoi „Tribuna“ cu planul ei de disstrugere de cea mai sântă instituțiune națională culturală, și cugetând că trebue înveninat și secsul femeesc, a tras în tină scoala de fete a asociațiunei, reuniunea femeilor române din Sibiiu și scoala de fetițe a acesteia

N'a lipsit „Tribuna“ a atăca pe așa numitul comitet central național, căruia și ea aparținea în privința vederilor politice, precum și institutul „Albina“ trăgênd în tină pe bărbații cei mai onorabili, încărunțiți în lupte și activitate.

Și cu toate acestea ce resultat a avut aceasta procedere a „Tribunei.“

Capul bisericei noastre la toată ocasiunea și în toate călătoriile, fie întreprinse în ori ce parte — s'a putut și se poate convinge de veneratiunea, iubirea și loialitatea neclătită a poporului credincios, precum și de deosebita stima și respect din partea străinilor și fiilor sei sufletesci.

Venerabilii bărbați ai comitetului asociațiunei și bravele femei din reuniune ca tot atâța ingeri păzitori, au sciut apĕra și ferí institutele noastre cele sfinte naționale de duchul cel rĕu.

Tocmai și din aderenții Tribunei, pre cari la început prin feliurite moduri î câstigase prin provinciă, cei mai mulți s'au trezit, și au întors tribuniștilor spatele.

Quid nunc? va fi ḑis „Tribuna“ în urma a estora. Am gătat cu toate, și adunêndu-și consortiștii și toți consilierii au făcut sfat. Oamenii tineri și sburdalnici ușor sar dintr'un estrem într'altul. Așa tribuniștii din pasiviști esagerați acum deodată a rupt legătura cu partidul lor național și aceptează terenul legal creat prin legea naționalităților din 1868 cu alte cuvinte, se apropie de principiile profesate totdeuna în „Telegraful Român“ cu cea mai curată intențiune.

Inchei de astădată a le dorí succes în privința profesării noului program politic, poate că pe acest teren vor fi resultatele mai mulțămitoare pentru dênșii. *S.*

Sânțirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

De lângă Olt, la 31 Octobre, 1887 v.

Crescinii nostri din comuna micstă, română-maghiară Arpatac, — comitatul Háromszékului, după-ce începuserà încă înainte de asta cu vr'o 8 ani a-și zidi o biserică nouă în locul celei vechi crepate, își vĕdură acum după multă trudă, osteneală și alergare în dreapta și în stênga — realisată o veche dorință prin zidirea unei nouĕ biserici, carea biserică este după împregiurările lor foarte frumoasă; — ba o asemenea biserică mare și frumoasă nu găsesci împrejur — nici chiar în comitatul întreg! Această biserică frumoasă costă — afară de ḑilele de lucru cu mânile și cu carul prestate de crescinii nostri de acolo — preste 12,000 fl. v. a.

Consciința religioasă a acestor români buni și de conservare în legea strămoșească îi stimulase la sacrificii mari; căci cu drept cuvênt mari se pot numi contribuțiunile de 30—50 fl. pentru un cap de familie date de un popor fost până ierialaltă-eri înjugat la robotă în toată puterea cuvêntului. Este lucru mare acesta, mai cu samă luându-se în considerare stările lor economice, că în decurs de vr'o 10 ani îi loviră grândina și potoapele de 3 ori, de le înecase vitele și le nimiciră total bucatele pe câmp.

Dat'a pălmașul și ḑilerul ca și cel-ce avea ceva moșie pe întrecute pentru s. biserică, pentru casa lui Dumneḑeu. Adunat'au milă și de pe la alți crescini d'ai nostri, căci caritatea românului n'are margini, când e vorba pentru împodobirea casei lui Dumneḑeu și pentru conservarea legii strămoșesci, cu toată lipsa ce caracterisează mai cu seamă epoca actuală.

Dar în fruntea arpătăcenilor strălucesc cu vîrtutea între fii cei buni, cu dărnicia mai cu seamă vr'o 4 – 5 indivíḑi, cari se distinseră cu dărnicia.

N'am intențiune să-i pomenesc aci doară numai pentru ca să-i laud, — căci vîrtutea se laudă de sine, — ci pentru ca să afle imitători și pe aiurea. Acesti fii demni ai bisericei noastre sunt: 1. Dnul Dimitriu Cioflec din Arpatac, profesor emerit. în Brașov, care a dat până acuma la vr o 800 fl.; 2. Dnul Colțescu din Arpatac, de present mare comersant în Bucuresci, care a dat până acuma peste 2000 de lei noi; 3. domnul Nicolae Leucă epitrop biser. și mare proprietar în Arpatac, care a dat până acum la 1000 fl.; 4. domnul Iordache Zachariă, mare proprietar în Heghig și comersant în Arpatac, care a dat în numele Domnului, nevrênd (din mare modestie) să scie stânga, ce face dreapta, și care alăturea cu dl paroch local, Dionisiu Nistor și cu alți fruntași din comună steteră într'ajutorul acestei întreprinderi mărețe, ḑiua — noaptea cu fapta și cu cuvêntul — până la fine, ca nesce fii demni ai bisericei noastre! Și ca o minune dumneḑească! — tocmai unde se credé, că biserica noastră va sucumbe: Eată că acest locaș de închinare, vecinicul simbol al tăriei crescinesci în neamul nostru, rĕsare ca un fenice din umbra sa mai superb, mai măreț, — spunênd călătorului că încă e vie și tare credința românului în Dumneḑeu și în legea strămoșească, că încă mai trăesce poporul român!...

Destul că după-ce să terminà zidirea bisericii, după-ce i-se adjustă interiorul cu cele mai strict necesare, după-ce totul fù gata spre a satisface primelor necesități indispensabile: începea să se întrebe lumea, când are să se sânțească biserica? Lumea nedumerită să întreba: Sânțise-va biserica prin Archiereu sau prin protopopul concerninte așa numai provisoriu până la altă ocasiune? Cu sĕptămâni înainte oamenii prin sat și întâlnindu-se pe la târgurile Sângiorgiului, Brașovului etc. n'aveau altă vorbă, decât să afle, că cine vine la sânțire?... Când se va sânți noua biserică, — trecea vorba din gură în gură!

În fine să lățise vestea, ca un ce hotărît înainte cu vr'o 4 sĕptămâni, că biserica se va târnosi în ḑiua de 26 Octobre, la ḑiua și sĕrbătoarea s. martir Dimitrie, dându-se acest hram. Înainte însĕ cu câteva ḑile de 26 Octobre a. c. altă veste și mai îmbucurătoare să lăți ca fulgerul în aceste părți ale țĕrei. Să vorbea din gură în gură cu toată siguritatea, că la șânțire o să vină însuși Escelanția Sa, prea bunul nostru archiepiscop și metropolit Miron. Șe lățise în popor o bucurie generală, o însuflețire și un entusiasm rar; pe fețele tuturor era descrisă bucuria! Mergi și tu la sânțire? Oameni din peste 50 de comune să pregăteau de drum, să fie față la marele act al consacrării, să vadă desvoltându-se și desfășurându-se pompoasele ceremonii rituale ale bisericii ortodocse ecumenice de însuși archiereul nostru asistat de înalta sa suită. Cu o ḑi înainte se adunară mulțime de oameni de toată starea și condițiunea de prin împrejur, din depărtări respectabile chiar, numai și numai să vadă pe archiepiscopul și metropolitul românilor gr. or din Transilvania, Bănat și Ungaria, și să fie presenți la sĕvêrșirea marelui act al târnosirii, care în biserica noastră ecumenică ort. or. se face cu mare pompă, desvoltându-se ritul bisericei ort. or. în toată splendoarea posibilă!

O adevĕrată însuflețire generală cuprinse poporațiunea, de care însuflețire nu fură scutite nici celelalte poporațiuni și confesiuni, când se scia positiv, că Escelența Sa, Înalt prea sânțitul și prea luminatul domn archiepiscopul și metropo-

---

aicea la vistieria împĕrătească și pentru aceia acum de isnoavă s'ar fi trimis poruncă foarte strașnică la tisturile slăvitei varmeghii, ca numai decât sub mare rĕspundere să se stringă toți banii sidocsii atât de pe anii trecuți cât și după acesta dela toți preoții și să se adune aicea la cămară. Deci veḑênd eu aceasta poruncă și socotind ca nu cumva din nebăgare de samă sau întârḑiere să cădeți la mare cheltuială și osteneală ba și rușine, mai pe urmă ve sfătuesc mai înainte ca să nu ve arătați așa leneși și nebăgători de samă poruncilor celor mari și să tot asceptați porunci peste porunci, prin care nimic nu ve agonisiți fără urgie și scădere cinstii atât înaintea tisturilor varmeghii cât și înaintea crăiescului Gubernium și pre urmă tot ve va căuta a împlini ceea ce vi se poruncesce; ci mai nainte ve destoiniciți a strînge toată restanța atât de pe anii trecuți cât și după acesta, ce se cuvine la olaltă și când va sosí porunca dela slăvita varmeghiă, Prea cucerniciile voastre să fiți gata și de loc să-i aduceți la perceptoriul locului ca să se trimită aicea la cămară, că altmintrelea să sciți, că slăvita varmeghiă nu va ostení oamenii sei în zadar, ci toată osteneala, cheltuiala va trage dela protopop, care se va afla negata și nebăgător de samă și mai pe urmă va vedea încă, ce i se va urma. Sibiiu, 20 Martie 1790. Gerasim Adamovici.

7. *Ordinăciune, prin care se interḑice preoțimei a pedepsí pre cineva cu pedepse grele.*

A sa împĕrătească mărire prin milostivul seu decret dela 3 ḑile Decemvrie anul trecut, intru asemênarea altui al seu dicret, anno 1786, bine au voit, ca parochii sau preoții de fiesce-care lege cu dojanele și cu pedepsele duhovnicesci să canonească, eară a globí cu bani, a bate sau cu necinste și rușinare pe cineva a pedepsí sub grea dare de samă să nu îndrăsnească, ci într'o întêmplare ca aceasta, când prinde osebitele dojeniri și pedepse duhovnicesci scandela de obsce nu s'ar putea îndrepta, să arăte lucrul la magistratul politicesc și de acolo să ascepte folos. Care milostivă poruncă și consistoriumul spre înplinirea guvernicescului intimat dela 27 Decemvrie anului trecut 1791 sub Nro 10,539 Cucerniciei tale spre ținerea îndată spre acest sfêrșit și la supuși preoții ți însciințează. Sibiiu, 2 Martie 1792. De bine voitor, Stephan Popoviciu m. p., protopopul Ungri, prezeș interrimal, A. Aron Budai m. p., notareș.

8. *Ordinăciune episcopească, privitoare la scutința fiilor de preoți și a fețelor bisericesci dela serviciul militar, precum și la unele reclame pentru neobservarea acestei scutințe, a căror causă să arată a fi fost abusarea de acest drept din partea unor preoți. Lângă acestea să mai adaugă și o îndrumare către preoțime de a fi cu băgare de samă, ca să nu să nască în popor vre-o revoltă.*

La o presentație a noastră Escelenției Sale Domnului guvernator George Bánffi, după jalbele oare-cărora preoți pentru nĕcazurile și greutățile, ce prin prinderea la cătane a feciorilor sei și a slujitorilor bisericesci li se întêmpla, spre vindecare trimese au binevoit Escelența Sa la 27 Ianuar, a. c. Nro 39, a ne însciința, precum numitele jalbe, s'au dat ca să se cerceteze și găsindu-se drepte cu cuviință să se vindece; milostivesce mai încolo poruncind, ca de acum încolo atât pe preoți cât și pe norodul neunit dela toată necuviința și nelegiuita asupreală să se apere. Deci dară, comunicăluindu-se mai sus pomenita cercetare acum la 6 ḑile lunei aceștia, după călindarul nou, Nro 118, earăși prin Escelența Sa și cu noi, în vreme ce întrênsa să arăta ponosluitor acei preoți a fi fost pricina, că ar fi fost primit feciori străini prin lăcașurile sale și nedându-i afară pentru acestea, eară nu pentru feciorii lor și slujitorii bisericesci, cari sunt scutiți dela prinderea cătanelor, le ar fi urmat tot ponosul. De lipsă a fi a găsit a poruncí Prea cucerniciei tale și la ceialalți protopopi, că să vestiți preoților subordinați ei la unele prilejuri, ca acestia, pe nimenea din săteni sau alți străini la sine să nu primească

litul nostru Miron, va porní Sâmbătă în 24 Octobre v. din Sibiiu și seara va sosi la Feldioara, ultima staţiune a căii ferate în această călătorie. Sâmbătă seara dar sumă de inteligenţă și de popor din localitate și dimpregiur îi eșì înainte spre primire până la gară. Toţi asceptam trenul cu mare neastêmpĕr. D'odată s'aude fluerul ascuţit al maşinei dându-ne de veste, că trenul se apropie de gară, se face o mișcare generală. Eată în fine că trenul sosesce oprindu-sĕ în dreptul gărei frumos decorate. Vĕḑênd publicul pe Escelenţia Sa și înalta sa suită, pe Preacuvioșia Sa păr. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, pe Preacuv. Sa păr. protosincel N. Frateşiu și pe păr. proto diacon Medean, că sĕ dă jos, erumpe în strigăte de bucurie și de bineventare cu „sĕ trăiască.“ După-ce Escelenţia Sa fù salutat în numele poporului Feldiorean și în numele tractului de protopresbiterul concerninte, P. O. D. Ioan Petric, fù condus solemn în cuartirul anume pregătit în frumoasele case ale dlui Dr. Hortsman. În tot percursul drumului entusiasmul era general; feţele tuturor erau pline de bucurie, că adăpostesc pe archiereul în mijlocul lor. După-ce Escelenţia Sa le dete înalta sa binecuvêntare archierească, oamenii plecară acasă. Escelenţia Sa rĕmase aci până Duminecă a doua ḑi spre a oficia sânta liturgie în biserica locală. A doua ḑi la oarele 8 dimineaţa întrară în biserică la utrenie. La oarele 9 se începù s. liturgie de cătră Escelenţia Sa înalt prea sânţitul archiepiscopul și metropolitul Miron asistat de înalta sa suită: Preacuvioșia Sa părintele archimandrit și asesor consistorial Dr. Ilarion Puşcariu, de Preacuvioșia Sa părintele protosincel asesor și secretar consistorial Nicanor Frateşiu și de părintele proto-diacon Sergiu Medean, precum și de domnii protopresbiteri: Ioan Petric al Braşovului și Dimitrie Coltofean al Treiscaunelor și de mai mulţi preoţi din prejur și localitate. Sânta liturgie sĕ sĕvêrși cu mare pompă, respunsurile liturgice le cântá corul vocal al tinerimii din Feldioara, ce fù instruit și condus de preotul și învĕţătorii din localitate. Meritul cel mai mare pentru acest cor, ba sufletul corului a fost și este parochul local, Iosif Micu. Dela acest esemplu pot lua învĕţătură și ccialalţi preoţi, sĕ introducă în comunele lor astfel de coruri vocale, căci ele sunt o cerinţă indispensabilă a tîmpului, a epocei actuale mai cu seamă. Și dacă nu se pricep dumnealor în ale corului, apoi sĕ lase măcar pe învĕţătorii, cari sĕ pricep la musica vocală, sĕ înfiinţeze atari coruri cu tinerimea, dându-le mână de ajutor în comitetele parochiale etc., eară nu sĕ-i împedece dela salutarul scop măreţ punêndu-le pedeci din curată rĕinţă. Suntem siguri și ne mângaiem, că înaltele noastre autorităţi confes. bis. scolare vor sci afla leacul potrivit și necesar pentru astfel de răni și pe împedecătorii îi vor pune la locul lor meritat cu toată grăbirea, ce reclamă cestiuni atât de vitale pentru decorul și viitorul bisericei noastre naţionale. După această mică digresiune sĕ reapuc firul. (Va urma.)

Dialect macedonean-român.

Preacuvioșia Sa dl archimandrit Veniamin Popescu, care mai multe ḑile s'a aflat în mijlocul nostru pentru adunarea de oferte spre scopul tipăririi cărţilor bisericesci în limba română-macedoneană, drept model al acestui dialect ne a pus la dispoziţiune spre publicare următoarele versuri din o evangelie a evangelistului Ioan:

Dela Ionŭ cap. 20.

19. Dacă întunecă ḑiua acea dintr'una din Simbete și erau uşile închise, acolo unde erau Matitaḑli adunaţi de frica a Ovreilorŭ, vine Isusŭ și stătu tu mese și le ḑise: Isihi la voi.

20. Și dacă le ḑise aşiţe le spuse a lorŭ mânile și coasta a lui și sau hărăsitŭ Matitaḑli, că vĕḑură pe Domnulŭ

21. Si le au ḑis eară lorŭ Isusŭ aşiţe: Isihi la voi, precum mĕ petrecutŭ pe mine Tatălŭ și eu trimitŭ la voi.

22. Și dacă le ḑise aşiţe au suflat tu elĭ și leau ḑisu lorŭ luaţi duhŭ aghisitŭ.

23. Și a cuĭ voi vreţi sĕ ertaţi păcatele, se vor erta lorŭ și a cuĭ voi vreţi sĕ ţineţi, suntŭ ţinute.

24. Ear Toma unulŭ din cei 12 pe care lu 'nclima gemenŭ (Didimos), nu era acolo cu elĭ când a venitŭ Isusŭ.

25. Ear ilĭ ḑicea lui alanţĕ Matitaţi: noi am vĕḑutŭ pe Domnulŭ, eară el le ḑicea lorŭ: dacă nu eu voiu sĕ vedŭ tu mânĕle a lui, rana de penuri (cui) și pănă nu voiu bagŭ geagitulŭ a meu tu mânile de penuri și dacă nu eu bagŭ mâna mea tu coasta lui nu voiu pistipsescu (crede.)

nici ascunḑêndu-i sĕ le părtinească sau ori cum isprăvirea deobște sĕ cerce a o împedeca, căci altmintrelea dispoziţiile prin Escelenţia Sa făcute, ca clirul neunit dela toate necuviinţele sĕ fie păḑit și apărat, vor fi înzadarnice și fiesce-care apoi întêmplătoarelor urmări spre neplăcerea lui sĕ le imputeze. Mai încolo cu tărĭă pe taină ţi sĕ poruncesce și în toată luna sĕ ne faci relaţie, cum sĕ află norodul în protopopiatul vostru. Eară oblicind întru dênsul ori-ce mișcare, care ar putea turbura pacea și liniscea cea deobște, în dată, atât pe noi cât și pe tistul cel mai mare a ţinutului aceluia, sĕ ne înscĭinţeḑi și cu dojenile și cu învĕţăturile cele sănătoase până la urmarea dispoziţiilor mai încolo sĕ te silească a împedeca mergerea înainte a tot cugetul rĕu. Altmintrelea nepriveghind despre acestea s'au oblicindu le și tăcênd pe lângă alte grele pedepse dimpreună ca la toţi, câţi au tăcut în potriva datoriei, 'ţi va urma și perderea slujbii de tot cu ne cinste. Sibii, 6 Martie 1793. Gerasim Adamovici.

(Va urma)

Mulţămită publică.

Escelenţia Sa Domnul Archiepiscop și metropolit Miron Romanul din Sibiiu, a bine voit a dărui pe seama bisericei române din Clisura (Macedonia,) o Evangelie legată frumos cu table aurite, asemenea un Molitvelnic și un Apostol, pentru care fapt marinimos precum și pentru alte multe binefaceri de cari m'am învrednicit din partea I. P. S. Escel. Sale, me simt plăcut îndatorat a-i esprima adênca mea mulţĕmita și pe aceasta cale.

Veniamin Popescu,
archimandrit român macedonean.

Varietăţi.

* (Albumul Maiestăţii Sale). Din partea tuturor rudeniilor Casei Habsburgice sĕ va oferi Maiestăţii Sale monarchului nostru un prea frumos Album, împodobit cu diamante și lucrat cu cel mai mare lucs. Acest album va conţinea fotografiile tuturor rudeniilor Casei Habsburg, care de present este una din cele mai lăţite case domnitoare în Europa.

* (Impĕratul Rusiei, proprietar de case în Berlin.) In anul 1838 Ţarul Nicolau a cumpĕrat o casă pentru efeptuirea unor lucrări de ale sale private în Berlin, prin ceia ce numele lui s'a indus în șirul cetăţenilor berlinesi. Ca cetăţean se simţí îndatorat a vení și el în ajutor nefericiţilor din Berlin, ca și alţi cetăţeni marinimoși, cari sĕ îngrijesc de viaţa celor loviţi de soarte grea. Din suma de 5000 galbeni ce ţarul Nicolau o trimise magistratului din Berlin, s'a ridicat în acest oraș un spital, cu numele seu, care oferă la 95 cetăţeni bĕtrâni o îngrijire gratuită. Dreptul de moscenire, dela Ţarul Nicolau a trecut asupra următorilor lui, și dela acestia asupra actualului Ţar, care posesiunile sale în Berlin le ţine, ca un dulce suvenir dela antecesorii sei.

* (Stăm bine.) După cum cetim în „Kolozsvár,“ inspectorul reg. de scoale din comitatul Solnoc-Dobâca, într'o şedinţă a comisiunei administrative ţinută în ḑilele trecute a raportat, că ministrul de culte și instrucţiune publică a cassat scoalele de stat din comunele Chiachi Gârbou, Șintereag, Ileanda-mare, Lăpuşul unguresc și Mălina. Succese strălucite pe acest teren și în alte comitate.

* (Călătorie în interesul istoriei noastre române.) Cunoscutul literat român, dl Nic. Densuşan, membru corespodent al Academiei române, a interprins o călătorie în părţile Istriene, cu scop de a consulta și cerceta unele opuri istorice din biblioteca din Zara, numită „Parovia“. Va cerceta și alte localităţi pentru de a aduna diferite date istorice, privitoare la Istoria românilor, ca aşa sĕ scoată din istoria nostră multele coniecturi, înlocuindu-le cu date positive.

* (Conservarea monumentelor antice.) Guvernul grecesc 'și ţine de scumpă datorinţă a conserva, întru cât numai se poate, monumentele de preţ ale anticităţii. Ruinile teatrului lui Dionisiu, dela poalele Acropolei le-a asigurat de puterea nimicitoare a timpului, proveḑêndu-le cu acopereminte corespunḑĕtoare, pentruca se poată serví de doveḑi în viitor despre trecutul cel glorios al grecilor. De present guvernul s'a adresat cătră directorul institutului archeologic german din Atena, Dörpfeldt, ca acesta se întrevină cu mijloacele posibile pentru a scăpa de peire monumentul în formă de leu, ce s'a ridicat pe câmpul de luptă dela Cheronea la 338, în onoarea eroilor grecì, ce au căḑut în lupta contra macedonenilor. Amintitul director a promis, că în curênd va aduce la îndeplinire dorinţa guvernului, conducênd însuși o comisiune la faţa locului.

* (Un dar încântător.) Principele Ferdinand de Coburg, regentul Bulgariei a primit ca dar dela un Pașă turcesc o tineră sclavă, de o frumseţe răpitoare, care e foarte pricepută în prepararea cafelei negre. Principele Ferdinand primì cu toată plăcerea acest dar, însĕ pe tinera copilă o eliberă din sclavie, și o îndatorà a-i ferbe cafeaua și a-l serví la masă. Pentru acest serviciu, principele însĕ i ficsă o frumoasă leafă lunară.

* (Perigrini magiari la Roma.) Cu ocasiunea serbărei iubileului Papei vor pleca din Ungaria, afară de Primatele-cardinal Simor, și următorii episcopi: Dulansky din Cinci-biserici, Schopper de Rosenau și Császka din Zips. Totalitatea peregrinilor între cari sunt a sĕ numera mulţi magnaţi și alte persoane de ranguri înalte, ce vor pleca la Roma din Ungaria sĕ ḑice că se va urca la 500. Episcopul din Zips, Császka deja s'a dus la Roma.

* (Lacul Aral seacă vĕḑênd cu ochii.) Lacul Aral și marea Caspică, ca și alte lacuri, cari au mai fost în sudul Rusiei și cari în decursul timpului au dispărut secând cu desăvêrșire, seacă foarte repede Lacuri mai mici, din apropierea celor pomenite, sciute de mulţi, aḑi numai sunt sau cel puţin au rĕmas bălţi neînsemnate. Mulţi au aflat de bine, a împedeca secarea mărei Caspice, prin conducerea în basenul acestei mări a unei cantităţi de apă din rîul Don, prin ajutoriul unui canal. Acest canal va conduce apa mai întâiu în Wolga de jos și apoi aceasta în marea Caspică. Contra realisărei acestei intenţiuni, cetăţile situate la Donul de jos sĕ opun cu toată seriositatea

* (Doftorie contra turbărei.) În şedinţa de la 24 Octobre 1887 a academiei de sciinţe din Francia, s'a comunicat esperienţele unui d. Perault, care probà că cloralul topit în o cantitate de ḑece ori mai mare de apă de cât greutatea cloralului, are proprietăţi vindecătoare a turbărei.

Esperinţele ce s'au făcut cu noua inoculaţiune ar fi dat cele mai bune resultate. Oameni și epuri turbaţi s'au vindecat prin injecţiuni întra-veninoase de cloral disolvat în 10 părţi apă.

S'ar putea și la noi încerca de medici și veterinari, asupra animalelor turbate.

„Gazeta Sătean.“

* (O conferinţă astronomică.) M. Paulian erudit astronom a ţinut Mercuri seara 11 a l. c., o instructivă conferinţă despre cosmogonie (nascerea Universului) în sala gimnasiului român din Braşov, la care conferinţă a participat un public numĕros. O a doua conferenţă nu mai puţin interesantă despre mĕsurarea timpului și aplicaţiunea lui la compunerea unui călindar, va ţiné tinerul astronom Joi seara în 12 a l. c.

* (Oarele mâncării.) Pe timpul lui Francisc I al Franţei, pe la anul 1515, avea trecere următoriul proverb:

„Scoală-te la cinci și mânâncă la nouă; cinează la cinci și te culcă la nouă; astfel vei ajunge la nouă-zeci și nouă de ani!“

Obiceiul de a mânca prânzul la nouă oare dimineaţa s'a pierdut cu timpul; Carol V mânca la zece oare dimineaţa și la șapte oare seara. Iarna la șase oare seara și în timp de vară între opt și nouă ceasuri seara se trăgeau pretutindeni clopotele, spre a se aduce aminte oamenilor, că e timpul sĕ stingă focul.

* (Bibliografic.) A apărut „Transilvania“ Nr. 21—22 cu următoriul Sumariu: Esposiţiunea istorică dela Budapesesta din a. 1886. — Cultura naţională a poporului român în comparaţiune cu starea lui materială. — Scoalele civile de fete sau scoale superiori. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în şedinţa dela 31 Octombre, 1887. — Proiect de regulament pentru cursul complementar, împreunat cu scoala civilă de fete, susţinută de Asociaţiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român în Sibiu. — Proces verbal al comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, luat în şedinţa dela 8 Noemvrie 1887. — Bibliografia.

— *Candela* foaiă bisericească literară, ce apare odată la începutul fie-căreí luni, în numĕrul seu din 1 Novembre conţine: Omiliele sântului Ioan Crisostom la epistola cătră Români; Personalitatea preotului ortodocs; Cuvêntare pentru Dumineca a 28 după Rusalii și Cronică.

Cu neînsemnatul preţ a întrecut pre toţi. Acestei împregiurări are de a sĕ ascrie, că pilulele spiţerului R. Brandt's au devenit cea mai favorită medicină pentru curarea morburilor, împedecarea mistuirei și nutrirei. Se pot căpĕta cu 70 cr. șatula, în spiţerii fiind însĕ cu băgare de seamă totdeuna la subsemnătura R. Brandt.

Loterie.

Mercuri în 23 Novembre 1887.

Sibiiu: 10 57 78 39 58

Nr. 1155. [1739] 3—3

CONCURS.

Cu provocare la resoluțiunea Prea veneratului Consistoriu archidiecesan dto 18 August a. c. Nr. 3596 B. prin aceasta să escrie concurs nou pentru ocuparea postului de capelan lângă bătrânul paroch Ioan Hociota în parochia de clasa III Slimnic (cu venit preste tot de 401 fl. 15 cr.)

Emolumentele sunt jumătate din venitele aici indicate.

Doritorii d'a ocupa acest post să 'și presenteze petițiunile concursuale instruite conform prescriselor în vigoare la subsemnatul în termin de 30 de dile dela prima publicare a acestui concurs.

Sibiiu, 9 Octobre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial din Slimnic.

Simeon Popescu,
protopresbiter.

Nr. 626. [1741] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante Borgo-Suseni de clasa a III-a în protopresbiteratul gr. or. al Bistriței să escrie concurs cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 419 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și aștorne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul legal sus indicat la Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței în

Borgo-Bistrița, 25 Septembre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial.

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 191. [1740] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunei vacante parochiale din Dâncu-mic să escrie a doua oară concurs conform ordinațiunei Preavenerabilului consistoriu archidiecesan dto 7 Septembre 1887 Nr. 3348 B. cu termin de 30 dile.

Emolumentele sunt următoarele:

1. Casa parochială cu grădină.
2. 13 jugăre și 365□ stânjen pământ arător și fânat.
3. Dela 140 case câte una ferdelă veche de 16 cupe cucuruz cu tulău, din care 30 ferdele sunt ale cantorului.
4. Una dină de lucru sau 40 cr. v. a. bani dela toată familia.
5. Venitele stolari îndatinate.

Toate acestea aduc un venit anual de 400 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta stațiune preoțească să-și aștearnă petițiunile sale instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Orăștiei.

Orăștie, 6 Octobre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial local.

Nicolau Popovici.
protopresbiter.

Nr. 643. [1742] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei vacante de clasa a III-a Blașfalăul de sus în protopresbiteratul gr. or. al Bistriței să escrie concurs cu terminul de 30 dile dela prima publicare.

Venitele stolari anuali ale acestei parochii calculate în bani dau suma de 405 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa aceasta parochie au a-și aștorne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul sus indicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistriței în

Borgo Bistrița, 17/29 Octobre, 1887.

În conțelegere cu comitetul parochial

Simeon Monda,
protopresbiter.

Nr. 302. [1734] 3—3

Edict.

Susana (Zsuzsi) Némethi din Petroșeni carea de 9 ani de dile a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Petru Cotofan tot din Petroșeni, se citează prin aceasta a se presenta înaintea subscrisului oficiu protopresbiteral în termin de 6 luni de dile dela prima publicare a acestui edict, căci la din contră procesul divorțial intentat de bărbatul ei se va pertracta și în absența dênsei.

Hațeg, la 30 Iuliu, 1887.

Scaunul protopresbiteral gr. orient. al tractului Hațeg.

Ioan Rațiu,
protopresbiter.

Nr. 441. [1729] 3—3

EDICT.

Ana Niculicioiu gr. or. din Budila, care a părăsit cu necredință pe legiuitul ei bărbat Ioan Oagă tot din Budila fără a se sci locul ubicațiunei ei, — conform resoluțiunei consistoriale dto 12 Maiu a. c. Nr. 2092 B. se citează a se presenta la subscrisul oficiu în termin de 3 luni dela prima publicare, căci la din contră procesul intentat de bărbatul ei se va publica și în absența i.

S. Sân-Georgiu, 16 August, 1887

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Trei scaunelor.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirațe, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vêrsături, vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrică, splină, ficat, și hemoroidi. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady. Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității**, are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învêlesce sticla, și care e rșie și în partea de desupra provêdută cu **marca fabricei**, având pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor**, care se afla la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orăștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 5—25

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	6.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfaleu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Brașov	1.55	—	—	9.52
	2.53	—	—	—
Timiș	3.28	—	—	—
Predeal	9.35	—	—	—
Bucuresci				

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovat	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orăștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovat	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11.09	5.58
Banița	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	6.10	2.50
Banița	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 117 Sibiiu, Sâmbătă 14/26 Novembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 13 Novembre.

Un nou mijloc, o nouă procedură de maghiarisarea naționalităților se inaugurează din partea șovinistilor cu copii bieților slovaci din comitatele Trencsén și Neutra.

De poate cineva se ajute pe copii orfani și i dă mâna ca sĕ-i imbrace în timp de earnă, înțelepcesce lucră și nimene nu va afla în procederea aceasta creștinească cuvinte de reprobă.

Numai cât aici nu e vorba de ajutor nici nu e vorba de îmbrăcăminte și hrană, ci e vorba de a lua copii săraci din brațele mamelor, a-i transporta în Alföldul Ungariei, a i adăpostí la familii maghiare, ca se învețe limba maghiară și se devină maghiari cu trup și suflet, oameni, cari mai târdiu sĕ nu se mai poată înțelege cu mamele lor, cu frații lor și odată smulși din sînul familii se stingă din ei ori ce scântei de a mai ținea la legăturile cu cei de un sânge cu ei, ba poate se devină chiar și dușmani neîmpĕcați ai consângenilor lor, pentru-că notoric este, că omul aceea uresce mai mult ce a părăsit.

Pe noi, pe români procederea aceasta nu ne impacă și nu ne poate impăca nici odată. Nu este lege pe lume, care se poată sancționa o procedere de soiul acesta și tocmai în interesul bine priceput al păcii, în interesul causei maghiare, ne ridicăm vocea și d e s a p r o b ă m pe cei ce inițiază astfel de metode la noi în țeară. Adi o fac cu slovacii, mâne-poimâne au se o facă cu noi și apoi de ce sĕ nu o spunem aceasta cu toată francheța la timpul seu ca se o scie cei ce au angagiamente de soiul acesta, că aceasta procedere la noi nu poate întêmpina decât displăcere și nemulțămire.

Sub masca de caritate crestinească nu este ertat sĕ se facă cuceriri de soiul acesta, și barbar e modul acela de a te folosì de sĕrăcia și neputința cuiva pentru de a-l desbrăca de limba mamei lui, al înstrăina de frații sei și a oltoì în el alte simțeminte, alte datine și altă lege decât legea în care s'a botezat.

Aici se ni se ierte dacă păsim cu toată hotărirea contra acestui nou atentat, ce se face la adresa naționalităților din Ungaria. Înmulțit elementul maghiar cu o sută două de indivizi nenorociți, el perde alte două sute de inimi din ale căror brațe s'a smuls copii transportați și în loc de iubire 'și atrage ură după sine.

Credem că lucrăm tocmai în interesul patriei, în interesul păcii când ne punem pe terenul legalității și conbatem modul acesta de sporire al elementului maghiar.

Maghiarii nu au lipsă de a se înmulți pe calea aceasta, așa o dicem noi, ci au de a lucra numai cu tact la împăcarea și înfrățirea tututor popoarelor și atunci fie-care individ va fi tot așa de bun cetățean al statului, fĕr' ca idiomul limbei sĕ poată face deosebire între unul și altul. Așa a fost în era corvinilor și Ungaria era mai mare, mai tare și mai fericită ca adi, când cestiunea limbei este pusă mai pe sus de omenia și vrednicia omului.

Adi în colorile românului se vede demonstrație contra statului, și românul atât e de conciliant, atât e de precaut și de răbduriu, încât ca neiubitor de vrajbă cum e, chiar și la un act cum e sânțirea unei biserici, pe poarta pe sub care trece archiereul seu, evită a pune steaguri pentru de a prevení pe cei ce și-au făcut un isvor de câstig din meseria denunciațiunilor, și a nu le da ansă ca sĕ ne presenteze de un element turbulent și de disordine, și sub ori ce împregiuri avem sĕ fim moderați și cu cumpĕt.

I cam doare pe unii din frații maghiari cumpĕtul nostru, i doare chiar și pe unii de ai nostrii, dar nu avem ce le face, nici la unii nici la alții. Numai cu cumpĕt și cu tact vom combate rĕul și vom sfătuí pe cei de o părere cu noi se o facă și ei tot asemenea, ear pe cei ce sunt mai cutezanți ca noi pe cei ce susțin, că „audaces fortuna iuvat", nu-i vom urma nici pe terenul bisericesc, nici pe cel politic.

Revista politică.

Duminecă și-a ținut delegațiunea austriacă ședința de încheere. De interes politic din acea ședință este vorbirea presidentului dl Revertera, în care vorbire, asemenea tuturor celor ce s'au rostit în timpul din urmă, din partea bărbaților cunoscĕtori ai constelațiunei politice, se indică mai întâi tendințele de pace ale monarchiei noastre, și se sperează că și din afară se va urma asemenea.

Sciri îngrijitoare despre boala prințului de coroană german de present nu se mai aud, și bĕtrânul împĕrat Wilhelm poate fi mângăiat încât va prin numeroasele și sincerile espresiuni de compătimire, ce le primesce din toate părțile. Și cum n'ar fi aceasta, când însuși Francia figurează în rêndul acelor state, cari n'au întârdiat a face ca consolarea lor la boala prințului de coroană sĕ resune în curtea împĕrătească din Berlin. Acesta n'a fost, dice „Neue Fr. Presse" numai un act de complesanță internațională, ci un lucru corespundĕtor realității. Că Austriei îi s'a mulțămit însĕ într'un mod deosebit din partea împĕratului Wilhelm, pentru consolarea arătată, aceasta corespunde legăturei celei tari, care atât în Germania cât și în Austria posede în popor o simpatie neschimbată.

Comentariele la visita țarului încă nu s'au terminat, dându-se din ce în ce tot mai multe deslușiri cu privire la ea. Presa constată mai în urmă o formală pretinie, ce s'ar fi încheiat între cele două state vecine și înrudite chiar, care pretinie este urmarea atât de salutară a întrevederei dintre cei doi monarchi.

Ceeace îndreptățesce presa a susține aceasta, este mai întâi de toate însuși actul visitei, primirea și tractarea deplin cordială a țarului în Berlin, ear ca un semn dintre cele mai învederate, ca un gagiu al pretiniei, este ordinul „Vulturului negru" pe care împĕratul Wilhelm cu mâna proprie l'a oferit ambasadorului rusesc dlui Schuwalow, îndată după convorbirea țarului cu prințul Bismarck. „Vossiche Zeitung" identifică într'o toate acest eveniment, cu altul ce de curênd avú loc în Berlin, asemenea acestuia, cu oferirea „Vulturului negru" actualului ministru president al Italiei, contelui Robilant, căruia i se ascrie în mare parte succesul la alianța germano-italiană.

Din toate acestea se vede apriat, că Germania și Rusia se vor posta cu totul în altă posițiune una față de cealaltă, căutând cu tot dinadinsul la o împăciuire într'o toate. Speranță la aceasta este cu atât mai mult, cu cât în urma visitei, producêndu-se lumină în ambele părți, s'a adeverit, că toate cele ce au ajuns la urechile țarului despre intențiunile Germaniei, și mai cu seamă cu privire la Bulgaria, n'au fost decât nisce scornituri mișelesci, după cum dice „Kölnische Zeitung." Prințul de Bismarck a convins pe deplin pe țarul că documentele, cari descriu politica sa în cestiunea Bulgariei, sunt toate false.

În starea aceasta de lucruri nu mai încape nici o îndoială, că țarul, va mai hesita a da mână cu împĕratul Wilhelm, anunțând aceasta Europei întregi, punênd astfel capĕt temerilor de cari cu toate asi-

gurările ce se făceau din toate părţile despre întemeierea şi manţinerea păcii, erau cuprinse statele europene.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român.“

Sânţirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

Pe timpul sântei liturgii, Escelenţi Sa binevoi a sânţi întru diacon pe un cleric ales de preot în Huniedoara, Georgiu Oprea. Apoi la finea s. liturgii ţinù Escel. Sa un cuvênt pastoral foarte important. În acest cuvênt pastoral ţinut cu rară erudiţiune, după-ce mulţămesce atot puternilui Dumneḑeu, că l'a învrednicit a vedé cu ocaziunea visitei Sale canonice aceste localităţi şi turma sa cuvêntătoare de prin aceste părţi, încredinţată păstoriei sale, — culmineazĕ în alocuţiuni morale, ca pe basa credinţei în Dumneḑeu şi a iubirii cătră deaproapele, de unde isvoresc adevĕrate vîrtuţi şi fericiri omenesci, sĕ fim crescini buni, adevĕraţi, temĕtori de Dumneḑeu, sĕ ascultăm de Maiestatea Sa prea bunul nostru monarch şi rege, sĕ-i servim tronului şi dinastiei, cu fidelitatea înăscută românului, — sĕ ascultăm de stăpânire şi de legi, predicând concordia frăţească între crestini, fie ei de ori-ce contesiune, de ori-ce religie; — că numai atunci iubita noastră patrie va fi deplin fericită. În special 'şi îndreaptă cuvêntul Archipăstoresc cătră fii sĕi sufletesci, pe cari îi vede, că au venit în numĕr mare la s. biserică, sĕ fie crestini buni şi cu frica lui Ḑeu, sĕ iubească biserica, scoala, legea strămoşească, că aşa apoi Ḑeu le va da dar şi fericire vremelnică şi vecinică, împlininḑuşi toate datoriile, ce familia, biserica, scoala, patria, naţiunea le reclamă dela noi ca dela nesce cetăţeni şi fii adevĕraţi ai ei. Apoi mulţămindu le pentru dragostea dovedită, după-ce le împarte binecuvêntarea archierească, le dete anafora. — După eşirea din s. biserică Escelenţia Sa cu înalta suită, în mijlocul mulţimii imense binevoi a se duce sĕ cercetéze scoala, — visitând pe copii şi pe învĕţători în toate trei clasele, — punêndu-le scolarilor întrebări din felurite obiecte de învĕţămênt şi întreţinându-se cu fie-care învĕţător cu viu interes despre mersul învĕţămêntului, numĕrul copiilor obligaţi a cerceta scoala, despre disciplina internă a scoalei etc. Petrecurăm apoi pe Escel. Sa până la cuartir. Aici îndată se începură primirea deputaţiunilor în modul următor: 1. Proto-pretorele cu funcţionarii preturei şi cu diregătoria locală 'l bineventă în numele comitatului şi al comunei politice locale; 2. preoţii evangelici din loc cu corpul didactic şi cu presbiteriul lor; 3. comitetul nostru paparochial în frunte cu preotul şi împreună cu corpul didactic; 4. deputaţiunea românilor braşoveni în frunte cu părintele Baiulescu, cu advocaţii: Lenger, Strĕvoiu, Puşcariu etc.; 5. preoţimea tractuală în frunte cu bĕtrânul protopresbiter Ioan Petric; 6. în fine învĕţătorii tractuali români sub conducerea preşedintelui despărţĕmêntului reuniunii, Ioan Dima Petraşcu. — După prânḑ plecarăm în sunetul clopotelor dela ambele biserici română şi luterană pe drumul Heghigului cătră Arpatac în mijlocul unei mulţimi imense între urări nesfêrşite, însoţiţi de un banderiu frumos, şi de peste 50 de trăsuri. După-ce trecurăm Oltul întrând în hotarul Heghigului — comitatul Haromseculuí 'l bineventá pe Escelenţia Sa Înalt prea sânţitul archiepiscop şi metropolit al nostru, protopresbiterul tractual Dimitrie Coltofean în frunte cu preoţimea şi popor numĕros. Escelenţia Sa mulţămind dà espresiune bucuriei ce simte, că poate mângâia în persoană şi pe iubiţii sĕi fii sufletesci din aceste părţi îndepărtate ale archidiecesei noastre. Plecarăm în sunetul clopotelor cătră Heghig, unde după-ce ... priveghiere, ce era sĕ se înceapă numai decât, — cât şi pe ḑiua următoare, ḑi menită pentru tĕrnosirea bisericei celei noauĕ, — merserăm la biserica cea veche. Acolo sosiţi, se începù vecernia mare cu litiă şi cu priveghere, pontificând Escelenţia Sa, asistat de înalta sa suită; sĕ cântară şi sĕ sĕvêrşiră toate frumos, cu mare pompă şi pe rênd, după cum rênduesce tipicul bisericei noastre ortodoese ecumenice la ast-fel de ocaziuni solemne.

Serviţiul divin de seara precum şi privegherea cu utrenie cu tot ţinură dela oarcle 6 până la oarele 9, când după împărtăşirea archierescei binecuvêntări eşirăm din biserică. Afară ploua, ca şi când şi cerul ar vĕrsa lacrimi de bucurie pentru fericirea acestui popor bun şi silitor. Eară părintele Nistor întruni la o cină bogată şi elegantă pe lângă Escelenţia Sa şi înalta suită şi pe un numĕr frumuşel de onoraţiori: preoţi, învĕţători etc. Doamna casei merită laudă pentru atâta silinţă dovedită cu aceasta ocasiune. Ast-fel se terminà această ḑi a duminecii, carea ne lasă scumpe şi dragi suveniri neperitoare!! (Va urma.)

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

Dare de seamă de N. Strĕvoiu, advocat.

Acest proces s'a continuat preste un secul, adecă de când s'a fundat biserica în anul 1786 până în acest an.

Dela anul 1786 până la anul 1881 procesul a decurs în cale administrativă şi încă conform împregiurărilor date şi referinţelor politice cu resultate schimbăcioase, luându-se concluse din partea diferitelor autorităţi administrative, când în favorul uneia când în favorul ceilalte partide.

Printr'un Praînalt rescript al Maiestăţii Sale dto 14 Februariu 1881 s'a fost creat un provisoriu, luându-se dispositiune, că serviciul divin în biserica din cestiune sĕ se ţină alternativ românesce şi grecesce, spesele pentru ambele servicii divine sĕ se acopere din averea bisericei, eară biserica şi averea ei sĕ se administreḑe de o Comisiune de opt membrii români şi greci sub conducerea Comitelui suprem din Braşov.

Această Comisiune a şi luat în administrare propriă averea bisericească.

Deciderea definitivă a procesului s'a reservat pentru mai târḑiu.

Vĕḑênd grecii, că li s'a luat administrarea averei din mână au alergat sĕ şi caute un patron puternic şi l'a şi aflat în persoana advocatului şi deputatului dietal Stefan Teleszky, de present secretar de stat în ministeriul de justiţie.

Acest deputat de mare influinţă în partida guvernamentală, luând apĕrarea grecilor în mână, înainte de toate a esoperat Art. de lege XXV din 1881 prin care procesele între creştinii gr. or. privitoare la proprietatea bisericei, a averei şi scoalelor aparţinĕtoare bisericilor de contraversă sĕ se decidă prin tribunalele, ce aveau sĕ fie delegate din partea coroanei spre acest scop. Mai cuprinde acest articol de lege şi aceea dispositiune, că faţă de sentinţele aduse de suprema instanţă, remediul reînoirei procesului se fie eschis, o dispositiune foarte curioasă, dacă avem în vedere, că în asemenea procese sĕ tractează de averi foarte însĕmnate, pe când procedura civilă admite chiar în caus... bagatele drept privat, prin urmare nu se poate resolva de cătră judecătoriile civile, ci este cestiune de drept public bisericesc, pe care nu este competentă a o resolva altă autoritate decât organele legali ale bisericei pe basa dreptului public bisericesc, tocmai aşa precum întrebarea, dacă cine-va este sau nu este îndreptăţit a fi membrul unei comune politice nu se resoalvă de autorităţile politice pe basa dreptului public de stat, eară nici odată prin foruri judecătoresci pe basa dreptului privat

În fine au remonstrat românii, că nu ei, cari sunt mulţămiţi cu starea de lucruri creată prin Preaînaltul rescript din 14 Februariu 1881, aveau se fie avisaţi a începe procesul, ci acea partidă, care nu este mulţămită cu acea stare de lucruri, adecă grecii. Am cerut apĕrarea Ven. Consistor.

Dar toate aceste remonstrări au rĕmas fără succes. Românii în contra voinţei lor au fost siliţi se înceapă procesul, dacă nu voiau, ca administrarea bisericei şi a averii bisericii se cadă earăşi în esclusiva posesiune a grecilor.

Care a fost resultatul acestui proces sĕ scie din ḑiare, românii au fost respinşi cu petitul încusei lor dela prima până la ultima instanţă.

Pentru ca Onoratul public român se nu creadă că românii din cetatea internă a Braşovului ar fi pretins vre un drept, ce nu le ar compete şi astfel în mod uşor ar fi început un proces fără basă de drept, este de necesitate a sĕ da publicităţii starea lucrului în liniamentele sale principale şi încă cu atât mai mult, fiind-că procesul din cestiune cuprinde multe date istorice, cari ilustrează în mod considerabil referinţele de drept bisericesci şi naţionale ale românilor în decursul unui secul.

Sĕ va vedea din aceasta dare de seamă, că între referinţele de drept ale românilor gr. or. ce au esistat la finea secului al XVIII. şi între acelea, ce esistă cătră finea secului present nu este mare diferinţă.

Pentru ca cineva se poată judecă încât românii din Braşov în procesul lor contra grecilor au fost sau nu a fost în drept, este de necesitate a sĕ sci, ce au pretins ei în acel proces? şi cu ce şi-au motivat pretensiunile lor?

Am observat mai sus, că românii în acel proces nu au pretins alta decât, ca pe basa legilor bisericesci şi a actelor fundaţionale sĕ fie şi ei ală turea cu grecii recunoscuţi de membrii egali îndreptăţiţi ai comunei bisericesci gr. or. dela Sta Treime din cetatea internă a Braşovului, în consecinţă cu aceasta, ca se aibă şi ei atât în privinţa administraţiunei bisericei şi a averei bisericesci, cât şi la serviciul divin drepturi egale cu greci aparţinĕtoare acelei comune bisericesci.

Cum şi-au motivat ei aceste pretensiunii va vedea din cele următoare:

Pentru ca publicul cel mare se poată înţele pe deplin aceasta dare de seamă, este de necesit a se premite următoarele observaţiuni istorice.

Este cunoscut lucru, că prin năvălirea turci în Europa în secului 15-lea şi anume prin cu cerirea imperiului bizantin din partea turcilor, n ţime de creştini de deosebită naţionalitate s'au fugiat din părţile ocupate de turci aşeḑêndu-se deosebite ţĕri europene. De sine se înţelege, fiind Ungaria şi Transilvania ţĕrile cele mai aproape, mulţi creştini fugiţi din Turcia se aşe

In această capelă ţinea serviciul divin un preot grec, adus mânăstirile grecesci din Turcia pe lângă autorsiarea autorităţilor competenţe atât bisericesci cât şi politice.

Acest preot grec avea se împlinească funcţiunile rituale numai pentru membrii companiei grecesci.

Dar pre lângă neguţătorii aparţinĕtori companiei grecesci din Braşov mai esistau în cetatea internă a Braşovului şi alţi neguţători de legea gr. or. de deosebite naţionalităţi şi adecă români, greci şi slavi, cari se recrutau parte din populaţiunea numĕroasă română, ce locuia în suburbiile Braşovului, parte din românii veniţi din ţeara românească, parte din acei membrii ai companiei grecesci, cari 'şi agoniseau avere imobilă şi prin aceasta încetau de a mai fi membrii ai companiei, devenind civi ai statului nostru.

Acesti neguţători încă locuiau în cetatea internă a Braşovului şi spre deosebire de companisti se numiau cetăţeni sau neguţători greco-neuniţi sau după cum se dice în documente „cives aut mercatores graeci, cives coronenses", nomenclaturi întrebuinţate sinonim pentru a înţelege aceleaşi persoane.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Convocare.) Mai mulţi alegĕtori din cercul Caransebeşului a convocat o conferinţă a alegĕtorilor pe Joi 19 Novembre (1 Decembre) a. c. spre a-şi esprima aderinţa faţă cu alesul deputat dietal dl general Traian Doda.

* (Medic român în Viena.) În interesul publicului român ne vedem indemnaţi a lua încă odată notiţă despre stabilirea domnului Dr. Sterie N. Ciurcu în Viena, VIII. Alserstrasse Nr. 49. Credem că este în interesul publicului, dacă facem observarea, că dl Ciurcu are legături cu cele mai probate capacităţi medicale din Viena, şi prin practica sa de până acum foarte mult a folosit tuturor românilor, cari loviţi de soarte au fost nevoiţi se caute însănătoşare consultând autorităţile dela universitatea din Viena.

Ce mare bine poate face un om cu inimă la asemenea ocasiuni, aceasta şi o poate face evident fie-cine. Este în nenorocire o mare mângâere, că persoanele cari te consultează n'au interese separatistice, ci numai binele teu Aceasta o putem avea mai liniştiţi, când avem ocasiune se ne adresăm la oameni de ai nostri, cari eşiţi din sînul nostru se simt îndemnaţi a ne fi de ajutor

O asemenea frumoasă misiune a împlinit şi până acuma domnul Dr. Sterie N. Ciurcu, şi în această misiune s'a stabilit la Viena.

Cu acestea ne am simţit datori faţă cu publicul nostru cetitor, care dacă va fi lovit de soarte, se aibă cel puţin mângâerea, că în necazurile sale nu va fi şi esploatat de oameni fără inimă.

* (Mai nou.) O depesă din Paris aduce scirea, că Grevy a comunicat demisiunea sa cabinetului retras. Mesagiul se va trimite Luni camerei.

* (Cas de moarte.) **Gedeon Tanárky,** fost secretar de stat timp mai îndelungat, ministeriul de culte a repausat Mercuri în 11/23 Novembre în etate de 72 de ani. Defunctul cât timp a fost ca secretar de stat a fost cam contrariu curentului şovinistic de astăđi, ce pe lângă vêrsta înaintată poate încă l'a silit sĕ se retragă dela postul seu. Ca deputat dietal în mai multe perioade a representat cercul electoralal al Năsĕudului.

* (Cale ferată nouă.) Linia ferată vicinală din secuime, Haşfalĕu-Odorheiul secuesc e aproape terminată, şi conform contractului, în 1 Ianuariu 1888 se va preda comunicaţiunei.

* (Alegere de deputat.) În Homorod-Okland în 21 Novembre n. s'a efeptuit alegerea candidatului partidei independente Nicolau Bartha, ca deputat dietal, contra lui Frantz Heltaí, candidatul partidei liberale.

* Societatea ortodocsă palestineană şi-a dat la lumină raportul în privinţa activităţii sale pentru tot restimpul de cinci ani, de când esistă. Intre membrii ei este împĕratul şi împĕrăteasa Rusiei şi toţi ierarchii bisericei rusesci. Problema principală a societăţii este a scutí şi a întărí ortodocsia în leagănul ei, în pământul cel sânt. Inainte de urđirea societăţii se lăpădase în restimp de 20 de ani 8000 de inşi de ortodocsie. In primul an al esistenţiei societatea şi-a deschis patru scoale de băieţi. Pentru a avé învĕţători buni, a făcut în Nazaret un „pension" cu cursul de patru ani sub conducerea lui A. Chesma, fost alumn în Academia spirituală din Moscva. A făcut şi două scoale de copile, una în Nazaret şi alta în Bairut şi apoi încă una aproape de Ierusalim. În timpul de faţă sunt în scoalele acele 100 de băieţi şi la 300 de copile. Societatea a făcut apoi biserici în Mjdela (vechia Magdala) şi Iafa, a dat 16,000 de ruble patriarchului din Ierusalim, ca se înoiască biserica patriarchală şi a stat întra jutor şi archimandritului Antonin, a ridicat o biserică în locul Inălţării Domnului. Societatea s'a mai îngrijit a le uşura închinătorilor rusesci calea la pământul cel sânt şi a le asigura întoarcerea, înlăturând neajunsurile, cari avea ei se le sufere mai inainte, ear în timpul petrecerii lor se aibă unde locuí. Spre a le mulţămí şi trebuinţele spirituale, societatea a făcut un deposit de cărţi religioase eară misiunea ierusalimiteană a fost înmulţită cu doi membrii, cari se aibă a ţinea conversaţiuni cu inchinatorii, a le face cetiri şi a-i conduce în locul sânt. Societatea spriginesce şi săpăturile începute în Ierusalim, a căror importanţă a fost recunoscută de „Societatea archeologică palestineană." De aceea a trimis bărbaţi învĕţaţi la Ierusalim, Sinai, Constantinopole şi în alte locuri, ca se dobêndească cunoscinţa monumentelor vechimii sânte şi se culeagă date de spre pământul cel sânt. In fine spre a da informaţiuni publicului celui mare despre pământul cel sânt, societatea continuă a da la lumină cărţi populare.

„Candela"

* (Preste 4 milioane florini arşi.) In đilele trecute s'au ars în Viena peste 4 milioane fl. în locul cărora vor apărea bancnote nouĕ. Această sumă colosală de bani fù dusă la locul destinat pentru ardere pe 3 căruţe în 51 de saci. Procesul arderei, ce s'a săvêrşit în un cuptor, ce servea odinioară pentru arderea porţolanului a durat numai o jumătate de oară.

* (Arêndarea băilor de la Mehadia.) Cu anul viitor espirând contractul esploatării acestor băi, guvernul a publicat arêndarea lor pe un nou period cu terminul pentru primirea ofertelor până la la 15 Decembre. Cu privire la diferitele oferte până acum întrate „Curierul financ." observă, că guvernul unguresc nu ar putea mai bine asigura viitoriul acestor bai atât de renumite, decât încheiând contract cu dl Carol Tatarzi, care încă şi-a trimis ofertul seu. Familia Tatarzilor este aceea, care a contribuit în mare măsură la desvoltarea şi ridicarea la rangul de staţiune balneară europeană a scaldelor bĕtrânului Hercule

* (Pentru stăpânirea lumească a Papei) În 21 n. Novembre s'a ţinut în Pesta sub presidiul contelui Stefan Károlyi şi a dominicanului Steiner o adunare de credincioşi catolici foarte numeroasă. Presidentul încunosciiţează adunarea, că în urma ordinului dat din partea Primatului-Cardinal, Papa va primi deputaţiunea peregrinilor ungari, spre a-i aduce omagiile, în 30 n. Novembre. Deasemanea presidiul comunică adunării, că pentru adressa Papei s'au adunat pe 5000 coale un milion şi jumetate subscrieri; pentru filerul sf. Petru au încurs 270,000 lire; un comitet format din dame a adunat 86,000 subscrieri şi 61,000 lire, ca ofert Papei.

După aceste încunosciinţării dominicanul Steiner cetesce adressa de alipire formată de Primatele-Cardinal. În aceia adressă între alte se đice: „Situaţiunea care pe đi ce merge ia o formă ameninţătoare, o simte fiecare cu îngrijire. Noi đicem cu linistea unei profunde convingeri, că pe cât timp nedreptatea comisă faţă de Sfântul scaun apostolic nu sĕ delătura, remâne ori-ce încercare, ori-ce nisuinţă de a asigura o stăpânie lumească permanentă, zadarnică fără succes. . . . ."

Din adêncul inimei şi din tot sufletul neasociăm la adênca simţita dorinţă, ca Papei sĕ se redee independenţa lumească şi neatîrnarea, ceeace este prima condiţiune a unui regim catolic.

* (O menagerie pradă flacărilor.) Renumita menagerie a lui Varnum în Dumineca trecută a fost nimicită prin foc în cuartirul ei de earnă în oraşul Konektikut. Animalele selbatice, lei, tigri, leopardi, maimuţe, elefanţi etc. îngrozite de flacări în zadar încercară a scăpa din lanţurile lor, căci nu putură. Nimeni nu cuteza a le venì în ajutor, căci furia flacărilor le făcură aşa de furioase, încât ori şi care ar fi cutezat a se apropia de ele era de loc sfăşiat. După multe sbuciumări totuşi unui leu şi la trei elefanţi le succese a se elibera din cătuşele lor. Aceste bestii cutreerară oraşul, punênd pe toţi locuitorii în o panică spaimă. Groaza locuitorilor sĕ domolí când aceste bestii apucară la câmp, unde întreprinđêndu-se o goană fură puşcate Se presupune, că focul s'a escat din esplosiunea unei lampe de petroleu.

* (O acusă asupra principelui din Bulgaria.) Din partea advocatului din Pesta Dr. Alecsandru Nagy s'a făcut o acusă asupra actualului regent al Bulgariei, care aruncă multă lumină asupra modului cum a ajuns Ferdinand de Coburg a candida şi a ocupa tronul Bulgariei. Acusa, la părere este îndreptată asupra deputatului dietal, consilierului Eugen Zichy, însĕ în faptă ea atinge pe principele bulgar. Menţionatul advocat, în numele agentului Filip Waldapfel, acusă pe Eugen Zichy a solvi 10,000 florini, cari Waldapfel a trebuit sĕ-i speseze cu călătorii la Bulgaria, pentru de a lucra în cercul numĕroşilor sei amici bulgari, în interesul candidaturei principelui Ferdinand. Acusa şi-o motivează Waldapfel prin epistole atât din partea contelui Zichy cât şi din partea unui alt consilier Fleischman, în cari epistole Waldapfel de mai multeori a fost însărcinat a călători la Bulgaria. Deşi Waldapfel a făcut pretensiune pentru a i sĕ solvi spesele făcute, cu toate acestea din acelea numai o parte mică s'a rebonificat din partea principelui bulgar, aşa că Waldapfel a fost silit a întenta proces.

Un german, profitând de această împregiurare, a scos la iveală o broşură, numită: „Tronul cumpĕrat", care preserată cu o mulţime de istorioare picante, desvălesce toate câte s'au făcut pentru alegerea principelui Ferdinand. Aflăm însĕ, că acusa nefiind bine motivată pe de o parte, ear pe de altă parte din consideraţiuni politice, s'a respins.

* (O contesă şi un visitiu.) Diarele italiane povestesc următoarea nostimă istorioară: D-şoara contesă A. B., din una din cele mai bogate familii din Padua, înamorată de tinĕrul vizitiu al tatălui ei a fugit cu el în noaptea de Dumineca trecută, la Polesella, locul de nascere al ferícitului visitiu. La Polesella se instalară intr'un hotel şi începură pregătirile pentru căsătorie, când sosiră în acel oraş fraţii ei şi un delegat al siguranţii publice, cari puseră sfîrşit romanului, arestând pe visitiu şi pe o soră şi un cumnat al lui, cari 'l-au ajutat în fugă. Legea însĕ nu poate nimic în contra răpitorului, pentrucă pe de o parte tinĕra contesă e deja majoră, pe de altă ea declară, că s'a dus de bunăvoe cu iubitul ei. Aşa că poate, romanul va avea o urmare.

(Bibliografic). **Calendariu** pe anul visect **1888** întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a României, a apărut în editura şi tipariul tipografiei archidiecesane şi se află de vêndare în librăria arrchidiecesană cu 30 cr. esemplariul. Recomândăm publicului nostru acest calendariu care cu anul 1888 întră în al 37 lea an al esistenţei sale. Asupra cuprinsului lui vom reveni. Observăm numai, că venitul ce resultă din vinderea acestui calendariu este al fondului tipografiei archidiecesană.

— In Buda-Pesta, editura lui A. Tietz, a apĕrut de curând o broşură întitulată: *„Peregrinus die Regeneration Ungarns Lichtstrahlen aus Graf Stefan Széchenyi's Werken"* preţul fl. 40 (M. 80). — In astă broşură autorul recomândă ideile salutare din scrierile lui Stefan Széchenyi, după cari ocârmuindu-se statul, multe bunătăţi se pot vĕrsa asupra ţĕrei astfel ca Ungaria sĕ se poată numera între cele dintâiu state culturale europene, ear naţionalităţile sĕ fie mulţămite şi se trăească în armonie unele cu altele.

Contele St. Széchenyi, din motivul introducerei limbei maghiare ca limbă de stat, đice ca nu cumva prin aceasta drepturile firesci ale popoarĕlor nemaghiare sĕ se vateme, ci pe basa desvoltărei istorice a Ungariei trebuesc observate cu miniţiositate şi apĕrate, căci neintêmplându-se aceasta, populaţiunea Ungariei nu va fi cu trup şi sufiet pentru ideea uniunei, deoarece numai în comun lucrând se promovează desvoltarea şi se înbunătăţesc finanţele, ce sunt aşa de necesare pentru esistinţa statului. — Inainte de toate, mai đice acest bărbat — sĕ întemeem un organ special pentru parlament, redactat în toate limbile ţĕrei, ce sĕ fie împarţial şi sĕ ne edificăm împreună, fără subvenţiune dela stat, un panteon, ca semn al stimei reciproce.

Ansă la edarea broşurei din cestiune a dat intenţiunea regimului ungar esprimată prin foile sale oficiale d'a promova cu mai mare perseveranţă regeneraţiunea Ungariei.

Istoricul nou edificatei biserici gr. or. române din Arpatac, protopresb. Treiscaunelor.

[redacted]

Bucuresci. A mai întrat prin dl Ioan Colţescu dela dl Ioan Rĕsnovan inginer, 100 de lei.

Arpatac. Aci poporul a fost împărţit în 3 clase. Cei din clasa I au solvit până astăđi, — afară de lucrul prestat, cu mânile şi cu carul, — fiesce-care câte 25 fl. 43 cr. — Cei din clasa a II au solvit, — afară de lucru, — fiesce care câte 20 fl. 43 cr.; cei din clasa a III au solvit în fa-

vorul bisericei nou zidinde — afară de lucrul prestat, — fiesce-care câte 11 fl. 43 cr.

Afară de acestea sume fiesce-care parochian este deobligat a plăti anualminte câte 2 fl. v. a. până atunci, până când 1000 de floreni împrumutată se va amortisa totalminte.

Afară de sumele acestea obligatorice și afară de sumele dăruite din bună voie și indicate la locul lor, — mai sus arătat, — au mai contribuit de bunăvoe și la înființarea unui fond bisericesc — scolar următorii:

Nicolae Leucă, plugariu din Arpatac 100 fl.; George Acsente al Trifului, din Arpatac 40 fl.; Dimitrie Pușcoiu, din Arpatac 50 fl.; Aron Cioflec, cantor bis. din Arpatac 10 fl.; George Brănduș sen. din Arpatac 10 fl.; Ioan Bota din Arpatac 10 fl.; George Ciucășel senior, din Arpatac 10 fl.; I. Glejariu, sen. din Arpatac 10 fl.; G. Ciucășel junior, din Arpatac 5 fl.; George Rafiroiu, din Arpatac 10 fl.; Alecsandru Nema, din Arpatac 10 fl.; George Simon, din Arpatac 10 fl.; Constantin Grozea 10 fl. — Suma fundațiunei 285 fl.

Frații: George, Alecsandru și Ilie Nema tot din Arpatac au cumpĕrat și dăruit pe seama bisericei celei nouă un disc și o stea din argint aurit, — în preț de 24 fl.

Acestea sunt sumele incurse de ajutoare și repartițiuni cu cari s'a ridicat biserica cea nouă din Arpatac. Marinimoșilor binefăcĕtori, mulțămindule și pe calea aceasta, le dorim viață îndelungată, eară dela D-ḑeu dar și milă asupra tuturor intreprinderilor D-lor în lumea aceasta, eară dincolo de mormênt se-le dăruiască D-ḑeu rĕsplata cea cerească, ce se cuvine acelor, ce iubesce podoaba casei Lui.

Acestea sunt pe scurt fasele istorice, prin cari a trecut și a trebuit se treacă biserica cea din nou zidită din comuna Arpatac.

Arpatac, în Octobre 1887.

Dionisiu Nistor,
paroch gr. or.

Loc deschis.*)

Reuniunea femeilor române din Arad și provincie.

Declarație.

Față de regretabilele porniri prin cari sĕ agită spiritele și se provoacă chestia confesională în sinul Reuniunei, subscrisele ca și inițiatoarele acestei Reuniuni și membre în comitetul provisor: declarăm solemn, cumcă voim sĕ se susțină în întregitatea lor și nealterate literile statutelor reuniunei, și în sensul acestora voim ca reuniunea sĕ fie și sĕ remână a tuturor femeilor române, fără deosebire de confesiune, ear scoala ei sĕ fie și sĕ remână „un institut românesc confesional gr.-or.“ — sub înaltul patronat al Episcopului român gr.-or. din Eparchia Aradului.“

Totodată declarăm de nevalid în toate consecuențele sale „suplementul de statute din punct de vedere confesional“ adaus la statutele reuniunei votat contra voinței și fără concursul nostru într'o formă și mod ilegal, dar mai ales pentru că violează statutele și drepturile reuniunei protestăm contra acelui suplement.

Arad, 21 Novembre 1887.

Gabriela Ionescu, Letiția Oncu, Livia Vuia, Petronella Cornea.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 25 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%.	—.—	— —
Renta de aur ung. de 4%.	98.75	99.—
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	96.—	66.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	99.—	99.—
Sorți ungurești cu premii	113.75	123 60
Sorți de regularea Tisei	123.10	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acțiuni de bancă de credit ung.	282.50	282.50
Acțiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9 90	9 94
100 marce nemțesci	61.75	61.70
London pe (poliță de trei luni)	125.80	125.80

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon și altele, după ritul gr. oriental.

uniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, re-

Statue, policandre, potire și chipuri sfinte, sfesnice pentru altariu și de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1744] 1—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1742] 1

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos 1888.

Anul al treiḑeci și șeptelea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vênḑĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Servițiul postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodoxe-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinḑând și p. **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Pilurile curățitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.)

Cel mai bun mijloc contra încuerei și a nefuncționărei ficatului.

Acestea nu agravează — ca multe alte medicini — starea pațientului mai înainte de a se simți mai bine. Influința lor deși e domoală, e deplină și fără urmări neplăcute, cum sunt greața, colica etc. Pilurile curățitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curățesc mațele de toate substanțele iritabile și păstrează intestinele într'o stare sănĕtoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătății. — Contra mistuirei și nefuncționărei ficatului — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor și tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din maț materiile otrăvicioase. Pilurile influințează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere d guturaiu și 'l amenință frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare și prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul și vor depărta frigurile. O limbă acoperită de un gust sălciu 'și are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curățitoare ale lui Seigel vor curăți stomachul, vor delătura gustul rĕu și vor recâștiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce și sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greață și diaree. Dacă mațele vor fi eliberate de astfel de necurățenii prin o dosă din pilurile curățitoare ale lui Seigel, dispar aceste influințe neplăcute și sănătatea earăși revine. — Pilurile curățitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare și beutură. Prețul unei schatule cuprinḑĕtoare de pilurile curățitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungurețe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A. J. White, Limited, 35 Farringdon Road, London.
Depoul principal și espedarea centrală de „pilurile lui Seigel“ Iohann Nep. Harna, Apotheke „zum goldenen Löwen“ in Kremsier (Mähren.)

Boblanig lângă Hermayer în Carintia, 20 Septembre 1887.

Fiindcă un bun serviciu 'mi făcù „Shäker-Extract,“ care l'am comandat dela onorat Domniata, me rog pentru un amic sub adresa mea, de două butelii „Shäker-Extract“ și 2 șatule din „pilulele lui Seigel. *Kaspar Herzog.*

Langenlebarn, în 30 Septembre 1883.

Farmaciei „zur heil. Brigitta,“ II. Brigittplatz, Wien. Ve esprim adênca mea mulțămită pentru acest estract, după un timp de nouĕ luni, ce l'am petrecut în pat din causa boalei de apă pe lângă toate remediile medicale. Toate au fost zadarnice. — Primariul nostru mi-a ḑis, sĕ folosesc „extractul lui Shäker,“ poate 'mi va ajuta Am facut-o și deja prima sticlă a avut efect. Sum deplin sănătos. Adênca mea stimă.

[1745] 1—12 **J. Schmid,** proprietar de case în Langenlebarn N.-Oe.

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci și femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate și frumos adjustate**

pentru bărbați și femeei,

pe sesonul de toamnă și earnă, **pentru prețuri necrediut eftine,** adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină și elegantă adjustare;** pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă și mai sănătoasă haină** de muere și bărbat; hainele sunt producțiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci și femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe espositiuni. La acestea dau cămeși normale, calde, pentru bărbați și femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger,** făcute din **lână deasă și fină,** cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale,** pentru bărbați și femei, cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali,** cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici,** părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbați și femei, și anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămașă caldă, I. părechе de ismene calde, I. părechе de ciorapi mai lungi sau mai scurți** costă numai un preț necrediut de eftin și anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevĕrată, bună și solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau și prin trimiterea prețului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 1—8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tiparul tipografiei archidiecesane.

Nr. 118 Sibiiu, Marți 17/29 Novembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Novembre.

Cuvêntarea prin care s'a deschis parlamentul Germaniei formează obiectul discusiunei publice în întreagă presa europeană, și nu fără cuvênt. Cuvêntul decidĕtor în concertul european de multă vreme este cel al Germaniei. E lucru natural deci, ca lumea sĕ pândească după fie-care cuvênt rostit de bĕtrânul împĕrat al Germaniei în ce privesce politica esternă, și se caute punctele de mânecare, după cari cancelariul de fer crede a asigura pacea europeană. Cu deosebit interes a așteptat lumea în criticele momente actuale mesagiul de tron al Germaniei. Încă n'a trecut o sĕptămână, de când țarul tuturor rușilor a părăsit capitala Germaniei, de unde se dice că a eșit cu inima plină de nedumeriri pentru ai sei și pentru imperiul seu. Sub penibila impresiune a destăinuirilor despre conversațiunea dintre țar și principele de Bismarck; sub penibila situațiune creată prin demisiunea presidentului republicei francese; sub dureroasa impresiune pentru viața principelui de coroană al Germaniei, lumea politică aștepta mesagiul de tron, ca se scie, cum crede bĕtrânul împĕrat, că se va susținea pacea europeană pe de o parte, ear de alta spre a afla care a fost scopul călătoriei împĕratului rusesc la curtea din Berlin, care este situațiunea după depărtarea acestuia, și în general, cum stă pacea europeană după actuala constelațiune a puterilor europene.

Dacă lumea politică s'a așteptat la destăinuiri și la nouă momente în politica germană după visita țarului rusesc, atunci amară trebue sĕ-i fie cetirea mesagiului, prin care s'a deschis parlamentul Germaniei. Pasagiul despre politica esternă întru nimica nu se abate dela forma stereotipă a mesagielor de până acuma. Cumcă Germania s'a nisuit se susțină pacea europeană, cumcă n'a încetat a o asigura prin pactări și alianțe, a căror tendență era a prevení pericolele unui rĕsboiu și a respinge atacurile vrășmășesci, cumcă ea n'are tendențe agresive și lipse, cari ar trebuí împĕcate prin lupte încoronate cu succese, toate acestea s'au mai dis și de astădată. Nu se află deci în aceste lucruri nici cu un cuvênt amintită situația în urma visitei țarului rusesc, deși sensaționalele versiuni despre intrevorbirea dintre țar și Bismarck au alarmat întreagă presa europeană.

In această privință lumea politică trebue se caute alte puncte în mesagiu, și mai cu seamă trebue se le caute, după ce diarele din Germania vorbesc despre un eventual rĕsboiu între noi și Rusia, ca despre un lucru, care nu se poate evita, și unele din ele și vĕd aurora purpurie a acestui sângeros rĕsboiu pe viață și moarte.

Marcată este situația în cuvintele, unde mesagiul vorbesce despre dureroasa impresiune, ce a făcut boala principelui de coroană german asupra Germaniei despre dureroasa impresiune, ce a făcut ea asupra celor două puteri Austro-Ungaria și Italia, cu cari Germania trăesce în cea mai intimă alianță.

Intimitatea cu care se vorbesce de aceste două puteri aliate se esplică ușor, dacă vom considera după adevĕrata lor valoare scirile sensaționale despre convorbirea dintre țarul Rusiei, și cancelariul Germaniei, principele de Bismarck. Este vorba de falsificarea unor acte diplomatice, cari au fost chemate a produce o totală desbinare între Germania și Rusia. In aceste acte falsificate politica esternă a Germaniei era presentată ca ostilă politicei cabinetului din Petropolea. Autocratul tuturor rușilor era câștigat în direcțiunea aceasta, de aici răceala în timpul din urmă în relațiunile dintre aceste două împĕrății, de aici tonul ostil în diaristica acestor țĕri, de aici pregătirile rĕsboinice observate la granițele rusesci spre Austro-Ungaria.

Versiunea cu falsificarea de documente diplomatice se susține cu multă tenacitate de către diarele nemțesci.

Spre a se asigura contra tuturor eventualităților principele de Bismarck și-a asigurat alianța Austro Ungariei și a Italiei. De acestea s'a făcut amintire simpatică în mesagiul bĕtrânului Wilhelm, aici se pare o esplicare a situațiunei, care este cea înainte de visita țarului la curtea din Berlin.

Cum se vor grupa puterile europene în urma descoperirilor mai proaspete, nu se poate sci.

Trăim în timpuri de grele crise. Congresul pentru alegerea unui president al republicei francese poate este convocat pe când facem noi această referadă despre situațiunea europeană.

Ce resultat va avea el, nu se poate sci. In Francia domnesce o confusie care nu se poate înțelege în timpuri normale.

Germania trece prin crise nu mai puțin dureroase ca Francia. Nu se scie câte dile mai are principele de coroană, nu cum va suporta bĕtrânul împĕrat catastrofa cu moartea fiului seu.

Rusia scutură arma. Bĕtrânul general Gurko laudă ținuta armatei rusesci, și are speranță, că nu preste mult ea va arăta, că nimica n'a perdut din vitejia de odinioară, pe când el era mai tinĕr.

Și la toate pune vêrf cestiunea orientală, care în corpul politicei europene este rană deschisă, care puțin trebue atinsă pentru ca se sângereze.

Semne rele sunt toate acestea spre încheerea anului, când din trecut va trebui se facem bilanțul pentru viitoriu spre a puté cumpăni cum stă pacea europeană.

Revista politică.

Visita țarului la Berlin se privesce de către lumea politică de un mare eveniment politic, și se crede că va trage după sine urmări momentuoase.

Aceste urmări se pun în perspectivă de către „Kölnische Zeitung," într'un lung comentar ce-l face asupra cuprinsului convorbirei dintre țar și cancelariul Bismarck. Momentul cel mai însĕmnat din aceea convorbire, este după numitul jurnal destăinuirea ce principele Bismarck a făcut o țarului, cumcă toate epistolele și depeșele ce au venit la mâna țarului, despre ținuta politică a dênsului în cestiunea bulgară au fost dela început până la sfêrșit falsificate. Isvorul acestor falsificări a fost Orleaniștii, cari după cum dice „Vossische Zeitung" priveau și în urcarea prințului Ferdinand pe tronul Bulgariei o ocasiune binevenită de a și realisa planurile lor în mijlocul unui eventual rĕsboiu. Prințului Bismarck, dice mai departe „Kölnische Zeitung," i a succes numai decât a convinge pe țarul, că în privința scirilor despre politica sa a fost jertfa unor șiretlicuri iesuitice; și dacă chiar numai aceasta ar fi resultatul acelei convorbiri, a demasca o intrigă atât de grozavă a partidei rĕsboinice europene, ea este de mare importanță pentru menținerea pĕcii europene. Un alt factor, care a mai contribuit la seducerea țarului este și o mică — dar de mare influență — parte a cercului dela curtea din Berlin, care a lucrat într'acolo, de a stârní în țar credința falsă, că politica prințului Bismarck nu se unesce nici odată cu părerile împĕratului Wilhelm, și că acesta fără voe aprobă de multe ori planurile și politica cancelariului.

Acesta este momentul mai important din convorbirea țarului cu cancelariul Bismarck, care convorbire, după cum dice numitul diar a decurs în un mod aproape amicabil. Ce urmări practice va mai avea convorbirea, în referințele reciproce dintre cele două imperii învecinate, ne va arăta viitoriul, și se va putea cunoasce mai curênd din tonul presei rusesci.

FOIȚA.

Orologiul meu.

— O istorioară prea instructivă, —
de **Marc Twain.**

Frumosul meu orologiu nou umblase un an și jumĕtate, fără de a grăbí ori de a întârdia și fără de a se fi rupt vr'o parte a mașinăriei, ori de a fi stat vr'odată. Am ajuns în sfêrșit de a privi indigitările lui în materie de timp și oară de infalibile, și de a considera ființa lui trupească și structura oaselor lui de neperitoare

Dar într'o seară uitasem a-l trage. M'am căit pentru asta, ca și când ar fi o stafetă ori avantgarda unei nenorociri. Încetul cu încetul me liniștii însĕ în sufletul meu, îndreptai orologiul pe nimerite și temerilor mele deșerte le-am dat poruncă sĕ se retragă.

Diua următoare întrai în localul celui mai de aproape orologieriu, pentru de a mi-l direge esact după timp. Proprietariul atelieriului mi-l luă din mână și se apucă de al direge el pentru mine Apoi dise:

— Întârdie cu patru minute — trebue avansat regulatorul.

Încercai de al reține, încercai de al face sĕ înțeleagă, că orologiul umblă de tot regulat. Însĕ în zadar; totul ce puté sĕ înțeleagă căpățina asta de varză în chip de om, era, ca orologiul întârdie cu patru minute și că regulatorul trebuia dat ceva mai înainte; și astfeliu îndeplinise el — în vreme ce eu săriam îngrijat în jurul lui și îl rugam sĕ i dee orologiului bună pace — calm și năprasnic operația ticăloasă.

Orologiul meu începú sĕ grăbească. Și el grăbia din di în di mai tare. In sĕptămâna întâia se bolnăví de niște friguri vehemenți și pulsul lui se urcà la o sută și cinceci de bătăi în umbră. In decurs de două luni de dile întrecú pe deoparte toți cronometrii orașului și era cu o fracțiune peste treispredece dile înaintea călindarului. El se afla deja prin Novembre și se înveselea de zăpadă, în vreme ce frundișul lui Octobre șișăiă încă în vênt. El îmi apropia terminul de chirie, a răfuielilor anuale și altor lucruri de feliul acesta, într'un chip atât de rapid și ruinător, încât nu mai puteam sĕ rĕmân indiferent.

L'am dus la orologierul, pentru ca sĕ mi l reguleze. Aceasta me întrebà, dacă 'l-am avut vr'o dată în reparație. Rĕspunsei cu ba; — nu, n'a avut nici când trebuință de reparatură. Din ochii sei strălucí o mulțămire rĕutăcioasă, deschise cu grabă orologiul, puse apoi un păhărut mic cuadrat la ochiu și privi în lăuntrul mașinăriei.

Îmi spuse, că trebue curățit și uns și regularisit, — la sĕptămână se poftesc a mai vení odată.

După ce îmi era orologiul curățit, uns și regularisit, îmi umbla atât de încet, încât boncănea după feliul ceasornicilor din turn. Începui sĕ gresesc trenurile, sĕ ajung la ori ce întâlnire prea târdiu și se-mi neglig prândul; orologiul meu prolongà cele trei dile „de respect" întru patru și me făcù sĕ mi protestez cambiile; încetul cu încetul înotăi înapoi în diua de ieri, apoi în cea de alaltăieri; după aceea în sĕptămâna trecută și me trediì cu idea ce me cuprinse, că singur singurel îmi fac mendrele prin sĕptămâna trecută și că am perdut lumea din vederea ochilor.

Mi se împărea că simt un feliu de sentiment colegial pentru mumiile din museu, precum și dorința de a ne comunica reciproc noutăți. Me dusei earăși la orologeriu.

El desfăcù, câtă vreme eu stăteam așteptând, orologiul întreg, și apoi dise, că cilindrul s'ar fi „umflat." El me asigurà, că în trei dile îl va puté reduce earăși la volumul seu normal. După operațiunea aceasta orologiul umblă „în termini de mijloc" bine; dar atât era totul. O jumĕtate de di umbla ca rĕutatea „omificată" și se slobodia la o lătrătură, tusă, strănutare, șișcăire și horcăială, încât de conturbațiunea aceasta nu puteam sĕ-mi aud nici procesul gândirii; și câtă vreme ținù așa, nu era în toată țeara un orologiu, care sĕ-l fi putut imita pe al al meu.

(Va urma.)

Este evident deci din cele ḑise de „Kölnische Zeitung," că asupra cestiunei bulgare se referesc acele destăinuiri. Ba sĕ susţine, că chiar şi din Sofia s'a făcut încercări de a seduce pe ţarul că politica germană lucră în favorul prinţului de Coburg. „Vossische Zeitung" bănuesce pe prinţul Coburg, că a cercat, ca prin falsificări sĕ pericliteze pacea europeană în favorul seu pentru de a se susţinea pe tron.

In mesagiul de tron prin care s'a deschis Reichstagul german în sĕptămâna trecută, pacea se asigură înainte de toate. Germania se ḑice în mesagiu, n'are aḑi nici o trebuinţă, care ar putea fi satisfăcută prin rĕsboaie Se mai esprimă în mesagiu adênca compătimire pentru boala prinţului de coroană. „Naţional Zeitung" observă, că în mesagiu nu se face nici o amintire despre visita ţarului din causă, după cum îşi esplică acel jurnal, că încă nu sĕ poate susţinea nimic cu toată siguranţă despre aceea visită.

Tot în timpul acela „Post" zăresce deja rĕsărind pe cer soarele unui rĕsboiu ruso-austriac. Această visiune ar corespunde încâtva toastului guvernorului general din Varsovia, Gurko. Acesta ar fi rostit cătră soldaţii regimentului de gardă litaunic cu ocasiunea unui banchet dat în onoarea acelora, următoarele: Eu sunt sigur, că în tocmai ca înainte cu vre-o ḑece ani, ve voiu conduce din nou la luptă. Prea puţine ḑile mi-ar fi dăruit Dumneḑeu, ca se nu ajung eu aceea.

Crisa ministerială din Paris este astăḑi însoţită de crisa presidenţială. Dl Grévy îşi va da dimisiunea, care se va face cunoscută camerii prin dnul Rouvier. Congresul se va întruní Marţi, în Versailles. Aspiranţi la postul de president al republicei sunt: dl de Freycinet, generalul Saussier şi Carnat. Cu privire la alegere, organul partidei din dreapta ḑice, că nici un candidat nu va întruní cele 443 voturi necesare, dacă acela nu va fi pe placul partidei drepte, căci republicanii nu sunt uniţi.

Bulgarii astăḑi nu mai au nici o supĕrare, şi în liniştea, care domnesce de present în ţara lor au putut în toată tigna se serbeze amintirea ḑilei dela Slivnica. Cu această ocasiune prinţul Ferdinand a rostit următoarele cuvinte: In persoana mea veţi posede un conducĕtor, care se va nisuí în totdeauna a se arăta demn urmaş al predecesorelui seu, care va indicat vouĕ calea spre victorie.

Singur metropolitul Clement mai este astăḑi de vrajbă în ţară, de aceea guvernul l-a şi provocat, ca în timpul cel mai scurt se părăsească Sofia şi se meargă în diecesa sa Tîrnova; ceea ce metropolitul în urma mai multor ameninţări particulare, a şi promis că va face.

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român."

Sânţirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

(Urmare.)

A doua ḑi luni, în ḑiua şi sĕrbătoarea marelui martir Dimitrie, ḑi menită pentru târnosirea bisericei celei nouĕ — des de dimineaţă pe timpul, când se deşteaptă omul muncitor, o mişcare neobicinuită se putea observa pe stradele Arpatacului, cari erau îndesate de lume multă, anume venită din toate părţile, sĕ fie faţă la marele act al târnosirii. Români, sasi, unguri, toţi erau impacienţi sĕ vadă sânţirea bisericei, sĕ vadă ritul şi ceremoniile bisericei noastre, precum şi pe metropolitul nostru! — În fine după-ce se pregăti totul, pe la oarele 9 a m plecarăm cu litiă în mare procesiune dela biserica veche la cea nouă, fiind Prea sânţitul archiepiscop îmbrăcat în ornat archieresc, asistat de înalta suită si de vr'o 2 protopopi şi ca la 16 preoţi îmbrăcaţi în odăjdiile bisericesci, fiind petrecuţi în tot percursul drumului d'o imensă mulţime de popor. Un prospect mai sublim nici că se poate vedé.

Apoi ajunşi la biserica nouă se începù actul târnosirii prin ocolirea bisericei, prin cântările şi rugăciunile, prescrise de tipic. Întrarăm în sânta biserică şi sĕ continuară slujbele şi rugăciunile târnosirii etc. Apoi se slugi sânţirea apei şi se pregătiră toate pentru începerea sântei liturgii. La oarele 11 a. m. se începù sânta liturghie de însuşi Escelenţia Sa asistat de Preacuviosia Sa părintele archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, de Preacuv. Sa păr. protosincel Nicanor Frateşiu, de păr. proto-diacon S. Medean, de protopopii Ioan Petric şi Dimitrie Coltofean precum şi de vr'o 16 preoţi tractuali. Şi sânta liturghie ca şi celelalte slujbe decurseră cu toată sânţenia, cu toată demnitatea proprie ritului nostru. Rĕspunsurile liturgice le a esecutat şi aici corul tinerimii scolare şi adulte din Feldioara sub conducerea bravului preot al lor, Iosif Micu. Pe timpul s. liturghii sĕ sânţi întru preot şi duchovnic alesul de preot la Huniḑoara, G. Oprea. Metropolitul nostru şi toţi de pe lângă archiereul nostru sĕvârşiră şi sânta liturgie cu atâta sânţenie şi cu atâta demnitate, încât remaseră imărmuriţi toţi cei de faţă — şi mai cu seamă sasii şi ungurii, ce ḑiceau: că aşa slujbe şi ceremonii frumoase nu vĕḑură în viaţa lor. O! de ar înţelege preoţii nostrii de pe sate mai cu seamă, învĕţând dela prea bunul nostru metropolit, cum sĕ slujască şi cu ce demnitate sĕ sĕvârşească frumoasele ceremonii rituale, frumoasele slujbe ale bisericei noastre ortodocse rĕs.! — Atunci biserica noastră s'ar îmbrăca în adevĕrata sa haină de sĕrbătoare şi s'ar presenta în afară în toată splendoarea cuvenită, în toată demnitatea sa de biserică ecumenică!!

După terminarea s. liturgii prea sânţitul nostru archiepiscop şi metropolit în marele ornat liturgic cu mitra pe cap şi cu cârja în mână eşind în mijlocul biserirîcei, ţine un cuvênt pastoral şi de tot mângăitor. „Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, — ḑice prea învĕţatul archiereu, că a Domnului Mărire preste tine a strălucit. Această casă tatăl o a zidit, Fiul o a întărit şi Duchul sânt o a înoit, o a luminat şi o a sânţit. Înoiesce-te, înoiesce-te noule Ierusalime! căci ţi-a venit Ţie lumina şi Mărirea Domnului preste Tine a rĕsărit." „Astăḑi dumneḑeească şi sânţită casă a învierii lui Christos luminat sĕ înoesce şi dumneḑeescul mormênt lumii împarte viaţă, dă isvor de nemurire revarsă rîurile darului şi apele minunilor şi dăruesce tămăduiri celor-ce cântă şi sĕ roagă cu credinţă." „Strălucita de sus raḑă luminoasă a învierii lui Christos, toată lumea luminând, carea cu credinţă o cinstim şi sĕrbătoarea cea dumneḑeească a sânţitelor înoiri cu cântări o prăsnuim în psalmi strigând, sĕ aflăm milostivire pe Mântuitorul şi Domnul."

Adresându se apoi cătră popor ḑice prea sânţitul nostru archiepiscop: „Cu cea mai adêncă smerenie sĕ mulţămim lui Dumneḑeu, Părintelui ceresc, că V'au ajutat a ridica o casă sântă, o biserică ca aceasta aşa frumoasă, aşa spaţioasă, aşa mare, unde veţi avea de aci înainte, voi iubiţilor mei fii sufletesci, cari sunteţi mai norocoşi de cât părinţii vostri, — sĕ ve închinaţi voi şi copii vostri, unde vĕ veţi aduna de aici înainte cu mic cu mare, bĕtrâni, bărbaţi, tineri, temei, copii — în toate ḑilele ca întru mila păcii şi întru împreunarea credinţei sĕ vĕrsaţi rugă ferbinte înaintea Celui atot-puternic, că V'a ajutat a isprăvi un lucru prea frumos vrednic de pomenire şi aşa de mântuitor pentru suflet, că ajutorul seu cel sânt pururea a fost cu voi." „Rugaţi-l ferbinte cu credinţă şi cu dragoste, apropiaţi-vĕ de El cu inimă smerită şi înfrântă şi d'aici încolo, ca sĕ fiţi adevĕraţi fii ai lui Dḑeu după dar şi după adevĕr, şi ca sĕ puteţi împlini şi d'aici înainte tot, ce ar mai fi de lipsă în casa lui Dḑeu. Şi atunci ca şi acuma, tatăl luminilor vĕ va lumina, vĕ va înoí, vĕ va întări, vĕ va sânţi şi vĕ va împlinì lipsurile voastre cele adênc simţite. El va auḑi răgăciunile Voastre în vremea nĕcazului. Fiţi dar crescini buni, temĕtori de Dḑeu, fiţi cu adêncă supunere şi fidelitate cătră prea bunul şi gloriosul nostru Monarch, cătră Maiestatea Sa prea bunul nostru împĕrat şi rege, cătră dinastie şi cătră înalta Sa stăpânire, fiţi supuşi şi ascultători cătră legile patriei comune, iubiţi-vĕ unul pe altul precum şi Mântuitorul Christos a iubit biserica, trăiţi în frăţie şi în pace şi cu celelalte confesiuni şi popoare, pe cari Dḑeu le-a pus sĕ locuească împreună cu noi această patrie iubită, că aşa trebue sĕ trăească adevĕraţii crescini — împlinind voia Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Christos, adevĕratului Dḑeu sĕ-i ne închinăm, sĕ-i slujim şi sĕ i ne cucerim cu cea mai adêncă devoţiune, sĕ-l iubim, şi sĕ i ne supunem cu devotament nemărginit; eară pe deaproapele, carele este tot omul din lume sĕ-l iubim ca pe noi înşine!... „În fine prin vocea mea archierească rog pe Dḑeu sĕ ve miluească cu darurile sale cele bogate şi sânte." „Sĕ sciţi că faptele voastre cele bune sunt scrise în ceruri!" Primiţi iubiţilor mei fii sufletesci şi mulţămita mea archierească pentru silinţele şi faptele voastre cele mei creştinesci, ce aţi sĕvârşit!" În mod distinctiv însĕ îmi îndreptez vocea mea archierească cătră prea stimaţii domni născuţi de aici şi mari binefăcători ai s. bisericì: Dimitrie Cioflec, profesor emerit. în Braşov, N. Colţescu, mare proprietar şi comersant în România, Niculae Leucă, epitrop bis. şi mare propr. în loc, mulţămindu-le în numele bisericei noastre pentru binefacerile revĕrsate în sume considerabile ca ajutoare la zidirea şi adjustarea bis., cari în semn de stimă deosebită şi pomenire vecinică ca titori primească din mâna mea câte un esemplar din documentul consacrării acestei biserici — pe lângă binecuvêntarea mea archierească." Primească mulţămita mea toţi câţi împreună cu dl paroch local sciură sĕ-şi îndeplinească opera aceasta grea!" După aceste frumoase şi mângăitoare cuvinte archipăstorale şi după-ce împărtăşesce pe toţi cu binecuvêntarea archierească, 'şi închee cuvêntarea îndreptându-şi ruga cătră cel de sus: „Veselesce-sĕ de Tine biserica Ta Christoase strigând: Tu eşti puterea mea, Doamne! Şi scăparea şi întărirea." „Că podoaba tăriei ceii de sus ai arătat împreună şi frumseţea cea de jos a sânt locaşului Măririi Tale Doamne! Întăresce-l pe el în veacul veacului i primesce rugăciunile noastre, ce sĕ aduc ţie într'ênsul pentru Născătoarea de Dḑeu, cela-ce eşt viaţa tuturor şi învierea!" Amin!

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Astfeliu la anul 1786 când sau făcut cei dintâi paşi pentru fundarea bisericei cu hramul stei Treimi esistau douĕ categorii de neguţători gr. or. în cetatea Braşovului, şi adecă neguţători sudiţi otomani privilegiaţi şi constituiţi în corporaţiune autonomă numită „Compania grecească" şi subtrasă de sub autoritatea magistratului local, ceialalţi neguţători gr. or. neprivilegiaţi, cari nu formau corporaţiune organisată, ci steteau ca şi ceilalţi cetăţeni, sub autoritatea magistratului din loc.

Cei dintâiu îşi aveau capela lor privată, cu preotul lor grecesc pentru eschisiva lor trebuinţă, cei din urmă nu-şi aveau nici capelă nici preot în cetatea internă a Braşovului, ci pentru satisfacerea trebuinţelor lor religioase şi rituale trebuiau se meargă la bisericile şi preoţii români din suburbiile depărtate.

Această împregiurare precum şi aceia, că cetatea internă a Braşovului pe acel timp era fortăreaţă prin urmare porţile ei in timp de noapte erau închise şi din aceea causă ivindu se noaptea cas de betegeală grea nu se putea aduce preot, pentru a provedea pe bolnav cu cele sânte, aceste împregiurări ḑic, au silit cetăţenii gr. or. din cetate sĕ se ocupe serios cu ideia de a înfiinţa pentru sine o biserică în cetatea internă a Braşovului, şi încă cu atât mai vêrtos, că prin patenta de toleranţă a împĕratului Iosif II se delaturase causa politică, care până atunci împedecase fundarea unei biserici gr. or. în cetăţile interne săsesci.

Patru cetăţeni gr. or. şi adecă Constantin Dsanliu, Dimitrie Dima, Michail Cristof şi Stefan Nicolau păşesc ca fundatori, cumpĕră pentru edificarea bisericei douĕ case în cetatea internă a Braşovului şi cer încuviinţarea dela magistratul din Braşov, spre a ridica o biserică gr. or. pe acel loc.

Petiţiunea lor însĕ se respinge, cu aceea motivare, că pentru patru persoane nu se poate concede înfiinţarea unei biserici şi petenţii se avisează se cerceteze biserica din Scheiu (Bolgárszeg.)

Îndată după aceasta însĕ păşiră şi ceilalţi neguţători civi la mijloc şi adecă împreună cu cei patru fundatori 32 capi de familie, cari se numesc pe sine „noi neguţătorii greci şi români," şi prin rugarea lor din 28 Ianuariu 1786 scrisă în limba românească cerură, ca sĕ se conceadă celor patru fundatori înfiinţarea bisericei, deoarece ei au cumpĕrat locul trebuincios şi vor se edifice biserica pe spesele lor proprii pentru trebuinţele religioase a tuturor credincioşilor. La aceasta rugare se alăturară şi 16 măcelari români, ca i încă erau cetăţeni gr. or. prin petiţiunea lor din 5 Maiu 1786.

Dar aceste douĕ petiţiuni fiind redactate în limba română nu s'au luat la pertractare, şi astfeliu atât cei 32 capi de familie români şi greci precum şi cei 16 măcelari români aştern la olaltă o a treia suplică redactată în limba latină.

În aceasta petiţiune susţin cu toţii rugarea celor patru fundatori, cari nu numai pentru sine vor se ridice o biserică, ci pentru toţi cetăţenii neguţători de legea gr.-or. din Braşov *„pro hujatibus coronensibus civibus graeci ritus mercatoribus,"* după cum se esprimă suplica în stil curial. Ḑic suplicanţii mai departe, ca se li se dea voiă ca unor cetăţeni supuşi magistratului, posesionaţi în Braşov şi prin aceasta deosebiţi de compania grecească.

Această petiţiune magistratul a aşternut-o guvernului, eară guvernul o a retrămis cu aceea însărcinare, ca se o pertracteze magistratul în mod meritoric.

În urmarea acestei însărcinări magistratul Braşovului a luat în cercetare, dacă fundatorii au mijloacele trebuincioase pentru înfiinţarea şi susţinerea bisericei, fără a apela la liberalitatea altora, deoarece în puterea unei ordinaţiuni mai înalte nu era permis colectarea de bani pentru înfiinţarea de biserici, ci trebuia sĕ se constate, că fondurile trebuincioase esistă, pentru ca sĕ se încuviinţeze ridicarea unei biserici.

Dupăce fundatorii au dat în privinţa aceasta esplicaţiuni satisfĕcătoare, s'a luat dispoziţiuni, ca sĕ se conscrie acei cetăţeni gr. or. pentru cari avea sĕ se înfiinţeze biserica, spre a se constata dacă sunt în numĕr indestulitor, pentru a forma o comună bisericească.

Aceasta conscriere cu datul Braşov în 13 Iuniu 1786 sub titulul *„Verzeichniss sämtlicher hier in der*

Stadt wohnhaften Seelen, so der griechischen Religion zu gethan sind, unter des löblichen Magistrates Iurisdiction stehen und um die Erlaubniss vor sich in der Stadt eine eigene Kirche erbauen zu dürfen gebeten haben.“ (Registrarea tuturor sufletelor locuitoare în cetate, cari aparţin religiunei grecesci, stau sub jurisdicţiunea Onoratului Magistrat şi cari au cerut voiă, se ridice pentru sine o biserică propriă a lor) ne arată, că au fost înscrişi atât cei 32 capi de familie, cari s'au numit pre sine neguţători greci şi români, adaogându-se şi o văduvă română anumită „văduva Apostoloaia“ cât şi cei 16 măcelari români, cari toţi la olaltă dimpreună cu familiele lor constituia 50 capi de familii cu 245 de suflete.

Aflându-se acest număr de suflete suficient pentru a forma o comună bisericească şi după ce s'a luat în vedere şi locul menit pentru clădire, magistratul din Braşov prin resoluţiunea sa din 14 Iuniu 1786 Nr. 174, dă voiă celor patru fundatori Constantin Dsanliu, Michael Kristof, Dimitrie Dima şi Stefan Nicolau, ca să edifice biserica pe seama celor 245 suflete conscrise. După cum se vede dintr'un document cu datul 17 Maiu 1787 afară de cei patru fundatori au mai ajutat şi alţi binefăcători la edificarea bisericei din cestiune şi adecă Panajot Hagi Nica cu 6300 piastri, Gyoka Eustatiu cu 3000 fr, Emanoel Kalfovits cu 967 fr., Duca Melencovits cu 200 fr., veduva Apostoloaia cu 100 fr. şi alţii.

În acest document, care conţine o dare de seamă despre banii intraţi şi eşiţi la edificarea bisericei, este statorită şi inscripţiunea, ce avea se fie pusă pe frontispiciu, care tradusă din limba latină sună în următorul mod:

„Această sântă clădire a sântei treimi s'a zidit pe timpul augustului împărat Iosif II, cu incuviinţarea onoratului Magistrat din Braşov, pe seama tuturor celor de ritul greco-oriental mai cu seamă însă pe seama cetăţenilor de astădi şi a următorilor lor greci pentru perpetua memoriă a fundatorilor.“

Prin aceasta inscripţiune caracterul general confesional al bisericei se constată în mod evident. Cine au fost acei cetăţeni de atunci am arătat mai sus, ei au fost cele 50 de familii cu 245 suflete de neguţători greci şi români şi de macelari români.

Prin urmare cuvêntul „cives graeci“ fiind aplicat şi la cetăţenii români nu poate ave alt sens decât confesional, şi va se ḑică cetăţeni de legea grecească.

Finindu-se clădirea bisericei, fundatorii ei, cari cumpĕraseră pe numele lor proprii casele dela Lang şi Kronenthal au făcut actul de daniă dto 4 Septembre 1789 scris în limba română prin care dăruesc atât biserica cât şi casele cumpĕrate bisericei stei Treimi lăpădându-se pentru sine şi urmaşii lor de ori ce pretensiune faţă de biserică resp. faţă de comuna bisericească.

Fiind acest act fundamental de mare însemnătate e bine a se reproduce aci în tot cuprinsul seu.

„Noi cari mai jos ne vom iscăli, anume fundatorii bisericei din cetatea Braşovului, care o am făcut pe numele Stei Treimi, cum şi cumpĕrătorii caselor, cari s'au cumpĕrat pe seama acestei s. biserici adecă casele dela dl Kronenthal şi earăşi casele dela dl Lang, după cum arată zapisele caselor, adeverim cu această scrisoare şi cu iscăliturile noastre, ca să se scie precumcă noi de a noastră bună voiă lăsăm şi dăruim la sânta biserică toată cheltuiala ce a făcut fiesce-care din noi la facerea bisericei aşişderea şi toate casele cele cumpĕrate, după cum scrie mai sus ca se fie ale sf. biserici în veci, ca din venitul caselor să se ajute sta biserică şi nimenea dintre noi până vom trăi, nici după moartea noastră clironomii nostri se nu aibă putere de a cere vreodată ceva dela această sf. biserică, după cum şi la magistrat s'a dat reversul nostru, şi se va scrie şi la protocolul bisericei fiesce-care ce a dat anume, ca se fie de pomenire în veci şi pentru mai adevĕrată credinţă întărim aceasta scrisoare cu iscăliturile noastre şi cu peceţile, ca să fie de bună credinţă în tot locul şi la fiesce care judecată.

Braşov, 5 Septembre, 1789.

Nicolau Stefan, Emanoel Kalfovits, Constantin Dsanliu, Demetriu Dima, Kristofor Mihael.

(Va urma.)

Apel!

Îndemnat fiind din foarte multe părţi a scoate la lumină cântecile populare şi tot odată a le arangia şi pentru Pianoforte, pe cari le adun acum de un şir de ani, n'am găsît altă cale mai bună şi mai favorabilă scopului a le putea lăţii cât mai mult, decât pe cea ḑiaristică, şi aşa m'am decis a eda un ḑiar musical sub numele *„Musa Română“*.

Acest ḑiar îşi are de scop, pe lângă rĕspândirea cântecelor populare naţionale, a astupa şi lacuna atât de simţită la publicul nostru musical, mai cu seamă la arangiarea de concerturi, serate musicale etc., neavênd pentru astfel de ocasiuni piese românesci acomodate, şi îşi ea de directivă a delătura acest gol prin aceea, că publică piese de salon şi de concerte, lucrate din cântece populare, uşurând astfel ori cărui pianist de a puté alege şi esecuta la ocasiuni şi piese românesci.

„Musa română“ va aparea cu începutul lui Ianuariu st. v. 1888 în fie-care lună odată, în cuart mare pe hârtiă groasă şi frumoasă, şi va conţinè fie-care broşură două coli tipar de note frumos împrimate. Programa foaiei va fi cam de următoriul cuprins:

a) Cântece şi hori populari arangiate pe pian.

b) Piese de salon, din cântece populare, arangiate pentru pian, în forma de: Fantasie, Capriciuri Rapsodie, Concerte etc.

c) Cântece populare şi originale pentru voce cu acompaniament de pian.

d) Piese de dans pentru pian pe 2 şi 4 mâni.

e) Cântece bisericesci arangiate pentru cor bărbătesc (partitură).

f) Piese românesci pentru Violină şi Flăută, cu acompaniament de pian.

Partea literară de pe faţa primă şi ultimă a foaiei va avea următoriul conţinut: biografii a musicilor străini şi români, articoli, notiţe, cronice, poesii populare etc.

Preţul abonamentului: pe un an 12 fl.; pe şase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.;

România şi străinătate: pe un an 30 franci, pe şase luni 15 franci, pe trei luni 7 fr. 50 bani.

Blaş, în Novembre, 1887.

Iacob Murĕşian.
profesor de musică.

„Stim. Domni, Doamne şi Domnişoare, cari vor primi acest apel sunt rugaţi de al face cunoscut mai departe, a colecta abonenţi şi a grăbi cu trimiterea listei cel mult până la *28/16 Decembre 1887* sub adresa *Iacob Murĕşian* profesor în *Blaş* (Balázsfalva), deoarece din causa speselor mari foaia să va tipări numai în atâtea esemplare câti abonaţi vor fi prenotaţi“.

Varietăţi.

* (A s i l.) Onomastica Maiestăţii Sale reginei noastre în Cernăuţi a adus o mare binefacere celor săraci pentru viitor. Cu ocasiunea acestei ḑile s'a deschis un asil pentru nefericiţii, cari n'au unde a să adăposti în acest oraş. Deschiderea acestui institut umanitar s'a făcut prin ajutoriul unei reuniuni, în fruntea căreia stă primariul oraşului Anton cav. de Kochanowski. La deschiderea asilului, care are des părţĕminte, unul pentru bărbaţi, altul pentru femei, pe lângă alţi mulţi onoraţiori, a luat parte şi preşedintele ţĕrii baronul Pino. Din consideraţiune la frumosul scop, ce l'a avut şi ce-l are în vedere amintita reuniune i se dă din toate părţile unde bate câte o inimă pentru săraci, ajutorul posibil.

* (A r m e l e a r c h i d u c e l u i C a r o l.) Alteţa sa archiducele Albrecht a adresat Curatoriului museului armatei austriace din Viena următorul autograf: Din căldurosul interes, ce l'am avut totdeuna pentru prosperarea museului armatei, dau ordin, ca armele şi memorandele militare de odinioară ale prea fericitului meu tată, cu susţinerea dreptului de proprietate, să se încorporeze numitului museu. Sperez totodată, că aceasta faptă promovează scopul cel frumos şi înalt, va afla imitare din partea fie-cărui, care are în posesiune memorande de bărbaţi, cari au servit în toată bună vremea spre fala armatei în a cărei elită au fost şi numĕraţi. Arco, 15 Novembre, 1887.

* (O n o u ă s c r i e r e e t n o g r a f i c ă ş i g e o g r a f i c ă a T r a n s i l v a n i e i.) De vr'o câţi-va ani Transilvania atrage atenţiunea întregei lumi civilisate, ceeace să vede din scrierile, ce apar una după alta, referitoare la ea. Un destul de voluminos op, cu frumoase ilustraţiuni, despre Transilvania s'a publicat în Londra, din partea unei renumite scriitoare engleze Emilia Gerard. Aceea ce este espus în această scriere este culeş din esperinţa propiă a scriitoarei, care fiind soţia unui oficer din statul major austriac cu numele Laszowsky, a petrecut mai mult timp în Transilvania. Scrierea din multe puncte de vedere e interesantă.

* (O p a r ă c u 100 f r a n c i.) Pe când Napoleon III, în anii primi ai domniei sale să afla în Fontainebleau, întrà cu suita sa în un hotel spre a face o mică gustare. Oferindu-i-să contul despre ceeace mâncase vĕḑù, că o pară, pe care însuşi o a mâncat costă 100 franci. Împĕratul Napoleon dete din causa aceasta ordin să vină ospetarul, căruia i ḑise: „Perele mi să par a fi aici foarte rari“. „Nu, Sire“, rĕspunse ospetarul suriḑênd, „perele nu sunt rari, ci împĕraţii vin pe aici rar.“

* (P o l i t i c a d e c o m e r c i u a R o m â n i e i.) Sub acest titlu „Neue Fr. Prese“ anunţă, că o foaie oficială din Bucuresci a publicat o nouă convenţiă comercială româno-turcă, în care este normat un mare favor reciproc şi care durează până în 10 Iuliu 1891. În vigoare intră în mod provisoric convenţia în 2 Decembre a. c. Prin noul tractat comercial s'a delăturat rĕsboiul vamal de 2 ani între România şi Turcia.

Aci observă „N. F. Presse“: că bărbaţii politici ai României fac totul pentru de a asigura ţara în rĕsboiul vamal cu Austro-Ungaria; prin noua convenţiă s'a dat o bună direcţiă esportului de vite din România în ceeace privesce părerile referitoare la rĕsboiul vamal acelea tot cele vechi sunt şi calamităţile isvorite din rĕsboiul vamal, nu fac pe Români mai concilianţi.

* (F u r t.) Din colecţiunea numismatică a bibliotecei naţionale din Atena s'a furat în noaptea de 10 Nov. n. nisce monede, a căror perdere pentru sciinţă este nereparabilă. S'au înstrăinat 14 cutii, cari aproape toate conţin monede antice, multe dintre dênsele sunt esemplare foarte rari, altele de pe timpul lui Peisistrat. Deşi cercetările asupra persoanelor bănuite cu furtul să continuă ḑiua şi noaptea, tot nu s'a dat de urma adevĕratului fur. Valoarea monedelor furate se urca la 20,000 franci.

* (Î n c ă o c r i s ă.) „Tribuna“ ne-a denegat schimbul foaiei. Adevĕrul doare!

* (P e r e g r i n i m a g h i a r i î n R o m a.) În 11 Novembre v. peregrinii maghiari au ajuns în Roma. Primirea lor s'a făcut din partea unui comitet roman, delegat adhoc. Pe pavilionul gărei sosirea lor n'a făcut pe locuitorii Romei curioşi, căci numai puţine persoane erau de faţă la coborirea din cupee. Unii dintre peregrini s'au luat cuartire în diferite hotele, alţii mai săraci din contră, ca şi peregrinii francesi, au ocupat edificii mai secundare din Vatican.

Convocare.

Adunarea generală primă a despărţământului I (Brad) al reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din districtul Zarand îşi va ţinè şedinţele la 20 şi 21 Decembre st. v. 1887 în sala gimnasiului gr. or. din Brad cu următoarea

Programă:

Şedinţa I-a.

1. La 20 Decembre v. oarele 8 a. m. membrii despărţĕmêntului vor participa în corpore la celebrarea stei liturgii în biserica gr. or. din Brad făcêndu-se şi învocarea Duchului sânt.

2. La oarele 10 a. m. deschiderea adunărei în sala gimnasială, prin presidiu.

3. Pertractarea cuvêntului „om“ pe basa cărţii I de cetire de I. Popescu, prelegere de George Ignaton.

4. Deschiderea „cărţii“ pentru despărţĕmêntul I, prelegere de Ilie Beu, eventual Savu Stănilă.

Şedinţa a II-a.

5. Verificarea procesului şedinţei I.

6. Pertractarea piesei: „Copilul, vaca şi grădina“ din punct de vedere logic, pe basa cărţii II de cetire de I. Popescu, prelegere de Teodor Simedrea.

7. Unde, şi prin ce mijloace putem sădì în inimile pruncilor iubirea de naţiune şi patrie? Disertaţiune de Gavril Simedrea.

8. Pertractarea „Adjectivului“ cu elevii desp. IV cu aplicare la deprinderile gramaticali din cartea a II de I. Popescu pag. 49 „Cartea curată e frumoasă“, prelegere de Nicolau Nicorescu.

9. Petractarea „împărţirei“ verbal (ciclul numerilor până la 100) cu divisorul de o cifră, de Ioan Circo, eventual Petru Rimbaş.

Şedinţa a III-a.

10. Verificarea procesului şedinţei a II.

11. „Împărţirea în scris“ ciclul numerilor până la 100 cu divisorul de o cifră, de Ioan Neag.

12. Descrierea: „Cânelui“ cu elevii despărţĕmêntului al IV-lea, de Avram Groza eventual Alesandru Draea.

13. Dreptul „Iov,“ prelegere de Elia Cosma, eventual Inocenţiu Bogdan.

14. „Regula de trei simplă,“ prelegere de Ioan Alba.

Şedinţa a IV-a

15 Verificarea procesului şedinţei a III-a

16. Tractarea „comunei,“ prelegere din geografiă, de Petru Perian eventual Romul Jurca.

17. Propuneri. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului ultim.

18. Inchiderea adunărei prin presidiu.

Membrii despărţĕmêntului, precum şi toţi iubitorii de progresul acestui despărţĕmênt, sunt invitaţi a participa la şedinţele adunărei generale.

Brad, la 8 Novembre 1887 st. v.

Ioan German, v. preş. — *Petru Rimbaş*, secretar.

Convocare.

Membrii Despărţĕmêntului I al „reuniunei învĕţătorilor rom. gr. or. din Districtul al X-lea, Braşov,“ sunt învitaţi prin aceasta a lua parte la adunarea sa generală, ce să va ţiné Duminecă, 22 Novembre (4 Decembre) a. c. în sala hotelului „La soare“ în Satulung. Obiectele de petractare în această adunare vor fi:

1. Deschiderea şedinţei prin presidiu la 10 oare a. m.
2. Constituirea despărţĕmêntului pe un period nou de 3 ani:
3. Tractat din albinărit : „Coşniţa (tărna) de Dzierzon şi viaţa albinei“ de G. Moian.
4. Statorirea condiţiunilor concursului asupra premiului donat de parochul Victor Popea din Satulung, pentru elaborarea temei de cuprinsul: „Ce este învĕţătoriul? Chemarea cea înaltă a lui şi stima ce i să cuvine din partea omenimei.“
5. Consultări asupra temelor ce ar fi de desbătut în procsima adunare generală a despărţĕmêntului.
6. Statorirea locului pentru ţinerea viitoarei adunări generale a despărţĕmêntului.
7. Propuneri de sine stătătoare.

NB. Alte învitări separate afară de aceasta nu să vor mai face.

Satulung, 12/24 Novembre, 1887.

I. Dorca, preşed. — *I. Dariu*, notar ad. hoc.

Loterie

Sâmbătă în 26 Novembre 1887.

Timişioara:	**52**	**57**	**69**	**45**	**87**
Viena:	**80**	**9**	**28**	**65**	**20**

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1742] 2

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treiţeci şi şeptelea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vĕndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenţii europeni.** — **Serviţiul postal şi telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinzĕnd şi pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necrĕdutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptui sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe activitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repetesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 3)—50

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.1[illegible]	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd		7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfaleu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Braşov	1.55	—	—	9.52
	2.53	—	—	—
Timiş	3.28	—	—	—
Predeal				
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
	—	4.10	5.45
Arad	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11.09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.0[illegible]

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 119 Sibiiu, Joi 19 Novembre (1 Decembre) 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa sĕrbătorii de Sâmbătă, Nrul procsim va apăré Marți în 24 Novembre v.

Rĕscumpĕrarea regalelor.

Cuvêntul de tron a pronunțat deja verdictul, că adecă în sesiunea presentă a dietei se va da o soluțiune deamnă acestei întrebări de cea mai mare importanță economică și chiar socială.

Regalele sunt o instituțiune a evului mediu și ca rĕmășițe ale erei feudale odată au sĕ înceteze. Proprietarii regalelor singuri urgează acestă întrebare și cu ei moralitatea politică încă cere ca cu o oară mai curênd sĕ se resoalve cestiunea aceasta.

Cum esploatează evreii adi drepturile regalelor, este ceva ne mai pomenit și dacă va trece mult timp, fără ca aceasta întrebare sĕ se reguleze, atunci când se va regula, abia credem că sĕ va puté face fără sguduiri economice.

Proprietarii adi stau rĕu și mulți sperează în rĕscumpĕrarea regalelor o îmbunătățire a sorții lor materiale, și dacă sĕ va lua de basă tot cheia aceia, care s'a luat la rĕscumpĕrarea decimei de vii, atunci nu sĕ înșală în așteptările lor. Puțini, foarte puțini români și cetitori ai diarului nostru vor cunoasce cheia după care s'a făcut rĕscumpĕrarea decimei de vii, și de aceea o facem cunoscut cetitorilor nostri, ca sĕ fie orientați la eventuala rĕscumpĕrare a regalelor. La rĕscumpĕrarea decimei de vii s'a luat de basă venitul anual de douĕdeci de ori, minus detragerea de 6% ca spese de regie. Spre a lămurí lucrul prin un esemplu practic notăm, că un proprietar de vie, care a avut din vie venit anual de 5 fl. v. a., a primit în obligațiune, un capital de 100 fl în valoare nominală, dar după detragerea speselor de regie, obligațiunea în realitate numĕra la bursă numai 83 fl. 40 cr. Interesele și amortisarea s'a computat cu 8 fl. la an și aceasta operațiune financiară are sĕ dureze 22 ani.

Aceste lucruri puțin au strĕbătut în public, de unde vedem mari neînțelegeri și vedem tot deodată o nemulțămire generală între actualii posesori de vii, dela cari sĕ scot în decurs de 22 de ani sume însemnate, pentru ca sĕ se amortiseze capitalul obligațiunilor și tot odată și interesele acelora.

Obligațiunile le-a esmis statul și banii încurg tot în vistieria statului, de unde sĕ plătesc adi interesele după cuponii obligațiunilor Un têrg mai bun nu puteau face proprietarii ca acesta, tocmai acum, când vinul are puțin preț, când filocsera amenință cu stirpire vița de vie și când berea a strĕbătut a face concurință vinului chiar și pe la sate.

Nu cunoascem cheia după care se va procede la rĕscumpĕrarea regalelor, dar dacă se va lua de basă cheia pomenită mai sus, atunci pentru venitele regalelor din întreaga țară, cari aduc in calcul mediu un venit anual de 10·8 milioane floreni, vor trebuí sĕ se esmită în obligațiuni 180 milioane, o sumă aceasta a cărei interese și amortisare va aduce dări nespuse pe contul tuturor cetățenilor, până vor devenì liberi de cuotele aceste.

Până acì este cunoscut numai atâta, că guvernul voesce sĕ între în negociațiuni cu institute de bani, ca se plătească proprietarilor în bani gata cuotele sperând astfel pentru lada țĕrei venite considerabile din competințele de transrciere. „Neue fr. Presse" un diar de regulă bine iuformat în cestiuni economice vede în procederea aceasta o sporire a sarcinilor, pe care abia le vor suporta cetățenii Ungariei, și pledează pentru esmiterea de obligațiuni amortisabile în decurs de mai mulți ani cu interese cu tot. Se poate că la spatele numitului diar se stea vr'un grup de geschäftari, cari la rêndul seu vor sĕ pună mâna pe obligațiunile proprietarilor, cari strimtorați fiind nu vor căuta nici la cursul hârtiilor, nici la valoarea nominală, numai sĕ pună mâna pe bani gata, dar noi ca mai puțin ințiați în trebile mari financiare, am dorì din inimă, ca guvernul se dea o soluțiune înțeleaptă acestei întrebări fără se pericliteze nici interesele proprietarilor, dar nici ale poporului contribuent. Cheia care s'a luat de basă la rĕscumpĕrarea decimei viilor a fost prea mare, și aceasta o vor recunosce și proprietarii cari au inimă.

În timpul din urmă sumele arêndilor de crișme și mori au crescut în mod înspăimêntător și de se va da pentru fie-care venit de 5 fl. o obligațiune de o sută, țeara sĕ împovorează cu o datorie de 180 milioane floreni, pe cari nu în 22 de ani, dar după cum stau trebile adi, nici în o sută de ani nu le pot plătí contribuenții, și ar fi destul dacă la un venit curat de 10 fl. s'ar da o obligațiune de 100 fl., căci și în acel cas o comună mică unde arênda a fost de 300 flor. la an primesce obligațiuni de 3000 fl., cari plătibili în 22 ani cu amortisare și interese de 8 fl. aduc proprietariului la an 240 fl. fără spese, fără griji și fără nici un risic și în acest mod nu se impovorează locuitorii așa greu, ca dacă s'ar lua de basă cinci la sută, în care cas după esemplul de sus vine la an 480 fl. mult mai mult ca arênda de adi.

În urmă proprietarii nu au se uite, că regalele le-au primit dela principii Transilvaniei și dela regii mai inainte de ei în dar, și așa acel dar a adus unor familii privilegiate destule venite, i-a hrănit deci și sute de ani, și a cere acum dela contribuenți, ca tot ei se plătească aceea ce nisce domni risipitori au dăruit fără cruțare baronilor și conților este din punct de vedere economic un lucru nerațional.

Țeara astădi nu o mai apĕră nici conții nici baronii, ci o apĕră și susține poporul, și a despoia tot pe popor în favorul acelora, ar aduce după sine mari nemulțămiri și poate chiar sguduiri neprevĕdute, pentru-că cine nu poate prevedea ce nemulțămire s'ar nasce din aceste nouĕ imposite, care le va aduce cu sine rĕscumpĕrarea regalelor așa după cum cer interesele ciocoilor celor scăpătați. Și tocmai când acest proiect de mare importanță o se vină pe masa dietei, tocmai acum, nu se află deputați români în dieta țĕrii, pentru-că politica actuală a aflat cu cale a le face șederea acolo imposibilă.

Rĕspunderea nu este a noastră a românilor, dacă la deslegări de intrebări așa de afund tăiătoare în viața statului noi nu suntem consultați, și de aceea nu putem primì asupra-ne nici rĕspunderea pentru o eventuală nemulțămire, ce s'ar puté nasce din rĕscumpĕrarea regalelor între popor și proprietari de o parte, și între fiitorul proprietar între stat și popor de altă parte.

Corespondențe patriculare

ale „Telegrafului Român."

Sânțirea bisericei celei nouĕ din Arpatac.

(Încheere.)

După Otpust Escelența Sa stropi pe creștini cu apă sânțită binecuvêntându-i, eară Preacuv. Sa păr. arch. Dr. Ilar. Pușcariu împărți anafora, în timp ce corul întonă cu glas armonic „Pe stăpânul". — Si cu acestea se finiră, terminându-se actul târnosirii și sânta liturgie la una oară și 3 pătrare. Abia puturăm ieși din s. biserică, atâta lume se adunase, încât se călca om pe om. La cuartir, Escelența Sa mai binevoì a mai primì visite singuratice dela câțiva notabili, apoi merserăm la banchetul pregătit anume în sala cea mare a frumosului edificiu scolar, la care luà parte un numĕr de peste 70 de persoane. Banchetul fù onorat și de Escelența Sa împreună cu întreaga suită, împregiurul căror înalți oaspeți se grupară un numĕr frumos de inteligență: protopopi, preoți, învĕțători, notari, pretorul cercului și câți va profesori și nobili maghiari, — precum și dela Brașov: prof. gimnasial. P. Budiu, directorul Belissimus, dl Cioflec, dl Col-

FOIȚA.

Orologiul meu.

— O istorioară prea instructivă, —
de **Marc Twain.**

(Iucheere.)

Dar în restul dilii întârdia earăși și perdea atâta vreme, până când nu-l ajungeau toate oroloagele, pe care le-a fost întrecut. Și astfeliu după alor douĕdeci și patru de oare ajungea în fine la timpul și locul precis. El arăta în genere starea adevĕrata a vremii în termini de mijloc, și nimeni nu putea sĕ dică că și-ar fi făcut datorința prea scrupulos ori prea negligent.

Însĕ un timp corect numai în termini de mijloc este o vêrtute cam îndoielnică la oroloage, și astfeliu dusei unealta la un alt orologeriu. Îmi spuse că motorul elastic i s'a rupt. I am rĕspuns, că 'mi pare bine, că nu este rĕul mai mare. Mărturisind adevĕrul curat, n'aveam ideă ce era motorul elastic, dar fată cu un străin nu voiam sĕ apar ignorant. El repară motorul; dar cât câștigá orologiul într'o privință atât perdú în alta. Umbla un timp oare care și apoi earăși sta un timp oare care, apoi earăși umbla un timp oarecare, ... și așa mai departe, alegêndu-și intervalurile după bunul seu plac. Și de câte ori pornea earăși, dădea câte o bufnitură ca la descărcarea unei muschete. Pentru câteva dile îmi am vatat peptul, dar în fine dusei orologiul la un alt orologieriu.

Acesta mi-l desfăcù tot în bucăți mărunte și învêrtì apoi sfărmăturile pe sub sticla sa; la urmă dise, că buba pare a fi la incisor. Îl reparà deci și puse ceasul earăși în mișcare. Acum își făcea treburile bine, abstragênd dela împregiurarea, că arătătorii se încleștau între sine din dece în dece minute, ca nisce foarfeci, și din momentul acesta își făceau ruta împreună. Cel mai bĕtrân om din lume n'ar fi putut se constate cu un astfeliu de orologiu, care este capul ori coada vremii din di, și astfeliu me dusei earăși pentru ca sĕ-mi reparez din nou unealta.

Individul acesta dise, că cristalul s'a strêmbat și catena s'ar fi împletecit. Mai opinà apoi, că jumătatea mașinăriei trebuiá sĕ se fi tocit. El luà în tratament toate aceste, și acum muncia cronometrul meu fără greș, afară de aceea, că din când în când, după ce își dădea cam câte 8 oare în liniște toată silința, începea d'odată sĕ vîjăie tot interiorul și de a bornăì în felul albinelor, ear arĕtătorii porneau a se învêrtí atât de repede, încât trebuia sĕ te îndoiești cu desĕvêrșire asupra identității lor, apărând numai ca un rociu molatic de paiangen. Procsimele 24 oare le sbârnăiau apoi în decurs de șase până în șepte minute și se opreau apoi cu un pocnet.

Cu inimă grea me dusei înc'odată la un orologeriu, și privíam cum desfăcea orologiul. M'am pregătit apoi la o discuție de investigare, ce eram sĕ încep cu el căci treaba începea sĕ devină foarte serioasă. Orologiul costase de nou douĕ sute de dolari și îmi pare două până în trei mii am spesat pentru reparaturi. Cătă vreme stătusem și priviam, recunoscui în orologier pe un vechiu cunoscut un mașinist de vapoare odinioară, și n'a fost defeliu unul bun. Cu îngrijire cercetă dênsul toate părțile orologiului, întocmai cum o făcură și ceilalți orologieri și își dete apoi verdictul cu aceeași posítivitate.

El dise:

— Scoate prea mult abur; trebue sĕ acățați cheia șurubului „Monky" la ventilul de siguranță.

Eu 'l am tocat la moment în cap și îl înmormêntai pe propria mea cheltuială.

Unchiul meu Wilhelm (acum durere mort!) obicinuiá a dice, un cal bun este cal bun, până când au tulit-o odată, și un orologiu bun este orologiu bun, până n'au pus reparatorii ghiarele pe el. Apoi mai întreba cu mirare, că ce s'ar alege din gloata de căldărari, fauri de pusci, pantofari și covaci, ale căror afaceri merg rĕu; dar asta nu i-a putut-o spune încă nimeni.

Trad. de *Yff.*

ţescu din Bucuresci şi pictorii români din Braşov: Michail Pop şi Trombitescu, cari zugrăfiră şi poleiră têmpla şi icoanele etc., şi alţi fruntaşi din loc şi giur. Pe timpul prânḑului, care fù provĕḑut cu mâncări alese şi cu beuturi escelente nu lipsiră — ca de regulă — nici toastele. În locul prim toastă Escelenţia Sa prea sânţitul archiepiscop şi metropolit pentru Maiestatea Sa regele nostru şi împĕratul Austro Ungariei, Francisc Iosif I. şi pentru glorioasa casă Habsburgă; apoi pentru înaltul guvern al ţĕrei, în fine pentru această comună, pentru concordie frăţească şi pentru protopopul tractual, Dimitrie Coltofean. Cu cele mai frenetice aplause se primiră aceste toaste. Protopopul D. Coltofean rĕspunḑênd prin alt toast cu adêncă reverinţă mulţămesce Escelen ţiei Sale, că n'a considerat nici o osteneală, că n'a pregetat a veni până aci la marginile archidiecesei făcênd o cale aşa departe şi pe un timp puţin acomodat, când stă sĕ înceapă earna cu toate furiile ei, roagă pe Dumneḑeu ferbinte împreună cu numĕroşii comitenţi şi cu poporul întreg, sĕ-l ţină mulţi ani fericiţi, spre binele bisericei ortodocse române! Entusiaste „Sĕ trăiască!“ Preacuv. Sa păr. archimandrit Dr. Ilarion Puşcariu, ţinu un frumos toast pentru veteranul protopop al Braşovului Ioan Petric, ḑicênd între altele, că protopopul Petric a vĕḑut mai bine d'un pătrar de secul, apărându-se regenerarea bisericei şi a poporului nostru român. Ei bine, acestui martor rĕmas încă în viaţă din generaţia bĕtrână, carea a pregătit acest present îi poftesce încă ḑile lungi şi fericite. Părintele protop. I. Petric toastă pentru Escelenţia Sa şi pentru înalta sa suită. Pe lângă alte toaste ţinute vom aminti încă toastul unui împiegat al comitatului, pentru concordia frăţească între civii aceleia-şi patrie comune. Cu vii aplause sĕ primiră toate toastele. Banchetul dură dela oarele $2^1/_2$—5 p. m. Ast-fel se fini în Arpatac ḑiua de Luni 26 Octobre v. sĕrbătoarea s. mucenic Dimitrie. Suveniri neşterse vor remânea din aceste incidente, cari în sînul bisericei noastre fac epocă, — în inimile Arpatăcenilor şi a tuturor celor presenţi, toate cele vĕḑute şi petrecute în acele ḑile memorabile pentru analele bisericei noastre de acolo. Apoi Escelenţia Sa cu înalta suită, dupĕ-ce la oarele $5^1/_2$ plecă din Arpatac spre Braşov în sunetul clopotelor, însoţit în tot percursul drumului d'o imensă mulţime de popor în urări nesfîrşite (căci entusiasmul era general) — în calea cătră Braşov la podul Oltului trecênd pe pĕmêntul comitatului Braşov, fù bineventat de învĕţătorul primar în numele Bodenilor, cari asceptau aci, formând un banderiu frumos în frunte cu învĕţătorii lor.

Deşi era târḑiu, că se făcuse noapte şi vreme aspră, cu toate acestea prea bunul nostru archiepiscop nu pregetă a ne cerceta şi în Bod biserica mângâind poporul cu cuvinte adevĕrat pastorale şi promiţând, că la altă ocasie va sta mai mult la noi. Tot satul cu mic cu mare era de faţă. Dând poporului binecuvêntarea archierescă pleca mai departe cătră Sânpetru însoţindu-l poporul şi călĕreţii noştri împreunaţi cu călăreţii Sânpetreni. La Sânpetru, după-ce ajunse fù primit cu un entusiasm nedescriptibil, se odichni peste noapte la venerabilul veteran, la prea demnul preot al Sânpetrului, Niculae Frateşiu, tatăl părintelui asesor şi secretar cons. Nicanor Frateşiu.

A doua ḑi porni la Braşov cătră oarele 10 a. m. unde fù primit cu pompă mare. De aci, auḑim că cătră seară se reîntoarse Escelenţia Sa cu suita sa la reşedinţa în Sibiiu lăsând pretutindenea suveniri scumpe, neşterse din inimile credincioşilor, cari nu-l vor uita nici odată în rugăciunile lor cătră Dḑeu.

Şi prin această călătorie canonică şi-a făcut merite neperitoare Escelenţia Sa pentru biserica noastră, cercetând pe cei în nĕcasuri şi în lipse de tot felul, şi în scârbe!.... Înainte tot aşa prea vrednicule archiereu, şi urmaşii te vor pomeni cu laude şi cu mândrie, că-ţi pui sufletul pentru turmă, adevĕrat păstor şi următor al lui Christos, eară biserica, turma cuvêntătoare, te va urma voinicesce, întru prea mărirea ortodocsiei şi întru apărarea legii noastre strămoşesci. Poporul te iubesce cu iubire fără margini.

Peregrinul Oltean.

Un bilanţ real.

Chiar pe când „Tribuna“ 'şi pune întrebarea: „Ce este ea? în serviciul cui se află? treburile cui le face?“ la deslegarea căror întrebări se frământă de câteva ḑile, primim din Braşov următoarea corespondenţă:

Braşov, 15/27 Novembre, 1887. Dle Redactor! Daţi-mi voiă se recurg la ospitalitatea ḑiarului „Telegraful Român“ şi se ve rog, se binevoiţi a da loc următoarelor:

Sum şi eu unul din acei nefericiţi, cari însufletiţi de idea înfiinţării „Atheneului român“ la provocarea unor matadori de aici am subscris câteva acţiuni, şi când colo, m'am pomenit că sum acţionariul „Institutului tipografic“ din Sibiiu.

Întrebând după ce am subscris şi plătit rata primă, pe cel ce m'a păcălit: ce va se ḑică asta? m'a mângâiat că scopul e tot acela, tot naţional, diferinţa e numai, că în direcţiunea „Institutului tipografic“ sunt bărbaţi reali, cunoscuţi publicului, cari vor scí conduce lucrul astfel, încât pe lângă causa naţională acţionarii vor face şi „gescheft“ bun căpĕtând dividende mari, ear la Atheneu ar fi întrat în direcţiune oameni pe cari nu i-ar fi ales acţionarii, idealisti, cari nu se pricep la afaceri negustoresti, şi la urmă ne am fi pomenit că din bani sau îngrăşat câţi va scribleri, ear acţionarii au rĕmas cu „buzele umflate.“

Ce se fac? am tăcut, am plătit tot ce mi s'a cerut, şi am aşteptat dobânda, pentru-că de bunătăţile ce ni le-a adus „Tribuna“ me prea săturase deja în anul prim.

Am aşteptat un an, am aşteptat doi, am aşteptat trei ani, dobânda tot nu mai vine.

N'am vĕḑut publicat nici un bilanţ prin ḑiare, deşí alte întreprinderi vĕḑ că din când în când îşi publică bilanţele, n'am vĕḑut publicat nici un protocol al adunărilor generale, în urmă mi-am perdut paciinţa, am alergat la agentul, care mi-a stors subscrierea şi i-am cerut deslușiri.

La început me capacita ca se mai ascept, că la început toate întreprinderile merg cu perdere, căci „Tribuna“ este cel mai rĕspândit ḑiar românesc, are mulţi abonenţi prin România, şi preste tot locul unde sunt români, şi ea este chemată se aducă venitul pentru acţionari.

Am mai asceptat şi earăşi am întrebat, în urmă mi-a spus verde se „tac din gură“, are el destul lucru cu afacerile sale, sĕ me informez din Sibiiu.

Am mers în urmă la un advocat sĕ-i cer sfatul, pentru-că pentru familia mea câteva sute de floreni sunt bani. Advocatul m'a luat preste picior şi m'a indrumat la tribunalul comercial din Sibiiu, unde trebue sĕ se afle bilanţul.

Ce se fac? am procurat dar dela tribunalul din Sibiiu protocolul adunării generale a „Institutului tipografic“ ţinută la 8 Maiu a. c. şi aclusele acelui protocol.

Acestea date m'au vindecat pe deplin de rîvna mea după câştig, şi ca sĕ se vindece şi alţii, Ve rog sĕ binevoiţi a le publica în „Telegraful Român.“

La adunarea din 8 Maiu a. c. a participat 13 acţionari cu 73 de acţii, şi anume:

Dr. Daniil P. Barcian, prof. seminarial în Sibiiu cu	5 acţii.
Ioan Bechnitz, propr. în Sibiiu cu	15 acţii.
Dr. Aurel Brote, director la „Transilvania“ în Sibiiu cu	10 acţii.
Nicolau Cristea, ases. cons. în Sibiiu cu	1 acţie
Dumitru Cunţan, prot. şi inspector sem. în Sibiiu cu	4 acţii.
Dumitru Comşa, prof. sem. în Sibiiu cu	3 acţii.
Dr. Ioan Crişan, prof. sem. în Sibiiu cu	1 acţie.
Dr. Nicolau Maier, protopresb. gr. or. în Sĕlişte cu	10 acţii.
Simeon Monda, protobresb. gr. or. în Borgo-Prund cu	1 acţie.
Simeon Popescu, protopresb. gr. or. în Sibiiu cu	10 acţii.
Eugen Brote, ases. cons. în Sibiiu cu	10 acţii.
Petru Ciora, oficial cons. în Sibiiu cu	1 acţie.
Dr. I. Mihu, advocat în Orĕştie cu	2 acţii.*)

Aşadară 13 acţionari au fost de faţă, un numĕr nenorocos acesta, dar se vedem ce ispravă au făcut.

Din protocol nu este evident alta decât că adunarea generală a aprobat bilanţul pe anul 1886 revĕḑut şi subscris de dnii Paul Dunca şi Dumitru Cunţan ca membrii ai comitetului de supraveghiere, şi au dat absolutoriu direcţiunei, şi că la o întrebare a dlui S. Monda s'a dat deslușiri, dar ce a fost întrebarea? şi cari au fost deslușirile? nu se spune.

Un aclus arată „Veniturile“ şi „Eşitele“ întreprinderii în modul următor:

Venituri:

Venit brut	22,214 fl.	77 cr.
Interese după hârtii de valoare	294 „	85 „
Venitul editurei	2631 „	91 „
Perderi din 1885	1053 „	86 „
„ din 1886	223 „	21 „
Suma	26,418 fl	60 cr.

Eşiri:

Spese tipog. redacţiunea „Tribunei“	24,440 fl.	86 cr.
Porto	862 „	23 cr.
Scădere la hârtiile de valoare	61 „	65 cr.
Transportul perderei din 1885	1053 „	86 cr.
Suma	26,418 fl.	60 cr.

*) Tot cam de ai nostri. Red.

Al doilea aclus este bilanţul cu 31 Decembre 1886, care este următoriul:

Active:

Acţii nevêndute	5,700 fl.	— cr.
Inventariul tipografiei	16,382 fl.	40 „
Debitori diversi	4,846 „	57 „
Cauţiunea „Tribunei“	5,452 „	60 „
Valoarea „Tribunei“	3,000 „	— „
Valoarea editurei	6,648 „	40 „
Materialii, hârtii	1,062 „	88 „
Numerar	910 „	85 „
Perdere pe a. 1885	1,053 „	86 „
Perdere pe a. 1886	223 „	21 „
Total	45,280 fl.	77 cr.

Passive.

Capital social	40,000 fl.	— cr.
Abonamente anticipate pe 1887	89 „	62 „
Creditori	5,191 „	15 „
Total	45,280 fl.	77 cr.

Va se ḑică în bilanţ perderile obvin numai în active dar în pasive nu, prin urmare acelea fac parte din averea societăţii.

Eu nu me pricep la contabilitatea dupla, şi vĕḑênd că bilanţul este revĕḑut, subscris şi recomândat adunărei generale spre aprobare prin un om de specialitate cum este dl Cunţan, care ca atare — încât sciu eu — în decurs de mai mulţi ani a fost controlor la cassa consistoriului archidiecesan din Sibiiu, şi prin un bărbat atât de venerabil cum este veteranul dl P. Dunca, apoi aprobat unanim de adunarea generală, ar trebuí sĕ-l consider şi eu de real, şi se me bucur, căci: dacă perderile încă formează avere, aḑi mâne o se avem un prisos, şi se căpĕtăm şi noi acţionarii dividendă.

Dar eu cu mintea mea de laic nu astfel vĕḑ lucrurile şi me tem, că eu am drept.

Eu adecă vĕḑ, că bilanţul acesta nu este real, ci este pentru acţionari asemenea anecdotei ţiganului cu racii, pentru-că cu deosebire două posiţiuni sunt în el de *„gumi elasticum“*, cari după trebuinţă sĕ pot întinde sau contrage, ca se ascundă starea adevĕrată a lucrului, până când va mai fi ceva disponibil din banii acţionarilor; me tem însĕ, că nici acest joc nu va dura mult, pentru că judecând după nervositatea „Tribunei,“ aşa dau cu socoteala, că numerariul de 910 fl. 85 cr. ce se află în cassă la 31 Decembre anul trecut s'a consumat deja, ear a mai face parada ḑin cele 57 de acţii nevêndute n'a-şi crede sĕ fie cu putinţă.

Acele 2 posiţii elastice sunt:

Valoarea „Tribunei,“ care de astădată este tacsată modest, numai cu 3000 fl. pe când ea tot aşa de bine putea figura şi cu 30,000 fl., pentru-că după ce s'a dus pe copcă fondul acţionarilor, ea tot atâta plătesce cât 000 sau 0000, atunci înaintea nulelor nu mai stă nimica.

Tot astfel stă lucrul şi cu „valoarea editurei“, căci dacă sub acest titlu sĕ înţelege dreptul de a edita poveştile etc. ce a apărut în „Tribuna“, acela încă cu greu s'ar putea validita pe această lume, — ear dacă se înţeleg tipăriturile rĕmase nevêndute în magazinul „Institutului tipografic“, pentru acelea încă foarte puţin dau „brânzarii“.

Sciu mai departe şi aceea, că maşinele şi literile se tocesc prin folosire şi nici când nu mai representă preţul cu care s'a cumpĕrat, ear în acest bilanţ nu vĕḑ nici o amortisare din valoarea lor originală.

Apoi mai este în bilanţ posiţiunea a treia: „Debitori diverşi“ cu considerabila sumă de 4846 fl. 57 cr. Acestia negreşit vor fi acei cetitori ai Tribunei, cari contribue la „rĕspândirea“ ḑiarului fără a băga mâna în pungă.

Astfel de debitori nu mai plătesc, şi sĕ ne pară bine dacă vor incurge 20%.

Eată dar cum 'mi închipuesc eu starea averei „Institutului tipografic“ cu finea anului trecut pe basa bilanţului presentat la tribunal:

Active.

1. Inventariul tipografiei după amortisare de 40% pentru folosinţa de aproape 3 ani	9,829 fl. 52 cr
2. Debitori diverşi 20% din suma arătată	969 fl. 30 „
3. Cauţiunea „Tribunei“	5,452 fl. 60 „
4. Materialii, hârtii etc.	1,062 fl. 88 „
5. Numerar	910 fl. 85 „
Total	18,225 fl. 15 cr.

Pasive.

1. Capital social	34,300 fl. — cr.
2. Abonamente anticipate	89 fl. 62 „
3. Creditori	5,191 fl. 15 „
Total	39,580 fl. 77 cr.
Subtragând activele din pasive cu	18,225 fl. 15 cr.
resultă un *deficit* de	21,355 fl. 62 cr.

Va se ḑică din capitalul social de 34,000 fl. s'a consumat 21,355 fl. 62 cr., ear din restul de 12,944 fl. 38 cr. 5452 fl. 60 cr. sunt depuşi ca cauţiune a „Tribunei," ear restul de 7481 fl. 78 cr. este în maşini litere şi maculature, din cari cu greu va putea trăi redacţiunea „Tribunei," — ear noi acţionarii deja ne putem sterge pe buze.

Asta este cred cu starea adevărată a lucrului. Primiţi ect.

Un acţionar de al „Institutului tipografic"

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Acesta este documentul fundaţional, pe basa căruia biserica însăşi precum şi casele cumpărate de fundatori s'au transcris în cărţile cele vechi funduare ale Braşovului pe numele bisericei. Cuprinsul lui este general şi constată caracterul confesional al bisericei şi dacă fundatorii ar fi voit se înfiinţeze o biserică naţională grecească, de bunăseamă, că cel puţin printr'un cuvênt ar fi esprimat această tendinţă a lor.

Acest document fundaţional dimpreună cu actele de incuviinţare pentru edificarea bisericei s'a petrecut per estensum în colecţiunea de documente ale cărţilor funduali, ce esistau la anul 1789 în Braşov, prin aceasta au devenit acte autentice, cari în decursul procesului sau alăturat ca dovadă în copii vidimate la scriptele procesuali.

Aceasta este istoria fundărei bisericei sf. Treime din cetatea Braşovului, constatată din cuvênt în cuvênt cu acte autentice, din care ori-ce om nepreocupat trebue se câstige convicţiunea, că din partea fundatorilor s'a intenţionat înfiinţarea unei biserici gr. or. generale confesionale adecă menită pentru toţi cetăţenii de legea gr.-or. fără deosebire de naţionalitate, şi că chiar din partea autorităţii competente s'a dat voiă a se infiinţa biserica din cestiune pentru cele 245 de suflete de neguţători greci şi români şi măcelari români, va se ḑică pentru o comună omogenă după confesiune însă amestecată după naţionalitate.

Faţă cu aceste fapte istorice constatate în mod neîndoelnic grecii n'au avut alte escepţiuni, decât, că fundatorii şi binefăcătorii bisericii au fost greci de naţionalitate deoarece se numesc în unele documente cives graeci şi mercatores graeci, că românii n'au dat bani la edificarea bisericii şi au servit numai de folie, pentruca grecii cu ajutoriul lor se facă numĕrul cerut pentru o comună bisericească şi pentruca astfel se câştige dreptul de a-şi face o biserică grecească înşelând autorităţile competente.

Dar aceste escepţiuni, cari stau în contraḑicere cu toate faptele istorice ale fundării bisericei, nu s'au dovedit cu nimica în decursul procesului.

Adevĕrat este, că în unele documente scrise de mână streină eară nu de fundatori în limba latină sau germană, pe care nu o înţelegeau fundatorii, acesti fundatori sunt numiţi în mod prescurtat cives graeci, dar aceasta nomenclatură este folosită paralel cu nomenclatura „cives graeci ritus disuniti" prin urmare ca sinonim în sens confesional şi cives graeci se numesc şi acei cetăţeni, despre care este constatat că au fost români. Afară de aceasta este cunoscut, că chiar şi în ḑiua de astăḑi în limbagiul popular maghiarii şi nemţii numesc pe neguţătorii români greci „görögök" — „*Griechen.*"

De ce naţionalitate au fost fie-care din acei cetăţeni, cari dimpreună cu fundatorii se numesc pre sine „neguţători greci şi români" astăḑi după o sută de ani greu se poate constata, fiindcă atunci ca şi astăḑi nu se purtau registre despre naţionalitate.

Totuşi din întêmplare despre unul dintre fundatori şi anume despre Kristofor Mihael s'a constatat în mod neindoelnic că a fost român, adecă prin decretul gubernial dto 30 Decembre 1790 Nr. 5045, prin care numitul fundator a fost scos din compania greacă „quod idem a suburbiale valacho patre progenitus sit" (fiindcă era născut din tată român din suburbiu) şi prin representaţiunea fundatorilor şi a altor cetăţeni dto 10 Februariu 1800, din care se vede, că companistii greci au protestat în contra dreptului de vot a lui Kristofor Mihael, fiindcă era român.

Prin urmare este constatat în mod autentic, că nu este adevĕrat, că românii n'ar fi dat bani la înfiinţarea bisericei, deoarece fiind constatat cel puţin de unul dintre fundatori, că au fost român, este constatat că şi românii au ajutat materialicesce la înfiinţarea despomenitei biserici.

Dar punênd casul, că nici unul dintre fundatori n'a fost român, că nici un român n'a ajutat cu bani la înfiinţarea bisericei din cestiune, apoi nici în casul acesta dreptul românilor de a fi membrii egali îndreptăţiţi în comuna bisericească nu se poate denega, deoarece infiinţându se o biserică pentru o anumită comună bisericească, aceea biserică nu devine proprietatea acelora, cari au edificat-o pe spesele lor, ci este proprietatea comunei bisericesci pentru care s'au înfiinţat, deoarece la atari biserici nu vine a fi aplicate principiile dreptului privat ci ale dreptului public bisericesc. De câte ori nu se întêmplă ca oameni străini nu numai de naţionalitate dar chiar străini de confesiune, fac biserici pentru cutare comună bisericească, fără ca biserica se devină proprietatea fundatorilor?

Aşadară escepţiunile grecilor n'au nici o basă nici în faptele istorice, nici în principiele de drept.

III

Dar înfiinţarea bisericei s. Treimi n'a mers aşa de neted dupăcum s'a espus în cele premerse. Compania grecească privilegiată, deşi în privinţa bisericească n'avea nici un privilegiu, se credea pe sine eschisiv îndreptăţită de a avé capelă sau biserică în cetatea internă a Braşovului, prin urmare vedea o vătĕmare a acestui drept în aceea, că alţi indivi̯di gr. or., cari nu aparţineau companiei, se înfiinţeze în cetatea Braşovului o biserică publică aşa ḑicênd civilă.

Deci companistii greci încă dela început au lucrat din toate puterile în contra încuviinţări şi înfiinţărei bisericei din cestiune.

Spre a impăca părţile între sine episcopul gr. or. de pe atunci Gedeon Nichitici merse dela Sibiiu la Braşov şi într'adevĕr i şi succese de a face un compromis între părţile litigante.

Prin aşa numitul pact „Puncta complanationis" dto 5 Iuniu 1788, fundatorii împreună cu binefăcătorul principal Panajot Hagi Nica, dechiarară că deşi companistii greci n'au dat nici un cruceriu la înfiinţarea bisericei, totuşi i primesc şi pe ei în noua biserică cu dreptul paritetice în administraţiune, pentru că astfel sĕ se poată biserica cât de curênd deschide (ut mox scopo prui possit.)

Prin alt pact dto 13 Iuniu 1788 se regulează şi cestiunea limbei în biserică, alegêndu-se pe lângă preotul grec Dimitrie Cristoforos un capelan român cu numele Macarie adus din mânăstirea românească Sinaia; apostolul şi evangelia avea sĕ se cetească românesce şi grecesce, eară cântările se fie în strana dreaptă grecesce eară în stângă românesce pentru toate veacurile (semper et in eternum). Astfel prin interveniţiunea episcopului Nichitici primindu-se şi companistii greci de membrii ai nou înfiinţatei biserici civile, în cale pacifică s'a regulat cestiunea bisericei dela Sta Treime atât în privinţa administraţiunei cât şi în privinţa limbei la serviciul divin pe basa paritetică.

Dar aceasta pace n'a ţinut nici un an, fiindcă companistii greci nu se mulţumeau a fi egali îndreptăţiţi, ci voiau se domnească în biserica făcută de alţii tot aşa, ca şi în capela lor privată.

Din acest motiv compania greacă aşternù către guvernul ţĕrei petiţiunea sa dto 19 Februariu 1789 Nr. 1279.

În această petiţiune companisti greci mărturisise, că ei nu numai n'au dat nici un crucer la înfiinţarea bisericei, dar s'au opus din toate puterile la înfiinţarea ei, fiindcă ar fi de prisos deoarece sunt destule biserici în suburbiile Braşovului.

Se plâng amar, că prelângă toate protestele lor clădirea bisericei nu s'au sistat. Afirmă mai departe, în contraḑicere cu actele fundaţionale, că fundatorii bisericei au căpătat dela episcopul Nichitici încuviinţarea, de a face o biserică pe sama lor adecă a companistilor în locul capelei lor, pe cari o numesc privilegiată, şi că chiar unii dintre binefăcătorii ar fi dăruit sume însemnate spre acest scop. Deci fac deducţiune că biserica cea nouă trebue administrată tot aşa ca şi capela lor, adecă sĕ fie sub stăpânirea companiei. Şi deoarece capela companiei a fost menită numai pentru limba greacă şi în biserica noauă ar trebuì se fie aplicată numai limba greacă.

Deci cu genunchi la pămênt se roagă compania greacă, ca biserica cea nouă sau sĕ se înscrie pe numele ei, sau sĕ se casseze şi sĕ se întrebuinţeze pentru altceva mai folositor, şi spre acest scop sĕ se rênduească cercetare.

Cuprinsul susnumitei petiţiuni caracterisează pe de o parte modul companistilor greci, de a vedé o biserică nici făcută de ei nici pentru ei; cer ca sau se li se dea lor, sau sĕ se casseze, ear pe de altă parte arată şi intenţiunea ce au avut-o fundatorii, adecă de a înfiinţa o biserică menită nu numai pentru greci şi pentru românii gr. or.

În urma numitei petiţiuni guvernul prin ordinaţiunea sa dto 1789 Nr. 3098 esmite pentru cercetarea lucrului pe contele Franz Nemes vicecomitele Sangeorgiului, deoarece după împărţirea josefinică Braşovul şi districtul seu aparţineau comitatului St. Georgiu.

Contele Nemes 'şi începú cercetarea în 24 Aprile 1789 şi a finit o în 24 Maiu 1789, operatul poartă Nr. 5046.

Din acest operat se vede, că fundatorii şi binefăcĕtorii bisericei la întrebările puse de comisar au rĕspuns pre lângă subscrierile proprii în următoriul mod:

„Extructionem oratorii civilis coronensis disunitorum nos hujates cives coronenses disuniti impetraorimus (Clădirea bisericei civile neunite din Braşov noi cetăţenii neuniţi din Braşov am făcut-o.)

Dechiară mai departe civii, că înfiinţarea bisericei s'a conces cetăţenilor eară nu companiei grece, deoarece companistii nefiind cetăţeni după legile patriei nu pot avè posesiune inmobilă, că nici un companist nu s'a conscris între membrii comunei bisericesci, după cum arată actele fundaţionale, că spesele edificărei precum şi ale dotărei preotului le a purtat numai civii dimpreună cu Panajot Hagi Nica, că doresc că în biserică serviciul divin se fie şi românesce, după orênduiala făcută de episcopul Nichitici, că Popa Petru dela Campina a fost primit ca preot în urma unei ordinaţiuni guverniale etc.

(Va urma).

Varietăţi.

* (Majestatea sa împĕrăteasa noastră alină suferinţele.) S'a amintit, că Maiestatea Sa împĕrăteasa Elisabeta, acompaniată de o mică suită a făcut o frumoasă escursiune prin părţile litorale vestice ale Greciei. Cu ocasiunea debarcărei Măiestăţii Sale în Corfu, s'a întemplat, că un matros sĕ cadă de pe un catarg, aşa că căpătă în mai multe locuri rane foarte grele. La ordinul Maiestăţi Sale nenorocitul fù transportat în un spital din loc. Atâta însĕ nu mulţămi pe distinsa persoană. Puţin timp după transportarea nefericitului sĕ vedeau două dame mergênd pe stradele principali a oraşului din Corfu, călăuzite de un copil către spitalul, unde sĕ afla pacientul. Acele două dame erau: una Maiestatea Sa împĕrătească, alta o damă din suită. Ajunsă la spitalul Maiestatea Sa, străbătù până la patul pacientului şi în cuvinte foarte amabile 'l mângăia pe acesta asigurându-l, că va îngriji de viitorul familiei sale.

* (Distincţiune.) Aflăm că zeloşii învĕţători din Braşov, domnii George Moian şi Candid Muşlea, cunoscuţi în destul publicului nostru român prin succesele dobândite cu cursul de împletituri din vara a. c. au obţinut pentru escelentele lor manufacturi dela esposiţiunea cooperatorilor români din Craiova medalia de aur. Primească felicitările noastre pentru frumoasa distincţiune, ce li s'a făcut.

* (Din timpul din urmă dela curtea din Berlin.) Visita ţarului împĕratului german nu o a fost lipsită de unele momente interesante. Ţarina făcênd visită bĕtrânului monarch însoţită, de cei 5 copii ai sei, acesta o felicită cu o voce foarte miscată ḑicênd: Sunteţi de invidiat Măiestate fiindcă aveţi prinţi şi prinţese aşa frumoase, tinere şi pline de viaţă; eu am numai doi copii şi unul este foarte morbos. Cuvintele monarchului atinse în un mod foarte miscător inima ţarinei şi aceasta strîngându-i mâna i ḑise: Casei Hohenzollerilor i cresc nepoţi viguroşi, cari pot ujuta tatălui bĕtrân de a suferì ori ce durere.

* (Rĕspuns la întrebare.) La întrebarea cum 'şi perd mulţi meseriaşi musterii, Meseriaşul român, ce apare în Braşov, dă următorul rĕspuns: Causa perderii musteriilor în partea cea mai mare este a sĕ reduce la neacurateţa, când o se fie lucrul gata. De aceea recomândâ această foaiă: lucrul acurat, prompt şi solid, ca condiţiuni ce înmulţesc clientela unui măestru.

* (Două profeţii.) În familia moscenitorului de tron al Germaniei în timpul greului morb al acetuia, s'a conversat: că o renumită prorociţă a profeţit împĕratului Wilhelm: că el va ajunge vêrsta de 96 ani, fiul seu însĕ nu va ajunge pe tron, ci un schilav. Inainte cu doi ani prinţul de coroană a cercetat catedrala din Magdeburg. Spre a merge la ea i s'a arătat o poartă laterală, prin care avea sĕ treacă. Principele întrebà: pentru ce nu-l conduce prin poarta principală? I s'a respuns, că esistă o credinţă, carea nu permite trecerea prin poarta principală. Însistând însĕ principele, ca sĕ treacă prin poarta principală, cu forţa a deschis aceasta poartă şi cercetând adevĕratul motiv, pentru care s'a oprit de a trece prin aceia poartă, i s'a rĕs-

puns: „Hohenzollern-ul, care va merge prin poarta principală la catedrală, nu va ajunge pe tron.“

* (Tot la iubeleul Papei.) Lumea catolică din toate statele Europei ş'a manifestat iubirea cătră actualul Papă Leo XIII din incidentul serbării iubileului preoţiei sale, în diferite moduri. Unele comunităţi i au adresat Sfântului părinte lungi felicitări, altele i-a trimis daruri, cari de cari mai preţioase. Despre acestea din urmă mai de multe-ori s'a făcut amintire, rămâne ca să amintim acum ceva şi despre darurile, ce să vor face Papei din partea membrilor familiei sale. Contesa Emilia Pecci, ca nepoată va oferi Sf. părinte un vestmênt bisericesc brodat în aur de o valoare şi frumseţe nesprusă. O altă contesă şi nepoată a Papei i va presenta o păreche de pantofi brodaţi de ea însaşi în aur. Cât se atinge de cei trei nepoţi ai sei, Lodovico, Camillo şi Ricardo acestia încă nu vor rămânea îndărăt în oferirea unor daruri potrivite cu ocasiunea iubileului. Contele Lodovico, va oferi St. părinte unele dintre epistolele ce iubilantul le-a scris când era student, părinţilor sei, precum şi alte epistole din timpurile prime ale preoţii sale. Aceste epistole sunt imprimate pe pergament cu o dibăciă surprinđătoare. Comunitatea bisericească Carpineto donează Papei un tablou, care înfăţişează pe Sf. Augustin, şeđênd pe tron. La părţile inferioare ale tronului sunt înfăţişate două persoane în uniforma, ce să purta la începutul acestui secol. Aceste persoane sunt părinţii iubilantului.

* (Cămaşă electrică.) Una dintre cele mai nouă invenţiuni ale sciinţei higienice e cămaşa electrică, în care să află ocsid de cositor, cupru, zinc şi fer şi adecă aşa aşedate, că unele fire sunt împregnate cu aceste ocside şi alte fire, cari sunt vârite printre firele ocsidate sunt din fire obicinuite. O aşa cămaşa represintă o baterie electrică. Pentru cei cari sufer de reumatism cămaşa electrică e foarte binefăcătoare, şi să poate întrebuinţa şi ca armă de apărare.

* (Moarte la aparinţă.) De înfricoşatul cas de a fi cineva îngropat de viu scăpă în Beinşi mulţămită sciinţei o femeiă de 72 şi ani. După cum se spune, femeia aceasta să afla deja în sicriu şi membrii familiei luase dispoşiţiuni de a o înmormênta. In acest moment însă sosesce medicul cercual şi visitând-o, dete ordin, ca se nu se înmormênteze deoarece lui i se pare, că este numai o moarte la aparintă. Şi într'adevăr că medicul, punênduse pe lucru i succese a da viaţă femeii leşinate şi a o scăpa de a fi îngropată de viă.

* (Bibliografic.) În editura librăriei fraţii Şaraga din Iaşi a apărut o noauă ediţie a poesiilor logofătului Costache Konache, care pe lângă poesii mai conţine şi alte scrieri inedite, biografia autorului şi un glosariu. Preţul cărţii e 6 lei şi să află de vênđare în toate librăriile din România.

Loterie.

Mercuri în 30 Novembre 1887.

Brünn: **33 21 56 78 89**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 29 Novembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.—	99.—
Renta ung. de hârtie	85.60	85.70
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.70	95.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligaţiuni ung. de rescumpărarea decimei de vin	99.—	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	123.75	123.50
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276.40	276.40
Scrisuri funciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149.25	149.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9.95	9.94
100 marce nemţesci	61.72	61.70
London pe (poliţă de trei luni)	125.75	125.80

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕđut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul gr. oriental.

uniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, re-

Statue, policandre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele.

Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeveri prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 2—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci şi femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate şi frumos adjustate**

pentru bărbaţi şi femeei,

pe sesonul de toamnă şi earnă, **pentru preţuri necređut eftine**, adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină şi elegantă adjustare**; pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă şi mai sănătoasă haină** de muere şi bărbat; hainele sunt producţiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci şi femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe esposiţiuni. La acestea dau cămeşi normale, calde, pentru bărbaţi şi femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger**, făcute din **lână deasă şi fină**, cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale**, pentru bărbaţi şi femei,cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali**, cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici**, părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbaţi şi femei, şi anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămaşă caldă, I. păreche de ismene calde, I. păreche de ciorapi mai lungi sau mai scurţi** costă numai un preţ necređut de eftin şi anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevărată, bună şi solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau şi prin trimiterea preţului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 2—8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

Morbul caracteristic şi mai lăţit în această ţară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne şi modul de traiu modern sunt causele acestei suferinţe, care în un mod neprevĕđĕtor ne cuprinde în ghiarele sale. Mulţi oameni sufer de dureri de pept şi coaste, adeesori şi de dureri de spate; să simt slabi şi somnuroşi, au un gust rĕu în gură, mai cu seamă dimineaţa; un fel de scuipit cleios să adună în dinţi; apetitul lor e rĕu, în stomach simt ceva ca o povară grea, şi adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu să poate descrie, care prin întroducerea nutremêntului nu să depărteză. Ochii sunt fără viaţă, mânile şi picioarele să răcesc; nu trece mult şi să ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însă însoţită de flegmă verde, cel cuprins de boală să simte pururea obosit, somnul nu-l recreză; devine mai apoi nervos, iritabil şi melancolic, 'l cuprind presimţiri rele; când să ridică repede şe simte ameţit şi întreg capul îi e clătinător, intestinele să astupă, pelea îi devine sbârcită şi ferbinte, sângele să îngroaşe şi înţapă, sclerotica ochiului capĕtă o coloare galbină; urinul să împuţinează şi capĕtă o coloare închisă, rĕmânênd o parte din el înlăuntru; luând nutremêntul, simte când un gust dulce când acru, care e însoţit de bătăi puternice de inimă; puterea vederei scade, înpăienginându-i-se ochii şi să simte cuprins de simţul unei mari slăbiciuni şi osteneli. Toate acestea simptome apar alternativ, şi să presupune, că aproape o terţialitate din poporaţiunea acestei ţĕri sufere de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extrakt-shäker mistuirea bucatelor ia un aşa avênt, că corpului bolnav dându-i-se nutremênt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevĕr admirabil. Milioane şi milioane de butelii s'au vêndut şi numĕrul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărtat acest rĕu din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevĕratei boale. Medicina e Shäker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcĕtor de proprietăţile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă să poate căpĕta în toate spiţeriile.

Persoane, cari sufer de încuiare, să folosească „pilulele de curăţire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shäker-Extrakt **„Pilulele curăţitoare ale lui Seigel“** vindecă încuierea, alungă frigurile şi răceala, departă durerea de cap, împedecă mănia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet şi fără de a causa durere. Preţul: Unei butelie Shäker-Extrakt fl. 1.25. O şatulă „pilulele curăţitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shäker-Extrakt“ şi al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 1—24

Depositul principal şi centru de expediţie la Iohann Nep. Harna, spiţier „la leul de aur“ în Kremsier (Moravia) şi să capĕtă şi în cele mai multe spiţerii din Austria.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eşit de sub presă: [1742] 3

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos 1888.

Anul al treiđeci şi şeptelea.

Preţul unui esemplar legat **30 cr.,** pentru vênđĕtori nelegat **23 cr.** v. a. şi legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — Calendarlul (julian şi gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor şi glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor. — Genealogia casei domnitoare austriace. — Regenţii europeni. — Serviţiul postal şi telegrafic. — Tacsa de timbru** pentru poliţe şi documente. — **Tabela pentru computarea intereselor. — Mĕsurile nouĕ şi vechi.**

Şematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria şi Transilvania, cuprinđênd şi p. **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii şi învĕţătorii cu comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administraţiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.** Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 120 Sibiiu, Marți 24 Novembre (6 Decembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 5330. B.

Notă
pentru preoțimea archidiecesană.

Consistoriul vine prin aceasta a chema atențiunea preoțimei archidiecesane asupra opului *„Colecțiune de predice ortodocse române,"* lucrat și edat cu bine cuvêntarea Înalt Preasânțitului archiepiscop și metropolit al Bucovinei și Dalmației, Dr. Silvestru Morariu-Andrieviciu, de parochul Ioan Berariu din Stroiesci în Bucovina.

Aceasta colecțiune cuprinde 30 cuvêntări bisericesci, parte pentru dumineci și sĕrbători, parte pentru înmormêntări, parastase și alte solemnități bisericesci.

Prețul cărții broșurate este 1 fl. v. a., și autorul oferă 25% adeca a patra parte din suma, ce se va aduna din archidiecesa noastră, pentru ajutorirea celor mai sĕrmane preotese vĕduve sau orfani de preoți din archidiecesă.

Doritorii de a-și procura aceasta carte au a trimite banii de prenumerațiune sau pe calea oficiilor protopresbiterale respective, sau și dea dreptul la Consistoriul archidiecesan *cel mult până la 20 Decembre a c.*, ca sĕ se poată procura numĕrul recerut de esemplare.

Sibiiu, din ședința Consistoriului archidiecesan, ca senat strîns bisericesc, ținută la 17 Novembre, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 24 Novembre, 1887.

I.

(O) Trebue sĕ esiste în organismul social al popoarĕlor o disribuție simetrică a claselor, cari îl compun. Trebue sĕ esiste un echilibru natural între elementul cult și cel brut, dacă este vorba ca roatele societății sĕ se țină în ogașia lor cea adevĕrată.

Preponderanța elementului inteligent a dus la ruinĕ regatul polon, și lipsa absolută a acestuia nea făcut pe noi românii sĕ fim robii pămêntului, până bine de curênd.

Este deci de sine înțeles, că statele moderne, cari cearcă a pĕtrunde până în măduva relelor, cari le bântuie, nu au putut sĕ peardă din vedere aceste momente atât de însemnate ale esistinții lor.

Ca sĕ nu mergem mai de parte, chiar la noi în Ungaria, țeara căpătuielilor de nemeși scăpătați, sporirea fără de seamă a oamenilor cu pregătiri teoretice, a pus pe gând capetele guvernanților. „Nu-i treabă" și au dis. Pe lângă toată bunăvoința și dragostea față cu propriul neam ales, posturi nu s'au putut da la deci și sute de indivizi, cari pe basa cualificărei lor aveau drept a le pretinde. Ear oamenii aceștia, aparținĕtori clasei inteligente, nu și-au dedat brațele cu lucrul cel greu al plugariului, ori al meseriașului; de coarnele plugului nu se pot apuca, calapodul nu i prinde, și astfelíu le rĕmâne alternativa de a lua lumea în cap, ori de a se sinucide.

Și fac întocmai.

Buletinele emigranților spre America și acelor ce și-au urît țielele merg mână în mână și cresc din țî în țî.

În fața acestei stări de lucruri, n'a trebuit deci un cap de geniu, care sĕ observe că a întrat o conturbațiune primejdioasă în echilibrul social al Ungariei. Țicem, n'a trebuit un cap de geniu, căci a observa rĕul, când îți arde degetele, este o observație prea de toate țilele.

Noroc totuși, că l'a observat dl Augustin Trefort, ministrul nosru de culte și instrucțiune publică, și în decursul feriilor de vară a edat o ordinațiune ministerială, prin care atrage luarea aminte a forurilor scolare asupra îmbulzelii estraordinare spre studiul sciințelor teoretice, ce se observă la părinți și la elevi, în vreme ce scolile reale stau goale. De aceea dispune, ca la toate gimnasiile de stat ori spriginite de stat sĕ se ridice didactrul în mod însemnat, ear la scolile reale sĕ se reducă la minimul posibil.

Dar nu este scopul acestor șire de a face elogii la adresa dlui ministru al instrucțiunei publice, nici de a espune greșelile din trecut ale maghiarilor pe terenul desvoltării lor sociale, ci de a atrage luarea aminte a românilor nostri de inimă și de carte asupra unei cestiuni, care ne interesează și pe noi îndeosebi.

Căci suntem prea dedați noi românii de a ne regula noi înși-ne afacerile înterne, vremurile vitrege ne au făcut necredĕtori față cu serviciile, ce vor a ne face străinii.

Și țĕu, dacă cercetăm condițiile, între cari se află organismul nostru social în materia echilibrului seu intern, aflăm multe și mari rele, cari pretind o îndreptare grăbită.

Nici numai amintim astădată de miseria cu clasa noastră de mijloc, la crearea căreia totuși lucrăm din cât putem, nici de insuficiența instrucțiunii rurale în multe părți locuite de români, căci și pe acest teren am făcut pași frumoși spre bine; vom reflecta numai la echilibrul dintre clasa noastră cultă ori inteligentă și dintre clasa poporului de rênd.

Ear echilibrul acesta — riscăm a țice — nu este încă de loc stabilit. Efeptuirea lui este una dintre marile lucrări ale viitoriului.

Cari sunt simptoamele acestei perturbațiuni? Cari causele ei? Și cari mijloacele de îndreptare?

Rĕspuns la aceste întrebări vom cerca sĕ dăm în procsimul nostru numĕr.

Revista politică.

Desvoltarea și consolidarea statului vecin român nu poate fi fără importanță pentru monarchia noastră, a cărei interese în orient nu mai pe cale pacinică și trăind în bune relațiuni cu România și cu celelalte state orientale, pot fi mai bine asigurate. De aceea nici nu ne mirăm, dacă discursul de tron, cu carele regele României, Carol I, a deschis în 27 Novembre noul period al sesiunei corpurilor legiuitoare, a fost întimpinat cu multă bunăvoință de foile din monarchia noastră fără escepțiune de colorit politic, și a produs viue mulțămiri în cercurile de guvernare și mai ales în cercurile Austro-Ungariei.

Mesagiul, prin care s'a deschis a patra sesiune a corpurilor legiuitoare face cunoscut între altele, că relațiunile bune, în cari s'a aflat România cu toate puterile, nu s'au schimbat. Politica prudentă, urmărită neîncetat de guvernul român a avut resultatele cele mai fericite, și a atras simpatiile tuturor statelor.

In ce privesce tractatele de comerciu, negoțierile s'au continuat. S'a semnat tractatul de comerciu cu împeriul otoman, prin care s'a regulat în mod satisfăcĕtor interesele comerciale cu Turcia. Guvernul 'și dă toate silințele pentru a ajunge a încheia asemenea tractate și cu cele lalte state. — In dorința continuă de a trăí în raporturi de bună-vecinătate și de amiciție cu statele invecinate, guvernul a pus toată nisuința sĕ ducă la bun sfîrșit negoțierile de mult începute cu guvernul austro-ungar pentru regularea statornică a liniei de fruntărie dintre amêndouĕ țĕrile. Aceste negoțieri acum s'au terminat și se va presenta spre aprobare convențiunea, ce s'a încheiat în acest scop cu monarchia noastră.

Aceste enunciamente — țic foile monarchiei noastre — trebue sĕ le luăm spre plăcută sciință, căci din ele vedem, că pertractările pentru încheerea unei convențiuni vamale cu România se continuă, ear recompensată, când el părea fericit. Se aștepta sosirea tinerului stăpân ca un fel de eliberare; fiind el present fie-care respira și se odichnia.

După moartea bărbatului seu d-na Turgeneff țină o mare casă (patru-țeci de servitori,) dară fără odichnă, fără ostentațiune, ordinea și disciplina erau cât se poate de mari.

Toți trebuiau sĕ scie sĕ cetească și sĕ scrie, sĕ învețe franțuzește la una dintre femei, fiindcă stăpânei îi plăcea numai romanele francese; ea vorbia rusește numai cu servitorii; în fine ea cetia, scria gândia și se ruga franțuzesce.

Dela 1841—1846 Ivan Turgeneff petrecu sĕrile în Spassköe și adeseori earna la Moscva, adunând la el în deosebi oameni eruditi și progresiști. Mamă-sa nu aproba nici decât veleitățile sale literare. — Nu pot înțelege, țicea ea, cum te gândesci tu sĕ te faci scriitor! Pentru mine scriitor sau un mânjitor de hârtie este tot una! Ș'apoi cine cetesce vre-o carte rusească? Întră în serviciul guvernului, cum e dator sĕ o faca un gentilom; câștigă-ți o treaptă înaltă, însoară-te și continuă linia Turgeneffilor.

— Ah! mamă, cât pentru asta nu te mai îngriji, respundea fiul seu, rîțênd, eu nu me voi însura nici odată.

(Va urma).

FOIȚA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

Puțini scriitori străini au fost așa de simpatici Franciei ca Ivan Turgeneff. Detaiurile, ce le împrumutăm din „Atlantic Monthly" despre caracterul și viața mamei sale ne oglindează Rusia aristocrată așa, cum o vețù el în junețea sa înainte de emanciparea, ce o preparà el foarte mult prin scrierile sale.

Aceste detaiuri sunt estrase din suvenirile d-nei Giveau, sora sa adoptivă.

Cea mai fragedă tinereță a Barbarei Petroffna se petrecù în suferință și părăsire. Mama sa remasă vĕduvă încă de tineră și nemăritată, își dete toată afecțiunea celor 2 fice din a doua căsătorie și sub influința acestui om ea devenì pentru a sa fată un adevĕrat asupritor. Barbara negligiată, crud bătută, numai în etate de 16 ani, afară de aceea insultată prin moșul seu într'o ți o luà la sănătoasă de jumĕtate îmbrăcată și făcù 40 de mile pe jos până la un unchiu, care îi acordà un asil și protecția sa.

Casa era tristă; unchiul avea principiile cele mai stricte și făcù în fine pentru nepoată sa un fel de închisoare. Ea era de 30 de ani, când el murì fără de veste, lăsându-o deodată stăpână de sine însăși, și cu un noroc considerabil. Îndată se mărità cu Sergiu Turgeneff cel mai frumos om din toată Rusia, după țarul Alecsandru I, cum se țicea.

Barbara slabă în juneța sa, devenită mai frumoasă înaintând în etate avea mult farmec, inteligentă, foarte elegantă, ei nu i lipsiră admiratorii fiind că ea atrasese în vechea sa locuință din Spasskoë elita socială din guvernamentul Opel. Orchestrul seu, actorii, cântăreții ei, toți servitorii ai ei, fură renumiți în provincie.

Brusca reacțiune întêmplată în esistența ei desvoaltà în ea un egoism, o pasiune de autoritate, pe care o făcù sĕ valoreze mult împregiurul ei.

Ea se simțì născută pentru a guverna; arbitrară și despotă, capriționsă până la crudelitate, orgolioasă și măreață, avea pretutindeni idei de filantropie și generositate. Creținând cele ce țice d-na Giveau, ea nu fù așa dură ca alții în esercitarea atotputerniciei sale și farmecul seu seducea până și victimele sale, când ea o aplica.

Nimeni nu cuteza sĕ discute cu ea afară de fiul seu preferat Ivan și încă și opositiunea lui o lua ea numai în formă de rugăminte. Sciind, cât suferia el, când vedea maltratându se servitorii, ea lăsa la o parte asprimea, devenia indulgentă și se simția re-

gularea liniei de fruntărie a pus capĕt multor neajunsuri şi neînţelegeri, căci multe sau întêmplat la fruntării, chiar ciogniri mari şi sângeroase, cari erau isvor de ură şi ţineau încă din vechime, aşa ḑicênd, aceste douĕ state în o permanentă stare de asediu.

Ḑiarelor germane le place acum sĕ strige, că în Petersburg oamenii ş'au mai turnat şi apă în vin, căci de când s'a reîntors ţarul din Gatschina zelul rĕsboinic s'a mai potolit, causa aceasteia e intrevederea celor doi împĕraţi. Dar cu toate acestea foile rusesci încă tot luptă aprig şi combat aserţiunile foilor germane; ear „Nord. Allg. Ztg, organul principelui de Bismarck tace şi numai destăi nuesce nimic din vorbirea dela Berlin, ci se indeletnicesce numai a lua notiţă despre părerile celorlalte foi. „Newoie Vremie" se îndoiesce de aserţiunile ḑiarelor germane şi în special de ale jurnalului „Köl. Ztg. şi ḑice, că enunciaţiunile acestei foi asupra principelui Coburg sunt şi acum numai o manoperă nouă a principelui Bismarck, şi ori cât s'ar feri Austria sĕ nu cadă în bănuială că nu ar fi amestecată şi ea în astfel de manevre, nu poate, de oare ce e lucru sciut, că Austria a protegiat pe principele de Coburg, la încurăgiat şi chiar în parlament a manifestat sentimente ostile şi ameninţări la adresa Rusiei; ea bănuesce, că Austro-Ungria e părtaşă şi la falsificările atribuite orleanistilor. „Herald" din Petersburg strigă: *Rusia va regula socotelile cu Austro Ungaria, când se va sfĕrşi alianţa austro-germană.*

Caracteristică e acum şi destăinuirea, ce a făcut'o principele de Coburg unui corespondent al ḑiarului „Journal des Debats". Ea nu va veni bine la socoteală nici celor din Berlin şi cu atât mai puţin celor din Viena. Ca nepot al unui frances, a ḑis într'altele principele şi ca unul, care iubesc din inimă pe francesi, nemulţămirea, ce a produs'o în această ţeară suirea mea pe tron mi e îndoit de penibilă. Când iau în mână un ḑiar frances sunt sigur, că la rubrica „Afacerile din Bulgaria" voiu găsí multe neesactităţi şi injurii la adresa mea. Oamenii vor sĕ facă din mine vienes, dar pentru mine Parisul e cu mult mai mult decât Viena.

Bĕtrânul Grévy a trebuit sĕ-şi dea dimisiunea, pentru ca sĕ apere demnitatea statului frances. Aḑi Francia are un president nou. A treia republică a avut sĕ se lupte cu una dintre cele mai periculoase crise, ce i ameninţa esistinţa, dar ea a eşit norocoasă din luptă.

Se părea că după resturnarea lui Grévy toată Francia va fi în picioare, se vorbia chiar de un rĕsboiu civil. Francesii însĕ, conduşi de cel mai puternic spirit patriotic, au observat mult tact, au umblat cu multă înţelepciune. Partidele cele multe, ce se formară în tabera republicanilor s'au unit şi au ales de president al republicei pe Marie François Sadi-Carnot. Cei drept la probele de alegeri acest bărbat întrunise puţine voturi, lupta cea mai mare cu voturi aproape egale era între Ferry şi Freycinet şi soartea atêrna dela voturile monarhistilor. Ferry însĕ condus de spiritul dreptăţii a abḑis în favorul lui Sadi-Carnot. Acest fapt a fost primit cu entusiasm de toate partidele republicanilor. Din 827 de voturri 616 le întruní Sadi-Carnot. Astfel Francia astăḑi e trecută preste crisa de presedinte.

Scandalul din Arad.

Sub acest titlu „Tribuna" de Sâmbătă Nr. 265, din incidentul „Dărei de seamă" a Doamnei Letiţia Oncu cassiera „Reuniunei femeilor române din Arad şi provincie" ce o publicăm la alt loc şi noi, — îşi ea voiă a insulta de nou o parte a societăţii române de aici.

Neesistând nici un necs între aşa numita „crisa" de aici şi între darea de seamă a d-nei Oncu din Arad, pe carea toate celelalte ḑiare o a pubicat fără nici un comentar, este evident că scriitoriului „Scandalului din Arad" i-a trebuit numai un pretecst, ca sĕ-şi facă cheful, mai sfăşiind ranele pe care însuşi le-a causat societăţii române de aici, căci acesta este elementul dênsului.

In cât privesce pe aradani, într'adevĕr şi după părerea noastră este scandal, că se mai face atâta larmă prin jurnale pentru aşa numitul „Suplement" al statutelor reuniunei, încuviinţat de consistoriul şi de sinodul diecesan, carele fie el bun fie rĕu după părerea unora, în urma urmelor este mĕsura ce a aflat cu cale biserica a o lua pentru asigurarea dreptului seu de supraveghiare faţă de înfiinţînda scoală de fete, care după statutele reuniunei are sĕ fie confesională gr. or.

După noi nu era nici o trebuinţă de aceea, ca biserica sĕ se amestece aşa afund în autonomia reuniunei, încât se o prefacă după toate formele în parochiă, ci era de ajuns, ca sĕ-şi aşigureze dreptul de a întărí pe învĕţătorii scoalei confesionale, dreptul de disciplină asupra acelora, şi dreptul a supraveghia învĕţământul.

In contra unor dispositiuni de această natură nimene n'ar puté avé nici un cuvênt faţă de biserica sub al cărui scut intenţionează reuniunea a-şi pune scoala.

Biserica a aflat că această înriurinţă se poate asigura cu ajutoriul unor formalităţi, cari după părerea noastră taie prea afund în esenţa reuniunei.

De acì însĕ nu urmează, ca chemaţi şi nechemaţi se terfelească în tină pe consistor, pe sinod, pe episcop şi pe alte persoane cinstite din Arad, căci prin asemene procedură dovedesc numai respectivii că nu le zace la inimă sublimul scop — „scoala", ci scandalul.

După părerea noastră în afacerea aceasta reuniunea este o parte, biserica este altă parte competentă.

Se ḑice că adunarea generală a Reuniunei, unica representanţă legală de a modifica statutele, n'a fost competentă în cestiunea „Suplementului", ci acela ar fi compus numai din partea comitetului sau doară numai din partea consistoriului.

Intr'un cas sau într'altul, tot una este. Pentru reuniune numai atunci va avea valoare, dacă acela va fi primit din partea adunărei generale.

Noi considerăm „suplementul" de condiţiunea sub care este învoită biserica, se iee în scutul seu se considere de a sa scoala ce o va infiinţa reuniunea.

Dacă reuniunea nu va primí această condiţiune lucrul remâne in starea de mai nainte de „Suplement", şi dacă nu se va putea afla un modus vivendi între biserică şi între reuniune, scoală confesională deocamdată nu se va înfiinţa, dar pentru aceia nimică nu o poate împedeca pe reuniune în activitatea sa, ca între marginile statutelor sĕ-şi căştige capitalul necesar pentru înfiinţarea scoalei mai târḑiu, când spiritele agitate astăḑi vor devenì mai calme.

Ear dacă reuniune va primí suplementul, atunci zădarnice sunt ţipetele minorităţii. Noi însĕ am dorí ca la adunarea generală sĕ se afle modul de *a împăca partidele*, căci scoale nu se pot înfiinţa şi sus ţinea cu animositĕţi.

Nu scim, şi nu ne putem închipuí, causa neconvocărei adunărei generale, reclamată de atâtea ori prin o parte a membrilor reuniunei.

Cerem deci şi noi în interesul general românesc, ca sĕ se convoace odată adunarea generală constituantă, sĕ se supună „Suplementul" deliberărei aceleia, şi sĕ se iee odată această cestiune, compromiţătoare pentru arădani, dela ordinea ḑilei.

Încât privesce acum cele ce nu se sfiesce „Tribuna" a le imputa altora de aici, şi cari le caracterisează în modul următor:

„Întocmai ca la Sibiiu „crisa," a devenit în cele din urmă „scandal."

„Aici ca la Arad, vorba era de a produce în societatea română o desbinare atât de adêncă, încât om sĕ numai poată sta de vorbă cu om, român sĕ nu se mai poată uni la o lucrare comună cu alt român."

„Aici în Sibiiu, desbinătorii au profitat de legăturile familiare şi de interesele atêrnătoare de curtea metropolitană şi de direcţiunea „Albinei" pentru ca se pună în conflict pe oamenii, care au crescut împreună, au trăit totdeuna şi vor şi astăḑi se trăiască în bună pretenie;" —

trebue se ne esprimăm mirarea, că „Tribuna" are „Obrazul" a face imputări altora pentru „succesele" neobositei sale activităţi în asta direcţiune.

Înainte de înfiinţarea „Tribunei" nu erau cunoscute în societatea românească de aici relele, de cari se plânge acum fariseul dela „Tribuna."

Al „Tribunei" este meritul, că un grup de oameni de aici, aceia adecă, cari trec de aderenţii „Tribunei," se-i numim pe scurt „tribunisti", fără cea mai mică ansă din partea „netribunişti"-lor sau separat cu totul şi pe terenul social de ceialalţi.

Ei au convenirile lor închise, unde numai persoane patentate au întrare.

Chiar în localuri publice, ei au masă separată, dela care alungă pe persoanele, cari nu le aparţin lor. Putem servì esemplu recent în această privinţă.

Dela oamenii, cari aparţin grupului lor pretind, ca sĕ nu comunice cu alţii, şi sĕ cerceteze numai convenirile lor de Vineri seara pe „Bergel" şi de toate ḑilele în „Café Lazar."

Putem servì cu esemple, că pe un redactor şi pe un colaborator de ai „Tribunei," i-au provocat sĕ nu comunice cu netribunişti nici chiar prin restaurăţiuni.

Cine i-a eschis pe dênşii din casina română de aici, la care nu mai umblă nici unul?

Cine i-a silit pe dênşii ca sĕ nu participe la adunarea generală a „Ascociaţiunei transilvane" ţinută anul acesta aici în Sibiiu, şi sĕ absenteze demonstrativ dela balul arangiat în favorul ei!

Nime, numai firea şi disciplina dênşilor.

Din partea „netribunişti lor" nu vor putea arăta ei nici un cas, în carele ar fi fost ei eschişi din societate, sau doară i-s'ar fi făcut cuiva vr'o imputare, că comunică şi trăesce în amiciţie cu persoane „tribuniste".

Dar sĕ nu mai lungim vorba, citĕm programul lor:

„Sĕ ne ridicăm noi de noi, sĕ ne închegăm bine într'un mare partid naţional român şi astfel sĕ impunem respect adversarilor nostrii politici".

„Şi spre acest scop repetăm ceea ce am ḑis în dese rênduri: „Românii sĕ fie mereu trezi şi sĕ bage bine de seamă cu cine întră în legătură, în cine îşi pun credinţa, căci trăim în nisce timpuri, când nici chiar frate în frate, tată în fecior, bărbat în nevastă numai poate sĕ se *bizue.*" („Tribuna" Nr. 238 din 2 Novembre, 1887.)

Aici nu poate fi vorbă de „adversari politici," dar ei esecută acest program contra tuturor acelora, cari nu joară în cuvintele lor, fără cruţare şi pe terenul social, până în al şeptelea neam.

Dovadă mai eclatantă unde trebue? decât aceea, că după cunoscutul blamagiu în afacerea „scoalei de fete" şi-au silit chiar nevestele sĕ iasă din mijlocul amicelor lor, din comitetul „Reuniunei femeilor române", de aici, ba pe unele sĕ iasă chiar din reuniune, şi din reuniunea de cântări.

Dacă „crisa" inventată de dênşii „a devenit în cele din urmă scandal" acesta este adevĕratul „scandal" şi este supremul scandal: că pentru aceste rele nu se sfiesce urzitoriul lor a face respunḑĕtori pe cei ce nu poartă nici o vină. Povestea lupului cu mielul.

Dacă este nesuportabilă această situaţiune, numai dela „tribunisti" atêrnă ca sĕ înceteze rĕul.

Cuvêntul „bizue" tradează pe autorul programului şi tot acela va fi şi autorul „Scandalului din Arad".

Corespondenţe patriculare

ale „Telegrafului Român."

Braşov, 15/27 Novembre, 1887. D-le redactor! Cu viuă bucurie apuc condeiul de astădată a ve mai scrie câte ceva din viaţa românească a vestitului Braşov. În liniamente generale îmi iau voie a vĕ comunica despre producţiunea musicală a reuniunei noastre de gimnastică şi cântări, arangiată Vineri seara la 13/25 Novembre a. c. O fac aceasta, pentru-că s'a întêmplat o schimbare radicală în sînul numitei reuniuni prin venirea dlui N. Popovici în Braşov ca profesor de cântări la scoalele noastre centrale. Dl N. Popovici, cunoscut publicului celui mare prin atâtea probe aduse în diferite localităţi şi societăţi, a păşit în faţa românilor braşoveni pentru prima dată ca conducĕtor al menţionatei reuniuni, pentru ca sĕ dea o nouă dovadă despre cunoşcinţele sale fundamentale musicale.

Eată programul, ce s'a esecutat.

1. R. Weinwurm: „Cântece toscanice" pentru so'o, cor şi piano; 2. Huber: „Douĕ suflete," cor micst; 3. Nichi: „Frunḑuliţă" cântec poporal, aranjat pentru cor micst, 4. Declamaţiune; 5. F. Mendelssohn B.: „Iarna," cor micst; 6 Huber: „Vino'n codru," cor micst; 7. G. Dima: „Douĕ inimi," horă, compusă pentru cor micst şi piano.

Esecutarea tuturor numerilor programului au succes preste toată aşteptarea. Cântecele toscane cu variaţiunile lor diferite şi armonioase, pe lângă aceea şi esecutate cu deosebită precisiune, au captat într'adevĕr atenţiunea publicului, care numai voia a înceta cu aplausele vii, succedate cântării ca efect al deplinei mulţămiri cu cele audite. Cu atât mai mult a succes solo, esecutat de ḑşoara Lucia Puşcariu, carea a dovedit prin aceasta, că pe lângă frumoasa şi melodioasa voce, cu care este dotată, mai posede şi o bună scoală musicală şi prin urmare o rară siguranţă în cântare, însuşire proprie numai virtuoşilor în musică. Publicul a rĕsplătit acest frumos succes prin nesfĕrşite aplause. Nrul 3 „Frunḑuliţă," harmonisată în 4 voci chiar de cătră conducĕtorul corului, de dl N. Popovici, precum şi Nrul 7. „Douĕ inimi" de dl G. Dima au întrecut toată asceptarea. Şi una şi alta a trebuit sĕ se repeteze întregi. Aplausele nu mai luau sfĕrşit. Dl Niculae Popovici a fost chemat pe scenă de repetite ori şi întimpinat cu vii urări de „Sĕ trăiască!" Declamarea poesiei „Garda Seraiului" prin dl prof. Arsenie Vlaicu a fost atât de bine esecutată, încât nici cel mai mimouţios critic nu ar fi putut obiecta nimic. Claritatea espresiunilor, întonarea, şi preste tot espresiunea vie a tuturor momentelor cuprinse în poesie au dovedit eclatant, cumcă dl Vlaicu nu numai că a pĕtruns spiritul poesiei, dar este foarte dibaciu şi întru esprimarea corectă a simţemintelor. Această espunere este foarte instructivă din toate punctele de vedere mai vêrtos pentru studenţi, cari de astădată şi erau foarte numĕroşi. Aplausele au curs ca ploaia.

După esecutarea programului a urmat dans mai până la ḑiuă cu o vioiciune foarte mare.

La această convenire s'a observat unele abateri dela obiceiurile din trecut, — abateri, cari au trebuit sĕ fie, precum au şi fost salutate cu acord general; numai de ar da Dḑeu, sĕ nu se mai uite până la celelalte conveniri următoare. S'au luat adecă mĕsuri de a deprinde pe români la punctualitate; esecutarea programului s'a început precis la 8 oare, precum era anunţat pe bilete. Lucrul însĕ a apărut, ca şi când s'ar fi intenţionat a duce publicul pe gheaţă, pentru-că pe bilete a lipsit cuvêntul „precis," ear după vechiul obiceiu toţi sciau, că începutul anunţat la 8 oare, în

realitate urma la $9^1/_2$ oare. Începutul acestei ordini ori cum s'a făcut, este foarte bun, și ne bucurăm de el

O altă dispositie s'a mai luat, numai puțin plausibilă ca cea dintâiu, ca adecă la primul anunț pentru începutul fie-cărui punct al programului să se închidă toate ușile salei și până după terminarea respectivului pt. să nu mai fie permisă deschiderea lor. A treia dispositie este, că probele de cântări să se reînceapă după o pausă de 10 ḑile dela convenire. Al patrulea punct, prin care însă nu sciu, dacă se cuprinde și el între dispositiile permanente, sau nu, — este, că de astădată s'a conces întrarea studenților într'un număr atât de mare, încât erau cu adevărat mai mulți decât celalalt public, abstracțiune făcênd dela numĕrul damelor presente. În urmarea aceasta mulți bărbați, cari de obiceiu joacă cu mai multă plăcere jocuri de coloană decât de cele rotunde, nu au putut afla nici o damă ne angagiată, ca să poată juca vr'un cuadrille, deoarece damele fură angagiate pentru toate cuadrillele încă înainte de a se scula publicul dela mese.

Această convenire ca și toate celelalte, câte s'au succedat de câțiva ani încoace, a fost slab cercetată. De convenire împopulată în proporțiune cu numerositatea românilor în Brașov nu mi mai aduc aminte, de un timp lung încoace, — doară de pe timpul, când se afla în fruntea reuniunei dl G. Dima.

Această împregiurare apare ca un fel de paradox, îndată ce e constatat, că această reuniune între cele dintâiu probleme ale sale are: promovarea culturei sociale. A se urmări un scop și a se ajunge la contrariul, este un ce, care meritĕ a fi discutat Această cestiune însĕ, basat pe binevoitoarea ospitalitate a prețuitei d-voastre foi, îmi voiu lua voie a o desvolta în numĕrul viitor.

Un Observator.

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Marcantă este următoarea dechiarațiune a fundatorilor, care în traducere românească sună în următoriul mod:

„Dar în zadar se sbuciumă companistii, ca să eschidă limba română din biserica civilă din Brașov fiindcă abstragênd dela aceea, că în Brașov nu este Grecia, locuitorii români din Brașov, cari sunt în majoritate, nu înțeleg limba greacă, afară de aceasta soldații cei numĕroși, ba chiar copii și nevestele grecilor, fiind transilvăneni, nu cunosc limba greacă, deci fără preot român cum vor participa la spovedanie și la sacramentele bisericesci!"

Aceste dechiarațiuni sunt subscrise de Constantin Dsanliu, Christofor Mihael, Nicolau Stefan, Emanoel Kalfovits și Gyoka Eustati sub titulul „humilliami servi ecclesiae non unitae coronensis cives curatores ac fundatores."

Deoarece companistii au afirmat, că Panajot Hagi Nica au dat cei 6000 lei, ca să se facă biserică pe seama companiei în locul capelei lor, acest binefăcĕtor fù citat înaintea comisiunei și întrebat spre ce scop a dat susnumita sumă.

La aceasta întrebare a rĕspuns Panajot Hagi Nica categoric, că el cei 6000 lei i-a dat pentru zidirea bisericei menite pentru toți cei de legea grecească.

Deci pe basa acestei cercetări comisariul contele Franz Nemes în raportul seu constată, că gravaminele companistilor nu sunt nici basate nici dovedite, propune ca să se casseze capela companiei grecesci, eară utensiile ei să fie aduse în biserica cea nouă; în privința serviciului divin, este însĕ de părere, că nu e bine, ca acest serviciu să se țină deodată și românesce și grecesce și că regularea acestei afaceri să se conceadă episcopului neunit spre resolvare în cercul competinții sale.

În sensul acestui raport guvernul predă întreaga afacere episcopului Gerasim Adamovici, care devenise sucessorul episcopului Nichitici decedat.

În urma acestei însărcinări episcopul împreună cu doi asesori consistoriali merse la Brașov, unde ținênd o ședință cu asesorii sei consistoriali și doi senatori magistratuali sub titulul „*Verzeichniss desjenigen Punctes, vermöge welcher zu Folge eines Hochlöblichen Gubernial-decretes dto 22 Iuni 1789 Z. 5046 die Ordnung und Veranstaltungen bei der neugebauten Kirche in Kronstadt getroffen und festgesetzt worden*" statorì cele de lipsă în biserica civilă din Brașov.

Prin acest statut dto 30 Novembre 1789 se cassează capela companiei grecesci, se statoresce marginile nouei parochii și se recunoasce caracterul confesional general al bisericei.

Se dispune mai departe, ca serviciul divin să se țină grecesce și românesce nu însĕ totodată ci alternativ. Se statoresce mai departe, că averea bisericei să se administreze numai de civi, oameni cu avere imobilă, deoarece companistii nefiind posesionați nu au destulă garanță pentru asigurarea averei bisericesci.

Acest statut dimpreună cu ante actele episcopului îl așterne guvernului, eară guvernul curței aulice transilvane spre întărire. În numele Majestății sale numitul statut prin rescriptul Nr. 2606 din anul 1790 se întărește cu acel adaus, ca utensiliele din capela companiei grecesci să se transpună la noua înființata biserică, și ca preotul român de atunci să servească pentru toți crestinii neuniți fără nici o deosebire „pro omnibus ibidem desunitis obscue diserunine fungatur,"

In urma unui conclus dietal printr'un decret al Cancelariei aulice Nr. 456 din 1792 se statoresce a se pune următoarea inscripțiune pe frontispiciul bisericei: „Templum s. s. Trinitatis Sacris Coroncusuim graeci ritus orientalis dicatum Anno 1787", în scripțiune, ce corespunde în toate caracterului general confesional al bisericei.

Cu aceasta ceartă escată între companistii greci și cetățenii gr. or. din cetatea Brașovului în privința bisericei sf. Treime, se decise de toate autoritățile competente politice și bisericesci până la ultima instanță și se părea lucrul definitiv isprăvit.

Dar companistii greci nu se astêmperară nici după această resolvire, din nou infestară autoritățile publice în petiții și plânsori, cari tot deatâtea ori fură respinse.

De interes este o dechiarare a fundatorilor dto 24 Octobre 1792 ce au dat-o asupra unei petiții a companiei grecesci. Companistii ḑic, că fundatorii sunt puțini la numĕr, oameni bĕtrâni fără neveste și copii, și că prin urmare nu este de lipsă să se țină pentru ei popă românesc. La aceasta fundatorii rĕspund, că este adevĕrat, că ei, (fundatorii) n'au copii proprii, dară că ei au adoptat pe românii și pe soldații români drept copii ai lor sufletesci, pe seama acestora au făcut biserica, ca să-și afle mângăerea sufletească, din care causă se roagă cu genunchii la pământ, ca guvernul să conceadă și mai departe serviciul divin în limba română pentru români, cari fac maioritatea în biserică În urma acestei dechiarațiuni și susnumita petițiune a companistilor a fost respinsă.

(Va urma).

Varietăți.

* (Iubileul de 40 ani al domnirei Majestăți Sale Monarchului nostru.) O foiă vienesă spune, că nu este departe timpul, când se vor împlini 40 de ani, de când Majestatea Sa a păsit pe tronul cel glorios al Habsburgilor. Anul 1888 reinprospetează multe din întîmplările trecute, ne face să punem în comparație timpul present cu cel înainte cu 40 ani, și să privim cu satisfacțiune la multele reforme salutare pe toate terenele, cari sau introdus. Se vorbesce prin cercurile mai restrinse, că iubileul are să se serbeze în 18 August 1888 ḑiua nasceri Majestăți Sale. Pentru această ḑi se plănuesc grandioase pregătiri, dintre cari multe vor purta caracterul timpului trecut. Între altele se vorbesce, despre un pompos conduct al nobilimei, cari va avea loc înaintea castelului imperial, în forma cum se obicinuia pe timpul Mariei Teresiei. Multe se vor face cu aceasta ocasiune și îndeosebi comunitatea vienesă se nisuesce a face ca serbarea iubileului se apară cât se poată mai pompoasă, potrivită cu înaltul iubilar.

* (Himen.) Dl Samuil Roșu, învĕțător la scoala capitală română gr. or. în Sas-Sebeș și domnișoara Elisabeta Joandrea, învĕțătoare tot la acea-și scoală, și-au serbat cununia lor la 20 Novembre st. n. în giserica gr. or. din Sibiiu cetate.

* Ținuta generalului Traian Doda, ales deputat în cercul Caransebeșului a fost isvorul multor adrese de aderință. Alegĕtorii cercului Caransebeș încă s'au întrunit în 1 Decembre în numĕr de șease sute de delegați din toate comunele Severinului și cu mare entusiasm i-a votat adresă de aderință.

* (Regele Danemarcei.) Regele Danemarcei, Christian, acompaniat de o mică suită, sub cel mai strict incognito, în ḑilele trecute cu trenul din München, a sosit în Viena. Aici a luat cuartir în hotelul „Archiducele Carol". Scopul călătoriei apriat nu să scie.

* (Cas de moarte.) *Maria Hossu* născ. *Mihalyi* ca consortă, *Etelca, Margareta, Elisabeta,* și *Catarina* ca fiice cu inimă frântă de durere anunță că scumpul soț, și tată **Alecsiu Hosszu** de **Kis-Nyires,** subjude cercual regesc, după un morb grav, în anul 51 al vieței sale laborioase, la 29 Novembre n. 1887 seara a încetat din viață.

Rĕmășițelei pământesci se vor așeḑa în cimiterul „Rozsahegy" din loc la 1 Decembre după ameaḑi la 2 oare.

Fie-i țerina ușoară!

* (Foc.) Sâmbătă în 16 Novembre a. c. n. la 11 oare seara, un foc grozav pus prin o mână. nemiloasă, au prefăcut în cenușă, o șură, nutreț și jireḑi de pae a parochului nostru Daniil Constantinescu din Ighișdorf, causându i o daună de aproape 300 fl. v. a. și lăsându-l în acest timp de iarnă fără nutreț la vite. Objectele arse nu a fost asecurate.

* (Iubileul unui istoriograf.) Renumitul istoric-critic, Teodor de Mommsen, care a făcut epocă prin scrierile sale istorice, s'a serbat în săptĕmâna trecută iubileul de 70 ani. Cu această ocasiune iubilarul a primit nu numai din Germania felicitări, ci și din afară dela diferite societății literare, scientifice și dela particulari. Opul, prin care acest istoriograf s'a făcut numele nemuritor, este „Istoria Romanilor", o scriere, care intrunesce în sine cerințele unei istorii adevĕrate.

Tot referitor la iubileul Papei. Facultatea teologică a universității din Budapesta încă iea parte la iubileul Papei Leo XIII. Profesorii facultății au trimis la Roma, ca filer al Sf. Petru, 500 franci împreună cu o adressa omagială. Adresele și darurile cele multe ce să trimit Scaunului din Roma, miscă adênc pe iubiliarul, ceeace apriat să vede din ordinul ce Sf. Părinte a dat nunțiului vienes, monsignorului Galimberti, de a mulțămi în numele seu comitetului de dame din Budapesta, pentru sentimentele, dovedite față de dênsul.

* După un raport al prim-procurorului din Pesta și din Maros-Vásárhely despre activitatea acestor procurături dela 1872 până la 1886 resultă, că numĕrul celor puși în arest preventiv a scăḑut în anul 1886 față cu 1872 și anume la tribunale cu 46·47 % ear la judecătoriile cercuale cu 36·64 % : numĕrul condamnaților însĕ a crescut și anume la tribunale cu 76·74 % și la judecătoriile cercuale cu 74·15 %.

* (Starea săměnăturilor.) Rapoartele întrate până acum la ministrul de agricultură, comerciu și industrie despre starea săměnăturilor arată, că în Ardeal săměnatul s'a făcut pretutindenea, afară de comit. Solnoc Dobâca. Grânele și sĕcările săměnate de timpuriu sunt foarte frumoase și înfrățite și și cele de mai târḑiu prospiciază frumos. In unele locuri săměnăturile tîmpurii sunt bântuite de șoareci, și de vermi de pământ.

* (Epoca secerișului în diferite țĕr ale lumei.) Este interesant a arăta pe luni epoca secerișului în diferite părți ale lumei. Această dă o idee asupra sesonului recoltelor în diferite țĕri, în raport cu temperatura. Ast-fel, după *Economia Națională*:

În *Ianuariu*, secerișul se termină în cea mai mare parte a districtelor Australiei și se începe îmbarcarea nouei recolte. Secerișul începe în Noua-Zelandă, în Chili și în câte va regiuni ale Americei de sud.

În *Februariu*, secerișul începe în părțile dinlăuntru ale egiptului și în Indii.

În *Martie*, secerișul se continuă în aceste două țĕri.

În *Aprile*, secerișul se face în Siria, în Cypru, pe coasta Egipteană, la Cuba, la Mexico, în Persia și în Asia-Mică.

In *Maiu*, secerișul se face în Asia centrală, în Persia, în Asia-Mică, în Algeria, în Siria, în Maroc, la Texas, în Florida, în China și Japonia.

In *Iuniu*, secerișul se face în California, în provinciele meridionale ale Statelor Unite, în Spania, Portugalia, Italia, Ungaria, Turcia, Rumelia, Rusia-Meridională, *România*, Franța de miaḑă ḑi, Grecia Sicilia, Colorado etc.

In *Iuliu*, secerișul începe de ordinar în sudul și în centrul Engliterei, se urmează în Statele-Unite, Indiana, Mechigan, Chio, Noua-Englitera, New-York, Virgina și Canada de sus. Secerișul este activ în Franța, Germania, Austria, Italia, Elveția, și Polonia.

In *August*, continuarea secerișului în aceste țĕri și începerea în Belfiia, Holanda, Canada de jos, Danemarca.

In *Septembre*, secerișul este în Scoția, în câte-va părți ale Engliterei, în America, în Suedia, în Rusia de Nord.

In *Octombre*, secerișul grâului, ovĕsului etc. în Scoția; al porumbului în America.

In *Novembre*, se începe secerișul în Africa de Sud, în Perou și în nordul Australiei.

In *Decemvre*, se începe secerișul în Statele de la Plata, în Chili și în Australia de sud.

In aceste din urmă luni, vegetațiunea noastră europeană este suspendată și adesea solul dispare sub zăpadă.

* (Bibliografic.) „*Romänische Revue,*" politisch literarische Monatsschrift. Direction in Resicza. Herausgeber Dr. Corn. Diaconovich. Heft X-XI pro

Oktober und November. III. Jahrgang. Inhalt: Kultur oder Magyarisirung. (Von einem sächsischen Abgeordneten).— Die Romänen und der ung. Reichstag. (Die Enuntiationen des Abgeordneten General Trajan Doda).— Der König in Siebenbürgen. (Aus der „Tribuna"). Rundschau. (Aus Selagiu.—Magyarisirung. — Der siebenb. magy. Culturverein u. die Juden. — Das Szörényer Mandat. — Der grosse Wauwau. — Das Armeewesen Romäniens). — Die Chronik des Huru und die grosse militärische Expedition in die Moldau des ungarischen Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos. (Ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum vom Sim. Mangiuca, Fortsetzung.)— Empirische Psychologie, zon J. Popescu 2. Auflage, besprochen von St. Velovan. — Der Flattergeist. Eine Erzählung aus dem Volke von S. Fl. Marian. Aus der „Revista politică" übersetzt von Lucreția Frențiu. — Schönes Kind. (Aus dem Romänischen von V. Alexandri, übersetzt von Eugen Müller). — Das Geheimniss. (von Mathilde Poni, übersetzt von der Dichterin selbst.) — Mogârzea und sein Sohn. (Rom. Märchen nach P. Ispirescu, deutsch von Peter Broștean.) Jacob Mureșanu. (Necrolog). — Lireratur und Kunst. (Revue du monde latin. — L. Șaineanu's deutsch-rom. Wörterbuch. — Literarische Untersuchungen von A. Densușanu. — Prof. J. Manliu's neue Schulbücher. — Ueber Kindergärten v. Strajan. Die institutionen und Gesetze Romäniens von N. Blaremberg. bespr. v. Prof. Dr. v. Cuny. — Der rom. Theaterfond Verein. — Alexandru Cihac) — Inserate.

Pränumerationspreis: Ganzjärlich 8 fl.

Dare de samă publică.

În urma regretabilului incident, prin care a ajuns reuniunea femeilor române din Arad și provincie într'un stadiu abnormal, după ce nici la solicitarea mea, încă din luna Decembre 1886 adresată către presidiu până aci comitetul reuniunei nu s'a convocat pentru dare mea de samă și pentru revisiunea socotelilor și după esperințele mai recente nici că este speranță de a o putea face aceasta pe calea sa în mod accesibil pentru mine; pentru dumerirea onoratului public contribuitor, dar mai ales pentru prevenirea și încetarea însinuărilor culte me simt îndemnată a veni pe aceasta cale neobicinuită cu darea de samă despre averea reuniunei în următoarele:

1. Conform cărții principale la sfârșitul anului 1886 averea reuniunei este	2,173 fl.	85 cr.
2. Percente de depunere după acest capital pe semestrul I 1887	43 „	40 „
3. În 16 Maiu 1887 am primit dela președintele „balului român" ca venit al balului arangiat în favoarea reuniuniunei în Februariu 1887	449 „	28 „
4. Percente de depuneri după aceasta sumă din 16 Maiu până în 28 Novembre a. c. .	8 „	80 „
5. În 12 Octobre a. c. dela Ilustrul dl Zeno Mocsonyi a întrat contribuire . .	30 „	18 „
6. În luna curentă ca tacse incurse dela membrii ordinari și ajutători	41 „	— „
Suma totală . . .	2,746 fl.	51 cr.

Acești bani sunt elocați:

I. La cassa de păstrare comitatensă aradană în libelul Nr. 7343	2,247 fl.	43 cr.
II. La institutul de credit și de economii „Victoria" în Arad, în libelul Nr. 21.	499 „	8 „
Suma	2,746 fl.	51 cr.

Libelele împreună cu toate documentele se pot vedé ori și când la subscrisa în Arad, strada Petöfi Nr. 1.

În sfârșit îmi țin de datorință a declara, că voi îngrigi aceasta avere până când reuniunea femeilor române din Arad și provincie sĕ va constitui definitiv și legal pe basa statutelor aprobate de înaltul ministeriu.

Arad, 29 Novembre, 1887.

Letiția Oncu,
cassieră.

Loc deschis.*)

Domnule Redactor! În numĕrul 119, dela 19 Novembre v. a. c. al „Telegrafului Român" un pretins (? Red.) *„acționar"* din Brașov „al *Institutului Tipografic*" se încearcă a dovedí cu cifre, că acest institut se află în ajunul falimentului. Spre a putea seduce și amăgí publicul, pretinsul *„acționar"* se dimite la inesactități — ca sĕ nu ḑic falsificări — de cifre și de date**)

Între altele pretinsul *„acționar"* afirmă: că eu „ca membru al comitetului de supraveghere", am revĕḑut și subscris bilanțul pe anul 1886 al *„Institutului tipografic"* s. a.

Față cu aceste afirmațiuni, cari me privesc pe mine personal, în interesul adevĕrului, me simț datoriu a face următoarea

Declarațiune:

Subscrisul, nici când nu am fost și nu sum nici acum membru al comitetului de supraveghere la *„Institutul tipografic,"* nu am revĕḑut și nu am subscris nici când bilanțul *„Institutului tipografic"* prin urmare nici bilanțul pe anul 1886***).

Rugându-Ve, ca sĕ binevoiți a publica aceasta rectificare în numĕrul procsim al „Telegrafului Român," remân al D-voastre

Sibiiu, 22 Novembre 1887.

cu toată stima
Dimitriu Cunțan,
prof. sem.

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.
**) Care ar fi acele? Red.
***) Unul se lapădă de satana. Red.

Loterie

Sâmbătă în 3 Decembre 1887.

Buda: 62 83 57 33 24

Nr. 895. [1747] 1—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaș* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învĕțătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v a.*, și dreptul de pensiune conform conclusului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 și este învĕțătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe sĕptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivniție.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe uu an de probă; la prestațiuni corĕspunḑĕtoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-și trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum și o academie agronomică și posede o pracsă corĕspunḑĕtoare în vinărit și pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universității săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicațiune egala vor fi preferiți competenții care posed limbile patriei (germană, maghiară și română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universității săsesci.

183 szám. 1887. [1748] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni kir. törvényszék 5914/87 számu végzése által Nagyszebeni „Albina" hitelintézet javára Csufudi Kertész Iuon, Albini Alesandru és Petrucza Niculae ellen 135 frt. tőke, ennek 1887 év Iunius hó 18 napjától számitandó 6% kam tai és eddig összesen 22 frt. 20 kr. perköltség követelés erejéig el rendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 446 frt. becsült 180 véka csöstörökbuza, 6 tulok, egy tehén, 2 hámló, egy lószekér és 4 szekér széná ból álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a Balázsfalvi kir. járásbirósági 1342/1887 sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszinén vagyis Csufudon alperesek lakásánál leendő eszközlésére **1887-ik év Deczember hó 14-ik napjának délelőtt 9 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelözö kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyibea részükre foglalás karábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzökönyvből ki nem tünik, elsöbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedik szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság táblján kifüggesztését követö naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1887-ik évi November hó 30 napján.

Vlassa Emil,
kir. bir. végrehajtó.

[1737] 3—3

Medicinae universae

Dr. P. Cioran

ord. 2—3 strada Morei Nr. 3.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemĕnat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și benturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea** lor. **Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** având pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 6—25

Turnătoriă

de clopote și de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanța pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat și bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic și mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punți egalează pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** și **toace** din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținĕtoare de această categorie, cu prețurile cele mai moderate. Se construesc clopote și pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid și cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timișoara, Fabrică.

[1605] 7

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respirațiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalațiune de gas (cu ajutoriul injecțiunei rectale).

Necrḑutul, idealul admirabil și nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur și de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur și admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, și cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din și afară din țeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuințări a ecshalațiunei de gas cu ajutoriul injecțiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *și mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe sptĕmână cu $^1/_2$—1 klgram. Pațientul se vindecă și 'și poate ear începe activitatea obositoare a vieții.

„La astmă, după o $^1/_2$ de oară dela întrebuințarea ecshalațiunei de gas, i-se dă un indem pentru respirațiune. La întrebuințarea mai departe a curei nu se mai repețesc atacurile." Chiar și coardele vocale distrucate și plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienți în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mêntuit toți de tot prin mijlocirea injecțiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel și **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalațiunei de gas cea mai mare întrebuințare. — Atestatele celor vindecați o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalațiunei de gas (injecțiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucțiunea întrebuințărei pentru medici; și pentru întrebuințarea însași a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** și **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează și nici nu strică. [1588] 40—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 121 Sibiiu. Joi 26 Novembre (8 Decembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marţia, Joia şi Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente şi inserţiuni a se adresa la
Administraţiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondenţele sûnt a se adresa la
Redacţiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicaţi nu se înapoiază.

INSERŢIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — şi timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 25 Novembre, 1887.

II.

(*O*) Sunt motive psichologice la mijloc, cari fac, ca tocmai cele mai oribile contraste se steie în cea mai imediată vecinătate. În de comun reacţiunile mari sunt cari plăsmuesc cele mai mari estreme. Căci este în firea noţiunii de reacţiune, de a procede radical „faţă cu obiectul reacţionat". Ear acest „radicalism" este, care produce estremele.

Cu un astfeliu de radicalism reacţionariu avem de a face şi aḑi în materia desvoltării societăţii omenesci, a culturei.

Dintr'un fond negru de veacuri de asupriri, s'a ridicat printr'o înverşunată luptă de spadă şi condeiu marea ideă a „luminii," a culturei suverane şi generale, cari sunt aḑi problema staturilor, ţinta popoarelor.

Instrucţie publică gratuită, învĕţământ obligat pentru tot omul, care are cele 5 sensuri, aceste sunt piedestalul pe care stă gravată devisa veacului nostru: „lumina"!

Lumină şi intunerec! Eată estremele, cari urmară repede unul după altul.

Dar şi „lumina" şi ea îşi are umbrele sale. Şi cu cât mai intensivă este cu atât mai negre sunt umbrele ei. Aşa este în natură şi fatalitatea a făcut se fie şi în lumea intelectuală tot aşa.

O sănătoasă desvoltare este în acea societate, care poate sĕ-şi aşeḑe întregul nou element inteligent eşit din scoli, la postul care i se cuvine sĕ l aşeḑe astfeliu, ca massa brută sĕ nu-i simţă povoara şi ca societatea însaşi se nu aibă elemente superflue.

Într'o astfeliu de societate ḑicem că esistă echilibrul social, fără de care nu poate fi vorba de prosperare.

Şi puţine state sunt aḑi în Europa, care se pot făli cu acest echilibru intern.

Îmbulzala spre studiile înalte, spre clasa inteligentă a luat aḑi dimensiuni atât de mari, încât echilibrul conturbat din ḑi în ḑi se apropie de încetare. Statul şi societatea nu mai pot se deie subsistinţa cuvenită tuturor oamenilor de carte. Urmarea este, că se formează un balast primejdios din acesti indivizi, cari nu mai au ce perde.

Socialismul şi anarchismul, emigrările în massă la America sunt tot atâtea urmări a echilibrului social conturbat.

Socialism şi anarchism, espatriarea de nevoie, eată umbrele negre ale „luminii"!

Cum stăm noi românii în faţă cu această calamitate generală aḑi în Europa?

De socialism şi anarchism mulţămită lui Dḑeu nu avem se ne plângem; pe lângă toate nĕcasurile multe ce le avem, barem de aceste am rĕmas scutiţi. Şi avem se mulţămim aceasta la două împregiurări: firii noastre celei bune, care se revoaltă de spiritul bolnav al socialismului şi poate refugiului din România.

15,000 de români ardeleni şi ungureni — ḑice dl Rudolf Bergner în opul seu cel mai recent — se află ca emigranţi în România liberă, cari mare parte ocupă funcţiuni, în care se laborează cu agerimea minţii. 15,000 de români crescuţi în mare parte din avutul nostru, crescuţi din ostenelile noastre, din sudoarea feţii noastre! 15,000 de români înstrăinaţi de ţeara lor, despărţiţi de fraţii şi părinţii lor de dincoace, pentru de a-şi afla subsistinţa cuvenită, care ací li s'a denegat ori din principiu, ori din necesitate!

Un volum întreg de am scrie, n'am puté sĕ ilustrăm mai bine miseria dela noi, decât prin aceste cifre. Ele sunt o dovadă grozavă pentru echilibrul social sdruncinat.

Nu mai încape nici o îndoială că şovinismul maghiar poartă vina în prima linie, pentru care ne perdem din an în an mai multe puteri tinere, căci sciut este, că noi românii la ori ce funcţiune suntem preteraţi.

Nu ne remâne deci, decât se vedem înşine de îndreptarea rĕului. Căci rĕul poate devení cât mai curênd mai mare.

Până când va mai fi în stare România de a primí pe tinerii nostri inteligenţi şi de a le asigura esistenţa în cadrele statului român?

E lucru evident că timpul nu mai poate fi departe, când ţeara românească va ḑice: non possumus. Unul dintre cei mai ilustri bărbaţi de stat ai României s'a plâns chiar acum anul, că posiţia guvernului român devine din ḑi în ḑi mai anevoioasă faţă cu ţeara şi cu sutele de tineri emigranţi ardeleni, cari strigă după pâne.

Ear când România nu va mai putè da adăpost superfluului de inteligenţă dela noi, atunci rĕul care acum este latent are se devină foarte acut.

Quid tunc?

Revista politică.

Punctele negre de pe orizonul politic au dispărut, şi presa e scutită cel puţin pentru un timp oare-care a mai înregistra sciri, care de care mai sensaţionale şi mai îngrijitoare. Singură cestiunea cu falsificarea actelor privitoare la politica cancelariului Bismarck faţă de Bulgaria, după natura ei poate se însufle oare cari îngrigiri. Casa orleanistă, care a fost acusată de isvorul acelor falsificări s'a grăbit a trimite ḑiarului „Köln. Zeitung" o declaraţiune prin care respinge ori ce învinuiri aruncate asupra ei. Ca rĕspuns la acea declaraţiune „Köln. Zeitung" ḑice, că respectiva casă nu a fost nici când acusată, că vre un membru de al ei ar fi falsificat personal acele documente. Sunt însĕ destui oameni neconscii în lumea aceasta, cari vênând după scopuri particulare, ajung a produce astfel de falsificări. Că s'a făcut întrebuinţare de astfel de falsificări, pentruca în interesul membrilor casei orleaniste şi a partidei rĕsboinice europene ţarul se ajungă la decisuri sinistre pentru pacea Europei, aceasta este faptă. În curênd se va termina cercetarea instituită în causa aceasta, şi atunci se va produce lumină în toată cestiunea. Prinţul Ferdinand al Bulgariei după cum sună o telegramă trimeasă din Sofia ḑiariului „Vossiche Ztg." declină dela sine ori ce acusă de a fi participat la falsificare. Ar fi un non sens se ḑice în telegramă, dacă s'ar acusa prinţul Ferdinand de complice al orleanistilor, cari în unire cu Rusia sunt cei mai mari inimici ai Bulgariei. Deşí numele lui e compromis în epistolele falsificate, el nu stă în nici o legătură cu acei ce l'au compromis.

În legătură cu acestea „Tageblatt" anunţă, că Herbert Bismarck, fiul cancelariului, a şi plecat la Petersburg pentru de a cerceta cu deamĕnuntul falsificările produse în corespondenţa diplomatică. Ḑiarele cele mai multe doresc publicarea grabnică a falsificărilor.

Concentrarea de trupe rusesci la fruntăriile galiţiane se urmează şi acum cu multă sîrguinţă. După scirile ce le primesce „Magdeburger Ztg." din timpul din urmă, în oraşele de pe lângă graniţă se pregătesc cuartire în toată forma, pentru soldaţii, cari sosesc în mare numĕr de pe la Moscva, Kiew şi Orenburg. Garnizoanele se înmulţesc, fortăreţele se întăresc, şanţuri se fac, armături sosesc, şi dacă întrebi ce are sĕ se întêmple prin astfel de mĕsuri ameninţătoare, se rĕspunde: n i m i c! Nedumerirea aceasta se vede că o are şi „Kreuz Zeitung", care ḑice, că la graniţa ruso-galiţiană este adunat mult material esplosibil şi mijloacele de rĕsboiu sunt concentrate astfel, ca şi cum rĕsboiul ar fi gata de isbucnit.

Nimic nu inregistrează presa cu mai multă satisfacţiune în present, ca finitul crisei presidenţiale din Paris. Învălmăşeala în care ajunsese republica

FOIŢA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

(Urmare.)

Această mică neînţelegere nu scădea nimic din tandreţa lor reciprocă. Doamna Turgeneff era mândră de iubirea fiiului seu. Devenind bĕtrână nu se mai putea urca pe trepte. Într'o seară când ea sĕ duse la un concert al lui Liszt se întêmplă că nu i se aduse fotoliul ei portativ. Ochii sei scânteiau de mânie, servitorii tremurau. Ivan o luà de braţ şi o duse până la locul seu; oare-cine sĕ duse şi o complimentà de această iubire fiească şi ea fù aşa de fericită încât uità d'a mai pedepsí.

Ea nu era însĕ totdeauna aşa, astfel logofĕtul Simon Harilovitsch, frumos şi brav băiat de 30 de ani căştigase cu tot dreptul protecţia ei. Ea creḑù odată, că el nu se poartă bine şi începù a-l asuprí. Simon nu o băga în seamă; ea sĕ supĕrà. El trebuia sĕ-i aducă când se odichnia o carafă frumoasă plină cu apa cea mai curata. Apa nu mai era după gustul ei; prea rece, prea caldă, ba prea filtrată etc. Simon ducea regulat carafa sub pretecst d'a schimba apa. Odată însĕ d-na Barbara ducênd păharul la buze se întoarse cătră Simon:

Ce-i asta? ḑise ea.

Nici un rĕspuns.

Ce-i asta te întreb, şi în acelaşi timp i aruncă păharul în obrazul servitoriului!

El devení palid, dar duse carafa fără a ḑice nimic şi se întoarse după un moment. D-na Turgeneff beu jumĕtate din păhar.

— Ah! în fine iată asta-i apă, cum se cade!

Atunci Simon palid, cu buzele tremurânde făcându-şi cruce ḑise plecându se înaintea unei icoane: D-ḑeu fie-mi martor! am dat aceeaşi apă fără s'o fi schimbat. In urmă întorcêndu-se cătră stăpâna sa o priví drept în faţă.

Copilul present la scena aceasta se simţia de tot atins.

După a tăcere de câteva secunde Barbara se ridică, strigă: Eşi! şi părăsí camera fără de a mai fini cu plânsul. In ḑiua următoare Simon mătura prin curte; o pele de capră înlocuia brilanta sa livrea; el ajunsese în rêndul servitorilor!

Printre aceia, pe cari îi prefera în special Ivan Turgeneff era Porfirio, doctorul. Pe timpul petrecerei sale în Berlin, Porfirio remăsese pe lângă el şi relaţiile cele mai amicale se stabilirĕ între junele stăpân şi acela, ce se numia valetul seu.

Pentru toată familia era un medic, un savant, un om mult stimat, chemat din toate părţile pentru consultare; pentru Barbara singură el era un sclav, un lucru. Ea nici odată nu ceda celor ce ḑiceau fii sei, cari o rugau sĕ-l remunereze ca sĕ nu mai vie ba din contră, ea nu-l vătĕma, ear adeseori i mărturisia mai multă încredere decât la toţi ceialalţi medici.

El îşi avea apartamentul în casa sa chiar, mânca la masă cu d-na Turgeneff; îl plătia de patru ori mai mult decât alţii; la Moscva el eşia fără permisiunea ei, ce mai avea el de dorit? Acesta era singurul rĕspuns, ce-l obţineau Ivan şi Nicolae! Porfirio nu devení om decât numai după moartea dnei Turgeneff; numit medic al guvernului în provincie, el murí de tiner la Spasskoë cu toate îngrijirile cele mari ale lui Ivan Turgeneff.

Femeia, ce îngrijia, această „Aggie" sau Agata, d-na Giveau ce iubia atât de mult copilul devení numai în etate de 20 de ani femeia de casă a Barbarei Petroffna.

Se afla pe toate domeniile un fel de aristrocraţie printre servitori; oarecari situaţii, care îi apropiau de persoana stăpânului erau considerate ca privilegiate şi în general trausmise dela părinţi la copii. Secretarul şi intendantul André Ivanovitsch Polyakoff primise instrucţiunea în acelaşi timp cu cei doi fii ai casei, ca şi doctorul Porfirio.

El vorbia franţuzeşte şi nemţesce, cunoscea bine limba sa natală atât de grea şi compuné vermuri plăcute. Toate afacerile importante ale familie

francesă în timpul din urmă, crisa produsă, era îngrozitoare, şi nimenea nu visa despre o aplanare atât de mulţămitoare a lucrurilor.

Astăţi republica francesă are un nou preşedinte, care se pare a fi spre mulţămirea tuturor. Aceasta au manifestat-o francesii la finea alegerii, când cu mare entusiasm, au întimpinat reuşita noului preşedinte. În noul preşedinte republica posede un bărbat espert caracterisat prin un caracter firm, despre care a dat probe Sadi Carnot de repetite ori lucrând neobosit pentru binele şi susţinerea republicei. Neînţelegeri şi încăerări de cari se prevesteau aproape cu toata siguranţă nu s'au întêmplat afară de prea puţine escepţiuni; şi judecând după toată ţinuta poporului frances la alegerea de preşedinte al republicei, se poate apriat recunoasce, că atunci când ei au a decide despre soartea patriei lor, se desbracă de toate interesele particulare, în favorul interesului comun.

În 4 Decembre n. s'a deschis Skupcina sêrbească printr'un cuvênt de tron, rostit de regele Serbiei Milan, şi care a fost primit cu multă insufleţire. Regele constată cu mare bucurie, că Sêrbia întreţine şi acum legături de amiciţie cu toate puterile. Noul regim, pêtruns de convingerea, că consolidarea mai departe a Sêrbiei se poate efeptuì numai prin întreţinerea de relaţii bune cu celelalte puteri îşi va da şi de aci înainte toată silinţa de a le întărì. De altcum conduita corectă a regimului e recunoscută din toate părţile.

Cu privire la revisuirea constituţiunei regele face cunoscut, că s'a dat împuls, ca să se sêvêrşască lucrările pregătitoare, ear în ceeace privesce starea financiară, tronul recomândă a se face economie, fără însă ca prin aceasta să se pună stavilă desvoltărei forţelor militare.

Cât privesce tractatele de comerciu, declară, că negoţierile, ce se fac cu Turcia şi cu România sunt pe o cale bună şi în curênd se vor începe şi cu Bulgaria. Cuvêntul de tron închee, că se plănuesc crearea mai multor legi în spirit liberal.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Budapesta, 4 Decembre, 1887. Dle redactor! Pe la noi, în capitala cea frumoasă a Ungariei lumea e tare agitată.

Încep a eşì la iveală în Ungaria lucruri cari de cari mai compromiţătoare. Abia s'a alinat afacerea cu mandatul ce l'a obţinut ministrul Széchenyi Pál, abia s'a liniştit încâtva nedumeririle faţă cu chiverniselele intendantului teatrului, contele Keglevich şi un nou abus, un nou scandal ocupă ţeara dela o margine până la ceialaltă.

Nu este vorbă de lucru mai puţin, ca de înstrăinarea celor mai valoroase obiecte din museul naţional şi din galeria de icoane prin însuşi factorii chemaţi a le păstra, a le griji şi a le ţinea în evidenţă, ca pe nesce averi publice ale ţărei.

Este încărunţit în lupte bărbatul suspiţionat, este cel mai valoros pupiblicist al Ungariei, este omul ce a suferit temniţă şi esil pentru patria sa, — este omul ce a adus mari jertfe pentru mărirea ţărei sale, şi tocmai pentru-că un astfel de om apare ca compromis — ne putem face o icoană adevărată despre moralitatea publică din Ungaria. Cine cunoasce numai în parte luptele ce le-au susţinut ungurii pe timpul absolutismului nu poate să nu recunoască şi aceea, că cel mai energic anteluptător al causei maghiare prin Londra şi prin presa din Paris a fost actualul director al museului naţional unguresc dl Francisc Pulszky. În călătoriile sale, şi în urmă în contactul ce a avut cu lumea mare, omul nu s'a cugetat nici cât e mai puţin, că vor veni timpuri când însuşi ungurii vor uita jertfele aduse de el pe altariul naţiunei ungaresci.

Pulszky fostul ministru, secretar de stat şi actualul director al museului naţional e părăsit de colegii săi publicişti, cari 'l trag în tină şi în noroiu, pentru-că e sărac. Este şi rămâne o pată neştearsă pe Ungaria şi pe conducătorii ei, că au lăsat ca lucrurile să se desvoalte de aşa, încât un om cu inimă şi cu suflet pentru Ungaria să fie compromis în un mod aşa de tare, chiar şi atunci, când el poate silit fiind ar fi pus mâna pe averea naţională, ceeace nu să va constata în veci. Pulszky nu neagă, că este sărac, nu neagă nici aceea, că esecutorii au preţuit unele obiecte aparţinătoare ţărei, dar aflătoare în locuinţa sa; — afirmă însă cu toată tăria, că acele au fost răscumpărate la timp şi nu s'a făcut daune museului naţional. Au greşit rău — dicem noi — cei ce au tras în tină pe un bărbat încărunţit în luptă şi în orbia lor nu au vădut, că compromiţênd pe Pulszky, compromit ţeara ungurească, dau de gol, că aici nimica nu e imposibil, totul este coruptibil şi stricat de sus până jos.

Nu voesc să me fac advocatul nimenui, dar constat că astăţi cel mai valoros om, cel mai integru caracter, cel mai neînteresat amploiat public poate cădea jertfe denunţianţilor şi nu este modru de a să mai putea rehabilita. Şi aceasta în multe casuri se poate aplica cu deosebire la amploiaţii nostri români de tot soiul.

Ei sunt denunţaţi terorisaţi în cele mai mârşave moduri şi omul stă în faţă nu cu un om dela care să poată cere satisfacţiune pe cale legală, ci cu o hârtie anonimă, subscrisă de un nume ce nu esistă — şi nu are mod să-şi repareze onoarea atăcată înaintea superiorilor sei. Mulţi români au fost nimiciţi în êst mod, pe mulţi amploiaţi actuali i ameninţă sabia lui Damocle fără să scie cu cine au de a face, cine i denunţă, cine descopere lucruri despre ei, despre cari necum să le fi făcut, dar nici nu le-au visat în viaţa lor.

Cu directorul museului s'a purces necorect şi am putea dice mişelesce şi responsabilă va fi oposiţiunea din dieta ţărei, care a inscenat un scandal à la scandalul Caffarel-Limouzin din Francia.

Si mai de condamnat sunt cei-ce au bani pentru multe lucruri de nimica, dar nu au pentru de a ajuta unui om, ce a jertfit mult pentru patria sa şi e bine să se scie, că ungurii nu au inimă pentru binefăcătorii lor, ca apoi noi să nu ne aşteptăm dela ei la nimica bun.

Vă rog să binevoiţi a da loc acestor şire nu atât pentru-că a-şi vrea să me fac advocatul omului compromitat, dar pentru ca să vadă lumea de ce sunt capace unii oameni, cari vreau să-şi atragă atenţiunea prin lucruri sensaţionale. Convingerea mea e, că Pulszky nu e păcătos în causă, şi asta cred că va constata-o şi comisiunea esmisă în această afacere. *St.*

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

VI.

Astfel merseră lucrurile până în anul 1794 când se ivì o nouă neinţelegere între curatorii bisericei de o parte şi între parochul lor George Haines şi episcopul gr. or. din Sibiiu, de altă parte. Pentru neregularităţi în administraţiunea averei bisericesci episcopul suspendase pe unii dintre curatori şi îi substitui-se prin alţii. Din aceasta ansă loviţi dimpreună cu partisanii lor se plânseră la autorităţile politice, că episcopul local i-a vătămat în drepturile lor.

Nu trecuseră dece ani dela înfiinţarea bisericei şi a doua comisiune fù esmisă din partea cancelariei aulice pentru a face cercetare, de astădată sub impregiurări cu totul schimbate şi încă în nefavorul românilor.

Impĕratul Iosif II, a cărui iubire de dreptate a devenit proverbială între români, murise, împărţirea josefinică fù delăturată şi restituită impărţirea cea veche a ţărei. Prin aceasta schimbare oraşul Braşov şi districtul seu înceată de a mai fi dependinţă a comitatului Sep. Szt. György şi devine earăşi de sine stătătoriu cu jurisdicţiune autonomă în mâna sasilor. In consecinţă cu aceste schimbări spre cercetarea neinţelegerilor ivite între curatorii bisericei şi partida lor de o parte şi episcopul local de altă parte nu s'a mai esmis Vice-comitele dela Sep. Szt. György de comisar, ci judele regesc al districtului Braşov M. Fronius, care după lege era totdeodată primarul oraşului Braşov. Esmiterea acestui sas de comisar în cercetarea pomenită a dat lucrului o direcţiune cu totul deosebită

Sasii din Braşov dela început nu au privit cu ochi buni, că în cetatea internă a lor să se edifice o biserică, care se aparţină şi românilor.

Este esperinţă veche, că pe aceia, pe cari i-ai neîndreptăţit nu numai, că i urăsci, dar te şi temi de ei. Precând nobilimea ungurească de prin comitate apăsa pe jobagi în tot modul, nici sasii nu remâneau mai înapoi cu apăsările lor faţă de românii locuitori în fundul regiu, lipsindu i nu numai de drepturile politice dar şi de cele civile.

Tocmai pe la finea secolului trecut românii din fundul regiu, basându-se chiar pe diploma a Ireannm (charta magna libertatum a sasilor) începură a se mişca spre a câstiga drepturi egale cu sasii.

Nu este mirare aşadară, că sasii in genere, prin urmare şi cei din Braşov, începură a se teme de români, cari în fundul regiu erau mai numĕroşi decât ei.

Deci aşa numita comunitate centumviralĕ din Braşov îndată ce înţelese, că în causa bisericei s'a orênduit cercetare şi că de comisar cercetător este denumit primariul lor, adecă M. Fronius, s'a grăbit într'una din şedinţele din anul 1794, dupăcum arată protocolul şedinţii, s'a grăbit dic a aduce conclus, ca să se adreseze magistratului, în a cărui frunte se află Fronius o rugare, în care să se ceară, ca magistratul să se îngrijească, ca nu cumva biserica cea nouă să devină a românilor, deoarece acestia vor aplica clopote şi toacă la această biserică şi prin aceasta se va conturba serviţiul divin în biserica protestantă, care se află aproape de biserica cea nouă.

Mai afirmă susnumitul conclus în contradicere cu actele fundaţionali, că biserica cea nouă s'a încuviinţat numai pentru greci şi recomândă cu toată naivitatea, că deoarece românii au în suburbii destule biserici, să fie avisaţi a merge în acele biserici române.

Sub astfel de auspicii şi a început Fronius cercetarea în causa numită.

Ce dispositiuni se vor fi făcut în aceasta cercetare nu se scie, deoarece operatul cercetărei nu s'a putut afla în nici un archiv.

Din raportul, pe care l'a aşternut comisariul M. Fronius guvernului transilvănean însă se vede, că acel elaborat a fost foarte voluminos, conţinênd preste 800 de pagine şi că numitul comisar, voind a satisface dorinţa comunităţii centumvirale nu s'a mărginit de a cerceta punctele de agravare sulevate de o parte a membrilor comunei bisericesci în contra episcopului local, ci au împrospetat toate cestiunile de ceartă, resolvate deja în mod definitiv, şi au luat în cercetare încă odată faptele fundărei bisericei din cestiune.

Tot ansă din acest raport se vede şi aceea, că rugarea adresată de comunitatea centumviralĕ din Braşov către magistrat, pentru comisarul Fronius, care era totdeodată conducĕtoriul magistratului, a fost foarte cinosurică.

Intocmai ca comunitatea centumviralĕ 'şi esprimă şi Fronius în contradicere flagrantă cu actele fundaţionale, aceea părere, că biserica sf. Treimi a fost incuviinţată numai pentru greci, şi că românii au destule biserici în suburbii, prin urmare să fie îndrumaţi a merge la acele biserici.

(Va urma).

Datele biografice

ale noului president al republicei francese.

Nou alesul president al republicei francese, dl Marie François Sadi-Carnot este unul din nepoţii renumitului membru al Conventului Carnot, şi unul din fiii senatorelui Lazar Hippolyte Carnot, care ca om erudit şi bărbat de stat şi-a câştigat un renume mare în istoria mai nouă a Franciei.

Noul president îşi trage aşadară originea din o familie de ţinută politică curat republicană. Sadi Carnot s'a născut la 11 August 1837 în Limoges. El este de profesiune inginer şi a absolvat cu succes eminent atât École polytechnique cât şi École des ponts et chausseès. Cariera politică şi-a înaugurat-o dl Sadi Carnot la 10 Ianuariu 1871, când a fost denumit de prefect al unui departament şi de comisar estraordinar al ligei naţionale al aceluia-şi departament.

După armistiţiul dela Versailles se începură alegerile pentru conferinţa naţională în Bordeaux şi Sadi Carnot a fost ales de deputat de către departamentul Côte d'Or cu 14,711 voturi. El se alipì de partida stêngă şi întrà în Gauche républicaine unde ajunse mai târdiu secretar.

El a fost de acord cu toate mĕsurile cari ţinteau la o definitivă întemeere a republicei şi a votat şi pentru legea de constituţiune.

La alegerea generală de deputaţi din annl 1876, Sadi Carnot a fost ales în Arrondissementul Beaune. În noua cameră a fost denumit secretar. Sadi Carnot aparţine acelor 363 de deputaţi, cari au denegat votul de încredere ministeriului Broglie. La alegerile din Octobre a aceluiaşi an Sadi Carnot a fost reales, şi şi în camera actuală representa el apartamentul Côte d'Or. În parlament dl Sadi Carnot se înteresa mai mult de lucrările acelui comitet, care avea să se ocupe cu liniile ferate, navigaţiunea şi cestiuni finanţiale. În anul 1878 a fost raportorul comisiunii budgetare şi al comisiunii pentru lucrările publice.

---

treceau prin mânile sale precum cele mai neinsemnate detailuri înlăuntru prin mânile Agatei.

Stăpâna lor scia că poate conta pe devotamentul lor; în 1842 i vení idea de a-i căsători, cu toate că ei nu să gândiseră nici odată la aşa ceva; ea comandă şi toţi să supuseră. Ea dete o frumoasă petrecere cu un dejun măreţ; de ce s'ar mai fi putut plânge cineva? Agata şi Andrea scoaseră cea mai bună parte posibilă din situaţiune, dar fericirea lor fu turburată când veniră copii. La naşterea celei dintâiu copile Ana Barbara să îngrijì foarte mult de Agata, după-ce însă aceasta îşi reluă serviciul, ea i dise:

— Ce bine îmi pare că te-am aflat earăşi! Nu merge nimic înainte fără Dta; caută şi o doică pentru copil, de prin sat, şi când vei fi libere totul va merge perfect.

Săraca femeie numai putea de durere dar trebuia să se supună; să găsi o doică; ordinul d'a lua copilul fù subscris, dar nu fù nici odată esecutat Spre marea onoare a casei nu să găsi nimeni, cine să ia copilul.

O cameră fù mobilată într'un mic pavilon sub îngrijirea Dnei Blackwood, guvernanta englesă şi purtându-se cu cea mai mare afabilitate faţă de Agata deşi să cereau foarte multe griji pentru acest serviciu, ea găsi totuşi un mijloc d'a nutri trei copii la olaltă. (Va urma.)

Prin decretul dela 26 August a aceluiași au Sadi Carnot a fost denumit de subsecretar pentru afacerile publice, în ministeriul lui Dufaure. Dl Sadi Carnot a fost de două ori și ministru, și adecă întâiu în anul 1885 sub Brisson, în al cărui cabinet a condus dece dile ministeriul de afaceri publice și ministeriul finanțelor.

Pentru a doua oară a fost Sadi Carnot în 1886 ministru de finanțe în cabinetul lui de Freycinet. Francesii datoresc noului lor president și o traducere a opului de I. Stuart Mill: „Revoluțiunea din 1848 și calumniatorii ei.“ Importantă este încă și împregiurarea, că dl Sadi Carnot în desbaterile asupra cestiunei Tonking din Martiu 1885, cari au adus cu sine căderea lui Iules Ferry, a votat pentru acesta.

Aceste sunt pe scurt datele de mai mare însemnătate din viața noului president al republicei francese

Varietăți.

* (Invitare.) Societatea de lectură *„Andreiu Șaguna“* are onoare a Ve invita la „Ședința publică“ ce se va ținea *Duminecă în 29 Novembre st. v.*, în memoria Marelui Archipăstor Andreiu, în sala cea mare a „Seminariului Andreian“ cu următorul

Program:

1. *„Rugăciune“*, cor de C. M. v. Weber, esecutat de corul societății.
2. *„Cuvênt ocasional“*, rostit de Ioan Teculescu, cleric curs. III.
3. *„Dumbrava roșie“*, — p. V. — legendă de V. Alecsandri, declamată de Irimie Iliescu, cleric curs. II.
4. *„Colindă“*, (*O ce veste minunată*), cântec poporal întocmit pentru cor de G. Dima, esecutat de corul societății.
5. *„Unele credințe deșerte la Români și urmările lor“*, disertațiune de Alimpiu Oprea, cleric curs. III.
6. *„Papinian și Vespasian“*, dialog de I. Negruzzi, predat de Ioan Teculescu, cleric curs. III. și Aleman Galea, cleric curs. II.
7. *„Sunt soldat român“*, cântec poporal întocmit pentru cor de G. Dima, esecutat de corul societății.

Începutul la 7 oare seara.

Sibiiu, în 23 Novembre, 1887.

Oferte marinimoase să primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale publică.

Comitetul arangiator.

* (Aniversarea a 70-a a dilei natale a I. P. S. Metropolit Silvestru Morariu Andreeviciu din Bucovina.) Sub acest titlu cetim în „Revista politică,“ ce apare în Suceava: în 14/26 Novembre a. c. s'a serbat aniversarea a 70-a a dilei natale a I. P. S. Metropolit Silvestru Morariu Andreeviciu. Cu această ocasiune în biserica catedrală din Cernăuț s'a oficiat o solemnă liturgie, după care, prin P. C. S. archimandritul diecesan Ciupercoviciu în numele întregei diecese și a preoțimei diecesane, s'a rostit o călduroasă felicitare la adresa I. P. S. Metropolit. La aceasta I. P. S Metropolitul a răspuns între altele, „că doresce să se simtă fie-care din cei de față așa de sănătos ca dênsul când vor ajunge acea vêrstă, care o a ajuns singur. Apoi continuă, pe lângă sănătate se cere și voie bună pentru dulceața vieții, care de sigur n'ar lipsí, dacă riurile vieții noastre bisericesci n'ar fi tulburi, dacă orisonul bisericei noastre ar fi senin“ Desvoltând în cele următoare relele ce bântue biserica îndeamnă între aplausele celor de față la concordie, singura ducătoare la ajungerea scopului comun și încheie cu cuvintele: deie Dțeu să fie așa.

* (Un present de mare preț.) În 26 Nov. n. Țarewna și a serbat a 40-a aniversare a dilei natale. Cu această ocasiune Țarul a presentat soției sale o salbă făcută din 40 smaragdi mari. Pentru a avé Țarul 49 smaragdi de una și aceeași calitate și frumseță, fură trimiși mai mulți agenți ruși prin toată Europa, de a cumpăra fie și cu prețuri enorme smaragdi, cari să întrunească condițiunile recerute. Lucrul acesta însă s'a ținut secret, ca nu cumva, aflându-se, că Țarul caută smaragdi frumoși, prețul acestora să se urce în un mod considerabil. Țarewna, primind acest present din mâna soțiului ei, fú cuprinsă de atâta bucurie, încât ținênd salba în mână, juca ca și un copil prin salon. Țarewna are o deosebită plăcere pentru daruri de felul celui amintit și singură, dintre toate suveranele din Europa, posede cea mai mare colecțiune de obiecte prețioase de aur, etc.

* (Aniversare) Marea biserică ortodocsă din Rusia în 15 Iuliu 1888 'și va celebra aniversarea de 900 ani dela convertirea Rușilor la creștinism prin descendenții din casa Ruric. Această di a fost aleasă, pentrucă întoarcerea sfântului Vladimir din campania sa în Khersonez a avut loc la începutul semestrului al doilea din anul 988.

* (Ambasadă chinesă.) Noul ambasador chines dela curțile din Berlin, Petersburg, Viena și Haaga, cu numele Hung-Suen, acompaniat de membrii nouei ambasade și de personalul de serviciu, cu totul 17 passageri de prima clasă și 14 de a doua clasă în 30 Novembre n. seara a sosit în Genua, de unde și-a urmat calea către Berlin.

* (Ceva cu privire la desființarea academiei de drept din Sibiiu.) Din partea ministrului de culte și instrucțiune, profesorul cel mai înaintat în vêrstă dl Dr. Emil Neugeboren este încredințat cu terminarea afacerilor la direcțiunea academiei de drept din loc. Prețioasa bibliotecă a academiei să va preda în posesiunea și administrațiunea museului baronului Brukenthal sub titlul „Biblioteca academiei de drept, desființate în Sibiiu“ și va fi privită ca o colecțiune de sine stătătoare a museului, făcêndu-se la ea în viitor ameliorările de lipsă.

* (Dar pentru Papa din partea Majestății sale impĕrătesei Elisabeta.) La însărcinarea Majestății Sale impĕrătesei, principesei de coroană Stefania, și a unei societăți, înalte formată din mai multe dame s'a pregătit din partea femeilor ce să ocupă cu garnituri, de pe la poalele munților austriaci un dar admirabil pentru Papa. La acest dar, la care a lucrat 70 de femei 9 luni este o lucrare de mână de o frumseță uimitoare, închisă în cununi de laur și decorată cu baldachini, pe cari e depusă emblema familiară a iubilarului. Technica și alegerea diverselor materii la construirea acestui dar, este după gustul modern. Ofertul acesta este espus numai pentru scurt timp în museul austriac, de unde în curênd va fi luat și presentat Papei din partea cardinalului Ganglbauer.

* (Descoperire.) O foaiă din România aduce știrea, că în apropierea locului, unde s'a aflat cloșca cu puii la Petroasa, s'a dat de urmele unui nou tesaur. Nisce vênători, trecênd pe lângă acel loc au aflat un capac de ceară, cu care se crede că a fost învălit acel tesaur și o monedă veche. Descoperirea acestui tesaur administrația o urmăresce cu viu interes.

* (Raport anual.) Din partea ministrului de culte și instrucțiune s'a publicat Raportul anual despre starea învĕțământului din patriă. Din acest raport e evident un progres în această direcțiune. In raport sunt specificate reformele introduse în anii din urmă, precum și alte reforme, cari să vor introduce în scoalele poporale. Trecênd la scoalele medii, arată că aici s'a lucrat în deosebi pentru statorirea unui plan de învĕțământ mai potrivit și pentru o instrucțiune cât să poate de pedagogică. Să amintesce în raport, că limba latina s'a introdus în mai multe scoale reale, așa că acum sunt scoli reale, în cari să propune limba latina și scoli reale în cari limba latină până acum nu s'a introdus. Raportul conține o mulțime de date de interes la starea învețământului din patriă.

* (Foc în Caransebeș.) Luni după prând s'a aprins un grajd militar din care s'a desvoltat un foc mare, ce amenința cu nimicire în linia primă reședința episcopului nostru Norocirea a fost, că focul după o încordată laboriositate a pompierilor a fost localisat, și astfel afară de acel grajd alte edificii n'au ars.

* (Din dieta Bucovinei.) Guvernorul țĕrii, baronul Pino, a fost ales în 22 Novembre cu unanimitate de deputat în dieta Bucovinei pentru districtul Siretiu.

* (Esposiție.) Direcțiunea museului c. ung. technologic de industrie din Budapesta să ocupă cu idea de a deschide în anul viitor o esposiție de unelte. Localul destinat pentru esposiție va fi museul. Deschiderea solemnelă a esposiții să va face în 5 Februariu 1888 închiderea în 1 Aprile același an. Pot fi trimise cu această ocasiune la esposiția amintită tot feliul de unelte, menite pentru ori și ce, numai să aparțină ramului de industrie. Obiectele espuse cari vor escela, vor fi premiate sau cumpĕrate pentru institut, în care cas despre aceasta să va pregăti un document. Spesele de transport ale obiectelor nu le ia asupra-și direcțiunea museului. Doritorii de a-și espune obiectele lor de ramul amintit au a face cunoscut aceasta institutului până la 31 Dec. n.

* (Negură groasă.) În cetatea cea mare a lumei, în Londra în 16 a. l. c. în această earnă, s'a lăsat o negură așa de groasă încât comunicațiunea în oraș dela un loc la altul era aproape imposibilă. Pentru a și îndeplini lucrările lor prin case locuitorii fură siliți a arde în tot decursul dilei petroleu. O așa negură locuitorii Londrei nu-și aduc aminte a mai fi pomenit.

* (Cădere de meteor.) În Cluș, în seara din 20 Novembre la 6 oare, a căzut un meteor, lăsând în urma sa o frumoasă coadă strălucitoare, de o coloare vênăt-verde foarte bătătoare la ochi.

* (Contra arsurelor.) E o dicĕtoare populară care spune: cui cu cui se scoate! Deci dacă te frigi, ține partea friptă vr'o 2 minute înaintea focului și ți-a trecut, de nu te ai fript rĕu. Dacă te ai fript mai tare ține partea aceea în apă rece în care ai turnat puțin oțet; acoperă apoi cu făină, cu tibișir sau și mai bine cu foi de aloes.

Dar mai bun ca ori ce, e următoarea rețetă cu care 'mi-a potolit durerea, un fost Doctor din R.-Sarat, Gr. Stroia, acum câți-va ani, când aprinzêndu-se o lampă cu petroleu îi apucasem cu mâna sticla. O recomând tuturor de oare-ce durerea dispare aproape imediat și vindecarea e repede:

Uloiu de migdale dulci 15 grame în care se amestecă 100 grame de apă de var. „Gaz. Săt.“

* (Rectificare.) În articulul „Scandalul din Arad“ publicat în nrul precedent, au întrat două greșeli de tipar care confundă înțelesul, și anume:

In alinea 8 în loc de cuvêntul ultim competentă să se cetească „contrahentă.“

Ear în alinea 9 începutul șirului 3 în loc de competentă „consultată“.

* (Bibliografic.) A apărut de curênd: *„Metodica scoalei poporale“* de Dr. Petru Pipoș, profesor. Partea generală. Arad, tipografia diecesană, 1887. Prețul 60 cr., pentru România 2 lei. Asupra acestui op de mare interes pentru instrucțiunea noastră vom revení.

Declarațiune.

In urma articulului „Scandalul din Arad“ publicat în Nr. precedent al „Telegrafului Român“, cerêndune deslușire dl colaborator al „Tribunei“, Pompiliu Pipoș prin domnii Septimiu Albini și Sabin Bărcian, dacă cele dise în alinea următoare: „Putem servì cu esemple, că pe un redactor și pe un colaborator de ai „Tribunei“, i-au provocat să nu comunice cu netribuniști nici chiar prin restaurațiuni“ — se subînțelege Dsa? declar, că aceste aserțiuni nu se refer la dênsul.

Sibiiu, 25 Novembre, 1887.

Dr. *R. Roșca*,
redactor.

Dare de samă și mulțămită publică.

Pentru cei nenorociți prin foc din Vălcelele-bune au mai binevoit a contribuí:

Esc. Sa dl archiepiscop și metropolit, Miron Romanul 5 fl., Il. Sa dl archimandrit și vicariu, Nicolau Popea 5 fl., Il. Sa dl Iacob Bologa, cons. aulic în pensiune 1 fl., dd. Constantin Stezar, căpitan în pens. 3 fl., S. P. Barcian profesor, 1 fl., Enea Hodoș 1 fl., Ioan Hannia, dir. sem. 1 fl., Nicolae Cristea, ases consistorial 1 fl., N. N. 1 fl., Mateiu Voileanu, asesor consistorial 1 fl., N. N. 50 cr., Nicanor Fratesiu, secretar consistorial 1 fl., N. N. 50 cr. Suma 22 fl. — Cu datul de 9 Nov. a. c. am cuitat suma de 18 fl. — Suma totală a colectei 40 fl.

Tuturor P. T. domni, cari au contribuit la alinarea suferințelor și ajutorarea nenorociților vălceleni, le esprim și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțămiri.

Sibiiu, 4 Decembre, 1887.

Ioan Popoviciu,
înv. la scoala elem. de fete a Reuniunei fem. rom. din Sibiiu.

Cheltuială numai de 3 cruceri se face pe fiecare di cu pilulile de Helveția ale farmacistului A. Brandt's, și nimenea nu poate susține, că s'ar afla un mijloc mai plăcut, mai sigur și mai eftin pentru lipsa de apetit, răgăeli acri, vênturi și trênși, ca pilulele de Helveția ale farmacistului R. Brandt's, cari se pot căpăta aproape în toate farmaciile pentru 70 cr. o cutie.

Loterie

Mercuri în 7 Decembre 1887.

Sibiiu: 85 77 75 37 41

Bursa de Viena și Pesta.

Din 6 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	99.80	99.75
Renta ung. de hârtie	85.75	85.75
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.70	95.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	125.60	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.25	112.25
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.—	99.—
Sorți ungurești cu premii	123.75	123.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	150.—	149.50
Obligațiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	5.93	5.92
Napoleon	9.96	9.94
100 marce nemțesci	61.80	61.80
London pe (poliță de trei luni)	125.95	125.61

Nr. 343. [1749] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu şi Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima poblicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele;

1. ½ sesiune pământ arător şi fênaţ la Teiu cu venit curat anual calculat . . . . . 50 fl. — cr.
2. Un fênaţ la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului . . . , . . 40 fl. — cr.
3. O parte de pădure la Teiu anual . . 10 fl. — cr.
4. Drept de păşunat pentru câte vite va ţinć fiitoriul paroch . . 20 fl. — cr.
5. Dela 184 familii câte douĕ mĕsuri de curuz cu coceni, calculate à 50 cr. . . . . 184 fl. — cr.
6. 9 mĕsuri fasole 13 fl. 50 cr.
7. 184 fuioare . 4 fl. — cr.
8. Stola usuată după calculul mediu circa . 88 fl. 50 cr.

Suma . 410 fl. — cr.

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la dispoşiţiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a şi substerne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de **Crainic**,
protopresbiter.

Pilurile curăţitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.) [1745] 2—12

Cel mai bun mijloc contra încuerei şi a nefuncţionărei ficatului.

Acestea nu agraveazć — ca multe alte medicini — starea paţientului mai î ainte de a se simţi mai bine. Influinţa lor deşi e domoală, e deplină şi fără urmări neplăcute, cum sunt greaţa, colica etc. Pilurile curăţitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curăţesc maţele de toate substanţele iritabile şi păstrează intestinele într'o stare sănĕtoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătăţii. — Contra mistuirei şi nefuncţionărei ficatului. — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor şi tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din maţe materiile otrăvicioase. Pilurile influinţează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere d guturaiu şi 'l ameninţă frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare şi prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul şi vor depărta frigurile. O limbă acoperită de un gust sălciu 'şi are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curăţitoare ale lui Seigel vor curăţi stomachul, vor delătura gustul rĕu şi vor recâştiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce şi sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greaţă şi diaree. Dacă maţele vor fi eliberate de astfel de necurăţenii prin o dosă din pilurile curăţitoare ale lui Seigel, dispar aceste influinţe neplăcute şi sănătatea earăşi revine. — Pilurile curăţitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare şi beutură. Preţul unei schatule cuprindĕtoare de pilurile curăţitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungureţe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A. J. White, Limited, 35 Farringdon Road, London.
Depoul principal şi espedarea centrală de „pilurile lui Seigel“ Iohann Nep. Harna, Apotheke „zum goldenen Löwen“ in Kremsier (Mähren.)

Radstat, 3 Iuniu, 1887.

Onorate domnule: Eară am onoare a Vĕ scrie pentru 2 butelii Shäker-Extract şi pentru 6 şatule „din pilulele“ lui Seigel, cari le veţi trimite per rambursă postală. Foarte bine mi-a causat „Extractul“ şi „pilulele lui Seigel.“ Cu stimă.

Iohan Iud, proprietar de case în Radstat, Pongau.

Niedlingsdorf la Pikanfeld, 5 Octobre 1887.

Stim. Dle! E în adevĕr admirabilă influinţa, ce o esercită acest „Exctıact Shäker.“ Ve esprim adênca mea mulţămită. Trimiteţi-mi cât mai îngrabă 1 sticlă extract şi o schatue de piluri prin rambursă. *Iosef Schranz.*

Bucuraţi-ve copiilor!

Esposiţiunea de crăciun

a mărfurilor de jucării.

Viena, II., Blumauergasse 23,

ve aduce şi de astădată, ce e mai nou, mai elegant şi mai eftin, şi a arangiat, ţinênd cont de anotimp, grupe de mărfuri pentru jucării potrivite atât pentru băieţi cât şi pentru fetiţe; după gustul cel mai bun şi cu preţuri încă ne mai pomenite de eftine.

Grupe pentru fetiţe dela 2—5 ani.

1 Bucătărie cu mobiliar şi vatră de fert.
1 Păpuşă atrăgĕtoare cu pĕr şi ochi de sticlă.
1 Service pompoase de porţelan.
1 Garnitură completă de saloane vienese.
1 Teatra cu musică, figuri şi decoraţiune.
1 Animal cu mechanism.
1 Organisaţiune completă a bucătăriei.
1 Coşuleţ frumos argintat.
1 Douĕ părechi de tăcâmuri metalice, dimpreună cu scoţitoriul, ce nici odată nu se înegresc.
1 Fer da călcat masiv de oţel.
1 Piuliţă cu pisălug.
1 Moriscă de cafea în miniatură, putendu-se în faptă folosí.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun şi cu chip frumos.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, podoaba cea mai frumoasă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 65 obiecte de lucs, înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băieţi dela 2—5 ani.

1 Car de bere cu vite înhamate şi 6 butoae.
1 Cal pompos de balansare.
1 Teatru cu musică, figuri şi docoraţiune.
1 Coifuri de infanterie.
1 Sabie cu încingătoare de curea.
1 Puşcă, ce se încarcă la basă.
1 Pătrântaş de pele şi insignii.
1 Tobă şi măieţe.
1 Harmonică de oţel pentru cântarea pieselor frumoase.
1 Adjustarea de paradă în uniforma infanteriei ces. reg.
1 Acrobat, mişcându-şi mânile, picioarele şi gura.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant.
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun şi chip frumos.
1 Lemnar mic cu planul înainte.
1 Animal cu mechanism.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 66 obiecte de lucs, înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru fetiţe dela 5—10 ani.

1 Salon de paradă, tapeturi şi cu oglinzi în rame de aur.
1 Garnitură de salon vienez.
1 Chiteră cu chee pentru instruarea proprie.
1 Paturi de lemn pompoase şi neruinabile pentru nuci.
1 Păpuşe, ce nu se strică cu pĕr şi cu ochi de sticlă.
1 Credenţe foarte frumoase cu uşi de sticlă.
1 Masă elegantă cu service de porţelan.
„Mica spălătoreasă conţinênd:
1 O trocuţă masivă de spălat in adevĕr folosibilă.
1 Căzan de rufe în miniatură, în adevĕr folosibil.
1 Prăvăleac de rufe, în adevĕr folosibil.
1 Service complete de porţelan pentru cafea, ori ceau, cu zugrăveli frumoase, pentru 6 persoane cu tăcâmul seu.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciuni. sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 63 obiecte de lucs înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băeţi dela 5—10 ani.

1 Locuri de împuşcat mehanice.
1 Ţintă şi pusci cu capsă, efectuate elegant.
1 Caleidoscop, admiraţiunea mare a opticei.
1 Picioare pentru garnitură de scris, constătătoare din 1 stil, creion, şi penel de ras.
1 Pompoasa panoramă, călătoria împregiurul pământului.
1 Casten american pentru unelte constătătoare din opt bucăţi
1 Pictorul grabnic, cu desemnuri.
1 Joc de pacienţă practic în 6 tablouri.
1. Chiteră cu cheie pentru instruarea proprie.
1 Lemnariul practic cu planul clădirei.
1 Cuglărie mare completă.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeşnicuţe briliante pentru luminiţele pomului de crăciun.
25 Luminiţe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori. [1750] 1

Toate acestea 63 obiecte de lucs înşirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Adressa: **L. Kon's** Spielwaaren-Weihnachts-Ausstellung, **Wien II.**, Blumauergasse, 23. — Espedarea se face pe lângă rambursă postală, sau trimiţênd bani.

Avis sensaţional.

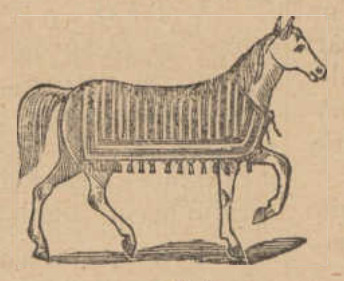

Fiindcă în cele dintâi fabrici de aici, de ţoal şi covoare erau îngrămădite mii de duzini de atari fabricate astfel, că comandele sĕ făceau cu greutate, mi-a succes a cumpĕra cu un preţ neînsemnat un mare numĕr dintre cele mai frumoase şi mai solide ţoale de cai şi covoare, şi pentru aceea unicul me aflu în posiţiune a oferì atari fabricate pe lângă un preţ bagatel, care abia ajunge la preţul materialului din cari sunt lucrate aceste mărfuri elegante. Eu dau

Cele mai bune ţoale de cai

de 190 cm. lungi 130 cm. late în cea mai bună şi solidă calitate cu dungi negre şi cu ciucuri deschişi, dese şi calde, trei kilo grea bucata. numai à

fl. 1.50

Elegante şi de o coloare galbină sulforică învĕlitori de fiakeri

cu 6 dungi vinete sau negre, circa 2 cm. lungi şi 1½ lată în cea mai escelentă calitate, bucata à fl. 2.50. Aceste învĕlitori admirabil de frumoase şi de o fineţă esemplară pot serví şi ca învĕlitori pe paturi şi ca covoare.

Covoare gălbui, negre în cel mai frumos dessin şi în cele mai frumoase colori, **10 m. lungi** numai fl. 3.50.

Perdele complete gălbui negre, cari constau din 2 aripi, o draperie şi două embrasse, model frances, în cea mai frumoasă esecutaţie, podoaba ori cărei odăi, numai fl. 4.70 bucata.

Garnituri complete de rips în colorile cele mai pompoase, constând din două ciarciafuri şi o pânzătură, jur împregiur cu fir de mătasă foarte frumoase, numai fl. 4.70.

Espediţiă foarte promtă în toate locurile monarchiei austro-ungare cu rambursă (Post-Nachnahme) sau trimiterea de preţ. Adressa: [1727] 3—8

„Wiener Kaufhaus“,
A. Gans, Wien, III., Kolonitzgasse Nr. 6. T.

Medicament

pentru

boala de fungie,

tuberculosă (oftică), astmă (respiraţiune), catar cronic de plumâni etc. prin

Ecshalaţiune de gas (cu ajutoriul injecţiunei rectale).

Necredutul, idealul admirabil şi nerealisabil al medicilor, se poate efeptuí sigur şi de tot prin mijlocul acestei metode de cură! Despre efectul medical sigur şi admirabil mărturisesc următoarele espuneri alăturate în scurt, dar mai ales atestatele profesorilor de renume european, şi cari se legitimează prin prescriptele medicale presente din şi afară din ţeară:

„Adeseori chiar după trei întrebuinţări a ecshalaţiunei de gas cu ajutoriul injecţiunei rectale pere: *tusea, frigurile, scuiparea,* (flegma) *şi mirosul greu de sudoare* Greutatea corpului se sporesce pe septĕmână cu ½—1 klgram. Paţientul se vindecă şi 'şi poate ear începe âctivitatea obositoare a vieţii.

„La astmă, după o ½ de oară dela întrebuinţarea ecshalaţiunei de gas, i-se dă un indem pentru respiraţiune. La întrebuinţarea mai departe a curei nu se mai repeţesc atacurile.“ Chiar şi coardele vocale distrucate şi plumâna pe jumĕtate distrucată încă se vindecă. Dintre 30 de pacienţi în ultimul stadiu al tuberculosei s'au mĕntuit toţi de tot prin mijlocirea injecţiunei de gas.

Precum în cele mai mari spitaluri din lume, astfel şi **în spitalul imperial reg. comun din Viena** află aparatul ecshalaţiunei de gas cea mai mare întrebuinţare. — Atestatele celor vindecaţi o dovedesc.

Aparatul ces. reg. a. p. al ecshalaţiunei de gas (injecţiunei-rectale) este complet, cu adausul la producerea gasului, dimpreună cu instrucţiunea întrebuinţărei pentru medici; şi pentru întrebuinţarea însaşi a bolnavilor prin

Dr. Carl Altmann, WIEN, VII. Mariahilferstrasse Nr. 80,

se poate primí pentru **8 fl.** şi **30 cr.** pentru pachetare, cu bani gata sau cu rambursa postală.

Cura în sine nici nu molestează şi nici nu strică. [1588] 41—50

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 122 Sibiiu, Sâmbătă 28 Novembre (10 Decembre) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 25 Novembre, 1887.

III.

(*O.*) Am dis în numĕrul trecut, și repetăm, că o strașnică parte a crisei, pentru ce românii nostri inteligenți își părăsesc în mase patria mamă și trec în România, cade asupra sistemului, asupra desbinării dintre maghiari și români, care atât de stricăcioasă ne este ambelor popoare.

Dar în sfĕrșit lucrul trebue luat odată, cum este, și noi trăgêndu ne seama cu toate împregiurările, avem datorința de a face ca rĕul sĕ încete, ori cel puțin sĕ se alineze. Ear câtă vreme nu facem tot ce ne stă în putință în acest sens, restul de vină este al nostru. Pe noi are sĕ ne facă viitoriul responsabili pentru urmări.

Nu mai încape îndoială. Dacă am avea noi românii instituțiuni naționale de ori ce soiu într'un numĕr corespundĕtor numerosității noastre, în cari sĕ ne putem fructifica capitalul viu al elementulni nostru inteligent întreg, — emigrațiunea în România ar avea sĕ încete sau cel puțin sĕ scadă într'o mĕsura însemnată.

Câtă vreme tinerii nostri nu-și află cuvenita subsistență între români, dela români și pentru români, calamitatea emigrațiunii în România va rĕmâné o cestiune deschisă.

Resultă din aceste premise, că suntem chemați chiar noi a discuta în principiu asupra mijloacelor de îndreptare, — a treia și ultima întrebare, asupra cărea am promis în articlul I sĕ ne dechiarăm.

Am trecut noi peste dificultățile începutului pe terenul regenerării noastre naționale, am trecut, dar nu demult, astfeliu încât mai că nici nu suntem în stare ai amuți pe aceia, cari afirmă, basați pe puternice cuvinte, că încă și adi numai în studiile primitive ale începutului suntem.

Ori cum ar fi, un lucru stă: cu cât suntem mai mult în stadiile începutului, cu atât curentul în mișcare se poate mai ușor dirige și ținé pe cărarea, care conduce la resultate sănătoase. Căci eșit odată odată din orbecările începutului și întrați pe o cale sigură, schimbarea direcțiunii este foarte ane voioasă, ea se poate produce numai prin reacțiuni puternice.

La tot casul însĕ condițiile la noi sunt încă de natură foarte accesibilă pentru îndreptări.

Și acesta este un mare favor.

Distinsul nostru critic și literat, dl Maiorescu, a dis în repetite rênduri, că noi ne-am apucat de regenerația noastră națională și literară de sus ca sĕ ajungem în jos, ne am făcut dintâiu coperișul clădirii, înainte de ce ne-am fi apucat de zidirea fundamenmentului. D-Sa a ilustrat aceasta aserțiune a D-Sale, cu o serie *întreagă* de studii asupra stării noastre sociale și literare. Așa încât adi adevĕrul esprimat de dl T. Maiorescu este preste tot recunoscut și are *drept consecință*, că am *început* a ne îngrigí mai cu *temeiu* de fundamente, de lucruri de valoare internă, căci lustrul estern de sine are sĕ urmeze.

Numai într'o direcțiune pare că nu facem de loc îndreptări intenționate. Înțelegem echilibrul nostru social.

Ce facem noi de present și ce am făcut în trecut pentru stabilirea unui echilibru între massele brute ale poporului nostru și între classa inteligentă?

La început lucrul era de sine înțeles. Aveam sĕ ne creăm o classă inteligentă, căci ea ne lipsia aproape cu desĕvêrșire; ear câtă vreme ne-a lipsit, nu putea fi vorba de ecuilibrarea ei cu massele poporului, tocmai pentru că lipsia prin ea un factor al echilibrului. Dar creat odată acest factor, cestiunea echilibrului este pusă pe tapet.

Și nimeni credem, nu va trage la îndoială, că classa inteligență ne este adi creată.

Ei bine. Cum am încercat dar sĕ echilibrăm acest nou element social cu cel vechiu, cu massele poporului? Dar mai concret: ce am făcut pentru de a face superfluă emigrațiunea fraților nostri dela noi?

Foarte puțin. Și, și acest puțin de multe ori în vederea altor scopuri, ear nu în al acestuia.

În raport cu alte popoare din țĕrile coroanei sftului Stefan, noi dăm poate cele mai multe stipendii sau burse pentru tinerii, ce se dedică la studii academice. Avem funțiuni foarte frumoase în ființate de bărbați piosi și cu tragere de inimă cătră națiune, fructele căror le întrebuințăm tot pentru de a ne cresce o inteligență.

Și facem întocmai. Crescem inteligență frumoasă, inteligență multă, dar ca sĕ i creăm acestei inteligențe condițiile de esistență, ca sĕ-i îngrigim și designăm locul, la care are a se lupta și a se susține, — asta este, de care prea puțin ne am îngrijit,

Ear câtă vreme nu facem aceasta, echilibrul nostru social este conturbat, massa inteligenții noastre alungată preste hotară, ear sutele de mii date în formă de burse — pentru noi imediat — de prea puțin folos.

Sĕ creăm instituțiuni nouĕ românesci, și cu deosebire cele vechi sĕ le îmbunătățim, sĕ facem ca cei cari absolvează fie academici, clerici sau pedagogi sĕ-și afle după absolvare aplicarea cuviincioasă.

Cine se crede în posiția fericită de a putea da pentru binele neamului seu din avutul seu — dee pentru crearea condițiunilor de esistință ale inteligenții române, dee unul pentru o scoală aci, altul pentru o parochie acolo, al treilea pentru cutare instituțiune culturală, economică, socială, — și el ne va face un serviciu de o mare însemnătate. Căci numai așa putem sĕ ne ferim de o crisă socială, și în fine numai așa poate fi vorba de stabilirea echilibrului nostru social!

Lucrând astfeliu, clădim ceea ce ne lipsesce, fundamentul. Și — repetăm — lustrul are sĕ urmeze de sine.

Revista politică.

Vestea, că în capitala monarchei noastre se iau grave dicisiuni pentru soartea imperiului, a străbătut ca fulgerul în toate părțile. Lucrurile, așa cum se desvoaltă însuflă îngrigiri, ele sunt simptoamele unui înfricoșat rĕsboiu. Majestatea Sa monarchul a amĕnat că ătoria la Pesta, deoarece comandanții de corp au ținut conferințe în cestiuni militare sub conducerea Maj. Sale. Archiducele Albrecht *special* a fost chemat din Arco la Viena și a avut mai multe întruniri cu Kalnoky, ministrul de esterne și cu Bylandt, ministrul de rĕsboiu. Scopul acestor întruniri este, ca sĕ se hotărească, ce mĕsuri sĕ ia monarchia noastră contra Rusiei.

Rusia încă de mult 'și concentra armata la granița nord-ostică a monarchiei noastre, dar pentru ca pacea europeană sĕ nu se vadă amenințată, adeseori se desmințiau scirile despre concentrările de trupe rusesci. Adi însĕ aceste concentrări însuflă mari îngrijiri. Tonul foilor din capitală e de tot serios. Astfel „Fremdenblatt", organul ministrului de esterne, ocupându-se de aceasta cestiune delicată, constată, că scirile sosite despre concentrarea trupelor rusesci la granită nu sunt numai născociri a foilor polone, ci ele se basează pe adevĕr și constată tot odată și necesitatea de a se lua mĕsuri de apĕ-

FOIȚA.

Mama lui Ivan Turgeneff.

(Incheere.)

Dna Barbara plecă la Moscva; Agata trebuia sĕ-i urmeze după două dile. Îi vinia cu greu sĕ și părăsească copii, dar ea se decise totuși pentru a nu supăra pe stăpâna. În diua următoare, după sosire, în momentul d'a servi thea, ea stătu pe loc.

— Ce-ți este? întrebă Barbara Petroffna.

— Doamnă respunse sĕrmana femeiă cu o voce stinsă, am adus cu mine toți copii... te rog.... nu puteam.....

— Ce copii? ce-mi spui?

Agata căduù în genunchi.

— Doamnă în numele lui Dzeu, îndură-te, permite-mi de a-i ținé aici. Vĕ voiu servi zi și noapte permite numai sĕ remână, ca sĕ pot sci cum...

— Eși! strigă Barbara.

— Doamnă nu voiu eși fă cu mine ce'i vrea. Dta asemenea ai avut doi copii? Ce vor face ai mei fără mama lor? Nu cer decât un lucru dela măria ta; nu-mi lua copii. Și sĕraca creatură se târăie în genunchi până lângă fotoliul stăpânei sale.

— Eși! repetă Barbara.

— Mamă, mamă! striga fica sa adoptivă cu ochii inundați de lacrimi.

— Cum cutezi sĕ plângi?

Mănia Barbarei sĕ întoarse contra copilului care audì scăpându-i aceste vorbe teribile:

Voiu face cu tine ce-mi va plăcé, te voiu trimite la sat cu servitorii și pe copii îi voiu pune în institutul copiilor găsiți....

— La sat, în Siberia, unde vei voì; dar numai cu copii mei, se ruga Agata tot în genunchi.

Dna Barbara sună clopoțelul violent, două femei venirĕ.

Duceț o, duceț o, legați-o.

Agata apucată d'o nebunie nu se mai putú stăpâni; când femeile o atinserĕ, ea strigà: Ești o tigroaică.

— Tăcere! striga stăpâna, sau te voiu pedepsì. O veți pune în închisoare.

— Ori unde vei voì dar mai întâiu trebue sĕ știi, că mai bine-mi voiu sugruma copii de cât sĕ-i părăsesc.

— Nebună, nebună! urla Barbara crâșnind din dinți.

— Agata, vino, te rog, murmură una dintre femei.

Nenorocita făcù câțiva pași cătră ușă, dar deodată se întoarse de nou cătră Barbara; blânda sa față devenise amenințătoare, ochii-i scânteiau.

— Doamnă, dise ea, am fost și pentru Dta și pentru bărbatul Dtale servitori credincioși și devotați, dar după o nebună numai sunt servitori, ci numai sclavi!

O scenă înspăimêntătoare urmà acestor vorbe. Barbara se ridică apucà pe Agata cu unghiile de o mână și cu ceealaltă o isbì când deodată ea căduù grămadă de un atac de nervi. În seara aceea chiar ordinul de estradare al copiilor fú scris și semnat. De astădată însĕ bunul sentiment al tuturor desaprobà tirănia stăpânei. Andre în calitatea sa de intendant ocupà o camerĕ în apartamentul reservat servitorilor. Acolo copii sei trăirĕ prinsoneri fără aer, fără esercițiu, mai totdeuna singuri. Dzeule! ei vor muri, dicea muma sfășiată de durere.

Cei doi frați ca sĕ repareze urmările, ce lăsaserĕ în inima mamei lor o junețĕ nefericită și o căsătorie fără amor, căci ea scia bine, că s'a căsătorit numai din noroc și nu ignora infidelitățile frumosului Sergiu Turgeneff.

Ivan devenì un mare scriitor, al cărui nume fù binecuvêntat de glorie; Nicolae, cel mai mare, nesămênând lui Ivan, dar bine dotat și el, se căsătorì contra voinții d-nei Barbara cu o tinerĕ verișoară, ce o iubia cu pasiune, părăsì armata, primì un post în administrațiune și mai mult încă învĕță limbile străine, pe care le cunoscea admirabil. Mult timp mamăsa considera această legătură numai ca o simplă unire; în 1845 se duse la Petersburg pentru a încerca sĕ despartă pe Nicolae de femeia sa; respinsă cu perdere, ea plecă furioasă și nu se împăcà decât numai un an înainte de moartea sa.

Această femeiă slabă și nenorocită cu toată bogăția ei și cu toată atot puternicía murì la Moscva în 1850 în brațele fiului seu Nicolae și a ficei sale adoptivă.

Willie Black.

Trad. din „Le Figaro."

rare. *Pentru Austro-Ungaria,* ḑice numita foae, *e valabil cuvêntul, ce l'a dat, că nu vrea sĕ tulbure pacea vecinilor. Însĕ dacă se vor concentra mereu şi de ací încolo trupe rusesci la graniţa austro-ungară vom fi siliţi a lua şi noi mĕsuri corĕspunḑĕtoare, spre a nu rĕmâné îndĕrĕt faţă cu pregătirile de tot improvisate şi ameninţătoare ale vecinului.*

„Neue Freie Presse", ocupându-se în un articul de fond cu aceasta cestiune, ḑice intre altele: Cei drept, vorbele comunicatului oficios le primim aḑi numai ca o prevenire, dacă însĕ s'ar întêmpla ca pentru fie-care regiment, ce'l trimite Rusia, sĕ se aḑucă un regiment austro-ungar la Galiţia, dacă s'ar desvolta o emulaţiune în pregătirile militare a acestor douĕ state, atunci pacea europeană e cu mult mai ameninţată de cât prin cele mai aprige discusiuni ale diplomaţilor. Popoarele monarchiei sunt însĕ gata a-şi sacrifica toate puterile lor contra invasiunei vrăşmaşe, dar ele doresc, ca această jertfă în adevĕr sĕ fie necesară, când e vorba de siguranţa esistinţii imperiului şi de ajungerea celor mai mari scopuri ale politicei noastre.

Cum cearcă Rusia o întreprindere îndresneaţă, ca chiar acum sĕ atace pe Austria? Evenimentele din lunile trecute din nou a asigurat pe principele Bismarck, că ura naţională a ruşilor contra germanilor îngăḑue numai o apropiere a cabinetelor nu însĕ şi o împăcare durabilă între popoarĕ. Dacă s'ar iví ḑiua nefericită, în care Austria ar zăcé sfărîmată, imperiul german ar trebuí sĕ stea faţă în faţă cu victorioasa Rusie şi cu vrăşmaşul de moarte, cu Francia, fără a afla ajutor în întreaga lume. E lucru constatat, că Austria e spriginul cel mai puternic al puterei germane şi chiar aceasta împregiurare în timpul din urmă a legat aşa de tare alianţa, încât ori ce atac îndreptat contra Austriei a fost privit în Germania ca un signal de luptă.

Dar dacă nu s'a nimicit întregul fundament al politicei austriace, atunci nu-i posibil, ca prin visita ţarului în Berlin sĕ se fi îmbunătăţit relaţiunile intre imperiul german şi cel rusesc. Principele Bismarck a ḑis în parlamentul german, că Germania nu se poate dedica cu totul în serviciul politicei austriace. Acest enunciament e la loc, cei drept, dar alianţa, despre care s'a făcut amintire în cuvêntul de tron şi care a produs viu entusiasm, dovedesce, că aceste puteri nu mai în comun se pot apĕra. Austria şi în orient va purta numai o astfel de politică, care va fi recunoscută de Germania ca politică pentru păstrarea posiţiunei de putere mare, ea va urmărí numai astfel de interese, pentru apĕrarea cărora va putea conta şi pe puterea armată a Germaniei.

Cuvintele monarchului german: Noi voim pacea, dar decumva ne va ataca cineva, atunci . . ! sunt un echo al comunicatului oficios şi tocmai aceasta împregiurare nu ne lasă sĕ ne putem esplica, pentru ce chiar acum Rusia plănuesce o ofensivă contra noastră. Se baseazĕ Rusia pe simpatiile francesilor? atunci se va aprinde un foc, care chiamă la arme ḑece milioane de oameni. Se baseazĕ pe forţele ei, atunci aceasta presupunere, ca sĕ se împotrivească cu ale Germaniei şi Austriei, este numai o închipuire. Noi nu putem sĕ prescriem o politică bărbaţilor nostrii de stat, ḑice aceasta foaie, care sĕ ne aducă la un duel cu Rusia, dacă însĕ ministrul Kalnoky teme siguranţa monarchiei, trebue ca şi principele Bismarck sĕ se îngrijească de amenin ţarea ḑela frontierele germane. Numai o completă armonie între politica austriacă şi germană poate fi scutul monarchiei şi ultima posibilitate, ce trebue căutată pentru menţinerea păcei în aceste timpuri grele. Înaintea acestei practice va ceda şi Rusia Şi tot astfel continuă, apelând când la alianţa cu Germania, când la bunele relaţiuni, când la interesele cu acest imperiu şi apoi închee: Bazaţi pe imperiul german ne temem încă de un resbel devastătoriu şi înfricoşat, dar nu ne temem de nici un vrăşmaş. De va atăca Rusia pe Austro-Ungaria va gusta şi ascuţişul baionetului german. *Pe aceasta ni se mai baseazĕ credinţa în menţinerea păcii. Dar dacă aceasta credinţă ar fi deşartă, atunci monarchia se află în timpuri critice.*

Concentrările de trupe rusesci se aduc în legătură şi cu influinţa, ce o joacă Rusia asupra Turciei. Nelidoff, ambasadorul rusesc din nou cere ḑela Turcia, ca sĕ plătească restanţa datoriei din rĕsboiul ruso-româno-turc, pe când se scie, că finanţele Turciei sunt sleite. O scire telegrafică ne anunţă, că Rusia îndeamnă acum earăşi pe Turcia ca sĕ ocupe Rumelia orientală.

Foile germane încă se ocupă în primul loc cu referinţele dintre Rusia şi monarchia noastră şi comentează mereu sciríle despre pregătirile rĕsboinice ale Rusiei. Caracteristic este un articol al jurnalului „Preussischen Jahrbücher," care caută cheia crisei presidenţiale din Francia în Petersburg. Partida de resbel, ḑice, a silit în cele din urmă pe ţar ca serios sĕ se pregătească de rĕsboiu contra Austriei, căci încă înainte de isbucnirea rĕsboiului Francia va ţiné pe Germania în şach. La astea Grévy nu s'a învoit, de aceea a şi fost resturnat. Tot astfel de împĕrtăşiri a făcut din Paris şi „Kreutz-Ztg".

Tocmai în momentul acest critic vine „Köln. Ztg." şi spune, că representanţii ruşi au primit o circulară rusească, şi care cuprinde trei puncte esenţiale, anume: *Că principele de Bismarck şi impĕratul Alecsandru, după censurarea tuturor referinţelor, au fost în posiţiune a constata, că nu e nici un motiv de încăerare între Rusia şi Germania; că principele de Bismarck a declarat, că în afacerea bulgară va păstra cea mai completă neutralitate; că ambii au promis, că vor întreveni, ca presa oficioasă sĕ nu mai arunce injurii.*

Negoţierile vamale ale monarchiei noastre cu Germania au ajuns la un resultat favorabil. Convenţiunea s'a încheiat însĕ numai pe o jumĕtate de an, ea se mai poate prelungí însĕ, prelungirea se poate face cel mult pe un an de ḑile. De asemenea şi cu Italia negoţierile s'au încheeat, guvernele au numai a subscrie noul contract. Acesta va întra în valoare cu 1 Ianuariu, 1888. Cu Svitzera încă se sperează, că se va putea încheé convenţiunea, deoarece prin convenţiunea austro-italiană s'au îndelăturat multe greutăţi.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Agnita, în 23 Novembre v. 1887 Stimate dle redactor! În Nrii 114 şi 115 ai ḑiarului „Tel. Român" din anul curent, s'au publicat o corespondenţă a p. Nicolae Moldovan, preot la Vĕrd ca al doilea rĕspuns sau duplică la corespondenţa sau replica mea publicată în Nr. 88. Precum se vede din terminii cei de tot cofăreţi ai cestionatei corespondenţe, e mai imposibil a mai sta de vorbă cu un astfel de corespondent. Dênsul în cele douĕ rĕspunsuri ale sale, pe rênd recunoasce multe din cele afirmate de mine, şi din peană-i scapă cuvêntul, că acelea nu sunt aḑevĕrate. În primul rĕspuns afirma că, pentru aceea n'au rĕspuns nici în 40 de ḑile, pentru că-i dechiarase protopresbiterul nostru a rĕspunde dênsul; acum ḑela replica mea până la duplica dênsului au trecut tocmai 2 luni şi nu spune, ce l'a împedecat a scrie aşa târḑiu, se vede, că atâta timp ia fost de lipsă până au putut nascoci atâtea neadevĕruri.

Dênsul recunoasce: că scrie particularilor pe plată, dară nu calumniază; recunoasce a fi făcut vecinului seu cererea de ajutor care sĕ nu i-se comunice prin protopresbiterul seu; recunoasce că, suplică în tot anul după ajutor la ministru cu desconsiderarea conclusului sinodal, dară, pentru aceea el tot scie îndruma pe alţii la observarea legei. Unde crede, că poate minţí după plac, spune toate pe lung şi pe larg, dară unde-i e teamă, că va fi dat de gol, atinge cestiunea numai cu douĕ trei cuvinte. Acestea în general.

În special mărginindu-me la corespondenţa din Nrii 114 şi 115, lăsând apărarea altor persoane pe seama lor, me voiu mărginí numai la purul aḑevĕr.

Părintele Moldovan ḑice: „Dar de ce sĕ scap teafĕr doară de neaḑevĕrurile dtale?" ḑice mai departe, că dênsul s'a căutat originalul şi în acela se afla scris în anii trecuţi şi nu în anul trecut, dară aceea puţin impoartă. Naiv om mai poate fi părintele Moldovan, dênsul crede că eu am trebuit sĕ me orientez după originalul dênsului şi nu după cele publicate, şi nu este de importanţă, că nu am scris în anul trecut, când susţine că eu sunt advocatul protopresbiterului, care numai în anul trecut ocupase acest tract; de importanţă este pentru mine şi public, ca sĕ se şcie că eu n'am stat în serviciul nimerui, când am scris — căci atunci nici după nume nu cunosceam pe acela, ce s'ar crede, că şi în anul trecut l'am apĕrat.

În al cui serviciu am stat când am scris pamfletele după cum le numia preoţimea, atunci dênsul scie, dară nu voesce a mai desvăli trecutul, preste care au tras dungă de mult. Tocmai aceea era lucrul principal, ca sĕ spună p. Moldovan, sĕ arete publicului, că eu sunt un om, care me pun în serviciul aceluia, care dă mai mult, şi prin urmare sunt acela, care nu scriu după convingerea mea, fără pe pofta celui ce-mi plătesce. Care preoţime numia corespondinţele mele pamflete, afară de dvoastră şi cea din Ruja, p. Moldovan!

Deşi susţine în mai multe locuri, că eu sunt advocatul protopresbiterului, totuşi acum recunoasce p. Moldovan că, scriu pe socoteala mea, şi resplata îmi este speranţa sau visul, care sub administraţia socrului seu nu mi l'am putut ajunge, fiind bazat pe ilusiuni netemeinice. Şi aceasta afirmaţiune ar fi de interes public, ca sĕ se şcie, ce speranţă sau vis nu mi-am putut realisa, şi aceasta earĕ ar fi un argument tare pentru dênsul, presentându-me pe mine ca pe un om dominat totdeuna de speranţe şi visuri deşarte; dară p. Moldovan trage şi preste aceasta o dungă, ca preste un lucru trecut în domeniul trecutului, nu pentru că doară ar avea sĕ spună ceva rĕu despre mine, dară ar fi silit a constata ceva ce-mi serveşce spre laudă.

Spre chiarificarea lucrului, ca sĕ fie înţeles de publicul cetitor 'mi voiu permite dară a spune eu, care a fost speranţa mea basată după părerea p. Moldovan pe ilusiuni netemeinice, şi care tot după a sa părere ar fi o crimă, când ea s'ar realisa sub actualul protopresbiter. Ea s'ar cuprinde în puţine cuvinte, dacă şi părintele Moldovan s'ar mulţĕmí cu puţine: M'am înteresat prea mult de naintarea învĕţămêntului! Dară ca sĕ nu mi se poată contraḑice şi aci, că vorbesc neadevĕr, voiu reproduce mai în jos şi documente, prin care voiu proba că fostul admtnisirator protopopesc era pe aci sĕ se facă complice la crima mea.

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română şi cea grecă din cetatea internă a Braşovului în privinţa bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Prin acest demers s'a dat procesului acea nouă direcţiune, despre care am pomenit mai sus. După cum am arătat mai sus procesul până la anul 1794, după cum se vede din deosebite petiţiuni şi mai cu samă din cercetarea contelui Nemeş s'a tractat între douĕ categorii de neguţători, între neguţătorii civi şi între neguţătorii aparţinĕtori companiei grecesci, amêndouĕ categoríile erau omogene după religiune, dar eterogene după naţionalitate, fiindcă şi una şi alta consta mai cu samă din români şi greci de legea gr. orientală.

Prin cercetarea lui Fronius şi după cum am arătat mai sus pentru interese politice săsesci sus-numita grupare de partide se schimbă, prefăcêndu-se cele douĕ partide de colorit confesional în douĕ partide naţionale, românii şi grecii, fără ca unii sau alţii sĕ fie motivat aceasta nouă grupare de partide procesuante.

Comisarul Fronius aşternù operatul cercetărei cu raportul seu guvernului transilvănean, eară guvernul cu un raport separat al seu dsosebit îl aşternù cancelariei aulice.

În acest raport cu datul 24 Septembre, 1795 Nr. 1911 guvernul transilvănean biciuesce fără cruţare modul necorect de procedere, urmat de Fronius în sus-numita cercetare.

Raportul guvernului susţinea, că Fronius în urma mandatului primit ḑela autorităţile superioare n'a fost îndrept a-şi estinde cercetarea s'a asupra fundărei bisericei şi astfel a deschide cestiuni deja resolvite, ci era dator a se restringe numai la punctele de gravamen, sulevate de unii membrii ai bisericei în contra episcopului Gerasim Adamovici, că acest episcop a purces foarte corect, susţinênd dispoziţiunile autorităţilor mai inalte, în fine, că Fronius în cercetarea sa a părtinit pe greci „in favorem graecorum questiones pro basi operis positas concinasset." Deci propune guvernul, ca sĕ se respingă acusatorii cu gravamenele lor nefundate, ear episcopului local sĕ se ḑea laudatorium.

Dar aceste păreri ale guvernului din Transilvania nu avură trecere la cancelaria de curte din Viena, fiindcă cestiunea ajunse spre referare în mâna consiliarului Kronenthal, sas din Braşov, care înţelese tendinţa şi interesele compatrioţilor sei sasi din Braşov şi le făcù de ale sale.

Afară de acestea se mai ivise un incident, care influinţa direcţiunea, ce avea sĕ ia resolvarea causei.

Binefăcĕtoriul Panajot Hagi Nica, care ajutase la facerea bisericei cu 6000 piastri, şi care în cercetarea făcută de contele Franz Nemeş cu şase ani mai nainte dechiarase hotărît, că el a dat sus-numita sumă pentru a se face o biserică pentru toţi crestinii de legea gr. or. din cetatea internă a Braşovului şi care se ţinuse totdeauna de partida fundatorilor şi a cetăţenilor gr. or., acel binefăcĕtor ḑic, după cum se vede din actele procesuale, se certase cu unul dintre fundatori adecă cu Constantin Dsanly şi din aceea causă pe timpul lui Fronius trecuse în partea companistilor.

Deci spre a ajuta pe companisti într'o petiţiune adresată autorităţilor politice dechiară, că şi-a schimbat părerea de mai nainte şi că acuma doresce, ca biserica cea nouă sĕ fie a companistilor.

Dechiară mai departe, că are intenţiunea de a mai face douĕ fundaţiuni la nou înfiinţata biserică una de 10,000 fr. pentru scoale şi alta tot de 10,000 fr. pentru seraci, că aceste 20,000 fr. îi va depune la cassa de rĕsboiu din Viena pe lângă interese numai de 4%, însĕ toate acestea le face numai sub o condiţiune, dacă biserica menţionată se va ḑa pe mâna companistilor greci, altmintrelea se va întoarce cu bani cu tot la Bucuresci.

După cum se vede, consiliarul Kronenthal se află faţă cu douĕ dorinţe, una a concetăţenilor sei sasi din Braşov, de a scoate pe români din biserica din cetatea Braşovului, care trebuia sĕ i conviă, şi alta a lui Panajot Hagi Nica, de a se lua biserica din mâna civilor şi a se preda companistilor greci, pe care încă nu o putea desconsidera deoarece 20,000 de fr. pe acele timpuri, când Austria era încurcată

în rĕsboiu cu Francia și când lipsa de bani era mare, nu putea sĕ lase din mână cele 20,000 franci a le lui Panajot Hagi Nica. Deci fără a ține cont de faptele și actele fundaționale, întorcêndu se și trăgênd din premise false consecințe false, făcù propunere Maiestății sale impĕratului și regelui Franz I, prin care se satisfacă ambelor cerințe suspomenite, care propunere a și primit incuviințarea regelui rĕu informat, și s'a edat rescriptul cu data 30 Septembre 1796.

Din acest rescript, prin care se resolvează cercetarea lui Fronius estragem următoarele trei puncte remarcabile:

1. Fiindcă biserica este făcută de greci, de aceea este proprietatea lor eschisivă ḑice rescriptul, pecând după cum am arătat, constatat este, că între fundatori cel puțin unul Cristofor Mihael a fost român, și că biserica s'a încuviințat și s'a făcut pentru o comună gr. or. în majoritate română.

2. Biserica și averea ei sĕ se administreze de compania grecească, dispune rescriptul, și astfel sĕ ia administrațiunea din mâna acelora, cari au înființat-o și o dă acelora (companiștilor), cari după cum însuși la deosebite ocasiuni mărturisiră nu numai că n'au ajutat cu nimica la facerea bisericei dar se opuseră din toate puterile ca sĕ nu se înființeze Dar așa a fost dorința lui Panajot Hagi Nica.

3. Preotul român este de prisos, deoarece românii au biserici destule în suburbii, deci se cassează acest preot și românii sĕ meargă la bisericile din suburbii, cerênd trebuința însĕ, un preot din suburbii sĕ provadă necesitățile religioase ale românilor din cetate. Aceasta ordonă rescriptul, pe când constatat este, că fundatorii în tot decursul timpului s'au luptat din toate puterile pentru aplicarea limbei române și a preotului român în biserica din cestiune.

Dar aceasta dispositiune era reclamată de interesele politice ale sasilor.

În fine în sus-numitul rescript se adeverește primirea celor 20,000 fr promiși și dați de Panajot Hagi Nica.

Iată un rescript prin care din interese politice și banali, cari nu stetea în nici un causal cu obiectul însuși, s'a comis în cale administrativă cea mai eclatantă spoliațiune de drepturi în toate direcțiunile.

Dintr'o accidență, adecă dintr'o ceartă ce se escase între o parte a membrilor comunei bisericesci și între episcopul local, ceartă, care pe românii ca atari nu îi privea, acestia sunt desbrăcați de dreptul lor la aceea biserică, care era făcută de ei și după voința fundatorilor manifestată de atâtea ori cu cea mai mare chiaritate, înființată mai cu samă pentru ei, fără ca sĕ fie întrebați și fără ca sĕ li se fi dat ocasiune sĕ-și apere dreptul lor.

Prin acel rescript s'a vătĕmat totdeodată și art. de lege LIV din anul 1790/1. prin care se dispune, că ori și ce fundațiune sĕ se administreze și sĕ se folosească conform tendinții fundatorilor „ad mentem fundatorum."

Mai tare a fost lovit prin despomenitul rescript fundatorul Cristofor Michael, care se afla încă în viață la sosirea rescriptului și care deși fundator, nu numai că a fost eschis dela administrațiune, ci împreună cu ceialalți români a fost scos chiar din aceea biserică, pe care în parte a clădit-o el din averea sa și cu ostenele sale; și el a fost trămis la bisericile din suburbii.

Dar așa era timpul, față de români toate erau permise. (Va urma.)

Varietăți.

* (Promovare.) Dlu Petru Span, cleric absolut și stipendist al consistorului archidiecesan, după cum ni se scrie, a fost promovat de doctor în filosofie la universitatea din Jena. — Felicitările noastre sincere!

* (Himen.) Dl Ioan Herțioaga, învĕțătoriu la scoala gr. or. rom. din Sighișoara s'a încredințat de soție pe d-șoara Floarea Babeș, fica reposatului preot din Sas-Daia.

* (Desvălirea unui monument.) In anul viitor, Maiu 13. n. se va face în Viena desvălirea solemnelă a monumentului înțeleptei și energicei împĕrătese Maria Teresia, care a condus frânele guvernului monarchiei noastre, cu atâta bărbăție, încât abia se poate spera dela o femeie. Piedestalul pe care se va așeḑa împosantul monument, este pe deplin lucrat; tot asemenea și celelalte părți ornamentale până și lanțurile, cari vor încinge monumentul sunt esecutate din bronz foarte frumos. Mai multe basreliefuri, figuri alegorice și trei statue de călăreți sunt așeḑate la locul lor, afară de statua unui călăreț, ce presentă pe contele Khevenhüller. Impregiurul monumentului vor fi patru fântâni ornamentale, lucrate de mai mulți sculptori iscusiți din marmoră de o deosebită calitate, foarte reristentă contra puterei nimicitoare a timpului. Monumentul va fi atât în sine cât și în părțile sale așa întocmit, încât privindu-l sĕ reamintească întreaga periodă de guvernare a împĕrătesei și în tot decursul anului nu va fi desvălit, așa că în tot timpul va putea fi admirat.

* (Necrolog.) **Ioan Furdui,** paroch gr or. din Peleș, în protopresbiteratul Câmpenilor, a reposat la 21 și s'a înmormêntat la 24 Novembre a. c., avênd 69 ani de viață, 46 ani de preoție, tată a 9 fii, moș mai la 60 nepoți și strămoș la 4 strĕnepoți, un părinte, ce s'a străduit mult pentru creșcerea fiilor sei. Fie-i corpul odichnit și sufletul mântuit.

* (Cas de moarte.) **Petre Ispirescu,** cunoscut publicului și sub modesta iscălitură „Culegĕtorul tipograf" s'a mutat la cele eterne. În el perde literatura populară pe unul dintre cei mai de frunte representanți, ear tipografia academiei române pe șeful ei, și tipografii români pe modelul lor tipograf. Născut la 1830 în Bucuresci, Petre Ispirescu, după ce a învĕțat cunoascerea literilor la doi dascăli și apoi cântările bisericesci, în vêrsta de 10 ani s'a început activitatea ca elev în tipografia lui Carcalechi și a lucrat pe rênd în tipografiile lui Eliad Rădulescu, Copainic, Boerescu și C. A. Roseti; ear în urmă ajunse proprietariul tipografiei academiei române.

Urmaș demn alui Anton Pan, Petre Ispirescu s'a consacrat o parte a activității sale pentru îmbogățirea literaturei populare. Scopul scrierilor lui ca și ale lui Anton Pan a fost, ca sĕ deștepte în clasele de jos gustul de cetit, ear pe clasele înalte sĕ-le delecteze în cumințiile poporului român. Scrierile lui P. Ispirescu sunt aprețuite din partea strĕinilor și în limba francesă le a tradus eruditul profesor E. Picot. Mai însemnate din scrierile lui P. Ispirescu însemnăm: *Basme*, două volume. *Snoave*, un volum. — *Ḑicături* sau *proverbe românesci*, un volum preste 3000 de proverbe. — *Jucării și jocuri de copii.* — *Pilde și peste 200 de ghicitori.* — *Povestile unchiașului sfătos. Isprăvile și viața lui Mihaiu Viteazul. Istoria lui Stefan cel mare și cel bun. Viața și faptele lui Vlad vodă Țepes.*

Aceste scrieri voia bĕtrânul „culegător tipograf" sĕ le edé în 7 volume, nemiloasa moarte însĕ nu i a îngăduit sĕ-și vadă opera terminată. La înmormêntare s'a ținut mai multe discursuri, dintre cari cu deosebire al dlui Gr. Tocilescu ca representant al Academiei române, a emoționat sufletele, s'a stors multe lacrămi ascultătorilor.

* Intre locuitori comunei Cojocna domnesc mari ne înțelegeri și certe din causa comasărei. S'au întêmplat mai multe focuri în timpul din urmă, cari se atribue acestor turburări.

* (Veste imbucurătoare.) În Sâmbăta trecută serbară turcii amintirea marelui profet Mohamed. Sultanul, care a luat parte la această mare festivitate, când părăsì moșea, spre a se duce în palatul seu, fù întimpinat de ministrul seu de finanță, care plin de bucurie, așa spun foile din Turcia, i anunța, că deficitul în cassa statului va fi de un milion în anul următor. Scirea aceasta înbucură pe Sultan în același mod ca și pe ministrul seu de finanțe.

* (Cutremur.) Un cutremur înfricoșat a sguduit în noaptea de 2 Decembre n. o parte a provinciei din Italia, Calabria. Dintre localitățile bântuite de cutremur mai mult au suferit Iuscaldo și Bisignano. După scirile ultime orășelul Bisignano este cu totul prefăcut în ruine. Mai mult decât 900 case și preste 30 morți și o mare mulțime de răniți au devenit pradă înfricoșatului flagel. O mulțime de indivíḑi au remas sub cerul liber, înspăimêntați de cele întêmplate umblă rătăcind fără nici o îngrijire. Până la o mare distanță urmările cutremurului au fost tare funeste. Chiar și linia ferată Cosenza-Sibari a suferit daune, fiind mai multe edificii atât de ale păḑitorilor de noapte, atât și alte edificii din gară surpate. Guvernul italian și mai mulți marinimoși au trimis îndată ajutor celor nefericiți pentru alinarea suferințelor lor. Dauna totală, produsă prin cutremur se urcă la un milion franci. Oamenii în fuga lor de periclu, tocmai când se credeau mântuiți, erau turtiți de câte o zidire, ce sĕ surpa. Un preot, voind a-și lua mantaua sa din casă, ca așa se fugă la eșire fù acoperit de fasada bisericii din apropiere. Un soldat fiind scos din ruine încă viu, a început sĕ fugă ca un nebun. O mulțime de casuri sfâșietoare de inimă s'au întêmplat în urma acestui cutremur.

* (O episodă din viața fostului președinte al Franciei Grévy.) Regele Spaniei, Alfonso în urma unui tractat între Francia și Spania, luase hotărirea de a oferì președintelui republicei ordinul „velerului de aur", cea mai înaltă distincțiune, ce se poate da din partea Spaniei. După statutele acestui ordin, cel ce 'l primia, trebuea sĕ solvească pentru inducerea în matricula celor distinși cu acest ordin o tacsă de 20,000 franci. Scirea aceasta fú împărtășită presidentului Grévy. „Pentruce nu mi s'a spus mai înainte," ḑise liniștitul și chibzuitul Grévy „ca sĕ respring această distincțiune. Ce lipsă am eu d'un asemenea ordin? Numai 20,000 franci! General Pittie! Aflați un pretecst spre a respinge gluma aceasta. Eu nu solvesc această sumă odată pentru totdeuna!"

Grévy refusà de a solvì tacsa amintită și cu aceasta și primirea ordinului. Afacerea aceasta îndată fu auḑită și în Madrid. Ministeriul de aici se afla în o mare perplecsitate și nu cuteza a încunosciința și pe regele, că nunțiul frances a adus scirea, că președintele nu vrea să solvească tacsa de 20,000 franci De neplăcuta positiune, în care fu adus ministeriul spaniol prin procedura lui Grévy, fu scăpat prin aceea, că tacsa de pricină se solvì din un fond secret al ministeriului afacerilor esterne al Franciei, prin ceeace și primirea înaltului ordin se făcu cu toată pompa. Președintele deplin mulțămit surise când nunțiul spaniol îi puse pe pept frumoasa decorațiune. Dupăce cei de față sĕ depărtară președintele retrăgêndu-sĕ în chilia micei sale nepoate, ḑise: „Veḑi, aici ai o jucărie frumoasă și eftină".

* (La avere se găsesc moscenitori.) Inainte cu vr'o câteva luni murì în Florența un funcționar tunesian, care lăsând după sine o avere considerabilă de 18 milioane. Numele acestui funcționar era Hussein Pașa și din motiv, că orașul Florența îi plăcea în un mod deosebit, 'l preferì, de a petrece aici în tot decursul vieții sale. Murind acum nu lăsà după sine nici un testament, că cine se moștenească cele 18 milioane. După legile țĕrii sale adecă a Tunisului, averea trebuia sĕ fie a statului. Aceasta însĕ nu se întêmplă, căci sĕ iviră în curênd moscenitori, cari pretinseră susmenționatele milioane. Între pretendenți sĕ iviră mai întâiu două fete tinere, cari ḑiceau, că sunt ficele rĕposatului, însĕ neputênd documenta aceasta, pretensiunea lor fù delăturată. În ḑilele trecute însĕ se anunță un june, care servia în o cafenea ḑicênd, că lui îi compete dreptul de moscenire, căci Hussein Pașa, a fost tatăl seu, trăind în tinerețe cu mama lui în intime relațiuni. Mama acestui tinĕr fiind în viață, fù interogată de un advocat, cum stă lucrul și ea nu numai a afirmat ci a și documentat, că ea a trăit în relații cu Hussein Pașa.

Tinĕrul pretendent este cunoscut în Florența sub numele de Pietro Pașa, care nume'l căpĕtă el atunci, când fú dus în casa copiilor aflați fără nici o îngrijire. Când ca copil fú predat în această casă, s'a dat dimpreună cu el și un mic bilet, pe care era scris numele lui, ca așa devinind mare, sĕ-și cunoască originea.

Afacerea aceasta în Florența formează obiect de conversațiune.

* (O inventiune.) Locotenentul R. Kopețki din al 6-lea regiment de călărași din Focșani, a inventat și făcut un nou sistem de lampe, care sunt inecsplosibile, căci la cea mai mică schimbare a lampei din linia verticală se stênge.

Lampa de lucs cu fitilul rotund putându-se mărí lumina dela 20 până la 80 de luminări, care perḑêndu-și linia verticală, fitilul cade în jos, aerul este astupat în tubul dinlăuntru pe jos precum și pe d'asupra, se poate întoarce în ori-ce fel; gasul seu oleul, nu are pe unde curge.

Lampa cu fitilul drept, avênd lumina dela 5 până la 20 luminări, se stinge tot singură, când părăsesce linia verticală, adecă când va fi cât de puțin mișcată în ori-ce parte, căci fitilul flacărei este prins de o pensetă, ast-fel îl strânge și numai poate arde; această lampă făcută de tablă, materialul nu costă de cât cel mai mult 1 leu 50 bani, prin urmare va putea fi cumpĕrată de cel din urmă sĕrac, scăpând de pericolele, ce adese ori se întêmplă, arḑênd din causa lampelor esistente până astăḑi.

* (Bibliografic.) „*Az Etimologicum magnum Romaniae és az összehasonlító nyelvészet jelene Romaniában.* (Etimologicum magnum Romaniae și presentele filologiei comparative în România) este titula unei broșure, de Nicolau Putnoky, apărute în editura și sub auspiciele academiei ungaresci de sciințe în Budapesta. Tipariul Franklintársulat: Prețul 20 cr.

Aceasta broșură este chemată a face cunoscută lumea ungurească cu resultatele nisuințelor românilor pe terenul limbistic. Domnul profesor dela gimnasiul de stat de aici, Putnoky, a fost fericit a scí afla calea cea mai potrivită spre a atrage atențiunea academiei de sciințe din Budapesta asupra bărbaților de sciință români, și și-a ales terenul cel mai mănos, pe care ne pot urmărí și scriitorii unguri, adecă resultatul cercetărilor filologice.

In broșura sa domnul profesor întroduce pre cetitorii sei în istoria literaturei românesci, se ocupă în detaiu apoi cu dl B. P. Hașdeu, pe umerii căruia zace greua sarcină, la care l'a pus încrederea academiei române ḑin Bucuresci, împĕrtășesce cetitorilor modalitatea urmată de domnul Hașdeu la

începerea lucrărei, apelul cu diversele întrebări, către publicul român, proporţiunea în originea cuvintelor românesci după clasificarea făcută de Cihac $^1/_5$ latină, $^1/_5$ turcească, $^2/_5$ slavă şi $^1/_5$ mestecată (maghiară, nemţească, albană etc.); lasă cu totul la o parte cestiunea ethnografică, şi se ocupă cu întrebări filologice, luând la unele derivaţiuni posiţiune faţă cu lucrarea filologilor români.

Noi felicităm din inimă pe domnul profesor Putnoky pentru acest frumos început, şi ne bucurăm, că lucrarea d-sale cetită în secţiunea literară a academiei de sciinţe unguresci din Budapesta, a fost tipărită cu spesele şi îngrigirea academiei, care e dovadă, că cel puţin pe teren cultural e posibilă şi la noi o înţelegere.

Spre îngrijirea dinţilor sănĕtoşi şi atacaţi se recomândă în mod deosebit preparatele dentale cosmetice renumite şi probate încă de mult ale *medicului dentist ces. reg. de Curte Dr. I. G. Popp* în *Viena I, Bognergasse Nr. 2;* a cărui *apă de gură anatherină, pastă de dinţi* şi *pravuri de dinţi* s'a bucurat totdeauna de cea mai însemnată trecere şi de cea mai mare plăcere până în cercurile cele mai largi şi cele mai înalte, fiind ele cele mai escelente mijloace pentru curăţirea şi conservarea dinţilor, gingeilor, ceriului gurei; la o întrebuinţare regulată dilnică se preţuesc de cel mai strĕlucit şi admirat prophilectic. Se atrage însĕ atenţiunea, că preparatele veritabile ale med. Popp sĕ fie înzestrate cu marca de deposit, deoarece falsificatele de cele mai multe ori conţin amestecături ruinătoare sănĕtăţii.

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 9 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	89.50	99.50
Renta ung. de hârtie	84.60	84 35
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.25	95.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	—.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	99.—	99.—
Sorţi unguresti cu premii	123.—	123.25
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149.50	149.—
Galbin	5.93	5.94
Napoleon	9 98	9.99
100 marce nemţesci	61.90	61.85
London pe (poliţă de trei luni)	126 20	126.01

Nr. 343. [1749] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu şi Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele;

1. $^1/_2$ sesiune pământ arător şi fânaţ la Teiu cu venit curat anual calculat	50 fl. — cr.
2. Un fânaţ la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului	40 fl. — cr.
3. O parte de pădure la Teiu anual	10 fl. — cr.
4. Drept de păsunat pentru câte vite va ţinĕ fiitoriul paroch	20 fl. — cr.
5. Dela 184 familii câte două mĕsuri de cucuruz cu coceni, calculate à 50 cr.	184 fl. — cr.
6. 9 mĕsuri fasole	13 fl. 50 cr.
7. 184 fuioare	4 fl. — cr.
8. Stola usuată după calculul mediu circa	88 fl. 50 cr.
Suma	410 fl. — cr

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la dispositiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a şi substerne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conţelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de **Crainic**,
protopresbiter.

[1752] 1—6

Vinuri roşii de Verşeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — şi fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verşeţ.

☞ In urma escelentei şi puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aci fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 22—26

Nr. 357. B. [1751] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merţă de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.
2. Dela 100 familii una dî de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.
3. Folosinţa cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl. 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă vor avé a şi inainta suplicele instruite conform statutului organic şi regulamentulni pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupşeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Solnocului.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

☞ In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17. ☜

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 3—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi** a **drului Popp,** se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbuí singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce

☞ foarte escelent pentru scalde. ☜

Preţul
- Pastă de dinţi aromatică în dăraburi 35 cr.
- Pastă de dinţi anatherină 1 fl. 22 cr.
- Pravuri de dinţi vegetabile à 63 cr.
- Pastă de dinţi à fl. 1.—
- Săpunul de erburi à 30 cr.

☞ **Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.**

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2,** precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 12—16

„Prăvălie din Viena“

pentru haine bărbătesci şi femeesci

această prăvălie trimite Jachete foarte **elegante, moderne, solide, fine, bine lucrate şi frumos adjustate**

pentru bărbaţi şi femeei,

pe sesonul de toamnă şi earnă, **pentru preţuri necredut eftine,** adecă numai pentru **fl. 1.80** în **cea mai fină şi elegantă adjustare;** pentru **fl. 2.50 cea mai frumoasă, mai modernă, mai caldă şi mai sănătoasă haină** de muere şi bărbat; hainele sunt producţiunea de fabrică pentru Jachete bărbătesci şi femeesci, de rangul **prim, premiată** la mai multe esposiţiuni. La acestea dau cămeşi normale, calde, pentru bărbaţi şi femei, potrivite, după sistemul **profesorului Jäger,** făcute din **lână deasă şi fină,** cea mai bună calitate bucata fl. 1.50, **ismene normale,** pentru bărbaţi şi femei, cea mai fină calitate, de bucată fl. 1.50. **Ciorapi normali,** cea mai bună calitate, părechia 40 cr., **ciorapi mici,** părechia 30 cr. toate acestea recunoscute de sănătoase pentru folosire.

Un rênd complet din acestea pentru bărbaţi şi femei, şi anume: **I. Jacheta elegantă, I. cămeşă caldă, I. părechе de ismene calde, I. părechе de ciorapi mai lungi sau mai scurţi** costă numai un preţ necredut de eftin şi anume fl. 4.70; în o adjustare de tot elegantă fl. 5.70. La comande ajunge observarea: de statură mai mare, mijlocie sau mai mică.

Calitatea adevĕrată, bună şi solidă numai la mine singur se află. Trimiterea se face prin rambursă (Postnachname) sau şi prin trimiterea preţului înainte.

Adresa:

„Wiener Kaufhaus“ [1743] 3—8

Anton Gans, Wien, III., Kolonitzgasse 6./St..

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 123 Sibiiu, Marți 1/13 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 30 Novembre, 1887.

În timpul din urmă alărmătoare sciri rĕsboinice au ținut în continuă agitațiune cercurile diplomatice în întreagă Europa. Presa a dat signalul, situațiunea din încurcată ce era, devenì tot mai încurcată, și în cele din urmă cei chemați a apĕra destinele popoarĕlor au ținut consiliu, și au luat ținută de apĕrare. Și în adevĕr dacă din după semne se poate deduce, că tempestatea nu va trece preste capul nostru, dacă din fulgere și trăsnete apropiate se deduce descărcarea vijeliei, apoi noi tare trebue sĕ fim amenințați.

Abia au trecut câteva ḑile de când în Viena s'a ținut mare consiliu de rĕsboiu sub presidiul Maiestății Sale a monarchului nostru, la care a luat parte ministrul de esterne, contele Kalnoky, ministrul comun de rĕsboiu, ministrul austriac și cel unguresc pentru armata teritorială, și marșalul, archiducele Albrecht, în care s'a precisat posițiunea monarchiei noastre în fața concentrărei trupelor rusesci la granițele spre noi.

A doua ḑi după acest consiliu de rĕsboiu s'a ținut al doilea al bărbaților de specialitate în arta rĕsboiului, acesta sub presidiul ministrului de rĕsboiu.

Seriositatea situațiunei numai acuma a pĕtruns toate straturile politice din Europa. Cât timp presa a alarmat lumea cu pregătirile de rĕsboiu ale Rusiei, cu concentrarea de trupe din colosul imperiu spre fruntăriele de cătră Austria, ușor se putea crede, că situațiunea cu intențiune este presentată în haină posomorită. Îndată ce cercurile hotăritoare au luat posițiune atât de marcată, numai este permis, se ne îndoim în seriositatea situațiunei.

Mĕsurile luate de guvernul nostru până acuma nu sunt cunoscute, și interesele monarchiei cer ca ele sĕ fie reservate numai conducĕtorilor armatei austro-ungare. Din câte au strĕbătut în publicitate însemnăm numai, că monarchia nu va trimite nouă trupe spre Galiția, ci deocamdată va urmărí cu atențiune mișcările Rusiei. La casul că aceasta nu va înceta cu concentrarea trupelor spre granița noastră, atunci monarchia austro-ungară pentru apĕrarea sa va întări garnisoanele în Galiția, ca atacul sĕ nu ne afle nepregătiți.

Lumea politică uimită se întreabă ce poate fi causa, de Rusia tocmai acuma se pregătesce pentru rĕsboiu cu Austro-Ungaria, care poate fi cuvêntul, care se poată fi considerat ca provocare din partea monarchiei noastre. Și nu fără cuvênt.

Dacă se căută pretecst numai pentru începerea rĕsboiului, atunci el în mod plausibil se potea făurí acum e anul, când monarchia noastră a luat posiție hotărită în fața planurilor rusesci în cestiunea bulgară.

Este cunoscut lucru, că după detronarea lui Alesandru de Battemberg de pre tronul Bulgariei, țarul rusesc a trimis la Sofia pe generalul Kaulbars în calitate de comisariu rusesc. Sunt cunoscute uneltirile acestui *„Alter ego"* al țarului, cunoscute însĕ și declarațiunile guvernului nostru în această cestiune, cunoscute enunciațiunile ministrului president Tisza, cunoscute și cele ale ministrului de esterne Kalnoky, care a considerat de *„casus belli"* o influințare din partea Rusiei a desvoltărei lucrurilor în Bulgaria.

Desavuarea dată în chipul acesta uneltirilor generalului Kaulbars a trebuit sĕ lovească în demnitatea țarului, căci generalul lucra la comanda țarului. Dacă se căuta deci un *casus belli* plausibil, el se potea făurí din enunciațiunile monarchiei noastre cu privire la Bulgaria. Nu s'a făcut aceasta atunci, cu ce pretecst se va face acuma, așa se întreabă lumea? Austo-Ungaria în ținuta sa de atunci încoace a fost foarte reservată. Ea n'a ajutat pre bulgari nici cu cuvêntul nici cu fapta, deși opiniunea publică era pentru causa bulgarilor, precând representanții ei colindau pre la puterile europene; eă n'a favorisat alegerea principelui de Coburg, nu s'a pronunțat în meritul alegerei, pre care Rusia a declarat-o de nulă și nevalidă. Ce poate fi deci causa, că tocmai acuma scutură Rusia sabia, după ce țarul a fost la Berlin, și a audit din rostul cancelarului Bismarck, că la un cas de rĕsboiu, Austria va fi spriginită de cătră statele aliate Germania-Italia.

Ori cari ar fi causele, situațiunea e acută, și noi suntem datori sĕ ținem publicul în curent cu cursul lucrurilor.

Revista politică.

Din primăvara anului trecut, decând adecă s'au întrunit delegațiunile și-au votat creditul pentru armată, nu s'au ținut conferințe, cari sĕ aibă un caracter de mai mare importanță ca și cele, cari s'au ținut acum sub conducerea Maj. Sale împĕratului. Consiliul militar a durat mai bine de patru oare și s'au și pus în perspectivă mĕsurile, ce are sĕ le ia monarchia noastră în cas, când vecinul n'ar mai înceta d'a-și grămădì trupe spre granița monarchiei noastre și când concentrarea trupelor ar fi un adevĕrat simptom, că Rusia are de gând sĕ treacă fără de veste granița.

Trebue sĕ amintim și aceea, că afară de consiliul condus de Maj. Sa monarchul nostru, consilii s'au mai ținut de cătră esperții în arta militară sub conducerea ministrului nostru de rĕsboiu, Bylandt, cari au precisat și mai bine mĕsurile, ce au se lua în cas de necesitate. Monarchia noastră, așa se scrie, n'a voit ca mĕsurile sĕ le și pună acum în practică și nu voesce ca sĕ și trimită trupe în Galiția, pentru ca sĕ vadă lumea, cât ține ea de tare la menținerea păcei și sĕ nu apară dislocările de trupe ca o pregătire pentru ofensivă și prin urmare ca o provocare de rĕsboiu, cu toate că din toate părțile se accentuează, că e necesară întărirea garnisoanei din Galiția.

Pe când vestile acestea fulgera în toate părțile, la bursa din Viena domnia mare ferbere. Foile au adus scirea, că ministrul nostru de esterne 'și dă demisiunea. O scire și mai sensațională ca aceasta, o aduce firul telegrafic din Pesta. Ministrul honvedimei, baronul Fejérváry s'a reîntors din Viena la Pesta și a conferit mult timp cu ministrul president Tisza. Cercurile parlamentare sunt de credință, că Fejérváry a fost însărcinat a da deslușiri și a provoca apoi pe ministrul president, ca sĕ călătorească la Viena, unde sunt puse în perspectivă continuarea conferințelor.

Nu scim, dacă vestea aceasta e și adevĕrată, câtă vreme conferința militară nu privesce situațiunea strategică de amenințătoare și câtă vreme ea asigură, că punctul de greutate al cestiunei se poate căuta mai bine pe cale diplomatică și că cestiunea va avea o soluțiune pacinică; atâta scim însĕ, după o depeșă din Pesta, că ministrul de honvedi a esmis tuturor iurisdicțiunilor o ordinațiune circulară, prin care le provoacă, ca sĕ efeptuească conscripțiunea și clasificarea cailor precum și consripțiunea tuturor mĕsurilor necesare în casul unei mobilisări, ear rapoartele sĕ le astearnă cât mai grabnic ministerului.

Foile germane ocupându-se cu încordările internaționale, ḑic, că pregătirile de rĕsboiu ale Rusiei se învălue în o acțiune îndreptată mai mult spre Bulgaria. Înainte de conferința cu Crispi la Friedrichsruhe se asigura din toate părțile, că Germania într'un rĕsboiu austriac va rĕmâné neutrală. Aḑi însĕ, când alianța se basează pe temelii mai puternice, ori-ce atac al vrășmașului asupra unui aliat, chiamă pe ceialalți de sine la câmpul de rĕsboiu. *Dacă dar chiar în butul acesta politica rusească atinge pe altă coardă și cearcă norocul armelor, trebue că această politică e spriginită de mesteșugiri ruso-franceze.* La început nici nu se putea crede, dar acum e fapt împlinit, că la rĕsturnarea lui Grévy au conlucrat

FOIȚA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

De mult, de mult în vremile vechi trăia o babă căreia oamenii îi ḑiceau: „baba grija." Uitată de toată lumea trăia singură singurică cum putea de aḑi până mâne, într'un bordeiu părăginit din marginea unui sat. De sĕracă, nici vorbă nu-i, era sĕracă lipită „baba grija," căci nu avea pe lume nimic altceva, decât bordeiul ei, pe care de vechiu ce era crescuse earba și buruenile d'un cot, eară înaintea lui era un pĕr mare și frumos, care acoperia bordeiul cu crengile lui lungi și stufoase.

Aceasta era toată bogăția ei, și altceva nimic!

Și era bĕtrână „baba grija", abia se mai târa prin sat după milă.

Oamenii din sat așa o pomeniseră, bĕtrână și gârboasă cum era, și nici cei mai bĕtrâni nu-și aduceau aminte s'o fi vĕḑut mai tineră în vr'o vreme.

De lucru nu-și făcea baba, cu pui de om, ba de multeori oamenii credeau chiar că o fi murit de nu o mai vĕd pe la casele lor.

Numai din vreme în vreme, când o gătă de tot cu de-ale mâncării, își lua baba coșnița pe mână și pleca încet cătră sat. Oamenii cu toate grijile și nĕcazurile ce aveau, nu o depărtau dela ușile lor, ci o miluiau care cu ce avea și putea, căci le era milă și lor de sĕrmana babă, sciind, că n'are pe nimenea, cine s'o ajute.

Cu bucăturile adunate baba o ducea multă vreme, în care timp sta tot închisă în bordeiul ei.

Oamenii, cum ḑic, o vedeau bucuros pe la casele lor măcar că lipsa era mare și pe la ei, dar dela o vreme au început a se schimba lucrurile. Ei au simțit toți pe unde cam umbla baba după milă, că nu e lucru curat ce sĕ face cu ei, de când „baba grija" le-a călcat pragul.

Griji peste griji, nĕcazuri și supĕrări se năpăstiau cu droaiai, ca din senin pe capul lor. Voe bună, viață liniștită și tichnită nu mai aveau dela un timp încoace. Ba încă supĕrare mare le era și aceea, că nu puteau sĕ-și dea seama, cum și de unde le vin lor atâtea griji și supĕrări?

Ce sĕ fie? de unde sĕ fie? dela o vreme au început numai a se descărca cu toții pe „baba grija," ḑicênd, că numai ea este pricina, ea este feara rea, sgripțura și șișcoaia bĕtrână, de le vin atâtea griji pe cap.

Și a fost destul atâta, ca sĕ iasă unul cu vorba aceasta în sat, ca mai în urmă toți ceilalți sĕ se ia după el, și sĕ ḑică ca el.

Numai decât s'au înțeles cu toții și au făcut o hotărală între ei, ca pe „baba grija" mai mult sĕ nu o primească nici unul la casa sa.

Și așa au și făcut!

Sĕrmana babă cum s'a vĕḑut așa teamă ne seamă, isgonită de pe la ușile oamenilor, nici n'a întrat mai mult în sat, ci sta cât era ḑiulica de mare dinaintea bordeiului, uitându-se la pĕrul ei cel frumos, care era plin de flori de parcă ninsese pe el.

De nĕcazuri și supĕrări, de una de alta slăbise baba de tot, de numai pelea mai remase pe ea.

Obrazul îi era încrețit și sbârcit ca o rochie, ochii cufundați în cap, spinarea strĕmbă ca o leucă, ear degetele lungi îi remaseră ca nesce găteaje.

De făcut numai avea ce sĕ mai facă pe lume nimica, decât sĕ-și aștepte moartea. Aceasta ar fi dorit-o și ea biata din toată inima, dacă o supĕrare mare nu ar fi oprit-o ca sĕ mai trăească încă. Supĕrarea aceasta mare, care o rodea pe ea la inimă de multă vreme era, că de pe pĕrul frumos, ce-l avea înaintea bordeiului, ea nu se învrednicise încă nici odată sĕ guste măcar o singură pară. Ea îl sămĕnase cu mâna ei, ea îl grijise și-l apĕrase de toate vătĕmările ca pe ochii din cap până ce crescu mare, și tot ea acum sĕ nu îi poată lua folosul, ca sĕ se bucure și ea după osteneala de atâța ani.

Aceasta era supĕrarea cea mai mare, ce a avut-o ea în toată viața ei. (Va urma).

și bărbați ruși. Starea lucrurilor din Paris corespunde acum dorințelor partidei rĕsboinice din Petersburg și în curênd se va auḑi încă și mai mult despre aceste referințe reciproce și caracteristice, ruso-franceze. E de mirat, cumcă dela visita țarului în Berlin afacerile s'au încordat așa de tare. *N'avem însĕ decât sĕ privim lucrul în oglinda alegerei de președinte în Francia pentru de a câștiga o tristă lămurire asupra situațiunei. Numai e nici o îndoială, că țarul earăși a ajuns sub influința politicei panslaviste; negoțierile politice ale germanilor cu Giers ear sunt zadarnice, cât timp și acest bărbat e o unealtă oarbă, care trebue sĕ împlinească mandatele țarului*

Aceste aprețieri corĕspund unui articol al foaiei rusesci „Moskowskija Wiedomosti", care nu poate lăuda din destul politica urmată de francesi, ne alegênd de președinte pe Ferry, căci alegerea lui era un pericol pentru Francia, Rusia nu putea sta numai ca un simplu privitor în fața celor întêmplate mai în urmă în Francia, deoare-ce dacă era aḑi președinte Ferry, Germania ș'ar fi putut ușor dirige forțele militare dela Vest spre Ost. Cei din Paris pot hotărí, dacă în viitor Germania va trebuí sĕ stea în defensivă la două fronturi. *Presidentul republicei francese, poate face Franciei și Europei un mare serviciu, dacă se va ferì de toate inspirațiunile ascunse ale celor din Berlin. Sadi-Carnot trebue sĕ scie, că el n'a fost ales numai în locul lui Grévy, ci și în locul lui Ferry.*

De crisa ministerială încă nu s'a mântuit Francia. Ministeriul Goblet în care au întrat și Floreus, Ribot și Ricard și despre care se vorbia cu toată siguranța, că va lua cârma țĕrei, încă nu s'a format. Ribot unul dintre cei mai aprigi conducĕtori ai republicanilor conservativi, bărbatul de stat, care aḑi mai profesează în Francia principiile lui Thiers, nu voesce sĕ șadă în unul și același ministeriu cu colegii radicali. Goblet însuși, se ḑice, că ș'a dat demisiunea, deoarece un ministeriu, în care ar lipsì Ribot sau bărbați ca Ribot nu poate avea durată. Președintele voesce sĕ ție acum cabinetul Rouvier. Monarchistii earăși au început a se mișca, vĕḑênd neînțelegerile în castrele republicanilor.

In Sêrbia starea de lucruri încă nu e de tot pacinică. Scupcina serbească încă nu-i în stare a rĕspunde la cuvêntul de tron. Comisiunea, căreia i-s'a încredințat aceasta afacere discută în toate ḑilele, ministrii încă iau parte la discusiuni, dar elaboratul încă nu-i gata și scupcina, carea s'a amânat pe vr'o câteva ḑile asteaptă zadarnic după el. Se vorbesce și în Bĕlgrad de o crisă ministerială și că Ristici ar avea de gând se disolveze scupcina, dacă regele ș'ar da învoirea.

Afacere personală.

În numĕrul 270 al „Tribunei" din 28 Novembre (10 Decembre) a. c. dl Septimiu Albini publică următoarele:

Onorată Redacțiune! În numĕrul 120 al foaiei „Telegraful Român", într'un articol întitulat „scandalul din Arad" se susține în mod lămurit, că grupul „Tribunei" a înveninat relațiunile sociale ale Românilor din Sibiiu, întroducênd un exclusivism, ce merge atât de departe, încât membrilor redacțiunei „Tribunei" le este interḑis a umbla în societatea cu „netribunistii".

Credeam, că aceasta afirmare se referă la personalul actual din redacția „Tribunei" și de aceea nu me simțiam ehemat a dovedì eu neadevĕrul cuprins într'însa. A fost însĕ o datorință de onoare pentru mine, ca provocat de dl Pompiliu Pipoș, redactor la „Tribuna", împreună cu dl S. P. Barcian sĕ cer lămuriri dela dl Dr. R. Roșca, redactor rĕspunsabil al „Telegrafului Român". La provocarea noastră dl Dr. Roșca a declarat cu mare prevenire în Nr. 121 al foii sale, că nu la dl P. Pipoșiu se referesce bănuiala cuprinsă în articolul din cestiune, ear așa privatim 'mi-a spus și aceea, că peste tot nu este înțeleasă redacțiunea de astăḑi a „Tribunei".

Astfel stând lucrul a trebuit sĕ-mi aduc aminte, că am avut și eu onorul de a fi redactor al „Tribunei" suplinind în decurs de 4 luni de ḑile pe amicul meu C. Pop Păcurar, pe când acesta se afla în închisoare.

L'am rugat deci pe dl Roșca sĕ redacteze declarația astfel, ca cetitorii sĕ poată înțelege, că nici la mine nu se referesc cuvintele bănuitoare, respective sĕ spună, cari anume au fost redactorii, la carea făcut alusiune.

Dl Dr. Roșca a ignorat rugarea mea, și astfel lucrul a trebuit sĕ mi-se presinte, ca și când redacția „Telegratului român" cu intențiune vrea sĕ susțină neadevĕrul, că și eu a-și fi stat cândva sub acea nedeamnă presiune, ca alții sĕ-mi dicteze, cu cine am sĕ stau de vorbă și cu cine nu.

Sub aceste împregiurări am rugat pe colegii mei Enea Hodoș și Sabin P. Barcian sĕ arangeze afacerea, ear' drept resultat a intervenirei dlor, ve rog dle redactor sĕ publicați declarația alăturată.

Declarațiune.

Subscrișii, representanți ai Dlui Septimiu Albini, ne-am presentat Joi în 8 l. c. la Dr. Rem Roșca, red. al „Tel. Rom." spre a cere ca dsa sĕ declare în foaia ce redactează că suspectarea cuprinsă în cuvintele: *„Putem servì cu esemple*, că pe un redactor și pe un colaborator de ai „Tribunei," i-au provocat sĕ nu comunice cu netribuniști nici chiar prin restaurațiuni," din Nr. 120 nu se refere nici decât la persoana dlui S. Albini, sau sĕ ne dea nouĕ subscrișilor o astfel de declarațiune în scris, ear în cas dacă dl red. Dr. R. Roșca nu este aplicat a da astfel de satisfacție, sĕ binevoească a-și trimite representanții d-sale, care împreună cu noi sĕ reguleze afacerea.

După-ce dl Dr. R. Roșca a refusat ori-ce declarațiune înscris, precum și trimiterea representanților sei, subscrișii declarăm afacerea ivită între d-sa și dl S. Albini de încheiată.

Sibiiu, în 9 Decembre n. 1887.

S. P. Barcian m. p. *E. Hodoș* m. p.

La aceasta declarație eu mai adaug: D-nii dela „Tribuna," cu cari eu și de present îmi țin de onoare a trăí în amicie, nici când nu ḑau făcut asupra mea nici un fel de presiune și după cât sciu eu, nici asupra altora. Scie toată lumea din Sibiiu, că atât eu, cât și ceialalți redactori dela „Tribuna" și toți tinerii *„tribuniști,"* au luat parte activă la toate întreprinderile sociale ale românilor din Sibiiu, ear „Telegrafului Român" îi va fi foarte greu a dovedì contrarul.

Ear cât pentru dl Dr. Remus Roșca, care ca redactor rĕspunḑĕtor, a publicat aceea insinuare, făcută cu rea credință, dar n'a avut dignitatea de a-mi da satisfacțiunea cuvenită, ceeace a făcut față cu un alt fost coleg al meu, nu-mi rĕmâne decât sĕ-l declar nevrednic de societatea oamenilor de bine, câtă vreme nu va avea curagiul de a spune lămurit pe cine a înțeles ḑicênd! *„putem servì cu esemple...."*

Sibiiu, în 9 Decembre n. 1887.

S. Albini m. p.

Înainte de toate observ, că declarațiunea dlor S. P. Barcian și E. Hodoș este defectuoasă încât dênșii retac celea petrecute între noi, pentrucă eu la întrebarea dlor cu privire la persoana dlui Albini, le-am rĕspuns ceea ce ii spusesem deja însuși dlui Albini, adecă, că alusiunea din cestiune nu se rĕfere la persoana dênsului.

Cerêndumi se aceasta în scris, am declarat, că eu nu dau nici o declarațiune în scris, dar dênșilor le stă în voie liberă sĕ facă ce vor afla de cuviință.

În fine, când m'a provocat ca se designez două persoane, cari cu dênșii dimpreună se complaneze causa de satisfacție, — le-am declarat, că dacă e vorba de „satisfacție" eu ca redactor pentru cele publicate în ḑiarul ce-l redactez, nu recunosc dreptul nimenui a pretinde dela mine altfel de satisfacție decât aceea, ce o prescrie legea de presă — poftească și me urmărească pe calea legii.

Așa cred, că declarațiunile mele în toate direcțiunile au fost corecte, pentru ori care om, carele nu cearcă cu luminarea ceartă și conflicte

Nici dl Albini însĕ și nici altul din redactorii și colaboratorii „Tribunei", nu au nici un drept a mi cere deslușiri, cu atât mai puțin satisfacție, pentrucă prin cele comunicate în acest ḑiar și citate de dênșii, ei nu sunt atinși de loc, ci s'ar poté considera de atinși în demnitatea lor numai atunci, dacă s'ar fi afirmat despre dênșii că: s'au și supus dispositiunilor umilitoare ale acelora cari i-au angagiat, aceasta însĕ nu s'a ḑis.

Dl Albini în adausul seu, merge și mai departe și acuma nu se mulțămesce cu aceea, ca lumea sĕ scie, că dsale ca fostului redactor al „Tribunei" nu i-s'a cerut „ca sĕ nu comunice cu netribuniști nici chiar prin restaurațiuni", ci me provoacă ca sĕ spun lămurit „pe cine am înțeles" ḑicênd: „putem servì cu esemple" etc.? căci până când nu-i voiu descoperì aceasta dlui me declară de „nevrednic de societatea oamenilor de bine."

De unde și până unde dle Albini? Cine esti dta? ce autoritate de onoare esti dta? ca sĕ te ține îndreptățit a aduce verdict asupra altora, se te ține autorisat a eschide pe alții din societatea „oamenilor de bine."

Eu am doveḑi despre celea ce am publicat în ḑiarul ce-l redactez, sciu însĕ ce-mi este datorința de redactor, și nu me simt dator a le lega de nasul fie-cui.

„Tribuna" a tăcut, prin urmare a recunoscut adevĕrul celor afirmate în „Telegraful Român," au tăcut în special și acele persoane dela conducerea „Tribunei", cari se pot considera de atinse, — deci nimenea nu mai este îndreptățit a mi cere sĕ comunic numele persoanelor, la cari am făcut alusiune, cu atât mai puțin dta, care nu faci parte nici din „personalul „Tribunei", nici din direcțiunea institutului al cărui proprietate este ea.

Declarațiunea dtale însĕ conține pentru mine vătămare de onoare, și fiindcă aceasta s'a comis pe calea presei, eu, carele și pe dta te am avisat la judecătoria de presă față de mine, 'mi voiu lua satisfacțiune pe aceasta cale contra dtale.

Dr. R. Roșca,
redactor.

Loialitate ḑiaristică.

Tot în afacerea de mai sus am trimis „Tribunei" unde am fost atăcat prin dl Albini următoarea întimpinare:

Onorată redacțiune! Dl Septimiu Albini în Nr. 270 al „Tribunei" me declară de „nevrednic de societatea oamenilor de bine, câtă vreme nu voiu avé curagiul de a spune lămurit, pe cine am înțeles ḑicênd: Putem servi cu esemple, că pe un redactor și pe un colaborator de ai „Tribunei" i-au provocat se nu comunice cu netribunisti nici chiar prin restaurațiuni."

Domnul Albini numai atunci s'ar fi putut simți atins prin citatul de sus, dacă acolo se ḑicea, că dênsul s'a și supus acelor dispositiuni, — prin urmare n'a avut drept sĕ-mi ceară nici deslușiri, cu atât mai puțin are însĕ drept sĕ condiționeze onoarea mea de descoperirea unor lucruri, cari nu-l privesc pe dênsul.

Declar prin aceasta, că declarațiunea dlui Albini pentru mine învoalvă vătĕmare de onoare, și că făcêndu-mi-se vătĕmarea de onoare pe calea presei, 'mi voiu lua satisfacțiune contra dênsului conform legei pentru delictele de presă.

Ve rog sĕ binevoiți a da loc acestei declarațiuni în ḑiariul, în carele am fost atăcat.

cu toată stima
Dr. Remus Roșca
redactor.

După câteva oare dela înmanuarea acestei întimpinări am primit următoarea epistolă:

Domniei Sale Domnului Dr. Remus Roșca, redactor provisor al „Telegrafului Român".

Dle Roșca! Întimpinarea Dvoastră la declarațiunea domnului Albini nu se poate publica în ḑiarul nostru; dacă stăruiți pentru publicarea ei chiar în coloanele „Tribunei", cereți intervențiunea judecătoriei și atunci suntem gata a o publica, — se înțelege — pe responsabilitatea Dvoastră.

Sibiiu, 12 Decembre, 1887.

p. Redacțiunea ḑiarului „Tribuna".
Adrian Cașolțan.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

Agnita, în 23 Novembre vechiu 1887. (Urmare.)

Sciind eu, că spre scopul înaintării poporului nostru, și al acestuia în specie am lipsă de o scoală bună, și că sufletul scoalei este învĕțătoriul, m'am nisuit totdeuna într'acolo, cu atât mai tare, cu cât mie un astfel de învĕțător îmi lipsia.

Învĕțătoriul, ce era și este și acum, a cărui instrucțiune consta în învĕțarea ucenașelor și alte nimica, care nimica nu urește mai mult pe lume ca cartea, care din anul 1855, de când esista ca atare din lipsa de lectură a uitat și a cetí și în loc de a cetí în sĕrile cele lungi de earnă ceva folositor merge în adunările bărbaților și spune la miuciuni și de nimica nu se îngrijesce fără de scoaterea salariului, și cu care suntem espuși numai batjocurii și desprețului conlocuitorilor sasi, am stăruit pe lângă fostul adm. protopopesc, ca el sĕ fie delăturat și înlocuit cu alt învĕțător harnic. Părintele administrator de voie de nevoie, a trebuit sĕ cunoască, că eu am dreptate și așa în anul 1880 scrie următoarele sub Nr. 218:

Onoratului comitet parochial ca senat local de scoală!

După ce de atâtea ori s'au îndatorat învĕțătorii necualificați, și neprevĕḑuți cu diplomă de învĕțători definitivi, ca sĕ se pregătească pentru depunerea esamenului de cualificațiune, de a-și câștiga diploma recerută, și după-ce aceasta îndatorire s'a făcut de mai mulți ani mai nainte. — După-ce îndatoresce cu acest esamen pe învĕțătorii necualificați și regulamentul învĕțământului din întreaga noastră metropolie sub §-ful seu 68, al cărui termin acuși espiră. — După-ce față cu acestea dispositiuni învĕțătoriul nostru Simion Muntean de acolo, carele de atâtea ori a fost admoniat ca sĕ depună acest esamen de cualificațiune, și încă tot nu l'a mai depus. Așa on. comitet parochial primesce prin aceasta însărcinare, ca sĕ îndatoreze cu numele acestui inspectorat districtual pe sus pomenitul învĕțător, ca pregătindu-se de acel esamen la 1 August a. c. sĕ-și dea suplica cu toate documentele recerute pentru admiterea la depunerea esamenului de cualificațiune întra 25-a August a. c., altcum nu mai poate fi sigur de oficiul seu.

Nocrichiu, 12 Iuliu, 1880.

Inspectorul districtual
G. Maier.

La aceasta strajnică provocare învĕțătoriul a declarat, că el nu este în stare a face esamenul recerut și așa comitetul parochial, aducênd aceasta la cunoscința oficiului protopopesc, și acela mai departe, a urmat din partea Prea V. Consistoriu următoriul ordin:

Nr. 2607 scol.

Mult onorate dle Administratore!

„În urma subșternerii M. O. DTale din 31 Iuliu „a. c. Nr. 237 de oarece învĕțătoriul din .... Simion Mun„tean după declarațiunea sa nu este în stare a face esa„menul de cualificațiune; ear fără astfel de esamen nu-i „mai este permis a funcționa ca învĕțător; așa prin acea„sta esci însărcinat, ca îndată după primirea acestei or„dinațiuni sĕ faci dispositiunile necesare pentru escrierea „de concurs la ocuparea postului de invĕțător pe lângă „scoala noastră confesională din .. .. având apoi a raporta „aici despre resultat."

Din ședința Consistoriului archidiecesan, ținută la Sibiiu în 19 August, 1880.

Pentru Escelența Sa Dl archiepiscop și metropolit.

Dr. Ilarion Pușcariu m. p,
protosincel.

Nr. 256/1880. S'a dat afară din archivul scaunului protopopesc al tractului Nocrichiu-Cincul-mare asemenea originalului on. comitet la.... spre sciință și urmare întocmai, trimițênd încoace tacsa concursului cu protocolul despre câtățimea lefei de publicat.

Nocrichiu, în 31 August, 1880.

Inspectorul districtual
Gr. Maier,

Ce a urmat după acestea, nimenea n'ar putea crede. Învĕțătoriul nostru, sciind din esperința trecutului partea cea slabă a părintelui Maier, a trimis în oara supremă acestuia un present însoțit de o epistolă, care numai întêmplarea au voit ca și eu sĕ o vĕd și cetesc Ea se începea așa: Dle protopoape! me rog de iertare, pentru-că de astădată n'am putut sĕ-ți trimit mai mult etc.

Urmarea a fost, ca părintele Maier întorcênd foaia pe ceialaltă parte, a aflat, că învĕțătoriul S. M. este deplin cualificat, și trebue rehabilitat în postul avut, — ceea-ce a și făcut fără a mai aștepta alt ordin mai înalt. Aceasta speranță a mea acum i teamă păr. Moldovan sĕ nu mi se realiseze sub actualul protopresbiter, în dauna clientului domnialor, care cu ocasiunea alegerii de protopresbiter a fost menit ale face servicii însemnate. Acestui om până acum nu i s'a frênt nici un pĕr din cap, și în scoală e tot az buche și ucinașele spre mângăerea domnialor; dară daună tinerimei ce remâne fără instrucțiunea de lipsă e incomparabilă de mare.

(Va urma).

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Acesta este rescriptul, pe care grecii îl țină de o magna charta libertatum, căruia în decursul procesului judecătoresc i-au ascris puterea unei sentințe și pe care chiar judecătorii în motivele sentinții au pus pond deosebit.

Dar acel rescript în premisele sale era atât de fals și abnormal și în consecințele sale atât de nedrept și vătĕmător de drept și de lege, încât nu s'a putut susține întreg, ci în părțile sale cele mai esențiale a trebuit sĕ se modifice.

Era revoltător pentru fundatorii bisericei, că chiar ei, cari au înființat biserica, sĕ fie eschiși dela administrarea ei, deci vĕdênd ei, că Panajot Hagi Nica cu cele 20,000 fr. depuși la cassa statului a avut bun resultat, adresară și ei o rugare la curtea aulică, ca sĕ li se dea și lor „litterae privilegiales", ca sĕ aibă a-și alege doi curatori la biserică, că vor dona și ei 1000 fr. la cassa de rĕsboiu.

La aceasta a urmat în numele Majestății Sale decretul aulic dto 17 Maiu, 1799 Nr. 1390 prin care punctul V din rescript se interpretează astfel, că cetățenii de națională grecă formează cu companistii la olaltă o comună, și că prin urmare acesti cetățeni au drept de vot.

Mai departe dice în acest decret, deoarece prin aceasta interpretare dorința petenților, deși nu în formă de litere privilegiale s'a satisfăcut, de aceea se avisează sĕ plătească mia de floreni, ce a promis. Deci târgul mergea bine.

Numai cetățenii români rĕmaseră eschiși dela administrațiune.

La anul 1800 comuna bisericească făcù o instrucțiune pentru curatorii bisericei, pe care o subscriseră și Cristofor Michael cu Dumitru Nicolau.

Companistii protestară în contra acestor subscrieri, fiindcă respectivii sunt români.

La acest protest fundatorii și unii dintre civi dedură dechiarațiunea dto 10 Februariu 1800, în care se dice, fie Cristofor Michael de ori ce națională el este fundatorul și binefăcĕtorul bisericei și trebue sĕ aibă cel puțin atâta drept, cât negutătorii streini, cari aparțin companiei grecesci, și cari n'au ajutat la facerea bisericei cu nimica. Se dice mai departe în aceea dechiarațiune, că intențiunile fundatorilor au fost sĕ se înființeze o biserică pentru toți crestinii de legea gr. or. fără deosebire de națională, și că aceasta intențiune conform Art. de lege LIV din anul 1791 ar trebuí respectată „Nam ecclesia haec sicut omnibus graecis, ita omnibus etiam ac singulis hujus religionis consortibus per fundatores erecta est. Si ergo jam nunc per nonfundatores, graecos estraneos, ast jam a longo hic habitantes, et hujates valachi escluderentur, intetio fundatorum frustrarectur, quod tamen supracitatus articolus diaetalis haud patitur adecă; Fiindcă aceasta biserică s'a înființat de fundatori atât pentru toți grecii; cât și pentru toți crestinii de aceeași religiune. Dacă așadară românii prin nefundatorii greci strĕini, cari de mult locuesc aici, s'ar eschide, atunci s'ar esclude intențiunea fundatorilor, ceea ce însĕ nu sufere suscitatul articol dietal.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Serbarea ḑilei s. Andreiu.) Ca în toți ani dela reposarea archiereului de pie memorie Andreiu br. de Șaguna, așa și în acest an în presara ḑilei s. Andreiu societatea de lectură „Andreiu Șaguna" a elevilor nostri seminariali a ținut o ședință publică, la care a participat un numĕr frumos din public. Constatăm, că programa în acest an a fost compusă cu un gust mai bun și esecutarea a fost bine succesă. Luni în ḑiua s. Andreiu s'a ținut în biserica din cetate serviciu Dḑeesc și părăstas pentru odichna sufletului Marelui archiereu, la care a luat parte aproape toți asesorii consistoriali și elevii seminariali dimpreună cu directorul și câțiva profesori.

* (Invitare.) Societatea literară „Petru Maior" a junimei române din Budapesta la 17 Decembre a. c. n. serbează a 25 aniversare dela fondarea sa, prin o ședință festivă-literară, ce se va ține cu acel prilegiu în restaurațiunea „Szikszay" et. l

Program:

1 „Cuvênt ocasional", rostit de presidentul societății drd. Vasile Fodor.

2. „Fericirea din mormênt" poesie de C. Scrob. Declamator: drd. Demetriu Florescu.

3. „Filosoful Kant" disertație de Vasile Bologa, stud. phil.

4. „Grui Sânger legendă de V. Alesandri, declamator: drd. George Dobrin.

5. Închiderea solemnă prin presidentul societății.

Inceputul la 7 oare seara.

* „Liedertafel"-ul reuniunei de cântări germâne „Männergesanverein" din loc se va ține în 14 n. Decembre în sala cea mare a societății, cu următoriul program:

1. „Ouverture" zu „Der Wampyr" de H. Marschner.

2. „Die jungen Musikanten," cor de bărbați de Kücken.

3. „Märchenbilder" pentru orchestră de Hans Huber; *a)* „Vom König Rothbart;" *b)* „Von den Kleinen Elfen."

4. „An Weber's Grab" cor de bărbați de Richard Wagner.

5. „Idylle" pentru orchestru de I. F. Hummel.

6. „Zwei Lieder" pentru bariton; *a)* „der Neugierige" de Franz Schubert; *b)* „Nun holt mir eine Kanne Wein" de Robert Franz.

7. „Rudolf von Werdenberg," (baladă,) cor de bărbați de Frd. Heger.

8. „Das Waldvögelein" pentru flaută și 4 buciume de Frd. Doppler.

9. „Zwei oesterreichische Volkslieder," cor de bărbați de Ed. Kremser; *a)* „Am Sunta;" *b)* „Da lustige Bua."

10 „Wiener Tonecho," valzer de Schreiber Dirigintele reuniunii George Dima.

Bilete de întrare se vor da Marți în 13 după prând dela 3 până la 4 oare și Mercuri în 14 Decembre n. înainte de prând dela 12 până la 1, și după prând, dela 2 până la 3 ½ oare, în edificiul reuniunii pământul mic Nr. 2. Bilete pentru dame à 40 cr. și bilete pentru străini à 50 cr. Acei, cari nu sunt membri, însĕ sunt domiciliați aici plătesc pentru un bilet 80 cr. Începutul 8 oare seara.

* (Esposițiunea de vinuri la Iași.) D. V. Gheorghian, ministrul de comerciu agricultură și industrie, se ocupă cu proiectul pentru organisarea unei esposițiuni de vinuri la Iași în primăvara viitoare.

* (O adresă interesantă.) Câtă bătaie de cap și învălmășală causează oficianților postali de epistole, jurnale etc, cari adrese nu sunt scrise cum se cuvine, numai ei o sciu. Adeseori ne mirăm, cum acestia descifrează unele adrese, cari sĕ fi vrut însuși sĕ le descifrezi nu-ți succedea nici odată. În timpul din urmă a sosit la oficiul de postă din loc o epistolă din Bulgaria, a cărei adresă, ca sĕ fie descifrată, pretinde mai aceia cunoscință, ce-sĕ cere unui descifrător de hiroglife. Iată aceea adresă: *En hairn Vol-gi-borne hairne fone Frans Dimirovihe Professore Caasire qai-nih lihe In Hermenhtade Tèrèsiano Zibain bur-gain.* — Cetitorului acestei adrese mai nu-i vine a crede, că ea este scrisă în limba germână și descifrată este următoarea: *An seine Wohlgeboren Herrn Franz Dimitrovits, am kaiserlich-königlichen Theresianum in Hermannstadt. Siebenbürgen.*

* Comitetul municipal al comitatului Sibiiu a decis în ședința din 12 Octobre a. c., ca locurile acelor membri aleși ai comitetului municipal, cari au eșit din comitet, sĕ se întregească prin alegere, care sĕ se efeptuească în *18 Decembre a. c.*

* (Atentat.) În camera francesă s'a întêmplat un mare scandal. Pe la sfârșitul discusiunii apărù în sală un om, care după esterior părea cinstit și de omenie. El chemă pe Ferry, ḑicênd, că are sĕ-i împărtășească ceva. Când Ferry se apropià, necunoscutul descărcă 4 focuri de revolver în peptul lui. Ranele causate nu sunt mortale. Ferry s'a putut depărta singur. Atentatorul este un fabricant de sticlă. El a mărturisit că sunt mai mulți conjurați și că soartea cădù asupra lui. El a mai fost însoțit încă de unul dintre conjurați, cari era însărcinați sĕ omoare pe Goblet, dar în momentul, când vĕdù cu ce sete descărcà fabricantul gloanțele în peptul lui Ferry, lui îi căḑù revorverul din mână și sĕ făcù nevĕḑut.

* (Cât timp este necesar până a numĕra un bilion?) A pronunța numele de un bilion e ușor, e mai greu însĕ de numĕrat. Unii însĕ au calculat timpul, ce se cere pentru a numĕra un bilion și au aflat, că pentru a numera un bilion este de lipsă 1900 ani fără întrerupere și numai așa dacă pe-o minută sĕ numeră dela 1 până la 100. În un an întreg se poate numĕra atunci 54,460,000.

* (Frecuența universității din Berlin.) Numĕrul total al ascultătorilor universității din Berlin e de 7068. Între acestia după națională sunt 4143 prusieni, 734 de prin celelalte provincii ale imperiului german, 345 din celelalte state europene, și 207 de prin țĕri afară de Europa. După națională cea mai mare parte dintre studenți sunt germani, francesi sunt 8, greci 8, englesi 37, italieni 14, din Austro-Ungaria 95, rusi 94, spanioli 2, turci 3; apoi 1 african, 163 americani, 41 asiați și 2 australieni. După facultățile, la cari sunt înscrisi: numĕrul teologilor de 801, al iuriștilor de 1430, al medicinistilor de 1316 și al filosofilor de 1931.

După cum se vede, universitatea din Berlin e una dintre cele mai cercetate universități din Europa și în deosebi în timpul din urmă numĕrul ascultătorilor acestei universități s'a mărit foarte tare.

* (Ficus religiosa.) Cumcă numai o parte a omenimei a ajuns la lumina adevĕrului, și că cea mai mare parte a locuitorilor de pe pământ gem în întunerecul cel mai complet, sunt pe grade foarte inferioare, este un lucru cunoscut.

Din o întêmplare, ce a avut loc în părțile asiatice și anume, în ținutul orașului Anuradhapura, vechia residență a regilor din Ceylon, lămurit se vede aceea, ce s'a ḑis mai sus Acest ținut în anul de față a suferit de o secetă, care a durat 3 luni în continuu, așa că locuitorii desperaseră cu desăvêrșire. Singurul mijloc, prin care credeau ei, că vor îndupleca pe ḑeii lor de ale da ploae li se părú, că este sĕvêrșirea de rugăciuni prin preoții lor în o mare procesiune sub pomul cel sfânt, numit „Bo", pom care probabil a fost cel mai vechiu din lume. Mai înainte însĕ de a pleca la sfântul pom, în noaptea ḑilei destinate pentru rugăciune s'a întêmplat, că se ivesce o furtună vrășmașă, care aduce cu sine și ploaia mult dorită de întreg ținutul. Între alte urmări rele, ce a căusat furtuna, a fost, că a rupt și o parte din pomul cel adorat, ceeace poporul a crediut, că e semn de sus, și trebue sĕ sĕvêrșească ceremonii religioase. Pomul trece de o ființă semi-simțitoare și partea cea ruptă de furtună avea sĕ se împărtășească de onoarea, care se face regilor și preoților, când mor, adecă sĕ se ardă. Arderea s'a și făcut în 6 Octobre în asistența preotului superior, ear cenușa s'a aruncat în un lac din apropiere. La partea cea rĕmasă a pomului des de dimineața s'au dus bărbați îmbrăcați în negru, învăluiți la cap și gură, cu cârpe negre, ca sĕ fie feriți de spirite necurate și începură a reteza și netezì ce a rĕmas, ear preoții prin cântece „Tam-Tam" voiau sĕ arete durerea, ce o sufere pomul din causa operațiunii, ce i se face. După ce s'a netezit bine partea rĕmasă, s'a udat cu apă din partea mai multor femei, ca și când ar fi avut de a face cu o rană la om. In noaptea următoare s'a sĕvêrșit la bolnavul pom un fel de servicii, care alungă spiritele necurate și poporul e de firma convingere, că sfântul pom ear va înverḑì.

Loterie.

Sâmbătă în 10 Decembre 1887.

Timișoara:	**16**	**36**	**2**	**83**	**67**
Viena:	**42**	**22**	**15**	**86**	**9**

Nr. 357. B. [1751] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacanței parochii de clasa a III-a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merță de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.
2. Dela 100 familii una ḑî de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.
3. Folosința cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl. 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la această parochie vacantă vor avé a-și inainta suplicele instruite conform statutului organic și regulamentulni pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cupșeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 343. [1749] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea parochiei vacante de clasa a III-a Teiu cu filiile Lăsĕu și Grind, protopresbiteratul Dobrei, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare în „Telegraful Român.“

Emolumentele;

1. ½ sesiune pământ arător și fênaț la Teiu cu venit curat anual calculat . . . . . 50 fl. — cr.
2. Un fênaț la Lăsĕu, numit Dealul Lăsĕului . . . . . 40 fl. — cr.
3. O parte de pădure la Teiu anual . . 10 fl. — cr.
4. Drept de păsunat pentru câte vite va ține fiitoriul paroch . . 20 fl. — cr.
5. Dela 184 familii câte două mĕsuri de cucuruz cu coceni, calculate à 50 cr. . . . . 184 fl. — cr.
6. 9 mĕsuri fasole 13 fl. 50 cr.
7. 184 fuioare . 4 fl. — cr.
8. Stola usuată după calculul mediu circa . 88 fl. 50 cr.

Suma . 410 fl. — cr

9. Casă parochială. Aceasta nefiind încă edificată, comuna bisericească până atuncia va pune la dispositiunea fiitorului paroch cuartir gratuit.

Doritorii de a concurge la această parochie au a și substerne petiți unile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Dobra în conțelegere cu comitetul parochial.

Dobra, la 1 Octobre, 1887.

Romul de Crainic,
protopresbiter.

Nr. 895. [1747] 2—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaș* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învĕțătoriu primariu pentru specialitățile agronomice și anume pentru vinărit, pomărit, stupărit și cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v a.*, și dreptul de pensiune conform conclusului universității din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 și este învĕțătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe săptămână instrucțiune teoretică precum și a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii și pivniție.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe uu an de probă; la prestațiuni corĕspunḑĕtoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, și la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour și retour.

Competenții la postul acesta, au a-și trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puțin șase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum și o academie agronomică și posede o pracsă corĕspunḑĕtoare în vinărit și pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universității săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicațiune egala vor fi preferiți competenții care posed limbile patriei (germană, maghiară și română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universității săsesci.

83 szám. 1887. [1753] 1—1

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Nagyszebeni tkts. kir. törvényszék 1345/86 számu végzése által a Nagyszebeni „Albina“ hitelintézet javára farkastelki Iszaila Vaszilie s társai ellen 107 frt. töke, ennek 1885 év Deczember hó 6 napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 34 frt. 19 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 378 frtra becsült 1 drb. Négy lóerejü cséplőgép, 1 drb. forgógéprosta, 3 ló, 2 ökör, 5 drb. juh és 1 tehénből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir járásbirósági 1519 sz. kiküldést rendelő vég végzése folytán a helyszinén, vagyis farkastelke községében alperesek lakásán leendő eszközlésére **1887-ik év Deczember hó 17-ik napjának délelőtti 10órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107 §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapitott feltételek szerint lesz kifizetendő.

Végül felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végre hajtató követelését megelőző kielégittetéshez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna, és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tünik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttnek vagy irásban beadni, avagy pedik szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a biróság tábláján kifüggesztését követő naptól számittatik.

Kelt Balázsfalván 1887-ik évi Deczember hó 4 napján.

Mátyás Sándor,
kir. bir. kiküldött.

[1752] 2—6

Vinuri roșii de Verșeț

vechi de mai mulți ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — și fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verșeț.

In urma escelentei și puternicei calități de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfaleu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Brașov	1.55	—	—	9.52
	2.53	—	—	—
Timiș	3.28	—	—	—
Predeal	9.35	—	—	—
Bucuresci				

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
	11.37	—	12.42	—
Micăsasa	12.16	—	1.11	—
Blaș	12.33	—	1.23	—
Crăciunel	1.51	—	2.06	—
Teiuș	2.18	—	2.27	—
Aiud	2.48	—	2.49	—
Vințul de sus	2.56	—	2.56	—
Uioara	3.14	—	3.12	—
Cucerdea	4.01	—	3.76	—
Ghiriș	5.28	—	5.01	—
Apahida	5.56	—	5.21	—
Cluș	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Banița	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	6.10	2.50
Banița	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 124 Sibiiu, Joi 3/15 Decembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — **și timbru de 30 cr.** pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 2 Decembre, 1887.

Îndelungate au fost luptele susținute de românii ardeleni cu elementul maghiar și ele par că nu o să mai aibă capĕt în veci.

O parte din români s'au retras dela luptă și s'au perdut încrederea în reușita luptei.

Numai așa ne putem esplica procederea românilor alegĕtori din cercul Blașului, — cari după cum suntem informați — nu s'au presentat nici unul ca să aleagă membrii în comitetul municipal al comitatului Albei-inferioare, și președintele designat pentru de a conduce actul de alegere, după așteptări de câteva oare a trimis un protocol despre aceasta la vice-comitele comitatului menționat.

Ce va să dică aceasta alta decât, că românii din comitatul Albei de jos și-au perdut încrederea în reușita luptei pentru drepturile și interesele lor.

Noi nu aprobăm modul de cugetare al alegĕtorilor din comitatul Albei-inferioare, și ori a voit să fie demonstrație, ori nu, lucrul în sine este și rĕmâne greșit. Greșit, pentru că procederea aceasta numai va încuragia pe stăpânii comitatului, de a merge pe calea apucată, nefiind nimenea, care să le arete cu legea în mână, că nu oblăduesc comitatul așa, după cum cer interesele marei maiorități, ci cum cer interesele unor oameni, cari nu fac nici un secret din aceea, că unde numai pot, delăturĕ tot, ce e român și are inimă pentru popor și pun în serviciu o mulțime de oameni necualificați, cari mâne poimâne au să tragă pensiuni.

Nu aprobăm deci procederea, ce au urmat alegĕtorii din cercul Blașului la 28 Novembre n. și dacă se va adeverí, că nu demonstrațiune au voit să fie absentarea totală, ci un indiferentism pĕcătos, atunci și mai mult avem cuvênt de a reproba pe aceia, cari odată erau și încă și astădi se țin de cei mai mari naționaliști.

Bĕtrânii românilor nu au urmat ca strănepoții lor și dacă așa urmau, de sigur că jugul iobăgiei și adi ar atârna de grumazii noștrii.

Am combătut totdeuna indiferentismul, ne am ridicat vocea, de câte ori am vĕdut, că oamenii nu sunt și nu vor să fie la locul lor și datorința ne impune să o facem și de astădată. Nu reclamăm pentru noi dreptul de a fi conducĕtori în politică, căci acest drept și l'au arogat pentru sine alții de mult, ca în realitate să nu presteze nimica pentru poporul român, ci să-l lase dus la prăpastia economică și morală.

Dacă e bine ca inteligința română și încă o inteligență înzestrată cu toate atributele, cum e și cea din Blaș să se retragă de la luptă, ba chiar să stea în pasivitate absolută față cu viața din comitat nu voim să cercetăm, dar cumcă aceasta procedere dă ansă la feliurite interpretări e evident. Nu suspiționăm, căci nu ne este meseria de a suspiționa, dar vorbim de cas concret, — dacă informațiunea primită corespunde stărei faptice.

Nu e bine să amuțească vocea celor chemați a apĕra drepturile poporului, a descuragia pe aceia, cari doar ar simți vocațiunea de a mai lucra, de a mai alerga și de a mai stĕrní în români credința, că încă nu e de desperat, că încă o să mai vină și timpuri mai bune, și ca acele timpuri nu pot vení fără lupte, fără jertfe, ba chiar și fără abnegațiuni personale, credem, că e de prisos a o mai accentua.

Revista politică.

Alarma dată de diariul „Fremdenblatt" a produs mare impresiune în toate cercurile politice, și cu toate că după atitudinea celor din Viena situațiunea n'ar fi așa acută, fiind-că alarma s'a dat de un diar oficios, e lucru firesc ca toate diarele străine să se ocupe de marea cestiune și să discute asupra relațiunilor dintre Austro-Ungaria, Rusia și Germania. Ori ce altă cestiune este adi privită numai ca un lucru de a doua mână. Toți se nizuesc să afle noutăți și păreri interesante în privința eventualului rĕsboiu.

Mai mare sensațiune pare că a produs comunicatul oficios din Berlin și nemții au fost cei dintâiu, cari au esaminat lucrul cu mai mare scrupulositate. Diarele din capitala împĕrăției germane, fără colorit de partidă, se tem tare de atitudinea Rusiei și rĕspund cu unanimitate comunicatului oficios, că e datoria Rusiei a înceta cu concentrarea de trupe la granițile din spre Austria și Germania, e datoria celoralalte puteri, ca să caute a împedeca pe Rusia și a nu o lăsa să-și adune atâtea forțe militare la un astfel de loc, după care ușor se poate presupune, că ea se pregătesce mereu pentru a scărmêna cojocul vecinului.

Diariul „Kreutz-Ztg" merge așa departe, încât pretinde, ca Rusia să fie pusă într'o astfel de pozițiune, ca ea să înceteze cu mĕsurile sale strategice, ce le observă la granița Austriei, sau dacă nu să și motiveze atitudinea cea atât de bătătoare la ochi prin declarațiuni oficiale; deoarece se teme acest diar, că toate asigurările de pace, ce se fac din partea Rusiei, sunt numai meșteșugiri și vor avea un resultat tocmai contrariu. Nimenea nu poate vorbí de pace și de pretenie, cât timp faptele dovedesc contrariul, de oare-ce acela devine mai suspect și e mai periculos totodată ca acela, care umblă cu planul deschis și nu încearcă a-și ascunde în tot modul intențiunile lui dușmănoase. „Vossiche Ztg" voind a domolí spiritele, apare mai puțin pesemistă ca celelalte jurnale, făcênd următoarele apreției: Mișcările de trupe rusesci la granița austriacă poate n'au alt scop decât o demonstrațiune morală contra Austriei, pentru ca aceasta silită să se plece intențiunilor și voințelor rusesci, ori poate că unele cercuri politice din Rusia au crezut, că așa e mai ușor a atița pe Austria să atace și să se încurce într'un rĕsboiu cu Rusia, lipsindu-o prin aceasta de sprijinul Germaniei. Nu-i posibil, ca Rusia să încerce a și pune față în față armatele aliate ale Germaniei și Austriei și nici chiar aceea, că ar avea intențiunea să slăbească forțele Germaniei printr'un atac din partea francesilor.

Aliment la discutarea cestiunii au mai dat și cuvintele țarului, care din incidentul unei sĕrbări a rostit următoarele vorbe: Sunt convins, că în rĕsboiul, ce-l va purta Rusia, cavalerii ordinului St. George se vor arăta tot atât de glorioși ca până acum, ei vor culege laurii victorii pentru mărirea și vada Rusiei.

Tot aici trebue să mai înregistrăm, că pe când starea aceasta abnormală a lucrurilor ține încordată atențiunea bărbaților de stat, în monarchia noastră se vĕd simptoame de tot deprimătoare. Vestitul orator și deputat ceh, Eduard Gregr, a ținut în dieta Boemiei un discurs înfocat, în care atacă vehement pe ministrul de Gautsch și dice, că acest ministru trebue delăturat, pentru-că numai așa poporul ceh va putea urma pe calea, ce duce la propășire. Oratorul, fără pic de sfială, înfățișează soartea poporului ceh, care e de tot nemulțămitoare și amărîtă și arată și urmările, ce ar provení, dacă poporul va mai suporta astă vieață, făcênd apoi apel la cehii, cari sciu să aducă în timpuri critice mari jertfe. Sensațională e și scirea, ce ni se împărtășesce din dieta Dalmației. Aici s'a presentat un proiect pentru introducerea *limbei rusesci* în scoalele medii dalmațiene.

În cele din urmă crisa ministerială din Francia pare a se fi aplanat. Dupăce nici Goblet, care se dicea, că e sprijinit din partea rușilor și nici Fallières n'au putut forma un ministeriu din causa neînțelegerilor între consecutivi și radicali, l'a format acum Tirard. Firul telegrafic ne aduce scirea, că presidentul republicei Sadi-Carnot a și subscris decretul, prin care sunt numiți: Tirard, ministru

FOIȚA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

(Urmare.)

Când perele erau roșii și frumoase de ți rîdeau ochii, când te uitai la ele, când erau aproape coapte, și „baba grija" aștepta din inimă diua, în care să le culeagă, vedeai numai că numai sunt. .....! Le strîngea cine le strîngea pe toate, de nici coadă nu mai rĕmânea pe pĕr.

I-se întêmplase babei posna aceasta în toți anii d'arêndul, de când pĕrul începuse a da roade, dar ea nu putuse nici într'un chip să afle, că cine-i poate duce ei perele, așa pe nesimțite. Destul își bătuse ea capul, destul pândia diua și noaptea, ca să afle pe hoț, dar nu putea să i dea de urmă doamne feresce! Când perele erau aproape să dea în copt, ea de sub pĕr nu se mișca; tot cu ochii la el sta și cu toate acestea dela o vreme nu le mai vedea; par că nu era lucru curat.

Într'o di cum stătea baba noastră sub pĕr, și se uita lung după pere, care erau aproape coapte, eacă că vin pe drum către ea doi călători, pe cari ea nu i mai vĕduse nici-odată în vieața ei. Acestia erau: dl Christos cu sf. Petru.

Călătorii cum ajung lângă ea o întreabă de sănătate, și o roagă ca să le dea sălaș preste noapte, căci n'au în sat nici un cunoscut, la care să rĕmână până în diua următoare.

Baba bună de inimă cum era, nu stă mult la îndoială și le spune, că le dă din toată inima din cât are și poate, și îi chiămă în bordeiu.

Călătorii, cari se vede, că erau tare osteniți de drum, cum au întrat înlăuntru, s'au ghemuit într'un unghiu al bordeiului și au și adormit numai decât.

Des de dimineață, până când nu rĕsărise încă soarele, călătorii erau în picioare gata de drum.

Mai înainte de a-și lua rĕmas bun dela baba, care îi găzdui-se preste noapte, a dis unul dintre ei, care era sf. Petru — către ea: Muere bună, fiind că nu ți-a fost urît de noi, și ne ai primit de am dormit la tine preste noapte, n'am vrea să plecăm și noi de ací ca dela o moară stricată, fără să te mulțămim cu ceva; deci cere dela noi, ce vei voí tu, căci aceea fie lucru cât de mare, ți se va împliní, după cum poftesci.

Baba, care nu avea altă grijă de un timp încoace, decât de pĕrul ei, la care îi sta diua și noaptea gândul, fără de a gândi mult că oare ce ar fi mai bine să ceară dela sf. Petru, dice către el:

Eu oameni buni și ai lui D-deu, dacă e vorba de așa, că ori ce dorință a mea puteți să mi o împliniți, n'ași cere multe — numai nu sciu dĕu dacă mi s'ar puté împliní. A-și vrea sêrmana de mine, că: ori cine s'o suí în pĕrul acesta ce-l vedeți înainte-ve, afară de mine, ca să culeagă pere, acolo se remână încurcat între crengi, și să nu să poată da jos până atunci, până când nu voiu dice eu.

Bine! 'i-a dis atunci sf. Petru, fie ție după cum poftesci — și au plecat mai departe amêndoi călătorii.

Biata babă grija cum a audit ea vorbele acestea, a rĕsuflat numai decât mai ușor, și toată grija și supĕrarea ce o muncea, i s'a luat deodată dela inimă. Nu-și mai găsia loc de bucurie, când îi venia în minte cum o se vadă ea pe hoțomanul ce i tot fură perele, prins în pĕr, ca într'o câpcană. Dar apoi când se mai gândia cum o să culeagă ea perele cele frumoase, cum o să-și îndulcească inima cu ele, i venia se sară în sus de bucurie, credeai, că toată lumea e a ei.

*

Trecuse câtă va vreme de când cei doi călători umblase pe la baba grija, și perele din pĕr erau coapte — puteai dice, cum se cade. O di, două își pusese baba de gând, ca tot să le mai lase neculese, pentrucă acum și așa nu mai avea nici o teamă, că i-le o mai fura cineva.

Chiar în diua când avea de gând să le culeagă — era o di frumoasă — eacă se apropie de bordeiul ei o babă slabă și urită, pe care cum a vĕdut-o baba grija i s'a sculat pĕrul în cap de frică. Aceasta era moartea. Ea se apropie numai

president și de finanță; Flourens, ministru de esterne, Falliéres de iustiție; Sarrien de esterne; Faye, ministru de instrucțiune; Mahy, de marină; Dantresme, de comerciu și Viette de agricultură. Încă nu se scie, cine va ocupa portofoliul rĕsboiului; se vorbesce numai, că a fost îmbiat cu el generalul Logerot.

În România domnesc mari frecări între partidul liberal și al opositiunei. Cetățenii din capitală ai partidului liberal-național au avut o întrunire, la carea după mai multe discursuri a fost salutată cu mare entusiasm următoarea moțiune: Față cu atacurile violente ale opositiunei contra guvernului și partidului liberal, căruia se datorește starea de adi a României independente și respectată, dar chiar tronului, a cărui legătură cu națiunea s'a cimentat prin sângele vĕrsat pe câmpul de rĕsboiu, și în care țeara a gătit o pavadă și o condițiune de pace și de prosperitate interioară, cetățenii capitalei strîns uniți în jurul tronului, protestă cu cea mai mare energie contra unor asemenea uneltiri dușmane intereselor țĕrei și sunt gata a face toate sacrificiile pentru ca partidul liberal, al carui șef este I. C. Brătianu sĕ-și poată continua opera de ridicare și de intărire a României.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român."

(Incheere.)

Agnita, în 23 Novembre vechiu 1887. În Nr. 88, unde s'a fost retăcut sub nota redacțiunei mai multe casuri de abus comise de părintele Moldovan și socrul seu, am arătat mai pe larg, cum au denunțiat și calumniat p. Moldovan pe protopresbiterul seu, scriind pe plată, și tot acolo am arătat casuri concrete de abus, unde p. Moldovan în cause divorțiale au fungat ca defensor și comisar investigătoriu, și așa sub diferite preteste a încassat dela o partidă până la 100 fl. fără ca sĕ-i folosească ceva.

Mai afirmă p. Moldovan: că dênsul n'a făcut alte ratiocinii în tract decât în Marpod și Chirpĕr și pentru amêndouĕ s'a dat absolutoriul. Eu sciu dela mai mulți preoți, că părintele Moldovan a făcut în mai multe locuri ratiocinele bisericesci și absolutoare nu s'au dat de cătră P. V. Consistoriu. În Marpod sciu positiv, că nu este absolutoriu pentru ratiociniul făcut de Moldovan, și cumcă nici în Chirpĕr nu este, dovedesce următoriul document:

Nr. 139/1885. Onoratului comitet parochial în Chirpĕr!

Reîntornênd cu aceasta documentele speselor ratiociniului din anul 1882 în numĕr de 16 darabe sĕ aduce la cunoscința onoratului comitet, că pentru ratiociniul acelui an dela M. consistoriu archidiecesan nu se poate da absolutoriu sĕ așteaptă însĕ ca ratiociniul anului 1883 sĕ fie compus după toate prescrisele în vigoare.

Nochrichiu, în 14 Februariu, 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.
G. Maier,
adm.

Acesta este pretinsul absolutoriu al p. Moldovan pentru ratiociniul bisericesc din Chirpĕr, făcut de dênsul de trei ori în decurs de 3 ani până în anul 1885, pentru care de trei ori a luat plată din cassa bisericei. Din 1885 până acum s'au primit 2 absolutoare pentru ratiocinele din 1883 și 1884 făcute de parochul local și cel din anul 1885 este înaintat spre censurare.

---

decât de baba grija și începe a-i spune: că sĕ se gătească iute și de grabă, căci ea e moartea, și a venit se o ducă de pe lume.

Cum a vĕdut biată baba noastră pe moartea dinaintea ei, spunêndu-i că a venit sĕ o ducă de pe lume, unde nu mi-a început a plânge, a-și smulge pĕrul din cap și a se văieta, de-ți era mai mare mila se o fi vĕdut.

Dar moartea nu prea sta mult la taifas cu nimenea și nici nu căută în hătîrul nimenui când are odată porunca ca sĕ-l ducă. I mai spune încă odată babei, că se dea iute sĕ se gătească că n'are vreme de zăbovit, și după ce a vĕdut că nu se poate înțelege cu ea, ametită de jumĕtate o luă în brațe și păși înainte.

Sĕrmana babă cum se văieta și se svĕrcolea în brațele morții, care pășia încet, încet înainte, i vine deodată în gând perele ei cele frumoase pe care tocmai stetea gata sĕ le culeagă, și nu se putù oprí de a nu dice tânguindu-se cătră moarte: Bine vĕd acum că toată jalea și tot plânsul meu nu ți pot înmuia inima, ca se mĕ mai lași se trăesc cât de puțin, dar măcar atâta fie-ți milă de mine, și-mi rupe din pĕrul de dinaintea bordeiului meu vre-o câte-va pere, și dă-mi sĕ le gust, -- apoi dumĕ cu D-dĕu.

(Va urma).

De aci încă se poate vedea iubirea de adevĕr a păr. Moldovan la scrierea de corespondințe, și dacă eu nu-i produceam document de nou me timbra de mincinos.

Mai dice păr. Moldovan că, urme de progres în tract nu vede, căci este Octobre și învĕțămêntul nu s'a început deși din mai multe comune protopopul a ridicat tacsele de concurs totuși acelea nu s'au publicat. Este adevĕrat, că concursele nu s'au publicat și vrênd și eu a me convinge, ce e causa, am aflat, că protopresbiterul a și trimis toate tacsele încassate cu concursele din respectivele comune; dară fiindcă protopresbiterul n'a băgat mâna în buzunariul seu sĕ trimită tacsele pentru comunele restante ca în anul trecut, concursele nu s'au publicat. Aceasta și dta părinte o puteai afla, dacă te interesai de adevĕr, și nu ți-ar plăcea sĕ faci din toate nimicurile casus belli.

Despre întrunirea scaunului protopopesc și a sinodului, din care faci și dta parte p. Moldovan, tocmai că nu sunt advocatul nimerui nu pot sĕ-ți dau nici o deslușire, cei chemați a te lumina în privința aceasta 'și vor face datorința.

Mai repetesce părintele Moldovan aserțiunea mea din prima corespondință, în care eu m'a-și fi lăudat al spriginí, dacă eu voiu cunoasce, că lucră după adevĕr și dreptate.

Nu me lapĕd nici acum p. Moldovan de promisiunea, ce ți'am făcut o atunci, numai pagubă, că la dta nu se vede nici un adevĕr. Eu nu vreau a-ți face nici o concurință la clienții dtale, cărora le scrii neadevĕruri asupra șefului dtale pe plată. Dta învrășbești cu vorba și cu peana plătită spiritele credule ale locuitorilor din acest tract, vrei sĕ fac și eu așa? la așa ceva nici odată nu me voiu dimite și nici nu te voiu spriginí.

Ce se ține de scoala zidită în Șulumberg, dta susții a cunoasce mai multe Musce ca mine, și ai fi vorbit cu toate, se poate și aceea, dară eu tot din Șulumberg sunt mai bine informat ca dta — cum e, cum nu e, scoala s'a ridicat cu destule greutăți, pe cari în prima linie au avut a le suporta protopopul cu parochul, și dacă acum esci dispus a mai lucra și acolo la arătări pentru plată, nimenea nu-ți dispută dreptul, căci dta esci omul geșeftului, și care subscriu sunt responsabili. Destul, că scoala e făcută, și este un adaus la celalalt progres din tract.

Comuna Chirpĕr în 12 ani sub conducerea socrului dtale n'a putut sĕ se apuce de zidirea casei parochiale, și nu se apuca nici în alți 12, măcar că p. Maier în tot anul da mâna cu fie-care poporean, ba odată chiar și dta ai dat mâna cu toți poporenii din Chirpĕr, obligându-i sĕ zidească casa parochială și aceea tot nu s'au zidit, până când n'a venit omul taptelor actualul protopresbiter, n'a dat însĕ mâna cu nimenea în aceasta privință și măcar că concesiunea consistorială a venit numai în luna lui Septembre casa se află sub coperiș. Acesta încă nu e progres? Dta poți și aci lucrând pe plată cuiva sĕ dovedesci, că rĕu s'a manipulat la aceasta zidire.

Dta me îndatoresci p. Moldovan a aduce aminte protopresbiterului cuvintele Ilustrității Sale dlui Iacob Bologa, rostite în casa dlui Ioachim Părău în presara alegerii. „Iată acum ce e bun sau ce e frumos, fără numai a locui frații împreună." Spune dta părinte, dacă esci așa iubitoriu de pace și nu esci malcontent, pentru ce îndată după alegere ai dispărut și n'ai vrut sĕ iai parte la masa alegĕtorilor cu frații dimpreună? ce ț'au fost stricat și cu ce te a fost supĕrat alesul? Pentru ce la instalarea dênsului, când s'a presentat toată suflarea din tract nu mai dta te ai ascuns ca buha de lumina ḑilei? N'ai avut ochi ca sĕ te uiți la acela care au fost preferit față cu neînsemnata dtale persoană. Atunci n'ai sciut, că e frumos a locui frații împreună pentru că prin purtarea dtale te separezi singur de cătră toți frații.

Vedi dară părinte Moldovan! nu eu am înălțat pe protopresbiterul pe ultimul cuiu al scării de ceară precum afirmi dta, ei dênsul singur ș'a format o scară tare prin studiu și merite recunoscute și de alții, pe care s'a suit și e sigur, că nu va cădé. Dta însĕ ai voit a te suì pe o scară, la care în viața dtale n'ai fost în stare a-i pune cuiele trebuincioase și acum te încerci a i le pune prin neadevĕruri și calumnii, dară te asigur că nu-ți va succede. Mergi numai pe calea ce ai apucat-o și te vei convinge totuși, că rĕu lucrii, ce lucrii, dară va fi prea târḑiu — dixi. *G.*

Brașov, 10/30 Noemvre, 1887. Dle Redactor! În epistola din urmă Ve promisesem, că Ve voiu scrie ceva despre viața noastră socială de aici. E delicat lucru a scrie în aceasta privință, căci e greu a nimeri aprețiarea lucrurilor după adeverata lor stare.

O fac aceasta însĕ în mângăirea și mulțămirea ce o simt la frumoasa direcțiune, ce au luat lucrurile aici la noi de un timp oarecare încoa e, întru cât privesce reuniunea de gimnastică și cântări și viața socială în și afară de aceasta

Reuniunea noastră de gimnastică și de cântări între alte scopuri, ce le urmăresce ea, are în vedere mai vêrtos promovarea culturii sociale.

Și ce e mai detestabil pentru o națiune, mai ales între împregiurările noastre politice de adi ca nisce relațiuni sociale sarbede, reci sau chiar divergente?

Un popor încumbe înfluinții popoarĕlor străine cu atât mai rapid și sigur, cu cât mai anevoiosă îi este înțelegerea reciprocă a membrilor lui, cu cât mai rece e legătura frățească între sine și cu cât mai isolați și fără interes comun trăesc ei unii cu alții. Mai multă atențiune și îngrijire asupra acestor momente se recere pe lângă toată responsabilitatea dela inteligența, de care dispune numi'ul popor.

Și cu drept cuvênt aceasta, pentru că aceasta singură este conscià de esistența sa și a semenilor sei precum și de condițiile lor de esistință.

S'a mai scris cu alte ocasiuni despre împregiurările noastre naționale locale de aici și în special despre cele ale reuniunei menționate. Se arata atunci și unele porniri cu prospecte prea puțin mulțămitoare pentru viitor, astădi din contră me aflu în plăcută posiție a constata în toate direcțiunile lucruri, cari stau într'un raport direct real cu aspirațiunile noastre naționale românesci

Ca sĕ rĕmân în cadrul reuniunei, despre care e vorba, nu pot ca sĕ nu arăt la acest loc cu satisfacțiune avêntul ce și l-a luat aceasta de un timp oarecare încoace, dar mai vêrtos dela venirea dlui N. Popoviciu în mijlocul nostru și a ocupat locul de conducĕtor artistic musi al la atâtea corporațiuni de felul acesta, câte avem noi aici.

Pe când erau cercetate probele de cântări mai nainte numai ca un lucru de puțin interes, pe atunci astădi s'a încatenat inteleginta română în sinul numitei reuniuni cu un zel și o căldură cu totul deosebită.

E adevĕrat, că convenirea din urmă, carea a produs resultate atât de strălucite n'a fost atât de indesuită de public, precum s'ar fi asceptat ca prima întrunire în giurul zelosului noului conducĕtor de musică; aceasta impregiurare se esplica de sine și-și are urmarea din nisce motive cu totul străine, de vr'o rĕceală, ce s'ar presupune, că esistă la românii brașoveni între sine. Da, căci chiar indiferentismul detestabil, ce se părea mai nainte, că prinde rădăcini între inteligenții unei branșe de ocupațiune și între alții, a început a nu se mai arăta nici măcar la părere.

Impregiurarea a adus cu sine, ca de astădată sĕ nu se poată ficsa convenirea colegială într'alt timp decât într'o ḑi de post, carea a fost Vinerea 13/25 l. c. Aceasta e de ajuns a se puté înțelege, că familiile, cari din considerare la obiceiul crestinesc susținut între membrii lor, au trebuit sĕ renunțe la o petrecere, unde se ocasionează întrunirea aproape a tuturor românilor de aici. ba chiar și din giur. Considerând, după cum am ḑis mai sus succesul splendid al esecutărei programului producțiunei, putem fi convinși, că reuniunea brașoveană de gimnastică și cântări va devení earăși aceea ce a fost ea în cei dintâi ani ai vieții sale.

Și alte binefăcĕtoare urmări a mai adus cu sine consolidarea recentă a vieții noastre sociale. Îmbunătățiri culturale economice pentru mult cercatul nostru popor spre scopul ușurărei jugului miseriei în lipsa de isvor de câștig, precum durere, e casul foarte simțitor în Șcheiul Brașovului, sunt fapte evidente foarte laudabile și demne de imitat ale inteligenții fruntașă a Brașovului. Familii foarte numĕroase sunt aici în Șcheiu, cari nu se pot deslipí de lângă vatra focului pentru de a cerceta scoala barem în anii deobligați prin lege, din causa miseriei economice, urmate din secarea repentină a isvoarĕlor de câștig. Oamenii nostrii chemați a fi patres populi, au început a alina lacrimele obidate ale copiilor lipsiți prin îmbrăcare și indeletnicire la lucruri ușoare și folositoare totodată. Dea Dḑeu sĕ se sporească necurmat astfel de binefăcĕtoare prospecte pentru viitorul poporului nostru.

Un observator.

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Urmare.)

Tot în anul 1800 fundatorii făcù representanțiune la magistratul din Brașov, că compania greceasca din Brașov numai în minoritate constă din greci, eară maioritatea membrilor o fac românii, serbii și bulgarii, că și ei cer, că așa, după cum companistii fără deosebire de națiunalitate sunt în drept a participa la administrarea bisericei, în asemenea mod sĕ fie îndreptățiți și cetățenii gr. or. fără deobire de națiunalitate. Adevĕrul acestor afirmațiuni îl constată și magistratul printr'o conscriere oficioasă a membrilor companisti după națiunalitate și o representațiune așternută guvernului, ḑicênd, că el (magistratul) nu cutează a lua decisiune în aceasta causă.

La aceste representațiuni a urmat ordinațiunea cancelariei dela curte din 24 Aprile 1800, prin care

earăşi se interpretează rescriptul dela anul 1796 în acel sens, că românii, cari sunt membrii ai companiei grecesci, să fie egali îndreptăţiţi cu ceialalţi membrii ai companiei, dar că cetăţenii români sunt în sensul susnumitului rescript eschişi dela biserică.

Astfel la anul 1800 vedem o biserică grecească cu membrii români, cari ca atare aveau egale drepturi cu grecii.

Deoarece compania grecească nu voia să scie nimica de autorităţile superioare şi anume de autoritatea bisericească, şi deoarece limba română după împregiurările esistente era necesitate imperativă pentru biserica din cetatea Braşovului, de aceea prin mai multe ordinaţiuni şi anume printr'o ordinaţiune din 6 August 1806, s'a luat dispoşiţiune, că la biserica din cestiune, „pro templo disunito comuni“ să se aleagă asemenea preot, fie din străinătate, fie din patrie, care să scie bine limba greacă cât şi cea română, tot deodată se face atentă compania grecă, ca să se abţină dela orice volnicie, deoarece preotul dela biserica aceasta este supus episcopului neunit din Transilvania, tocma aşa ca ori-care alt preot neunit.

Prin aceste ordinaţiuni limba română, modificându-se rescriptul dela anul 1796, s'a introdus din nou în biserica Sf. Treimi din cetatea Braşovului şi astfel predisul rescript s'a modificat mai în toate punctele sale esenţiale. Un singur punct a remas neschimbat şi adecă acela, că parochul dela despomenita biserică stă sub autorităţile bisericesci ale patriei.

Deoarece, după cum am arătat mai sus, limba română prin o nouă ordinaţiune, urmată după rescriptul din anul 1796 se introdusese din nou în biserică şi deoarece, după cum este constatat, membrii români ai companiei grecesci, cari erau egal îndreptăţiţi ca şi grecii în biserică, erau în număr mare, de aceea aflăm, că după anul 1806 se alege din nou paroch român la biserica din cetatea Braşovului şi încă fără a se alege şi paroch grec, astfel că până la anul 1820 a fost aplicat numai preot român la biserica numită.

Aci este de observat, că dela înfiinţarea bisericei Sf. Treimi din cetatea Braşovului până la anul 1820 au fost aplicaţi unul după altul patru preoţi români adecă: Popa Petru din Câmpina, Macarie dela mânăstirea Sinaia, George Hannez şi Nicolae Panovici din Ardeal.

Dela anul 1821 relaţiunile dela biserica din cestiune din nou s'au schimbat.

În principatele române se inscenase sub numele de „eteria“ sub conducerea principelui Ipsilanti lupta grecilor contra turcilor pentru libertate, spre potolirea acestei revoluţiuni turcii năvăliră în principate, eară eteristii greci fugiră în toate părţile, mulţi trecură carpaţii şi se aşedară în Braşov, unde fură primiţi în sinul comunei bisericesci dela S-ta Treime. Prin acest sucurs elementul grecesc se întări în un mod considerabil, eară românii îşi perdură maioritatea în biserică.

Şicanele pricinuite de maioritatea greacă faţă de minoritatea română precum şi aceea împregiurare, că prin ordinaţiuni ulterioare ale autorităţilor politice limba română fuse din nou eschisă din biserică siliră pe români să şi înfiinţeze o capelă pentru sine până la timpuri mai bune, pentru ca să-şi poată implini necesităţile religioase neturburaţi.

La anul 1832 românii cumpărară o casă în cetatea Braşovului şi în aceasta casă, şi deschiseră o capelă pentru ei cu încuviinţarea mai înaltă în butul opoşiţiunei, ce sasii şi deastădată făcură românilor.

Partea cea mai mare a românilor eşiră din biserica Sf. Treimi şi se duseră la capela lor de nou înfiinţată fără a abdice de dreptul la biserica Sf. Treimi, din contră 'şi susţineau acest drept, cerênd vindecarea nedreptăţii.

Ca dovadă, că românii la anul 1832 n'au abdis la dreptul lor asupra bisericei, servesc cercetările comisionale urmate la anii 1837 şi 1844.

Din causa întărirei unui călugăr grec dela muntele Ahtos drept paroch la biserica St. Treime urmă decretul aulic din 10 Februariu 1848, prin care se dispune, că în privinţa bisericei din cestiune şi asupra îndreptăţirei românilor la acea biserică, se puse în vedere o nouă cercetare cu considerare la actele fundaţionale, sau după cum se dice în tecstul latin, „paenes regressum ad ante acta.“

Abia de un an fusese ales şi întărit fericitul Andreiu Şaguna de episcop al diecesei gr. or. din Ardeal. Acest prelat vrednic, ocupând scaunul episcopesc, fù atât de ocupat cu cestiunile generale ale diecesei sale, încât la începutul regimului seu nu se putù ocupa cu afacerea bisericei sf. Treimi, care în tot casul constitue o afacere de interes special.

Abia la anul 1857 avù ocasiune să dispună în aceasta cestiune.

În numitul an parochul grec aplicat la biserica Sf. Treimi fù acusat la scaunul episcopesc pentru nemoralitate, din care causă acel paroch fù destituit în cale disciplinară şi înlocuit printr'un administrator, adecă prin preotul din Zernesci, Părintele Bartolomeiu Baiulescu, care a servit în numita biserică în limba română dela anul 1857 până astădi, adecă în decurs de 30 de ani.

La început acest preot servia numai pentru greci şi puţini români, fiindcă partea cea mai mare a românilor se afla încă în capela lor, la anul 1866 însă murind parochul dela capela românească Toma Vasiliu şi fiind că aceea capelă pentru comuna românească era prea mică şi din causa zidirei invechite, chiar periculoasă, la ordinul P. Veneratului consistoriu fù închisă, eară comuna românească avisată a se întoarce earăşi în vechia lor biserică, în care acuma se ţinea serviciul în limba lor, conform vechei dorinţe a românilor. (Va urma.)

Varietăţi.

* (Alegeri de deputaţi pentru congres.) Cetim în „Foaia Diecesană:“ de deputaţi preoţesci sunt aleşi în cercul: Caransebeş, Filaret Musta protosincel; Mehadia, Michail Popovici protopresbiter; Ciacova, Paul Miulescu protopresbiter; Lugoş, Dr. Georgiu Popovici protopresbiter; Buziaş, Alecsandru Ioanovici protopresbiter; Oraviţa, Andreiu Ghidiu protopresbiter; Petrovosela, Trifon Miclea protopresbiter; Iam, Filip Adam protopresbiter; Vêrşeţ, Ioan Popovici protopresbiter şi Făget, George Popovici adm.-protopresbiteral. De deputaţi mirenesci sunt aleşi în cercurile: Brebul, (necunoscut încă); Lugoş, Dr. Alecsandru Mocioni; Făget, Constantin Radulescu; Buziaş, Atanasiu Cimponeriu; Ghilad, Aureliu Drăgan; Vêrşeţ, Martin Ţapu; Iam, Ilie Trăilă; Sasca montană, George Szerb; Oraviţa, Ilie Trăilă (de două ori), Bogşa, Iuliu Petric; Caransebeş, Ioan Bartolomei; Ohaba-bistra, Ioan Popovici; Teregova, Patriciu Drăgălina; Domaşnia, Ilie Curescu; Mehadia, Leontin Simonescu; Prigor, Stefan Velovan; Bozovici, Iulie Novac: Biserica albă, Ioan M. Roşu; Alibunar, Simeon Moldovan; Satul nou, Petru Tisu.

* „Biserica şi scoala“ scrie: Joia trecută s'au ţinut alegerile pentru deputaţii congresuali din cler în cercurile şi respective colegiele electorale aparţinetoare la jurisdicţiunea consistoriului aradan. Dintre alegerile, despre cari am primit raport până acum, aflăm, că în cercurile Arad Radna s'a ales deputat congresual preoţesc: părintele protopresbiter Vasiliu Beleş, în cercul Siria-Ienopolea părintele Vasiliu Mangra, profesor de teologie; în cercul Timişioara-Banat-Comloş, părintele protopresbiter Meletiu Dreghiciu; în cercul Lipova-Vinga părintele Augustin Hamsea, asesor consistorial.

* (Aniversarea de 70 ani a superintendentului Dr. G. D. Teutsch.) Cu aceasta ocasiune din partea institutelor evangelice de învĕţământ din loc s'a făcut iubiliarului Dumineca seara la 7 oare un conduct frumos de torţe. Acest conduct sub sunetul capelei orăşeneşci, după ce a ajuns la locuinţa iubiliarului, unde chorul scolar a esecutat două piese, directorul seminarial I. Konnerth prin o vorbire potrivită arată meritele cele mari ale iubiliariului. După ce cuvintele vorbitoriului au fost finite prin un viu „să trăiască“ din toate părţile, superintendentul dă espresiune prin o vorbire călduroasă şi părintească mulţămirii sale pentru ovaţiunile, ce i-se aduc. Mai întonând corul scolar, încă o piesă conductul se puse în mişcare, fininduse prin aceasta serenada.

Tot dumineca seara la 8 oare în sala „Impĕratul roman“ a fost o convenire a oaspeţilor veniţi. Cu această ocasiune un public numĕros nu numai din Sibiiu ci şi din provincie umplea sala, care rĕsuna prin piesele de cântări esecutate de capela orăşenească şi de reuniunile germâne din loc.

Mai multe deputaţiuni din ţinuturile locuite de sasi sosiră spre a felicita pe iubiliar.

Insemnăm, că tot cu aceasta ocasiune s'a conferit iubiliarului din partea comunităţii cetăţii Sibiiului dreptul de cetăţean de onoare al cetăţii Sibiiu.

La banchetul dat în onoarea iubiliantelui a participat şi Escel. Sa I. P. S. dl archiepiscop şi metropolit Miron Romanul, şi a ţinut un frumos toast în limba română, despre influinţa culturală a poporului săsesc asupra românilor din fundul regiu şi despre influinţa culturală, ce o a avut preste tot poporul săsesc în Transilvania.

* Inaltul ministeriu reg. ung. de culte şi instrucţiune publică a recomandat tuturor scoalelor de fete din patrie modelele pentru lucruri de mână femeesci şi cu deosebire pentru chindisit, cari să pregătesc în cel mai gustos mod de firma Béla Kemény ¦et Comp. în Budapesta (Piaţa Kristof Nr. 6).

* (Stipendii.) Cu începutul anului curent scolar au devenit vacante următoarele stipendii din fondul de studii al fostului confiniu militar unguresc (bănăţean): Pentru ascultătorii la Universităţile din Budapesta sau Cluş un stipendiu de 420 fl.; şi două cu câte 320 fl; pentru politechnicul din Budapesta două stipendii de câte 300 fl., şi pentru studenţii la scoalele medii earăşi două stipendii de câte 150 fl. Pentru conferirea acestor stipendii pot recurge numai copii de ai fostilor grăniceri din comitatele Caraş-Severin, Timiş şi Torontal, cari frecuentează cu succes eminent universităţi, politechnic, resp. gimnasii sau scoale reale. Petiţiunile îndreptate către ministrul ung. reg. de culte instruite cu documentele de lipsă, au a fi predate până în 15 Ianuariu cal. n. anul viitor la direcţiunea acelui institut, în care studiează doritoriul de a recurge.

* (Bugetul ministeriului de finanţă) In 12 Decembre comisiunea financiară a casei deputaţilor s'a ocupat cu statorirea bugetului ministeriului de finanţă. La rubrica „întrate din dările directe“, ministrul preşedinte Tisza a declarat, că până la sfêrşitul lunei Novembre acelea sunt de 89,262,000 fl. In Decembre anul trecut au întrat 8 ½ milioane, dacă în luna lui Decembre anul acesta vor întra tot atâtea, ceace sunt simptoame, că se va întêmpla, resultă ca întrate din dările directe pentru anul curent sunt 97 ½ milioane. Dacă se adaugă pe lângă aceste sumi dările de transport şi nouĕle aruncuri, resultă o sumă cu mult mai mare, decât cea preliminată pentru 1888 cu 89,400,000 fl.

In urma acestor deslusiri din partea ministrului preşedinte, referentul Hegedüs recomândă bugetul spre primire. La observările lui Helfy şi Horansky cu privire la nouĕle dispoşiţiuni de a mări dările dl Tisza rĕspunde, că budgetul e statorit în cel mai riguros mod, şi că medicii, advocaţii cetăţilor provinciale plătesc dari foarte mici. Dupăce încă odată Warhmann dă pe faţă neliniscitea sa cu privire la realitatea bugetului, acesta fără schimbare fù votat.

* (Convenţiunea comercială între Austro-Ungaria şi Italia.) În 7 Decembre n. s'a subsemnat convenţiunea comercială între Austro-Ungaria şi Italia. Foile italiene laudă succesul cel repede al pertractărilor şi salută cu bucurie resultatele obţinute în noua convenţie, care va întra în vigoare cu 1 Ianuariu, 1888.

* (Starea sanitară a principelui de coroană german.) După scirile, cari zilnice sosesc din San-Remo la Berlin, resultă, că principele de coroană merge din ce în ce spre bine. Deşi boala de gât nu este cu desĕvêrşire delăturată, cu toate acestea vocea este cu mult mai intensivă. Apetitul principelui e bun, la ceeace contribue în un mod însemnat şi desele escursiuni în diferite părţi ale oraşului. In timpul din urmă mai mulţi prinţi şi prinţese din Europa merseră la San-Remo spre a-şi esprima durerea lor faţă de suferinţele, ce a avut să indure clironomul german.

* (Pregătiri militare rusesci.) În timpul, când se vorbesce atât de mult despre concentrarea de trupe la limitrofele monarchiei noastre, a apărut o scriere întitulată „Rĕsboiul cel mai de aproape al Rusiei“, al cărei autor e un militar cu vederi foarte largi în privinţa aceasta. După cele ce se spun în această scriere, în cercul Varşoviei de present sunt staţionate 192 batalioane infanterie, 98 escaderoane cavalerie, 64 baterii, abstrăgênd trupele, cari în continuu se aduc în aceste părţi.

* (Reuniune medicinală-higienică.) În urma iniţiativei luată de reuniunea pentru sciinţele naturale transilvanene din Sibiu, în scopul înfiinţărei unei secţiuni medicinale higienice, comitetul acelei reuniuni a învitat pe ţiua de 9 a l. c. n. pe toţi medicii militari şi civili din Sibiiu şi din împregiurime la o convorbire. In această adunare, compusă din cercurile cele mai competente ale personalului sanitar şi destul de bine cercetată, s'a recunoscut necesitatea înfiinţărei unei atari secţiuni a reuniunei sus numite, luându se în privire activităţile acelei secţiuni, localul recerut, convenirile şi biblioteca ei importantă, unde vor avea loc scrierile celor mai multe academii de sciinţe şi ale societăţilor Europei şi Americei, alegêndu-se totdeodată şi un comitet, care are să compună statutele secţiunei, să decidă asupra referinţii cu reuniunea pentru sciinţele naturale, şi să facă cunoscută conchemarea unei adunări generale.

* (Un cas neplăcut al reginei Serbiei, Natalia.) Regina Serbiei de present petrece în Florenţa. Pentru a visita frumoasele posiţiuni ale acestui oraş, ea a întreprins o escursiune în partea numită „Cascine“. Întêmplându-se însă, ca caii să

se sparie, mai multe părți dela trăsură fură rupte și numai cu greu fură caii îmblânditi, pentru ca regina sĕ se poată da jos și sĕ-și continue drumul mai departe. Nu scim casul acesta sgudui-va pe regele Milan.

E cunoscut, că regina Natalia nu se află în relații bune conjugale cu bărbatul ei, regele Milan.

* (Duel.) Unul dintre cele mai lățite morburi sociali de ași e duelul. Nu trece și, în care sĕ nu cadă victime acestui morb, care judecându-l mai de aproape provine numai din o ambiție oarbă. In capitala Ungariei, de altfel vestită prin casurile, ce se întêmplă zilnic în ea, în 10 Decembre a fost un duel cu pistoale între două persoane de înaltă posițiune, între deputatul dietal, Edmund Literáty, și advocatul Dr. Eugen Pásztély. Urmarea acestui duel a fost că Edmund Literáty a murit. Casul acesta a produs o mare sensațiune în Budapesta, mai cu seamă că duelanții sunt cumnați și până în țilele din urmă au trăit în intime relațiuni.

* (Un aparat pentru astronomie.) În timpul din urmă atențiunea specialiștilor de fisică este îndreptată cu deosebire asupra astronomiei. In acest ram s'a și făcut în timpul mai nou descoperiri, cari pun mintea omenească în uimire. Acestea desigur, că nu s'ar fi putut face, dacă aparatele menite pentru astronomie nu s'ar fi căutat sĕ se perfecționeze din ce în ce mai mult. Un telescop de o mărime estraordinară și de o construcție admirabilă s'a așețat de curênd la observatoriul de pe muntele Hamilton, care nu e departe de San-Francisco. Numai linzile au costat 50,000 dolari, abstrăgênd cele lalte părți, ce au costat 40,000 dolari. Greutatea acestui telescop e de 86 centmare și țeava la mijloc are un diametru de 4 urme. Pregătirea acestui aparat grandios a durat mai mulți ani și numai cu greu le au succes opticilor din Paris de a nimeri distanțele potrivite la așețarea linzilor precum și la pregătirea lor. Telescopul are toate construcțiunile de lipsă pentru de a sĕ putea face cu el descoperiri nouĕ în astonomiă.

* (Frecuența universității din Budapesta.) Făcênd o comparațiune între numĕrul ascultătorilor universității din Budapesta din primul semestru al anului trecut și între numĕrul ascultătorilor cu finea acestui semestru, se observă, că pe când la unele facultăți numĕrul ascultătorilor a crescut la altele a mai scădut. De present universitatea din Budapesta este frecuentată cum urmează: La facultatea teologică sunt înscriși 91 studenți, la cea iuridică 1708, la medicină 1199, la filosofie 361. Computând și numĕrul celor dela farmacie de 237 și al femeilor pentru moșit de 67, resultă o sumă de 3663. Pe când universitatea din Budapesta este cercetată de atâța indivizi, cea din Cluș numĕră numai 501 studenți și dintre acestia partea cea mai mare cercetează facultatea iuridică.

Loterie

Mercuri în 14 Decembre 1887.

Brünn: **88** **16** **50** **24** **77**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 13 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.35	98.50
Renta ung. de hârtie	79.05	79.—
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	93.70	93.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112—	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea țecimei de vin	98.75	99.—
Sorți ungurești cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	145.—
Sorți de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acțiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acțiuni de credit austr.	276 40	276.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorți de stat dela 1860	136.50	136.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligațiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	9.99	5.95
Napoleon	9 98	9.98
100 marce nemțesci	61.85	61.85
London pe (poliță de trei luni)	126 05	126.30

Nr. 357. B. [1751] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea vacantei parochii de clasa a III a din comuna Ineu, protopresbiteratul Solnocului, se escrie în sensul ordinului consistorial dto 29 Septembre 1887 Nr. 4004 B. pentru a doua oară concurs cu termin de 30 de țile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

1. Una merță de cucuruz nesfârmat dela 100 famiii à 50 cr.; 50 fl.
2. Dela 100 familii una țî de lucru cu pălmile à 20 cr.; 20 fl.
3. Folosința cimiteriului în mărime de 605 □ à 3 fl., anualiter.
4. Stolele usitate, cari calculate după calculul mediu a lor 5 ani din urmă dau un venit anual de 30 fl. 20 cr., preste tot suma de 104 fl. 20 cr. v. a.

Doritorii de a concurge la aceastĕ parochie vacantă vor avé a-și inainta suplicele instruite conform statutului organic și regulamentulni pentru parochii până la terminul sus arătat la subsemnatul oficiu.

În conțelegere cu comit. paroch. resp.

Cupșeni, în 15 Octobre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or al Solnocului.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzététetik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányosításának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 orára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5086/1887. plg [1755] 1—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetősége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 orára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

[1752] 3—6

Vinuri roșii de Verșeț

vechi de mai mulți ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — și fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verșeț.

In urma escelentei și puternicei calități de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

TIPOGRAFIA ARCHIDIECESANĂ în SIBIIU.

A eșit de sub presă: [1742] 3

CALENDARIU

pe anul visect dela Christos

1888.

Anul al treideci și septelea.

Prețul unui esemplar legat **30 cr.**, pentru vêndĕtori nelegat **23 cr.** v. a. și legat **25 cr.** v. a.

CUPRINSUL:

Cronologie. — **Calendariul** (julian și gregorian, cu însemnarea esactă a Evangeliilor și glasurilor de peste an). — **Pătrarele lunilor.** — **Genealogia casei domnitoare austriace.** — **Regenții europeni.** — **Serviții postal și telegrafic.** — **Tacsa de timbru** pentru polițe și documente. — **Tabela pentru computarea intereselor.** — **Mĕsurile nouĕ și vechi.**

Șematismul

bisericei ortodocse-orientale române din Ungaria și Transilvania, cuprinzênd și pe **protopresbiterii, administratorii protopresbiterali, parochii și învĕțătorii cu comunele bisericesci. din archidiecesă după noua arondare a protopresbiteratelor.**

Ierarchii metropolielor învecinate din Austro-Ungaria.

Împĕrăteasa Eudocsia (Continuare.)

Conspectul sĕptĕmânilor. — Însemnarea târgurilor.

Administrațiunea tipografiei archidiecesane în Sibiiu.

Bucurați-ve copiilor!

Esposițiunea de crăciun

a mărfurilor de jucării.

Viena, II., Blumauergasse 23,

ve aduce și de astădată, ce e mai nou, mai elegant și mai eftin, și a arangiat, ținênd cont de anotimp, grupe de mărfuri pentru jucării potrivite atât pentru băieți cât și pentru fetițe; după gustul cel mai bun și cu prețuri încă ne mai pomenite de eftine.

Grupe pentru fetițe dela 2—5 ani.

1 Bucătărie cu mobiliar și vatră de fert.
1 Păpușă atrăgĕtoare cu pĕr și ochi de sticlă.
1 Service pompoase de porțelan.
1 Garnitură completă de saloane vienese.
1 Teatru cu musică, figuri și decorațiune.
1 Animal cu mechanism.
1 Organisațiune completă a bucătăriei.
1 Coșuleț frumos argintat.
1 Două părechi de tăcâmuri metalice, dimpreună cu scoțitoriul, ce nici odată nu se înegresc.
1 Fer da călcat masiv de oțel.
1 Piuliță cu pisălug.
1 Moriscă de cafea în miniatură, putendu-se în faptă folosí.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun și cu chip frumos.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, podoaba cea mai frumoasă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 65 obiecte de lucs, înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băeți dela 2—5 ani.

1 Car de bere cu vite înhamate și 6 butoae.
1 Cal pompos de balansare.
1 Teatru cu musică, figuri și docorațiune.
1 Coifuri de infanterie.
1 Sabie cu încingătoare de curea.
1 Pușcă, ce se încarcă la basă.
1 Pătrântaș de pele și insignii.
1 Tobă și măiețe.
1 Harmonică de oțel pentru cântarea pieselor frumoase.
1 Adjustarea de paradă în uniforma infanteriei ces. reg.
1 Acrobat, mișcându-și mânile, picioarele și gura.
1 Carte cu chipuri în esterior elegant.
1 Cassă de păstrare cu lăcat bun și chip frumos.
1 Lemnar mic cu planul înainte.
1 Animal cu mechanism.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 66 obiecte de lucs, înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **2 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru fetițe dela 5—10 ani.

1 Salon de paradă, tapeturi și cu oglinzi în rame de aur.
1 Garnitură de salon vienez.
1 Chiteră cu chee pentru instruarea proprie.
1 Paturi de lemn pompoase și neruinabile pentru nuci.
1 Păpușe, ce nu se strică cu pĕr și cu ochi de sticlă.
1 Credențe foarte frumoase cu uși de sticlă.
1 Masă elegantă cu service de porțelan.
„Mica spălătoreasă conținênd:
1 O trocuță masivă de spălat in adevĕr folosibilă.
1 Căzan de rufe în miniatură, în adevĕr folosibil.
1 Prăvăleac de rufe, în adevĕr folosibil.
1 Service complete de porțelan pentru cafea, ori ceau, cu zugrăveli frumoase, pentru 6 persoane cu tăcâmul seu.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul de crăciun.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminele pomului de crăeiun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciuni. sortate în cele mai frumoase colori.

Toate aceste 63 obiecte de lucs înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Grupe pentru băeți dela 5—10 ani.

1 Locuri de împușcat mehanice.
1 Țintă și pusci cu capsă, efectuate elegant.
1 Caleidoscop, admirațiunea mare a opticei.
1 Picioare pentru garnitură de scris, constătătoare din 1 stil, creion, și penel de ras.
1 Pompoasa panoramă, călătoria împregiurul pământului.
1 Casten american pentru unelte constătătoare din opt bucăți.
1 Pictorul grabnic, cu desemnuri.
1 Joc de pacință practic în 6 tablouri.
1. Chiteră cu cheie pentru instruarea proprie.
1 Lemnariul practic cu planul clădirei.
1 Cuglărie mare completă.
1 Joc nou social interesant.
1 Pachet cu pĕr de zină, aur ori argint, cea mai frumoasă podoabă pentru pomul crăciunului.
25 Sfeșnicuțe briliante pentru luminițele pomului de crăciun.
25 Luminițe pentru iluminarea pomului de crăciun, sortate în cele mai frumoase colori. [1750] 2

Toate acestea 63 obiecte de lucs înșirate aici mai sus dimpreună cu pachetarea costă numai **4 fl. 90 cr. v. a.**

Adressa: **L. Kon's** Spielwaaren-Weihnachts-Ausstellung, **Wien II.**, Blumauergasse, 23. — Espedarea se face pe lângă rambursă postală, sau trimițênd bani.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 125 Sibiiu, Sâmbătă 5/17 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 4823 Plen.

Circulariu

cătră tóte oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Congresul nostru național-bisericesc din anul trecut a luat prin conclusul seu din 19 Iuniu (1 Iuliu) 1886, Nr. 142 măsuri necesare, pentru ca în viitoriu întrunirea congresului să nu întimpine greutăți, și în firul acelora a regulat periódele congresuale așa, ca procsimul period de trei ani să se încépă cu 1 Octobre 1887 și să se termine la 30 Septembre 1890; totdeodată a enunciat, că alegerile pentru acest period au să se escrie cu observarea §-lui 150 din Statutul Organic cel mult în termin de trei luni socotite dela 1 Octobre 1887, astfel, ca deputații să fie aleși până la 31 Decembre 1887 și congresul procsim să se pótă întruní la 1/13 Octobre 1888, avênd a se observá acésta procedură și la periódele ce vor urmá dela 1 Octobre 1890 încolo.

În considerare deci, că archidiecesa nostră are să fie representată în congresul național-bisericesc precum și celelalte eparchii câte prin 10 deputați din cler și 20 deputați mireni, — pentru esecutarea conclusului congresual provocat mai sus, în cea ce privesce alegerea deputaților congresuali, în urma recercărei venerabilului Consistoriu metropolitan din 21 August a. c. Nr. 120/Metr. și pe basa normelor din Statutul Organic §§. 91, 140 și 148, prin acésta să ordină în archidiecesa nóstră transilvană alegerea deputaților congresuali pe noul period de trei ani computați dela 1 Octobre 1887, și spre acest scop se publică următórele:

I. Împărțirea mai nouă a archidiecesei în 20 de cercuri electorale, și — cât pentru congres — combinarea a 10 colegii preoțesci câte din două cercuri electorale, fiind deja publicată de aici prin circulariul din 7 Septembre a. c. Nr. 3414/Plen. pe lângă indicarea locurilor centrale: acum la noua alegere de deputați congresuali preoțimea se va grupá în colegii electorale, ér comunele bisericesci în cercuri electorale conform acestei împărțiri; avênd a alege fiecare colegiu preoțesc câte un deputat din cler, și fiecare cerc câte un deputat mirén.

II. Pentru alegerea deputaților din cler preoțimea îndreptățită se va aduná la locul central al colegiului **Marți** în **22 Decembre** vechiu a. c.; ér pentru alegerea deputaților mireni se vor întruní sinódele parochiale estraordinare **Duminecă** în **20 Decembre** vechiu a. c., premergênd anunciarea sinodului cu opt dile înainte, adecă la **13 Decembre**; în fine colegiile mirenesci, compuse pentru fie-care cerc din bărbații de încredere ai singuraticelor sinóde parochiale, se vor întruní la locul central al cercului **Marți** în **22 Decembre** vechiu a. c. pentru actul scrutiniului.

III. La fie-care colegiu electoral preoțesc este denumit câte un comisariu consistorial din cler, și la fie-care cerc electoral, respective la colegiile de scrutinii mirenesci, câte un comisariu consistorial mirén. Acesti comisari au să conducă fie-care la locul seu actul de alegere, respective de scrutiniu; deci conspectul lor se aclude la circulariul present sub ·/. cu acea observare: că la cas, când vre-un comisariu, fie preoțesc, fie mirén, s'ar vedé împedecat dela împlinirea misiunei sale: acela are să facă numai decât arétare la consistoriul archidiecesan pe lângă restituirea comunicatelor; décă însă dela consistoriu nu ar urmá până la ḑiua alegerii, respective a scrutiniului, denumirea altui comisariu; séu décă împedecarea comisariului ar întrevení numai în momentul suprem, dóră chiar la alegere, séu la actul scrutiniului: în aceste casuri membrii colegiului electoral preoțesc, respective ai scrutiniului sunt autorisați a-și alege un suplent al comisariului consistorial, care să îndeplinéscă tóte agendele comisariale.

IV. Instrucțiunile pentru procedura la alegerile deputaților congresuali, emise la ocasiunile din trecut și completate după esperințele mai nouĕ, să publică în §§-ii, ce urmézĕ în contecstul acestui circulariu, și se recomêndă tuturor celor interesați pentru desvoltarea salutară a instituțiunilor nóstre bisericesci, ca nu numai să studieze bine și să observe esact aceste instrucțiuni la procsimele alegeri, ci să le și conserve cu grige pentru viitoriu, când póte se va face numai provocare la ele, fără a se mai publicá. Aceste instrucțiuni sunt:

A. Pentru alegerile deputaților din cler.

§. 1. Oficiul protopresbiteral, nemijlocit după espedarea circulariului consistorial, compune după formulariul aclus aici sub *A)* atâtea liste separate, câte sunt colegiile preoțesci, la care aparține preoțimea din tractul seu; în fie-care listă petrece numai preoțimea, ce aparține colegiului respectiv; apoi listele acestea le trimite cu ocasiune sigură, prin postă séu prin espres, la adresa respectivilor comisari consistoriali preoțesci, adecă fie-căruia o listă pentru colegiul seu.

§. 2. La terminul ficsat pentru alegerea deputaților preoțesci (astadată Marți, în 22 Decembre a. c.), precis la 11 óre antemeridiane, se adună preoțimea la locul central al colegiului, căruia aparține, anume în localul, care va fi designat prin comisariul consistorial, și acolo sub presidiul comisariului se constitue în colegiu electoral, alegêndu-și doi bărbați de încredere și pentru purtarea protocolului un notariu.

§. 3. După constituirea colegiului electoral urmézĕ verificarea preoțimei din tóte comunele, care aparțin acolo, fără considerare décă sunt toți presenți séu ba. Acésta se face în rêndul listelor întrate de la oficiile protopresbiterale, eventual după cunoscința publică, ce o au cei presenți. Décă se nasce vre-o îndoiélă asupra îndreptățirii vre-unuia, cestiunea se decide cu maioritatea voturilor și resultatul se petrece la protocol. Listele întrate dela oficiile protopresbiterale se aclud la protocol, ér cei verificați se petrec după nume într'o listă generală, carea verificată de colegiu se aclude asemenea la protocol, cu indicarea caracterului și locuinței fie-căruia.

§. 4. Terminată verificarea, colegiul trece numai decât, séu eventual după o consultare confidențială, la alegerea unui deputat din cler pentru congres. Alegerea se face séu prin votare publică, séu décă cere o terțialitate a celor presenți, prin o votare secretă. În tot casul ordinea votării este acésta: comisariul consistorial chiamă pre alegĕtori, unul câte unul, după cum sunt petrecuți în lista generală, și fie-care alegĕtor 'și dă votul seu cu graiu viu, ér în cas de votare secretă pune în urna pregătită spre acest scop o ședulă, ce conține numele întreg al individului, pre care-l doresce să fie deputat.

§. 5. Notariul colegiului sub controla președintelui comisariu și a bărbaților de încredere petrece în însuși protocolul colegiului după numerii curenți numele fie-cărui votant, și alăturea în altă rubrică continuativă votul fie-căruia, adecă numele candidatului, căruia și-a dat votul seu respectivul alegĕtoriu; ér în cas de votare secretă, se petrece la protocol numai numele votantului. În rubrica voturilor nu este permis a se pune în loc de nume „dto" séu alte semne ori scurtări.

§. 6. După ce în rêndul listei generale vor fi votat toți alegĕtorii presenți, se mai aștéptă o jumĕtate de óră pentru cei ce n'au fost presenți la rêndul prim, și décă în restimpul acesta mai vin și alți alegĕtori îndreptățiți: voturile lor se petrec la protocol întocmai ca ale celor de mai nainte; ér décă la espirarea acelei jumĕtăți de óră nu se mai arată nici un alegĕtoriu: votarea se încheie. În protocol se notézĕ timpul (óra și minutele) când s'a încheiat votarea.

§. 7. După încheiarea votării, biroul colegiului (președintele comisariu, bărbații de încredere și notariul) numĕră voturile și le suméză după diferitele

---

FOIȚA.

BABA GRIJA.

— Snoavă. —

(Incheere.)

Moartea, măcar că ea nu cunoasce ce e mila, nu ascultă la rugămintea nimenui, i s'a făcut și ei milă mai în urmă de biata babă, și punêndu-o jos din brațe, se întoarce și sprintenă se urcă în pĕr, rupe vre-o două, trei pere, care i-au venit înainte, și iute dă să se dee jos.

Dar ce se vedi minune!!

Crengile pĕrului, pare că cine-va le dăduse putere ca la nisce mâni de om, o apucară și o încurcară de toate părțile, de nu mai 'i era cu putință să se dee jos.

Moartea, care nu pricepea de loc, ce minune poate fi aceasta, dă'ncoace, dă'ncolo ca se poată eși dintre ele — dar pace bună!.... Nu mai era chip de a scăpa dintre crĕngi.

Biata baba grija, care de frica cea mare își uitase de tot de puterea, care era dată pĕrului ei, cum audí pe moartea strigând și văetându-se în pĕr, sărí în sus de bucurie, măcar că era de jumĕtate moartă.

Ea își aduse aminte de toate, și scia că din pĕr nu se va putea da jos moartea cât va fi lumea, dacă nu va poruncí ea crĕngilor ca s'o sloboadă.

Dar moartea începù a striga și a plânge tot mai tare. Își smulgea pĕrul din cap de nĕcaz, vĕdênd cât de urît a pâcălit o baba.

După-ce s'a sbătut ea multă vreme în pĕr, fără ca se poată eși la cale, ostenită de abia mai rĕsufla, își călcà pe inimă și începù a se ruga de babă, ca s'o scape.

Baba mândră și veselă, că acum a ajuns moartea a se ruga de ea, par' că nici nu vrea s'o audă, ci 'i striga numai de departe: Așa bine 'ți-e! Mai stăi și tu odată pe loc, că destul tot colindi prin lume și duci fără un pic de milă pe cine 'ți ese înainte.

— Fie-ți milă de mine, și-mi ajută se scap, dise atunci moartea, că-ți făgăduesc, că pe tine cât o fi lumea nu te-oi mai lua. Poți să trăesci despre mine mii și sute de ani, că eu de tine nu mĕ voiu mai atinge, — numai scapă-mĕ de ací.

Baba audind de făgăduiala morții, și făcêndu-i-se milă de ea cum se chinuia, se hotărî în sfêrșit se o scape din pĕr.

Deci a dis ea, ce o fi dis în gând numai, și crĕngile se dedură toate la o parte după cum le era crescêtura lor, și lăsară drumul slobod morții.

Cum se simți moartea slăbită de crĕngi, și a vĕdut că acestea nu-i mai împedecă drumul ca mai înainte, iute ca gândul a sărit jos din pĕr, și nici măcar se mai arunce ochii cătră babă, o șterse la fugă, și se ducea ca o nălucă . . . .

*

Din vremea aceea și până astădi încă, pe la baba grija nu a mai dat moartea. Baba trăesce și acuma, dar nu tot în bordeiul ei învechit, și nu la marginea satului unde avea bordeiul, ci ea umblă și cutreeră toată lumea, cruciș și curmediș. Întră și stă cât stă prin casele împĕraților și domnilor celor mari, de unde se întoarce pre la cei sĕraci, pe cari îi și are ea mai dragi. De ea n'a scăpat și nu scapă nimenea necercetat, căci ea este „g r i j a", pe care o are tot omul din lume bogat și sĕrac, mare și mic, fără deosebire, și pe care moartea nu o va duce cât va fi lumea.

I. T.

nume ale candidaţilor; ér la cas de votare secretă, numĕră ședulele puse în urnă, și décă corespund numĕrului votanţilor, le scrutinézĕ, anume: le desface, le cetesce și le suméză; în fine președintele comisariu proclamă de deputat ales pe acela, care a întrunit maioritatea voturilor; ér la cas, când doi ar avé în maioritate voturi egale: între ei decide sórtea esecutată pe loc, și președintele proclamă de deputat pre cel favorit de sórte.

§. 8. Pentru deputatul ales se face numai decât în presența colegiului electoral un **credenţional,** și acela sĕ subscrie de comisariu, de bărbaţii de încredere și de notari; apoi décă alesul este present, i se predă credenţionalul immediat; ér décă nu este present i se trimite prin mijlocirea comisariului acolo, unde locuesce alesul, pe calea cea mai sigură și fără amânare.

§. 9. Terminându-se cu acestea actul alegerii, sĕ încheie protocolul colegiului și se autentică în presența alegĕtorilor, apoi se subscrie ca și credenţionalul de comisariu, de bărbaţii de încredere și de notariu, și décă stă din mai multe cóle, acele se cósă, ér capetele firului cusuturei se sigiléză cu sigilul bisericii locale séu cu al unuia dintre bărbaţii de încredere. La protocol se aclud tóte actele și documentele, câte au legătură cu alegerea; deosebi la cas de votare secretă se aclud la protocol într'altele și ședulele de votare, cusute și sigilate ca însuși protocolul.

§. 10. Terminate și formalităţile din §-l precedent, comisariul declară lucrarea colegiului electoral de încheiată, și protocolul colegiului într'una cu tóte actele electorale îl așterne încă în aceeași ḑi consistoriului archidiecesan sub covertă sigilată și pe lângă un raport din partea sa, în care sĕ fie îndicată predarea séu espedarea credenţionalului, și modul espedării. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

B. Pentru alegerile deputaţilor mireni.

§. 11. Cu opt ḑile înainte de terminul ficsat pentru întrunirea sinódelor parochiale, în fie-care biserică parochul local séu suplentul lui anuncie poporului în auḑul tuturor: că la opt ḑile (astadată Duminecă în 20 Decembre vechiu a. c.) se va ţiné sinod parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat la congresul naţional-bisericesc din partea cercului electoral, căruia aparţine comuna bisericéscă după noua împărţire; totodată învită pe cei îndreptăţiţi la alegere: ca în ḑiua alegerii sĕ se adune la biserică cu ceva mai timpuríu ca altădată, pentru ca premergênd mai curênd ritualele bisericesci, sĕ remână timp de ajuns pentru ţinerea sinodului electoral. Parochul va lucra bine, décă și pe altă cale va reflectá timpuríu pre popor, mai ales pre cel din filii, la ţinerea sinodului, punêndu-i în vedere însemnetatea alegerii și sfătuind pre cei ce au vot, ca cât mai mulţi sĕ participe la sinodul electoral.

§. 12. Oficiile parochiale sĕ nu scape din vedere: că conform §-lui 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochíi, în fie-care parochiă (comună bisericéscă) trebue sĕ fie stabilit prin o **listă oficiósă** numĕrul acelora, cari după §. 6 din Statutul Organic pot luá parte în sinodul parochial. Lista acésta o compune la finea fie-cărui an solariu comitetul parochial în conţelegere cu oficiul parochial, și se publică în biserică cel puţin cu 8 ḑile înainte de ţinerea sinodului parochial ordinariu. Reclamări contra listei membrilor sinodali se pot face în scris séu cu vorba la sinodul procsim ordinariu. Unde ar lipsì din ori-ce causă astfeliu de listă, oficiul parochial are a-și încordá tóte puterile pentru a o compune cu tótă conscienţiositatea, ca la întrunirea sinodului parochial electoral acea listă sĕ se pótă autenticá și folosí la actul votării.

§. 13. La terminul ficsat (Duminecă în 20 Decembre vechiu a. c.) după terminarea sântei liturgii împreunate cu chemarea Duchului sânt, în fie-care comună bisericéscă (filiile la olaltă cu matera) se întrunesce sinodul parochial estraordinariu pentru alegerea unui deputat mirén la congresul naţional-bisericesc. Local pentru sinodul acesta póte fi biserica séu scóla locală, décă nu este altă comoditate și mai bună. Sinodul sĕ deschide și lucréză la început sub presidiul ordinariu (parochul local, eventual protopresbiterul séu alt preot); anume sub presidiul ordinariu se cetesce ordinul consistorial pentru alegere, se statoresce lista generală a membrilor sinodului și autenticată se aclude la protocol, în fine se constitue sinodul electoral conform §. 91. *e)*, din Statutul Organic. — Óra, când s'a deschis sinodul, se însémnă la protocol.

§. 14. Sinodul propriu electoral se constitue alegênduși un președinte, doi bărbaţi de încredere și un notariu; apoi astfel constituit purcede numai decât, eventual după o consultare prealabilă, la însuși actul alegerii de deputat, sub conducerea și controla biroului sinodal. Forma votării este cea cu graiu viu, séu décă cer 20 de alegĕtori, cea secretă. Președintele învită pe alegĕtori, ca după votarea, ce va urmá, sĕ nu se îndepărteze, ci sĕ aștepte constatarea resultatului și autenticarea protocolului. Óra când sĕ începe votarea, se notézĕ în protocol. Ordinea votării este acésta: Președintele séu notariul cetesce din lista generală cu graiu respicat și pe rênd numele fie-cărui alegĕtoriu; membrii presenţi ai sinodului, cari voiesc sĕ participe la alegere, vin în persónă unul câte unul, la masa biroului sinodal, în rêndul, după cum sunt chemaţi din lista generală; fie-care din ei 'și dă votul cu graiu viu, eventual prin ședulă. Aclamaţiunea nu este permisă, de asemenea nu este permis a votá unul în numele altuia, present séu absent. La cas, când alegĕtoriul nu scie întreg numele candidatului, e de ajuns dacă el va numí séu va scrie numele de familiă și caracterul candidatului, așa însă, ca identitatea persónei sĕ nu vină la îndoiélă.

§. 15. Notariul sub controla bărbaţilor de încredere petrece în protocolul sinodal voturile date, scriind la fie-care votant Nrul curent, Nrul din lista generală, numele alegĕtoriului, și în rubrica următóre numele acelui individ, căruia alegĕtoriul 'și-a dat votul. În loc de nume nu sunt permise altfel de semne indicative, d. e. „dto“ séu „ „ . La cas de votare secretă se însémnă în protocol numai numele alegĕtorilor, ér ședulele se adună și se păstréză tóte pentru actul scrutiniului, ce va urmá.

§. 16. După-ce vor fi votat după listă toţi alegĕtorii presenţi, se va mai așteptá o jumetate de óră pentru alegĕtorii, cari n'au fost presenţi sub decursul votării, și décă în acest restimp mai vin alegĕtori, cari mai nainte nu votase, voturile lor se însémnă în protocol la rêndul seu; ér' décă la espirarea restimpului de jumĕtate de óră nu se mai arată nici un alegĕtoriu îndreptăţit: votarea se închee, însemnându-se în protocol timpul (óra și minutele) încheerii.

§. 17. După încheerea votării biroul sinodal numeră voturile, ér' la cas de votare secretă — ședulele, care décă corespund numerului votanţilor, se scrutinézĕ desfăcêndu-se ele, cetindu-se și numerându-se numele ce le conţin. Resultatul votării se însémnă la protocol în modulcel mai esact, ca sĕ fie evident câte voturi a întrunit fie-care candidat. La cas de votare secretă ședulele după scrutinare se adună tóte la olaltă, se numeriséză, și legate bine se pun sub covertă, ér coverta se sigiléză după modalitatea prescrisă pentru sigilarea protocolului, la care ele se alătură.

§. 18. Terminându-se actul propriu al alegerii, sinodul electoral designézĕ pre unul din bărbaţii sei de încredere, care sĕ iee la sine protocolul sinodului electoral după-ce va fi în tótă forma încheiat și sigilat, și la timpul indicat mai jos sĕ-l ducă la locul central al cercului și sĕ-l presinte în persónă comisariului consistorial, făcênd apoi parte din colegiul scrutinătoriu pentru cercul întreg. — Se recomândă sinódelor parochiale, a însărcinà cu acésta misiune pre unul din cei mai acreditaţi membri ai sei, care sĕ pótă împlinì cu punctualitate acésta însărcinare; căci altcum se póte întêmplá, ca bărbatul de încredere a vre-unui sinod sĕ întârḑie cu presentarea protocolului, séu nici sĕ nu-l presenteze comisariului, în care cas apoi ar remâné neconsiderate voturile respectivului sinod, și din tóte lucrările lui nu s'ar alege nimica. — Provisiunea pentru un suplent la cas de împedecare este de asemenea recomendabilă.

§. 19. Despre întreg decursul sinodului electoral se face un **protocol,** care încheiându-se, se autentică în presența alegĕtorilor, apoi se subscrie de președinte, de bărbaţii de încredere și de notariu, **acludându-i-se lista generală a alegĕtorilor** și eventualminte ședulele de votare. Décă protocolul stă din mai multe cóle: acelea se cósă la olaltă, și capetele firului cusuturei se pun sub sigil. În tot casul protocolul electoral trebue sĕ aibă pe pagina subscrierilor dóue sigile întregi, imprimate cu céră, séu cu ostie séu cu văpsélă, unul al parochiei, altul al președintelui séu al unuia dintre bărbaţii de încredere. Décă sigilarea protocolului nu s'ar puté face după cum se prescrie aici: acésta împregiurare și causele ei sĕ însémnă la protocol.

Pentru înlesnirea biroului se espedézĕ de aici pentru fie-care comună blanchete pentru protocólele sinodului electoral, tipărite după formulariul de sub *B)*.

§. 20. Protocolul încheiat, subscris și instruit astfel se pune în covertă împreună cu aclusele lui, și coverta se sigiléză cu céră, punêndu-se celea doue sigile prescrise pentru însuși protocolul; astfel sigilat se provede în loc de adresă cu titlul din fruntea protocolului și se predă bărbatului de încredere designat pentru a-l duce la comisariul consistorial, ér după tóte acestea președintele declară sinodul electoral de încheiat.

§. 21. În ḑiua ficsată pentru scrutinii (Marţi, 22 Decembre vechiu a. c. precis **la 11 óre** înainte de méḑḑi, toţi bărbaţii de încredere, cărora s'au dat la mână protocólele electorale ale sinódelor parochiale, se adună la locul central al cercului lor electoral, și anume în localul designat spre acest scop prin comisariul consistorial; acolo apoi sub președinţa comisariului consistorial se constitue într'un **colegiu de scrutiniu,** alegêndu-și un notariu pentru ducerea protocolului, și doi bărbaţi de controlă.

§. 22. Constituindu-se colegiul scrutinătoriu, comisariul consistorial desface pe rênd tóte protocólele sinódelor electorale în presența bărbaţilor de încredere, tăind marginile covertelor fără a se vătemá sigilele; protocólele apoi se cetesc cu voce înaltă, se numeră sumariile voturilor din trênsele și se scriu în protocolul colegiului. Protocólele electorale dubióse séu cu defecte esenţiale, precum și celea sosite după terminarea scrutiniului, nu se iau în considerare, dar se aclud la protocol separat, spunêndu-se în protocol causa, pentru care nu s'au putut considerá. Covertele rĕmân acluse la protocóle.

§. 23. După esaminarea, numerarea și sumarea voturilor din întregul cerc electoral se constată resultatul final, și acel individ, care a întrunit celea mai multe voturi, se proclamă de ales deputat congresual pe noul period de trei ani; ér' la cas, când doi ar avé în maioritate voturi egale: între dênșii decide sórtea esecutată la moment, și cel favorit de sórte se proclamă de deputat.

§. 24. Pentru deputatul ales în modul indicat se face în presența colegiului de scrutiniu un **credenţional,** care numai de cât se subscrie de comisariu și de toţi bărbaţii de încredere, **va sĕ ḑică de toţi membrii colegiului de scrutiniu;** apoi credenţionalul se trimite alesului deputat acolo, unde acela se află cu locuința, dar pe calea cea mai sigură și fără amânare, sub speciala îngrijire a comisariului.

§. 25. Despre tótă lucrarea colegiului de scrutiniu se face un **protocol** special, care la încheere se autentică în presența tuturor și sĕ subscrie în tocma ca credenţionalul, de comisariul consistorial și de toţi bărbaţii de încredere; după care apoi comisariul consistorial declară de încheiată misiunea colegiului de scrutiniu, ér' protocolul acestuia dimpreună cu tóte celelalte acte electorale le asterne încă în aceeași ḑi consistoriului archidiecesan, pe lângă un rapot, în care sĕ arate, că credenţionalul l'a transpus alesului deputat, indicând și modul transpunerii. Espedarea pe calea postală se face cu recomândare.

V. Oficiele protopresbiterale sunt însărcinate a trimite cu *tótă posibila grăbire* acest circulariu la fiesce-care oficiu parochial din tractul seu pentru a studiá, publicá și efectuí cele prescrise; spre care scop li se trimite de aicea un numĕr corespunḑĕtoriu de copie; éră comisarii consistoriali sunt poftiţi a primí și împlinì misiunea cu băgare de sémă și la instrucţiunile speciale, ce le vor primí de aici.

Cu deosebire se fac atente oficiile parochiale a privighiá: sĕ se evite ori-ce abnormitate séu abus la compunerea listelor celor îndreptăţiţi la alegere, séu la însuși actul alegerei; pentru-că aflându-se óre-care vinovat în afaceri de aceste, stricăcióse pentru viéţa nóstră bisericéscă, va fi supus asprimei pedepselor bisericesci.

Din ședinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 5 Octobre, 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateșiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 4 Decembre, 1887.

În situaţiunea grea de aḑi, situaţiune grea, care din încurcată ce e în cele din lăuntru pare a se încurca și în cele din afară, nouĕ românilor nu ne-a rĕmas teren de desvoltare decât numai cel bisericesc. Aici avem deci sĕ ne concentrăm toate puterile, aici avem sĕ ne punem partea cea mai bună din inima noastră și se consolidăm biserica pe basa statutului nostru organic și în consonanţă cu canoanele sântei noastre biserici.

Constituţiunea bisericei noastre dă teren de activitate destul de abondant, constituţiunea bisericei noastre nu cere dela credincioșii nostri decât trei condiţiuni: majorenitate, stare socială independentă și viaţă nepătată. Parochianul, care are aceste calităţi, și care își împlinesce în locul prim datorinţele sale acasă în parochie, acela are drept se ia parte activă la întreagă vieaţa noastră bisericească, el își alege pe comitetul seu parochial, chemat a administra și a conduce afacerile parochiei în privinţa economică, scolară și fundaţională, are drept a alege deputaţi la sinodul protopresbiteral, la cel archidiecesan resp. diecesan, și la congresul nostru bisericesc; totodată are și dreptul de a fi și el ales în toate funcţiunile amintite.

Această basă de drept este însă legată cu tot atâtea datorințe pentru parochian, și noi cutezăm a afirma, că în stadiul în care ne aflăm noi astădi, puse în cumpănă dreptul cu datorințele parochianului, ceste din urmă apasă mai tare.

Voim să ne esplicăm.

Există, nu se mai poate nega — și ar fi păcat să mai tăcem — există un curent puternic îndreptat spre nimicirea bisericei noastre, și acest curent este împins, fără cruțare este el împins înainte prin presa ungurească fără deosebire de colorit de partidă, este împins înainte de către proselitismul fraților greco-catolici, și este în cele din urmă nutrit de către o sumă de bărbați de ai bisericei noastre, cari sunt puși de biserică în mare parte la cârma afacerilor bisericesci în archidiecesa noastră.

Succesele destructive se și arată în multe locuri, ceea ce noi o contribuim în mare parte și nesciinței poporului, și slăbiciunei lui de a se lăsa se fie sedus, prin amăgiri de tot soiul.

Dintre toate uneltirile contra bisericei noastre pe noi mai tare ne doare ținuta oamenilor nostri, prin ce mult se demoralisează poporul și mai mari stricăciuni ne causează.

Noi cesti dela „Telegraful Român“ suntem legați de biserica noastră, legați de aședămintele ei și cu durere trebue să constatăm, că o parte a presei noastre cu o rară consecuență bate de ani încoace în toate instituțiunile bisericei noastre. Înțelegem se o facă aceasta foile străine, înțelegem se o facă băieți contrari bisericei noastre, înțelegem se o facă nisce aventurieri, cari își vor fi ținând: „Ubi bene“, cari producând sgudueli nu pot perde nimica, cari adi sunt aici, mâne la Belgrad sau Bucuresci, nu înțelegem însă cum se face această lucrare de subminare sub auspiciile unor bărbați de ai bisericei noastre.

Aceasta ne-a îndemnat se ținem, că datorințele parochianilor de present sunt mai mari ca drepturile lor, având dreptul a alege în corporațiunile bisericesci representanți, dar având totodată datorință să aleagă pe bărbați cu inimă pentru adevăratele interese ale bisericei.

La locul prim al țiariului nostru publicăm cerculariul pentru alegerile de deputați la congres. Dorim din toată inima, ca alegerile să se termine prin trimiterea de bărbați, cari să nu aibă în vedere decât numai binele bisericei.

Revista politică.

Schimbarea, despre care s'a amintit mai de mult, că se va face în ministeriul dlui Tisza, astădi este ca îndeplinită. Ministrul de comerciu contele Paul Széchenyi în urma constatărilor medicilor, că boala de care sufere este în mare parte urmarea ocupațiunilor încordate, și-a cerut deja demisiunea. În fața motivului adus nu mai încape nici o îndoială că demisiunea nu se va primì; întrebarea este, că cine va fi noul ministru de comerciu. După cum se anunță, doi ar fi candidați la postul acesta, și între acești doi, dl Tisza va alege.

Nu a fost numai o frasă goală cele țise de presă, înainte de aceasta cu câtă-va vreme, că astădi ori-ce acțiune politică de mai mare însemnătate să condiționează de colosul nordic, căci aceasta se arată astădi în faptă. Ori-ce pas mai momentuos ce l face în împregiurările actuale Rusia, e precumpănit cu multă seriositate din partea puterilor europene. Aceasta se întâmplă astădi, când Rusia fără motiv își grămădesce din greu trupele la frontierile monarchiei noastre din spre Galiția. Scirea aceasta, care a pus pe gânduri în prima linie monarchia noastră, a alarmat și pe celelalte state, care întocmai ca în ajunul unui rĕsboiu deja anunțat, fac planuri și combinațiuni serioase cu privire la ținuta lor strategică în fața unui eventual rĕsboiu.

Încordarea cea mare în care au fost ținute statele în țilele din urmă, se pare totuși că a mai slăbit în urma unor deslușiri date din partea jurnalelor rusesci cu privire la concentrarea trupelor la granițele Austro-Ungariei.

Cu toate acestea nesiguranța își are loc în toate părțile, și nu va fi delăturată definitiv, până când țarul nu va face cunoscut scopul concentrărei de trupe; ceea ce după cum anunță corespondentul lui „Times“ din Petersburg, va urma imediat.

Republica francesă, constituită în fine complet, s'a pus pe lucru. Discursul prin care președintele d-l Carnot a deschis camera, este un călduros apel către diferitele fracțiuni republicane, pe care le îndeamnă la unire și bună înțelegere. S'a mai țis în discurs cumcă alegerea lui de president represintă voia poporului, și ori ce alte prepusuri trebue delăturate. Referitor la acest discurs „Neue Fr. Presse“ observă, că el tot așa de puțin va fi în stare, să pună la inimă radicalilor unitatea și patriotismul, ca și apelul antecesorelui seu. În și afară de Francia, dorința d-lui Carnot de a susține pacea și bunele relațiuni cu puterile străine, va fi însă cu satisfacțiune întimpinată.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Arad, 10 Decembre 1887. Dle redactor! Vedând eu, că în numĕrul 120 al prețuitului Dvoastre jurnal, sub titlul „Scandalul din Arad“, a-ți publicat un articlu în carele ve ocupați de „reuniunea femeilor române din Arad și provincie“, și vĕdând eu că în acel articlu a-ți atins unele împregiurări, cari trebuesc lămurite după starea faptică a lucrului, ve rog se binevoiți a da loc următoarelor reflecsiuni:

În ori ce societate cultă, oamenii privesc și tractează cestiunile de cultura cu un feliu de sfială și cu sânțenia, ce acestea o merită. Sunt lucruri sfinte cestiunile de cultură, pentru-că prin ele se decide soartea și viitorul popoarelor. Purcedând de acì, sum sigur, că ne-ar cuprinde mirarea pre toți, când am cetì judecata unui străin asupra noastră după cele multe scrise în „Tribuna“ din Sibiiu: „crise“ și „scandale“ în o cestiune de cultură, precum este cestiunea femeilor române din Arad.

Și cu toate acestea, cu toate că adecă unul, sau doi corespondenți ai „Tribunei“ au căutat și descăutat atâtea „crise și scandale“ despre aceasta reuniune, om serios nu s'a aflat, carele se stea cu „Tribuna“ de vorbă în aceasta cestiune.

Dvoastră, domnule redactor, poate că ve veți fi mirat de aceasta tăcere. Se me iertați însă, se ve spun, că aici în Arad toate cele scrise în „Tribuna“ n'au surprins pe nimenea. Pe aici, pe la noi, scie toată lumea cât valorează „Tribuna“ și vorbele ei. „Tribuna“ și oamenii ei, de când scriu în jurnalul lor n'au vĕdut nimica bun, nici făcându-se, nici făcut aici în Arad.

Din norocire au vĕdut însă alții, că aici în Arad se lucrează, și se lucrează cu multă seriositate de întreaga societatea; ear faptele au o însușire: prin vorbe se pot tăgădui, dar nu se pot suprima și nimicì nici odată. Me voiu servì în punctul acesta de un esemplu. De vre-o doi trei ani vin, și trec pe aici, prin Arad, mulți străini, între cari am vĕdut și mulți amici și chiar acționari de ai „Tribunei“. Mulți din acesti oameni cunosceau Aradul numai după descrierile din „Tribuna“, și anume după vorbele respândite de corespondenții ei; și dorind a cunoasce Aradul, cum este, după ce l'au vĕdut cu ochii pre cât s'au bucurat de cele ce au vĕdut, pre atât s'au indignat și scandalisat de vorbele și scorniturile cetite în „Tribuna.“ Ba unul din acesti oameni, român verde dela granița Transilvaniei 'mi țicea mai de unădi, dupăce a vĕdut și s'a convins că ce s'a făcut aici: „se me duc numai acasă, am să-i spun eu cutăruia, că la ce feliu de lucru m'a îndemnat, când m'a făcut și pe mine se subscriu acțiuni de a le „Tribunei“, după cari n'am vĕdut divìdende și n'am se ved nici un crucer din capital.

De acì veți înțelege dle redactor, tăcerea publicului de aici în cestiunea reuniunei femeilor române. Veți mai înțelege apoi aceasta tăcere și din faptul, că tot ceea ce s'ascris în „Tribuna“, s'a scris nu cu intențiunea de a promova agendele reuniunei, ci numai cu intențiunea de a lovì în biserica și în întreaga societatea noastră, pentru ca pe aceasta cale să se poată înălța o singură persoană; ear oamenii, cari astfeliu gândesc, nu este nici o mirare dacă ved „scandal“ și „crise“ în ceea ce se face în interesul scopului.

Pe terenul însă, pe carele Dvoastră, dle redactor, a ți pus cestiunea, ea trebue discutată, deoarece aici nu de persoane, ci de scop este vorba; ear scopul reuniunei este înființarea unei scoale de fetițe cu internat, aici în Arad, în carea să se facă educațiunea fetițelor unei însemnate părți locuite de români.

Ideia înființărei unei astfeliu de scoală este veche aici în Arad, mai veche adecă, decât ce ar fi fost vorba de înființarea unei reuniuni de femei; și îndată ce s'a terminat și organisat seminariul diecesan, s'a și început a se lucra pentru activarea ei, începându se adecă dela anul 1885 a se înduce în bugetul instrucțiunei eparchiei noastre în fie-care an câte 1000 fl. pentru o scoală de fetițe, precum se poate vedé aceasta din respectivele protocoale sinodali. Votarea acestei sume s'a întâmplat din motivul, că diecesa succesive să-și poată aduna mijloacele trebuincioase bănesci, și să-și poată înființa o scoală de fetițe, pre carea se o susțină și conducă ea însăși.

Într'aceea însă s'a întâmplat, că damele române din Arad și provincie au conceput ideia de a înființa o reuniune de femei, și în urma unei învitări din partea Prea Sânției Sale, părintelui episcop al Aradului s'au întrunit într'o adunare, în carea sub presidiul Prea Sânției Sale s'a decis înființarea unei reuniuni, ear după consituire Prea Sânția Sa retragându-se dela presidiu, și părăsind adunarea, damele române, între cari am vĕdut pre vre-o 3—4 de confesiunea greco-catolică, în unanimitate au decis, ca scoala înființândă prin reuniune se fie o scoală confesională greco-orientală, — ceea ce s'a îndus și în statute.

Vorba este dară în afacerea reuniunei de o scoală confesională greco-orientală. Și numai aceasta este ceea ce doare pe „Tribuna“ și scriitorii ei. Motivul acestei dureri îl veți înțelege Dvoastră dle redactor, foarte ușor, dacă veți considera tonul în care scrie „Tribuna“ despre clerul român gr. or. și despre cel greco-catolic; ear pe aici lumea vede, că unde țintesce „Tribuna“ se ajungă prin o astfeliu de ținută.

În cestiunea despre care ve scriu, faptul este deci, că damele au decis în unanimitate, ca scoala înființândă prin reuniune se fie o scoală confesională greco-orientală, precum în Arad nici că s'ar fi putut altcum, după ce românii din părțile acestea aproape în totalitatea lor sunt de confesiunea ortodocsă.

Adunarea generală a reuniunei, când a decis înființarea reuniunei, și în unanimitate s'a pronunțat pentru scopul, pentru carele are reuniunea se lucreze, a ales totdeodată din sinul seu un comitet, căruia i-a încredințat a efeptuí toate agendele reuniunei până atunci, până când reuniunea se va putea constituí în mod definitiv. Acest comitet, după ce au venit statutele reuniunei aprobate de guvern a elaborat „suplementul la statute,“ prin carele se normează, și precisează raportul dintre reuniune și biserică, care suplement acel comitet, la subșternut consistoriului și sinodului eparchial pentru aprobare.

Cu privire la acest „suplement“ Dvoastră, dle redactor țiceți în articolul citat, că „nu era nici o trebuință de aceea, că biserica să se amestece așa afund în autonomia reuniunei, încât se o prefacă după toate formele în parochie, ci era de ajuns ca să și asigureze dreptul de a întărí pre învățătorii scoalei confesionale, dreptul de disciplină asupra acelora și dreptul de a supraveghia învățământul.“

Se mi permiteți însă, dle redactor, a ve spune, că în punctul acesta biserica nu a făcut nici mai mult nici mai puțin, decât ceea ce i-a dictat legea, „statutul organic,“ deoarece abstrăgând dela împregiurarea, că biserica la susținerea scoalei de fetițe se va angaja cu însemnate ajutoare bănesci, îndatăce scoala înființândă s'a decretat la dorința unanimă a damelor române de scoală confesională greco-orientală, — aceasta scoală cade întru toate în categoria celorlalte scoale confesionale întreținute de parochii și de protopresbiterate. Și precum după statutul organic susținută este autonomia parochiei și a protopresbiteratelor: tocma așa se susține prin „suplementul la statute“ și autonomia reuniunei.

„Noi lege avem,“ și când vorba a fost, ca biserica să se pronunțe asupra raportului dintre biserică și reuniune, este natural și logic, că nu putè să se pronunțe altcum, decât cum i dictează legea, și așa s'a și întâmplat.

Statutul organic este un scut pentru toate scoalele noastre confesionale, și astfeliu scut va fi și pentru scoala înființândă prin reuniune, în contra tuturor fluctuațiunilor timpului. Și am toată nădejdea, că procedura damelor române din Arad va fi adoptată și de alte reuniuni înființânde de aici înainte.

Dvoastră, dle redactor, de bună seamă cetind țipetele „Tribunei,“ credeți, că aici în Arad sunt în aceasta cestiune partide. Să-mi permiteți însă a ve spune, că afară de doi, trei oameni ai „Tribunei“ de aici din Arad intreg publicul este în deplin acord cu ceea ce s'a făcut.

Dovadă despre aceasta este, că deși cei doi „tribuniști“ de aici „țipă“ de luni întregi în „Tribuna,“ și deși corespondențele lor din „Tribuna“ le-au publicat și în foaia guvernamentală din localitate „Aradi Közlöny“ în care foaie apăreau imediat după-ce sosea „Tribuna„ la Arad; așa încât om nu este, carele să nu fi vĕdut, că tot acel om, carele le scria românesce le traducea și în limba maghiară pentru foaia maghiară numită, — totu-și emițându-se listele pentru subscrierea de membrii, aceasta decurge cu multă însuflețire, și încă până acum, precum aflu, au incurs frumoase sume în favorul reuniunei la cassa consistoriului din Arad; și în curênd se va conchema și adunarea generală constituantă.

Astfeliu dacă este de regretat vre-un „scandal“ în afacerea acestei reuniuni, acela este, că prin „țipetele“ „tribuniștilor“ din „Tribuna“ și din „Aradi Közlöny“ au lovit în biserică oameni, cari se țin „bisericani“ și doară trăesc chiar din pânea bisericei, în o cestiune, carea după votarea „suplementului la statute“ a devenit cestiune de cultură curat bisericească.

Dar în sfêrșit s'a făcut, și facta infieri non possumus. Tocmai pentrucă oamenii „Tribunei“ au inventat „crisă și scandal“ în afacerea acestei reuniuni, lumea de aici crede, că este un bun semn pentru viitor. Și ca sĕ nu ve miraţi de cutezanţa acestei credinţe generale, am sĕ ve espun dle redactor, că tot ceea ce bun s'a făcut aici în Arad, și anume: alumneul, seminariul, tipografia diecesană, fondul preoţesc și chiar scoalele nouĕ și altele, toate bine cărtite și lovite au fost de acesti oameni. Dar laudă Domnului, în butul tuturor bârfelelor, aceste frumoase instituţiuni au prosperat, și prosperează. Astfeliu cred oamenii pe aici, că se va întêmpla lucrul și cu aceasta reuniune. Gurile rele vor fi plătite cu ceea ce merită, ear reuniunea va prospera.

Aradanul.

Agnita, 30 Novembre, 1887. Prea onorate dle redactor! În mai mulţi numeri ai „Telegratului Roman“ a apĕrut articuli din protopresbiteratul nostru Agnita, prin care în loc de a se întări concordia între fraţi, se lucră din contra.

Nu am intenţiunea nici plăcerea a me amesteca în disputele și certele altora, căci ḑice un proverb: „Cine suflă în foc, i sar scântei în ochi.“ — Cu toate aceste, în interesul adevĕrului me vĕd silit a declara, cumcă la ședinţa scaunului protopopesc dto 12 August a. c. la care se ḑice de păr. Nicolau Moldovan în artic. din Nr. 114—115 „Telegraful Roman,“ că ar fi participat numai 3 asesori; — adevĕrul este: Cumcă la aceea ședinţă am luat parte afară de președinte 4 asesori, împreună și defensorul matrimonial.

„Fie vouĕ ce este așa — așa; și ce nu — nu!“ Apost. Iacob 5.12.

Ioachim Părĕu,
asesor ppesc.

Varietăţi.

* (Călătorie în orient.) Archiducele Carol Ludwig, archiducesa Maria Teresia și sora acesteia, din consideraţiuni sanitare sĕ ocupă cu idea de a intreprinde o călătorie în părţile orientale, îndeosebi ţinta călătorii este Egiptul cu părţile de sus ale rîului Nil, apoi Palestina, Libanon și Damasc. Plecarea se va face în cele dintâi ḑile ale lunei Ianuariu. Suita întreagă sĕ va compune din șase până în șepte persoane, între cari sĕ va afla și renumitul scriitor istoric-critic Weis din Graz. După cum sĕ vede escursiunea aceasta va aduce încât-va foloase și istoriografiei.

* „*Männer-Gesangverein,*“ societatea, care de atâea ori scie încânta publicul din Sibiiu, prin producţiunea dată Mercuri seara ș'a mai câștigat un atribut la vaḑa și simpatiile, de care se bucură de o vreme încoace. Programa cea atât de bogată și de variată a fost compusă cu un gust, care și de astădată a făcut onoare membrilor și vĕdesce în mod eclatant precisiunea dirigentului, a artistului G. Dima; ear succesul esecutărei a justificat asceptările acelora, cari se bucură de ori-ce act, ce dovedesce propășire. Punct de punct a fost esecutat cu cea mai mare precisiune, punct de punct a fost întêmpinat cu frenetice aplause, punct de punct a produs o astfel de împresie în publicul ascultător, încât a trebuit repetat. Culminaţiunea de sigur a format-o punctul 7 din program. Frumoasa și sentimentala baladă „Rudolph von Werdenberg“ a mișcat și sguduit și inimile cele mai pesimiste. Baritonistul Connerth, care a esecutat punctul 6 din program prin vocea-i sonoră și puternică a provocat emoţiune, în urma căreia a fost de douĕ ori rechemat pe scenă. Orchestra orĕșenească sub conducerea d-lui Hermann, și carea a dat și de astădată concursul seu a obţinut mare succes și dovedesce multă siguranţă în perfecţionare.

Din întêmplare concertul acesta s'a dat a doua ḑi după festivităţile arangiate în onoarea superintendentului Dr. Teutsch la aniversarea lui de 70 ani. Îndemnată de mulţimea oaspeţilor străini reuniunea a esecutat Imnul de E. Coburg de Gotta. Autorul acestui imn a trimis iubilantului ordinul seu de casă.

Imnul a fost esecutat de puternicul cor în acompaniarea orchestrei sub conducarea energicului dirigent G. Dima. Insufleţirea produsă în public s'a manifestat prin frenetice și nesfêrșite aplause, chiar prin vii strigări de bucurie. — Când înregistrăm cu plăcere acest act, amintim că printre mulţimea publicului sibian a luat parte străini și constatăm totodată viul interes al elevilor nostri seminariali, cari s'au presentat în numĕr mare!

* Din Brașov ni se scrie: Societatea tinerilor comercianţi ne-a representat Duminecă în 20 Novembre comedia „Un tutor“ de Matilda Poni. Piesa a fost bine aleasă și plină de actualitate de aceea și bine primită de public.

„Un tutor“ este piesă potrivită cu actualităţile din viaţa socială. Esecutarea a fost escelentă. Dșoara D. și-a esecutat de minune rolul seu. Jocul nesilit și pâșirea resolută pe scenă păreau că sunt dela o artistă cu rutină. Dșoara P. ca fată de casă a reprodus unul din acele tipuri, care te face sĕ riḑi de atâta naivitate. Dl D. ca servitor a jucat escelent și de schimele ce le făcea trebuea sĕ riḑi Mult a contribuit pentru succes Dnul C. și B. ale căror mișcări erau naturale și conforme situaţiunei. Între toţi însĕ humorul cel mai mare l'a produs Dna P. căreia i se cuvine un merit necontestabil la reușita representaţiei Jucătorii au fost deplin recompensaţi prin aplausele numĕroase și un public foarte frumos ce a participat la representaţie. Un buquet frumos a fost finalul piesei jucând damele în costum naţional hora, ce părea că te avêntă în niște visuri de Maiu. *N. L.*

* (Starea sanitară a lui Férry în urma atentatului.) În urma vulnerărilor, ce Férry le a căpătat din partea lui Aubertin, a fost sguduit câtva timp de nisce friguri ușoare, cari însĕ'l lăsară în curênd. De present marele bărbat e pe deplin restaurat. Din incidentul acesta lui Férry i s'a dat o mulţime de doveḑi de simpatie din partea tuturor persoanelor de înaltă posiţiune.

Atentatorul Aubertin, la care s'a aflat o epistolă în care erau scrise cuvinte contra guvernului actual frances, fiind provocat din partea tribunalului de investigaţiune a numí și pe complicii, a rĕspuns că i va numí dacă amicii sei nu vor omorì mai curênd pe membrii cabinetului Rouvier.

* (Scurt și cuprinḑĕtor.) Când Alteţa sa Archiducele Albrecht a plecat dela Arco la Viena în 5 Decembre n. pentru de a participa la conferinţele militare a oprit de a i sĕ face orice pregătiri oficiale de plecare cu cuvintele: „Mĕ duc numai pentru câteva ḑile, apoi vin earăși, pentru de a petrece aici.

* (Dumneḑeu proteagă Francia.) In seara, când s'a auḑit în Roma scirea despre dimisionarea lui Grévy, Papa a avut o lungă convorbire cu representantul Franciei pe lângă Vatican. Dupăce Papa a ascultat cu o deosebită atenţiune mesagiul lui Grévy, esclamă: „Dḑeu proteagă Francia! Sĕ ne rugăm pentru ea“,

Când în Francia sbuciumările pentru alegerea noului președinte erau cât se poate de vehemente, Papa s'a abţinut faţă și cu cei mai întîmi ai sei a-și da părerea pentru unul sau altul dintre candidaţi.

* (*Armee Album.*) În 2 Decembre 1888 sĕ împlinesc patru decenii de când gloriosul nostru împĕrat și rege ocărmuesce soartea popoarĕlor din monarchie. Aceasta ḑi festivă va fi sĕrbătorită de toate popoare e monarchiei, ca un semn de stimă iubire și credinţă cătră domnitori și dinastie. Ca semn de aducere aminte a acelei memorabile ḑi va apărea și un album întitulat „*Armee Album* redactat de un comitet în Agram.

Albumul va conţinea o colecţiune de portrete ale căpeteniilor militare și schiţe biografice din viaţa regimentelor. Preţul unui fascicol 1 fl 50 cr. Adresa: „Redaction des Armee-Album“ in Agram.

* (Bibliografic.) „Școala și Familia,“ foaie pentru părinţi și învĕţători, ce apare în Brașov de 2 ori pe lună, ca foaie a „Reuniunei“ învĕţătorilor români gr. or. din districtul al X lea Brașov, cu 1 Novembre (Nr. 14 și 15) are următorul cuprins:

Epistole asupra Crescerii adresate doamnei S. Bibliotecile scolare. Predarea practică a bucăţilor de cetire. Impovărarea intelectuală, și șederea prea multă în scoală. Christofor Columb și descoperirea Americei. Douĕ capitole despre pământ. Mioriţa (în dialectul macedo-român.) Dulci îngeri . . . (poesie.) Bibliografie — Diverse.

— „Meseriașul român,“ foaie pentru învĕţătură și petrecere, anume întocmită pentru meseriași, ce apare în Brașov sub redacţia președintelui reuniunii meseriașilor, zelosului paroch Bartolomeiu Baiulescu, a apĕrut în 1 Decembre cu următorul cuprins: Valoarea sănătăţii. Câteva noţiuni despre industrie și însemnătatea ei (urmare) discurs ţinut de Ars. Vlaicu profesor, cu ocasiunea serbării Sf. Sofii în sala gimnasiului român; și altele folositoare pentru măestri.

* (*Observare.*) *Pentru a evita culegerea a doua oară a cercularilui din fruntea foaiei, 'l publicăm fără de a acomoda ortografia după cea a ḑiarului nostru.*

Nr. 199. [1756] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei-Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a și trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoșan,
protopresbiter gr. or.

[1752] 3—6

Vinuri roșii de Verșeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — și fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verșeţ.

☞ In urma escelentei și puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, rĕgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiḑi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică și imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, și care e rușie și în partea de deasupra provĕḑută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se află la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu,* farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕștie,* farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig,* farmacia Keserü. — *Satulung,* farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia,* farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș,* farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș,* farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud,* farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni,* farmacia G. Gerbert. — *Mercurea,* farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 6—25

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕḑut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte, sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

☞ Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă preţuri moderate.

☞ Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 3—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca.

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 126 Sibiiu, Marți 8/20 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 7 Decembre, 1887.

Imperiul cel mare german se află în ajunul unor evenimente estraordinare, evenimente, cari nu le poate nimenea prevedea și sub a căror influință întreagă charta Europei poate să fie supusă unor schimbări, de cari nemții vor avé mai puține motive a se bucura. Stâlpii cei mari și puternici ai marelui imperiu încep a se putredí și par că fatala soarte anume a hotărît, ca aproape toți deodată să se stingă și să se nimicească.

Bismarck e lovit de apoplecsie și deși asigurările oficioase sunt de un caracter liniscitoriu, totuși nu este eschisă posibilitatea de a se repetí atacul, pe care un om în vêrsta de preste 70 ani anevoie îl va suporta

Moltke, marele organisătoriu al armatei germâne, spiritul acela ager și dester întru de a conduce armatele dela o victorie la alta, — este în ajunul de a-l părăsí puterile trupesci și sufletesci — și la toate acestea vêrsta împăratului Wilhelm, morbul pretendentului de tron — le pune coroana desperării și a nesiguranții.

Poporul german este nemulțămit cu stările economice și dările din Germania. Cu deosebire cele de consum fac imposibil lucrătorilor de a mai gusta pânea și carnea, aceste două elemente nedispensabile pentru viața omului.

Ziare bine informate descriu cu colorile cele mai posomorite starea, în care se găsesce de față Germania și în momentul, când va închide ochii bătrânul împărat, tare lesne pot inscena socialiștii vr'o revoltă, care ar putea fi impreunată cu urmări funeste și ar putea clătina din fundament temeliile imperiului. Clericalii din Germania au votat proiectele lui Bismarck pentru prețuri scumpe și concesiuni făcute bisericilor catolice, cum rar li s'a făcut în vr'un alt stat în Europa, ear agrarii numai așa s'au învoit a și da consensul la septenat și la bugetul cel mare al armatei, când s'a decis Bismarck a pune vămi pe grânele și vitele statelor vecine așa de mari, cum ele nici că s'au mai pomenit între state amice, cum e bună oară statul nostru și cel german. Toate aceste însă sunt făcute în contul poporului muncitor, în contul amploiaților și industriașilor mici, de unde tare ușor ne putem esplica numĕrul esorbitant de mare al socialiștilor din Germania, cari ași sunt cu mult mai periculoși pentru Germania, decât bunăoară nihiliștii pentru Rusia Deosebirea între unii și alții e, că cesti din urmă sunt mai cutezanți, până când cei dintâiu sunt bine organisați și au în mijlocul lor oameni de carte și sciință, profesori de renume și aproape intreaga classă a muncitorilor de prin fabrici pe partea lor și ceea ce au făcut comunarzii în Paris la 1871, are să fie nimica, față de ceea ce vor întreprinde socialiștii atunci, când vor crede de sosit momentul acțiunei.

Nu e mirare deci, dacă împăratul la bătrânețele sale 'și dă consensul seu la sporirea contingentului armatei și la înmulțirea anilor pentru serviciul de presență activ, căci pe un așa element destructiv și numĕros, numai o armată tare și puternică 'l va ține în frêu.

Concentrarea armatelor rusesci la granițele germâne și austro-ungare tocmai acum, — ca să nu mai amintim de periculul permanent, ce amenință pe Germania din partea francesilor, cari odată cu capul nu pot să uite umilirea din 1870 și provinciile Elsația și Lotharingia, luate dela ei, ca odată să fie siliți a le ceda de silă bucuros și încă pentru preț plătit cu sânge, ce are să se verse din partea ambelor părți — sunt semne, cari caracterisează în de ajuns situațiunea de astăzi în Germania și după aceste semne judecând, alianța germână cu cea austro-ungară, tare ne vine a crede, că ea e bună pentru germâni — dar rea și nepractică pentru noi, cei din monarchia austro-ungară.

Nu va trece mult și se va dovedí încât am avut noi drept de a susține totdeuna de problematică aceasta alianță care trece cu deosebire în ochii maghiarilor de cea mai mare garanță pentru întregitatea monarchiei Habsburgilor și în special pentru consolidarea și întărirea egemoniei maghiare

Cu mult mai mare voloare ar avea pentru Austro-Ungaria alianța cu popoarele din peninsula balcanică și în special cu România și aceasta o poate ajunge statul austro ungar în momentul, când va decreta egalitatea tuturor cetățenilor — dar nu pe hârtie, cum e decretată ași, ci în realitate.

Înțelegem noi foarte bine, pentru ce se adopostesc frații maghiari cu deosebire la spatele acestei alianțe, scim și aceea, că de ce țin morțiș la ea, dar viitoriul cel mai deaproape va dovedí, că au fost greșiți calculii lor și că rĕu au făcut, când au căutat pretini în afară pe când pretenia cu popoarele din lăuntru ar fi fost mult mai prețioasă și de mai mare valoare ca cea a străinilor și înspecial a Germaniei, care ne va lăsa în baltă, când o să ne fie lumea mai dragă.

Atunci credem, că vor vení și ungurii la convingere, că nu au lucrat bine și înțelepțesce, când și-au făcut un fel de cult de a se apăra și a ne pune pedeci la desvoltarea noastră.

Nu putem nega, că sunt ași chiar mulți unguri de omenie, cari vĕd, că politica internă, ce se urmează față de naționalități, nu e nimerită și onorabilă, dar puțini din ei au curagiu de a-și da pe față aceasta credință a lor, pentrucă curentul șovinist în acel moment i-ar face imposibili chiar la conaționalii lor, și esemple de soiul acesta le am vĕdut cu ochii.

Remâne ca timpul și forța împregiurărilor să creeze o altă direcțiune politică în statul nostru și noi tare credem, că acel timp s'a apropiat.

Că fine-va dat să ne înțelegem mai bine — eată întrebarea ascunsă în negurile viitoriului celui mai de aproape.

Revista politică.

Orisontul politic se pătează din ce în ce cu nori tot mai grei și mai amenințători, ear silința ce se dă din partea unor cercuri diplomatice, ca să ascundă relele și îngrijitoarele semne, ca să facă, ca situațiunea să apară mai puțin încordată, de cum e ea în adevĕr, rĕmâne numai o încercare zadarnică.

Mai ḑilele trecute luasem notiță, că în casul, când situațiunea s'ar mai înăsprí, ministrul nostru președinte și totodată ministrul de finanță va călători la Viena. După scirile, ce le primim acum din Viena, ministrul a sosit deja pentru ca să ia parte la conferințele ministeriale, ce se continuă mereu cu cea mai mare seriositate. În Viena a fost *o nouă conferință militară*, în care s'au continuat consultările sub președința Majestății Sale a monarchului. Pe lângă archiducele Albrecht au luat parte la conferință inspectorul general al artileriei, archiducele Wilhelm, ministrul de rĕsboiu, contele Bylandt Reidt, șeful statului major, baronul Beck și toți șefii secțiunilor din ministeriul de rĕsboiu. Consultările de acum se rapoartă la lucrări mai detaiate precum și la cheltuelile, ce s'ar iví în casul unei complicațiuni.

Cumcă situațiunea s'a înăsprit se vede și din tonul presei vieneze și a celei din Berlin. Ḑiarele prusiene alarmează mereu pe austriaci, descriindu-le într'un colorit de tot serios mișcările trupelor rusesci și îndemnând mereu a se pregătí pentru apĕrare. Foaia oficioasă din Viena „Fremdenblat", organul ministrului de esterne vine acum a doua oară și strigă, că monarchia noastră să ia mĕsuri de apĕrare, căci deși situațiunea politică nu eschide posibilitatea unei pacinice resolvări a cestiunei, *situațiunea militară* e de tot nesatisfăcĕtoare, ea trebue să deștepte serioase îngrigiri.

FOIȚA.

Despre administrațiunea internă a bancelor.

(Continuare din Nr. 1.)

Disciplina.

„Fiindcă disciplina biroului depinde mai cu seamă dela șef descrierea funcțiunilor șefului va serví pentru a esplica pe celelalte.

„Șeful trebue să cunoască în fond biroul. Trebue să poseadă asemenea anumite calități morale, precum: sânge rece, iubire de ordine și regularitate, simț de disciplină împreună cu mare bunătate naturală. Trebue mai cu seamă să premeargă cu esemplu.

„Funcțiunile șefului consistă: a veghia ca ceialalți amploiați să vină la birou dimineața la oara ficsată; ca să nu absenteze fără motiv preste ḑi și să nu părăsească oficiul, până ce nu și-au îndeplinit datoria; a revida din când în când dacă cărțile sunt în bună ordine; a supraveghia dacă libelele partidelor sunt bine scrise și la cas de plângere să dea esplicări partidei; a vedé dimineața de timpuriu, dacă balanța lucrului din ḑiua precedentă este esactă, a scontra din timp în timp cassele și a face despre resultatul scontrării raport bancherului; a veghea ca toți amploiații să fie prevenitori unii față de ceilalți și față de public etc.

„Trebue să vegheze în deosebi ca fie-care să vină precis la oficiu, unele bance au introdus o foaie de presență.

„Esactitatea este un semn al caracterului. Se poate conchide cu drept cuvênt, că acela este esact în presentarea la oficiu, care își îndeplinesce datoriile cu esactitate în decursul ḑilei. Cei mai esacți merită mai mult de a obține concediuri în cas de lipsă, căci ceilalți și le iau în detaiu mai în fie care ḑi a anului; totdeauna când un amploiat cere un concediu este bine a căuta, dacă este punctual în oficiu.

Concediuri. „Este de dorit din mai multe cause ca toți amploiații unei bance și în special aceia, cari sunt însărcinați cu cassa să aibă în toți anii cel puțin câte-va săptămâni concediu. Concediurile nu trebue să fie facultative; ci trebue toate introduse ca un fel de usanță și potrivite cu timpul, în care ele au mai puține incoveniente față de bancă. Lipsa de recreațiune și repaus poate în urmă să aducă o boală, care produce totdeauna un mare derangiament în oficiu, privind aceasta pe un amploiat mai superior. În acest cas banca are mai multă pagubă decât, dacă s'ar fi acordat concediul. În cas de absențe momentane cel absent este înlocuit prin acela, care-i urmează imediat în grad și ori-ce amploiat ar absenta, se vor afla persoane familiarisate cu ori-ce serviciu, astfel că în cas de absența neprevĕḑută a unui amploiat, serviciul nu va fi nici cât de puțin împedecat. Aceste absențe fac o bancă mai independentă de serviciile ori-căruia amploiat. Concediurile, care dau amploiaților ocasiune a se odichní, îi fac capabili de un serviciu mai bun, 'i fac a simți în același timp, că nu sunt indispensabili.

Aceasta încă nu e tot; absența din când în când a amploiaților este o garanță mai mult a probității lor. Cunosc casuri, în care un amploiat superior a putut continua în decurs de mai mulți ani cu fraude, pe care o absență de o ḑi le-ar fi descoperit. Când un oficial are concediu și când el scie, că la un timp oare-care valorile, de care dispune vor fi încredințate altor mâni, această prevedere e de ajuns pentru a-l ferí de o cale, în care improbitatea sa nu ar întârḑia mult, până ce ar fi descoperită și pedepsită."

Diferințe la cassă. „Nu trebue să aștepte cine-va dela un cassar ca el primind și plătind bani ḑile întregi, să nu comită nici o eroare. Se va iví vre-odată una de care cassarul „este responsabil". Pentru a acoperí aceste diferențe unele bance acoardă o indemnitate fie de 20 sau 30 franci pe an. Altele supoartă diferențele, dând numai o admonițiune cassariului, când eroarea nu e mare. O esactitate mare

În timpul, ce lumea se alarmează așa de tare, vin foile rusesci și voind a potolí văpaia alarmărilor se încearcă a dovedí, că Rusia nu se pregătesce de rĕsboiu, ea vrea numai sĕ se asigure și sĕ se întărească contra monarchiei noastre, carea se pregătesce în adevĕr de rĕsboiu. Caracteristic în espunerea lui este ḑiariul rusesc „Ruski Invalid," care apreţiază lucrul în următoriul mod: Rusia, numai încape îndoială, poate pune în câmpul de rĕsboiu o armată puternică, *concentrarea armatei însĕ la graniță e cu mult mai anevoiasă ca a vecinilor*... E destul o ochire pe chartă, ca sĕ ne putem încredința despre reţeaua deasă a drumurilor de fer, ce împresoară din partea Germaniei și Austriei zona mărginașă rusească, și despre numĕrul neînsemnat al vagoanelor, cu cari Rusia își poate trimite forţele militare spre apus. Și din partea Germaniei și mai ales din partea Austro-Ungariei amenință o năvălire grabnică în ţinuturile rusesci. Mĕsura cea mai corĕspunḑĕtoare ar fi completarea reţelei drumurilor de fer rusesci în mĕsură cu a vecinilor. *Spre scopul acesta însĕ sunt de lipsă sume enorme de bani și mai ales timp îndelungat.* Așa dar Rusiei nu-i rĕmâne alta decât *a-și mări puterea* de apĕrare și a înmulți trupele la graniță, ca sĕ nu fie surprinsă. *Pregătirile militare îndoite, ce s'au făcut în anul trecut din partea vecinilor, au hotărît pe Rusia a-și plănui un șir de contra mĕsuri, cari succesiv vor fi și esecutate*... Importanța defensivă a acestor contra-mĕsuri o înţeleg destul de bine persoanele militare din Germania și Austro-Ungaria, prin urmare ele înșiși pot calcula rece, câte corpuri de armată ar trebuí sĕ concentreze încă Rusia la graniţa vestică în timp de pace, ca sĕ-și aducă în echilibrul forţa militară cu a contrarilor. Persoanele militare rusesci mărturisesc mereu, că apĕrarea teritoriului rusesc încă nu-i asigurată. Dacă *liga de pace* se crede îndreptățită a-și desvolta mĕsurile sale de apĕrare și a espune gloanţelor de tun chiar câte-va ţinuturi rusesci și Rusia va avea doară drept de a îngrijí pentru apĕrarea sa și de a lua toate mĕsurile spre a-și păstra ţĕrile inviolabile și a-și apĕra onoarea.

Acest enunciament îndreptatat contra Austriei cât și contra Germaniei în loc sĕ potolească flacăra a produs și mai mari nedumeriri. Între Berlin, Viena și Italia se schimbă mereu părери de idei și din Roma se anunță acum din cercurile bine informate, că în casul unui atac îndreptat contra Austro-Ungariei, Germania nu-și va *părăsí* aliatul, ci că e gata, în cas de necesitate, a purta rĕsboiu la ambele granițe. Italia este gata a și împlini datorința, ce i-o prescrie tripla-alianță.

Germanii nu se mulțămesc numai cu mĕsurile luate în anul trecut pentru întărirea forţii armate. Septenatul, ce se privia de singură proptea pentru menţinerea păcei nu-i mulțămesce pe germani și în special pe dl de Bismarck. În parlament s'a adus un nou proiect de desbatere pentru întărirea forţelor militare. Acest proiect a fost introdus de ministrul de rĕsboiu german cu următoarele cuvinte: Formularea unui astfel de proiect rĕspunde unei dorinţe din cuvêntul de tron. Noi voim sĕ fim așa de tari, ca liniștiţi sĕ ne putem opune ori-cărui pericol. Pericolul nu amenință din sfera rĕsboinică a guvernelor aliate și nici din partea vre-unei partide din poporul german, căci iubirea de pace e cuent puternic național. Pericolul amenință din poibilitatea unui atac din partea vecinilor. Noi nu ăutăm rĕsboiul, dar vrem sĕ-l purtăm cu onoare, dacă suntem siliţi. Suntem tari, dar nu suntem destul de tari. Motivul se arată în proiect. Eu sperez, că ḑiua, în care vom avé trebuință de aceasta organisaţiune nouă, e departe; când va sosí însĕ sĕ fim gata. Încheiu cu dorinţa ca toate partidele sĕ se uniască, pentru că siliţi fiind sĕ purtăm rĕsboiu, sĕ putem păși conscii pe câmpul de luptă și sĕ putem duce steagurile vechi spre victorii ca și până acum.

Ministeriul Tirard a espus ambelor camere francese programul seu. Declaraţiunea formează o întregire a mesagiului președintelui, îmbărbătând pe republicani la concordie și esprimându-și dorința pentru menţinerea păcei, enumeră însĕ totodată în detaiu reformele, ce le va introduce. Jurnalele francese vorbesc cu mare satisfacţiune despre declaraţiune. Ele laudă mai ales modestia, sinceritatea și simțul de datorință a lui Carnot și recearcă pe partide a se uní sub steagul păcei. Din contră însĕ unele din jurnalele radicale mai ales „Iustice," „Laterne," „Radical," poartă lupta veche cu vehemenţă. Rochefort numesce pe presidentul republicei simplu „Abbé Carnot."

În cele din urmă și scupcina sêrbească a rĕspuns la mesagiul regelui. Adresa e o parafrasă a cuvêntului de tron, productul unui compromis între liberali și radicali. Cu aceasta ocasiune regele a rostit o vorbire, care dăscălesce amarnic pe sêrbi și carea între împregiurările actuale politice e de mare însemnătate și merită o deosebită atenţiune.

Ea sună astfel:

Dacă a-și fi primit adresa în forma, pe care voiaţi sĕ -o daţi, sunt pe deplin convins, că în restimp de 24 de oare acel stat vecin, care în ultimii șepte ani ne-a dat atâtea dovedi de cea mai sinceră pretenie, ar fi cerut sĕ-i spunem, ce voesce corpul legiuitor al Sêrbiei. D'asemenea trebue sĕ ve spun, că d-voastră a-ţi fi voit sĕ puneţi în adresă și astfel de lucruri, cari ar fi violat drepturile coroanei, cum este d. e. amnestiarea unor oameni, cari au agitat contra regelui și statului. Tot astfel este și pasagiul privitor la cestiunea bisericească. Ce căuta aceasta în adresă? Am făcut, ce am putut; mai mult nu fac cu nici un preţ.

În ce privesce guvernul meu de mai nainte, trebue sĕ ve spun lămurit, că el a lucrat în timp de șepte ani după ordinele mele esprese și pentru acestea iau toată rĕspunderea. De aceea ve învit sĕ ve consacraţi afacerilor interne, unei bune administraţiuni și unei politice financiare sănĕtoase. Pe această cale mĕ veţi găsí-tot-deauna aliatul dvoastre cel mai devotat.

Dar în momentul, când ve veţi atinge de lucruri, cari eu nu voesc sĕ fie atinse, voiu disolva scupcina. Dacă guvernul este dispus sĕ ţină seamă de intenţiunile mele, poate sĕ guverneze mai departe, dacă nu, atunci aveţi sĕ ve mulţĕmiţi vouĕ înși-ve, dacă voiu chema un guvern, care în unire cu scupcina sĕ ţină seamă de intenţiunile mele. Doriţi libertatea presei; spuneţi-mi însĕ, unde esistă o mai mare libertate de presă de cât în Serbia.

Eu cetesc în fie-care ḑi ḑiarele sêrbesci și m'am convins, că libertatea presei în Serbia este deplină.

Încă ceva: Eu me găsesc pe tĕrâmul constituţional, de unde nu me voiu abate nici cât un fir de pĕr, deși recunosc, că drepturile, care aparţin după constituţiunea actuală coroanei, sunt prea mari, pentru-că ele față cu corpul legiuitor stau în raport ca 3 la 1. Drepturile statului trebuesc împărţite între coroană și parlament, dar până când aceasta nu se va fi făcut în formă legală, până atunci me folosesc de drepturile, ce am și nu cedez nimic.

V'o pun aceasta în vedere, ca sĕ sciţi, că dacă am aruncat vĕlul uitărei peste unele fapte ale d-voastre, sĕ nu ve încercaţi sĕ sgândăriţi prea mult lucrurile. Lucraţi pentru binele tronului și al iubitei noastre patrii. Ve doresc aceasta din toată inima.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român."

Rectificarea „unui bilanţ real."

Brașov, 2/14 Decembre, 1887. Stimată Redacţiune! Ve cer scusele, că din vina altuia sum necesitat a ve mai molesta cu șirele acestea în cestiunea „Bilanţului real" publicat în Nrul 119 al „Tel. Rom."

Cetind adecă în Nrul 120 al „Teleg. Român," declaraţiunea dlui Cunţan, numai decât am cerut deslușiri dela advocatul din Sibiiu, carele mi-a trimis datele, ce vi le-am comunicat prin corespondența mea din 15/27 Novembre a. c.

Eată, ce rĕspuns am căpĕtat:

Sibiiu, 10 Decembre, 1887.

„Sĕ-mi pardonezi Domnul meu, că datele, ce ţi le-am comunicat într'adevĕr nu sunt de tot esacte, dar abaterile nu sunt atât de esenţiali, ca sĕ merite rectificare din partea dlui Cunţan pentru onoarea ce i s'a făcut din greșală, căci nu este rușine a fi membru al comitetului de supraveghiare la o societate pe acţiuni.

Eu am crezut, că dta voesci sĕ te informezi numai singur și numai despre „bilanţul" Institutului tipografic, și acela l'am decopiat cu toată grija, și este esact așa precum s'a publicat, protocolul adunărei generale, și contul perderilor și profitului însĕ — fiind conturbat prin larma publicului, ce era în procuratură (pertár) pentru-că acolo se păstrează actele de aceasta natură — le am însemnat mai fără grijă, și în aceste douĕ acte s'au strecurat unele neesactităţi, după părerea mea fără mare însemnătate.

Adecă:

1. La adunarea generală afară de cei publicaţi au mai participat:

N. Comanescu, paroch gr. or. în Codlea cu 2 acţii.

Galaction Șagău, protopresbiter gr. or. al tractului Reghinului cu 10 acţii și

I. Slavici cu 2 acţii.

Prin urmare nu 13 ci 16 inși a fost de față, toţi ortodocși.

Întrebările, la cari s'au dat deslușiri nu au fost puse de S. Monda, ci de Galaction Șagău.

Pe acestia i-am schimbat, pentru că eu cuprinsul protocolului, afară de nume nu mi l descrisesem, ci numai îl cetisem și fiindu mi ambii numai din auḑite cunoscuţi, ușor i-am putut schimba.

Protocolul este subscris de dl Dr. Brote ca vpreș. și Dr. D. P. Barcian ca notar, și este autenticat la 10 Maiu prin dd. N. Cristea și D. Cunţan

2. În contul perderilor și profitului la „Eșite" s'a strecurat o greșală mai regretabilă, încât eu ți-am comunicat ţifra de 862 fl. 23 cr. ca „port" pe când ea figurează ca „amortisare" din mobiliariul tipografiei."

Aceasta a provenit de acolo, că în tecst posiţia întâia este foarte lungă: „Spesele tipografiei, materialu, redacţiunea Tribunei, port" și n'au încăput într'un șir, ci cuvêntul „port" a fost singur în șirul al doilea.

Eu în grabă, la șirul intâiu am scris suma primă, la al doilea suma a doua, și la a treia sumă am scris tecstul adevĕrat din șirul al patrulea, neobservând tecstul din șirul al treilea.

Dacă sau Dta sau altul ar presupune despre mine, că am făcut cu intenţiune aceasta greșală mi-ar face nedreptate, pentru-că eu nici un interes n'am avut a te seduce nici pe Dta nici pe altul, nici n'am dat cu socoteala- că Dta vei da publicităţii datele, ce și ţi le-am comunicat.

Bilanţul este subscris de dd Dr. Brote și Ioan Bechnitz și este provĕḑut cu următoarea clausulă:

Bilanţul de față s'a aflat esact și în deplină conformitate cu registrele respective. Sibiiu, 27 Aprile, 1887. Comitetul de supraveghiare: Const. Stezar, Paul de Dunka, Dumitru Comșa.

Va sĕ ḑică am schimbat pe dl Comșa cu dl Cunţan.

Spun drept, că nici pe aceasta nu am pus nici un pond, și în graba mea nu mi-am însemnat pe hârtie ci numai în memorie, ear acolo ușor s'a putut încurca Comșa dela bilanţ, cu Cunţan dela protocol, cu atât mai vêrtos, că și unul este „Dumitru" și altul, și unul își începe numele de familie cu „C" și altul, și unul are „codiță" la sfêrșitul numelui și altul.

Acestea sunt toate inesactităţile ce conţin datele, ce ţi le-am comunicat, — dar toate la olaltă nu impoartă nimic la urcarea sau scăderea deficitului unui bilanţ de 40—50,000 fl.

Încă odată me rog de iertare și me subsemn etc."

Ve rog sĕ publicaţi acestea rectificări, prin care dau deplină satisfacţiune dlui Cunţan, carele cu drept cuvênt declină dela sine onoarea de a fi membru al comitetului de supraveghiare al „Institutului tipografic," pe când aceasta onoare afară de dl Dunca publicat deja îi compete dlui Constantin Stezar, asesor consistorial și cassar la fondurile archidiecesane și dlui Dumitru Comșa, cunoscut deja.

Pentru mine însĕ nu este nici o mângăere diferința de 862 fl. 23 cr. la „amortisarea din inventariul tipografiei," căci în realitate aceasta nici nu urcă nici nu scade deficitul, care l'am calculat eu.

Primiţi etc.

Un acţionar de al „Institutului tipografic".

Procesul

urmat între comuna gr. or. română și cea grecă din cetatea internă a Brașovului în privința bisericei gr. or. cu hramul St. Treime din acel loc.

(Continuare din Nr. 124 și încheere.)

Totdeodată luându-se actele fundaţionale ale bisericei în considerare P. Veneratul Consistor în cercul competiţii sale aduse conclusul din 29 Ianuariu 1868, prin care cestiunea bisericei se regulează în mod paritetic între români și greci atât în privința limbei serviciului divin, cât și în privința administraţiunei.

În contra acestui conclus grecii luară recurs la ministrul de culte, care în înţelegere cu episcopul local esmise pentru cercetare o comisiune micstă de mireni și preoţi sub presidiul lui Beldi G., care și a și împlinit misiunea la fața locului.

Asupra acestei cercetări ministrul reg. ung. de culte de atunci, baronul Eötvös, deliberă ordinaţiunea dto 30 Iuliu, 1869, prin care cestiunea serviciului divin și a preotului se regulează pe basa parităţii. Prin altă ordinaţiune al aceluia-și minister cu datul 6 Noembre, 1869, se decide, ca spesele serviciului divin în limba română sĕ se acopere din averea și venitele bisericei tocmai ca și spesele serviciului divin grecesc.

Prin ambele ordinaţiuni însĕ administraţiunea se lăsă în mâna grecilor.

între aceste împregiurări e de a se considera ca un merit. Pretutindeni este bine stabilit ca cassarul sĕ nu întrebuinţeze bani din cassă pentru persoana sa, nici sĕ dea vre-o sumă ori cât de mică celorlalţi amploiaţi.

„Unii bancheri destitue înmediat pe amploiaţii, cari joacă la bursă. Efectele de felul acesta sunt de tot neplăcute și este imposibil ca nesce angagiamente de speculaţiune sĕ nu detragă vre-un amploiat dela datoriile sale. Și aceasta e corect. *V. G.*

(Courcelle-Seneiul).

---

* (Apreţierea unui jurnal rus cu privire la atitudinea Austro-Ungariei față de concentrările de trupe la graniță.) Jurnalul „Novoje-Vremja" salută cu cea mai mare bucurie scirea, că consiliul de resbel austriac, a luat hotărirea sĕ nu trimeată trupe la frontieră în Galiția, și laudă pre Alteța sa archiducele Albrecht, a cărui părere a înlăturat pericul, în care ar fi împins monarchia noastră unii oameni politici, cari însistau ca sĕ se trimită trupe la locurile amenințate. Numitul ḑiar speră, că acum vor înceta scirile despre conflictul, despre cari atât se vorbesce, dintre monarchia noastră și Rusia.

Nici grecii nici românii n'au fost mulţămiţi cu aceste ordinaţiuni ministeriale, din care causă ambele părţi se plânseră la dieta ţĕrei, ear dieta ţĕrei nu decise nimica în merit, ci încredinţă din nou causa ministrului de culte, următoriului lui Eötvös, deoarece acesta murise.

După multe peripeţii urmate dela anul 1869 până la anul 1881 causa se decise prin prea înaltul rescript din 14 Februariu 1881, despre care am vorbit la începutul acestei esposiţiuni şi prin care cestiunea limbei se resolvează pe principiul de paritate eară administraţiunea bisericei şi a averei bisericesci se concrede comisiunei constătătoare din greci şi români sub conducerea comitelui suprem al Braşovului.

Indată ce grecii din Braşov vĕdură, că li s'a luat din mână averea bisericească alergară la Pesta sĕ-şi câştige un patron sau advocat, care sĕ le restitue administrarea bisericei. Ei îl aflară în persoana dlui Stefan Teleszky, advocat şi deputat de mare influinţă în partida regimului, căruia, după cum am arătat mai sus, i-a succes a pune în mişcare coroana, regimul şi corpurile legiuitoare şi cu un cuvênt tot mechanismul statului pentru a procura grecilor succesul dorit.

Numitul deputat şi advocat a pus corpurile legislative în mişcare pentru a aduce din ansa acestui proces Art. de lege XXV din anul 1881, prin care se autorisează judecătoriile civile a aduce sentinţă în cestiuni de drept public bisericesc, cu eschiderea remediului de a putea reînoí procesul, remediu, ce prin procedura civilă, ce se află în vigoare este admis în cele mai neinsemnate bagatele.

Intra'devĕr tare sigur a trebuit se fie Dr. Stefan Teleszky actualul secretar de stat, despre succesul favoritor partidei sale, când în proces de atâta insemnătate a stăruit sĕ se eschidă reinoirea procesului, şi astfel sĕ şi ardă naile salvatoare la spatele seu.

A pus coroana şi regimul în mişcare, pentru ca românii sĕ fie avisaţi pe cale procesuală sub urmări de a perde ori ce drept la biserică şi astfel sĕ fie constrânşi în contra voinţii lor de a începe proces.

În această posiţiune penibilă românii începură procesul si dl Stefan Teleszky, actualul secretar de stat în ministeriul de justiţie, care încă în decursul procesulni a fost designat ca atare, nu s'a înşelat în aşteptările sale, românii au fost respinşi cu petitul incusei lor în toate trei instanţele.

Vom publica unele dintre documentele mai însemnate folosite în acest proces şi apoi sentinţa supremei instanţe şi motivarea ei şi încăântâiu pentru că referentul, după cum se dice, ar fi unul dintre cei mai buni iuristi ai Ungariei, al doilea pentru ca publicul român asemănând espunerea, ce s'a dat mai sus, care în detail din cuvênt în cuvênt s'a constatat prin acte autentice, cu motivarea sentinţii supremei judecători a Ungariei se poată apreţia încât referinţele de drept ale românilor şi în special ale românilor gr. or. la finea acestui secul, se pot asemăna cu referinţele de drept ale acelora şi români pe la finea secolului al XVIII-lea.

Varietăţi.

* (Un representant al Majestăţii Sale, monarchului nostru la Roma). Principele Franz Liechtenstein, satisfăcênd dorinţii Majestăţii Sale, s'a dus la Roma spre a presenta Înaltului pontifice un autograf de felicitare, precum şi darul, ce constă din un crucifix de aur, împodobit cu diamante.

Deasemenea şi Alteţa Sa principele de coroană Rudolf a predat principelui o epistolă de felicitare precum şi darul pregătit din partea Archiducilor în frunte cu principele de coroană.

Primariul cetăţii Viena Uhl, din partea consilului comunal al numitei cetăţi a fost însărcinat a se duce la nunţiul papal archiepiscopul Galimberti spre a-l ruga, ca sĕ presenteze Iubiliarului felicitările oraşului Viena.

* (Necrolog.) *Iustina Greavu* născ. *Pop*, cu fii: *Eugenia*, *Vasilie*, *Valeria* şi *Aurel*; *George Pop*, paroch gr.-or., ca socru; *Ioan*, *Niculae* şi *Dumitru Greavu*, ca fraţi; *Niculae Tronca* cu soţia *Eudocsia*, *Elia Pop* cu soţia *Elena*, *George Pop*, *Niculae Stroia* cu soţia *Tofivta*, *Moise Pop* cu soţia *Maria* ca cumnaţi: *George*, *Ioan* şi *Elia Macellariu*, ca unchi; *Ioan Macellariu* şi soţia *Irina*, ca veri; cu inimă înfrântă de durere aduc în numele lor şi al numĕroşilor consângeni la cunoscinţă, că neuitatul soţ, tată ginere, frate, cumnat, nepot şi vĕr **Basiliu Greavu,** *subjude regesc*, eri, în 5/17 Decemvre, 1887, în etate de 44 ani, provĕdut cu cele sânte, a încetat din viaţă.

Rĕmăşiţele pământesci ale repausatului se vor înmormênta Luni, în 7/19 Decembre, la 1 oară după ameadi.

Mercurea, 6/18 Decembre, 1887.

Fie i ţĕrêna uşoară şi memoria binecuvêntată!

* (Legate.) Consiliarul aulic în pensiune George Anghel, care a reposat in 6 Decembre, după cum cetim în „Gaz. Transilvaniei" a lăsat următoarele legate pentru scopuri filantrofice: 1 „Asociaţiunei Transilvane" pentru literatura şi cultura poporului român 300 fl. — 2. Pentru biserica din locul seu natal „Zlagna" 100 fl. — 3. Pentru biserica gr. cath. din Sebeş 100 fl. — 4. Pentru scoala gr. or. din Seceş la carea a fost contribuit şi pentru edifiicarea ei 100 fl; acum altă 100 fl. — 5. Pentru sĕracii din Sebeş cu scop ca interesele anuale în tot anul la ziua sa onomastică sĕ se împartă între 4 sĕraci, fie-care din câte una din cele 4 confesiuni din Sebeş 20 fl. Suma totală 800 fl.

* Din o corespondinţă, ce ni se trimite din Gârbova de sus, tractul Alba-Iulia, estragem, că în locul reposatului paroch Tiron Pop s'a ales de paroch clericul absolut dl N. Muntean.

Încât privesce modalitatea conducerei actului de alegere, că adecă aceea s'a întêmplat în o duminecă după prânz, în casa parochială şi nu în biserică, cu oameni adunaţi de pre la birturi, asteptăm lămuriri din partea competentă şi tare credem, că scaunul protopresbiteral ca for de prima instanţă va cerne lucrul în consonanţă cu legile esistente, făr sĕ sancţioneze un abus comis de către cel chemat a esecuta legea în toate amĕnuntele ei.

Necunoscinţa poporului, noi credem, că nu poate fi esploatată în mod aşa de pĕcătos, şi de aceea punem la dosar corespondinţa, până nu primim lămuriri.

* (Concediu.) Metropolitul sêrb, German Angelics, suferind de o boală şi a cerut concediu de 6 luni dela ministrul de culte spre a petrece în insula Corfu. Afacerile metropoliei în timpul absenţii archiereului le va conduce episcopul eparchiei Bacica, Vasilie Petrovici. Pasul, ce l'a făcut metropolitul prin aceea, că a cerut concediu dela ministru foile serbesci 'l desaprobă cu desĕvêrşire ţicênd, că prin aceea a degradat demnitatea bisericei serbesci şi că concediu cer numai funcţionarii subordinaţi ministrului. Metropolitul era de ajuns, dacă numai notifica plecarea sa, îngrijindu-se de substituire.

* (Starea sămĕnăturilor în Ungaria). Pe basa datelor oficiale starea sămĕnăturilor în Ungaria este următoarea: Sămĕnăturile de toamnă de a stânga Dunărei sunt frumoase, de asemenea şi de-a dreaptea Dunărei. Între Dunăre şi Tisa timpul cel domol este foarte priincios sămĕnăturilor. În comitatul Pestei şi Bacs-Bodrog şoarecii şi vermii causează mari daune. Între Tisa şi Mureş sămĕnăturile mai de timpuriu nu sunnt aşa frumoase ca cele de mai târziu. În Ardeal sămĕnăturile sunt frumoase şi căderea de zăpadă le feresce de multe neajunsuri.

* (Un calcul aprocsimativ.) Un renumit profesor de anatomie cu numele Broca, care s'a ocupat cu studierea celei mai nobile părţi a organismului nostru, cu creerii, în o scriere a sa cu privire la om ţice, că un om crescut cumpănesce atâta kilograme, câţi centimetri trec peste un metru în înălţimea sa. Aşa dară după calculul acestui profesor, sciind înălţimea unui om, uşor putem afla şi greutatea lui. Punem casul că un om are în înălţime 1·80 m. atunci greutatea lui va fi de 80 kilg.

* (Restanţă de dare în comitatul Clu şului.) În 12 Decembre n. inspectorul de dare în comitatul Clusului a raportat în adunarea comitetului administrativ, că în cuartalul ultim din anul acesta s'a încassat din darea directă abia 397,076 fl. 64 ½ cr. şi a rĕmas restanţă 430.325 fl. 42 ½ cr., aşa dar nici jumĕtate nu s'a putut încassa. În darea militară din 74.355 fl. 81 ½ cr. abia s'a putut încassa 14.791 fl. 50 cr.

* (Urmări de ale duelului.) Vĕduva de putatului Literaty, căţut în duel, în marea durere ce i o causă moartea bărbatului seu, cu intenţiune de a se sinucide, luă o soluţiune de morphium în gură. Din întêmplare însĕ a gustat prea puţin din acest păhar de moarte, aşa că medicilor le succese a o aduce earăşi la viaţă.

* (Concurenţă în frumseţe.) În aceste ţile în Brüssela s'a statorit arangiarea unui bal, care va fi împreunat cu alegerea celor mai frumoase dame, cari vor lua parte la acel bal. Fie-care cavaler la întrare va primí un bilet, pe care va scrie numele aceleia, căreia i dă preferinţă. Dintre toate graţioasele fiinţe, al căror nume va figura pe biletele diferiţilor cavaleri, un juriu constător din 5 membri, va alege două esemplare de cea mai completă frumseţă.

Cel dintâiu premiu, numit „Grand prix de Brüssel" se va conferí acelei dame, care va escela prin simetria trăsurilor feţii în special; al doilea premiu numit „Premiu de Paris," se va conferí acelei dame, care încântă privitorii prin picanta-i gratie.

Damele distinse vor primí ca suveniri portretele lor, esecutate de cei mai buni pictori, ear juriul un mic memoire de valoare artistică.

* (Bibliografic.) Cărţi alese. Primim dela tipografia Alecsi din Braşov ca primul numĕr al publicaţiunei, ce şi-a propus a scoate sub titlul de mai sus: a doua ediţiune din *„Satul cu comorile"* novelă localisată de Petra Petrescu, care în această adoua ediţiune a fost tipărită cu litere mai mari, mai ceteţe, formând acum un frumos volum în 8° mare de 132 pagini. Cu toate astea costă numai 20 cruceri esemplarul. Nu ne îndoim deci de respândirea acestei scrieri, care a fost apreciată de întreaga pressă română, ear de Ven. consistoriu archidiecesan, a fost recomandată cu următoarea circulară: Nr. 2781 scolar. Notă către direcţiunile scoalelor poporale confesionale din archidiecesă. Următoarea carte „Satul cu comorile", novelă localisată de P. P. Braşov 1884 se recomândă din partea acestui consistoriu spre a se procura pentru bibliotecele scoalelor noastre populare, ca un op în toate privinţele corect şi foarte instructiv pentru poporul nostru. Din sedinţa Consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu la 27 Iuliu, 1884.

Telegr. rom. Nr. 83 1884 19 (31) Iuliu.

— „Transilvania" Nr. 23—24 a apĕrut cu următoriul sumariu: Fundaţiunea lui Neagoe Vodă. — Discurs despre lucrarea pământului, rostit de I. Georgescu cu ocasiunea adunărei generale a despărţământului III Sibiian pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în 30 Octobre a. c. în comuna Sĕcădate. — Disertaţiune „despre cultura arborilor", însinuată la adunarea „despărţământului al XII al Associaţiunei Transilvane pentru literatura şi cultura poporului român" ţinută în Lăpuşiul unguresc la 10 August anul 1884 de învĕţătoriul Alessiu Latisiu din Lapuşiul unguresc. — Procese verbale ale comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român luate în şedinţa dela 21 Noembre şi 6 Decembre n. 1887. — Bibliografic. — Anunciu de abonament.

— *„Românische Revue"*, pol. lit. Monatschrift, Herausgeber Dr. Cornelius Diaconovich in Resicza, Süd-Ungarn. Pränumerationspreis ab 1. Ian. 1888 ganzjährig 10 Gulden XII. Heft, III. Jahrg. Inhalt: *An die Leser.* — *Ein Pressprozess gegen die „Românische Revue".* — *Die românische Thronrede.* — *Rundschau.* (Französische Stimmen über die Lage der Românen in Ungarn, aus „Le Siècle" und „L'Autriche Slave et Roumaine." — Die politische Einheit Ungarns, aus dem Sieb. D. Tageblatt. — Zur Kinderkolonisation. — Die Staatssprache in der Apotheke. — Zur Portofreiheit. — Das Szörényer Mandat und der *dritte Brief des General Doda*). — *Die Chronik des Huru* und die grosse milit. Expedition in die Moldau des ung. Königs Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos, ein in der Geschichte Ungarns, so wie in der Geschichte der Nachbarländer verschwiegenes historisches Factum, von Sim. Mangiuca (Fortsetzung.) — *Petre Ispirescu* — „Sag an mein Süsses Kindchen", (Frumoasă copiliţă) aus dem Românischen von V. Alexandri von Dr. Ad. Stern. — Litteratur und Kunst. (Ein neues Buch von Carmen Sylva.) — „Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn." — Etudes historiques sur le peuple roumain", par A D. Xenopol. — Die Gedichte des Logofăt Costache Conachi. — Musa Română. — der Acad. Verein Petru Maior. — Metodica scoalei „poporale" von Dr. P. Pipoş. — Geschichtliches). — Inserate.

— „Lumina pentru toţi." Revistă pedagogică, ce apare în Bucureşci, sub direcţia Dlui Eniu Băltean, calea Moşilor, Nr. 138. Abonamentul 10 lei pe an, şi 5 lei pe şase luni.

A apĕrut Nr. 6, din anul III, pe luna Novembre al cărui cuprins este următorul:

Către abonaţii revistei. — Sentinţe pedagogice, de Eniu Băltean. — Schiţe din istoria pedagoiei de Ioan Russu. — Cronica teatrală de Ioan Russu. Jocul copiilor de Christ St. Reverean. — Cum învaţă Gertruda copii sĕi? de E. B. — Stefan Voda (baladă populară) de Pr. St Stoicescu. — In contra direcţiunii literare de Juvenal. — Un sistem românesc de învĕţământ de Stef Georg Carpen. Meseriile Române. — Conferinţele învĕţătorilor din Muscel. — Speranţa — Rusia şi România. — Rolul Românii într'un rĕsboiu european. — Despre întrunirea învĕţătorilor de Eniu Băltean. — Numerile. — Scoala Nouă de E. B. — Moui revisori scolari de Eniu Băltean. — Intrebăm pe dl revisor scol. al jud. Prahova-Buzeu de red. — Incă ceva despre dl Sadovean, revisor scolar din Gorjiu. — O înlocuire nedreaptă de Redacţie. — Notiţe literare. — Literatura de spirit. — Corespondenţa. —

Loterie.

Sâmbătă în 17 Decembre 1887.

Buda: 84 60 62 83 3.

Nr. 578. [1757] 1—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenţii au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului. În conţelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 407. [1758] 1—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554□ porţiune canonică de fênaţ, 6 jugere 846□ arătoriu şi păşune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parţeile numite în vêrful Zăpoḑi în mărime una de 451 □ de fênaţ şi alta de arat de 130□ dau un venit anual de 41 fl. v. a.

2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.

3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanţii sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnoculuí în conţelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupşeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 199. [1756] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei-Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a-şi trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 1—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Paraschiva Roşca din Sĕlişte din primăvara anului 1872 fără a se şci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 20 Octobre a. c Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia lui se va pertracta şi cide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 14 Decembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlişţei

Dr. Nicolae Maier,
protopresbiter.

Nr. 855. [1747] 3—3

CONCURS.

La institutul de agronomie din *Mediaş* în Transilvania este de ocupat un al treilea post de învĕţătoriu primariu pentru specialităţile agronomice şi anume pentru vinărit, pomărit, stupărit şi cultivarea vermilor de mătasă.

Cu postul acesta este împreunat un salar de *1,000 fl. v .a*, şi dreptul de pensiune conform conclusului universităţii din 17 Novembre 1874 Nr. 845 1874 şi este învĕţătoriul al treilea obligat a da până la 20 de oare pe sĕptămână instrucţiune teoretică precum şi a conduce lucrurile în grădina de pomărit, vii şi pivniţie.

Ocuparea postului deocamdată va fi pe uu an de probă; la prestaţiuni co rĕspunḑĕtoare ocuparea postului provisorie se va transforma la finea anului de probă în definitivă, şi la cas dacă aceasta nu se va întêmpla, se vor rebonifica respectivului spesele de călătorie tour şi retour.

Competenţii la postul acesta, au a-şi trimite rugarea din care se fie evident că au absolvat cel puţin şase clase la un gimnasiu sau la o scoală reală superioară, precum şi o academie agronomică şi posede o pracsă corĕspunḑĕtoare în vinărit şi pomărit; până în *5 Ianuariu 1888* la oficiul central al universităţii săsesci în Sibiiu.

Limba de propunere este cea germană, la cas de cualifiicaţiune egala vor fi preferiţi competenţii care posed limbile patriei (germană, maghiară şi română).

Sibiiu, în 27 Novembr, 1887.

Dela oficiul central al universităţii săs.

Sz. 5086/1887. plg [1755] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetősége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 órára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figye meztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 2—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közététetik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányositásának megengedhetősége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 órára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

[1752] 5—6

Vinuri roşii de Verşeţ

vechi de mai mulţi ani à fl. 15 — fl. 17 — fl. 20 — şi fl. 25 pro hectl. Ori ce cuant se espedează, cu toate acestea se recearcă unde e posibil pentru trimiterea de vase goale, deoare ce aici e lipsă de vase.

Roth Lipót în Verşeţ.

In urma escelentei şi puternicei calităţi de vinuri garantez, că acestora gerul nu le strică nimica.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	**11.10**	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	**7.—**	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	**5.40**	12.02
Oradea-mare	4.18	**7.01**	8.35	1.46
	—	**7.11**	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	**7.41**	10.17	2.41
Rév	—	**8.10**	11.36	**3.24**
Bratca	—	—	12.16	**3.47**
Bucia	—	—	12.54	**4.07**
Cincia	—	**9.04**	1.57	**4.35**
B. Huiedin	—	**9.34**	3.11	**5.15**
Stana	—	—	3.40	**5.37**
Aghireş	—	—	4.15	**5.53**
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	**10.34**	4.58	6.20
Cluş	**11.—**	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	**12.33**	—	—	7.36
Ghiriş	**1.11**	—	—	9.16
Cucerdea	**1.18**	—	—	10.—
Uioara	**1.25**	—	—	10.09
Vinţul de sus	**1.46**	—	—	10.19
Aiud	**2.25**	—	—	10.48
Teiuş	**2.50**	—	—	11.55
Crăciunel	**3.03**	—	—	12.24
Blaş	**3.35**	—	—	12.52
Micăsasa	**4.01**	—	—	1.34
Copşa mică	**4.20**	—	—	2.19
Mediaş	**4.55**	—	—	2.46
Elisabetopole	**5.42**	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfaléu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Braşov	9.46	—	—	9.02
	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	**7.20**	—
Feldioara	**4.47**	—	**7.57**	—
Apaţa	**5.28**	—	**8.24**	—
Ágostonfalva	**5.59**	—	**8.47**	—
Homorod	6.49	—	**9.24**	—
Haşfaléu	8.35	—	**10.37**	—
Sighişoara	9.12	—	**11.—**	—
Elisabetopole	9.56	—	**11.34**	—
Mediaş	10.37	—	**12.03**	—
Copşa mică	10 59	—	**12.18**	—
	11.16	—	**12.26**	—
Micăsasa	11.37	—	**12.42**	—
Blaş	12.16	—	**1.11**	—
Crăciunel	12.33	—	**1.23**	—
Teiuş	1.51	—	**2.06**	—
Aiud	2.18	—	**2.27**	—
Vinţul de sus	2.48	—	**2.49**	—
Uioara	2.56	—	**2.56**	—
Cucerdea	3.14	—	**3.12**	—
Ghiriş	4.01	—	**3.76**	—
Apahida	5.28	—	**5.01**	—
Cluş	5.56	—	**5.21**	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	**7.56**	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	**9.15**	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	**9.53**	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	**10.25**	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	**10.47**	—	—	3.36
Várad-Velencze	**10.57**	—	—	3.52
Oradea-mare	**11.64**	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	**1.15**	10.37	1.23	**7.30**
Szolnok	**3.29**	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	**7.45**	10.—
Viena	2.50	**8.—**	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	**11.10**	**2.** —
Budapesta	—	8.20	**9.05**
Szolnok	—	11.20	**12.41**
Arad	—	4.10	**5.45**
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	**6.09**	7.37
Bêrzava	—	**6.28**	7.55
Soborşin	—	**7.25**	8.42
Zam	—	**8.01**	9.12
Gurasada	—	**8.34**	9.41
Ilia	—	**8.55**	9.58
Branicîca	—	**9.19**	10.17
Deva	1.47	**9.51**	10.42
Simeria (Piski)	2.08	**10.35**	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	**3.**—	—
Alba-Iulia	12.09	**4.59**	—
Vinţul de jos	12.30	**4.22**	—
Şibot	1.01	**4.51**	—
Orĕştia	1.32	**5.18**	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	**6.27**	9.33	—
Conop	**6.47**	9.53	—
Radna-Lipova	**7.28**	10.27	**5.50**
Pauliş	**7.43**	10.42	6.13
Gyorok	**7.59**	10.58	6.38
Glogovaţ	**8.28**	11.35	7.19
Arad	**8.42**	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	**2.32**	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	**4.15**
Şeica mare	—	3.02	**4.45**
Loamneş	—	3.46	**5.26**
Ocna	—	4.18	**5.57**
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	**10.25**
Ocna	—	9.17	**10.49**
Loamneş	—	9.45	**11.15**
Şeica mare	—	10.20	**11.45**
Copşa mică	—	10.49	**12.10**

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	**3.22**	10.20	3.25
Cheţa	**3.52**	10.50	3.58
Ludoş	**4.13**	11.11	4.20
M. Bogat	**4.23**	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	**5.**—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	**5.15**	12.12	5.28
Nireşteu	**5.38**	12.36	5.53
Oşorheiu	**5.57**	12.55	**6.13**
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	**8.**—
Oşorheiu	—	10.45	**9.45**
	6 56	12.15	**10.20**
Nireşteu	7.16	12.35	**10.39**
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	**11.02**
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	**11.23**
M. Bogat	8.37	1.49	**11.53**
Ludoş	8.51	2.02	**12.06**
Cheţa	9.08	2.18	**12.22**
Cucerdea	9.40	2.46	**12.5**

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11.09	5.58
Baniţa	12.06	**6.40**
Petroşeni	12.46	**7.12**

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	**6.23**
Streiu	9.52	**7.14**
Simeria	10.31	**7.50**

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	**5.48**
Aradul nou	6.33	**6.19**
Németh-Ságh	6.58	**6.44**
Vinga	7.29	**7.16**
Orczifalva	7.55	**7.47**
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	**9.02**

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	**5.**—
Merczifalva	7.19	**6.02**
Orczifalva	7.46	**6.32**
Vinga	8.15	**7.02**
Németh-Ságh	8.36	**7.23**
Aradul nou	9.11	**8.01**
Arad	9.27	**8.17**

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	**5.10**
Cerna	**5.36**
Simeria (Piski)	**5.55**

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 127 Sibiiu, Joi 10/22 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 9 Decembre, 1887.

Am reflectat în nenumĕrate rênduri la cestiunile noastre interne privitoare la înaintarea trebilor noastre bisericesci, și siliți suntem sĕ o facem și de astădată, descoperind un rĕu, care sdruncină mult disciplina și demoralisează în mod însemnat instituțiunile noastre eclesiastice.

De atare semnalăm la acest loc procedura, ce se urmează la ocuparea posturilor bisericesci în o parte considerabilă, unde de regulă nu sĕ ia în considerare numai sciința și preste tot vrednicia, ci vocea unor oameni, ale căror interese cer sĕ fie așa și nu altcum

Pănă bine de curând nu am avut oameni și i am luat de unde i am aflat și de multe ori i-am pus în posturi, cari au stricat mult disciplinei, care numai atunci este la culmea ei, când e inspirată, ear nu silită și comandată.

Ceea ce am lucrat pănă acum siliți de împregiurări nu mai urmează se o facem acum, când ne stau la dispositie oameni, cu tragere de inimă, oameni însufletiți de tot ce este al nostru, oameni neinteresați de altceva, ca de binele public.

Este bine cunoscut, că cu cât înaintează cineva mai repede prin grații — protecție ori nepotism, cu atât perde mai mult în considerație față de semenii sei.

De aici urmează o mulțime de conflicte între învĕțători și preot, între preot și protopresbiter și aceste conflicte vor înceta în diua, în care va fi fie care la locul seu. Ireparabile sunt daunele ce bântue adi unele comune bisericesci și și mai desastruoase sunt ele în unele tracturi protopresbiterale, în cari începe și nepotismul a se ivi.

Consistoriul nostru este chemat, ca sĕ pună capĕt acestor lucruri cât sĕ poate de curênd, și aceasta o va face cu succes, dacă va veni cu un proiect de lege pentru înaintări, unde aceasta sĕ se facă după numĕrul anilor de serviciu. Confrații nostri sasi au clasificat parochiile lor, și un candidat de preoție nici că are cutezanță de a concurge acolo unde lui nu-i permite legea, fie el chiar și profesorul cel mai vestit la un gimnasiu.

Nu dicem că tinerii cu ranguri academice sĕ se pretereze și împedece dela o înaintare dictată de interesele serviciului, dar desaprobăm modalitatea de a sĕ aplica în cele mai bune parochii oameni fără nici o cualificațiune, pentru singurul merit, că părinții lor sunt născuți și moșteni din cutare sat ori oraș.

Poarta deci prin care poate trece cineva de la un rang la altul trebue sĕ fie foarte strêmtă.

Poate sĕ fie deci cineva un bun învĕțătoriu, dar el tot în acel timp nu poate fi preot bun, și poate fi cineva preot bun — dar un rĕu protopop.

Legea aceasta este dictată de multe împregiurări și ea trebue sĕ vadă lumina cât mai îngrabă, dacă voim sĕ avem disciplină în biserică, disciplină în scoală, disciplină în tract și disciplină la alegeri.

Oameni comodi au stricat mult prin parochii și în multe tracturi astădi nu sunt scoli, nu comitete parochiale organisate, tot din causa comodității celor chemați a lucra, și a-și împlini oficiul cu scumpĕtate. Pentru ca legea de înaintare sĕ se poată aplica cu succes este necesar, ca sĕ se înființeze și legea pentru pensionarea preoților și a protopresbiterilor. Învĕțătorii adi la bĕtrânetele lor sunt mai asigurați ca preoții, și apoi nu e bine, ca sĕ se întârdie cu resolvarea unei cestiuni pusă de noi încă de mult la ordinea dilei in coloanele acestui diar. Tot asemenea are sĕ se urmeze cu protopresbiterii, la cari li s'a urît de muncă și de strapațe. Nici un post nu e așa împreunat cu strapațe ca postul de protopresbiter, și apoi a lăsa, ca statutul organic se fie o literă moartă în unele părți unde comitetele și epitropiile parochiale nu s'au organisat și întregit de deci de ani, de dragul unor oameni comodi și nesimțitori, cred că nu e la loc nici nu ne va aduce mari bunătăți prin acele părți, ci prăpădirea averilor bisericesci, scurtarea salarelor învĕțătoresci, ruinarea bisericilor și a edificielor de scoală.

E drept că suntem sĕraci și nu putem prelimina în bugetul consistoriului sume mari pentru pensionarea unor funcționari bĕtrâni și nedestoinici, dar de o am puté face, efectul ar fi învederat.

În chipul acesta un tiner vrednic și muncitor nu ar fi silit se vegeteze cu anii ca învețătoriu uitat și părăsit de lume, ci ar fi scos la iveală și pus la muncă, alții ear nu ar veni în posiție de a părăsí cariera sau doară a abandona țeara, cum se întêmpla cu cei ce nu primesc ocupațiune cinstită pentru cariera pentru care s'au pregătit.

Odată trebue rupt cu trecutul și cruțarea trebue sĕ și aibă și ea marginile sale, pentru că cruțând persoane, stricăm causei, și causele noastre le impedecă destul alții, nu e necesar se le mai împedecăm și noi.

In chipul acesta s'ar face un serviciu nespus causelor noastre bisericesci, tinerii ar avé cel puțin speranță că munca și diligința le vor fi premiate, pănă când astădi și aceea speranță li se smulge din pepturile lor.

Cu față posomorită es pe porțile seminariului cei mai mulți elevi, pentru că es în un viitor necunoscut, și ce rĕu e când omul nu poate avé barem o speranță mult puțin sigură în un viitor bun.

Nu voim ca sĕ se delăture cu ori ce preț cei ce nu mai pot servì sau li s'a îngreunat serviciul, dar voim ca cu cinste se facă loc altora, cu inimă și pricepere la lucru, și aceasta va urma atunci, când odată cu legea pentru înaintare se va vota și legea pentru pensionarea funcționarilor bisericei. Și notarii din unele comitate s'au făcut fonduri de pensiune și amploiații unor comitate oare noi se stăm înapoia acelor oameni?

Puțină insufletire, iubire de ce e al nostru, tragere de inimă și amêndoue puse la cale vor aduce fructe dulci pentru desvoltarea noastră bisericească și urmașii vor binecuvênta pe cei ce au inițiat lucruri demne de o instituțiune cum e a noastră bisericească.

Revista politică.

Referințele politicei Europei se încurcă din ce în ce mai mult, căci ispita în care Rusia a adus statele europene însuflă de tot serioase îngrijiri. Presa nu e în posițiune a anunța pănă în present nici o îmbunătățire a situațiunei, din contră toate scirile anunță o încordare tot mai mare. Monarchia noastră, care a privit un timp oare care cu neîngrijire licurirea baionetelor rusesci la granițele Galiției, nu o mai poate face aceasta și astădi, când cestiunea devine din în ce mai serioasă. O urmare a acestei îngrijiri a fost, după cum s'a anunțat, conferența la care au participat fruntașii statului și ai armatei în frunte cu Maiestatea Sa împĕratul. Detailuri din acea conferență ne dă „Politik", în un comunicat unde se dice: Masele de trupe grămădite de Rusia la granițele noastre nu trebue se ne lase nepăsători. Așa însemnată miliție nu poate suferí nici o putere la granițele sale. Nu voesce Rusia sĕ-și retragă trupele dela granițele noastre, atunci trebue neapĕrat ca din partea noastră Galiția se fie întărită prin dislocațiune de trupe. Aceasta în adevĕr nu ar fi rĕsboiu, ar fi însĕ o situațiune, care nu ar putea mult dura, și care în tot momentul ar fi gata a deschide ușa casului primejdios. Deslușirile din „Ruski Invalid" și „Nowoje Wremja" sunt îndreptate într'acolo, de a ne arunca năsip în ochi, și de a ne presenta concentrarea trupelor ca un ce nevinovat. Staționarea

FOIȚA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

Pe vremile cele de demult, când era lumea lume, nu ca acuma zamă de prune, era un bĕtrân și-o bĕtrână nu sciu ca cine dela noi din sat, destul că nu vor fi fost nici mai bĕtrâni, nici mai tineri, făr' ca de vre-o 70 de ani. Acesti bĕtrâni după cum puteți vedé erau destul de bĕtrâni, și nici ei, necum alții nu mai credeau, ca ei sĕ mai aibă vre odată copii; dar ce se vedi! D-deu cât de târdiu dă cui de ce sĕ roagă, astfel le-a dat și acestor bĕtrâni, cari culcându-se și sculându se s'au îndatinat a se roga: ca sĕ-i norocească D-deu cu un copil. D-deu le-a dat un îngeraș de copil, de se mai fi avut doi ochi sĕ te uiți la el, așa era de frumos.

Singuri singurei bĕtrânii din noapte în noapte lucrau pănă își gătau lucrul câmpului, mult puțin, cât biata îl aveau.

Și pănă atunci, — dar după ce îi norocí D-deu cu copil, își făceau de cap cât mai erau de lucrători și cruțători; nu și duceau un lucrător ca sĕ mai apropie din lucrul cel mult ce-l aveau și de aceea nu sĕ găta bine un lucru, și celalalt era în loc.

Sosí vremea secerii, bĕtrânii își luară troaca cu copilul și dute cu el la holdă, cum vedem că fac și astădi femeile noastre ducênd pe un umĕr leagănul, ear pe celalalt sapa, secerea sau altă unealtă de lucru.*) Secerau bĕtrânii ca șepte, de par-că era putredă holda când ajungeau cu mânile în ea.

După-ce prândiră, abia se apucară de holdă, și eată că se pomeniră cu doi călători, cari după-ce le deteră bineță, cerură sĕ le dea puțină apă, căci după cum diceau erau fripți de sete; cum e omul călător în căldura cea mare, de pe vremea secerii.

După ce-și stêmpĕrară setea, D-deu dise cătră bĕtrâni: — căci el era cu Sânt Petru — D'apoi cum de numai singuri, n'aveți copii ca sĕ vĕ mai scoată dela nĕcaz, că doară veți fi lucrat pănă acum destul? D'apoi caută sĕ ne nĕcăjim dacă n'are cine muncí pentru noi; bag seamă lumea aceasta e numai nĕcaz pentru unii oameni.

Prin aceasta au dat sĕ înțeleagă acei călători: că ei n'au avut nici n'au copii, ca oameni bĕtrâni le era rușine sĕ spună, că ei au copil mic. — Vĕ va da D-deu ceea ce diceți că n'aveți, dise D-deu cătră bĕtrâni, cari credeau că D-deu și cu Sânt Petru nu vĕdură copilul, care dormea la umbra unor snopi, și cu acestea D-deu cu Sânt-Petru își căutară de cale.

Nu mult după aceea bĕtrâna sĕ duse sĕ mai vadă de copil, căci grijiau de el ca de ochii din cap; dar ce sĕ vedi: în așternut erau doi copii, cari așa de bine sămăna unul cu altul, încât nici chiar bĕtrâna nu mai scia, care-i copilul ei. Ce era sĕ facă bĕtrânii? Ne-avênd încătrău sĕ hotărîră, ca sĕ-i grijască pe amêndoi, cugetând, că cât mai curênd ori mai târdiu va afla cumva care-i copilul lor.

A trecut multă vreme și bĕtrânii ba sĕ-ți afle ceva, ca din peatră. Copii cari cresceau vĕdênd cu ochii, se făcură mărișori.

După multă tângueală ce-o făcea bĕtrânii cătră unii și alții, în urmă 'și aflară omul, care le descoperí cum stă lucrul: ei adecă p'ecaseră în lume ca sĕ dee de un dascăl ca sĕ le învețe copii puțină carte și omenie.

În drumul lor se întâlnesc c'un om, cătră care spun din fir în pĕr pățania cu copii.

Omul îi asculta și clătinând din cap, sfătuí pe bĕtrâni, că pentru o greșală cât de mică sĕ bată pe amêndoi copii, și după bătae, care din copii va merge sĕ-i sărute mâna sĕ scie că acela e copilul lor.

Așa și făcură bĕtrânii. După ce copii merseră acasă dela dascăl, aproape din bun senin îi forfecară bine pe amêndoi. Copilul bĕtrânilor, care în-

*) Așa se cresc bravii soldați români.

Corect.

și mai departe a imposantului număr de baionete rusesci la granițele noastre, constrânge pe Austria în numele păcii și al reputațiunei sale, a căuta măsuri militare pentru apărare.

În fața tuturor temerilor „Pol. Corr.“ ḑice, că nu trebue sĕ se ia de urmare neapĕrată a neînțelegerei, ce sĕ crede că esistă între Petersburg și Viena, rĕsboiul; pe câtă vreme antagonismul francesogermân de 17 ani de când fierbe și tot nu a isbucnit până acum. Toată îngrigirea și toată temerea de care e cuprinsă astăḑi Austro-Ungaria nu provine decât din aţâţările presei germane, care necontenit îndeamnă spre înarmare în fața pericolului de care Austria e amenințată de cătră Rusia. Drept vorbind însĕ, abstracție făcênd dela cestiunea bulgară, nu poate fi nici un mĕr de ceartă între Austria și Rusia, cari nici nu s'au arĕtat nici odată aplicate, a se lăsa pentru soartea Bulgariei în aventuri, nefolositoare atât uneia cât și celeilalte. Și tocmai pentru de a nu stârni nici o bănueală, Rusia s'a mărginit a lua oarecari măsuri pentru propria și apĕrare la unele puncte deschise de graniță. O îmbunătăţire a relațiunilor austro-rusesci, nu numai că e posibilă, ci e și pe cale de a se face, ceea ce din partea Rusiei va fi cu satisfacțiune întimpinată.

Nu cu mai puțină îngrigire, ca cei din Viena, privesc cei din Berlin la masa trupelor rusesci dela granițele Galiției. „Kreuzzeitung“ ḑice, că articolul din „Journal de St. Petersburg“ nu slăbesce întru nimica impresiunea făcută de declarațiunile lui „Ruski Invalid.“ Acest jurnal, representând povestea lupului cu mielul, a ḑis, că dacă vre-o putere se poate plânge în contra măsurilor militare dela granițele ei, atunci aceea e Rusia și nici decum Austria. Rusia concede ori cărui vecin a se îngrigì după plac de siguranța sa, reclamă însĕ și pentru sine acel drept.

În mijlocul acestei situațiuni, Germania scoate la iveală Casus foederis-ul, nodul, care ține legate pe cele trei puteri aliate. Puterile aliate, ḑice corespondentul berlinez al lui „Standard“, au formulat două puncte, cari indică pâșirea Casus foederisului. Cel dintâi în ceea ce privesce actuala lor estindere, și al doilea susținerea lor în posiție de puteri mari. Dacă acum obvine oarecare eveniment, care sĕ atace această legătură, sau dacă o a patra putere amenință cu resbel pe una din puterile aliate, sau dacă una din acele e silită a atăca pe una dintre aliate pentru de a și apĕra estinderea ei sau posiția de mare putere, atunci pâșesce Casus foederis-ul, și ambe părțile sunt îndatorate a sprigini materialicesce pe a treia, care atacă sau este atacată.

Preste tot, jurnalele engleze constată și ele, că Rusia nu-și mai încape în piele, caută resbelul, pe care se pregătesce a-l începe în primăvară.

A afla adevĕrul din toată această situațiune nu e de tot ușor, până când versiunile ce le aduce presa diferă mult unele de altele. „Nord“ strigă: de câte ori trebue se mai repetăm, că Rusia nu doresce și nu caută resbelul, ci ia numai măsuri de apĕrare, cari se asigure ori cărui inimic ce o ar ataca, peirea. De altă parte „Budapesti Hirlap“ anunță, că în cercurile competente esistă proiectul de a se trimite la Petersburg o persoană de posiție înaltă, care se arete în mod loial punctul de plecare al Austro-Ungariei, cerênd de acolo de asemenea deslușiri loiale. Dacă este adeverată aceasta faimă, dela resultatul acestui pas estraordinar va urma desvoltarea ulterioară a lucrurilor.

Aceasta este icoana politică a Europei de facto, icoană zugrăvită de penelul Rusiei, și care în forma ce ni se presintă, pare a justifica tot mai mult visiunea jurnalului „Post“, că: soarele unui resbel ruso-austriac a rĕsărit deja, care visiune se pare a se depărta încetul cu încetul din stadiul fantasmagoriilor, trecênd în cel al realității.

Scirea ce se respândise, că România e decisă în casul unui eventual rĕsboiu între Rusia și Austro-Ungaria a trimite în ajutorul acesteia două corpuri de armată la granițele rusesci, se desminte, fiind România definitiv decisă a rĕmâné neutrală în ori ce împregiurări, și a nu se îngrigí decât de propria-i esistență.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Tresnea, 3 Decembre, 1887. On. Redacțiune! Deoarece în Nr. 109 de ḑto 5 Novembre 1887, al foaiei „Telegraful Român“ pag. 437 „Un preot de model,“ sum denunțat On. public: de un laș submințător al scoalei gr. orien. din Tresnea, ce ca preot însu-mi o dirigez, și vină mai mare mi-ar fi aceea, că eu în biserică a-și indemna poporul, pentru a și da fii se învețe în scoala froebeliană ce acum se află în al doilea an al vieței sale, la cari denunțiațiuni eu din parte-mi dau următoriul rĕspuns:

Cu ocasiunea începerei semestrului prim scolastic învĕțătoriul scoalei froebeliane m'a rugat se aduc la cunoscința poporului, că dênsul își începe cursul prelecțiunilor, ce am și făcut, adecă am publicat în biserică rogarea dênsului. Insĕ cum am predat aceasta incunosciințare, și ce efect a avut aceasta încă mi-ar fi plăcut se o denunțe interesatul corespondente on. public.

Sum prea indignat on. Redacțiune, de aceea corespondență și cu atât mai tare că i dă titlul de: un preot de model. Deoarece un preot ce funcționează acum mai 42 de ani; consacrat de fostul odinioară episcop Moga, nu poate fi preot de model, așa după cum înțeleg modelul unii oameni tineri de acum, și mai ales domnii corespondenți ai mei, ce se pricep așa bine la pătarea oamenilor inocenți; ear ce e drept, sum îmbrâncit aḑi de greutățile bĕtrânețelor și cu toate că după testimoniul dênșilor nu sum de model, totu-și am fost în stare a edifica biserica și scoala de model, și încă în Tresnea, și încă în ce timpuri, în ce trecut și cu ce miḑloace;

și dacă am fost în stare a da posterității biserica și scoala de model, ca și cele din Tresnea, fie încredințat on. public român, că până cerescul părinte va prefige chemarea mea din aceasta lume, le voiu conserva și apĕra cu acelea poteri și cu acel zel, cu care le-am și făcut.

Eară în câtu-i despre publicarea începerei cursului scolastic la scoala froebeliană, se me ierte dni cu corespondențele din „Gaz. Transilvanei“ Nr. 228 art „De sub Mesesiul Ardealului“, și „Telegraful Român“ Nr. 109 Art. „Un preot de model“, căci așa am voit se fac; de altcum prin aceasta nu am espus scoala gr. or. din Tresnea la nici un rĕu, ci din contra prin aceasta mai mult am soliditat-o, ear dacă dnii corespondenți vreau a aduce judecata asupra cutărui-va judece resultatul, și nu numai mijloacele cu care s'a produs acel resultat, dacă sunt oameni cu inimă.

Eată on. redacțiune cum se remunerează un preot bĕtrân, care toată viața sa ș'a sacrificat-o pentru prosperarea ba pentru edificarea unei biserici și unei scoale; pentru prosperarea unui popor, eată recunoscința pentru că din Tresnea cea necunoscută, ne băgată nici într'o samă am făcut o comună română de model sub poala Mesesiului, eată recunoscința pentru că am ferit Tresnea de ovrei, ca de foc, cum astăḑi generațiunea aceasta nouă îmi mulțămesce: caută nod în papură pentru a-mi păta caracterul, pentru a me înegrí înaintea lumei.

Astăḑi am neplăcuta ocasiune de a avea pe cei cărora le am intins mână de ajutor în viața mea, nisuindu-se a-mi păta trecutul, a-mi păta inocenta viață de om bĕtrân, cărora le-am dat pâne, aceia aruncă în mine acum cu petrii.

Încâtu-i pentru corespondențele din cestiune, fie încredințată on. redacțiune și on. public român, ca astăḑi îmi aștept finitul vieței cu inima linistită fără leac de mustrare de consciință, că doar a-și fi făcut în întreaga-mi viață un singur pĕcat contra națiunei mele.

Facă ori și cine pentru națiune și religiune numai cât am făcut eu în viața mea, și atuncea vom fi mari.*)

Irodion Labo,
paroch.

O esplicație.

Sub acest titlu publică „Rĕsboiul“ în Nr. 3732 la locul prim articolul de mai jos.

Cu modul și tonul în care 'și validitează opoșiția din România părerile față de guvern și rege, nu putem fi de acord nici noi, publicăm însĕ acest articol din „Rĕsboiul,“ pentru ca sĕ se convingă publicul nostru cetitor, cum resonează și alții despre „Tribuna.“

Sub titlul de „Opositiunea din România,“ ḑiarul „Tribuna“ din Sibiiu, redigiat de dl Slavici, fost colaborator al fostului ḑiar „Timpul,“ organul conservatorilor noștri, începe în numĕrul seu de ieri o serie de esplicațiuni, în scop de a împrăscia nesce „bănueli,“ relative la atitudinea redactorilor acelui organ, cum că d-nialor ar fi în legături, ba cu iredenții, ba cu oposiționiștii din România și alte asemenea, arĕtând că în urma ivirii aceștor bănueli în timp de vre-o zece ḑile, vre-o sută de abonați din România i-au refuzat d'a mai primí ḑiarul, dar pe de altă parte s'a îndoit abonamentele d'acolo, și conchide în cele din urmă cu declarațiunea că „Tribuna“ este un organ pentru esprimarea sentimentelor comune ale românilor din țĕrile coroanei ungare, dar nu ale românilor din România, nici ale românilor din cele „patru unghiuri,“ că dacă este adevĕrat că românii din țĕrile coroanei ungare aderă la politica preconizată de opositiunea din România, așa cum o represintă „Lupta,“ „Rĕsboiul,“ „Epoca“ și „Rĕsturnarea,“ — atunci este adevĕrat că și „Tribuna“ are sĕ fie pusă — nu alăturea cu „Românul,“ „România liberă“ ori „Voința Națională“ etc.

Nu avem obiceiu d'a face polemică cu ḑiarele noastre din țară, și cu atât mai puțin cu cele din țĕrile „coroanei ungare,“ mai cu seamă când ele declară că nu represintă de cât sentimentele lor proprii, care după afirmația de mai sus sunt cu totul diferite de ale românilor d'aci, care nu

*) Am ḑis în notița noastră referitoare la această afacere, că așteptăm dela păr. Irodion Labo, se ne deslușească starea lucrului, și din corespondența aceasta cu regret constatăm, că păr. Labo — fie din prevenire, dar în consecințe în detrimentul scoalei noastre — a greșit când s'a angagiat pentru acel serviciu. Intre împregiurările actuale a conserva cele câștigate e merit duplu. Red.

---

vĕțase dela dascăl, că după ce l va bate tatăl sĕu sau maica sa sĕ meargă sĕ-i sărute mâna; ear celalalt, care se chema Bul Mihaiu, fără a ḑice cârc una eșí afară, și punêndu-se la un corn al casei plângea, plângea de gândeai că udă locul. Trei ḑile și trei nopți n'a curmat cu plânsul și nici din acel loc nu s'a mișcat; a treia ḑi își luă rĕmas bun dela bĕtrâni și plecă în lume.

Mergênd Bul Mihaiu multă lume și împĕrăție, — ajunse la o pădure lungă și lată, de părea că n'are margini. Cine poate scí câtă vreme va mai fi mers el prin aceea pădure? Destul că dă de-o poiană c'o țelină frumoasă, în a cărei margine se afla un isvor cu apă atâta de limpede de ți-ar fi părut s'o sorbi cu ochii. Din aceea fântână Bul Mihaiu stâmpărându-și setea se puse la o drăguță de umbră, la care ai fi șeḑut sĕptămâni, dacă ai fi avut cu ce trăí.

Când era p'ací p'ací se adoarmă la aceea umbră frumoasă, cum ar păți-o ori-care om ostenit de drum, eată că se pomenesce cu un cal nĕsdravăn, care era tot de aramă, cred că vĕ veți mira că vĕ povestesc despre cai de aramă; așa erau vremurile pe atuncea: ba pe atuncea erau cai de argint și de aur, cu cari puteai umbla lumea întreagă.

Din urechia dreaptă a calului, ca sĕ nu mi uit vorba, Bul Mihaiu scoase trei frêne pre cari, la sfatul calului le și încinse pe sub chemașă, că mĕ rog DVoastră, pe acele timpuri și caii nĕsdraveni sciau vorbí. Nu vĕ gătaiu cu frênele. Frênele erau: unul de aramă, al doilea de argint și al treilea de aur curat cumu-i soarele.

Când vei da de vr'un nĕcas, ori vei avé lipsă de ceva ḑise calul, scutură unul din aceste frâne, și ce vei dorí ți se va împliní.

Sculându-se Bul Mihaiu sĕ duse prin aceea pădure pe calea apucată mai departe, până în urma urmelor dete de marginea acelei păduri. Nu de parte de acea pădure sĕ aflau curțile unui împĕrat mare vestit pe acele vremuri.

În curțile acelui împĕrat îndrăsní Bul Mihaiu se între, ca sĕ ceară ceva de lucru, căci așa n'o mai puté duce: îl rĕsbise foamea. Dând el față cu împĕratul, care întrebându-l: că cine-i și ce poftesce? el spuse din fir in pĕr câte pățise și de unde venise.

Deși Bul Mihaiu aștepta dela împĕratul, ca sĕ-l pună sĕ grijască gâscele, totu-și împĕratul vĕḑêndu l copil așa frumos și deștept cum numai el puté sĕ fie între cei de sama lui, îl puse de ajutor lângă bucătariul seu.

Împĕratul acela despre care vĕ spuseiu, avea un armăsar, care de mic a fost închis, așa încât pui de om nu pusese mâna pe el.

Odată împĕratul își luă inima în dinți și slobozind armăsariul se suí pe el, ca sĕ-l învețe a călărí. Ca și cum ar fi fost învĕțat așa a stat până ia pus frâul în cap și până s'a suit împĕratul călare; dar în urmă ce sĕ veḑi: armăsariul pornindu-se la drum așa se ducea de cugetai că nu este pasere pe lume ca sĕ-l poată întrece; și nu se oprí, până ce nu încunjură de 3 ori împĕrăția acelui împĕrat, și în urmă îl aruncă pe bietul împĕrat preste țĕri și preste mări, până într'un ostrov, unde stăpâneau trei smei.

Smeii vĕḑêndu-l îndată alergară la el și îi ḑiseră: că din două sĕ-și aleagă una, pentru că a îndrăsnit de a călcat pe pământul lor: ori moarte, ori sĕ le trimită fata; uitam sĕ vĕ spun că împĕratul acela avea o fată; și aceea așa era de frumoasă, încât despre frumseța ei se duseră veste și poveste preste țĕri și preste mări chiar și la acei trei smei.

Ce era se facă împĕratul?

Îi îmbie împĕratul cu bani nenumĕrați; dar smeii de unde sĕ se învoiască, odată cu capul, ei țineau una, că numai fata și ear fata. În urmă smeii îi spuse ales: că de nu le va trimite fata îl vor omorì și ei vor merge până la curțile lui și-i vor lua și fata.

(Va urma).

ntru neabonaţii la „Gaz. Venitul e destinat pentru

nea postală telegrafică reg. curs pentru posturile de de trei sĕptĕmâni la ur-

comitatul Solnoc-Dobâca, ial şi depunerea unei cau r anual de 150 fl., 40 fl. pauşal de transport, ce se apoi denumitul magistru ria trăsură dilnic comuni- Gherla, o depărtare de 19 va statori din cas în cas elegrafică.

ţi a face în privinţa aceasta spune suma pe lângă care municaţiunea aceasta, care peste maximul de 550. fl. igen), comitatul Albă infe- de oficial şi depunerea fl. salar anual, 40 fl. pau- pauşal de inmanuare şi rt.

reszt énysziget), comitatul act şi cauţiă de 100 fl, 40 fl. pauşal de cancelarie. serviciul gloatelor) veḑi, br. Fejérváry, a ate organele administra- ce cunoscut, că dela servi- următoarele persoane: de lipsă ai diferitelor e, dacă ei aparţin classei medicii comunali şi de II de glotaşi, precum şi e, dacă afară de ei nu tivele comune; directorii, universităţii, dela scoa- ecum şi dela scoalele po- t neapĕrat necesari pentru a învĕţămêntului; per- or al societăţii „Crucea ii şi vicespanii, protono- şi sub-pretorii; în legis- riul oraşului, protonota- referentul afacerilor eco- rilor militare; în oraşele ariul şi căpitanul de po- i notariul comunal.

până aci numĕrate, mai loatelor: întreg personalul utelor de alienaţi, impre- lul necesar; medicii spi- jitorii şi inspectorii ace- Apoi: funcţionarii căilor rii dela aceste căi! toţi câţi poştă şi telegraf, socie- arii băncei austro-maghiare, tice şi financiare de stat, profesorilor dela clinicele regesci, presidenţii tri- judii neapĕrat necesari ai lul supraveghiător al ares- orecţionale.

marine comerciale - Ministrul lucrărilor pu- l Camerei un proiect de a unei marine comerci- in proiect reese că Statul această marină. Capita- csat la 7.000.000 franci. e prin emisiuni de Rente, r, ca e se află în păs-

e a mântuit.) Pon- III, în ḑilele din urmă lul Pecci, care este greu pa află pe pacient trist uvintele unui franciscan, carte sfântă. Scena acea- iune asupra Papei, care care cetea, ḑise: Închi- aci nu putem isprăvi pontificelui părăsi odaia, cu fratele seu diferite i erau atât de binefăcĕ- acesta sĕ însănătoşa vĕ

e Marţi spre Mercuri a al oraşului Sibiiu un foc, ea cea mai mare indesate oprietar. Focul se crede eu voitoare, în partea de eu succese pompierilor a ciile din apropiere ca se entului mistuitor.

* (Mine nouĕ de aur.) „Paris-Bourse“ scrie, că s'a descoperit la 10 leghe de Prescott, Arizona, în munţii Santa Pecata aproape de rîul Hassayampa un gisement de aur, care n'are egal în bogăţie în lumea întreagă. Mii de tonne de mineral aurifer sunt visibile la suprafaţă; tonna de mineral dă o producţiune de 1000 dolari.

* (Ce face beutura.) Un român din Sighişoara, în drumul seu către casă trecênd pe lângă ţermurii Târnavei a alunecat şi a căḑut în rîu. Nenorocitul fusese în piaţa acestui oraş spre a face un contract de închriare, după a cărui finire se duse cu soţii sei în o ospĕtărie din apropiere spre a încununa cu vin resultatul obţinut. Vinul însĕ suinduse în cap avù de urmare perderea vieţii în valurile rîului. Deşi s'a căutat cadavrul, până aḑi însĕ nu s'a aflat. Acest cas s'a întêmplat în 11 Decembre n.

* (Bibliografic.) În editura tipografiei archidiecesane a apĕrut: **Călindariu** *pe anul visect dela Cristos* **1888**, întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a Românieі, anul 37-lea şi e de următoriul cuprins: *Cronologie*: (Anii dela facerea lumii. Anii după naşterea lui Cristos. Date cronologice pe anul 1888. Sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătoare peste an. Posturile în biserica greco-rĕsăriteană. Deslegarea postului) — *Semnele ceresci şi caracterele lor. Lunile de peste an, indigitat la fie-care duminecă, ce evangelie sĕ cetesce.* Pătrarele lunilor pe anul 1888. Cele patru anotimpuri. Întunecimi. Regentul anului. 1888 Genealogia caselor domnitoare. Postal: (Serviciul de scrisori. Serviciul de mesagerie. Porto-tarifa de greutate.) Tarifa pentru telegrame în diferitele ţĕri. Tacse de timbru pentru poliţe şi documente. Tabela pentru computarea intereselor. Mĕsurile nouĕ şi vechi: de lungime, suprafaţă, volum şi greutate.

Şematismul bisericei ortodocse orientale române din Ungaria şi Transilvania pe anul 1888. Ierarchii metropoliilor gr. or. învecinate din Austro Ungaria Partea literară.. Conspectul sĕptĕmânilor pe anul visect 1888. Însemnarea târgurilor din Ardeal şi Ungaria proprie. Catalogul cărţilor din tipografia archidiecesană în Sibiiu. După cum se poate vedé din aceasta mică schiţare, acest călindariu este destul de bogat în materie şi eftin totdeodată, n'ar trebuí sĕ lipsească, cu deosebire dela casa nici unui preot şi învĕţătoriu de ai nostrii, pentru cari este un normativ pentru toate lipsele în această materie. Preţul 30 cr.

— In editura Socec et Comp. a apĕrut o operă de mare valoare de Al. Odobescu, întitulată: „Scriieri literare şi istorice.“ Renumele de fruntaş scriitor al dlui Al. Odobescu ajunge de a recomanda această scriere publicului inteligent.

Posta Redacţiunei.

D-lui G. I. în O. Manuscriptul respectiv se va publica îndată ce vom dispune de spaţiu spre acest scop. Manuscriptul promis poate se urmeze.

D-lui I. B. în B. Corespondenţa trimisă, pentru Nr. de astăḑi a sosit prea târḑiu. Red.

Spre observare! În timpul din urmă prea adeseori publicul s'a plâns, că în locul pilulelor celor veritabile de Elveţia ale farmacistului Rich. Brandt, cari pilule sunt atât de cunoscute publicului prin efectul lor, primesce pe bani buni numai imitaţiuni de acest fel de pilule. Pentru ca publicul de aci înainte se fie scutit de acest neajuns şi se cumpere numai pilule veritabile, trebue se observe, că eticheta cea adevĕrată este o cruce albă în câmp roşu, şi înaitea numelui Brandt se află pronumele Rich. Toate celelalte preparate, cari n'au aceste insignii purtând totuşi numele de pilule elveţiane de Rich. Brandt, sunt de a se respinge.

Loterie.

Mercuri în 21 Decembre 1887.

Sibiiu: **41 14 18 65 74**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 13 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.35	98.50
Renta ung. de hârtie	79.05	79.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	93.70	93.75
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.75	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	149.—
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung.	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276.40	276.40
Scrisuri foncţiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	9.99	5.95
Napoleon	9.98	9.98
100 marce nemţesci	61.85	61.85
London pe (poliţă de trei luni)	126.05	126.30

Nr. 578. [1757] 2—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenţii au a-şi aşterne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conţelegere cu comitetul parochial.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 407. [1758] 2—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluţiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de ḑile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554□ porţiune canonică de fênaţ, 6 jugere 846□ arătoriu şi păşune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parţeile numite în vêrful Zăpoḑi în mărime una de 451 □ de fênaţ şi alta de arat de 130□ dau un venit anual de 41 fl. v. a.

2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.

3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanţii sunt poftiţi a-şi subşterne petiţiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conţelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupşeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupşa,
protopresbiter.

Nr. 199. [1756] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea unui post de capelan lângă neputinciosul paroch Nicolau Munteanovici din parochia suburbiului Maierii Albei Iuliei, se escrie concurs dela prima publicare cu termin de 30 de ḑile.

Emolumentele împreunate cu acest post fac 271 fl. 75 cr., adecă jumĕtate din tot venitul parochial.

Doritorii de a ocupa acest post de capelan au a şi trimite suplicele lor instruite conform statutului organic la oficiul subscris în terminul mai sus indigitat.

Alba-Iulia, 26 Novembre, 1887.

În conţelegere cu comitetul parochial.

Alesandru Tordoşan,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 2—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕlişte, care a părăsit cu necredinţă pe legiuita lui soţie Paraschiva Roşca din Sĕlişte din primăvara anului 1872 fără a se şci locul ubicaţiunei lui, — conform resoluţiunei consistoriale din 20 Octobre a. c. Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorţial intentat asupra-i de soţia lui se va pertracta şi cide şi în absenţa lui.

Sĕlişte, 14 Decembre, 1887.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Sĕlişteі

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Sz. 5086/1887. plg [1755] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közhirré tétetik, hogy Kispál Gábor birtokos által beadott kereset folytán az Isztinai italmérési jog arányositásának megengedhetösége, és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január 25-én d. e. 10 orára** tüzetik ki, Isztina községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek a birtokrendezési utasitás 15 §-a szabványaira való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző.

Sz. 5087/1887. plg. [1754] 3—3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közététetik, hogy hidegvizi birtokos Kispál Gábor által beadott kereset folytán, a hidegvizi italmérési jog arányositásának megengedhetösége és az aránykulcs meghatározása feletti tárgyalásra a határnap **1888 Január hó 24-én délután 2 orára** tüzetik ki, Hidegviz községébe, a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekeltek, a birtokrendezési utasitás 15 §-ában irtakra való figyelmeztetéssel ezennel meghivatnak.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887 November 21-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Tatár,** jegyző

Mihaile Manchen,

vărsătoriu de campane

(Clopote)

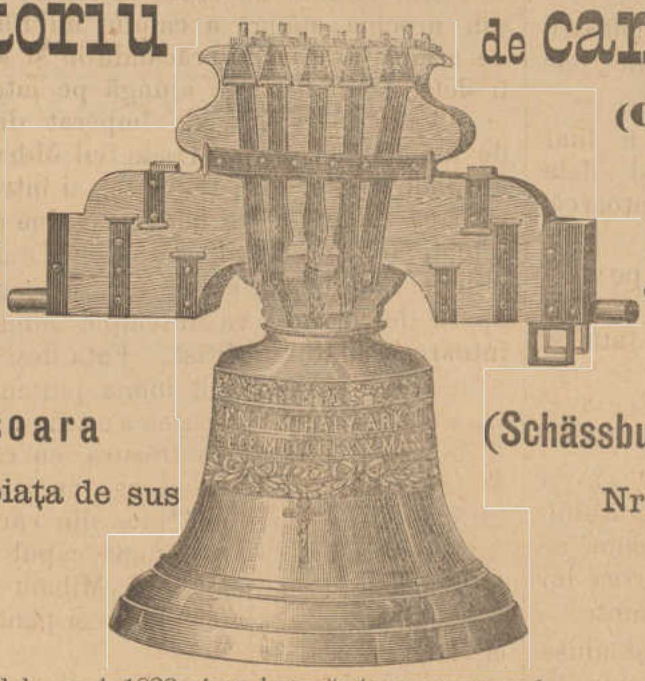

şi de construcţiunea cea mai nouă

cu sul sucitoriu

în Sighişoara

piaţa de sus

(Schässburg-Segesvár)

Nr. 168

o firmă, ce esistă dela anul 1822 şi se bucură de un renume bun, se recomandă tuturor comunelor bisericesci a lifera şi repara clopote de toată mărimea cu coroana de stejar ori de fer legat, face şi scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau şi mai multe clopote cu preţurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuează şi în depărtare. Clopote mai mici sunt în tot timpul gata. Solvirea se va primi şi în rate. [1531] 10-19

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca.

Nr. 128 Sibiiu, Sâmbătă 12/24 Decembre 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 6473 Scol.

Notificare oficială.

Prin sentența tribunalului regiu din Sibiiu dto 16 Martiu, a. c. Nr. 1429 Crim. aprobată de către tabla regeacă din Murĕș-Oșorheiu cu datul 20 Septembre, a. c. Nr. 2225 IV. și notificată ca întrată în putere de drept fostul învĕțătoriu dela scoala noastră din Turnișor, Ioan Grecu, este condamnat la 1 ½ de an închisoare, la perderea oficiului pe trei ani de ḑile și tot pe atâta vreme la suspendarea drepturilor lui politice, pentru furt sĕvêrșit în institutul nostru archidiecesan pedagogic-teologic.

Cu provocare la această sentență, și la § 10 din Regulementul pentru procedura judecătorească în cause disciplinarie în metropolia greco-orientală română, avênd în vedere și propunerea fiscalului consistorial, consistoriul archidiecesan în ședința de datul mai jos însemnat a enunciat următoarele:

Ioan Grecu din Spring, candidat la posturi de învĕțători, se declară pentru totdeauna de neapt a mai ocupa vre-un post de învĕțătoriu în sînul bisericei noastre archidiecesane.

Sibiiu, din ședința consistoriului archidiecesan, ca senat scolar, ținută la 3 Decembre, 1887.

Nicolau Popea, m. p.,
archimandrit și vicariu archiepiscopesc.

Nicanor Frateșiu, m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 11 Decembre, 1887.

O telegramă sosită aḑi ne aduce scirea, că principele Bulgariei a abḑis. Trebue sĕ comunicăm cu reservă această scire, întocmai după cum o am primit cu reservă. Se va adeverí sau nu, că principele de Coburg părăsesce tronul plin de mărăcini al Bulgariei spre a se reîntoarce la linistita sa ocupațiune de odinioară, la cultivarea feliuritelor soiuri de paseri, aceasta este un secret al viitoriului. Cestiunea orientală din nou întră în un alt stadiu al iritațiunilor fără margini, complicațiunile de până acuma se înmulțesc, și încât ajunge mintea sănătoasă a omului laic neorientat în labirintul conjecturilor politice, ea cu greu va ajunge la definitiva deslegare fără un rĕsboiu european.

Cestiunea orientală este cestiune de vieață pentru monarchia noastră. Sfera de interese în orient a monarchiei noastre, din câte s'au observat până acuma vine în conflict cu interesele rusesci. Ciocnirile de până acuma s'au făcut numai prin cuvinte, cari scrise, cari grăite, însĕ lucrurile până acum nu au eșit din cadrul acestui teren. Dară cum că sfêrșitul va fi o înfrângere a uneia dintre aceste două puteri, despre aceasta nime nu mai dubitează.

De când cu nesuccesele preliminarielor dela San-Stefano Rusia nu a mai păsit pe față cu planurile sale în cestiunea orientală. S'a lucrat, mult s'a lucrat pe sub mână, și cum că lucrarea nu a fost fără resultat, ne dovedesce desvoltarea lucrurilor de vre-o câți-va ani încoace. După sângerosul rĕsboiu dintre sêrbi și bulgari, care s'a terminat cu învingerea oștilor bulgare, la câte-va luni o revoltă de palat alungă de pe tronul Bulgariei pre principele Alecsandru. Stimat de toată lumea, iubit de poporul seu, admirat de soldații, pre cari i-a condus la victorii, reînviind gloria militară de odinioară a Bulgariei, eroul dela Slivnița a fost isgonit din țeară. Isgonirea lui a fost un punct din programa rusească în cestiunea orientală.

A urmat încurcăturile cunoscute. Guvern provisoriu, generalul Kaulbars, politică pe strade, sumuțarea populațiunei la nesupunere față cu autoritățile publice, în cele din urmă revoluțiunile interne, toate acestea au urmat ca mijloace la ajungerea scopului, după ce fură provocate încurcăturile prin alungarea principelui de Battenberg.

A urmat în cele din urmă candidatura semioficială a principelui de Mingrelia, care a fost combătută de întreagă pressa europeană, a urmat alegerea principelui de Coburg aplaudată de întreagă Europa, care cerea o desvoltare pacinică în viața internă a Bulgariei, numai de Rusia nu.

Guvernul nostru și-a precisat posițiunea în cestiunea orientală, și postulatele monarchiei noastre sunt cunoscute cetitorilor nostrii. Influență străină permanentă, protectorat permanent nu va suferí în orient monarchia noastră.

Rusia a tăcut la toate declarările guvernului nostru, și a început a și concentra trupele spre granița monarchiei noastre.

Ḑiarele rusesci purtau un limbagiu violent față cu monarchia noastră, și amenințau cu eșirea Russiei din reserva de până acuma. Ce activitate va desvolta ea, nu ni s'a spus, în generalitate se susținea, că nu va mai considera obligătoriu pentru sine tractatul de Berlin, și că va lua posițiune hotărîtă în cestiunea bulgară.

Se vede, că programa rusească în punerea sa în lucrare a ajuns tare departe, căci monarchia noastră s'a vĕḑut nevoită a chema la sfat pe căpeteniile armatei noastre. Deliberările consilielor militare nu ne sunt cunoscute, deoarece ele nu sunt de natură de a fi trimbițate în lumea largă.

De interes pentru noi este scirea, că principele de Coburg s'a decis a părăsí tronul Bulgariei. De interes este se scim, că pe când se ivesce scirea despre o nouă vacanță pe tronul bulgar, armata rusească este concentrată la granițele monarchiei noastre, că în fața acestor concentrări guvernul nostru a luat cuviincioasele mĕsuri de apĕrare. De interes este sĕ scim, că pe când se întêmplă acestea, bĕtrânul împĕrat al Germaniei spune parlamentului, că imperiul seu este gata, de interes este sĕ scim, că regele Sêrbiei, primind în ḑiua Sântului Niculae — patronul familiei Obrenovici — felicitările parlamentului, a pus în perspectivă o apropiată luptă între ideia germană și slavă.

Toate aceste sunt sĕmne, că lucrurile departe au ajuns, și nu e mult până vom auḑí, că tunul a început a resuna și el.

Revista politică.

Sforțările jurnalelor germane și îndemnările din partea lor ca monarchia noastră sĕ ia pași hotăriți și sĕ-și trimită armată la graniță a avut puțină influință asupra celor din Viena. Aceasta se poate vedé mai cu seamă din atitudinea, ce o au luat cercurile conducĕtoare. Hotărîrile conferințelor, ținute sub președința monarchului nostru, inspiră [o oare care linisce în afară și din ele se poate ușor deduce, că monarchia noastră la nici un cas nu voesce sĕ atace, ea nu voesce sĕ facă nici chiar astfel de pregătiri, cari se dea Rusiei motiv de a se jeluí, că imperiul nostru urmâresce o politică agresivă.

Judecând după mĕsurile luate, situația nu pare tocmai așa incordată, după cum le place pesimiștilor sĕ o zugrăvească cu colorile cele mai vii și mai bătătoare la ochi. Mĕsurile se basează mai mult pe enunciațiunea principelui de Bismarck, care ar fi pretins dela monarchia noastră, ca sĕ-și întărească forțele militare însĕ într'un mod așa de pacinic, încât sĕ se evite ori ce aparință, care ar putea serví drept motiv de provocare. Astfel nu s'a simțit necesitate din partea nici unui guvern pentru convocarea delegațiunilor, ci s'a pus numai la dispositiunea ministrului de rĕsboiu suma modestă de douĕspredece milioane. Jurnalele din capitală asigură, că chiar în casul unui conflict, nu se va vota un credit mai mare ca de cincispredece milioane.

FOIȚA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

(Urmare.)

În urmă vĕḑênd bietul împĕrat, că numai are încătrău, ḑise către smei, că în timp de trei ḑile după-ce va sosí acasă le va trimite fata. Cu greu se învoiră smeii, ca sĕ aștepte trei ḑile.

Ajungênd împĕratul acasă se puse pe gânduri, pe ce potec și-ar putea scăpa fata sĕ n'o trimită la smei; el, împĕratul nu afla altă cale mai bună pentru fată decât sĕ o ascundă, creḑênd, că astfeliu va scăpa, ceea ce a și făcut, ascunḑêndu-o așa de bine, încât n'ai fi aflat-o sĕ fi stat în crescet.

Trece astăḑi, trece mâne, cele trei ḑile trecură ca și când n'ar fi fost. Smeii așteptară; împĕratul nu se ținù de cuvênt.

Vĕḑênd smeii, că împĕratul nu se ține de cuvênt, trimiseră pe unul dintre ei, pe unul cu trei capete, la împĕratul. Ajungênd smeul acela chiar la medul nopții la împĕratul, se trântì odată în mijlocul curții de bubuiră curțile împĕratului așa de tare, încât se treziră toți curtenii; ba chiar și împĕratul, care și auḑì pe smeu ḑicênd: că sĕ-i trimeată cu ce s'a legat, că de nu o sĕ fie vai și amar de capul lui.

Cu destul amar, împĕratul în ḑiua următoare spuse fetei, ca sĕ se gate cu hainele cele de jele ca sĕ plece cu trăsura spre ostrovul smeilor.

Vĕ puteți închipuí, cu câtă jele își va fi luat fata de împĕrat ḑiua bună dela părinți și dela curteni, sciind, că merge ca sĕ nu se mai întoarcă, poate pentru totdeauna.

Jelea după fata împĕratului cuprinse pe toți curtenii, și cum sĕ nu te cuprindă, vĕḑênd o fată frumoasă și drăgălașă sĕ se despartă de tată și mamă; de toți pretinii și cunoscuții, și fără de voia ei sĕ duce în locuri necunoscute, poate pentru toți vecii.

Cred, că nu e de lipsă, sĕ mai spun, că și lui Bul Mihaiu îi părea rĕu după fata împĕratului, pentru aceea își ferbea foarte mult capul, cum ar putea sĕ scape pe împĕratul și pe toată curtea lui de un nĕcaz, de care nici nu ți-ai fi adus aminte.

După puțină bătae de cap, Bul Mihaiu își aduse aminte de frênele, pre cari le-au căpĕtat colo în pădurea cea mare, și pre cari le îngropase la un loc ascuns aproape de casele împĕratului, când se tocmise cu împĕratul, ca sĕ i fie slugă, și cerêndu-se dela bucătariul împĕratului pe puțin timp, se duse, și luând frêul cel de aramă îl scuturà odată și cât ai bate trei în pălmi, un cal de aramă fuse acolea

Bul Mihaiu nu stătu înlemnit, ci îndată scoase din urechia stângă a calului un rênd de vestminte de aramă, pe cari îmbrăcându-le și suindu-se pe cal, îi dete drumul, ca sĕ ajungă pe fata împĕratului.

Va fi mers fata de împĕrat drumul mai bine de jumĕtate, când o ajunse Bul Mihaiu; el deși scia, că unde călătoresce, totuși o mai întrebà: că de unde și până unde? la ce fata cu puține cuvinte îi spuse întêmplarea cu tatăl seu și că unde merge. Bul Mihaiu o îmbună: ca sĕ nu se teamă, că el o va apăra de nu i se va întêmpla nimica și că se va întoarce sănătoasă acasă. Fata deși nu prea credea, totuși i-se mai încălḑi inima puținel, cu nădejdea: că da de cumva va putea s'o scape, și de aceea fata îl și chemà sĕ șadă în trăsura, cu carea mergea ea. Suindu-se în căruță îl ajunse un somn așa de tare, încât era p'ací p'ací sĕ pice din căruț. Fata împĕratului îl rugà ca sĕ și pună capul la ea pe umĕr și astfeliu sĕ doarmă. Bul Mihaiu se învoì, dar îi spuse, că de va ajunge la smei până nu se va trezí el, sĕ-l trezască.

Ajunseră pe ostrovul smeilor; ba și vĕḑură pe smeul cel cu trei capete și Bul Mihaiu dormia' dus. Fata împĕratului de frică și de groază a început a plânge, uitând sĕ trezască pe Bul Mihaiu.

Două lacrămi mari ca bobul și ferbinți ca focul căḑură din ochii fetei pe obrazul lui Bul Mihaiu,

Cu toate acestea revistele foilor vieneze se esprimă într'un mod de tot pesimist despre situaţiunea politică, creată mai cu seamă în urma articolului din foaia rusească „Ruski-Invalid.“ Acest articol 'l comentează mereu foile tuturor statelor şi mai ales în timpul din urmă foile engleze. Vorbind despre referinţele politice „Times“ şi „Standard,“ 'şi esprimă unanim părerea, că Rusia doresce rĕsboiu şi că se pregătesce pentru a întreprinde la primăvara campania. Ḑiariului „Times“ îi anunţă corespondentul seu din Viena, că în capitală tot mai favorisează dispoziţia a se trimite un ultimat Rusiei şi în casul unui rĕspuns îndoelnic şi nesatisfăcĕtor sĕ urmeze o grabnică înaintare a ostilor austro germane pe teritoriul rusesc. Germania şi Austro-Ungaria doresc pacea, aceasta pace sĕ fie însĕ de aşa, ca sĕ nu mai dea ansă la nouĕ sarcini militare. Scopul acesta se poate ajunge numai dacă statul vecin, care urmăresce politică agresivă va fi silit sĕ se supună sau cel puţin sĕ-i se arete o probă de forţă. Dela atitudinea Rusiei depinde acum, care din aceste douĕ alternative va trebuí sĕ se întêmple. „Standard“ asigură chiar, că earăşi s'a adus înainte propunerea, că Rusiei sĕ i-se ceara esplicaţiuni prin o notă colectivă a Austriei, Germaniei şi Italiei în ceea ce privesce sporirea de trupe spre graniţele monarchiei noastre. Chiar comitele Kalnoky, care mai dăunăḑile a declinat dela sine rĕspunderea unei asemenea atitudini ş'ar fi dat consimţĕmêntul, sĕ se ia aceste dispoziţiuni.

În tonul lor obicnuit foile germane numai încetează cu declaraţiunile, că situaţiunea politică a ajuns în stadiul de a nu mai putea fi suferită, şi că o astfel de stare reclamă neapĕrat o clarificare diplomatică. Europa cu greu numai mai poate suporta aceasta stare de lucruri abnormală.

La bursa din Berlin domnesce un curent de tot deprimător mai ales de când se lăţise faima, că consiliul prusian de ministrii a fost convocat fără de veste. „Nordd. Algemeine Ztg.“ ḑice: „Ruski-Invalid“ în loc sĕ dea un rĕspuns loial, după cum se aşteptase Austro-Ungaria, el ş'a întors numai suliţa.

Nici chiar „Pester Lloyd“ nu se mai îndoesce acum, că Rusia nu mai voesce sĕ stea de vorbă cu Austro-Ungaria şi cu Germania, de oare ce lămuririle, ce le dă Rusia acestor douĕ state nu au de loc caracter amical, cât timp ele caută a-se da numai prin îngrămădirea de trupe la graniţele din spre noi. Nu-i vorbă, şi Austro-Ungaria şi Germania, dacă va mai continua Rusia cu ast-fel de lămuriri, vor fi gata a rĕspunde tot în modul acela, în care le rĕspunde Rusia. Polemisând apoi cu organul ministrului rus de rĕsboiu, înregistrează, că acest organ a sciut sĕ calculeze până la un om cifra, care arată sporirea în timp de pace a trupelor austriace şi germane dela anul 1878; dar „Ruski-Invalid“ scie şi păstra cu mare grijă o tăcere suspectă despre activitatea Rusiei, ce o a desvoltat în acelaşi timp pentru întărirea ei strategică la graniţele din spre noi. Cu toate acestea e fapt, că Rusia ş'a concentrat o parte esenţială din armată în districtele dela graniţele din spre Germania şi Austria. Armata constă numai din soldaţi neaoşi, complet echipaţi şi gata d'a da năvală la cel dintâiu semn al comandantului şi acest număr se poate sporí duplu numai chiar şi prin aducerea reservelor în districte.

Scirile alărmătoare de rĕsboiu se mai alimentează şi prin o ordinaţiune, ce o au primit lucrătorii austriaci, germani şi unguri, cari lucrau la puţurile de pĕcură din Polonia. Acestia adecă trebue sĕ părăsească teritoriul rus în timp de 27 de ḑile.

În Francia ministeriul Tirard de abia s'a format şi radicalii caută din toate puterile a l restorna. Lupta nu pare acum aşa vehementă numai din motivul, că radicalii vor ca Francia sĕ petreacă cel puţin sĕrbătorile Crăciunului în linişte. Feriile pentru camerile franceze s'au început încă din Sâmbăta trecută şi vor dura douĕ ḑeci şi patru de ḑile Acest timp îl vor folosí mulţi dintre senatori şi deputaţi pentru lupte la alegeri. Încă 82 de senatori mai trebuesc din nou aleşi. Nemilostiva „comisiune de anchetă“ parlamentară, a cărei atitudine seamănă mult cu a „consiliul de ḑece“ venetian şi care a produs atâta ferbere şi împrăscie groază, încă a întrat în ferii până la 11 Ianuariu.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Budapesta, 7/12 Decembre, 1887. Stimate dle Redator! Era anul 1862, când tinerimea română dela universitatea din Budapesta pĕtrunsă de adevĕrul, că ceea ce unul singur nu e în stare a face pentru ajungerea vre unui scop, se poate cu uşurinţă îndeplini prin conlucrare comună, şi simţind necesitatea a forma o societate literară, s'a constituit în societate pentru acel an numai în mod provisoriu, ear în anul următoriu 1863 în mod definitiv, după ce statutele prelucrate din partea societăţii au fost aprobate de ministeriu.

Terenul pentru acest scop măreţ era pregătit prin desele conveniri ale tinerimei în locuinţa preotului gr. or. şi asesor consistorial, Ioanichiu Miculescu. Convenirile aceste au contribuit în mare parte la aceea, că în tinerimea română universitară s'a desteptat dorul de a asigura astfel de conveniri pentru totdeauna în mod regulat pentru de a-şi putea cultiva limba şi simţul naţional, de a se deprinde în lucrări literare, de a se întruní mai des la olaltă spre a primí reciproc unii dela alţii învĕţături, de a cetí jurnalele românesci atât politice cât şi literare şi de a se folosí de cărţi din biblioteca, aparţinĕtoare acestei societăţi.

Aceasta societate se numia la început „Societatea literară a junimei universitare din Budapesta,“

Mai târḑiu tinerimea universitară cu respect la lucrarea literară intensivă, desvoltată de fericitul bărbat Petru Maior aici în Budapesta, a aflat de bine a da acestei societăţi numele frumos al acestui lăudat bărbat.

25 de ani, un pătrariu de secol, a trecut deja dela fondarea acestei societăţi. Din acest incident membrii societăţii Petru Maior, din acest an scolar şi-au ţinut de o sântă datorinţă a nu trece cu vederea însemnătatea, ce aceasta o are pentru societate. Îndată după constituire a pus de obiect al discusiunei sale însemnatea trecerii periodei de 25 ani a esistinţii societăţii, cum şi luarea dispoziţiunilor necesare pentru o serbătoare, carea sĕ servească în mod demn de transiţiune pentru trecerea din I-ul pătrariu în al II-lea al esistinţii societăţii.

În urmarea acestora societatea în curênd a hotărit ca pentru serbarea aniversării de 25 de ani dela fondarea sa sĕ se arangeze o şedinţă festivă împreunată cu o cină comună, a cărei program este cunoscut publicului, fiind publicat în unul din numerii trecuţi ai „Telegr. Român“.

Conform programei, societatea a ţinut serbarea sa Sâmbătă în 5/17 a lunei curente în restauraţiunea Szikszay et I

Prelângă întreaga tinerime aflătoare în Budapesta a luat parte şi un frumos numĕr din inteligenţa română de aici. Poate fi mândră tinerimea română universitară, că a avut fericirea a saluta în mijlocul seu din incidentul acesta pe ilustrii bărbaţi români din capitala Ungariei, ca: Ilustra familie Mociony, căreia societatea are mult a-i mulţămí pentru spriginul mare primit dela aceasta ilustră familie; Ilustritatea Sa dl Ioan cav. de Puşcariu; magnificenţa Sa dl Alesandru Roman, profesor de univ.; Preastimatul d-n Dr. Atanasiu Marienescu, binecunoscut publicului român pe terenul literaturei noastre; Prestim. d-n Doje; toţi până acuma numiţi au fost însoţiţi şi de Preastimatele Doamne. De faţă au fost Preastim. d-ni Poruţiu, Dr. Dimitrescu şi familia Teodorescu, proprietar mare din Kŏbánya, care s'a făcut cu aceasta ocasiune membru fundator al societăţii, şi alţi onoraţiori.

Programa a fost bine aleasă, dară şi mai bine esecutată. Mulţămirea şi complăcerea ascultătorilor s'a manifestat în mod evident prin multele aplause, cari au urmat după esecutarea fie căreia punct din programa, ceea ce poate serví de laudă debutanţilor.

După sfĕrşirea părţii literare a urmat partea socială, o cină comună. Mai toate familiile presente la partea literară au participat, — spre mulţămirea şi bucuria tinerimei — şi la partea socială, în decursul căreia s'a desvoltat o adevĕrată petrecere românească. Se vedé pe faţa fie căruia român veselia şi plăcerea, cu deosebire tinerimea simţia o adevĕrată mulţămire sufletească, vĕḑêndu-se la un loc cu bĕtrânii.

Sub durata cinei presidentul societăţii anunţând, că din mai multe părţi au sosit pe cale telegrafică adrese de felicitare, dă cetire următoarelor telegrame felicitătoare: T. Maiorescu: Închin din depărtare pentru înflorirea societăţii academice „Petru Maior“; Judele reg. Gabor din Şiria: La festiva 25 aniversare a societăţii literare „Petru Maior“ primiţi călduroasa mea felicitare; Societatea academică „Junimea“ din Cernăuţi aduce cele mai sincere gratulări la a 25-a aniversare şi un vivat, crescat, floreat pentru victoria sororei ei; Junimea română universitară din Gratz profită de ocasiunea iubileului societăţii „Petru Maior“ a aduce felicitările sale, dorindu-i prosperare şi succes; Tinerimea academică din Schemniţ: Primiţi felicitările noastre; Societatea univers. „România Junĕ“ din Viena: Ve fellcităm din inimă fraţilor din incidentul serbărei de astăḑi, ear societăţii „Petru Maior“ îi urăm vivat, crescat, floreat.

Urmează apoi un şir de toaste, preşed. societ. dl drd Vasiliu Fodor, a toastat pentru Majestatea Sa regele; Vas. Bologa, teolog absolut, stud. phil. pentru femeile române; Dr. Ioan Suciu pentru familiile: cav. de Puşcariu, A. Roman şi Dr. A Marienescu, amintind interesul, ce acesti ilustrii bărbaţi au arătat totdeauna pentru societatea „Petru Maior“; dl Roman drept rĕspuns apoi accentuează şi pune la inima tinerimei dorinţa ce trebue sĕ o arete tinerimea totdeauna şi sub toate împregiurările pentru cultivarea limbei noastre strămoşesci şi consolidarea caracterului românesc naţional; s'a mai toastat şi pentru ilustrii bărbaţi: Tit Maiorescu G. Bariţ şi alţii.

Aceasta serată literară socială, arangiată din partea societăţii a fost o plăcută petrecere atât pentru inteligenţa română de aici cât şi pentru tínerimea aflătoare în capitală, avênd şi cel mai frumos resultat, mai ales pentru tinerime.

Resultatul frumos al acestei serate a fost cu atât mai îmbucurătoriu, căci tinerimea şi-a vĕḑut împlinită o dorinţă de mult nutrită, de a convení adecă mai des cu bărbaţi de aceia, cari au încărunţit în lupte pentru binele naţiunei, de a primí sfaturi şi încuragiare dela ei pentru continuarea acestei lupte. Drept aceea tinerimea română universitară datoresce o deosebită stimă, recunoscinţă şi o adêncă mulţumire inteligenţii române din Budapesta pentru viul interes, ce l'a arătat şi cu aceasta ocasiune faţă de societatea „Petru Maior“ a tinerimei universitare din Budapesta. *If.*

Mercurea, la 7 Decembre, 1887. O tristă împregiurare a adus cu sine ca întreaga poporaţiune din Mercurea fără privire la naţionalitate sĕ fie astăḑi pusă în mişcare. Aceea împregiurare a fost moartea prea timpurie a dlui Vasilie Greavu, subjude regesc la judecătoria cercuală de aici, carele după un morb scurt, la 5/17 Decembre a. c. a fost răpit din sînul familiei, a rudeniilor şi cunoscuţilor sei de nemiloasa moarte, numĕrând abia al 44-lea an al etăţii sale şi al 18-lea al fericitei sale căsătorii, lăsând după sine 4 fii minoreni şi o soţie iubită.

Vasilie Greavu a fost stimat, iubit şi preţuit de toţi, cari l'au cunoscut, om vial şi plin de spirit, tată şi soţ iubitor, funcţionar, zelos şi harnic.

---

care vĕḑênd marea clocotind şi pe smeu venind îi dise: acum sĕ ne alegem noi de viteji, şi ḑicênd acestea puse mâna pe sabie fără a se mai coborí din căruţ şi o aruncă asupra smeului. Sabia se întoarse de trei ori şi tăie toate trei capetele smeului, ḑicênd: vai de ea şi de ea, că n'are cu cine se tăia.

Era viteaz Bul Mihaiu! Fără leac de frică şi cu multă voe bună se întoarse către casă cu fata împĕratului, cugetând, că cu aceasta au scăpat pentru totdeauna.

Bucuria împĕratului era nemărginită când vĕḑù, că ear îi vine fata acasă. Cea dintâiu vorbă a împĕratului către fată a fost întrebarea: cine o a scos dela smeu?

— Feciorul împĕratului dela Ţĕrigrad ḑise fata, căci aşa o învĕţase Bul Mihaiu.

Trec douĕ ḑile, ḑile de multă bucurie la curţile împĕratului. Când fuse a treia noapte cam pe la meḑul nopţii, ear se auḑì o bufnitură în curtea împĕratului, cu mult mai puternică ca cea dintâiu.

Când împĕratul deplin deştept asculta, ce o se mai fie şi aceea, aude pe un alt smeu ḑicênd: că de nu-i va duce fata, nu-i va mai sta capul unde-i stă.

Bucuria împĕratului se schimbă în întristare, căci credea, că de-o va trimite şi a doua oară, ceea ce trebuia s'o facă, nu se va mai întoarce.

În ḑiua următoare des de dimineaţă, gătă fata ca şi în diua cea dintâiu şi o puse ear la drum.

Bul Mihaiu scuturând frêul cel de argint, îndată venì un cal de argint, din a cărui urechiă Bul Mihaiu scoase un rênd de vestminte de argint, cu cari se îmbrăcă din crescet până în pământ, şi se ca mai duse. Pe unde o ajunsese în cealaltă ḑi, ear o ajunse pe fata împĕratului.

Cred, că nu e de lipsă sĕ mai spun, că nici celalalt smeu n'a scăpat de sabia lui Bul Mihaiu; deşí era cu şase capete înfocatul de smeu.

Al treilea şi cel mai de pe urmă smeu, când a mers în curtea împĕratului a făcut de s'a cutre murat şi pământul sŭb curţile împĕratului. Acela ḑicea: că nici peatră pe peatră din curţile împĕrătesci nu va mai sta, de nu o va duce fata, cum s'a fost promis.

La început împĕratului îi fù frică, dar puţina nădejde, ce o nutria, că cel ce a făcut bine întâiu şi a doua oară, va face şi a treia oară, îl făcea sĕ nu-i prea pasă de încătrăniturile smeului.

În ḑiua următoare fata împĕratului plecă pentru a treia oară în drumul cel cu punere de cap. Bul Mihaiu încă nu rĕmase acasă; acuma era îmbrăcat ca nici odată: era cu haine de aur, cari străluciau de nu te pute-ai uita la el. (Va urma).

Prin moartea lui, puținul număr al amploiaților români a mai scăzut cu unul. Nu sciu, dacă la succesorul seu vor mai putea beții români — absoluta maioritate a locuitorilor din acest cerc — să-și spue necazurile în limba lor și dacă vor fi ascultați, îndreptați și povețuiți tot cu aceea bună voință, cu cari au fost întimpinați de către decedatul?

Astăzi la 1½ oare p. m. s'a săvârșit înmormêntarea.

Lugubrul sunet al clopotelor anunță începerea ceremoniei, ear lumea de aici și din jur, fără privire la etate, secs, confesiune sau naționalitate, se grămădia spre locuința răposatului.

Serviciul divin a fost săvârșit de P. O. D. Ioan Droc, protopop cu asistența preoților: Nic. Topârcean, Vasiliu Necșa, Ioan Moga, Ioan Lazar și Ioan Genic, ear cântările funebrale au fost esecutate de elevii școalei de aici și de vr'o 4—5 învățători străini, chemați anume spre acest scop.

Dela casa răposatului convoiul funebru se îndreptă spre biserică, unde s'a săvârșit partea esențială a serviciului divin. După finirea acestuia, păr. protopop I. Droc, rostì o pătrundętoare cuvêntare funebrală. În decursul aceleia și cu deosebire la unele pasage, ochii tuturor se umplură de lacrămi, ear când, prin vorbitoriu, răposatul îi și luă rămas bun dela familie, rudeniile și cunoscuții sei, suspine eșiau din pepturile tuturor celor presenți și lacrămi de durere isvorau cu îndestulire din ochii fie-cui.

Ți se rupea inima la audul țipetelor de desperare, la strigătul cel doios „tată dragă“ al micilor sei copilași și cu deosebire durerea, ce era esprimată pe fața soției sale, muia și cea mai împetrită inimă.

De aci cortegiul se îndreptă spre cimiteriu în ordinea cea mai frumoasă. Era imposant conductul, mulțimea celor presenți e o dovadă pipăită, despre stima și iubirea, de care s'a bucurat în vieață reposatul. Rar se va mai vedè la noi o înmormêntare așa de pompoasă.

În cimiteriu, răposatul fù aședat în mormênt în mijlocul celor trei fii ai sei morți mai din nainte, ear publicul adunat, cugetând a bună seamă unul fie care, la sfêrșitul vieții sale, se depărtă cu un adânc oftat, dicênd: Fie-i țărină ușoară și vecinică aducerea aminte.“ *b.*

Comerciul de import și esport al României în 1886.

Ministeriul de finanțe a distribuit mai dilele trecute un volum cuprindênd, comerciul român pe cele dintâi șase luni ale anului 1886. Nu am vorbit încă despre această lucrare și am căutat a ne procura datele pentru întregul an. Acum le avem, vom comunica cetitorilor, care a fost comerciul țărei în 1886, comparat cu anii precedenți.

Mișcarea comerciului nostru înfățișează de rêndul acesta un interes particular, căci de acum înainte se vor putea constata efectele nouei politici vamale adoptată de guvernul român. Aceasta este atât de adevărat, că un diar străin publicat în capitală, vorbind despre volumul publicat de ministeriul de finanțe, insinua, că s'a publicat mișcarea comercială numai pe șase luni, pentru-că resultatele peste întregul an ar fi foarte nemulțemitoare. O seamă dintre cei cari țin condeiul în mână a căutat să prejudece de la început bunele efecte ce va produce reforma vamală; a repețit în numărate rênduri că prin noua politică economică țara va fi ruinată, că nu va mai avea unde să-și desfacă productele. Lumea care nu-și dă seamă de cestiuni, era natural să fie îngrijită și să aștepte cu nerăbdare resultatul. Atât numai, că în 1885 numai după șase luni, s'a aplicat mai temeinic reforma vamală. Resultatele anului 1887 vor fi mai concluante; vor dovedì și celor necredincioși că la urma urmelor cei cari au susținut noua politică economică n'au fost cu desăvêrșire neprevędętori.

Mișcarea comerciului de import și de esport în cei din urmă patru ani a fost următoarea:

Anii	*Import*	*Esport.*
1883	359.907.178	220 650.270
1884	294.986.273	184.115.542
1885	268.539.150	247.968.201
1886	296.497.362	255.547.263

Cifrele ne spun, că comerciul nostru de import s'a micșorat, ear cel de esport a crescut în mod simțitor.

Dacă la import cifra este atât de urcată causa este că în prevederea încetărei convențiunei de comerciu cu Austro-Ungaria s'a importat din această țară câtățimi însemnate de mărfuri; într'alttel, suntem convinși, că importațiunile nu ar fi covêrșit esportul și în ori ce cas covêrșirea ar fi fost neînsemnată.

Resultatele comerciului de esport din anul trecut răspund victorios acelora, cari prediceau, că nu vom avea unde să mai esportăm o parte însemnată din bucatele noastre. S'a vêndut tot ce s'a putut vinde și în câtățimi mai mari decât sub vechiul regim convențional

Din suma totală a esportului, adecă din 255,7547,263 lei, s'a esportat cereale și făinuri peste 184,173,212 lei și vite peste 7,156,566 lei. Să vedem, dacă sub regimul curat convențional esportul se făcea în condițiuni mai faavorbile.

Am esportat în cei din urmă patru ani:

	Cereale și făină	*vite*
1882 . . .	197.920.416 lei	10.877.538 lei
1883 . . .	172.557.012 „	11.642.451 „
1884 . . .	136.181.614 „	7.600.124 „
1885 . . .	188.711.105 „	6.555.465 „
1886 . . .	184.173.212 „	7.566.560 „

În general vorbind comerciul de esport al țărei nu s'a resimțit de noua politică comercială abia aplicată pe șase luni. În adevăr am esportat atâtea cereale ca și sub regimul convențional, căci deși în anii 1883 și 1884 am esportat mai puțin de cât în 1886, aceasta se poate imputa în parte câtățimei disponibile.

În cât despre esportul de vite, cifrele ne spun că el s'a micșorat în comparațiune cu anii 1882 și 1883, dar că este mai același ca în anii 1884 și 1885 adecă sub regimul convențional. Ni se va obiecta, că în adevăr s'a esportat atâtea vite ca și în anii convenționali, dar prețurile au fost cu mult mai scăzute. Așa este; însă scăderea prețului vitelor nu se mai poate imputa numai îngreunărei tacselor și proibițiunei despre Austro-Ungaria, dar unei stări generale în toată Europa. Peste tot locul agricultorii se plâng, că prețul vitelor ar fi scăzut; nu putem noi face escepțiuni.

Dacă stăruesc asupra acestui punct este pentru a face să reiasă, că prevederile celor cari diceau că ne vom ruina nu s'au realisat; că comerciul nostru de esport a fost același ca și în trecut: că în privința importului se constata o ameliorare, care dovedesce că în țară s'a făcut oare cari industrii cari înlocuesc productele străine.

Ceea ce trebue să ne intereseze în mișcarea cemerciului nostru de esport, este schimbarea pieților, pe care desfacem productele noastre. În ajunul espirărei vechei convențiuni cu Austro-Ungaria o seamă de oameni se întrebau cu îngrigire: unde vom mai vinde vitele și o parte însemnată din cerealele noastre, dacă li se va închide granița de către monarchia vecină? Preocupare legitimă, căci trebue să ne îngrijim de piețe nouĕ, când productele noastre nu mai pot figura pe unele din vechile piețe. Resultatul comerciului de esport pe 1886 ne răspunde la această întrebare: grânele și vitele noastre a apucat alte direcțiuni; a apărut pe alte piețe, unde s'au putut desface. *)

Productele, cari nu s'au mai putut vinde în Austro-Ungaria s'au desfăcut în Englitera, Belgia, Italia, Francia, Olanda. În adevăr, eată ce am esperiat în aceste diferite țări în anii 1885 și 1886.

	1885	1886
Austro-Ungaria . .	83.783.113 lei	34 677.718 lei
Belgia	9.885.485 „	15.240.368 „
Englitera	85.046.660 „	116.627.134 „
Francia	11.617 490 „	29.134.135 „
Italia	12 903.679 „	16.663.133 „
Olanda.	2.860.848 „	5.508.374 „
Turcia	17.326.308 „	11.522.657 „

Din această tabelă reese că în 1886:

Am esportat cu vre-o 50 milioane mai puțin în Austro-Ungaria și cu vre-o 6 milioane în Turcia.

În schimb însă am esportat, cu aproape 6 milioane mai mult în Belgia, — cu 35 milioane în Englitera, — cu 18 milioane în Francia, cu 14 milioane în Italia și cu 3 milioane în Olanda;

Adecă deși am esportat în 1886 mai puțin cu 56 milioane în Austro Ungaria și Turcia;

În schimb am esportat mai mult cu 66 milioane în celelalte țări.

Cum am dis, productele noastre au apucat alte direcțiuni; s'au desfăcut pe piețele Occidentului, adevărate și cele mai statornice piețe pentru productele române.

Ne bucură foarte mult crescerea comerciului nostru cu Italia, Belgia și Olanda, reînvierea daraverilor cu Francia. Să căutăm a ne recomânda pe aceste piețe; să facem tot ce ne va sta în putință pentru a înmulți relațiunile, căci numai dar numai pe această cale vom putea desface multe producte agricole, și în același timp desvolta începuturile industriei naționale. *E. N.*

„România Liberă“

*) Aici urmează o tabelă, care cuprinde importul și esportul României în anul 1886 în diferite state. Red.

Convocare

P. T. Domni membrii asociațiunei de antecipațiune și credit „Hațiegana“: (corespondênd resoluțiunei onoratului tribunal reg. ca for comercial Deva din 9 Decembre a. c. Nr. 5515 ex 1887) sunt invitați a se presenta sau în persoană sau prin plenipotențiați la adunarea generală suplementară, ce se va ținea la 21 Ianuariu 1888 la 10 oare antemerediane st. n. în casa D-lui B. Popoviciu în piața Hațegului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Întregirea § lui 47 din statute în conformitatea art. de lege 37 ex 1875 § 305, 306 și art. de lege 60 din 1881 § 115.

Hațeg, la 20 Decembre, 1887.

Mihail Bontescu, director. — *Ioan Tocaciu*, secretariu.

Varietăți.

* Maiestatea Sa a dăruit din casseta proprie pe seama bisericilor gr. orientale din Grid și Bucovet câte 100 fl. v. a.

* († Necrolog). Cu durere trebue să anunțăm, că **Ioan Reou,** archivariu la consistoriul nostru archidiecesan, după grele suferințe de câteva săptămâni, Joi în 10/22 a. l. c. a încetat din viață. Defunctul în decurs de 15 ani, 'și-a prestat oficiul cu multă diligință și conciențiositate. Aproape doi ani de dile a fost trimis din partea consistoriului ca administrator protopresbiteral în tractul Turdei, până când acest protopresbiterat nu s'a întregit în mod definitiv. Pe repausatul 'l deplinge o neconsolabilă soție, 4 orfani mici, socrii, frați și alte rudenii, precum și colegii sei de oficiu și alți mulți preteni și cunoscuți în mijlocul cărora totdeuna a fost bine primit.

Fie-i țărina ușoară.

Din partea familiei am primit următoriul anunț:

Maria Reou născ. *Rutscher*, cu fii: *Elena, Valeria, Aurelia*, și *Romul; Iosif Rutscher* cu soția *Sofia* ca socrii; *Moise, George* și *Iustina Reou*, ca frați respective soră; cu inimă frântă de durere aduc în numele lor și al consângenilor la cunoscință, că neuitatul soț, tată, ginere și frate **Ioan Reou,** *presbiter, archivariu la consistoriul archidiecesan greco-oriental român*, eri, în 10/22 Decembre 1887 la 7½ oare seara, în etate de 39 ani, după suferințe grele, a încetat din vieață.

Rămășițele pământesci ale repausatului se vor înmormênta Duminecă în 13/25 Decembre la 2 oare după ameadi dela locuința Nr. 1, curtea teatrului, în cimiteriul greco-oriental din suburbiul-iosefin.

Fie i țărina ușoară și memoria binecuvêntată!

Sibiiu, 11/23 Decembre, 1887.

* (*Invitare de prenumerațiune la „Cuvêntări bisericesci și funebrali“ Tomul II.*) Îndemnat de sprijinul, care l-am avut cu edarea tomului I al „Cuvêntărilor bisericesci și funebrali“ m'am hotărît a deschide prin aceasta abonament și la tomul al II lea, care va apăré nesmintit în 15 Februariu 1888 v., se înțelege dacă voiu fi asigurat prin abonamente.

Tomul al II-lea va conține 22 de cuvêntări. Prețul unui esemplar e: 1 fl. v. a. cu porto, solvit la adresa mea înaite până la Ianuariu st. v. 1888.

Esemplare neprenumărate nu se vor tipări.

Kétegyháza, 23 Novembre, 1887.

Iosif-Ioan Ardelean,
par. rom. gr. or. în Kétegyház (comit. Békés).

* (O alegere nimerită). Comitetul asociațiunei transilvane, pentru postul de profesor devenit vacant la scoala civilă de fete a ales de profesor pe dlu Petru Span, doctor în filosofie și cleric absolut Dlu Dr. Span prin diligința și succesul raportat la cursul universitar, ne asigură pe deplin, că s'a făcut pentru institut o acuisițiune escelentă. Unde-i crisa?.

* (Ciocnire de trenuri pe linia ferată ungară.) La stațiunea Török-Szt-Miklos în 19 Dec. n. noaptea pe la 2 oare trenul de persoane, care venia dela Cluș, în urma falsei schimbări a șinelor fù indreptat spre casa, unde se păstrează locomotivele În calea sa acest tren află două vagoane încărcate cu cărbuni, cari fură sfărâmate. Locomotiva trenului ciocnitor fù stricată în mai multe locuri, ear două cupee fură aruncate de pe șini la o parte. In aceste cupee din norocire nu se afla nici o persoană. Mulți dintre pasageri în urma acestei catastrofe înspăimântați săriră din cupee spre a-și scăpa viața. Din norocire nu se nimicí nici o viață de om. Răniți fură mai mulți.

* (Mulțămită publică). Fiind comuna noastră Seliște Petriș, micuță la suflete și ne avênd conscolarii mei recuivisite de învețat, s'au îndurat marinimoșii si veteranii Dnii prin învățătoriul nostru, spectabilul domn Emanuil Ungurean, advocat în Timișoara a ne trimite 3 fl. v. a. M. on. d-n Iosif Cimponeriu preot în Petriș-Seliște și on. d n Ioan Mihu primar comunal câte i fl. v. a; suma 5 fl. v. a. În numele conscolarilor vin a aduce mulțămita fiască, și cu toții rugăm pe atot puternicul D-deu să-i țină la mulți ani, spre înflorirea bisericilor și a școalelor noastre străbune gr orient. rom.

Seliște Petriș, în 7 Decembre, 1887.

Vasiliu Cojan,
scolariu.

* (Țarul nu e gelos.) Fiindcă renumita piesă teatrală „Othello“ a lui Shekespeare a fost representată pentru prima oară pe bina teatrului din Petersburg, a luat parte la representarea ei și Țarul și Țarewna. Intre acte persoana, care juca pe „Othelo“ coborându se la logea Țarului, fù felicitată de acesta pentru succesul, cu care a jucat importantul rol. Cu deosebire însă scena gelosiei, i-a impus Țarului, din care causă, aruncând o privire surîdętoare către Țarewnă se vedú îndemnat a adresa actorului cuvintele: „Eu cred, că D-ta sentimentul gelosiei l'ai predat de tot espresiv, un criticător competent nu sunt firesce, căci în toată vieața mea nici o secundă măcar n'am fost gelos.“

Nr. 407. [1758] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Peteritea, se escrie prin aceasta a doua oară concurs pe basa resoluțiunei consistoriale din 29 Septembre Nr. 4005 B. a. c. cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Emolumentele sunt următoarele:

1. 8 jugĕre 1554□ porțiune canonică de fênaț, 6 jugere 846□ arătoriu și pășune 4 jugĕre, toate acestea împreunate cu altele 2 parțeile numite în vêrful Zăpoți în mărime una de 451 □ de fênaț și alta de arat de 130□ dau un venit anual de 41 fl. v. a.

2. Dela 105 familii câte o ferdelă de cucuruz, nesfârmat à 50 cr. 52 fl. 50 cr.

3. Stolele usitate, cari toate calculate după calculul mediu dau un venit anual de 144 fl. 85 cr. v. a.

Reflectanții sunt poftiți a-și subșterne petițiunile instruite conform legei la subsemnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Solnocului în conțelegere cu comitetul parochial din Peteritea.

Cupșeni, în 26 Novembre, 1887.

Samuil Cupșa,
protopresbiter.

Nr. 578. [1757] 3—3

CONCURS.

Pentru întregirea parochiei de classa a III-a din comuna Valeabrad, protopresbiteratul Zarandului, se escrie concurs cu termin de 30 de dile dela prima publicare.

Venitele împreunate cu această parochie, după cum s'au staverit în sinodul parochial dela 8 Septembre 1885, dau suma de 406 fl. v. a.

Competenții au a-și aștherne suplicele instruite conform legilor din vigoare în terminul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiteral gr. or. al Zarandului.

Brad, la 26 Novembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Nr. 539—1887. [1759] 3—3

EDICT.

Nicolae Moga, născut în Jina, domiciliat în Sĕliște, care a părăsit cu necredință pe legiuita lui soție Paraschiva Roșca din Sĕliște din primăvara anului 1872 fără a se ști locul ubicațiunei lui, — conform resoluțiunei consistoriale din 20 Octobre a. c Nr. 4686 B. — se citează a se presenta în termin de 3 luni dela prima publicare la subscrisul oficiu, căci la din contră procesul divorțial intentat asupra-i de soția lui se va pertracta și cide și în absența lui.

Sĕliște, 14 Decembre, 1887.
Oficiul protopresbiteral gr. or. al SĕlișteI

Dr. **Nicolae Maier,**
protopresbiter.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirațe, vênturi, răgăeli acre, colică, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greață și vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipațiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbrici, splină, ficat, și hemoroiți. **Prețul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuințarea lor 35 cr., o sticlă dublă 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, să falsifică și imitează în multe părți. Ca **semn al veritabilității**, are să se ia totdeauna, embalagia cu care să învĕlesce sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei**, având pe lângă aceasta de a să mai observa, ca **esplicarea la întrebuințarea lor**, care se află la fie care sticlă să fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile să pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕștie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Iekelius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaș*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeș*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroșeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 8—25

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la esposițiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposițiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte, sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1744] 5—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfaleu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Brașov	1.55	—	—	9.52
	2.53	—	—	—
Timiș	3.28	—	—	—
Predeal	9.35	—	—	
Bucuresci				

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaleu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10.59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
	11.37	—	12.42	—
Micăsasa	12.16	—	1.11	—
Blaș	12.33	—	1.23	—
Crăciunel	1.51	—	2.06	—
Teiuș	2.18	—	2.27	—
Aiud	2.48	—	2.49	—
Vințul de sus	2.56	—	2.56	—
Uioara	3.14	—	3.12	—
Cucerdea	4.01	—	3.76	—
Ghiriș	5.28	—	5.01	—
Apahida	5.56	—	5.21	—
Cluș	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9.34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8.59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Petroșeni

		Tren micst.
Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11.09	5.58
Baniț a	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroșeni	6.10	2.50
Baniț a	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3.19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 129 Sibiiu. Marți 15/27 Decembre 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 14 Decembre, 1887.

Suntem dedați a fi suspiționați pe nedreptul și de câte ori s'a arătat neimpĕcații nostrii inimici pe față, totdeuna am fost în stare a sta de vorbă cu ei și am restabilit adevĕrul.

Suspițiune și calumnie mai nebasată ca și cum e cea din „Budapester Tagblatt" din 19 și 22 Decembre în numerii sei 348 și 351 abia a putut vedé lumina ḑilei în ḑilele mai recente, și față de atari calumnii — datori suntem se luăm posiție.

De ce e vorba?

De nimic mai puțin decât că ori ce general muscălesc à la Liders sau Grotenhielm poate vení în Transilvania și acolo va afla pe românii cei dușmani ai statului, luptând alăturea cu muscalii contra tronului și a patriei lor.

Îndresneață și nebasată insinuațiune.

Pusesem vĕl preste trecut.

Dar ranele vechi, oamenii de rea credință trebue sĕ le atingă mereu, ca sĕ nu se vindece, ci se le învenineze tot mai mult.

Așa purced cei dela „Budapester Tagblatt", dând loc corespondentului lor militar (?) ca sĕ publice urbi et orbi lucruri, cari ori ce român trebue sĕ le respingă cu indignațiune.

Românii au fost totdeuna loiali și casa Habsburgilor a fost totdeuna temelia, pe care și-au basat îndreptățitele și justele lor speranțe și e o aroganță a confunda tronul cu luptele între partidele politice și în special în Transilvania luptele între maghiari și români.

Românii nu au adus nici odată turcii în țeară, românii nu au conspirat nici odată contra patriei, ci au luptat cu bărbăție sub steagul împĕrătesc și a apărat cu abnegațiune tronul și ordinea conturbată.

Au românii și ei aspirațiunile lor legitime, luptă pentru ele cu armele dreptății, dar nu sunt capaci nici odată de a fi trădători de patrie și tron. Poate fi Transilvania deschisă, pot fi pasurile ei toate libere și ori ce dușman va încerca sĕ calce pămêntul ei, va întâlní pe români cu pepturile lor de oțel față în față, dovedindu-se chiar ceea ce susține autorul articlilor pomeniți, că câmpul de rĕsboiu nu are sĕ fie Galiția, ci Transilvania. Sau doar se teme acest pigmeu, că pentru că au fost românii neindreptățiți, ei vor devení trădători?

Amar se înșală și bine sciu ei, că cât sunt de înrădăcinate simțemintele de alipire cătră tron în sînul poporului român, dela colibă până la palat — dar vorba e, că meseria lor de a denunța îi află îndemnați a lucra în timpuri critice așa și nu altcum.

Sĕ jucăm cu cărți deschise, si atunci vor vedé, cine sunt adevĕrații stêlpi ai tronului, domnii cei imbuibați de aḑi, copii cei resfățați dela „B Tagblatt" sau românii, acesti fii vitrigi ai patriei, cari se luptă cu sĕrăcia și cu munca, ca sĕ trăiască de pe o ḑi pe altă și sĕ supoarte toate greutățile statului.

Atunci se va dovedí, când va fi patria în pericol, că oare nu suntem și noi fii ei, și încă fii adevĕrați, buni de ori ce, de strapațiele rĕsboiului, de coarnele plugului și de suportarea arșiței soarelui, ca sĕ hrănească pe mulți oameni din sudoarea lor, cari îi ignorează, îi batjocoresc chiar, îi trag și împing din o parte în alta.

Dobele și trâmbițele dela granițele monarchiei pe români nu i-a spăriat și nu-i sparie nici aḑi, pentru că ei trăiesc în credința, că împĕratul lor trebue sĕ învingă, căci așa e rugăciunea ḑilnică a românului. Nu facem noi politică militară, aceea o lăsăm cercurilor competente, dar orb a trebuit sĕ fie, cine nu a vĕḑut astă vară la manevrele dela Deva și giur pe român împărțind mămăliga sa, straiul seu, poamele sale cu soldații împĕratului, și aceasta o a esprimat însuși Maiestatea Sa înaintea lumei! Ce vor deci domnișorii dela „Tagblatt"?

Cui vor sĕ ne denunțe? Unde vor sĕ ne presenteze ca rebeli?

Tare ne temem, că la spatele acelui autor al articolilor se ascunde vreun confrate din Transilvania, și nu odată am avut parte de astfel de apucături.

Dar de astădată și au ales rĕu terenul, sĕ-și caute alt teren mai mănos pentru denunțiațiuni, cum e cea cuprinsă în memorații articuli, din cari transpiră o ură față de români, cum nu o ar putea manifesta nici cei mai neimpĕcați dușmani ai nostrii. Deocamdată atâta la denunțiațiunile citate, denunțiațiuni, cari au stêrnit adevĕrată indignațiune în inimile tuturor românilor.

Revista politică.

Lupta între optimism și pesimism decurge încă cu vehemență asupra cestiunei, ce preocupă astăḑi întreaga lume. Ea se poate asemêna cu lupta între Ahriman și Ormusd. Părerile pesimistilor au eșit învingĕtoare în Germania, după cum se poate ușor observa din scirile telegrafiice și din tonul ḑiarelor „Kreutz-Ztg" și „Post," pe lângă care se mai adauge chiar și „Vossische Ztg." Acest jurnal pe lângă alte sciri sensaționale mai scrie, că lumea politică de acum e prea puțin preocupată de cestiunea bulgară, ea dispută cu deosebire esistința unui imperiu mare ruso-bisantin. E deci problematic lucru, că se vor mai ocupa puterile cu soluțiunea cestiunei bulgare, care a fost primul și cel mai puternic motiv al crisei, în care se găsesc acum cercurile diplomatice.

Tonul însĕ, în care se scriu corespondențele oficioase din Petersburg și care domnesce mai în toate foile ruse, este cu mult mai domol ca până acuma. Foile ruse nu incetă de o vreme încoace a da câte un bold Germaniei, ḑicênd, că Germania a pregătit amarnica crisă, în care se află toate statele. Astfel „Nowoie Wremja" susține, că Germania este, care negreșit va împinge pe Austria la rĕsboiu. Ea e, care mereu se laudă, că a lămurit cestiunea și astfel a deschis Austriei ochii, ca și cum representantul militar austriac la Petersburg ar petrece numai ca sĕ guste aer rusesc, fără sĕ-și împlinească datoria. Încât ne e nouĕ cunoscut însĕ, putem asigura, că el are ochii deschiși. Ar fi mult mai bine ca în loc de a se mai continua înarmările, Germania sĕ lucre ca sĕ înceteze acelea. Dacă cei din Berlin și Viena voesc pacea, poate sĕ se evite rĕsboiul, Rusia însĕ, câtă vreme nu cunoasce adevĕratul scop urmărit de liga păcei, va trebuí sĕ se pregătească pentru ori-ce eventualitate.

Din toate părțile sosesc scirile pacinice, cari asigură, că în Rusia nimenea nu doresce rĕsboiul și că articolul publicat de „Ruski-Jnvalid" n'a avut chiar nici o tendință agresivă. Conform unei sciri din Constantinopol, representantul Turciei în Petropolea, Schakir Pașa, a împĕrtășit înaltei Porți pe cale telegrafică, că a fost asigurat de cercurile oficioase rusesci, cumcă concentrarea de trupe în Polonia rusească nu invoalvă nici o însemnătate agresivă, și că mĕsurile acestea se pot considera numai ca o prevenire, pentru de a ajunge adecă la un ecuilibru față cu pregătirile, ce s'au făcut din partea germano-austriacă la granițe.

Foile rusesci asigură pacea, ear alărmările și pregătirile rĕsboinice se pot atribuí Germaniei și pe ea o vor face și rĕspunḑĕtoare pentru frica de rĕsboiu, ce a făcut sĕ cuprindă întreaga Europă. „Ruskija Wiedomosti" scrie: Germania a adus și pe Austria cu sine în vêrtejul pregătirilor rĕsboinice și s'a ajuns scopul, fără însĕ a fi putut schimba până în timpul din urmă și relațiunile, ce esistau între Rusia și Austria. Dacă cineva studiază situațiunea cea atât de încurcată cu toată seriositatea, se poate lămurí și poate ușor observa, cum chiar fără voie și oare-cum silită a cedat Austro-Ungaria intețirilor germane.

FOIȚA.

BUL MIHAIU.

— Poveste. —

(Încheere.)

Când Bul Mihaiu dormia mai bine, colo unde așteptau sĕ meargă smeul, fata de împĕrat înainte de a sosí smeul, îi băga un inel de aur în deget, pe care se vedea soarele, luna și numele împĕratului.

Cred că și d-voastră veți crede fără a ve mai spune eu: că nici al treilea smeu, care era cel din urmă și care avea nouĕ capete, n'a scăpat teafăr de viteaza mână a lui Bul Mihaiu.

Pe cât era fata de în voie buna, pentru că a scăpat și de astădată de cea din urmă primejdie, pe atâta era ea de neliniștită, că nu putea afla dela puiu de om, cine poate fi bine făcĕtoriul ei.

Ca întâiu și a doua-oară B. Mihaiu se întorcea dela locul de primejdie în căruț cu fata de împĕrat. Trecuseră cu căruța de locul, unde Bul Mihaiu se obicinuia a sĕ despărțí de fata de împĕrat, și el nu băgase de samă, pentru-că-l furase somnul. Nu-o ținea locul pe biata fată, că Bul Mihaiu se va treḑí și ea nu se va putea făli înaintea tatălui seu, ba chiar și înaintea lumei cu viteazul Bul Mihaiu

De ce s'a temut, nici n'a scăpat, căci când făcuse ea semn celui ce mâna caii sĕ mâne mai tare, Bul Mihaiu se deșteptă și-și apucă calea.

Fata de împĕrat nu voí a se despărți de Bul Mihaiu odată cu capul, nu pentru că doară o a scos de trei ori dela moarte, ci pentru ca îi era drag de faptura cea frumoasă și minunată, cu carea era înzestrat el.

Multă voie bună se făcù la curtea împĕratului, când vĕḑură că fata cea frumoasă ear se întoarce sănătoasă acasă; ba împĕratul de bucurie făcù un ospăț de n'am ce spune.

Fata de împĕrat ocrotea pe slugulița Bul Mihaiu ca pe unul mai de treabă la multe lucruri, nu mai ca sĕ 'l aibă mai des înaintea ochilor, pentrucă vorbind cea oablă: fata de împĕrat de câte ori vedea pe slugulița, totdeuna o sageta oare cum prin inimă, fiind că 'și aducea aminte de cel ce o a scăpat dela moarte.

Dragostea fetei de împĕrat cătră Bul Mihaiu din ḑi în ḑi creșcea tot mai tare, dară nu i-o putea spune din mai multe motive, pre cari ni le putem închipuí fie-care fără leac de bătae de cap.

Dela un timp fata de împĕrat se hotărì sĕ nu mai țină mâța în sac, ori de ce ia da capul.

Odată Bul Mihaiu ducea lemne în chilia fetei, și când întră în chilie, fata a început al năcăjí.

Fata de împĕrat vĕḑêndul, că s'a supĕrat, 'l rugă cu ce cuvinte scia mai frumoase sĕ nu se supere, dară toate în zadar; ba ce era mai mult: el își luă rĕmas bun dela toți și numai sĕ plece. Nici unui curtean nu-i părea așa rĕu după Bul Mihaiu ca fetei împĕratului; ea, fata împĕratului, merse a doua oară la el sĕ-l roage, ca sĕ mai rămână, făgăduindu-i că nu-l va mai supăra nici odată, dar ce se veḑi: ea adecă, când Bul Mihaiu își stergea lacrămile cei curge de supărare, vede în degetul lui inelul cel de aur, care la fost băgat ea în degetul lui Bul Mihaiu.

Fata împĕratului înlemnì și nu credea ochilor sei, și fără a mai perde timpul alergă și spuse tatălui seu.

Auḑind aceasta împĕratul, 'l roagă pe viteazul Bul Mihaiu se i urmeze în împĕrăție.

Multe rugate n'a asteptat nici Bul Mihaiu, căci socotia, că ori și cum, tot mai bine împĕrat ca slugă.

Vĕḑênd împĕratul, că Bul Mihaiu sĕ învoesce sĕ fie împĕrat în locul lui, i dedù fata de soție și ia urmat în împĕrăție. Nu trecură apoi multe ḑile și se dusă veste și poveste, că împĕratul s'a maritat fata după Bul Mihaiu, și a făcut ospăț pe un fund de fedeleș.

Cetea.

I. Bota.

„Moskowskija Wjedomosti“ ḑice, că Rusia nu are lipsă se intreţină cu nimenea relaţiuni, nici chiar sĕ închee o alianţă defensivă. Ea nu se teme de rĕsboiu, dar nici nu-l doresce şi atâta e destul pentru manţinerea pacei şi totodată sĕ priceapă contrarii Rusiei planul ei şi sĕ se alăture la el. Politica rusească oferă cea mai sigură garanţă pentru manţinerea păcei europene. „Novosti“ declară, că Rusia nu voesce decât chiarificarea şi respectarea tractatului de Berlin. Bărbaţii de stat austro-ungari şi germani n'aveau decât sĕ notifice oficial, că se învoesc pentru întrarea contractului în valoare cu privire la Bulgaria şi era de ajuns aceasta, pentru ca Europa sĕ fie fost earăşi cuprinsă de curentul pacinic. Germania aşa a asigurat „Nordd. All. Zt.“ — încă voesce respectarea tractului de Berlin; Rusia urmăresce acelaşi scop. Unde dar se află aici motivul de ceartă. Noi voim sĕ împăcăm neînţelegerile. Dacă şi cei din Viena voesc aceasta, închee foaia rusească, şi dacă voesc cu tot preţul pacea, n'au decât sĕ se încreadă în sinceritatea Rusiei.

În ton de tot pacinic scriu acum şi jurnalele francese asupra situaţiunei. La Liberté aduce următoarea scire datată din Petropolea: Puteţi fi siguri, că pentru un moment orice conflict între Austria şi Rusia este delăturat. Representanţii ruşi din Londra, Berlin, Viena şi Roma au asigurat pe ministrii afacerilor esterne, că Rusia a fost necesitată a lua aceste dispositiuni, şi că dislocaţiunea trupelor va înceta

Pe când jurnalele ruse desfăşură şi espun părerile lor asupra situaţiunei, „Budapester-Tagblatt“ ocupându-se de cestiunea apĕrărei Ardealului scrie între altele: Nu mai încape nici o îndoială, că Rusia va năpăstuì asupra noastră, atăcându-ne în partea cea mai debilă în privinţa strategică, adecă în Ardeal. Am cheltuit multe milioane şi de mulţi ani ne ocupăm cu întărirea graniţelor din spre Nord, fără sĕ ne mai gândim măcar la asigurarea Ardealului, care este cheia monarchiei noastre. Îngrămădirea de trupe, înscenată cu atâta sgomot la graniţele despre Galiţia trebue sĕ o considerăm numai de o demonstraţiune deşartă. În Ardeal nu s'a făcut chiar nici o întăritură prin pasurile de acolo, prin cari ori-ce general rusesc cu toată pasa cea bună poate sĕ între în Ardeal şi sĕ ne atace intignă, cât timp noi gândim la întăriturile nordice.

Foile din România ne spun, că camera română a votat un credit de ḑece milioane pentru procurarea a o sută de mii de pusci cu repetiţiune precum şi pentru procurarea de muniţiune. Afară de aceasta camera a votat un proiect, prin care sĕ se mărească contingentul de armată.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Baia de Criş, 19 Decembre, 1887. Alegerea de deputat în cercul Baia de Criş a lăsat rane adênci în inimile multora. Şi sunt oameni, şi din sînul nostru, cari vreau sĕ ţină aceste răni deschise, şi prin el poporul într'o continuă agitare. Nu a fost destul, că d. e. în comuna X. cantorul a fost huiduit din strană, fiind-că la alegerea de deputat trecuse în castrul străin, nu a fost destul că în altă comună N. N. a fost tuns de consătenii sei, eară unui al treilea i s'a smuls — se ḑice — cânepa, mai trebuiau nouĕ motive spre a fermenta de nou poporul. Nu era, sĕ vede, destul de măchnit acest popor blând, trebuia ca nouĕ fapte sĕ i se dea, pentru-ca tot mai mult sĕ vină la convingerea, că organele administrative vreau ruina lui, dar nu binele lui.

În pretura noastră Baia de Criş lucrurile au apucat o direcţiune foarte periculoasă. D-nul Markosy cu ori ce preţ vrea sĕ arete, că scie a-şi căpătui oamenii, cari i-au făcut servicii electorali.

Dar sĕ viu la fapte. Marele pretore a început şicanarea comunelor române cu alegerea de ḑudi. Candidează 3 inşi pe cine vrea el. Comuna întreagă e în contră afară de unul doi, eară dênsul denumesce pe carele vrea — firesce unul, carele a votat cu Hollaky — pentru-că acesta e omul dênsului.

Tot astfel s'a întêmplat în comuna Dobroţ — unicul carele a votat cu H. a fost pus jude. Comuna întreagă a făcut protest, dar scim noi ce resultat au protestele.

În comuna Obêrşa, lucrul a fost mai drastic. Nu a fost de ajuns, că pretorele a pus jude pe un om urgisit de tot satul, dar când comuna întreagă — chiar şi un frate al alesului — au strigat, că ei nu voiesc cu nici un preţ pe cel ales — haiducul pretorelui — ni se spune, că au tras sabia şi a voit a bate la oameni.

Dar şi-a dat de oameni, acestia apucară lemne dintr'un stângin şi se puseră în defensivă. Haiducul tugì în casă, unde stătu închis cu pretorele şi notariul.

Pe încetul poporul a fost domolit şi împrăsciat pe acasă, de către fruntaşi. În ḑiua următoare comuna întreagă a venit la advocatul Truţa în Baia de Criş, ca sĕ facă protest contra abusului pretorului. Aceste sunt lucruri proaspete, şi dacă pretorele va continua astfel, când va finì cu alegerea de ḑudi întreaga pretură va fi agitată; căci nu e lucru mic a pune în fruntea unor comune nesce oameni ca vai de ei, ale da averea pe mâna lor, eară oamenii onesti, cari au încrederea poporului sĕ fie delăturaţi. Unde vom ajunge pe calea aceasta nu scim, scim atâta, că nemulţămirea cresce înspăimêntătoriu, graţie celor din fruntea comitatului, cari pun pretori de aceia, cari nu cunosc de loc firea poporului nostru.

Ni se spune, că în unele comune arênda trilunară, carea până acum incurgea la biserică, s'a băgat în aruncul comunal.

Astfel s'a întêmplat în Obêrşa şi alte comune. Atrag atenţiunea consistoriului din Arad, căci pe încetul în mod tăcut, bisericile gr. or. din pretură vor fi lipsite de venitele lor — de dreptul trilunariu de crîşmărit.

Tot din graţia pretorelui comunele au fost provĕḑute cu table, firme, numai în limba maghiară, aşa încât străinul umblând prin Zarand i-se pare că aici totul e unguresc.

Pentru-ca lucrul sĕ fie mai cu forfoiu, la Baia de Criş într'un cap şi în celalalt stâlpii, pe cari sau pus numele comunei, sunt colorati în tricolor maghiar. Veḑi bine aici se face têrg, şi se vaḑă românii, că puternic e pretorele.

Descriind giurstările de pe aici sĕ revin la protestul românilor în causa alegerei de deputat.

La 30 Novembre v. s'au început învestigarea de către comisariul Török Zoltan, şi a durat până Marţi la 8 Decembre st. v. în Baia de Criş.

Investigaţiunea aceasta este foarte instructivă din mai multe puncte de vedere considerând împregiurările în cari ne aflăm noi românii.

La investigare au luat parte advocaţii părţilor, advocatul Nabradczky, venit de curênd în Baia de Criş, carele nu scie limba română, eară advocatul protestătorilor dl Desean din Arad şi mai pe urmă dl adv. Pop Teodor din Baia de Criş. Bărbaţii de încredere pentru Hollaky, — Ulain — ear pentru partida protestătoare: Vasiliu R. Damian, interprete a fost un tinĕr: Piets. — Comisariul încă nu scie de loc limba română. Notari au fost parte un Szida notar, parte scriitoriul pretorial.

Oameni chemaţi sĕ fasioneze la 132, cari au şi venit şi aproape toţi au şfasionat numai românesce, altă limbă nici nu sciu. Comisariul a purces rigoros, s'au luat fasiunile la protocol, cum s'au dat, în asta privinţă nu avem a ne plânge.

A făcut însĕ o impresiune neplăcută asupra publicului român împregiurarea, că pretorele şi subpretorele din Baia de Criş a fost liberi a lua parte, şi au luat parte la fasiunile părţilor contrari, pe când chiar pretorele din Baia de Criş a fost unul, carele a abusat mai mult de paciinţa alegĕtorilor dlui Truţa Altcum comisarul a fost în cuartir la pretorele. Dar de lucruri de acestea noi nu ne formalisăm. Ne-am indignat însĕ vĕḑênd, că şi acum s'au făcut presiuni asupra alegĕtorilor, ca sĕ fasioneze fals. Si din partea cui? Din partea unui Tomuţa şi Szida, aşa ni se spune. Scriitoriul lui Szida dând citaţiunile la oamenii din Junc le ḑice sĕ meargă pe la notariul că nu le va fi calea în deşert. Dar oamenii vin şi spun la protocol cele ce li s'au întêmplat. Eară din notariatul lui Tomuţa jurară fals judele din Bulzesci şi Tomnatec, — aceasta se deduce de acolo, că au venit martori 3—4, cari au jurat contrariu ḑudilor. Însuşi preotul nostru din Bulzesci poate sĕ documenteze cu mai mulţi martori despre aceasta. Pe când asupra alegĕtorilor din notariatele lui S. şi T. se făcean presiuni, pe atunci spionagiul şi denunţările din partea susnumiţilor asupra unora din inteligiinţă curgiau ca ploaia.

Preotul nostru Rusu a fost citat, în urma denunţărilor mârşave — la comisar şi după-ce a fost ascultat, a fost provocat momentan sĕ părăsească Baia de Criş; preotului Bolboca i s'a interḑis a umbla pe stradă.

Mai mulţi martori — după fasiune au fost provocaţi a părăsì numai decât Baia. Pe când asupra noastră curgeau denunţările, pe atunci ei făceau ce le plăcea.

Fiele însĕ de bine. Adevĕrul tot a eşit la lumină. S'a constatat prin jurămênt, că 132 oameni au fost respinşi cu forţa dela vot, s'au constatat că in locul morţilor au votat alţii, ba în locul unui mort au votat doi inşi, s'a constatat că mulţi n'au fost acasă şi au votat alţii în locul lor, firesce pentru H. S'a constatat, că preşedintele Imecs — formal a voit sĕ facă presiune asupra alegĕtorilor în insoţire cu Gligor ḑicênd alegĕtorilor, că voturile date lui Truţa nu vor avea valoare.

Nu pot sĕ retac, că unii oameni citaţi au venit până la Baia de Criş, şi de aici a fost îndrumaţi acasă, ḑicênduli-se că nu e lipsă de ei, firesce din partea oamenilor lui H.

Nu au fost ascultaţi dintre alegĕtorii, cari au fost închişi bătuţi şi despoiaţi de dreptul de votisare cu ocasiunea alegerei, deşì numĕrul acestora se suia la 40 şi unii erau induşi şi în protest. Se vede, că comisariul nu a avut îndrumări a citi şi pe acestia. Citaţiunile la mulţi li s'au dat noaptea, şi în ḑiua următoare avea sĕ fie la Baia de Criş. Pe unii nu i-au aflat acasă.

— — — — — — — — — — — —

Convingerea generală pe aici este: că punctele din protest, la câte s'au făcut cercetare s'au dovedit de adevĕrate. Preşedintele comisiunilor Imecs, Mihalovics, şi toată ceata câtă cu alaiu au candidat pe H. sunt compromişi până după urechi. Se asceaptă cu încordare cercetarea criminală.

S.

Mulţămită publică.

Subscrisa me vĕd îndemnată a aduce respectuoasa mea mulţămită P. T. domni membrii ai consistoriului archidiecesan, cari nu numai prin presenţă la înmormêntare, dar şi prin depunerea unei frumoase cununi a binevoit a da onoarea ultimă defunctului meu soţiu. De asemnea primească călduroasa mea mulţămită dl prof. de cântări D Cunţan şi toţi domnii clerici din chorul seminarial, pentru esecutarea cântărilor rituale în decursul înmormêntărei.

Sibiiu, 14/26 Decembre, 1887.

Maria Reou născ. *Rutscher.*

Ovaţiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul ţĕranilor, geniul, cele şepte muse.

Acţiunea primă.

(O regiune liberă la ţeară. În mijloc un portocal cu fructe, împodobit cu cununi de flori şi pantlice. Ţĕranii sunt ocupaţi cu plântarea portocalului în pământ, pe când fetiţele şi copii 'l încungiură cu lanţuri de flori.)

Tatăl.

Cresce, cresce, şi înfloresce,
La noi te înpământenesce,
Pom cu fructul aurit!
Şi-ale tale ramuri multe,
Tot prin zoni ferbinţi crescute,
Sĕ reverse înḑĕcit
Roada-ţi dulce aromată,
Ce încântă lumea toată!

Toţi ţĕranii.

Cresce, cresce şi te 'nalţă
Spre a ceriului nobleţă!

Junele.

Din florile-ţi cu bun miros
Rĕsară fructul mult gustos,
Şi falnic, ca un vechiu stejar,
Sĕ 'nvingi al têmpului amar!

Toţi.

Şi falnic ca un vechiu stejar,
Sĕ 'nvingi al têmpului amar!

Mama.

Primesce-l la sînu-ţi, protectore sânt,
Ajută-i sĕ crească pe-al nostru pământ!

Copila.

Voi, Driade zimbitoare,
Oreade încântătoare,
Şi tu, Pan, sburdalnic ḑĕu!
Apăraţi-l de urgie,
Negre vremuri, vijelie,
Ce le aduce ceasul rĕu!

Toţi.

Apăraţi-l de urgie
Negre vremuri, vijelie,
Ce le-aduce ceasul rĕu!

Junele.

Ceriul clar, lin sĕ-ţi zimbească
În albastra lui coloare,
Roaua sĕ te întinerească,
Şi raḑele dela soare!

Toţi.

Roaua sĕ te 'ntinerească
Şi raḑele dela soare!

Tatăl.

Şi ori-ce călător pribeag,
Sĕ simtă în pieptul lui cu drag
O dulce bucurie;
Căci bucuria te-a plântat
Aici, şi binecuvêntat
Sĕ fii pe vecinicie,
De ori şi care muritor,
Ce gustă nectaru-ţi cu dor!

Toţi.

De ori şi care muritor,
Ce gustă nectaru-ţi cu dor!
Toţi joacă împregiurul pomului la sunetul musicei.

(Va urma).

* (Semne de emancipare). Nu de mult în Bucuresci dna Profira Conta, doctor în medicină dela facultatea din Paris, a depus cu succes esamenul de liberă practică înaintea unui juriu compus din doctorii: Felix, Theodori, Demetrescu Severean Demosthenes şi Alexiu.

Varietăți.

* (Denumiri în armată). Maj. Sa a denumit pe supra-locotenentul Pavel Luchit de șeful corpului major în corpul al 3-lea de armată; Alec. Tanca de sub medic la bat greu div. Nr. 24; de locotenenți în reservă: Filip Aladar reg. 51 de inf: Eugen de Lemeni reg. 2 inf; Nicolae Dima reg. 2 inf; L. Clococean de Vineția infer. 28 bat. de vênători; G. Bibescu 23 bat. de vênători; Aureliu Popescu reg. 64 inf; Alecs. Boros, reg. 51 inf.; Ioan Șerban, sub-loc. reg. 82. — Transferați fură supra-locot: Ioan Sagaican reg. 50 inf. și Macsimilian Loșan la al 3-lea corp de art. și Elia Loncar la 33 reg. inf.

* (Aniversare) In cercul preainaltei familii împĕrătesci în 24 l. c. s'a serbat ḑiua nascerei a 50 a Majestății Sale reginei noastre. Aceasta serbare la espresa dorință a Majestății Sale a avut un caracter de tot familiar poate și pentrucă a coincis cu ceremoniile obicinuite la curte în presară serbătorilor Crăciunului.

* Înmormêntarea archivariului consistorial **Ioan Reou.** Ori ce despărțire dintre ai sei fie și interimală produce durere și îngrigire, și cu cât trebue sĕ fie mai mare durerea, când o soție credincioasă cu 4 copii micuți, cari de aci înainte au mai multă lipsă de îngrigirea părintească, trebue sĕ se despartă pentru totdeauna de iubitul ei soț, respective tată. La acest act de adêncă întristare, ce s'a sĕvêrșit Duminecă la 2 oare, a luat parte un numĕr frumos din publicul nostru de aici. Conform posițiunei sale onorul final i s'a dat în forma corespunḑĕtoare. Serviciul funebral fù sĕvêrșit sub conducerea dlui ases. consist. Zacharia Boiu, de protopresbiterul local, Simeon Popescu, parochul din suburbiul Iosefin, Petru Simtion și protodiaconul archiepiscopesc Sergiu Medean, ear cântările le au esecutat corul seminarial. De o adêncă intristare era cuprins întreg publicul, vĕḑênd în urma cosciugului pe 2 copilițe micuțe, pe o neconsolabilă vĕduvă tineră și pe socrii bĕtrâni ai defunctului. Aceasta durere la mormêntul repausatului s'a manifestat prin resunetul suspinelor publicului, care a fost provocate și prin frumoasa cuvêntare funebrală rostită de dl ases. cons. Z. Boiu cu succesul propriu d-sale, — în carea cu cuvinte pătrunḑĕtoare a descris starea tristă, în care a rĕmas familia defunctului.

Primească jalnica familie și condolența noastră, ear celor competenți a se îngriji de soartea preoțimei, și cu ilustrarea acestui cas concret le atragem atențiunea, ca cu o oară mai nainte sĕ facă pașii de lipsă pentru asigurarea esistinței familielor rĕmase după preoți.

* (Postal). Direcțiunea postală-telegrăfică din Sibiiu pentru ocuparea postului de magistru postal în comuna Dobra (comit. Huniḑoara) escrie concurs cu termin de 3 septĕmâni. Acest post pe lângă contract oficial și depunerea unei cauțiuni de 100 fl. e dotat cu 200 fl. renumerațiune anuală și 22 fl. pentru înmanuări. Denumitul magistru postal va fi datoriu a susține — după un plan statorit din cas în cas de direcțiunea postală — o cariolă cu un ca, ce va comunica pe ḑi de douĕ ori dela Dobra la gara din Gurasada și indărăpt, și pentru aceea în cererea de concurs sĕ se pună și suma, pentru care este aplicat a satisface acestei recerințe.

* (Legat pentru asociațiunea transilvană) După cum cetim în „Familia“, rĕposatul Ioan Mezei, paroch gr. or. în Oresti a lăsat în favorul asociațiunei transilvane 2000 fl. v. a, pentru care a fost asigurat la banca „Transilvania“.

* (Bilanțul presentat de comisiunea financiară ungurească) după raportul budgetului pro 1888 este: 326,747,731 fl., venituri și 345,016,847 fl., cheltueli, resultă un deficit 18,269,116 fl.

* (Noul președinte al Franciei Sadi Carnot.) Noul președinte al Franciei Sadi Carnot, a cărui simpatie față de tinĕrul regat român o accentuează mai multe foi din România, prin o scrisoare a notificat regelui României alegerea sa de președinte al republicei francese. Scrisoarea aceasta fù inmanuată regelui prin trimisul estraordinar și ministru plenipotențiar al Franciei de Coutouly.

* (Ce e la ordinea ḑilei în conversațiune în Viena.) Mișcările diplomatice din timpul mai din urmă formează pentru vienesi un substrat destul de mare, pentru ca ei sĕ poată clădí pe acesta câte și mai câte combinațiuni, cari de altmintrelea în parte mare sunt numai nisce invențiuni goale, fără nici o temeinicie. De present iată ce preocupă pe vienesi: 1. Alteța sa archiducele Albrecht călătoresce la Petersburg 2. Archiducele Carol Ludovic a statorit programa călătoriei sale orientale 3.) Principele Ferdinand de Coburg intenționează a părăsì tronul bulgar. 4. Generalul Schweinitz presentează țarului proiecte de complanare. 5. Ministrul de finanță austriac prin un circular a impus tuturor oficianților din resortul seu cea mai strictă tăcere cu privire la mersul lucrurilor la acest minister 6. Institutul de credit contractează cu domnii: de Dunajewski și de Tisza pentru emiterea de rente.

* (Institut de surdo-muți.) În cea din urmă ședință a representanții comunale din orașul Cluș între altele s'a luat un conclus, ca sĕ se ridice în acel oraș un institut pentru surdo-muți. În afacerea aceasta se va consulta și părerea ministrului Trefort, esmițêndu-se o representațiune la dênsul și totdeodată comitetul esecutiv va pregătí un memorand la adresa dietei. Amintitul institut umanitar se va ridica treptat în decurs de mai mult timp. Spesele în parte mare se vor acoperí din dările comitatelor din Transilvania, cari dări din acest incident vor fi urcate cu ceva.

* (Flotilă mercantilă română.) Camera română a votat un proiect de lege pentru înființarea unui serviciu național român de navigațiune pe Dunăre.

* (Clopotul metropoliei din Bucuresci.) După cum se anunță din Pesta, turnarea marelui clopot s'a făcut și a reușit pe de plin.

* (Și săracii Romei simt iubileul Papei) Pontificele roman a adresat o scrisoare cătră cardinalul Parochi, vicarul general din diecesa Romei, în care Papa, cu provocare la ajutorul oferit de sfântul Scaun în tot anul sĕracilor din Roma la serbătorile Crăciunului, 'și esprimă dorința ca acel ajutor din considerare la iubileul seu, sĕ se urce deastădată la suma de 140,000 franci.

* (La cine sunt aḑi bani?) Milioanele, de cari dispun astăḑi mulți fii de ai poporului israilitean ne pun în uimire. Averea totală a unor state nu ajunge nici pe departe sumele cele uriașe ale câtorva jidovi baroni, cari cu banii joacă lumea, cum le place.

Baronul israilit, Hirsch, din Paris a pus la dispositiunea țarului 100 milioane franci, ca sĕ dispună de acesti bani după plăcere. Tot acest baron a depus la o bancă din Londra 500 milioane franci cu menirea, ca din interesele, cari earăși sunt uriașe, sĕ se creeze scoli evreesci în Rusia în general și în părțile orientale.

Cât de inferioare vor fi scolile noastre confesionale susținute cu crucerul pe lângă scolile, ce vor întemeia jidovii cu milioanele lor! Apoi baronul Hirsch câte milioane va fi mai posedând, dacă sute de miiioane sacrifică pentru ridicarea poporului seu!

* Din Bucuresci ni se scrie: Facultatea de medicină din Bucuresci în timpul scurt, de când dl Dr. Victor Babes și-a ocupat catedra de profesor, distinsul român bănățean a ajuns a fi unul dintre cei dintâiu profesori ai facultății.

* „Tribuna“ a espus prin articolii ei din urmă pe românii ardeleni neîndreptățitelor prigoniri ale opositiei din România.

* Proiectul de lege al ministrului Sturdza va trece, se ḑice în procsima sesisiune a camerelor în discuție. Prin această reformă dl Sturdza își va câștiga un merit la recunoscința țĕrii și în monument neperitor în istoria culturei române.

* Academia Română va alege, așa se vorbesce, în procsima sesisiune generală, de membru în locul lui Cipariu pe distinsul ei bibliotecar dl Ioan Bianu. Dl Bianu e român ardelean și un om care 'și-a câștigat prin valoarea sa cele mai înalte legături literare și sociale. Cea-ce am dorí e însĕ ca dl Bianu pe lângă înfluența morală înaltă de care se bucură, sĕ profite pentru a ocrotí pe tinerii ardeleni muncitori, dar mai vîrtos se nu ne prea „boierim“, căci poate un om se aibă cea mai întinsă și mai distinsă legătură și totuși sĕ nu neglige cercurile românesci de preste munți.

* (Dar pentru Papa). Cardinalul Haynald, care va călătorí la Roma a fost rugat din partea principesei Clementina de Coburg a oferí Papei o epistolă omagială și un dar pentru iubileu. Darul acesta constă din un potir prețios, care este împodobit cu însigniile familiei coburgice, burbonice și papale și e provedut în gravuri frumoase cu următoarea înscripție: „Hommage d'une fille de St. Louis au successeur de St. Pierre.“ (Omagiul unei fiice alui Lodovic cel sfânt, adus succesorului sf. Petru).

* Mâncarea de predilecțiune a lui Lessing a fost lintea, Schiller mânca șuncă foarte bucuros mai în toată ḑiua; vin însĕ bea puțin. Lui Wieland îi plăceau prăjiturile și plăcintele. Klopstock iubia cu atât mai mult mâncările fine. Pașteturile le mânca bucuros și bea vin de Rin, mai târḑiu de Bordeaux, mai simplu a fost Kant, mâncările lui principale erau lintea, napi cu slănină, mazere cu picioare de porc și poame ferte.

* (Semnele timpului.) După cum scrie „Națiunea“ mai mulți supuși austro-ungari din România, reserviști în armată, au primit ordin a se reîntoarce la regimentele lor.

* (Din cele ce sunt la ordinea ḑilei.) Douĕ jurnale rusesci, cu numele „Nowosti“ și „Nowoje Wremja“ scriu, că până când Austria și aliații ei nu vor da doveḑi nedubioase, că respectează pretensiunile Rusiei asupra Bulgariei conform tractatului, până atunci pregătirile militare rusesci nu vor înceta. Aceste aserțiuni ale numitelor jurnale le aprobă și alte ḑiare rusesci. — Nu-i de glumit.—

* Vinul ḑicea un beutor pasionat este un servitor neascultător, eu îl trimet în stomach și el sĕ sue în cap.

* Un țeran își jertfí mai toată averea pentru educațiunea fiului seu și când vĕḑú, că acela n'a învĕțat nimic, suspină: „Ah câte vaci am dat eu pentru acest singur bou!“

* (Vindecarea ofticei prin aer. — In ședința dela 28 Novembre, 1887 a Academiei de de sciințe din Paris s'a discutat influența aerului asupra desvoltărei ofticei. Statistica ne învederează un mai mare numĕr de morți de oftică în centrurile populate ca prin sate. E încă de acord cu dl Brown-Sequard, care spune că s'au vindecat caverne mari în ambele părți superioare a plămânilor prin culcarea afară a ofticosului — bine învĕlit cu flanele și cauciuc —; rĕul s'a opritu și cavernele s'au vindecat.

Dormiți, dar — bolnavi sau sănătoși — totdeuna în odăi bine aerisate și ventilate, căci aerul neprimenit din locuințe ne poate ucide cu timpul!.. Mai mult, când vĕ construiți locuințe faceți sĕ se așeḑe deasupra locului, unde veți pune patul un fel de horn, prin care se pĕtrunḑă aerul. Feriți-ve de curenturi de aer, dar nu de ventilatoare. Lăsați ferestrile totdeuna deschise ḑiua în odaia, unde veți dormí noaptea și pe care sĕ o ocupați ḑiua cât de puțin timp.

* (Berea străină în Francia,) În Francia se consumă mari cantități de bere străină, și mai cu seamă bere de Germania. Deși în Francia calitatea hemeilui, ca și a orzului sunt aceleași ca și în Germania, cu toate acestea se consumă mai multă bere străină decât indigenă și este cu greu de a cunoasce adevĕrul acestei consumări. Toți francezii, cari își iubesc țeara speră, că acest sistem de importațiune va fi abandonat pe viitor, punênd înainte cestiunea de patriotism și interesele economice.

Francia își va ajunge scopul, punêndu-se pe această cale.

Cifrele de mai jos dovedesc, că Francia își cunoasce greșala. În 1883, importațiunea de bere germană a atins cifra de 261,409 hectolitre; în 1884 325.488; în 1885, 282.345 și în 1886 această cifră a fost redusă la 233.807 de hectolitre, sau cu 127.602 hectolitre, mai puțin ca în 1883. Aceasta este pentru Germania o perdere de 6—7 milioane. Pe când Germania a câștigat 1883, 18—19 milioane l. n.; în 1886, a perdut deja 6—7 milioane, care bani au rĕmas în Francia. Și când franceziii vor consuma numai bere fabricată la ei, vor câștiga poate preste 20 de milioane.

* (O statistică.) Iată numĕrul cailor, catârilor și măgarilor, de cari pot dispune unele state din Europa în timp de rĕsboiu: Rusia 21,570,000; Austro-Ungaria 3,500,000: Germania 3,500,000: Francia 2,800,000 cai și 300,000 catâri; Anglia 2,790,000 cai; Spania 680,000 cai și 2,300,000 catâri; Suedia și Norvegia 600,000; Belgia 390,000, Danemarca 300,000; Olanda 120,000; Portugalia 88,000 caí și 50,000, catâri și măgari.

* (O plută monstră.) Cea mai mare plută, care s'a vĕḑut vr'o dată este pluta, care percurge în acest moment distanța dintre Scoția-Nouă și New-York. Ea se compune din 27,000 de copaci legați unul de altul cu lanțuri, cari toate împreună sunt legate de un lanț central, care trece prin mijlocul plutei de la un capĕt până la cel-alt al ei. Această plută are forma unei țigări în lungime de 175 metri și în lățime de 25 metri. Aceste dimensiuni se apropie deci de dimensiunile renumitului vas „Great Eastern,“ care a fost întrebuințat pentru punerea primului cablu transatlantic.

Aceasta plută este recunoscută de vaporul „Miranda“ și se află acum plutind d'alungl coastei de la Masschusts. Dacă această plută va ajunge la destinațiune fără sĕ întâlnească nici o pedecă se vor mai construí și altele după acelaș tip, și aceasta va fi o revoluțiune în lumea transporturilor de lemne, căci călătorind ast-fel sub formă de plută, transportul de lemne nu va costa aproape nimic, pe când îmbarcați pe vase 27,000 de copaci, ar costa ca transport 125,000 franci

* (Care este inventatorul timbrului postal?) După cât se pare aceasta cestiune n'a fost nici odată limpedită.

Sub Ludovic XIV scim, că Francisc de Velayer concepu planul să stabilească o mică postă în Paris; portul unei scrisori nu era de cât de un ban, şi se achita de mai nainte prin mijlocul unei bande imprimate; ideia sa ingenioasă era prea timpurie, căci ea căđu faţă cu indiferenţa publicului.

În 1823 d. Treffenberg supuse camerei nobilimei din Suedia nisce plicuri postale, cari nu fură adoptate. După câţiva ani, dl Carol Whiting, tipograf din Londra, şi dl Stead din Yarmuth, propuseră în zadar administraţiunei engleze plicuri, bande sau foi timbrate.

Aceasta ideie nu trebuia să se realiseze decât după şase ani, cu marea reformă postală, de care Sir Rowland Hill îşi legà numele, după cum arată o foaie specială, „le Colecţioneur de timbres-poste“ ca răspuns la reclamaţiunile unui d-n Patrick Chalmers, care revendica pentru răposatul seu tată, James Chalmers, librar din Dundee (Scoţia,) inveţiunea timbrului postal adesiv, de care Sir Rowland Hill s'ar fi folosit în profitul seu.

Se scie, că oraşul Londra a ridicat o statue lui Sir Rowland Hill, mort în 1879, „îndrăsneţul inovator, căruia Marea Britanie 'i datoresce posta uniformă şi cu preţ redus.“

* (Despre pleşuvie.) Capetele pleşuve devin o trăsură din ce în ce mai bătătoare la ochi a civilisaţiunii moderne, ţice „Phrenological Jurnal.“ Acest fenomen trebuesce atribuit fără îndoială, activităţii nervoase, ce caracterisează timpul nostru, căci el este vĕđut cu deosebire în centrurile mari de poporaţiune, unde comerciul şi cultura intelectuală ajung la gradul cel mai înalt. În acele centruri, jumătate din bărbaţii de patruđeci ani este mai mult sau mai puţin pleşuvă, şi încât privesce femeile de aceeaşi vêrstă, sunt mai numĕroase acelea cari, desfăcute de pĕrul străin, ar putea să arate pe craniul lor ceea ce Scriptura numesce „gloria lor.“ Unii fisiologişti merg până a afirma, că nu e departe timpul, când englezii, francezii, germanii şi americanii vor fi aproape toţi pleşuvi.

Căderea pĕrului îşi are mai totd'auna causa sa în o nutriţiune necomplectă a foliculei piloase, şi această anemie locală poate să se datorească unor cause numĕroase. În unele cazuri, spre pildă în friguriile tifoide, se produce imediat, şi vezi zi cu zi, cum se manifestează pleşuvia; dar de ordinar atunci papilele nervoase ale pielei pĕroase, a cărei neacţiune adusese aceea lipsă de nutriţiune, îşi recapĕtă repede energia proprie, şi pĕrul creşte earăş. Unele boale de piele, aceea, eczema, erysipela, pot de asemenea să determine o pleşuvie timpurie sau permanentă. In general ori ce micşorează energia constituţională este de natură a rări pĕrul.

Adesese vĕd femei: cari îşi nutresc copii, că devin mai mult sau mai puţin pleşuve în timpul perioadei lăptări, şi cari n'au trebuinţă de cât de puţină odihnă, de câte-va tonice şi de o alimentare întăritoare pentru a-şi recăpĕta pĕrul. Cu toate acestea, nu se pare, că pleşuvia vêrstei este necesarmente asociată cu slăbire simţitoare a forţelor vitale. In foarte multe cazuri este o particularitate ereditară, care se iveşte pe la vêrsta de 35 până la 40 ani şi se desvoltă gradat.

Dar causa directă, — nesuficienţa de nutriţiune a pielei pĕroase, — este totd'auna aceeaşi. Această nesuficienţă devine oare cum constituţională, aşa că bulbul pilos sfêrşeşte prin a se desfiinţa cu desăvêrşire; capilarele sale au dispărut, însuşi folicula nu se mai marchează nici prin cea mai mică depresiune pe pelea pĕroasă, şi asta îi şi dă acea lucire aşa de mare, că mulţi oameni ar putea o crede artificială.

În general se admite, că pleşuvia nu se ivesce cât timp pielea pĕroasă conţine o proporţiune îndestulătoare de ţesătură grasă; asta ar esplica faptul, că femeile nu-şi pierd aşa de timpuriu pĕrul ca bărbaţii. Pe lângă têmple şi la regiunea posterioară a capului, la punctele unde se ataşază muşchii, se găsesce mai multă ţesătură grasă de cât pe crescetul capului, de aceea pĕrul este încă des prin acele părţi, pe când sinciputul a rĕmas pleşuv.

Dacă perderile ţĕsăturii în grăsimea pielei pĕroase concurg de a produce pleşuvia, atunci se poate admite, că ori ce tinde a-i păstra consistenţa normală trebue să se ajute la păstrarea pĕrului. Trebuesce deci, să se îngrijească aceea ţĕsătură, când dă semne de boală, şi mai ales de pityriasis, care se manifestează prin formarea de epidermă a unor solsuleţi asemănători tărâţei, ce se numesce de obişnuit mătreaţă. Această mătreaţă se poate opri, şi precauţiunea poate să fie de ajuns pentru a împedeca căderea pĕrului.

Posta redacţiunei.

Dlui I. B. învĕţătoriu. Favor în privinţa abonărei foaiei poate se dee numai „ Comisiunea administrativă a tipografii archidiecesane“. Red.

Loterie

Sâmbătă în 23 Decembre 1887.

Viena:	**20**	**56**	**49**	**79**	**60**
Timişoara:	**68**	**8**	**13**	**49**	**19**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 23 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	98.25	97.20
Renta ung. de hârtie	80.20	81.30
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	94.50	93.—
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	112.—	—.—
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea ţecimei de vin	98.75	99.—
Sorţi ungureşti cu premii	122.50	121.50
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.50	148.—
Sorţi de regularea Tisei	123.50	123.—
Renta de aur austriacă	111.70	111.75
Acţiuni de bancă de credit ung	282.50	282.50
Acţiuni de credit austr.	276.40	276.40
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	136.50	136.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	885.—	884.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbăriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	6.03	6.05
Napoleon	10 05	10.02
100 marce nemţesci	62.82½	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	126.85	127.—

Nr. 204. [1760] 1—1

Publicaţiune.

Georgiu Bogdan din Hărţăgani e despărţit de pribegita lui soţie Ana Radu tot din Hărţăgani prin sentinţa Venerabilului Consistoriu archidiecesan din 28 Maiu, 1885 Nr. 868 B.

Aceasta se aduce la cunosciinţa publică în sensul §-ului 124 din procedura matrimonială.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Zarandului.

Brad, la 21 Septembre, 1887.

Vasiliu Dămian,
protopresbiter.

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Braşov	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8.59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 130 Sibiiu, Joi 17/29 Decembre, 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sünt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 16 Decembre, 1887.

În ajunul Crăciunului după calendariul Gregorian situațiunea politică era foarte încordată. Nori grei se ridicau din toate părțile și amenințau cu descărcarea vijeliei asupra cetățenilor, cari doresc desvoltare liniștită și pacinică. In bisericile creștine apostolii păcei, preoții dela altariul Domnului vestiau pacea pe pământ, bunăvoirea între oameni, ear în presa europeană apostolii rĕsboiului, oamenii, cari poartă sabie, deveniră foarte activi, și puseră la ordinea ḑilei deslegarea cestiunei orientale tot prin sabie. Situațiunea între asemenea împregiurări ni s'a părut foarte critică. Am ḑis, că departe au trebuit lucrurile se ajungă, dacă oameni se pun pe ultima rație, pe sabie și tun.

Când cestiunile europene au trecut preste stadiul, în care matura înțelepciune a diplomaților dela masa verde nu se mai simte destul de tare a le neteḑí, și aduce în consonanță cu dorința cetățenilor, cari nu ușor se resoalvă, cel puțin nu cu ușurință se resoalvă la jertfa de sânge, atunci trebue sĕ vorbească cel ce poartă sabia, și cel ce dă direcțiune tunului spre oastea duşmanului.

La noi toate erau puse pe terenul acesta.

Ministrul nostru de esterne prin organul seu „Fremdenblatt" condiționează eventualele mĕsuri de apĕrare dela ulterioarele mĕsuri militare la granița monarchiei noastre.

Se convoacă la consiliu căpeteniile ostește sci nu se mai vorbesce despre deslușiri pe cale diplomatică, nu se încearcă o împăcare pe calea pertractărilor a divergenților, cari deschid o mie de ușițe de scăpare, ci se cere sfatul puterei armate, care pune în cumpĕnă autoritatea forței reale, pe care se basează starea actuală a monarchiei în concertul european, se întreabă acei oameni, cari de multe ori din provocarea de rĕsboiu își fac și ambițiune personală.

Pe asemenea cale mergea discusiunea în presa europeană. Ḑiarele din Germania puneau în cumpĕnă forțele militare ale armatei rusesci în fața armatelor puterilor aliate — Germania, Italia și Austro-Ungaria.

Ḑiariul cel mai cetit în Ungaria, „Egyetértés", mai mult însĕ „Budapesti Hirlap" din o peană militară publică articoli rĕsboinici, cari se ocupau cu mijloacele de comunicațiune ale Rusiei în vreme de rĕsboiu, și ajung la resultatul, că abia în o jumĕtate de an poate ea concentra și pune în acțiune contra inimicului o armată de jumĕtate de milion.

In acest ton rĕsboinic scria o peană militară în „Budapester Tageblatt" și ce e mai caracteristic acest ḑiar află cu cale a merge și mai adênc în tractarea cestiunii. „Quid tunc" dacă va suna tunul, adecă ce vor face popoarele din monarchia noastră la casul unui rĕsboiu. Și acest ḑiar află cu cale a pune în vederea cetitorilor și o revoluțiune internă natural după vederea ungurului dela acest ḑiariu, revoluțiunea internă o vor provoca românii prin ținuta lor.

Așa sta situațiunea înainte cu câteva ḑile.

Cu satisfacțiune trebue sĕ luăm notiță despre stadiul ei de astăḑi. Complanarea divergențelor s'a luat din mâna soldaților deocamdată, și din nou e pusă în mâna diplomaților, cari pot judeca cu sânge rece și nu ușor își vor închide toate ușile de scăpare.

După scirile cele mai nouă împĕratul Germaniei a trimis țarului Rusiei o scrisoare, a cărei cuprins e de mare importanță politică.

Se vorbesce, că complanarea diferențelor e pe calea de a devení faptă împlinită, și ca jertfă va cădea principele Bulgariei.

Vom vedé cum se vor mai desvolta lucrurile.

Revista politică.

După cum am anunțat în mai multe rênduri, negoțierile vamale ale monarchiei noastre cu Italia au avut resultat favorabil și astfel în partea aceasta, după scirile de până acum, suntem feriți de un resboiu vamal. Ambele părți au cedat, căci între alarmările cele înspăimêntătoare trebuia, ca aceste două state sĕ-și întărească relațiunile amicabile și mai tare prin buna învoire și învingênd toate greutățile, cari ar fi putut serví drept motive de neînțelegere.

Din Pesta se anunță oficios în aceasta cestiune, că ratificarea contractului de tarifă și comerciu se va efeptuì numai după ce va fi luat în considerare din partea ambelor legislative. In urma acestora regimul italian, cu toate că contractul a fost votat din partea parlamentului italian, nu putea sĕ-l activeze, ci trebuia mai întâiu sĕ astepte ratificațiunea. Pentru ca însĕ acest contract atât de însemnat pentru ambele părți totuși sĕ poată întra în activitate, guvernul italian, sub responsabilitatea lui, a stăruit ca el sĕ între măcar provisorice în valoare, dacă n'ar întimpina vr'o pedecă din partea regimelor noastre. Regimul austriac și cel ungar, pricepênd bunele intențiuni ale italienilor, s'au dat consimțĕmêntul. Astfel dar îndată ce se vor mai efeptuí și formalitățile necesare, va urma atât în Roma cât și în Viena și Pesta publicarea contractului provisoriu, care cu 1 Ianuariu 1888 va și întra în valoare.

Șirul scirilor pacinice, cari dau simptoame de menținerea bunelor relațiuni între diferitele state europene se intregesce cu espunerile ḑiarului „Nord." Organul secretariatului împĕrătesc rus, după ce descrie desvoltarea lucrurilor din Austria, recunoasce cumpĕtul cel mare, ce s'a impus monarchia noastră prin luarea decisiunilor în conferințele din Viena ținute sub președința monarchului și cari sunt o garanță pentru manținerea păcei, nu numai între Austria și Rusia, dar chiar a păcei europene. Cu plăcere constatăm ḑice „Neue Fr. Presse," că acest limbagiu blând și neobicinuit a lui „Nord" se deosebesce în mod esențial de estremitățile, ce se scrieau în sĕptĕmâna trecută în acest organ și cari împrăsciau în tot locul frică și groază. În declarările acestea ale ḑiarului „Nord" se află și un verdict indirect asupra articolului cunoscut în foaia „Ruski Invalid", care judeca atitudinea Austriei ca motiv de provocare. Austro-Ungaria, închee numita foaie, e tot așa de hotărită a năsuí pentru manținerea păcei ca și Rusia. Ea va face tot, ce e necesariu pentru a se asigura contra unui atac eventual și noi sperăm cu „Nord," că scirile alarmătoare de rĕsboiu, ce s'au respândit în timpul din urmă, vor da loc unor sciri pacinice și imbucurătoare.

După o telegramă din Petropolea, adresată ḑiariului „N. Fr. Presse", ḑiarele pledează a se începe negoțieri între monarchia noastră și Rusia, la aceaste negoțieri sĕ nu ia parte însĕ și Germania. În cercurile politice se vorbesce ca Austria, sĕ adreseze principelui de Coburg o notă colectivă a tuturor puterilor, prin care sĕ-l provoace sĕ abḑică dela tronul bulgar, indigitându-i-se tot odată și mĕsurile energice, ce se vor aplica, dacă el n'ar satisface acestei provocări. Rusia ia asupra sa garantarea independinții Bulgariei și tot în același timp va ficsa și sfera de influință, ce are sĕ o esercite ea precum și aceea, ce are sĕ o esercite monarchia noastră, în statele orientale. Pe lângă aceasta ḑiarul „Sviet" mai e de părere, ca sĕ se stabilească încă un articol, privitoriu la deșertarea Bosniei și a Herțegovinei. Acesta va fi tot odată și o garanță pentru întregitatea Turciei. Și aceasta trebue sĕ se pretindă cu tot dreptul din partea Rusiei. Ea nu se poate mulțămí cu detronarea și alungarea principelui de Coburg, ci lucrul de căpetenie este d'a scoate pe popoarĕle slave de sub influința germană, ce lucră tot în detrimentul progresărei și consolidărei popoarelor slavice.

FOIȚA.

Ovațiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul țĕranilor, geniul, cele șepte muse.

(Urmare.)

Acțiunea a doua.

(Musica esecută o arie mai domoală, pe când din fund se vĕd venind geniul și cele șepte ḑine. Țĕranii se retrag, pe ambe părțile binei, geniul pășesce înainte, artele plastice la dreapta și celelalte la stânga lui.

Corul muselor.

Noi venim din depărtare,
Preste țĕri și preste mare;
Căutăm popoarĕle de-arêndul
Prin veacuri, cum ne duce gândul,
Căutăm un loc de adăpostire
Pe-acest pământ, ca în iubire
Sĕ 'ncoronăm al păcii tron, —
Departe de al lumei svon, —
Cu flori, ce mintea le-a cules
Pe-al omenirei tainic șes.

Junele.

Privesce, ce vĕd ochii mei?
Un cerc frumos de semiḑei!
Imagini pentru noi strĕine,
Cari rĕspândesc zimbiri divine!

Geniul.

Unde spada nemiloasă
Curmă al omului traiu dulce,
Unde poftele hîdoase
Pe om la peire-l duce,
Unde ura și prostia
Și-au înfipt al lor picior;
De-acolo, ca de urgie,
Noi fugim din calea lor.

Corul muselor.

Urîm lumea înfectată
De al vițiului venin,
Lingușirea, falsitatea,
În veci le desprețuim,
Când vîrtuțile 'ncununĕ
Fruntea vr'unui muritor,
Îi ridicăm împreună
Monument neperitor.

Copila.

Ce vedenie plăcută,
Si ce simțiri în pieptul meu!
Îmi pare ceata cunoscută,
Dar n'am vĕḑut-o 'n traiul greu!

Toți țĕranii.

Ne pare ceata cunoscută,
Dar n'am vĕḑuto'n traiul greu.

Geniul.

Stați! Căci oameni vĕd aicea,
Cari au traiul fericit;
Cu cununi, și cu pantlice
Este un pom împodobit.
Ce înseamnă — aceasta oare?
Spuneți! E vre-o sĕrbătoare?

Tatăl.

Ca păstori noi în iubire
O ḑi veselă serbăm.

Geniul.

Spuneți, care fericire
O simțiți? Toți ascultăm.

Mama.

Onoare dăm Alteței Sale,
Reginei noastre-i facem dar,
Ce coborì 'n această vale,
Sĕ steargă al traiului amar.

Junele.

Ea este bună, zimbitoare,
Ca rașa dulce dela soare.

Geniul.

Ei bine, fii mei iubiți,
Dar acest pom de ce-l sădiți?

Cumcă în adevĕr ca motiv al încordărei relaţiunilor se poate priví lupta între influinţa slavă şi între cea germană se poate uşor deduce şi dintr'un discurs, rostit de regele Milan, din incidentul serbărei patronului familiei Obrenovici. În aceste timpuri critice, a ḑis între altele regele, prin care trece acum Europa, accentuarea individualităţii naţionale are o îndoită însemnătate. *Decumva lucrul va ajunge acolo, ca ideea slavă se vină în conflict cu idea germană* Sêrbia nu se va amesteca. Sêrbii nu vor putea fi germanisaţi, dar uşor poate fi naţiunea sêrbească slavisată şi atunci soarele ei a apus. *Nimenea nu poate pretinde dela actualii representanţi ai familiei Obrenovici, ca se servească de mijloace pentru propagarea şi consolidarea ideei slave. Secretul politicei sale esterne* este ca sĕ urmeze tradiţiunilor familiei, al cărui representant este.

Mare svon a produs în România o corespondenţă a ḑiariului vienes „La Corespondence de l'Est“ care este încondeiată în Bucuresci şi e venită din sorginte *autorisată*: In aceasta scrisoare se vorbesce despre atitudinea, ce o ar putea lua România în casul unui rĕsboiu între monarchia noastră şi Rusia. Raporturile diplomatice ale guvernului român — se ḑice în corespondenţă — faţă cu amândouĕ imperiile sunt cât se poate de *corecte*. Mesagiul regal afirmă, că aceste raporturi erau intime, afirmaţiunea este adevĕrată însĕ numai la suprataţă, în fond însĕ este în România o antipatie foarte pronunţată în contra Rusiei. Păstrăm formele diplomatice, manţinem raporturi escelente, dar nu putem uita luarea Basarabiei şi nedreptatea strigătoare, cu care Rusia a plătit sângele soldaţilor români, căḑuţi pe câmpurile de bătaie ale Bulgariei. Se simte în ţeară, că înaintarea ruşilor spre orientul meridional trebue în mod fatal se cuprindă într'o ḑi şi România. Rusia este vrăşmaşa reală a românilor. De altă parte aceasta primejdie nu esistă din partea Austriei şi dacă n'ar fi cestiunea Transilvaniei, care de altmintrelea pentru un moment, nu e la ordinea ḑilei, raporturile austro-române ar putea devení foarte cordiale. Din toate acestea reese, că în cas de rĕsboiu Austria ar avea în România mai multă simpatie. Aceasta nu va sĕ ḑică însĕ, că într'o astfel de întêmplare România s'ar pronunţa contra Rusiei. Guvernul domnului I. Brătian este cu deosebire practic şi mai cu seamă patriotic. El se va ferí cât îi va fi cu putinţă sĕ stea la o parte pentru a nu suferi nimic; nu se va amesteca in evenimente, decât dacă n'ar putea face altmintrelea. Atunci el ar priví unde este interesul României şi la cas de trebuinţă ar pune capĕt simpatiilor şi antipatiilor. — Asupra acestei scrisori, „Românul“, care o a tradus întreagă din foia vienesă ḑice între alte, că în împregiurările acestea nu e de loc practic ca autorisatul sĕ trimbiţe în toate părţile antipatiile şi simpatiile lui şi nici aceea, că Rusia este duşmană a României. Pe ce-şi întemeiază corespondentul gazetei vienese afirmaţiunea, că „aceasta primejdie nu esistă din partea Austriei“? Şi dacă astăḑi cestiunea Transilvaniei nu este la ordinea ḑilei, cine 'l asigură, că în aceasta „boîte à surprises,“ care se numesce cestiunea orientului, ea nu va apărĕ mâne. Ne cunoascem bine şi cu austriacii şi cu ruşii. In curs de sute de ani i am cântărit şi pe unii şi pe alţii. Turcia şi România au dreptul sĕ susţină, că din toate statele europene ele sciu în toate părţile lor politica celor douĕ imperii vecine. Şi prin urmare de ce aceasta declaraţiune de simpatie pentru Austria, când orientul se clătină. Partida liberală era mai prudentă în 1887.

Tumultele studenţilor din Rusia.

Acum în timpul faimelor de rĕsboiu, ce vin cu droaia din spre Rusia, pentru de a produce o ferbere deosebită în spiritele pacinice dela noi, credem a fi de interes pentru cetitorii nostri, dacă comunicăm în cele de mai jos un articul apărut în „W. Tagblatt“ şi scris în Petersburg, asupra tumultelor de studenţi dela universităţile rusesci şi asupra oribilităţilor barbare, cari se pot comite încă aḑi în imperiul ţarului. Corespondenţa aruncă o lumină tristă asupra referinţelor putrede din monarchia moscovită.

Petersburg, 20 Decembre.

„Renumitul inspector al universităţii din Moscva, Brisgalow, un favorit al rĕposatului Katkoff, este de mult neplăcut studenţilor. Studenţii afirmă, că dênsul angajează spioni printre dênşii şi că provoacă scandale dêndu şi în acelaşi timp aerul de a fi un protector al lor. I s'a imputat cu deosebire, că a înfiinţat o reuniune de cântări, care 'şi ţinea repetiţiile la dênsul în casă, o ocasiune pentru de a şi deobliga pe studenţi pentru scopurile sale. Primile conflicte între Brisgalow şi între studenţi au isbucnit încă în toamna anului trecut, cari au avut de urmare numĕroase arestări, relegări şi închiderea sofragerii universităţii.

Ura în contra lui Brisgalow crescù de aci tot mai mult şi mai mult. Se formă între studenţi o reuniune, care avea anumitul scop de a face imposibilă rĕmânerea lui Brisgalow. Într'una din ultimele conveniri s'a decretat, ca Brisgalow sĕ fie insultat în faptă la prima provocare.

La 4 Decembre a. c. s'a dat un concert pentru ajutorarea studenţilor sĕraci. Aci se escă un conflict între Brisgalow şi nisce studenţi, şi inspectorul primì dela un ascultătoriu de anul al cincilea, cu numele Sinjawski, douĕ palme. Ḑiua următoare apărù curatorul (Popetschitel) şi le făcù studenţilor imputări pentru purtarea lor; urmară nouă tumulte, curatorul huiduit o luà la fugă.

La 6 Decembre curtea universităţii era deja des de dimineaţă ocupată de poliţie şi căsaci. Studenţii se întrunirĕ şi trimiserĕ o deputaţie la rectorul, cu rugarea de a se presinta în sala festivă a universităţii. Când se înfăţişà rectorul acompaniat de curatorul, îi presentară studenţii o resoluţiune, în care se declară, că procederea lui Sinjawski o aproabă toţi studenţii. Rectoratul sĕ fie indulgent faţă cu Sinjawski, ear lui Brisgalow sĕ-i dea drumul. Şi în fine, ca noua ordonanţă pentru universităţi sĕ fie ştearsă.

Drept rĕspuns la aceste pretensiuni, toţi cei presenţi fură lipsiţi de cărţile lor de legitimare, şi avertisaţi ca de-ocamdată în localurile universităţii sĕ nu mai între.

La 7 Decembre universitatea earăşi era ocupată de poliţişti şi casaci. Studenţii, ce absentaserĕ ieri şi au dat şi ei cărţile de legitimare şi au declarat, că sunt solidari cu colegii lor. De oare ce însĕ casacii nu voiau sĕ le permită întrarea în universitate, se născù o păruială, la care studenţii îşi luară drept arme de apărare pietrile de prin curte; ear casacii făcură fără nici o milă întrebuinţare de cnutele lor. La mai mulţi studenţi li s'au rupt — în înţelesul literal al cuventului — nasul şi urechile din rădăcini. Doi studenţi au rĕmas morţi pe loc, trei au fost răniţi de moarte. Casacii ascunserĕ apoi cadavrele celor căḑuţi. Studenţii cerurĕ predarea colegilor lor căḑuţi, drept rĕspuns s'au făcut arestări numeroase.

Până acum au fost relegaţi cu totul 27 studenţi, ceilalţi prinşi se află încă în temniţă. Ascultătorii academiei de agronomie precum şi cei dela politechnic se declarară solidari cu studenţii universitari. Damele studioase ale universităţii predară studenţilor o adresă călduroasă de simpatie.

Şi universitatea din Petersburg este închisă. Aci causa este ordonanţa cea noauă pentru universităţi, care face nisce restricţiuni ne mai pomenite în arangiamentul acestor scoa'e înalte.

Studenţii din Odessa au aderat la 1 a l. c. la ţinuta studenţilor din Moscva şi s'au dechiarat solidari cu ei, protestând în contra puterii. Urmarea a fost închiderea universităţii din Odessa. Tumulturi s'au ivit la Charcow şi la Casan tot în acest înţeles.

Atât ca estras din corespondenţa publicată în „Wiener Tagblatt.“ Escesele studenţilor ori ce motori ascunşi ar avea, la tot casul nu sunt fără de o mare însemnătate pentru situaţia, ce domnesce în Rusia. Şi dacă e ceva la mijloc, apoi adevĕruri de aceste strigătoare, cari trag dungă peste multe planuri mari şi bine iscodite, sunt cele mai potrivite alintări pentru oamenii cuprinşi de mania de a se rĕsboí.

Incunosciinţare.

Din incidentul *iubileului de 50 ani a „Gazetei Transilvane“* constituindu se în Braşov un comitet pentru arangiarea acestei sĕrbări *în seara de 31 Decembre 1887* şi în ḑiua de *1 Ianuariu 1888 st. v.*, se aduce aceasta la cunoscinţă publicului român cu învitarea de a lua parte la această serbare.

Acei onoraţi domni, cari voesc sĕ ia parte la aceasta serbare sunt rugaţi sĕ binevoiască a încunosciinţa pe sub scrisul preşedinte al comitetului arangiatoriu *până în 26 Decembre 1887*, st. v., spre a se putea lua dispositiunile necesare.

Braşov, în 14 Decembre, 1887.

Vasile Voina,
preşedinte.

Varietăţi.

* (Denumiri de capelani.) În armata honvedimei şi anume în despărţ. VI-lea, grupa I la 21 fură denumiţi de capelani de classa II a: Nicolau Raţu, F. Vereş, Ioan Fodor, Antoniu Pal, Ambrosiu Tatar, Alecsandru Costea, Ioan Pop, Nicolau Munteau, Alecsandru Butica, Macarie Grozea; la 22: Dionisie Pop, Parteniu Grama, Iosif Murĕşan şi Gregorie Cărciunaş; la 23: Zacharie Sasu, Vasilie Muşat, Ioan Popitia, Dionisiu Aron, Ioanichim Ciurea, Zaharie Tilicea, Ioan Draia, Dimitrie Siandru, Iacob Ghija, Galacteon Vasu, Ioan Cocan şi Ioan Ţenţu.

* (Serbarea Crăciunului la Curte.) După cum se obicinuia mai în toţi ani aşa şi în anul acesta serbarea Crăciunului la curte s'a făcut numai în cercul strêns familiar. Împĕrăteasa însăsi a condus împodobirea pomului, care se află aşeḑat într'un salon al Maj Sale. Împĕratul şi împĕrăteasa au fost suprinşi cu multe daruri bogate de Crăciun din partea membrilor familiei. Acestea toate stau frumos aşeḑate sub coroana pomului. In apartamentul princesei de coroană s'a împodobit un pom de Crăciun pentru mica princesă Elisabeta. Părechea princiară de coroană a luat ceaiul în apartamentul împĕrătesc. Împĕrăteasa, precum se crede va petrece timpul de earnă în capitala monarchiei, deoarece nu s'a făcut până acum alte dispositiuni, cari de obicein se făceau la Crăciun.

* (Cas de moarte.) **Dimitrie Ienciovici**, unul dintre negutătorii de frunte din Braşov — după cum auḑim — în etate de 76 ani s'a mutat pentru totdeuna la locurile cele vecinice, unde dreptii se odichnesc. Vrednicul bărbat, distins prin faptele lui nobile şi neperitoare s'a bucurat totdeuna de iubirea şi stima românilor şi a străinilor. Viaţa lui e plină de activitate şi vrednică de imitat. El a fost comersant vrednic, epitrop şi membru al bisericei din cetatea Braşovului. Ca membru al delegaţiunei şi al Eforiei scoalelor centrale române gr. or. a fost totdeauna la locul seu. Dimitrie Ienciovici a fost membru fundator al Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român şi a altor reuniuni, cari promovează cultura şi se disting prin binefaceri. In ultimele momente ale vieţii sale vrednicul bărbat a înzestrat scoalele centrale române din Braşov cu 30,000 de franci pentru ridicarea unui internat şi pentru scopuri scolare; tot spre acest scop a dăruit un hotel în Tuşnad, ce preţuesce 12,000 franci; pentru biserica română din cetate 300 franci, pentru serbările junilor braşoveni 2000 de franci, a mai dăruit şi alte sume pentru reuniunile române din Braşov.

* Transferarea direcţiunii postale telegrafice din Sibiiu la Cluş după cum anunţă „Kolozsvár“ nu se va putea face imediat,

---

Junele.

Ea venì din depărtare
Şi departe-i al ei dor,
Vrem sĕ fie cu 'nfocare
Ţĕrei noastre-un scump odor.

Geniul.

Şi de aceea sădiţi pomul în pământ cu rădăcină,
Ca în patrie regina indigenă sĕ devină?

Copila.

Câte suveniri plăcute o atrag către a sa ţeară,
Din copilăria-i dulce, a vieţii primăvară:
Braţele sânte de mamă, cea mai mare fericire,
Al surorilor sin gingaş şi a fraţilor iubire.
Toate-acestea, ah, pute-vom sĕ le 'nlocuim vr'odată,
Dă natura pentru acestea bunuri o dreaptă rĕsplată?

Geniul.

Iubirea n'are margini, pĕtrunde în tot locul;
Din o schîntee mică se nasce, cresce focul.
Avutul scump de acolo nimeni nu-l răpesce,
Dacă a lăsat iubire, iubire aici găsesce.

Mama.

Dar ea easă din palate,
Din palate aurii;
Ce-i viaţa dela sate
Pe ale noastre verḑi câmpii?
Sîngur soarele-i splendoare
La noi! Ah, plăcea-i-va oare?

Geniul.

Păstori, nu e dat vouĕ, ca sĕ puteţi pĕtrunde
Un suflet nobil, care o lume 'n el ascunde.
Un spirit mare 'n lume marimea şi-o arată,
Vîrtuţi lăsând în cale-i, şi 'n lume nu o caută.

Junele.

O, străini iubiţi şi pacinici! Arătaţi-ne vr'o cale,
Cum i-am câştiga iubirea, şi sĕ-i fim cu toţii plăcuţi;
Cu plăcere împletire-am tot cununi Alteţei Sale,
Şi-am conduce-o într'ale noastre colibi pacinice din munţi.

Geniul.

Un suflet bun ori unde va fi, se simte bine;
El singur îşi crează o lume pentru sine.
Precum un pom se 'ntinde în pături şi-şi primesce
Prin rădăcini puterea, prin care se 'ntăresce,
Aşa şi-un suflet nobil, prin fapte glorioase,
Rĕmâne 'n lume vecinic comoară preţioasă.
Degrab sĕ 'ncopciază iubirea cu o iubire,
O patrie e ţara, în care-i fericire.

Toţi ţĕranii.

Învaţĕ-ne, străine! Arată-ne un mijloc,
Cum sĕ legăm regina de-al nostru pacinic loc?

Geniul.

Aflată-i legătura, ea vine dela sine,
Aici într'astă ţeară nu toate-i sunt străine:
Căci cum ne vom numí, pe mine cu a mea ceată,
La prima ei privire, ne va cunoasce îndată,

(Va urma).

deoarece în Cluș deocamdată lipsesce un edificiu potrivit pentru lucrările acestei direcțiuni. Din considerare la împregiurarea aceasta, edificiul de postă din Sibiiu s'a închiriat de nou pentru mai mult timp

* (Semne de recunoscință prea înaltă.) Pe timpul marelor manevre din toamna trecută Majestatea Sa ș'a avut cuartirul pe la mai mulți magnați magiari, precum la Juliu Andrássy în Terebes, la contele Eugen Festetics și la baronul George Bánffy pentru buna ospitalitate, ce a aflat în sinul familiilor respectivilor domni, Maiestatea Sa li a trimis portretul Seu, ca semn de recunoscință. Contele Iuliu Andrássy a primit întreg portretul în miniatură, ceilalți doi domni contele Festetics și baronul Banffy, primiră numai bustul Maiestății Sale în uniformă de Feldmareșal.

* (Limba rusă în armata noastră.) După cum se scrie, în anul viitoriu se vor deschide mai multe cursuri voluntare pentru învețarea limbei rusesci la diferite despărțăminte din trupele austro-ungare.

* (Foc). Marți între 4 și 5 oare d. a. lumea sibiană a fost alarmată de foc. In băcănia dlui Bugarsky (strada Cisnădiei) a esploadat un butoiu cu petroleu. Tot Marți noaptea a isbucnit foc într'o pivniță din strada Poplăcei. Focurile au fost ușor și curênd localisate și stânse.

* (În fața nouei situațiuni.) Cu ocasiunea conferințelor militare din Viena baronul A. B. puse în casina națională contelui Iuliu Andrássy următoarea întrebare: „Escelență, vom avea resbel, sau nu?“ „Întreabă pe țarul,“ rĕspunse contele Andrássy, „acela 'ți va putea da rĕspunsul dorit.“

* Representanța comunală de aici va ține o ședință Vineri în 30 Decembre n. la 4 oare d. m. în casa magistratului.

* (Populațiunea capitalei Ungariei.) Josif Körösi, directorul biroului statistic din Budapesta, în urma ultimei conscripțiuni a populațiunii capitalei în o publicațiune a sa dă următoarele sciri cu privire la numĕrul locuitorilor: În conscripția din 1 Iuliu 1886 s'a aflat 411,917 locuitori civili, cu 51,366 mai mulți ca la conscripția cu $5^1/_2$ ani înainte. Numĕrul total al militarilor staționați în capitală a fost 10,640 suflelete. Adăugênd suma aceasta pe lângă cea precedentă resultă ca numĕr al întregei populațiuni 422,557. În timpul conscripțiunei au fost absente din capitală 16,308 persoane. Adăugată și această sumă pe lângă 422,557 și luându-se în considerare mersul populațiunii până în 1886 în numĕr rotund populațiunea capitalei sĕ urcă de present la suma de 440,000 suflete. Crescerea sĕ socotesce pe an cu $2^3/_5$ procente. Uimitoare este creșcerea populațiunii în partea capitalei numită Estravillan, unde popolațiunea a crescut îndoit.

* Fortificațiunea capitalei române se continuă. Generalul Brialmont a fost chemat urgent la Bucuresci pentru inspectarea fortificațiunilor. Ministru de rĕsboiu român a cerut și camera a aprobat cu unanimitate de voturi, un credit de 6.000.000 franci pentru continuarea fortificațiunilor și aprovizionarea diferitelor materiale de resbel.

Suma de 6 milioane se va acoperí ca și cea dintâiu din renta amortisabilă autorisată de Corpurile legiuitoare pentru lucrări de utilitate publică.

— (Convențiunea de delimitare cu Austro-Ungaria). Cetim în „Cur. financiar“: D. Ferechi de ministrul de esterne, a depus în cameră convențiunea de delimitare ficsând definitiv frunțariile între România și Austro-Ungaria. Lucrarea este din cele mai meritoase.

— (Creditul mobilar austriac) a vîndut soldul seu de obligațiuni comunale unui sindicat vienez pe cursul de 133; este vorba de vre o 6000 obligațiuni.

— (Compania austriacă de navigațiune.) „Curierul financiar“ scrie: Un ziar din Galați anunță că, Compania de navigațiune pe Dunăre a tras la Severin tot materialul de vapoară, slepuri, pontoane etc. și adaogă *că această mĕsură e privită ca o precauțiune față cu evenimentele esterioare* Nu scim de unde confrații nostri din Galați trag această conclusiune, scim numai, că mĕsura luată de compania austriacă, *poatae fi privită cu siguranță ca precauțiune d'a pune vasele sale la adăpostul stricăciunilor ce le ar putea causa iarna, în care a întrat.*

— Afară de aceasta, societatea în toți anii are de obiceiu a publica suspendarea curselor sale, când iarna face imposibilă navigațiunea pe Dunăre. O asemenea publicațiune oficială ne apărând până acum, fie-care înțelege, că nici o suspendare de curse n'a putut avea loc.

* (Un surdo-mut ucigaș.) În Alba Iulia s'a întêmplat următoriul cas interesant: un român a întrat în târguială cu un țigan pentru o pereche de cisme. Ca de regulă la târgueli așa și aci, între cumpĕrătoriu și vênzĕtoriu se schimbară o mulțime de cuvinte, partea cea mai mare în un ton mai aspru de cum s'ar fi cădut. Fiul țiganului, care era surdomut, vĕzênd gesticulațiunile atât ale tatălui seu cât și ale cumpĕrătoriului, crezu că acesta voesce se bată pe tatăl seu. Pentruca sĕ-l ferească de periclu luă surdo mutul un lemn, care îi era la îndemână, și lovì atât de vrășmaș pe bunul mușteriu, încât căzù momentan mort la pămênt.

* (Pe câți împĕrați, regi, pași, și președinți de republică a îngropat împĕratul Wilhelm.) În timpul celor 90 de ani ai vieții împĕratului actual al Germaniei 'și perdură tronul în Europa, 9 împĕrați, 52 regi, 6 sultani, 6 papi și domniră numai în statele-unite ale Americei 21 de presidenți de republică.

Din acesti 96 de monarchi, papi și presidenți, trăesc astădi numai încă patru: Isabela fosta regină a Spaniei, Francisc II fost rege al Neapolului, Amedeu ex-rege al Spaniei și sultanul Murad al V-lea. Ceilalți 90 sunt toți în morminte.

Iată-i dela 1797 până astădi.

Împĕrați ai Austriei: Francisc I și Ferdinand I; împĕrați ai Franciei: Napoleon I și Napoleon al III-lea; — împĕrați ai Rusiei: Paul I, Alesandru I, Nicolae I, și Alesandru al II-lea; — al Mexicului: Maximilan I; — cinci sultani: Selim III, Mustafa IV, Mahomed II-lea, Abdul-Megid și Abdul Aziz; — șase papi: Piu VI, Piu VII, Leon XII, Piu VIII, Gregoriu XVI și Piu IX.

Regi: trei ai Prusiei: Frideric Wilhelm II, Frideric Wilhelm III, Frideric Wilhelm IV; — regi ai Sardiniei: Carol Emanuel, Victor Emanuel I, Carol Felice, Carol Albert și Victor Emanoel II devenit rege al Italiei: — cinci ai Neapolului: Ferdinand I, Iosif Bonaparte, Ioachim Murat, Francisc I și Ferdinand al II lea; — trei ai Portugaliei: Iosif, Ioan și Maria de Gloria; doi ai Hanoverei: Ernest-August si George V; — doi ai Wurtembergului: Frideric I și Wilhelm I; — patru ai Bavariei: Maximilian Iosif I, Ludovic I, Maximilian II și Ludovic II înecat mai deunădi; — rege al Westfaliei: Ieronim Bonaparte; — al Belgiei: Leopold I; — al Greciei: Oto I; — trei ai Olandei: Ludovic, Guilom I și Guilom II-lea; — trei ai Angliei: Georgiu III, Georgiu IV și Wilam XX; — trei ai Franciei: Ludovic XVIII, Carol X și Ludovic Filip; — cinci ai Suediei: Gustav IV, Carol XIII; Carol Ioan XIV (Bernadotte) Oscar I și Carol XV; patru ai Danemarcei: Christian VII, Frideric IV, Christian VIII și Frideric VII patru ai Spaniei: Carol IV, Ferdinand VII, Iosif Bonaparte și Alfons XII.

Cei 21 presidenți ai statelor-unite, încep cu Georgiu Washington și se termină cu Artur.

Prinții domnitori și cei din case domnitoare, morți în timpul acestor 90 ani, sunt la numĕr 467.

Și s'ar putea foarte lesne, ca sĕ mai îngrope pe câți-va.

* (Un traducĕter regesc.) Se scie, că regele Portugaliei este un bun traducĕtor. Maiestatea Sa, care a tradus pe Goethe, pe Shakespeare și pe cei mai mulți clasici francesi, se interesează și de literatura modernă. Deunădi îi venise idea de a traduce în limba portugeză și una din scrierile lui Zola: „La terre“; dar înainte de a se pune pe lucru, cetì în presă că traducțiunile lui Zola au fost confiscate din partea guvernului. Spre a nu muncí înzadar regele Dom Luiz adresă ministrilor sei întrebarea, dacă vor lăsa sĕ treacă o traducțiune ca „La terre“ de Emil Zola? Se înțelege fără sĕ numească pe acela, care avea intențiune d'a face acea traducțiune.

Ministrii cereau Maiestății Sale timpul necesar de a cetí cartea și de a cugeta despre admisibilitatea ei. După câte-va zile declară în unanimitate, că n'ar fi cuvenit ca portugesii sĕ cunoască acea scriere în limba lor. In urma acestei hotăriri, regele aruncă la o parte începutul traducțiunei și se reapucă de traducerea lui Ghoete și lui Shakespeare.

* Cetim în „Națiunea“: Disolvarea Camerei pare definitiv hotărâtă pentru ziua de Sâmbătă 19 curent. Așa, cel puțin, se vorbía ieri prin toate cercurile intime ale colectiviștilor. Se spune chiar, că regele ar fi semnat deja decretul de disolvare. Nu se scie încă dacă și senatul va fi disolvat. Nedumerirea aceasta provine din faptul, că guvernul a cerut și grăbit tragerea la sorți a jumĕtate din numĕrul membrilor senatului Se poate însĕ prea bine, ca tocmai resultatul acestor trageri la sorți, sĕ fi îndemnat guvernul la disolvarea ambelor camere.

* (Oul lui Columb.) Un învĕțător vorbesce elevilor sei despre Columb și oul lui. Dupăce el 'și fini prelegerea sa în privința aceasta, pentruca sĕ se convingă, că a rĕmas ceva sau nu din cele esplicate de dênsul, în capul elevilor sei, întreabă pe un elev mai din apropiere: cine a fost Columb? Elevul rĕspunde: o pasere.

Recensiune

asupra opului: **„Metodica școalei poporale“** *de Dr. Petru Pipoș, profesor.*

Partea I generală.

Ce aș fi eu fără de voi, nu sciu, dar mi e groază când vĕd, ce sunt sute și mii fără de voi.

(Was ich ohne euch wäre, ich weiss es nicht, aber mir grauet, Seh' ich, wass ohne euch Hundert und Tausende sind.) *Schiller.*

Aceste cuvinte ale marelui poet german se pot aplica foarte bine față de școală. În adevĕr; ce s'ar alege din sutele și miile de oameni fără de lumină, fără de învĕțătură? Dar cine sunt chemați a lumina mintea popoarĕlor? Cine au sĕ dea învĕțături folositoare odraslelor tinere ale ginților? — In prima linie învĕțătorii poporali sunt chemați a împlini această sarcină grea. În mânile lor este pus viitoriul și soartea popoarĕlor. În privința aceasta sunt foarte caracteristice cuvintele scrise de Florantin în „Albumul Macedo-Român“, pe cari și autorul cărții din cestiune le citează și pe cari pentru caracteristica lor le reproduc și aici:

„Sciți voi, cine poartă în realitate politica cea mare a popoarĕlor?

— Suveranii! —

— Nu. —

— Oratorii camerelor legiuitoare. —

— Nici aceștia. —

— Cine dară? —

— *Invĕțătorii.*

Ei fac cu națiunile aceea, ce voesc.

Puternicii dictează soartea popoarĕlor pentru zile și ani; învĕțătorii o hotăresc pentru secole și milenii.

Voiți sĕ îmbunătățiți soartea unui popor? — spre acest scop înzadar îi veți reforma numai legile..... *trebue sĕ-i ridicați o nouă generațiune de învĕțători aleși, cualificați* .... Aceștia nu vor da neamurilor legi strălucite în codice; — ei îi vor da legi bune — în inimă!“

Soartea popoarĕlor așa dară este pusă în mânile învĕțătorilor și dacă vrea cineva sĕ judece asupra unui popor, nu are decât sĕ cerceteze, ce învĕțători are acel popor, și va fi pe deplin luminat. Un popor, care are învĕțători luminați, zeloși, devotați cu totul chemărei lor sublime, un astfel de popor de sigur se află în stare bună, soartea acelui popor e bine asigurată. Și earăși: un popor, ai cărui învĕțători nu sunt cualificați, cari nu pot înțelege importanța chemărei lor — pe care o privesc numai de o meserie, — cari prin urmare nu sunt devotați causei, căreia servesc; un astfel de popor e de compătimit, soartea lui se află în mâni rele și cu anevoe poate spera timpuri bune.

Și ce învĕțători are poporul nostru românesc? Rĕspuns categoric la această întrebare cu anevoie s'ar putea da acum, pentru-că — durere — împregiurările mașteре, în cari a trăit acest popor, și-au lăsat urmele lor și pe terenul acesta. Aceea nu o poate nega nimeni, că s'a făcut și se face foarte mult în direcțiunea aceasta la români, dar încă nu s'a făcut totul; mai este mult de făcut.

Un învĕțător harnic, care ține cât de puțin la oficiul seu, nu se mulțămesce — și nu poate sĕ se mulțămească — numai cu învĕțătura căștigată în scoală în preparandiă. El trebue sĕ studieze, sĕ-și amplifice cunoscințele căștigate în școală și sĕ mai adaugă și altele nouă lângă acelea. Eară studiarea, căștigarea de cunoscințe nu se poate face din aer; spre acest scop îi trebuesc cărți și eară cărți. Ei dar de unde? Cărți bune de felul acesta, va sĕ dică pentru învĕțători noi românii avem foarte puține și pe acelea le au învĕțătorii încă de când erau în preparandiă. De unde sĕ mai cetească și sĕ mai învețe? Apoi chiar dacă am avea cărți destule, acelea trebuesc cumpĕrate cu bani scumpi, eară bietul dascăl de sat abia 'și poate nutrí pustia de gură, necum sĕ-i mai ajungă ceva din plată și pentru cărți scumpe!? Obiecțiuni de felul acesta nu arareori se pot audí. Un învățător bun însĕ nu vorbesce astfel. El, dacă aude de vr'o carte bună, mai bine nu mănâncă o zi două decât pâne, și 'și procură cartea. Și dacă nu-i permit mijloacele sĕ cumpere cărți mai multe ca prin studiu propriu sĕ-și lărgească cunoscințele, apoi își căștigă cărți mai puține, dar astfel de cărți, în cari sĕ fie cuprins tot, ce doresce el, cărți, cari sĕ-i fie călĕuze pe calea grea a învĕțământului și educațiunei.

O astfel de carte este *„Metodica scoalei poporale“* de Dr. P. Pipoș, care e menită a da sfaturi bune învĕțătorului în cestiune privitoare la scoală și

de a se da în mâna elevilor preparandiali. Procureşi-o fie care învĕţătoriu, ceteascâ-o şi rescetească-o, apoi compareze-şi conduita şi metodul seu cu regulele şi postulatele pedagogice espuse în această carte şi cerceteze întrucât a purces dênsul conform regulelor acelora şi întru cât nu; cerce apoi a se îndrepta, dacă a greşit, ear dacă bine a purces, sĕ urmeze mai departe pe calea cea bună şi resplata: mulţumirea sufletească, iubirea şi încrederea elevilor şi a părinţilor acestora, nu va lipsí.

Materialul este predat într'o limbă uşoară şi într'un stil fluent.

Influenţa limbilor străine însĕ se cunoasce şi în cartea de faţă. Aşa d. e. se dice: „*la aşa o etate*“ lipsesce încă cu desĕvêrşire tenacitatea etc. (pag. 19); de asemenea: „Invĕţământul educativ comunică elevilor cunoscinţele *cu aşa metod*, care îi deprinde etc.“ (pag. 65) apoi: „Educaţiunea *se are* cătră învĕţământ etc.“ (p. 64.) În loc de „*la aşa o etate*,“ s'ar fi putut dice mai românesce: „la această etate“ adecă la etatea de 4—5 ani, de care este vorba. In loc de „*se are*“ s'ar fi putut dice: „stă în raport“ sau: „se raportează“. — etc.

In privinţa ortografiei încă ar fi fost bine sĕ se fi observat cu acurateţă şi consecuenţă. Cuvêntul „se poate“ este scris în două chipuri, şi încă aproape pe aceeaşi pagină: „sĕ póte“ şi „să póte.“ Conjuncţiunea „să“ şi pronumele „se“ sunt confundate şi de aci vine, că vorbele reflecsive sunt scrise când cu „să“ când cu „se.“

Şi încă ceva. Voind a controla citatele din autori străini, trebue sĕ cetesc, sau cel puţin sĕ frunzăresc cartea întreagă ca sĕ aflu citatul respectiv. La citate se obicinuesce — şi trebue — a se spune pe lângă numele autorului şi titula cărţii: ediţia, tomul, pagina, eventual locul şi anul tipărirei.

Aceste sunt nesce scăderi mĕrunte, cari nu detrag nimic din valoarea cărţii şi cari credem, că vor dispărea la a doua ediţie şi nu vor obvení în partea II specială, pe care cu dor o aşteptăm.

P.

Dare de seamă şi mulţămită publică.

(Urmare din Nrii 58, 59 şi 103 ai „Tel. Rom.“

Comitetul de ajutorare, constituit la 24 Aprile a. c. st. n. în comuna Galaţi de lângă Făgăraş în ţara Oltului, spre a aduna ajutoare în favoarea celor nenorociţi prin foc din aceasta comună, după-ce mai pe urmă a mai primit ajutoare din partea marinimoşilor contribuenţi, îşi continuă darea sa de seamă începută în Nrii 58 şi 59 şi continuată în Nr. 103 din „Telegraful Român“ mai departe, şi arată, că au mai încurs ajutoare:

32. Dela onoratul domn Moise Dârlogea, notar cerc. în Rodbav 4 fl. 70 cr., colectaţi dela: Moise Dârlogea, notar cercual în Rodbav 1 fl. 50 cr.; Ioan Mihu, paroch gr. or. în Calbor 50 cr.; Ioan Joanta, paroch gr. or. în Boholţ 40 cr.; Moise Cândea, paroch gr. cat. în Calbor 1 mĕsură de bucate; George Bonea, paroch gr. or. în Rodbav 20 cr.; Ioan Stângu, primar în Calbor 1 mĕsură de bucate; Ioan Pop, colector în Calbor 1 mĕsură de bucate; Filaret Dĕişorean, învĕţător gr. or. în Boholţ 10 cr.; Ioan Stroilă, cassar în Calbor $^1/_2$ mĕsură de bucate; Ioan Cârstea, vice-primar în Calbor 1 mĕsură de bucate şi Vasiliu Neagoie, provisor în Calbor $^1/_2$ mĕsură de bucate. Bucatele s'au vêndut cu 2 fl.; şi cu 2 fl. 70 cr.; primiţi pe lângă bucatele descrise s'a făcut suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela onoratul domn Alecsiu Frateşiu, învĕţător în Satulung (Săcele) 14 fl. 27 cr. colectaţi dela dnii: Victor Popea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Alecsiu Verzea, preot gr. or. în Satulung 1 fl.; Ioan Dorca, învĕţător şi director în Satulung 1 fl.; Alecsiu Frateşiu, învĕţător în Satulung 50 cr.; Ioan Bodean, comerciante în Satulung 40 cr.; Domeţiu Dogariu, învĕţător şi director în Satulung 30 cr.; Nicolau Bârsan, învĕţător în Satulung 20 cr.; George Fulea, învĕţător în Satulung 20 cr. Prin disc dela biserica „Sfintei adormiri“ din Satulung 1 fl. 22 cr.; George Urdea, preot gr. or. în Cernat 1 fl.; prin disc dela biserica „veche“ din Cernat 2 fl. 14 cr.; N. N. 1 fl.; Nicolau Băzărea, comerciante în Turchieş 50 cr.; prin disc dela biserica „veche“ din Turchieş 1 fl. 81 cr.; Radu Odor, comerciante în Turchieş 1 fl.; N. N. 50 cr.; Anastase Bârsan, învĕţător în Turchieş 30 cr. şi Petru Debu, învĕţător în Turchieş 20 cr. — Suma 14 fl. 27 cr. v. a.

Sumele de sub punctele 32 şi 33 a dărei acesteia de seamă, cari fac la olaltă 18 fl. 97 cr.; s'a împărţit celor mai nenorociţi incendiaţi din Galaţi în 18 Decembre, 1887 st. n.

Preste tot la acest comitet de ajutorare s'a adunat şi împărţit până acuma următoarele sume de bani:

a) 400 fl. 80 cr. împărţiţi incendiaţilor la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. împărţiţi incendiaţilor la 5 Iuniu a. c. st. n.

c) 125 fl. 87 cr. împărţiţi incendiaţilor la 11 Septembre a. c. st n. şi

d) 18 fl. 97 cr. împărţiţi incendiaţilor la 18 Decembre a. c. st. n.

La olaltă dar s'a adunat şi împărţit suma de 671 fl. 25 cr., ce desigur a contribuit mult la alinarea suferinţelor celor lipsiţi.

Le mulţămim deci din inimă onoraţilor domni colectanţi şi generoşilor contribuenţi în numele celor incendiaţi, şi vom publica şi mai departe ori-ce ajutoare, ce vor mai incurge şi după aceasta în favorul nenorociţilor din această comună.

Galaţi, 24 Decembre, 1887 st. n.

Ioan Turcu, preşed. — *Nicolau Aron*, secretariul comit. de ajut.

Posta redacţiunei.

Dlui „Cronicariul“ în Arad. La obiectivitate am ţinut totdeuna şi ţinem şi în aceasta afacere, şi am dat şi dăm loc rectificărilor relativ la cele publicate în foaia noastră; noi cunoascem bunăcuviinţa şi în practică nu numai în teorie ca alţii, dar aceea nu se poate *aştepta*, ca atari rectificări sĕ le lăum după alte foi. Noi nu recunoascem autoritatea nici unei foi în privinţa aceasta. Red.

Loterie.

Mercuri în 28 Decembre 1887.

Brünn: **68 43 4 15 69**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 27 Decembre n. 1887.

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	— —
Renta de aur ung. de 4%	93.—	96.50
Renta ung. de hârtie	81.20	80 50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	93.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	110.—	109.50
Obligaţiuni ung. de rescumpĕrarea decimei de vin	98 75	98.—
Sorţi ungureşti cu premii	119.—	120.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	148.—	148.—
Sorţi de regularea Tisei	121.50	122.—
Renta de aur austriacă	108.—	107.50
Acţiuni de bancă de credit ung	270.—	271.—
Acţiuni de credit austr.	267 90	269.80
Scrisuri fonciare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorţi de stat dela 1860	132.75	133.—
Acţiuni de bancă austro-ung.	858.—	860.—
Obligaţiuni urbariale transilvane	104.40	104.—
Obligaţiuni urbáriale croato slavonice	104.25	—.—
Galbin	6.01	6.—
Napoleon	10 04	10.07
100 marce nemţesci	62.37½	62.30
London pe (poliţă de trei luni)	126.90	127.—

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crĕciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfalĕu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Braşov	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfalĕu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.—
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicĭca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicĭca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6 56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase însemnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 131 Sibiiu. Sâmbătă 19/31 Decembre, 1887. *Anul XXXV*

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Nr. 5836 Plen.

Circulariu

cătră toate oficiile protopresbiterale din archidiecesa Transilvaniei.

Fiind că cu începutul anului viitoriu 1888 espiră periodul de trei ani, pe care la anul 1885 s'au constituit comitetele și epitropiile parochiale, de asemenea sinoadele, comitetele și epitropiile protopresbiterale în archidiecesa noastră transilvană, pentru reconstituirea acelora și corporațiuni și organe pe un period nou de trei ani, conform dispositiunilor statutului organic și regulamentelor, ce sunt în vigoare, decretăm și respective improspetăm următoarele norme de procedură.

I. Pe la finea anului curent 1887, fie-care comitet parochial în conțelegere cu oficiul parochial, avênd în vedere § 5 al regulamentului congresual din anul 1878 pentru parochii, va compune consemnarea tuturor acelor parochiani, cari după § 6 din statutul organic sunt cualificați de a fi membri ai sinodului parochial. Aceasta consemnare oficiul parochial o va publica în biserică cel puțin cu 8 ḑile înainte de ce se va ținé sinodul parochial ordinariu în luna lui Ianuariu, 1888. Consemnarea aceasta, după ce va fi aprobată în sinodul procsim ordinariu, se va păstra bine în archivul parochial, provĕḑută cu subscrierea președintelui și a notariului sinodal, eventualminte și cu a membrilor cumitetului parochial, cari au concurs la compunerea ei. Numai acei parochiani pot participa la sinoadele parochiale, cari sunt cuprinși în consemnarea aprobată de sinodul parochial.

II. În decursul lunei lui Ianuariu 1888 la un termin anumit, care se va publica în biscrică cel puțin cu opt ḑile mai înainte, în fie-care comună bisericească se va întruní sinodul ordinariu parochial pentru agendele ordinarie indicate în statutul organic, între cari pentru astădată se numĕră în special alegerea comitetului și a epitropiei parochiale. La ficsarea terminului pentru acest sinod oficiul parochial va fi cu băgare de seamă la § 9 din statutul organic, și eventualminte la îndrumările speciale, ce le va avé dela oficiul protopresbiteral cu scop de a puté participa și însuși protopresbiterul la sinodul parochial.

III. Comitetele și epitropiile parochiale alese pentru periodul de trei ani, ce espiră, vor continua funcțiunile lor până la alegerea comitetelor și epitropiilor noue în sinodul parochial procsim. Într'aceea comitetele și epitropiile de până acum vor esecuta dispositiunile statutului organic din §§ 21, 23 și 27 privitoare la socotelele anuali, la bugetul pentru anul nou și preste tot la averea comunei bisericesci.

IV. Sinodul parochial ordinariu, ce se va ținé în Ianuariu 1888 după pertractarea altor obiecte curente indicate în statutul organic, precum sunt: révisiunea rațiociniilor din anul precedent, statorirea bugetului pentru anul nou, ș. a, va alege pe membrii comitetului și ai epitropiei parochiale, cari vor avé să se constitue numai de cât și să și înceapă funcțiunea; ear lista celor aleși o va subșterne protopresbiterului tractual cu scop de a se promova la consistoriul archidiecesan.

V. Fiindcă comitetele parochiale conform conclusului congresual din anul 1878 Nr. 196 formează scaunele scolari, recerute prin legea țĕrii (Art. XXVIII § 9 din 1876): la alegerea membrilor comitetelor să se aibă deosebită privire asupra acelora, cari după recerințele legii sciu cetí și scrie. Aceasta se recere, pe cât se poate și dela membrii epitropiei parochiale.

VI. Comitetele parochiale ale acelor comune bisericesci, cari susțin împreună una sau mai multe scoale, vor alege din sinul lor câte trei membrii, cari întruniți vor forma comitetul comun scolariu pe șase ani; de asemenea vor forma o epitropie comună scolară, preste tot din patru membrii, pe durata de trei ani, conform §-lui 28 din statutul organic.

VII. Pentru restaurarea sinoadelor protopresbiterale pe un period nou de trei ani, se vor alege atât membrii din cler, cât și cei mireni în proporțiunea și numĕrul statorit în § 38 din statutul organic Alegerile membrilor sinodului protopresbiteral după normele precisate mai jos se va efeptuí cât se poate mai curênd așa, ca sinoadele protopresbiterale, cari sunt de a se întruní în prima sau în a doua Duminecă a lunei lui Februariu, să fie sinoade constituante, și oficiile protopresbiterale să le poată convoca acelea pe una din anumitele Dumineci, cu 14 ḑile mai înainte.

VIII. Alegerea membrilor din cler pentru sinoadele protopresbiterale, conform § lui 140 din statutul organic, se va efeptuí așa: că fie-care oficiu protopresbiteral va defige un termin, și va numí un loc acomodat, la care și unde va conchema pre întreaga preoțime din protopresbiteratul respectiv; ear la terminul defipt, sub președința protopresbiterului sau a administratorului protopresbiteral, preoțimea adunată va alege prin aclamare sau prin votare trebuinciosul numĕr de membrii preoțesci ai sinodului protopresbiteral; despre actul alegerii se va face protocol, care va avea valoare de credențional și acela se va preda oficiului protopresbiteral.

IX. Pentru alegerea membrilor mireni ai sinoadelor protopresbiterale, în puterea autorisării, ce o au consistoriile în §§ 40 și 140 ai statutului organic se prescrie: ca aceste alegeri, analog cu alegerea deputaților pentru sinodul eparchial, să se efeptuească în sinoadele parochiale, după modul următoriu:

1. Fie-care tract protopresbiteral după numĕrul sufletelor indicat în § 38 din statutul organic, se împarte în 16 respective în 24 cercuri electorale, și în fie-care cerc se va alege câte un membru mirean pentru sinodul protopresbiteral.

Fiind-că cu ocasiunea constituirei protopresbiteratelor pentru periodul precedent, împărțirea protopresbiteratelor în cercuri electorale pentru membrii mireni la sinodul protopresbiteral, s'a supus unei revisiuni și s'a aprobat din partea consistoriului archidiecesan, — de aceea, încât nu se vor fi arătat careva scăderi la aplicarea ei, are a se lua de basă aceeasi împărțire la alegeri și pentru astădată; eară, încât oficiile protopresbiterale vor afla de lipsă vre-o modificare sau cu totul altă împărțire a cercurilor electorale: aceasta încă de timpuriu înainte de punerea în pracsă, au să o aștearnă consistoriului spre revisiune. Împărțirea cercurilor electorale oficiul protopresbiteral o va publica singuraticelor comune spre acomodare la alegerea membrilor mireni ai sinodului protopresbiteral.

Se lasă și astădată la voia sinoadelor parochiale, ca atunci când va vení la ordinea ḑilei alegerea membrilor mireni pentru sinodul protopresbiteral, ele să rĕmână sub presidiul lor natural, sau să și aleagă singur numai pentru actul acesta un președinte ad hoc, cu abatere dela § 10 și analog cu § 91 lit. e) din statutul organic; dar în tot casul sinoadele parochiale au să-și aleagă și câte doi bărbați de încredere pentru controlarea votării, precum și un notariu pentru cele scripturistice, conform statutului organic § 7 și 6, combinat cu §§ 40 și 140.

3. Unde, după împărțirea făcută după punctul 1, comuna bisericească singură de sine formează un cerc electoral: acolo sinodul parochial prin aclamare sau prin votare nominală alege definitiv un membru mirean la sinodul protopresbiteral; despre alegere se face protocol special subscris de președinte, de bărbații de încredere și de notariu; apoi un esemplariu al protocolului se trimite de loc la oficiul protopresbiteral si acela se privesce ca credențional

---

FOIȚA.

Ovațiunea muselor.

(Scenă lirică în versuri de F. Schiller. Traducere de *Georgiu Joandrea.*)

Persoanele: Tatăl, mama, junele, copila, corul țĕranilor, geniul, cele șepte muse.

(Încheere.)

Acțiunea a treia.

(Geniul și cele șepte ḑine pășesesc pe prosceniu și fac toate un semicerc. Aci 'și desvălesc atributele lor, pe cari le țineau până acum acoperite.)

Geniul.
(cătră princesă.)

Sum geniul, ce desfășur tot ce e sublim sub soare,
Ear pe mine me urmează șepte muse călătoare.
Noi încoronăm în lume operele ómenirei,
Noi împodobim palatul și altariul dumneḑeirei.
La părinții tei avurăm de mult timp adăpostire,
Eară mama ta cea blândă ne'ndulcea cu a sa iubire.
Pentru noi depunea însași al jertfirci sacru dar,
Cu o inimă curată, pe al ei măiestos altar.
Dênsa ne-a trimis, regină, să-ți urmăm și pe acest loc,
Căci prin noi să 'îndeplinesce în vieață orice noroc.

Architectura.
(Cu simbolul fortificațiunei pe cap, și în mână cu o corabie aurită.)

La rîul Neva falnic, pe tronul meu putinte
Tu m'ai vĕḑut, regină, și al teu protopărinte
Spre Nord, cu 'ndoioșare, la sine m'a chemat;
Acolo o nouă Romă, cu cârja-mi vrăjitoare,
Un raiu plin de mărire, un raiu plin de splendoare
Frumoasa reședință de rege am ridicat.
Pe unde mai 'nainte era o mare lată,
Acum domnesce vesel o lume desfătată.

Sculptura.
(Cu simbolul victoriei în mână.)

Și pe mine, nu odată, m'ai privit cu admirare.
Eu, ce am plăsmuit mărimea anticei lumi legendare,
Am gravat pe-o stâncă neagră, ce va sta 'n eternitate,
Chipul măiestos și falnic al vitezului teu frate.
Frate-teu învêrte acuma acest semn de vitejie,
(arĕtând simbolul victoriei)
În puternica sa mână, ca un dar plin de mândrie.
Armelor lui Alecsandru le zimbia un dulce soare,
Ear acum isbânda o poartă a lui oaste 'nvingĕtoare;
Pe când eu din lut las lumei tot făpturi fără vieață,
El preschimbă pe sĕlbatici într'o nație mărește.

Pictura.

Nici de mine, — a mea sublimă, nu-ți întoarce a ta privire
Carea vesel fac tablouri de o tainică amăgire.
Căci colorile-mi pe pânză cu o putere 'ncălḑitoare,
Într'o inimă mâhnită, ele aprind un dulce soare.
Drăgălaș pot în vieață să amăgesc ori-ce simțiri,
Chiar și inima-i sedusă prin a ochilor priviri;
Prin trăsurile imitate dela omul iubitor.
Îndulcesc durerea amară, sau tredesc în suflet dor.
Cei, cari se despart vre-odată spre apus și meaḑă-noapte,
Pentru ei sum mângăerea, — și nu-s despărțiți în toate.

Poesia.

Nici câtuși me țin în cale-mi, nici vreo aspră legătură;
Liberă eu sbor prin toate spațiurile din natură.
Lumea mea nemĕsurată
Este gândul,
Si unealta-mi aripată
E cuvêntul.
Pe pământ tot ce se mișcă, până și 'n sublimul cer,
Tot ce în vesela natură este un adênc mister,
De pe toate cade vĕlul, toate se descoper mie:
Liber să supun puterii, ce e 'n dulcea poesie!
Dar ori cât eu voiu alege, nu-i nimic mai măiestos,
Ca 'ntr'o formă încântătoare, — sufletul bun, grațios.

Musica.
(Cu o ghitară.)

Tonurile atrăgĕtoare, isvorênd din coarde 'ntinse
Le cunosci, le simți; cu ele mâna-ți gingașe-i deprinsă.
Dacă o inimă-i cuprinsă de vr'un dor sau bucurie,
Ea-și esprimă simțĕmêntul prin un cânt plin de armonie;

ear alesul se însciinţează despre alegere prin presidiul sinodului parochial.

4. Unde o comună bisericească singură de sine formează două sau mai multe cercuri electorale: acolo sinodul parochial după modalitatea din punctul precedinte alege pentru sinodul protopresbiteral atâţa membri mireni, câte cercuri formează aceeaşi comună; trebuind şi în acest cas a se trimite la oficiul protopresbiteral resultatul alegerii şi a se însciinţa cei aleşi, precum s'a spus mai 'nainte sub punctul 3.

5. Unde un cerc electoral se compune din două sau mai multe comune bisericesci: acolo pentru alegerea unui membru mirean la sinodul protopresbiteral, respectivele sinoade parochiale au a păşí în următoriul mod:

a) În sinodul parochial constituit după punctul 2 de mai sus, se face votare nominală câte pe un individ, adecă: fiesce-care alegĕtoriu dă votul seu aceluia pe care-l află bun pentru a fi membru sinodului protopresbiteral. Deci la alegerea aceasta aclamarea nu are loc.

b) Voturile singuraticilor alegĕtori trebue să se însemne după nume la protocol, precum se face şi la alegerea deputaţilor sinodali şi congresuali; ear dacă votarea va fi fost secretă, adecă prin ş̧edule: toate ş̧edulele trebue să se pună sub copertă, apoi să se sigileze şi aşa sigilate să se alăture la protocolul special despre actul alegerii.

c) După terminarea votării protocolul special se închee, se subscrie de preşedinte, de bărbaţii de încredere şi de notariu; apoi împreună cu ş̧edulele de votare, dacă votarea va fi fost secretă, se pune sub sigilul parochial, sau al preşedintelui, sau al vre-unuia dintre bărbaţii de încredere, şi aşa sigilat se dă în mâna unui bărbat de încredere, ca la timpul şi locul anumit să l ducă în persoană la protopresbiter, respective la administratorul protopresbiteral, şi acolo să participe la actul scrutinării.

d) Oficiul protopresbiteral deodată cu publicarea cercurilor electorali prescrise în punctul 1, va da de scire comunelor şi respective sinoadelor: în carea ḑi şi unde au a se aduna bărbaţii lor de încredere cu protocoalele lor de votare.

e) La terminul ce l va fi defipt oficiul protopresbiteral, bărbaţii de încredere din comunele, cari la olaltă formează un cerc, se vor aduna la locul anumit, aducênd cu sine protocoalele de votare sigilate; apoi protopresbiterul sau locotenintele lui, în fiinţa de faţă a bărbaţilor de încredere, va deschide pe rênd toate protocoalele de votare, le va cetì cu ton înalt, va scrutina specialele votări pentru întregul cerc, şi va face cunoscut resultatul, apoi pe acela, care din cercul întreg va fi întrunit cele mai multe voturi, îl va dechiara de membru ales al sinodului protopresbiteral; eară decumva doi sau mai mulţi ar avé în asemenea numĕr voturile cele mai multe, va face, ca între aceia să decidă soartea; în fine despre resultatul unui astfel de scrutiniu pentru fiesce care cerc va lua protocol separat, subscris prin toţi cei de faţă, şi astfel de protocol va avé valoare de credenţional pentru cel ales. Se înţelege de sine; că scrutinarea cumulativă pentru mai multe cercuri într'un singur protocol nu poate avé loc.

X. După ce alegerea membrilor sinodului protopresbiteral va fi pusă pretutindinea în lucrare, — oficiul protopresbiteral va emite un circulariu cătră clerul şi poporul din protopresbiteratul respectiv, prin care va convoca la un loc acomodat sinodul protopresbiteral. Convocarea aceasta trebue să premeargă cel puţin cu 14 ḑile, şi în convocare trebue să se espună obiectele de pertractare, între cari, afară de agendele ordinare, ca obiect principal e de a se numí noua constituire a sinodului, comitetului şi epitropiei protopresbiterale, pe un period nou de 3 ani, eventualminte şi a scaunului protopresbiteral decumva ar fi vre-un post vacant.

Astfel de circulariu convocătoriu e de a se speda timpuriu şi la singuraticii membri preoţesci şi mireni aleşi pentru sinodul protopresbiteral, mai ales dacă ar putea avé loc îngrijirea, că dênşii nu vor fi pe altă cale însciinţaţi despre terminul sinodului şi despre aceea, că sunt aleşi de membrii sinodali

XI. Adunêndu-se membrii sinodului protopresbiteral, se va face mai întâiu verificarea lor; apoi constituindu-se sinodul pe 3 ani sub preşedinţa protopresbiterului, respective administratorului protopresbiteral, cu un notariu pentru agendele scripturistice, se va apuca numai decât, între celelalte agende ordinare, de alegerea comitetului şi a epitropiei protopresbiterale, ambele pe un period de trei ani; totodată va provedé eventualminte şi cele prescrise pentru un comitet central în trebile scolastice comune cu alt, sau cu alte protopresbiterate.

XII. Scaunele protopresbiterale de până acum, ca foruri judecătoresci de I-a istanţă, rĕmân şi mai departe în funcţiune, şi numai locurile vacante, se vor îndeplinì prin alegere în sinodul protopresbiteral; ear astfel de alegeri să vor asterne consistoriului archidiecesan pentru îndeplinirea formelor canonice.

XIII. La toate alegerile atinse mai sus e de însemnat: că membrii, cari până acuma au fost aleşi în vre-una din respectivele corporaţiuni, pot fi aleşi de nou, dacă au cualificarea prescrisă în statutul organic §§ 6, 18, 25, 26, 40, 41, 57.

XIV. Oficiile protopresbiterale vor comunica fără întârḑiere acest circulariu fiesce-cărui oficiu parochial, şi vor controla, în modul, care-l vor afla mai corespunḑĕtoriu, corectitatea procedurei sinoadelor parochiale la reconstituirea organismului parochial, recomandându-se în deosebi protopresbiterilor şi administratorilor protopresbiterali: se conducă ei în persoană sinoadele de reconstituire în acelea comune bisericesci, in cari din ori-ce causă nu află destulă garanţă pentru o procedură corectă la actul reconstituirei; în fine oficiile protopresbiterale vor aşterne raport la consistoriul archidiecesan despre îndeplinirea reconstituirilor normate mai sus, aşternênd tot odată cel mult până la finea lui Februariu 1888:

a) consemnarea membrilor comitetelor şi epitropiilor parochiale din toate comunele tractului protopresbiteral;

b) consemnarea membrilor sinodului, comitetului şi epitropiei protopresbiterale;

c) consemnarea membrilor scaunului protopresbiteral, în carea să fie evident datul alegerei pentru fie-care din ei;

e) o copie autentică a protocolului sinodului protopresbiteral

Din ş̧edinţa plenară a consistoriului archidiecesan, ţinută în Sibiiu, la 2 Novembre 1887.

Miron Romanul m. p.,
archiepiscop.

Nicanor Frateşiu m. p.,
secretariu.

Sibiiu, în 18 Decembre, 1887.

Nici odată nu au fost relaţiunile între monarchia austro-ungară şi Rusia aşa de încordate ca acum. De vre-o 3 ani încoace pericolul unui rĕsboiu între aceste două state e aşa ḑicênd la ordinea ḑilei şi dacă el a putut fie delăturat, nu urmează ca aceasta posibilitate să mai esiste şi aḑi. Rusia nu poate da uitărei umilirea, ce i s'a făcut la congresul din Berlin din partea Germaniei şi a Austriei şi câştigul ei nu stă nici în o proporţie cu jertfele ce le a adus pentru eliberarea Bulgariei. Aḑi lucrurile stau mai rĕu ca la 1878, căci ruşii au perdut şi simpatiile bulgarilor şi aceasta perdere ei o scriu în contul monarchiei noastre şi grămădirea trupelor rusesci la graniţele austro ungare are de scop a scoate monarchia noastră din reservă şi a provoca un rĕsboiu ca şi care mai sângeros doar nu s'a purtat în Europa.

Ḑiarele boemilor tineri în frunte cu „Narodny Listy“ asteaptă lucruri mari de la rĕsboiul din perspectivă şi cu un fel de bucurie trimbiţă în lume trecerea din vieaţă a sistemului dualistic a acelui sistem, care a pus pe stindardul seu germanisarea în Austria şi maghiarisarea în Ungaria.

Că patriotic este, dacă cehii cei tineri în faţa unui pericol, ce ameninţă monarchia din afară pun tocmai acum pe tapet cestiunea dualismului nu discutăm, ca să nu ni se impute — ca de regulă — simţeminte de gravitare în afară, dar la tot casul că cestiunea pusă odată la ordinea ḑilei şi noi vom trebuí la rêndul nostru să vedem, dacă am fost bine chivernisiţi şi am fost mulţămiţi cu stările de lucruri şi venind la o conclusiune contrară, să constatăm, că nemulţămirea, nemulţămire rĕmâne şi nu e bine ca inimicul să afle aici elemente nemulţămite cu starea actuală din Ungaria.

Se poate însĕ că preţul păcei să se poată încă statorí şi precum să vede în ministeriul afacerilor esterne să şi lucră în direcţiunea aceasta, fie chiar şi cu paguba morală a Austro-Ungariei ca putere mare. Periculul este însĕ numai amênat şi el nu e nici decât delăturat.

Ar trebuí să fim prea optimisti dacă am crede, că Rusia va trimite pre câmpul de rĕsboiu numai atâtea trupe câte au trimis în resbelul ruso-românturc, şi nu e bine ca din mĕsurile luate atunci de Rusia să judecăm la un eventual rĕsboiu, ce s'ar esca între noi acum şi între Rusia.

Admitem, că Rusia nu voesce serios rĕsboiul cu Austro Ungaria şi că prin ţinuta ei actuală cu concentrarea de trupe la graniţe nu voesce alt ceva de cât să facă presiune asupra Austro Ungariei sau se o silească se şi mobiliseze şi ea armata sa, fără sfială putem se susţinem, că o astfeliu de pace pe Austro-Ungaria mai curênd ori mai târḑiu o ar aduce la o crisă financiară, din care cu greu, foarte cu greu ar putea să scape teafără. Din cele 12 milioane votate pentru creditul de rĕsboiu pe Ungaria cad numai 4 milioane şi deja ḑiarele maghiare strigă, că ecuilibrul din buget este dat peste cap şi că propunerile ministrului de finanţe de a regula finanţele Ungariei sunt zădărnicite.

Dar când ar trebuí să se mobiliseze armata în treagă, când ar trebuì să se provadă cu proviant şi muniţiune pentru de a purta un rĕsboiu, ce ar ḑice atunci ministrul de finanţe şi cu el întreaga clasă a contribuitorilor de dare?

Ori cum se vor desvolta lucrurile, ori se vor delătura cestiunile de controversă ori nu, este şi remâne constatat, că pacea actuală e o grea povară pe umerii tuturor statelor şi popoarĕlor şi mai curênd ori mai târḑiu tot la tun vor trebuì să apeleze puternicii statelor, căci miseria prea s'a lăţit

---

Şi de las să curgă armonic ale tonurilor unde,
O putere vrăjitoare tainic inima-ţi pătrunde;
Inima vrea ca să salte într'o dulce fericire,
Eară sufletul să fugă de cuvinte de amăgire;
Dacă 'n coruri se ridică tonurile armonioase
Ele sbor cu al teu suflet într'o lume măiestoasă.

Jocul.

(Cu o harfă.)

Vecinica divinitate pe un sacru tron domnesce
Pacinic, şi smeritul suflet de al ei dar se împărtăşesce;
Omul vesel se desmiardă, obosit de mari dureri,
Şi juneţa gustă în vieaţă mii şi mii de dulci plăceri;
De ale frumseţei frêne port a lumei desfătare,
Ce uşor ar trece preste gingaşele ei hotară.
Corpul greu aripi câştigă, omul mai uşor devine,
Mai elastic de se 'ncearcă a me imita pe mine.
Dirigez ori-ce mişcare, cu anghira mea sigură:
Eleganţa formei este darul meu scos din natură.

Dramaturgia.

(Cu o larfă duplă.)

Ianus represintă 'n lume marea nestatornicie:
Pe o faţă arată jale, ear pe alta veselie.
Omenirea sîmte chinul, cu plăcerile împreună,
Eară seriositatea e cu gluma soră bună.
Eu reoglindez vieaţa, în totala ei mărime,
Şi în toată goliciunea, plină de vêrtuţi şi crime.
De-ai privit a lumei dramă vecinică, sufletul teu
E mai lămurit, căci vede luptând binele cu rĕu.
Căci acela, care 'n vieaţă îşi îndreaptă a lui privire
Spre întreaga lume, simte în inima-i mulţămire.

Geniul.

Şi noi toate, cari stăm faţă înaintea Alteţei Tale,
Stelele strălucitoare ale lumei ideale,
Spre a ta mărire 'n ţeară raḑe gingaşe împletim
Şi 'n cărările vieţii cu supunere-ţi servim.
Precum zidurile Tebei la a harfelor cântare
Trĕsăriau din temelie, astfel spre a ta admirare
Cu grăbire vom da vieaţă petrilor nesimţitoare
Şi îţi vom deschide falnic o lume strălucitoare.

Architectura.

Statua să se înalţe spre a ceriului mărire.

Sculptura.

Marmora să se topească de a ciocanului ciocnire.

Pictura.

Pânza să presinte vieaţa într'o dulce veselie.

Musica.

Eară harfa să vibreze cânturi pline de armonie.

Jocul.

Jocul lin să desfăteḑe inima de doruri plină.

Drama.

Lumea să-şi destăinuească faptele pe această bină.

Poesia.

Fantasia să te poarte pe ale ei aripi uşoare,
Într'o ţeară de mărire, într'o ţeară de splendoare.

Pictura.

Precum curcubeul mândru în colori strălucitoare,
Sterge cerul plin de lacrămi, prin dulci raḑe dela soare,
Astfel şi noi, şepte stele ale lumei ideale,
Prin puteri unite 'ţi ţesĕm covorul vieţii Tale,

Toate musele.

(îmbrăţoşându-se.)

Căci prin puteri unite şi muncă împreunată,
Apare 'n lume falnic vieaţa adevĕrată.
Orĕştie, Decembre, 1887.

---

* (Cel mai mare şi perfect tun din lume.) În Londra s'a fabricat de curênd un tun uriaş. Acest tun a fost comandat de guvernul reginei Victoria şi este destinat pentru coloniile australe, cari voesc a se asigura de atacurile litorale. Tunul acesta se păstrează în un reservuar şi numai prin comprimarea aerului este visibil şi supus focului inimic pe vr'o câteva secunde. Glonţul, care este de o greutate de 500 punţi, face pe secundă 1900 urme. Pentru punerea acestui tun în posiţie de puscat nu este de lipsă decât numai 18-20 secunde.

şi dacă nimica alt ceva nu ar împinge pe state la un rĕsboiu, singură miseria va fi cel mai puternic motor al acţiunei.

La noi stările au devinit nesuportabile, în Rusia se ḑice, că este tot asemenea. Germania puţin stă îndereptul nostru şi dacă odată miseria nu poate fi stăpânită, atunci ea nu cunoasce margini şi nu este putere sĕ o poată ţinea în frâu.

Noi aşteptăm cu inima linistită ori ce eventualitate, conscii fiind, că numai binele şi progresul statului l'am avut în vedere şi l avem şi aḑi, deşi după numĕrul nostru şi valoarea noastră ar trebuí sĕ fim mai bine tractaţi.

Revista politică.

După împărtăşirile cele mai din urmă se crede, că lucrurile se vor putea aplana favorabil pe cale diplomatică, unde ele se judecă cu mai mult sânge rece şi unde spiritul rĕsboinic nu influinţează la luarea decisiunilor.

Numai o împrejurare a tulburat curentul pacinic, ce se rĕspândise în toate părţile. Aceasta împrejurare merită o deosebită atenţiune. A doua ḑi de Crăciun după călindariul Gregorian s'a ţinut adecă în capitala monarchiei noastre o conferinţă militară, earăşi sub conducerea Maj. Sale şi foile vienese nu ş'au impus reserva, d'a nu a larma earăşi lumea şi d'a nu rĕspândí scirea, că în politica esterioară se pregătesc lucruri serioase şi că ḑilele Crăciunului se pot caracterisa ca ḑile pline de mari îngrijiri.

Deosebită atenţiune merită în privinţa aceasta chiar espunerile organului oficios „Fremdenblatt". Aceasta foaie declină dela sine ori-ce optimism şi trimbiţă în toate părţile, că situaţiunea esternă nu ş'a perdut nimic din caracterul seu serios, pentrucă atitudinea rusească şi estremităţile acestei împĕrăţii aduc la conclusiuni că acum nu e vorba numai de cestiunea bulgară, ci şi alte lucruri sunt în vedere, cari Rusia caută cu ori şi ce preţ sĕ le realiseze.

Foile berlineze sunt încondeiate cu mai puţin spirit rĕsboinic poate şi din împregiurarea, că foile rusesci au părăsit calea atacurilor contra monarchiei noastre; uv rĕsboiu între Rusia şi Austria ar fi de tot nepopular, fiind aceasta compusă din o mulţime de naţionalităţi şi mai cu seamă slavice. Mai popular e el între Germania şi Rusia, unde ura naţională, şi poate esercita înfluinţele ei în mĕsura cea mai mare.

La icoana zugrăvită de ḑiarele rusesci, cari ilustrau atitudinea Rusiei faţă de monarchia noastră respunde ḑiarul din căpitala „Pester Lloyd" în următorii termini: Două lucruri recomĕndă Rusia monarchiei noastre şi anume ca noi peninsula balcanică sĕ o lăsăm numai şi numai pe seama Rusiei, ceea ce între altele ar face necesară şi deşertarea Bosniei şi a Herţegovinei Al doilea lucru, sau mai potrivit ḑis: prima condiţiune de a se putea ajunge l'a un compromis e, că monarchia noastră sĕ se despartă şi sĕ iasă din alianţa încheeată cu Germania.

Cât privesce compromisul, nu suntem atât de naivi încât sĕ îndrăsnim şi se încercăm măcar al discuta. Nimic n'are drept se ne ceară nouĕ Rusia şi noi n'avem se i dăm nimic. Cu atât mai puţin suntem dispuşi d'a rĕscumpera favorul pentru manţinerea păcei sau de a suferí sĕ ni se impună condiţiuni de pace înainte de a ne rĕsboí.

Noi vrem pacea, fiind că am voí, ca lumea sĕ fie scutită de miseriile şi flagerurile unui rĕsboiu european; nu ne temem însĕ de resbel şi nici n'avem cuvênt sĕ ne temem mai tare decât Rusia. Între noi şi vecinul rus este cel puţin paritetică posiţiunea şi prin urmare e o mare absurditate, dacă se presupune, că noi dela început, cu toată aceasta egalitate, suntem înclinaţi a face vrăşmasului concesiuni Nu şansele de regulare definitivă a socotelilor noastre cu Rusia sunt motivele, ce ne supĕră şi ne îngrijesc, ci starea abnormală, în care ne aflăm, căci nu avem nici resbel şi nici pace şi care sdruncină economia noastră naţională, finanţele noastre şi pe carea cu anevoe o vom mai putea suporta multă vreme. Pentru a se pune capĕt acestei stări insuportabile este un remediu mult mai eficace decât sacrificarea intereselor noastre orientale şi acesta este: *sacrificarea baselor esistinţii noastre ca mare putere; dacă lucrurile vor merge mereu aşa, vom da Rusiei verdictul. Vom crea o stare de lucruri, cari sĕ nu i mai îngădue vrăşmaşului sĕ stea tupilit la pândă cu puşca în mână ascuns după tufiş, cât îi place, ci-l vom silí sĕ iase l: câmp şi sĕ se bată sau sĕ-se retragă. Un alt remediu cu desevĕrşire esclus.*

Şi precum noi n'avem sĕ cerem nimic dela ruşi ca sĕ trăim în pace, tot aşa şi ruşii n'au sĕ ne ceară nimic pentru ca sĕ nu năvălească asupra noastră. Între noi aşa dar nu poate fi vorba de compromis Pentru menţinerea păcei esistă o sigură condiţiune: *susţinerea statului quo şi respectarea puterei noastre actuale.*

Articulul
din
„INVALIDUL RUS".

Credem a fi de interes pentru publicul nostru cetitoriu, ca sĕ-l cunoască în tot cuprinsul seu acest faimos articlu, despre care s'a vorbit atâta, pentru aceea 'l publicăm după „Voinţa Naţională" în tot estensul.

În presa europeană de repetite ori s'a manifestat temeri din causa întăririlor trupelor noastre la graniţele dela apus. De aceea alarma, pe care o dă acum presa austro-ungară pentru noi nu e nouă. Indemnul la această alarmă l'a dat dislocarea unor regimente de cavalerie în circumscripţiunea militară a Varşoviei. Această mĕsură a fost interpretată de presa austro-ungară ca un început de concentrare a armatei ruse, astfel că chiar şi organele mai calme o privesc ca o provocaţiune, care reclamă un grabnic şi energic rĕspuns. Sperăm că, şi fără esplicaţiunile noastre, tonul pe care l'a înaugurat presa austro-ungară în curênd se va mai calma. Înlesnirea însĕ cu care se poate agita în ţara vecină opiniunea publică ne impune datoria de a ilustra situaţiunea noastră militară şi a vecinilor nostri, Germania şi Austria în districtele dela frontiera din spre vest, ca în consecinţă sĕ putem rĕspunde la întrebarea: Cine e în realitate care se pregătesce spre a se apăra?

Sĕ începem cu Germania. Efectivul cadrelor de pace ale armatei germane în acesti 7 ani din urmă s'au sporit cu 17 la sută şi anume în anul 1881 cu 25,600 oameni şi în anul 1886 încă cu 41,000 oameni, peste tot, în timp de 5 ani s'a sporit cu 65 batalioane şi 384 tunuri. Tot în acest interval statul corpurilor germane la graniţete din spre Rusia s'a întărit parte prin dislocări şi parte prin noue înfiinţări de 21 batalioane, 24 baterii, 3 baterii de artilerie de cetate şi 15 escadroane de cavalerie. Infanteria e cu mult mai mare la numĕr de cât a noastră In genere puterea armată a Germaniai se urcă la 2,000 000, care în prima linie represintă 20 corpuri. Bugetul anual al armatei în Germania atinge cifra de 250 milioane ruble. O altă categorie relativă la o acţiune rĕsboinică, de cât *ofensiva*, strategicii Germaniei nu cunosc. De aceea aceste puteri colosale se pot întrebuinţa în acelaşi grad în contra Rusiei ca şi în contra Franciei. Germania, în comparaţiune cu noi, dispune de o reţea de drumuri de fer cu mult mai desvoltată; ea a construit dela 1878 în ţinuturile sale spre rĕ-ărit nouĕ linii ferate în întindere de 4850 chilometrii, cari mai cu samă au o însemnătate pentru *ofensivă*. Actualmente 11 linii de fer de sine stătătoare pot transporta din circumscripţiunile interioare trupe la hotarele noastre. În apropierea hotarĕlor noastre sunt vre o 10 staţiuni încrucişitoare de drum ferat, provĕḑute cu toate aparatele pentru descărcare şi concentrări de trupe Mai notăm, că o parte însemnată a contribuţiunei de rĕsboiu, îndată după campania dela 1870—71 a fost întrebuinţată pentru a face din localităţile Thorn, Posen, Danzig, Königsberg şi chiar şi Graudenz în cetăţi de primul rang. Fortul, care se clădesce acum la Thorn e numai de 1.200 fire departe de hotarĕle noastre.

Austro-Ungaria, aliată prin tractatul dela 1879 cu Germania, la îndemnul puternicei sale aliate, trecênd cu vederea neajunsul mijloacelor sale financiare, s'a silit sĕ realiseze programul ce i s'a încredinţat atât în ceea-ce privesce sporirea puterilor sale armate cât şi în ceea-ce privesce mĕsurile relative la accelerarea mobilisărei şi a concentrărei trupelor. Pe când până mai eri Austria nu dispunea de cât de 20 divisiuni active de infanterie, astăḑi are un efectiv de trupe de 15 corpuri, 32 divisiuni active, la care în casul, unei mobilisări, se mai adaogă încă 14 divisiuni de infanterie, de milităieni, (Honvéd şi Landwehr). Trupele din Galiţia au fost în timpul din urmă întărite dislocându-se din interiorul ţĕrei 18 escadroane şi 13 baterii. Mai multă atenţiune însĕ merită activitatea febrilă, pe care o desvoltă austriacii în aşeḑarea drumurilor de fer. În anii din urmă Carpaţii au fost străpunşi prin mai multe linii ferate cari leagă Galiţia cu interiorul monarchiei, şi luând de esemplu pe Germania, chiar şi în Galiţia au fost construite linii ferate în vederea unei *ofensive*. In total Austro Ungaria în ţinuturile, cari pot sĕ fie teatrul unui resbel cu Rusia, dela 1878 a construit 4,500 kilometri de linii ferate, care toate se ramifică dela linia principală din Galiţia drept spre hotarele noastre. Între aceste amintim mai cu samă liniile Stanislau-Husiatyn, Jaroslau-Socol, Lemberg-Ravaruska şi Dembiza-Tarnobrzeg. Chiar şi acum 6 linii ferate pot sĕ transpoarte considerabile trupe în Galiţia, unde pentru descărcarea lor în apropiarea graniţelor noastre sunt construite nouĕ staţiuni încrucişătoare.

În Lemberg, Przemyl, Jaroslav, Dembica, Rjaschewo şi alte puncte sunt construite numĕroase barace pentru trupe precum şi magazine şi deposite pentru făină, pesmeţi, ovĕs şi fĕn în cantităţi de mai multe milioane. Cetăţile dela Przemysl şi Cracovia sunt prefăcute în nisce tabere întărite. Din fortul dela Craeovia se poate trage pe teritoriul nostru. Aceste două cetăţi au devenit nişce deposite de aprovisionări. Sĕ mai adăogăm că în Cracovia s'au grămădit un considerabil numĕr de vagoane întocmite ca sĕ poată circula pe drumurile de fer rusesci. Toate aceste mĕsuri, şi în special aşeḑarea drumurilor de fer şi alegerea unui material de esploatare, care numai pentru *ofensivă* are însemnătate, dovedesce că Austro-Ungaria pretestând o *defensivă* se pregătesce ca sĕ năvălească în hotarele noastre.

Ce face Rusia faţă cu pregătirile vecinilor sei? Abstracţiune făcênd de pericolul amenințător, Rusia era care considera că un resbel european e o teribilă miserie pentru omenirea întreagă şi pe când vecinii sei se pregătiau cu o iuţeală ne mai auḑită, ea mergea pe calea reducerilor iar nu pe aceea a sporirilor puterilor sale armate. Dela 1 Ianuariu 1881 şi până la 1 Ianuariu 1883 şi-a redus efectivul present de pace al armatei sale cu aproape 100,000. Neapărat în anii următori, Rusia iarăşi şi-a sporit în cât va puterea sa armată. La aceasta a fost silită de afacerile Afganistanului precum şi de necesitatea ca sĕ-şi sporească capacitatea sa de mobilisare faţă cu ne mai auḑitele silinţe, ce-şi dedea în această privinţă vecinii sĕi. Dar şi acum efectivul seu present de pace e cu 75,185 oameni mai mic de cât în 1881, pe când vecinii noştri în acelaşi interval şi-au sporit efectivul de pace cu 75,000. Fără îndoiaţă, în casul unui rĕsboiu, Rusia va pune pe picior o armată puternică, dar concentrarea ei la graniţe e cu mult mai anevoioasă de cât a vecinilor sei. In aceşti 10 ani din urmă reţeaua drumurilor ei de fer s'a mai complectat în cât-va. In ţinutul graniţelor dela vest s'au construit 2828 chilometri, dar tot în acelaşi period Germania şi Austria, în provinciele lor ostice pe o suprafaţă de două ori mai mică a construit 9300 chilometrii. Toate liniile noastre n'au trecut peste limitele *defensivei* demarcată de triunghiul Petersburg-Varşovia Odesa. Din contră liniile vecinilor noştri se întind până chiar la graniţele noastre şi uşor se poate vedé, că nu sunt construite pentru avant-posturi, ci pentru concentrări de trupe. Cine aruncă o privire pe hartă se poate convinge, cum sunt ţinuturile de frontieră ale Rusiei de împresurate cu drumuri de fer. Nu numai Germania ci şi Austria ameninţă de a năvăli repede în ţinuturile noastre. Cel mai eficace mijloc în contra acestui pericol amenințător ar fi sporirea reţelei drumurilor de fer rusesci până la proporţiunea egală cu aceea a vecinilor sei. Dar pentru o asemenea lucrare se cer considerabile mijloace bănesci şi mai pe sus de toate se cere timp îndelungat. De aceea nu i rĕmâne Rusiei decât un lucru: sĕ mărească capacitatea de luptă a cetăţilor sale şi sĕ sporească numĕrul trupelor sale dislocate în ţinuturile de frontieră, ca sĕ nu fie surprinsă.

Pregătirile îndoite ale vecinilor noştri în anul trecut ne-au îndemnat şi pe noi, ca sĕ ne gândim la luarea unei serii de casuri, cari neapărat trebue realisate. Translocarea unor regimente de cavalerie din ţinutul Vistulei au fost de ajuns, ca sĕ dea un motiv presei spre a agita opiniunea publică şi spre a atribuí Rusiei intenţiuni rĕsboinice; dar militarii din Germania şi Austria înţeleg foarte bine însemnătatea *„defensivă"* a acestor mĕsuri şi pot sĕ facă calcul cu linisce, cât de mare numĕr de corpuri trebuia Rusia încă în timp de pace sĕ ţie la graniţele sale din spre vest, ca sĕ dispună de mijloace privitoare la concentrarea trupelor în aceeaşi proporţiune cu ale adversarilor sei. Comparând numĕrul forţelor, cu care vecinii nostri în casul unei declaraţiuni de rĕsboiu ar putea repede pĕtrunde în ţinuturile noastre ei şi acum pot sĕ conteze, că vor raporta cu înlesnire lauri. La rêndul lor militarii ruşi însĕ pot sĕ privească cu linişte la resultatul final al resbelului măcar dacă s'ar pune în mişcare toate puterile *ligei de pace* în contra lor; dar ei mai sciu însĕ şi aceea, că apărarea teritoriului rus nu e încă deplin asigurată şi în casul dacă *liga de pace* se va crede îndreptăţită sĕ-şi desvoalte mĕsurile defensive şi Rusia e tot asemenea de îndreptăţită, dorind din inimă păstrarea păcei, sĕ se îngrijească din toate puterile sale pentru apărarea întregităţii şi a onoarei ţĕrei.

Varietăţi.

* Ministrul de finanţă unguresc, recunoscênd meritele lui Rotschild pentru ridicarea creditului statului ungar, a propus, şi baronul Albert Rotschild a fost declarat *„apt le curte."*

* (D-şoara Teodorini.) Ḑiarul „Figaro" scrie următoarele:

D şoara Teodorini a obţinut un adevĕrat triumf în „Gioconda" la teatrul San Carlos din Lisabona. La actul al patrulea, eminenta artistă s'a arătat tot atât de mare comediană pe cât de minunată cântăreaţă, şi după ce i-s'a bisat aria suicidului, publicul a aclamat-o în mod frenetic. După căderea cortinei la ultimul act, d-şoara Teodorini a trebuit sĕ vie pe scenă de ḑece ori pentru a satisface entusiasmului admiratorilor sei.

* (Cale ferată prin secuime.) Linia ferată dintre Héjasfalva-Székely-Udvarhely este gata şi cu 20 Ianuariu n. va serví de comunicaţiune. In anul viitor se vor lua paşii de lipsă pentru continuarea acestei linii dela Székely-Udvarhely până la Csik-Szereda.

* În 24 l. c. Papa a primit în audienţă pe episcopii greco-catolici, cari s'au dus la Roma pentru a asista la iubileul Papei.

* (Apa de beut pentru viitor a Sibiiului.) „Hermannstädter Zeitung" ḑice, că dela o persoană competentă i-s'a oferit o sticlă cu apă de beut din isvorul destinat pentru aprovisionarea cu apă a Sibiiului şi că aceea apă fără a o mai supune analisei chemice, — adevĕratul mijloc de a constata bunătatea apei — se pare tare limpede şi bună.

* In comuna Hususĕu, comit. Têrnavei-mici în urma încuviinţărei ministeriale se va ţiné târg de sĕptĕmână în toată Mercurea.

* (Stomacul unui elefant.) Se scie că vestita menajerie a lui Barnum a ars în Bridgeport, America. S'a făcut autopsia elefantului *Alice*, care de asemenea a perit în flacări cu multe alte animale. În stomacul elefantului s'au găsit 300 gologani (penny), o parte dintr'un briceag, patru mânere de baston şi o bucată dintr'o ţeavă de plumb.

* Jurnalele din Viena nu ne-au sosit de două ţile.

O damă scrie despre elicsirul de nervi al Dr. Lieber: Stimate Dle! Sum datoare sĕ Ve împĕrtăşesc, că elicsirul este escelent; eu nu voiu întârdia a-l recomanda cu stăruinţă tuturor, cari sufer, şi pe cari îi cunosc. Eu me simt mai vioae, mai curăgioasă şi mai veselă, toată tristeţea şi amărăciunea a trecut. Dna Gästner, Oberhausen, Rgb. Düsseldorf. Numai singur veritabil se află sub marca de deposit (cruce cu ancoră) $^1/_2$ sticlă — 2 fl. v. a., o sticlă întreagă florini 3.50; o sticlă dupla fl. 6.50 v. a. în farmacii şi în centrala dlui Dr Bödiker & Co. Hanovera. Deposit în Sibiiu la W. F. Morscher, farmacie la „Genfer Kreuz.“

5938 szám. 1887 polg. [1761] 1 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi k. r. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekemezői birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatarnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemező községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz ö szes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott üléséböl.

Nagy Lajos, elnök. **Zahariás Ede,** jegyző.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeveri prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1744] 6—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Picăturile de stomach Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Schutzmarke.

Neasemênat mai bune, ca ori cari altele, pentru lipsa de apetit, şi slăbiciunea stomachului, respiraţie, vênturi, răgâeli acre, colica, catar de stomach, acreală, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gălbinare, greaţă şi vĕrsături, (vomări), durere de cap (în casul când provine dela stomach), convulsiuni de stomach, constipaţiune sau încuere, încărcarea stomachului cu mâncări şi beuturi, limbrici, splină, ficat, şi hemoroiţi. **Preţul unei sticle dimpreună cu manuducerea la întrebuinţarea lor 35 cr., o sticlă dupla 60 cr.**

Espositul-Central prin farmacistul **Carl Brady, Kremsier** (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părţile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe **esplicarea la întrebuinţarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.**

Avis! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, sĕ falsifică şi imitează în multe părţi. Ca **semn al veritabilităţei,** are sĕ se ia totdeauna, embalagia cu care sĕ învĕlesce sticla, şi care e scrisă şi în partea de deasupra provĕdută cu **marca fabricei,** avênd pe lângă aceasta de a sĕ mai observa, ca **esplicarea la întrebuinţarea lor,** care se afla la fie care sticlă sĕ fie imprimată **în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.**

Veritabile sĕ pot căpăta: *Sibiiu*, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — *Orĕştie*, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — *Avrig*, farmacia Keserü. — *Satulung*, farmacia Gustav Ieketius. — *Alba-Iulia*, farmacia Iul. Fröhlich. — *Mediaş*, farmacia Schuster. — *Sas-Sebeş*, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — *Aiud*, farmacia Em. Kovács. — *Petroşeni*, farmacia G. Gerbert. — *Mercurea*, farmacia Chr. Fr. Schimert. [1707] 9—25

Singur veritabil sĕ află sub aceasta marcă de deposit

Elixir

pentru reimprospetarea nervilor

a profesorului Dr. Lieber

durabil, radical şi cel mai sigur leac dintre toate, chiar şi contra celor mai **cumplite dureri de nervi,** provenite din pĕcatele tinereţelor. Cura radicală **contra tuturor morburilor,** cari debilitează corpul precum: gălbinarea, iritaţiune, durere de cap, migrene, batere de inimă, durere de stomach şi mistuire neregulată.

Elixirul acesta compus din cele mai nobile plante de pe întreg pământul şi aprobat din partea unei autorităţi moderne a sciinţei; speră prin urmare si cea mai deplină garanţie pentru depărtarea sus amintitelor morburilor.

Deslusiri mai de aproape dă cercularíul aclus la fiesce-care sticlă. **Preţul $^1/_2$ sticlă 2 fl. v. a. —, o sticlă întreagă fl. 3.50 v, a., o sticlă dupla fl. 6.50 v. a.,** pe lângă trimitere s'au asignaţiune. — **Se află în toate farmaciile.**

Depositul principal: Einhorn-Apotheke Max-Fanta *Prag*, Altstädter Ring. [1441] 25—26

Depositul în Sibiiu la W. F. Morscher; farmacie la „Genfer Kreutz.“

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfaléu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Braşov	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfaléu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

	Tren micst.	
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11:09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroşeni	6.10	2.50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4.15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3.19
Ghiriş	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 132 Sibiiu, Marți 22 Decembre, (3 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiiu, în 21 Decembre, 1887.

Situațiunea grea europeană ne a atras cu totul atențiunea dela lucrurile, cari se petrec în statul nostru, în mijlocul nostru, și cari mult ne împedecă în nisuințele noastre spre desvoltare în direcțiune sănătoasă, după cum cere firea naturală a acestei desvoltări, dacă voim ca ea sĕ fie sănătoasă. Situațiunea în nimica nu este mai luminată acuma, ca înaintea sĕrbătorilor bisericei apusene, din contră ea este cu mult mai critică. Cu toate acestea unele aparințe în vieața internă a statului nostru ne face sĕ ne întoarcem privirile dela cestiunea europeană încordată la afacerile noastre interne, cari încă nu trebuesc negligate cu totul.

Dela introducerea dualismului încoace toate cercurile mai de influințe unguresci par a fi cuprinse de amețeală, încât nu mai pot da pept cu curentul chemat a maghiarisa suprafața pămêntului de sub coroana Sântului Stefan.

Pas de pas s'a călcat drepturile nemaghiarilor din această patrie, și curentul bolnăvicios a căutat sĕ se îmbrace în formele legale constituționale,

Am vĕdut cum s'a eludat consecuent articlul de lege XLIV din anul 1868 despre egala îndreptățire a naționalităților cu privire la folosirea limbei lor în justiție.

Am vĕdut, pe ce cale s'a făcut noua arondare a comitatelor, cum s'a regulat cercurile electorale în Transilvania, supuindu se unui alt cens în ce privesce dreptul electoral activ și passiv al cetățenilor.

Am vĕdut escepționalele mĕsuri, luate în mai multe direcțiuni contra bisericei noastre ortodocsoorientale în special, și în general contra unor confesiuni, cari au credincioși, cărora le place a lăuda pe Dumneḑeu în limba lor maternă, care nu este cea maghiară.

Am vĕdut, decretându-se articolul de lege XVIII din 1879, prin care s'a întrodus limba maghiară ca studiu obligat în scoalele poporale, și legea s'a decretat cu putere retroctivă pe căți-va ani față cu învĕțătorii cei bĕtrâni.

Am vĕdut ca sĕ nu mai înșirăm alte gravamene, — comedia întrodusă cu maghiarisarea numelor, cu maghiarisarea numelor românesci, denaturate prin scrierea cu ortografia ungurească, am vĕdut barbarismele provenite din maghiarisarea numirilor străine și nu odată ne am ridicat cuvêntul contra denaturărei numelor românesci, accentuând în general și denaturarea numelor străine, pe cari toată lumea le scrie în ortografia limbei respective, numai ungurii schimonosite în ortografia lor.

Cu deosebire făceau esces de zel în direcțiunea aceasta, și mai fac încă și în ḑiua de astăḑi direcțiunile gimnasielor de stat, cari sunt frecuentate de români și abusul merge așa de departe, încât numele românesci sunt cu totul denaturate, așa că este măestrie a le mai cunoasce.

Contra maniei de a scrie numele străine în ortoragfia ungurească s'a născut în timpul din urmă o reacțiune, despre care încă nu putem ḑice, că va și cuceri ceva teren.

In ḑiariul „Egyetértés", numĕrul dela 18/30 a lunei curgĕtoare, cunoscutul anteluptătoriu al partidei Kosuthiste. Hélfy Ignácz, publică o foiță sub numirea: **Șovinism limbistic**, în care condamnă direcțiunea impământenită de a scrie numele străine în ortografie ungurească, și nu fără cuvênt ḑice, că dacă „Boccaccio", Chateaubriand", „La Rochefoucauld" se vor scrie: *Bokácsó*, *Sátóbrián* și *Lárosfukó* atunci nime nu va mai scí cine anume sunt sau au fost acesti oameni. De acest soiu de profanări noi am putea înșira cu sutele, o am și făcut aceasta, și fără resultatul dorit, căci maghiarisarea numelor de famlii și comune românesci nouĕ nu ni se pare a fi un lucru de capriṭiu al unor ḑiariști, ci un punct din programa cea mare, cu care trebue sĕ ne facem seama, căci pentru realisarea ei lucră toată suflarea ungurească, anume s'a constituit pretutindenea in reuniuni, cărora le-a dat făimosul nume: reuniuni culturale.

Reacțiunea ce e drept e îndreptată contra acelora, cari falsifică cuvintele francese, numai pe aceia e supĕrat domnul Hélfy, și ne spune cum a învĕțat el limba francesă, pe timpul când cuvintele francese nu se scriau în ortografia ungurească.

Cumcă contra direcțiunei de a se maghiarisa toate lucrurile de pe globul Ungariei nu va lua posițiune nici acest apostol al purismului în limba ungurească, despre aceasta ne convinge însuși în citata foiță, unde scrie de încheere: „Se nu maghiarisăm ortografia limbelor străine, căci aceasta nu este chemarea noastră, și nici nu este în aceasta nici un patriotism. **Avem noi destule de maghiarisat aici la noi. Fie-ne destul atâta.**"

Așa închee d-l Hélfy.

Reacțiunea deci deocamdată nu ne privesce pe noi.

Se sperăm însĕ timpuri mai bune, mângăere avênd în consciința, că tot inceputul este greu.

Revista politică.

Scirile, ce ne vin din Viena, anunță, că dietele provinciale din partea cealaltă a monarchiei noastre afară de cea din Austria inferioară, și-au început, activitatea. Până în 9 Ianuariu n. se crede, că parlamentul din Austria inferioară îsi va isprăví lucrările, tot așa și cele mai multe diete din țĕrile de dincolo de Laita. Mai mult promit a rĕmânea întrunite dietele din Boemia și Galiția, și se crede, că aceasta din urmă abia își va fini lucrările până la deschiderea „Reichsratului", care e în perspectivă a se dechide în 24 Ianuariu n.

Cestiunea ḑilei este încă tot încurcată. Împĕrtășirile de până acum vestesc, că nu s'a produs încă nici cea mai mică schimbare în situațiune. În timpul mai din urmă însĕ se observă o mișcare de tot favorabilă pentru menținerea păcei și aceasta mișcare se atribue cu deosebire ca provenită chiar din partea capetelor încoronate.

Astfel în ḑilele trecute contele Petru Schuwaloff a avut o lungă audiență la împĕratul Wilhelm al Germaniei, și aceasta se privesce de un semn favorabil, deoarece Petru Schuwaloff, fratele ambasadorului rus din Berlin, e recunoscut de un amic al păcei și de simbol al bunelor relațiuni dintre Germania și Rusia. Țarul Rusiei încă a primit în audiență pe generalul german Schweinitz, care e ambasador în Petersburg. Generalul Schweinitz a petrecut mai mult timp în Berlin și întorcêndu-se la Petersburg, se ḑice, că a predat țarului o scrisoare a împĕratului german. Tot astfel vestitul diplomat engles lordul Churchill încă a călătorit în ḑilele trecute la Petersburg. Călătoria e adusă în combinare cu situațiunea esternă, și i se atribue o deosebită importanță. Lordul voesce sĕ studieze bine situațiunea, ca sĕ poată da direcțiune afacerilor engleze.

Vorbind de situațiunea politică ḑiarul „Kreutz Ztg" din Berlin ne surprinde cu un articol caracteristic în feliul lui. În Viena nu sciu apreția lucrurile, ḑice numita foaie. Deși vienesii sunt de părere, că cestiunea unui rĕsboiu s'a aplanat, lucrul nu stă tocmai așa, pregătirile rusesci n'au încetat, ele se continuă ca și până acuma. Dela o casă de bani din Antverpen a primit acest jurnal scirea, că Rusia a încercat sĕ facă un împrumut de 700 milioane la un cunsorțiu franceso-belgico-holandez, dar a fost rĕspinsă deoarece bărbații de finanță holandezi și belgieni, necunoscênd „politica cea încurcată" a Rusiei n'au voit sĕ-i acoarde nici împrumuturi mai mici.

FOIȚA.

Fermecul Crăciunului.

(Din germanesce, după Rudolf Baumbach)

Soarele voia sĕ se tragă la odichnă. Se încerca însĕ sĕ mai aurească odată vêrfurile turnurilor și coperișelor, dar vĕḑênd că aḑi zădarnică i ar fi truda, se ascunse repede după un nuor cenușiu. Stelele isolate se iviau la ferestrile lor, dar negura, ce venia de preste dealuri le nimici pofta, deci 'și închiseră ferestrile și merseră sĕ se culce. Lucirea lor ar fi și fost superfluă, că dintr'odată fuseră aprinse mii de mii de luminări, de cătră oameni voioși, prin cari iluminară noaptea de Decembre. Crăciunul, timpul bucuriei, a venit, și o mulțime de îngeri nevĕḑuți umblau fantastic pe stradele și ulicioarele cetății eterne, aducênd bucurie.

Dar și ființe cu carne și oase și cu obrajii roșii de frig tumultau stradele. Cele mai multe purtau câte un obiect învĕlit cu îngrijire, care mai târḑiu, când va fi sub brădetele iluminat, va fi salutat cu strigăte de bucurie. Toți au grabă în seara asta. Nici o grupă de servitoare vorbărețe nu mai împedecă unda mergĕtorilor și dacă din întêmplare se întâlnesc doi cunoscuți, trec repede unul pe lângă altul, salutându-se în treacăt. Îndată va fi liniste pre strade, ușile prăvălielor se închid și ferestrile locuințelor se ilumineză. Ici și colea se aude strigătul de bucurie al copiilor din interiorul caselor, și păḑitorii de noapte pășesc tropotind pe trotoarul stradelor.

Pe poarta unui bĕtrân patrician întră un om înalt, care poartă o pălărie lată și o manta lungă. Un pudel alb îl urmează. După ce ajunse în redicătura (catul) primă, deschise o ușă, pe a cărei firmă sta numele unui artist vestit, și preste câte-va secunde întră în chilia de locuit iluminată palid de o lampă. Un mârtan sur, uriaș se ridică a lene de pe perina, ce era lângă cuptor și salută pe stăpânul seu, torcându-i în giur și frecându-se de picioarele lui. Apoi complimentă în asemenea mod pe pudel și se așeḑă earăși pe perina sa. Pudelul și mârtanul se cunosceau de mult și trăiră la olaltă nu ca mâța cu canele, ci ca doi bravi camerați, cari umblară în scoale la olaltă.

Omul depuse pălăria și mantaua și se apropià de fereastă În casa de preste drum flăcărau luminuțele pomului de Crăciun și umbra copiilor și a oamenilor celor mari se desemna pe perdeaua trasă. Lung privì omul la fereasta iluminată, apoi se înturnà dela ea, se sterse cu mâna la ochi și ḑise singur în sine: „Eu sunt singur."

Pudelul ca și când ar fi voit a-i rĕspunde, se apropie de el, îi adie mâna cea caldă cu nasul lui cel rece, dar stăpânul seu nu băgà de samă. „Eu sunt singur", repetà el. Apoi se așeḑà pe un scaun și se gândì și resgândì.

Nu erau acele icoanele vesele, ce i se representau în singurătatea sa: o copilărie tristă, o junie plină de muncă obositoare, înșelări și amăgiri de toată natura. Onoarea și binele i-au fost în fine partea, dar în timp de lipsă s'au fost desvĕțat a se bucura. Juneța i era trecută, pe pĕrul lui întunecat se slobodia bruma tomnatică — și el era singur.

Cum sta el așa îngândurat, audì aproape de sine vorbele: „Cumetre, putem povesti o leacă? dl doarme."

„Bucuros," rĕsună rĕspunsul, începe tu.

„Acesta e cățelul și mârtanul meu", își ḑise domnul, și eu visez. Adevĕrat, că în noaptea de Crăciun capĕtă animalele darul vorbirei; aceasta am audit-o adese în tinerețele mele. Numai de nu m'a-și descepta, până voiu audí, ce au acestia de a-și împĕrtăși."

„Prietine mârtan," începu cățelul, „sci tu că de o leacă de vreme nu mi mai place de stăpânul? El me dă uitărei. Că nu m'o tuns astăvară, treacăducăse, i o ert, dar me doare grozav, că servițele mele nu le mai bagă în samă.

Tot așa de caracteristic în espunerile ssle este și „Nemzet,“ carele într'un articol, voind a rĕspunde la întrebarea: *pace sau resbel*, face următorele apreţieri: Pe basa unor informaţiuni sigure se poate afirma cu cea mai bună credinţă, că cei mai esperţi factori din armata germană vorbesc pentru începerea resbelului, pentru ca sĕ se pună odată capĕt planurilor, ce le urmăresce Rusia. Aceşti factori importanţi nu vor sĕ scie și nu se tem de vr'un atac din partea Franciei și vorbesc ca siguri de succesul, ce-l vor avea în campania contra Rusiei. Se poate afirma, că de n'ar fi Bismarck cu cuvêntul seu hotăritor pentru pace, armata germană de mult ar fi pe câmpul de rĕsboiu bine înţeles, în unire cu a noastră și cu armata italiană, luptând contra Rusiei și a aliatului ei, dacă are vre-unul.

Incercările Spaniei d'a se ridica la rangul de mare putere n'au rĕmas fără resultat. Acest titlu l-a recunoscut mai întâiu Germania, Austria și Englitera. Aceasta atitudine încă se aduce în legătură cu cestiunea ḑilei, voind adecă puterile, cari nisuesc pentru menţinerea păcii, a trage și pe acest stat pe partea lor. Spania ș'a ridicat acum legaţiunile din Roma Viena, Berlin și Londra la rangul de ambasade, și manţine aceiași titulari, cari vor purta titlul de ambasadori. Englitera, Germania și Austria nu vor schimba nici ele pe titularii vechilor legaţiuni la Madrid, cari vor fi transformate în o ambasadă.

In Belgradul Sêrbiei luptele dintre liberali și radicali au devenit în timpul din urmă de tot vehemente. Partida radicală a silit pe ministrul de interne a-și da demisiunea și fiind-că o împăcare între aceste două partide a fost imposibilă, ministrul preşedinte, Ristici, a predat în numele cabinetului regelui demisiunea; astfel dar Sêrbia ear pătimesce de o crisă ministerială. Regele a primit demisiunea, cu toate că după cum anunţă scirile oficioase, s'a străduit a aplana lucrurile, pentru ca sĕ nu fie silită scupcina a se disolva mai înainte de ce s'ar fi votat bugetul și împrumuturile.

După telegramele sosite din Sofia, în 29 Dec. n. s'a închis sobrania prin principele Ferdinand cu aceeași ceremonie, cu care ea a fost deschisă. In cuvêntul de închidere se esprimă mulţumita principelui pentru zelul desvoltat de membrii sobraniei, cari sciu apĕra independenţa și drepturile Bulgariei. Principele atât la întrare, cât și când a părăsit adunarea, a fost întimpinat de frenetice și nesfêrșite urări.

Cântul în învĕţământul educativ.*)

Publicăm acest tractat al dlui profesor gimnasial din Năsĕud Gregoriu Pletos, după revista „George Lazar,“ cu atât mai vêrtos, că cu aceasta temă ne-am ocupat și noi în vr'o doi Nri.

De un timp încoace sunt foarte dese bănuelile, cumcă învĕţământul actual și scoala de astădi, nu corespund asceptărilor, cari se cer de la ele. Aceste bănueli se ridică mai cu seamă asupra alor două categorii de scoale: asupra scoalei populare elementare și asupra scoalelor secundare. Ele provin parte de la oameni, cari se ţin a fi competenţi, parte de la necompetenţi. — Cei dintâiu, crescuţi în ideile trecutului mai fericit, — pe când din lipsa de cărturari, cu puţină carte puteau ajunge, ca sĕ trăească în tignă după condeiul și învĕţătura lor — și necunoscĕtori de adevĕrata problemă a acestor două categorii de scole, nu află destulă pornire practică în învĕţământul de astădi. Cei de al doilea — și aceasta este masa poporului necărturariu, nu află destulă mulţămire pentru jertfele întru susţinerea scoalei și îngrigirea pentru crescerea copiilor lor. Înţeleg, că nu sunt aduși de cătră copii lor cărturari în posiţie ca sĕ nu le pară rĕu, că i poartă la scoală. Și toate acestea le atribuesc scoalei.

Dar în parte, cel puţin, cești din urmă pot sĕ aibă dreptate. Căci dacă un băiat, care a urmat dela 6—12 ani cursul într'o scoală primară și încă doi ani în scoala de repetire; mai adauge apoi cursul pentru adulţi, totuși părăsind scoala, după un an ori doi nu este în stare a-și iscăli numele, a ceti o citaţie, a face un calcul simplu, a cânta un glas în biserică, ori a ceti din apostol ori cazanie, — pentru acela timpul de scoală este timp perdut, și scoala actuală poartă la aceasta, vină parţială.

Vina aceasta provine de acolo, căci învĕţătorimea pune prea mare pond pe partea teoretică a învĕţământului, și din causa comodităţi, perde din vedere, că scoalele aceste sunt institute de educaţiune, perde din vedere, că problema învĕţământului educativ este desceptarea interesului multilateral; perde din vedere mai departe postulatul pedagogic, că „desceptarea și desvoltarea acestui interes trebue sĕ fie astfel întocmite, încât interesul sĕ devină aplicabil în pracsă și motiv pentru nisuinţele din vieaţă.

A ajuta din o parte acestor neajunsuri, cred eu, că a fost intenţiunea despărţământului local din „Reuniunea mariană,“ când a luat conclusul a inactiva pentru acum un curs supletoriu asupra unui obiect, care singur are cea mai pronunciată pornire practică, „cântul.“ Si a fost un pas foarte prudent din partea autorităţii superioare scolare, că nu a zădărnicit această nisuinţă. Neajunsurile se vor ajuta, când în predarea acestui obiect se va ajunge la o uniformitate oare-care între învĕţătorii noștrii și se va stabili un metod raţional pentru predarea lui. A stabili această uniformitate este menit cursul present. Referatul asupra părţii teoretice, mi s'a încredinţat mie. Măgulit de această încredere, ve rog sĕ studiem împreună:

1. Care este posiţia cântului între obiectele învĕţământului educativ?
2. De ce însemnătate pedagogică este?
3. Care este procedura metodică pentru predarea lui?

I.

Pedagogia scientifică în partea sa didactică face deosebire între învĕţământul educativ și cel special, și pe cel dintâiu îl face problemă a scoalelor de educaţiune, ear pe al doilea al scoalelor speciali. Problema celui dintâiu este a procura o cultură generală, a celui de al doilea o cultnră specială. Și această problemă, scoalele de educaţiune o resolvă prin aceea, că nu se mărginesc numai la un fel de cunoscinţe ori desterităţi, dândule astfel oare-care preferinţă în contul altora, ci au în vedere pe întreg omul după toate trebuinţele și după toate referinţele lui. Ca resultat al acestei lucrări, nu se cere a arăta altceva, decât numai un interes multilateral, care sĕ devină motiv pentru voinţă și lucrări. Și ce este acel interes?

Cuvêntul interes are mai multe înţelesuri, și acestea provin de la terenul de întrebuinţare a noţiunei. În sens pedagogic, această noţiune este dintre cele mai nouă, de oare-ce ea a întrat pe arena educaţiunei deodată cu acel sistem pedagogic, care basează pe realitatea acelei fiinţe asupra cărei se estinde educaţiunea, anume are în vedere laturea psichică și etică a omului.

Așa și cu privire la învĕţământ este o cerinţă neapărată, ca instrucţiunea sĕ fie interesantă. Această notă însĕ privesce numai ușurătatea apropierei materialului din partea elevului și interesul este numai receptiv. Interesul pedagogic educativ însĕ merge mai departe, căci deoparte caută nu numai a ţiné capitalul de cunoscinţe câștigate, dar și a-l înmulţí prin aceea, că caută a le aduce la valoare, a le îmbogăţi după măsura înrudirei și necsului dintre ele. Este deci „aceea stare sufletească a unei persoane, în puterea căreia aceasta nu numai are plăcere în ocupaţiunea cu un obiect oare-care, dară este și stimulată a se ocupa și mai departe cu dênsul în mod independent.“

Atributele cardinali a le acestui feliu de interes sunt: că el sĕ fie nemijlocit și multilateral. Interesul nemijlocit lucră numai din aplicarea curată pentru obiect și își află mulţămirea în însĕși această ocasiune. În interesul multilateral va afla elevul scut puternic contra diverselor pofte, pasiuni și rătăciri, cari provin din neocupaţiune.

Dar se scie, sau de nu, esperienţa noastră învĕţătorească ne spune, că elevul nu întră în scoală fără de oarecari cunoscinţe. Și de unde le are aceste? Două sunt numai isvoarele: „esperienţa elevului“ și „societatea.“ Din aceste două isvoară își trage elevul toată bogăţia și tot cercul cunoscinţelor sale. Învĕţământul are numai a se pune pe acest punct de vedere, acesta a-l modifica după cerinţele pedagogice și al îmbogăţi. Dar și învĕţământul tot numai din aceste două isvoare își va lua materialul seu. Acest material de învĕţament se poate reduce la două grupe: „cunoscinţe“ și „desterităţi,“ și în considerarea acestora va nisuí a resolva problema educaţiunei, conducênd spre idealul perfecţiunei.

Acest ideal al perfecţiunei se compune din trei elemente: adevĕr, bun și frumos. Vor fi dar a se produce, fie pe cale mijlocită ori nemijlocită în elev atari stări, pe care le pretinde scopul educaţiunei. Anume: luminarea minţii pentru cunoașcerea adevĕrului, prin deșteptarea interesului empiric și speculativ; determinarea și cultivarea voinţii pentru lucrarea bunului prin deșteptarea interesului etic, simpatetic și religios; și cultivarea simţĕmêntului pentru gustarea frumosului prin deșteptarea și promovarea interesului estetic.

Ca resultat al lucrării celei din urmă se înseamnă așa numita cultură estetică. Conţinutul culturii estetice se compune din toate acelea lucrări, cari desvoaltă în elevi simţemêntul spre ideile mărețe ale frumosului, însoţite de nisuinţa de a descoperí aceea și în forme esterne atât prin fapte cât și prin cuvinte.

Cultura estetică este întregirea culturii morale și intelectuale și ea se procură mai cu seamă prin așa numitele desterităţi. Terenul seu este cu preferinţă grupa artelor. Un obiceiu vechiu deosebesce trei grupe de arte: plastice, tonice și mimico-chinetice sau de mișcare. Toate artele se consideră ca aplicarea practică a acelor grupe de obiecte de învĕţĕment, cari se numesc desterităţi și cari sunt caligrafia, desemnul, gimnastica, musica și cântul. Dar tot acestea sunt și mijloacele educative ale culturei estetice.

Eată dar posiţia cântului între obiectele învĕţământului educativ. El complectează din sfera artelor tonice cultura estetică, îi dă o formă înălţătoare, idealisează pe om din pulberea trebuinţelor ḑilnice.

Pentru legătura, ce o are cu celelalte obiecte, cântului îi compete un loc însemnat în organismul instrucţiunei, și fără de el aceasta ar fi defectuoasă. Acest defect s'au încercat planurile normali a-l delătura prin întroducerea lui alăturea cu celelalte obiecte de învĕţĕment.

(Va urma.)

*) Discurs introductiv, rostit la cursul supletoriu de cânt, ţinut cu învĕţătorii „Reuniunii Mariane“ din districtul Năsăud în Transilvania de G. P.

Varietăţi.

* (Aniversare). M. S. Regina României, renumita „Carmen Sylva,“ ș'a serbat în 17/29 Decembre a. c. a 44 aniversare a nascerei Sale.

* Ministrul preşedinte d l Tisza, după cum se anunţă din Pesta, va călători la Viena, unde va petrece vr'o trei ḑile, după cum s'a obicinuit și până acum pe la anul nou.

„Da“, rĕspunse mârtanul, „el nu mai e cel de odată. Gândesce-te numai, eri a uitat cu totul de a-mi da dejunul În fine, la bĕtrâneţele mele voiu fi silit a șorecí. Aceasta ar fi trist.“

„Sci ce, cumetre,“ ḑise căţelul, „ce ar fi mai bun pentru noi și pentru el? Dacă ne am căpăta noi o doamnă în casă, care se ţină dreptate și ordine.“

„Au!“ ḑise mârtanul,“ aceasta este o afacere, care cere gândire. Prietinii, care și i-au câștigat stăpânul încă de când era calfă, nu vor fi binevĕḑuţi de stăpâna. Amêndoi am trecut de ameaḑă ḑi spre seară. Dacă tinera stăpână ni ar da pe ușă afară, ce ar fi atunci cumetre?“

„Eu sciu una, care de bună samă așa ceva nu ar face,“ ḑise căţelul, „și tu încă o cunosci.“

Mârtanul privi cu atenţiune la o iconiţă de pe părete. Era un cap de damă cu nescari ochi intunecaţi, copilăresci. „Despre aceasta gândesci doară?

„Da, ḑise căţelul, aceasta ar fi doamnă de noi. Mie mi a căḑut foarte dragă, sciu eu de ce, și ţie încă nu ţi e urită, căci eu am vĕḑut cu ochii mei, cum ţi-a dat un tănieraș plin de lapte, când pândiai sĕ prinḑi vrabii în fereastra ei. Apoi domnul nostru . . . .

„Îi place de el, ḑise mârtanul, aceasta o sciu eu. Căci când stă ea în fereastă de coase, și stăpânul merge preste drum, atunci ea își încovoaie grumaḑii cei albi și frumoși, îl petrece cu privirea și roșesce toată, și când roșesce omul“ . .

„Sciu prea bine“, întrerupse căţelul pe mârtan, „aceasta o sciu. Noi ambii suntem așa dară înţeleși și aceasta este lucrul de căpetenie, ea trebue se fie stăpâna noastră.“

„Și domnul?“ întrebă mârtanul dubiu.

„El va afla de hotărirea noastră,“ rĕspunse căţălul categorice. „Dar tăcere! se mișcă, se desteaptă.

Somnorosul se redică în picioare și aruncă o privire despreţuitoare preste concăsenii sei. Dar ei zăceau — după cum se părea — cufundaţi în visuri line încolăciţi ca melcii pe perinuţele lor și nu se mișcau. Și bărbatul prinse a se preumbla în sus și jos prin chilie, cu mânile la spate, ca omul, care are a-și trage bine seama cu sine, despre un lucru ponderos.

Se lăsăm pe acestia ací se urcăm treptele până unde ne vor conduce, și ele ne conduc până sub coperiș, unde în cămeri înguste pausează oameni miseri obosiţi de munca ḑilei. În una din acestea chilii micuţe în cea mai curăţică și mai cu ședere din toate aflăm două femei, o bĕtrână și o tinerĕ. Pe o masă înaintea lor stau două castroale din cari eșiau încă abur și un colac început. Fata avea un obraz fin, palid și doi ochi mari, negrii, cari priviau în lume melancolic câte odată, ear altă dată voios. Fata era o cusătoreasă, bĕtrâna o spălĕtoreasă și mătușa celei tinere totodată. Bĕtrâna venise de acasă, din suburbii, până ací, spre a primí donurile de Crăciun, ce i le procurase nepoată-sa: câţi-va punţi de zahar și cafea și un spencel de lână moale sură, care l chiar pipăia bĕtrâna cu multă bucurie. Colacul de pe masă scădea vĕḑênd cu ochii, căci mătușa mânca din el, de gândeai că de trei ḑile n'a mai mâncat, și ce nu mai putù mânca, lăsă sĕ îl pacheteze cusătoreasa într'o hârtie, se și-l ducă acasă.

„Copilă“ ḑise bĕtrâna, gătindu-se de cale „tu ai lucra foarte înţelepţesce, dacă aḑi te ai culca de timpuriu, căci în noaptea asta sfântă se întêmplă lucruri deosebite, și tu esti numai singură Nu cum va 'ţi e frică?

Fata clătină din cap riḑênd. „Ce fel de lucruri deosebite, mătușă?

„Ai trecut vre o dată în noaptea de Crăciun pre lângă vre o biserică? întrebá spălătoreasa.

„Nu?“ O când ai scí! Nu voiu se te spariu. O fată fecioară poate afla în noaptea asta după cine s'a mărita; dar aceasta este o istorie periculoasă.

Copila era atentă. Apoi întrebă: Și ce trebue sĕ facă?

(Va urma).

* Ministrul de culte și instrucțiune publică, luând în considerare desele plângeri ale învețătorilor cu privire la plătirea neregulată a lefelor, a adresat o notă oficiilor comitatense, ca sĕ îngrijască de plătirea regulată a lefelor învețătoresci.

* Invitare la concertul ce se va arangia de tinerii diletanți din Dobra la 7 Ianuariu st. n. 1888 în sala hotelului „La husariu“ cu programul următoriu:

1. „*Cavatina*“ din opera „Kunok“ de Weber, esecutat de cuartetul instrumental.

2. „*La paloma*“ și „*Medele ruck*“ de Weiss, duet pentru flaută și violină.

3. „*Ziua a apus*“ de A. Pfeil, esecutat de cuartetul vocal.

4. „*Adagio*“ de Beethoven, esecutat de cuartetul instrumental.

5. „*Fantasie*“ „*Espagnola*“ în timp de wals de E. M. solo pentru violină.

6. „*Andante*“ de Beethoven, esecutat de cuartetul instrumental.

7. „*Nor de vijelie*“ de cavadia, solo de bariton.

8. „*Doi ochi*“ de Gr. Ventura, duet pentru flaută și violină.

9. „*Bucurii nevinovate*“ de Spohn, esecutat de cuartetul vocal.

10. „*Hora Sinaiei*“ de Gr. Ventura, esecutat de cuartetul instrumental.

Inceputul la 7 1/2 oare seara. Entrée á persoană locul I. 60 cr., locul II. 40 cr., parter 20 cr. pentru copii [redacted] Sub presidiul Alteței Sale archiducelui Albrecht comitetul esecutiv pentru ridicarea unei statue fostului mareșal Radetzky a ținut ședință, la care s'a luat în desbatere forma și mărimea statuei precum și locul, unde are sĕ fie așeḑat, în Viena. Fondul destinat pentru ridicarea acestei statue se urcă la suma de 223,304 fl. cu precente cu tot. După cum se vorbesce statua aceasta va fi foarte imposantă.

* (Comisiunea esaminătoare pentru farmacisti.) Ministrul ung. de culte și instrucțiune publică a denumit pentru durata de trei ani, adecă din 1 Ianuariu 1888 până la finea anului 1890, de membrii în comisiunea esaminătoare pentru asistenții de farmacii din partea universității din Cluș pe profesorii: Dr. Rudolf Fabiny și Dr. Árpád Bokai; ca representanți ai societății farm. rurale ungare pe farmacistii: Dr. George Hintz și Ioan Wolf; agenda presidențială s'a încreḑut Dr-lui R. Fabiny. Elevii farmacisti, cari ș'au făcut anii de pracsă și vor sĕ depună esamen, au a-și înainta cererile Dr-lui R. Fabiny.

* Din Reșinari ni se scrie: Un băiat de trei ani, durmind în pat, a fost încungiurat de flacări, aprinḑindu se paele și rufele din pat, care se afla în nemijlocita apropiere a caminului. Aflându se băiatul singur în chilie, a fost pârlit cu totul, murind în cele mai cumplite dureri. La sosirea mamei sale în chilie, a fost luat și tăvălit în zăpadă — dar înzadar.

Strigătele desperate ale mamei, a alarmat vecinii, cari au mai avut timp, sĕ arunce rufele arḑinde afară — scăpând casa de incendiu. Desperațiunea în familie e mare. După înfățișare se pare că mama nenorocitului băiat a și nebunit.

Întêmplarea s'a petrecut Dumineca, la oarele 9 pe când se aflau oamenii în biserică, și întêmplndu-se casul numit în o casă din apropierea bisericei, se poate închipuí surprinderea și tumultul oamenilor.

* In urma contractului de delimitare, care a întrat în valoare între monarchia noastră și România, la granițele din spre Bucovina a cedat România Austriei 12, ear Austria României 1101 de hectare; la granița română-ungară a cedat România Ungariei 817; ear Ungaria României 8529 de hectare. România a perdut așadară prin noul contract 829 de hectare, a câștigat însĕ 9630 de hectare.

* (Părerea unui diplomat cu privire la tronul principelui bulgar.) Intrebat fiind un diplomat din Viena despre mersul lucrurilor în Petersburg și Sofia, a rĕspuns următoarele: Prințul Ferdinand este foarte iubit de bulgari, încât nu cred ca el în fața diferințelor dintre Austria și Rusia, sĕ se hotărească de a abḑice. Întêmplându-se se abḑică situația, ḑice respectivul diplomat, de loc nu se va schimba, ci din contră se va agrava. O abḑicere a princepelui bulgar necalculată, fără consultarea puterilor interesate, dă nascere la dificultăți foarte grave. Căci devenind tronul bulgar vacant se poate întêmpla mai întâiu o miscare în favoarea principelui Ferdinand, care e iubit de bulgari, al doilea o revoluțiune, care va corespunde intențiuni Rusiei de a face linisce în Bulgaria. Amestecarea Rusiei va avea de urmare intervenirea Austriei și a Sêrbiei, căci nu trebue se uităm, că Austria are principiul, că Bulgaria a fost declarată independentă. Rusia din contră susține, că dacă acest principat e independent, apoi trebue se domnească acolo anarchia și violența. Și una și alta au drept, ḑice acel diplomat.

* (Timpul.) Câteva ḑile a nins din grosul, acum domnesce un ger mare. Luni dimineața termometrul Reaumur arăta 24 grade sub zero. In multe părți comunicațiunea a fost întreruptă sau de tot anevoioasă din causa troenelor de zăpadă.

* (Teatrele unguresci.) Comisiunea financiară a votat pe seama „teatrului național“ din Budapesta o subvențiune de 91,000 fl.; ear pentru operă 210,000 fl. Aceste sume însĕ se crede, că nu ajung și intendantul ș'a dat demisiunea. Guvernul a aflat cu cale a da opera în chirie.

* (Bibliografic.) „George Lazar“ revistă pentru educațiune și instrucțiune; apare în Bĕrlad an. I. Nr 9 e de următorul cuprins: „Scoala privită prin prisma socială“ (urmare și fine.) „O pagină din istoria învĕțămêntului.“ — „Scoala repetitoare de Dumineca și sĕrbători la românii din Austro-Ungaria.“ — „Cântul în învĕțĕmêntul educativ.“ — „Cântece poporane de pe valea Someșului.“ — „Buletin pedagogic“ — „Bibliografie.“

„Meseriașul rom.“, foaie pentru învĕțătură și petrecere, întocmită pentru meseriași și toți iubitorii de meserii. Nr. 24 are următoriul sumariu: „Către cetitori.“ — „Câte-va noțiuni despre industrie și însemnătatea ei.“ — „Foița meseriașului român“. — „Felurite pentru meseriași.“ — Multe și mĕrunte.“ „Diverse“. — „Glume.“ — „Têrgurile dela 16—31 Decembre.“

— „Gazeta Săteanului“ va mai apăré sau nu, de la 5 Februarie, 1888? Acestei întrebări rĕspundem, că depinde dela cetitorii „Gazetei săteanului“.

Acești cetitori sunt chiar rugați a decide, dacă trebue sĕ urmăm înainte, sau sĕ încetăm această publicațiune, începută de 4 ani și continuată cu atâta regularitate..... ori-cari au fost împregiurările și nenorocirile ...

Toți, cari au urmat această Gazetă sciu, dacă am înbunătățit sau nu — treptat — această revistă pentru toți, lesne dar 'și pot închipuí cât de dureros e pentru noi a ne despărți de această publicațiune.

E însĕ, peste puterele noastre materiale d'a mai duce înainte, cu actualul numĕr de abonați, cari 'și plătesc abonamentul, cheltuelile, ce reclamă o asemenea publicațiune ilustrată de cunoscințe trebuincioase fie-căruia; deoarece aceste cheltueli covirșesc cu mai multe mii de lei suma abonamentelor incasate pân'acum în fie-care an.

Pentru ca „Gazeta Săteanului“ sĕ-și peardă independența sa, sĕ fie subvenționată de vr'un partid politic, sau sĕ o scoatem mai puțin îmbunătățită, sau cu un abonament mărit, care sĕ nu-o mai pue la îndemâna tuturor claselor noastre, nu vom putea nici odată face și mai bine preferăm d'a înceta d'a o scoate, de cât sĕ înjosim ceea-ce noi socotim ca o operă începută și continuată cu demnitate.

Sĕ disparămaicurênd decâtsĕdecadă, dacă nu e cu putință în această țară sĕ se poată susținé prin ea însăși o asemenea publicațiune!

Și dacă se va găsí cine va, care sĕ regrete „Gazeta Săteanului“, sĕ scie, că ea n'a încetat din pricina lenei sau nemerniciei noastre, ci numai din causa lipsei oamenilor de inimă și de caracter din această țară, nedestoinici d'a încuraja o foaie cinstită, care are o altă menire de cât politica de căpĕtuea'ă.

Poftească fie-cine la redacție și sĕ se încredințeze cu proprii ochi, dacă noi ne-am sacrificat sau nu afacerile, timpul, odihna, sănătatea și banii.

Am dus-o cu cele mai mari sacrificii și privațiuni, timp de 4 ani și vaḑĕ-se de ne-am dat îndărăt de la linia noastră de purtare și dacă am întârḑiat cu o ḑi cel puțin d'a o scoate..... ori cari ar fi fost împregiurările.

Suntem hotărâți a face, cu drag, ori-ce sacrificii a intereselor, odihnei și timpului nostru; nu putem însĕ a cheltuí atâtea bani.

D'aceea vom înceta, cu convingerea că — în halul, în care a ajuns, aḑi, caracterile — nu mai e nimic cu putință d'a face în această țară de bun, trebuincios obștei și nepărtinitor.

La 20 Ianuariu, 1888, va eșí ultimul numĕr *de adio* al „Gazetei Săteanului“, și la 5 Ianuariu 1888 penultimul.

Direcțiunea „Gazetei Săteanului“.

Mulțămită publică.

Societatea de lectură „Andreiu Șaguna,“ aduce și pe calea aceasta, cele mai călduroase mulțămiri tuturor acelora, cari cu ocasiunea ședinții sale publice, ținută la 29 Novembre st. v. au binevoit a contribuí prin oferte marinimoase la înmulțirea averei ei.

Seara la cassă au contribuit următorii domni:

Ilustritatea Sa Nicolau Popea, archimandrit și vicariu archiepiscopesc, 5 fl.; Dr. Ilarion Pușcariu, archim. 3 fl.; Dem. Comșa, prof. sem. 2 fl. și cinci opuri în preț de 10 fl.; Dr. P. Cioran 2 fl.; Petrașcu, căpitan 1 fl.; Dna Henzel 2 fl.; Dr. Balint 1 fl; I. Petric, ppresbiter 2 fl.; A. Cassan, vice-colonel 2 fl.; Dr. Pop, medic 2 fl.; N. Hențu 2 fl.; P. Cosma, dir. la „Albina“ 2 fl.; Dr. Crișan, prof. sem. 2 fl.; d-șoara Elena Petrașcu 1 fl.; d-șoara Hareti Sotir 1 fl.; Dr. R. Roșca, red. la „Telegraful Român“ 1 fl.; I. Slavici, dir. la „Tribuna“ 4 fl.; I. Popescu, prof. sem. 2 fl.; N. Cristea, ases. cons. 2 fl.; Nic. Frateșiu, protosincel 2 fl.; P. Dunca 3 fl.; M. Voilean, aseș. cons. 1 fl.; I. de Preda 3 fl.; P. Roșca, jude regesc 2 fl.; I. Hannia, dir sem. 2 fl.; Z. Boiu, ases. cons. 1 fl.; Iacob Bologa, cons. aulic. 2 fl.; Dr. D. P. Barcian, prof. sem. 2 fl.; I. Keil 5 fl.; Gligor Mateiu 2 fl.; D-na Alecsandrina Mateiu 1 fl; S. Barcian 1 fl.; I. Popa adv. 2 fl.; Dna Moga 3 fl.; Servian P. Barcian 1 fl. 50 cr.; G. Dima, prof. sem. 1 fl.; I. Nemeș, adv. 2 fl.; Cornel Tobiaș, 1 fl.; Dr. A. Brote, dir. la „Transilvania“ 2 fl.; E. Brote 2 fl.; D. Cunțan 2 fl.; S. Popescu, ppresbiter 3 fl.; G. Bobeș, paroch 2 fl.; P. Simtion, paroch 1 fl.; S. Medean 1 fl.; Macsim, jude în pens. 1 fl.; P. Ciora 1 fl.; Lupean 1 fl.; Isaia Popa, paroch în Ocna 1 fl.; Dna Popa Radu 40 cr.; D. Crețu 1 fl.; I. Popovici, dir. la scoala reuniunii femeilor române 1 fl.; I. Ghibu, prof. sem. 1 fl.; dna Bordea 20 cr.; d-șoara Stologean 2 fl.; Romul Mircea, înv. în Sĕliște 1 fl.; P. Pipoș 1 fl.; D. Lăpădat, înv. în Sĕliște 1 fl.; Toma Doican 1 fl.; V. Groza 50 cr.; Adrian Furca 1 fl.; A. P. 1 fl.; d-șoara Măcelariu din Mercurea 50 cr.

Prin postă au incurs oferte dela următorii domni:

Galacteon Șagău, ppresbiter 3 fl.; N. Todoran, ppresbiter 2 fl.; I. de Lemeny 2 fl.; T. Bârsan, paroch în Dêrste 1 fl.; George Șandor, proprietar în Cuieșd 2 fl.; M. Gomboș, primar în Vidra-superioară 1 fl.; Iosif Gomboș înv. în Vidra-superioară 1 fl.; V. Opriș 1 fl.; Florian Rusan, cleric absolut 1 fl.; I. Frâncu, înv. în Alba-Iulia 1 fl.

Din venitul total de 122 fl. 10 cr., subtragêndu-se spesele de 43 fl. 45 cr. resultă un venit curat de 78 fl. 65 cr., și cinci opuri.

Tot cu această ocasiune, ne ținem de datorință a aduce mare mulțămită dlui prof. sem. G. Dima, care ca în toți anii, așa și acum a binevoit a instrua și dirigia corul societății, care a esecutat piesele din programa ședinții publice.

Sibiiu, în 19 Decembre, 1887.

Pentru comitetul arangiator.

Ioan Teculescu, președinte. *Demetriu Goia*, secretar.

Loc deschis.*)

Verd, în 12 Decembre, 1887.

Stimate dle redactor! La corespondința mea din Nrii 114 și 115 ai „Telegrafului român“ a apărut de nou un lung rĕspuns al părintelui pricina din Chirper, prin carele 'și arată negenat colții veninoși contra mea, însĕ nu mi este teamă de veninul lui, căci sunt pancerat contra dênsului cu cămașa adevĕrului, așa dară te rog Dle redactor a da loc și acestui rĕspuns în coloanele ḑiariului „Telegraful român“ spre lămurirea adevĕrului și informarea esacta a onoratului puclic cetitoriu.

Eu ce am scris păn acum în public am dovedit și sunt gata a dovedí ori când mi se va cere, dta însĕ dle corespondent n'ai dovedit nimica, fără prin frase goale susții un neadevĕr, după cum ți-am mai spus, demn numai de dta și consorții Dtale. Eu am dovedit, că protopresbiterul nostru nu corespunde chemărei sale, deși dta te încerci sĕ-l împănezi și cu mai multe flori, pecât cere rațiunea omenească. Ca sĕ trec însĕ în special la corespondința dtale, ḑic, că ai tot dreptul, că n'am rĕspuns imediat la atacurile dtale deși o putem face aceasta, n'am rĕspuns, că nu sunt atât de sanguinic și rĕutacios ca dta, n'am rĕspuns, căci nu m'a alterat de loc fictiunile dtale precum ai presupus dta, și pe cum vĕd, că te a mai scos din fire rĕspunsul meu, ceea-ce dovedesci prin terminii dtale potriviți numai pentru preotul din Chirper și nu altul.

Referitoriu la asertiunile dtale dle G. că la-și apărarea altor persoane pe sama lor, 'ți ḑic, că

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

ți-o venit cam târdiu mintea în ogașie, căci aceasta trebuia din capul locului sĕ o faci și atunci te asigur, că bietul nostru protopop scapă n e t r a s i m p i n s prin foile noastre publice. Ce am scris păn' acum în public susțin și acuma dela α până la ω.

Curios om mai esci părinte corespondent, cum te scii lăuda, că te ai interesat prea mult de înaintarea învĕțămêntului, însĕ părinte! 'dta uiți, că prin depunerea dascălului dtale, și punerea dtale în acest post, încă n'ai dovedit, că ai fi și putut face ceva mai mult ca dascălul dtale cu ucinașele sale, cine scie fire-ai fi fost capace a preda și ucinașele? ai vênat însĕ, te ai interesat prea mult nu de înaintarea învĕțămêntului, ci de punga dtale, ți-o dic eu, căci dacă stă cea ce dici, dta în loc de a te încerca pe calea apucată, ca sĕ l delăturezi din postul seu avut vre-o 20 de ani, i-ai fi dat mâna de ajutor în scoala dtale nu împroscându-l cu cuvinte de „bou, măgariu", etc. cari cuvinte au servit și servesc spre lauda dtale. Me mir, că nu negi și aceasta, că dta ai stăruit pe lângă fostul administrator protopopesc, că învĕțătoriul dtale sĕ fie delăturat din postul seu în favoarea dtale, cea-ce fostul administrator sedus de neadevĕrurile dtale, era pe aci sĕ o și facă, dacă sêrmanul de învĕțătoriu nu-și afla între hârtiile sale documentele sale, decretul seu învĕțătoresc pe basa căruia apărându-și postul cu dreptate a fost întărit de nou la postul seu învĕțătoresc din partea Preavenerabilului Consistor, de aci se vede limpede, că fostul administrator în sensul legii a lucrat, ca învĕțătoriul dtale sau sĕ-și dovedească cualificațiunea sa prin decretul de denumire sau sĕ depună esamenul de cualificațiune; învĕțătoriul dtale a dovedit cualificațiunea sa prin decretul seu, în urma căreia Consistoriul l'a întărit în postul seu, și dta te-ai măniat foc pe administratorul dtale și mănios vei remâné până la moarte ți, cea-ce ți sta în dreptul dtale. Dacă administratorul de atuncia, care după aserțiunile dtale 'ți era contrar, nu l'a depus pe învĕțătoriul dtale, de ce nu-l depune acum protopopul actual, intimul dtale!

Calumniez acuma pe dascălul dtale, că nu scie nici cetí fără singur ucinașele, în furia dtale uiți însĕ de corespondința dtale primă din Nrul 60 al Telegrefului român, unde làudând pe actualul protopresbiter susții sus și tare, că esamenile ținute în anul acesta cu elevii scoalelor noastre din tract a fost preste așteptare bune, încât a pus în uimire pe străini, poate te vei încerca sĕ dici, că din alte comune, nu din comuna dtale, eu însĕ 'ți dovedesc, că dta n'ai fost la nice un esamen, fără la cel din scoala dtale și din Săsăuș, unde a fost învĕțătoriu fiul dascălului dtale, așadară lauda dtale de atuncia sau a fost o minciună, sau dreptă fiind, s'a referit la dascălul dtale cu ucinașele sale.

Cumcă eu ca defensor matrimonial am luat sub diferite pretesțe până la 100 fl. pentru un proces divorțial, nu este drept, am luat până la 85 fl. dintre cari am solvit tacse în suma de vre-o 70 fl. sciu și unde tai dta, căci cel ce ț'a dat informațiunea, a dat sfaturi oneste? și clienților mei de atuncia a me acusa la Preavenerabilul Consistor; eu pentru acestea sume am și lucrat însĕ clientul dtale ia sume îndoit mai mari și nu lucră nimica, bunăoara dela Ana Barb legiuita soție a lui Nicolae Breazu din Bârghiș, carea este părăsită de bărbatul ei, dela care a luat 15 fl. tacsa de edict și remunerațiunea sa, căreia în urma deselor ursorii verbalminte făcute la acest șef propagatoriu de moralitate, ia dis franc, mergi acasă și trăesce liniștită cu soțul teu ilegal concubinul teu Nicolae Dujleac, căci plata rĕscumpărărei sufletului teu din purgatoriu ai solvit-o și din parte-mi vei avea pace vecinică, eată așa onorat public cetitor, se risipesc concubinații prin protopresbiterul nostru. Dta dle corespondent 'mi iai în nume de rĕu și me numesci omul geșeftului, căci scriu privaților asupriți grovamine pe la Preavenerabilul Consistor, nu scii însĕ, ca acest epitet se cuvinne domnilor-voastre în prima linie dtale, căci dta scrii pe plată șefului dtale, ear în linia a 2 a șefului dtale, căci dênsul a scris contra mea acțiuni la Preavenerabilul Consistor lui Iosif Clonț din Șulumberg pentru car de fên și parale grase și altora tot asemenea, seducênd pe fostii mei clienți, și eu vedindu-le toate, dta ai cutezanța a me înfera pe mine de omul geșeftului, ear nu pe geșeftariul adevĕrat; eu am scris plângeri ale celor asupriți de dvoastră, și și aceasta după ce am vĕdut, că dvoastră ați început, ear dvoastră a-ți scris și a-ți îndemnat la pâri pe oameni pacinici, eu am scris neadevĕruri. ear dvoastră ficțiuni și neadevĕruri.

(Va urma)

Loterie

Sâmbătă în 31 Decembre 1887.

Buda: 65 15 7 28 53

6119/1887 számhoz polg. [1762] 1—3

Hirdetmény.

A bürkösi tagositási ügybe az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség előirányzat elkészitése végett a határnapot **1888 január 23-án d. e. 9 órára** tüzöm ki, Bürkösre a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 deczember 23-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,

5938 szám 1887 polg. [1761] 2 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekemezői birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a határnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemező községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Zahariás Ede,** jegyző.

[redacted]

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireș	—	—	4.15	5.53
Ghîrbou	—	—	4.36	6.05
Nadișul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluș	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriș	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vințul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuș	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaș	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copșa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaș	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighișoara	6.01	—	—	3.59
Hașfaléu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apața	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Brașov	1.55	—	—	9.52
Timiș	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	9.35	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiș	—	—	1.45	—
Brașov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apața	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Hașfaléu	8.35	—	10.37	—
Sighișoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaș	10.37	—	12.03	—
Copșa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaș	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuș	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vințul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriș	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluș	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadișul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghîrbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Budapesta—Arad—Teiuș

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2.-
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaț	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliș	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborșin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicîca	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕștia	—	11.11	11.37
Șibot	—	11.43	12.—
Vințul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuș	8 59	1.29	1.41

Teiuș—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuș	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vințul de jos	12.30	4.22	—
Șibot	1.01	4.51	—
Orĕștia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicîca	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborșin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliș	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroșeni

	Tren micst.	
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11:09	5.58
Banița	12.06	6.40
Petroșeni	12.46	7.12

Petroșeni — Simeria (Piski)

	Tren micst.	
Petroșeni	6.10	2 50
Banița	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4 15
Pui	8.20	5.40
Hațeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timișoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișoara	9.08	9.02

Timișoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timișoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copșa mică—Sibiiu

Copșa mică	—	2.29	4.15
Șeica mare	—	3.02	4.45
Loamneș	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copșa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneș	—	9.45	11.15
Șeica mare	—	10.20	11.45
Copșa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oșorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheța	3.52	10.50	3.58
Ludoș	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireșteu	5.38	12.36	5.53
Oșorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oșorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oșorheiu	—	10.45	9.45
	6 56	12.15	10.20
Nireșteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoș	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriș — Turda

Ghiriș	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriș

Turda	8.29	3·19
Ghiriș	8.50	3.40

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Dr. **Remus Roșca.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 133 Sibiiu, Joi 24 Decembre, (5 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa ss. sĕrbători ale „Nașterei Domnului nostru Iisus Christos" numĕrul cel mai de aproape va apărĕ Marți în 29 Decembre v.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei tăși de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 23 Decembre, 1887.

Trecutau preste optspredece sute de ani decând în lume s'a auḑit cel dintâiu vers îngeresc: „Mărire întru cei de sus lui Dḑeu și pe pământ pace, între oameni bună învoire," și cu toate acestea tocmai pacea și bună învoirea nu află pe pământ teren mănos, ci din ce merge omenimea spre un progres oare care, din ce cuprinde în inimile oamenilor teren mai mult vanitatea, pofta de mărire și nesațiul după averi. Înțelegem, că până la un grad oare-care fie-care din ele au oare-și care îndreptățire, dar nu putem înțelege pornirea mai nouă ce se manifestează la dilerite clase de oameni, și nu mai crescinesc nu este, când deaproapele despoaie pe deaproapele seu de averea sa, de onoarea sa fără pic de scrupuli de consciință, când tata numai poate locuí în casa făcută de el pentru că fiiul seu, pe care el l'a crescut, el l'a nutrit, el l'a ferit de foc și de apă, 'l dă afară

Este deci ceva rĕu în societatea omenească și dacă societatea nu va fi mai scrupuloasă, nu va pedepsí mai cu asprime pe făcĕtorii de rele, tribunalele nu pot da nici odată satisfacțiunea recerută celor asupriți și neindreptățiți de semenii lor.

Formează se societăți, ca sĕ smulgă limba unor cetățeni din gura lor și sĕ le o pună pe a lor, punu-se la cale tot feliul de ispite pentru de a rumpe legăturile dintre fii unei și acelei națiuni, făcu-se încercări de desbinări în cele confesionale, merg oamenii de timbrează pe cei ce nu sunt de o lege ori o credință politică cu ei de vrășmași, cu un cuvênt este o ferbere și o clocotire în inimile oamenilor.

Sub astfel de împregiurări adevĕrata lege crestinească face loc unor secte de oameni, al căror spirit distrugĕtoriu strĕbate până în păturile cele mai înalte ale societății, și nu cruță nici chiar poporul, care până mai deunăḑile era virgin în credința sa, și trăia în firma convingere, că binele trebue făcut nu pentru vr'o recompensă, ci pentru-că e bine și e crescinesce de a ajuta pe deaproapele și de a promova interesul unul altuia în mod binevoitor.

Nu ne este dată sĕ scim, ce ne aduce anul viitoriu, nici nu putem da rĕspuns cu positivitate la întrebările pentru a căror resolvare 'și bat aḑi capul marii diplomați și cercurile militare, dar noi ca apostoli ai păcei numai pacea o dorim, numai dela ea condiționăm bunăstarea și progresul popoarĕlor din monarchia noastră și de tot greșit ar fi când ea ar fi conturbată de dragul fantasiei unor oameni, cari nu-și mai încap în piele și cari și-ar dorí și o sferă de activitate în peninsula balcanică, cum nici Napoleon al III lea nu-și o închipue pe la 1868, când stetea la culmea mărirei sale. Dela pace condiționăm ameliorarea financelor statului, dela ea tigna în familie, înflorirea negoțului și a industriei.

Suntem în ajunul ḑilei, în care biserica noastră din mii de pepturi va propoveduí pacea și buna învoirea și noi ca nisce cronicari nu putem sĕ nu-i dăm espresiune și pe calea aceasta, că adecă e o necesitate supremă, ca ea sĕ se susține tocmai acum între cetățenii de diferite limbi, când cestiunea orientală întră în un nou stadiu, când la granițele monarchiei stau tunurile cu gurile căscate ca sĕ înghită mii de vieți omenesci și sĕ dărime ceace munca și laborea de sute de ani a întemeiat și pus la cale.

Sĕ serbăm deci cu speranța, că pacea va fi neconturbată și dorințele a mii de cetățeni vor fi împlinite, — ear în cele interne dela, noi tot pacea ne va putea deschide mințile și inimile și ne va apropia unii de alții, ca sĕ lucrăm mai cu tignă și sĕ nu ne risipim puterile combătându-ne acolo, unde ar trebuí sĕ fim toți una în un cuget și o simțire. Este o mare norocire pentru poporul român, că maioritatea marea, și hotăritoarea maioritate a fiilor lui doresce pacea, căci de nu ar avea aceasta bună și nobilă însușire, multele ispite lesne l'ar fi putut scoate din ogașia cea adevĕrată și l'ar fi împins pe un teren neumblat, necunoscut de el.

Este o norocire, că și în biserică elementele mai pacinice și mai de ordine sunt la cârmă și ele ne dau garanță, că tot sub a lor ocârmuire încet, dar sigur vor progresa instituțiunile noastre.

Noi în pace credem și tot ea va fi scrisă pe stindardul nostru până unde numai ne va fi posibil a o susține în interesul bisericei și al patriei comune.

Revista politică.

Din limbistica și tonul, ce predomnesce în presa rusă s'ar putea ușor deduce, că situațiunea esternă merge spre bine și că cele mai mari pedeci, cari pun stavilă desvoltării pacinice a lucrurilor s'ar putea delătura prin o învoire a diplomaților.

Astfel ḑiariul rus din Petersburg „Grajdanin," rĕspunḑênd la întrebarea ḑiariului din capitala regatului nostru „Pester Lloyd," că ce anume doresce Rusia în cestiunea bulgară, ḑice între altele: Rusia voesce restabilirea ordinei legale în Bulgaria, care este o condițiune necesară pentru pacea europeană. Cooperarea Austro-Ungariei pentru înlăturarea neînțelegerilor e salutată cu bucurie din partea Rusiei. Pentru ca sĕ se poată stabilí însĕ un raport este de lipsă ca înainte de toate diplomația austro-ungară sĕ înceteze d'a-și mai însoți politica sa oficială cu agitarea secretă oficioasă. Îndată ce politica rusească va fi întimpinată în mod loial de către Austro-Ungaria, este posibil o înțelegere chiar și în privința cestiunilor celor mai anevoioase. Nu e timpul a vorbí acum despre condițiunile, ce le va pune Rusia după ce starea lucrurilor din Bulgaria va fi aplanată; căci acele condițiuni în tot casul vor corĕspunde intereselor Rusiei, Bulgariei și ale întreg Orientului. Avem motive a crede, închee numita foae, că diplomația austro-ungară a apucat pe calea pacinică și p'ăcută Rusiei și că va continua numai pe calea aceasta.

Tot astfel organul „Nord" ne surprinde cu un articol, prin care se spulberă tot pesimismul, ce mai domnia în foile germane și ale monarchiei noastre. „Nord" e de părere, că pacea europeană nu se poate conturba. Pesimismul e de tot neîntemeiat, deoarece mai toate puterile sunt cuprinse de curentul păcei și dacă și Germania și Austro Ungaria vor fi cuprinse de acest curent ca Rusia, și vor fi tot așa de sincere ca ea, atunci pericolul unui rĕsboiu se poate priví cu totul îndelăturat.

FOIȚA.

Fermecul Crăciunului.

(Din germanesce, după Rudolf Baumbach)
(Încheere.)

„Copilă" o admonià bĕtrâna, doară tu nu...?

„Nu, eu nu sunt așa de sburdată, dar totuși mi-ar plăcea se sciu, ce face cine vrea sĕ afle așa ceva

Mătușa se așeḑà ear pe un scaun și și vîndu toată înțelepciunea. Dacă o fată fecioară ședе singură singurică în căsuța ei toată noaptea de crăciun și pe masă pune două fețe, atunci i-se arată fiitoriul soț. Dar el nu are carne și sânge: este numai duch (spirit) și când cântă cocoșul — dispare. De aceea bine face fata, dacă bagă un cocoș în sac și-l așează lângă sine. Și de se înfrică de oaspele, ce i-se arată, clătesce numai cocoșul din sac, acela face larmă, și necuratul dispare Unii mai ḑic că, ucigă-l crucea ia tipul iubitului, și vine. Eu, ce-i drept, nu cred, dar totuși este un joc primeḑios. Eu încă o pății, când îmi cercaiu norocul".

„Așa?" întrebà fata curioasă. Și dta încă ți ai căutat norocul? Și ți s'a arătat?

„Ba nu," ḑise bĕtrâna, „nu mi s'a arătat nici unul, și de aci pricepui, că voiu rĕmânĕ tot fată în pĕr și eată că am rĕmas Îmi bănuesc însĕ, de ce 'ți spusei chiar toate, dar tu nu vei cerca, îmi promiți? Și acum, copila mea, mulțămesc frumos pentru darurile de Crăciun și hai de me petreci cu lumina, că afară nu-ți veḑi mâna de întunerec, și treptele sunt atât de repede."

Cusătoreasa petrecù pe bĕtrâna cu lampa și se reintoarse apoi în căsuța i linistită. Beutura cea ferbinte îi înroșise obrazele, și cum era acum ocupată cu punerea în rênd a tănierelor și vaselor ar fi apărut ori cărui ochiu un frumos bobocel, dar aci nime nu era, sĕ o privească.

Cele spuse de mătușa sa îi venirĕ una de una pe rênd în minte. Mai întâiu rise de fermecele din noaptea de Crăciun, apoi se gândì puțin și în fine — era numai o glumă nevinovată — aduse o față de masă albă, o așternu pe masă și puse două coperte pe ea. Așa, acum poate vení. Drept, că cocoș nu avea, dar purta o cruciuliță la grumaz și de cruce ori ce duch trebue sĕ fugă. Se așeḑà apoi pe un scaun, 'și așeḑă mănuțele pe genunchi și începu a numera bărbații pe cari îi cunoasce: comisul cel vuclat din prăvălie, care-i măsura atât de bine zaharul și cafeaua; sergentele, care o salută atât de afabil, când se întâlnesc; copistul ce ședе numai vis a vis și în toată seara cânta din flaută: „Când aș fi o păsericà!" dar din acestia nici unul nu fù cel adevĕrat. Mai în fine venì la unul, dar acela era prea serios, un domn cu mult mai mare decât sĕ-și gândească la o biată cusătoreasă din căsuța de sub coperiș.

Înainte cu doi ani, pe când trăia încă mamă sa, se întâlnirĕ prima dată pe trepte și o privì cu mare atențiune. În ḑiua următoare o agrăi și o rugà sĕ i stea ca model. La început se împotrivia, căci auḑise o mulțime de istorii fioroase despre pictori și modele, dar domnul o agrăise atât de fin și atrăgĕtor, încât nu-i mai putù refusa, deci merse a doua ḑi, acompaniată de mumă sa, în atelierul pictorului. Mai târḑiu vĕḑù ea și tabloul gata. Acela representă pe un bĕtrân cu o harfă și lângă el o fetiță și fetița nu era alta decât mica cusătoreasă gândeai că-i vie. Îndată ce icoana fù imprăsciată prin lume, i-a pus pictorul în corfiță o bancnotă mare. Ea nu voì se o primească, dar deoarece mumăsa zăcea grea bolnavă, nu putù refusa banii, ba fù necesitată a i folosí pentru îngroparea aceleia și pentru o mică cruce de metal la mormêntul ei. Də atunci nu mai vorbise cu pictorul, dar ea îl vedea în toată ḑiua, pe cei doi soți ai lui, cu pudelul și cu mârtanul legase pretinie, și făcea animalelor tot binele, care numai îl putea.

Lampa pocnì și desteptà pe cusătoreasa din visurile ei. Ea vedea înaintea ei stând două coperte, și ea rise și oftă totodată. „Totuși tu esci o crea-

Rusia voesce pacea și mĕsurile, ce le ia ea sunt numai de natură defensivă.

Pe când însĕ presa rusească umblă sĕ steargă ori ce umbră de pesimism și aceasta cu intenţiune anumită, pe atunci presa germană și austro ungară înfăţișând lucrurile în colori mai deschise și mai adevĕrate nu încetează a vorbí de rĕsboiu, înfăţișind situaţiunea într'un stadiu de tot critică.

Aceasta și consună mai mult cu realitatea lucrurilor, deoarece Rusia nu vorbesce acum de Bulgaria, ci de Bosnia și Erţegovina, două provincii, cari au fost mijlocitoare, ca monarchia noastră sĕ câștige influinţă în peninsula balcanică, pe care o are astădi. Aceste două provincii trebuesc deșertate, deoarece după părerea Rusiei, după tractatul de Berlin, monarchia noastră trebuia sĕ ocupe aceste provincii numai temporal.

De altcum scirile cele mai proaspete, ce le primim din capitalele monarchiei asigură, că situaţiunea s'a înăsprit. Rusia 'și urmăresce cu mare activatate pregătirile ei de rĕsboiu, dislocând trupe mereu spre hotarĕle monarchiei noastre și mai ales în timpul din urmă spre hotarĕle din spre România.

Scirile aceste neliniștitoare se confirmă mai mult și prin dispositiunea ministerului de rĕsboiu în urma căreia toţi reserviștii, cari vor aparţiné acelor corpuri de armată, la cari va fi introdusă pușca cu repetiţie, sunt conchemaţi la eserciţii de arme, la cari vor lua parte și oficerii în reservă și cari se vor începe în 22 Ianuariu n.

Caracteristic e și rĕspunsul la felicitările de anul nou, aduse de partidul liberal d-lui ministru-president Tisza: Statul ungar voesce pacea, dar dacă ar fi amenințată esistenţa și onoarea lui, naţiunea nu se sparie de nici o jertfă. La cas, dacă situaţiunea generală n'ar conturba pacea, guvernul se va ocupa cu regularea finanţelor; nimenea nu poate afirma însĕ manţinerea pĕcei. Ministrul nu e așa de pesimist ca aceia, cari privesc iminentă primejdia rĕsboiului, dar crede, că rĕsboiul nu se va mai putea evita. E convins însĕ, că Ungaria și opiniunea publică din Ungaria nu va provoca nici odată rĕsboiul. De i se va impune aceasta, Ungaria 'și va face datorința. Tot așa la felicitările aduse președintelui casei deputaţilor conducĕtoriul deputaţiunei Falk între altele a ḑis: *Situaţiunea e neschimbată; ori ce resboiu ar produce rane grele în raporturile noastre financiare; în cas, când vom fi însĕ siliţi sĕ-l purtăm, n'ar mai fi de osebire de partid, ar cădé de asemenea toate deosebirile de confesiune și de naţionalitate.*

Printr'un mesagiu al regelui, Carol I, camera română a fost disolvată. Colegiurile electorale sunt convocate pe ḑilele de 23, 24 și 25 Ianuariu 1888; ear adunarea deputaţilor în sesiune ordinară pe ḑiua de 7 Februariu.

„Telegraphul" din Bucuresci ocupêndu se de cestiunea eventualului rĕsboiu și de atitudinea României, despre care atât de mult se ocupă toate ḑiarele străine și căreia îi atribue o importanţă deosebită ḑice, *că lucrul asupra căruia toată lumea se înţelege e, că situaţiunea este de tot gravă și că la primăvară poate sĕ isbucnească un rĕsboiu teribil.*

Crisa ministerială din Serbia e delăturată. Noul cabinet s'a constituit astfel: Sava Gruici, ministru președinte și ministru de rĕsboiu, Franassovici ministru de esterne; Velimirovici ministru de comunicaţiune; Vujici ministru de finanţe; Milosavljevici ministru de interne, Popovici ministru de comerciu și Gersici ministru de iustiţie și provisoriu și de culte. Afară de Franassovici toţi aparţin partidului radical.

O rectificare la corespondența „Sânțirea bisericei celei nouĕ din Arpatac."

Subscrisul ca persoană bisericească, ca membru și notariu al comitetului parochial, ca unul, ce am fost martor ocular la toate eventualităţile și peripeţiile, prin cari a trecut zidirea bisericei noastre celei nouĕ din Arpatac, — cetind în Nrii 116—119 ai „Telegrafului Român" corespondența de mai sus, am aflat în ea unele inesactităţi, pe cari corespondintele din necunoscinţă de causă sau rĕu informat fiind, le-a intreţesut în aceea corespondenţă.

Și eu, basat pe principiul ecuităţii voesc sĕ se dea fie-căruia, ce este al seu deoparte, de altă parte earăși, ca adevĕraţii și marinimoșii binefăcĕtori ai bisericei noastre sĕ nu se afle vătămaţi prin aceea, că în categoria lor — cari în faptă au jertfit sute de florini pentru ridicarea bisericei noastre, — sĕ se enumere și atari individi, despre cari nu se scie și în faptă nici că a dăruit o pără chioară pe seama bisericei nou edificată, — afară de aruncul deobligatoric, — o impregiurare aceasta, căre ar altera fundamentalminte adevĕrata stare faptică a lucrului și pe adevĕraţii binefăcĕtori ai bisericei noastre nou zidite din Arpatac.

Corespondintele putea sĕ-și ia de cinosură la scrierea corespondenţii sale, — dacă a avut voie sĕ arete pe binefăcătorii bisericei noastre și sumele dăruite de dênșii, — „Istoricul nou edificatei biserici gr, or. române din Arpatac" apărut în „Telegraful Român" Nr. 107 și următorii, istoric, ce s'a redactat, — cu referinţă la binefăcĕtori, — pe basa jurnalelor de cassă din anii 1879—1887 de parochul nostru Dionisiu Nistor. Și în casul acesta nu scria un adevĕr, ca și cel din Nr. 116 pagina 464, coloana a III a, unde între binefăcĕtorii principali, — între titori, — enumeră în locul al 4-lea pe Iordache Zacharie, boltaș în Arpatac, carele de facto n'a dat nimic mai mult, de cât aruncul deobligatoric, lăsând astfel afară, — neîndus, — pe adevĕratul binefăcĕtoriu pe dl Nicolae Cioflec, născut în Arpatac, de presinte însĕ mare proprietariu de moșie în comuna Mărșa, Judeţul Vlașca în România, carele a dăruit pe sama bisericii noastre suma de 764 fl. v. a.

Mai departe dl corespondinte atribue :— nu sciu din ce consideraţiuni? — dlui Iordache Zacharie prea mare rol în conducerea afacerilor zidirei bisericei noastre, punêndu l în categorie cu parochul nostru D. Nistor.

În faptă lucrul stă însĕ cu totului tot altmintrelea. Eată cum:

Dl Zacharie, ca comersante, nu dispunea de timp liber, pe carele sĕ l petreacă în afaceri bisericesci și așa toată greutatea conducerei a zăcut pe umerii neobositului nostru paroch, Dionisiu Nistor, carele singur, — între toţi — nu despera, ci se cugeta ḑi și noapte: Cum ar putea afla mijloacele, cu cari și prin cari ar putea sĕ ducă în deplinire zidirea bisericei deja începută și astfel în conţelegere și cu binevoitoriul sprigin — în totdeauna oferit, — al comitetului parochial a putut totuși în fine sĕ vadă după o continuă luptă de 6 ani de ḑile finită zidirea bisericei celei nouĕ. Și o adevĕrată luptă se poate numí aceasta, căci la venirea Sânţiei Sale ca preot tinĕr în comuna noastră, biserica cea noauă se afla ridicată numai până la înălţimea ferestrilor, banii însĕ nu erau ca în palmă. Și cu drept cuvênt pe fie-care om binesimţitor îl prinde mirarea, cum s'a putut ridica și împodobì aceașta pompoasă biserică? Realisarea acestei întrebări problematice în prima linie este de a se atribui nepbositului și mult meritatului nostru paroch Dionisiu Nistor, pe carele provedinţa divină l'a adus ca pe un Mĕsias în mijlocul și de conducĕtoriul nostru,

Aceste merite nediscutabile au fost recunoscute și lăudate cu ocasiunea sânţirei bisericei noastre de însuși Înalt Preasânţitul nostru archiepiscop și metropolit Miron Romanul.

În fine delăturând din susamintita corespondenţă semnele citărei („—"), ce se pun în mod nevertat tuturor vorbirilor și după înlocuirea acelora cu premisa: „x, y, a vorbit cam în înţelesul următoriu", — corespondenţa este bine lucrată dovedind îndeajuns, că corespondentele și-a dat toată silinţa a descrie și a înfăţișa lucrul așa, după cum s'a întêmplat.

Pe lângă rugarea, ca sĕ binevoiţi prea onorate dle Redactor, a da loc acestei rectificări în coloanele preţuitului ḑiar ce redigiaţi, remân al prea onorat d-voastre.

Arpatac, la 17 Decembre, 1887.

cu profundă stimă
la însărcinarea comitetului parochial
Constantin Cioflec,
membru și notar al comitet. parochial.

Cântul în învĕţământul educativ.

(Încheere.)

II.

Însemnătatea acestui obiect se arată în influinţa, ce o exercitează asupra desvoltărei vieţii noastre sufletesci. Aceasta influinţă este:

a) Estetică, carea resultă din apercipiarea tonurilor nu ca ceva singuratic și fragmentar, ci ca un întreg armonic. Căci deși cântarea se presentează ca un șir de tonuri singuratice, dar acestea în totalitatea lor trebue ca sĕ provoace în ascultătoriu tocmai acele înlănţuiri de simţĕminte, cari s'au aflat în cel care cântă. Așa singuraticele tonuri, fiind numai părţi a unui întreg, referinţele dintre dênsele produc plăcere în gustarea frumosului. Cu un cuvênt, tonurile obiective devin informaţiuni subjective, însoţite de judecata estetică sub forma sîmţĕmêntului

b) Patetică. Aici tonurile nu rĕmân simple informaţiuni, cari trec pe dinaintea sufletului, ne lăsând nici o urmă de cât plăcerea momentană provenită din armonia lor sub influinţa patetică; sufletul și inima ascultătoriului sunt cuprinse de dînsele, întreg omul este transpus într'o stare nouĕ specifică. Această stare, întru cât se desvoaltă și resultă din lucrarea concretă a sufletului, se numesce dispositie. În aceasta, din șirul de tonuri acordate, se nasc intuiţiuni informative de tonuri și aceste produc dispositii sufletesci. Numai pe basa acestui proces se poate esplica și înţelege acea împregiurare, că audind o musică ori cântare plăcută, suntem scoși din dispositia de mai nainte. Acesta este motivul de s'a întrodus musica și toba în armată. Despre Orfeu spune mitologia, că prin cântul lirei sale a transpus în stare de seuitare întreg infernul în cât a putut scoate de acolo pe soţia sa, că a îmblânzit animale selbatice prin tonurile musicei; Cicero pro Archia 19 ḑice: Saxa et solitudines voci respondent, bestiae saepe immanes cantu flectuntur atque consistunt: nos instituti rebus optimis non poetarum voce moveamur? În acest fapt psichologic își au basa productele fantasiei despre cântecul ḑinelor și al sirenelor, laudele ce grămădim și grămădesce lumea asupra cântăreţilor de renume asupra poeţilor de renume etc.

c) Socială și practică. Câte suveniri nu ne sunt păstrate prin cânt? Câte cunoscinţe nu se fac prin cânt? Se înţelege, că trebue sĕ fie bine esecutat. Dar și câte nenorociri nu provin de aici la oameni nechipzuiţi. Nu este act familiar de oare-care însemnătate, nu este petrecere socială, nu este ceremonie lumească, de laudă, bucurie ori de doliu, nu este ceremonie bisericească, dar în fine nu este nici o ceremonie scolastică, cari sĕ nu fie întroduse, însoţite și încheiate cu cânt. Și pentru ce? Pentru ca actului sĕ se dea o însemnătate și splendoare, fie prin delăturarea monotoniei, fie prin anunciarea aceluia, fie în fine prin atragerea și ţinerea atenţiunei.

Dar apoi câţi oameni nu traesc după darul de a cânta, și într'un mod mai ușor decât muncitoriul ḑilnic. Cântăreţii la operă, la teatre, ambulanţi, etc. Au nu avem chiar noi românii două tagme, dintre cari una trăesce eschisiv după cânt, ear la cealaltă se cere ca condiţiune de frunte: tagma cantorilor, dascălilor, psalţilor și a preoţilor. Și acestea în ritul nostru românesc suplinesc musica instrumentală din alte rituri. Acestea însĕ sunt lucruri de toate ḑilele, și tocmai pentru frecuenţa lor, nu ne isbesc așa de tare în ochi, încât sĕ le dăm oare-care însemnătate și totuși ea este foarte mare.

Dar în fine *d.)* Cântul are influinţă și însemnătate chiar și *pedagogică* nu ca obiect de învĕţământ, ci ca mijloc de distragere în momente de încordare sufletească și ca mijloc pentru atragerea și ţinerea atenţiunei: Ca un atare mijloc cântul și-a eluptat o însemnătate pedagogică aproape independentă, carea pentru totdeauna îi va asecura în programe posiţiunea alăturea cu celelalte obiecte de învĕţământ. Și toţi o scim aceasta, numai cât ne am deprins a considera

---

ură în adevĕr nebună" ḑise ea încet și se ridică, a depărta copertele earăși.

Atunci se audiră ciocăniri în ușă. „Ceriule, nu mai de n'ar fi fabulă fermecul Crăciunului." Și ușa se deschise și întră spiritul ce semăna foarte cu pictorul. Mica cusătoreasă însĕ se așează pe scaun și-și acopĕrì faţa cu mânile.

„Bună seara", ḑise spiritul cu voce apĕsată, și se apropià de fetiţă, ocupă un scaun lângă ea i prinse mâna. Spiritele au de comun mâni reci, prin mâna acea însĕ, în care se afla acum mâna fetiţei, circula o vieaţă caldă.

Apoi spiritul începù a vorbí. El îi vorbì de spre singurătate, despre traiul fără plăcere, ce-l duce și despre multe de toate, între altele despre iubire și fidelitate, și fata asculta cu inima sbocotitoare.

Numai de n'ar fi spirit! Cu mânile tremurătoare 'și căută cruciuliţa, ce o purta la grumadi. De cruce se nimicesce ori ce fermecător. Ea scoase cruciuliţa și o intinse către spirit.

Spiritul însĕ rise, prinse cruciuliţa și ḑise: Tu copilă nevinovată nu-mi credi vorbelor mele. Eu 'ţi jur ţie pe crucea aceasta ce o am în mână, că voi aţi fi sincer. Vrei sĕ fi muerea mea!

La aceste vorbe spiritul micuţei se înălţà ca o ciocârlie. Nu, aceasta nu fù statură de năluca, care la cântecul cocoșului se preface în negură, acesta fù un fiu al lui Adam cu carne și oase, gura lui, care îi căuta buzele ei, fù ferbinte și inima lui sbocotia la peptul ei.

O, tu binecuvêntată, fericită noapte de Crăciun!

Acum sgărià ceva la ușă, și dacă se deschise, sări pudelul în lăuntru și după el se vedu mârtanul. Ei veniau spre a aduce bineventările. Pudelul sări îndată la domnul seu apoi la fetiţă, jucând voios. Mârtanul însĕ se freca de ei făcênd larmă, ca o roată de tors. Că acesti doi oameni conveniră, fù opul inţeleptelor animale. Ele erau sumeţe de aceea, dar nu mai vorbiră despre așa ceva nimic, căci adevĕratul serviciu se remunerează în tăcere.

I. Pop Reteganul.

---

* Ministrul de resbel din România a esmis un ordin către toţi prefecţii judeţelor, ca acestia prin organele lor se pună la cale conscrierea anuală a cailor, epelor și cătarilor, cari trec preste etatea de 6 ani. Acest ordin se dă din motiv, ca administraţiunea de resbel din România se scie de ce numĕr poate dispune în cas de lipsă. Listele de conscriere trebuesc se fie gata până la 20 Ianuariu, când vor fi presentate ministerului de resbel cu adnotaţiunile de lipsă.

această lucrare a noastră nu ca mijloc pedagogic, ci ca un mijloc de amânare a timpului, ca să ajungem mai iute la sfîrșit

III.

Tehnica instrucțiunei în cânt. Vorbind de tehnica instrucțiunei în cânt, două momente avem să luăm în considerare: alegerea materialului și metodul.

Cu privire la alegerea materialului de propus, este deosebire între părerile pedagogilor. Diferința aceasta, abstracțiune făcênd dela multe alte cause, provine și din împregiurarea, că acesta fiind unul dintre cele mai nouă obiecte în învățământul educativ, posiția sa în organismul instrucțiunei încă nu este destul de precisată. Pe noi această diferință de păreri foarte puțin ne atinge, și anume, căci precum cultul nostru religios se îndeplinesce mai cu samă prin cântări, așa stă în strînsă legătură atât cu scoala cât și cu trebuințele dilnice ale acelora, cari ies din scoală. Deci alegerea este determinată a priori de trebuințele acelora, cari sunt a se educa, și cari trebuințe, precum la ori și care obiect așa și aci trebuesc respectate. Statorim deci principiul, că la alegerea materialului *să nu se peardă din vedere că interesul educativ, ce este a se promova prin cânt, are se devină o stare habituală a elevului, la a cărei cultivare se simtă plăcere.* Habitual, va se dică permanent, devine interesul nu mai atunci când obiectele, cari îi sunt inerente nu au numai o valoare transitoare ori secundară, ci astfel sunt întogmite cât să poată fi considerate ca o proprietate spirituală însemnată a elevului. Și aceasta atâta însemnează, că acest material precum pentru băiat, este interesant, așa pentru june și bărbat să fie folositor și să apară ca un vehicul puternic la promovarea culturei generale.

Din aceste considerațiuni la alegere, învețatoriul va fi cu băgare de samă ca materialul ales de o parte, atât după tecst, cât și după melodie, să corespundă asceptărilor estetice ale ideii frumosului, ear de alta să stee în referință și să fie adecuat cu individualitatea elevului și cu capacitatea lui.

Dacă aceste cerințe sunt adevărate, atunci scoala populară va trebui să renunțe la productele de artă musicală, va renuncia la de acele producte, cari au numai valoare momentană și ocasională — afară de casul, când aceste stau în strînsă legătură cu scoala și cu învețământul.

Două sunt isvoarele, din cari se poate trage acest material, anume: cântece populari lumesci și bisericesci, apoi cântece de conținut istoric popularisate, și din ceremonialul religios, earăși de cele ajunse la oarecare popularisare. Cu deosebire cântările liturgice și cântări sau poesii populari.

Ales materialul, acesta trebue acum tractat metodice. Începutul acestei procedure se face prin analisă. Este aci analisa tecstului și analisa melodiei. Cu privire la tecst nu este iertat a se cânta nici un fel de tecst, care nu s'a analisat astfeliu, încât el să fie proprietate înțelesuală a elevului. Prin analisa tecstului, din punct de vedere real și formal logic și sintactic, tecstul vine într'ajutor instrucțiunei în limba maternă, togmai așa precum a eșit din aceea, devine un moment de concentrațiune a învețământului. Câte-va esemple în cursul practic vor dovedí aceste dise.

În analisa metodică este de a se lua în considerare, că în o cântare deplină se unesc trei momente: *melodic, ritmic* și *dinamic*. Momentul vedere *durata* ea și scurțimea ei forme, ceea nic, are in ve- volumenul mai orectă chiar și mentul al tre- orăvită, se face , după carea stihuri, etc. dintâiu, aceea ebuí totdeauna ma, întâiu în ne. Înaintată ment, violina, e, cari se vor eta la o me- re învețătoriu, ământ, nu este e constată ca scoli normali, egătirea învă- mod sistema- cat. Să lucrăm delături; ear studiu privat nu perdem din pentru viață. u, profesor.

ngresuali ățările ce le eputați con- opea, archi- cercul I al Sibiiului; Dr. Ilarion Pușcariu, archim. și ases. cons., în cercul X al Făgărașului; Zacharia Boiu, ases., cons. în cercul VIII al Mediașului; Nicolau Ivan, spiritual la institutul corecțional din Aiud, în cercul II al Albei Iuliei; Petru Roșca, jun. protopresbiter al tractului Turdei, în cercul VI al Clușului. Ioan Petric, protopresbiter, în cercul IX al Brașovului.

De deputați congresuali mireni s'au ales: Eliă Măcellariu, cons. gubern. în pens., în cercul II al Sălistei; Rubin Patița, advocat, în cercul IV al Albei-Iuliei; Matei Voilean, ases. cons, în cercul XV al Têrnavei; Parteniu Cosma, director al institutului de credit și economii „Albina", în cercul XI al Turdei; Petru Nemeș, notariu public, în cercul XII al Clușului; Ilariu Duvlea advocat în cercul XX al Făgărașului; Dr. Absolon Todea, advocat, în cercul XIV al Bistriței.

* (Deputați congresuali mireni în eparchia Aradului.) Dumineca trecută s'a ținut scrutiniul pentru alegerea deputaților congresuali pre întreg teritoriul aparținător la iurisdicțiunea consistoriului aradan. Aleși au fost următorii d-ni, și anume: în cercul Aradului Ioan Popovici Desean, advocat în Arad; în cercul Radnei Ioan Beleș advocat în Arad; în cercul Chisineului Mircea Vasiliu Stănescu, advocat în Arad; în cercul Giulei David Nicoară, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Halmagiului Teodor Pap, advocat în Baia de Cris; în cercul Butenilor Demetriu Bonciu, notariu public în Arad; în cercul Lipovei Zeno Mocsony, proprietariu mare în Bulciu; în cercul Vingei Vincențiu Babeș, membru academiei române de sciințe; în cercul Timișoarei Paul Rotariu, advocat și redactor în Timișoara; în cercul Banat-Comlosului Dr. Georgiu Popa, asesor referinte la consistoriul din Arad; în cercul Chiseteu Dr. Iosif Gall proprietar mare în Lucareț și membru al casei magnaților; în cercul Siriei Aureliu Suciu, advocat în Arad; în cercul Borosineului Georgiu Feier, advocat în Borosineu; în cercul Birchișului Eugeniu Mocsonyi, proprietar mare în Capolnaș; scrie „Biserica și scoala."

* (Binefacere de serbătorea Nascerii Dlui.) M. S. regele României, a însărcinat pre adjutantul seu, maiorul Șomănescu, ca să se ducă la Craiova și să distribue săracilor de acolo suma 10,000 franci pentru sărbători.

* (Interes de prosperarea neamului seu.) Renumitul bancher israilit din Paris, baronul Hirsch, earăși a mai săvârșit o faptă filantropică pentru conaționalii sei. Acest baron a depus din averea sa fabulistică 350,000 fl. la o bancă spre fructificare cu scop ca din o parte a intereselor acestor bani în suma de 14,000 fl. reuniunea meseriașilor israiliți din Viena să crească pe tot anul 1200 copii la meserii.

* (Bugetul român.) Guvernul român a împărțit deputaților proectul de buget al veniturilor și cheltuelilor statului pro 1888—1889. Acest buget arată la percepțiuni cifra de 176,379,335 lei 38 bani, un spor adecă de 36, 631,003 lei și 73 bani față cu veniturile din anul trecut.

* (Avis.) Corul micst din Orăștie va arangia Sâmbătă la 7 Ianuariu st. n. 1888 în sala hotelului „Contele Stefan Széchenyi" concert în favorul fondului seu cu următorul

Program:

1. „*Retour vietorieux,*" cor micst cu acompaniare de piano, de H. Bianchi.
2. „*Marșul cununiei*" (Hochzeitsmarsch), arangiat pentru piano în 4 mâni de F. Mendelssohn Bartholdi.
3. „*Fântână cu trei isvoară,*" cor micst de G. Dima.
4. „*Plecarea pasărilor,*" duet cu acompaniare de piano de F. Mendelssohn, trad. de St. Rașian.
5. „*Cântec final,*" cor micst de R. Kreitzer.
6. „*Nor de vijelie,*" romanță pentru o voce cu acompaniare de piano de V. Humpel.
7. „*Hai în horă de-a juca,*" cor micst de G. Dima.

După concert petrecere cu dans. Prețul locurilor: Locul I 80 cr.; II. 60 cr.; III. 50 cr.; parter 40 cr.

Bilete se pot căpăta în farmacia dlui N. Vlad, și seara la cassă. Inceputul la 8 oare seara.

Orăștie, 28 Decembre, 1887 n.

Comiteiul arangiator.

* (Diar nou.) Dl Teochar Alexi, proprietariul tipografiei Alexi din Brașov, pentru redacțiune anunță, că cu 1 Ianuariu st. v. 1888 va apăré în Brașov „Posta Română", foaie pentru poporul român cu cuprins politic, social, financiar și literar.

„Posta romăna" va eșí de două ori pe săptemână: *Joia și Dumineca.*

Numĕrul de Joi va aduce numai sciri politice, sociale și financiare, ear numĕrul de Dumineca va fi îndoit de mare și va cuprinde și o parte literară.

Prețul va fi pentru Austro-Ungaria de *3 floreni 60 cr.* pe an, sau de *90 cr.* pe trei luni cu portul poștal cu tot.

„Posta română," deși foaie politică, nu și-a propus a trata cestiuni militane. Va înregistra pur, simplu și în mod obiectiv evenimentele politice, lăsând în sarcina foilor celor mari, ca să desvoalte și se propage ideile lor conducĕtoare.

Cestiuni privitoare la societatea românească, la instituțiunile naționale și la economia politică se vor trata mai pe larg. Se va urmări cu cea mai mare atențiune operațiunile nouilor noastre instituțiuni financiare, dela care așteptăm mult, foarte mult pentru viitoriul nostru; se va lua act de toată mișcarea mai notabilă în viața noastră socială și pe terîmul literaturei noastre naționale.

Loc deschis.*)

Verd, în 12 Decembre, 1887.

Cum-că este adevĕrata aserțiunea dtale cu concursele, o va crede, cel-ce ți-a dat informațiunea, dar eu dĕu nu! dovedi, cer eu dl corespondent, nu aserțiuni lipsite de ori-ce basă credibilă, dovedi, pe cum ți le înșir eu și atunci me las bătut, ear păn atunci, nu cred că-ți va succede a me seduce pe mine. Nu-mi poți da informațiune despre întrunirea scaunului a comitetului și a sinodului protopresb. este adevĕrat, căci cel ce te informează s'a genat să-ți spună că la luna lui soha, cuvênt unguresc acest soha. Nu ți am cerut sprijinul la acuse contra dtale sau șefului dtale, fără ți-am cerut sprijinul întru apărarea legei noastre bisericesci, la cea ce însuți te ai îmbiat, în causa întrunirei scaunului protopopesc, a sinodului și în causa fondului protopopesc cu banii din cassa de păstrare, însĕ preste acestea treci, căci aci informațiune mai bună, ca cea dată de mine în Nrii 114 și 115 ai „Telegrafului român" nu-ți poate da nime; dta nu te dimiți a apăra legea, fără neadevĕrul, căci numai la aceasta ți s'a dat plenipotență.

Rolurile s'au împĕrțit, după cum afirmi dta între cei chemați și nechemați între cari din urmă figurezi și dta, eu am și sciut aceasta din vorbele clientului dtale, care însuși te-a timbrat de atare, vom vedé cine sunt și ce pot și cei chemați, una ți-o spun, că la dvoastră întoarcerea adevĕrului este devisa, spre seducerea opiniunei publice, pentru sau în favoarea șefului nostru, băgați însĕ de samă ca alții au și alte informațiuni despre dĕnsul. Cu muscele din Șulumberg te las, căci vĕd, că nu negi celea scrise de mine să te îndulcesci de păsat și pe venitor, lăudându-ți clientul, cât vei voi. Iau spre sciință și progresul din Chirper cu casa parochială, carea cred că va dura în veci, căci este binecuventată de toți poporenii dtale!? va fi și frumoasă ca și scoala din Șulumberg, căci unde lucră ingineri cu câte 40 fl. diurne de pe spatele sirmanelor biserici, trebue să și easă ceva frumos, însĕ adăți aminte, ca aceea casă a-ți făcut-o din fondul adunat pe timpul fostului administrator protopopesc. De ce nu mai repetesci și porțiunea canonică din Coveș în interesul progresului făcut de șeful nostru, unde astădi pot să ți dau alte informațiuni, unde ai dis, că prota a solvit din punga s'a acea porțiune canonică, ca se nu i scape din mână cu 400 fl. cea-ce astădi 'ți dovedesc ca a fost o minciună goală, căci Coveșenii au împrumutat 800 fl. dela „Albina" și porțiunea canonică cumpĕrată păn' acum costă numai 300 fl. și și acestia i-a plătit numai după primirea banilor dela „Albina", și după ce a făcut și spese sirmanului vêndetor la „Albina" unde acest contrahent datoria 100 fl. precum și la cassa de păstrare în Agnita unde asemenea era 100 fl. dator după ce au fost provocați cavenții dĕnsului. Dta părinte corespondent G. ai adoptat proverbul român „ți-mi mamă gușată ca să nu-ți dic eu." Dta me declari de mincinos și omul geșeftului, însĕ eată eu 'ți dovedesc toate aserțiunile dtale de neadevĕrate, care este deci mincinosul și geșeftariul? nu te cunosci părinte corespondent.

Cumcă eu am dispărut după alegerea de protopop și n'am luat parte la banchetul alesului clientului dtale, pentru ce me întrebi fariseieste? căci scii și dacă memoria nu te mai ajuta ți-oi ajuta eu, spunêndu ți, că n'am dispărut, ci din contră m'am petrecut foarte bine cu cei vre-o 16 votanți ai mei și cu alții, cari au luat parte la masa noastră, cea ce i-am spus și alesului, că nu voiu lua parte la banchetul seu, căci me împedeca al meu, eată și aci minciuna în cumpăna dtale. Cumcă la instalarea protopopului m'am ascuns, earăși este un neadevĕr grosolan, căci eu am lucrat în câmpul, pe unde a-ți trecut cu bărbatul doririlor, n'am voit să iau parte la banchetul de instalare, căci n'am voit

*) Pentru cele publicate sub rubrica aceasta redacțiunea nu e responsabilă. Red.

se me fac complicele abusului, cu plătirea acelui banchet.

Ce se ţine de neînsemnata mea persoană, nice nu o compar cu persoana şefului nostru nice într'o privinţă, nu m'am lăudat nice odată şi nu me voiu lăuda nici când, fără într'u neputinţele mele.

Vĕd şi recunosc dar nu numai eu, dar mai întreg tractul şi şi alţii, că la scara şefului nostru a lucrat măestrii dibaci, nu cărpaci ca dta, a lucrat măestrii de renume, ear nu derege strică din Chirper, măestrii dar nu studiul şefului nostru a pus cuele la aceasta scară, căci studiul seu până la etatea aproape de un jumĕtate de seclu, n'a fost în stare sei pue scarei sale nici cel dintâiu cuiu. Nu-i va fi frică, că va cădé, o cred, căci 'l ţii dta bine, ba 'l înalţi tot mereu, trebue sĕ-ţi şi recompenseze ostenelele.

Eu deşi te încerci dta prin calumnia dtale, dicênd, că n'am fost în stare sĕ-mi puiu cuele trebuincioase la scara mea susţin din contră, că toate cuele la scara mea eu însu-mi mi le-am pus, prin ostenelele, diligința şi zelul meu, fără nici un măestru, ba mai şi fără ajutor părintesc, după cum sciu prea bine toţi, câţi 'mi cunosc trecutul meu, nice nu-mi trebue ajutoriul unor cărpaci ca dta, dacă însĕ sortea a lucrat într'acolo, ca cuiul ultim al scărei mele sĕ nu l pot ocupa, a cărui punere multe jertfe m'a costat, atuncia fie voia Domnului, nu me supĕr, eu sunt îndestulit cu soartea mea, numai vreau, ca scara făcută cu sudorile mele, alţii ca dta de e. sĕ nu mi o mângiască.

Cumcă lucru rĕu, cea ce lucru sunt convins despre contrariul, căci consciinţa mea este împăcată, căci eu sunt silit a mi apăra vaţa şi onoarea atacată de nesce personage ca d-voastră, de pe a căror faţă poţi cetí si seara la lună invidia, pizma, ura şi iubirea de vrajbă şi neadevĕr

Şi acuma părinte corespondent acusa ţi-ai dat-o rĕspunsul meu a urmat, asemenea ţi-aĭ dat raplica şi eu duplica, precum şi triplica şi din parte-mi cuadruplica, urmează deci aducerea sentinţii din partea onoratului public cetitoriu, procesul este eshauriat cu dta numai am vorbă.

Părintelui asesor protopopesc Ioachim Părău, rĕspund faţă de notiţa dênsului din Nrul 125 al „Telegrafului Român“ „fie vouĕ ce este aşa- aşa; şi ce nu—nu“ Ap. Iac. 5.12. citate de dênsul acestea, că eu informaţiunea faţă de celea scrise de mine în Nrii 114 şi 115 referitoare la şedinţa scaunului protopopesc, la care ar fi luat 4 asesori parte, nu 3, o am avut chiar dela dênsul, şi la ocasiune îi voiu aduce aminte despre aceasta şi cu altele, cari mi le-a spus atuncia, altcum şedinţa tot n'a fost legală, căci a lipsit notariul.

Nicolae Moldovan.
preot.

Posta redacţiunei.

Dlui T. B. în România. Ve mulţĕmim pentru complimentele, ce ne faceţi. Ve rugăm însĕ sĕ ne dispensaţi dela publicarea corespondenţii trimise, pentru că se refere prea mult la adresa noastră. Noi totdeuna am nisuit a lucra în direcţiune solidă, onestă şi numai binele obstesc avêndu-l în vedere; va servi însĕ spre oţelirea puterilor, dacă vom observa, că sĕmênţa bună nu cade pe peatră stearpă.

Red.

Loterie

Mercuri în 4 Iauuariu 1888.

Sibiiu: **14 47 34 49 29**

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent şi gust bun la esposiţiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a esposiţiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor şi capelelor** cu cele ce sum provĕdut în abundanţă pentru preţurile cele mai moderate, şi lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon şi altele, după ritul greco-oriental.

Prapori şi stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări şi reuniuni de înmormêntare.

Statue, polican-dre, potire şi chipuri sfinte, sfeşnice pentru altariu şi de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum şi aurărirea şi argintărirea pe lângă preţuri moderate.

Cusături cu aur, argint şi mătasă şi haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint şi mătasă.

Dantele bisericesci. Învĕlitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscinţă. [1714] 7—30

Cataloage de preţuri la dorinţă trimit libere de post-port.

Ori ce dureri de dinţi dispar cu totul,

prin folosirea celei mai vestite în lume şi **nefalsificate**

apă anatherină de gură a Dr. POPP,

medic dentist ces. reg. de curte.

Ori cărei alte ape de dinţi e a se preferí ca preservativ contra tuturor boalelor de dinţi şi de gură.

Apă probată pentru galgarisare la boalele cronice de gât şi îndispensabilă la întrebuinţarea apelor minerale. — **O sticlă mare fl. 1.40, una de mijloc fl. 1 şi una mică cu 50 cr.**

Efectul se garantează pe lângă observarea acurată a îndrumărei de întrebuinţare.

În legătură cu **apa de gură** şi a **pravului de dinţi** sau **pastei de dinţi a drului Popp**, se conservă totdeauna

dinţii sănĕtoşi şi frumoşi,

ceea ce e de cea mai mare importanţă pentru conservarea unui stomach sănĕtos.

Plumbul de dinţi al Dr-lui Popp

este cel mai bun mijloc de a plumbui singur dinţii găunoşi, prin ceea ce de cele mai multe ori se înlătură **mirosul cel greu.**

Săpunul de erburi al Dr-lui Popp

folosit cu cel mai bun succes contra tuturor zgrăbunţelor de pe pele şi se potrivesce foarte escelent pentru scalde.

Preţul
- **Pastă de dinţi aromatică** în dăraburi 35 cr.
- **Pastă de dinţi anatherină** 1 fl. 22 cr.
- **Pravuri de dinţi vegetabile** à 63 cr.
- **Pastă de dinţi** à fl. 1.—
- **Săpunul de erburi** à 30 cr.

Se atrage cu deosebire atenţiunea d'a prevení contra procurărei de apă de gură anatherină falsificată, din causă că aceea în cele mai multe casuri conform analisei conţine amestecături pagubitoare sănĕtăţii.

Comande prin epistole se efeptuează pe lângă rambursă postală.

Deposit principal în **Viena, I, Bognergasse Nr. 2**, precum şi în toate **farmaţiile drogueriile** şi **parfumăriile** din Transilvania şi România. [1595] 14—16

Morbul caracteristic şi mai lăţit în această ţară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne şi modul de traiu modern sunt causele acestei suferinţe, care în un mod neprevĕdĕtor ne cuprinde în ghiarele sale. Mulţi oameni sufer de dureri de pept şi coaste, adeesori şi de dureri de spate; sĕ simt slabi şi somnuroşi, au un gust rĕu în gură, mai cu seamă dimineaţa; un fel de scuipit cleios sĕ adună în dinţi; apetitul lor e rĕu, în stomach simt ceva ca o povară grea, şi adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu sĕ poate descrie, care prin întroducerea nutremêntului nu sĕ depărtează. Ochii sunt fără viaţă, mânile şi picioarele sĕ răcesc; nu trece mult şi sĕ ivesce tusa, la început seacă, după câteva luni însĕ însoţită de flegmă verde, cel cuprins de boală sĕ simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil şi melancolic, 'l cuprind presimţiri rele; când sĕ ridică repede se simte ameţit şi întreg capul îi e clătinător, intestinele sĕ astupă, pelea îi devine sbârcită şi ferbinte, sângele sĕ îngroaşe şi înţapă, sclerotica ochiului capĕtă o coloare galbină; urinul sĕ împuţinează şi capĕtă o coloare închisă, rĕmânênd o parte din el înlăuntru; luând nutremêntul, simte când un gust dulce când acru, care e însoţit de bătăi puternice de inimă; puterea vederei scade, înpăienginându-i-se ochii şi sĕ simte cuprins de simţul unei mari slăbiciuni şi osteneli. Toate acestea simptome apar alternativ, şi sĕ presupune, că aproape o terţialitate din poporaţiunea acestei ţĕri sufere de una sau alta formă a acestei boale. Prin Extrakt-shäker mistuirea bucatelor ia un aşa avênt, că corpului bolnav dându-i-se nutremênt devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într'adevĕr admirabil. Milioane şi milioane de butelii s'au vêndut şi numĕrul documentelor, cari atestă puterea vindecătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemistuirii; depărtat acest rĕu din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevĕratei boale. Medicina e Shäker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcĕtor de proprietăţile vindecătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă sĕ poate căpĕta în toate spiţeriile.

Persoane, cari sufer de încuiare, sĕ folosească „pilulele de curăţire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shäker-Extrakt **„Pilulele curăţitoare ale lui Seigel“** vindecă încuierea, alungă frigurile şi răceala, departă durerea de cap, împedecă mănia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet şi fără de a causa durere. Preţul: Unei butelie Shäker-Extrakt fl. 1.25. O şatulă „pilulele curăţitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shäker-Extrakt“ şi al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 3—24

Depositul principal şi centru de expediţie la Iohann Nep. Harna, spiţier „la leul de aur“ în Kremsier (Moravia) şi sĕ capĕtă şi în cele mai multe spiţerii din Austria.

Turnătoriă

de clopote şi de metal

a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote nouă, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum şi pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanţa pe mai mulţi ani. Montate cu chivere (coarne) de lemn, fer turnat şi bătut; astfeliu construite, că după ce sunt usate pe o parte sĕ poată fi învĕrtite cu înlesnire în ori-ce direcţiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite şi premiate

inventate de mine, care au un ton mai lung, mai puternic şi mai adênc, ca cele de sistemul vechiu; un astfeliu de clopot în greutate de 300 punţi egalează pe unul de 400 punţi.

Recomand mai departe scaune din fer bătut pentru clopote, solide şi frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru **oroloage** şi **toace** din metal, precum şi toate celelalte articole de alamă şi metal aparţinĕtoare de această categorie, cu preţurile cele mai moderate. Se construesc clopote şi pre lângă plătire făcută în rate.

Clopote dela 300 punţi în jos, precum şi stropitoare de mână se află totdeauna per magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuiază solid şi cu punctualitate, se recomandă

Antonie Novotny.
Timişoara, Fabrică.

[1605] 8

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roşca. Editura şi

Nr. 134 Sibiiu, Marți 29 Decembre, (10 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmônd — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Nr. 5984. Plen.

Cătră oficiele bisericesci din archidiecesa gr. or. română a Transilvaniei.

Încă în decursul lunei curente se va eda în tipariu „*Șematismul oficialilor din Ungaria*" („Magyar ország tiszti czim és névtára") compus pe anul 1888 de unii oficianți dela oficiolatul statistic al țĕrii.

Deci se trage atențiunea organelor noastre bisericesci asupra acestui op folositoriu și trebuincios pentru usul oficios.

Sibiiu, din ședința plenară a consistoriului archidiecesan, ținută la 7 Decembre, 1887.

Nicolau Popea m. p.,
vicariu archiepiscopesc.

Sibiiu, în 28 Decembre, 1887.

Ca și în toți anii cu ocasiunea anului nou diferiții bărbați, cari dirigiează destinele popoarĕlor din Europa, au ținut cuvêntări cu privire la starea generală a situațiunei europene. Vorbirile lor ne presentează ca precarie pacea europeană, căci pe când fie care își esprimă dorința pentru susținerea păcei, pe atunci fie care accentuează seriositatea raporturilor încordate dintre puterile din centrul Europei ca aliate și Rusia, raporturi încordate, cari cu nimica nu și perd din importanță, pentru că vecinică va fi rivalitatea lor în cestiunea orientală, și această rivalitate nu se poate considera ca delăturată prin publicarea actelor false, menite a provoca ciocnirea, care e neamânaverĕ.

Zace în natura lucrurilor, ca cetățenii doritori de binefacerile păcei sĕ înregistreze părerile favorabile păcei, și se le dea preponderanță față cu cele cari înclină spre rĕsboiu. Și în adevĕr presa europeană se leagă de versiunile pacinice și se silesce ale întări prin unele enunciațiuni ale potentaților. La locul prim este țarul Rusiei, căci în a lui mână este acuma pacea, în a lui mână este rĕsboiul, dela el atârnă binecuvêntarea unei complanări pacinice, sau erumperea unui crâncen rĕsboiu cu toate urmările lui în ḑilele noastre, când atâtea arme s'au perfecționat pentru omorîrea oamenilor. La locul al doilea vine bĕtrânul împĕrat al Germaniei, și cu el principele de Bismarck dimpreună cu țĕrile aliate Austro Ungaria și Italia.

Despre țarul Rusiei ni se aduce scirea, că a asigurat pe bĕtrânul împĕrat Wilhelm despre intențiunile sale cele mai pacinice, și versiunea aceasta până acuma încă este trasă la îndoială.

Împĕratul Germaniei la anul nou s'a despărțit de generali cu cuvintele: La revedere la manevrele de toamnă. În cele din urmă principele de Bismarck a asigurat pe un diplomat mai fricos, că scirile rĕsboinice sĕ nu fie luate așa de serios, căci în cele din urmă tot tendențele pacinice vor domina situațiunea.

In acest sens lucră și guvernul nostru, dovadă, că la aparință pacea totuși este asigurată

In aceasta ne întărește și împregiurarea, că monitoriul oficial al Germaniei a rectificat titulatura principelui Bulgariei din almanacul de Gotha, în aceasta ne întărește și o scire mai proaspetă, că Maiestatea Sa monarchul nostru la o telegramă de felicitare a principelui bulgar a rĕspuns nu principelui Bulgariei, ci principelui Ferdinand de Coburg.

Toate acestea sunt manifestațiuni, că alegerea principelui bulgar nu este considerată ca un act legal, care va trebui sĕ primească sancționarea puterilor europene, și că Europa voesce sĕ facă plăcere Rusiei în cestiunea bulgară.

In această lumină privită situațiunea europeană nu ni se pare atât de precarie pacea. Dacă privim însĕ starea faptică a lucrurilor, trebue sĕ dăm dreptate acelora, cari predominați de urgiile unui rĕsboiu ne presentează cumpĕna ca înclinând spre partea, în care sunt aglomerate toate momentele nefavorabile păcei.

O greșală în reproducerea cuvêntărei de anul nou a ministrului president Tisza, o singură greșală lăsarea cuvêntului „*nu*" a pricinuit frică mare în toată Europa.

Și aceasta panică este justificată, dacă considerăm faptul, că armatele pretutindenea stau pe picior de rĕsboiu, gata de plecare în tot momentul, și că la demobilisare nime nu se cugetă.

In fața acestui fapt fie-care om cumpănesce situațiunea. Dea Dumneḑeu sĕ ne putem bucura de desvoltare pacinică, căci desastrele provenite din rĕsboiu ne apasă și astăḑi destul de greu.

Revista politică.

În Boemia certele vechi între deputații cehi și între deputații partidei naționale germane se continuă în presă cu mare vehemență. Abia în ḑilele din urmă se pare că s'au făcut începuturi pentru curmarea luptei atât de desavantagioasă pentru regularea afacerilor interne și în fața situațiunei critice din afară. Principele G. Lobcovitz și Dr. Rieger au recercat prin o notă pe Dr. Schmeykal, ca împreună cu alți deputați germani și boemi sĕ între în negoțieri și sĕ se sfătuească asupra condițiunilor, cari ar face posibilă reîntrarea deputaților germani în dietă. În urma acestei recercări s'au și ales două comisiuni, una cehă și alta germană, cari vor discuta asupra mijloacelor, prin cari se va putea pune capĕt neînțelegerilor dintre cehi și germani și astfel afacerile interne se vor desvolta pe cale normală.

Signatura situațiunei generale și acum se consideră tot așa ca mai înainte. Una după alta vin scirile îmbucurătoare, cari asigură pacea și din cari putem ușor deduce, că situațiunea s'a îmbunătățit într'o mĕsură mare. Bucuria, ce ne cuprinde însĕ, când ni se împĕrtășesc asemenea sciri, — scriu foile vieneze — sĕ o ținem ascunsă, până ce va veni însemnatul moment, în care o vom putea manifesta. Acest însemnat moment va fi ḑiua anului nou, după călindariul vechiu. Toate cercurile politice asceaptă cu mare nerăbdare memorabila ḑi, în care țarul va lămuri cestiunea, cea atât de încurcată și în care se va putea cetí adevĕrata atitudine a Rusiei. Până atunci nu trebue sĕ domnească un prea mare optimism.

Cumcă situațiunea înadevĕr a fost de tot nesigură și că complicațiunile se pregătiau, se vede și din telegrama, ce o a adresat monarchul nostru bĕtrânului împĕrat al Germaniei, Wilhelm, din incidentul anului nou. Telegrama, după cum o înregistrează „Köln. Ztg." ar conține între altele și ur-

FOIȚA.

Descoperirea cea mai de curênd a lui Schliemann*)

O privelisce mai intensivă în trecutul întunecos se desfășură prin descoperirea mai nouă și mai însemnată a lui Schliemann *Pe insula grecească Kerigo odinioară Kythera, a descoperit ruinele străvechiului și bogatului templu din timpul preelenic al ḑeiței iubirei Afrodita.*

Herodot ne spune, că sanctuariul, despre care mărturisesce și Homer și despre care se face pomenire și de geograful și istoricul anticității Pausanias *l'a intemeiat Fenicienii.* Din Halicarnas, în Caria, născut în veacul al cincilea a. Chr. 'și îndreptă pribegitul părinte al istoriografiei privirea spre învecinatele locuri asiatice precum și spre Egipt, pentru a lămurí proveniența statuelor ḑeesci eline.

El nu pune un deosebit pond pe influințele tracilor asupra desvoltării Greciei. Cu toate acestea nu mai încape îndoială, că întreagă partea vestică a Anatoliei, carea după Herodot (IV, 45) se numia de tracii lidici „Asia" după regele As, fiul lui Cotys și nepotul lui Manes sau Mann, a fost împopulată de această seminție tare înrudită cu germanii, tot astfel și o parte mare ce se află față în față cu Europa orientală și carea cuprindea multe ținuturi grecesci. Herodot însuși însĕ numesce pe tracii frigici cel mai vechiu popor în acele ținuturi și anume după mărturisirile egiptene (II 2).

După Hesiod, care a trăit cam cu patru sute de ani înainte de Herodot, ḑeița iubirei ese din marea spumegoasă în apropiere de Kythera și apoi călătoresce în direcțiune ostică, pentruca în urmă sĕ urce uscatul pe Kypru. Călătoria ei urmărită dela vest spre ost ne indigitează o împregiurare deamnă de luare aminte. La Homer, așadară ear cam cu patru sute de ani înainte de Herodot, aflăm pe Afrodita ca fică a epiroticului Zevs și a Didonei Cu Epirul însĕ ear ajungem în apropierea popoarĕlor tracice. La Epir erau dardanii, cari după nume și seminție sunt înrudiți cu aceia, cari locuesc în Asia mică, întâlnim însĕ totuși în țeara ilirică în timpurile străvechi numele Teut foarte lățit.

O ḑeiță a iubirei se pomenesce și la ari încă în timpurile cele mai întunecoase antice. Ea este adusă în combinare cu apa din părțile Nordului german până la India. Laschmi Sri, ḑeița frumseții și a norocului se ridică, după cum spune poesia indiană, din marea lăptoasă, ceea ce se amintesce și în tradiție despre Uranos și despre progenitura spumelor. În Edda se vorbesce despre Freia*), că e fica ḑeului lacurilor Niord. Așa numitul Nerthus la germani (fals Herta) încă petrece într'un lac. Frigga**) poporului scandinav locuesc într'o sală de apă. Palatul ḑeiții poporului german Freia Hulda***) se află înt'ro fântână, în a cărui adênc se află o câmpie înflorită, în carea petrec sufletele celor nenăscuți sub paza ḑeiții, până ce sunt chemate a vedé lumina lumei. Și în miturile lui Grimm (24) se face amintire despre ḑina Holle, unde în adevĕr este transformată într'o femee bĕtrână; ca păstorița unei fru-

*) Heinrich *Schliemann,* bărbat erudit, care prin descoperirile prețioase, făcute în urma săpăturilor, dăruesce viitorimea cu un bogat material scientific. Schliemann s'a născut la 6 Ianuariu 1822 în Bucovul-nou (Neu-Bukow-Meklenburg-Schwerin.) Lui avem sĕ-i mulțămim, că cunoascem locul, unde s'a ridicat odinioară puternica „Troia". Prin desgropările anticităților de prin Grecia și locurile învecinate și prin operile sale publicate cu privire la aceste descoperiri s'a câștigat renume istoric. Trad.

*) Freia este numele unei Asteroide. Asteroide-planetoide așa se numesc corpuri între Marte și Iupiter.

**) Frigg, după cum se pomenesce în mitologia de Nord e soția lui Adin. Ea e ḑeița aerului și a producțiunei În astronomie e și ea o Asteroidă. Trad.

***) Holda sau Hulda, bucurie și amiciție; în povesti se face amintire despre aceasta ḑeiță sub numirea „Frau Holle." La germani ea e considerată de ḑeița căsătoriei și a producțiunei. Ea apĕră și păzesce economia casnică și mai ales favorisează ea și negoțul cu tort. Trad.

mătoriul cuprins. „Dea D-ḑeu, ca situaţiunea politică cea atât de încurcată sĕ se lămurească încurênd, pentru ca popoarĕle noastre sĕ trăiască linistite şi binecuvêntările păcei sĕ se susţină“.

Între scirile mai însemnate, cari asigură menţinerea păcei înregistrăm următoarele: După o telegramă din Viena cursurile burselor, cari au fost scăḑut într'un mod de tot simţitor earăşi s'au suit în urma declaraţiunei, ce o a făcut ministrul nostru preşedinte şi ministrul de finanţă, Tisza. — „Corespondence de l'Est“ publică o notă, în care ḑice: Aflăm, că de câte-va ḑile şansele de pace s'au îmulţit în mod considerabil în urma unui fapt, care s'a produs în lumea politică. Versiunele spun, că într'un timp de tot apropiat va apăré într'o foaie guvernamentală din Austria ori din Ungaria o notă autorisată, carea va arăta îmbunătăţirea, ce s'a făcut în situaţiunea cea atât de complicată.

Poate, că această notă stă în legătură cu o telegramă din Viena, care ne surprinde cu scirea, că principele de Bismarck, care doresce menţinerea păcei şi al cărui cuvênt trage mult în cumpĕna europeană esercită o presiune mare asupra cabinetului din Viena cu scop, ca sĕ hotărască pe acest cabinet ca în ceea ce privesce pe Bulgaria sĕ satisfacă cererilor Rusiei. E probabil lucru, că toate puterile, cari au semnat tractatul de Berlin se vor învoí acum *ca Rusia se opupe pe un timp oare-care Bulgaria.*

Această scire află atât mai mult creḑĕmênt, cu cât chiar ḑiarul „Kreutz-Ztg“ scrie în această cestiune, cum că ţarul Alecsandru în timpul cel mai decurênd 'şi va lua asupraşi dreptul esecutiv contra principelui de Bulgaria Ferdinand şi deodată cu aceasta restabilirea stării legitime şi normale în Bulgaria.

Însemnat este şi faptul, că ambasadorul Schweinitz a fost decorat cu ordinul „Vulturul negru.“ Ḑiariul „Journal de St. Pétersbourg“ constată cu multă mulţămire, că prin aceasta distincţiune s'a ajutat mult bunelor relaţiuni dintre germani şi ruşi. Generalul Schweinitz este un bărbat de stat a cărui vieaţă politică este strins legată cu tradiţiunile relaţiunilor celor mai intime de amiciţie între Rusia şi Prusia.

Când înregistrăm aceste sciri liniştitoare, nu putem trece şi sĕ uităm despre declarările lordului Salisbury şi ale comitelui Greppi, fostul italian ambasador la Petersburg. Salisbury a asigurat pe cercurile diplomatice din Anglia, că de câte va ḑile situaţiunea critică s'a îmbunătăţit într'un mod aşa de însemnat, încât i-se pare, că încă în câte va ḑile ori-ce teamă despre un conflict între Austro-Ungaria şi Rusia va fi delăturată. — Greppi la o intrevedere diplomatică a ḑis, că ceea ce se spune de crisa financiară din Rusia e lucru foarte esagerat. Crisa e mai mult aparentă ca reală şi dacă Rusia ar voí, ar putea începe campania fără a face împrumuturi. Ţarul de alt cum avea simţemintele cele mai pacifice, era rus în puterea cuvêntului, dar nici decum nu era panslavist. E însĕ anevoios lucru sĕ nu ia în băgare de seamă aspiraţiunile, cari sunt de tot puternice în Rusia şi cari uşor l'ar putea sĕ-l împingă într'un rĕsboiu. Aceasta eventualitate însĕ nu e de loc probabilă, cât timp Giers va conduce afacerile.

Corespondenţe particulare

ale „Telegrafului Român.“

Bucuresci, 25 Decembre, 1887. Ḑiarele francese încep a agita în România. Sunt însĕ ḑiare de feliul acelora, care când sunt plătite de Ruşi, pentru ruşi scriu, când beau redactorii lor vin bun în Ungaria chiar şi Madame Adam laudă pe maghiari în liberalitatea lor; bine sĕ fiu înţeles: liberalitate, ear nu libertate. E lucru cunoscut în România, că ţeara noastră nu doresce rĕsboiul şi că oameni ca Brătianu, Sturdza şi alţi bărbaţi buni români, ar dorí ca România sĕ rĕmână în pace. Adeseori însĕ mergi, unde nu voiesci, când nu esti în stare a apăra altcum vieaţa unui neam de oameni. Dară ḑiarele noastre opoziţionale fără deosebire de politică internă ori esternă, discută mereu cestiunea aservirii României la „nemţi“. Lumea însĕ scie sĕ spună, că acum înrîurirea paralelor vecinilor nostri din altă parte a dat nascere chiar şi cător-va articoli în ḑiarele de bulevard franţuzesci, în care se vorbesce despre crima dlui Brătianu şi Sturdza de a fi tradat ţeara în viitoriul rĕsboiu dintre Rusia şi Austria. Adevĕrul e, că nici dl Brătianu, nici dl Sturdza nu voiesc sĕ vîndă ţara, espunênd-o potopului slav şi nu îngădue nici altora, ca sĕ o poată înfunda în primejdie Cel mai mare pĕcat, ce-l pot face astăḑi ca şi în trecut maghiarii e sĕ împedece această direcţiune prin neîndreptăţirea popoarĕlor de sub guvernarea lor. Europa are a mulţămi numai maghiarilor, dacă Orientul e nemulţumit cu Austro-Ungaria. Căci atunci, când sub presiunea opiniunii publice dela noi bărbaţii nostri de stat n'ar mai putea lucra, după cum cred, că se poate mântuí Europa orientală de potopul slav, atunci va fi prea târḑiu a abate fatalele urmări ale politicei maghiare şoviniste. Astăḑi mai stau în fruntea ţĕrii noastre bărbaţi cu o nedisputată autoritate ca dl Brătianu, Sturdza, Cogălniceanu şi alţi câţi-va. Când însĕ nu vor mai fi oameni, care sĕ dispună de această neţermurită încredere, atunci va vedé Europa, că politica greşită a unui popor şovinist ca maghiarii a primejduit Orientul Europei. Astăḑi însĕ în fruntea statului român sunt doi oameni, cărora ţeara le urmează cu încredere, ear' această ţeară stăpânesce prin influenţa ei morală mai bine de jumĕtate din Peninsula-balcanică, devreme-ce românii sciu sĕ-şi câştige simpatii. O împregiurare favoritoare, care contribue la această simpatie e şi legea orientală a poporului nostru. Astăḑi nime nu mai crede în primejdia slavisnului prin influenţa legii. Dimpotrivă legea e un centru, care întrunesce pe popoarele slave împregiurul tinerului regat al nostru. Cine vine în România e român, căci nu-l mai împedecă nimic de a fi.

Corpurile legiuitoare ale ţĕrii au fost disolvate. În acest timp ori ce rĕspundere încumbă ministrilor ţĕrii.

Se vorbesce cu stăruinţă de misiuni diplomatice, pentru care ar fi designat tot actualul ministru al instrucţiunii şi cultelor. Dl Sturdza e netăgăduit foarte popular în România, nu e însĕ un rival primejdios al dlui Brătianu, de vreme ce singurul om după regele, căruia naţiunea îi urmează este dl Brătianu. Când însĕ dl Sturdza va auḑí că bĕtrânul luptător pentru emanciparea României va cere ca sĕ i-se ierte odichna, atunci desigur va lua moştenirea lăsată de marele om al României.

Se mai vorbesce de întrarea dlui Cogălnicean în guvern Dl Cogălnicean, e omul, care vine când ţeara îl chiamă, căci dênsul e unul dintre oamenii, cari sciu sĕ alerge în ajutoriul ţĕrii lor atunci, când seriositatea situaţiei o cere aceasta Era însĕ prematură scirea împărtĕşită de ḑiarele opoziţiei, că dl Maiorescu a fost pus şi dênsul în combinaţiune. Dl Maiorescu e un distins profesor, un om de inimă, dară e cunoscut ca nedibaciu în ale politicei. Mai virtos însĕ dl Maiorescu ni se pare puţin discret. A avea o audienţă la regele şi a publica a doua ḑi un articol scris de dênsul, în care se vorbesce de pretinse angagiamente e sau lipsă de discreţiune, sau lipsă de prevedere, căci lipsa de onestitate nu se potrivesce cu trecutul dlui Titu Maiorescu. În tot casul însĕ e falsă părerea, că dl Maiorescu ar fi perdut însuşirile cerute dela un om pretins destul de serios. *J.*

Influenţa pădurilor asupra stărei fisice şi intelectuale a poporului.

Cine păstrează şi îngrijesce pădurile lucrează pentru binele umanităţei trupesce şi sufletesce.

Dacă pădurea măresce fertilitatea pământului prin îngrăşemintele, ce dau şi prin aceea, că temperează clima; dacă este podoaba unei ţĕri — din care causă trebue îngrijită şi păstrată, — de sigur că influinţează şi asupra stărei fisice şi intelectuale a omului. Numai omul, care nu stă în linceḑire 'şi poate desvolta bine puterea lui fisică; numai la acela se poate nasce trebuinţa de a se ocupa intelectualmente, care trăesce în împregiurimi, ce 'l îndemn la aceasta, şi numai acela poate contribuí la desvoltarea sa intelectuală, care nu este nevoit sĕ întrebuinţeze toate puterile sale în lupta pentru esistenţă.

Tot asemenea şi cu popoare întregi.

Când un popor este nevoit sĕ-şi câştige pânea de toată ḑiua prin muncă, sĕ ia pământului şi ceea ce nu poate da, întrebuinţând toate puterile sale corporale, când trăesce cu teama şi grija de a-şi păstra puţinul ce are; atunci desvoltarea fisică sufere, şi nici gând nu poate fi că s'ar putea cultiva talentul sau intelectualul acelui popor.

După cum un traiu în abundanţă şi câştig fără nici o osteneală slăbeşte corpul şi amorţesce mintea, tot aşa şi prea multa muncă şi grijă continuă pentru pânea ḑilnică, împedecă desvoltarea normală a corpului şi a spiritului.

Pădurile influinţează asupra stărei fisice şi intelectuale a omului nu numai în mod indirect dar şi direct.

Pădurile esercită o influinţă mare asupra sănătăţei omului. Aerul din padure este mai sănătos de cât acela din oraşe. Regnul vegetal şi din acesta în special pădurile cu frunḑişul lor, ecuilibrează continuu raportul dintre ocsigen şi acidcarbonic, raport întrerupt de multe ori din causa proceselor de respiraţie, dospire, putreḑire şi ocsidaţie. Acest raport se menţine prin aceea, că plantele sorb accidul-carbonic, păstrând carbonul pentru desvoltarea lor şi depărtând ocsigenul, atât de necesar vieţii oamenilor şi animalelor. Sunt multe substanţe în aer, cari sunt vătĕmătoare sănătăţii omului şi pe cari le sorb plantele, le descompun şi le fac astfel mai puţin vătĕmătoare.

Plantaţiunile şi grădinele, cari se fac prin oraşe şi împregiurul lor, nu au numai scopul de a infrumseţa şi de a umbrí, ci şi scopul de a curăţí atmosfera, care de multe ori nu este curată prin oraşe. Şi nu numai atât. Pe lângă că pădurile curăţă aerul, mai influinţează asupra sănătăţii omului şi prin aceea, că împedecă schimbările repeḑi de temperatură, moderează curentele prea reci sau prea calde; ear aerul uscat, pe care ni-l aduc vênturile constante de Est, le saturează cu umeḑeală. Aşa dar pădurile temperează efectele timpului vătĕmător sănătăţii omului.

În fine pădurile esercită o influinţă foarte mare asupra caracterului poporului. Prin locurile frumoase oameni sunt totdeauna mai buni, mai primitori şi mai mult dotaţi de sentimente frumoase, de cât prin locurile posomorâte şi uniforme.

Unde natura esercită efectul ei cel mai mare asupra omului — precum se întêmplă în pădure — apoi ea vorbesce inimei şi are o influenţă uriaşă asupra formărei spiritului omului şi caracterului lui

Pădurea face o impresiune adêncă, chiar asupra unui copil: cu câtă plăcere nu stă el în pădure, ca sĕ asculte ciripitul păsĕrilor sau ca sĕ pândească vênatul fugător. Chiar şi omul cel mai brutal, când întră în pădure, se simte pătruns de influenţa misterioasă a masivului, şi mişcat de sgomotul sau freamântul frunḑelor, 'şi aduce aminte de acela, căruia îi datoresce vieaţa. Bărbatul serios caută în pădure odihnă şi curagiu pentru nouĕ acţiuni, şi cel apăsat de griji şi nĕcasuri, găsesce în pădure consolare şi pace.

„Revista pădurilor.“ *N. N. Andronescu.*

---

moase liveḑi, ce se estinde în fundul unei adênci fântâni, unde încălḑesc razele dulci ale soarelui şi cresc mii şi mii de flori; căci Freia-Holda era ḑeiţa sorilor dar totdeodată şi a apelor, chipul şi aseměnarea iubirei şi mama vieţii. Ca nimfa apelor obvine ea foarte des în tradiţiunile despre Venus ale poporului din Germania. În cântecile poporale ale bavarezilor, care vorbesc tare des despre Wana, adecă despre tradiţiunile apelor se face des pomenire despre o nimfă a lacurilor. Despre aceasta antică nimfă se istoricesce, că ea călătoresce odată pe an ţeara cruciş şi curmeziş şi dacă ş'a isprăvit călătoria, carul se ferecă de fundul unui lac cu un lanţ de aur. Aceasta este goală istorisirea lui Tacitus despre Nerthus („Germania,“ 40).

Tradiţiunile cele mai vechi grecesci cunosc o Afrodită, percurgênd din Epir şi Grecia vestică spre limba sudică a Peleponesului şi apoi păşesce pe uscat în Cipru. Sub picioarele ei odrăslesc acolo rose şi mirte. Mitul german povestesce tot astfel despre Freia-Holda. Flori odrăslesc, când spre petrecerea nocturnă plutesce pe deasupra pământului îmbrăcată în haine albe şi în scânteuţe strĕlucitoare.

În adevĕr tot astfel e fără indoeală, că un serviciu a lui Aschtoret sau a lui Astarte*) s'a respândit însĕ dela Ost spre Vest prin corabierii fenicieni, el se lăţí dela Asia mică începênd, până la insulele britice. Graţioasa Venus Amatusia îşi ia de sigur numele dela Amath, ce se află în Asia mică. Amath însĕ din Cipru a fost o colonie feniciană. După Stephanos aceasta a fost cea mai veche cetate a insulei. Heracle tirianul se consideră acolo de Melkart*) *Aşa au venit Fenicienii şi la Kythera şi istorisirea lui Herodot despre întemeierea unui templu Afroditei sau Aschtoret prin ei e în adevĕr întemeiată.*

Suntem datori a lua în băgare de seamă vechile espuneri. Religiunea elenică, — aflăm multe şi preţioase documente chiar la Herodot — este o amestecătură de forme de credinţă arică, semitică, egiptică şi altele. Mulţi dintre ḑei grecesci sunt iscoḑiţi după diferitele făpturi, cari după aceea fură artistic cioplite în chipul Herei şi în adevĕr în chipuri mărete.

Aceasta descoperire a lui Schliemann formează de sigur o epoca în istoria descoperirilor.

(K B.) *I. Br.*

*) Astarte în limba hebr. Aschtoreth-stea; ḑeiţa principală a progeniturei femenine la Fenicieni, Cartagineni şi Sirieni. Ea e regina ceriului (melechet.) În acest sens era şi cultul, ce i-se făcea. Cultul se schimba însĕ adeseori în cult voluptos, căci „A“ representa principiul puterei naturale şi al iubirei. Trad.

*) Melkart, pe acesta îl consideră mitologia ca ḑeul naţional al fenicienilor. Cultul lui se practică mai mult la sirieni şi se pomenesce ca ḑeul soarelui, al navigaţiunei şi al colonisaţiunei. Trad.

Apel.

De mai mulţi ani „Academia română“ îşi dă neîncetate silinţe pentru a strînge cât se poate mai multe documente de tot felul, cari ar putea fi de folos pentru studiarea istoriei naţiunei. Numai prin studiul documentelor se poate lumina şi înţelege trecutul neamului nostru.

Colecțiunile strînse până acuma de „Academie“ cuprind preste ḑece mii documente de deosebite feluri: chrisoave, cărți domnesci, cărți de judecată și de hotărnicii, anaforale, zapise, foi de zestre, și altele.

„Academia“ face apel la toți aceea, cari posed documente și hârtii vechi și cari ar binevoi a contribuì la îmbogățirea colecțiunilor sale. „Academia“ ar vedé cu cea mai vie mulțămire interesul, ce i s'ar arăta în această privință și ar primí cu toată recunoscința toate documentele și alte manuscrise, cari i s'ar dărui pentru colecțiunile sale.

Se vor da — când se va esprima dorința — de la „cancelaria Academiei“ copii în scrisoare modernă și traduceri în limba română de pe originalele vechi scrise cu cirilice sau în limbi străine, cari se vor dărui.

Toate documentele și manuscrisele, cari se vor trimite, să se adreseze la *Academia română* în *Bucuresci*.

Viile mulțămiri ale Academiei către dăruitori se vor esprima și prin „Monitorul oficial.“

Kogălnicean, președintele academiei române. — *D. Sturdza*, secretariul general.

Avis.

În ajunul anului nou, *12 Ianuariu n. 1888* (31 Decembre v. 1887), va avé loc o convenire socială împreunată cu danț în sala otelului „Meltzer“, strada Măcelarilor; începutul la 8 oare seara, musica se va provedé de capela regimt 31.

Din însărcinarea mai multora.
Dr. *Oct. Russu.*

Varietăți.

† (Necrolog.) O durere și perdere mare a trebuit să îndure directorul seminariului nostru archidiecesan, dl Ioan Hannia, chiar acum la sărbătorile crăciunului, mutându se la cele eterne mult iubita sa soție, **Maria Bădila,** fica fostului protopop și asesor consistorial, Petru Bădila. Această tristă scire a atins dureros pe toți, cari au cunoscut pe defuncta, căci dênsa cât timp a fost în viață, a sciut să-și asigure stima și iubirea tuturora.

Ca semnul cel mai invederat al stimei și iubirei, de care s'a bucurat repausata, ne servesce numĕrosul public — din toate straturile societății, — ce — pe lângă toată asprimea gerului — a luat parte la aședarea remășițelor pământesci ale repausatei, spre odihnă eternă. Spațioasa biserică din suburbiul de jos, unde s'a ținut serviciul funebral, se părea prea ângustă pentru a cuprinde tot publicul.

Era un aspect pĕtrundĕtoriu a vedé în giurul sicriului pe un soț cărunt și frênt de durere, pe nepoatele sale inconsolabile și pe celelalte rudenii obidate. Acest aspect a stors șiroae de lacrămi din ochii celor mai mulți, ce a fost provocate cu deosebire și prin emoționătoarea cuvêntare funebrală, rostită și de astădată în forma și cu succesul obicinuit, de bine cunoscutul nostru orator, dl asesor consistorial Zacharia Boiu.

Primească întristata familie și din partea noastră esprimarea sincerei condolență.

Din partea familiei am primit următoriul anunț:

MARIA HANNIA născ. BĂDILA

în etate de 57 ani, după lungi și grele suferințe, astădi la 2 oare dimineața și a dat nobilul suflet în mânile Creatorului.

Remășițele pământesci se vor transporta Duminecă, în 27 Decembre, 1887 (8 Ianuariu 1888) la 2 oare după ameadi din casa proprie, strada urezului Nr. 19, în cimiteriul greco resăritean dela poarta turnului spre repaus etern.

În veci pomenirea ei!

Sibiiu, 25 Decembre st. v., 1887.

Ioan Hannia, protopresbiter și director seminarial, ca soț. *Ioan Bădila*, jude regesc la tribunal, ca frate. *Anna Moga* născ. *Bolloga*, *Maria Dima* născ. *Bolloga*, *Valeriu Bolloga*, dirigent de bancă, Dr. *Ioan Moga*, *George Dima*, profesor seminarial, nepoți. *Iacob Bolloga*, consiliar aulic în pens., *Iohanna Bădila* născ. *Moldovan*, cumnați. *Alecsandrina*, *Eugenia*, *Aurelia*, *Anicuța*, *Ionel* și *Cornelia Moga*; *Marioara* și *Ionel Dima*, strănepoți.

* (Alegeri de deputați congresuali în archidiecesă). De deputați congresuali clericali s'au mai ales: Ioan Papiu, protopresbiter, în cercul III al Devei; Avram Pĕcurariu, protopresbiter, în cercul IV al Iliei; Ioan Gall, protopresbiter, în cercul V al Abrudului și Ioan Petric, protopresbiter, în cercul IX al Brașovului.

De deputați congresuali mireni s'au ales: Dr. Ioan Mihu, advocat, în cercul V al Devei; Dr. Daniil P. Barcian, prof. sem. în cercul III al Sebeșului; Ambrosiu Bêrsan, primar, în cercul VI al Hațegului; Petru Truța, advocat în cercul IX al Zarandului; Gerasim Candrea, advocat, în cercul X al Câmpenilor; Dr. Remus Rosca, redactorul „Tel. Român,“ în cercul XIII al Solnocului; Stefan Iosif, director gimn., în cercul XVI al Sighișoarei; Octavian Sorescu, advocat, în cercul XVII al Treiscaunelor; Ioan Lengher, advocat, în cercul XVIII al Brașosolui; Pompiliu Pipoș, publicist, în cercul VIII al Geoagiului; Ioan cav. de Pușcariu, jude la curia regească din Budapesta, în cercul XIX al Branului.

* (Cas de moarte.) **Paul Sennyei**, presidentul casei magnaților și iudex curiae, a încetat din viață în 3 Ianuariu st. n. în Budapesta, în etate de 65 ani. Defunctul a fost unul dintre cei mai de frunte bărbați de stat ai Ungariei. Totdeauna a aparținut conservativilor, ear dela inaugurarea erei constituționale s'a considerat ca conducĕtoriul opositiei moderate și acestor principii a rĕmas credincios până în ultimul moment, și chiar și postul de președinte al casei magnaților l'a primit numai pe lângă reserva de a-și susținé independența în vederile sale politice.

* (Premiu.) Dl Dr. Babeș, profesor la facultatea de medicină din Bucuresci, după cum ne spun jurnalele din România, a câștigat premiul academiei de scințe din Paris „*Monttyon*“, care se distribue tot din doi în doi ani pentru operatele de cea mai mare valoare scientifică, apĕrute în decursul intervalului. Premiul acesta l'au câștigat mai înainte cei mai savanți bărbați francesi.

* (Regele Șvediei Oscar în periclu.) Regele Șvediei Oscar, ca de regulă, așa și cu vr'o câteva ḑile mai înainte se așeza după prând în un apartament aproape de sala de mâncare pre o sofă, deasupra căreia se afla un mare candelabru. Nu după mult timp fu silit a părăsí sofa, căci fu chemat în o odaie din apropiere pentru îndeplinirea unor afaceri urgente. Abia părăsí regele locul seu de odihnă, când deodată fu trediț de o pocnitură groasnică în urma sa. Căduse candelabrul cu o parte a plafonului, care nimici sofa, pre care se aședase cu vr'o câteva minute mai înainte. Soartea a voit ca regele să nu fie sdrobit de greutatea candelabrului.

* (Un comitat avut.) Comitatul „Solnoc-Dobâca“, după cum cetim în „Gazeta Transilvaniei“ să pare a fi cel mai avut, căci în o adunare estraordinară a votat pentru scopuri culturale magiare următoarele sume: pentru societatea de magiarisare (magyar nyelvterjesztő egyesület) din Orșova 100 fl., pentru societatea de maghiarisare (magyar közmüvelödési egyesület) din comitatul Bereghului 50 fl., pentru subvenționarea unui scriitor dela representanța orășenească din Gherla 200 fl., pentru rescumperarea unei strade un arunc de dare de 42 %. Tot în adunarea aceasta s'a anulat un conclus al comunei Ciceu-Cristur de a se da venitul dreptului de cărciumărit de 3 luni pe seama bisericilor de acolo, sub pretecst, că comuna e săracă și venitul să rămână pe seama comunei.

* (Conchemarea reserviților.) „Coresp. Bud.“ anunță din Viena: În sensul legei de apărare reserviții armatei comune pot fi conchemați cu totul numai de trei ori, reservițtii honvedimei de cinci ori în timpul serviciului la esercițiu de arme pe cel mult trei săptĕmâni. Introducerea puscei cu repetițiune însĕ face necesară conchemarea succesivă a tuturor reservițtilor pe timp de șepte ḑile la diferitele corpuri de armată după cum ea se va introduce. Aceasta conchemare în sensul legei ar trebuí privită ca și un esercițiu complet. Avênd în vedere însĕ, că la crearea legei n'a fost prevĕḑut casul escepțional și astfel reservițtii, cari au făcut de două ori esercițiul de arme n'ar mai trebuí după aceea conchemați; ambele regime în conțelegere cu ministrul de rĕsboiu au decis pe timpul ținerei conferințelor ministeriale din Viena, ca ambelor legislative să se presenteze nu proiect de lege în puterea căruia și reservițtii armatei teritoriale să poată fi conchemați, când cere trebuința la corpurile lor, pentru esercițiu puscei cu repetiție pe timp de șepte ḑile, fără ca această conchemare să se numere între esercițiile de arme. În puterea acestei legi vor fi conchemați și reservițtii, cari au făcut trei eserciții respective cinci eserciții de arme și cari nu ș'au împlinit anii serviciului militar.

* (Darurile de anul nou ale principelui de coroană german medicilor, cari 'l curează.) Principele de coroană german, care se află și acum morbos în San-Remo, a surprins de anul nou pre medicii sei cu presente admirabile. Renumitul medic Mackenzie a primit din mâna principelui o cutie cu tot felul de instrumente chirurgice. Un alt medic, cu numele Krause un ac de brilant de o frumsețe uimitoare. Un al treilea medic, numit Schrötter, a primit ca present două vase japanese foarte pompoase. Medicul Bergmann de asemenea a primit o cutie cu vase de argint pentru 24 persoane. În fine Dr. Shmidt un călimăr de aur, lucrat cu o deosebită măestrie.

* (Gratulațiune de anul nou). Principele Ferdinand de Coburg din Bulgaria a adresat o frumoasă gratulațiune Majestății sale monarchului nostru la anul nou. Gratulațiunea poartă iscălitura: Ferdinande, prince de Bulgarie. Majestatea prin supremul maestru de curte priccipele de Hohenlohe a respuns principelui Ferdinand sub adresa: „Alteței sale principelui Ferdinand de Sachsen-Coburg„ Pentru gratulațiune mulțămim.

* (Țarul și Papa). Nu numai capii catolici ai statelor, ci și Țarul tuturor Rușilor a felicitat pe pontificele roman din incidentul iubileului acestuia. Telegrama, prin care Țarul 'și esprimă sentimentele sale cătră capul bisericii romano-catolice în traducere este următoarea: Me rog, primiți felicitările mele pentru anul al 50-lea al păsirei Sânțirei voastre în tagma preoțească a bisericii, pentru care pontificatul vostru glorios a sciut să facă atâtea servicii distinse. Pĕtruns de dorința, de a asigura interesele religioase ale supușilor mei romano-catolici, nu me îndoiesc, că înalta înțelepciune, de care a-ți dat atâtea doveḑi, 'mi va concede, de a stabilí oare care armonie între trebuințele bisericii romano-catolice din Rusia și între legile fundamentale ale imperiului meu.

* (Reformă în seminarii.) Ministrul de culte și instrucțiune publică, dl Trefort, a adresat o epistolă cătră primatele Simor în afacerea unei reforme radicale a seminariilor pentru preoți și pentru desființarea seminariilor mai mici. Rĕspunsul primatelui până de present la întêmpinarea ministrului Trefort nu e cunoscut.

* (Câtă armată rusă se află în Polonia.) După scirile mai nouĕ concentrările de trupe rusesci din spre Austria și Germania s'ar fi isprăvit, și acum se spune, că acestea concentrări să continuă tot cu atâta zel în o altă parte și anume în Basarabia. În Polonia se vorbesce, că ar fi preste 400,000 oameni puși pe picior de resbel.

* (Convenția de comerciu franco-română.) S'a sancționat legea, prin care guvernul român este autorisat să prelungească arangiamentul comercial provisoriu cu Francia pe un nou termin până la I Iuliu n. 1888.

* (Earnă în Italia). Frigul, ce domnesce prin părțile noastre de vr'o câteva ḑile în urma colosalei căderi de zăpadă, este foarte estins. Chiar și prin părțile sudice ale Italiei a străbătut frigul și gerul. Din Roma și din Neapol sosesc sciri, cumcă pe acolo ninge și s'a lăsat un frig mare, ca și care nu s'a prea pomenit. Locuitorii Calabriei se plâng, că în urma răcelei, ce s'a lăsat viile și plantațiunile de oliv au suferit daune enorme. Prin părțile Italiei, Veneția Milan, Turin, Genua ninge într'una și din causa zăpadei trenurile nu pot circula și sirmele telegrafice sunt rupte.

* Spre scrire: „Metodica scoalei poporale de Dr. Petru Pipoș se află de vêndare la autorul în Arad (strada Rákotzi). Prețul 60 cr. v. a. ear espedată franco 65 cr.

* (O esplosiune ne mai pomenită.) În China, în orașul Amoy a esplodat 40,000 kilograme de praf de pușcă. Daunele causate în urma acestei ecsplosiuni sunt foarte mari. O parte din oraș cu locuitori cu tot s'a nimicit. Preste cincizeci de soldați, cari erau ocupați în fabrică cu prepararea prafului au fost aruncați în aer. Sguduitura causată prin esplosiune a fost simțită până la distanțe, foarte mari.

* (Un pod uriaș.) Preste marele riu Ganges în India anterioară s'a construit un pod admirabil. Acest pod, care poate serví atât pentru tren cât și pentru comunicațiunea pedestră, mĕsură în lungime 3518 urme. Șase ani de ḑile s'a lucrat la acest pod, pentru care s'a spesat 6,076,207 fl. Inaugurarea lui s'a făcut în presența vice-regelui din India.

* (Darea de spirt.) Ministru președinte Tisa în ḑilele din urmă se vorbesce, că a conferit cu Dunajewski mai multe ḑile dearêndul. Obiectul conferinții a fost legea dărei de spirt și esecutarea ei în Ungaria. Resultatul acestei conferințe a ministrului președinte consimte cu părerea ministrului Dunajewski, ca să se facă o reformă cu privire la legea dărei de spirt esistentă. Ministru președinte Tisza cunoscênd scăderile acestei legi, încă în decursul lunei Ianuariu va face propunerile de lipsă pentru reformarea ei în parlament.

* (Bibliografic.) „Lumină pentru toți“, Revistă pedagogică, ce apare în Bucuresci, sub direcția dlui Eniu Bălțean, calea Moșilor, Nr. 138. Abonamentul 10 lei pe an, și 5 lei pe șase luni.

A apărut Nr. 7 din anul III pe luna Novembre, al cărui cuprins este următoriul:

„Anul nou,“ de Eniu Bălțean. — „Sentințe pedagogice,“ de Christ. St. Revereanu. — „Maxime și cugetări“, de Pr. St. Stoicescu. — „Cum învață Gertruda copii sei?“ de E. B. — „Cronică teatrală“ de Ioan Russu. — „Adevĕrata causă“. — „Colindul cel mare,“ de Dobre Stefănescu. — „Schițe din isto-

ria pedagogiei“ de Ioan Russu. — „Un sistem românesc de învĕţământ,“ de Stef. Georg. Carpen. — „Conferinţele învĕţătorilor din Muscel.“ — „Studii asupra literaturei populare“ de D. Stefănescu. — „Lumină din Lumină“ de Eniu Bălteanu. — „Ortografia română“ de E. B. — „Literatura de spirit.“ — „Corespondenţa.“

Cum veţi fi scutiţi de înşelare la cumpĕrarea pilulelor elveţiane în general iubite ale lui Rich. Brandt? Mai întâiu se pune pond mare pe particula „Rich.“ Mai departe sciu toţi iubitorii pilulelor elveţiane, că fie-care şatulă este învĕlită cu o fâşie de hârtie pe care stă scris modul de întrebuinţare şi această fâşie este strînsă cu o legătură fină de gumi. Pentru aceia la cumpĕrare delăturaţi prescripţia de întrebuinţare şi îndată ve veţi convinge, că pe eticheta cea roşie sĕ află sau nu următoarele cuvinte scrise în cerc cu litere negre: pilulele elveţiane ale spiţierului Rich. Brandt. În mijlocul câmpului roşu trebue sĕ se afle o cruce albă şi pre aceia iscălitura Rich Brandt. Cine vrea sĕ fie sigur la cumpĕrare sĕ taie aceste şire din jurnal şi sĕ veadă corespunde sau nu. Preţul 70 cr. in spiţerii.

Loterie

Sâmbătă în 7 Ianuariu 1888.

Timişoara:	**75**	**26**	**52**	**73**	**33**
Viena:	**29**	**45**	**51**	**58**	**54**

Bursa de Viena şi Pesta.

Din 7 Ianuariu n. 1887

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	93.—	96.50
Renta ung. de hârtie	81.20	80.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	95.50	93.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—.—	—.—
Galbin	6.96	5.95
Napoleon	10.02	10.02
100 marce nemţesci	62.15	61.10
London pe (poliţă de trei luni)	126.70	126.80

Nr. 130. [1724] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea vacantei parochii de clasa a III-a din comuna Călţele, protopresbiteratul Cluşului, se escrie concurs cu termin de 30 de ţile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Porţiunea canonică 40 jugere, arător, fênaţ, păşune şi pădure, à fl. 3 juger . . . . . fl. 120.—
2. Venitul stolar dela 140 familii . . . . . fl. 39.40
3. Dela 94 familii bir şi clacă . . . . . fl 89.30
4. Jertfă anuală . . fl. 90.—
5. Venitul anual după sesia bisericei din pădurea comunală (anticu) . . . fl. 15.—
6. Contribuţia erarială după sesia bis porţia canonică solvită din partea epitropiei . . . . . fl. 18.—
7. Folosirea casei parochiale cu grădină şi supra edificatele economice, precum şi alte prestaţiuni sigure . . . . . fl. 30.—

Toate aceste venite computate după calculul mediu alor 5 ani din urmă dau un venit sigur anual de . . fl. 401.70

Doritorii de a concurge la aceasta parochiă sunt poftiţi a-şi aşterne petiţiunile lor la subscrisul oficiu protopresbiteral, fiind instruite conform regulamentului pentru parochii.

Oficiul protopresbiteral rom. gr. or. al Cluşului în conţelegere cu comitetul parochial respectiv.

Cluş, 27 Novembre, 1887;

Vasiliu Roşescu,
protopresbiter.

6119/1887 számhoz polg. [1762] 2—3

Hirdetmény.

A bürkösi tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mérnök választás és a költség elöirányzat elkészitése végett a határnapot **1888 január 23-án d. e. 9 órára** tüzöm ki, Bürkösre a községi iroda helyiségbe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 deczember 23-án.

A kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,

5938 szám. 1887 polg. [1761] 3 3

Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék által ezennel közzé tétetik, miszerint nagyekezőli birtokosok Ludwig Iohann és társainak kérése folytán Nagy-Ekemező község határa általános tagositásának megengedhetösége feletti tárgyalásra a hatarnap **1888-évi február 6-ikára, d. u. 2 órára** tüzetik ki Nagy Ekemezö községébe, a községi iroda helyiségbe, a mely tárgyaláshoz összes érdekeltek azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy a meg nem jelent felek ugy tekintetnek, mint a kik a kért tagositásba beleegyeznek.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1887-évi december 12-én tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. **Zahariás Ede,** jegyző.

Sz. 273/1887 bir. végreh. [1763] 1—1

Árverési hirdetés.

Alulirt birósági végrehajtó ezennel közhirré tesszi, hogy a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróság 1887-évi 1572 sz. a kelt végzésével Blaga Iuon és társai ellen Albina hitelintézet részére 150 frt. tőke ennek 1886 évi deczember hó 17-től járó 6% kamata és 32 frt. 40 kr. eddigi költségek követelés behajtása végett elrendelt kielégitési végrehajtás folytán 1887 márczius 30 biróilag le foglalt és 341 frt. becsült lovak, szekér stb. álló ingóságok a szerdahelyi tekintetes kir. járásbiróságnak 1887 évi 1572 sz. végzése folytán nyilvános árverés utján eladandók, minek a helyszinén vagyis Récs és szerdahely községében leendő eszközlésére határidőül 1888-ik **évi Január hó 19-ik napjának délelőtt 9, délután 3 órája** kitüzetett, melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel megyivatnak, hogy az érdeklett ingóságok emez árverésen a végrehajtási eljárás 107 § szerint, szükség esetében becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szerdahely 1888-ik évi jánúr hó 2 napján.

Maniu Visantiu,
bir. végrehajtó.

Picăturile lui St. Iacob.

Se întrebuinţează ca mijloc spre deplină şi sigură lecuire contra tuturor suferinţelor de stomach şi de nervi, chiar şi contra boalelor, cronice, catar de stomach, slăbire de stomach, colică, junghiuri, mistuire neregulată, tresaltare, batere de inimă, durere de cap etc. **Picăturile lui Iacob,** destilate conform receptului **peregrinilor monăstirei Actra** din **22 de plante de cură radicală din orient,** unde şi aci fie-care se întrebuinţează cu cel mai mare succes spre cură, stipulă prin compunere la întrebuinţarea picăturilor resultat sigur.

Preţul: **60 cr.,** o sticlă mare **1 fl. 20 cr. v. a.,** pe lângă trimitere ori asignaţiune. **În toate farmaciile se află;**

Deposit principal: *M. Schultz, Hannover,* Eschenstrasse 6. [1452] 24—26

Mersul trenurilor pe liniele orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1887.

Budapesta—Predeal

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren micst.
Viena	11.10	7.40	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.05	4.05	7.—	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.40	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.35	1.46
	—	7.11	9.12	2.01
Várad-Velencze	—	—	9.22	2.08
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.39	2.19
Mező-Telegd	—	7.41	10.17	2.41
Rév	—	8.10	11.36	3.24
Bratca	—	—	12.16	3.47
Bucia	—	—	12.54	4.07
Ciucia	—	9.04	1.57	4.35
B. Huiedin	—	9.34	3.11	5.15
Stana	—	—	3.40	5.37
Aghireş	—	—	4.15	5.53
Ghirbou	—	—	4.36	6.05
Nadişul ung.	—	10.34	4.58	6.20
Cluş	11.—	—	5.26	6.38
	11.19	—	—	7.08
Apahida	12.33	—	—	7.36
Ghiriş	1.11	—	—	9.16
Cucerdea	1.18	—	—	10.—
Uioara	1.25	—	—	10.09
Vinţul de sus	1.46	—	—	10.19
Aiud	2.25	—	—	10.48
Teiuş	2.50	—	—	11.55
Crăciunel	3.03	—	—	12.24
Blaş	3.35	—	—	12.52
Micăsasa	4.01	—	—	1.34
Copşa mică	4.20	—	—	2.19
Mediaş	4.55	—	—	2.46
Elisabetopole	5.42	—	—	3.31
Sighişoara	6.01	—	—	3.59
Haşfaléu	7.27	—	—	4.32
Homorod	8.08	—	—	6.53
Ágostonfalva	8.36	—	—	7.21
Apaţa	9.06	—	—	8.23
Feldioara	9.46	—	—	9.02
Braşov	1.55	—	—	9.52
Timiş	2.53	—	—	—
Predeal	3.28	—	—	—
Bucuresci	**9.35**	—	—	—

Predeal—Budapesta

	Tren de persoane	Tren accelerat	Tren omnibus	Tren de persoane
Bucuresci	—	—	7.30	—
Predeal	—	—	1.14	—
Timiş	—	—	1.45	—
Braşov	—	—	2.32	—
	4.01	—	7.20	—
Feldioara	4.47	—	7.57	—
Apaţa	5.28	—	8.24	—
Ágostonfalva	5.59	—	8.47	—
Homorod	6.49	—	9.24	—
Haşfaléu	8.35	—	10.37	—
Sighişoara	9.12	—	11.—	—
Elisabetopole	9.56	—	11.34	—
Mediaş	10.37	—	12.03	—
Copşa mică	10 59	—	12.18	—
	11.16	—	12.26	—
Micăsasa	11.37	—	12.42	—
Blaş	12.16	—	1.11	—
Crăciunel	12.33	—	1.23	—
Teiuş	1.51	—	2.06	—
Aiud	2.18	—	2.27	—
Vinţul de sus	2.48	—	2.49	—
Uioara	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3.12	—
Ghiriş	4.01	—	3.76	—
Apahida	5.28	—	5.01	—
Cluş	5.56	—	5.21	—
	6.37	6.01	—	8.—
Nadişul ung	6.58	6.19	—	8.36
Ghirbou	7.14	—	—	9.02
Aghire	7.29	—	—	9.32
Stana	7.56	—	—	10.11
B. Huiedin	8.18	7.12	—	10.51
Ciucia	8.58	7.41	—	12.16
Bucia	9.15	—	—	12.50
Bratca	9 34	—	—	1.19
Rév	9.53	8.20	—	2.—
Mező-Telegd	10.25	8.46	—	3.04
Fugyi-Vásárhely	10.47	—	—	3.36
Várad-Velencze	10.57	—	—	3.52
Oradea-mare	11.64	9.11	—	4.03
	11.19	9.16	10.55	4.47
P. Ladány	1.15	10.37	1.23	7.30
Szolnok	3.29	12.20	3.24	5.25
Budapesta	6.33	2.15	7.45	10.—
Viena	2.50	8.—	6.05	—

Nota: Numerele cele grase înseamnă oarele de noapte.

Budapesta—Arad—Teiuş

	Tren micst.	Tren de persoane	Tren de persoane
Viena	—	11.10	2. -
Budapesta	—	8.20	9.05
Szolnok	—	11.20	12.41
Arad	—	4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Pauliş	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop	—	6.09	7.37
Bêrzava	—	6.28	7.55
Soborşin	—	7.25	8.42
Zam	—	8.01	9.12
Gurasada	—	8.34	9.41
Ilia	—	8.55	9.58
Branicica	—	9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orĕştia	—	11.11	11.37
Şibot	—	11.43	12.—
Vinţul de jos	—	12.18	12.29
Alba-Iulia	8.05	12.36	12.46
Teiuş	8 59	1.29	1.41

Teiuş—Arad—Budapesta

	Tren micst	Tren de persoane	Tren micst.
Teiuş	11.24	3.—	—
Alba-Iulia	12.09	4.59	—
Vinţul de jos	12.30	4.22	—
Şibot	1.01	4.51	—
Orĕştia	1.32	5.18	—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	—
Deva	2.52	6.35	—
Branicica	3.23	7.02	—
Ilia	3.55	7.28	—
Gurasada	4.08	7.40	—
Zam	4.44	8.11	—
Soborşin	5.30	8.46	—
Bêrzava	6.27	9.33	—
Conop	6.47	9.53	—
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Pauliş	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Arad	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	—
Szolnok	2.32	5.12	—
Budapesta	6.—	8.20	—
Viena	3.—	6.05	—

Simeria (Piski) — Petroşeni

		Tren micst.
Simeria	6 47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţeg	8.58	4.16
Pui	10.09	5.11
Crivadia	11!09	5.58
Baniţa	12.06	6.40
Petroşeni	12.46	7.12

Petroşeni — Simeria (Piski)

		Tren micst.
Petroşeni	6.10	2 50
Baniţa	6.53	3.37
Crivadia	7.37	4 15
Pui	8.20	5.40
Haţeg	9.01	6.23
Streiu	9.52	7.14
Simeria	10.31	7.50

Arad — Timişoara

	Tren micst.	Tren micst.
Arad	6.05	5.48
Aradul nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişoara	9.08	9.02

Timişoara — Arad

	Tren micst.	Tren micst.
Timişoara	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradul nou	9.11	8.01
Arad	9.27	8.17

Copşa mică—Sibiiu

Copşa mică	—	2.29	4.15
Şeica mare	—	3.02	4.45
Loamneş	—	3.46	5.26
Ocna	—	4.18	5.57
Sibiiu	—	4.42	6.30

Sibiiu — Copşa mică

Sibiiu	—	8.50	10.25
Ocna	—	9.17	10.49
Loamneş	—	9.45	11.15
Şeica mare	—	10.20	11.45
Copşa mică	—	10.49	12.10

Cucerdea—Oşorheiu—Reghinul-săs.

Cucerdea	3.22	10.20	3.25
Cheţa	3.52	10.50	3.58
Ludoş	4.13	11.11	4.20
M. Bogat	4.23	11.20	4.30
Cipeu-Iernut	5.—	11.57	5.11
Kerelő-Sz.-Pál	5.15	12.12	5.28
Nireşteu	5.38	12.36	5.53
Oşorheiu	5.57	12.55	6.13
	6.17	1.20	—
Reghinul-săs.	8.16	3.22	—

Reghinul-săs.—Oşorheiu—Cucerdea

Reghinul-săs.	—	8.56	8.—
Oşorheiu	—	10.45	9.45
	6.56	12.15	10.20
Nireşteu	7.16	12.35	10.39
Kerelő-Sz.-Pál	7.40	12.58	11.02
Cipeu-Iernut	8.03	1.19	11.23
M. Bogat	8.37	1.49	11.53
Ludoş	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.52

Simeria (Piski) — Uniedoara

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedoara	3.08

Uniedoara — Simeria (Piski)

Uniedoara	5.10
Cerna	5.36
Simeria (Piski)	5.55

Ghiriş — Turda

Ghiriş	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda — Ghiriş

Turda	8.29	3·19
Ghiriş	8.50	3.40

Redactor provisoriu: **Dr. Remus Roşca.**

Editura şi tipariul tipografiei archidiecesane.

Nr. 135 Sibiiu. Joi 31 Decembre, (12 Ianuariu 1888.) 1887. *Anul* XXXV

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:
Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru **streinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român", strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:
Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei ori** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Din causa S. sĕrbători „Tăcerea împregiur și S. Vasilie" Nrul cel mai de aproape va apăré Marți în 5 Ianuariu 1888.

Prenumerațiune nouă
la
„Telegraful Român"

care apare de **trei** ori pe sĕptĕmână, deschidem pe anul 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedé în fruntea foaiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetí.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfîrșesce cu ultima Decembre 1887, sĕ-și înnoiască abonamentul, pentrucă altfel espeditura va fi silită a sista espedarea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român" în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espediție se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiiu, în 31 Decembre, 1887.

Cu ḑiua de astădi încheiem anul 1887. Gândurile noastre mai petrec încă odată la momentele mai însemnate din anul acesta, și apoi 'și i au ḑiua bună. Anul vechiu intră în noianul veciniciei, și cel nou ne salută cu tot aceea posomorîtă față, cu care cel trecut ne ḑice rĕmas bun. Anul trecut ne îngroapă și puținele speranțe de îndreptarea lucrurilor, cu cari l'am salutat, și cel nou nu ne îndeamnă la nouă speranțe. Nu, căci posomorîtă este fața Europei în aceste momente, posomorîtă este icoana patriei noastre, și sfășiată, de tot sfășiată haina în care ni se presentează viața noastră națională atât în cele politice, cât și în cele sociale, mai cu seamă în cele sociale, căci mai proaspete fiind ranele pe trupul acesteia, mai simțitoare este și durerea, de care suntem cuprinși.

Nori negrii acoperiau la începutul acestui an ceriul Europei peste tot. Trĕsnetele și fulgerele se manifestau cu repeḑiciune în ḑiaristica rusească, și nu a fost minută, nu secundă în întreg anul 1887, în care se fi avut cel puțin o rază senină de soare.

Cestiunea bulgară stă asupra păcei europene ca sabia lui Damocle. Ca craii dela rĕsărit din colindele poporului nostru au colindat representanții Bulgariei pe la curțile impĕraților pământesci și în cele din urmă s'au dus acasă cu credința, că scăparea țĕrei lor este pusă în înțelepciunea și patriotismul lor, și nu în bunăvoința puterilor europene.

Tocmai la începutul anului Germania era în mare agitațiune. Senatul imperial nu voia sĕ voteze forțele armate așa, după cum le petindea cancelariul, principele de Bismarck, care făcea provocare la supremația forțelor armate din statele vecine.

Agitată este și astădi întreagă Germanie din causa poverei celei mari cu susținerea colosului de armată, care consumă toată puterea statului în cele financiare. Forța Germaniei însĕ este armata, și dacă e sĕ credem scirilor mai proaspete, Germania după ḑisa principelui de Bismarck, nu-și basează siguranța sa pe bunăvoința țarului rusesc, nu pre cunoscuta iubire de pace a presidentului republicei francese, nu pe alianța noastra, cea a Italiei, ci armata este forța ei, căci la cas de trebuință de trei ori mai mare va fi numĕrul ostașilor, ca și cel care figurează aḑi în consemnările oficiale.

Privelistea din partea Germaniei este deci: Pacea din respect la mulțimea armelor.

Francia a trecut prin grele cercări. Oamenii cari caută popularitate nu sunt rari în Francia, și această popularitate o caută risicul de a provoca rĕsboiu asupra patriei lor. A trecut crisă cu Generalul Boulanger, trecutau crisa cu demisionarea presidentului Grévy, și noua alegere ne presentează pe francesi intruniți în jurul stindardului republicei, care se părea a fi tare sdruncinată.

Italia în anul acesta a căutat a se apropia mai tare de puterile din centrul Europei. Alianța ei cu Germania și monarchia noastră se consideră ca faptă împlinită, și nu odată a fost citată această alianță ca unica garanție a păcei europene. In continuă luptă cu politica vaticanului guvernul italian tocmai în ḑilele acestea a făcut declarațiunea, că Italia în veci nu va abḑice de drepturile sale în ce privesce domnia asupra Romei, ridicând totodată și vĕlul, care a descoperit o serie de tentațiuni din partea politicei papale.

In fine despre monarchia noastră nu avem se înregistrăm nici o scire mai îmbucurătoare.

In Cislaitania domnesce cel mai mare antagonism între naționalități, întocmai ca și la noi. De interes este sĕ accentuăm, că alegerile din anul acesta pentru parlamentul din Budapesta au arătat în toată golătatea lui rolul trist, la care am ajuns noi românii de sub coroana Sântului Stefan, de când cu înaugurarea politicei de pasivitate, contra căreia s'a luptat nemuritoriul nostru archiereu mare le Șaguna, contra căreia a luptat ḑiariul nostru cu programă bine definiată cât a trăit Șaguna, și luptă tot cu aceeași programă, tot cu aceeași perseverență, tot cu aceeași tragere de inimă și acuma insultat, fără nici o remușcare insultat de acei oameni, cari până eri alaltăeri au luptat sub stindardul susținut de noi, și cari nu se sfiesc a se mai numí aderenții principiilor Marelui Șaguna.

Despre miseria în vieața noastră socială, la care am ajuns mai cu seamă în anul acesta, nu vom vorbí mai cu deamăruntul. Se scie, că s'a lucrat și se lucră încă și acuma pentru distrugerea tuturor instituțiunilor noastre, fără a se putea crea altele în locul lor.

Sunt anume puși o seamă de oameni, cari darurile bunului Dumneḑeu le întrebuințează spre a distruge totul, ce esistă în ḑiua de aḑi la noi românii.

Despre sistemul de distrugere al întregei noastre organisațiuni bisericesci nu vom vorbí la acest loc.

Ajunge sĕ spunem, că s'a lucrat și se lucră pentru ruinarea Asociațiunei transilvane și a scoalei de fetițe abia înființate, se lucră pentru ruinarea reuniunei femeilor române de aici, care a dovedit cât e de folositoare pentru crescerea națională a fetițelor noastre, atacate sunt și au fost scoalele noastre naționale, atacate institutele de credit și economii, și ca încheere s'a ntrodus o scisiune între noi, un fel de escomunicare, ca și carea numai la leproșii din biblie o mai aflăm. Și toate acestea numai de trei ani s'au făcut, de când cu ivirea unor nouă elemente în vieața socială aici la noi.

Posomorît încheem anul 1887.

Dea Dumneḑeu sĕ fie mai bun cel viitoriu.

Noi stăm la locul nostru.

Trecutul de 35 de ani ne este garanție, că programa noastră nu se basează pe visuri deșerte.

Cu această programă pășim în anul 36 și cu speranța în Dumneḑeu, că vom avea ḑile mai bune.

Revista politică.

Ministrul de interne, baronul Orczy, după cum se anunță din capitala, — cât mai curênd va aduce înaintea parlamentului un proiect de lege, pentru înarticularea contractului încheiat între monarchia noastră și România cu privire la regularea granițelor. Acest proiect, care s'a votat și în camera română, conține o descriere amĕnunțită a tuturor

FOIȚA.

Petire primejdioasă..

(De Björnstjerne Björnson.)

De când Aslaug se făcù fată mare, nu mai prea era pace la Husaby. Cei mai chipeși ficiori ai parochiei se păruiau și îmblătiau acum noapte de noapte acolo. Mai vrăsmaș se făcea treaba în nopțile de Sâmbătă; dar atunci nici nu se culca bĕtrânul Knud Husaby, decât îmbrăcat în nădragii lui de piele și răzimându-și o măciucă de tei la pat.

— Dacă eu am o fată curățică, mi-o voiu scí o eu apĕra, — își ḑicea Husaby.

Thore Nässet era numai un ficior de oameni sĕraci, și cu toate aceste se găsiau oameni, cari susțineau, că el umblă mai des pe la țĕrăncuța dela Husaby. Bĕtrânului Knud nu-i plăcea de asta, și asi gura, că nu-i adevĕr, că dênsul nu l'a vĕḑut nici când acolo. Dar oamenii rideau pe sub mustețe și îi spuneau sĕ fi căutat numai cu deamenuntul în toate unghiurile și colțurile curții și l'ar fi aflat fără îndoeală pe Thore.

Sosì primăvara și Aslaug urcà cu vitele la munte. Și când se așeḑà ḑiua ferbinte pe vale, când zidul de stâncă se înalța rĕcoros peste dogoreala soarelui, când resunau talalangele vacilor, dulăul ciobanului lătra și Aslaug cânta pe muchea dealului și sufla din bucium, — atunci li se făcea ficiorilor, cari lucrau pe luncile din vale, rĕu pe la inimă. Și la cea mai de aproape sară de Sâmbătă grăbia, care de care s'ajungă mai iute la deal! Dar la vale veniau și mai grăbit, căci la coliba de sus stătea un ficior după ușă și acesta întimpina pe fiesce care nou venit și îl rĕsucea prin aer astfeliu, încât nu mai uita în veci de cuvintele, ce-i spunea cu acest prilej: „Veḑi de mai vină odată, atunci o se capeți mai mult!"

După socotința ficiorilor, numai unul singur era în toată parochia, care dispunea de astfeliu de pumni, și acesta era Thore Nässet. Și la feciorii cei mulți de bogătoi li se părea totuși prea prea ca un nimenea sĕ-și joace mendrele așa cutezat pe muntele Husaby.

De aceeași părere era și bĕtrânul Knud, când auḑise de lucru; și ḑise totodată, că dacă nu s'a găsí altul, cine sĕ-l poată lega chingă, o se încerce el cu ficiorul seu. Ce-i drept Knud începuse a îmbĕtrâní, dar deși avea la vr'o 60 de ani, îi plăcea sĕ se ia cu ficiorul seu cel mai bĕtrân la trîntă, așa când i se părea casa prea moartă de tăcere.

La poiana Husaby ducea numai o singură cărare, și aceasta trecea tocmai prin curte. Sâmbăta următoare, când voì Thore sĕ meargă la poiană, și când ajungênd până la șură, se furișà tot mai sprintenel prin curte, îl prinse un om de piept. „Ce vrei cu mine?" îl întrebà Thore și-l tăvălì la pământ, încât începură sĕ cânte toate din el. „O sĕ veḑi tu îndată" rĕspunse un altul în dosul lui plesnindu-l în ceafă; și acesta era fratele. „Eată și al treilea," ḑise bĕtrânul Knud și se repeḑì la el.

În fața primejdiei puterea lui Thore crescù; el era încovoios ca joarda de răchită și lovia, de o simțiau adversarii; el le lunecă printre brațe, și se tupila; unde dădeai, acolo nu-l găsiai; unde nu s'asteptau acolo îi cârpia cu pumnul. Frecală tot a mâncat el la urma urmelor și încă temeinică, dar bĕtrânul Knud spunea des și mai târḑiu, că cu un om mai strașnic nu s'a păruit niciodată. Păruiala ținu până ce curse sânge, dar atunci ḑise Husaby: „Stați!" și apoi adause: „De i scii scăpa Sâmbăta viitoare de mâna lui Husaby și a fiilor sei, a ta se fie fata!"

Thore se târì acasă, cum putú, și dupăce sosì se puse în pat. Despre încăerarea dela Husaby se vorbì mult, dar toți ḑiceau: „Ce și avea el se caute acolo?" Una numai nu vorbia astfeliu, și aceasta era Aslaug. Ea îl asteptase în sara aceea de Sâmbătă, și auḑind acum cele ce a pățit el cu tatăl ei, se puse și plânse și își ḑicea în gând: „De nu am parte de Thore, nici nu mai am în lume o mulțămită!"

Thore rĕmase toată Dumineca în pat, ear Luni simți că tot mai trebue se zacă. Venì Marța, și era o ḑi frumoasă de tot. În timpul nopții ploase,

punctelor de ceartă și arată și îmbunătățirile, ce s'au făcut. Foile din monarchie nu pot lăuda din destul acest act, care a șters cearta înverșunată și aţiţările, ce se făceau între aceste două state, din pricina punctelor de ceartă.

Conferinţele militare, cari s'au ţinut de câte-va ḑile în Viena s'au terminat. Ambii ministrii, și dl Tisza și baronul Fehérváry, au părăsit capitala monarchiei și s'au reîntors la Budapesta. Din conferenţe nu se poate vedé de loc o schimbare în situaţiune, după cum le place unor să accentueze. Trebuiau să se ia nisce măsuri impuse mai mult de firea lucrurilor și de casuri escepţionale, decât de situaţiunea esternă. De odată cu într'oducerea puscei cu repetiţie s'a aflat de lipsă a se conchema toţi reserviștii, ca să se deprindă cu această armă nouă. Această decisiune, după cum am anunţat și noi, formează un punct principal în desbaterile conferinţelor, ea este un eflucs al conferinţelor de ministri.

Ministrul nostru de honvedi, conform hotărîrilor conferinţelor ministeriale a presentat proiectul de lege în vêrtutea cărui atât reserviștii armatei comune cât și ai ambelor armate teritoriale se pot conchema după trebuinţă la corpurile lor cu scop de a se esercita cu pușca cu repetiţie.

Tot cu aceasta ocasiune se anunţă din Budapesta, că administraţiunea armatei comune a fost de tot prevĕḑĕtoare și economisătoare. Ea aduce la cunoscinţă, cumcă suma, care era menită pentru pregătiri în luna lui Decembre și carea o a acordat ambele regime, nu s'a cheltuit întreagă și că nici nu se va spesa încă mult din ea, dacă situaţiunea militară dela graniţele nord-ostice ale monarchiei noastre nu se va schimba în spre mai rĕu. Aici înregistrează „Bud. Coresp.“ și o epistolă a principelui nostru de coroană Rudolf, adresată către Jokai, în care după cei mulţumesce pentru frumoasele felicitări de anul nou ḑice: Noi sperăm, că anḭul nou va aduce noroc patriei noastre.

Mare svon și îmburător totdeodată a făcut scirea din Petersburg, că în urma unui ordin al guvernului rusesc soldaţilor mai bĕtrâni dela corpul de gardă să li se dea concediu cu ḑiua de 30 Ianuariu st. v. Concedierea soldaţilor, observă „Köln-Ztg“ se făcea altădată cu începutul lunei lui Martie, cu toate că în Rusia serviciul militar încetează cu 31 Decembre și începe cu 1 Ianuariu Socotind aceasta concediare escepţională în faţa actualei situaţiuni, trebue să o considerăm de un fapt precugetat și martur, care va servi mult la domolirea spiritelor, ce în timpul din urmă erau învăpăiate de alarmele de rĕsboiu. Nu putem însĕ să nu facem amintire și despre un enunciament de mai târḑiu din cestionata foaie, în care ḑice, că representanţii militari din Rusia au mai anunţat *dislocarea altor două divisiuni din internul Rusiei la graniţele din spre noi.*

Acest enunciament însĕ n'a produs o impresiune deosebită în cercurile diplomaţiei noastre și e privit de o goală scire alărmătoare. Căci abstragênd dela aceea, că principele Lobanow în sĕptĕmânile din urmă cu ori și ce ocasiune a repeţit convingerea sa, cumcă Rusia în present nu nutresce intenţiuni rĕsboinice, ne lămuresce totdeodată și asupra situaţiunei militare ḑicênd, că armatei rusesci îi mai trebuesce încă foarte mult timp până s'ar putea pregătí de rĕsboiu. Ceea-ce s'a întêmplat la graniţele vestice ale Rusiei nu este alt-ceva decât un eflucs al planului de reorganisaţiune militar, care tinde acolo, ca sĕ se întărească garnisoanele dela graniţă. Afară de aceea se lucră din toate părţile pe cale pacinica sĕ se înduplece Rusia a-și da pe faţă planurile, ce le urmăresce. E pusă în pers; ectivă chiar și schimbarea de idei diplomatice în cestiunea bulgară și se crede că puterile vor și resolví aceasta cestiune în un congres mare, ce se va într'uní în Constantinopol.

Avis.

„Reuniunea femeilor române din Sibiiu“ va arangia, în folosul scoalei sale elementare de fetiţe, și în carnevalul anului curent un bal, care va avé loc la *11 Februariu n. (30 Ianuariu v.) 1888* în în sala otelului „La Împĕratul Roman.“

Varietăţi.

* (Alegeri de deputaţi congresuali în archidiecesă). Sa mai ales ca deputat clerical în cercul VII al Deșului, și protopresbiterul Simeon Monda.

* (Advocaţi români.) Dl Nicolae de Leméný ș'a deschis cancelaria advocaţială în Brașov, ear dl Dr. Demetriu Ciuta în Bistriţa.

* (Comisiunea esaminătoare pentru censura advocaţială.) De president al acestei comisiuni pentru anul 1888 a fost denumit din partea ministrului de iustiţie la Maros-Vasárhely Iosif Schneider, jude regesc la tabla regală, substitut al acestuia Alecsandru Vita, procuror suprem; la Budapesta a fost denumit de president Emeric Szentgyörgyi, preșeḑinte la curtea de casaţiune și de substitut Emeric Suhaj.

* Camera advocaţială din Cluș face cunoscut, că Nicolau Nagy, domiciliat în Deșiu a fost întrodus în lista camerei advocaţiale din Cluș.

* (Cine poruncesce?) Toată suflarea ungurească Așa trebue sĕ rĕspundem la aceasta întrebare. Până acum eram dedaţi a primí dispositiuni agrăvătoare dela locurile mai înalte; astăḑi însĕ tot funcţionariul de stat se vede îndemnat a dispune după bun placul seu. Astfel ni se împărtășesce, că un oficial de postă a remis unui oficiu public român 2 asignaţiuni postale pe lângă nota: *Az összeg magyarul irandó.* Când s'a cerut, ca adresele oficioase să se scrie și în limba statului, ni s'a reflectat, că dacă plătim porto-postal, putem scrie în limba, în care ne convine. Pentru aceste asignaţiuni s'a solvit porto-postal, prin urmare cu ce drept le remite respectivul domn oficial? Dar și altmintrea pretinde un lucru absurd, pentru că în ce limbă e scris: *Osztrák értékü .... forint .... krajczárról,* nu în limba maghiară, deci ce durere mai ai domnule!

* (Fabrica de arme.) Din Pesta se anunţă, că negoţierile pentru ridicarea unei fabrici de arme în Pesta au avut bun resultat. Numai încape deci îndoială, că fabrica se va ridica. E dispută acum numai pentru locul, unde va avea să se zideascâ fabrica.

* (Mort a fost și a înviat.) O păcălitură de tot hazlie în feliul ei li s'a întêmplat ḑiarelor din Budapesta. Ḑiariul „Pesti Napló“ pe o cale oare care căpătă scirea, că deputatul kosuthist Csanádi Sándor a murit. Să înţelege, că toate ḑiarele o au reprodus mai făcênd și unele comentari, fie-care în feliul seu, ba „Egyetértés“, — organul partidei kosuthiste îi face și un elogiu de câteva coloane, că să nu fie întrecut cumva de altă foaie. A doua ḑi însĕ primesce scirea, că Csanádi se află deplin sănĕtos! Faptul e, că dl Csanádi este unul dintre acei rari muritori, care se poată sci, ce au se scrie ḑiarele despre dênsul, după ce va murí.

* (Iubileul descoperirei Americei). Ministru spaniol pentru afacerile esterne și pentru colonii a făcut representanţilor statelor unite și ai republicelor spaniolo-americane propunerea, ca în comun cu Spania, să serbeze în anul 1892 iubileul de 400 ani, decând s'a descoperit America. Cu aceasta ocasiune Spania intenţionează a ridica un munument lui Christofor Columb în Palos, în locul de unde marele navigator a întreprins călătoria. Toate statele eurepene și americane precum și toate societăţile geografie și scientifice ale întregei lumi vor fi învitate a-și trimite representanţi la această mare festivitate iubilară.

* (Redacţiuni cu drept restrîns). In „Neue Fr. Presse“ cetim, că redacţiunilor din Varșovia li s'a detras privilegiul de a primí jurnalele străine fără censură

* (Un adevĕrat patriot.) Contele Nic. Betlen istorisesce: În vêrstă de 80 de ani am vĕḑut earăși pe Senney. Atunci era deja bolnav și debilitat. În adevĕr, îmi ḑise el zimbind, timpul meu încă n'a sosit și pentru mine nu va mai sosí în veci. Dar el va sosí — pentru urmașii mei. Sărăcia și miseria vor deschide ochii naţiunei unguresci și ea va trebuí să ajungă la convingerea, că norocul unei naţiuni nu consistă într'aceea, ca să apară mare și puternică, ci într'aceea, ca naţiunea conscie de puterea sa internă, să se poată desvolta liber, ear în ţeară să domnească o bună chivernisire, dreptate și binele să înflorească.

* (Statistica navigaţiunei pe Dunăre.) Cetim în „Curierul Financiar“ din Bucuresci: După statistica navigaţiunei pe Dunăre publicată de comisiunea europeană, care resideazâ la Galaţ, productele agricole, care constituesc comerciul principal al României figurează cu următoarele cifre la esport prin gura Sulina pentru anul 1885.

Grâu 1,000,000 cuartere, porumb 742,654; orz 450,244; ovĕs 147,095; secară 134,983; fasole 87,571: rapiţă 96,751.

Afară de aceste producte s'a mai încărcat în Salina pentru esport 10 milioane kilograme făină și pește 4 milioane kilograme spirt, vin, brâ'nză, lână, piei și alte producte.

Este de observat, că în toţi anii comisiunea europeană din Galaţ, publică foarte regulat statistica navigaţiunei și încă în mod foarte instructiv. Pentru anul 1886 n'am vĕḑut a se fi publicat o asemenea statistică, causa pentru care ne vedem în neplăcuta posiţiune de a nu putea da aci datele, ce ni se cer de o mare parte a cetitorilor nostri.

* (Gerul în Galiţia.). După cum se scrie, în Galiţia s'a lăsat de câteva ḑile un ger ne mai pomenit. Pe drumurile de ţeară se găsesc cadavre înghеţate de ţĕrani și ţĕrance. Apa a înghеţat în cele mai multe fântâni și în multe comune tineretul este dispensat dela cercetarea scoalei. Același frig domnesce și în Polonia rusească.

* (Luptă cu animale sĕlbatice.) Iarna grea, ce s'a lăsat ca o pânză de moarte peste tot

---

munţii zăceau proaspeţi și verḑi, fereasta era deschisă, miresmele dulci a frunḑișului veniau în casă, clopotele turmii s'auḑiau boncănind peste ripe, ear pe sus cânta cineva;—de nu ședea acum mumă-sa în casă, ar fi plâns de neastêmpĕr.

Sosi ḑiua de Mercuri și el încă tot zăcea, Joi începù să se mire, dacă cumva s'ar puté însănătoșa pe Sâmbătă, și Vineri era ear în picioare. Își aducea bine aminte de vorbele, ce le a rostit bĕtrânul „De-i scii scăpa Sâmbăta viitoare de mâna lui Husaby și a fiilor sei, a ta să fie fata!“ El se uită din nou și din nou spre Husaby. — „Acolo n'am se secer alta decât bătaie,“ gândi Thore.

La poiana Husaby conducea numai o singură cale, precum s'a ḑis; dar un ficior cum se cade trebuia să fie în stare a ajunge în sus și dacă nu mergea tocmai pe calea cea adevĕrată. De incungiura cu barca cotul acela de pământ și eșia la ţipișul de dincolo pe uscat, trebuia să găsească și mijloace pentru de a o suí, cu toate că era atât de oblu, încât chiar și capra numai anevoie putea să se misce pe el, ear asta nu se prea înspăimêntă de câte un zid de zghiaburi.

Sâmbăta sosí și Thore a fost dus toată ḑiua de acasă; soarele strălucia, încât prin huciaguri se miscau toate, și din când în când s'auḑia ademenind cântecul de pe dealuri. El ședea încă afară înaintea ușei, când se înserase și o promoroacă fumegoasă se ridica dealungul coastelor de stâncă. El căutá în sus, și acolo era liniste moartă, privì apoi la curţile Husaby și după aceea împinse barca dela mal și mână în jurul cotului de pământ.

După munca sfĕrșită a ḑilii ședea Aslaug sus în poiană. Ea cugeta, că Thore în astă sară nu va avea să vină, dar că în locul lui vor vení alţii cu atât mai mulţi; de aceea deslegă dulăul și nu spuse nimĕnui, unde are se meargă. Ea se așeḑă astfeliu de avea privire peste vale; dar negură se ridică și ea nici că putù să se mai uite jos, căci toate-i pomeniau soartea. Își schimbă deci locul și se puse — fără de a se gândí la ceva — astfeliu, de avea privirea asupra mării. Era o liniste minunată, vederea aceea preste mare!

Îi venì pofta să cânte; ea își alese o melodie cu tonuri lungi, întinse, și cântecul ei resuna până departe în puterea nopţii. A atins-o și pe ea, cântă deci încă un vers. Dar atunci i-se părù, ca și când cine-va i-ar rĕspunde din adêncime. „Cine din lumea lui Dḑeu poate se fie?“ gândì Aslaug. Ea păși la marginea prăpastiei, se acăţă cu braţele de un copăcel subţire, care să pleca tremurând pe deasupra adênculni, și privì în jos; dar nu vĕḑù nimic. Linistit și pacinic sta „fjord“-ul, nici o pasere nu sbura pe deasupra-i. Aslaug se așeḑă din nou și cântă earăși. Atunci s'auḑì rĕspunḑênd în același ton, acum mai din aproape, ca mai înainte. „Tot trebue să fie ceva la mijloc!“ Aslaug tresărì și se uită din nou în adêncime. Și acum vĕḑu în jos la picioarele zidului de stâncă o barcă priponită, care la strașnica adêncime se vedea numai cât o scoică. Ea privì mai cu încordare și vĕḑù apoi o căciuliţă roșie și sub aceasta pe un ficior, care se urca pe zidul aproape vertical. „Oare cine să fie?“ întrebă Aslaug, și sări departe înapoi. Nu cuteza să și respunḑă însăși, căci acum știa, cine era. Ea se trânti pe pajiste și prinse glia cu amêndoue mânile, că și când ea ar fi fost, care trebuia să lase pe ce a pus mâna; dar rădăcinile ierbii se destrămară, ea ţipă tare, și-l rugă pe Dḑeu atotputernicul, ca să-i ajute lui. Dar atunci îi pică în minte, că aceasta întreprindere a lui Thore va să ḑică o cercare a puterii dḑ-esci, și el prin urmare n'are se astepte ajutor. „Numai de astădată“, se ruga ea, și îmbrăţișa cânele, ca și când ar fi fost Thore, pe care l-ar fi voit să-l ţină; ea se tăvăli cu el pe pământ și vremea i părea nesfĕrșită.

Dar acum se smulse cânele. „Au, au!“ zicea el către Aslaug, și i puse labele dinainte în braţe. „Au, au!“ salută el mai odată spre prăpastie, — și acum se ivì o căciuliţă roșie deasupra zidului de zghiaburi, și Thore zăcea la peptul ei.

Minute dearêndul stătù ací fără de a putea scoate un cuvinţel, și ce a borborosit în urma urmelor, a și fost fără de nici un înţeles.

Dar bĕtrânul Knud Husaby grăi, când auḑì întêmplarea, o vorbă cuminte, căci el ḑise: „Feciorul e vrednic, ca să i-se dea; fata să fie a lui.“

Trad. de *Yff.*

locul a făcut ca animalele sălbatice să fie de tot îndrăsnețe. În comitatul Bihorului lupii s'au înmulțit într'un mod înspăimântător și atacă ḑina la ameaḑă ori-ce le ese înainte. Mai ḑilele trecute trei bestii s'au aruncat asupra unui român, care trecea pe drumul de țeară dela Negresci spre Beiș în sanie trasă de doi cai Lupta a fost crâncenă între curăjosul om și lupi, ca a ținut mai mult timp. Bestiile să înfuriară prea inversunat și românul nostru, care avea să se lupte și cu caii, începu a slăbi din puteri. In momentul acela însă sosí un notar din comuna învecinată cu un zăvod de câne mare, care să și aruncă d'odată asupra unui lup. Lupii însă se aruncară toți pe câne și 'l răniră de moarte. In această luptă un lup a picat lovit de măciucă, altul a fost pușcat de notariu, ear al treilea s'a căutat de drum.

* (Semne triste.) Târgul de țară din Sibiiu a fost de tot rău cercetat. Ce i drept și gerul cel mare încă se poate considera ca factor, ce a împedecat pe oameni să vie la târg. Principalul factor însă este lipsă de bani, ce s'a dovedit și la târgurile de până acum. Negustorii și industriașii abia s'au ridicat unde și unde șetri. Și și aceste puține șetri s'au bucurat de așa puțini cumpărători, încât în bunul drag sburau săniile una pe lângă alta, fără ca visitii să vie în pricină. Un negustor din Alba-Iulia, care altădată ducea frumoase parale și care acum sgribura și el uitânduse a pagubă la marfă, întrebat fiind despre companion: pentruce n'a venit la târg, a răspuns indignat: E destul cu mine, că am venit să văd casa nebunilor, dânsul n'are lipsă de institutul de alineați.

* (O declarație a prințului Ferdinand.) Cetim în „Telegraful“: După scirile primite din Sofia, guvernul se ocupă serios cu înarmarea și pregătirile militare.

Cercurile guvernamentale cred, că este urgent a avea sub arme cel puțin 100.000 oameni, pentru a face față ori cărei întâmplări.

Oamenii cei mai influenți declară pe față că e nevoe ca țara să fie înarmată și gata de luptă la ori ce moment.

Se ḑice, că prințul Ferdinand ar fi făcut următoarea declarație la câtva persoane mai influente:

Dacă Camera îmi va cere să abḑic, atunci voi convoca marea Adunare națională. Ea va hotărí dacă trebue să abḑic, în nici un cas nu voi abdica *proprio moto.*

Dacă Europa va cere să abḑic, și Camera nu me va lăsa să plec, me voiu pune în fruntea armatei bulgare și voi resista ori cărei năvăliri.

Situațiunea internă a țărei e liniscită.

* (Un desertor rus). Poliția din Budapesta în 23 Decembre a pus mâna pe un casac rus din al treilea regiment de Don, care umbla pe stradă fără de nici un căpătâiu, purtând o uniformă militară străină și foarte defectuoasă. Întrebat fiind prinsul, cum se chiamă și de unde e de loc, a răspuns la toate cu curaj, că e din Chiev și că se chiamă Petru K. La întrebarea, cum a ajuns el în Ungaria, sermănul casac a răspuns, că a desertat dimpreună cu alți cinci soți ai sei din armata rusă dela frontiera Galiției, ne mai putênd suferí miseria, la cari erau espuși în noua stațiune militară. Patru dintre soții sei însă fură urmăriți de patrolă și reîntorși earăși pe teritor rus, remânênd numai el și încă unul, cari scăpară ca fugari în Ungaria. Aici se opriră mai întâiu în ținutul Muncaciului, unde trăiră câtva timp din vinderea armaturei ce o aveau cu ei După mai multe nĕcazuri sermanii fugari ajunseră în Budapesta unde primiră de lucru ca măturători de zăpadă. Spre dovadă, că e soldat rus, fugarul 'și desfăcù mantaua, sub care se vĕḑură mai multe insignii rusesci. In puține cuvinte desertorul casac deserise misera stare, în care se află soldații ruși la graniță. Nu numai nutrimêntul e slab, dar chiar și baracele sunt atât de rele, încât noaptea ninge peste soldați, așa că zăpada este peste ei dimineața de mai multe urme. Afară de aceea grasează tot felul de boale între soldați și cu sutele sunt transportați în lazarete.

Poliția în urma mărturisirii casacului nu sciu de ce să se apuce. Deocamdată însă îl arestă și i dete aici cele trebuincioase, cu cari casacul a declarat, că e deplin mulțămit. Intrebat fiind acest casac de soțul seu, a răspuns, că de vr'o două ḑile nu l'a mai vĕḑut.

* (Folosul vespertililor, liliacilor). — Vespertilul este un animal urgisit de foarte mulți oameni, mai cu seamă de dame și cu toate acestea este un animal foarte folositor. Istoricul natural Altum a constatat, că vespertilul, care sboară de timpuriu (vespertiliv noctula) după ce a înghițit 30 de gândaci unul după altul, încă nu este sătul. De unde se poate conchide, că numĕrul insectelor mai mici, care le urmăresc și le omoară vespertilii necontenit, într'o noapte se poate urca la mai multe mii. Această afirmațiune nu este esagerată, fiind-că substanțele nutritive, conținute în corpul insectelor nu formează o mare cantitate, chiar și din causă, că mai cu seamă aripile mai groase ale insectelor mai mari nu pot servi ca hrană. In unele promenăḑi, grădini și păduri ne putem convinge după o noapte de vară caldă în dimineața procsimă mai bine despre măcelul, ce s'a petrecut în decursul nopți. Pe pământ se găsesc atâtea aripi și picioare de gândaci și fluturi, ca și cum ar fi scuturat o furtună florile unui pom înflorit. Hrana vespertililor, care trăesc în regiunile noastre constă esclusiv din insecte. Numai în regiunile sudice să nutresc unele specii și cu fructe, ear vampirii, de care se vorbesc atâtea lucruri, se hrănesc uneori cu sânge proaspăt de animale și arare ori de om. Multe femei sunt de firma credință, că liliacii le rod slăninile. Aceasta nu este adevĕrat. Sunt unele specii americane, cărora le place slănina proaspătă neafumată; vespertilii, cari se găsesc la noi, dacă îi întâlnim uneori în apropierea slăninei nu fac aceasta fiind atrași de slănină, ci numai de căldură.

* (Zidarul.) Un zidar contractase cu un comersant dintr'un oraș să i zidească o casă. Când era zidirea gata o ceartă se iscă între ambii din causa olanelor, cari erau puse pe coperiș. Comersantul pretindea, că sunt rele și cerea să le înlocuiască cu alte mai bune. In fine zidariul cedă, și-i puse alte olane pe coperiș. După câte-va săptămâni, după ce ploase mai multe ḑile, d'odată pe coperiș se observa că unele olane își perduseră coloarea și erau mult mai albe. Ori-cine observă, că ele formează litere, care compuneau cuvêntul „mișelule.“ Aceasta a fost răsbunarea zidarului.

* (Bibliografic.) „Țara nouă“, revistă scientifică, politică, economică și literară apare odată pe lună. Redactor: Ioan Nenițescu, doctor în filosofie și pedagogie. Nr. 9 are următoriul sumar: Filosofia lui Spinoza, partea întâia, viața lui Spinoza de I. Nenițescu — Proverbe și zicĕtori populare adunate de Pr. Al. Popescu. — Discursuri pedagogice ale dlui D. A. Sturdza. — Colinde cu plugușorul, adunate de Pr. Al. Popescu. — Colindu cu sorcova. Colinde: De când Domnul s'a născut; în aceste curți; colindul lui Chritos; colindul cel mare; colind pentru oameni tineri, culese de Dobre Stefănescu. — Documente de limba și literatura macedo-română: Moșea misterioasă (și blăstemul a liei) de T. Iliescu. — Fluera; lângoarea și moartea tru xénne de C. T. Belimacea (Movilișteanu) — Pulliŭ asburător de V. Petrescu (Crușoveanu). — Copii babii s'ai unchiașului (basm) de E. D. C. — Cântece populare: Frunză verde și o lalea; Foae verde măr stufos; Foae verde trei lămâi; Frunză verde de pelin, adunate de Gh. Oprescu. Peste munții cei sălbateci...; Sub tei; Dute dorule! adunate de R.— Anecdote și păcălituri țigănești, adunate de P. I. Gilorteanu Bibliografie.

Ogoarĕle.

Publicăm acest tractat după foaia „Economia Națională“ din Bucuresci, pentrucă deși are în vedere mai mult referințele din România, totuși cuprinde și unele indigitări de interes general din punct de vedere economic:

Ogorîtul are de scop a aduce pământul într'o stare de mărunțire și de mobilisare destul de însemnată, pentru ca tinerile plante, eșite din sĕmênța pusă în pământ, să-și poată întinde cu înlesnire rădăcinile lor în toate direcțiunile spre a-și căuta hrana. Deodată cu mărunțirea se produc în pământ fenomene chimice, ce sporesc fertilitatea pământului. Aerul atmosferic pĕtrunde și vine în contact cu toate părticelele pământului; prin oxigenul seu unele substanțe minerale neasimilabile sau chiar vătĕmătoare pentru plante, ajung într'o stare mai asimilabilă, mai ușor de absorbit de către rădăcini. Materiile organice se descompun mai cu înlesnire și cu modul acesta azotul din ele ajunge mai întâiu în stare de amoniac și în urmă, prin fenomenul nitrificațiunei se transformă în acid nitric. Ori, atât azotul amoniacal cât și cel nitric se scie, că contribue mult la fertilisarea terenurilor; fără el ori ce vegetațiune ar fi cu totul imposibilă. Așa dar prin mărunțire ocsigenul, atât de necesar respirațiunei rădăcinilor plantei, pătrunde în adâncimea pământului; substanțe neasimilabile devin asimilabile și prin urmare fertilitatea pământului, se sporesce. Prin aceasta nu voim să ḑicem, că fertilitatea pământului se sporesce în mod absolut; nu, căci această sporire nu se poate face de cât adăugênd pământului substanțe utile vegetațiunei, cum potasă, acid fosforic și azot combinat sub formă de îngrășăminte în cantitate mai mare de cât cea esportată prin recolte. Acesta este singurul mijloc de a asigura pământului o fertilitate durabilă.

În starea actuală a agriculturei noastre, chiar dacă ar voí cineva, i-ar fi imposibil să îngrașe tot pământul, ce voesce al cultiva. Cum că va veni odată timpul ca să fim siliți a îngrășa pământul pentru a produce, aceasta este incontestabil. Până atunci însă trebue cu ori ce preț să căutăm a sporí producțiunea fără ajutoriul îngrășemintelor. Arăturile de ogorîre sunt un mijloc puternic de a silí pământul să dea recolte mai bune, de a pune la dispoziția rădăcinilor plantelor reserva alimentară din pământ.

Pământul mărunțit duce mai mult la secetă, prin urmare ogorîrea este utilă și din acest punct de vedere.

Să vedem acum, cum și când trebue făcut ogorul?

Vom deosebí 2 casuri, după cum ogorîrea se face pentru cereale de toamnă ori de primăvară.

Pentru cerealele de toamnă, cum este grâul, este bine să se ogorască pământul de trei ori. Întâia ogorîre se începe îndată după ce se termină arăturile pentru sĕmĕnăturile de primăvară. Ea trebue să se facă cât se poate de adênc și să fie terminată pe cât este posibil până la începerea secerișului.

Este bine ca a doua ogorîre să nu se facă de cât după ce trece o lună de la cea dintâiu, pentru ca pământul să aibă timpul, să se așeḑe așa ca bulgării să se sfărame mai ușor prin a doua arătură de ogorîre. Afară de aceasta în intervalul de o lună mai toate semințele de burueni încolțesc și pot fi distruse ușor în urmă prin întoarcerea din nou a pământului. În tot casul nu trebue să ascepiăm cu a doua arătură până ce buruenile fac semințe, fiind-că în acest cas nu ne-am atinge scopul de a curăți pământul Ogorul întâiu se face cu plugul cu un singur brăsdar; al doilea, pentru ca să meargă mai iute, este recomandabil să se facă cu pluguri cu mai multe brăsdare (polibrasdare) și la o adêncime mai mică. În fine a treia arătură este arătura de sĕmânătura și se face tot cu pluguri polibrasdare, imediat înaintea sĕmênatului. Bine fie înțeles, că dacă pământul este plin de pir, trebue să se grăpeze după fie-care arătură ca să se stârpească această burueană. Pirul piere mai repede, când ogorul se face pe timp uscat. În fine când pământul este bulgăros, tăfălugile cu dinții de fer aduc mari servicii.

Ogoarele pentru sĕmĕnăturile de primăvară se fac toamna, după ce se termină cu sĕmênatul grâului. Aci bulgarii pot să fie cât de mari, fiind-că peste earnă, prin alternativa de îngheț și desgheț, ei ajung a cădé în pulbere.

Primăvara următoare se dă în genere numai o singură arătură înainte de a semĕna.

Acesta este modul cel mai rațional de a aface ogoarele, mod ale cărei bune resultate se vor arĕta pretutindeni, unde se vor esecuta la timp.

Să nu se creadă, că trei arături pentru grâu sunt o cheltueală zadarnică. *V. Carnu-Muntean.*

Posta redacțiunei.

Dlui A. I. în C. Atari lucrări numai atunci se publică, dacă au și o morală oare-care. Manuscriptul trimis ve stă la dispoziținne.

Dlui „Codleanul.“ Corespondența Dvoastre pentru Nr. de astăḑi ni-a sosit prea târḑiu.

Loterie

Mercuri în 11 Ianuariu 1888.

Brünn: **55 57 85 3 32**

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Ianuariu n. 1887

	Viena	*B.-pesta*
Renta de aur ung. de 6%	—.—	—.—
Renta de aur ung. de 4%	97.90	96.50
Renta ung. de hârtie	83.30	80.50
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	94.50	93.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	124.50	—.—
Obligațiuni urbáriale croato slavonice	101.—	—.—
Acțiuni de bancă austro-ung.	871.—	860.—
Obligațiuni urbariale transilvane	103.50	104.—
blig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer oriental ung.	110.50	109.50
Obligațiuni ung de rescumpĕrarea ḑecimei de vin	98.25	98.—
Sorți ungurești cu premii	119.50	120.—
Imprumutul drumurilor de fer ung.	149.—	148.—
Sorți de regularea Tisei	123.50	122.—
Renta de aur austriacă	110.50	107.50
Acțiuni de bancă de credit ung	270.—	271.—
Acțiuni de credit austr.	267.90	269.80
Scrisuri funcțiare ale institutului „Albina“	—.—	101.—
Sorți de stat dela 1860	132.75	133.—
Galbin	5.96	5.95
Napoleon	10.02	10.02
100 marce nemțesci	62.17½	62.10
London pe (poliță de trei luni)	126.70	126.80

6095 szám 1887 polg. [1765] 1 3

Hirdetmény.

Az Oláh-karácsonfalvi tagositási ügyben az elömunkálatok megkezdésére u. m. képviselet rendezése, mernök választás, és a költségelöirányzat elkészitése végett a határnapot **1888-évi január hó 30-ára d. e. 10 órára tüzöm ki,** Oláh-karácsonfalvára, a községi iroda helyiségébe, a melyhez összes érdekelteket hirdetményileg azon figyelmeztetéssel hivom meg miszerint egyik vagy másik meg nem jelenése a tárgyalás folyamát megakadályozni nem fogná.

Erzsébetváros, 1887 december 16. Az erzsébetvárosi kir. törvényszék kiküldött birája.

Kelemen,
eljáró biró.

IOSIF GAVORA.

Pentru lucru eminent și gust bun la espositiunea regnicolară din 1885 din Budapesta, distins cu medaila cea mare a espositiunii.

In Budapesta, strada Váczi, Nr. 17.

Recomând obiectele necesare pentru **adjustarea bisericilor și capelelor** cu cele ce sum provědut în abundanță pentru prețurile cele mai moderate, și lucrate cât se poate mai frumos: Anume:

Odăjdii, felon și altele, după ritul greco-oriental.

Prapori și stindarde pentru reuniuni.

Stindarde pentru pompieri, copii de scoală, reuniuni industriale, reuniuni de cântări și reuniuni de înmormântare.

Statue, polican-dre, potire și chipuri sfinte, sfeșnice pentru altariu și de părete, candele. Iconostase, chipuri pentru frontariu. Înmormêntarea Domnului, etc. etc.

Primesc repararea hainelor vechi precum și aurărirea și argintărirea pe lângă prețuri moderate.

Cusături cu aur, argint și mătasă și haine bisericesci, cusute cu fir de aur, argint și mătasă.

Dantele bisericesci. Învělitoare de prestol. Mărfuri bisericesci. Damaste etc.

Punctualitatea mi o pot adeverí prin mai multe sute de epistole de recunoscință. [1744] 8—30

Cataloage de prețuri la dorință trimit libere de post-port.

Pilurile curățitoare ale lui Seigel.

(Seigel's Abführ-Pillen.) [1745] 3—12

Cel mai bun mijloc contra încuerei și a nefuncționărei ficatului.

Acestea nu agravează — ca multe alte medicini — starea pațientului mai înainte de a se simți mai bine. Influința lor deși e domoală, e deplină și fără urmări neplăcute, cum sunt greața, colica etc. Pilurile curățitoare ale lui Seigel e cel mai bun leac casnic care s'a aflat vr'odată. Ele curățesc mațele de toate substanțele iritabile și păstrează intestinele într'o stare sănětoasă. Cel mai bun leac contra darăpênărei sănătății. — Contra mistuirei și nefuncționărei ficatului — Aceste piluri sunt un remediu escelent contra frigurilor și tuturor soiurilor de morburi, căci ele depărtează din mațe materiile otrăvicioase. Pilurile influințează curênd dar plăcut fără a causa dureri. — Dacă cineva sufere d guturaiu și 'l amenință frigurile, 'l junghie dureri de cap, apoi prin spinare și prin membre, pilurile lui Seigel vor delătura guturaiul și vor depărta frigurile O limbă acoperită de un gust sălciu 'și are causa în materia rea din stomach. Câteva dose din pilurile curățitoare ale lui Seigel vor curăți stomachul, vor delătura gustul rĕu și vor recâștiga apetitul; cu acestea sĕ reîntoarce și sănătatea. Adeseori causează materiile nutritoare greață și diaree. Dacă mațele vor fi eliberate de astfel de necurățenii prin o dosă din pilurile curățitoare ale lui Seigel, dispar aceste influințe neplăcute și sănătatea earăși revine. — Pilurile curățitoare ale lui Seigel, luate când merge cineva la culcare — fac a conturba somnul — nimicesc urmările provenite din prea multă mâncare și beutură. Prețul unei schatule cuprindĕtoare de pilurile curățitoare ale lui Seigel costă 50 cr. Se află numai în schătui lungurețe în toate farmaciile din Austro-Ungaria.

Proprietar: A J White, Limited, 35 Farringdon Road, London.
Depoul principal și espedarea centrală de „pilurile lui Seigel" Iohann Nep. Harna, Apotheke „zum goldenen Löwen" in Kremsier (Mähren.)

Rădăutz, 21 Martie, 1887.

Dlui farmacist Ioh Harna în Cremsier. Respectab. Domn! Trebue sĕ constat, că „Wiener Bote" nu dice prea mult despre „Estractul-Shäker" și pilurile lui Seigel deoarece soția mea după întrebuințarea unei sticle și a unei învĕlitări de piluri a fost môntuită de suferințele ei de mulți ani, unde nici un mijloc medical n'a putut ajuta nimic. De aceea Te rog sĕ-mi trimiți prin rambursă postală 4 sticle „Extractul-Shäker" și 4 învĕlitori din din pilurile curățitoare ale lui Seigel. Poate voiu avea ocasiune se ajutorez și pe alți pactenți cu ele. Me iscălesc respectuos. Valentin Henning, Rădăutz Bucovina.

Risko, Gațiția, 16 August 1887.

Stim. Domn! Îu luna lui Decembre a anului trecut 'mi procuraiu dela Dvoastră o sticlă „Extractul-Shäker" și o schatue din pilurile lui Seigel și aceste remedii au avut un deosebit efect la soția mea. Ve rog pentru o grabnică trimitere prin rambursă a duor sticle „Extractul-Shäker" și patru schatule din pilurile lui Seigel, Cu stimă

Franz Pietrowsky, comisar superior de finanță.

Se deschide abonament pe anul 1888

la

„Amicul Familiei." Diariu beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XII. — Apare în 1 și 15 ăi a lunei în numeri câte de 2—3 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poesie, novele, schițe, piese teatrali ș. a. — mai departe tractează cestiuni literarie și scientifice cu reflecsiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieața socială a românilor de pretutindene, precum și a celorlalte poporațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grigile vieței; și peste tot nisuesce a întinde tuturor ind viđilor din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori marce postali.

„Preotul Român." Diariu bisericesc, scolastic și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de $2^1/_2$—$3^1/_2$ coale; și publică portretele și biografiile archiereilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor sciințelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sĕrbători și diverse ocasiuni, mai ales funebrali, — apoi studii pedagogice-didactice și scientifice-literari; și în urmă tot soiul de amĕnunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericească, scolastică și literară. — Prețul de prenumĕrațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, platibili și în bilete de bancă ori marce postali.

= Colectanții primesc gratis tot al patrulea esemplariu. =

= Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere =

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu" în Gherla — Sz.-Ujvár. — Transilvania.

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura propriă:

Apologie. Discursiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românesci în vorbire și scriere învederită și apreciată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Cuvêntări bisericesci la toate sĕrbătorile de preste an de I. Papiu. Un volum de preste 26 coale. Acest op de cuvêntări bisericesci întrece toate opurile de acest soiu apărute până acum — avênd și o notiță istorică la fie-care sĕrbătoare, care arată timpul întroducerei; fasele prin cari a trecut si modul cum s'a stabilit respectiva sĕrbătoare. Prețul e 2 fl.

Barbu cobzariul. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Poterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul perdut. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **„Idealul perdut"** — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebue sĕ se însoare. Novelă de Maria Schvartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novelă istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șuluț. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii poporale culese de Ioan Pop Reteganul Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu puii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Săteanului Român. Cartea I. II. III. IV. cuprind materii foarte interesante și amusante. Prețul la toate patru 1 fl. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amusante. Prețul 30 cr.

Colectă de recepte din economie, industrie, comerciu și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scoalele poporale de T. Roșu Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învĕțământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), a învĕțătorilor și a altor bărbați de scoală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op, întogmit după lipsele scoalelor noastre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îl si recomândăm mai alos directorilor și învĕțătorilor ca celor în prima linie interesați

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borgovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru scoalele poporali în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsĕud. — Manual aprobat prin Ministeriul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioan Buteau, prof. gimn. Un volum de preste 30 coale. Prețul 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțiu, profesor. Op aprobat și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 16 Decembre 1885 Nr. 48518. Partea practică foarte bogată a acestui op — cuprinđênd compositiuni de tot soiul de acte obveniente în referințele vieței sociali — se poate întrebuința cu mult folos de către preoți, învĕțători și alți cărturari români. Prețul 1 fl. 10 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrali, urmate de iertățiuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculărei în scoala poporală pentru învĕțători și preparandii. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr. 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolari de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolari de ambe secsele. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Visul Prea sântei Vergure Maria a Născătoarei de D-đeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu icoane frumoase. Prețul unui esemplariu spedat franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistola D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedat franco e 15 cr. [1765] 1—50

Redactor provisoriu: Dr. Remus Roșca. Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU